# LEXICON MANVALE

## GRAECO-LATINVM

### IN LIBROS

# NOVI TESTAMENTI

AVCTORE

**CAROLO GOTTLIEB BRETSCHNEIDER,**

PHILOS. ET THEOL. DOCTORE,

CONSIST. SVPR. GOTHANI CONSIL. ET MINISTRORVM VERBI DIVINI IN DVCATV GOTH. ANTISTITE PRIMARIO.

---

EDITIO SECVNDA EMENDATA ET AVCTA.

---

TOMVS SECVNDVS.

Λ — Ω.

---

LIPSIAE,

SVMPTIBVS IO. AMBROS. BARTHII.

MDCCCXXIX.

## NONNULLA E PRAEFATIONE
### IN
### EDITIONEM PRIMAM,
### QUAE ANNO MDCCCXXIV PRODIIT.

Non dubito futuros esse, qui, ubi primum hoc novum Lexicon N. T. conspexerint, inutilem post diligentissimas S. V. *Schleusneri* curas me dicant suscepisse laborem. Neque ego ullo modo de huius scriptoris summa eruditione admirandaque assiduitate quicquam detrahere vel ipse ausim, vel ea, quae in eius opere minus commode se habere idonei harum literarum arbitri publice edixerunt, parum modeste repetam, vel denique in libro viri doctissimi vituperando aliquam meo libro commendationem apud lectores parare velim. Eiusmodi enim nullo modo opus est artibus, quum hunc librum non eo consilio ediderim, ut occupet locum operis Schleusneriani, sed ut quotidianis theologiae studiosorum, candidatorum ac

*

scholarum ecclesiaeque ministrorum necessitatibus s viat. Cavi igitur, ne in iusto maiorem liber exc sceret molem, ideoque abesse ab eo volui, quae in commentariis vel in grammatica N. T. poti quam in lexico excutienda videbantur [1]); eademq de causa abstinui a disputationibus criticis et exeg ticis, item a laudandis titulis librorum singulariu vel rariorum, quos conferre paucis tantum licet.

Ratio autem, quam in elaborando hoc opere s cutus sum, haec fere fuit.

Primum N. T. loca, in quibus legitur vox graec ducibus concordantiis *Schmidii*, editis a *Cypriano* [2] evolvi *omnia*, totumque argumentum in ordinem, q optimus videbatur, redegi, et posthaec demum lex cographos priores consului. Immensus profecto lab et taedii plenissimus! quem autem fugere nolui, ab aliorum auctoritate nimis penderem, sed poti meo iudicio uterer, meaque starem sententia. Loc rum N. T. pleniorem adieci indicem, quum interpr tis saepius intersit, omnes modos et formas alicui verbi uno loco simul conspicere, concordantiae N. T autem paucissimis eorum, in quorum utilitatem scrips in promptu sint.

1) Ablegavi lectores maxime ad scripta grammatica *Ma thiae* Altenburgensis, *Rostii* Gothani, et „Grammatik des neu testamentl. Sprachidioms, — bearbeitet von Ge. Bened. *Wine* Leipz. 1822. 8." (nunc edit. 2. 1825.)

2) Novi Test. graeci ταμεῖον, aliis concordantiae, — oper *Erasm. Schmidii*, — revisum, — repurgatum. Accedit nov praefatio Ern. Sal. *Cypriani*. Gothae et Lipsiae 1717. fol.

Textum graecum N. T., qui *Griesbachii* cura prodiit, quippe optimum illum et a plerisque nunc N. T. editoribus adoptatum, unice secutus sum, iis locis, e quibus *Griesbachius* vocem aliquam eiecerat, signis his [ ] circumseptis. Eas autem voces, quas ille pro genuinis quidem habuit, at in textum non recepit, sed ei proxime subiecit, suo loco catalogo vocabulorum inserui. Idem iam fecerat *Schleusnerus* in editione novissima (quarta) Lexici sui; at nonnullae tamen voces ab eo praetermissae hic accesserunt, ut *Βαρύθω, Γῆρος, Δέος, Διεξέρχομαι, Δοκιμασία, Ἐκβαίνω, Καρχηδών, Κλινάριον* etc. Quae contra *Schleusnerus* ex varia lectione, a *Griesbachio* collecta, operi suo inseruit vocabula, ea non curavi ut *Ἀναπράσσω, Αἰτιάομαι, Διαρθρόω, Ἐντόνως* etc. — Nomina propria hominum, urbium, fluviorum etc. abesse nolui, ne huic libro aliquid deesse videretur.

Singularum porro vocum significationes secundum eam, quam et natura rei et usus loquendi monstrarunt, seriem disposui, simul autem, ut sensus a significatione satis distingueretur, diligenter curavi. Hinc monitus sit lector benevolus, signa numerorum (1. 2. 3.) *significationes*, contra vero literas latinas minusculas (a. b. c.) *usum* et varium sensum vocis indicare.

Illud omnium maxime curavi, ut loquendi usus in N. T. libris obvius tum ex ipsorum librorum indole, tum ex Iudaicis scriptoribus, aevo servatoris proximis, illustraretur. Quare prae caeteris contuli versionem V. T. alexandrinam simulque libros V. T. apocryphos et pseudepigraphos et Flavii Iosephi scripta. In conferenda versione alexandrina praeter thesaurum

*Bielii* etiam Concordantiis *Trommii* utendum esse cei
sui. In particulis et praepositionibus, a *Trommio* :
*Bielio* [etiam a *Schleusnero*] praeter quam fas est n
glectis, quae legendo iam pridem collegeram ipse, i
usum vocavi. Caeterum in laudanda versione alexai
drina (LXX, ut brevitatis gratia plerumque scripsi,
textum vaticanum secutus sum, a *Lamb. Bosio*
*Millio* editum, ex *Reinecoii* editione laudatum, quipp
quae iis, in quorum usus scripsi, in promptu es:
soleat. Quartum librum Maccabaeorum, qui etiai
in operibus Flavii Iosephi legitur, laudavi secundui
textum *Breitingeri* in eiusdem editione versionis ale
andrinae, *Pseudepigrapha* V. T., a nemine fere hac
tenus in usum vocata, iam pridem eo perlegeram cor
silio, ut, quae inde possent repeti ad dicendi genu
N. T. illustrandum et res ipsas explicandas, ex ii
colligerem. In quibus prae caeteris liber *Henoch*
*Testamentum duodecim Patriarcharum*, et *Psalteriu*
*Salomonis* (tomo primo Codicis Pseudepigraphorui
Fabriciani) multa mihi praebuerunt, quae ut tran
scriberentur digna videbantur. Vid. *Αἰχμαλωσία*, *Γρα*
*φή*, *Ἐγκράτεια*, *Ἐξαιτέω*, *Θρόνος* etc. *Flavii Iose*
*phi* libros, e quibus *Krebsius* multa iam hauserat [3]
maximam partem denuo perlegi ipse, eaque, quae re
et verba N. T. possent illustrare, huic libro inseru
*Philonis* autem scripta, quanquam Iudaei et aevo Ies
proximi, post *Loesnerum*, *Carpzovium*[4]) aliosque con

3) Io. Tob. *Krebsii* observationes in N. T. e Flavio Iosephi
Lips. 1755. 8.

4) Christoph. Frid. *Loesneri* observationes ad N. T.

ferre, nec tempus mihi concessum permisit, nec adeo necessarium visum est, quum Philonis dicendi ratio a N. T. multum recedat. In comparandis cum N. T. Rabbinis secutus sum quum *Buxtorfii* lexicon hebraicum, chaldaicum et talmudicum, tum *Lightfooti* et *Schoettgenii* horas hebraicas et talmud. in N. T.

In his autem libris, versione nimirum alexandrina, apocryphis et pseudepigraphis V. T., scriptis Iosephi et usu loquendi Rabbinorum prae caeteris mihi videbatur quaerenda esse auctoritas historica in comprobando dicendi genere N. T. scriptoribus peculiari. Rarius igitur excitavi exempla e scriptis profanorum, qui iam olim a multis diligentissime in usum vocati sunt, ut a *Wolfio*, *Elsnero*, *Raphelio*, *Munthio*, *Kypkio* [5]), *Schleusnero* in lexico, aliisque. Mihi vero est persuasum, *dialectum communem*, quam etiam *macedonicam* quidam appellarunt, quâ N. T. auctores usi sunt, accuratius cognosci veriusque probari e li-

---

Philone Alexandrino, Lips. 1777. 8. Io. Ben. *Carpzovii* sacrae exercitationes in Pauli epist. ad Hebraeos ex Philone Alexandr. Helmst. 1701. 8.

5) I. C. *Wolfii* curae philologicae et criticae, Basil. 1741. V Tomi, 4. Iac. *Elsneri* observationes sacrae in N. T. libros. Trai. ad Rhen. 1720. 28. 8. G. *Raphelii* annotationes in N. T. e Xenophonte collectae, edit. 2. Hamb. 1720. 8. *Eiusd.* annotationes in N. T. e Polybio et Arriano collectae. Hamb. 1715. C. F. *Munthe*, obss. philologicae in sacros N. T. libros e Diodoro Siculo collectae. Hafn. et Lips. 1755. G. D. *Kypke*, observationes sacrae in Novi Foed. libros ex auctoribus potissimum graecis et antiquitatt. Wratislav. 1755. II Tomi, 8.

bris, si non prorsus eadem, at tamen simili dialecto conscriptis, quam e classicorum monumentis. Hos libros fontes *primarios*, classicorum autem scripta fontes *secundarios* in illustranda dictione novi Testamenti habui. Attamen in iis vocibus, quae vel omnino rarius leguntur, vel quarum significationes e fontibus primariis satis illustrari nequeunt, profanorum etiam libros adire et laudare haud neglexi.

# PRAEFATIO
## IN EDITIONEM SECUNDAM.

Ex praefatione huic libro, quum ab hinc quinquennium primum in lucem prodiret, praemissa, cuius summam hic repetii, satis intelliget lector et consilium, quo hunc librum scripserim, et modum, quo in eo elaborando versatus fuerim. Quibus expositis nunc dicendum est, quid, quum secundis curis iam prodeat, in eo emendando efficere studuerim.

Ac ingenue quidem ante omnia fateor, primam huius libri formam haud paucis vitiis maculatam neque aequali modo ac *σχήματι* ubique compositam fuisse, maxime priorem eius partem, literas A — I complectentem. Quod quum monuissent docti iudices, ipseque facile agnovissem, omni, qua par erat, religione in eo elaboravi, ut hunc librum nunc ubique purgatiorem et consilio suo magis idoneum lectoribus eruditis offerrem. Neque id factum esse negabit quisquam, qui hanc, qua nunc prodiit liber, formam cum priore illa contulerit; imo fatebitur, non solum primum libri volumen sed omnino omnem librum fere novum posse dici, quippe ubique castigatum multisque in locis auctum. (cf. *ἄν*, *ἀπό*, *εἰς*, *ἐν*, *ἵνα*, *διά*, *ἐπί*, *εἰμί*, *δίδωμι*, *ἵστημι*, *καί*, *λαμβάνω*, *λογίζομαι*, *μᾶλλον*, *μανθάνω*, *μέλει*, *μέν*, *νῦν*, *τίς*, *ὡς* etc.)

Ex scholis *grammaticis* ea nunc attuli, quae necessaria videbantur ad singula recte intelligenda; plura

qui legere cupit, videat libros Grammaticorum, *Ma*
*thiae*, *Buttmanni*, *Rostii*, *Wineri*.

Quod attinet ad verba *irregularia* et *defectiv*
ea tantum tempora easque formas adscripsi, quae
N. T. habentur, praetermissis reliquis, ita ut lect
statim videat, quae verbi forma in nostris scripto
bus legatur, quaeque non, ubi simul monui, qu
formae in antiquis et puris scriptoribus non habea
tur, sed serioribus tantum sint familiares.

Neque oblitus sum indicare, quae verba natura
*deponentium* habeant. Quum autem deponentium n
tura nuper demum accuratius sit exquisita, factum e
ut, quaedam verba esse deponentia, in primo vol
mine non adscriberetur. Adieci autem eorum ind
cem in supplemento.

Signum *, ubi in fine vocis additum est, test
tur, novi Test. locos, et duplex **, simul codi
graeci V. Test. locos, in quibus vox illa legatur,
unum *omnes* adscriptos esse.

Ne autem lectores dubii sint, quales mihi sc
pserim leges in interpretatione N. T. grammatica, qu
dicitur, et quo modo libris profanorum in interpr
tandis libris N. T. sacris utendum esse putaverim,
ceat, hoc loco meam qualemcunque sententiam ea
re paucis exponere.

Negari non potest, multos N. T. interpretes m
tum peccasse in enarrandis libris N. T., studio qu
rendorum hebraismorum, qui dicuntur, nimis ind
sisse, in interpretandis singulis verbis, inprimis pr
positionibus, coniunctionibus, particulis, leges grae
linguae migrasse, significationes temere effinxisse,

subtilitatem grammaticam mire neglexisse. Quam interpretum temeritatem acriter quidem, verum suo aliquo iure perstrinxit *Hermannus* ad Viger. p. 788.; „tristissima, inquiens, profecto sors obtigit scriptoribus sacris, quorum si audiendi sunt interpretes, nihil „inveniri tam absurdum sanaeque rationi contrarium „poterit, quod non, si apud hos scriptores reperiatur, recte, imo eleganter dictum sit. Quare diligenter caveant tirones, ne putent, viros spiritu sancto „afflatos, sprevisse sermonem mortalium, sed meminerint potius, illam interpretandi rationem, qua nonnulli theologorum utuntur, nihil esse nisi blasphemiam. Documento sunt *Lexica* Novi Test., ex quibus „*ἀπό ad, ἐξ in, εἰς ex* significare, denique omnium, „quae fieri nequeunt, nihil non factum esse discas."

Ut vero in utramque partem facile peccatur, ita etiam recentiorum interpretum nonnulli nimii esse videntur in iudicanda dictione N. T. secundum subtilitatem grammaticam illam, ad quam *Hermannus, Matthiae, Buttmannus* aliique linguae graecae doctores clarissimi dictionem scriptorum profanorum nuper exegerunt. Illos enim nimios esse, in studio eiiciendorum e N. T. hebraismorum et revocandae dictionis scriptorum sacrorum ad sermonem profanorum, ideoque haud raro verbis N. T. vim inferre, et ea, quae ex aramaico dicendi genere vel satis intelligantur, vel unice iudicanda sint, in sensum a nostris scriptoribus alienum torquere, persuasum habeo. Horum igitur nimiam subtilitatem aeque vitandam esse puto, ac istorum, quos antea notavi, incuriam veri usus loquendi et praeceptorum grammaticorum. Fal-

luntur enim haud dubie, qui non satis perpendu
plerosque scriptorum N. T. ea, quae graece scril
rent, primum aramaice cogitasse, neque igitur meli
locutos esse, quam nostri homines gallice, vel eti
latine loqui solent. Falluntur vero etiam illi, q
omnes N. T. scriptores eodem quasi pede metiunt
nec quosdam eorum graecam linguam quasi patria
habuisse, satis perpendunt, iis hebraismos ubiqu
vel ubi profecto nulli sunt, affingunt, et in ea
mire abutuntur versione alexandrina V. T., a q
fere unice pendent. Profecto enim inepte fit,
quaeritur, quaenam vox hebraica respondeat graec
in versione alexandrina, et iam colligitur, graeca
vocem vel in alexandrina versione vel adeo in N. T
eadem, qua verbum hebraicum in V. T., legi sign
ficatione, inaudita fortasse et intolerabili graeco se
moni. Imo sic utendum est versione alexandrina,
partim singula loca, e V. T. repetita, et formas d
cendi Iudaeis graece loquentibus familiares illustre
partim vero videas, quibus vocibus graecis LXX in
terpretes fere semper usi sint pro hebraicis. Iudae
enim, ubi graece loquerentur, illas voces hebraicas i
animo habuisse, et in graecum verbum significatione
vocabuli hebraici transtulisse, utique putandi sun
Quod ut cognosceret lector, ita versatus sum in ho
libro, ut verbo graeco statim adscriberem voces he
braicas, pro quibus plerumque legitur graeca vox i
versione alexandrina. Sic, ut exemplo utar, legis:

„Λαμβάνω, f. λήψομαι, — LXX pro hebr
לָקַח, נָשָׂא, etiam pro לָכַד," quae quidem hoc sibi vo
lunt: Iudaeos graece locutos λαμβάνειν plerumqu

dixisse, ubi, si patria dialecto usi fuissent, לָקַח vel נָשָׂא dicturi fuissent, verosimile igitur esse, λαμβάνειν easdem habere significationes, quas illa verba hebraica habere soleant, nonnunquam vero etiam eosdem verbo λαμβάνειν usos esse, ubi hebraice dicendum fuisset לָקַח; nequaquam tamen propterea statuendum esse, λαμβάνειν habere omnes significationes verbi לָקַח, imo valde errare, qui arbitrentur, verbo λαμβάνειν etiam posse eas significationes tribui, quae fortasse quibusdam in locis et locutionibus habeat לָקַח.

Quae quum ita essent, facile subscripsi iis, quae *Winerus* in ed. 2. Grammat. N. T. p. 14 sqq. de dictione N. T. suo more, i. e. docte et subtiliter disputavit, parique modo cavi, ne aut nimiae quorundam ἀκριβείᾳ indulgerem, aut exemplum eorum sequerer, qui illam ἀκρίβειαν nihil curant. Non potui igitur non tenere illam legem, quam mihi iam olim scripseram, nimirum scripta Iudaeorum graece locutorum et aevo servatoris proximorum *fontes primarios* habendos esse, e quibus, quae ad illustrandam dictionem N. T. facerent, haurienda sint, videlicet codicem graecum V. T., libros V. T. pseudepigraphos, libros N. T. apocryphos (quibus accessit nuper liber: *Acta Thomae*, a doctiss. *Thilone* e codd. edita Lips. 1823. 8.) et denique scripta Flavii Iosephi. Quibus addidi ea, quae ex scriptoribus ecclesiasticis antiquissimis passim collegeram, tum quia iidem dialecto communi usi sunt, tum quia dialectus ecclesiastica, ut ita dicam, potissimum e scriptis N. T. nata est. Philonem Alexandrinum, praeter ea, quae *Carpzovius* et *Loesnerus* ex eo iam hauserant, in usum non vocavi, quum

eius stylus ita conveniat profanorum dictioni, ut il profanis adnumerandum esse non dubitem. Lil igitur profanorum, inprimis attice scribentium, *fo secundarios* et remotiores in illustranda N. T. dicti esse putavi, quare delectum habui quum eorum, q ipse ex iisdem collegeram, tum eorum, quae *Schl nerus* in Lexico, *Wolfius* in curis philologicis, *nerus*, *Munthius*, *Raphelius*, *Kypkius* in observat nibus sacris ex iis hauserant.

Ut vero quisque, potissimum tirones intellig ubi dictio N. T. recedat a profanorum, et inter l ab optimorum et atticorum usu, diligenter ubique dicavi, quae vel scriptoribus N. T. propria, vel hebraicam dicendi rationem sint referenda, vel de que dialecto communi seriorum scriptorum, vel n cedonicae tribuenda. In definienda autem diale communi vel macedonica praeter antiquiores gramn ticos, *Vigerum*, *Phrynichum*, potissimum recent res, *Sturzium* (de dial. macedonica), *Hermann* (ad Vigerum), et inprimis *Lobeckium* (ad Phry chum) magistros sum secutus.

Iam vero, quid in molestissimo hoc labore ef cerim, de eo permitto iudicium viris doctis et iu cibus aequis. Mea certe diligentia rei non defu Omnium autem praestantissimum laboris exantl praemium percepisse mihi videbor, si, quibus hu librum scripsi, ex eo utilitatem aliquam perceperi et subtiliori librorum N. T. cognitioni idoneum eu esse viri docti iudicaverint.

Gothae, d. 23. Martii, MDCCCXXIX.

# Λ.

**Λαγχάνω**, aor. 2. ἔλαχον, (a λάχος, ion. λόγχη, sors; fatum) 1) *sortem iacio*, *sortior*, Io. 19, 24. λάχωμεν περὶ αὐτοῦ. — 2) *sorte accipio*, Luc. 1, 9. ἔλαχε τοῦ θυμιᾶσαι. Sorte enim ministeria sacra sacerdotibus distribuebantur. — (Ioseph. de bell. 3, 8. 7.) — 3) *fato accipio*, ut Latinor. *sortior*, 2 Petr. 1, 1. ἰσότιμον πίστιν λαχοῦσι. (1 Sam. 14, 47. Σαοὺλ ἔλαχεν τοῦ βασιλεύειν, hebr. לָכַד. Sap. 8, 20. ψυχῆς τε ἔλαχον ἀγαθῆς. 3 Macc. 6, 1. τὴν ἡλικίαν λελογχώς. Ioseph. de bell. 3, 8. 3. De genitivo et accusativo, qui pariter huic verbo iungitur, vid. *Matthiae* gram. §. 363. *Rostii* gramm. gr. §. 108. c.) *.

*Λάζαρος*, ου, ὁ, *Lazarus*, nom. pr. 1) viri a Iesu perquam dilecti, fratris Marthae et Mariae, Bethaniam inhabitantis, Io. 11, 1—14. 43. 12, 1—17. — 2) pauperis cuiusdam hominis et miseri, Luc. 16, 20—25. nisi ibi est persona ficta. *.

*Λάθρα*, adv. *clam*; Matth. 1, 19. 2, 7. Io. 11, 28. Act. 16, 37. (LXX pro בַּלָּט 1 Sam. 18, 22. בַּסֵּתֶר; Deut. 13, 6. Iob. 31, 27. Ps. 101, 6. 1 Macc. 9, 60.) *.

*Λαῖλαψ*, απος, ἡ, *turbo*, *ventus procellosus*, inprimis in mari, 2 Petr. 2, 17. pleonastice λαῖλαψ ἀνέμου, Marc. 4, 37. Luc. 8, 23. (LXX pro סוּפָה Iob. 21, 18. et סַעַר, Ier. 25, 32. Iob. 38, 1. coll. Sap. 5, 15. 23. Sir. 48, 9.) *.

*Λάκω*, vid. *Λασκάζω*.

*Λακτίζω*, f. ίσω, (ab adverb. λάξ, calce) *calcitro*, *calce ferio*. Act. [9, 5.] 25, 14. πρὸς κέντρον λακτ. Vid. *Κέντρον*. (Clem. Alex. Strom. 7, 16. ὁ ἀναλακτίσας τὴν ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν. LXX pro בָּעַט Deut. 22, 15. 1 Sam. 2, 29. Hos. 4, 29.) **.

*Λαλέω*, ῶ, f. ήσω, (a λάλος, loquax) — LXX pro אָמַר, inprimis pro דִּבֵּר, — proprie: 1) *verba profero*, *loquor*; de loquela, Matth. 9, 33. ἐλάλησεν ὁ κωφός. 12, 22. 15, 31. Marc. 7, 35. ἐλάλει ὀρθῶς. Luc. 1, 20. 22. 64. 11, 14. Iac. 1, 19. Apoc. 13, 11. ἐλάλει ὡς δράκων, bellua verba fecit, videlicet blanda ut serpens (Gen. 3.) — *verba effero*, 2 Cor. 12, 4. Quo sensu etiam λαλεῖν poetice tribuitur βρονταῖς, i. e. Deo voce tonante oracula efferenti, Apoc. 10, 3. 4. — coll. Hebr. 2, 2. δι' ἀγγέλων λαληθείς. — γλώσσαις λαλεῖν, Marc. 16, 17. Luc. 5, 21. Act. 2, 4—7. et passim. vid. *Γλῶσσα*. coll.

Ps. 114, 13. [115, 5.] στόμα ἔχουσι καὶ οὐ λαλήσουσι. — g
rio, sermocinor, 1 Cor. 13, 11. ὡς νήπιος ἐλάλουν. 1 Tim
13. λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα.

2) loquor universe, i. e. mentem verbis patefacio;
quitur a) dativus personae, λαλεῖν τινι, alloqui aliquem, c
loqui cum aliquo Matth. 12, 46 sq. Marc. 16, 19. Luc.
32. Io. 4, 26. c. 12, 29. ἄγγελος λελάληκεν αὐτῷ. Act. 9,
et saepissime. Eph. 5, 19. λαλοῦντες ἑαυτοῖς ψαλμοῖς, vel:
cinentes sibi, vel ἑαυτοῖς est dativus commodi. — etiam
spondeo Io. 19, 10. LXX pro עָנָה Iob. 19, 7. — b) μετά
νος, alloqui, Marc. 6, 50. Apoc. 1, 12. 4, 1. 10, 8. 17, 1.
9. colloqui Io. 4, 27. 9, 37. 14, 30. Apoc. 21, 15. Gen.
13. — c) πρός τινα, loquor cum aliquo, ei declaro, pat
cio, non nisi in scriptis Lucae, Evang. 1, 19. 24, 44.
3, 22. 4, 1. 8, 26. 9, 29. 11, 20. 21, 39. 26, 14. 31. 28,
et praeterea ter. 1 Thess. 2, 2. Hebr. 5, 5. 11, 18. (Saep
apud LXX, ut Exod. 23, 13. 31, 11. Gen. 17, 22. 18, 19.)
Ex veteri autem simplicitate usus verbi λαλεῖν varius est
nostris scriptoribus, qui eo etiam utuntur, ubi non loque
notio primaria est, sed alia quaedam adiuncta, ita ut va
modo, si sensum spectas, sit accipiendum. Non solum ei
est a) loquor universe, Luc. 6, 45. 7, 15. 12, 3. πρὸς τὸ
(Gen. 50, 4.) Io. 12, 29. 2 Io. v. 12. στόμα πρὸς στόμα λαλ
Apoc. 13, 5. 15. et saepissime. — dico, Luc. 2, 17. 50.
8, 20. ἀλήθειαν Io. 8, 40. Eph. 4, 25. (Zach. 8, 16.) — δό
λαλεῖν 1 Petr. 3, 10. κακῶς λαλεῖν Io. 18, 23. — βλασφημ
Marc. 2, 7. Act. 6, 11. 13. — sed dicitur etiam — b) de
qui verbis profert rem in medium, profero, Io. 8, 26.
Rom. 15, 18. — c) de narrante, quae facta sunt: narro, Ma
26, 13. Marc. 4, 9. Luc. 2, 18. 33. 38. 24, 36. Io. 9, 21.
28, 21. 1 Thess. 1, 8. coll. v. 9. — d) de homine oration
habente, disserente, Act. 21, 39. Luc. 11, 37. Io. 8, 30.
6, 10. 1 Cor. 9, 8. Matth. 12, 46. et passim. — e) de docen
tradente, vel simpliciter ut Matth 12, 34. Luc. 5, 4. Io
11. 33. 14, 25. 18, 20. Act. 4, 17. 20. 14, 1. ἐλάλει καὶ ἐ
δασκε. 1 Cor. 2, 13. Eph. 6, 20. 1 Petr. 4, 11. et saepius;
vel addita re, quae traditur, παραβολήν, Matth. 13, 33.
μον, Hebr. 9, 19. τὸν λόγον, Marc. 2, 2. 4, 33 sq. Io. 15,
διδαχήν, Act. 17, 19. ῥήματα, Act. 11, 14. τὸ εὐαγγέλ
1 Thess. 2, 2. coll. Deut. 4, 45. 5, 1. 4. 22. 31. 10, 4. Et
Deo tribuitur homines docenti, Io. 9, 29. Act. 7, 44. He
1, 1. 2. coll. Exod. 6, 2. — f) de annuntiante, praedicen
bona promittente, Luc. 1, 45. 55. 70. cap. 24, 6. 25. Io.
41. 16, 1. 4. 6. 33. Act. 2, 31. 3, 21. 24. ubi i. q. καταγγέλ
26, 22. 2 Petr. 1, 21. coll. 1 Reg. 22, 8. 13. — de proph
oracula edente, Iac. 5, 10. (Lev. 1, 1. 2 Reg. 10, 10.)
g) de praecipiente, iubente, Io. 15, 11. coll. Gen. 27,

Deut. 1, 14. Num. 15, 34. (hebr. הָצִ). — h) de *exsultante, adhortante*, s. *clamante*, Hebr. 11, 4. ubi sanguis Abelis dicitur *λαλεῖν*, ad vindictam Deum, s. ad puniendum excitare, i. q. *κράζειν*. Ibid. 12, 24. *κρεῖττον λαλεῖ*, Christi sanguis non poenam sed condonationem exposcit a Deo. (LXX pro קָרָא 1 Sam. 3, 4.) — i) de *patefaciente, palam profitente*, Marc. 1, 34. *οὐκ ἤφιε λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ἤδεισαν αὐτόν*. Luc. 4, 41. Io. 7, 13. 26. Act. 9, 6. 23, 18. 1 Thess. 2, 16. — k) de *tradente non ore sed scriptis*, Hebr. 7, 14. *οὐδὲν περὶ ἱερωσύνης Μωϋσῆς ἐλάλησε*, nil tradidit s. praescripsit. 2 Petr. 3, 16. *λαλῶν ἐν αὐταῖς (ἐπιστολαῖς) περὶ τούτων*. — De discrimine inter *λαλεῖν* et *λέγειν* notandum est, *λέγειν* significationem *τοῦ λαλεῖν* sub no. 1. notatam nunquam habere, et quod attinet ad ea, quae sub no. 2. allata sunt, scriptores N. T. *λαλεῖν* constanter usurpare *α*) de argumento *non* adcuratius *definito*; Matth. 10, 19. *μὴ μεριμνήσητε, πῶς ἢ τί λαλήσητε*. v. 20. *οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστε οἱ λαλοῦντες*. Matth. 13, 10. *διατί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς*. Marc. 9, 6. *οὐ γὰρ ᾔδει τί λαλήσῃ*. ib. 13, 11. Marc. 16, 17. Luc. 5, 4. 6, 45. Io. 8, 26. (Excipe unum locum Rom. 3, 19. *οἴδαμεν δὲ, ὅτι, ὅσα ὁ νόμος λέγει, τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ*.) — *β*) de argumento *definito* quidem, at non verbis disertis, sed summatim et quoad sensum pronuntiato; Luc. 9, 11. *ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ*. Io. 3, 11. *ὃ οἴδαμεν λαλοῦμεν*. ib. v. 33 sq. 8, 44. c. 16, 18. *ἔλεγον οὖν· τοῦτο τί ἐστιν ὃ λέγει· τὸ μικρόν; οὐκ οἴδαμεν τί λαλεῖ*. Act. 9, 6. 11, 14. et passim. — *γ*) de sermone verbis disertis quidem prolato, sed praeterito; Marc. 5, 36. *τὸν λόγον λαλούμενον*, ista verba. ib. 16, 19. Luc. 1, 45. 55. 70. 2, 17. 50. Io. 1, 37. 7, 46. 8, 20. 10, 6. 12, 36. et saepius, inprimis in formula: *ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος*, s. *ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος*, Matth. 12, 46. 17, 5. 26, 47. Marc. 5, 35. 14, 43. Luc. 8, 49. 22, 47. Act. 10, 44. 23, 7. — Ubi autem — *δ*) diserta verba proferuntur, *λέγειν*, non autem *λαλεῖν* dicunt scriptores N. T., ideoque, ubi verba ipsa, ab aliquo edita, referunt, solent dicere ex hebraismo *ἐλάλησε λέγων*, s. *ἐλάλησε καὶ λέγει*, Matth. 13, 3. 14, 27. 23, 1. 28, 18. Io. 8, 12. Marc. 6, 50. Act. 8, 26. 26, 31. 28, 25. Apoc. 4, 1. 10, 8. 17, 1. 21, 9. coll. Gen. 42, 22. 24, 7. 34, 8. 41, 9. Exod. 31, 11. Lev. 20, 2. Excipienda autem sunt tria loca N. T. Act. 7, 6. Hebr. 5, 5. ubi *λέγων* potest intelligi, et Hebr. 11, 18. *πρὸς ὃν ἐλαλήθη*, cui dictum s. promissum est.

*Λαλιά*, *ᾶς*, *ἡ*, (a *λαλέω*), 1) loquela, Cant. 4, 3. Sir. 5, 13. — 2) *dialectus, pronuntiatio*, Matth. 26, 73. *ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ*. Marc. 14, 70. LXX Ps. 19, 3. pro אֹמֶר ubi Symmachus *ῥῆσεις*. — (loquacitas, Sir. 19, 5.) — 3) *sermo* i. e. ea, quae profert aliquis, *dictum*; Io. 8, 43. coll. Iob. 33, 1. *ἄκουσον τὰ ῥήματά μου, καὶ λαλιάν (דִּבְרִי) ἐνωτίζου μου*. —

*narratio*, Io. 4, 42. (fama, rumor 2 Macc. 8, 5. Ies. 1 preces Sir. 32, 14. — loquendi potestas Ioseph. de bel 8. 5.) *.

*Λαμά*, Matth. 27, 46. sive λαμμᾶ, Marc. 15, 34. ] לָמָּה vel לָמָה, literis graecis scriptum, *cur*, *quare*; e Ps 1. ubi LXX ἵνατι.

*Λαμβάνω*, f. λήψομαι, perf. εἴληφα pro λέληφα. ao ἔλαβον, (a stirpe obsoleta λάβω) — LXX pro hebr. לָקַח, etiam pro לָכַד — 1) *capio, ich ergreife, erfasse*, a) p manu capio, Matth. 25, 1. Λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας. 26, τὸ ποτήριον. 26, 52. τὴν μάχαιραν. 27, 24. ὕδωρ, lavac Marc. 9, 36. λαβὼν παιδίον. Luc. 22, 17. Io. 6, 7. 11. 12, 13. 13, 4. Act. 9, 19. Apoc. 5, 7. 8. et saepissime. (Iob 12. λαβών με τῆς κόμης.) — Participium λαβών verbis ac saepius ita praefigitur, ut actio plenius describatur, ubi βών ex nostra et latina dicendi ratione fere redundat Matth. 13, 31. λαβὼν ἔσπειρεν. ib. v. 33. λαβοῦσα ἔκρυ Matth. 17, 27. λαβὼν δός. Luc. 13, 19. λαβὼν ἔβαλεν. c 43. Act. 9, 25. 16, 3. (Num. 3, 6. Ios. 2, 4.) — *capio, fange*, Luc. 5, 5. 2 Cor. 12, 16. δόλῳ ὑμᾶς ἔλαβον, dolo cepi, meos feci, coll. Matth. 4, 19. (Ps. 31, 17. τοῦ λα τὴν ψυχήν μου ἐβουλεύσαντο.) — *corripio*, Matth. 21, 35. Marc. 12, 3. 8. — b) tropice de affectibus, qui hominem ripiunt: *corripio, occupo, capio*, Luc. 5, 6. ἔκστασις ἔλ ἅπαντας. ib. 7, 16. ἔλαβε δὲ φόβος ἅπ. c. 9, 39. πνεῦμα βάνει αὐτόν. (Ioseph. ant. 4, 6. 5. λαμβάνει ἡμᾶς ὁ τοῦ πνεῦμα.) 1 Cor. 10, 13. πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν. (Exod 15. ἔλαβε (אָחַז) αὐτοὺς τρόμος. Sap. 11, 12. ἔλαβε αἱ λύπη. Ies. 21, 3. Ioseph. ant. 2, 6. 8. ἔλαβε αὐτοὺς ἔκπλη — 2) *sumo, ich nehme*, ubi indicat, aliquem aliquid s facere, sibi sumere Matth. 14, 19. 15, 36. 26, 26. 27, Marc. 6, 41. Io. 18, 31. Act. 2, 23. — Varie verti potest natura actionis, quae describitur, videlicet: sumo ut tollam *tollo, aufero*, Matth. 15, 26. λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων βαλεῖν τοῖς κυναρίοις. Marc. 7, 27. Matth. 8, 17. τὰς ἀ νείας ἡμῶν ἔλαβε, sustulit, nisi hic est: in se suscepit. 53, 4. ubi legitur hebr. נָשָׂא. Lev. 5, 1.) Matth. 16, 9. 10. 26. Apoc. 6, 4. λαμβ. ἀπό in textu vulg. ubi Griesb. ἐκ. 29, 22. λήψονται ἀπ' αὐτῶν κατάραν. Esdr. 1, 7 sq. 2 Ch 16, 2. Act. Thom. §. 42. λαβεῖν ἡμῶν τὴν ἐξουσίαν, tol nostrum imperium.) — *eripio*, Matth. 5, 10. τὸν χιτῶνα. 1 11, 20. εἴ τις λαμβάνει, si quis vestra vobis eripit. Apo 11. (2 Chron. 14, 15. Test. XII. Patr. p. 621.) — *exigo, ligo*, Matth. 17, 24. τὰ δίδραχμα. v. 25. c. 21, 34. τοὺς πούς. Marc. 12, 2. (Ioseph. ant. 5, 8. 1. φόρους παρ' α ἐλάμβανον.) — *repeto*, Io. 5, 34. μαρτυρίαν. v. 41. δόξαι 44. (Ioseph. ant. 14, 13. 3. λαμβ. τιμωρίαν) — *iterum su*

*resumo, recipio*, Io. 10, 17. 18. Hebr. 11, 35. Apoc. 11, 17. (Ioseph. ant. 2, 6. 7. Ezech. 18, 8. 13. 17.) — *instruo me, induo*, Io. 13, 12. λαμβ. τὰ ἱμάτια. Phil. 2, 7. μορφὴν δούλου λαβών. (Test. XII. Patr. p. 542. ὁ θεὸς σῶμα λαβών. Zach. 6, 13. λήψεται ἀρετήν. Sap. 5, 19. λήψεται [v. 18. ἐνδύσεται] ἀσπίδα ἀκαταμάχητον ὁσιότητα.) — *Ore sumo*, de cibis: *gusto, capio*, Marc. 15, 23. οἶνον οὐκ ἔλαβε. Io. 19, 30. 1 Tim. 4, 4. μετ' εὐχαριστίας λαμβανόμενον, quo vescimur cum gratiarum actione. — *Λαμβάνειν ἑαυτῷ, sibi sumere, occupare*, Luc. 19, 12. λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν. v. 15. Io. 3, 27. οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν (ἑαυτῷ) οὐδέν, nil potest sibi arrogare. Apoc. 17, 12. βασιλείαν οὔπω ἔλαβον. (Ios. 15, 16. λαμβ. τὴν πόλιν.) — λαμβάνειν (ἑαυτῷ) γυναῖκα, *uxorem sibi adiungere, uxorem ducere*, Marc. 12, 19—22. Luc. 20, 28—31. (Deut. 28, 30. 2 Sam. 3, 14. 1 Chron. 2, 18. Gen. 4, 18. Test. XII. Patr. p. 579. λαμβ. εἰς γυναῖκα. Ioseph. ant. 1, 16. 3. λαμβ. πρὸς γάμον.) — λαμβάνειν ἐκ, *sumere ex, repetere ex*, Io. 16, 15. 16. — *eligere*, Hebr. 5, 1. ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος. Act. 15, 14. (Amos. 2, 11. ἔλαβον ἐκ τῶν υἱῶν ὑμῶν εἰς προφήτας. Fragm. Esth. 4. ἔλαβες τὸν Ἰσραὴλ ἐκ πάντων ἐθνῶν. coll. Num. 8, 7.) — *Λαμβάνω εἰς, recipio*, Io. 6, 21. εἰς τὸ πλοῖον. c. 19, 27. εἰς τὰ ἴδια. Act. 24, 27. 2 Io. v. 10. (Sap. 7, 18. ζητῶν ὅπως λάβω αὐτὴν (σοφίαν) εἰς ἐμαυτόν.) — λαμβ. μεθ' ἑαυτοῦ, *secum ferre s. habere*, Matth. 25, 3. 4. — et ubi intelligendum est μεθ' ἑαυτοῦ, Matth. 16, 5. ἐπελάθοντο ἄρτους λαβεῖν. ib. v. 7. 8. Marc. 8, 4. Io. 18, 3. λαβὼν τὴν σπεῖραν, assumta militum cohorte. — Tropice de doctore et doctrina: *recipio, admitto*, i. e. fide et obsequio amplector, Io. 1, 12. ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν. ib. 5, 43. 13, 20. 14, 17. τὸν λόγον, Matth. 13, 20. Marc. 4, 16. — τὰ ῥήματα, Io. 12, 4. 8. 17, 8. τὴν μαρτυρίαν, Io. 3, 11. 32. 33. 1 Io. 5, 9.

3) Si dicitur de iis, quae nobis traduntur vel fato contingunt, saepius notio accipiendi, quae sequitur τὸ sumere, est primaria, et est vertendum: *accipio, particeps fio, nanciscor*; Matth. 7, 8. ὁ αἰτῶν λαμβάνει. Matth. 10, 8. δωρεὰν ἐλάβετε. 19, 29. 20, 7. 9. 10. 11. 15, 26. 27, 59. Marc. 10, 30. 11, 24. Io. 1, 16. 16, 24. Act. 20, 35. — Rom. 1, 5. λ. χάριν. Hebr. 4, 16. ἔλεον. Iac. 5, 7. ὑετόν. Act. 25, 16. τόπον. Rom. 7, 8. ἀφορμήν. — ἐντολήν, Io. 10, 18. Act. 16, 24. 17, 15. (Act. Thom. §. 36.) — ἄφεσιν, Act. 10, 43. 26, 18. — τὸ πνεῦμα, Io. 7, 39. 20, 22. Act. 1, 8. 2, 33. 8, 15. 17. Rom. 8, 15. — λαμβ. ἐκ πληγῶν τινος; participem fieri malorum. — de munere et officio, Act. 1, 20 25. 20, 24. Hebr. 5, 4. 7, 5. (1 Chron. 24, 31. 25, 8. 26, 13.) — de praemiis et poenis, Io. 4, 36. 1 Cor. 3, 14. Iac. 1, 7. 12. Hebr. 2, 2. Phil. 3, 12. ὅτι ἤδη ἔλαβον, intellige τὸ βραβεῖον, ut additur 1 Cor. 9, 24. (Dan. 2, 6. Sap. 5, 16.) — *Κρίμα λαμβάνειν*, poenam

habere, subire, Matth 23, 4. Marc. 12, 40. Luc. 20, Rom. 13, 2. Iac. 3, 1. (Habac. 1, 3.) — Matth. 10, 38. λ σταυρόν, crucem subire, in se suscipere. — de eo quod competit, Apoc. 4, 11. 5, 12. — Denique

4) λαμβάνειν substantivo saepius ita iungitur, ut a quae est in substantivo, indicetur; ut συμβούλιον λαμβά consilium capere, Matth. 12, 14. 22, 15. 27, 1. 7. 28, 1: Act. 28, 15. θράσος λαμβάνειν, animum recipere. 1 Cor. 1 οἰκοδομὴν λαμβ. i. q. οἰκοδομεῖσθαι. 2 Tim. 1, 5. ὑπόμι λαμβ. recordari. Iac. 5, 1. ὑπόδειγμα λαμβ. imitari. 2 Petr. λήθην λαμβ. oblivisci. (Vid. Λήθη) Hebr. 11, 29. 36. πι λαμβ. periculum facere, experiri, vid. Πεῖρα. Hebr. 2, 3. χὴν λαμβ. incipi. (3 Esdr. 6, 10. συντέλειαν λαμβ. perfici. seph. ant. 4, 8. 2. ὀργὴν λαμβ. irasci. ib. 5, 4. 2. οἶκτον λ misereri. ib. 5, 1. 4. ἐλπίδα, παῤῥησίαν λαμβ. Polyb. 4, 5. τέλος λ. finiri.) — Ex hebraismo: πρόσωπον λαμβ., pers rationem habere, Luc. 20, 21. Gal. 2, 6. (Ps. 82, 2. Iob. 2 Mal. 2, 9. 3 Esdr. 4, 39.)

*Λάμεχ*, ὁ, *Lamech*., hebr. לֶמֶךְ, nom. propr. in patris Noae, de quo vid. Gen. 5, 25 sqq. — Luc. 3, 36.

*Λαμμᾶ*, vid. *Λαμά*.

*Λαμπάς*, άδος, ἡ, (a λάμπω) LXX pro לַפִּיד, — 1) *cerna*, brennende Leuchte, Act. 10, 8. — λαμπὰς πι *flamma*, *radius ignis*, Apoc. 4, 5. (Gen. 15, 17. Dan. 10 Iob. 41, 19. Exod. 20, 18.) — 2) *fax*, *taeda*, Apoc. 8, ἀστὴρ καιόμενος ὡς λαμπάς, flammas spargens ut fax. Iu 15, 4. 5. Ioseph. ant. 5, 6. 5. — 3) *lampas*, cuius fla oleo alitur, Matth. 25, 1—8. (Solebant veteres sponso et sp sae lampades, ideo νυμφικὰς λαμπάδες dictas, praeferre. dic. 7, 16. 20.) — 4) *laterna*, Io. 18, 3. *.

*Λαμπρός*, ά, όν, (a λάμπω) 1) *lucidus*, *fulgens*, A 22, 16. ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς ὁ πρωϊνός. Epist. Ier. v. 51. — 2) *c lore splendens*, *candidus*; de luce alba et purissima, circumfusi putabantur angeli, Act. 10, 30. (coll. Sap. 6, — λίνον καθαρὸν καὶ λαμπρ. Apoc. 15, 6. 19, 8. Cantic 11.) — *pellucidus*, Apoc. 22, 1. λαμπρὸς ὡς κρύσταλλος. 3) *splendens*, *magnificus*, Luc. 23, 11. Iac. 2, 2. 3. (Ios ant. 2, 7. 1. λαμπρὰ εὐδαιμονία.) — τὰ λαμπρά, res pretio Kostbarkeiten, Apoc. 18, 14. (alii: splendidus mensae ap ratus, ut Sir. 34, 23. 29, 25.) *.

*Λαμπρότης*, ητος, ἡ, (a λαμπρός) *splendor*; *fulg* Act. 26, 13. λαμπρότης τοῦ ἡλίου. (LXX pro הָדָר Ps. 110, זֹהַר Dan. 12, 3. נֹגַהּ Ies. 60, 3. Ioseph. ant. 9, 10. 2. λαμπ της τῶν πραγμάτων.) *.

*Λαμπρῶς*, adv. 1) *splendide*, *clare*; — 2) *magnif* de epulis: *laute*, ut Latinis quoque *splendidus* et *sordi* in eadem re dicitur; Luc. 16, 19. (Sir. 34, 23. λαμπρὸς

ἄρτοις. ib. 29, 25. Xenoph. Cyrop. 2, 4. 1. Ioseph. ant. 6, 1. 3. θύσαντες λαμπρῶς.) *.

*Λάμπω*, f. ψω, *luceo, splendeo, mico;* proprie Matth. 5, 15. 17, 2. Luc. 17, 24. Act. 12, 7. — metaph. Matth. 5, 16. 2 Cor. 4, 6. vid. Φῶς. (LXX pro נָגַהּ Ies. 9, 2. Prov. 4, 18. צָחַח Thren. 4, 7. Bar. 3, 22. Sap. 5, 6. Ioseph. ant. 3, 8. 9.) *.

*Λανθάνω*, aor. 2. ἔλαθον, perf. λέληθα, — LXX pro נִסְתַּר, נֶעְלַם, — 1) *lateo*, — ne alii cognoscant, videant, Marc. 7, 24. οὐκ ἠδυνήθη λαθεῖν. (Sap. 10, 8.) Luc. 8, 47. οὐκ ἔλαθε. Sap. 17, 3. Ioseph. ant. 4, 6. 10. — LXX λανθάν. ἀπό τινος, 2 Sam. 18, 13. Lev. 5, 2. — *Λανθάνει με*, *latet me, non video, non intelligo, inscius sum*, Act. 26, 26. 2 Petr. 3, 5. Lev. 5, 3. 4. Iob. 28, 21. — μὴ λανθανέτω ὑμᾶς, bene scitote, 2 Petr. 3, 8. — Cum participio alterius verbi iunctum est *clam*, i. e. a) ita ut alii non intelligant, Ioseph. ant. 2, 11. 1. — b) ita ut ipse non intelligas, Latinor. *inscius;* Hebr. 13, 2. ἔλαθον (ἑαυτοὺς) ξενίσαντες ἀγγέλους, inscii angelos hospitio exceperunt. (Xenoph. Mem. 2, 3. 11. εἰδὼς λέληθα ἐμαυτόν, ignorabam, hoc me scire. Plutarch. de discr. amic. et ad. c. 12. πολλὰ λανθάνουσι ἀπὸ τῶν ἠθῶν ἀναλαμβάνοντες.) *.

*Λαξευτός*, ή, όν, (a λαξεύω, lapides incido Exod. 34, 14. quod a λᾶς lapis et ξεύω, sculpo, polio) *excisus e lapide*, s. *incisus in lapide*. Luc. 23, 53. — LXX semel Deut. 4, 49. pro פִּסְגָּה nom. propr. montis, quod etiam Aquila Num. 21, 20. 23, 14. Deut. 34, 1. vertit λαξευτή. *.

*Λαοδίκεια*, είας, ή, *Laodicea*, urbs opulenta et primaria Phrygiae pacatianae ad Lycum flumen sita, olim Diospolis, post in honorem Laodices uxoris Antiochi II. Laodicea appellata, anno Christi 66. terrae motu destructa simul cum Hierapoli et Colossis (Plin. Hist. 5, 29.), sed a Marco Aurelio restituta (Tacit. Annal. 14, 27.). Hodie in eius locum vicus *Eskihissar* successit. Commemoratur Col. 2, 1. 4, 13. 15. 16. [1 Tim. 6, 23.] Apoc. 1, 11. et 3, 14. *.

*Λαοδικεύς*, έως, ὁ, *Laodicensis*. Coloss. 4, 16. [Apoc. 3, 14. ubi *Griesb.* pro Λαοδικέων habet ἐν Λαοδικείᾳ.]

*Λαός*, οῦ, ὁ, LXX pro עַם, passim etiam pro גּוֹי et לְאֹם, — Latinorum *populus*; 1) *multitudo hominum*, a) indefinite, de multitudine, quae in loco aliquo congregata est, Luc. 3, 15. 7, 1. 29. 8, 47. ἐνώπιον παντὸς λαοῦ, coram omnibus, qui aderant. ib. 9, 13. 18, 43. 20, 1. 6. 9. 21, 38. Io. 8, 2. Act. 3, 9. 11. 12. 10, 42. et passim. — b) de multitudine *virorum*, Luc. 23, 27. πλῆθος τοῦ λαοῦ καὶ γυναικῶν. (alii hic: *plebs*). Act. 4, 27. λαοὶ Ἰσραήλ, viri Israelitae. Act. 5, 37. λαὸν ἱκανόν, magnam militantium copiam. Sic LXX Gen. 19, 4. ubi ὁ λαός sunt viri. ib. 14, 16. πάντα τὰ ὑπάρχοντα

αὐτοῦ καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὸν λαόν, ubi servi videntur telligendi. De copia armatorum 2 Sam. 17, 2. 3. 22. 29. 2. et saepius, ut etiam Test. XII. Patr. p. 598. — c) de co *virorum*, in foro ad iudicium congregatorum, ut etiam tinor. *populus*, Act. 12, 4. Luc. 23, 13. — in synagoga c venientium Act. 13, 15. — 2) *populus*, et quidem a) po lus cuiusdam *urbis*, Act. 2, 47. 21, 30. 36. — vel etiam *gionis* s. provinciae, Matth. 4, 23. 9, 35. Luc. 6, 17. (l λαὸς τῆς γῆς, incolae terrae, Gen. 23, 7.) — b) populus, q tenus distinguitur a magistratibus et proceribus, Matth. 5. ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ. ib. 27, 25. 64. M 11, 32. 14, 2. Luc. 1, 10. 21. 3, 18. 19, 48. Act. 6, 12 passim. (Exod. 18, 22. 26. Esdr. 8, 15. 9, 1.) Sic quoque locutione πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, Matth. 21, 23. 26, 3. γραμ τεῖς τοῦ λαοῦ, Matth. 2, 4. et similibus; vid. Luc. 19, 47. 66. Act. 4, 8. — 3) *gens*, *natio*, i. q. τὸ ἔθνος, Matth 21. 2, 4. 6. Marc. 7, 6. Luc. 1, 17. 68. 2, 31 sq. 21, 23. 11, 50. 18, 14. Act. 3, 23. 4, 10. Rom. 15, 11. et passim. Za 14, 14. Ezech. 20, 41. — Nonnunquam ὁ λαός absolute, e distinguitur a τοῖς ἔθνεσι, est gens iudaea, *Iudaei*, Act. 17. 23. 28, 17. — Etiam Christiani dicuntur λαός, coetus c torum Dei, s. Christi Act. 18, 10. Hebr. 2, 17. 4, 9. 13, Tit. 2, 14. quae dicendi ratio repetita est e V. T., ubi Iud saepissime ὁ λαὸς τοῦ θεοῦ dicuntur; ut Exod. 19, 5.

*Λάρυγξ*, υγγος, ὁ, *gula*, *guttur;* proprie, per qu loquimur; deinde etiam i. q. φάρυγξ, cuius opera edim (Etym. M. λάρυγξ μὲν, δι᾽ οὗ λαλοῦμεν, φάρυγξ δὲ, δι᾽ ἐσθίομεν καὶ πίνομεν.) Rom. 3, 13. pro στόμα os, sermo. Sir. 6, 5. λάρυγξ γλυκὺς πληθυνεῖ φίλους. et Ps. 5, 10. גָּרוֹן. item Ps. 22, 15. etiam pro חֵךְ Iob. 6, 30. Prov. 8, Hesych. λάρυγξ· στόμα. — pro φάρυγξ, Iob. 12, 11. 34, Cant. 2, 3.) *.

*Λασαία*, ας, ἡ, *Lasaea*, urbs Cretae, quae Act. 27, ab antiquis autem scriptoribus non commemoratur, forta quia ignobilis et parva fuit, πολίχνιον, sive, ut Iosephus vico urbeculae formam simulante loquitur, ψευδοπολίχνιον.

*Λασκάζω*, s. λάσκω, (pro praes. obsoleto λάκω) λακήσω, aor. 1. ἐλάκησα, *crepo; disrumpor cum crepit* Act. 1, 18. ἐλάκησε μέσος, medius disruptus est. (Act. Tho §. 33. ὁ δὲ δράκων φυσηθεὶς (a veneno hausto) ἐλάκησε, ἀπέθανε, καὶ ἐξεχύθη ὁ ἰὸς αὐτοῦ καὶ ἡ χολή. Aristoph. n v. 409. διαλακήσασα, quod Scholiastes interpretatur διαῥ γεῖσα. Philo de vita Mos. p. 621. ὑπολακὼν (prorumpens) τῆς θαλάττης ἄνεμος.) *.

*Λατομέω*, ῶ, f. ήσω, (a λατόμος, lapicida, quod λᾶς, lapis et τέμνω) *lapides exscindo*, exscindo, inscind

Matth. 27, 60. Marc. 15, 46. (LXX pro חָצַב, 1 Chron. 22, 2. 2 Chron. 26, 10. Ies. 22, 16.) *.

*Λατρεία, ας, ἡ,* (a λατρεύω) 1) servitium, ministerium, quod pro mercede praestatur; — 2) *cultus Dei*, quatenus est in externis actionibus sive in caerimoniis, Rom. 9, 4. Hebr. 9, 1. (vid. *Δικαίωμα*), ib. 9, 6. LXX pro עֲבֹדָה, Exod. 12, 25 sq. 13, 5. Ios. 22, 7. 1 Chron. 28, 13. coll. 1 Macc. 1, 43. 2, 19. 22. — *sacrificia*, ut pars potior cultus divini, Io. 16, 2. λατρείαν προςφέρειν τῷ Θεῷ. Rom. 12, 1. *.

*Λατρεύω*, f. εύσω, (a λάτρις, latro, der Söldner) seq. dativo personae, LXX pro עָבַד, 1) pro mercede servio; (Xenoph. Cyrop. 3, 1. 20. Palaeph. c. 46.) — 2) *religiose colo, cultu prosequor*, de cultu Dei a) universe Matth. 4, 10. Luc. 4, 8. Act. 27, 23. 2 Tim. 1, 3. Hebr. 12, 28. Apoc. 22, 3. (Deut. 6, 13. 10, 12. Ios. 24, 15.) — idolorum Rom. 1, 25. (Exod. 20, 5. 23, 24. Deut. 4, 28.) — b) de cultu externo, Luc. 2, 37. Act. 7, 7. 42. 26, 7. λατρεῦον intell. Θεῷ. — de cultu, quem sacerdotes Israelitarum Deo praestabant in tabernaculo et templo, de sacris quae fiebant in templo, Hebr. 8, 5. 13, 10. — et in tabernaculo coelesti Apoc. 7, 15. — de oblationibus et sacrificiis, Hebr. 9, 9. 10, 2. coll. Exod. 3, 12. 4, 23. 7, 16. — c) de cultu Dei interno, Luc. 1, 74. Act. 24, 14. Rom. 1, 9. Phil. 3, 3. πνεύματι Θεῷ λατρ. Hebr. 9, 14. Deut. 6, 13. 10, 12. *.

*Λάχανον, ου, τό,* (a λαχαίνω, fodio) *olus*, in terra natum, quod fodendo colitur, Garten-Kraut, Matth. 13, 32. Marc. 4, 32. de sinapi. (Act. Thom. §. 29.) — de *obsonio* in foro venali, Luc. 11, 42. Rom. 14, 2. — LXX pro יָרָק 2 Sam. 21, 2. Prov. 15, 18. et pro יֶרֶק Gen. 9, 3. Ps. 37, 2. **.

*Λεββαῖος, ου, ὁ, Lebbaeus*, cognomen Iudae, apostoli, qui etiam Thaddaeus vocabatur. Matth. 10, 3.

*Λεγεών, ῶνος, ὁ, ἡ,* vox latina *legio*, i. e. turma militum apud Romanos, quae primum 3200, deinde, Servii Tullii temporibus, 4000, Polybii aevo 5000, et postea 6200 militibus constabat. — In N. T. dicitur de *turmis* angelorum, a) bonorum, Matth. 26, 53. — b) malorum Marc. 5, 9. 15. Luc. 8, 30. Rabbini, qui לִגְיוֹן receperunt, eo utuntur pro turma militum, et interdum de duce turmae, non autem de principe geniorum malorum (cf. *Buxtorf.* p. 1123.), quare nec in his locis de eo cogitandum; sed de *multitudine*, ut etiam e Marc. 5, 10. 12. 13. intelligitur.

*Λέγω*, f. ξω, 1) prima antiquissimaque huius verbi significatio est *lego, colligo*, quo sensu legitur in Test. XII. Patr. p. 704.: οὐκ ἐν ἀκαθαρσίᾳ (i. e. interveniente adulterio) λέγει κύριος σεβομένους αὐτόν, quibus verbis respondet Iosephus uxori Potipharis, pollicenti, se, si morem sibi gessisset,

simul cum marito verum Deum esse culturam. — Unde medium:

2) *eligo*; Hebr. 7, 11. κατὰ τὴν τάξιν Ἀαρὼν λεγέσθαι — Quum, qui colligebantur et eligebantur, vocarentur, vel nominibus convocarentur, est

3) *nomine voco, appello, voco;* Matth. 13, 15. λέγεται Μαριάμ. [19, 17.] Marc. 10, 18. τί με λέγεις ἀγαθόν. c. 12, 37 λέγει αὐτὸν κύριον. ib. 15, 12. Luc. 18, 19. 20, 37. Io. 15, 15 οὐκέτι ὑμᾶς λέγω δούλους. — Unde ὁ λεγόμενος, a) *qui vocatur, cui nomen est*, Matth. 2, 23. εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέθ, urbem, nomine Nazareth. c. 9, 9. ἄνθρωπον, Ματθαῖον λεγόμενον. c. 26, 3. 14. 27, 33. τόπον λεγόμενον Γολγαθᾶ. Io 4, 5. 9, 11. 19, 13. Act. 3, 2. 1 Cor. 8, 5. εἰσὶ λεγόμενοι θεοί qui vocantur Dii, qui nomen Deorum gerunt; sensus: Dei fictitii. (3 Esdr. 8, 41. Ioseph. ant. 12, 3. 1. Ἀντίοχος, ὁ παρὰ τοῖς Ἕλλησι λεγόμενος θεός.) — b) etiam: *cui cognomen est, cognomine*, Matth. 1, 16. Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός. ib. 4, 18. Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον. ib. 10, 2. Col. 4, 11. — c) *qui vulgo dicitur, sic dictus, der sogenannte;* Matth. 27, 17. τὸν λεγόμενον (a Iudaeis s. ab adseclis) Χριστόν. Luc. 22, 1. ἡ λεγομένη πάσχα. Io. 19, 13. Eph. 2, 11. οἱ λεγόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς, *die sogenannte Vorhaut, wie euch die sogenannte Beschneidung nennt.* — d) *aliquis, quidam, ein gewisser;* Marc. 15, 7. ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς. Luc. 22, 47. ὁ λεγόμενος Ἰούδας, qua dicendi forma Lucas usus esse videtur, ne honorificum Apostoli titulum proditori tribueret. Ita etiam ubi nomen rei vel personae explicatur, quod habet in alia lingua, ubi a) mox τῷ λέγεσθαι aliquid additur, quo significatur, nomen transferri in aliam linguam, ut Io. 19, 17. ὃς λέγεται ἑβραϊστί. Io. 1, 39. ῥαββί, ὃ λέγεται ἑρμηνευόμενον διδάσκαλε. Act. 9, 36. Ταβιθά, ἣ διερμηνευομένη λέγεται Δορκάς. — b) mox vero etiam λέγεται s. λεγόμενος simpliciter ponitur, ubi iam subaudiendum est ἑρμηνευόμενος s. ἑρμηνευόμενον, *si tranfers in nostram linguam*, nostra dialecto; sic apud Ioannem aliquoties, c. 4, 25. Μεσσίας ὁ λεγόμενος Χριστός, qui graece Christus vocatur. c. 11, 16. 20, 24. Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος. c. 20, 16. ῥαββουνί, ὃ λέγεται διδάσκαλε. cf. c. 1, 39. et semel apud Matthaeum c. 27, 33.

4) verbis aliquid pronuntio ita, ut alter intelligat, quae velim, cogitem etc., Latinorum *dico*, nostrum *ich sage etwas*, quare multum differt a λαλέω, de quo discrimine vid. Λαλέω. Eph. 5, 12. αἰσχρόν ἐστι καὶ λέγειν, turpe est vel nomina pronuntiare. Hoc sensu LXX pro hebr. אָמַר et נְאֻם, passim etiam pro דִּבֵּר. — Sequitur maxime a) dativus personae, cui dicitur, ut Matth. 4, 6. 9. 19. 8, 4. et semper in Matthaei, maxime in Marci et Pauli scriptis; in Lucae et Ioannis li-

bris saepius — b) seq. πρός αὐτόν, ut Luc. 4, 21. 7, 24. 9, 23. Act. 1, 12. 3, 25. et saepius; Io. 3, 4. 4, 15. 49. 6, 5. Rom. 10, 21. Hebr. 1, 7. 7, 21. et passim. (Ier. 38, 20. 43, 1.) — πρὸς ἀλλήλους, Marc. 4, 41. Luc. 8, 25. Act. 28, 4. 2, 7. πρὸς ἑαυτούς, Marc. 10, 26. 16, 3. Semel — c) μετ' ἀλλήλων, Io. 11, 56. — Persona, de qua sermo dicitur, a) potissimum adhibita praepositione περί indicatur, ut Matth. 11, 7. 21, 45. Marc. 8, 30. Luc. 7, 24. 21, 5. Io. 1, 22. 48. 2, 21. 9, 17. Act. 8, 34. et passim; rarius sequitur — b) εἴς τινα, in aliquem dicere, Act. 2, 25. 19, 4. Eph. 5, 32. et semel ἐπί τινα, Hebr. 7, 13. Deut. 4, 21. ὑπὲρ ἑαυτοῦ λέγ. pro se dicere in foro, Act. 26, 1. — c) saepius accusativus rei Marc. 10, 32. Luc. 9, 31. et personae Marc. 14, 71. Io. 6, 71. 8, 27. 9, 19. — Quod attinet ad sententiam, quae dicitur, verbum λέγω mox sequitur accusativus cum infinitivo, Act. 15, 24. Rom. 15, 8. mox oratio directa Matth. 1, 20. 2, 2. 4, 6. 11, 22. Luc. 7, 33. 8, 20. λεγόντων intell. τινῶν. 18, 17. Io. 3, 3. 8. 1 Cor. 1, 12. Hebr. 9, 20. Apoc. 1, 17. — mox oratio directa praefixo ὅτι Matth. 9, 18. 14, 26. Marc. 6, 14. 15, 33. Luc. 1, 24 sq. 5, 26. 17, 10. 21, 42. Io. 1, 32. 9, 9. 41. 11, 31. et saepius. (Palaeph. de incred. c. 6. ἔλεγον οἱ Θηβαῖοι, ὅτι τοιαῦτα δεινὰ ὁ Κάδμος ἐπήγαγεν ἡμῖν.) — Participium λέγων quod verbis, quae sequuntur, solent praefigere nostri, Matth. 1, 20. 2, 2. 9, 18 etc., saepissime post substantiva et verba, quibus notio loquendi inest, ita sequitur, ut vertendum sit: *his verbis usus*, ut hebr. לֵאמֹר. Sic centies in Matthaei, Marci et Lucae scriptis et in Epist. ad Hebr. et Apocal., rarius in Ioannis evang. et nunquam in Pauli libris. Vid. Matth. 1, 22. 2, 15. 17. 3, 17. 9, 27. 10, 5. 7. 12, 10. Marc. 12, 35. 14, 57. 14, 68. Luc. 1, 63. ἔγραψε λέγων, scripsit haec verba (Ioseph. ant. 13, 4. 1. Πτολεμαῖος ἀντέγραψε λέγων.) ib. 2, 13. 11, 2. 18, 2. 38. 23, 37. Io. 7, 28. 37. Act. 1, 5. 2, 13. 40. 5, 23. 7, 59. 9, 4. 19, 26. 20, 23. Hebr. 2, 6. 11. 6, 13 sq. 8, 11. 12, 26. in Apocalypsi, et passim. (Rom. 10, 20. ἀποτολμᾷ καὶ λέγει.) (Saepissime in V. T., ut Gen. 1, 22. 2, 16. 48, 2. 2 Reg. 20, 2.) — Si respicis significationem, usus verbi λέγειν aeque late patet ac Latinor. dicere et hebr. אָמַר. Non solum enim simpliciter est *dico*, ut Matth. 9, 34. Marc. 11, 23. Io. 1, 38. et sexcenties; sed etiam pro contexta oratione vel *dicere*, vel etiam *quaerere*, *respondere*, *praedicere*, *affirmare* etc. verti potest. Est enim in N. T. a) *quaerentis*, Matth. 2, 2. 6, 31. 9, 14. 28. 13, 51. Io. 3, 4. 21, 21. 18, 34. — b) *respondentis*, Matth. 4, 10. 8, 7. 26. 9, 28. 22, 21. Io. 1, 40. — c) *excipientis*, vel *contradicentis*, Matth. 14, 17. 19, 18. Io. 7, 26. οὐδὲν αὐτῷ λέγουσι, palam ei non contradicunt. Rom. 10, 18. ἀλλὰ λέγω, sed obiicio, i. e. obiicit aliquis. ib. v. 19. c. 11, 1. λέγω οὖν, quod

si obiiciam i. e. obiiciat aliquis. — d) *praedicentis* s. *vaticinantis*, Matth. 2, 17. Marc. 15, 28. Io. 1, 52. 13, 19. Act 8, 34. — e) *monentis*, *hortantis*, Matth. 2, 13. 2, 20. 3, 2 6, 26. Luc. 3, 7. Act. 5, 38. Eph. 4, 17. — f) *praecipientis iubentis*, Matth. 8, 9. 9, 24. 18, 22. Marc. 5, 41. Luc. 6, 46 7, 14. Rom. 2, 22. ubi sequente negatione est *interdico*, *veto*; Marc. 8, 26. Matth. 5, 34. 39. Rom. 12, 3. (Num. 32, 27. 31 Esth 3, 3. 8, 14.) — *mandantis*, Io. 2, 5. — g) *dicere iubentis*, Matth. 26, 18. 27, 19. Marc. 14, 14. Luc. 7, 6. 19 20. 19, 14. Io. 11, 3. Act. 16, 35. Iudic. 11, 14. 2 Sam. 10, 5. Iudith. 3, 1. — h) *clamantis*, Act. 14, 11. Matth. 21, 16. — i) *suadentis*, Act. 5, 38. 27, 11. — k) *disserentis*, Matth. 11, 7. 21, 45. Marc. 8, 30. Luc. 7, 24. — l) *docentis*, *exponentis*, Matth. 10, 27. 15, 5. Luc. 8, 8. 11, 45. Io. 8, 26. 45. 46. 16, 12. Act. 21, 21. Rom. 4, 6. λέγει μακαρισμόν, exponit felicitatem, (alii: praedicat, laudat.) 1 Tim. 1, 7. Hebr. 5, 11. 8, 1. 9, 5. Rom. 10, 6. Unde λέγω δέ, *tenendum est*, *scitote*, Rom. 15, 18. Gal. 4, 1. 5, 16. 3 Esdr. 8, 22. λέγεται ὑμῖν, coll. Esdr. 7, 24. ubi LXX ἐγνώρισται ὑμῖν. — m) *affirmantis*, vel sine ὅτι, Matth. 11, 9. 22. Marc. 14, 31. Luc. 3, 8. 4, 25. 7, 47. 9, 27. vel seq. ὅτι, Matth. 3, 9. 5, 20. 22. 28. 1 Thess. 4, 15. Sequente negatione est *nego*, Matth. 22, 23. Marc. 12, 18. Act. 23, 8. — Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, *sanctissime vobis affirmo*, Matth. 5, 18. 26. 8, 10. 10, 15. 23. Marc. 6, 11. Matth. 6, 2. 5. 16. Marc. 14, 30. Luc. 4, 24. 13, 31. Io. 5, 25. — Σὺ λέγεις, *recte*, Matth. 27, 11. Marc. 15, 2. Luc. 23, 3. Io. 18, 37. — n) *contendentis*, *dictitantis*, behaupten, Matth. 17, 10. Io. 1, 22. 4, 20. 8, 33. 48. Luc 20, 41. Io. 7, 12. 1 Cor. 15, 12. 2 Tim. 2, 18. — *perhibentis*, *iactantis*, Luc. 23, 2. λέγοντα ἑαυτὸν Χριστὸν εἶναι. ib. 24, 23. Io. 5, 18. 6, 42. 9, 19. Act. 5, 36. λέγων εἶναί τινα ἑαυτόν. ib. 8, 9. Iac. 1, 13. 2, 14. 1 Io. 2, 4. 9. — o) *narrantis*, Luc. 24, 10. 10, 17. Marc. 1, 30. — p) *divulgantis*, Luc. 9, 7. Tit. 2, 8. — q) *scribentis*, Matth. 15, 4. Luc. 1, 63. 20, 42. Io. 19, 37. Act. 7, 48. 1 Cor. 10, 15. Rom. 10, 16. Philem. v. 21. coll. 2 Reg. 10, 6.

5) *dico in mente*, (ut nostri ex hebraismo plene dicunt λέγειν ἐν τῇ καρδίᾳ, Apoc. 18, 7. coll. Ps. 10, 6. 13. λέγειν ἐν ἑαυτῷ, Matth. 3, 9. 9, 21. Luc. 3, 8. 7, 49.) i. e. *cogito*. Matth. 16, 7. λέγοντες cogitantes hunc in modum. c. 12, 44. Luc. 11, 24. coll. Ies. 56, 3. — Si refertur ad genera cogitationum, est: a) *iudico*, *statuo*, Io. 8, 5. 9, 17. Rom. 15, 8. Gal. 3, 17. 4, 1. — *puto*, *habeo*, für etwas halten oder erklären, Act. 10, 28. μηδένα ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον. 2 Thess. 2, 4. ἐπὶ πάντα λεγόμενον θεόν. Hebr. 11, 24. — b) *volo*, Act. 4, 32. — *volo*, *in mente habeo*, *innuo*, Marc. 14, 71. ὃν λέγετε, den ihr meint. Io. 6, 71. ἔλεγε τὸν Ἰούδαν. c. 8, 27.

9, 19. (Ioseph. ant. 6, 5. 5. ἐκείνους, λέγω δὴ Μωϋσῆν καὶ Ἀαρῶνα, illos volo s. scilicet Mosen et Aar. Act. Thom. §. 23. τὸν δοῦλον λέγω, den Sklaven meine ich.) 1 Cor. 1, 12. λέγω δὲ τοῦτο, hoc autem mihi volo. ib. 10, 29.

6) *loquor, verba facio*, i. q. λαλέω, Matth. 11, 7. Luc. 7, 24. 11, 27. 9, 31. τὴν ἔξοδον, loquebantur de eius ἐξόδῳ. Marc. 10, 32. τὰ μέλλοντα. Io. 2, 21. 13, 22. 24. Rom. 9, 1. ἀλήθειαν λέγω, vera loquor. 1 Tim. 2, 7. 1 Cor. 14, 16. τί λέγεις, οὐκ οἶδε.

*Λεῖμμα, τος, τό*, (a λείπω, λέλειμμαι) *residuum, reliquiae*; Rom. 11, 5. λεῖμμα γέγονεν, residuum (gentis iudaicae Christo adversae) factum est; sensus: pars aliqua Iudaeorum ex Dei voluntate pervenit ad regnum Christi. (Ios. 13, 12. 2 Reg. 19, 4.) **.

*Λεῖος, εία, εῖον*, tritus; terendo laevigatus; — *laevis, glaber, planus*. Luc. 3, 5. ὁδοὶ λεῖαι viae planae, hebr. לְבִקְעָה, Ies. 40, 4. — LXX Gen. 27, 11. pro חָלָק. 1 Reg. 17, 40. Prov. 2, 20. τρίβοι δικαιοσύνης λεῖαι. *.

*Λείπω*, f. ψω, 1) transitive: linquo, *desero*; propr. Prov. 19, 4. ἀπὸ φίλου λείπεται. — passiv. a) λείπεσθαί τινος, *destitui* aliqua re; Iac. 1, 5. 2, 15. (Ioseph. ant. 9, 11. 2. οὐδὲ μιᾶς ἀρετῆς ἀπελείπετο.) — b) tropice, metaphora desumta a cursoribus, qui ab adversariis relinquuntur et superantur: *inferior sum* aliis, *vincor*, Iac. 1, 4. ἐν μηδενὶ λειπόμενοι nulla in re aliis inferiores. (Xenoph. Mem. 3, 5. οὐδὲ ταύτῃ μοι δοκοῦσι λείπεσθαι. *Raphelius* hic affert verba Polyb. ἐν τῇ εὐνοίᾳ παρὰ πολὺ ἀδελφοῦ λειπόμενος.) — 2) intransitive: *deficio, desum*, Luc. 18, 22. ἕν σοι λείπει. Tit. 3, 13. — ib. 1, 5. τὰ λείποντα, quae adhuc deficiunt. (Sap. 19, 4. τὴν λείπουσαν κόλασιν.) *.

*Λειτουργέω, ῶ*, f. ήσω, (a λειτουργός) seq. dativo personae 1) munere publico fungor, potissimum eo, in quo sumptus sunt faciendi, publicam praesto operam. (Demosth. or. c. Aph. 833, 25.) — 2) *ministerio fungor publico*, abiecta notione sumtuum, Sir. 8, 10. λειτουργῆσαι μεγιστᾶσιν. coll. Dan. 7, 10. — In vers alex. saepissime pro שָׁרַת et passim pro עָבַד de ministerio sacerdotum in tabernaculo et templo: *sacra facio*, Exod. 28, 31. 39. 29, 30. Num. 4, 38. 16, 9. 18, 6. 7. Ezech. 40, 48. — Sic semel Hebr. 10, 11. (Ioseph. de bell. 2, 17. 2. τοὺς τὴν λατρείαν λιτουργοῦντας scl. in templo.) — de cultu Dei in synagoga, de *precibus*, Act. 13, 2. coll. v. 3. ubi pro λειτουργ. est προσεύχεσθαι. — 3) *ministeria praesto, servio*, de ministerio privato, Sir. 10, 28. οἰκέτῃ σοφῷ ἐλεύθεροι λειτουργήσουσιν. — *inopiam alicuius levo, opibus alicui inservio*, Rom. 15, 27. Test. XII. Patr. p. 689. οὐκ οἰκτείρει λειτουργοῦντα αὐτῷ ἐν κακῷ. (Xenoph. Mem. 2, 7. 6.) *.

*Λειτουργία*, ας, ἡ, (a λειτουργέω) 1) munus publicum cum sumptibus coniunctum (Theophr. char. 20, 5.); — 2) *ministerium*, *munus* quodcunque a) publicum; — de *sacerdotum ministeria* in templo, sacrificiis et precibus (Sap. 18, 21. Sir. 50, 19.) potissimum conspicuo, Luc. 1, 23. Hebr. 8, 6. 9, 21. (LXX saepius pro עֲבוֹדָה Exod. 38, 21. Num. 8, 22. 16, 9. 18, 4. 2 Chron. 31, 12. Ioseph. ant. 4, 4. 4. de bel. 1, 1. 4.) — b) privatum; — de officiis operibusque amicitiae Phil. 2, 30. ἡ πρός με λειτουργία. — (etiam administratio 2 Macc. 3, 3. τὰ πρὸς τὰς λειτουργίας τῶν θυσιῶν. ib. 4, 14.) — 3) *opus quod sumptibus fit*, (Ioseph. ant. 16, 5. 3. λειτουργίας καὶ δημοσιῶν ἔργων κατασκευάς); *munus, sumptus, oblatio in communem utilitatem*, — de eleemosynis 2 Cor. 9, 12. διακονία τῆς λειτουργ. ταύτης, suppeditatio huius muneris — Phil. 2, 17. σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν, me impendo sacrificio et oblationi pro fide vestra. *.

*Λειτουργικός*, ή, όν, ad ministerium publicum spectans, Num. 4, 28. τὰ σκεύη τὰ λειτουργικά. Ib. 7, 5. Exod. 39, 1. στολὰς λειτουργικάς. — In N. T. semel sed transitive *ministeria praestans*; Hebr. 1, 14. πνεύματα λειτουργικά spiritus ministri, coll. c. 1, 7. — (De officio angelorum vid. Ps. 34, 7. 91, 11 sq. Matth. 13, 4. 49. 16, 27. Philo de Gigant p. 286. ἀγγέλοις, ὑπηρέταις καὶ διακόνοις ὁ δημιουργὸς εἴωθε χρῆσθαι πρὸς τὴν τῶν θνητῶν ἐπίστασιν.) *.

*Λειτουργός*, οῦ, ὁ, (a λεῖτος, ad populum s. rempublicam spectans, quod a λαός s. λεώς, populus, — et stirpe ἔργω.) proprie qui munere publico fungitur, potissimum eo, quod cum sumptibus est coniunctum. — 2) *minister*, LXX pro מְשָׁרֵת maxime a) publicus; ita de *magistratibus* Rom. 13, 6. λειτουργοὶ θεοῦ. (Ios. 1, 1. ubi Iosua Mosis λειτουργός dicitur.) — de angelis Dei ministris Hebr. 1, 7. (Ps. 104, 5. de regis ministris 1 Reg. 10, 5. Sir. 10, 2.); de apostolis λειτουργοῖς Ἰησοῦ, Rom. 15, 16. de sacerdotibus τῶν ἁγίων λειτουργοῖς, Hebr. 8, 2. (Neh. 10, 39. οἱ ἱερεῖς οἱ λειτουργοί. Ier. 33, 21.) — b) privatus, *famulus*, 2 Sam. 13, 18. 2 Reg. 4, 43. — 3) *inserviens alicui* quocunque modo, Phil. 2, 25. λειτουργὸν τῆς χρείας μου. *.

*Λέντιον*, ου, τό, vox origine latina, obvia etiam in Rabbinorum scriptis, (לְנְטִית) *linteum*, — linteum, quo se servi, opus manuarium facturi, praecingebant. (Sueton. Calig. c. 26.) — Bis, Io. 13, 4. 5.

*Λεπίς*, ίδος, ἡ, *squama*, LXX pro קַשְׂקֶשֶׂת, Schuppen, Lev. 11, 9. 10. 12. Deut. 14, 9. 10. etiam lamina, LXX pro פַּחִים, Bleche, Num. 16, 38. (Ioseph. ant. 3, 6. 3. λεπίδες. bell. 3, 6. 8.) — Semel in N. T. de *hypochysi*, Act. 9, 18.

ἀπέπεσον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ὡσεὶ λεπίδες, ut squamae. (Tob. 11, 13. τὰ λευκώματα.)

*Λέπρα, ας, ἡ,* (a λεπρός) *lepra, der Aussatz,* hebr. צָרַעַת, morbus cutis valde difficilis et foedissimus, in Aegypto, Palaestina et finitimis regionibus frequens, de quo accuratissime exposuit *Winerus* in bibl. Realwörterb. s. v. *Aussatz.* Lev. c. 13. et 14. De frequentia leprae vid. Ioseph. ant. 3, 11. 4. cf. *Λεπρός.* — In N. T. Matth. 8, 3. Marc. 1, 42. Luc. 5, 12. 13. *.

*Λεπρός, οῦ, ὁ,* (a λέπος, cortex, putamen, squama, igitur quasi λεπερός) scaber, asper; — *leprosus, lepra, scabie laborans;* hebr. מְצֹרָע, Lev. 14, 2. 2 Reg. 7, 3. et צָרוּעַ Lev. 13, 44 sq. — In N. T. Matth. 8, 2. 10, 8. 11, 5. Marc. 1, 40. Luc. 4, 27. 7, 22. 17, 12. — Σίμων ὁ λεπρός, Matth. 26, 6. Marc. 14, 3. i. e. vel: Simon, qui olim fuerat leprosus; vel: qui nativitate lepram aliquam acceperat. „Der Aussatz erbt selbst auf die Kinder des damit Behafteten bis ins vierte Glied fort, doch so, dass seine Aeusserungen immer schwächer werden, und im vierten Gliede gewöhnlich nur in garstigen Zähnen, stinkendem Athem, siechem Ansehen bestehen." *Winerus* in bibl. Realw. s. h. v. Ioseph. ant. 3, 11. 4. παρὰ πολλοῖς ἔθνεσιν ὄντων λεπρῶν, καὶ τιμῆς ἀπολαυόντων, καὶ οὐ μόνον φυγῆς καὶ ὕβρεως ἀπηλλαγμένων, ἀλλὰ καὶ — εἰς ἱερὰ καὶ ναοὺς ἐξουσίαν ἐχόντων εἰσιέναι. *.

*Λεπτός, ή, όν,* tenuis, exiguus. — In N. T. τὸ λεπτόν (intell. κέρμα, Alciphr. 1, 9. vel νόμισμα Polluc. Onom. 9. sect. 92.) substantive: *numus minutus;* de numis, quorum duo efficiebant quadrantem, igitur octo assem, quadraginta et octo drachmam. Marc. 12, 42. λεπτὰ δύο, ὅ ἐστι κοδράντης, Luc. 12, 59. (coll. Matth. 5, 26.) 21, 2. *.

*Λευΐ, ὁ,* indeclinab. (LXX Gen. 34, 25. 30. 46, 11. Test. XII. Patr. τὸν Λευΐ p. 612. Ioseph. ant. 1, 19. 7. Λευεὶ Gen. 29, 34.) at etiam declinabile, *Λευΐς, ὁ* (Luc. 5, 29. Ioseph. ant. 1, 21. 1.); genitiv. *Λευεὶ* (Ioseph. ant. 2, 7. 4.) accusat. *Λευΐν,* Marc. 2, 14. Luc. 5, 27. — Levi, hebr. לֵוִי, nom. propr. 1) filii tertii Iacobi ex Lea, auctoris tribus Leviticae, Hebr. 7, 5. 9. Apoc. 7, 7. vid. Gen. 29, 34. 46, 11. Exod. 6, 16. — 2) filii Melchi, Luc. 3, 24. — 3) filii Simeonis Luc. 3, 29. — 4) filii Alphaei, qui cognominabatur *Matthaeus,* a Iesu apostolus vocatus, Luc. 5, 27. 29. Marc. 2, 14. coll. Matth. 9, 9. *.

*Λευΐτης, ου, ὁ,* intell. ἀνήρ, ut interdum (Iudic. 19, 1. Ioseph. ant. 5, 2. 8.) legitur, Levita (hebr. אִישׁ לֵוִי, et לְוִיִּם) proprie: unus e tribu Levi (Num. 1, 46.), deinde Levita sensu strictiori, i. e. unus e familiis Gerson, Kahat et Merari, et ita distinguitur a sacerdotibus (ἱερεῖς), qui erant posteri stirpis Aaroniticae. Sic in N. T. Luc. 10, 32. coll. v. 31. Io. 1, 19. Act. 4, 36. Adsistebant Levitae sacerdotibus,

sacra in templo acientibus, ministri, famulique viliorls ditionis, quibus iniunctum erat, ut vasa sacra curarent, cerdotibus essent ad manus, ianuas clauderent aperirent in templo hymnos canerent etc. vid. Num. 1, 50—53. 9. 17 sqq. c. 4. c. 8, 5—22. 1 Chron. 9, 21 sqq. 23, 3 sqq 1 sqq. 2 Chron. 8, 14. 25, 1. 3 Esdr. 1, 2. 3. Ioseph. an 13. 3. Ex eorum numero fuerunt quidam iudices, 1 Chron. 23, 4. 2 Chron. 19, 11. cf. Ioseph. ant. 3, 12. li 4. lib. 9, 7. 4. lib. 11, 3. 10.

*Λευϊτικός*, ή, όν, *Leviticus*, ad tribum Levi pe nens. Semel Hebr. 7, 11. λευϊτική ἱερωσύνη, ubi sacerdot dicitur leviticum, quatenus stirps aaronitica, ad quam pe nebat, pars erat tribus Levi. (Praeter hunc locum non gitur. Iosephus habet λευΐτις, ιδος, ant. 4, 4. 2. ib. 3, 12.

*Λευκαίνω*, f. ανῶ, (a λευκός) *dealbo*, *candidum cio*; Marc. 9, 3. Apoc. 7, 14. — LXX הִלְבִּין, Ps. 51, 8. 1, 18. Ioel. 1, 7.

*Λευκός*, ή, όν, 1) *albus*, de canis capillis, Matth 36. de calculo Apoc. 2, 17. equo, nube Apoc. 6, 2. 19, 14. 14, 14. lana Apoc. 1, 14. LXX pro לָבָן. Gen. 30, 35. I 13, 3. 4. Zach. 1, 8. 6, 3. — 2) *candidus*, ex albedine spl dens, λαμπρός; de vestimentis, Marc. 16, 5. Io. 20, 12. A 1, 10. Apoc. 3, 4. 5. 18. 4, 4. 6, 11. 7, 9. 13. — Matth. 2. λευκά ὡς τὸ φῶς, Matth. 28, 3. Marc. 9, 3. λ. ὡςεὶ χι Luc. 9, 29. cf. Dan. 7, 9. ubi chald. חִוָּר. Gen. 49, 12. 3) *albescens*, de candore flavedinis, Io. 4, 35. λευκαί πι θερισμόν. Apoc. 20, 11. θρόνος λευκός, i. e. auri flavedi splendens. *.

*Λέων*, οντος, ὁ, hebr. אֲרִי, אַרְיֵה, כְּפִיר, *leo*, He 11, 33. (Iudic. 14, 5. 6. 1 Sam. 17, 34.) 1 Petr. 5, 8. Ap 4, 7. 9, 8. 17. 10, 3. 13, 2. — metaphor. a) de *crudelissi persecutore* et raptore, 2 Tim. 4, 17. ubi alii Neronem, a diabolum intelligunt. cf. Prov. 28, 15. Ezech. 22, 5. Ps. 7, 22, 22. — b) de *fortissimo, heroe*, Apoc. 5, 5. ὁ λέων ὁ ἐκ φυλῆς Ἰούδα. coll. Nah. 2, 13: τοὺς λέοντάς σου καταφάγει ῥομφαία. Ier. 49, 18. 2 Sam. 17, 10. Gen. 49, 9. σκύμνος λέο τος Ἰούδα. (Dio Cass. 1314, 54.) *.

*Λήθη*, ης, ἡ, (a λήθω lateo, λήθομαι, oblivisco *oblivio*. Semel 2 Petr. 1, 9. λήθην λαβὼν τοῦ καθαρισμο oblitus liberationis a peccatis, s. oblivioni eam tradens; se sus: peccata, quibus, antequam ad Christum accesserat, i dulserat, repetens. Eodem sensu apud Ioseph. ant. 2, 6. λήθην ἐκείνων λαβόντες. ib. 2, 9. 1. ὧν τε ἦσαν — — λήθ λαβόντες; etiam λήθην ἔχειν τῶν εὐεργεσιῶν, antiq. 3, 1. 4. i 4, 8. 44. — λήθην ποιησάμενός τινος, ant. 7, 11. 3.) *.

*Ληνός*, οῦ, ὁ, ἡ, — όν, τό, (lacus, alveus; ein wannen förmiges Gefäss; LXX Gen. 30, 39. 42. pro רְהָט, Wasser

rinne zum Tränken) *torcular*, in quo uvae calcantur, hebr. גַּת, Apoc. 14, 19. τὴν ληνὸν — τὸν μέγαν (ut edidit *Griesb.*) de qua vicissitudine generis apud Hebraeos vid. *Gesenii* Lehrgebäude d. hebr. Spr. p. 717. — Apoc. 14, 20. 19, 15. (Ioel. 4, 13. Ies. 63, 3. Thren. 1, 16.) — 2) *lacus vinarius*, ὑπολήνιον (Ies. 16, 10. Marc. 12, 1.), i. e. lacus inferior, ante torcular, qui terrae olim infodebatur, in quem mustum expressum de torculari defluebat, hebr. יֶקֶב, Matth. 21, 33. coll. Marc. 13, 1. ubi ὑπολήνιον. Deut. 16, 13. Prov. 3, 10. Hos. 9, 2. *.

*Λῆρος*, ου, ὁ, *ineptiae, nugae*. Luc. 24, 11. ὡςεὶ λῆρος, ut nugae, somnium, commentum inane. (4 Macc. 5, 11. τὸν λῆρον τῶν λογισμῶν σου. Xenoph. anab. 7, 7. 24. λῆρος πάντα ἐδόκει εἶναι. Ioseph. de bell. 3, 8. 9. Tatian. orat. p. 159.) *.

*Ληστής* (pro ληϊστής), οῦ, ὁ, ἡ, (a ληΐζω, praedor, quod a ληΐς, spolium, praeda), qui armata manu praedatur et rapit, *praedator, praedo*; ita primum de militibus regionem invadentibus et vastantibus; (Epist. Ier. v. 15. ἐκ πολέμου καὶ ληστῶν. coll. Ier. 18, 22.) unde etiam Io. 18, 40. Barabbas dicitur ληστής, quia armata manu seditionem moverat, vid. Marc. 15, 7. deinde de *latronibus*, qui vi adgrediuntur itinera facientes, Luc. 10, 30. 36. 2 Cor. 11, 26. Matth. 27, 38. 44. (Luc. 23, 32. κακοῦργοι). Matth. 26, 55. Marc. 14, 48. 15, 27. Luc. 22, 52. — de *raptoribus* quibuscunque Io. 10, 1. 8. Epist. Ier. v. 18. Sir. 36, 26. — σπήλαιον ληστῶν, Matth. 21, 13. (Ier. 7, 10. פָּרִיץ) Marc. 11, 17. Luc. 19, 46. — LXX pro גְּדוּד, Hos. 7, 1. שֹׁדֵד Obad. v. 5. רָכִיל, Ezech. 22, 9. *.

*Λῆψις*, εως, ἡ, (a λαμβάνω, λέλημμαι) *acceptio, acceptum*, die Einnahme. Phil. 4, 15. vid. *Δόσις*. Sir. 42, 7.

*Λίαν*, adv. *admodum, valde, vehementer*; LXX pro מְאֹד, Gen. 1, 31. 4, 5. 1 Sam. 11, 15. a) cum verbo Matth. 2, 16. ἐθυμώθη λίαν. 27, 14. Luc. 23, 8. 2 Tim. 4, 15. 2 Io. v. 4. 3 Io. v. 3. — b) cum adiectivo, Matth. 4, 8. ὄρος ὑψηλὸς λίαν. 8, 28. Marc. 9, 3. — c) cum adverbiis, Marc. 1, 35. vid. *Ἔννυχος*. 6, 51. λίαν ἐκ περισσοῦ. 16, 2. λίαν πρωΐ. — d) cum praepositione nominascit, 2 Cor. 11, 5. οἱ ὑπὲρ λίαν ἀπόστολοι, summi, eximii apost. ib. 12, 11.

*Λίβανος*, ου, ὁ, 1) *arbor odorifera*, e qua thus destillat; — 2) apud seriores scriptores (vid. Phryn. p. 187.) i. q. ὁ λιβανωτός, *thus* ipsum, hebr. לְבֹנָה. Matth. 2, 11. Apoc. 18, 13. (saepissime in vers. alexandr. Lev. 2, 1. 2. 16. Neh. 13, 5. 9. Ies. 60, 6. Sir. 24, 18. Bar. 1, 10. Herodian. 4, 8. Diod. Sic. 3, 41.) De arbore thus ferente, in Arabia inprimis frequente cf. Plin. Hist. Nat. 12, 31. Theophr. plant. 9, 4. *.

*Λιβανωτός*, οῦ, ὁ, (a λίβανος) *thus*; LXX 1 Chron.

9, 29. pro לְבֹנָה. — In N. T. bis Apoc. 8, 3. 5. pro *thuri*. i. e., ut Iosephus loquitur, φιάλαι χρύσεαι λιβανωτοῦ πλ ant. 3, 6. 6. πινάκων λιβανωτοῦ γεμόντων, ib. 3, 10. 7.

*Λιβερτῖνος*, ου, ὁ, vox latina *libertinus*, i. e parente liberto ortus, vel servus natus sed libertate don Commemoratur Act. 6, 9. συναγωγὴ ἡ λεγομένη Λιβερτίνων, *quidam* intelligunt servos romanos, manumissos sed s iudaicis addictos, qui synagogam Hierosolymis habuerint, q Tacitus (Annal. 2, 85.) scribat, quatuor millia libertino superstitione iudaica infecta in Sardiniam missos esse; Iudaeos a Ptolemaeo I. patria pulsos et in Lybiae urbi inter quas Libertum, collocatos, (Ioseph. ant. 12, 1. c. 2, 4.) Iudaeos igitur, cives Liberti, Africae propriae s. thaginensis; *alii*, rectius ut videtur, Iudaeos a Romanis b captos et Romam deductos, postea autem libertate don de qua re cf. Philo Legat. ad Cai. T. II. opp. p. 568.

*Λιβύη*, ης, ἡ, *Lybia*, terra in septentrionali p Africae, Aegypto contermina, cuius autem fines incerti er ita ut haud raro apud profanos etiam totam Africam, quate cognita erat, indicaret. Tempore apostolorum romano imp suberat, dividebaturque in tres partes, Lybiam stricte dict Lyb. Marmaricam, et Lybiam Cyrenaicam, sive Pentapolin quinque urbibus primariis Cyrene, metropoli, Berenice, Arsir Ptolemaide et Apollonia). In Lybia Cyrenaica (vid. *Κυρ*; multi habitabant Iudaei, eaque est intelligenda Act. 2, 10.

*Λιθάζω*, f. άσω, (a λίθος) propr. in lapidem verto; *lapido*, i. e. a) *lapidibus peto* aliquem, quod a Iudaeis fie non solum ut vulnerarent aliquem, sed etiam ut eund hominem scelestissimum, poena lapidationis dignum, decla rent, Io. 10, 31—33. Act. 5, 26. 14, 19. 2 Cor. 11, 25. (P nius λιθάζειν ἐν λίθοις, 2 Sam. 16, 6. 13.) — b) *lapido*, pidibus obruo, de supplicio i. q. λιθοβολέω, sic Io. 11, Hebr. 11, 37. **.

*Λίθινος*, ίνη, ον, (a λίθος) *lapideus*; Io. 2, 6. 2 C 3, 3. Apoc. 9, 20. (Gen. 35, 14. Exod. 24, 12. 31, 17. Dan. 4. 24. Deut. 9, 11.) *.

*Λιθοβολέω*, ῶ, f. ήσω, (λίθος et βάλλω) λίθοις βάλ (2 Chron. 26, 15.) 1) *lapidibus obruo*, *lapido*; de gene supplicii apud Israelitas frequente, Matth. 21, 35. (nisi i est lapidibus peto, vid. Marc. 12, 14.) Luc. 13, 34. Io. 8, Act. 7, 58. 59. 14, 5. Hebr. 12, 20. — LXX pro סָקַל, Exo 8, 26. 19, 13. Deut. 13, 10. Ios. 7, 25. et רָגַם Lev. 20, 2 24, 14. 16. 2 Chron. 10, 15. — 2) *lapidibus peto*, i. q. λ θάζω, quod vid. Sic intelligendum videtur Marc. 12, 4.

*Λίθος*, ου, ὁ, ἡ, *lapis*, hebr. אֶבֶן, a) univers inprimis de lapidibus minoribus, Matth. 3, 9. 4, 3. 6. 9. Marc. 5, 5. Luc. 3, 8. 4, 3. 11. 11, 11. 22, 41. 19, 40. I

8, 7. 59. 10, 31. Ps. 91, 12. 1 Chron. 12, 2. — b) lapides ad aedificandum apti, Bausteine, Matth. 21, 42. 44. 24, 2. Marc. 12, 10. 13, 1. 2. Luc. 19, 44. 20, 17. 18. 21, 6. Act. 4, 11. 1 Petr. 2, 6—8. Deut. 27, 5. 6. 1 Reg. 5, 17. 6, 7. — λίθοι καλοί, qui Luc. 21, 5. commemorantur, erant lapides pulchri, candidi et magni, quibus templum Herodis exstructum fuit, vel quibus certe muri induti et ornati fuerunt. Ioseph. ant. 15, 11. 3. ᾠκοδομήθη δὲ ὁ ναὸς ἐκ λίθων μὲν, λευκῶν τε καὶ κρατερῶν, τὸ μέγεθος ἑκάστων περὶ πέντε καὶ εἴκοσι πήχεις ἐπὶ μῆκος, ὀκτὼ δὲ ὕψος, εὖρος δὲ περὶ δώδεκα. Vid. etiam 1 Reg. 6, 17. Esdr. 5, 8. ubi λίθοι ἐκλεκτοί. — c) lapides μυλικοί, Marc. 9, 42. Apoc. 18, 21. — d) lapides pretiosi, λίθος τίμιος, 1 Cor. 3, 12. Apoc. 17, 4. 18, 12. 16. 21, 11. 19. (Ioseph. ant. 10, 2. 2. τὴν πολυτέλειαν, ὅσην ἐν λίθοις εἶχε καὶ χρυσῷ. 2 Sam. 12, 30. 1 Reg. 10, 2. 11. 2 Chron. 9, 1.) — λίθος ἴασπις, Apoc. 4, 3. (Exod. 35, 25. Ezech. 10, 1.) — e) lapis oblongus et maior, Matth. 27, 60. 66. 28, 2. Marc. 15, 46. 16, 3. 4. Luc. 24, 2. Io. 11, 38. 39. 41. 20, 1. Rom. 9, 32. 33. coll. Gen. 28, 18. 22. 29, 2—10. Deut. 27, 2. Ios. 4, 3. — Sic etiam de tabulis Mosis lapideis, 2 Cor. 3, 7. — f) de statuis idolorum lapideis, Act. 17, 29. Deut. 4, 28. 28, 36. 64. Ezech. 20, 32. — g) metaph. Christus dicitur 1 Petr. 2, 4. λίθος ζῶν, fundamentum ecclesiae vivum, et Christiani λίθοι ζῶντες, ib. v. 5. partes ecclesiae s. templi Dei, viventes. *.

*Λιθόστρωτος*, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (λίθος et στρωτός, stratus, a στρώννυμι) *lapidibus stratus*. Τὸ λιθόστρωτον (ἔδαφος) *lithostroton*, *pavimentum*, LXX pro רִצּוּף, Cant. 3, 10. et רִצְפָּה, *pavimentum*, i. e. solum lapidibus pulchris et apte connexis stratum, 2 Chron. 7, 3. Esth. 1, 7. — In N. T. semel Io. 19, 13. ubi est pavimentum, parvulis, sectis variique coloris frustis marmoreis constratum, ein Musivboden von Marmor. Eiusmodi pavimentum fuisse in templo Hierosolymitano, narrat Iosephus de bell. 6, 1. 8. et 6, 3. 2. et illud etiam λιθόστρωτον appellat. Solebant etiam Romanorum duces et praetores eiusmodi pavimenta tesselata et sectilia secum ducere et hisce marmoreis crustis praetorium sternere; (vid. Plin. lib. 36, 15. Sueton. in Caes. c. 46. cf. *Krebsii* et *Loesneri* obss. ad h. l.) quare alii in loco Ioannis lithostroton in atriis templi, alii Pilati lithostroton, cui impositum fuerit tribunal, intelligunt.

*Λικμάω*, ῶ, f. ήσω, (a λικμός, vannus) 1) ventilo frumentum, ventilabro purgo, — LXX pro זָרָה, Ruth. 3, 2. Ies. 30, 24. — 2) *dissipo*, Amos. 9, 9. Ies. 17, 13. Sap. 11, 19. — *contero*, *comminuo*; sic in N. T. Matth. 21, 44. Luc 20, 18. ubi lapis dicitur conterere eum, in quem incidat. vid. Dan. 2, 44. λεπτυνεῖ καὶ λικμήσει πάσας τὰς βασιλείας. (chald. סוּף). Iob. 27,

21. λικμήσει αὐτὸν ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ. (Non ita legitur ap profanos.) *.

*Λιμήν*, ένος, ὁ, *portus*; Act. 27, 8. 12. vid. *Καλοί*, LXX pro מָחוֹז, Ps. 107, 30.

*Λίμνη*, ης, ἡ, (a λείβω, effundo) *stagnum* (stillsteh des Gewässer) *lacus*; LXX pro אֲגַם, Ps. 107, 35. 114, 2 Macc. 12, 16. — In N. T. a) de lacu Galilaeae, Luc. 5, 2. 8, 22. 23. 33. — b) de lacu sulphureo damnatis destin cuius descriptioni mare mortuum (Ioseph. ant. 5, 1. 22. ἡ δομίτιδος λίμνη) occasionem praebuisse videtur, Apoc. 19, 20, 10. 14 sq. 21, 8. *.

*Λιμός*, οῦ, ὁ, (dorice ἡ λιμός, a λείπω, perf. pass. λῖμαι) 1) *fames*, der Hunger, Luc. 15, 17. Rom. 8, 35. 2 11, 27. Iob. 18, 11. — 2) *annonae caritas*, fames, die H gersnoth, Luc. 4, 25. 15, 14. Act. 7, 11. 11, 28. Apoc. 6 18, 8. — LXX pro רָעָב Gen. 12, 10. 41, 27. 47, 13. 2 Ch 20, 8. Ies. 51, 19. — λιμοί, fames in diversis terris, Ma 24, 7. Marc. 13, 8. Luc. 21, 11. *.

*Λίνον*, ου, τό, — LXX pro פִּשְׁתָּה, 1) linum, L Exod. 9, 32. — *Flachs* Prov. 31, 13. — 2) *linteum*, a) linteum *vestimentum*, Apoc. 15, 6. coll. Ies. 19, 9. b) linteum *ellychnium*, Matth. 12, 20. Ies. 42, 3. 43, 17

*Λῖνος*, ου, ὁ, *Linus*, nomen viri 2 Tim. 4, 21. com morati.

*Λιπαρός*, ά, όν, (a λίπος pinguedo, oleum) 1) ping pinguedine unctus; — de terra: fertilis Neh. 9, 35. ( שָׁמֵן) — (tropice de verbis: blandus, ut nos: *glatte Wo* Ioseph. ant. 2, 4. 3. λιπαρεστέρους αὐτῷ προςηνέγκατο λόγ ib. 4, 6. 3. δέησιν λιπαρὰν προςφέρειν.) — 2) ut Latinor. mus, nitidus, est: *lautus*, *praestans*, *felix*; Apoc. 18, τὰ λιπαρά, *deliciae*, fercula exquisita et delicata; שְׁמֵנִים 25, 6. (cf. Ies. 30, 23. ἄρτος λιπαρός. Ioseph. ant. 8, 1. 1. παρὰν καὶ πανευδαίμονα τὴν ἡγεμονίαν ἀφικέσθαι.) *.

*Λίτρα*, ας, ἡ, Latinor. *libra*, pondus duodecim un rum, ein Pfund; etiam a Rabbinis receptum, לִיטְרָא. L tur Io. 12, 3. et 19, 39. ubi in posteriori loco multi ( *Kypkius* ad h. l.) monetam obolum conficientem intelli malunt. (לִיטְרָא apud Rabbinos semper significare pon non autem monetam contendit *Buxtorfius* in lex. talm 1138 sq.) Hesych. λίτρα· ὄβολος, οἱ δὲ νόμισμα παρὰ Σικελ οἱ δὲ ἐπὶ σταθμῶν, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι διὰ τοῦ β' λίβρα. *.

*Λίψ*, λιβός, ὁ, 1) Africus, Südwind, Ps. 78, 26. Po 10, 10. 1. — 2) *plaga coeli australis*, unde Africus Act. 22, 12. LXX pro נֶגֶב, meridies, Gen. 13, 14. 20, 1. ת Num. 2, 10. *.

*Λογία*, ας, ἡ, (a λέγω, colligo, λέλογα) *collectio*, c *lecta pecunia*. Non nisi in N. T. 1 Cor. 16, 1. 2. legitur,

Suidas, Chrysostomus, Theodoretus, aliique scriptores eccles. λογίαν interpretantur συλλογὴν, collectam pecuniam. Vid. Suiceri thes. eccl. s. v. Λογία. *.

Λογίζομαι, f. ίσομαι, (a λόγος), LXX maxime pro חָשַׁב, — verbum depon. med., cuius aorist. pass. ἐλογίσθην, futur. pass. λογισθήσεται (Rom. 2, 26. Lev. 25, 31.) nec minus partic. praes. λογιζόμενον (Herodot. 3, 95. 1 Reg. 10, 21. 2 Chron. 9, 20.) gaudent significatione passiva, apud nostros vero etiam praesens (Rom. 4, 4. 9, 8. coll. *Matthiae* gr. §. 495.) — 1) *computo, rationes confero, numero, ich rechne, zähle, berechne*; Rom. 4, 4. τῷ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ χάριν, operario merces non constituitur ex gratia sed ex debito; (alii: tribuo, appendo; Prov. 17, 28. ἀνοήτῳ ἐπερωτήσαντι σοφίαν, σοφία λογισθήσεται.) — (Tob. 10, 1. ἐλογίσατο ἑκάστας ἡμέρας. Ioseph. ant. 3, 12. 3. λογισάμενοι τοὺς καρποὺς καὶ τὰς εἰς τὸ χωρίον δαπανάς. 2 Chron. 5, 5. Theophr. char. 14. Xenoph. Cyrop. 8, 2. 10.) — Marc. 15, 28. ἐλογίσθη μετὰ ἀνόμων, *adnumerabatur*, Ies. 53, 12. ἐλογ. ἐν τοῖς ἀνόμοις, ubi hebr. נִמְנָה. Luc. 22, 37. (2 Sam. 4, 2. Βηρὼθ ἐλογίζετο τοῖς υἱοῖς Βενιαμήν. Sap. 15, 2. σοὶ λελογίσμεθα, tuis cultoribus adnumerati sumus.)

2) tropice: argumenta computo, rationes confero in animo, *cogito* i. e. a) *considero, ich überlege, erwäge*; Rom. 2, 3. 2 Cor. 10, 11. Phil. 4, 8. ταῦτα λογίζεσθε, haec considerate, ad haec animum advertite. (Psal. Sal. 2, 32. τὸ ὕστερον, rerum exitum, οὐκ ἐλογίσαντο.) — b) *cogito, in consiliis habeo, meditor*; 1 Cor. 13, 5. οὐ λογίζεται τὸ κακόν, nil mali (in alios) meditatur. 2 Cor. 3, 5. λογισ. τι ὡς ἐξ ἑαυτῶν, propria vi aliquid boni moliri. ib. 10, 2. λογίζομαι τολμῆσαι. (Neh. 6, 2. λογιζόμενοι, μοὶ ποιῆσαι πονηρίαν. ib. v. 6. Ps. 35, 5. Ier. 11, 19. λογισμοὺς λογίζ. ἐπί τινα. Ps. 52, 2. ἀδικίαν ἐλογίσατο ἡ γλῶσσά μου. 1 Macc. 6, 19. 2 Sam. 14, 13. 1 Sam. 18, 25. Ioseph. ant. 6, 11. 2. ib. 7, 7. 3.) — c) cogito, i. e. *ratiocinor*, Marc. 11, 32. ἐλογίζοντο πρὸς ἑαυτούς (intell. λέγοντες), ratiocinabantur sic inter se. (Lectio codd. διελογίζοντο debetur glossemati e Matth. 21, 25. repetito) 1 Cor. 13, 16. ὡς νήπιος ἐλογιζόμην. (Sap. 2, 2. 1. εἶπον γὰρ ἐν ἑαυτοῖς λογισάμενοι οὐκ ὀρθῶς.) — *colligo*, Rom. 3, 28. 2 Cor. 10, 7. λογιζέσθω πάλιν ἀφ' ἑαυτοῦ, a se ipso iterum colligat, er schliesse von seiner eignen Person etc.

3) *puto, reputo, habeo, existimo*; Rom. 6, 11. λογίζεσθε ἑαυτοὺς νεκροὺς τῇ ἁμαρτίᾳ. ib. 8, 18. 36. ὡς πρόβατα. Ps. 44, 24. Amos. 6, 5.) Rom. 14, 14. 1 Cor. 4, 1. 2 Cor. 10, 2. 11, 5. Phil. 3, 13. Hebr. 11, 19. 1 Petr. 3, 13. ib. 5, 12. ὡς λογίζομαι, qualem esse puto. (Ies. 29, 16. 53, 4. 33, 8. Neh. 13, 13. Sap. 5, 4. 1 Sam. 1, 13. 1 Macc. 6, 9. Ioseph. ant. 6, 7. 4. ib. 8, 8. 1.) — Εἰς οὐδὲν λογισθῆναι, pro nihilo aestu-

mari s. haberi, Act. 19, 27. (Ies. 40, 17. Dan. 4, 32. S 6. coll. Sap. 2, 16. εἰς κίβδηλον ἐλογίσθημεν αὐτῷ.) — 2, 26. εἰς περιτομὴν λογισθ. pro circumciso i. e. circu par habebitur. Rom. 9, 8. εἰς σπέρμα λογίζεται, pro filio miatur s. pro filiis habentur. (Thren. 4, 2.) — Denique

4) apud nostros est etiam: *imputo alicui aliquid* meritum vel in culpam, einem etwas *anrechnen* oder *zu nen*; sic in locutionibus, a) λογίζομαί τί τινι, imputo aliquid, Rom. 4, 6. ᾧ ὁ θεὸς λογίζεται δικαιοσύνην, i. e. Deus insontem reputat, coll. v. 7. Rom. 4, 8. ᾧ οὐ μὴ λογ κύριος ἁμαρτίαν; — imputat in poenam. (Ps. 32, 2.) 2 Cor. 2 Tim. 4, 16. μὴ αὐτοῖς λογισθείη. (Lev. 17, 4. Test. XII p. 644: μὴ λογιζόμενος κακίαν τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων. et 730. Act. Thom. §. 56. μὴ λογίσῃ ἡμῶν τὰ παραπτώματα, pr bus §. 38. leguntur: οὐ καταψηφίζεται ὑμῖν τὰς ἁμαρτίας. stit. apost. 4, 1. μαρτύριον ὑμῖν λογισθήσεται. — b) ἐλο αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην, in pietatem ei imputatur, pro pro ab eo praestita habetur, Rom. 4, 3. 5. 9. 10. 11. 22—24 3, 6. Iac. 2, 23. (Gen. 15, 6. Ps. 106, 31. 1 Macc. 2, 52.)

**Λογικός**, ή, όν, (a λόγος, ratio) rationalis, ratione ditus; — *ad animum pertinens, spiritualis*; sic bis in Rom. 12, 1. τὴν λογικὴν λατρείαν, cultus Dei animo perage (Io. 4, 24. ἐν πνεύματι προςκυνεῖν.) 1 Petr. 2, 2. λογικὸν lac spirituale, nutrimentum animi. (Alii in utroque loco *tioni conveniens*.) cf. Test. XII. Patr. p. 547 sq.: προςφ (angeli) κυρίῳ ὀσμὴν εὐωδίας λογικὴν καὶ ἀναίμακτον προςφορ

**Λόγιον**, ου, τό, (neutr. a λόγιος) *oraculum, re sum s. effatum divinum*. Num. 24, 4. 15. LXX pro λόγιον κρίσεως, pectorale pontificis maximi, quo indutus quum Dei responsa referre volebat, Exod. 28, 15. 22. 29, 5. 8, 8. Sir. 45, 12. Ioseph. ant. 8, 3. 8. Test. XII. Patr. p τὸ λόγιον τῆς συνέσεως. — Caeterum LXX pro אֹמֶר, אִמְרָה de quovis *dicto, praecepto, promissione, oraculo* De Sic in N. T. a) de effatis Dei in V. T. Act. 7, 38. Ro 2. — b) de effatis Dei per Christum, doctrina christ Hebr. 5, 12. 1 Petr. 4, 11. — cf. LXX Ps. 107, 11. 11, 7 33. 119, 38. 50. 168. Sap. 16, 11. *.

**Λόγιος**, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (a λόγος, sermo) *d tus, facundus*, (Lucian. Gall. 2, 291.); etiam: *doctus, ditus, multarum rerum gnarus*. Semel Act. 18, 24. (H 3, 19. Dion. Halic. 6, 1. Heliod. 4, 7. cf. *Kypkius* ad Ioseph. ant. 17, 6. 2. et ib. 2, 5. 4. Caeterum vid. Phry et ad eundem *Lobeck*. p. 198.) *.

**Λογισμός**, οῦ, ὁ, (a λογίζομαι) 1) ratiocinatio numerandi computandique, Xenoph. Mem. 4, 7. 8. Dem 671, 21. — 2) *cogitatio*, i. e. a) *iudicium*; Rom. 2, 1 iudicio conscientiae. (Sap. 1, 3. 9, 14. 12, 10.) — b) *c*

*lium*, *molimen*, 2 Cor. 10, 4. καθαιροῦντες λογισμούς, adversariorum molimina irrita facientes. (LXX pro מַחֲשָׁבָה, Ps. 33, 10. Prov. 6, 18. καρδία τεκταινομένη λογισμοὺς κακούς. Ier. 11, 19. ἐπ' ἐμὲ ἐλογίσαντο λογισμόν. Nah. 1, 11. Demosth. 127, 24. Ioseph. ant. 5, 1. 26.) *.

*Λογομαχέω*, ῶ, f. ήσω, (a λογομάχος, de verbis altercans, quod est ex λόγος et μάχομαι) *de verbis pugno; altercor de rebus levibus et inutilibus*, 2 Tim. 2, 14.

*Λογομαχία*, ας, ἡ, (ab eodem) *logomachia, disputatio de verbis*, s. *rebus levibus et inutilibus*. 1 Tim. 6, 4.

*Λόγος*, ου, ὁ, (a λέγω, quod vid.) — LXX maxime pro דָּבָר, passim etiam pro אֹמֶר, אִמְרָה et מִלָּה, — 1) ex prima verbi λέγειν significatione: colligere, conferre, est: *ratio*, *computatio*, Rechnung, Berechnung, a) propr. Matth. 25, 19. συναίρει μετ' αὐτῶν λόγον, rationes contulit. ib. 18, 23. Phil. 4, 15. λόγος δόσ. καὶ λήψ. ratio dati acceptique. ib. v. 17. Luc. 16, 2. ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας σου. (Etiam pecunia, quae in rationes refertur, 1 Macc. 10, 40. 42. 44 sq.) — b) tropice: *ratio reddenda* de factis, die Verantwortung, Rechenschaft; λόγον ἀποδιδόναι, Matth. 12, 36. Act. 19, 40. 1 Petr. 4, 5. διδόναι, Hebr. 13, 17. διδ. τῷ θεῷ, Rom. 14, 12. Dan. 6, 2. — αἰτεῖν λόγον ὑμᾶς, qui rationem a vobis poscunt, 1 Petr. 3, 15. — Huc et pertinere videtur locus Hebr. 4, 13. πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος, cui (Deo) ratio est reddenda. Alii: cum quo sumus arcte coniuncti. (Sic certe λόγον ἔχειν πρός τινα, et λόγος ἐστι αὐτοῖς μετά τινος, Iudic. 18, 7. 28. est habere commercium cum aliquo.) — *ratio*, die Berücksichtigung, ratio quam habemus alicuius rei in agendo; λόγον ποιεῖσθαί τινος, aliquid curare, vereri, Act. 20, 24. (Ioseph. ant. 1, 3. 1. ib. 2, 5. 3. — λόγον ἔχειν, pertimescere Ier. 38, 19. 42, 16. pro hebr. דָּאַג, sollicitus sum. Tob. 5, 20. 6, 15. 10, 6. λόγον ποιοῦμαι, Iob. 22, 4. pro יִרְאָה, *timor*. Suid. οὐδενὸς λόγον ἔχω· ἀντὶ τοῦ φροντίζω. Exempla e profanis collegit *Kypkius*, obss. I. 108.) — A significatione conferendi s. colligendi animo deduci solet etiam significatio huius substantivi *ratio*, *Vernunft*, quo autem sensu in nostris scriptoribus non legitur.

2) *nomen*, *titulus*, a significatione τοῦ λέγειν vocandi, nominandi; a) propr. 1 Tim. 4, 5. διὰ λόγου θεοῦ, interposito nomine Dei (i. e. formula: Deus benedicat s. sit benedictus! Sic Sir. 48, 3. ἐν λόγῳ κυρίου, interposito nomine Dei, vid. 1 Reg. 17, 1 sq. Similiter ἐν λόγῳ θεοῦ pro ἐν ὀνόματι θ. 1 Chron. 15, 15. 1 Reg. 20, 12. 35.) — Coloss. 2, 23. ἅτινά ἐστι λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας, quae quidem nomine sapientiae veniunt. Sic fortasse etiam 1 Cor. 15, 2. τίνι λόγῳ, quo s. cuius nomine? (alii: qua ratione, quo modo?) coll. 1 Macc. 2, 55. Ἰησοῦς ἐν τῷ πληρῶσαι λόγον, Iosua quum prae-

stitisset, quae nomen (servatoris, vindicis) postulat. 25, 28. τιμᾶν δὲ χρὴ λόγους ἐνδόξους, nomina i. e. hon qui sunt in honore. cf. etiam Sir. 48, 1. et v. 13. πᾶς οὐ, nemo unquam. Hinc λόγος in describenda re inte fere redundat, ut 2 Macc. 3, 6. πρὸς τὸν τῶν θυσιῶν pro πρὸς τὰς θυσίας. Sir. 23, 17. λόγος ἁμαρτίας pro ἁμ Sic etiam hebr. דבר 1 Sam. 10, 2. דִּבְרֵי הָאֲתֹנוֹת, i. e. a (LXX τὸ ῥῆμα τῶν ὄνων). Ps. 65, 4. דִּבְרֵי עֲוֹנוֹת, peccata; Ier. 32, 35. 44, 4. In paraphrasibus chaldaicis מֵימְרָא e modo saepissime dici iam observavit *Buxtorf.* s. h. v. Test. XII. Patr. p. 609. ἐλύπησα λόγον Ἰακὼβ τοῦ πατρός pro Ἰακὼβ τὸν πατέρα μου. — In N. T. ad id genus r possunt loca Act. 13, 15. λόγος παρακλήσεως, pro παράκλ Hebr. 7, 28. λόγος τῆς ὁρκωμοσίας, iusiurandum. ib. 13 λόγ. τῆς παρακλήσεως. Apoc. 12, 11. λόγος τῆς μαρτ quanquam in his locis λόγος pro sermone etiam haberi est. Act. 18, 15. εἰ δὲ ζήτημά ἐστι περὶ λόγου καὶ ὀνομ καὶ νόμου, si lis vobis est vel de ὀνόμασι vel de lege v ib. 20, 32. τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ pro τῇ χάρ. αὐ b) *nomen, titulus,* ut apud Latinos pro *ratione, ca* Matth. 5, 32. παρεκτὸς λόγου πορνείας (ἐπὶ πορνείᾳ, c. 19 Act. 10, 29. τίνι λόγῳ, quo nomine, qua de causa? 2 I 1, 14. εἰς φέρνης λόγον, dotis nomine. Test. XII. Patr. p. ἐπὶ λόγῳ κατηχήσεως sub titulo s. praetextu institutionis. ( עַל דְּבַר propter, Gen. 12, 17. 20, 11. LXX ἐπὶ λόγου, 2 13, 22.) (Unde κατὰ λόγον, *e ratione, iure, merito,* 18, 14. (3 Macc. 3, 14.) παρὰ λόγῳ, immerito, praeter sam, Sir. 43, 31. — c) indefinite: *res, aliquid,* Matth 24. λόγον ἕνα, unam rem, unum quid. Marc. 11, 29. 20, 3. (2 Sam. 3, 13. Ier. 38, 14. 3 Esdr. 3, 5.) Luc. 4 τίς ὁ λόγος οὗτος, quid hoc rei est? (2 Sam. 1, 4.) Ac 6. περὶ τοῦ λόγου τούτου, de hac re. ib. 8, 25. 19, 38. πρός τινα λόγον. — λόγον εἰπεῖν κατά τινος, s. εἴς τινα, quid proferre contra aliquem, Matth. 12, 32. Luc. 12, 10 seph. ant. 15, 3. 9. cf. Matth. 19, 11. 22, 44. ἀποκρ. λόγον quid respondere. (Ies. 36, 21. 2 Reg. 18, 36.) cf. 2 Sam 21. οὐχ οὗτος ὁ λόγος, nonne haec est res? 1 Sam. 28 ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, hac in re. 2 Sam. 24, 3. Dan. 2 3 Esdr. 3, 5.

3) *vox,* i. e. *verbum, quod ore pronuntiatur;* M 8, 8. μόνον εἰπὲ λόγῳ. Luc. 7, 7. Matth. 22, 15. παγιδ αὐτὸν ἐν λόγῳ Marc. 12, 13. Luc. 20, 20. Matth 8, 16. 1 14, 9. 19. Apoc. 1, 3. ἐν λόγῳ loquendo, Iac. 3, 2. — λόγου *coram, ore,* mündlich, Act. 15, 27. 2 Thess. 2, 2. 1 διὰ λόγου πολλοῦ, multis verbis, Act. 15, 32. 20, 2. — ὁ ἡ μενος τοῦ λόγου, Act. 14, 12. der Wortführer, vid. Ἡγέομ *facultas loquendi, potestas verba faciendi,* Eph. 6,

λόγον διδόναι τινί, de qua locutione vid. *Kypk.* ad h. l. (4 Macc. 5, 14. λόγον ᾔτησεν ὁ Ἐλεάζαρος· καὶ λαβὼν τοῦ λέγειν ἐξουσίαν.)

4) *sermo, sermocinatio, oratio;* Act. 7, 29. 15, 24. Eph. 5, 6. Col. 4, 6. 1 Thess. 2, 5. Hebr. 5, 11. 2 Petr. 2, 3. — λόγοι Matth. 7, 28. 19, 1. 26, 1. Luc. 9, 28. 24, 17. 1 Thess. 1, 5. 4, 18. et saepius. (Ioseph. 4, 8. 24.) Act. 20, 7. παρέτεινε τὸν λόγον, extraxit sermones. — *dicendi genus, sermonis ratio, facultas loquendi,* Luc. 4, 22. 32. ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ. 10, 39. Io. 7, 40. 2 Cor. 10, 10. 1 Cor. 1, 17. ἐν σοφίᾳ λόγου, subtili docendi genere. 2, 4. 13. vid. Sir. 36, 4. coll. v. 5. — 1 Cor. 2, 1. καθ' ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίας. ib. 12, 8. λόγος σοφίας, vel γνώσεως, facultas dicendi de σοφίᾳ et γνώσει. 1 Cor. 11, 6. ἰδιώτης τῷ λόγῳ. — Ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ in agendo dicendoque, Luc. 24, 19. Act. 7, 22. 2 Cor. 10, 11. Rom. 15, 18.

5) *dictum, dicta, effatum,* Matth. 7, 24. 26. 10, 14. Marc. 8, 38. Luc. 3, 4. 6, 47. Io. 2, 22. 4, 50. et saepissime. Matth. 26, 44. τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών, eadem repetens; ἐν λόγῳ, ἐν ἔργῳ, dictis et factis, Col. 3, 17. 2 Thess. 2, 17. Sir. 3, 7. Eodem modo sibi opponuntur 1 Cor. 4, 19. λόγος et δύναμις, et 1 Tim. 4, 12. λόγος et ἀναστροφή, vid. etiam 1 Io. 3, 18. — proverbium Io. 4, 37. — Pro contexta oratione vertendum est vario modo; dicitur enim de *praecepto,* Matth. 19, 22. Rom. 13, 9. Gal. 5, 14. 1 Thess. 4, 15. 2 Petr. 3, 5. 7. (Ps. 32, 6. Sir. 43, 31. Ioseph. ant. 3, 6. 5. δέκα λόγους, decem praecepta.) Marc. 7, 13. λόγος τοῦ θεοῦ, praecepta V. T. Hebr. 2, 2. cf. Prov. 7, 1. Exod. 24, 3. 33, 17. Prov. 4, 2. 7, 3. ubi pro תּוֹרָה. — de *promissione,* Rom. 3, 4. 9, 6. coll. Sir. 13, 15. — de *minis,* Hebr. 4, 12. Rom. 9, 28. (Ies. 10, 22. ubi pro כִּלָּיוֹן, exsecutio minarum, interitus.) 3 Esdr. 1, 47. Bar. 2, 1. — de *responsione,* Matth. 5, 37. — *quaestione,* Luc. 23, 9. de *oraculis, vaticiniis,* Io. 12, 38. 15, 25. Act. 15, 15. Rom. 9, 9. Apoc. 19, 9. 21, 5. et passim. *propositione* s. consilio, Act. 6, 5. (Ioseph. ant. 5, 1. 16.)

6) *institutio, disciplina,* der Unterricht, Io. 17, 20. πιστεύοντες διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν (Apostolorum) εἰς ἐμέ. ib. 10, 36. Act. 4, 4. 6, 2. 10, 44. 2 Cor. 1, 18. 6, 7. ἐν λόγῳ ἀληθείας, in veritate institutionis. Iac. 1, 18. 1 Tim. 5, 17. 1 Petr. 3, 1. ἄνευ λόγου, absque institutione doctoris cuiusdam. — Ex adiuncto: *cognitio, eruditio,* quae institutione efficitur, 2 Cor. 8, 7. 1 Cor. 1, 5. ἐν παντὶ λόγῳ in omni eruditione (alii: dono multarum linguarum).

7) *doctrina* ipsa, quae docendo propagatur, a) absolute: doctrina divina, Marc. 4, 14. 5, 16 sqq. Marc. 16, 20. Luc. 1, 2. Io. 8, 31. 37. 43. Act. 6, 7. 8, 4. 14. 25. 11, 1. 1 Io. 1, 10. 2, 7. 14. Apoc. 20, 4. et passim. (Act. Thom. §. 1.) — b) ad-

dito τοῦ θεοῦ, Luc. 5, 1. 8, 11 sqq. Io. 5, 38. Act. 4, 2( 1 Cor. 14, 36. — τῆς βασιλείας, Matth. 13, 19. τῆς κατ( γῆς, 2 Cor. 5, 19. τοῦ σταυροῦ, 1 Cor. 1, 18. τοῦ εὐαγγ( Act. 15, 7. 2 Cor. 2, 17. — c) de singulis doctrinae c( bus: *sententia, doctrina, dogma*, 1 Tim. 1, 15. 3, 1. ubi λόγοι i. q. διδασκαλίαι. ib. 4, 9. 6, 3. 2 Tim. 1, 13. ( Tit. 3, 8. Hebr. 6, 1. τὸν τοῦ Χριστοῦ λόγον, doctrina Messia.

8) *narratio*, Matth. 28, 15. ὁ λόγος οὗτος, haec nar Io. 4, 39. διὰ τὸν λόγον, propter ea, quae mulier narra( ib. v. 41. — narratio scripta, *commentarius*, Act. ( (2 Macc. 2, 31. λόγον ποιεῖν περὶ πάντων.) — *fama*, Luc. 5 ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ. ib. 7, 17. Io. 21, 23. Act. 11, 22. 1 10, 6. (Ioseph. ant. 3, 5. 1. λόγος ἐστί, fama est. Ibid. 1 7. λόγος ἐγένετο κατὰ τὴν πόλιν.)

9) *res facta*, s. *gesta, factum*, Begebenheit, Marc. 1 διαφημίζειν τὸν λόγον, rem divulgare. ib. 2, 2. ubi ἐλάλει ad Iesum sed ad leprosum est referendum. Marc. 8, 32. ῥησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει, libere rem manifestabat. Luc. 1 λόγοι, res gestae. Sic etiam Act. 10, 36. τὸν λόγον, ὃν ( στειλε (ὁ θεὸς) κ. τ. λ. id est: rem, quam evenire iussit I inter Iudaeos, videlicet ut salutem per Christum (qui omn est dominus) annuntiari curaret, hanc, inquam, rem (τὸ νόμενον ῥῆμα) scitis iam pervulgatam esse etc. — Sic λ saepissime in V. T. 2 Reg. 8, 23. 1 Chron. 29, 29. 2 Sam 18. 8, 13. 2 Macc. 15, 3.

Denique — 10) in Ioannis scriptis, Evang. 1, 1. 2. [1 Io. 5, 7.] Apoc. 19, 13. et, ut videtur, 1 Io. 1, 1. ὁ λ est *natura spiritualis* et *divina*, quae ante mundum ( ditum apud Deum versata mundum deinde condidit, e Iesu homo est natus, *filius Dei*, et quidem μονογενής, p( perfectissima imago. Significat autem hic λόγος verbum, q ex Deo prodiit substantiale (Ps. 33, 5. 139, 7.), de quo daei videlicet Talmudistae, Rabbini, Philo, tempore apo lorum, multa subtiliter disputare solebant. Vid. interp( ad Io. 1, 1. Alii minus recte λόγος hic explicant: ratio, ( nunft; alii dictum putant pro ὁ λεγόμενος promissus; alii ὁ λέγων, doctor, auctor doctrinae. (LXX aliquoties pro ( pestis, angelus pestifer, Ps. 91, 3. Hab. 3, 4. Sap. 18, 15. ( 1 Chron. 21, 15 sq.)

**Λόγχη**, ης, ἡ, propr. cuspis ferrea hastae, hastae ( rum (Herodot. 1, 52. Xenoph. anab. 4, 7, 11.); — *hasta* f( munita, *lancea*, Io. 19, 34. (LXX pro רֹמַח, Neh. 4, 13. Ezech. 39, 9. חֲנִית, 1 Sam. 17, 7. Iob. 41, 26. 2 Macc. 5 15, 11.) *.

**Λοιδορέω**, ῶ, f. ήσω, (a λοίδορος) *convicior, obiur maledico, probris insector*, seq. accusativo, Io. 9, 28. *l*

23, 4. 1 Cor. 4, 12. 1 Petr. 2, 23. — LXX pro רִיב, seq. πρός Exod. 17, 2. Num. 20, 3. seq. εἰς Gen. 49, 23. seq. accusat. Deut. 33, 8. seq. dativo Exod. 17, 2. *.

*Λοιδορία, ας, ἡ,* (a λοίδορος) *convicium, obiurgatio, criminatio*, 1 Tim. 5, 14. 1 Petr. 3, 9. (LXX pro רִבָּה Prov. 10, 19. רִיב Exod. 17, 7. Prov. 20, 3. Sir. 22, 24.) *.

*Λοίδορος, ου, ὁ, conviciator, maledicus*, 1 Cor. 5, 11. 6, 10. (LXX pro מָדוֹן, Prov. 25, 25. 26, 21. Sir. 23, 7.) *.

*Λοιμός, οῦ, ὁ, pestis;* a) proprie, Matth. 24, 7. λοιμοί, pestis in pluribus regionibus. Luc. 21, 11. (LXX pro דֶּבֶר Ier. 27, 6. 28, 8.) — b) metaph. *homo pestifer, homo nequam, improbus*, Act. 24, 5. εὑρόντες τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμόν. Sic LXX pro לֵץ, Ps. 1, 1. Prov. 19, 25. בְּלִיַּעַל, 1 Sam. 2, 14. 25, 25. ἄνθρωπον τὸν λοιμὸν τοῦτον. רָשָׁע, Ezech. 7, 21. 1 Macc. 10, 61. ἄνδρες λοιμοί. (Demosth. 794, 5.)

*Λοιπός, ή, όν,* (a λείπω) — LXX pro יֶתֶר et שְׁאָר, *reliquus*. — 1) τὸ λοιπόν, *quod reliquum est temporis*, i. e. *deinceps, posthac, alio tempore;* Matth. 26, 45. καθεύδετε τὸ λοιπόν. Marc. 14, 41. — 1 Cor. 7, 29. ὁ καιρὸς τὸ λοιπόν, tempus adhuc residuum, futurum. Hebr. 10, 13. τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος, expectans tempus, quo etc. cf. Ioseph. ant. 14, 15. 1. — Adverbialiter λοιπόν, *tandem, denique*, Act. 27, 20. 2 Cor. 13, 11. 2 Tim. 4, 8. (Test. XII. Patr. p. 536. Ignat. ad Ephes. §. 11.) — *praeterea, caeterum*, 1 Cor. 1, 16. — τὸ λοιπόν, Eph. 6, 10. Phil. 3, 1. 4, 8. 1 Thess. 4, 1. 2 Thess. 3, 1. et ὃ δὲ λοιπόν, 1 Cor. 4, 2. ad initium sermonis ponitur tanquam nectendi particula: *quod reliquum est, caeterum*. Eodem modo τοῦ λοιποῦ, *posthaec, imposterum*, Gal. 6, 17. Ioseph. ant. 4, 4. 8. 2 Macc. 11, 9. εἰς τὸ λοιπόν. — 2) οἱ λοιποί, *reliqui*, i. e. a) residui, reliqua pars, *die übrigen*, Act. 27, 44. Apoc. 3, 2. 8, 13. 9, 20. 20, 5. (Lev. 2, 3. τὸ λοιπὸν τῆς θυσίας. Ies. 44, 17.) — b) *caeteri, die andern*, Matth. 22, 6. 25, 11. 27, 49. Marc. 16, 13. Luc. 8, 10. Gal. 2, 13. et saepius. — τὰ λοιπά, *et caetera, quae praeterea sunt*, Marc. 4, 19. Luc. 12, 26. 1 Cor. 11, 34. 15, 37.

*Λουκᾶς, ᾶ, ὁ, Lucas*, (contractum e *Lucanus*), nom. pr. viri, Paulo apostolo coniunctissimi, multorumque eius itinerum socii, Evangelii et Actorum Apostolorum auctoris, Christiani e gentilibus, qui verosimiliter idem est, qui Col. 4, 14. medicus dicitur. An Antiochiae, ut Eusebius (hist. eccl. 3, 4.) et Hieronymus (descript. eccl. 7.) putant, eum fortasse cum Lucio (Act. 13, 1. Rom. 16, 21.) permiscentes, fuerit natus, valde incertum est. Col. 4, 14. 2 Tim. 4, 11. Philem. v. 24. coll. Act. 16, 10. 40. 18, 16. *.

*Λούκιος, ίου, ὁ, Lucius*, nom. pr. latinum doctoris ecclesiae Antiochenae, Act. 13, 1. Rom. 16, 21. *.

*Λουτρόν, οῦ, τό,* (a λούω) *balneum*, aqua ad lavan-

dum, *lavacrum*, LXX pro רַחְצָה Cant. 4, 2. 6, 6. Sir 25. — In N. T. bis de baptismo; Eph. 5, 26. λουτρὸν ὕδατος. Tit. 3, 5. λουτρὸν τῆς παλιγγενεσίας. (Iustin. Mart. 2. p. 95. Theophil. ad Autol. 1, p. 95. Act. Thom. §. 25

*Λούω*, f. ούσω, LXX pro רָחַץ, — *lavo*, *abluo*, 9, 37. Hebr. 10, 22. Act. 16, 33. ἔλουσεν (αὐτούς, ve τραύματα) ἀπὸ πληγῶν, lavit vulnera a plagis effecta, ab sit cruorem. 2 Petr. 2, 22. — Exod. 2, 5. Lev. 8, 7. Rut 3. — *baptismo abluo*, Io. 13, 10. λελουμένος, qui aqua ptismi iam lotus est. — tropice: *expurgo*, Apoc. 1, 5. σαντι ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ. Ies. 1, 6. *.

*Λύδδα*, ης, ἡ, *Lydda*, vicus in tribu Ephraïm, h procul a mari mediterraneo, devastatus a Cestio (Ioseph bell. 2, 19. 1.) postea Diospolis, nunc Iapha appellatus. C memoratur Act. 9, 32. 33. 38. (Ioseph. ant. 20, 6. 1. Λι κώμη, πόλεως τοῦ μεγέθους οὐκ ἀποδέουσα. ib. 13, 4. 1. 1 M 11, 34.) *.

*Λυδία*, ας, ἡ, *Lydia*, nomen provinciae Asiae min Cariam inter et Phrygiam sitae ad mare Aegeum; — pc nom. propr. mulieris Thyatiris, urbe Lydiae, oriundae, p purarum venditricis, de qua vid. Act. 16, 14. 40. πρὸς Λυδίαν, domum Lydiae. (text. vulg. εἰς τὴν Λυδ.)

*Λυκαονία*, ας, ἡ, *Lycaonia*, regio Asiae minoris ter Pamphyliam, Cappadociam et Pisidiam, maxime cam stris et gregibus alendis apta, cuius urbes Lystra, Derbe Iconium, cuiusque incolae, ut etiam Cappadoces, pecul dialecto barbarica (utrum graeca an assyriaca? disputat usi sunt. vid. *Wolfii* cur. phil. et *Kuinoel.* comment. ad 14, 11. Commemoratur Act. 14, 6.

*Λυκαονιστί*, *Lycaonice*, dialecto Lycaonica Act. 11. vid. Λυκαονία.

*Λυκία*, ας, ἡ, *Lycia*, regio Asiae minoris montana ter Pamphyliam, mare mediterraneum, Cariam, Phrygiam Lydiam, nomen nacta a Lyco, rege. Commemoratur Act. 5. 1 Macc. 15, 23.

*Λύκος*, ου, ὁ, *lupus*; hebr. זְאֵב, a) propr. Matth. 16. Luc. 10, 3. Io. 10, 12. — Ies. 11, 6. 65, 25. Sir. 13, 9. b) tropice: homo rapax, exitiosus, violentus; Matth. 7, Act. 20, 29. Act. Thom. §. 25. — Ezech. 22, 27. Zeph. 3, 4.

*Λυμαίνομαι*, (a λῦμα lues, opprobrium) verb. dep med. 1) opprobrio obruo, infamiam adspergo; — 2) *dev sto*, *perdo*, *perniciem affero*; de feris Sir. 28, 26. Ps. 14. — de militibus devastantibus τὴν χώραν, Ioseph. de b 2, 4. 1. et 4, 9. 7. — de aliis rebus: Act. 8, 3. ἐλυμαίν τὴν ἐκκλησίαν. (τὰ σώματα Ioseph. ant. 12, 5. 4. τὴν ἀλήθει ἐν τῷ γράφειν, Ioseph. ant. prooem. §. 1. τὰ ἁγνὰ τῆς πι

θενίας, 4 Macc. 18, 8. τὸ κάλλος, Ezech. 16, 24. λόγους καλούς, Prov. 23, 8.). *.

*Λυπέω*, ῶ, f. ήσω, (a λύπη) 1) *tristitia, moerore afficio, contristo*; λυπέομαι, *doleo*; Matth. 14, 9. 17, 22. 18, 31. 19, 22. 26, 22. 37. Marc. 10, 22. 14, 19. Io. 16, 20. 21, 17. 2 Cor. 2, 2—5. 7, 8—11. 1 Thess. 4, 13. (Thren. 1, 23. Ps. 55, 2. Neh. 5, 6. Ion. 4, 1. 9.) — 2) *offendo, laedo*, vel dictis vel factis; Rom. 14, 15. λυπεῖται, offenditur. 2 Cor. 6, 10. ὡς λυπούμενοι, laesi, malis quidem affecti. Eph. 4, 30. μὴ λυπεῖτε τὸ πνεῦμα ἅγ. (Ies. 63, 10. παρώξυναν τὸ πν. τὸ ἅγ. αὐτοῦ.) 1 Petr. 1, 6. λυπηθέντες ἐν πειρασμοῖς. (Esth. 2, 21. Sir. 16, 28. Gen. 4, 5.) *.

*Λύπη*, ης, ἡ, *tristitia, moeror, dolor, aegritudo*; Luc. 22, 45. Io. 16, 6. 20. 21. (Gen. 3, 16. ἐν λύπαις τέξῃ τέκνα, hebr. עֶצֶב) ib. v. 22. Rom. 9, 2. 2 Cor. 2, 1. ἐλθεῖν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς, aegro animo, i. e. ita ut offensum, aegrum animum meum vobis significem; sensus: inveham in vos. 2 Cor. 2, 3. 7. 7, 10. 9, 7. ἐκ λύπης, aegro i. e. invito animo. (Sir. 18, 15. ἐν πάσῃ δόσει μὴ λύπην λόγων. 37, 2. Ion. 4, 1.) Phil. 2, 27. Hebr. 12, 11. (Gen. 42, 38. Ies. 50, 11.) — 1 Petr. 2, 19. λῦπαι, dolores, (Gen. 3, 17. Prov. 31, 6. 15, 14.) *.

*Λυσανίας*, ου, ὁ, *Lysanias*, Luc. 3, 1. vid. Ἀβιλήνη.

*Λυσίας*, ου, ὁ, *Lysias*, Claudius Lysias, nomen chiliarchi cuiusdam romani, Hierosolymis versantis. Act. 23, 26. 24, 7. 22. *.

*Λύσις*, εως, ἡ, (a λύω) *solutio, dissolutio*; — *liberatio*. In N. T. semel 1 Cor. 7, 27. *de divortio*, sive dissolutione vinculi matrimonialis. (Test. XII. Patr. p. 536. λύσις τοῦ φθόνου, liberatio ab invidia. Polyb. 15, 15. 4. λύσις κακῶν. Ioseph. ant. 9, 4. 4. — In V. T. de solutione s. interpretatione Eccles. 7, 30. Sap. 8, 9.) *.

*Λυσιτελέω*, ῶ, f. ήσω, (a λυσιτελής, utilis, quod ex λύω et τέλος, sumptus, unde proprie: reddo sumptus, ich bezahle die aufgewendeten Kosten;) — *prosum, utilis sum, conduco*. — Impersonaliter λυσιτελεῖ, *conducit, prodest*, seq. dativo commodi; semel Luc. 17, 2. λυσιτελεῖ αὐτῷ intell. μᾶλλον, ut legitur Tob. 3, 6. Sir. 29, 14. (Ioseph. ant. 15, 5. 1. Cleopatra ἡγουμένη λυσιτελεῖν αὐτῇ.)

*Λύστρα*, ας, ἡ, et *Λύστρα*, ων, τά, *Lystra, orum*, urbs Lycaoniae (Plin. 5, 32. sed secundum Ptolemaeum 5, 4. Isauriae) nunc *Latik*. (vid. *Wineri* bibl. Realw. s. h. v.) Act. 14, 6. 8. 21. 16, 1. 2. 2 Tim. 3, 11.

*Λύτρον*, ου, τό, (a λύω) *pretium redemtionis*, pretium quod solvitur pro redimenda vita Exod. 21, 30. Num. 35, 31. 32. — pro redimendis captivis Ies. 45, 13. (Ioseph. ant. 14, 14. 1. λύτρον ὑπέρ τινος. — pro servis Lev. 19,

ῖο. — ad placandum Deum Exod. 30, 12. LXX pro מְחִיר, פִּדְיוֹן. — In N. T. bis Matth. 20, 28. Marc. 10 δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν, vitam suam o 'in pretium redemtionis hominum a morte. (Sic 4 Ma 29. 17, 22, qui pro lege patria mortem passi sunt, dici ἀντίψυχον τῆς τοῦ ἔθνους ἁμαρτίας facti esse. Act. T §. 47. λύτρον αἰωνίων παραπτωμάτων.)

*Λυτρόω*, ῶ, f. ώσω, (a λύτρον) — LXX pro גָּאַל, pretio accepto dimitto, Num. 18, 15. 17. Dan. 4, 24. *Λυτ μαι*, med. *redimo, pretio dato libero*, etiam *libero* sin citer; Luc. 24, 21. λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ, scl. a pote inimicorum, hic Romanorum. (Ies. 44, 22—24. 1 Macc. 4 Psalt. Sal. 8, 36. 9, 1.) Tit. 2, 14. ἵνα λυτρώσηται ἡμᾶς πάσης ἀνομίας. (Ps. 130, 8. ἐκ τῶν ἀνομιῶν. sequente etiam Ps. 32, 9. et 119, 133. Act. Thom. §. 15. λυτρωσάμ με ἀπὸ τῆς πτώσεως. §. 45. ἀπὸ τῆς πλάνης.) — Aor. 1. ἐλυτρώθην, *redemtus sum* (Ies. 52, 3. Lev. 25, 30. et fut pass. Lev. 27, 33. Num. 18, 15.), *liberatus sum*, 1 Petr 18. ἐλυτρώθητε ἐκ. (Hos. 13, 13. ἐκ θανάτου. Deut. 13 2 Sam. 7, 23.) *.

*Λύτρωσις*, εως, ἡ, (a λυτρόω) propr. *redemtio so pretio*. Lev. 25, 48. (גְּאֻלָּה). Sic in N. T. Hebr. 9, 12. α νίαν λύτρωσιν εὑράμενος, redemtionem in aeternum valen morte sua effecit. — *liberatio, vindicatio*, Luc. 1, 68. 2, πᾶσι τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν ἐν Ἱερουσαλήμ, omnibus H rosolymitanis, qui desiderabant populi vindicationem; ἐν Ἱερουσ. est: Hierosolymis efficiendam. — LXX פְּדוּת 111, 8. 130, 7.

*Λυτρωτής*, οῦ, ὁ, (a λυτρόω) — LXX pro גֹּאֵל גְּאֻלָּה — redemtor; *vindex*, Act. 7, 35. — (Ps. 19, 15. 39. ὁ θεὸς λυτρωτὴς αὐτῶν ἐστι. Lev. 25, 31. 32. Act. Th §. 10. 57. Const. apost. 4, 6. Χριστὸς, λυτρ. τῶν ψυχῶν.) *

*Λυχνία*, ας, ἡ, *lychnuchus, candelabrum*, pro an quiore λυχνίον, (vid. Phrynich. p. 313. Pollux. Onom. 26. καὶ λυχνίον μὲν, ἐφ' οὗ ἐντίθεται ὁ λύχνος, ἡ καλουμ λυχνία. Sir. 26, 17. λύχνος ἐκλάμπων ἐπὶ λυχνίας ἁγίας.) Matth. 5, 15. Luc. 8, 16. 11, 33. — Candelabrum sacrum templo, Hebr. 9, 2. LXX pro hebr. מְנוֹרָה, Exod. 25, 31 35. Lev. 24, 4. 1 Chron. 28, 15. Ioseph. ant. 3, 8. 2. ib. 3, 7. — septem candelabra (Exod. 25, 37.) in coelis, ima septem ecclesiarum nobilissimarum, Apoc. 1, 12. 13. 20. 1. 5. — imago prophetarum divinorum Apoc. 11, 4. (mul ris probae Sir. 26, 17.) *.

*Λύχνος*, ου, ὁ, *candela* candelabro imponenda, *lyc nus*, — LXX pro נֵר — Matth. 5, 15. Marc. 4, 21. Luc. 16. 11, 33. 12, 36. 15, 8. Apoc. 22, 5. Exod. 25, 37. 27, 2 Lev. 24, 4. Ioseph. ant. 3, 6. 7. — Oculus dicitur ὁ λύχν

τοῦ σώματος, candela corpori quasi imposita, qua videmus, qua totus homo collustratur. Unde λύχνος saepius pro vita, felicitate, v. c. 2 Sam. 21, 17. Iob. 21, 17. Prov. 31, 18.) — *fax*, *taeda*, Luc. 12, 35. Apoc. 18, 23. — tropice, de doctore: large spargens lumina cognitionis, Io. 5, 35. de Messia Apoc. 21, 23. — de doctrina ipsa 2 Petr. 1, 19. (Ps. 119, 104. λύχνος τοῖς ποσί μου ὁ νόμος σου. Prov. 6, 23.) *.

*Λύω*, fut. λύσω, perf. λέλυκα, 1) *solvo*, *dissolvo id, quod ligatum s. alligatum est;* a) propr. alligata animalia, Matth. 21, 2. Marc. 11, 2. 4. 5. Luc. 13, 15. λύει τὸν βοῦν ἀπὸ τῆς φάτνης. (λύειν ἀπό, Ies. 5, 27. Ier. 40, 4.) — homines vinctos, Io. 11, 44. Act. 22, 30. Apoc. 9, 14. 15. (Act. Thom. §. 45.) — ligamenta pedum Marc. 1, 7. Luc. 3, 16. Io. 1, 27. Act. 7, 33. 13, 25. (Exod. 3, 5. Ios. 5, 15. pro נָשַׁל exuere) — b) tropice: vincula linguae Marc. 7, 35. morbi Luc. 13, 16. mortis Act. 2, 24. λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου (Iob. 39, 3.); matrimonii, 1 Cor. 7, 27. — (LXX pro פָּתַח Gen. 42, 27. Iob. 39, 5. 58, 6.) — Ex adiuncto, de captivo: *liberum dimitto* [Act. 24, 26.] Apoc. 20, 3. 7. λυθήσεται ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ. (LXX pro הִתִּיר, Ps. 105, 20. 146, 6. Dan. 5, 13.) — 2) *dissolvo*, i. e. *solvo interna rei vincula, partes invicem nexas dissolvo;* a) propr. sigilla libri, Apoc. 5, 2. 5. — (unde λύειν τὸν νόμον, 3 Esdr. 9, 46. *evolvere* volumen legis; in textu hebr. Neh. 8, 5. יִפְתַּח, LXX ἤνοιξεν.) — de igne, res dissolvente, 2 Petr. 3, 10 — 12. — Act. 27, 41. ἐλύετο, dissolvebatur, es ging auseinander. — b) tropice: α) solvere aliquid iudicio, ut nostrum: eine Aufgabe, ein Räthsel lösen, *explico*, *interpretor*, Matth. 5, 19. λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν καὶ διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀνθρώπους. Ioseph. c. Apion. 1. §. 17. λύειν προβλήματα. id. ant. 8, 6. 5. ant. 5, 8. 6. λύειν λόγον, ein Räthsel lösen. (λύσις interpretatio, Cohel. 7, 30. Sap. 8, 9.) — β) vincula societatis dissolvo, *dimitto*, Act. 13, 43. λυθείσης δὲ τῆς συναγωγῆς, dimissa synagoga. cf. Ioseph. ant. 14, 4. 5. λυθείσης τῆς βουλῆς. Diod. Sic. 19, 25. τότε μὲν ἔλυσε τὴν ἐκκλησίαν. — *missum facio*, *dissolvo a societate*, Matth. 16, 19. 18, 18. vid. Δέω. Est enim, ut e Matth. 18, 15 — 17. patet, de eo sermo, qui propter delicta habendus est ὥςπερ ἐθνικὸς καὶ τελώνης, i. e. a societate remotus, quam eiiciendi e societate christiana potestatem servator v. 18. tradidit apostolis. Eodem fere modo 3 Esdr. 9, 13. λῦσαι τὴν ὀργὴν κυρίου ἀφ' ἡμῶν, avertere poenas Dei, hebr. הָשִׁיב, seq. מִן ut est in textu hebr. Esdr. 10, 14. ubi LXX ἀποστρέψαι ὀργὴν ἐξ ἡμῶν. (Alii de *condonatione peccatorum*, ut Ies. 40, 2. λέλυται αὐτῆς ἡ ἁμαρτία (hebr. נִרְצָה). Sir. 28, 2. αἱ ἁμαρτίαι σου λυθήσονται, ubi λύεσθαι est destrui, solvi ita, ut non sit amplius. Origen. de orat. §. 28. λυομένης τῆς πρὸς θάνατον ἁμαρτίας.) — Ex adiuncto —

3) *destruo, diruo*, a) propr. de aedificiis, Io. 2, 19. λ τὸν ναὸν τοῦτον. Eph. 2, 14. (3 Esdr. 1, 55. ἔλυσαν τὰ hebr. נָתַץ 2 Chron. 36, 19. ubi LXX κατέσκαψε. Test Patr. p. 629.: ὅριον λύειν.) — b) tropice: *irritum auctoritate, vi sua privo, omnem vim adimo, aboleo* in N. T. non nisi in Ioannis scriptis; Io. 5, 18. ἔλυε τὸ βατον. c. 7, 23. ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος, lex de circumcid pueris octavo die. c. 10, 35. οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γ 1 Io. 3, 8. λυ. τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου. (cf. Ioseph. ant. 6, 1 μεθύοντας καὶ λελυμένους ὑπὸ τοῦ οἴνου. Test. XII. Pat 684. ἵνα λυθῶσι δύο σκῆπτρα ἐν Ἰσραήλ., ut delerentur tribus populi Israelitarum.) *.

*Λωΐς*, ἴδος, ἡ, *Lois*, matrona christiana, avia T thei; 2 Tim. 1, 5.

*Λώτ*, ὁ, *Lot*, hebr. לוֹט, nom. propr. indecl. viri, fuit filius τοῦ Haran, fratris Abrahami, de quo vid. Gen 31. 13, 1 sqq. 14, 12 sqq. c. 19. Deut. 2, 9. — In N Luc. 17, 28 sq. 2 Petr. 2, 7.

---

# M.

*Μαάθ*, ὁ, *Maath*, nom. pr. indecl. viri, qui com moratur Luc. 3, 26.

*Μαγδαλά*, ἡ, *Magdala*, castellum in tribu Issa in regione Gadarenorum, non procul a Gamala et Ca naum, ad littus occidentale maris Galilaei situm; hebr. ל chald. מַגְדְּלָא. Matth. 15, 39. ubi autem alii codices ha *Μαγαδάν*, alii *Μαγεδάν*. Ioseph. vit. §. 24. commemoratur *Μ δαλα* castellum, sed *Haverkampius* e codic. reposuit *Γάμ* (Urbem Iudaeae *Μαγεδδώ* commemorat Ioseph. ant. 9, 6. *Μαγεδώ* ib. 5, 6. 1.)

*Μαγδαληνή*, ῆς, ἡ, *Magdala oriunda, Magda sis, Magdalena*, nomen patronymicum Mariae; Matth. 56. 61. 28, 1. Marc. 15, 40. 47. 16, 1. 9. Luc. 8, 2. 24, 10. 19, 25. 20, 1. 18. cf. *Μαρία*. *.

*Μαγεδών*, codd. Apoc. 16, 16. pro Ἀρμαγεδών quod

*Μαγεία*, ας, ἡ, (a μάγος) *magia*; — plur. μαγ *artes magicae, praestigiae*; Act. 8, 11. (Ioseph. ant. 2, 1 τερατουργίαις καὶ μαγείαις καταπλήξειν.) *.

*Μαγεύω*, f. εύσω, (a μάγος) *magus sum, magicas tes exerceo*; Act. 8, 9. Hesych. μαγεύειν· γοητεύειν. (μα τέχνη, Sap. 17, 7.)

*Μάγος*, ου, ὁ, *magus*. Sic dicebantur 1) philosc

et sacerdotes Persarum, rerum, ut putabantur, divinarum et naturae gnari, cultum Dei administrantes, in magna dignitate constituti, regibus Persarum a consiliis. (Iustin. 1, 9. 7. et 12, 3. 4. Ioseph. ant. 11, 3. 1. τῶν Μάγων, οἱ μετὰ τὸν Καμβύσου θάνατον τῶν Περσῶν ἀρχὴν ἐνιαυτῷ κατέσχον. Xenoph. Cyrop. 4, 5. 16. et 6. 6. Cicer. de divin. 1, 23. Strabo, 1, 43. Plin. 24, 29.) Habebant Chaldaei Magos, in diversis urbibus habitantes, et in classes dispertitos. Cuidam eorum ordini praefectus fuit Daniel; cf. Dan. 2, 14. vid. omnino Ier. 39, 3. 50, 35. Ies. 44, 25. 47, 13. Dan. 2, 12. 18. 24. 27. 4, 3. 15. 5, 7. 8. — LXX in libro Danielis pro אַשָּׁף, Naturkundige, Zauberer, c. 1, 20. 2, 2. 27. 4, 4. 5, 7. 12. 16. In N. T. commemorantur Matth. 2, 1 sqq. Μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν, qui utrum fuerint e Persia an ex Mesopotamia vel Arabia, disputarunt interpretes. — 2) *praestigiator*, *incantator* (Act. Thom. §. 20.), *veneficus*, *decocta magica parans*; Act. 13, 6. 8. coll. Test. XII. Patr. p. 528. „mulier καὶ μάγους παρεκάλεσε καὶ φάρμακα (Liebestränke, philtra) αὐτῷ προσήνεγκε. Hoc sensu etiam Rabbini hoc vocabulum adoptarunt, qui אַמְגּוֹשׁ et אַמְגּוּשָׁה dicunt praestigiatorem, incantatorem. *.

*Μαγώγ*, ὁ, *Magog*, מָגוֹג, natio, quae Gen. 10. commemoratur, de qua Ioseph. ant. 1, 6. 1. habet: Μαγώγης δὲ τοὺς ἀπ᾽ αὐτοῦ Μαγώγας ὀνομασθέντας ᾤκισε, Σκύθας δὲ ὑπ᾽ αὐτῶν προσαγορευομένους. Videtur igitur nomen collectivum fuisse, quo gentes septentrionales remotissimae comprehendebantur. Apoc. 20, 8. vid. Γώγ.

*Μαδιάμ*, ἡ, hebr. מִדְיָן, *Madian*, nom. propr. urbis (Num. 4, 22. 36.) et terrae Midianitarum in Arabia petraea (Exod. 2, 15. 16.), quae nomen traxit a Μαδιάμ, filio Abrahami ex Ketura. (Gen. 25, 1. 2. Iudith. 2, 26. Ioseph. ant. 2, 11. 1. εἰς πόλιν Μαδιανὴν, πρὸς τῇ μὲν ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ κειμένην, ἐπώνυμον δὲ ἑνὸς τῶν Ἀβράμῳ γενομένων ἐκ Χετούρας υἱῶν.) — Semel Act. 7, 29.

*Μαθητεύω*, f. εύσω, (a μαθητής) apud profanos: 1) intransitive seq. dativo: *discipulus sum alicuius*; (Phavor. μαθητεύω· ἀντὶ τοῦ μαθητής εἰμι.) Matth. 27, 37. ἐμαθήτευσε τῷ Ἰησοῦ, discipulus fuit Iesu; cf. Io. 19, 38. ὢν μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ. (Plutarch. vit. 10. Rhet. ἐμαθήτευσε δ᾽ αὐτῷ καὶ Θεόπομπος. Iamblich. vit. Pythag. c. 23. μαθητεύσαντες τῷ Πυθαγόρᾳ νέοι.) Aor. 1. pass. cum significatione medii (ut saepius, vid. *Matthiae* gramm. §. 493.) Matth. 13, 52. μαθητευθεὶς τῇ βασιλείᾳ, qui se applicat ad doctrinam divinam, discipulus regni div. (Lectio enim εἰς τὴν βασιλ. iure a *Griesb.* est reprobata.) — 2) Apud nostros scriptores etiam transitive: μαθητεύω τινά, *discipulum facio*, Matth. 28, 19. Io. 4, 1. Act. 14, 21. (In V. T. non legitur.) *.

*Μαθητής*, οῦ, ὁ, (a μανθάνω) 1) *discipulus*, qui

alicuius doctrina et institutione utitur; Matth. 10, 24. Luc. 6, 40. Io. 9, 28. ubi Pharisaei Mosis μαθηταί dicu (Ioseph. c. Apion. 1, §. 2. „Pythagoras et Thales Αἰγυπτίων Χαλδαίων γινόμενοι μαθηταί. ib. §. 22.) — In N. T. ita di tur discipuli Ioannis baptistae, Matth. 9, 14. Marc. 2 Luc. 5, 33. Io. 3, 25. — Pharisaeorum Matth. 22, 16. — Matth. 5, 1. Marc. 8, 27. Luc. 8, 9. Io. 3, 22. 6, 66. 7, 3 38. et saepissime. — Duodecim discipuli interioris admi nis, qui postea sunt apostoli dicti, Matth. 10, 1. 11, 1. 17. Luc. 9, 1. — et septuaginta discipuli, Luc. 10, 1. 23. — Quum Iesu discipuli post eius mortem valde auge lur et in societatem coirent, μαθητής sensu latiori est: *seola Christi, qui Christo nomen dedit, Christianus*; in Actis Apostolorum saepissime, ut Act. 6, 1. 2. ubi οἱ δέκα et τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν distinguuntur; c. 11, 26. τοὺς μαθητάς primo Antiochiae Χριστιανούς dictos esse memoratur. — 2) ex adiuncto: qui mores alterius sequ *imitator*; sic videntur intelligenda esse loca Io. 13, 35. μαθηταί ἐστε, vos me imitari. c. 15, 8. γενήσεσθε ἐμοὶ θηταί, ut meam pietatem, meum in Deum obsequium temini. Nec alio sensu videtur Ioseph. ant. 6, 5. 4. Ios appellasse Mosis μαθητήν, i. e. qui idem imperii gen Israelitas teneret. ib. ant. 1, 11. 3. Lotus dicitur μαθ τῆς Ἀβράμου χρηστότητος (In V. T. non legitur.)

Μαθήτρια, ας, ἡ, (fem. a μαθητής s. μαθητής) scipula; — *adseola Christi, Christiana* (vid. Μαθητής.) 9, 36. (Diog. Laert. 4, 2. 8. 42. Diod. Sic. 2, 52.) *.

Μεθουσάλα, ὁ, hebr. מְתוּשֶׁלַח, *Mathusala*, nom indecl. filii Henochi, de quo vid. Gen. 5, 21. — Luc. 3,

Μαϊνάν, ὁ, *Mainan*, nom. pr. viri; Luc. 3, 31.

Μαίνομαι, *insanio, furo, deliro*, Act. 12, 15. 1 14, 23. 2 Macc. 4, 4. — etiam de eo, qui a daemone agi tabatur, ita, ut sui non esset compos; sic Io. 10, 20. μόνιον ἔχει καὶ μαίνεται. Act. 26, 24. 25. (Aelian. var. 2, 44.) Ier. 29, 26. et Sap. 14, 28. μαίνεσθαι (hebr. שָׁגַע προφητεύειν iunguntur. *.

Μακαρίζω, f. ιῶ, (a μάκαρ beatus) *beatum prae* LXX pro hebr. אִשֵּׁר, Luc. 1, 48. μακαριοῦσί με cf. Gen 12. Iob. 29, 11. Cant. 6, 8. Sir. 11, 28. — *laudo, prae* simpliciter, Iac. 5, 11. coll. Ies. 3, 11. 9, 16. Sir. 25, 9.

Μακάριος, ία, ιον, in oratione soluta, i. q. poeti μάκαρ. — LXX hebr. אַשְׁרֵי, 1) *beatus, felix, beatus p dicandus*, Matth. 5, 3—11. 11, 6. 13, 16. 16, 17. Luc. 1, 6, 20—23. 11, 27. Io. 13, 17. 20, 29. Act. 20, 35. μακ ἐστι μᾶλλον, beatius est. Rom. 4, 7. — Deus dicitur μακά 1 Tim. 1, 11. 6, 15. — Tit. 2, 13. μακαρία ἐλπίς, felicis spes. (Origen. de precat. c. 25. η μακαρία τοῦ ἡγεμο

καταστασις.) Iac. 1, 12. 25. Apoc. 14, 13. 20, 6. et saepius. (Deut. 33, 29. 2 Chron. 9, 7. Iob. 5, 17. Dan. 12, 12.) — Act. 26, 2. ἥγημαι ἐμαυτὸν μακάριον. — *Μακαριώτερος*, 1 Cor. 7, 40.

*Μακαρισμός*, οῦ, ὁ, (a μακαρίζω, perf. pass. μεμακάρισμαι) *praedicatio felicitatis*. Ter, Rom. 4, 6. λέγει τὸν μακαρισμόν, i. e. μακαρίζει. ib. v. 9. ὁ μακαρισμὸς οὗτος, haec praedicatio, haec praedicationis verba. Gal. 4, 15. τίς οὖν ἦν ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν, o quantae tum apud vos congratulationes! — In V. T. non extat.

*Μακεδονία*, ας, ἡ, *Macedonia*, regio inter Thraciam, Thessaliam, Epirum, Illyridem sita, cuius reges Philippus et Alexander totam Graeciam subegerunt. 1 Macc. 8, 5. Temporibus apostolorum omnis Graecia in duas provincias, Achaiam et Macedoniam, divisa erat, vid. *Ἀχαΐα*. — In Macedoniae urbibus, potissimum Philippis et Thessalonicae, permulti nomen dederunt Christo, et Paulus eam provinciam saepius peragravit. Commemoratur Act. 16, 9—12. 18, 5. 19, 21 sq. 20, 1. 3. Rom. 15, 16. 1 Cor. 16, 5. 2 Cor. 1, 16. 2, 13. 7, 5. 8, 1. 11, 9. Phil. 4, 15. 1 Thess. 1, 7. 8. 4, 10. 1 Tim. 1, 3. [Tit. 3, 16.] *.

*Μακεδών*, όνος, ὁ, (a praeced.) *Macedo*. Act. 16, 9. 19, 29. 27, 2. 2 Cor. 2, 4. *.

*Μάκελλον*, ου, τό, Latinor. *macellum*, *Victualienmarkt*, *Fleischmarkt*, quod putant e Latinor. lingua in graecam transiisse, quare etiam μακελλεῖον scribitur. Varro (de ling. latin. 4, 12.) habet: „Forum olitorium. Hoc erat antiquum macellum, ubi olerum copia. Ea loca etiamnum Lacedaemonii vocant μακελλώτας. Sed Iones ostia hortorum et castelli μακέλλους." Videtur igitur non adeo certum, utrum macellum graecae an latinae originis fuerit. Apud Dion. Cass. 61, 18. legitur de foro olitorio; Plutarcho (vid. *Kypk*. II. p. 219.) τὰ κρεωπώλια μάκελλα καὶ μακέλλοι vocantur, nostrum Fleischbänke, hocque sensu semel 1 Cor. 10, 25.

*Μακράν*, (a μακρός) adverb. hebr. רָחוֹק, *procul*, *longe*, 1) *loci*; μακρὰν ἀπό, procul a, Matth. 8, 30. Io. 21, 8. (Exod. 33, 7. Iudic. 18, 7. 28.) — μακρὰν ἔχων ἀπό, s. ἀπέχων, Luc. 7, 6. 15, 20. (Deut. 14, 24. Prov. 15, 32.) — εἰς ἔθνη μακρὰν ἐξαποστελῶ σε, Act. 22, 21. coll. Exod. 8, 28. Prov. 4, 24. — tropice: μακρὰν εἶναι, *alienum esse*, *remotum a* societate Christi, Marc. 12, 34. Eph. 2, 13. 17. De Deo: οὐ μακρὰν ὑπάρχων ab hominibus, Act. 17, 27. i. e. commercium ei est nobiscum, ita ut ille nos curet, a nobis autem facile cognosci possit. — (Prov. 13, 20. ἔργα ἀσεβῶν μακρὰν ἀπὸ γνώσεως. Ies. 46, 12. οἱ μακρὰν ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης. Ps. 119, 154. μακρὰν ἀπὸ ἁμαρτωλῶν σωτηρία. Act. Thom. §. 14. coll. Deut. 30, 11. Ps. 22, 2.) — 2) *temporis*; εἰς μακράν, in longum tempus; Act. 2, 39. οἱ εἰς μακράν, sera posteritas. (cf.

2 Sam. 7, 19. ubi εἰς μακράν idem est quod v. 16. ἕως αἰῶνος Sir. 24, 32. ubi ἕως εἰς μακράν idem est q. v. 33. εἰς γενεὰ αἰώνων. Ioseph. ant. 6, 13. 2. οὐκ εἰς μακράν, brevi. Xenopl Cyr. 5, 4. 21. οὐκ εἰς μακράν, propediem. Ezech. 12, 27. εἰ καιροὺς μακρούς. *.

*Μακρόθεν*, (a μακρός) adverb. *e longinquo, procu* von weitem; Marc. 8, 3. μακρόθεν ἥκουσι. Luc. 18, 13. μακρόθεν ἑστώς. ib. 23, 49. 22, 54. coll. Prov. 25, 26. Ezech 23, 40. Tob. 13, 11. — Ἀπὸ μακρόθεν idem; ex hebr. מֵרָחוֹק Matth. 26, 58. 27, 55. Marc. 5, 6. 11, 13. 14, 54. 15, 40. Luc 16, 23. Apoc. 18, 10. 15. 17. — LXX 2 Reg. 19, 25. Ps. 38 12. 138, 2. 7. Esdr. 3, 13. *.

*Μακροθυμέω*, ῶ, f. ήσω, (a μακρόθυμος, patiens, lenis, ex μακρός et θυμός) opponitur τῷ ὀξυθυμεῖν, 1) *patiens lenis sum*, i. e. animum, iram, aegritudinem compesco 1 Cor. 13, 4. 1 Thess. 5, 14. μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας (Prov. 19, 11. Sir. 2, 4.) — *patienter exspecto*, Hebr. 6, 15 Iac. 5, 7. 8. (Iob. 7, 16.) — Matth. 18, 26. 29. μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, patientia utere erga me; sensus: moram concede mihi. (Sir. 29, 8.) — 2) *cunctor, moram facio, tardus sum;* Luc. 18, 7. καὶ μακροθυμῶν ἐπ' αὐτοῖς, quanquam in eorum commodum cunctatur, nimirum sumere poenas ab inimicis. 2 Petr. 3, 9. μακροθυμεῖ εἰς ἡμᾶς, in nostrum commodum cunctatur, i. e. differt adventum suum. (Sir. 18, 11. 32, 18. 2 Macc. 6, 14.) *.

*Μακροθυμία*, ας, ἡ, (ab eodem) 1) *lenitas, patientia*, quae iram, animum compescit; 2 Cor. 6, 6. Gal. 5, 22. Col. 3, 12. 2 Tim. 3, 10. — poenas differt Rom. 2, 4. 9, 22. 1 Petr. 3, 10. — (LXX pro אֶרֶךְ אַפַּיִם, Ier. 15, 15. Prov. 25, 15. et μακρόθυμος, Ps. 86, 14. Neh. 9, 17. Sap. 15, 1.) — mala perfert, Col. 1, 11. Hebr. 6, 12. Iac. 5, 10. Sir. 1, 22. — homines patienter fert, Eph. 4, 2. 2 Tim. 4, 2. 1 Tim. 1, 16. — 2) *cunctatio*, 2 Petr. 3, 15. τὴν τοῦ κυρίου μακροθυμίαν. vid. Sir. 5, 11. γίνου ταχὺς ἐν ἀκροάσει καὶ ἐν μακροθυμίᾳ (cunctanter, caute) φθέγγου ἀπόκρισιν. coll. Iac. 1, 19. βραδὺς εἰς τὸ λαλῆσαι. *.

*Μακροθύμως*, adv. *patienter*, Act. 26, 3. *.

*Μακρός*, ά, όν, *longus;* a) de loco: *longe remotus, dissitus*, Luc. 15, 13. χώρα μακρά. ib. 19, 12. Prov. 7, 19. ὁδὸν μακράν, hebr. מֵרָחוֹק. — b) de tempore: *longus, diu durans*, Prov. 28, 16. μακρὸν χρόνον ζήσεται. Sir. 10, 10. μακρὸν ἀῤῥώστημα. — Unde μακρά, quae diu durant, prolixa sunt; adverbialiter: *diu, prolixe;* μακρὰ προσεύχεσθαι, Matth 23, 14. Marc. 12, 40. Luc. 20, 47. (Ioseph. ant. 6, 11. 10. μακρὰ ἠσπάζοντο καὶ δεδακρυμένα. Callimach. epigr. 56. οὐκ ἔτι μακρὰ λέγω. Hesych. μακρά· μεγάλα.) *.

*Μακροχρόνιος*, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (μακρός et χρό-

νιος) *longaevus, vitae diuturnae.* Eph. 6, 3. ἵνα ἔσῃ μακροχρόνιος. — LXX Exod. 20, 12. et Deut. 5, 16. ἵνα μακροχρόνιος γένῃ, hebr. יַאֲרִכוּן יָמֶיךָ. — Deut. 17, 20. ὅπως ἂν μακροχρόνιος ῇ. (Μακροχρονίζω, Deut. 32, 27.) *.

*Μαλακία, ας, ἡ,* (a μαλακός) 1) mollities, die Weichheit. — 2) mollities animi vel corporis, Weichlichkeit; ignavia, laborum impatientia, (Ioseph. ant. 4, 7. 3. μαλακία πρὸς τὸ πονεῖν.) — 3) languor, Schwäche, (μαλακία ἐν τῇ ὁδῷ, Gen. 42, 4. 44, 9. — *morbus*, morbus cum magno languore coniunctus; sic in N. T. Matth. 4, 23. 9, 35. 10, 1. — LXX pro חֳלִי, Deut. 7, 15. 28, 61. Ies. 38, 9. 2 Chron. 21, 18. 19. (μαλακίζεσθαι, aegrotare; Ies. 38, 1. 9. 39, 1. Dan. 8, 27. 2 Sam. 13, 5. Test. XII. Patr. p. 520. Ioseph. ant. 18, 6. 8. Iustin. Mart. apol. 2. p. 72. θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ μαλακίαν. *.

*Μαλακός, ή, όν,* 1) *mollis tactu;* μαλακὰ ἱμάτια, Matth. 11, 8. Luc. 7, 25. vestes molles et delicatae, confectae ex molliori materia, quam vestimenta Ioannis, qui indutus dicitur Matth. 3, 3. ἐνδύματι ἀπὸ τριχῶν καμήλου. (Homer. Odyss. 1, 437. μαλακὸν δ' ἔκδυνε χιτῶνα. Diog. Laert. Heracl. 5, 6. ἐσθῆτι μαλακῇ ἐχρῆτο. Ioseph. ant. 8, 3. 3.) — 2) *mollis moribus, animo, effeminatus;* 1 Cor. 6, 9. de *pathico, cinaedo*, qui corpus praebet ad scortandum. (Diog. Laert. 7, 5. 4. Origen. comment. in Matth. Tom. XIV, §. 10. Tacit. annal. 11, 2. Plura vid. in *Kypkii* obss. I. p. 60. II. p. 202. — LXX de verbis blandis Prov. 25, 15. 26, 22. — μαλακόψυχος, 4 Macc. 6, 17.) *.

*Μαλελεήλ, ὁ,* hebr. מַהֲלַלְאֵל, (Deum laudans) *Maleleel*, nom. pr. indecl. filii Cenani, Luc. 3, 37.

*Μάλιστα,* (superlat. a μάλα valde) *maxime, inprimis, potissimum;* Act. 20, 28. 25, 26. 26, 3. Gal. 6, 10. Phil. 4, 22. 1 Tim. 4, 10. 5, 8. 17. 2 Tim. 4, 13. Tit. 1, 10. Philem. v. 16. 2 Petr. 2, 10. *.

*Μᾶλλον,* (comparativ. a μάλα valde) 1) auget et intendit notionem; *magis;* i. e. a) *mehr, inniger, stärker,* Matth. 6, 26. μᾶλλον διαφέρετε, i. e. praestantiores estis. Matth. 27, 24. μᾶλλον θόρυβος γίνεται, vehementius tumultuantur. Io. 5, 18. μᾶλλον ἐζήτουν, magis, studiosius quaerebant. c. 19, 8. μᾶλλον ἐφοβήθη, magis, vehementius ἐφοβ. Act. 9, 22. Act. 22, 2. μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν, multo etiam altius tenebant silentium. 2 Cor. 7, 7. v. 13. περισσοτέρως δὲ μᾶλλον ἐχάρημεν, multo magis etiam etc. Phil. 1, 12. 3, 4. — α) cum adiectivo in gradu positivo verti potest per eiusdem comparativum, ut καλόν ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον, melius est, conducit ei magis, Marc. 9, 42. 1 Cor. 9, 15. — Act. 20, 35. μακάριόν ἐστι μᾶλλον, felicius est. Gal. 4, 27. πολλὰ — μᾶλλον, plures, hebr. רַבִּים seq. מִן Ies. 54, 1. Phil. 1, 23. πολλῷ μᾶλλον κρεῖσ-

σον, hoc multo satius esset. — β) μᾶλλον δέ, et quod maius est, und was noch mehr ist, Rom. 8, 34. Gal. 4, 9. — magis vero; 1 Cor. 14, 1. μᾶλλον δὲ (ζηλοῦτε) ardentius vero studete. v. 5. μᾶλλον δὲ (θέλω) magis vero volo. — γ) seq genitivo, 1 Cor. 14, 18. πάντων ὑμῶν μᾶλλον, me magis quam vos omnes. (Plat. Crit. c. 10. Phaed. c. 11. vid. Viger. p 415.) — δ) μᾶλλον ἤ, magis quam, Matth. 18, 13. Io. 3, 19 Act. 4, 19. 5, 29. 27, 11. Gal. 4, 27. 2 Tim. 3, 4. — μᾶλλ ἤπερ, Io. 12, 43. — ε) πολλῷ μᾶλλον, multo magis, Marc 10, 48. Luc. 18, 39. Rom. 5, 9. 10. 15 17. 2 Cor. 3, 9. 11 Phil. 1, 23. 2, 12. — Hebr. 12, 25. quanto minus. — οὐ πολλῷ μᾶλλ., quidni multo magis, Matth. 6, 30. Hebr. 12, 9. — 2 Cor. 3, 8. πῶς οὐχὶ μᾶλλον, quidni magis. — ζ) πόσῳ μᾶλλον, quanto magis, Matth. 7, 11. 10, 25. Luc. 11, 13. 12, 24. 28. Rom. 11, 12. 24. Philem. v. 16. Hebr. 9, 14. — η) μᾶλλον καὶ μᾶλλον, magis magisque; Phil. 1, 9. (Diog. Laert. 9, 10. 2.) — θ) ὅσον — μᾶλλον, quanto — tanto, Marc. 7, 36. — τοσούτῳ μᾶλλον, tanto magis, Hebr. 10, 25. — b) magis i. e. ulterius, Marc. 5, 26. μᾶλλον ἐλθοῦσι, ulterius progressi sunt. Marc. 14, 31. ἔλεγε μᾶλλον. Luc. 5, 15. διήρχετο δὲ μᾶλλον. Act. 5, 14. 1 Thess. 4, 1. 10.

2) ubi de electione vel diversa agendi ratione sermo est: potius, nostrum lieber; Matth. 10, 6. 28. 25, 9. Marc. 15, 11. [Luc. 10, 20.] Rom. 14, 13. 1 Cor. 7, 21. μᾶλλον χρῆσαι, hac potius utere. 2 Cor. 2, 7. 5, 8. καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον, imo potius desideramus. Phil. v. 9. 2 Petr. 1, 10. — 2 Cor. 12, 9. ἥδιστα οὖν μᾶλλον καυχήσομαι, lubentissime igitur potius ἐν ἀσθενείαις gloriam quaeram, (quam ἐν ἀποκαλύψεσι vid. v. 6. 7.) — μᾶλλον δέ, imo potius, Eph. 4, 28. 5, 11. Hebr. 12, 13. — οὐχὶ μᾶλλον, nonne potius, 1 Cor. 5, 2. 6, 7. — οὐ μᾶλλον, non potius, quidni potius, 1 Cor. 9, 12. — ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον, imo potius. 1 Cor. 12, 22. — ἀλλὰ μᾶλλον, sed potius, Eph. 5, 4. 1 Tim. 6, 2. — μᾶλλον ἤ, potius quam, 1 Tim. 1, 4. Hebr. 11, 25. — μᾶλλον ἑλόμενος — ἤ, potius volens quam, i. e. praeferens. — Post verba volendi, eligendi nonnunquam omittitur, ut Matth. 18, 8. Luc. 15, 7. 17, 2. (Tob. 3, 6. 6, 12. Gen. 49, 12. 4 Macc. 1, 9. Ioseph. ant. 18, 3. 1.) *.

**Μάλχος**, ου, ὁ, (hebr. מַלּוּךְ, Neh. 10, 4. 27.) *Malchus*, famulus quidam pontificis summi. Luc. 18, 10.

**Μάμμη**, ης, ἡ, s. μάμμα, ης, 1) mater; vox, qua pueruli amoris significandi gratia utuntur. Sic in scriptis antiquiorum Graecorum, vid. Phrynich. p. 133. Recentioribus est — 2) i. q. τήθη, avia. 2 Tim. 1, 5. (Herodian. 5, 3. 7. 4 Macc. 16, 9. ubi mater filiis ad supplicium ductis acclamat: οὐκ ὄψομαι ὑμῶν τέκνα, οὐδὲ μάμμη κληθεῖσα μακαρισθήσομαι. Ioseph. ant. 10, 11. Artemid. 4, 69.) *.

*Μαμωνᾶς*, (in textu vulg. *μαμμωνᾶς*), ᾶ, ὁ, *Mamonas*, syriac. ܡܵܡܘܿܢܵܐ, chald. מָאמוֹנָא, hebr. מָמוֹן, (fortasse significat id, cui confiditur, ut LXX אֱמוּנָה Ies. 33, 6. *θησαυρούς*, Ps. 37, 3. *πλοῦτον* reddiderunt) vel est, ut multi putant (vid. *Buxtorf.* lex. p. 1216 sq.) nomen *idoli* Syrorum et Poenorum, divitiarum praesidis, i. q. Pluto Graecorum; vel sunt *divitiae* ipsae, quo sensu accipiendum est hoc voc. Luc. 16, 11. — Sed personae forma induuntur divitiae (ut Phil. 3, 19. ὧν ὁ θεὸς ἡ κοιλία) Matth. 6, 24. Luc. 16, 13. — Etiam מְמוֹנָא et מָמוֹן divitias significare docuit *Buxtorf.* l. l. Hesych. *μαμωνᾶν· θησαυρόν.* Suid. *μαμμωνᾶς· πλοῦτος γήϊνος, χρυσός.* *.

*Μαναήν*, ὁ, *Manahen*, nom. pr. indecl. viri, qui Act. 13, 1. commemoratur.

*Μανασσῆς*, ῆ, ὁ, (hebr. מְנַשֶּׁה, oblivisci faciens) *Manasses*, nom. pr. 1) filii Iosephi primogeniti (Gen. 41, 51.) ex Asnath, uxore, tribus Manassis auctoris. Vid. Gen. 46, 20. Num. 48, 1 sqq. — Apoc. 7, 6. ἐκ φυλῆς Μανασσῆ. — 2) filii Ezechiae, regis Iudae, (2 Chron. 33, 1 sqq. 2 Reg. 20 sqq.) qui Matth. 1, 10. commemoratur. *.

*Μανθάνω*, aor. 2. ἔμαθον, perf. μεμάθηκα, (a stirpe obsoleta μάω, i. q. μαίομαι, propr. manum tendo ut capiam; quaero, sciscitor) LXX pro לָמַד, 1) *sciscitor*, 2 Tim. 3, 7. 1 Tim. 2, 11. (Ioseph. ant. 5, 8. 11. „Delilae iniunxerunt, μαθεῖν a Simsone τὴν αἰτίαν τῆς ἰσχύος. ib. 9, 10. 2. κλήρῳ μαθεῖν, sorte sciscitari.) — 2) *disco*, i. e. a) *comperio*, ἀπό τινος, Gal. 3, 2. Col. 1, 7. — Act. 23, 27. μαθών, ὅτι Ῥωμαῖός ἐστι. (LXX pro יָדַע Esth. 4, 5. Exod. 2, 4. Ioseph. ant. 2, 13. 1. μανθάνειν τὴν παρουσίαν τινός. ib. 1, 3. 2. et 2, 3. 4. de bell. 3, 8. 3. ἔμαθεν τὰς ἀπειλάς.) — b) *usu, experientia disco*, ubi etiam verti potest: *consuesco, soleo, consuevi, soleo;* Phil. 4, 11. ἔμαθον αὐτάρκης εἶναι. 1 Tim. 5, 13. μανθάνουσι (εἶναι) περιερχόμεναι. Tit. 3, 14. (Deut. 4. 10. 14, 23. 18, 9. Ies. 2, 4. 1, 17. Ier. 9, 5.) — c) mente intelligo, *disco*, *edoceor*, Matth. 9, 13. Io. 6, 45. 7, 15. μεμαθηκώς (τὰ γράμματα), qui non didicit scripturas. Rom. 16, 17. τὴν διδαχήν. 1 Cor. 14, 31. 35. Eph. 4, 20. τὸν Χριστόν. disciplinam Christi. Eph. 4, 20. Phil. 4, 9. 1 Tim. 5, 4. 2 Tim. 3, 14. μένε ἐν οἷς (ἃ) ἔμαθες. Apoc. 14, 3. (Ies. 8, 16. 26, 9. 10. Ps. 119, 71. 73.) — *Μανθάνειν ἀπό*, discere ex, Matth. 11, 29. 24, 32. Marc. 13, 28. — *παρά τινος*, ab aliquo, 2 Tim. 3, 14. (Esth. 4, 5. Sir. 8, 10. 11. 12. 2 Macc. 7, 2.) — ἔν τινι, ex aliquo, 1 Cor. 4, 5. Hebr. 5, 8. *.

*Μανία*, ας, ἡ, (a μαίνω, furorem excito; μαίνομαι, furo) *insania, furor;* (de odii furore Hos. 9, 9. 10.) — ex adiuncto: insania, *stultitia*, Act. 26, 24. (Ps. 40, 6. εἰς μα-

καιότητας καὶ μανίας ψευδεῖς. Sap. 5, 4. τὸν βίον αὐτοῦ ἐλογισάμεθα μανίαν.) *.

*Μάννα*, τό, (LXX etiam μάν, τό, Ioseph. ἡ μάννα, ant. 3, 13. 1.) hebr. מָן, *manna*, humor roscidus, qui ante solis ortum simul cum rore, granulorum alborum et pellucidorum formam referens, foliis quarundam plantarum in terris orientalibus, potissimum in Arabia, insidet, ante solis ortum colligitur (ne solis radiis liquescat) et siccatus Arabibus habetur inter delicias, adhibeturque ut saccharum ad condiendos cibos. Quia autem iste humor simul cum rore coelitus delabi videbatur, manna dicitur etiam ἄρτος ἀπ᾽ οὐρανοῦ, Ps. 105, 40. Ps. 78, 24. Io. 6, 31. 4 Esdr. 1, 19. „*panis angelorum*"; Sap. 16, 20. ἀνθ᾽ ὧν ἀγγέλων τροφήν, καὶ ἕτοιμον ἄρτον ἀπ᾽ οὐρανοῦ ἔπεμψας. Israelitas mannam tanta copia in deserto Arabiae collegisse, ut ea fere sola alerentur, constat e V. T. Exod. 16, 31 sqq. Num. 11, 6 sqq. Ioseph. ant. 5, 1. 4. Hodie vero tanta eius copia non reperitur. Iosephus autem ant. 3, 1. 6., ubi mannam describit, addit: ἔτι δὲ καὶ νῦν ὕεται πᾶς ἐκεῖνος ὁ τόπος intell. manna; idemque hanc vocem deducit a מָן (pro מָה) i. e. τί τοῦτό ἐστι. vid. Exod. 16, 14. 31. — In N. T. commemoratur manna, qua alebantur Israelitae, Io. 6, 31. 49. [58.] — manna, quae in arca foederis asservabatur Hebr. 9, 4. vid. Exod. 16, 33. — manna asservata in templo coelesti, quae angelorum et beatorum hominum cibus dicitur, Apoc. 2, 17. cf. *Winer*. bibl. Realw. p. 430.

*Μαντεύομαι*, f. εύσομαι, (a μάντις, vates, hariolus) verb. depon. med.: *oracula edo, vaticinor;* — nostris scriptoribus fere non nisi in malam partem de vaticiniis mendacibus, LXX pro קָסַם, Deut. 18, 10. 1 Sam. 28, 8. Ezech. 13, 6. 23. Mich. 3, 11. Sic semel in N. T. Act. 16, 16.

*Μαραίνω*, f. ανῶ, quod proprie ignis, caloris est: *aridum, flaccidum reddo, marcescere facio.* Iob. 15, 30. τὸ βλαστὸν μαράναι ἄνεμος. Sap. 19, 21. φλόγες ἐμάραναν σάρκας ἐμπεριπατούντων. — Passiv. μαραίνομαι, f. 1. μαρανθήσομαι, *flaccesco, marcesco,* (Sap. 2, 8. de rosis.), trop. *tabesco, languidus fio;* Iac. 1, 11. ὁ πλούσιος (ut gramen vid. v. 10.) μαρανθήσεται, flaccescet, i. e. penuria conficietur. (Ioseph. de bell. 6, 5. 1. τῷ λιμῷ μαραινόμενοι, fame confecti.)

*Μαραναθά*, verba syrochaldaica מָרַנָא אֲתָה, *dominus noster venit* s. *veniet.* 1 Cor. 16, 22. Hesych. μαραναθά· ὁ κύριος ἦλθεν, ἢ εἶδον τὸν κύριον.

*Μαργαρίτης*, ου, ὁ, *margarita, unio,* die Perle. Matth. 7, 6. 13, 45. 46. 1 Tim. 2, 9. Apoc. 17, 4. 18, 12. 16. 21, 21. — (Comparantur cum iis dicta sapientum, vel sapientia ipsa. cf. Prov. 3, 15 sq. Iob. 28, 18 sq.) *.

*Μάρθα*, ης, ἡ, (chald. מָרְתָא, domina) *Martha*, no-

men propr. sororis Lazari, amicae Iesu, Luc. 10, 38. 40. 41. Io. 11, 1. 5. 19—39. 12, 2.

*Μαριάμ*, indeclinab. et *Μαρία*, ας, ἡ, hebr. מִרְיָם (amara) *Maria*, nom. propr. 1) *matris Iesu Christi*, uxoris Iosephi, quae dicitur *Μαρία*, Matth. 1, 16. 18. 2, 11. Marc. 6, 3. Luc. 1, 41. Act. 1, 14. et *Μαριάμ*, Matth. 1, 20. 13, 55. Luc. 1, 27. 30—56. 2, 5. 16. 19. 34. — 2) *Mariae Magdalenensis*, Matth. 27, 56. 61. 28, 1. Marc. 15, 40. 47. 16, 1. 9. Luc. 8, 2. 24, 10. Io. 19, 25. 20, 1. 11. 16. 18. — 3) *Mariae Iacobi et Iosis matris*, Matth. 27, 56. 61. 28, 1. Marc. 15, 40. 47. Luc. 24, 10. — 4) *Mariae sororis Lazari et Marthae*, Luc. 10, 39. 42. Io. 11, 1—45. 12, 3. — 5) *Mariae Cleophae uxoris*, Io. 19, 25. (De ea vid. fragment. Papiae in *Routh* reliquiis sacr. Vol. I, p. 16., cum quo autem conferendus est Epiphan. haeres. 78. no. 7. 8.) — 6) *Mariae, matris Ioannis*, cui cognomen erat Marcus, Act. 12, 12. — 7) Mariae (*Μαριάμ*) cuiusdam mulieris christianae, Rom. 16, 6. *.

*Μάρκος*, ου, ὁ, nom. latin. *Marcus*. Commemorantur duo huius nominis, 1) *Ioannes* cognomine *Marcus*, filius cuiusdam Mariae, Hierosolymis habitantis, ubi Marcus etiam (verosimiliter Petro auctore) Iesu nomen dedit, comes primum Barnabae et Pauli in itineribus religionis causa factis, postea Barnabae solius, cuius consobrinus fuit. Vid. Act. 12, 12. 25. 15, 37. 39. Col. 4, 10. 2 Tim. 4, 11. Phil. v. 24. — 2) *Marcus quidam*, qui cum Petro Babyloniae fuit, quemque Apostolus dicit filium suum, 1 Petr. 5, 13. *Μάρκος ὁ υἱός μου.* — Opinantur multi, utrumque Marcum esse eundem, et Evangelii auctorem; quod si statuis, necesse est, putes, Marcum postea a Paulo et Barnaba discessisse et Petro se adiunxisse, et υἱόν 1 Petr. 5, 13. esse, ut saepius, *discipulum*, quem Petrus Christianum fecit. *.

*Μάρμαρος*, ου, ὁ, ἡ, splendens, micans, candidus, (a μαρμαίρω, splendeo, mico; Ioseph. ant. 19, 8. 2. μαρμαίρων de argento solis radiis illustrato); — apud seriores μάρμαρος, ὁ, intell. λίθος, *marmor*; Apoc. 18, 12. (Epist. Ier. v. 72. ἀπό τε τῆς πορφύρας καὶ τῆς μαρμάρου. — μαρμάρινος, marmoreus, Cant. 5, 15. pro hebr. שֵׁשׁ.) Hesych. μάρμαρος· λευκὴ λίθος. *.

*Μάρτυρ*, υρος, ὁ, i. q. μάρτυς, 1) *testis*, qui testimonio suo aliquid confirmat; sensu forensi, Matth. 18, 16. 26, 65. Marc. 14, 63. Act. 6, 13. 7, 58. 2 Cor. 13, 1. 1 Tim. 5, 19. — testis, qui ipse vidit, audivit res, ideoque veritatem et confiteri et confirmare potest, Luc. 24, 48. Act. 1, 8. 22. 2, 32. 3, 15. 5, 32. 10, 39. 13, 31. 26, 16. 1 Tim. 6, 12. 2 Tim. 2, 2. διὰ πολλῶν μαρτύρων, multis testibus adhibitis, nisi hic intelligendi sunt libri V. T., e quibus testimonia hausit in demonstranda re christiana. Sic certe de testimonio ge-

nealogiarum, Iosephus c. Apion. 1, 7. πολλοὺς παρασχόμ τυρας. — 1 Thess. 2, 10. ὑμεῖς μάρτυρες, καὶ ὁ θεός ipsos adeoque Deum testes invoco. 2 Cor. 1, 23. μάρτυρ θεὸν ἐπικαλεῖν ἐπί. Ioseph. ant. 1, 12. 1. ib. 15, 5. 3. μ ρας ὑμᾶς ποιούμενος ὧν λέγω.) — In N. T. et apud scri ecclesiasticos: — 2) *confessor*, *martyr*, qui mortem in confessione passus est, s. sanguine suo testatus est fidei tatem; sic de martyribus tempore V. T. Hebr. 12, 1. martyr. christ. Act. 22, 20. Apoc. 17, 6. Saepissime script. eccl. Vid. *Suiceri* thes. s. h. v. *.

*Μαρτυρέω*, ῶ, f. ήσω, (a μάρτυρ) 1) *testis sum stor*, *testimonium dico*; τινί, Io. 19, 35. Act. 22, 5. Rom. 10, 20. μαρτυρῶ αὐτοῖς, 2 Cor. 8, 3. Gal. 4, 15. C 13. 1 Tim. 6, 13. Hebr. 10, 15. 1 Io. 4, 14. 5, 6. 7. 3 3. 6. Apoc. 22, 16. 20. (Deut. 19, 18. Gen. 31, 48. Nun 30. 1 Macc. 2, 37.) — Quum in testimonio sit vel confess professio, vel declaratio, vel affirmatio etc., saepius adiuncta spectatur; est itaque vertendum a) *confiteor*, *fiteor*, Matth. 23, 31. μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς, ὅτι υἱοί ἐστε, sic confitemini, vos esse etc. Io. 3, 28. αὐτοὶ ὑμεῖς μοι μαρ τε, ὅτι εἶπον, ipsi debetis profiteri, me dixisse. — b) *claro*, *publice profiteor*, *expono*, *doceo*; potissimu scriptis Ioannis; Io. 3, 11. ὃ οἴδαμεν λαλοῦμεν, καὶ ὃ ἑ ακαμεν μαρτυροῦμεν. ib. v. 32. — μαρτ. τῇ ἀληθείᾳ vera clarare, veritatem profiteri, Io. 5, 33. 18, 37. vid. etia 1, 32. 34. 1 Io. 1, 2. 1 Cor. 15, 15. Act. 23, 11. Eodem s μαρτ. περί τινος, Io. 2, 25. οὐ χρείαν εἶχεν, ἵνα τὶς μαρτυ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκε etc. c. 21, 24. ὁ θητής, ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων, καὶ γράψας ταῦτα. c. 7 μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ, ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρά ἐστιν. vid 1, 4. 8. 15. 5, 31 sq. 36. 37. 39. 8, 13—18. 10, 25. 15, 2 1 Io. 5, 9. 10. — Passiv. μαρτυρούμενος, *cognitus*, *de satis constat*, Act. 26, 22. μαρτυρ. μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ quo satis constat omnibus. 1 Tim. 5, 10. ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη, de cuius probitate constat. Hebr. 7, 8. μαρ ρούμενος, ὅτι ζῇ. Rom. 3, 21. Sic etiam Hebr. 11, 4. δι ἐμαρτυρήθη, quo sacrificio certior factus est, se Deo plac — c) *affirmo*, *confirmo*, Io. 4, 39. 13, 21. Act. 14, 3. λόγῳ, doctrinam miraculis. Apoc. 22, 18. — d) testimo *convinco*, Io. 18, 23. coll. Deut. 31, 21. — — 2) ut Lati *testor* de testimonio historico dicitur et est: *commem laudo*, *dico*, Io. 4, 44. Act. 10, 43. 13, 22. Hebr. 7, 17. A 1, 2. coll. Thren. 2, 13. τί μαρτυρήσω σοι, quid de te dic dum? (Ioseph. ant. 4, 8. 13. μαρτυρεῖν τῷ θεῷ τὰς δωρε Etiam passive, Hebr. 11, 5. μεμαρτύρηται, dicitur. — 3) *stimonium honorificum dico*, — *laudo*, *comprobo*; L 4, 22. πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ. 11, 48. μαρτυρεῖτε καὶ συν

δοκεῖτε τοῖς ἔργοις, laudatis et probatis. Io. 3, 26. 12, 17. Act. 13, 22. 15, 8. Hebr. 11, 4. μαρτυροῦντες i. e. quum probaret Deus eius oblationem; cf. *Krebsii* obss. e Flav. Ios. p. 115. — Etiam passivum eodem sensu, Hebr. 11, 2. ἐν πίστει (i. q. v. 39. διὰ τῆς πίστεως) ἐμαρτυρήθησαν (laudati sunt) οἱ πρεσβύτεροι. ib. v. 39. Μαρτυρούμενος, *probatus;* Act. 6, 3. μαρτ. ὑπό τινος, alicui probatus, ab eo laudatus, Act. 10, 22. 16, 2. 22, 12. 3 Io. v. 12. — 4) e soloecismo pro μαρτύρομαι, *obtestor, hortor;* 1 Thess. 2, 12. Gen. 43, 3. *.

*Μαρτυρία*, ας, ἡ, (a μαρτυρέω) 1) *professio*, die Ablegung eines Zeugnisses, Apoc. 12, 11. διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν; nisi est pro διὰ τὴν μαρτυρίαν et vertendum per martyrium s. supplicium quod perpessi sunt. (Sic μαρτυρία apud scriptores eccl., ut Clem. Alex. Strom. 4. Gregor. Nazianz. orat. 20.) — *testimonium*, Marc. 14, 55. 56. 59. Luc. 22, 71. Io. 8, 17. Prov. 25, 18. Ioseph. ant. 4, 8. 5. De testimonio s. effato scriptoris, Tit. 1, 13. (Ioseph. c. Apion. 1, §. 21.) — Ut μαρτυρέω ex adiuncto dicitur a) de *publica confessione, publica annuntiatione, de eo, quod palam facio, doceo,* Iob. 1, 7. 19. 3, 11. 32 sq. 5, 31—36. 8, 13 sq. Act. 22, 18. Apoc. 1, 9. μαρτυρία Ἰησοῦ Χρ. professio fidei in Christum. 6, 9. 20, 4. 12, 17. ἔχειν τ. μαρτυρίαν Ἰησοῦ, profiteri Iesum. ib. 19, 10. — id quod docetur: doctrina, Apoc. 1, 2. c. 11, 7. τελέσωσι τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, ubi, quae publice docere debebant, absolverint. Abstract. pro concreto, μαρτυρία pro μαρτυρῶν, Apoc. 19, 10. ἡ γὰρ μαρτυρ. i. e. qui hoc de Iesu vaticinatur, est spiritus. cf. LXX Ps. 19, 7. ubi μαρτυρία (עֵדוּת) et νόμος τοῦ κυρίου sibi respondent. Psalt. Sal. 10, 5. — b) de *confirmatione*, 1 Io. 5, 9—11. 3 Io. v. 12. — c) de *existimatione*, laude, 1 Tim. 3, 7. (Sir. 34, 23. Ioseph. ant. 6, 10. 1. ib. 7, 4. 1. — reprehensione, Sir. 34, 23.) — 2) *narratio*, Io. 19, 35. 21, 24. *.

*Μαρτύριον*, ίου, τό, — LXX pro עֵד, עֵדָה, עֵדוּת, — 1) *testimonium*, Act. 4, 33. 2 Cor. 1, 12. coll. Deut. 31, 26. Ios. 22, 27 sq. — 2) *argumentum, documentum, demonstratio*, et quidem a) argumentum pro rei veritate, Matth. 8, 4. εἰς μαρτύριον αὐτοῖς, ut eos convincatis de vestra sanitate, Luc. 5, 14. Marc. 1, 44. — b) *refutatio, testimonium* s. *argumentum, quo quis convincitur iniuriae, erroris,* Matth. 10, 18. 24, 14. Marc. 13, 9. Marc. 6, 11. Luc. 9, 5. ubi pro αὐτοῖς est ἐπ᾽ αὐτούς. Iac. 5, 3. εἰς μαρτ. ὑμῖν, contra vos; coll. Iob. 15, 34. — c) argumentum, quo quis se exculpat, Luc. 21, 13. — 3) *professio, manifestatio*, a) de actu manifestandi, Hebr. 3, 5. εἰς μαρτύριον τῶν λαληθ. ut, quae a Deo dicta fuerant, traderet, interpretaretur; — b) sensu obiectivo: *doctrina* ipsa, quam aliquis profitetur, doctrina tradita; 1 Cor. 1, 6. 2, 1. 2 Thess. 1, 10. 2 Tim. 1, 8. ubi ex-

plicatur per sequens εὐαγγέλιον. Ita puto etiam 1 Tim. 2, 6 τὸ μαρτύριον esse intelligendum, quod est pro κατὰ τὸ μαρτ secundum evangelium iusto tempore patefactum. Apud LXX saepissime de praeceptis divinis, Deut. 4, 45. 6, 17. 20. Ps 78, 5. ubi νόμος et μαρτύριον idem sunt. Inde etiam arca foederis, ubi tabulae legis reconditae erant, dicebatur ἡ κιβωτὸς τοῦ μαρτυρίου, Exod. 26, 33. 30, 6. et tabulae ipsa μαρτύριον, Exod. 25, 16. 31, 17. — Quare σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου, Act. 7, 44. Apoc. 15, 5. vel est tentorium, ubi asservabantur tabulae legis, vel tentorium conventus, i. e. ad quod conveniebat populus, ut saepissime apud LXX, v. c. Exod 30, 11 sqq. Lev. 4, 4 sqq. Num. 4, 3 sqq. 1 Sam. 2, 24. qu hebr. מוֹעֵד perperam ab עוּד derivarunt, quum potius sit a יָעַד, *conventus*. *.

*Μαρτύρομαι*, (a μάρτυρ) verbum depon. med.: *testem invoco;* ter in N. T. ubi intellig. est τὸν θεόν, ut apud profanos saepius: μαρτύρομαι τοὺς θεούς. Est autem 1) *asseverantis* sanctissime: *Deum contestor, per Deum affirmo*, his seq. ὅτι, Act. 20, 26. Gal. 5, 3. cf. Sir. 46, 19. ἐπεμαρτύρατο ἔναντι κυρίου. Ioseph. de bell. 5, 12. 4. κατεμαρτύρετο τὸν θεὸν, ὡς οὐκ εἴη τὸ ἔργον αὐτοῦ. id de bell. 3, 8. 3. μαρτύρομαι δὲ, ὡς. — 2) *adhortantis: obtestor, per Deum rogo;* semel Eph. 4, 17. seq. accus. c. infinit. cf. Iudith. 7, 28. μαρτυρόμεθα ὑμῖν τὸν οὐρανὸν καὶ τὸν θεὸν, — ἵνα μὴ ποιήσῃ. Test. XII. Patr. p. 520. διαμαρτύρομαι ὑμῖν τὸν θεὸν, τοῦ μὴ πορευθῆναι.

*Μάρτυς*, υος, ὁ, ἡ, LXX hebr. עֵד — 1) *testis*, qui rem ipse vidit, audivit, et testatur, Act. 10, 41. 22, 15. 1 Petr. 5, 1. (Ioseph. ant. 4, 3. 2.) — sensu forensi Hebr. 10, 28. coll. Exod. 23, 1. Deut. 17, 6. Prov. 14, 5. — Μάρτυς μου ἐστὶν ὁ θεός, Rom. 1, 9. Phil. 1, 8. 1 Thess. 2, 5. coll. Gen. 31, 50. Iob. 16, 19. — (Est etiam: bene gnarus, bene rem cognitam habens, Sap. 1, 16. Iob. 16, 19.) — 2) *interpres*, qui alterius voluntatem, verba testatur, *interpres* divinae voluntatis; Apoc. 1, 5. 3, 14. 11, 3. (In V. T. dicitur Deus ipse ὁ μάρτυς ὁ πιστός, i. e. qui suam voluntatem (promissiones, minas) manifestat et illam certissime exsequetur; Ps. 89, 37. Ier. 29, 23. Mal. 3, 5. cf. Μαρτυρέομαι et Μαρτύριον.) — In loco Apoc. 2, 13. ubi Antipas quidam dicitur μάρτυς ὁ πιστός, esse videtur: *confessor, martyr, fidelis*. *.

*Μασσάομαι*, s. μασάομαι, ῶμαι, f. ήσομαι, (a μάσσω, depso) verb. depon. med. propr. im Munde kneten; *mando, dentibus conficio.* (Iob. 30, 5. ῥίζας ξυλῶν ἐμασσῶντο. Ioseph. de bell. 6, 3. 3. τὰ δέρματα τῶν θυρεῶν ἀποδέροντες ἐμασσῶντο.) Semel Apoc. 16, 10. ἐμασσῶντο τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου, linguas prae dolore mandebant s. mordebant. (Alii: irati dentes infigebant linguis suis.)

*Μαστιγόω*, ῶ, f. ώσω, (a μάστιξ) *flagellis caedo, flagello*, Matth. 10, 17. 20, 19. 23, 34. Marc. 10, 34. Luc. 18, 33. Io. 19, 1. — LXX pro הִכָּה Exod. 5, 14. Deut. 25, 3. 2 Macc. 3, 26. 34. — de Deo, *castigo*, *vexo*, *calamitate exerceo*; Hebr. 12, 6. μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱόν. Repetita sunt e Prov. 3, 12. ubi LXX pro יַכְאִב legerunt יַכְאִיב dolere fecit. Caeterum cf. Iudith. 8, 23. εἰς νουθεσίαν μαστιγοῖ κύριος. Prov. 17, 10. Tob. 3, 9. 13, 2. 5. Ps. 72, 5. *.

*Μαστίζω*, f. ίσω, i. q. μαστιγόω, et ab eodem themate. Semel Act. 22, 25. LXX pro הִכָּה Num. 22, 25. Sap. 5, 12. Hesych. μαστίζει· πληγαῖς τύπτει.

*Μάστιξ*, ιγος, ἡ, 1) *flagellum*, *flagrum*, Act. 22, 24. Hebr. 11, 36. LXX pro שׁוֹט scutica, 1 Reg. 12, 11. 14. Prov. 26, 3. Sir. 28, 18. 30, 1. — (μάστιξ γλώσσης, Iob. 5, 21. Sir. 26, 7. μάστιξ παιδείας, Psalt. Sal. 10, 1.) — 2) tropice: *vexatio, dolores*, *calamitates*, Ps. 32, 13. Ps. 39, 12. 89, 32. de poenis divinis. — Sic etiam de *morbis*, vel quod corpus doloribus cruciant, ut Sir. 30, 14. vel quod a Deo in poenam immittuntur, 2 Macc. 9, 11. θεία μάστιξ dicitur vehemens morbus Antiochi crudelis. Sic de morbis Marc. 3, 10. 5, 29. 34. Luc. 7, 21. *.

*Μαστός*, οῦ, ὁ, (a μάσσω, depso; unde μάζα, panis hordaceus, et μαζός s. μαστός, quod formam panis habet) *mamma*, *uber*, LXX pro שַׁד Iob. 3, 12. Cant. 1, 12. 4, 5. Ies. 66, 11. — In N. T. οἱ μαστοί, ubera, pro matre, Luc. 11, 27. 23, 29. — Apoc. 1, 13. de mammillis viri. (De partibus rupis prominentis instar mammarum, Ier. 18, 14. Ioseph. de bell. 7, 6. 3.) *.

*Ματαιολογία*, ας, ἡ, (a ματαιολόγος) *vaniloquentia*, i. e. a) τὸ vana et inepta proferre, (Porphyr. de abstin. 4, 16. Prov. 30, 8. μάταιον λόγον); — b) λόγος μάταιος, fabulae ineptae, dogmata vana, 1 Tim. 1, 6. Sic λόγος μάταιος, Palaeph. de incred. 45. *.

*Ματαιολόγος*, ου, ὁ, (μάταιος et λέγω) *vaniloquus*, *vana*, *inepta*, *falsa proferens*; Tit. 1, 10. de doctoribus vana s. falsa docentibus. *.

*Μάταιος*, αία, ον, (a μάτην) Latinor. *vanus*, LXX pro הֶבֶל, שָׁוְא, etiam כָּזָב, תֹּהוּ — Dicitur a) de eo, quod in se est vanum, non est, quod esse videtur, *vanus in se*, *nullus*, Iac. 1, 26. coll. Ies. 49, 4. — b) de eo, quod spem fallit, nec fructum fert, *fallax*, *infructuosus*, 1 Cor. 3, 20. (Ps. 94, 11.) 1 Cor. 15, 17. coll. Ies. 31, 2. Prov. 31, 30. Zach. 10, 2. — c) de *stulto* et *inepto*, Tit. 3, 9. Prov. 12, 11. — 2) ex hebraismo (הֶבֶל, שָׁוְא) τὰ μάταια, *idola*, i. e. *Dii* vel *nulli* vel *fallaces*, Act. 14, 15. 2 Reg. 17, 15. ἐπορεύθησαν ὀπίσω τῶν ματαίων. 1 Reg. 16, 13. Ier. 2, 5. 8, 19. Amos. 2, 4. — Hinc ματαία ἀναστροφή, 1 Petr. 1, 18. est *superstitio idolo-*

*latrica*, ut ἐματαιώθησαν, 2 Reg. 17, 15. et Ier. 2, 5. ea idola coluerunt, superstitiosi fuerunt. *.

*Ματαιότης*, ητος, ἡ, (a μάταιος) — LXX pro הֶבֶל; etiam pro שָׁוְא et רִיק, *vanitas*; de eo quod vanum est in s nec est s. praestat, quod iactat; 2 Petr. 2, 18. ὑπέρογκα ματαιότητος φθεγγόμενοι, fastuosa vanitatis proferentes i. vano inflati fastu alta loquentes. (Ps. 38, 13. λαλεῖν ματαιότητας.) — de stultitia, fatuitate, Eph. 4, 17. — Ex adiuncto — 2) *fragilitas*; Rom. 8, 20. ubi v. 21. satis luculenter explicatur φθορά. Sic de fragilitate vitae, Ps. 62, 9. 39, 5. e rerum humanarum inconstantia, Eccles. 1, 2. 14. *.

*Ματαιόω*, ῶ, f. ώσω, (a μάταιος) propr. μάταιον facio stultum reddo, LXX pro הָבַל et סָכַל in Niph. et Hiph. — Passiv. *ineptus sum*, *fallor*, Rom. 1, 21. — Similiter 1 Chr 21, 8. aberro a vero; 2 Reg. 17, 15. Ier. 2, 5. aberro ad idololatriam. — Iudith. 6, 4. irritus sum. *.

*Μάτην*, adv. *frustra*, *in vanum*, i. e. a) sine causa immerito, Ps. 35, 8. Prov. 3, 30. Ezech. 14, 23. Ioseph. c Apion. 1, §. 20. — b) *sine effectu*, *sine fructu*; Matth. 15 9. Marc. 7, 7. (LXX pro hebr. לַשָּׁוְא, Ier. 2, 30. et εἰς μάτην Ps. 127, 1. 2. Ier. 4, 30. Ps. 63, 9. 4 Macc. 16, 8. μάτην sine fructu.) *.

*Ματθαῖος*, ου, ὁ, *Matthaeus*, nom. pr. evangelistae Apostoli, filii Alphaei, qui etiam Levi cognominabatur (vid Λευΐ) et, antequam Christum sequeretur, vectigalium exactor fuerat. Matth. 9, 9. 10, 3. Marc. 3, 18. Luc. 6, 15. Act. 1, 13 coll. Marc. 2, 14. Luc. 5, 27. *.

*Ματθάν*, ὁ, *Matthan*, nom. pr. indecl. viri; Matth. 1, 15. *.

*Ματθάτ*, ὁ, *Matthat*, nom. propr. indecl. viri; Luc. 3, 24. 29. *.

*Ματθίας*, α, ὁ, *Matthias*, nom. pr. apostoli, qui in Iudae proditoris locum successit. Act. 1, 23, 26. *.

*Ματταθά*, ὁ, *Mattatha*, nom. pr. indecl. viri; Luc. 3, 31. *.

*Ματταθίας*, ου, ὁ, *Mattathias*, nomen viri; Luc. 3, 25. 26. *.

*Μάχαιρα*, ας, ἡ, (a μάχη) 1) *culter*, LXX pro מַאֲכֶלֶת, culter ad mactandum, Gen. 22, 6. 10. Iud. 19, 29. etiam culter ad circumcidendum, pro חֶרֶב, Ios. 5, 2. 3. — 2) *gladius* minor, ut sica, et differt a ῥομφαία, gladio maiori. (Ioseph. ant. 6, 9. 5.: Davides ἀποτέμνει τὴν κεφαλὴν τῇ ῥομφαίᾳ τῇ ἐκείνου (Goliathi), μάχαιραν οὐκ ἔχων αὐτός.) — *Gladius*, a) ad *adoriendum*, vel *defendendum*; hebr. חֶרֶב, Matth. 26, 47. 52. 55. Marc. 14, 43. 48. Luc. 21, 24. 22, 36. 38. 49. 52. Io. 18, 10. Apoc. 6, 4. 13, 14. Gen. 34, 26. Exod. 15, 19. — Σπάω τὴν μάχ. stringo gladium, Matth. 26, 51.

Marc. 14, 47. Act. 16, 27. 1 Chron. 21, 5. — *Λαμβάνω μάχ.* gladio utor adversus alium; sensus: occido gladio, Matth. 26, 52. coll. Apoc. 13, 10. εἴ τις ἐν μαχ. ἀποκτενεῖ. — *Βάλλειν τὴν μάχ.* gladium vagina recondere, Io. 18, 11. — Metaph. *μάχαιρα τοῦ πνεύματος*, i. e. vi spiritus tanquam gladio uti ad vincendos adversarios, Eph. 6, 17. — b) *gladius iudicis*, Richtschwert, Act. 12, 2. Rom. 8, 35. et verosimiliter Hebr. 4, 12. 11, 34. 37. — Rom. 13, 4. *φορεῖν τὴν μάχαιραν*, gladium gerere i. e. ius vitae et necis habere. — 3) ex metonym. *caedes, bellum*; Matth. 10, 34. ubi τῇ εἰρήνῃ opponitur. cf. חֶרֶב Gen. 31, 26. Ier. 14, 13. Lev. 26, 6. (LXX πόλεμος) 1 Macc. 9, 37. *.

*Μάχη, ης, ἡ*, 1) pugna bellantium, proelium, 2 Macc. 10, 29. 12, 11. — bellum, 1 Macc. 7, 28. — *luctatio* cum persecutoribus, 2 Cor. 7, 5. Sensus: vitae pericula. (Alii: contentiones). — 2) pugna discordium, *contentio, rixa, acer disputatio;* sic μάχαι, 2 Tim. 2, 23. Tit. 3, 9. Iac. 4, 1. Saepius LXX pro רִיב Gen. 13, 7. Prov. 26, 21. מָדוֹן Prov. 15, 19. 26, 20. Sir. 27, 14. 15. 28, 18. *.

*Μάχομαι*, f. ἔσομαι, (a μάχη) 1) *pugno*, proelior; a) de bellatoribus 2 Macc. 10, 17. 12, 36. — b) de digladiantibus, manum conserentibus, Act. 7, 26. Exod. 21, 22. 2 Reg. 3, 23. — 2) *discepto, altercor, rixor*, Io. 6, 52. 2 Tim. 2, 24. LXX pro רִיב Gen. 26, 20. 31, 36. — Iac. 4, 2. μάχεσθε est: contenditis, vi potiri studetis opibus. cf. LXX Deut. 25, 11. 2 Sam. 14, 6. ubi hebr. נָצָה. *.

*Μεγαλαυχέω*, ῶ, f. ήσω, (a μέγας et αὐχέω, glorior, iacto) propr. *magna iacto, arrogans sum, insolenter me effero;* sic apud profanos, (Philo de creat. princ. p. 730. de nom. mutat. p. 1064. cf. *Loesner.* obss. p. 463. et μεγαλαυχία, arrogantia, 4 Macc. 2, 15. Ioseph. ant. 4, 4. 1. Plutarch. Timol. c. 6. — Nostri scriptores dicunt eos μεγαλαυχεῖν, qui *audaces in Deum* sunt, et vel dictis vel factis Deum contumeliose spernunt sibi nimium fidentes; nostrum: *vermessen sein.* Sic Ezech. 16, 49. Zeph. 3, 12. pro גָּבַהּ, Ps. 10, 18. עָרַץ ubi confer. sunt versus 2. et 6 sqq. 2 Macc. 15, 32. Sir. 48, 18. cum quo loco conf. 2 Reg. 18, 19 sq. et 2 Macc. 6, 5. — Eodem sensu intelligendum videtur Iac. 3, 5. ubi lingua dicitur, quanquam exiguum membrum, tamen μεγαλαυχεῖν, *impia esse audacia* in loquendo. **.

*Μεγαλεῖος, εία, ον*, (a μέγας) magnus, eximius, magnificus, praeclarus; 2 Macc. 3, 34. τὸ μεγαλεῖον τοῦ θεοῦ κράτος. ib. 7, 17. — τὸ μεγαλεῖον, substantive 1) magnitudo (Ioseph. ant. 15, 16. 6.), amplitudo, praestantia, Ioseph. ant. 8, 2. 5. Sir. 17, 9. 13. — 2) *opus mirandum, eximium, facta miranda;* sic Ioseph. c. Apion. 2, 16. de iis quae Moses peregit; — inde τὰ μεγαλεῖα, i. q. θαυμάσια, *opera, facta mirabilia*, Act. 2, 11. LXX pro גְּדוֹלוֹת, Ps. 71, 19. Sir. 18, 3.

42, 21. — sors praeclara, quae alicui a Deo obtigit, *beneficia eximia* providentiae; Luc. 1, 49. Sir. 33, 8. *.

*Μεγαλειότης*, τητος, ἡ, (a μεγαλεῖος) magnitudo, praestantia, *maiestas*; Luc. 9, 43. μεγαλ. τοῦ θεοῦ, Dei vis et maiestas in Iesu conspicua. 2 Petr. 1, 16. Act. 19, 27. μεγαλειότης Dianae. (Sic Deo tribuit μεγαλειότ. Iosephus in prooem. ad Antiq. et Antiq. 8, 4. 3. — Caeterum LXX Ier. 33, 9. pro תִּפְאֶרֶת; et 3 Esdr. 1, 5. ubi autem confer. est 2 Chron. 35, 4.) *.

*Μεγαλοπρεπής*, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (a μέγας et πρέπει decet) virum magnum decens (Xenoph. 3, 10. 5.); — *magnificus, maiestate plenus*; 2 Petr. 1, 17. — (Dei ὄνομα μεγαλοπρεπές, 2 Macc. 8, 15.; Dei ἐπιφάνεια μεγαλοπρεπής 3 Macc. 2, 9. vid. etiam 2 Macc. 15, 13. Adeo Deus ipse dicitur ὁ μεγαλοπρεπὴς τοῦ στερεώματος Deut. 33, 26. ubi in textu hebr. גַּאֲוָה) *.

*Μεγαλύνω*, f. υνῶ, (a μέγας) LXX pro גָּדַל, potissimum in Hiphil, — 1) *magnum facio*; a) propr. Matth. 23, 5. τὰ κράσπεδα, fimbriam pallii deducere. — passiv. crescere 1 Sam. 2, 23. ἐμεγαλύνθη τὸ παιδάριον. ib. 3, 19. Dan. 4, 30. — b) metaph. *illustrem facio*, Luc. 1, 58. τὸ ἔλεος, i. e. beneficium illustre conferre. vid. Ps. 57, 13. Gen. 19, 19. 1 Reg. 10, 23. — Ex adiuncto — 2) *laudo, praedico*, Act. 5, 13. 10, 46. Luc. 1, 46. 2 Cor. 10, 15. Phil. 1, 20. — LXX saepissime, e. g. Gen. 12, 9. 2 Sam. 8, 26. Ps. 69, 30. Sir. 43, 37. 49, 13. Exempla e profanis collegit *Kypkius* in obss. I p. 210. *.

*Μεγάλως*, adv. (a μέγας) *magnopere, valde*; Phil. 4, 10. ἐχάρην μεγάλως. (1 Chron. 29, 10. Neh. 12, 42. Sap. 11, 22. 2 Macc. 10, 38.) *.

*Μεγαλωσύνη*, ης, ἡ, (a μέγας) quod in libris profanorum vix legitur, scriptoribus sacris dicitur de *maiestate*, quum regum et principum (Sap. 18, 24. Dan. 7, 27.) tum inprimis Dei, et respondet in vers. alex. hebr. גֹּדֶל, גְּדוּלָּה. Est autem: a) *maiestas externa, quae cernitur in imperio summo, summum imperium*, Iud. v. 25. LXX Dan. 2, 20. pro גְּבוּרָתָה. Ps. 79, 12. κατὰ τὴν μεγαλωσ. τοῦ βραχίονός σου. coll. 1 Macc. 9, 22. — b) *maiestas naturae Dei*, ubi interdum ponitur pro Deo ipso, sive pro externo splendore, qui Deum repraesentare putabatur, שְׁכִינָה Rabbinorum. Sic Hebr. 1, 3. ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψίστοις. ib. 8, 1. ὁ θρόνος τῆς μεγαλ. ἐν τοῖς οὐρανοῖς. (Liber Henochi (*Fabric.* Cod. Pseudepigr. V. T. p. 187.): ἐνώπιον τῆς δόξης τῆς μεγαλωσύνης. — De Dei maiestate legitur etiam 2 Sam. 7, 23. 2 Chron. 29, 11. Deut. 32, 3. Ps. 145, 3. 6. Sir. 2, 15. 18, 5. Test. XII. Patr. p. 586. Act. Thom. §. 15. et 45.) *.

*Μέγας*, μεγάλη, μέγα, comparat. μείζων, superlat. μέ-

γιστος, hebr. גָּדוֹל, LXX etiam pro רַב, Latinor. *magnus*, diciturque eodem, quo hoc, ambitu. Est enim 1) *magnus*, a) *extensione*, et quidem α) ratione *molis*, s. materiae, λίθος Matth. 27, 60. Apoc. 8, 21. κλάδοι, Marc. 4, 32. δένδρον, Luc. 13, 19. οἰκοδομαί, Marc. 13, 2. vid. etiam Io. 21, 11. Apoc. 8, 8. 10. 9, 2. 14. 11, 8. 12, 3. 9. δράκων, (Ezech. 29, 3.) ib. 12, 14. ἀετός, (Ezech. 17, 3.) et saepius. — β) *spatii*, ubi est *spatiosus*, *amplus*, ἀνάγαιον, Marc. 14, 15. ὀθόνη, Act. 11, 5. θύρα, 1 Cor. 16, 9. ληνός, Apoc. 14, 19. χάσμα, Luc. 16, 26. (2 Sam. 18, 17. Palaephat. 29.) ἀποθήκη, Luc. 12, 18. — cf. 1 Reg. 7, 9. 11. Deut. 8, 15. — γ) *numeri*, ubi est: *copiosus*, *numerosus*; ἀγέλη, Marc. 5, 11. (Matth. 8, 30. ἀγέλη πολλῶν, et Luc. 8, 32. ἱκανῶν) cf. 1 Reg. 8, 66. ἐκκλησία μεγάλη. 2 Chron. 7, 8. Unde οἱ μεγάλοι, Ies. 5, 14. multitudo, plebs, pro הָמוֹן. — *largus*, πορισμός, 1 Tim. 6, 6. μισθαποδοσία, Hebr. 10, 35. — δ) *mensurae*, et quidem quum de *forma*, Apoc. 6, 4. μάχαιρα μεγ. *longus* gladius. ib. 20, 1. ἅλυσις. Matth. 13, 32. μεῖζον maius; Marc. 4, 32. — tum de aetate, vel statura; μικροὶ καὶ μεγάλοι iuvenes et senes, infantes et adulti, Act. 8, 10. 26, 22. Hebr. 8, 11. Apoc. 11, 18. Gen. 19, 11. — ὁ μείζων, *maior natu*, Rom. 9, 12. (coll. Ezech. 26, 33. δουλεία μεγ. diuturnum servitium.) — *Magnus* — b) *intensione*, ubi saepe verti potest *vehemens*; et quidem α) de animi motibus, χαρά, Matth. 2, 10. Luc. 2, 10. — λύπη, Rom. 9, 2. θυμός, Apoc. 12, 12. πίστις, Matth. 15, 28 φόβος, Marc. 4, 41. ἔκστασις, Marc. 5, 42. (Gen. 27, 33.) χάρις, gratia, Gunst, Act. 4, 33. ἀγάπη, Io. 15, 13. — β) de viribus naturae, et rebus naturalibus; φῶς, stella lucem large spargens, splendidissima, Matth. 4, 16. (Ies. 9, 2.) σεισμός, Matth. 8, 24. ἄνεμος, Marc. 4, 37. γαλήνη μεγ. summa malacia, Matth. 8, 26. Marc. 4, 39. — γ) de iis, quae fato contingunt, *gravis*, *vehemens*; πτῶσις, Matth. 7, 27. Luc. 6, 49. (ἀπώλεια, Deut. 7, 23. θάνατος, Exod. 9, 3. ubi in hebr. דֶּבֶר. Ier. 21, 6.) ἀνάγκη, Luc. 21, 23. διωγμός, Act. 8, 1. πυρετός, Luc. 4, 38. λιμός, Luc. 4, 25. Iac. 3, 1. κρίμα μεῖζον, severior. — *Magnus* — c) *intensione et extensione simul*; κραυγή, Act. 23, 9. φωνή, Matth. 24, 31. 27, 46. 50. et saepius. κοπετός, Act. 8, 2. (Gen. 50, 10.) πληγή, Apoc. 16, 21. (Iob. 2, 13.) — *Magnus* — d) *natura sua*, *virtute*, *efficacia*; ita α) δύναμις ipsa, Act. 4, 33. 2 Petr. 2, 11. δυνάμει μείζων. — β) facta dicuntur μεγάλα, quatenus sunt potenter facta; σημεῖα, δυνάμεις, Matth. 24, 24. Luc. 21, 11. Act. 6, 8. 8, 13. (Deut. 6, 22. 29, 3.) ἔργα, Apoc. 15, 3. Io. 1, 51. 5, 20. 14, 12. (Deut. 10, 21. Iud. 2, 7. Iob. 5, 9.) — Act. 8, 10. δύναμις τοῦ θεοῦ ἡ μεγάλη, potentissima, miracula efficiens. Inde μείζων, *potentior*, 1 Io. 3, 20. 4, 4. 5, 9. — γ) dii dicuntur μεγάλοι, quatenus natura et virtute omnes superant.

*potentissimi, summi;* de gentilium Diis Act. 19, 27. 19, 2 34. 35. — de vero Deo, Tit. 2, 13. Apoc. 19, 17. (Neh. 8, 9, 32. Ps. 77, 13.) coll. Io. 10, 29. Hebr. 6, 13. 16. Deut. 2. λαὸς μέγας, potens, valida natio. ib. 2, 21. de regib 2 Reg. 18, 19. 28. magnatibus Esth. 10, 3.) — *Magnus* e) *honore, dignitate, imperio, α)* de *hominibus*, ubi *magnus, illustris;* Matth. 5, 19. 35. Luc. 1, 15. 32. Hebr. 1 24. (Susann. v. 64.) προφήτης, Matth. 7, 16. (Sir. 28, 25 Act. 8, 9. εἶναί τινα ἑαυτὸν μέγαν, ratus, se magni aliqu esse; sensus: dignitate alios antecellere. — μείζων, Matth. 1 11. Luc. 7, 28. Io. 14, 28. πατήρ μου μείζων μου ἐστί; et sa pius. — Unde ὁ μέγας, maior reliquis, i. e. *maximus*, Matt 18, 4. — οἱ μεγάλοι pro οἱ μεγιστᾶνες, *magnates, domi* Matth. 20, 25. Marc. 10, 42. (Luc. 22, 25. οἱ ἐξουσιάζοντ Matth. 20, 26. ubi opponitur διάκονος. Marc. 10, 43. (Luc. 2 26. ὁ ἡγούμενος). — coll. Luc. 9, 48. 2 Sam. 7, 9. Neh. 1 14. Iob. 9, 22. — et ὁ μέγας aliis nominibus dignitatis ad tum: maximus, auctoritate, dignitate omnes superans; ἱερ ὁ μέγας, Hebr. 10, 21. (Hagg. 1, 1. 12. Zach. 3, 1. Lev. 2 10.) — ἀρχιερ. ὁ μέγας, Hebr. 4, 14. ποιμήν, Hebr. 13, 20. ἡγούμενος, 2 Sam. 3, 38. ὁ ἄρχων, Dan. 12, 1.) — etiam malam partem: ἡ πόρνη, Apoc. 17, 1. 19, 2. omnium ma ma, multorum meretrix. — β) de rebus: *magnus, splen dus, solemnis;* δοχή, Luc. 5, 29. 14, 16. (Gen. 21, 8. D 5, 1.) οἰκία splendida domus, 2 Tim. 2, 20. (Ier. 52, 1 2 Chron. 2, 5. 9. οἶκος μέγας καὶ ἔνδοξος.) μαρτυρία, Io. 5, 3 ἡμέρα, solemnis Io. 7, 37. 19, 31. In reliquis libris non n de die poenarum, ubi μεγάλη etiam esse potest i. q. φοβε Act. 2, 20. ἡμέρα κυρίου μεγάλη καὶ ἐπιφανής, (Mal. 4, 5. Io 2, 11. 31.) Iud. v. 6. Apoc. 6, 17. 16, 14. coll. Ier. 30, Hos. 1, 11. Zeph. 1, 14. (Iudic. 21, 5. ὁ ὅρκος μέγας.) — M gnus — f) *gravitate, pretio, aestumatione;* ἐντολή, Matt 22, 36. 38. ubi μεγάλη pro μεγίστη, (Marc. 12, 28. πρώτη π σῶν.) coll. 1 Sam. 20, 1. 22, 15. 2 Reg. 5, 13. — μυστήρι doctrina gravissima, Eph. 5, 32. 1 Tim. 3, 16. — ἁμαρτί μείζονα, maiorem culpam, Io. 19, 11. (Exod. 32, 29. 30.) Μείζων, maioris pretii, Matth. 23, 17. 19. Io. 15, 20. μείζ ἐστί, maioris aestumatur. (Sir. 10, 27.) 1 Cor. 13, 13. Hel 11, 26. μείζονα πλοῦτον divitias digniores; et passim. (Pr 20, 6. μέγα ἄνθρωπος καὶ τίμιον ἀνὴρ ἐλεήμων.) — Μέγιστ maximi pretii, 2 Petr. 1, 4.

2) ut Latinorum *magna*, μεγάλα sunt *superba;* Ap 13, 5. λαλοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίας. Dan. 7, 8. 11. 20.

3) μέγα adverbialiter: a) *magni quid*, etwas Gross Wichtiges, 1 Cor. 9, 11. Ies. 49, 6. μέγα σοι ἐστὶ τοῦ κληθ ναί σε παῖδά μου. — b) οὐ μέγα οὖν, *non mirandum* e 2 Cor. 11, 15. Gen. 45, 28. μέγα μοι ἐστίν, εἰ ἔτι Ἰωσὴφ ζ

(Tob. 9, 4. μέγα, diu.) — 4) μεῖζον, adverbialiter: *vehementer*, Matth. 20, 31.

*Μέγεθος, εος, ους, τό*, (a μέγας) *magnitudo*; — semel Eph. 1, 19. τὸ μέγεθος τῆς δυνάμεως, copia (i. q. antea v. 18. πλοῦτος) potenter factorum in salutem nostram. (Ioseph. ant. 14, 14. 1. τὸ μέγεθος τῶν κακῶν. LXX μεγέθει (potentia) βραχίονος, Exod. 15, 16. 2 Macc. 15, 23. De proceritate staturae Ezech. 19, 11. De dignitate, Sap. 6, 7. *.

*Μεγιστάν, ᾶνος, ὁ*, (semel in singulari Sir. 8, 10.) maxime in plurali, οἱ μεγιστᾶνες, vocabulum serioris aevi, dialecto alexandrinae proprium (cf. *Sturzii* disp. 2. de dial. alexandr. p. 11 sqq. *Lobeck*. ad Phryn. p. 196.), et, ut multis videtur, e persica lingua in graecam translatum; Rabbini מְגִיסְטָנֵי Significat *magnates, proceres*. In libris versionis alexandrinae, qui seriori tempore in graecam linguam translati videntur, saepius legitur, et quidem pro אַדִּירִים, Ier. 14, 3. Nah. 2, 5. גְּדוֹלִים Ion. 3, 7. Nah. 3, 10. רַבְרְבָן Dan. 5, 1—3. שָׂרִים 2 Chron. 36, 18. Ies. 34, 12. Sir. 4, 7. et saepius. — In N. T. ter, Marc. 6, 21. Apoc. 6, 15. 18, 23. Eodem sensu apud Ioseph. (de vita §. 23.) aliquoties legitur non solum de proceribus imperii persici (ant. 11, 3. 2. ubi, quum a σατράπαις distinguantur, fortasse magos indicat), sed etiam de magnatibus aliorum regum, ant. 20, 3. 2. de vita. §. 23. (Vid. etiam Act. Thom. §. 7. Artemidor. 1, 2. 3, 9.) *.

*Μέγιστος, ίστη, ον*, (superlat. a μέγας) maximus; vid. Μέγας.

*Μεθερμηνεύω*, f. εύσω, (μετά et ἑρμηνεύω) *transfero in aliam linguam, interpretor*; Matth. 1, 23. Marc. 5, 41. 15, 22. 34. Io. 1, 42. Act. 4, 36. 13, 8. Ioseph. c. Apion. 1, 10. *.

*Μέθη, ης, ἡ*, (a μέθυ, vinum mulsum, Meth) *ebrietas, vinolentia, temulentia*. Ter, Luc. 21, 34. Rom. 13, 13. Gal. 5, 21. (Vid. Κραιπάλη.) LXX pro שֵׁכָר potus inebrians, Prov. 20, 1. Ies. 28, 7. שִׁכָּרוֹן Ezech. 23, 33. 39, 19. Iudith. 13, 17. Ioseph. ant. 1, 19. 6.

*Μεθίστημι*, et apud seriores scriptores (1 Cor. 13, 2.): μεθιστάνω, aor. 1. act. μετέστησα, aor. 1. pass. μετεστάθην, (ex μετά et ἵστημι), propr. transpono, ich stelle um; moveo de loco suo, *dimoveo*, a) propr. 1 Cor. 13, 2. ὄρη μεθιστάνειν, montes evellere, dimovere. (Ies. 54, 10.) — *removeo* a munere, Act. 13, 22. μεταστήσας αὐτόν, intellige a regno. (Dan. 2, 21.) Luc. 16, 4. μεταστάθῶ τῆς οἰκονομίας, removeor a cura rei familiaris. (1 Macc. 11, 63. μεταστῆσαι αὐτὸν τῆς χώρας. Polyb. 4, c. 87. τὸν Ἀλέξανδρον μεταστησάμενος ἀπὸ τῆς χρείας. 1 Reg. 15, 13. μεταστ. τοῦ μὴ εἶναι ἡγούμενον. cf. *Kypke* obss. II, p. 66. et 98.) — *dimoveo e sede sua, transfero*, (2 Reg. 23, 23. 17, 23.) — seq. εἰς, Col. 1,

13. μετέστησεν (ἡμᾶς) εἰς τὴν βασιλείαν. (2 Macc. 11, 23. seph. ant. 9, 11. 1. τοὺς οἰκήτορας αἰχμαλωτίσας μετέστησε τὴν αὐτοῦ βασιλείαν. 3 Macc. 2, 34. μεθιστ. ἐκ τοῦ ζῆν. b) tropice: *animum averto ab aliqua re;* Act. 19, 26. ἐστησεν ἱκανὸν ὄχλον, avertit, nimirum a patriis sacri moribus. (Ios. 14, 8. μετεστ. τὴν διάνοιαν τοῦ λαοῦ. Deut. 17. 30, 17. Ies. 59, 15. coll. 2 Sam. 20, 13.) *.

*Μεθοδεία*, ας, ἡ, quod neque in libris profano neque in V. T. legitur, deducitur a μεθοδεύω (quod a μέθι ex ὁδός et μετά) quod est: insequor ut capiam, viam alic s. vestigia sequor, ut eum prehendam; tropice: rem cogita persequor, rem accurate tracto (unde μέθοδος artificiosa et ι tilis tractandi ratio). Sic μεθοδεύειν apud profanos; vid. *L ner.* e Philone p. 347. *Munthius* e Diod. Sic. p. 367. — versione alex. est insidias struo, 2 Sam. 19, 27. Aquila Ez 21, 13. pro צָדָה; et μέθοδος sunt callidae artes, 2 Macc. 18. — In N. T. eodem sensu μεθοδεία Eph. 4, 14. πρὸς μεθ. τῆς πλάνης secundum *callidas artes* falsorum doctor ib. 6, 11. ubi sunt *insidiae* diaboli ad homines capien Hesych. μεθοδείας· τέχνας. Zonaras lex. col. 1346.: με δείας· ἐπιβουλάς, ἐνέδρας, δόλους. *.

*Μεθόριος*, ίου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ὅρος terminu μετά,) 1) qui terminum facit, terminans; etiam qui interi inter duo, vid. *Kypkii* obss. I. p. 171 sq.) — 2) *qui in c finio situs est, confinis* alicui; (Ioseph. de bell. 4, 11. μεθόριος δέ ἐστιν ἡ πόλις αὕτη τῆς Ἰταλίας. Xenoph. Cyrop 4. 21.) — *Τὰ μεθόρια, confinia;* Marc. 7, 24. εἰς τὰ μεθό Τύρου καὶ Σιδῶνος, in confinia i. e. regiones proximas urbi Tyri et Sidonis. (Alii minus recte: „in regionem inter rum et Sidonem interiectam.") *.

*Μεθύσκω*, f. ύσω, (a μέθυ, temetum, vinum) *inebr ebrium reddo*, Ps. 23, 7. Ier. 51, 7. Hab. 2, 15. (שִׁכֵּר) *Μεθύσκομαι, inebrior, vino me obruo*, Luc. 12, 45. Eph 18. μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ. (Prov. 4, 17. pro שָׁתָה. ib. 23, 3 1 Thess. 5, 7. Io. 2, 10. ὅταν μεθυσθῶσι. Apoc. 17, 2. ἐμε σθησαν ἐκ τοῦ οἴνου, largiter hauserunt; sensus: se satia runt. vid. Sir. 1, 16. μεθύσκει αὐτοὺς ἐκ τῶν καρπῶν αὐ ib. 32, 13. μεθύσκοντά σε ἀπὸ τῶν ἀγαθῶν αὐτοῦ. *.

*Μέθυσος*, ου, ὁ, ἡ, et μέθυσος, ύση, ον, (a μέ temetum, vinum) quod recentiores scriptores (Plutarch. \ Cat. 24, 69. Sext. Emp. hyp. 3, 24.) non tantum de muli bus, ut antiqui, sed etiam de viris dicunt (Phryn. p. 15 *ebrius, temulentus, vinolentus;* Prov. 23, 21. 26, 9. *vi ebrietati deditus, vinosus;* bis 1 Cor. 5, 11. 6, 10. cf. 19, 1. ἐργάτης μέθυσος οὐ πλουτισθήσεται. ib 26, 9. γυνὴ θυσος. 4 Macc. 2, 7.

*Μεθύω*, f. ύσω, (ab eodem) *merum bibo; affatim bi*

*poto*, (ich zeche); Matth. 24, 49. Act. 2, 15. 1 Cor. 11, 21. 1 Thess. 5, 7. (LXX pro שָׁכַר, Ies. 51, 21. 1 Sam. 1, 13. 25, 36. Iob. 12, 25. Ier. 51, 52. et רָוָה, Ps. 65, 10.) — tropice: *satior*, *madeo*; Apoc. 17, 6. μεθύουσα ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ἁγίων, i. e. quae largiter profudit sanguinem, sanguine madet. coll. Ies. 34, 7. μεθυσθήσεται ἡ γῆ ἀπὸ τοῦ αἵματος. Ier. 46, 10. Deut. 32, 42. μεθύσω τὰ βέλη μου ἀφ᾽ αἵματος. Iudith. 6, 7. cf. *Μεθύσκω*.

*Μείζων*, ονος, ὁ, ἡ, — ον, τό, *maior*. Vid. *Μέγας*.

*Μειζότερος*, έρα, ον, comparativ. a μείζων, formatus ut καλλιώτερος, χειρότερος et alii huiuscemodi comparativi, qui apud profanos non nisi poetis liciti sunt (vid. *Matthiae* gramm. §. 136. *Lobeck*. ad Phryn. p. 136.), *maior*; 3 Io. v. 4. (Apud profanos non legitur.)

*Μέλαν*, ανος, τό, (neutr. a μέλας) *atramentum*, pigmentum atrum ad scribendum. Ter, 2 Cor. 3, 3. 2 Io. v. 12. 3 Io. v. 13.

*Μέλας*, μέλαινα, μέλαν, genit. μέλανος, αίνης, ανος, *ater*, *niger*; LXX pro שָׁחֹר, Cant. 1, 1. 5, 11. Zach. 6, 2. 6. — Ter, Matth. 5, 36. Apoc. 6, 5. ib. v. 12. ἥλιος ἐγένετο μέλας, i. e. omni splendore exutus est. cf. Ioel. 2, 10.

*Μελεᾶς*, ᾶ, ὁ, *Melea*, nom. pr. viri indecl. Luc. 3, 31.

*Μέλει*, f. μελήσει, impf. ἔμελε, verbum impersonale, cui iungitur dativus personae, et in N. T. α) genitivus rei, vel sine vel cum περί, — β) nominativus rei, et — γ) ὅτι cum verbo finito. (Vid. *Fischer* ad Welleri gramm. T. III, pt. 1. p. 415. *Matthiae* gramm. §. 347.): 1) *curae est mihi*, *curo*, *provideo*, *prospicio*; Marc. 4, 38. οὐ μέλει σοι, ὅτι ἀπολλύμεθα. Luc. 10, 40. Io. 10, 13. οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων. 12, 6. Act. 18, 17. οὐδὲν τούτων τῷ Γαλλίωνι ἔμελεν. 1 Cor. 9, 9. τῶν βοῶν μέλει τῷ θεῷ. 1 Petr. 5, 7. (Sap. 12, 13. θεὸς ὁ μέλει περὶ πάντων. 1 Macc. 14, 43. Ioseph. ant. 7, 1. 6. θεὸς, ᾧ μέλει πάντων. ib. 3, 5. 3. μέλει τῷ θεῷ περί τινος.) — de *reverente*, Matth. 22, 16. Marc. 12, 14. — 2) *curo*, i. e. *sollicitus sum*; 1 Cor. 7, 21. (Tob. 10, 5. οὐ μέλει μοι τέκνον, ὅτι ἀφῆκά σε.) **.

*Μελετάω*, ῶ, f. ήσω, (a μελέτη, cura, exercitatio, studium) 1) curam gero, *exerceo*, *studiose tracto*, seq. accus. 1 Tim. 4, 15. ταῦτα μελέτα, his incumbe, haec studiose tracta. (Profanis μελετᾶν et μελέται saepius de exercitationibus rhetorum et militum dicitur. Xenoph. Mem. 4, 8. 4. Ioseph. de bell. 3, 5. 7. ἐν ταῖς μελέταις τῶν ὅπλων. LXX pro שָׁעַע oblectari agendo, tractando, Ps. 119, 16. 47. 70. Hesych. μελετᾷ· ἀσκεῖ, ἐπιμελεῖται, γυμνάζεται.) — 2) *meditor*, *studeo*, Marc. 13, 11. μηδὲ μελετᾶτε, nec praemeditamini, (Luc. 21, 14. μὴ προμελετᾶν ἀπολογηθῆναι), Act. 4, 25. (Ps. 2, 1. LXX saepius pro הָגָה, Prov. 15, 30. Io. 27, 4. Ps. 35, 32. Sir. 6, 37. δια-

τοοῦ —, καὶ μελέτα. Ioseph. ant. 4, 8. 2. μελετ. τὴν σι τῶν νόμων.) *.

*Μέλι*, ιτος, τό, *mel* apum. Matth. 3, 4. Marc. 1, 6. Ἄγριος). Apoc. 10, 9. 10. — LXX pro דְּבַשׁ, Deut. 6, 3. 14, 18. Prov. 24, 13. *.

*Μελίσσιος*, ίου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (a μέλισσα, api *apibus proficiscens*. Semel in N. T. Luc. 24, 42. ἀπὸ μ σίου κηρίου, nonnihil e favo apum. Μελίσσιον additu distinguatur a melle e dactylis et uvis confecto. (1 Sar 27. κηρίον τοῦ μέλιτος. cf. Κηρίον. Profani μελισσαῖος λίσσειος.)

*Μελίτη*, ης, ἡ, *Melite*, (hodie *Malta*) insula mediterranei prope a Sicilia versus meridiem sita, etiam lite Sicula s. Africana dicta, ut distingueretur a Melite rica (hodie Meledo) in mari Adriatico posita. Commei tur Act. 28, 1. ubi prior haud dubie est intelligenda, Paulus ab ea Syracusas (v. 12.) et Rhegium (v. 13.) v dicatur.

*Μέλλω*, fut. μελλήσω (Matth. 24, 6.), imperf. ἔμελλ attice ἤμελλον, — ut apud profanos seq. infinitivo praes vel etiam futuri (Act. 11, 28. Act. 23, 30. Ioseph. ant. 3. ib. 10, 7. 3.), apud nostros vero etiam, quod barb censet Phrynich. p. 336., seq. infinitivo aoristi, (Rom. 8 Gal. 3, 23. Apoc. 2, 10. 3, 2. 12, 4. Iudith. 10, 12.) — 1 *turus sum*, a) ut apud profanos de eo, quod proxime rum est; *futurus sum, in eo sum, ut*; Matth. 17, 2 22. Luc. 7, 2. ἤμελλε τελευτᾶν, in eo erat, ut more (2 Macc. 7, 18.) Luc. 19, 11. Act. 3, 3. 16, 27. 21, 27. λον αἱ ἡμέραι συντελεῖσθαι. c. 22, 26. τί μέλλεις ποιεῖν, tandem agis, s. conaris, was bist du im Begriff zu t c. 27, 33. 28, 6. Apoc. 2, 10. 3, 2. 12, 4. — Saepius. (2 2, 16. Ioseph. ant. 8, 8. 4. τῆς ἑορτῆς ἐνίστασθαι μελλούση eben das Fest bevorstand.) — *in eo sum, in consiliis h volo*, ich will, gedenke eben zu thun; Matth. 2, 13. Lu 1. Io. 6, 6. 15. 7, 35. 14, 22. Act. 5, 35. 12, 6. 17, 31. 13. μέλλων αὐτὸς πεζεύειν, ipse enim volebat iter pe facere. Act. 23, 3. τύπτειν σε μέλλει ὁ θεός, Deus te illic niet! c. 23, 15. 20. 27, 2. 30. ὡς μελλόντων (αὐτῶν) vellent. Apoc. 3, 16. 10, 4. — Saepius. (Sap. 14, 1. 2 2, 22.) — b) apud nostros etiam de futuro remotiore: *rum est ut*; vel etiam vertendum est per participium verbi quod sequitur; Matth. 24, 6. μελλήσετε ἀκούειν, turi estis, futurum est, ut audiatis. c. 16, 27. Marc. 1 Luc. 21, 7. 22, 23. Io. 6, 71. 12, 4. 18, 32. Act. 11, 28 15. Apoc. 1, 19. 8, 13, 17, 8. et passim. (Ier. 29, 10 c) adiuncta est, ut saepius futuris, notio necessitatis, nos *sollen; necesse est ut, futurum est ut*, vel etiam

potest per participia in *endus* desinentia; Matth. 11, 14. Luc. 9, 31. 24, 21. ὁ μέλλων λυτρ. i. e. qui debuisset etc. Io. 7, 39. 11, 51. Act. 20, 38. 26, 2. 22 sq. Rom. 4, 24. 1 Thess. 3, 4. Hebr. 1, 14. 8, 5. 11, 8. Iac. 2, 12. Apoc. 3, 10. 6, 11. et passim. — d) *Participium* μέλλων, μέλλουσα, μέλλον, *futurus, a, um*, a) infinitivo verbi iunctum eodem sensu dicitur, quo μέλλω, ut Marc. 10, 32. Luc. 21, 36. Io. 12, 4. Rom. 8, 18. Gal. 3, 23. 1 Tim. 1, 16. 1 Petr. 5, 1. et saepius. — b) absolute: Matth. 3, 7. ἡ μέλλουσα ὀργή, poenae futurae. 12, 32. αἰὼν ὁ μέλλων, aevum futurum. Luc. 3, 7. Eph. 1, 21. Hebr. 2, 5. 9, 11. 10, 1. 13, 14. Rom. 5, 14. (Ioseph. ant. 11, 6. 8. τῆς μελλούσης συμφορᾶς. Polyb. 4, 16, 4.) — τὰ μέλλοντα, *futura*, Rom. 8, 38. 1 Cor. 3, 22. ubi ἐνεστῶτα et μέλλοντα, proxime instantia et post futura, sibi opponuntur. — Εἰς τὸ μέλλον, *in futurum*; bis, Luc. 13, 9. 1 Tim. 6, 19.

2) transfertur ad illum, qui non nisi futurus est in agendo, i. e. agere velle videtur, nec tamen agit, sed cunctatur; igitur: *cunctor*; sic semel Act. 22, 16. τί μέλλεις, quid cunctaris? (4 Macc. 6, 23. 9, 1. 11, 2. Ioseph. ant. 3, 2. 3. ib. 6, 8. 2. et saepissime apud profanos. Hesych. μελλήσας· βραδύνας.)

**Μέλος**, εος, τό, *membrum*, et quidem a) proprie membrum *corporis humani*, Matth. 5, 29 sq. Rom. 6, 13. 19. 12, 4. 1 Cor. 12, 12—26. Iac. 3, 5. 6. — τὰ μέλη, *corpus*, quatenus est cupiditatum fons et sedes, Rom. 7, 5. 23. Col. 3, 5. νεκρώσατε τὰ μέλη ὑμῶν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, interficite corpus vestrum terrenum, i. e. cupiditates e corpore natas. Iac. 4, 1. — 1 Cor. 6, 15. σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστιν, corpora vestra sunt corpora Christo, i. e. obsequio erga Christum, dicata; πόρνης μέλη, corpus scortationi deditum. (cf. v. 13. τὸ σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ, ἀλλὰ τῷ κυρίῳ.) — b) tropice: membra *societatis* s. *ecclesiae Christi*, cuius caput est Christus, 1 Cor. 12, 27. Eph. 5, 30. — Eph. 4, 25. ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη, in coetu Christianorum arcte sumus iuncti religionis vinculo ut corporis membra. *.

**Μελχί**, ὁ, *Melchi*, nom. pr. indecl. viri, hebr. מַלְכִּי, Luc. 3, 24. 28. *.

**Μελχισεδέκ**, ὁ, (מַלְכִּי־צֶדֶק, rex iustitiae) *Melchisedecus*, nom. appellativum regis urbis Salem (postea Hierosolyma dicta), qui simul pro ratione illius aevi officio pontificis maximi fungebatur, et verum Deum colebat, vel, ut seriores Iudaei putabant, ob iustitiam munere sacerdotis ornatus est. Gen. 14, 18 sqq. Ioseph. ant. 1, 10. 2. ἔνθα ὁ τῆς Σόλυμα πόλεως ὑποδέχεται βασιλεὺς αὐτὸν Μελχισεδέκης· σημαίνει δὲ τοῦτο βασιλεὺς δίκαιος. καὶ ἦν δὲ τοιοῦτος ὁμολογουμένως, ὡς διὰ ταύτην αὐτὸν τὴν αἰτίαν καὶ ἱερέα γενέσθαι τοῦ θεοῦ. Hebr. 5, 6. 10. 20. 7, 1. 10, 11. 15. 17. 21. *.

**Μεμβράνα**, ας, ἡ, latinum *membrana*, 1) pellis ex-

terior animalium; — 2) charta pergamena e pellibus facta primum Pergami (Plin. Hist. Nat. 13, 11.), unde pergamena dicta; 2 Tim. 4, 13. *.

**Μέμφομαι**, f. ψομαι, verbum depon. med., *obiurgo, vitupero*, [Marc. 7, 2.] Rom. 9, 19. τί ἔτι μέμφεται, cur obiurgat, i. e. cur vitio hoc iis vertit?' — seq. dativo pers. Hebr. 8, 8. μεμφόμενος αὐτοῖς, eos obiurgans. (Sir. 11, 7. 2 Macc. 2, 7. Ioseph. c. Apion. 1, 20. μέμφεται τοῖς ἑλληνικοῖς συγγραφεῦσιν. Ioseph. ant. 1, 16. 2.) **.

**Μεμψίμοιρος**, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex μέμφομαι et μοῖρα sors, fatum) qui de sorte sua conqueritur, *querulus, haud contentus;* semel Iud. v. 16. (Polyb. 18, 31. 7. 23, 13. 8.) Hesych. μεμψίμοιρος· ὁ μεμφόμενος τὸ ἀγαθὸν, ἢ φιλεγκλήμων, ἢ φιλαίτιος.

**Μέν**, particula discretiva (quae in evangeliis Marci et Lucae ter tantum, in epistolis Ioannis et in apocalypsi non legitur). Refertur ubique ad sequens δέ, aut positum, aut cogitando addendum, aut denique in alia particula, ut ἀλλά, καί, latens, eiusque vis est, ut singulas enuntiationes discernat, et eas ad se invicem referat. (De discrimine inter *Μέν* et *Γέ* vid. *Γέ*.) Neque in latina neque in germanica lingua habemus particulam, quae Graecorum μέν satis et ubique respondeat. Vid. de ea omnino *Viger.* de idiot. p. 531 sqq. et ad eundem *Hermann.* p. 841 sq. *Matthiae* gramm. §. 616. *Rostii* gramm. §. 606. — Legitur

I) in *oppositione* membrorum orationis *definita*, ubi est 1) *quidem — vero*, sive *sed;* a) μὲν — δέ, Matth. 3, 11. ἐγὼ μὲν βαπτίζω — ὁ δὲ ὀπίσω μου. c. 9, 37. 16, 3. c. 17, 11 sq. Ἠλίας μὲν ἔρχεται — λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι ἤδη ἦλθε. c. 20, 23. 22, 8. 23, 28. ἔξωθεν μὲν — ἔσωθεν δέ. 26, 24. 41. Marc. 1, 8. 10, 39 sq. Luc. 3, 16. 10, 2. 24, 56 sq. Io. 16, 22. Act. 1, 5. 9, 7. 22, 9. Rom. 2, 8. 6, 11. 1 Cor. 11, 14 sq. 12, 20. Hebr. 3, 5. 6. et passim. (Iob. 32, 6. νεώτερος μέν εἰμι, ὑμεῖς δέ ἐστε πρεσβύτεροι. c. 42, 5. 2 Macc. 2, 30 sq. 3 Macc. 3, 17.) — b) μὲν — ἀλλά, Rom. 14, 20. (coll. Tit. 1, 15.) 1 Cor. 14, 17. (Sap. 5, 13. Hom. Iliad. 3, 214.) — c) μὲν γὰρ — δέ, *quidem — vero*, Act. 13, 36. 23, 8. 25, 11. Rom. 2, 25. 5, 16. 1 Cor. 11, 7. (Sap. 7, 30. 11, 10. Iob. 28, 2.) — μὲν οὖν — δέ, Act. 28, 5. 1 Cor. 9, 25. — 2) inservit *partitioni*, ubi latine verti non potest; a) cum articulo et pronomine relativo: ὁ s. ὃς μὲν — ὁ s. ὃς δέ, *hic — ille; alius — alius;* Matth. 13, 4 sqq. v. 8. ὃ μὲν ἑκατὸν, ὃ δὲ ἑξήκοντα. c. 16, 14. 21, 35. 22, 5. 25, 15. Marc. 4, 4 sqq. Io. 16, 9—11. 19, 32 sq. Act. 14, 4. 12. 27, 32. Rom. 2, 7 sq. 1 Cor. 1, 12. Phil. 1, 17. Hebr. 7, 20—24. et saepius. — b) ὃ μὲν καὶ ἕτερον, Luc. 8, 5—8. ᾧ μὲν γὰρ — ἄλλῳ δέ, 1 Cor. 12, 8. 1 Cor. 12, 9. 10, Io. 7, 12. — c) ἄλλος μὲν — ἄλλ. δέ, 1 Cor. 15, 39. —

d) ὧδε μὲν — ἐκεῖ δέ, *hic — illic*, Hebr. 7, 8. — e) τοῦτο μὲν — τοῦτο δέ, *nunc — nunc*, s. *partim — partim*, Hebr. 10, 33. (Herodot. 3, 106.) — f) οὓς μέν — ubi δέ in sequentibus omittitur, 1 Cor. 12, 28. (Exempla e profanis dedit *Hermann.* ad *Viger.* p. 702.) — g) πρῶτον μὲν — ἔπειτα (δέ) Iac. 3, 17. (Xenoph. Cyrop. 7, 5. 1. μέν — ἔπειτα.)

II) in *oppositione* membrorum *minus definita*, μέν verti latine non potest, sequens δέ autem verti potest vel: *vero, sed;* vel: *ac, atque;* vel etiam in enuntiatione, cui inest μέν, commode locum habere possunt Latinor. ablativi absoluti. Sic 1) μὲν — δέ, Matth. 25, 33. στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια (hoedos vero) ἐξ εὐωνύμων. Luc. 13, 9. κἂν μὲν ποιήσῃ καρπόν· εἰ δὲ μήγε, sin vero minus. Act. 21, 39. 22, 3. Rom. 8, 17. κληρ. μὲν θεοῦ, συγκλ. δὲ Χριστοῦ, haeredes Dei *ac* cohaeredes Christi. 1 Cor. 1, 23. Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, ἔθνεσι δὲ (*ac* gentibus) μωρίαν. 2 Tim. 4, 4. καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας τὴν ἀκοὴν ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκτραπήσονται, animum avertent a vero et deflectent, vel: animo a vero semel averso ad fabulas deflectent. 1 Petr. 1, 20. Iud. v. 8. σάρκα μὲν μιαίνουσι, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσι, ac magistratus despiciunt. (Sap. 5, 13.) — 2) μὲν οὖν — δέ, Act. 1, 6. 7. οἱ μὲν οὖν — εἶπε δέ, illi igitur interrogarunt — ipse vero respondit. Act. 23, 18. 19. ὁ μὲν οὖν αὐτὸν ἤγαγε — ἐπιλαβόμενος δέ, i. e. quum ille Paulum ad chiliarchum duxisset, hic illum etc. Act. 18, 14. 15. 19, 32. 33. 19, 38. 39. 3 Macc. 3, 6. 7. 11. — Μὲν οὖν saepius, ubi oratio finitur, ponitur, et nova narratio habet δέ, ubi μέν fere respondet Latinor. *quidem*, in locutione: *haec quidem sic se habebant;* Luc. 3, 18. 19. πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν· ὁ δὲ Ἡρώδης. Act. 5, 41. ubi δέ sequitur cap. 6, 1. Act. 8, 4. 9, 31 sq. 12, 5. 13, 4. ubi δέ versu 6. sequitur. 14, 3. 4. 15, 3. 4. 30. 31. 16, 5. 6. 17, 12. 13. 17. 18. 23, 31. 32. (Eodem modo apud profanos; vid. *Viger.* p. 536. 3 Macc. 3, 30. et c. 4, 1. 2 Macc. 3, 40. et 4, 1. 3 Macc. 3, 3. 4. 4, 15. 16. 6, 29.) — 3) μὲν οὖν — καί, ubi καί *sed, vero* vertendum, vel prius membrum per ablativos absolutos reddendum est. Act. 1, 18. οὗτος μὲν οὖν ἐκτήσατο — καὶ πρηνὴς γενόμενος ἐλάκησε, hic fundum acquisivit — sed; vel: hic fundo acquisito — praeceps factus etc. Act. 2, 41. 23, 22. (Xenoph. Cyrop. 1, 4. μὲν — καί.) — 4) μὲν οὖν — τὰ νῦν, pro νῦν δέ, ubi praeterita et praesentia sibi opponuntur; Act. 27, 21. 22. ἔδει μὲν — καὶ τανῦν, debuissetis — sed nunc. Act. 26, 4. 6. τὴν μὲν οὖν βίωσιν — καὶ νῦν, scitis vitam meam — nunc vero. Act. 17, 30. τοὺς μὲν οὖν χρόνους ὑπεριδὼν ὁ θεός, τανῦν παραγγέλλει, Deus neglectis temporibus, nunc etc. — Eodem modo εἰ μὲν — νῦν δέ Hebr. 11, 15. 16.

III) absolute ponitur ita, ut nullum δέ sequatur, 1) ubi oppositum facile cogitando addi potest; a) μέν simplex, Act. 1, 1. τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην, primum narravi de Iesu vita et factis, ubi distinguitur ὁ πρῶτος λόγος a τῷ δευτέρῳ, Evangelium ab Actis Apostol. Act. 19, 4. Ἰωάννης μέν, intellige: non vero sic Iesus. Col. 2, 23. λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας, speciem quidem sapientiae habens (non vero veritatem). — 2) ubi oppositum vel non statim sequitur, vel deserta constructione verborum enuntiatio altera alio modo effertur; a) μέν simplex; Rom. 1, 8. πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ, primum quidem gratias Deo ago; ubi ad δεύτερον Apostolus non statim progreditur. Hebr. 12, 9. εἰ τοὺς μὲν — οὐ πολλῷ μᾶλλον. — b) πρῶτον μὲν γάρ, Rom. 3, 2. 1 Cor. 11, 18. — 3) explicationi inservit, ut etiam Latinor. *quidem*, et vel verti potest: *quidem*, *videlicet*, ut μέν Rom. 11, 13. 2 Cor. 12, 12. 1 Thess. 2, 18. (Xenoph. Cyrop. 1, 2. 3. 2, 1. 4.) — μὲν οὖν, Act. 26, 9. — vel latine reddi non potest, ut μέν Rom. 7, 12. 10, 1. Iud. v. 8. ὁμοίως μέν τοι καὶ οὗτοι, similiter igitur etiam hi. — μὲν γάρ, *enim*, Act. 28, 22. 2 Cor. 9, 1. 11, 4. Hebr. 6, 16. 7, 18. (Iob. 9, 19. Xen. Cyrop. 4, 1. 19.) — μὲν οὖν, *igitur*, *enim*, 1 Cor. 6, 4. 7. Phil. 2, 23. Hebr. 7, 11. 9, 1. (Xenoph. Cyrop. 4, 1.)

IV) Omittitur etiam μέν in protasi, ut Iac. 2, 11. et praeterea in locis 1 Cor. 4, 12. Phil. 1, 28. 1 Petr. 2, 14. ubi *Griesb.* μέν, quod legitur in textu vulgari, eiecit. (Eodem modo apud Xenoph. Cyrop. 1, 6. 44. 6, 2. 9.)

*Μενοῦν*, s. μὲν οὖν, vid. *Μέν*.

*Μενοῦνγε*, s. μὲν οὖνγε, *immo vero*, *quin immo*, *enimvero*, Luc. 11, 28. Rom. 9, 20. 10, 18. [Phil. 3, 8. ubi *Griesb.* μὲν οὖν.] Suidas: μενοῦνγε· τὸ ἀληθές, μᾶλλον μὲν οὖν. Μενοῦνγε in initio orationis non Atticorum, sed seriorum esse, monetur apud Phryn. p. 342. *Sturzium* p. 203.) *.

**Μέντοι**, (ex μέν et τοι, ergo, itaque, *also*, *demnach*) 1) in responsionibus: enimvero; apud profanos. — 2) *tamen*, *jedoch*; οὐδεὶς μέντοι, nemo tamen, Io. 4, 27. 7, 13. — οὐ μέντοι, non tamen, Io. 20, 5. 21, 4. — Io. 12, 42. ὅμως μέντ. nihilominus tamen. (Xenoph. Cyrop. 2, 3. 22.) 2 Tim. 2, 19. ὁ μέντοι στερεός. (Ioseph. ant. 1, 18. 6. Ps. 39, 6. Xenoph. Mem. 2, 1. 12.) — 3) *igitur*, *itaque*, *demnach*, *also*, ubi μέν vel explicationi inservit vel ut in fine orationis ponitur, τοι vero suam vim retinet, quare etiam in eiusmodi locis nonnunquam scribendo dividitur; Iac. 2, 8. εἰ μέν τοι, *quod si igitur*, quibus v. 9. respondet εἰ δέ. Iud. v. 8. ὁμοίως μέν τοι καὶ οὗτοι. (Ioseph. ant. 1, 19. 6. εἰ μέντοι (si igitur) παρ' αὐτῷ μένοι, τοῦτο ποιήσειν. ib. 5, 6. 6. ubi narratio de clade Ephraimitarum his verbis finitur: τῆς μέντοι γε ὕβρεως ταύτης

ἡ φυλὴ ἐξέτισεν. vid. etiam Ioseph. ant. 1, 13. 1. Xenoph. Cyrop. 2, 4. 2.) *.

*Μένω*, f. μενῶ, praet. μεμένηκα, — LXX maxime pro חָיָה, יָשַׁב, עָמַד, קָוָה, קוּם — Latinor. *maneo*. Dicitur autem 1) *intransitive*; maneo, a) in *loco*; ubi est: *maneo*, *moror*, *commoror*; Matth. 10, 11. ἐκεῖ μείνατε. 26, 38. μείνατε ὧδε. Luc. 1, 56. ἔμεινε σὺν αὐτῇ. 24, 29. Io. 1, 40. παρ' αὐτῷ, Act. 18, 3. μεθ' ἡμῶν, Luc. 24, 29. Io. 14, 16. ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, Io. 19, 31. ἐν τῷ οἴκῳ, pernoctare, Luc. 8, 27. 19, 5. (Iudic. 19, 9. pro לִין). Μένειν καθ' ἑαυτόν, in privatis aedibus habitare. coll. v. 30. cf. Marc. 10, 14. 34. Luc. 8, 27. Io. 2, 12. 8, 35. Act. 16, 15. et saepius. Tropice: μένειν ἐπί τινα, commorari super aliquo, i. e. in aliquem *continuo* vim s. efficaciam suam exserere; de spiritu, Io. 1, 32. 33. de ὀργῇ, Io. 3, 36. (Sap. 18, 20. cf. etiam Οἰκέω, et Ἐνοικέω.) — b) in *tempore*; α) maneo in vita, *superstes sum*, *vivo*, Io. 21, 22. 23. 1 Cor. 15, 6. μένουσιν ἕως ἄρτι. Phil. 1, 25. (Eccles. 7, 16. μένων hebr. מַאֲרִיךְ, alii μακρόβιος. Exempla e profanis dedit *Kypkius*, II, 415.) — β) *esse pergo*; de hominibus; μένειν εἰς τὸν αἰῶνα, nunquam perire, mori, aeternum esse, Io. 12, 34. Hebr. 7, 20. 1 Io. 2, 17. (de Deo LXX pro יָשַׁב, Ps. 9, 7. 102, 13. Dan. 6, 26.) — de rebus; Matth. 12, 23. πόλεις — ἔμειναν ἂν μέχρι τῆς σήμερον, immotae stetissent, superstites fuissent. Io. 9, 41. ἁμαρτία, peccati culpa. 2 Cor. 9, 9. δικαιοσύνη (Ps. 111, 3. pro עָמַד). 1 Petr. 1, 23. 25. λόγος. (3 Esdr. 4, 38.) Io. 15, 11. ἡ χαρὰ ἐν ὑμῖν μένῃ, ut continuo laetemini. 2 Cor. 3, 14. τὸ κάλυμμα. vid. etiam Io. 15, 16. 1 Cor. 3, 14. 13, 13. Hebr. 12, 27. 1 Io. 3, 17. (Ies. 66, 22. עָמַד). Hebr. 13, 1. ἡ φιλαδελφία μενέτω (Sir. 42, 31.). — Hinc participium de eo quod durat, non perit; λόγος μένων, Io. 5, 38. 1 Petr. 1, 23. τροφή, Io. 6, 27. ὕπαρξις, Hebr. 10, 34. πόλις, Hebr. 13, 14. ζωή, 1 Io. 3, 15. — τὸ μένον, quod esse non desinet, *perenne*, 2 Cor. 3, 11. — c) in *statu*, *conditione*, ut nostrum *bleiben*, et Latinor. *esse*, *manere*, α) proprie, Io. 12, 24. μόνος μένει, i. e. sterilis manet. Act. 27, 41. ἡ πρῴρα ἔμεινεν ἀσάλευτος. — ἄγαμον μένειν, caelibem manere, 1 Cor. 7, 8. 11. 20. πιστός, 2 Tim. 2, 13. — ἱερέα, Hebr. 7, 3. βασιλέα, Apoc. 17, 10. (nisi hic est superstitem esse.) — β) tropice in Ioannis scriptis, ubi μένειν ἔν τινι est: in ea conditione, in qua quis est, perseverare. Ita μένειν ἐν τῷ θανάτῳ, morti porro esse obnoxium, 1 Io. 3, 14. ἐν τῇ σκοτίᾳ, Io. 12, 46. ἐν τῷ φωτί, 1 Io. 2, 10. — Homo dicitur μένειν ἐν θεῷ s. Χριστῷ, et vice versa Deus in homine, i. e. arctissime coniunctus esse, vinculo amoris, fidei, Io. 6, 56. 14, 10. coll. v. 17. c. 15, 4—6. 1 Io. 2, 6. 24. 3, 6. 24. 4, 12—16. — Μένειν ἐν τῇ ἀγάπῃ, πίστει, *constantem esse*, *perseverare* in fide, amore etc.; Io. 15, 9. 10. 1 Io. 4,

16. 1 Tim. 2, 15. ἐν οἷς ἔμαθες. 2 Tim. 3, 14. 1 Io. 2, 27. 2 Io. v. 9. (2 Macc. 8, 1. τοὺς μεμενηκότας ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ.) Sic etiam τὰ ῥήματα, doctrina, Io. 15, 7. (Zach. 14, 10.), ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, 1 Io. 2, 14. 24. 3, 9. dicuntur μένειν ἔν τινι, i. e. homo perseverat in fide doctrinae habita. — d) in *potestate*, seq. dativo personae: mihi manet, i. e. meum est; Act. 5, 4. οὐχὶ μένον, σοὶ ἔμενε quod vertunt: nonne, si agrum retinebas, in tua potestate erat? Sed rectius post μένον non interpungitur et vertitur: nonne residuum (pretii) in tuam rem mansit? (Dan. 4, 23. ἡ βασιλεία σου σοὶ μένει. 1 Macc. 15, 7.) — e) in *efficacia: valeo*, Rom. 9, 11. ἵνα ἡ πρόθεσις μένει. coll. Ps. 33, 11. pro עָמַד. Sir. 27, 2. Sap. 18, 20.

2) μένω τινά, maneo aliquem, *exspecto*, Act. 20, 5. ἔμενον ἡμᾶς ἐν Τρωάδι. (LXX pro חִכָּה Ies. 8, 17. קִוָּה Ies. 5, 2. coll. Iob. 36, 2. Gen. 24, 55. 2 Reg. 7, 9.) — de rebus quae fato contingunt: *maneo*, Act. 20, 23. δεσμά με καὶ θλίψεις μένουσιν. (Hinc etiam: sustineo, perfero, Sap. 17, 17. ἔμενεν τὴν ἀνάγκην. Polyb. 4, 8. 4. οὐ μένων τὸ δεινόν.)

Μερίζω, f. ίσω, (a μερίς) — LXX pro חָלַק — 1) *divido in partes*, Ios. 14, 5. Num. 26, 56. — Medium: *divido mihi*, *partior*, Luc. 12, 13. μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν, sibi dividere ita ut uterque accipiat. (Ioseph. ant. 8, 13. 4. μερισάμενοι τὰς ὁδούς, de iis, qui in diversas, ut invenirent, abierunt vias.) — Passivum: in *partes* sive factiones *discindor*, *dissideo*, Matth. 12, 25 sq. Marc. 3, 24—26. coll. 1 Reg. 16, 21. — 1 Cor. 1, 13. μεμέρισται ὁ Χριστός; num discrimen est inter Messiam, suntne diversi Christi? — *differo*; 1 Cor. 7, 34. μεμέρισται, differt nupta ab innupta. — 2) Ex adiuncto: μερίζω τινί τι, *tribuo* alicui aliquid, *largior*, *concedo*, *do*, Rom. 12, 3. 1 Cor. 7, 17. 2 Cor. 10, 13. (Iob. 31, 2.) Hebr. 7, 2. (Num. 26, 53. Prov. 19, 4. Sir. 45, 28. Ioseph. ant. 1, 8. 3.) *.

Μέριμνα, ας, ἡ, (a μέρω, μερίζω, quia curae animum in diversas partes quasi trahunt) *cura*; et quidem a) cura quae angit animum, *sollicitudo*, 1 Petr. 5, 7. (Ps. 55, 25.) cf. Sir. 20, 24. 42, 9. 1 Macc. 6, 10. — b) cura, *quae providet*, Fürsorge, 2 Cor. 11, 28. Sir. 38, 29. μέριμνα ἐπὶ τὸ ἔργον. — c) cura, quae appetit, *studium*, *amor* rei, Matth. 13, 22. Marc. 4, 19. Luc. 8, 14. 21, 34. (vid. Βιωτικός.) Sir. 31, 1. ἡ μέριμνα τοῦ πλούτου. ib. v. 2. *.

Μεριμνάω, ῶ, f. ήσω, (a μέριμνα) *curo*, et quidem a) *anxie curo*, *sollicitus sum de re*, Matth. 6, 31. 10, 19. Luc. 12, 11. — τῇ ψυχῇ, de vita sustentanda, Matth. 6, 25. 27. Luc. 12, 22. 25. περὶ ἐνδύματος, Matth. 6, 28. Luc. 10, 41. 12, 26. — μηδέν i. q. κατὰ μηδέν, Phil. 4, 6. cf. Ps. 38, 19. ubi pro דָּאַג. — b) *curam gero*, *provideo*, seq. accusativo, Phil. 1, 20. τὰ περὶ ὑμῶν, cf. v. 21. ubi legitur ζητοῦσιν. — Metapho-

rice de rebus, ubi est: *praesto*, Matth. 6, 34. ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει τὰ ἑαυτῆς, negotia sua dies crastinus sponte expediturus est. 1 Cor. 12, 25. ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσι τὰ μέλη. — c) *appeto*, *studeo*, 1 Cor. 7, 32. 33. 34. μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου. (Demosth. 576, 23. μεριμνᾶν τὰ δίκαια λέγειν. — mente considero, Sap. 12, 22. ἵνα σου τὴν ἀγαθότητα μεριμνῶμεν.) *.

*Μερίς*, ἴδος, ἡ, (a μείρομαι, partior), LXX pro חֵלֶק, חֶלְקָה, מָנָה, 1) *pars*, *portio*, a) proprie: de regione, Act. 16, 12. coll. Ios. 18, 6. μερίσατε τὴν γῆν ἑπτὰ μερίδας, Gen. 33, 19. (μεριδάρχης, regionis praefectus, 1 Macc. 10, 65. Ioseph. ant. 12, 5. 5.) — de parte assignata; in locutione ἔστι σοι μερὶς ἔν τινι partem habes in aliqua re, i. e. particeps fis eius, Act. 8, 21. Gen. 31, 14. Num. 18, 10. Deut. 12, 12. — Col. 1, 12. εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου, ut participes fiamus etc. — b) tropice: *sors*, vel quae a Deo tribuitur homini, vel quam ipse sibi eligit; Luc. 10, 42. coll. Eccles. 9, 9. Dan. 4, 12. Iob. 30, 19. Ios. 18, 7. — 2) *consortium*, *communio*, 2 Cor. 6, 15. τίς μερὶς πιστῷ μετὰ ἀπίστου; cf. 1 Reg. 12, 16. 2 Sam. 20, 1. *.

*Μερισμός*, οῦ, ὁ, (a μερίζω) *divisio*, *distributio*; sensu transitivo bis, Hebr. 2, 4. πνεύματος μερισμοῖς, distribuendo dona spiritus sancti. ib. 4, 12. ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς τε καὶ πνεύματος, ita ut separet animam et spiritum; sensus: ima hominis penetrat. — (LXX intransitive de ordine, classe, pro מַחֲלֹקֶת, Ios. 11, 23. 18, 10. Esdr. 6, 18.) *.

*Μεριστής*, οῦ, ὁ, (a μερίζω) *qui partitur*, *partes faciens*; semel Luc. 12, 14. (Alii: arbiter.)

*Μέρος*, εος, ους, τό, (a μείρομαι, partior) — LXX pro חֵלֶק, יָד, קְצָת, צַד, פֵּאָה etc. — 1) *portio*, quae dividendo oritur; Io. 19, 23. Luc. 15, 12. 24, 42. Gen. 47, 24. 3 Macc. 5, 17. — Tropice: portio aut bonorum aut malorum, quae fato eveniunt, *sors*; ἔχειν μέρος μετά τινος, alicuius sortis participem esse Io. 13, 8. vel fieri Matth. 24, 51. Luc. 12, 46. — τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ, i. e. destinati sunt gehennae, Apoc. 21, 8. ὁ Θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ, Deus eius portio est, i. e. habet Deum adiutorem, fautorem, Apoc. 22, 19. (LXX ita μερίς, pro חֵלֶק Ps. 73, 5. 119, 57. 142, 7.) — ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει, resurrectionis particeps, Apoc. 20, 6. — 2) *pars*, a) quaecunque, — pecuniae Act. 5, 2. corporis i. e. membrum, Luc. 11, 36. Eph. 4, 16. Synedrii Act. 23, 6. Apoc. 16, 19. — b) *factio*, Act. 23, 9. — 3) *regio*, *tractus*, Io. 21, 6. εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου in regionem a navi dextram, i. e. ad latus dextrum. (LXX pro latere Exod. 32, 14. עֵבֶר ib. 26, 35. צֵלָע. 2 Reg. 19, 23. יַרְכָּה. 1 Macc. 9, 12.) Act. 19, 1. τὰ ἀνώτερα μέρη. 20, 2. Eph. 4, 9. Saepius nomen urbis vel provinciae additur, Matth. 2, 22. εἰς τὰ μέρη τῆς

*Γαλιλαίας*. ib. 15, 21. 16, 13. Marc. 8, 10. Act. 2, 10. vid. Ios. 15, 2. 5. ἕως μέρους τοῦ Ἰορδάνου. Nehem. 3, 15. ἄρχων μέρους (hebr. פֶּלֶךְ tractus) τῆς Μασφά. Exod. 6, 35. (κατὰ μέρος, versus, Ezech. 48, 1.) — 4) *res, causa, ratio*, ita ut περιφράζῃ subiectum et fere redundet. Sic τοῦτο τὸ μέρος, haec res, i. q. τοῦτο, Act. 19, 27. Polyb. 1, 20. 8. et 10.) Ἐν τούτῳ τῷ μέρει, hac in re, i. q. ἐν τούτῳ, 2 Cor. 3, 10. 9, 3. 1 Petr. 4, 16. — Ἐν μέρει ἑορτῆς, ob festum, Coloss. 2, 16. (Sic Neh. 7, 70. ἀπὸ μέρους (nostrum: von Seiten) ἀρχηγῶν, coll. v. 71. ubi simpliciter legitur ἀπὸ ἀρχηγῶν. Philo quod det. pot. inf. p. 156. ἐν μέρει λόγου. idem in Flacc. p. 989. ἐν μέρει χάριτος. Test. XII. Patr. p. 546. ἐκ μερίδος κυρίου ἡ ζωή σου pro ἐκ κυρίου.) — Denique notandae locutiones a) ἀπὸ μέρους, *ex parte*, Rom. 11, 25. 15, 15. 24. 2 Cor. 1, 14. — *aliqua ratione*, 2 Cor. 2, 5. — b) μέρος τί, *aliquam partem*, ex aliqua parte, 1 Cor. 11, 18. 1 Reg. 12, 31. — c) ἐκ μέρους, *singuli*; 1 Cor. 12, 27. μέλη ἐκ μέρους membra corporis Christi estis singuli. — ex parte i. e. *imperfecte*, 1 Cor. 13, 9. 10. 12. — d) ἀνὰ μέρος, per partes, *alternatim*, 1 Cor. 14, 27. — e) κατὰ μέρος λέγειν, *de singulis* (per partes) *loqui*, Hebr. 9, 5. (2 Macc. 2, 30. ἐν τοῖς κατὰ μέρος, in singulis. ib. 15, 33. Polyb. 1, 4. 6.) *.

Μεσημβρία, ας, ἡ, (pro μεσημερία, ex μέσος et ἡμέρα) *meridies*; i. e. a) diei tempus, media dies, Act. 22, 6. — LXX pro צָהֳרַיִם, 2 Sam. 4, 5. 1 Reg. 18, 29. Iob. 11, 17. Gen. 18, 1. — b) plaga meridionalis, Act. 8, 26. (Ioseph. ant. 4, 5. 2. Ibid. 3, 6. 7.) *.

Μεσίας, ου, ὁ, *Messias*, sic in codd. Io. 1, 42. 4, 25. pro Μεσσίας.

Μεσιτεύω, f. εύσω, (a μεσίτης) 1) μεσίτης sum, mediatorem ago inter duas partes; Ioseph. ant. 16, 4. 3. arbiter sum inter disceptantes; ib. 7, 8. 5. deprecatorem ago pro altero. — 2) *sponsor sum, spondeo*, quum etiam sponsor mediatorem agat inter duas partes. Hebr. 6, 17. ἐμεσίτευσεν ὅρκῳ, spopondit, intercessit iureiurando. (Sic μεσίτης sponsor, Bürge, Ioseph. ant. 4, 6. 7. ταῦτα ὀμνύντες ἔλεγεν καὶ θεὸν μεσίτην ὧν ὑπισχνοῦντο ποιούμενοι.) *.

Μεσίτης, ου, ὁ, (a μέσος) qui medius est inter duos, *mediator*; i. e. a) internuncius, *interpres*, Gal. 3, 19. 20. de Mose; — b) reconciliator pacis; sic Christus τῆς καινῆς διαθήκης dicitur μεσίτης, i. e. qui novum gratiae foedus condidit, nimirum eo quod sponsorem morte sua se interposuit inter Deum et homines, Hebr. 8, 6. 9, 15. 12, 24. coll. c. 7, 22. ubi διαθήκης ἔγγυος dicitur. Suidas: μεσίτης· ὁ εἰρηνοποιός. (Iob. 9, 33. coll. Μεσιτεύω.) **.

Μεσονύκτιον, ίου, τό, (neutrum a μεσονύκτιος, ex μέσος et νύξ) *media nox*, LXX חֲצִי לַיְלָה, — μεσονυκτίου,

media nocte, Marc. 13, 35. (secunda vigilia). Luc. 11, 5. κατὰ τὸ μεσονύκτ. circa mediam noctem. *Μέχρι μέσου*. in mediam noctem. — (Iudic. 16, 3. Ruth. 3, 8. Ps. 119, 62. Ies. 59, 10. Esse hanc formam serioris aevi, docuit *Lobeck.* ad Phryn. p. 55.) *.

*Μεσοποταμία*, ας, ἡ, *Mesopotamia*, regio Asiae inter fluvios Tigridem et Euphratem, quam a septentrione Taurus mons, a meridie mare persicum terminabant (hodie *Diarbecha*); Hebraeis dicebatur אֲרַם נַהֲרַיִם, Syria duorum fluviorum, Gen. 24, 10. et פַּדַּן אֲרָם, planities Syriae, quia plana erat regio et pascuis apta, Gen. 25, 20. 28, 2. — Act. 2, 9. — Etiam sensu latiori dicebatur, ita ut cum Chaldaea fere conveniret. Sic Act. 7, 2. cf. Gen. 11, 31. (Similiter Ioseph. ant. 1, 19. 1. Ἀβράμον τε γὰρ ἐγὼ ἐκ τῆς Μεσοποταμίας ἤγαγον. et ibid. cap. 7, 1. Abrahamum emigrasse dicit Χαλδαίων τε καὶ τῶν ἄλλων Μεσοποταμιῶν στασιασάντων πρὸς αὐτόν.)

*Μέσος*, η, ον, 1) *medius*; μέσης νυκτός, media nocte, Matth. 25, 6. (1 Reg. 3, 20. Exod. 11, 4.) ἡμέρας μέσης, media die, Act. 26, 13. (3 Esdr. 9, 41.) — Cum verbis, ut Latinor. *medius*, pro *in medio*; Io. 1, 26. μέσος ὑμῶν ἕστηκε. c. 19, 18. Act. 1, 18. μέσος ἐλάκησε. Luc. 23, 45. ἐσχίσθη μέσον. Gen. 15, 10. διεῖλεν αὐτὰ μέσα. (Ioseph. de bell. 3, 8. 1. μέσον ἑαυτὸν ἐκκλέπτει τῶν πολεμιῶν. Id. ant. 6, 7. 3. οὗτοι ἐν τῇ χώρᾳ μέσοι κατῴκηνται.) — 2) Τὸ μέσον, substantive: *medium*, media pars loci, medium multitudinis, concionis, ubi respondet in versione LXX hebr. תָּוֶךְ et קֶרֶב; a) sine praepositione, adverbialiter: Matth. 14, 24. μέσον (intell. ὄν) τῆς θαλάσσης (coll. Marc. 6, 47.) de quo genitivo vid. *Rostii* gramm. p. 409. — b) cum praepositione, et quidem ἀνὰ μέσον, *medius inter, inter*, quum de rebus et loco, Matth. 13, 25. Marc. 7, 31. Apoc. 7, 17. tum de hominibus 1 Cor. 6, 5. LXX pro בֵּין 1 Reg. 5, 12. Ezech. 47, 17. Iud. 15, 4. et בְּתוֹךְ Exod. 26, 28. — διὰ μέσου, *per medium*: Luc. 4, 30. διὰ μέσου αὐτῶν, per medios adversarios. Io. 8, 59. Luc. 17, 11. (Amos. 5, 7. Ier. 37, 4. coll. Ezech. 9, 4.) — εἰς τὸ μέσον, sive εἰς μέσον, *in medium, coram*, Marc. 3, 3. 14, 60. Luc. 4, 35. 5, 19. 6, 8. Io. 20, 19. LXX pro אֶל תּוֹךְ Exod. 14, 23. Ios. 4, 5. Ier. 21, 4. בְּתוֹךְ Exod. 11, 4. 24, 18. — ἐκ μέσου, *e medio*, *e societate*, Matth. 13, 49. Act. 17, 33. 23, 10. 1 Cor. 5, 2. 2 Cor. 6, 17., LXX pro מִקֶּרֶב, Exod. 31, 13. Lev. 18, 29. Num. 14, 44. מִתּוֹךְ Gen. 19, 29. ἐκ μέσου τῆς καταστροφῆς. — αἴρειν ἐκ μέσου, Col. 2, 14. (Ies. 57, 2. Thren. 1, 16.) et ἐκ μέσου γίνεσθαι, 2 Thess. 2, 7. Latinorum *e medio tollere, tolli*. — ἐν μέσῳ, *in medio*, i. e. in media parte, Io. 8, 3. 9. Apoc. 4, 6. 5, 6. 22, 2. — *medius inter*, Matth. 14, 6. ἐν τῷ μέσῳ (αὐτῶν) i. e. coram Herode et convivis. (Ioseph. ant. 2, 15. 5. στὰς ἐν μέσοις.) Matth. 18, 2. Marc. 9,

36. Luc. 24, 36. Act. 4, 7. — *inter* Matth. 10, 16. Luc. 8, 7. 10, 3. Act. 2, 22. 1 Thess. 2, 7. — de loco *intra*, *in*, Luc. 21, 21. 22, 55. Apoc. 1, 13. 2, 1. [2, 7.] — *in societate*, vel *in* simpliciter, ubi de societate sermo est; Luc. 2, 46. 22, 27. Act. 1, 15. 17, 22. 27, 21. Phil. 2, 15. Hebr. 2, 12. — εἶναι ἐν μέσῳ αὐτῶν, iis adesse; sensus: eos adiuvare, Matth. 18, 20. (LXX pro בֵּין Ezech. 19, 2. 1 Chron. 9, 38. בְּקֶרֶב Deut. 29, 11. Iud. 1, 31. Prov. 16, 2. Theocrit. Idyll. 21, 17.) — κατὰ μέσον τῆς νυκτός, circa mediam noctem, Act. 27, 17. *.

*Μεσότοιχον*, ου, τό, (a μέσος et τοῖχος) *paries intergerinus* (Scheidemauer); Eph. 2, 14. τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, destruens parietem intergerinum separationis, i. e. quo separantur gentiles a Iudaeis. Videtur utique Paulus respexisse ad murum lapideum, qui tanquam septum circumdabat sanctum templi Herodis, illudque ab atriis externis, quae etiam gentilibus adire licitum fuit, separabat, cuius columnis inscriptum erat literis et graecis et latinis: nemini non iudaeo (ἀλλοφύλῳ) licere in sanctum intrare. Vid. Ioseph. ant. 15, 11. 5. et de bell. 5, 5. 2. Conf. etiam Apoc. 11, 7. Sensus igitur est: septum, quod arcebat gentes a Deo eiusque gratia, diruit, i. e. gentes aeque ac Iudaeos participes fecit Dei gratiae et salutis speratae. Caeterum μεσότοιχον de eadem re habet Clem. Alex. Strom. 6, 13.; legitur etiam apud Athenaeum lib. 7. p. 281. ed. Casaub. et in Glossis Hesych. sub κατῆλιψ. Zonaras et ex eo Phavorinus interpretantur: τὸ διάφραγμα. *.

*Μεσουράνημα*, τος, τό, (μέσος et οὐρανός) *medium coelum*. Profanis dicitur de loco coeli altissimo, quem sol versus meridiem occupat, et de circulo meridiano. In N. T. ter, ubi ἐν μεσουρανήματι simpliciter est pro ἐν μέσῳ τοῦ οὐρανοῦ, Apoc. 8, 13. 14, 6. 19, 17.

*Μεσόω*, ῶ, f. ώσω, (a μέσος) *medius*, *dimidius sum*, halb sein, (a μέσος) Io. 7, 14. τῆς ἑορτῆς μεσούσης. (LXX Exod. 12, 29. μεσούσης τῆς νυκτός. Neh. 8, 5. ἕως μεσούσης τῆς ἡμέρας. Ioseph. ant. 5, 4. 2.) *.

*Μεσσίας*, ου, ὁ, *Messias*, hebr. מָשִׁיחַ proprie unctus, deinde rex, et sic κατ' ἐξοχήν dicebatur Iudaeis proles Davidis, Messias, quem regem et populi vindicem fore expectabant; graecum Χριστός. Bis Io. 1, 42. 4, 25.

*Μεστός*, ή, όν, *plenus*, *refertus*, seq. genitivo rei; a) proprie Io. 19, 29. 21, 11. Iac. 3, 8. LXX pro מָלֵא Ezech. 37, 1. Nah. 1, 10. — b) tropice Rom. 1, 29. 15, 14. Iac. 3, 17. 2 Petr. 2, 14. (Addit. Esth. c. 4. χαρίτων μεστός.)

*Μεστόω*, ῶ, f. ώσω, (a μεστός) *impleo*, Act. 2, 13. γλεύκους μεμεστωμένοι, musto pleni. (3 Macc. 5, 1. 10. πεπλη-

ρουμένους τοῦ οἴνου καὶ τοῦ λιβάνου μεμεστωμένους.) Hesych. μεμεστωμένοι· πεπληρωμένοι. **.

*Μετά*, praeposit. (LXX maxime pro אַחַר, אַחֲרֵי, מֵאֵת, אֵת, עִם, עַל־יְדֵי), cui inest notio *coniunctionis*, *societatis*, *communitatis*. Genitivo iuncta indicat coniunctionem eorum, quae *simul* et *una* sunt, et pari quasi passu copulantur; accusativo iuncta dicitur de coniunctione eorum, quae *subsequuntur*, quum tempore tum loco. (In Iacobi et Iudae epistolis non legitur.)

I. *Genitivo* iunctum, ut Latinor. *cum* et nostrum *mit*, refertur

1) ad eam coniunctionem, quae *societate*, *consortio*, *comitatu* oritur; a) de societate: *cum*, *in societate*, Luc. 15, 30. μετὰ πορνῶν. Luc. 2, 36. ζήσασα μετὰ ἀνδρός. Convivari μετά τινος, Matth. 8, 11. 9, 11. 24, 29. Marc. 2, 16. Gal. 2, 12. et saepius. — *una*, *simul*, potissimum ubi plures, de quibus idem dicitur, nominantur, nostrum *nebst*; Matth. 2, 3. ἐταράχθη (Herodes) καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ᾽ αὐτοῦ. ib. v. 11. εἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας. ib. 4, 21. 20, 20. 21, 2. Marc. 1, 29. 11, 11. Luc. 11, 7. Gal. 4, 25. 2 Tim. 2, 10. Hebr. 9, 19. et passim. — De communitate *loci*, ubi verti potest: *apud*, *iuxta*, nostrum *zu*, *bei*, Matth. 26, 58. ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν. Marc. 1, 20. 14, 54. 9, 8. μόνον μεθ᾽ ἑαυτῶν. Luc. 24, 5. Io. 20, 7. μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον. Gen. 40, 29. — Μένειν μετά τινος, Luc. 22, 28. 24, 29. 1 Io. 2, 19. — Apoc. 3, 21. καθίσαι μετ᾽ ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου. ib. 14, 1. 19, 20. 21, 3. σκηνὴ θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων. (Dan. 10, 13. κατέλιπον ἐκεῖ μετὰ (אֵצֶל) τοῦ ἄρχοντος. LXX pro עִם 1 Sam. 2, 28. 2 Sam. 19, 33. et עַל יַד, 1 Chron. 17, 15—18.) — De communitate *sortis* et *conditionis*, in locutionibus: μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη, Marc. 15, 28. Luc. 21, 37. Τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν, Matth. 24, 51. et similibus; Luc. 12, 46. Io. 13, 8. Act. 1, 26. 2 Cor. 6, 15 sq. — b) de *comitatu*; Matth. 16, 27. μετὰ τῶν ἀγγέλ. angelorum choro stipatus. Marc. 14, 26. μετὰ νεφελῶν, nubibus circumdatus. Apoc. 1, 7. Act. 24, 18. μετὰ ὄχλου. Hebr. 13, 23. μεθ᾽ οὗ, quo comite. Act. 7, 45. μετὰ Ἰησοῦ, comite, i. e. duce Iosua. — De rebus: *cum*, *interventu*; μεθ᾽ ὅρκου, Matth. 14, 7. 26, 72. 1 Tim. 4, 14. Hebr. 7, 21. Numer 32, 11. — Act. 14, 23. προςευξάμενοι μετὰ νηστειῶν. — c) universe, *de societate et comitatu*; α) proprie: venire, proficisci, abire μετά τινος, Matth. 5, 41. 25, 10. 26, 36. Luc. 14, 31. — ἔχειν μεθ᾽ ἑαυτοῦ, secum ducere s. habere, Matth. 15, 30. 26, 11. Io. 12, 8. 2 Tim. 4, 11. de rebus: Matth. 25, 3. Marc. 8, 14. (coll. Gen. 9, 8. 10. 32, 7.) — παραλαμβάν. μεθ᾽ ἑαυτοῦ, sibi socium, comitem adiungere, Matth. 12, 45. 18, 16. Marc. 14, 7. 33. — miscere μετά τινος, Matth. 27, 34. Luc. 13, 1. Ἀκολουθεῖν μετά

τινος, Luc. 9, 49. Apoc. 6, 8. vid. Ἀκολουθέω. — γίνεσθα
(Act. 9, 19. 7, 38.) sive εἶναι μετά τινος, versari cum aliqu
comitari aliquem, Matth. 9, 15. 17, 17. Marc. 1, 13. 2, 1
3, 14. 5, 18. Luc. 5, 34. 15, 31. Io. 7, 33. et passim. Act.
39. μετ᾽ αὐτῶν οὖσα, i. e. dum viveret. Ex adiuncto: *a pa*
*tibus alicuius stare*, Matth. 12, 30. Luc. 11, 23. (Exempla
profanis vid. in *Kypk.* obss. I. p. 65.) — Hinc οἱ μετά τινο
*comites*, *adseclae*, Matth. 12, 3. 4. 26. 51. Marc. 1, 36. 1
10. Luc. 5, 29. 6, 3. Act. 20, 34. Apoc. 17, 14. et passim. c
Ezech. 38, 22. — β) tropice: εἶναι μετά τινος, *alicui sempe*
*adesse*, i. e. de *personis:* fovere aliquem, auxilium ei ferr
Matth. 1, 23. 28, 20. Luc. 1, 28. (1 Chron. 17, 2.) Io. 3,
8, 29. 16, 32. Act. 7, 9. 18, 10. 2 Cor. 13, 11. Phil. 4, 9. —
de rebus: largiter tribui alicui et continuo; in fine epistola
rum Rom. 16, 24. 1 Cor. 16, 23 sq. 2 Cor. 13, 13. Gal. 6, 1
Eph. 6, 24. etc. Hebr. 13, 25. 2 Io. v. 3. Apoc. 22, 21. —
Transfertur

2) ad *coniunctionem inter agentem et id*, *quod ad*
*hibet ad agendum*, quo utitur ad perficiendum aliquid,
sic dicitur a) de *instrumentis*, *adminiculis*, quibus instru
ctus est, s. quibus utitur aliquis; Matth. 26, 47. μετὰ μαχαι
ρῶν. ib. v. 55. Marc. 14, 43. Luc. 22, 52. Io. 18, 3. 19, 4
μετὰ ἀρωμάτων adhibitis aromatibus. Matth. 24, 31. μετὰ σάλ
πιγγος, tuba instructos. 27, 66. μετὰ τῆς κουστωδίας muniu
per custodes s. adhibitis custodibus. Luc. 17, 15. μετὰ φωνῆ
μεγάλης, alta voce. Act. 2, 28. μετὰ προσώπου σου, per facie
tuam. Ps. 16, 11., e quo haec depromta sunt, legitur ת־פָּנֶיךָ
in facie tua i. e. coram te, in tui cultu. Act. 13, 17. μετ
βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτούς. Act. 16, 12. μετ᾽ ἐξουσί
καὶ ἐπιτροπῆς, potestate et mandato instructus. Exempla
profanis collegit *Kypk.* I. p. 143. Test. XII. Patr. p. 543. μετ
λύχνου, adhibita lucerna. — b) de *hominibus*, quibus utimu
tanquam instrumentis; non nisi Apocal. c. 2, 22. μοιχεύοντ
μετ᾽ αὐτῆς. ib. 14, 4. μετὰ γυναικῶν ἐμολύνθησαν. c. 17, 2. με
ἧς ἐπόρνευσαν. ib. 18, 3. 9. (Gen. 39, 10. καθεύδειν μετ᾽ αὐ
τῆς.) — c) de *adminiculo interno*, s. *ratione*, qua quis ag
ubi saepius περιφράζει adverbium; Act. 17, 11. μετὰ πάσ
προθυμίας ἐδέξαντο τὸν λόγον. 20, 19. μετὰ πάσης ταπειν
φροσύνης δουλεύειν. Tit. 2, 15. μετὰ πάσης ἐπιταγῆς, studio
inculcans. Vid. etiam Act. 24, 3. 7. 2 Cor. 8, 4. Hebr. 5,
10, 22. 12, 28. — *Μετὰ χαρᾶς*, laetabundi, Matth. 13, 2
Luc. 8, 13. *Μετὰ δακρύων*, lacrymans, Marc. 9, 24. Act. 2
31. *Μετὰ σπουδῆς*, Luc. 1, 39. μετὰ φόβου, timide Matt
28, 8. vid. etiam Marc. 3, 5. 6, 25. Act. 2, 29. 4, 31. 5, 2
μετὰ βίας, 15, 33. 27, 10. 2 Cor. 7, 15. Eph. 6, 7. 1 Tim.
9. 15. Hebr. 4, 16. et saepius cf. Nah. 1, 2. μετὰ θυμοῦ. Ie

15, 3. μετὰ κλαυθμοῦ etc. 1 Macc. 7, 28. Gen. 42, 38. Ioseph. ant. 4, 8. 24. — Transfertur

3) ad communicationem, et indicat: aliquid cum altero communicari, *alteri aliquid tribui;* ubi iunctum reperitur a) verbis loquendi, colloquendi, λαλεῖν, συλλαλεῖν μετά τινος, pro τινί s. πρός τινα, Matth. 17, 3. Marc. 6, 7. Io. 4, 27. 8, 37. 11, 56. Act. 25, 12. Gal. 4, 25. Iob. 11, 5. — γογγύζειν μετ' ἀλλήλων, Io. 6, 43. ζητεῖν, Io. 16, 19. — b) verbis agendi, ubi exprimit dativum quum commodi tum incommodi, vertique potest *cum, erga, adversus*, vel per dativum; ἀναστήσονται μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, insurgent contra, i. e. in ius vocabunt, Matth. 12, 41 sq. Luc. 11, 31 sq. 12, 58. Κρίνεσθαι μετά τινος, litigare cum aliquo i. e. adversus aliquem, 1 Cor. 6, 6. 7. (Iob. 40, 2.) — ζήτησις μετά τινος, Io. 3, 25. συνᾶραι λόγον μετά, Matth. 18, 23. 25, 19. Μερίζεσθαι μετά τινος, i. e. ita dividere, ut meum accipiam. Luc. 12, 13. coll. Gal. 4, 30. Γίνεσθαι μετά τινος, se gerere erga aliquem, Act. 20, 18. (Iudith. 8, 26. ὅσα ἐγένετο μετὰ τῷ Ἀβραάμ.) — πολεμεῖν μετά τινος, Apoc. 2, 16. 11, 7. 12, 17. 13, 4. 7. εἰρηνεύειν μ. τ. Rom. 12, 8. Hebr. 12, 14. ποιεῖν ἔλεος μ. τ. alicui benefacere, Luc. 1, 72. 10, 37. vid. etiam Luc. 1, 58. 23, 12. Act. 14, 27. 15, 4. coll. Gen. 21, 23. ποιεῖν δικαιοσύνην μετά (עִם) τινος. Ruth. 2, 20. pro אֶת. 2 Sam. 16, 17. — Sic etiam μετά est accipiendum 1 Io. 4, 17. ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, *mutuus* amor. Luc. 14, 9. μετ' αἰσχύνης, ita, ut pudefias. Hebr. 11, 31. μετ' εἰρήνης, ita ut pacem eis concederet. Luc. 17, 20. μετὰ παρατηρήσεως, ita ut observari possit. 1 Tim. 1, 14. μετὰ πίστεως, i. e., ut docet loci nexus: largiter Dei gratia abundavit (in me), ita ut daret mihi fidem et amorem in Christum. — Refertur

4) ad coniunctionem, quae est inter *ea quae subsequuntur*, ubi μετά quidem a profanis scriptoribus accusativo sed a nostris etiam genitivo iungitur. Sic non solum verbo ἀκολουθεῖν iungunt μετά, Luc. 4, 49. Apoc. 6, 8. 14, 13. i. e. statim, et illico sequi, sed etiam dicunt de tempore, Marc. 10, 30. μετὰ διωγμῶν *statim post* calamitates. (Alii perperam, *pro* calamitate.) Vid. quae *Loesner.* e Philone ad h. l. observavit. cf. Amos. 4, 2. τοὺς μεθ' ὑμῶν intell. ὄντας, posteros, pro אַחֲרִית. ib. 8, 10. Mich. 3, 11. κρίνειν μετὰ δώρων, i. e. acceptis muneribus, hebr. בְּ. Test. XII. Patr. p. 539. οἱ υἱοὶ ὑμῶν μεθ' ὑμῶν.

II. *Accusativo* iungitur, et dicitur *de iis, quae se subsequuntur;*

1) de loco: *post, hinter*, Hebr. 9, 3. μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα. (Iudith. 2, 4. ὁ δεύτερος μετ' αὐτόν. Aeschin. Socr. Dial. 3, 19. Hom. Odyss. 2, 406.)

2) de *tempore: post, nach*, et de iis quae proxime, et de iis quae serius sequuntur; Matth. 1, 12. μετὰ τὴν μετ-

οικεσίαν. Matth. 24, 29. μετὰ τὴν θλίψιν. 17, 1. 25, 19. μετὰ δὲ χρόνον πολύν. 27, 53. μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ. vid. etiam Marc. 13, 24. Luc. 1, 24. 2, 46. 15, 13. Io. 4, 43. Act. 1, 5 7, 5. 13, 25. Hebr. 7, 28. μετὰ τὸν νόμον post legem latam et saepius. (Gen. 9, 9. 28. 11, 11. Cohel. 2, 18.) — Ubi sequitur infinitivus verbi, est: *postquam;* Marc. 1, 14. μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι, statim postquam traditus erat. Matth. 26, 32 Marc. 14, 28. 16, 19. Luc. 12, 5. Act. 1, 3. et saepius. — μετὰ μικρόν, *paulo post*, Matth. 26, 73. Marc. 14, 70. μετὰ βραχὺ Luc. 22, 58. μετὰ δὲ ταῦτα, Marc. 16, 12. μετὰ τοῦτο, Io. 2 12. 19, 28. (Gen. 18, 5. Lev. 14, 19.) Act. 27, 14. μετ᾽ οὐ πολὺ haud ita multo post. — In locis quibusdam Matth. 27, 63. μετὰ τρεῖς ἡμέρας, i. e. in fine diei tert., Marc. 8, 31. Luc. 22, 20. 1 Cor. 11, 25. voluerunt quidam vertere *intra*, ita ut de tempore adhuc durante cogitandum esset, (*Kypkii* obss. p. 142. vid. etiam Io. 5, 4. coll. v. 7. c. 13, 27.) sed minime est *intra*, imo finem temporis adcurate terminat: *statim post* vel etiam: *ipso temporis fine.* vid. Num. 30, 16. Gen. 40, 20. 42, 15. 17. Tob. 3, 12 sq. Deut. 14, 28. coll. Deut. 16, 1: 3 Esdr. 1, 40. Ioseph. ant. 2, 5. 4.

**Μεταβαίνω**, f. ήσομαι, aor. 2. μετέβην, imperativ. μετάβηθι, perf. μεταβέβηκα, (μετά et βαίνω) *demigro, abeo discedo;* seq. ἀπό, Matth. 8, 34. seq. ἐκεῖθεν, Matth. 11, 12, 9. 15, 29. Act. 18, 7. — ἐντεῦθεν, Matth. 17, 20. Io. 7, 3. — *migro, transmigro*, seq. ἐκ et εἰς, Luc. 10, 7. ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν. Io. 5, 24. ἐκ τοῦ θανάτου εἰς ζωήν. 1 Io. 3, 14. — seq. ἐκ et πρός, Io. 13, 1. coll. Sap. 7, 27. εἰς, descendere ib. 19, 18. ἐπὶ τῆς γῆς. (tropice 2 Macc. 6, 1. ἐκ τῶν νόμων ib. v. 9. εἰς τὰ Ἑλληνικά.) *.

**Μεταβάλλω**, f. αλῶ, (μετά et βάλλω) converto, converto me, Ies. 60, 5. Sir. 18, 26. — Medium: 1) converto me LXX pro שׁוּב Ies. 8, 21. — 2) tropice *muto*, (LXX pro הָפַךְ, Exod. 7, 17. 20. Lev. 13, 3 sq.) — *mentem, sententiam muto;* semel Act. 28, 6. μεταβαλλόμενοι, sententia mutata. Sic 2 Macc. 6, 29. 4 Macc. 6, 18. Ioseph. ant. 5, 7. 7. ὁ Θεὸς μεταβαλλόμενος εἰς τὸ ἡμερώτερον. ib. 1, 3. 1. πρὸς τὸ χεῖρον ib. 4, 8. 24. Test. XII. Patr. μὴ μεταβάλλεσθε, μήτε εἰς τρίψιν μήτε εἰς δειλίαν.

**Μετάγω**, f. άξω, (μετά et ἄγω) mecum duco, 1 Reg. 8, 48. transduco, transfero, 2 Chr. 6, 37. Sir. 10, 8. 3 Esdr. 5, 69. (traduco, interpretor, Prolog. Sir.) — Bis in N. T. ubi est: duco secundum meam voluntatem, *flecto* in quam velim partem, *dirigo*, Iac. 3, 3. de equis, qui freno, et v. 4 de navibus, quae gubernaculo diriguntur.

**Μεταδίδωμι**, f. δώσω, aor. 2. μετέδων, imperat. μετάδος (Luc. 3, 11.) (μετά et δίδωμι) *communico* cum aliquo *trado, impertior*, τινί τι, Luc. 3, 11. Rom. 1, 11. Eph. 4

28. coll. Iob. 31, 17. Prov. 11, 26. Test. XII. Patr. p. 640. — 1 Thess. 2, 8. τὸ εὐαγγέλιον. (De doctrina etiam Sap. 7, 14. Test. XII. Patr. p. 658. ἃ ἠκούσατε μετάδοτε καὶ ὑμεῖς τοῖς τέκνοις ὑμῶν.) — Rom. 12, 8. ὁ μεταδιδούς, qui victum, eleemosynas distribuit pauperibus, διάκονος; quod vide. *.

Μετάθεσις, εως, ἡ, (a μετατίθημι) 1) *translocatio, transpositio*; Hebr. 11, 5. vid. Μετατίθημι. — 2) *immutatio*, qua res loco suo movetur, *abrogatio*, Hebr. 7, 12. καὶ νόμου μετάθεσις, lex (de sacerdote e stirpe Aaronis eligendo) sublata est. vid. v. 18., ubi ἀθέτησις τῆς ἐντολῆς ib. 12, 27. (de mutatione sententiae et morum, 2 Macc. 21, 24. Thucyd. 5, 27.) **.

Μεταίρω, f. αρῶ, aor. 1. ἦρα, (μετά et αἴρω) *aufero mecum, abduco*, — captivum, 2 Reg. 24, 31. Ier. 39. 9. coll. Ps. 80, 9. — μεταίρω (intellige ναῦν, πόδα) *abeo, discedo, aufbrechen*; Matth. 13, 53. μετῆρεν ἐκεῖθεν. 19, 1. μετῆρεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας. (Aquila Gen. 12, 8. וַיַּעְתֵּק מִשָּׁם καὶ μετῆρεν ἐκεῖθεν, LXX: καὶ ἀπέστη ἐκεῖθεν.) *.

Μετακαλέω, ῶ, f. έσω, (μετά et καλέω) ex uno loco in alium voco, wegrufen; evoco, Hos. 11, 1. 3. pro קָרָא. 3 Esdr. 1, 50. — Medium: *ad me voco, arcesso*; Act. 7, 14. 10, 52. 20, 17. 24, 25. *.

Μετακινέω, ῶ, f. ήσω, (μετά et κινέω) *dimoveo*, pr. Deut. 32, 30. 19, 14. — tropice: ἀπὸ τῆς ἐλπίδος, nec avocari vos patiamini a spe, Col. 1, 23. (de mutatione s. perturbatione reipublicae Xenoph. de republ. Laced. 15, 1. coll. Esdr. 9, 11. ubi LXX pro נִדָּה, impuritas. Ioseph. ant. 5, 3. 2. μετακινηθέντες τοῦ κόσμου τῆς πολιτείας, quum defecissent ab honesta disciplina civitatis.) *.

Μεταλαμβάνω, aor. 2. μετέλαβον, (μετά et λαμβάνω) 1) *manu capio*, seq. genitiv. τῆς τροφῆς, cibum capere, Act. 2, 46. 27, 33. (Ioseph. de bell. 2, 8. 8.) — 2) *particeps fio, accipio*, seq. genitivo, τῶν καρπῶν, 2 Tim. 2, 6. εὐλογίας, Hebr. 6, 7. τῆς ἁγιότητος, Hebr. 12, 10. (Sap. 18, 9. ἀγαθῶν καὶ κινδύνων μεταλήψεσθαι. 4 Macc. 8, 7. μεταλαβόντες ἑλληνικοῦ βίου) — seq. accusativo, Act. 24, 25.: καιρὸν μεταλαβών, quum tempus opportunius fuero nactus. (Sic καιρὸν λαμβ. apud Polyb. v. c. 2, 16. vid. *Raphel.* ad h. l. Ioseph. ant. 6, 12. 7. μεταλαμβάνειν τόλμαν, audaciam induere.) (In 2 libr. Maccab. c. 4, 21. 11, 6. 12, 5. 8. 13, 10. μεταλ. τι, ut Latinor. *accipere*, dicitur de eo, quod audiendo comperimus.) *.

Μετάληψις, εως, ἡ, (a μεταλαμβάνω) *perceptio, participatio*; semel 1 Tim. 4, 3. de usu ciborum. (Polyb. 31, 21. 3)

Μεταλλάσσω, s. ττω, aor. 1. μετήλλαξα, (μετά et ἀλλάσσω) *permuto, transmuto, immuto, ich verwechsle, vertausche*, Rom. 1, 25. τὴν ἀλήθειαν ἐν τῷ ψεύδει. ib. v. 26.

τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν. Sic Test. XII. Patr. p 666. ὡς Σόδομα, ἥτις ἐνήλλαξε τάξιν φύσεως αὐτῆς. Act. Thom §. 52. μετήλλαξαν ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς συνουσίαν. (In V. T Esth. 2, 20. τὴν ἀγωγὴν et μεταλλ. (τὸν βίον) mori, 2 Mac 6, 31. 7, 7. 14. et βίον additur 3 Esdr. 1, 29. 2 Macc. 4, 7 5, 5.) *.

Μεταμελέομαι, ε μεταμέλομαι, f. μελήσομαι, aor. 1 pass. μετεμελήθην, fut. 1. pass. μεταμεληθήσομαι, verbum de pon. med. (μετά et μέλομαι ε, μέλει) — LXX pro נִחַם, prop post rem a me patratam sententiam muto; *muto sententiam resipisco*, Matth. 21, 29. 32. 27, 3. Hebr. 7, 21. (Ps. 110, 5 coll. Ier. 20, 16.) — 2) *poenitet me*, 2 Cor. 7, 8. οὐ μεταμέλομαι, εἰ καὶ μετεμελόμην, nunc non poenitet me, quan quam antea me poenituerat. (Ezech. 14, 22. Sap. 19, 2. Sir 30, 20. 1 Macc. 11, 10. Ioseph. ant. 1, 19. 6.) *.

Μεταμορφόω, ῶ, f. ώσω, (μετά et μορφόω) *formam muto*, *transformo*; μεταμορφόομαι, *transformor*, *transfiguror*; a) proprie de externo habitu, Matth. 17, 2. Marc. 9, 2 (Symmach. Ps. 33, 1. pro שָׁנָה, ubi LXX ἠλλοίωσε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ.) 2 Cor. 3, 18. ubi de externo splendore corporum post resurrectionem sermo esse videtur. coll. 1 Cor. 15, 49 Phil. 3, 21. — b) tropice de animi in melius mutatione, Rom 12, 2. (Senec. ep. 5. „sentio, non emendari me tantum, sed transfigurari.") cf. Ἀνακαινόω, Ἀνακαίνωσις.

Μετανοέω, ῶ, f. ήσω, (μετά et νοέω) — LXX pro נִחַם, 1) sapio post factum; — *mentem muto* in melins, et dicitur ut νοῦς non solum de consiliis, voluntate, moribus, sed etiam de intellectu ab errore resipiscente; igitur *resipisco*, *sapio*, Matth. 3, 2. 4, 17. 11, 20. Marc. 1, 15. 6, 12. Luc. 13, 3. 5. 15, 7. 10. 16, 30. Act. 2, 38. 3, 19. 17, 30. 26, 20. μετανοεῖν καὶ ἐπιστρέφειν, mentem ab errore idololatriae eiusque vitiis avocare et convertere ad Deum. Apoc. 2, 5. 16. 3, 3. 19. 16, 9. οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν. (Ioseph. ant. 2, 14. 5. οὐ μετενόει πρὸς τὴν ἔξοδον, i. e. ut exitum iis concederet. Sap. 5, 9.) — Ex adiuncto: *desisto*, Act. 8, 22. ἀπὸ τῆς κακίας, (Ier. 8, 6.) Apoc. 2, 21. ἐκ τῆς πορνείας. Similiter seq. ἐκ ib. v. 22. 9, 20. 21. 16, 11. — 2) *poenitet me*, *doleo*, Luc. 17, 3. 4. Ioseph. ant. 2, 15. 3. — sequente ἐπί ad indicandam rem, cuius poenitet aliquem, 2 Cor. 12, 21. (Ioel. 2, 13. Amos. 7, 3. 6. Ion. 3, 10. 4, 2. etiam seq. περί, Ier. 18, 8. 10. Ioseph. ant. 7, 7. 3.) — Ex Hebraeorum dicendi ratione: *poenitentiam agere* dicebantur etiam illi, qui propter peccata commissa Deum placare studerent, ideoque veste lugubri uterentur, cinere caput adspergerent, et a vino ciboque delicatiori aliisque oblectamentis abstinerent. Matth. 11, 21. 12, 41. Luc. 10, 13. 11, 32. (Ioel. 2, 12. Ion. 3, 16. Test. XII. Patr. p. 520.: ἑπτὰ ἔτη μετενόησα ἐνώπιον κυρίου· οἶνον

καὶ σίκερα οὐκ ἔπιον, καὶ κρέας οὐκ εἰςῆλθεν εἰς τὸ στόμα μου, καὶ πᾶν (πάντα) ἄρτον ἐπιθυμίας οὐκ ἐγευσάμην, πενθῶν ἐπὶ τῇ ἁμαρτίᾳ μου. Ibid. 607.: μετανοήσας ἐπὶ τούτοις, οἶνον καὶ κρέας οὐκ ἔλαβον ἕως γήρως, καὶ πᾶσαν εὐφροσύνην οὐκ εἶδον. Dicitur haec poenitentia ib. p. 611. μετάνοια τῆς σαρκός.) *.

*Μετάνοια*, ας, ἡ, (a μετανοέω) 1) *mutatio mentis, consiliorum* (Ioseph. de bell. 4, 6. 1.), *studiorum*, — *emendatio*, qua errorem et peccatum missum facimus, verum autem et rectum amplectimur, Matth. 3, 11. 9, 13. Marc. 1, 4. 2, 17. Luc. 3, 3. 5, 32. 15, 7. Act. 11, 18. Act. 13, 24. 19, 4. 2 Petr. 3, 9. Rom. 2, 4. ἄγειν εἰς μετάνοιαν (Ioseph. ant. 4, 6. 10. τοὺς νέους ἄγειν εἰς μετάνοιαν ὧν ἔπραττον.) De sententia cf. Sap. 11, 24. — Ex adiuncto: *conversio*, μετάν. ἡ εἰς τὸν θεόν, Act. 20, 21. 26, 20. — εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας. 2 Tim. 2, 25. — 2) *poenitentia*, Matth. 3, 8. Luc. 3, 8. 2 Cor. 7, 9. 10. Hebr. 6, 6. — Luc. 24, 47. μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. (Orat. Manass. v. 7. 8.) Act. 5, 31. (Sap. 12, 19.) — Hebr. 12, 17. μετανοίας τόπον οὐχ εὗρε, i. e. μετάνοια αὐτοῦ τόπον οὐχ εὗρε, non admittebatur a Deo eius poenitentia, nil effecit eius dolor. (Nisi hic μετάνοιαν referre velis ad Deum iratum, qui mentem mutat, i. e. condonat.) cf. Sap. 12, 10. ἐδίδους τόπον μετανοίας. Philo quod det. pot. inf. p. 172.: „Caino τῷ μὴ δεχομένῳ μετάνοιαν. De notione poenitentiae externae vid. *Μετανοέω*. *.

*Μεταξύ*, 1) adverb. *inter*, zwischen a) de loco: in medio, inter duo, Sap. 18, 23. μεταξὺ στάς. — b) de tempore; ubi proprie tempus indicat, quod inter duo facta interiacet; ὁ μεταξύ, videlicet χρόνος, tempus interiacens, Zwischenzeit. Io. 4, 31. ἐν τῷ μεταξύ, *interea*, nimirum *dum* mulier aberat in urbe. (Ioseph. ant. 2, 7. 1. τῷ μεταξὺ χρόνῳ. ant. 9, 9. 2. μεταξὺ δὲ ταῦτα λέγουσαν, interim dum haec dicebat. ib. 11, 6. 9. μεταξὺ πίνων, dum bibebat. Idem de bell. 1, 10. 4.) — Rarius indicat *subsequens*, et quidem proximum (non remotum) tempus, quod est inter id, de quo sermo est, et aliud, quod cogitando addi potest, ubi vertendum est: *postea statim, proxime* (Ioseph. ant. 7, 8. 3.); sic Act. 13, 42. τὸ μεταξὺ σάββατον, sabbatum proximum, s. proxime sequens. (Ioseph. de bell. 5, 4. 2. Δαβίδου τε καὶ Σολομῶνος, ἔτι δὲ τῶν μεταξὺ τούτων βασιλέων. Id. contra Apion. 1, 21. ὧν μεταξὺ ἐβασίλευσε. Plutarch. de discr. amic. et adul. c. 22. ἀποσιωπῶν μεταξύ, postea statim silens. vid. etiam exempla e Plutarcho a *Kypkio* II. p. 68. allata.) — — 2) est loco praepositionis, regitque genitivum substantivorum, *inter* a) de loco; Matth. 23, 35. μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. Luc. 11, 51. 16, 26. (Sap. 16, 19. μεταξὺ ὕδατος. Ioseph. ant. 7, 10. 4. μετ. τῶν πυλῶν.) — b) de hominibus, Matth. 18, 15. μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ. Act. 15, 9. Rom. 2, 15. μεταξὺ ἀλλή-

λων, invicem. Act. 12, 6. μεταξὺ δύο στρατιωτῶν. — (Sap. 4, 10. ζῶν μεταξὺ ἁμαρτωλῶν. Plutarch. de discr. amic. et adul. 1. μεταξὺ φιλίας, in amicitia, inter amicos. Ioseph. ant. 3, 6. 8) *.

*Μεταπέμπω*, f. ψω, (μετά et πέμπω) mitto aliquem post alium, prius missum vel digressum; usitatius in medio: mitto aliquem, ut alium ad me reducat, ad me vocet; *arcesso*, *advoco*, holen, rufen lassen, seq. accusativo; Act. 10, 5. 22. 29. 11, 13. 24, 24. 26. 25, 3. (LXX Num. 23, 7. pro הִנְחָה Gen. 27, 45. 2 Macc. 15, 31. 4 Macc. 12, 3. 6. Ioseph. ant. 2, 5. 4.) *.

*Μεταστρέφω*, f. ψω, (μετά et στρέφω), LXX pro הָפַךְ, 1) inverto, Ier. 21, 4. הֵסֵב, averto Deut. 23, 5. — 2) *muto*, *immuto*, Act. 2, 20. ὁ ἥλιος (splendor solis) μεταστραφήσεται εἰς σκότος, (Ioel. 2, 31.) coll. Ps. 66, 5. Iac. 4, 9. γέλος εἰς πένθος. (Amos. 8, 10. 1 Macc. 9, 41. coll. Dan. 10, 8.) — Ex adiuncto: muto in peius, *perverto*, Gal. 1, 7. τὸ εὐαγγέλιον. Sir. 11, 31. τὰ ἀγαθὰ εἰς κακά. Test. XII. Patr. p. 688. ὁ Βελιὰρ τὸ ἀγαθὸν ἐν πονηρίᾳ (pro εἰς πονηρίαν) μεταστρέφει. *.

*Μετασχηματίζω*, f. ίσω, (μετά et σχῆμα) 1) *alia forma induo*, *transfiguro*; Phil. 3, 21. μετασχηματίσει τὸ σῶμα, transmutabit corpus. (De habitu externo Ioseph. ant. 7, 10. 5. μετασχηματίσας αὐτόν, habitu externo mutato. ib. 8, 11. 1. Sic Symmach. 1 Sam. 28, 8. וַיִּתְחַפֵּשׂ, ubi LXX συνεκαλύψετο καὶ περιεβάλετο ἱμάτια ἕτερα) — Medium: *alia forma induo me*, *transmuto me*, *alicuius personam induo*; 2 Cor. 11, 13. μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους, ib. v. 14. εἰς ἄγγελον; ib. v. 15. ὡς διάκονοι. Test. XII. Patr. p. 530. „Egregores μετεσχηματίσαντο εἰς ἀνθρώπους." 4 Macc. 9, 22. „igne consumendus ὥςπερ ἐν πυρὶ μετασχηματιζόμενος εἰς ἀφθαρσίαν ὑπέμεινεν τὰς στρέβλας." — 2) *transfero*, de figurate dictis, 1 Cor. 4, 6. *.

*Μετατίθημι*, perf. μετέθηκα, aor. pass. μετετέθην, (μετά et τίθημι) 1) *transpono*, *transfero in alium locum*, a) proprie Act. 7, 16. (LXX pro הִגְלָה Ier. 52, 25—29. Test. XII. Patr. p. 522.) Hebr. 11, 5. Ἐνὼχ μετετέθη, intell. πρὸς τὸν θεόν. (LXX Gen. 5, 24. μετέθηκεν αὐτὸν ὁ θεός, hebr. לָקַח. Sir. cap. 44, 16. de eodem Henocho usurpat μετετέθη; Ioseph. ant. 1, 3. 4. ἀνεχώρησε πρὸς τὸ θεῖον. coll. Sap. 4, 10.) — de munere: Hebr. 7, 12. μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱερωσύνης, quum transferretur sacerdotium in alium, s. in aliam tribum. (Ioseph. ant. 12, 9 7. μεταθῆναι τὴν τιμὴν (pontificatum) ἀπὸ ταύτης τῆς οἰκίας εἰς ἕτερον οἶκον.) — b) tropice: *sententia*, *opinione*, *usu aliquid transfero*, idque in malam partem: *perverto*, *abutor*; Iud. v. 4. τὴν τοῦ θεοῦ χάριν μετατιθέντες εἰς ἀσέλγειαν, qui Dei gratia abutuntur ad lasciviam. — 2) *averto*, *dimoveo*, a) pr. Deut. 27, 17. ὁ μετατιθεὶς (הַסִּיג) ὅρια τοῦ πλησίον, Hos. 5, 10. cf. Ps. 46, 2. ubi textu hebr.

est מוּם. — tropice, medium: averto me, *descisco*, Gal. 1, 6. μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαντος ὑμᾶς εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον. (2 Macc. 7, 24. μεταθέμενος ἀπὸ τῶν πατρίων νόμων. cf quae *Kypkius* II. p. 273. e profanis collegit. Hinc etiam: muto sententiam, τὴν γνώμην. Ioseph. de vita §. 33. cf. *Krebsius* in obss. Flav. p. 316 sqq.) *.

*Μετέπειτα*, adv. *deinde, postea* (ex μετά et ἔπειτα post). Hebr. 12, 17. (Iudith. 9, 5. 3 Macc. 3, 24. Ioseph. ant. 6, 4. 6. ταῖς μετέπειτα γενεαῖς.) *.

*Μετέχω*, aor. 2. μετέσχον, praet. μετέσχηκα (μετά et ἔχω) *particeps sum, particeps fio, percipio*, 1 Cor. 9, 10. ἐπ' ἐλπίδος τοῦ μετέχειν (ita *Griesb.*) spe frugum percipiendarum. — seq. genitivo, τῆς ἐξουσίας, 1 Cor. 9, 12. τραπέζης κυρίου, 1 Cor. 10, 21. φυλῆς ἑτέρας μετέσχηκε, ex alia fuit tribu, Hebr. 7, 13. — Hebr. 2, 14. cf. Sap. 19, 6. 3 Esdr. 8, 70. μετέχ. ἀνομίας. 2 Macc. 4, 14. 5, 27. — De victu 1 Cor. 10, 30. χάριτι μετέχω (τῆς τροφῆς) cum gratiarum actione edo. Seq. ἐκ: 1 Cor. 10, 17. ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν. Hebr. 5, 13. γάλακτος. cf. 3 Esdr. 5, 40. ubi in textu hebr. Esdr. 2, 6. est אָכַל *.

*Μετεωρίζω*, f. ίσω, a μετέωρος. Hoc verbum, quod semel, Luc. 12, 29. μὴ μετεωρίζεσθε, legitur, multum exercuit interpretes. (Vid. *Wolfius* in cur. phil. ad h. l.) Quidam vertunt: nolite curare quae sunt μετέωρα, in nubibus, i. e. alta et inutilia appetere. Alii: ne mens vobis distrahatur. Alii: nolite animo evagari et praesentibus parum intenti nubes et astra suspicere. Alii, et quidem plurimi, de animo suspenso, inter spem et metum fluctuante explicant, metaphora ducta a navibus, quae aestu maris iactantur. Vix autem doceri potest, μετέωρον unquam dici animo fluctuantem, quum in locis hanc in rem excitatis μετέωρος potius esse videatur attentus, cupidus, ut haud raro legitur. Μετέωρος enim est 1) *altus, sublimis*, Sir. 37, 14. σκοποὶ ἐπὶ μετεώρου καθήμενοι. Ioseph. de bell. 5, 9. 3. μετέωρος ὑπεραίρομαι. Diod. Sic. p. 686. edit. Rhodom. τόποι μετέωροι; cui etiam μετέωροι dicuntur, qui in alto mari navigant, p. 448. Inde μετεωρίζεσθαι, *in altum se efferre*, LXX pro הִגְבִּיהַּ Obad. v. 4. ἐὰν μετεωρισθῇς ὡς ἀετός. Mich. 4, 1. pro נִשָּׂא μετεωρισθήσεται ὑπεράνω τῶν βουνῶν. Ezech. 10, 16. 17. 19. pro רוּם. (Xenoph. Cyrop. 6, 33. μετεωριζόμενος καπνός.)

2) tropice μετέωρος de animo: *elatus*, i. e. vel spe erectus, fiducia elatus (Diod. Sic. p. 433. μετέωροι ταῖς ψυχαῖς) vel fiducia nimia inflatus, superbiens (Diod. Sic. p. 350. μετ. ταῖς ἐλπίσι.) Hinc μετεωρισμός superbia, audacia inflati animi 2 Macc. 5, 21. et μετεωρίζεσθαι *efferri animo*, i. e. vel erigi spe, fiducia, Diod. Sic. p. 359. Polyb. 3, 4. et 3, 70. vel altos spiritus ducere, nimis turgere, superbire, Diod.

Sic. p. 78. 2 Macc. 5, 17. ἐμετεωρίζετο τὴν διάνοιαν, efferebatur animo. ib. 7, 34. 3 Macc. 6, 5. Ps. 131, 1. οὐδὲ ἐμετεωρίσθησαν (רָמוּ) οἱ ὀφθαλμοί μου. (Phil. lib. 1. de vit. Mos. p. 632. μετεωρίσας καὶ φονήσας ἡμᾶς τῷ λόγῳ. — De fluviis tumescentibus Philo lib. 2. vit. Mos. p. 651., de mari fluctus altos ciente, Diod. Sic. p. 482.)

3) denique μετέωρος est: *attentus*, *intensus*, nostrum: *gespannt*, begierig, *valde cupidus*, metaphora ducta vel ab iis, qui de alto prospiciunt quasi speculatores (Sir. 37, 4.), vel, quod magis placet, qui oculis sublatis cupide prospiciunt, igitur magna cupiditate feruntur. Ioseph. de bell. 4, 4. 1. ἔθνος μετέωρον πρὸς τὰ κινήματα, populus cupidus seditionis. ib. 4, 5. 1. μετέωροί τε (cupidi) οἱ ζηλωταὶ τὴν ἄφιξιν αὐτῶν ἐκαραδόκουν. vid. etiam ant. 4, 3. 1. et 8, 8. 2. Polyb. 3, 78. σπεύδοντες καὶ μετέωροι ὄντες εἰς τὴν πολεμίαν. ib. 5, 42. ἕτοιμος ἦν καὶ μετέωρος στρατεύειν. Hinc μετεωρισμὸς ὀφθαλμῶν, Sir. 23, 4. 26, 9. et Test. XII. Patr. p. 628. et p. 733. de lascivia, s. vehementia cupiditatum, et μετεωρίζεσθαι, quanquam ita apud profanos vix legatur; est: *cupidum esse*, *animum intendere ad aliquid*, *desiderio rei ferri*. Luc. 12, 29. igitur est: nolite his rebus magnopere intenti esse, sive desiderio earum abripi. Sic נָשָׂא נֶפֶשׁ est valde cupere, valde desiderare aliquid, Deut. 24, 15. Hos. 4, 8. Prov. 19, 18. Ier. 22, 27. 44, 14. (De verbo μετεωρίζειν e profanis potissimum conferendi sunt *Munthius*, *Loesnerus*, *Wolfius* ad Luc. 12, 29. et *Schwarzius* in lex. N. T. s. h. v.)

*Μετοικεσία*, ας, ἡ, (a μετοικέω, sedem permuto, peregrinor) *sedis mutatio*, *peregrinatio*, migratio, qua quis extorris et patria carens in aliqua urbe s. terra habitat. Vid. *Munthii* obss. p. 1. Sic LXX pro גָּלוּת, Obad. v. 20. — de *exilio* babylonico, pro גָּלָה 2 Reg 24, 16. 1 Chron. 5, 22. Ezech. 12, 11. et quater apud Matthaeum c. 1, 11. 12. 17. *.

*Μετοικίζω*, f. ιῶ, (μετά et οἰκίζω habitare facio) *migrare iubeo*, *transfero in alias sedes*; bis in N. T. Act. 7, 4. 43. — LXX pro הִגְלָה 2 Sam. 5, 6. Ier. 22, 12. Amos. 5, 27. μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα Δαμασκοῦ. coll. Iob. 18, 19.

*Μετοχή*, ῆς, ἡ, (a μετέχω) *participatio*; — *communio*, *societas*; 2 Cor. 6, 14. ubi i. q. κοινωνία. Psalt. Sal. 14, 4. ἐν μετοχῇ ἁμαρτίας αὐτῶν. (LXX sed alio sensu pro חֻבְּרָה, Ps. 121, 2.) Hesych. μετοχή· κοινωνία, σχέσις. *.

*Μέτοχος*, ου, ὁ, (a μετέχω) seq. genitivo: 1) *particeps*; Hebr. 3, 1. κλήσεως, ib. 6, 4. πνεύματος ἁγίου. ib. 12, 8. — 2) qui est in societate alicuius, *socius*, *amicus*; Hebr. 3, 14. μέτοχοι τοῦ Χριστοῦ i. e. Christiani, Christi adseclae, eius gloriae participes. (LXX pro חָבוּר, Hos. 4, 18. μέτοχος εἰδώλων.) Luc. 5, 7. Hebr. 1, 9. et apud LXX pro חָבֵר Ps. 45, 9. 119, 63. Eccles. 4, 10. *.

*Μετρέω, ῶ*, f. *ήσω*, (a *μέτρον*) 1) *metior*, i. e. a) *dimetior*, *τῷ καλάμῳ*, fune messorio, Apoc. 11, 1. 2. 21, 15—17. (LXX pro מָדַד, *τὸ γομόρ*, Exod. 16, 18. coll. Ruth. 3, 15. — *τὸ ὕδωρ*, Ies. 40, 12. — etiam numero metior, numero, Ier. 33, 22. *ἄμμον θαλάσσης*.) — b) *emetior*, zumessen, *metiendo distribuo*; sic in proverbio, Matth. 7, 2. Marc. 4, 21. Luc. 6, 38. ubi profani dicunt *μετρεῖν τὴν ἴσην τινί*. — *Μετρέομαι*, *dimensum accipio*, ich bekomme zugemessen, Marc. 4, 24. Ioseph. de bell. 3, 7. 12. et ant. 12, 3. 4. — 2) *pondero*, *expendo*, LXX Dan. 5, 28. pro מְנֵה; — iudicio expendo, *aestumo*, 2 Cor. 10, 12. *αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς μετροῦντες*, i. q. postea *συγκρίνοντες*, de iis, qui se nonnisi secum ipsis (*ἐν ἑαυτοῖς*) comparant et metiuntur. (Horat. I. Epist. 7, v. 98. „metiri se suo modulo ac pede.") Test. XII. Patr. p. 713. *ἐμέτρουν ἐμαυτόν*, de iis qui modeste de se statuunt. Eodem sensu Ignat. ad Trall. §. 4. Sap. 4, 8. *γῆρας γὰρ τίμιον οὐκ ἀριθμῷ ἐτῶν μεμέτρηται*. Demosth. 314, 24.: *τῇ γαστρὶ μετροῦντες τὴν εὐδαιμονίαν*. *.

*Μετρητής, οῦ, ὁ*, (a *μετρέω*) 1) mensor; — 2) *metretes*, *amphora attica*, *cadus*, (LXX pro בַּת 2 Chron. 4, 5. 3 Esdr. 8, 20. *οἴνου μετρητῶν ἑκατόν*, LXX Esdr. 7, 22. *οἴνου βατῶν ἑκατόν*) mensura liquidorum, duos et septuaginta sextarios, seu congios duodecim atticos continens. Semel Io. 2, 6. (Polyb. 2, 15. 1. Demosth. 1045, 6. Alian. Hist. Anim. 8, 9.) — Amphora romana octo et quadraginta sextarios romanos capiebat.

*Μετριοπαθέω, ῶ*, f. *ήσω*, (a *μετριοπαθής*, qui modum tenet, moderatus) *moderor affectus vehementiores*, *modum teneo*. Vid. *Kyphii* obss. II. p. 388. et quae ibi e profanis allata sunt. — In N. T. semel Hebr. 5, 2. ubi pontifex Iudaeorum dicitur *μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσι καὶ πλανωμένοις*. Plurimi vertunt: *moderate fero*, *indulgeo*; sed ita vix de pontifice dici poterat. Alii (vid. *Krebsius* in obss. Flav. p. 371.): *misericordia tangi*, quo sensu utique Ioseph. arch. 12, 3. 2. et *μετριάζειν*, ib. 5, 7. 7. legi videtur. Sed nec sic pontifici iudaeo satis convenit. Fortasse *μετριοπαθεῖν* hic est pro *μετρίως* s. *ἐκ μέτρου παθεῖν* (*σὺν*) *τοῖς ἀγνοοῦσι*, qui *aliquo modo* patitur eadem, quae peccator, qui miseria aliquo modo tangitur aeque ac peccator, qui mortem meruit. Vide quo modo c. 5, 7. 8. eadem transferuntur in Christum. cf. Phil. 2, 6—8. Hebr. 2, 17. 18. inprimis c. 4, 15. ubi dicitur *πεπειρασμένος κατὰ πάντα*, *χωρὶς ἁμαρτίας*.

*Μετρίως*, (a *μέτριος*) adv. secundum mensuram, i. e. *modice*, ita ut modus servetur, 2 Macc. 15, 38. (Xenoph. anab. 2, 3. 12.) — *mediocriter*, *parum*, ut nostrum *mässig*; Act. 20, 12. *οὐ μετρίως*. (Xenoph. Mem. 4, 1. 1.) coll. Io. 3, 34.

*Μέτρον*, ου, τό, 1) *mensura*, qua metimur, a) de mensura cava, qua metimur eam explendo, Matth. 7, 2. Marc. 4, 24. Luc. 6, 38. — Matth. 23, 32. πληρώσατε τὸ μέτρον, vid. Ἀναπληρόω et Πληρόω. LXX pro בַּת 2 Chron. 2, 10. אֵיפָה Lev. 19, 36. Deut. 25, 14. — b) de fune vel baculo messorio, Apoc. 21, 15. μέτρον (in textu *Griesb.*) κάλαμον χρυσοῦν. ib. 21, 17. vid. Ἄνθρωπος. LXX pro מִדָּה, קָו, Ezech. 42, 16—19. 2 Reg. 21, 13. Thren. 2, 18. Exod. 26, 2. 8. 36, 8. 13. — Ἐκ μέτρου, adhibita mensura, i. e. *parce*, non largiter, Io. 3, 34. — 2) demensum, *proportio*, *modus*, Rom. 12, 3. μέτρον τῆς πίστεως. Eph. 4, 7. 13. 2 Cor. 10, 13. μέτρον τοῦ κανόνος, vid. Κανών. cf. Sap. 11, 20. Iob. 38, 5. *.

*Μέτωπον*, ου, τό, (ex μετά et ὤψ, vultus) *frons*, *die Stirn*, Apoc. 7, 3. 9, 4. 13, 16. 14, 1. 9. 17, 5. 20, 4. 22, 4. (LXX pro מֵצַח, Exod. 28, 33. Ezech. 9, 4. Psalt. Sal. 15, 10. τὸ σημεῖον ἀπωλείας ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτῶν; contra v. 8. τὸ σημεῖον τοῦ θεοῦ ἐπὶ δικαίους εἰς σωτηρίαν.) *.

*Μέχρι* et seq. vocali etiam, quanquam non semper, μέχρις (sic bis Hebr. 12, 4. et Marc. 13, 30. Utrumque etiam legi apud antiquos scriptores, ut μέχρι οὗ, Herodot. 2, 19. μέχρις οὗ Herodot. 1, 181, monuit *Lobeck*. ad Phryn. p. 14.) indicat *terminum ad quem*, et quidem definitum et *absolutum*, quo res finitur, quum ἄχρι terminum minus definitum nec absolutum indicet, quod vero discrimen non ubique servatur. Vid. etiam Ἄχρι.

I) praepositionis naturam induit, cui iungitur genitivus nominis: 1) *usque ad*, a) de tempore; Matth. 13, 30. μέχρι θερισμοῦ, usque ad messem (neque amplius). Act. 20, 7. Hebr. 9, 10. 1 Tim. 6, 14. — μέχρι τέλους, Hebr. 3, 6. 14. (ἄχρι τέλους, Hebr. 6, 11, Apoc. 2, 26. ἕως τέλους, 1 Cor. 1, 8.) — Ἀπὸ — μέχρι, Act. 10, 30. Rom. 5, 14. ἀπὸ Ἀδὰμ — μέχρι Μωσέως, ab Adamo usque ad Mosen regnavit mors, videlicet μὴ ὄντος νόμου, sine lege mosaica. (Ps. 105, 19. μέχρι τοῦ ἐλθεῖν, hebr. עַד עֵת. Iob. 8, 2. μέχρι τίνος, quousque. ib. 18, 2.) — Μέχρις οὗ, intellige χρόνου ὅτε, usque ad tempus quo, i. e. usque dum, Marc. 13, 30. (Ioseph. ant. 6, 11. 9. — ἄχρις οὗ, 1 Cor. 11, 26. 15, 25. Gal. 3, 19.) — b) de loco, ad quem, Rom. 15, 19. ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ — μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ. (Iob. 38, 11. μέχρι τούτου ἐλεύσῃ.) — c) de fato: Phil. 2, 8. μέχρι θανάτου, ita ut mortem subiret. 2 Tim. 2, 9. κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν, ita, ut vincula patiar. — 2) *usque ad*, pro ἄχρι terminum nondum absolutum indicans; Matth. 11, 23. ἔμεινεν ἂν μέχρι τῆς σήμερον. c. 28, 15. (LXX solent dicere ἕως τῆς σήμερον.) — Phil. 2, 30. μέχρι θανάτου ἤγγισε, morti proximus fuit, i. e. in mortis pericula venit. Hebr. 12, 4. οὔπως μέχρις αἵματος ἀντικατέστητε, usque ad sanguinem, i. e. ut mortis discrimen subiretis. (2 Macc. 13, 14. ἀγωνί-

σασθαι μέχρι θανάτου περὶ νόμων. (Ἄχρι θανάτου, Apoc. 2, 10. 12, 11.) — II) est adverbium: *usque dum, donec*; Eph. 4, 13. μέχρι καταντήσωμεν. *.

*Μή*, particula negativa, *non*, prohibitiva, *ne*, et interrogativa: *num?* — Differt ab altera particula negandi, οὐ, ita, ut οὐ absolute et obiective, ut loquuntur, neget, μή vero hypothetice et subiective, quare οὐκ de re ipsa, in se spectata, μή vero de cogitatione rei, sive re, quatenus cogitatur, dicitur. *Μή* ergo ubique ponitur, ubi aliquid hypothetice enuntiatur, vel secundum voluntatem, iudicium, desiderium alicuius, ubi dicitur de eo, quod fieri potest, fieri posse vel faciendum, factumve esse videtur vel sumitur; Bedingung, Annahme, Meinung, Wille, das Können, Mögen, Sollen. Idem discrimen servatur in compositis οὐδέ et μηδέ, οὔτε et μήτε, οὔπως et μήπως, οὐδείς et μηδείς etc. Videantur de ea re prae caeteris *Hermannus* ad Viger. p. 796—810. et Grammaticorum libri, *Matthiae*, §. 608., *Buttmanni* §. 135., *Rostii* §. 135., *Wineri* p. 171 sq. — Legitur igitur 1) in *enuntiationibus* hypotheticis et subiectivis *dependentibus* ab alia enuntiatione, a) *solum cum verbo*, potissimum cum infinitivo, cui saepius etiam articulus praefigitur; Marc. 12, 14. δῶμεν ἢ μὴ δῶμεν, demus an non demus, sollen wir geben oder nicht. Io. 3, 18. ὅτι μὴ πεπίστευκεν, quod non crediderit; (sumitur enim aliquem esse qui non crediderit; οὐ, si legeretur, de certo quodam dictum esset.) Io. 10, 37. μὴ πιστεύετε non vultis fidem habere. Col. 2, 18. ἃ μὴ ἑώρακεν ἐμβατεύων, investigans ea, quae conspicere nunquam potuit; (si legeretur ἃ οὐχ ἑώρακεν, hoc esset: quae non conspexit, quanquam conspicere potuisset.) Luc. 17, 1. ἀνενδ. ἐστι τοῦ μὴ ἐλθεῖν. — De eo quod *decet*, conducit, quia hoc pendet a iudicio de honesto et bono, Matth. 23, 23. ἔδει — μὴ ἀφιέναι. Luc. 11, 42. Act. 25, 24. 27, 21. Rom. 1, 28. 14, 21. καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα. 1 Cor. 7, 1. 1 Tim. 3, 3. 6. 8. 5, 13. Tit. 1, 11. — Post verba *volendi*, Luc. 21, 14. Act. 4, 20. οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς μὴ λαλῆσαι, non possumus non velle loqui, i. e. oportet nos utique loqui. Rom. 13, 3. — *iubendi*, *monendi*, *vetandi*, *impediendi*, Matth. 2, 12. χρηματίζειν μή. Luc. 2, 26. Luc. 4, 42. κατεῖχον αὐτὸν, τοῦ μὴ πορεύεσθαι. — λέγω (praecipio) μή, i. e. veto, Matth. 5, 34. 39. Act. 21, 4. 21. Rom. 2, 21. 22. 12, 3. — γράφω μή, 1 Cor. 5, 9. 11. — Sic etiam post παραγγέλλειν, Act. 1, 4. 4, 18. 5, 28. 14. 1 Tim. 1, 3. *Παρακαλεῖν*, Act. 9, 38. 19, 31. 2 Cor. 6, 1. *Κωλύειν* τοῦ μή, Act. 10, 47. — Vid. etiam Luc. 24, 16. Act. 14, 18. 1 Tim. 1, 20. ἵνα παιδευθῶσιν μὴ βλασφημεῖν. 1 Petr. 3, 10. — Post verba *providendi*, *cavendi*, *timendi*: *ne*; βλέπειν, Matth. 24, 4. Marc. 13, 5. Luc. 21, 8. et saepius, σκοπεῖν, Luc. 11, 35. ὁρᾶτε, Matth. 18, 10. 24, 6. — ὅρα μή, Apoc.

19, 16. 22, 9. — Ἐπισκοπεῖν, Hebr. 12, 15. 1 Petr. 5, 2. — Σκοπεῖν seq. indic. praesentis, semel Luc. 11, 35. φοβεῖσθαι, εὐλαβεῖσθαι, Act. 27, 17. 2 Thess. 2, 1. 2. 2 Cor. 12, 20 sq. Vid. etiam Matth. 6, 1. Marc. 13, 36 sq. — Post verba *dicendi, iudicandi, negandi;* Matth. 22, 23. λέγοντες, μὴ εἶναι ἀνάστασιν. Marc. 22, 23. Luc. 20, 27. 22, 34. ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναι. Act. 25, 27. ἄλογόν μοι δοκεῖ, μή. c. 15, 19. κρίνω μὴ παρενοχλεῖν. ib. v. 38. — Post verba *rogandi*, Luc. 22, 40. 2 Cor. 10, 2. 13, 7. Eph. 3, 13. Iac. 5, 17. — — b) μή cum *participio* sine articulo legitur, si per participium formatur enuntiatio hypothetica vel subiectiva, igitur ubi sensus est: *si quis sit eiusmodi*, vel ubi participium verti potest: *tanquam qui, quamvis sim s. sit.* Potest igitur participium resolvi in verbum finitum cum εἰ, ἐάν, καίπερ, ὅτι. Matth. 1, 19. μὴ θέλων, quum nollet. 18, 25. μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ, quum non haberet. 22, 29. μὴ εἰδότες, tanquam qui non intelligatis. Luc. 7, 30. μὴ βαπτισθ., dum nolebant lavacro sacro uti. Luc. 18, 2. τὸν θεὸν μὴ φοβούμενος, qui putabatur talis, qui Deum non curaret. Io. 7, 15. μὴ μεμαθηκώς, als einer der nicht gelernt hat. Act. 9, 26. μὴ πιστεύοντες, quum credere non possent. 1 Cor. 7, 37. μὴ ἔχων ἀνάγκην, tanquam qui. 9, 21. μὴ ὢν ἄνομος, quamvis non sum. 10, 33. 2 Cor. 6, 9. καὶ μὴ θανατ. quanquam non. Phil. 3, 9. μὴ ἔχων, als ein solcher, der nicht hat. 1 Petr. 1, 8. μὴ ὁρῶντες, quamvis nunc non conspicitis. Vid. etiam Matth. 3, 10. 8, 4. 9, 30. Marc. 2, 4. 8, 1. Luc. 2, 20. 45. 11, 24. Rom. 4, 19. 1 Cor. 7, 29—31. 11, 29. 2 Cor. 3, 14. 5, 19. Phil. 2, 4. Hebr. 4, 2. 1 Io. 5, 16. ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον (οὖσαν) et saepius. — c) μή cum *participio, cui praefixus est articulus*, a) ubi participium accuratius definit rei qualitatem, et proprie est: *qui talis est, at non*, Matth. 10, 28. ἀπὸ τῶν — τὴν ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι. c. 18, 13. 25, 29. ἀπὸ τοῦ δὲ μὴ ἔχοντος. Luc. 3, 11. 12, 48. 19, 26. Io. 3, 18. 6, 64. ᾔδει τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες. c. 7, 49. ὁ ὄχλος οὗτος, ὁ μὴ γινώσκων. Rom. 1, 28. ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα, talia, quae minime decent. c. 4, 17. τὰ μὴ ὄντα, quae (ex opinione hominum) videbantur esse non posse. Rom. 8, 4. 10, 20. 1 Cor. 1, 28. τὰ μὴ ὄντα, quae nihil esse videbantur. 2 Cor. 4, 18. τὰ μὴ βλεπόμενα, quae conspici prorsus non possunt. c. 5, 21. τὸν μὴ γνόντα ἁμαρτίαν, qui talis fuit, ut prorsus expers esset pecc. Gal. 4, 8. τοῖς μὴ φύσει οὖσι θεοῖς. 1 Thess. 4, 5. τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν θεόν. (Gal. 4, 8. οὐκ εἰδότες τὸν θεόν, quia in hoc loco de certo et definito numero hominum sermo est.) 2 Thess. 1, 8. Hebr. 7, 6. 12, 27. 2 Petr. 1, 9. — b) in initio, ubi ὁ μή seq. participio, est: *si quis est, qui non,* quod idem est quod: *quisquis,* si quis sit; de indefinito numero; ὁ μή, Matth. 12, 30. ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ. (οὐκ po-

nendum fuisset, si de certo quodam homine sermo fuisset.) Luc. 11, 23. Io. 10, 1. 12, 48. 14, 24. Rom. 14, 3. 6. 1 Cor. 7, 38. 1 Io. 4, 8. 14. 20. 5, 20. — μακάριος ὁ μή, Io. 20, 29. Rom. 14, 20. — πᾶς ὁ μή, 1 Io. 3, 10. 4, 3. 2 Thess. 2, 12. — d) *relativis* iungitur μή, si relativa non ad certum aliquem, vel certum numerum referuntur, sed indefinite ponuntur; Marc. 4, 22. ὃ ἐὰν μὴ φανερωθῇ, was nicht irgend offenbar werden sollte. Marc. 11, 23. ὃς ἂν μὴ διακριθῇ. Luc. 8, 18. 9, 5. ὅσοι ἂν μή. Act. 3, 23. ἥτις ἂν μὴ ἀκούσῃ. Apoc. 13, 15. [ὃς s. ὅςτις οὐ legitur, vel ubi est numerus definitus, ut Luc. 14, 33. vel ubi aliquid absolute, et tanquam factum, non vero tanquam cogitatum vel quod fieri possit, enuntiatur, ut Matth. 10, 38. 13, 12. Marc. 4, 25. 9, 40. Luc. 9, 50. 14, 27.] — e) μή sequitur particulas conditionales, ut ἐάν, εἰ, Matth. 24, 22. Io. 10, 38. 15, 4. 6. 24. Iac. 2, 17. Vid. Ἐάν et Εἰ. Sic etiam ubi enuntiatio antecedens in se est hypothetica, ut Luc. 10, 10. vel ubi εἰ habet, a quo pendet μή in sequenti enuntiatione; Marc. 12, 19. ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ — καὶ τέκνα μὴ ἀφῇ. Luc. 11, 36. Io. 12, 47. 1 Cor. 13, 1—3. Col. 1, 23. εἴγε — καὶ μὴ μετακ. Iac. 2, 14. — [Ubi legitur εἰ οὐ, οὐ non ad conditionem sed ad verbum referendum est, quod reddit negativum; ut Matth. 26, 24. καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη, i. e. τό non natum esse ei conduxisset; μή esset vel dubitantis, an unquam natus sit, vel sumentis, eum non natum esse. Luc. 18, 4. εἰ καὶ θεὸν οὐ φοβοῦμαι, si vel Deum sperno; μὴ φοβ. esset: si vel Deum spernere videar. Tantum Io. 10, 37. εἰ οὐ videtur dictum pro εἰ μή, nisi fortasse οὐ usurpatum est, ne Iesus videretur dixisse, se posse etiam non facere opera Dei.] — f) post particulas finem vel eventum indicantes; ἵνα μή, *ne*, Matth. 26, 5. Luc. 8, 10. Io. 3, 16. Act. 5, 26. ἤγαγον αὐτοὺς οὐ μετὰ βίας, (ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν), ἵνα μὴ λιθασθῶσιν. — Etiam ubi μή serius sequitur; Matth. 5, 29 sq. Marc. 4, 12. Io. 11, 50. Act. 27, 42. 1 Cor. 1, 10. 2 Cor. 4, 7. — Saepius. Vid. Ἵνα. — Ὅπως μή, Matth. 6, 18. Luc. 16, 26. Act. 20, 16. 1 Cor. 1, 29. — Ὥςτε μή, Matth. 8, 28. Marc. 3, 20. 1 Cor. 1, 7. 2 Cor. 3, 7. 1 Thess. 1, 8. — τοῦ μή pro ὥςτε μή, Hebr. 11, 5. — καὶ μή, pro ὥςτε μή, Luc. 13, 11. — g) post praepositiones; διὰ τὸ μή Matth. 13, 5. Marc. 4, 5. 6. Iac. 4, 12. — Εἰς τὸ μή, 1 Cor. 10, 6. 2 Cor. 4, 4. 1 Petr. 3, 7. — πρὸς τὸ μή, Luc. 18, 1. 2 Cor. 3, 13. 1 Thess. 2, 9. 2 Thess. 3, 8.

2) μή in *enuntiatione non dependente* est a) coniunctio: *ne*; quae est α) *optantis*, cum optativo; 2 Tim. 4, 16. μὴ αὐτοῖς λογισθείη. (Iob. 27, 5.) — μὴ γένοιτο, Luc. 20, 16. Vid. Γίνομαι. — β) hortantis, vetantis, ubi legitur cum imperativo et coniunctivo. Matth. 1, 20. μὴ φοβηθῇς. c. 3, 9. μὴ δόξητε. 5, 17. μὴ νομίσητε. 6, 2. μὴ σαλπίσῃς. v. 3. Act.

1, 20. Gal. 5, 13. μόνον μὴ δουλεύετε. — Saepissime. — Omisso sed cogitatione addendo imperativo vel coniunctivo legitur, Io. 13, 9. Rom. 3, 13. 2 Cor. 9, 7. — pro μηδέ, Matth. 10, 10. Marc. 6, 8. Luc. 10, 4. — Μή cum imperativo et coniunctivo de eo, quem putamus id, quod vetatur, facere posse, vel facturum esse; οὐ vero de eo, quem scimus non esse ea audacia, ut faciat, quare in praeceptis divinis requiritur μή, non vero οὐ, ut Marc. 10, 19. Iac. 2, 11. Si vero aliquoties, ut Matth. 5, 21. 27. 33. Rom. 13, 9. legitur οὐ, hoc repetendum est ex versione alexandrina. Vid. Exod. 20, 14. 15.

b) est particula *interrogativa*, ubi indicat, quaerentem non probare, quod alterius iudicium vel voluntatem esse sumit, dass der Fragende etwas voraussetzt, was er nicht will und billiget; *invitat igitur ad negandum*, et respondet Latinor. *num?* Matth, 7, 9. μὴ λίθον ἐπιδώσει. ib. v. 10. 9, 15. μὴ δύνανται, num debent. Marc. 2, 19. Luc. 5, 34. 11, 11 sq. 17, 9. Io. 3, 4. 4, 12. 7, 35. Rom. 3, 3. 5. 1 Cor. 1, 13. Iac. 3, 12. et saepius. (Iob. 8, 3. 11. 1, 9. Gen. 19, 9.) — καὶ μή, *oder etwa*, Rom. 3, 8. — Μὴ οὐκ, invitat ad affirmandum: *num non?* Rom. 10, 18. 19. 1 Cor. 9, 4. 5.

3) οὐ μή si iunguntur, μή etiam hic subiective et οὐ obiective negat, et est: non dubito, nil obstat quo minus aliquid fiat, es waltet kein Zweifel, keine Besorgniss ob, dass etwas geschehen werde, i. e. certissime fiet, quare οὐ μή fortius negat: *prorsus non, nullo modo, minime;* cum coniunctivo aoristorum, Matth. 5, 18. 20. 26. 13, 14. 15, 5. 16, 28. 23, 39. 24, 2. Marc. 9, 41. Luc. 18, 17. Io. 6, 35. 8, 51 sq. Rom. 4, 8. 2 Petr. 1, 10. et saepius. — Cum futuro indicativi, quod est pro futuro (Vid. *Hermann.* ad Viger. p. 742. no. 150) Matth. 16, 22. 26, 35. — οὐδ' οὐ μὴ γένητε, Matth. 24, 21. οὐδὲν οὐ μή, nihil prorsus, Luc. 10, 19. — οὐδεὶς ὃς — οὐ μή Luc. 18, 30.

Μήγε, vid. in Γέ.

Μηδαμῶς, (ex μή, δέ et ἀμός, aliquis) *minime, nequaquam, absit;* bis Act. 10, 14. 11, 8. — LXX pro חָלִילָה Gen. 18, 25. 1 Sam. 2, 32. 20, 2. 9. coll. Ezech. 4, 14. 20, 49. Ion. 1, 14.

Μηδέ, (ex μή et δέ) coniunctio ab οὐδέ ita distinguenda ut μή ab οὐ. Vid. Μή. Sequitur plerumque praecedens μή, etiam μηδείς, Luc. 3, 14. 1 Tim. 5, 22. semel μήπω, Rom. 9, 11. Significat 1) *neque,* et quidem a) ubi simpliciter negat, et est pro *et non,* Matth. 10, 14. 22, 29. Marc. 6, 11. 12, 24. Rom. 9, 11. 2 Cor. 4, 2. 2 Tim. 1, 8. 1 Petr. 3, 14. et passim. — b) ubi prohibet, *neque,* i. e. *et ne,* Matth. 6, 25. 7, 6. 10, 9. 10. Marc. 8, 26. 13, 11. 1 Io. 2, 15. et passim. Cum imperativis verti potest: *noli, nolite,* Matth. 23, 10. 1 Cor. 10, 7—10. — etiam in ἀποδόσει pro καὶ μή, 2 Thess.

3, 10. εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω. Sic etiam Rom. 9, 11. μηδὲ πραξάντων esse videtur, quum igitur non possent patrare.

2) *ne quidem*, si in media propositione legitur. Marc. 2, 2. ὥςτε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν. 1 Cor. 5, 11. τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν. Eph. 5, 3.

*Μηδείς*, μηδεμία, μηδέν, (ex μηδέ et εἷς) *nec ullus, nullus, nemo; neutrum nihil.* Differt ab οὐδείς ut μή ab οὐ; vid. *Μή*. — Primum negat hypothetice et *subiective*; Io. 8, 10. μηδένα θεασάμενος. Act. 13, 28. μηδεμίαν αἰτίαν. vid. Act. 9, 7. 10, 28. 11, 19. 19, 40. 24, 23. 25, 17. et passim. — porro *prohibitive*; Matth. 8, 4. ὅρα, μηδενὶ εἴπῃς. 9, 30. Marc. 1, 44. Luc. 3, 14. 5, 14. 10, 4. et saepius. — Cum ἵνα coniunctum Matth. 16, 20. Marc. 5, 43. 6, 8. 7, 36. 2 Cor. 7, 9. Tit. 3, 13. — In propositione *optativa* Marc. 11, 14. ubi *Griesb.* reposuit pro οὐδείς. — *Iteratum*: Rom. 13, 8. μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε, nemini quidquam debete. 2 Cor. 6, 3. μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες προςκοπήν, neminem in ulla re offendentes. Phil. 1, 28. — *Μηδέν*, *nihil*, a) *adiective*, Act. 16, 28. μηδὲν κακόν. Act. 19, 36. μηδὲν προπετές. Luc. 3, 13. μηδὲν πλέον, nil ultra, ne plus. Act. 15, 28. coll. 21, 25. ubi μηδὲν τοιοῦτον. Act. 23, 29. — b) absolute: *nihil causae*, Matth. 17, 19. μηδέν σοι καὶ τῷ δικαίῳ. — *nil culpae*, Act. 4, 23. οὐδὲν εὑρίσκοντες. — *nil operis*, 2 Thess. 3, 11. — *nil bonorum*, 2 Cor. 6, 10. — *nil cibi*, Act. 23, 14. 27, 33. — *nil malorum*, Apoc. 2, 10. μηδὲν φόβου, ἃ μέλλεις πάσχειν. — tropice: nihil, *nullius auctoritatis*, ponderis; Gal. 6, 13. μηδὲν ὤν. — c) adverbialiter: *nulla in re, nihil, nullus*; Marc. 5, 26. μηδὲν ὠφεληθεῖσα. Luc. 4, 35. μηδὲν βλάψαν αὐτόν, ne laedens quidem illum. — *Μηδὲν διακρινόμενος*, Act. 10, 20. 11, 12. Iac. 1, 6. 13. *Μηδὲν ἀνακρίνοντες*, 1 Cor. 10, 25. 27. *Μηδὲν ὑστερηκέναι*, 2 Cor. 11, 5.

*Μηδέποτε*, (ex μηδέ et ποτέ) *haud unquam, nunquam*; 2 Tim. 3, 7. *.

*Μηδέπω*, (e μή, δέ et πω, quodammodo) *nondum*; Hebr. 11, 7. *.

*Μῆδος*, ου, ὁ, *Medus*, oriundus ex Media. Semel Act. 2, 9. cf. 2 Reg. 17, 6. Dan. 5, 28. Esth. 1, 3. (Medi a מדי nomen traxisse dicuntur, Gen. 10, 2. Ioseph. ant. 1, 6. 1. ἀπὸ μὲν τοῦ Μάδου Μαδαῖοι γίνονται ἔθνος, οἱ πρὸς Ἑλλήνων Μῆδοι κέκληνται. Media autem est provincia Asiae (nunc Persarum imperio subiecta), cuius fines erant a septentrione mare Caspium et Araxes fluvius, ab oriente Hyrcania, Parthia et Susiana; ab occidente Assyria et Armenia maior, a meridie Persia. Urbs primaria Mediae fuit Ecbatana. vid. Ioseph. ant. 10, 11. 7.

*Μηκέτι*, (e μή, partic. enclit. κε, et ἔτι) *non amplius*,

*non iterum*, *non posthac*, ponitur ut μή (quod vide) a) in propositionibus relativis et subiectivis; Rom. 15, 23. μηκέτι τόπον ἔχων. 1 Thess. 3, 5. μηκέτι στέγων. Act. 13, 34. μηκέτι μέλλοντα. — b) est optantis, Matth. 21, 19. Marc. 11, 14. Iob. 41, 8. — c) iubentis, Marc. 9, 25. Exod. 36, 6. — adhortantis, Io. 5, 14. 8, 11. (Sir. 21, 1. μὴ προςθῇς μηκέτι) Rom. 14, 13. Eph. 4, 17. 28. 1 Tim. 5, 23. — interdicentis, Act. 4, 17. 25, 24. — d) sequitur post ἵνα, 2 Cor. 5, 15. Eph. 4, 14. ὥςτε, Marc. 2, 2. — εἰς τὸ μηκέτι, 1 Petr. 4, 2. τοῦ μηκέτι δουλεύειν, Rom. 6, 6. 2 Chron. 16, 5. coll. Ios. 22, 33. 3 Macc. 4, 17. *.

Μῆκος, εος, contr. ους, τό, *longitudo*, bis Apoc. 21, 16. — Eph. 3, 18. τὸ πλάτος καὶ μῆκος καὶ βάθος καὶ ὕψος, i. e. magnitudo, multitudo beneficiorum. — LXX pro אֹרֶךְ Gen. 6, 15. et saepissime. *.

Μηκύνω, f. υνῶ, (a μῆκος) in longitudinem produco; orationem, Herodot. 2, 35. τὰς ὁδούς, Xenoph. Mem. 3, 14. 5. — de plantis: *crescere facio*, Ies. 44, 4. ὃ ἐφύτευσεν ὁ κύριος καὶ ἐμήκυνεν, hebr. יְגַדֵּל. Medium: *succresco*; Marc. 4, 27. *.

Μηλωτή, ῆς, ἡ, (a μῆλον, ovis, Homero etiam de capris dictum) *paludamentum* e pelle ovina confectum, *melota*; semel Hebr. 11, 37. ἐν μηλωταῖς, induti paludamento hirsuto, e pelle *caprina* confecto, quo induti erant in V. T. quidam prophetarum, potissimum Elias, quem apostolus hic in mente habuit. (Eius paludamentum in V. T. dicitur אַדֶּרֶת שֵׂעָר toga hirsuta, LXX μηλωτή, 1 Reg. 19, 13. 19. 2 Reg. 2, 8. 13. 14. alio autem in loco Zach. 13, 4. δέῤῥις τριχίνη. Ioseph. ant. 9, 2. 1. Eliam describit ἄνθρωπον δασὺν καὶ ζώνην περιειλημμένον δερματίνην. Clem. Rom. ep. 1. ad Cor. οἵτινες ἐν δέρμασιν αἰγείοις καὶ μηλωταῖς περιεπάτησαν, λέγομεν δὲ Ἡλίαν καὶ Ἐλισσαῖον.)

Μήν, particula transeundi, cui inest affirmatio, et proprie est *certo, sane*; Sap. 6, 23. potissimum ἦ μήν quod est: *certissime! verissime!* Hebr. 6, 14. vid. Ἦ μήν. *.

Μήν, μηνός, ὁ, 1) *mensis*, Luc. 1, 24. 26. 36. 56. 4, 25. Act. 7, 20. 18, 11. 19, 18. 20, 3. 28, 11. Iac. 5, 17. Apoc. 9, 5. 10. 15. 11, 2. 13, 5. 22, 2. — LXX saepissime pro חֹדֶשׁ, Gen. 7, 11. Iudic. 11, 37.; passim etiam pro יֶרַח, Exod. 2, 2. 2 Reg. 15, 13. Zach 11, 8. coll. Sir. 43, 8. μὴν κατὰ τὸ ὄνομα αὐτῆς (scl. σελήνης) ἐστι. — 2) *novilunium*, ex hebraismo, Gal. 4, 8. Hebr. חֹדֶשׁ enim est et mensis, et novilunium. Primus cuiusque mensis dies Iudaeis erat festus, cf. Lev. 23, 24 sq. Num. 28, 11. 19, 1. Ps. 81, 3. *.

Μηνύω, f. ύσω, *indico*, *significo*, i. e. a) universe: *notum facio*, *patefacio*, 1 Cor. 10, 28. Ioseph. ant. 1, 11. 2. — b) sensu forensi, *indico*, *defero*, Io. 11, 57. (Ioseph.

ant. 4, 8. 16.) — seq. dativo Act. 23, 30. 2 Macc. 5, 7. Ioseph. ant. 4, 8. 31. — (prodo, 2 Macc. 6, 11. 14, 37. 3 Macc. 3, 28. Ioseph. de bell. 3, 8. 1.) — c) *significo, innuo*, de doctore, Luc. 20, 37. *.

*Μὴ οὐκ* vid. *Μὴ*, No. 2.

*Μήποτε*, (ex μή et ποτέ) partic. quae sequitur usum particulae μή, 1) *non unquam*, i. e. a) *prorsus non, nunquam*, seq. indicativo; Hebr. 9, 17. ἐπεὶ μήποτε ἰσχύει, siquidem nunquam valet testamentum. (Xenoph. Mem. 1, 4. 6. τὴν ἀκοὴν δέχεσθαι μὲν πάσας φωνάς, ἐμπίπλασθαι δὲ μήποτε. Homer. Odyss. υ, 315.) — b) *ne unquam, ne forte, ne quando, dass nicht etwa;* sequente indicativo futuri pro coniunctivo, Marc. 14, 2. μήποτε θόρυβος ἔσται. Hebr. 3, 12. — seq. coniunct. aorist. Matth. 4, 6. 5, 25. 7, 6. 13, 15. 29. 32. 27, 64. Marc. 4, 12. Luc. 4, 11. 12, 58. 14, 12. 21, 34. Act. 28, 27. Hebr. 2, 1. (Cant. 1, 7. Gen. 26, 7. 38, 23. Esdr. 4, 22. Ps. 79, 10.) — Etiam omittitur aliquid ante μήποτε, quod cogitandum est, ut Act. 25, 9. (*desinite igitur*) *ne*. (Similiter Gen. 42, 4. Exod. 32, 12.) — (Matth. 13, 15. Marc. 4, 12. Act. 28, 27. quidam explicant de eventu: *ita ut non*). — 2) apud seriores scriptores (vid. *Sturzius* de dialect. macedon. p. 184. et exempla quae *Loesnerus* p. 56. e Philone et *Kypkius* obss. II, p. 121. e profanis dederunt) *fortasse;* a) in interrogatione indirecta: *num fortasse, ob nicht vielleicht, ob nicht etwa*, seq. optativo Luc. 3, 15. μήποτε αὐτὸς εἴη. (Gen. 47, 18. Iudic. 3, 24.) — b) *forsitan, fortasse*, suspicantis et dubitantis: seq. indicativo: *es haben vielleicht*, Io. 7, 26. μήποτε ἔγνωσαν, fortasse agnoverunt ipsi. (Alii hic μήποτε interrogative intelligunt: num fortasse.) Tob. 10, 2. μήποτε κατήσχυνται, ἢ μήποτε ἀπέθανε. — seq. coni. *es könnte, möchte vielleicht*, Luc. 14, 8. 2 Tim. 2, 25. (LXX pro אוּלַי Iob. 1, 5. Gen. 24, 5. 27, 12. 50, 50.) *.

*Μήπω*, (μή et πω) adverb. *nondum*, Rom. 9, 11. Hebr. 9, 8. (Ioseph. ant. 1, 12. 3.) *.

*Μήπως*, (μή et πῶς) eadem lege qua μή, quod vide, dicitur, et significat proprie *non aliquo modo*. Est autem 1) coniunctio simpliciter et subiective negans; *nullo modo*, ubi sequitur indicativus, Rom. 11, 21. μήπως οὐδέ σου φείσεται (ita enim rectius *Griesb.* pro φείσηται) nullo modo tibi parcebit (scl. ex mea persuasione). — 2) coniunctio prohibitiva, *ne quo modo, ne forte*, dass nicht etwa, diciturque de consilio, 1 Cor. 9, 27. Gal. 2, 2. — adhortantis est, 2 Cor. 2, 7. 9, 4. — timentis, φοβοῦμαι μήπως, Act. 27, 29. 2 Cor. 11, 3. 12, 20. Gal. 4, 11. — caventis, βλέπετε μήπ. 1 Cor. 8, 9. — 3) particula interrogandi: *num forte*, 1 Thess. 3, 5. *.

*Μηρός, οῦ, ὁ, femur;* semel Apoc. 19, 16. (De paludamentis veterum, in quibus literae inscriptae a regione fe-

moris descendebant ad crus et tibiam, vid. *Eichhornii* commentar. ad h. l. Cicero in Verr. 4, 43.) — LXX pro רֶגֶל Exod. 1, 5. Cant. 3, 8. Iud. 3, 16.

*Μήτε*, (μή et partic. enclitica τε) 1) *neque*; μὴ — μήτε, Matth. 5, 34—36. Apoc. 7, 3. 2 Thess. 2, 2. — μήτε — μήτε, Matth. 11, 18. Act. 27, 20. Hebr. 7, 6. — μηδὲν — μήτε Luc. 9, 3. — μηδὲ — μήτε, Act. 23, 8. — 2) *ne quidem*, in media oratione, Marc. 3, 20.

*Μήτηρ*, έρος, τρός, ἡ, hebr. אֵם, 1) *mater*, i. e. a) genitrix, Matth. 1, 18. 2, 11. 10, 35. 19, 12. et saepius. — b) quae loco matris est, Marc. 10, 30. Io. 19, 27. Rom. 16 13. τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ, i. e. eius matrem, quam ut meam ipsius veneror. 1 Tim. 5, 2. ὡς μητέρας, ea reverentia quae matri debetur. — 2) *mater stirpis, parens, Stammmutter*; a) propr. Rom. 4, 26. ἡ δὲ ἄνω κ. τ. λ. i. e. Hierosolyma coelestis indicat uxorem liberam (Saram), quae est nostra parens, nimirum quae filium perpererit, ad quem pertinuerunt promissiones, quae simul ad nos spectant. cf. v. 28—31. (Alii μήτηρ referunt ad Ἱερουσαλήμ, et explicant: metropolis, patria.) — b) tropice: *parens, magistra*, quae auctor est, gignit, producit; Apoc. 17, 5. Βαβυλὼν ἡ μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων. Test. XII. Patr. p. 539. ἡ πορνεία μήτηρ ἐστὶ πάντων τῶν κακῶν. ib. p. 735.: ἡ δὲ μάχαιρα ἑπτὰ κακῶν μήτηρ ἐστί. coll. Sir. 40, 1.

*Μήτι*, (μή et τί) particula 1) negans: *ne*, (Prov. 3, 30.) — μήτιγε, *nedum*, 1 Cor. 6, 3. — 2) interrogans eodem modo ut μή quod vide: *num quid, num?* Matth. 7, 16. 12, 23. 26, 22. 25. Marc. 4, 21. Luc. 6, 39. Io. 4, 29. 7, 31. 8, 22. 18, 35. 21, 5. Act. 10, 47. 2 Cor. 12, 18. Iac. 3, 11. (Mal. 3, 8. Gen. 18, 30. 32. 20, 9. Iob. 6, 22.) — μήτι ἄρα, *num tandem?* 2 Cor. 1, 17. — Εἰ μήτι, vid. Εἰ, II, 2. *.

*Μήτιγε* vid. *Μήτι*.

*Μήτις*, (μή et τίς) *num quis?* Io. 4, 33. 7, 48.

*Μήτρα*, ας, ἡ, *matrix, uterus*. Luc. 2, 23. διανοῖγον μήτραν, i. e. qui primus nascitur, primogenitus. (cf. Exod. 13, 2. 12.) Rom. 4, 19. — LXX pro רֶחֶם Num. 8, 16. Ier. 1, 5. et רַחַם Ezech. 20, 6. *.

*Μητραλοίας*, attice μητραλῴας et μητραλῴης, ου, ὁ (μήτηρ et ἀλοιάω trituro, percutio) *matrem percutiens, matricida*, Hesych.: ὁ τύπτων τὴν μητέρα αὐτοῦ, 1 Tim. 1, 9. (Lucian. Tom. III. opp. edit. *Reitz*. Aristoph. nub. 1328.) *.

*Μητρόπολις*, εως, ἡ, (μήτηρ et πόλις) *metropolis, urbs primaria*. [1 Tim. 6, 23]

*Μιαίνω*, f. ανῶ, 1) tingo, cf. Sap. 7, 25. — 2) *polluo, contamino*, LXX hebr. טִמֵּא; a) de pollutione venerea, ubi saepe uterque sensus, et proprius et translatus, spectatur, Iud. v. 8. σάρκα μὲν μιαίνουσι. cf. LXX Ezech. 18, 6. 23, 17. Lib.

Henoch. p. 182. (*Fabric.* Cod. Pseud.) μιαίνεσθαι ἐν γυναιξί. ib. p. 189. μ. ἐν ταῖς θηλείαις. — b) de pollutione ex lege levitica, Io. 18, 28. ἵνα μὴ μιανθῶσι, ne impuros se redderent. LXX Lev. 22, 5. 8. 19, 13. 20. — c) de impuritate animi: *vitiis contamino*, Tit. 1, 15. (Test. XII. Patr. p. 736. ὁ ἔχων διάνοιαν καθαράν.) — *in vitia coniicio*, peccare facio, Hebr. 12, 15. LXX pro חָטְּאִיא Deut. 24, 4. *.

*Μίασμα*, τος, τό, (a μιαίνω) 1) tinctura; — 2) *inquinamentum*, id quod inquinat, polluit; (Lev. 7, 8. Ier. 32, 34. 1 Macc. 13, 50.) semel de rebus *libidinem* veneream excitantibus, 2 Petr. 2, 20. τὰ μιάσματα τοῦ κόσμου cf. v. 18. 22. (Test. XII. Patr. p. 737. τὰ μιάσματα τῆς γῆς inquinamenta, res, libidines voluptuosas excitantes. coll. Iudith. 9, 2. οἳ ἔλυσαν μήτραν παρθένου εἰς μίασμα. Ioseph. ant. 2, 3. 3. de caedis culpa.) *.

*Μιασμός*, οῦ, ὁ, (a μιαίνω), — *pollutio*, *inquinatio*; semel 2 Petr. 2, 10. de concubitu illegali, libidine turpi; eodemque sensu Test. XII. Patr. p. 737. coll. Sap. 14, 26. et Μιαίνω, Gen. 24, 13. (Test. XII. Patr. p. 583. de idololatria; coll. 1 Macc. 4, 43.) *.

*Μίγμα*, τος, τό, (a μίγνυμι) *mixtura*; Io. 19, 39. (Sir. 38, 8. μυρεψὸς ἐν τούτοις ποιήσει μίγμα.) *.

*Μίγνυμι*, s. μιγνύω, f. μίξω, *misceo*, *permisceo*; a) de rebus; μίγνεσθαί τινι, misceri aliqua re, Apoc. 8, 7. 15, 2. — μετά τινος, permisceri cum aliqua re, Matth. 27, 34. Luc. 13, 1. ὧν τὸ αἷμα Πιλάτος ἔμιξε μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν, quorum sanguinem Pilatus, quum sacrificia facerent, profudit, ita ut misceretur cum sanguine victimarum. — b) de hominibus, Ps. 106, 34. Ies. 36, 8. Gen. 30, 40. Prov. 14, 16. *.

*Μικρός*, ά, όν, compar. μικρότερος, *parvus*, LXX pro קָטֹן, קָטוֹן s. קָטָן, — a) de altitudine, Matth. 13, 32. Marc. 4, 31. (Deut. 25, 14. Ezech. 17, 6. μικρὰ τῷ μεγέθει.) — b) de quantitate, *exiguus*, 1 Cor. 5, 6. μικρὰ ζύμη. Gal. 5, 9. Iac. 3, 5. coll. Dan. 7, 8. 2 Sam. 17, 20. — sensu translato: μικρόν, *paululum*, adverbialiter, 2 Cor. 11, 1. 16. (Iob. 10, 20. Prov. 6, 10. Act. Thom. §. 39. οὐ μικρῶς βασανίζομαι.) — c) de spatio; προελθὼν μικρόν, paululum progressus, Matth. 26, 39. Marc. 14, 35. — d) de numero: Luc. 12, 32. τὸ μικρὸν ποίμνιον, (Gen. 30, 30. 47, 9.) nisi est pro ποίμνιον μικρῶν. — e) de aetate, *natu minor*, *iunior*, Marc. 15, 40. (Iudic. 6, 15.) et in formula μικρὸς καὶ μέγας, i. e. omnes, omnia, Act. 8, 10. 26, 22. Hebr. 8, 11. Apoc. 11, 18. 13, 16. 19, 5. 18. 20, 12. vid. Μέγας. — f) de *statura*, Luc. 19, 3. — g) de tempore, *exiguus*, *brevis*; Io. 7, 33. μικρὸν χρόνον, 12, 35. Apoc. 6, 11. 20, 3. (Ies. 54, 7.) — ἔτι μικρόν (χρόνον) Io. 13, 33. 14, 19. (Iob. 36, 2. Ies. 28, 10. 13. Exod. 17, 4.) — ἔτι μικρὸν ὅσον ὅσον, perbreve tempus

superest, Hebr. 10, 37. (Ies. 26, 20. pro כִּמְעַט רֶגַע.) — μετὰ μικρόν, paulo post, Matth. 26, 37. Marc. 14, 17. (Sap. 15, 8. πρὸ μικροῦ, paulo antea) — μικρόν, breve tempus, brevi, Io. 16, 16—19. (Ioseph. ant. 4, 7. 1. μικρὸν πρότερον.) — b) de dignitate et auctoritate, ubi μικρός, quod ad sensum attinet, i. q. μαθητής, Matth. 10, 42. vel quia μαθηταί magistro solent esse iuniores, vel quia auctoritate, dignitate sunt minores. Matth. 11, 11. Marc. 9, 42. Luc. 7, 28. 9, 48. — et sensu praegnanti; ut iuniores et magistro inferiores simul indicet, Matth. 18, 6. 10. 14. Luc. 17, 2. (Zach. 13, 7. Num. 16, 9. 13. Ios. 22, 17. Deut. 1, 17.) *.

*Μίλητος*, ου, ἡ, *Miletus*, urbs Ioniae maritima, prope Maeandri fluvii ostia, haud procul Epheso sita, oraculo Apollinis insignis, Thaletis patria, hodie *Melasso*. Ter, Act. 20, 15. 17. 2 Tim. 4, 20.

*Μίλιον*, ίου, τό, *milliarium* romanum, spatium mille passuum, efficiens octo stadia Graecorum, quinta pars milliarii germanici. Semel Matth. 5, 41. (Strabo. Geogr. lib. 5. p. 332. lib. 6. p. 425. lib. 7. p. 497. Polyb. 34, 11. 8.) Hesych.: μίλιον· μέτρον ὁδοῦ σταδίων ἑπτά, οἱ δὲ ποδῶν δ'.

*Μιμέομαι*, οῦμαι, f. ήσομαι, (a μῖμος, imitator, mimus) verb. depon. med. *imitor* seq. accusativo personae a. rei; a) de hominibus, *imitor* aliquem, i. e. eius agendi rationem, mores. 2 Thess. 3, 7. 9. Sap. 15, 9. Test. XII. Patr. p. 692. τὸν κύριον. — b) de rebus: *agendo exprimo, studiose sequor*, Hebr. 13, 7. τὴν πίστιν. 3 Io. v. 11. ubi μιμούμενος τὸ κακόν ibidem dicitur ὁ κακοποιῶν. *.

*Μιμητής*, οῦ, ὁ, (a μιμέομαι, perf. μεμίμηται) *imitator*; a) personae, ratione morum, animi, 1 Cor. 11, 1. Eph. 5, 1. 1 Thess. 2, 14. Hebr. 6, 12. — ratione habita fidei et doctrinae, 1 Cor. 4, 16. 1 Thess. 1, 6. — b) rei, i. e. *studiosus, sectator*, 1 Petr. 3, 13. τοῦ ἀγαθοῦ. coll. v. 11. 12. Ioseph. ant. 6, 6. 12. μιμ. τῆς τόλμης) *.

*Μιμνήσκω*, quod a μνάομαι, in memoriam revoco. — Medium 1) praesens μιμνήσκομαι, in mentem revoco mihi, i. e. *recordor, memini*, seq. genitivo, 1 Macc. 6, 12. Ies. 48, 1. 62, 6. (seq. accusat. Sir. 7, 36.); — ex adiuncto: *curam gero alicuius, operam fero, benefacio*, Hebr. 2, 6. (Ps. 8, 4. זָכַר). ib. 13, 3. τῶν δεσμῶν. coll. 3 Esdr. 4, 21. Sir. 23, 18. 15, 8. Gen. 30, 22. — 2) perfect. pass. μέμνημαι, et aor. 1. pass. ἐμνήσθην, LXX pro זָכַר, a) significatione passiva: *commemoror, mentio fit mei*; Act. 10, 31. αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, (v. 4. ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον ἐνώπ. τοῦ θεοῦ. vid. Tob. 12, 15.) Apoc. 16, 19. Βαβυλὼν ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, δοῦναι αὐτῇ κ. τ. λ. Passive etiam Ezech. 18, 22. et ἀναμνησθῆναι, Num. 10, 9. Ps. 109, 15. — b) ex significatione medii: *memor sum, recordor,*

*memini*, α) seq. genitivo rei, Matth. 26, 75. 23, 42. 24, 8. Act. 11, 16. 1 Cor. 11, 2. 2 Tim. 1, 4. 2 Petr. 3, 2. Iud. v. 17. (Gen. 8, 1. 40, 23. 30, 22. — seq. accusativo Deut. 8, 2. Exod. 16, 3. Ios. 1, 13.) — Luc. 1, 54. μνησθῆναι ἐλέους pristini amoris recordari; sensus: amorem denuo factis declaro. (Ps. 25, 6. μν. τῶν οἰκτιρμῶν σου, κύριε. Ps. 119, 49. Eodem sensu μν. τῆς διαθήκης, Luc. 1, 72. Exod. 2, 25. Gen. 9, 15.) — Deus peccatorum recordari dicitur, quum in eo est, ut puniat ea, 1 Macc. 5, 4. 6, 12. 2 Macc. 8, 4. Ier. 14, 10. — non autem recordari dicitur Hebr. 8, 12. et 10, 17. ubi condonat; Ps. 25, 7. 79, 8. Ies. 43, 25. Sir. 23, 25. quare οὐ μὴ μνησθήσομαι, LXX pro אֶסְלַח. — β) seq. ὅτι, Matth. 5, 23. 27, 63. Luc. 16, 25. Io. 2, 17. 22. 12, 16. (Ies. 12, 4. Deut. 5, 15. et 15, 15. — γ) seq. ὡς, Luc. 24, 6. *.

**Μισέω**, ῶ, f. ήσω, — LXX pro שָׂנֵא, (a μῖσος) 1) *odi, odio habeo*; passiv. *odio sum, invisus sum*; — Luc 19, 14. Io. 3, 20. 15, 18. 19. 23—25. 17, 14. Eph. 5, 29. — Gen. 37, 3. Lev. 26, 17. — Ex adiuncto: odio prosequor, *infesto, persequor*, Luc. 6, 22. 27. Apoc. 17, 16. — Sir. 19, 9. 25, 16. 2 Sam. 5, 8. 22, 18. — Aliis in locis Matth. 5, 43 sq. 10, 22. 24, 9. 10. Marc. 13, 13. Luc. 1, 71. 21, 17. Io. 7, 7. Tit. 3, 3. 1 Io. 2, 9. 11. 3, 13. 15. 4, 20. utraque notio quum odii, tum infestandi spectari videtur. — 2) *improbo, detestor*, Rom. 7, 15. Hebr. 1, 9. Apoc. 2, 6. [15.] 18, 2. μεμισημένος, detestandus. (Deut. 12, 31. 16, 22. Ies. 33, 15. cf. Prov. 22, 14. ubi LXX pro זָעַם. Tob. 4, 15. ὃ μισεῖς μηδενὶ ποιήσεις.) — 3) per μείωσιν: *minus diligo, posthabeo, non colo, nihili facio*, Matth. 6, 24. Luc. 14, 26. coll. Matth. 10, 37. 16, 13. Io. 12, 25. Rom. 9, 13. Iud. v. 23. (Malach. 1, 2, 3. Prov. 19, 7. Eodem sensu Gen. 29, 30. 32. Deut. 21, 15. 16. 22, 13, 16. quae loca inprimis videnda sunt.) *.

**Μισθαποδοσία**, ας, ἡ, (μισθός et ἀποδίδωμι) *solutio mercedis promeritae*; — ter in epist. ad Hebr. de Dei remuneratione in utramque partem; igitur de *poena promerita*, c. 2, 2. — de *iusto praemio*, c. 10, 35. 11, 26. (In utramque partem in Constit. apostol. 6, 11.) *.

**Μισθαποδότης**, ου, ὁ, (ex iisdem) *mercedem persolvens*. Tantum in epist. ad Hebr. c. 11, 6. de Deo, *remuneratore* bonorum; μισθαποδότης γίνεται, praemia iusta largitur. Constit. apost. 4, 6. διὰ Ἰησοῦ τοῦ μισθαποδότου τῶν ἄθλων. *.

**Μίσθιος**, ία, ον, et μίσθιος, ίου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (a μισθός) *mercenarius, mercede conductus*; Luc. 15, 17. 19. (LXX pro שָׂכִיר Iob. 7, 1. Lev. 25, 50. Tob. 5, 11. Sir. 31, 22. 37, 11.) *.

**Μισθός**, οῦ, ὁ, quod datur ex pacto pro opera; 1) *merces, stipendium*, id quod pro opera ex pacto s. debito solvitur, Rom. 4, 4. τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ

χάριν, ἀλλὰ κατὰ ὀφείλημα. Matth. 20, 8. Luc. 10, 7. 1 Tim. 5, 18. Iac. 5, 4. — Gen. 29, 15. Lev. 19, 13. Iob. 7, 2. — etiam pecunia soluta ad corrumpendum, Act. 1, 18. Iud. v. 11. μισθοῦ pecuniae, lucri causa. (Lucian. Philopseud. p. 327. τίνος ἀγαθοῦ τοῦτο ποιοῦσιν. Vid. *Wineri* gramm. p. 201.) — 2) *fructus laboris, lucrum, praemium*, quod sponte nascitur e labore; Io. 4, 36. ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει. 1 Cor. 3, 8. 14. 2 Io. v. 8. coll. Ezech. 27, 33. Ier. 31, 16. Hagg. 1, 6. Sir. 51, 30. — Sic etiam in locutione ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν, Matth. 6, 2. 5. 16. fructum omnem, quod videlicet gloriolam sibi compararunt, perceperunt; nihil praemii praeterea sperare possunt. — Transfertur ad *Dei retributionem*; a) in utramque partem de praemiis et poenis, Apoc. 22, 12. (Ies. 40, 10. 62, 11.) — b) de *praemiis*, Matth. 5, 12. 6, 1. Luc. 6, 23. 35. Apoc. 11, 18. Sap. 2, 22. 5, 16. 10, 17. — οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ, Matth. 10, 42. Marc. 9, 41. (Sir. 2, 18.) — μισθὸς προφήτου praemia interpretibus Dei destinata, cf. Dan. 12, 3. 11, 35. — Ex adiuncto: *meritum*, ius praemiorum accipiendorum, Matth. 5, 46. 1 Cor. 9, 17. 18. — c) de *poenis*, 2 Petr. 2, 13. 15. 2 Macc. 8, 37. *.

*Μισθόω*, ῶ, f. ώσω, (a μισθός) loco mercede alteri (Aelian. V. H. 6, 1.) — Medium: *conduco, ich miethe, dinge*, bis Matth. 20, 1. 7. — LXX pro שָׂכַר Deut. 23, 4. 2 Chron. 24, 12. Iud. 9, 4. 1 Macc. 5, 39.

*Μίσθωμα*, τος, τό, (a μισθόομαι, conduco) 1) merces, qua aliquid vel locatur, vel conducitur. (Aelian. V. H. 4, 12. LXX de mercede meretricia, quum feminis Deut. 23, 19. Mich. 1, 7. Prov. 19, 13. Hos. 2, 12. tum viris data, Ezech. 16, 30—32. — 2) *illud ipsum, quod mercede vel locatur vel conducitur*, das Verdungene, Gemiethete; sic in N. T. Act. 28, 30. *de diversorio mercede conducto*, ut nostrum *Miethe*.

*Μισθωτός*, οῦ, ὁ, (a μισθόω, perf. μεμίσθωται) *mercede conductus, mercenarius*; (1 Macc. 6, 29. δυνάμεις μισθωταί.) De nautis mercede conductis, Marc. 1, 20. et de pastore mercede conducto, Io. 10, 12. 13. qui ibidem opponitur pastori domino (dem Eigner) — LXX pro שָׂכִיר Exod. 12, 45. Lev. 19, 13. 25, 6. 40. Iob. 7, 2. *.

*Μιτυλήνη*, ης, ἡ, *Mitylene*, urbs primaria insulae Lesbi, Alcaei, Sapphus et Pittaci patria; hodie *Castro*. (vid. *Wineri* bibl. Realwört.) Act. 20, 14. (Strabo XIII. 424.) *.

*Μιχαήλ*, ὁ, (hebr. מִיכָאֵל. i. e. quis sicut Deus) *Michael*, nom. propr. indecl. archangeli (Lib. Henoch. p. 187. in *Fabr.* Cod. Pseudep. V. T. Dan. 10, 13. Μιχαὴλ εἷς τῶν ἀρχόντων) qui putabatur esse angelus tutelaris Israelitarum. Dan. 12, 1. Michael haud dubie etiam est angelus Israelitarum tutelaris, qui prolixius describitur in Test. XII. Patr. p. 657 sq. p. 562.

cf. Targum Cant. 8, 9. ubi Michael רַבְּהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, princeps Israelis dicitur. — Iud. v. 9. vid. Targum Ionath. Deut. 34, 6. — Apoc. 12, 7. vid. Test. XII. Patr. I. I. *.

*Μνᾶ*, ᾶς, ἡ, (contract. e *mina*) *mina, libra.* Mina attica habebat centum drachmas, et pondere aequabat 28 Loth. 2 Quent. 69⅓ Asse, nummo autem XIII, secundum alios XXI, sed rectius XXII ½ imperiales. cf. Δραχμή. LXX interpretes de pondere (1 Macc. 14, 24. 15, 18.) maxime auri et argenti, et usurpant pro hebr. מָנֶה 1 Reg. 10, 17. Esdr. 2, 69. Neh. 7, 71. 72. מָנֶה autem secundum 1 Reg. 10, 17. coll. 2 Chron. 9, 16. centum siclos sacros, at secundum Ezech. 45, 12. quindecim siclos sacros aequabat. (Ioseph. ant. 2, 3, 3. ib. 3, 6. 7. et ib. 7, 8. 5. ubi dicit: σικλοὺς διακοσίους· οὗτοι δέ εἰσι πέντε μναί.) Denique 3 Esdr. 5, 45. ponitur pro chald. דַּרְכְּמוֹן, Esdr. 2, 69. *Dareikos persicus*, moneta aurea, quae fere efficiebat quatuor imperiales et duodecim grossos, (1½ Ducaten). — Legitur in N. T. Luc. 19, 13—25.

*Μνάσων*, ωνος, ὁ, *Mnason*, nom. propr. viri, qui Act. 21, 16. commemoratur.

*Μνεία*, ας, ἡ, (a μιμνήσκω) — LXX pro זֵכֶר — *recordatio, memoria, mentio*; — ἔχειν μνείαν, alicuius memorem esse, 1 Thess. 3, 6. 2 Tim. 1, 3. — μνείαν ποιεῖσθαι mentionem alicuius facere, Rom. 1, 9. Eph. 1, 16. 1 Thess. 1, 2. Philem. v. 4. (Ps. 111, 6. Iob. 14, 13. μνεία γίνεται, Ies. 23, 16. Ezech. 21, 32. 25, 10. coll. Zach. 13, 2.) — Ut μιμνήσκω ex adiuncto est: ita recordari alicuius, ut opem ei feras; sic etiam μνεία de recordatione, qua opem ferimus, Phil. 1, 3. ἐπὶ πάσῃ τῇ μνείᾳ ὑμῶν propterea quod mei semper memores estis, i. e. propter opem omnem quam mihi fertis. *.

*Μνῆμα*, ατος, τό, (a μνάομαι sive μιμνήσκω) 1) monumentum quodcunque, quo memoria alicuius posteris servatur; potissimum monumentum sepulchrale; — 2) *sepulchrum*, locus ubi conditur corpus mortuum; i. q. μνημεῖον, quod vide. Sic Marc. 5, 3. 5. Luc. 8, 27. 23, 53. 24, 1. Act. 2, 29. (Ioseph. ant. 7, 15. 3. et 16, 7. 5. narrat, sepulchrum Davidis ab Hyrcano pontifice apertum, et divitias, simul cum Davidis corpore ibi reconditas, ablatas esse.) 7, 16. Apoc. 11, 9. — LXX pro קֶבֶר Exod. 14, 11. Num. 33, 16 sq. Ies. 65, 4. et קְבוּרָה Ezech. 32, 23. 25. Ioseph. ant. 7, 1. 3. θάψαντες τὸ σῶμα ἐν τῷ πατρίῳ μνήματι.)

*Μνημεῖον*, ου, τό, (ab eodem themate), i. q. μνῆμα, 1) monumentum, Sap. 16, 7.; — *monumentum sepulchrale, cenotaphium*, Luc. 11, 47. 48. οἰκοδομεῖτε μνημεῖα, (coll. Matth. 23, 29.) Ioseph. ant. 13, 6. 6. coll. 1 Macc. 13, 27. — 2) *sepulchrum*, Matth. 8, 28. 27, 52 sq. Marc. 5, 2. 6, 29. Luc. 11, 44. 47. 23, 55. Io. 5, 28. 11, 17. 19, 41. Act. 13, 29. et passim. — LXX pro קֶבֶר, Gen. 23, 6. 9. 49, 30. Neh.

2, 3. Ies. 22, 16. Sepulcra Iudaeorum solebant esse speluncae in rupibus aut arte aut natura factae, quae vel ianuis vel saxis, ad arcenda ab iis animalia, claudebantur. Abundat Palaestina speluncis et latibulis in rupibus, quibus cives saepius ut sepultura, latrones autem et bellantes ut refugio utebantur. cf. 1 Macc. 2, 28 sqq. 1 Sam. 24, 4 sqq.

*Μνήμη*, ης, ἡ, (a μιμνήσκω, perf. μέμνημαι) *memoria, mentio*. Semel 2 Petr. 1, 15. μνήμην τούτων ποιεῖσθαι. — LXX pro זֵכֶר, Ps. 30, 4. Prov. 10, 8. Eccl. 9, 5. Sap. 8, 14. 11, 13. 2 Macc. 7, 20.

*Μνημονεύω*, f. εύσω, (a μνήμων, memor) — LXX pro זָכַר, 1) *recordor, memor sum, in mentem revoco*; a) seq. genitivo, Luc. 17, 32. Io. 15, 20. 16, 4. 21. Act. 20, 35. Hebr. 13, 7. Ps. 6, 5. Tob. 4, 27. — b) seq. accusativo, Matth. 6, 9. Marc. 8, 18. (ubi vix probanda videtur *Griesbachii* interpunctio). 1 Thess. 2, 9. — Exod. 13, 3. 1 Chron. 16, 12. vid. etiam *Μιμνήσκω*. — c) sequente ὅτι, Act. 20, 31. Eph. 2, 11. 2 Thess. 2, 15. cf. *Μιμνήσκω*. — Ex adiuncto: ut nostrum: eingedenk sein, i. e. *curo, cordi mihi est*; in bonam partem Gal. 2, 10. Col. 4, 18. coll. 1 Macc. 12, 11. Tob. 4, 5. — in malam Apoc. 18, 5. de Deo, qui peccatorum recordatur, i. e. ea punit. Vid. *Μιμνήσκω*. — 2) *cogito, perpendo*, Hebr. 11, 22. περὶ τῆς ἐξόδου, de exitu cogitans. Apoc. 2, 5. 3, 3. μνημόνευε, perpende. (Sir. 7, 18. μνήσθητι ὅτι ὀργὴ οὐ χρονιεῖ.) — 3) *mentionem facio*, seq. genitiv. 1 Thess. 1, 3. Hebr. 11, 15. Sap. 2, 4. — Quomodo μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστόν, 2 Tim. 2, 8. explicandum sit: utrum: commemora semper et ubique Iesum eiusque facta et beneficia; an: memor sis Iesu, definire nolo. *.

*Μνημόσυνον*, ου, τό, (a μνήμων, memor) — LXX pro זֵכֶר, זִכָּרוֹן, — 1) monumentum, quo memoria rei servatur; Herod. 2, 121. — 2) *recordatio, memoria*; εἰς μνημόσυνον αὐτῆς, ad eius memoriam, i. e. eius honorem, honorificam recordationem. — LXX Exod. 17, 14. 39, 6. Ps. 112, 6. Hos. 14, 8. Esdr. 4, 15. — Act. 10, 4. αἱ πρόσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, i. e. ita ut commemoratae sint apud Deum. cf. v. 31. (Lib. Henoch. p. 186. ἐβόησαν εἰς τὸν οὐρανὸν, λέγοντες εἰςενεχθῆναι τὸ μνημόσυνον αὐτῶν ἐνώπιον κυρίου.) Potest vero etiam εἰς μνημ. hic esse *in memoriale, in sacrificium*; nam LXX μνημόσ. saepe pro hebr. אַזְכָּרָה, memoriale, sacrificium, Lev. 2, 2. 9. 16, 6, 15. Num. 5, 26. Sir. 38, 11. 45, 16. εὐωδία εἰς μνημόσυνον *.

*Μνηστεύω*, f. εύσω, (a μνηστός, desponsatus) uxorem posco; medium: mihi uxorem posco, seq. accusativo, LXX pro אָרַשׂ, Deut. 20, 7. ὅςτις μνηστεύεται γυναῖκα, καὶ οὐκ ἔλαβεν αὐτήν. 1 Macc. 3, 56. Hos. 2, 19. 20. μνηστεύσομαί σε

ἐμαυτῷ. (Sensu translato, spondeo, promitto, Ioseph. ant. 5, 7. 4. διαλλαγὰς αὐτῷ μνηστεύεσθαι.) — passiv. *despondeor, desponsata sum*, seq. dativo; Matth. 1, 18. Luc. 1, 27. 2, 5. — LXX Deut. 12, 23. παρθένος μεμνηστευμένη ἀνδρί. ib. v. 25 27. 28. *.

*Μογγιλάλος*, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (μογγός, qui obtusam habet vocem, et λάλος loquens) *obtusa*, s. *fusca voce loquens;* codd. Marc. 7, 32. Apud profanos non legitur. Vid. Μογιλάλος.

*Μογιλάλος*, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (μόγις, vix, aegre, et λάλος, loquens) *aegre*, s. *difficulter loquens;* Marc. 7, 32. — LXX pro אִלֵּם Ies. 35, 6. et pro eodem Symmachus et Aquila Exod. 4, 11. quare multi hic *mutum* explicant. Legitur etiam apud Aetium, 8. c. 38. apud alios autem vix reperietur. Phavor. μογιλάλος· ὁ ἰχνόφωνος, καὶ μόλις τὸ φθέγμα διορθοῦν δυνάμενος **.

*Μόγις*, (a μόγος, labor) adv. *aegre, difficulter;* semel Luc. 9, 39. μόγις ἀποχωρεῖ, non sine labore s. difficultate. — 3 Macc. 7, 6. Xenoph. anab. 3, 4. 29. μόγις ἑπόμενοι. — Etiam pro μόλις, Philo, in Flacc. p. 981. Thom. Mag. μόλις ἀντὶ τοῦ βραδέως· μόγις δὲ ἀντὶ τοῦ μετὰ βίας.) **.

*Μόδιος*, ου, ὁ, Latin. *modius*, mensura aridorum. Modius romanus capiebat sextarios sedecim. (Corn. Nep. Att. 2.: „ut singulis septem modii tritici darentur; qui modus mensurae medimnus Athenis appellatur.") Matth. 5, 15. Marc. 4, 21. Luc. 11, 33. (Alii malunt, μόδιον hic respondere hebr. סְאָה, *Sea*, quae capiebat XXIV sextarios.) Ioseph. ant. 9, 4. 5. ἰσχύει δὲ τὸ σάτον μόδιον καὶ ἥμισυ Ἰταλικόν. *.

*Μοιχαλίς*, ίδος, ἡ, (a μοιχός) 1) *moecha, adultera*, Rom. 7, 3. 2 Petr. 2, 14. ὀφθαλμοὶ μεστοὶ μοιχαλίδος, i. e. oculi meretricibus cupide inhaerentes. — LXX pro נֹאֶפֶת s. מְנָאֶפֶת, Mal. 3, 5. Prov. 30, 20. Ezech. 16, 38. — 2) ex hebraismo tropice: is qui fidem Deo datam violat; in V. T. de populo iudaico, quia, sicut uxor moecha marito, ita Deo fidem datam violat, dum deflectit ad idolatriam, Hos. 3, 1. Ezech. 23. Hos. 2, 19. 20. Ies. 57, 9. Ezech. 16. — In N. T. de hominibus, qui amorem in Deum debitumque obsequium negligunt, et cupiditatibus serviunt; *impii, a Deo aversi, perfidi;* Iac. 4, 4. μοιχοὶ καὶ μοιχαλίδες. — et adiective: γενεὰ μοιχαλίς, Matth. 12, 39. 16, 4. Marc. 8, 38. (Alii vertunt: gens adulterina, spuria, coll. Io. 8, 39.) Saepius non legitur.

*Μοιχάω*, ῶ, (a μοιχός) uxorem alterius ad adulterium pellicere studeo; (tropice: τὴν θάλασσαν, ambire imperium maris, Xenoph. Hist. Gr. 1, 6. 15.) — In N. T. medium: μοιχάομαι, *adulterium committo;* de viro, Matth. 5, 32. 19, 9. Marc. 10, 11. μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν, adulterium contra eam committit. Thom. Mag. μοιχᾶται ὁ ἀνήρ, μοιχεύεται δὲ ἡ γυνή. —

de femina: Matth. 5, 32. Marc. 10, 12. Ezech. 16, 31. — LXX pro נָאַף Ier. 3, 8. 5, 7. 9, 2. 29, 27. Psalt. Salom. 8, 11. *.

*Μοιχεία, ας, ἡ,* (a μοιχεύω) *adulterium*, Matth. 15, 19. Marc. 7, 21. Io. 8, 3. ἐν μοιχείᾳ κατειλημμένη, in adulterio deprehensa. [Gal. 5, 19.] — Hos. 4, 2. Ier. 13, 27. Sap. 14, 26. *.

*Μοιχεύω*, f. εύσω, (a μοιχός) activ. et med. *adulterium committo, moechor*; LXX hebr. נָאַף; — a) absolute, Matth. 5, 27. 19, 18. Marc. 10, 19. Luc. 16, 18. 18, 20. Rom. 2, 22. 13, 9. Iac. 2, 11. — Exod. 20, 13. Deut. 5, 17. — b) seq. accusativo: μοιχεύειν γυναῖκα, stuprare uxorem alterius, adulterium cum ea committere, Matth. 5, 28. Lev. 20, 10. ὅς ἂν μοιχεύσηται γυναῖκα ἀνδρός. Psalt. Sal. 8, 11. ἐμοιχῶντο ἕκαστος γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ. — c) passive de uxore: *stuprum, adulterium patior*, Io. 8, 4. κατειλήφθη μοιχευομένη deprehensa est stuprum passa. (Lev. 20, 10. ὁ μοιχεύων καὶ ἡ μοιχευομένη. Sir. 23, 23. γυνὴ ἐν πορνείᾳ ἐμοιχεύθη. Ioseph. ant. 3, 11. 6. Act. Thom. §. 53.) — Ex hebraismo de *idololatria*, vid. *Μοιχαλίς*. Apoc. 2, 21. οἱ μοιχεύοντες μετ᾽ αὐτῆς. coll. Hos. 3, 13. 14. Ezech. 23, 43. Ier. 3, 9. ἐμοίχευσε τὸ ξύλον καὶ τὸν λίθον. *.

*Μοιχός, οῦ, ὁ,* 1) *adulter, moechus*, Luc. 18, 11. 1 Cor. 6, 9. Hebr. 13, 4. — 2) ex hebraismo: *perfidus in Deum*, Iac. 4, 4. Vid. *Μοιχαλίς*. — LXX pro נֹאֵף et מְנָאֵף Iob. 24, 15. Ies. 57, 3. Ier. 23, 10. Prov. 6, 32. Sir. 25, 4. *.

*Μόλις*, (a μόλος, labor) adv. *vix*, i. e. a) *aegre, difficulter*, μετὰ πόνου ut explicatur Sap. 9, 16. — Sic Act. 14, 18. 17, 7. 8. 27, 16. 1 Petr. 4, 18. (Prov. 11, 31.) Sir. 29, 6. — b) *vix*, i. e. *non facile, raro*, de eo, quod quia vix fit, raro fieri solet; quod Rom. 5, 7. Sic Sir. 21, 20. 26, 29. 35, 7. λάλησον νεανίσκε — μόλις δὶς ἐὰν ἐπερωτηθῇς. *.

*Μολόχ, ὁ, Moloch*, idolum Ammonitarum, Act. 7, 43. quae verba repetita sunt e versione alexandrina loci Amos. 5, 26. ubi in hebr. est מַלְכְּכֶם, quod plurimi vertunt Molochi vestri, alii autem: regis vestri, i. e. idoli. Idola enim reges dicebantur, quippe quae honore regio colerentur. Vid. *Rosenmülleri* Scholia ad loc. Amosi. — Fuit מֹלֶךְ, s. מִלְכֹּם, 1 Reg. 11, 5. 2 Reg. 23, 13. (qui etiam בַּעַל dicitur Ier. 19, 5. 32, 35.) idolum Ammonitarum, cui praeter animalia homines quoque, infantes, offerebantur. Secundum Rabbinos simulacrum huius idoli erat statua ahenea, faciem vituli s. bovis, brachia protensa habens, quibus impositi infantes, igne in statua excavata accenso, concremabantur. Molochum in deserto et postea in Palaestina, erecta eius statua in valle Hinnom, coluisse, eique infantes obtulisse Israelitae dicuntur Lev. 18, 21. 20, 2 sq. 1 Reg. 11, 7. 2 Reg. 23, 10.

Ier. 19, 5. 32, 35. cf. *Buxtorf.* lex. sub. גיא. — Molochum fuisse Saturnium Graecorum multis verosimile visum est. cf. omnino *Wineri* bibl. Realw. s. h. v. *.

*Μολύνω*, f. νῶ, aor. 1. ἐμόλυνα. 1) *tingo, intingo*, LXX Gen. 37, 31. pro טָבַל. Ioseph. ant. 3, 6. 1. ἔρια τοῖς ἄνθεσι μεμολυσμένα. — 2) *polluo, inquino, conspurco*, Apoc. 3, 4. τὰ ἱμάτια, idololatriae et vitiorum sordibus polluere vestimenta λευκά, quae erant imago innocentiae et hominum a Deo saluti destinatorum. cf. Zach. 3, 3. 4. — Apoc. 14, 4. οἱ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν, qui a mulierum usu abstinuerunt. — metaph. *polluo*, — 1 Cor. 8, 7. συνείδησις μολύνεται i. e. perturbatur per idololatriam. (μολύνειν τὴν ψυχὴν vitiis, Sir. 21, 28. Test. XII. Patr. p. 692.) — De pollutione per idololatriam 3 Esdr. 8, 89. Etiam est: profano, 1 Macc. 1, 39. 2 Macc. 6, 3. *.

*Μολυσμός*, οῦ, ὁ, (a μολύνω, perf. pass. μεμόλυσμαι) 1) inquinatio, pollutio, Ier. 23, 15. — 2) ex adiuncto: *impuritas, sordes*; tropice: *vitium, labes*; 2 Cor. 7, 1. ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ αἵματος, a quovis vitio, quod contaminaret vel corpus vel animam. (Theoph. ad Autolic. I, p. 70. Test. XII. Patr. p. 535. — de sordibus idololatriae 3 Esdr. 8, 83. 2 Macc. 5, 27.) *.

*Μομφή*, ῆς, ἡ, (a μέμφομαι, μέμομφα) *querela; materia de aliquo conquerendi*: Col. 3, 13. ἔχειν μομφὴν πρός τινα. (Eurip. Orest. 1069. Thucyd. 2, 41.)

*Μονή*, ῆς, ἡ, (a μένω, praet. med. μέμονα) 1) *mansio*, commoratio in aliquo loco, (Xenoph. anab. 5, 1. 5.); — 2) *habitatio, domicilium, sedes*, Io. 14, 2. (De locis et habitationibus in coelis, quae piis paratae sint, vid. locum prolixiorem in Act. Thom. §. 22. 27.) — *ποιεῖσθαι μονήν*, commorari, habitare, sedem figere, a) propr. Ioseph. ant. 13, 2. 1. Ἰωνάθας ἐν Ἱεροσολύμοις τὴν μονὴν ἐποιεῖτο. id. ant. 8, 13. 7. ποιούμενος ἐν αὐτῷ (σπηλαίῳ) μονήν. Thucyd. 1, 131. — b) de Deo, Io. 14, 23. semper alicui adesse ad eum protegendum, iuvandum. vid. Ἐνοικέω, Κατοικέω. — (1 Macc. 7, 38. δοῦναι αὐτῷ μονήν.)

*Μονογενής*, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (μόνος et γίνομαι) i. e. μόνος γεννώμενος, unice genitus, *unicus*. Sic a) de hominum filiis filiabusque unicis, Luc. 7, 12. 8, 42. 9, 38. Hebr. 11, 17. Tob. 3, 15. 6, 19. 8, 12. Ioseph. ant. 2, 7. 4. — b) de λόγῳ sive filio Dei, quem Ioannes appellat μονογενῆ παρὰ πατρός, *unice genitum*, i. e. naturam quae a Deo ἐν ἀρχῇ, ante mundum conditum, genita sit aut *sola*, i. e. ex eo sola prodiit, ita ut non nisi ea dici possit filius Dei sensu proprio, aut: quum *Deus* esset *solus*, i. e. ante creationem genita. Io. 1, 14. 18. 3, 16. 18. 1 Io. 4, 9. (Basil. lib. 2. adv. Eunom. μονογενὴς οὐχ ὁ παρὰ μόνον γενόμενος, ἀλλ' ὁ μόνος

γεννηθείς. Sed Epiphanius et Cyrillus putant λόγον dici μονογ., ὅτι μόνος ἐκ μόνου γεγέννηται τοῦ πατρός. Vid. *Suiceri* thes. eccl. s. h. v.) Test. XII. Patr. p. 738. ἕως οὗ ὁ ὕψιστος ἀποστείλῃ τὸ σωτήριον αὐτοῦ ἐν ἐπισκοπῇ μονογενοῦς; ubi vero etiam μονογενής populus Israeliticus esse potest, ut 4 Esdr. 6, 58. „nos autem populus tuus, quem vocasti primogenitum, (πρωτότοκον), unigenitum (μονογενῆ), aemulatorem (ζηλωτήν) tuum." (Alii male explicant *dilectum, carissimum*, ut hebr. יָחִיד, quod LXX reddunt μονογενῆ, legi putant Ps. 22, 21. 25, 16. 35, 17. ubi vero etiam esse potest solitarius, desertus. Πνεῦμα μονογενές, spiritus sua natura simplex, vel etiam unicus in se, Sap. 7, 22.) — Vid. etiam Πρωτότοκος. *.

**Μόνον**, (neutrum a μόνος) adverb. *solum, tantum, modo;* nostrum *nur, allein.* — Usurpatur a) ita ut excludat, excipiat, *non nisi*, Matth. 5, 47. ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν μόνον. c. 8, 8. μόνον εἰπὲ λόγῳ. Act. 18, 25. Rom. 3, 29. 1 Cor. 15, 19. Gal. 1, 23. 3, 2. 6, 12. Hebr. 9, 10. — Εἰ μὴ μόνον nonnisi, Matth. 21, 19. Marc. 6, 8. Act. 11, 19. — b) ita ut minimum indicet, *vel, saltem*, Matth. 9, 21. ἐὰν μόνον ἅψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ σωθήσομαι. ib. 10, 42. 14, 36. — c) ita ut id, quo e pluribus opus est, quod fieri debet, vel factum est, indicet: *tantum, tamen, jedoch*, Marc. 5, 36. μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε. Luc. 8, 50. Act. 8, 18. 1 Cor. 7, 39. γαμηθῆναι μόνον ἐν κυρίῳ. Gal. 2, 10. ib. 5, 13. μόνον μή, tamen non, non vero. Phil. 1, 27. 2 Thess. 2, 7. — Cum aliis particulis: οὐ μόνον, *non solum*, Iac. 2, 24. — οὐ μόνον — ἀλλά, *non solum, sed*, gradationi inservit, Act. 19, 26. Phil. 2, 12. 1 Io. 5, 6. — οὐ μόνον — ἀλλὰ καί, Matth. 21, 21. Io. 5, 18. 11, 52. Act. 19, 27. Hebr. 12, 26. Rom. 1, 32. et passim. (2 Macc. 4, 35. 3 Macc. 2, 26.) Paulus post οὐ μόνον etiam omittere solet rem, ad quam spectant hae particulae, e nexu facile intelligendam, Rom. 5, 3. οὐ μόνον δὲ (de hoc glorior) ἀλλὰ καί. ib. v. 11. 8, 23. 9, 10. 2 Cor. 8, 19. Sic in Lucae scriptis semel Act. 26, 29. (Iob. 12, 5. 13, 2. 17, 10. 21, 17. 33, 10. 34, 36. Etiam Test. XII. Patr. p. 579. Cebet. tabul. c. 21. (Ioseph. hoc modo οὐ μὴν ἀλλὰ καί, non solum hoc, sed etiam; ant. 6, 5. 6. et 14, 13. 5.) — Μὴ μόνον, *non solum*, Gal. 4, 18. Iac. 1, 22. μὴ μόνον — ἀλλὰ καί, Io. 13, 9.

**Μόνος**, η, ον, LXX hebr. לְבַד, aliquoties etiam pro בָּדָד, *solus;* i. e. a) *solus*, i. e. *non alius*, Matth. 4, 10. 12, 4. 17, 8. Luc. 4, 8. 5, 21. 6, 4. Io. 5, 44. παρὰ τοῦ μόνου θεοῦ. Rom. 16, 27. 1 Tim. 1, 17. Iud. v. 4. 25. et passim. — Deut. 32, 12. Exod. 22, 20. — Cum negatione Matth. 4, 4. (Deut. 8, 3.) Luc. 4, 4. — οὐκ ἐγὼ μόνος ἀλλὰ καί, Rom. 16, 4. 2 Io. v. 1. — b) *solus* i. e. *unus e multis, non nisi*, et refertur etiam ad duo; Matth. 18, 15. μεταξύ σου καὶ αὐτοῦ μόνου. 1 Cor. 9, 6. ἢ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρνάβας οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν. Phil. 4, 15.

Col. 4, 11. 2 Tim. 4, 11. *Λουκᾶς ἐστι μόνος μετ' ἐμοῦ.* — Gen. 47, 26. Exod. 24, 2. Num. 11, 14. — c) *solus* i. e. *solitarius, sine sociis*, Matth. 14, 23. 18, 15. Marc. 6, 47. 9, 2. Luc. 10, 40. Io. 6, 15. 22. 8, 19. 16, 32. 1 Thess. 3, 1. et passim. — 1 Sam. 21, 1. Thren. 1, 2. Gen. 2, 18. 2 Sam. 18, 24—26. Sir. 24, 5. — Hinc *μόνος εἰμί*, solitarius i. e. desertus, auxilio destitutus sum, Io. 8, 16. 16, 32. — *ἀφῆκέ με μόνον*, me dereliquit, Io. 8, 29. — Luc. 24, 12. *τὰ ὀθόνια κείμενα μόνα* lintea sola, i. e. neminem, qui iis fuisset involutus. Io. 12, 24. *ὁ κόκκος μόνος μένει*, solitarius manet, i. e. plantam non gignit.

*Μονόφθαλμος*, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (*μόνος* et *ὀφθαλμός*) *altero oculo orbus* s. *captus*; Matth. 18, 9. Marc. 9, 47. (Phrynich. p. 136. *μονόφθαλμον οὐ ῥητέον, ἑτερόφθαλμον δέ.*) *.

*Μονόω*, ῶ, f. ώσω, (a *μόνος*) solum relinquo; Ioseph. ant. 5, 8. 2. et 3. *γυνὴ τοῦ ἀνδρὸς μεμονωμένη*, i. e. quum non adesset maritus. Ex adiuncto: *derelinquo, desero*; Ioseph. ant. 4, 2. 1. *μονωθεὶς* (derelictus a copiis suis) *ἔφυγεν εἰς Ἱεροσόλυμα.* — In N. T. semel 1 Tim. 5, 5. ubi *χήρα μεμονωμένη*, ut e versu 4. patet, est vidua desolata, i. e. liberos non habens. Sic *μόνωσις* iis tribuitur, qui liberis carent Ioseph. ant. 5, 10. 2. *τῆς ἀπαιδείας καὶ τῆς μονώσεως.* Psalt. Salom. 4, 20. *ἐν μονώσει ἀτεκνίας τὸ γῆρος αὐτοῦ.* (Diod. Sic. 19, 39. *μεμονωμένη πάσης βοηθείας.*)

*Μορφή*, ῆς, ἡ, *forma, habitus* externus, diciturque potissimum de corporis forma et figura. Marc. 16, 12. *ἐφανερώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ.* — Phil. 2, 7. *μορφὴν δούλου λαβών*, hominis vilis forma indutus. (Test. XII. Patr. p. 744. *τὸν βασιλέα τῶν οὐρανῶν τὸν ἐπὶ γῆς φανέντα ἐν μορφῇ ἀνθρώπου ταπεινώσεως*, (pro quibus ibid. 542. *ὁ θεὸς σῶμα λαβών.* p. 745. *παραγενόμενος θεὸς ἐν σαρκί.* et p. 644. *ὄψεσθε θεὸν ἐν σχήματι ἀνθρώπου.*) cf. Ies. 44, 13. Sap. 18, 1. Act. Thom. §. 40. *δυσὶ μορφαῖς*, (primum iuvenis postea senis) *ὤφθη μοι ὁ Σατανᾶς.*) — Sic etiam Phil. 2, 6. *ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων* esse videtur maiestas externa, i. e. conditio splendidissima, ita ut Dei maiestatem imaginemque referret. vid. Dan. 4, 33. 5, 6—10. ubi LXX pro chald. זִיו splendor. Alii autem *μορφήν* hic intelligunt de *φύσει, natura*, *ἐν μ. θ. ὑπάρχων*, quum divinae esset naturae, et afferunt loca Aelian. Hist. Anim. 3, 24. Eurip. Bach. 54. Platon. de Republ. II. p. 431. ubi: „Deus *μένει ἀεὶ ἁπλῶς ἐν τῇ αὐτοῦ μορφῇ.* Adde Ioseph. c. Apion. 2, 22. *θεὸς ἔργοις μὲν ἐναργής, καὶ παντὸς οὕτινος οὖν φανερώτερος, μορφὴν τε καὶ μέγεθος ἀφανέστατος.* *.

*Μορφόω*, ῶ, f. ώσω, (a *μορφή*) *formo, figuro, delineo.* (Const. apost. IV, 7. *τὸν ἄνθρωπον ἐν τῇ κοιλίᾳ.*) —

semel tropice Gal. 4, 19. ἄχρις οὗ μορφωθῇ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, i. e. usque dum animus vester referat imaginem Christi.

*Μόρφωσις*, εως, ἡ, (a μορφόω) 1) transitive: formatio, delineatio; — 2) intransitive: *forma, species externa*, 2 Tim. 3, 5. ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας. (Philo de plantat. p. 346. 14. ἐπιμορφαζόντων εὐσέβειαν.) Test. XII. Patr. p. 742.: „cupiebam ἰδεῖν τὴν μόρφωσιν τῆς ὄψεως (formam faciei) αὐτοῦ. — *imago delineata*, i. e. *norma*, Rom. 2, 20. ἔχοντα τὴν μόρφωσιν κ. τ. λ. qui tibi videris regulam cognitionis et veritatis habere in lege mosaica. *.

*Μοσχοποιέω*, ῶ, f. ήσω, (μόσχος et ποιέω) ἅπαξ λεγόμενον N. T. Act. 7, 41. *vituli imaginem fabricor*. Exod. 32, 4. ἐποίησεν μόσχον.

*Μόσχος*, ου, ὁ, ἡ, *iuvencus, iuvenca*; Luc. 15, 23. 27. 30. (Ier. 46, 21. μόσχοι σιτευτοὶ τρεφόμενοι εἰς σφαγήν. coll. Iudic. 6, 25.) — iuvencus, qui immolabatur, Hebr. 9, 12. 19. coll. v. 13. ubi ταύρων pro μόσχων legitur. — *taurus*, Apoc. 4, 7. — LXX pro בָּקָר, Gen. 12, 16. 24, 35. עֵגֶל Exod. 32, 4. 8. 18. Hos. 13, 2. פַּר, Exod. 29, 10—14. Lev. 4, 3—20. et שׁוֹר, Deut. 14, 4. 22, 1. 4. 1 Sam. 12, 3. *.

*Μουσικός*, ή, όν, (a μοῦσα, musa; canticum) 1) qui artibus, musis sacris, studet, earum peritus est; — 2) de rhetoribus, poetis et potissimum *musices peritis*. Sic Apoc. 18, 22. — (de instrumentis musicis, et canticis s. carminibus, Dan. 3, 5. 7. Gen. 31, 27. Ezech. 26, 13. 3 Esdr. 4, 63. 1 Macc. 9, 39. 41.) *.

*Μόχθος*, ου, ὁ, i. q. μόγος, *labor gravis et difficilis; gravis molestia*; 2 Cor. 11, 27. 1 Thess. 2, 9. 2 Thess. 3, 8. κόπος καὶ μόχθος iunctim omnis generis labores vel calamitates graviores, quibus vexabatur apostolus, indicant. (Num. 23, 21. Sap. 10, 10.) — LXX maxime pro עָמָל, Deut. 26, 7. Eccles. 2, 10. 11. 18—24. *.

*Μυελός*, οῦ, ὁ, (propr. internum, intimo inclusum) *medulla*, Iob. 33, 24. coll. Gen. 45, 18. — Ut medulla Latinor. tropice de intimis animi. Hebr. 4, 12. (Euripid. Hippolyt. v. 255. πρὸς ἄκρον μυελὸν ψυχῆς.) *.

*Μυέω*, ῶ, f. ήσω, (a μύω, claudo) 1) sacris vel mysteriis initio aliquem; 3 Macc. 2, 10. et saepius apud profanos. — 2) bene doceo; passiv.: *bene edoctus sum*; Phil. 4, 12. ubi est: usu, experientia didici, assuetus sum. Hesych. μεμύημαι· πεπείραμαι. Suid. μύησις· μάθησις, κατήχησις. vid. *Munthii* obss. e Diod. S. p. 383. *.

*Μῦθος*, ου, ὁ, 1) *sermo, oratio*, i. q. λόγοι, (Sir. 20, 19. Plutarch. de discr. am. et adul. c. 42.) 2 Petr. 1, 16. οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαντες, non enim studens artificiosae s. comtae orationi tradidi doctrinam. cf. 1 Cor. 2, 4. 13. — 2) *narratio* a) quaevis; (unde μυθεύω simpliciter

narro, v. c. Ioseph. de bell. 4, 8. fin. ib. 4, 9. 7.); — b) ficta et falsa: *fabula, traditio;* de traditionibus Iudaeorum, 1 Tim. 1, 4. 4, 7. 2 Tim. 4, 4. Tit. 1, 14. Ἰουδαϊκοὶ μῦθοι καὶ ἐντολαὶ ἀνθρώπων. (Diod. Sic. 1, 19. Palaeph. 1. Demosth. 1219, 14. Suidas, μῦθος· λόγος ψευδὴς, εἰκονίζων τὴν ἀλήθειαν.) *.

*Μυκάομαι, ῶμαι,* (a stirpe μύκω, sonum fuscum edo) verb. depon. *mugio;* — proprie de tauris (Symmach. Iob. 6, 5. Hom. Iliad. 21, 237. Phavor. βρυχᾶσθαι ἐπὶ λέοντος· μυκᾶσθαι ἐπὶ βοός.) etiam de rugitu asinorum, camelorum; in N. T. semel de leone, Apoc. 10, 3. (Theocrit. 26, 20.)

*Μυκτηρίζω,* f. ίσω, (a μυκτὴρ nasus, nares) propr. naso suspendo adunco, naribus suspensis derideo; *derideo, illudo* simpliciter; semel Gal. 6, 7. Θεὸς οὐ μυκτηρίζεται, non patitur sibi illudi. (Test. XII. Patr. p. 700. ἐτυπτίσθην, ἐμυκτηρίσθην. LXX pro בָּזָה, Prov. 15, 21. לָעַג Ps. 80, 7. Ier. 20, 7. נָאַץ Prov. 1, 30. 15, 5. 3 Esdr. 1, 51. 1 Macc. 7, 34.)

*Μυλικός, ή, όν,* (a μύλη, mola) *molaris;* Marc. 9, 42. λίθος μυλικός. [Luc. 17, 2. in codd.]

*Μύλος, ου, ὁ,* (a μύλλω, contero) *lapis molaris,* et quidem a) superior et mobilis, qui *catillus* dicitur, LXX pro רֶכֶב i. e. eques vel cursor, quia inferiori lapidi, qui meta dicebatur, quasi inequitabat, 2 Sam. 11, 21. Iud. 9, 53. etiam ἐπιμύλιον, Deut. 24, 6. — Apoc. 18, 21. λίθον ὡς μύλον μέγαν. — Quum molae maiores circumagerentur ab asinis, lapis superior s. catillus dicebatur etiam ὄνος (Hesych. μύλη· οὕτω λέγεται καὶ ὁ κάτω τῆς μύλης λίθος, τὸ δὲ ἄνω ὄνος. Lexic. Cyrill. Mscr. Brem. μύλη, τὸ κάτω τοῦ μύλου, τὸ δὲ ἄνω ὄνος λέγεται), et in N. T. ὀνικός, Matth. 18, 6. Luc. 17, 2. (Marc. 9, 42. in codd.) asinarius, i. e. catillus molae asinariae, igitur magnus. — b) μύλος de utroque lapide, et per synecdochen pro *mola* ipsa. Sic LXX pro רֵחַיִם, Exod. 11, 5. Deut. 24, 6. e quibus locis etiam intelligitur, molas antiquitus circumactas esse ab ancillis s. servis. Hinc explicatur Apoc. 18, 22. ubi φωνὴ μύλου est cantus laetus puellarum molam trusitantium. cf. Ies. 24, 8. Ezech. 26, 13. et Ier. 25, 10. in textu hebr. *.

*Μύλων, ωνος, ὁ,* (a μύλλω, contero) *pistrinum,* i. e. locus, ubi est mola, *das Mühlenhaus;* Matth. 24, 41. coll. Exod. 11, 5. Deut. 24, 6. (Demosth. p. 1111, 27. ed. *Reisk.*) LXX Ies. 52, 11. οἰκίᾳ μύλωνος, pro hebr. פְּקֻדָּה. *.

*Μύρα, ων, τά, Myra, orum,* urbs littoralis Lyciae; Act. 27, 5. *.

*Μυριάς, άδος, ἡ,* (a μύριος) *myrias,* numerus decem millium, Act. 19, 19. — LXX pro רִבּוֹא Neh. 7, 66. 71. 72. Ion. 4, 12. et רְבָבָה Deut. 32, 30. Lev. 26, 8. — Pluralis saepius ut Latinor. *sexcenti* et nostrum tausend, pro *numero magno,* et *infinito,* Luc. 12, 1. Act. 21, 20. Hebr. 12, 22.

Iud. v. 14. Apoc. 5, 11. 9, 16. vid. Gen. 24, 60. Ps. 3, 6. 1 Sam. 21, 11. Dan. 7, 10. Sir. 47, 6. *.

Μυρίζω, f. ίσω, (a μύρον) unguentis imbuo, *ungo, inungo*; (Aristoph. Plut. 529.) Marc. 14, 8. coll. Matth. 26, 12. ubi vero esse videtur: oleo perfundo. Vid. Μύρον. *.

Μύριος, ία, ιον, innumerus, infinitus; pluralis μύριοι (accentu retracto): *decem millia, decies mille*, Matth. 18, 24. Esth. 3, 9. ἀργυρίου τάλαντα μύρια. 1 Chron. 29, 7. — Ut μυριάς, de numero *infinito, maximo*; 1 Cor. 4, 15. μυρίους παιδαγωγούς, innumeros, quamplurimos. ib. 14, 19. — Dan. 7, 10. (Ioseph. ant. 5, 3. 2. σὺν πόνοις μυρίοις. ib. 7, 1. 4. διὰ μυρίων κακῶν.) *.

Μύρον, ου, τό, vel a μύρω, fluo, unde succus sponte profluens potissimum e myrrha, vel a מֹר myrrha; hinc, quum myrrhae succo veteres ad unguenta uterentur, 1) *unguentum* arte factum et suave olens, Luc. 23, 56. Apoc. 18, 13. — LXX Cant. 4, 14. Ies. 25, 7. 1 Chron. 9, 30. Exod. 30, 25. — 2) *oleum fragrans*, et ita accipiendum est Matth. 26, 7. [9.] 12. Marc. 14, 3. 4. 5. Luc. 7, 37. 38. 46. Io. 11, 2. 13, 3. 5. — LXX pro שֶׁמֶן, Cant. 1, 2. Prov. 27, 9. et שֶׁמֶן טוֹב Ps. 133, 2. Act. Thom. §. 5. vid. *Wineri* bibl. Reallex. s. v. *Salbe*.

Μυσία, ας, ἡ, *Mysia*, provincia Asiae minoris ad littus maris aegaei Lydiam inter et Propontidem, cuius urbes Pergamus, Troas et Assus in N. T. commemorantur. Act. 16, 7. 8. *.

Μυστήριον, ίου, τό, (quod deducunt vel a μύεσθαι, vel a μυστήρ i. q. μύστης, initiatus, Sap. 8, 4. vel ab hebr. מִסְתָּר) 1) *secretum, res occulta* s. *arcana quaevis*, a) quae celanda est sive celatur; 2 Thess. 2, 7. τὸ γὰρ μυστήριον τῆς ἀνομίας, i. e. ἀνομία quae clam patratur. Sic μυστικῶς, clam; 3 Macc. 3, 7. vid. etiam 2 Macc. 13, 21. Sir. 22, 22. 27, 16. 17. 21. — b) quae in se est occulta et obscura, 1 Cor. 15, 51. ib. 13, 2. τὰ μυστήρια πάντα, omnes omnino res arcanae. (Test. XII. Patr. p. 189. de scientia arcana s. occultis artibus.) — 2) *aenigma, emblema*; 1 Cor. 14, 2. λαλεῖν μυστήρια, aenigmata, i. e. quae nemo intelligat, loqui. Matth. 13, 11. τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας, aenigmata de regno coelesti, parabolas quibus mystice adumbratur regnum Dei. Eodem modo Luc. 8, 10. Marc. 4, 11. — Eph. 5, 32. Sic de somnio aenigmatico Dan. 2, 18. 19. 27—30. pro chald. רָז s. רָזָא. Eodem sensu ut sit: emblema, imago μυστηριώδης, accipiendum est Apoc. 1, 20. τὸ μυστ. τῶν ἑπτὰ ἀστέρων, intellige τοῦτό ἐστι. ib. c. 17, 5. μυστήριον i. e. nomen aenigmaticum, inscriptio mystica. ib. v. 7. σοὶ ἐρῶ τὸ μυστήριον, explicabo tibi imaginem. — 3) *consilium, decretum arcanum, voluntas secreta*; sic de hominum consiliis absconditis Tob. 12, 6. 11. Iudith. 2, 2. — et de Dei decretis, Apoc. 10, 7. (coll.

c. 11, 15 sqq.) Sap. 2, 22. — Hoc sensu saepius est Paulo decretum Dei, cuius exsequendi Paulus potissimum electus fuerat minister, antea (Iudaeis) inauditum et prorsus ignotum, illud nimirum, quo Deus benigne voluit, ut gentiles etiam ad regnum Dei eiusque felicitatem vocarentur adducerenturque. Sic luce clarius Eph. 3, 3—9. neque aliter aliis in locis; Rom. 11, 25. 16, 25. Eph. 1, 9. 6, 19. τὸ μυστήρ. τοῦ εὐαγγ. Dei voluntas de evangelio a Paulo gentibus tradendo. Col. 1, 26. 27. 2, 2. 4, 3. τὸ μυστήρ. τοῦ Χριστοῦ, decretum de Messia gentibus quoque destinato. Sic etiam 1 Cor. 2, 7. ἐν μυστηρ. esse videtur: convenienter decreto suo, s. secundum decr. — 4) *mysterium*; i. e. a) *doctrina arcana*; non nisi 1 Tim. 3, 9. 16. de doctrina christiana, exteris incognita inauditaque, coll. Sap. 6, 23. — b) τὰ μυστήρια, *mysteria*, de sacris, ut apud profanos saepissime, (Sap. 14, 15. 23.) vel quia celabantur non initiatis, vel quia per imagines repraesentabant doctrinam absconditam. Transfert Paulus 1 Cor. 4, 1. ad *sacra christiana*, ubi se appellat οἰκονόμον μυστηρίων θεοῦ, mysteriorum *divinorum* dispensatorem s. doctorem. *.

Μυωπάζω, f. άσω, (a μύω et ὤψ, oculus) oculos claudo; *caecutio, proxima tantum video*; 2 Petr. 1, 9: μυωπάζων, nihil videns s. intelligens, oculos claudens. [μύω simplex: oculos claudo, Xenoph. Cyrop. 8, 3. 12.) *.

Μώλωψ, ωπος, ὁ, *vibex*, Blutstriemen, *vulnus sanguine manans*. Semel 1 Petr. 2, 24. LXX pro חַבּוּרָה s. חַבֻּרָה Ies. 53, 5. Gen. 4, 23. Exod. 21, 24. Ies. 1, 6. Sir. 28, 18. πληγὴ μάστιγος ποιεῖ μώλωπας. Hesych. μώλωψ· τραῦμα καὶ ὁ ἐκ πληγῆς αἱματώδης τόπος, ἢ καὶ τὰ ἐξερχόμενα τῶν πληγῶν ὕδατα.

Μωμέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, i. q. μωμάομαι, (a μῶμος) verb. depon. *vitupero, carpo, irrideo*, 2 Cor. 8, 20. Prov. 9, 7. Sap. 10, 14. — aor. 1. pass. passive: *vituperor*; 2 Cor. 6, 3. μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία ἡμῶν. (cf. *Matth.* gramm. §. 495.)

Μῶμος, ου, ὁ, 1) vituperium, reprehensio; Sir. 18, 15. ἐν ἀγαθοῖς μὴ δῷς μῶμον, beneficiis ne adde reprehensionem. ib. 47, 21. — 1) *macula, dedecus*, vituperii materia s. causa; LXX pro מוּם de corporis vitiis, Lev. 12, 16 sqq. Deut. 15, 21. Cant. 4, 1. Dan. 1, 4. — de animi vitiis et morum maculis, Sir. 20, 24. μῶμος πονηρὸς ἐν ἀνθρώπῳ ψεῦδος. ib. 12, 31. μῶμος nota turpitudinis. — In N. T. de hominibus turpibus, 2 Petr. 2, 13. ut nos dicimus: *ein Schandfleck der menschlichen Gesellschaft*. *.

Μωραίνω, f. ανῶ, (a μωρός) 1) *insipidus, fatuus sum*; a) propr. Matth. 5, 13. Luc. 14, 34. — b) metaph. *stulte ago*; (Plutarch. de discr. am. et ad. c. 42.) — 2) transitive *stultum reddo, vel declaro, insipidum deprehendo*. 1 Cor. 1, 20. ἐμώρανεν τὴν σοφίαν. (Ies. 44, 25. τὴν βουλὴν

αὐτῶν μωραίνων.) — passiv. Rom. 1, 22. LXX pro נִבְעַר Ies. 19, 11. Ier. 10, 16. et נִסְכַּל 2 Sam. 24, 10. vid. etiam Sir. 23, 14. *.

**Μωρία**, ας, ἡ, (a μωρός) *fatuitas, stultitia, inscitia*, — subiective de animo, Sir. 20, 31. 41, 18. — obiective de eo, quod absurdum, ineptum habetur ex alicuius iudicio, 1 Cor. 1, 18. 2, 14. 3, 19. (Thucyd. 5, 41.) *.

**Μωρολογία**, ας, ἡ, (μωρός et λόγος) sermo stultus, ineptus; — et ex hebraismo, ubi vocabula stultitiae etiam transferuntur ad turpitudinem morum et impietatem (v. c. נְבָלָה Iudic. 19, 23 sq. Deut. 21, 22.): *sermo turpis, impius.* Tantum Eph. 5, 4.

**Μωρός**, ά, όν, 1) fatuus, insipidus, insulsus, a) pr. Hippocr. de diaeta lib. 2. c. 27. (תָּפֵל Iob. 6, 6. coll. Thren. 2, 14.) — b) metaph. α) subiective: *stultus, insipiens*, qui nil intelligit, Matth. 23, 17. 19. 1 Cor. 3, 18. μωρὸς γενέσθω, se nil intelligere putet. (LXX pro נָבָל Deut. 32, 6. Ies. 32, 5. 6. כְּסִיל Ps. 93, 8. Sir. 8, 22. 18, 18. 21, 18. 22.) — *imprudens, consilii expers*, Matth. 5, 22. 25, 2. 3. 8. 1 Cor. 4, 10. (Sir. 21, 28.) — β) obiective de rebus; *stultus, fatuus*, ζητήσεις, 2 Tim. 2, 23. Tit. 3, 9. (coll. 1 Tim. 4, 7. γραώδης) — *ineptus, consilio non conveniens*; 1 Cor. 1, 25. τὸ μωρὸν τοῦ θεοῦ, quae inepte a Deo videntur electa, inepte facta, verkehrte Maassregeln. ib. v. 27. τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου, quae inepta habentur ab hominibus. — 2) ex hebraismo (ubi נָבָל non solum stultum sed etiam improbum, scelestum significat, Ps. 14, 1. 53, 2. 1 Sam. 25, 25. Iob. 2, 10.) *improbus, scelestus*, Matth. 5, 22. coll. Sir. 50, 26. ubi Samaritani dicuntur λαὸς μωρός, impius, qui a sacris et Deo Iudaeorum defecerant, ἀποστάται ut eos appellat Ioseph. ant. 11, 8. coll. Test. XII. Patr. p. 564. ubi propter turpe stuprum a Sicemitis commissum ἀσύνετοι μωροί, et stuprum nefandum ipsum ἀφροσύνη dicitur. cf. etiam Io. 8, 48. *.

**Μωσῆς**, et **Μωϋσῆς**, *Moses*, legislator Iudaeorum illustrissimus. — Μωσῆς, ut potissimum scribunt evangelistae (Matth. 8, 4. 17, 3. Marc. 1, 44. Luc. 5, 14. Act. 3, 22. Io. 1, 46.) et Hebr. 3, 2. convenit hebr. מֹשֶׁה quod a מָשָׁה extraxit, quia Moses infans ex aquis Nili extractus est. cf. Exod. 2, 10. — Μωϋσῆς vero, ut constanter scribunt LXX interpretes et Iosephus, deducitur ex lingua aegyptia; Ioseph. ant. 2, 9. 6. τὸ γὰρ ὕδωρ μῶ οἱ Αἰγύπτιοι καλοῦσιν, ὑσῆς δὲ τοὺς ἐξ ὕδατος σωθέντας. (Paullo aliter in libro c. Apion. 1, §. 31. τὸ γὰρ ὕδωρ οἱ Αἰγύπτιοι Μῶϋ καλοῦσιν.) In N. T. nominativus Μωϋσῆς legitur Act. 6, 14. 37. eundemque restituit *Griesb.* Rom. 10, 5. 19. 2 Cor. 3, 13. 15. — In flectendo autem hoc nomine triplex est diversitas; 1) LXX constanter genit. — σῆ (Exod. 18, 1. 2. Num. 3, 1. Ios. 1, 2. 3 Esdr. 1,

11. Ps. 77, 21. Sir. 46, 1.), qui genitivus nunquam in N. T. legitur neque apud Iosephum; dativ. — σῇ, accus. — ῆν, vocat. — ῆ (Exod. 3, 4. 5, 4.) — 2) Iosephus semper: — σῆς, genit. — σέως (v. c. antiq. 3, 13. 1. c. Apion. 1, 31. et 2, 3.) dativ. — σῇ, accus. — σῆν. Sic etiam in N. T. genitivus — σέως, non a Μωσεύς, sed ut Iosephi exemplum et locus Io. 7, 22. docent a Μωσῆς est derivandus. Eadem flectendi ratio est Matth. 17, 4. Marc. 12, 26. Luc. 2, 22. Io. 5, 46. Hebr. 3, 3. Act. 7, 35. et restituta a *Griesb.* Act. 6, 11. 7, 44. Rom. 9, 15. 1 Cor. 10, 2. — 3) denique genit. — σέως (in N. T. frequentior) dat. — σεῖ, Marc. 9, 4. Luc. 9, 33. 2 Tim. 3, 8. accusat. — σέα, Luc. 16, 29. (ut etiam habet Georg. Syncell. apud *Fabric.* Cod. Pseudep. I. p. 829.) Quas formas, nescio an recte, deducunt a nominativo ficto Μωσεύς, qui vero nunquam legitur. — Metonymice pro *libris Mosis*, Luc. 16, 29. 31. 24, 27. Io. 5, 45. 46. et passim.

---

# N.

*Ναασσών*, ὁ, *Naasson*, nom. pr. indecl. filii Aminadabi (Exod. 6, 22. Num. 2, 3.) Matth. 1, 4. Luc. 3, 31. *.

*Ναγγαί*, ὁ, *Naggai*, *Nangae*, nom. pr. indecl. viri, Luc. 3, 25. *.

*Ναζαρέθ*, ἡ, ut scribitur Matth. 21, 11. Io 1, 46. 47. et in codicib. Act. 10, 38. caeterum Ναζαρέτ, Matth. 2, 23. 4, 13. Marc. 1, 9. Luc. 1, 26. 2, 4. 39. 51. 4, 16. Act. 10, 38. nomen indecl. oppidi ignobilis Galilaeae (Matth. 21, 11.) ad montem quendam (Luc. 4, 29.) et, ut putant, haud procul ab urbe Capernaum siti, quod nec in Vet. Test. nec in Iosephi libris commemoratur. Quem hodie pagum hoc nomine appellant, utrum eo, quo illud quondam oppidum, situs sit loco, an alio definiri non potest. *.

*Ναζαρηνός*, οῦ, ὁ, *Nazarenus*, nomen gentile, Iesu a Iudaeis tributum ab oppidulo Nazareth, quia ibi educatus fuit. Marc. 1, 24. 14, 67. 16, 6. Luc. 4, 34. *.

*Ναζωραῖος*, ου, ὁ, *Nazoraeus*; cognomen 1) *Iesu*, ei tributum ab oppido Nazareth, ita ut sit i. q. Ναζαρηνός, Matth. 2, 23. Legitur etiam Marc. 10, 47. Luc. 18, 37. 24, 19. Io. 18, 5. 19, 19. Act. 2, 22. 3, 6. 4, 10. 6, 14. 22, 8. 26, 9. — cognomen — 2) *Christianorum*, a Iudaeis iis tributum, tanquam adseclis Iesu τοῦ Ναζωραίου, Act. 24, 5. — (Fuerunt qui Ναζωραῖον haberent pro נָזִיר s. נְזִירָא *Nasiraeus*, i. e. voto devotus. LXX autem scribunt Ναζηραῖος et Ναζιραῖος,

Iosephus (ant. 4, 4. 4.) Ναζαραῖοι. Solebant Nasiraei comam alere et a vino abstinere. Num. 6, 1 sqq.) *.

Ναθάν, ὁ, *Nathan*, (hebr. נָתָן) nom. pr. indecl. filii Davidis, a propheta huius nominis (2 Sam. 7, 2.) ut videtur diversus, Luc. 3, 31. 2 Sam. 5, 14. *.

Ναθαναήλ, ὁ, (hebr. נְתַנְאֵל, Dei donum) *Nathanael*, discipulus Christi, Io. c. 2, 19—21. quem putant fuisse eundem, qui Luc. 6, 14. Bartholomaeus dicitur. *.

Ναί, particula 1) affirmandi: *profecto, utique, ita est;* a) est respondentis et affirmantis, Matth. 9, 28. 13, 51. Io. 11, 27. 21, 15. 16. Act. 5, 8. 22, 27. Rom. 3, 29. (Act. Thom. §. 17. 18.) — post οὐκ s. οὐκοῦν interrogantis, Matth. 17, 24. (Plato de republ. V.) — b) est probantis alterius dictum vel factum: *utique, recte;* Matth. 11, 29. ναί, ὁ πατήρ, recte (fecisti s. facis) o pater. Luc. 10, 21. Apoc. 16, 7. ναί, κύριε, recte sic domine. (Gen. 42, 21. ναί, recte, hoc nobis evenit, i. e. iure.) — c) ναί — καὶ γάρ, est concedentis ex parte sed simul obiicientis: *vere quidem*, s. *recte quidem — sed tamen,* Matth. 15, 27. Marc. 7, 28. — Eodem modo ubi legitur simplex καί, Matth. 11, 9. ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου, recte quidem (est utique propheta) sed etiam maius quid. Luc. 7, 26. — Etiam absente καί, Matth. 21, 16. (Arrian. Epict. 4, 6. Demosth. p. 310. ed. *Reisk.* et saepius apud profanos. vid. *Viger.* p. 424) — d) est sanctissime affirmantis: *verissime, certissime, utique;* Matth. 5, 37. ναί, ναί, verissime; ita est. Luc. 11, 25. ναὶ λέγω ὑμῖν, verissime vobis affirmo. c. 12, 5. Philem. v. 20. ναί, ἀδελφέ, utique mi frater. (Iob. 19, 4.) Apoc. 1, 7. ναὶ ἀμήν, hoc certissime eveniet. Apoc. 14, 13. ναί, λέγει τὸ πνεῦμα, ἵνα, certissime hoc eveniet, inquit Spiritus, ut etc. c. 22, 20. ναὶ ἔρχομαι ταχύ, profecto veniam celeriter. (Callimach. Cerer. 64. Vid. *Viger.* de idiot. p. 424.) — e) substantive τὸ ναί, *affirmatio*, et quidem absoluta, cui opponitur τὸ οὔ, negatio absoluta; — 1 Cor. 1, 17. ἵνα ᾖ παρ' ἐμοὶ τὸ ναὶ ναί, καὶ τὸ οὒ οὔ, ut in me deprehendatur simul affirmatio et negatio, i. e. ut eadem simul sanctissime affirmem, simul vero etiam negem, sensus: mihi repugnem in docenda divina doctrina et divinis promissionibus? — Ibid. v. 18. ὁ λόγος ἡμῶν οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ οὔ, i. e. ea quae proposui de promissionibus divinis non facta sunt verum et non verum, i. e. non promiserunt, eventu vero caruerunt. Ibid. v. 19. ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ θεοῦ οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ οὔ, ἀλλὰ τὸ ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν, quae enim vobis de Christo et de salute per Christum adipiscenda tradidi, non erant promissiones et negationes, i. e. vanae promissiones, quae eventu caruissent, sed vera per Christum facta sunt, per illum eventum habuerunt. v. 20. ὅσα γὰρ ἐπαγγ. — τὸ ναὶ καὶ τὸ ἀμήν, omnes enim divinae

promissiones in eo certissimum habent eventum. — Iac. 5, 12. ἤτω ὑμῶν τὸ ναὶ, ναὶ, καὶ τὸ οὐ, οὔ, sit affirmatio vestra simplex ναί, et negatio simplex οὔ. — 2) particula *obtestandi: obsecro.* [Apoc. 22, 20. ναὶ ἔρχου, veni obsecro.] (Iudith. 9, 12. Act. Thom. §. 31. ναὶ εἰπέ. Sic etiam apud profanos. Vid. *Viger.* p. 424.) *.

*Ναΐν*, ἡ, *Nain*, nom. indecl. oppidi Galilaeae, ad torrentem Cison, circa montem Thabor haud procul a Capernaum. Luc. 7, 11. (Ioseph. de bell. 4, 9. 4. κατὰ κώμην τὴν καλουμένην Ναΐν τεῖχος κατασκευάσας.)

*Ναός*, οῦ, ὁ, (a ναίω, habito; in sedibus colloco) attice νεώς (2 Macc. 6, 2. 9, 16.) LXX pro הֵיכָל — proprie locus habitationis; *templum*, *aedes*, quam inhabitare putabatur Deus aliquis, vel ubi constitutum erat eius simulacrum. Ita a) de templis *idolorum*, Drac. v. 17. Act. 19, 24. ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς, fabricans argenteas Dianae aediculas. — b) de templis *veri Dei*, Act. [7, 48.] 17, 24. Apoc. 21, 22. — c) de templo Hierosolymitano, (1 Sam. 1, 9. 2 Chron. 3, 16. 4, 7. 8. 22.) Dicitur autem non, ut ἱερόν, quod vid., de toto templo, sed de interiori parte, videlicet tum de sancto, tum de sancto sanctorum, Matth. 23, 16. 17. 21. 23, 35. (2 Chron. 15, 8. coll. *Ζαχαρίας*) 26, 61. 27, 40. 51. (vid. *Καταπέτασμα*). Marc. 14, 58. 15, 29. 38. Luc. 1, 9. 21. 22. 23, 45 2 Thess. 2, 4. Apoc. 11, 1. 2. (3 Macc. 1, 10.) — In uno tantum loco de atriis templi, de ἱερῷ Matth. 27, 5. coll. 2 Chron. 15, 8. 29, 7. 17. ubi legitur pro אוּלָם. — d) de templo *coelesti*, ad cuius exemplar Moses tabernaculum construxisse putabatur, ὁ ναὸς τοῦ θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, Apoc. 11, 19. ib. 3, 12. 15. 14, 15. 17. 15, 5. 6. 8. 16, 1. 17. (Sap. 3, 14. δοθήσεται αὐτῷ κλῆρος ἐν ναῷ κυρίου θυμηρέστερος. Exod. 25, 9. τὸ παράδειγμα τῆς σκηνῆς. coll. Ioseph. ant. 3, 6. 1. Test. XII. Patr. p. 550. ἤνοιξέ μοι ὁ ἄγγελος τὰς πύλας τοῦ οὐρανοῦ· καὶ εἶδον τὸν ναὸν τὸν ἅγιον.) — e) metaphorice transfertur ad alia, ubi Deus, vel eius spiritus, habitare i. e. efficax esse dicitur, videlicet α) ad corpus Christi, Io. 2, 19. 20. — β) ad Christianos et ecclesiam christianam 1 Cor. 3, 16. 17. 6, 19. 2 Cor. 6, 16. Eph. 2, 21. (Act. Thom. §. 12. γίνεσθε ναοὶ ἅγιοι, καθαροί. Ignat. ad Ephes. §. 15.) *.

*Ναούμ*, ὁ, nom. pr. indecl. viri, Luc. 3, 25.

*Νάρδος*, ου, ὁ, 1) *Nardus*, Andropogon Nardus, planta Indiae, cuius cacumina ad aristarum formam panduntur, e qua succus extrahitur optime fragrans, quo utebantur veteres vel puro vel mixto ad parandum oleum vel unguentum praestantissimum. (Dioscor. 1, 6. Plin. 12, 2. Tibull. 2, 2. 7. cf. *Wineri* bibl. Realwörterb s. *Narde.*) LXX pro נֵרְדְּ Cantic. 1, 12. 4, 13. 14. — 2) *oleum nardinum*; Marc. 14, 3. Io. 12, 3. *.

**Νάρκισσος**, ου, ὁ, *Narcissus*, nomen plantae; — in N. T. nomen propr. viri, qui putatur fuisse libertus Claudii imperatoris. Rom. 16, 11. (Sueton. Claud. 28. Tacit. Annal. 12, 57.) *.

**Ναυαγέω**, ῶ, f. ήσω, (a ναυαγός, naufragus, quod e ναῦς et ἀγνύω, frango) *naufragium facio*, a) propr. 2 Cor. 11, 25. (Xenoph. Cyrop. 3, 1. 24. Demosth. 910, 7.) — b) tropice ut Latinorum *naufragium* et *naufragus*, pro: *iacturam facio;* 1 Tim. 1, 19. περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγησαν, iacturam fecerunt τῆς πίστεως. (Phil. de Somn. p. 1128. τινὰς ἴσμεν ναυαγήσαντες ἢ περὶ γλῶτταν ἄθυρον, ἢ περὶ γαστέρα ἄπληστον.) *.

**Ναύκληρος**, ου, ὁ, (ναῦς et κλῆρος) *nauclerus*, *navicularius*, i. e. dominus navis (Schiffspatron), qui navem vel singula navis spatia data pecunia locat; Act. 27, 11. (Polyb. 4, 6. 1. Xenoph. Mem. 2, 6. 38. Demosth. 293, 1. et 902, 12. Ioseph. ant. 9, 10. 2.) *.

**Ναῦς**, αός, ἡ, (a νάω s. νέω, fluo, nato) *navis*. Act. 27, 41. — LXX pro אֳנִיָּה Prov. 31, 14. Dan. 11, 40. et אֳנִי 1 Reg. 10, 11. 12.

**Ναύτης**, ου, ὁ, (ab eodem) *nauta*. Act. 27, 27. 30. Apoc. 18, 17. (Ioseph. ant. 9, 10. 2.) *.

**Ναχώρ**, ὁ, *Nachor*, (hebr. נָחוֹר) nom. propr. indecl. viri, filii Serug; Gen. 11, 22. Luc. 3, 34. *.

**Νεανίας**, ου, ὁ, (a νέος) *iuvenis*, *adolescens*, Act. 20, 9. 23, 17. 18. 22. — LXX pro נַעַר Prov. 7, 7. Zach. 2, 4. — *vir iunior*, diciturque de viris iunioribus nondum matrimonio mulieri iunctis, viribusque vigentibus, quanquam aetatem iuvenilem egressis. Ita Act. 7, 58. Act. Thom. §. 30. — LXX pro בָּחוּר, milites delecti, 2 Sam. 6, 1. 1 Chron. 19, 10. 1 Macc. 12, 27. coll. 2 Macc. 3, 26. Hinc νεανίαι et πρεσβύτεροι, Prov. 20, 29. omnes adultos comprehendunt. (Senec. ep. 30. „senectus adolescentiam sequitur.") Vid. etiam Νεανίσκος. *.

**Νεανίσκος**, ου, ὁ, (ab eodem) *iuvenis*, *adolescens*, Matth. 19, 20. 22. Marc. 14, 51. 16, 5. Luc. 7, 4. — LXX pro נַעַר Gen. 34, 19. 41, 12. יֶלֶד Gen. 4, 22. Esdr. 10, 1. Dan. 1, 4. — *vir iunior* (vid. Νεανίας); Act. 5, 10. νεανίσκοι, iuniores in coetu, qui famulitio fungebantur (v. 6. νεώτεροι). Act. 2, 17. νεανίσκοι — πρεσβύτεροι, (Gen. 19, 4. Ioel. 2, 28.) 1 Io. 2, 13. 14. πατέρες — νεανίσκοι — παιδία. — LXX pro אֲנָשִׁים Ios. 2, 1. 23. 6, 72. (Ioseph. ant. 7, 9. 2. Davidem cum Goliatho pugnaturum νεανίσκον appellat.) — de *militibus*, Marc. 14, 51. LXX pro בָּחוּר Deut. 32, 25. Iudic. 14, 10. *.

**Νεάπολις**, εως, ἡ, *Neapolis*, urbs Macedoniae ad mare aegaeum in sinu Strymonico sita, portu instructa, Chalciden-

sium colonia, olim Parthenope dicta. (Strabo 7, 330. Plin. 14, 18.) Act. 16, 11. *.

Νεεμάν, ὁ, (hebr. נַעֲמָן) *Neeman*, nom. pr. indecl. principis militiae Syriae, (2 Reg. 5. LXX Ναιμάν.) Luc. 4, 27. *.

Νεκρός, ά, όν, 1) *mortuus*, i. e. a) vita carens, i. q. ἄψυχος, Iac. 2, 20. σῶμα νεκρόν. v. 26. (Sap. 13, 10. 18. idola νεκρά i. e. ἄψυχα. ib. 15, 5. 17.) — b) exspirans, Act. 28, 6. — qui exspiravit, Matth. 10, 8. 11, 5. 28, 4. Luc. 7, 22. 11, 5. Act. 5, 10. 20, 9. Apoc. 1, 17. — c) mortuus, Luc. 24, 5. Hebr. 11, 19. — qui mortuus fuerat, Luc. 7, 15. Hebr. 11, 35. — ex Hebraeorum cogitandi ratione: mortui in hade, eorumque corpora in sepulchris, Matth. 22, 32. Luc. 20, 38. Io. 5, 25. 1 Cor. 15, 15. 2 Cor. 1, 9. 1 Petr. 4, 6. Apoc. 11, 18. 20, 5. 12. 13. et saepissime. Hinc ἐκ νεκρῶν, ἀπὸ τῶν νεκρῶν, e statu mortis, ex hade, e mortuis. Vid. Ἀνάστασις, Ἀνίστημι, Ἐγείρω, Ἀνάγω. — Rom. 11, 15. ζωὴ ἐκ νεκρῶν, restitutio in vitam. 1 Thess. 4, 16. οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ, mortui Christiani. — 2) *mortuum corpus*, *cadaver*, Matth. 8, 22. θάψαι τοὺς νεκρούς. Luc. 9, 60. Matth. 23, 27. γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν, plena ossibus cadaverum. (Ioseph. de bell. 1, 9. 1. ὁ νεκρὸς αὐτοῦ, cadaver eius. Idem ant. 6, 8. 14.) — corpus occisum, Apoc. 16, 3. θάλασσα ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ, rubuit sanguine ut corpus trucidatum; (vel: ac si tinctum esset sanguine occisorum.) LXX de cadavere pro מֵת Gen. 23, 3 sqq. 2 Reg. 19, 35. pro נְבֵלָה Deut. 28, 6. Ier. 7, 31. pro הָרוּג occisus, Ezech. 37, 9. et חָלָל confossus Ezech. 9, 7. 11, 6. — 3) *morti obnoxius*, in scriptis Pauli, Rom. 8, 10. τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν δι' ἁμαρτίαν, corpus quidem morti obnoxium manet propter peccatum. — morti aeternae (vid. Θάνατος) obnoxius, Rom. 6, 11. νεκρὸς τῇ ἁμαρτίᾳ, morti aeternae devoti peccati causa. ib. v. 13. ὡς ἐκ νεκρῶν ζῶντας, qui numero eorum, quibus mors a. miseria destinata est, erepti nunc spem vitae habemus. Eph. 2, 1, 5. νεκροὶ τοῖς παραπτ. morti obnoxii peccati causa. Col. 2, 13. — 4) tropice: a) *perditus* instar mortui, Luc. 15, 24. 32. ubi i. q. ἀπολωλώς. — b) *inefficax*, *fructu carens*, Rom. 7, 8. Hebr. 6, 1. ἔργα νεκρά, cultus Dei fructu carens. 9, 14. Iac. 2, 17. 20. 26. πίστις νεκρά. — c) *ineptus ad bonum*, *ad pietatem*, *pietate carens*, Matth. 8, 22. Luc. 9, 60. ἄφες τοὺς νεκροὺς, permitte curam sepeliendi iis, qui ad regnum divinum inepti sunt. — Eph. 5, 14. ἀνάστα ἐκ νεκρῶν, surge e numero impiorum. Apoc. 3, 1.

Νεκρόω, ῶ, f. ώσω, (a νεκρός) 1) mortuum facio; tropice — 2) *vi*, *efficacia privo*; Col. 3, 5. νεκρώσατε τὰ μέλη vid. Μέλος. — passiv. νενεκρωμένος, *effetus*, *decrepitus*; Rom. 4, 19. σῶμα. Hebr. 11, 12. ἑνὸς καὶ ταῦτα νενεκρωμένου, ex

uno (Abrahamo) eodemque decrepito. (Arrian. diss. Epict. 4, 5. τούτου δὲ αἴδημον ἀπονενέκρωται.) *.

Νέκρωσις, εως, (a νεκρόω, 2. pers. praet. pass. νενέκρωσαι) propr. τὸ νεκρὸν γίνεσθαι, vita privari; — causa pro effectu posita: vulnera, quae mortem efficere possunt; 2 Cor. 4, 10. νέκρωσιν τοῦ Ἰησοῦ, vulnera mihi, ut quondam Iesu, inflicta. (Alii: mortem Iesu causa subeundam; alii: mors ea, quam Iesus passus est, me manet; alii: mortis pericula mihi sunt subeunda.) — 2) tropice: *infirmitas*, *effetum*, *decrepitum esse*; Rom. 4, 19. τὴν νέκρωσιν τῆς μήτρας, effetam matricem. *.

Νέος, α, ον, 1) *novus*, i. e. a) recens, οἶνον νέον, Matth. 9, 17. Marc. 2, 22. Luc. 5, 37—39. — LXX pro חָדָשׁ, Deut. 1, 39. παιδίον νέον. Num. 28, 26. Ies. 5, 11. — b) novatus, adiecta notione praestantiae, ἄνθρωπος, Col. 3, 10. Vid. Ἄνθρωπος. 1 Cor. 5, 7. φύραμα. Hebr. 12, 24. διαθήκη. (Ier. 31, 32. διαθήκη καινή.) — 2) *iunior aetate*, *iuvenis*, Tit. 2, 4. (LXX pro נַעַר Exod. 33, 11. Gen. 37, 1. Ioseph. ant. 4, 6. 10.) — Νεώτερος vide suo loco. *.

Νεοσσός, οῦ, ὁ, attice νεοττός, (a νέος) *pullus*; semel de pullis avium, Luc. 2, 24. coll. Lev. 5, 7. ubi pro νεοσσός in textu hebr. בֵּן. — LXX pro בֵּן de pullis animalium saepius, Lev. 12, 6. 8. Num. 6, 10. coll. Ies. 16, 2. Deut. 32, 11.

Νεότης, ητος, ἡ, (a νέος) 1) *novitas*; ita fortasse 1 Tim. 4, 12. μηδείς σου τῆς νεότητος καταφρονείτω, nemo te despiciat propter novitatem, i. e. vel quia serius circumcisus fuerat, vel quia recens praefectus fuerat coetui. Alii: — 2) *iuventus*, i. e. a) τὸ iuvenem adhuc esse, 1 Tim. 4, 12. σοῦ τῆς νεότητος, te, quia vir iuvenis (vid. Νεανίας et Νεανίσκος) es. coll. Eccl. 11, 10. Gen. 43, 33. Sap. 4, 16. — b) tempus iuventutis; ἐκ νεότητος, inde a pueris, Matth. 19, 20. Marc. 10, 20. Luc. 18, 21. Act. 26, 4. — Ps. 88, 16. Gen. 8, 21. 1 Sam. 17, 33. Ies. 47, 12. *.

Νεόφυτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (νέος et φύω) *recens plantatus*; Iob. 14, 9. Ps. 144, 13. 128, 4. Ies. 5, 7. — tropice: *Christianus recens*, *novitius*, nuperrime ad coetum christianum admissus; 1 Tim. 3, 6. (Chrysost. homil. 61. νεόφυτον δένδρον. Vid. omnino *Suiceri* thes. s. h. v.) *.

Νέρων, ωνος, ὁ, *Nero*, imperator Romanorum ab anno p. C. 54. usque ad 68, crudelitate moribusque dissolutis infamis, multorum Christianorum caedis auctor. [2 Tim. 4, 23.]

Νεύω, f. εύσω, *nuo*, *nutu significo*, seq. dativo; Io. 13, 24. νεύει αὐτῷ, nutu significavit ut sciscitaretur. Act. 24, 10. νεύσαντος αὐτῷ, quum annueret, nutu potestatem dicendi faceret. — Prov. 4, 25. *.

Νεφέλη, ης, ἡ, (diminutiv. a νέφος) 1) *nubecula*;

Luc. 12, 54. de nubecula parva (1 Reg. 18, 44. νεφέλη μικρά) assurgente, tempestatis et pluviae nuntia. — 2) *nubes, nebula*, Marc. 9, 7. 13, 26. Luc. 9, 34 sq. 21, 27. Act. 1, 9. 1 Thess. 2, 17. Apoc. 1, 7. 10, 1. 11, 12. 14, 14—16. — νεφέλη φωτός, Matth. 17, 5. i. q. λευκή, Apoc. 14, 14. lucida nubes. — νεφέλαι τῶν οὐρανῶν, Matth. 24, 30. 26, 64. Marc. 14, 62. Deus in coelo versari eiusque thronus nubibus impositus, iisque cinctus esse describitur, quare additum τῶν οὐρανῶν ad maiestatem indicandam spectat. (Ps. 97, 2. 89, 7. Ies. 19, 1. Exod. 16, 10. Sir. 24, 4.) — LXX pro עָנָן, שַׁחַק, עָב, saepissime, et ter (Ps. 135, 7. Ier. 10, 12. 51, 16.) pro נָשִׂיא. — Nubes s. nebula, στῦλος τῆς νεφέλης, quae Israelitarum agmina, desertum peragrantia, praeibat; 1 Cor. 10, 1. 2. hebr. עָנָן Exod. 13, 21. 14, 19. Num. 9, 15. 12, 5. 10. Ps. 78, 14. Nehem. 9, 12. 19. cf. Herodot. 7, 40. Curt. 3, 3. et 5, 2. *.

Νεφθαλείμ, ὁ, (hebr. נַפְתָּלִי, Gen. 30, 8.) *Naphthalim*, s. *Naphthali*, nom. pr. filii Iacobi patriarchae septimi, ex Bilha, Rachelis ancilla, auctoris stirpis Naphthali. Apoc. 7, 6. — stirps huius nominis, sive regio quam inhabitabat, Matth. 4, 13. 15. *.

Νέφος, εος, ους, τό, *nubes, nebula*, i. q. νεφέλη (Ioseph. ant. 6, 5. 3.) et γνόφος. — LXX pro עָב Eccles. 11, 3. עָנָן Iob. 26, 8. 9. 38, 37. Sap. 5, 21. (Ioseph. ant. 16, 11. 3. νέφος ἐπάγειν τοῖς πράγμασιν.) — tropice: *magna turba*, Hebr. 12, 1. νέφος μαρτύρων (Apoll. Rhod. Argon. 4, 398. δυςμενείων ἀνδρῶν νέφος. Eurip. Phoeniss. v. 1321. νέφος πολεμιῶν. Diod. Sic. lib. III. τὰ νέφη τῶν ἀκρίδων.) *.

Νεφρός, οῦ, ὁ, *ren*: οἱ νεφροί *renes*. LXX pro כְּלָיוֹת Exod. 29, 13. 22. 6, 16. 24. — Ex hebraismo de *intimo* hominis, *intimis animi*; ita in locutione ἐρευνῶν νεφροὺς καὶ καρδίας, Apoc. 2, 23. Ps. 7, 10. Ier. 11, 20. 17, 10. Sap. 1, 6. coll. Iob. 19, 26. Ps. 16, 7. 26, 2. 73, 21. Act. Thom. §. 27.

Νεωκόρος, ου, ὁ, (ε νεώς s. ναός, templum, et κορέω, verro, purgo, orno) propr. qui templum purgat; *aedituus, templi custos*, qui curam templi ornandi habebat. Suidas, νεωκόρος· ὁ τὸν νεὼν κοσμῶν καὶ εὐτρεπίζων. Porro *Dei cultor*, qui Deo sacra facit; Ioseph. ant. 5, 9. 4. „Israelitas, οὓς ὁ θεὸς ἑαυτῷ νεωκόρους ἦγεν per desertum. Iidem reduces ex exilio πάλιν τὸν αὐτῶν σύμμαχον (Deum) ἐνεκώρουν. Quare factum est, ut urbes, potissimum Asiae minoris sese praedicarent νεωκόρους, *cultrices*, alicuius Dei vel Deae, quae Deo cuidam templum splendidum dicaverant, eique sacra solemnia faciebant. Sic Act. 19, 35. Ephesus dicitur νεωκόρος τῆς μεγάλης Ἀρτέμιδος, colens, sacra faciens magnae Dianae. (Xenoph. anab. 5, 3. 6.) *.

Νεωτερικός, ή, όν, (a νεωτερίζω, iuniorum mores imitor; res novas molior, 4 Macc. 3, 21. Ioseph. ant. 4, 4. 2.)

1) iuvenilis, iuvenili aetati conveniens. 3 Macc. 4, 8. νεωτερικὴ ῥαθυμία. Polyb. 10, 24. 7. νεωτ. ζῆλοι. — 2) in malam partem: *audax, temerarius*, qui in vitia prorumpit; 2 Tim. 2, 22. τὰς νεωτερικὰς ἐπιθυμίας, cupiditatum audaciam et temeritatem fuge. (Alii minus recte de libidine res novas moliendi.) Eodem sensu non solum νεότης de temeritate cupidinum legitur in Test. XII. Patr. p. 520. et 600. sed etiam νεωτερισμός p. 521.: ἑπτὰ πνεύματα ἐδόθη κατὰ τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τοῦ Βελίαρ, καὶ αὐτά εἰσι κεφαλὴ τῶν ἔργων τοῦ νεωτερισμοῦ. Haec autem ἔργα p. 523. commemorantur, videlicet πορνεία, ἀπληστία, μάχη, ἀρέσκεια, ὑπερηφανία, ψεῦδος ἀδικία. Ioseph. ant. 16, 11. 7. αὐθάδεια νεωτερική. Xenoph. Cyrop. 5, 2. νεανίσκος est insolens et ferox; Philoni νεανικώτερον est: vehementius, vid. *Loesner.* obss. p. 417.) *.

**Νεώτερος**, α, ον, (comparat. a νέος) — LXX pro נַעַר, צָעִיר, קָטֹן — 1) *minor natu*, Luc. 15, 12. 13. Gen. 9, 24. 27, 15. — 2) *iunior* aetate, Io. 21, 18. Act. 5, 6. i. q. νεανίσκος quod vide. 1 Tim. 5, 1. 2. 11. 14. Tit. 2, 6. 1 Petr. 5, 5. — Ps. 149, 12. Sir. 51, 18. — 3) *inferior dignitate*, ut μικρός, quod vide, Luc. 22, 26. coll. Ps. 119, 141. *.

**Νή**, sequente accusativo, particula quae est sanctissime asseverantis et iurantis, *per*, 1 Cor. 15, 31. νὴ τὴν ὑμετέραν καύχησιν, per gloriam a vobis ad nos redundantem. LXX Gen. 12, 15, 16. νὴ τὴν ὑγιείαν Φαραώ, hebr. חֵי פַרְעֹה. (Arrian. diss. Epict. 4, 1. νὴ τὴν Καίσαρος τύχην ἐλεύθεροι ἐσμέν. Xenoph. Cyrop. 1, 3.) *.

**Νήθω**, f. ήσω, (i. q. νέω, ut πλέω et πλήθω) filum e colo duco, *neo.* Matth. 6, 28. Luc. 12, 27. — LXX pro טָוָה Exod. 35, 24. coll. 26, 31. 38, 18. 39, 2. 23. *.

**Νηπιάζω**, f. άσω, (a νήπιος) 1) *puer sum, pueriliter me gero;* — ex adiuncto — 2) *imperitus, ignarus, inscius sum;* in bonam partem, de ignorantia mali, 1 Cor. 14, 20. τῇ κακίᾳ νηπιάζετε, quod ad vitiositatem attinet, pueri sitis, i. e. eius ignari, imperiti. cf. Matth. 18, 3 sq. Gal. 4, 3. Hebr. 5, 13. vid. Νήπιος.

**Νήπιος**, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, et νήπιος, α, ον, (νή particul. negandi et ἔπος, sermo) *qui loqui non potest, infans;* a) παιδίον νήπιον, puerulus infans, Ies. 11, 8. pro יוֹנֵק. Substantive τὸ νήπιον, τὰ νήπια, *infantes;* de prima infantia, ubi vel non vel vix loquuntur pueruli puellaeque, Matth. 21, 16. (Ps. 8, 2. עוֹלֵל). Thren. 2, 20. 1 Sam. 15, 3. 22, 19. 1 Macc. 2, 9. — b) ἄνθρωπος νήπιος, *homo puer,* Hos. 11, 2. νήπιος Ἰσραήλ, hebr. נַעַר; substantive: ὁ νήπιος, *puer, non adultus, impubes*, 1 Cor. 13, 11. Gal. 4, 1. Sir. 30, 11. — metaphorice: *indoctus, imperitus, simplex*, in bonam partem, Matth. 11, 25. Luc. 10, 21. Rom. 2, 20.; in malam partem, 1 Cor. 3, 1. Gal. 4, 3. Eph. 4, 14. Hebr. 5, 13. —

LXX pro פְּתִי Ps. 19, 8. 119, 129. Prov. 1, 32. Ezech. 45, 20. (Exempla e profanis dedit *Kypk.* 2, 62.) *.

Νηρεύς, έως, ὁ, *Nereus*, nom. pr. viri, Rom. 16, 15.

Νηρί, ὁ, *Neri*, nom. pr. indecl. viri, Luc. 3, 27.

Νησίον, ίου, τό, (diminutiv. a νῆσος) *parva insula*; Act. 28, 16. *.

Νῆσος, ου, ἡ, (a νάω s. νέω, nato) *insula*; Act. 13, 6. 27, 26. 28, 1. 7. 9. 11. Apoc. 1, 9. 6, 14. 16, 20. πᾶσα νῆσος ἔφυγε, submergebatur ponto. (LXX pro אִי Ps. 72, 10. Ezech. 26, 15. 18.) *.

Νηστεία, ας, ἡ, (a νηστεύω) abstinentia a cibis, *ieiunium*. LXX pro צוֹם — a) de ieiunio *privato*, ubi aliquis ad breve tempus religionis causa abstinebat a cibis vel omnibus, vel consuetis et delicatioribus; νηστεία et in plurali νηστεῖαι, Matth. 17, 21. Marc. 9, 29. Luc. 2, 37. Act. 14, 23. [1 Cor. 7, 5.] Ps. 35, 16. 69, 13. 109, 23. Eiusmodi privata ieiunia apud Iudaeos valde erant usitata, magnaque iis tribuebatur vis multumque meriti, Tob. 12, 8. Dan. 10, 1 sqq. 11. 13. Zach. 8, 19. Psalt. Sal. 3, 9. ἐξιλάσατο περὶ ἀγνοίας ἐν νηστείᾳ καὶ ταπεινώσει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. vid. potissimum de dignitate ieiuniorum Test. XII. Patr. p. 701 sq. 704. 710. 711. 727. Pharisaei bis, singulis hebdomadibus ieiunabant, Matth. 9, 14. — b) de ieiunio *publico*, quod indicebatur a magistratu, ut 1 Reg. 21, 2. Esdr. 8, 21. Ier. 36, 3. Ioel. 1, 14. Ioseph. vit. §. 56. — c) de *ieiunio magno*, a Mose praescripto Lev. 16, 29 sqq. 23, 27 sqq. quod quotannis die expiationis magno, qui erat decimus mensis Tisri, igitur tempore autumnali, τρεπομένου (ut Ioseph. ant. 3, 10. 4. loquitur) τοῦ καιροῦ πρὸς τὴν χειμέριον ὥραν, agebatur, ideoque ἡ νηστεία appellabatur κατ' ἐξοχήν, ut Act. 27, 9. et apud Philonem de vita Mos. p. 657. de Legat. ad Cai. p. 1035. et apud Iosephum ant. 17, 6. 4. coll. Ies. 1, 13. 14. — d) de ieiunio *coacto*, *fame*; ita est intelligendum 2 Cor. 6, 5. 11, 27. *.

Νηστεύω, f. εύσω, (a νῆστις) *ieiuno*, *cibo et potu abstineo*; de ieiunio religioso et privato, Matth. 6, 16—18. 9, 14. Marc. 2, 18. 19. Luc. 5, 33. 18, 12. Act. 10, 30. 13, 2. 3. LXX pro צוּם Iud. 20, 26. Neh. 1, 4. Ier. 14, 12. — adiuncta notione *lugendi*, quia in magno luctu solebant Iudaei abstinere a cibis, Matth. 9, 15. Marc. 2, 20. Luc 5, 34. 35. (LXX 1 Sam. 31, 13. 2 Sam. 1, 12. 21—23. Hinc νηστεία luctus cum ieiunio 3 Esdr. 8, 73. ubi in text. hebr. Esdr. 9, 5. תַּעֲנִית.) — de ieiunio eo, quo quis a pleno ciborum usu, et a delicatioribus cibis abstinet, Matth. 4, 2. coll. Luc. 7, 33. Matth. 11, 18. Act. 27, 33 sq. coll. 1 Sam. 31, 13. νηστ. ἑπτὰ ἡμέρας. Test. XII. Patr. p. 701. ἐνήστευον ἐν τοῖς ἑπτὰ ἔτεσιν ἐκείνοις, καὶ (et nihilominus) ἐφαινόμην τῷ Αἰγυπτίῳ ὡς ἐν τρυφῇ διάγων. ib. p. 710. ὁ νηστεύων ἐν σωφροσύνῃ

opponitur τῷ ἐν ταμείοις τρυφῶντι μετὰ ἀκολασίας. Act. Thom §. 20. νηστεύει συνεχῶς, καὶ ἄρτον ἐσθίει μόνον μετὰ ἅλατος καὶ τὸ ποτὸν αὐτοῦ ὕδωρ.) *.

Νῆστις, εως, ὁ, ἡ, plural. νήστεις, (a νη partic. negandi et ἐσθίω) *ieiunus, impransus;* Matth. 15, 32. Marc 8, 3. (Ἄδειπνος, Dan. 7, 18. ubi alii libri νήστης.) Suidas νῆστις· ὁ ἄσιτος. Aesch. Agam. 341. Aristot. hist. an. 9, 4.) *

Νηφάλιος, et νηφάλεος, ίου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (a νήφω *sobrius*, potissimum vino abstinens (Ioseph. ant. 3, 12. 2.) ex adiuncto ut sobrius Latinor.: *cautus, providus.* In N. T ter, 1 Tim. 3, 2. 11. (ubi text. vulg. νηφάλεον) Tit. 2, 2. ub utramque complectitur notionem quum propriam tum metaphoricam.

Νήφω, f. ψω, *sobrius sum, vino abstineo;* (Ioseph de bell. 5, 5. 7. ἀπὸ ἀκράτου νήφοντες. Philostrat. vit. sophist 2, 2. 2. Plutarch. de discr. am. et adul. c. 4. ὁ μεθυσθείς et qui νήφει τὰ πολλά sibi opponuntur) i. e. a) *modicus sum in usu cibi potusque,* 1 Petr. 4, 7. νήψατε εἰς τὰς προςευχάς sobrii sitis, ut precibus possitis vacare. (Coniungebatur νηστεία cum προςευχῇ. vid. Νηστεία.) — b) metaph. *sobrius sum, vigil,* animo bene composito et attento, 1 Tim. 5, 6 8. 1 Petr. 1, 13. 5, 8. — *cautus, providus sum*, 2 Tim. 4 5. (Ioseph. de bell. 2, 13. 1. οἱ δὲ ἧττον νήφοντες τῶν νέων iuvenes minus providi, i. e. temerarii.) *.

Νίγερ, ὁ, *Niger*, nom. Latin. cognomen Simeonis prophetae, Act. 13, 1. *.

Νικάνωρ, ορος, ὁ, *Nicanor*, unus ex septem diaconis ecclesiae Hierosolymitanae, Act. 6, 5. *.

Νικάω, ῶ, f. ήσω, (a νίκη) 1) *vinco, victoriam reporto;* a) *armis vinco in pugna*, Luc. 11, 22. Apoc. 5, 5. 13, 7. — ibid. 6, 2. ἐξῆλθε νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ, „unam post alteram victoriam reportaturus." Ita *Eichhorn.* in comment.; fortasse est: prodiit heros, fortis ad victoriam. coll. 3 Esdr. 3, 12. ὑπὲρ δὲ πάντα νικᾷ (fortior est) ἡ ἀλήθεια. Potest etiam ex usu verbi נְצַח in lingua Syriaca esse: splendidus, micans. 11, 7. 12, 11. 13, 7. 17, 14. — b) *supero, vi sua privo*, τὸν κόσμον, Io. 16, 33. 1 Io. 5, 4. 5. — τὸν πονηρόν, 1 Io. 2, 13. 14. — Rom. 12, 21. μὴ νικῶ (imperativ. pass. contr. pro νικάου) ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν. (Test. XII. Patr. p. 681. νικᾷν τὸ μίσος.) — 1 Ioh. 4, 4. νενικ. αὐτούς falsos doctores, irrita fecistis eorum molimina. — In Apocalypsi ὁ νικῶν, c. 2, 7. 17. 2, 11. 3, 5. 12. 21. 21, 7. est: in fide constans ita, ut mortem ab inimicis regni Dei prius patiatur quam deficiat; vid. 2, 26. ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου. ib. 12, 11. ἐνίκησαν αὐτὸν καὶ οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου. Adiecta vero esse videtur notio *puri a peccatis, insontis*, quae inest

verbis נְצַח et זְכָה, quae in lingua chald. et syr. etiam significant vincere. — 2) e rabbinismo vel syriasmo: a) *iustus, purus, innocens sum;* Rom. 3, 4. ἵνα νικήσῃς, ut iustus, purus appareas; e versione LXX Ps. 51, 4. ubi est תִּזְכֶּה. Apoc. 15, 2. τοὺς νικῶντας ἐκ τοῦ θηρίου, qui puros se servarunt ab idololatriâ. — b) ut נְצַח (Esdr. 3, 8. 9. 1 Chron. 23, 4.) praefectus sum rei, *eius potestatem habeo*, Apoc. 5, 5. ἐνίκησεν ἀνοῖξαι, coll. v. 4. ἄξιος εὑρέθη ἀνοῖξαι. Vid. *Buxtorfii* lex. talm. s. נְצַח et זְכָה. *.

*Νίκη, ης, ἡ, victoria,* (1 Macc. 3, 13. 2 Macc. 10, 28. Ioseph. ant. 6, 2. 1.) — 1 Io. 5, 4. αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη, ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν, in eo est victoria, quam reportamus de mundo, quod fidem servamus. cf. Νικάω. (Ioseph. de bell. 1, 27. 3. ἐνίκησα νίκησιν πικρὰν κατὰ τέκνων.) *.

*Νικόδημος, ου, ὁ, Nicodemus,* (i. e. dominus populi) nom. pr. Pharisaei, de quo vid. Io. 3, 1. 4. 9. 7, 50. 19, 39.

*Νικολαΐτης, ου, ὁ, Nicolaita;* Apoc. 2, 6. 15. Proprie *Nicolai sectator*, putaruntque interpretes fuisse sectam quandam, gnosticam, cuius auctor fuerit Nicolaus aliquis. Quum vero in Apocalypsi omnia fere nomina sint translationes, hoc etiam nomen rectius habetur pro titulo falsorum doctorum, populum decipientium. Etenim non differt a *Βαλαάμ* v. 14., quum בָּלַע sit dominor, νικάω, et עַם populus, λαός. Vid. *Eichhorn.* in comment. *.

*Νικόλαος, ου, ὁ,* (i. q. Νικόδημος) *Nicolaus,* proselytus Antiochenus, postea diaconus ecclesiae Hierosolymitanae. Act. 6, 5. *.

*Νικόπολις, εως, ἡ,* (urbs victoriae) *Nicopolis.* Plures huius nominis extabant urbes, in Armenia, Ponto, Cilicia, Macedonia, Epiro, Thracia. Quae Tit. 3, 12. commemoratur, est Nicopolis aut Macedoniae aut Thraciae. [Tit. 3, 16.]

*Νῖκος, εος, ους, τό,* i. q. νίκη, *victoria.* Quater, Matth. 12, 20. vid. *Κρίσις.* 1 Cor. 15, 54. vid. *Καταπίνω.* ib. v. 55. 57. — 2 Macc. 10, 38. LXX εἰς νῖκος 2 Sam. 2, 26. Iob. 36, 7. Thren. 3, 18. 5, 20. Amos. 1, 11. 8, 7. pro hebr. לָנֶצַח in aeternum, quia Rabbinis נְצַח et eius derivata etiam de victoria dicebantur. Vid. *Buxtorf.* lex. s. h. v. et cf. Νικάω.

*Νινευΐ, ἡ,* hebr. נִינְוֵה, (LXX Ion. 1, 1. Ioseph. ant. 9, 10. 2. Νινευή) *Nineve,* Graecis ἡ *Νῖνος,* Ioseph. ant. 9, 11. 3. 1, 6. 4. Latinis *Ninus,* urbs maxima et regia Assyriae (Ion. 3, 3. 4, 11.), ab Assur condita (Ioseph. ant. 1, 6. 4.) et a Nino eius filio נִינְוֵה i. e. *urbs Nini* (נִין et נָוֶה habitaculum) appellata, ad Tigridis ripam sita, a Nabopolassare, rege Babyloniorum anno 623. ante Chr. destructa. cf. Gen. 10, 11. Tob. 1, 11. Diod. Sic. 2, 3. 3, 1. Herodot. 1, 150. idem 1, 106. — Semel Luc. 11, 32.

*Νινευΐτης, ου, ὁ, Ninevites, Nineves incola,* Matth.

12, 41. (Ion. 3, 5. ἄνδρες Νινευή) Luc. 11, 30. et in codd v. 32. *.

Νιπτήρ, ῆρος, ὁ, (a νίπτω) vas ad lavandum ve manus: *malluvium*; vel pedes: *pelvis*. Semel de pelvi Io 13, 5. *.

Νίπτω, f. ψω, madefacio; *lavo*, med. *lavo me*, *lave mihi*; LXX pro רָחַץ, Io. 9, 7. 11. 15. — νίψαι πρόσωπον Matth. 6, 17. Gen. 43, 11. — τοὺς πόδας, Io. 13, 6—14. quod erat opus quum servile, tum humanitatis, hospitibus praestandum; unde 1 Tim. 5, 10. εἰ ἁγίων πόδας ἔνιψεν est: an christianos fratres humaniter et reverenter recipere soleat. cf Gen. 18, 4. 19, 2. 43, 24. Iudic. 19, 21. 1 Sam. 25, 41. — νίπτομαι τὰς χεῖρας, Matth. 15, 2. Marc. 7, 3. Exod. 30, 19. 40, 28. Lev. 15, 11. Solebant Iudaei manus et ante et post coenam lavare. *.

Νοέω, ῶ, f. ήσω, (a νοῦς) 1) *mente intelligo*, et ut εἶδον de oculis, ita νοέω de mente (καρδίᾳ Prov. 16, 23. 1 Sam. 4, 21.) dicitur; *intelligo*, *percipio*, *comprehendo*, Matth. 15, 17. 16, 11. Marc. 7, 18. 8, 17. Eph. 3, 4. 20. — LXX pro הֵבִין, Prov. 1, 2. 6. — *scio*, 1 Tim. 1, 7. Hebr. 11, 3. — sensu *colligendi*, *concludendo intelligendi*, *discendi*, seq. ἀπό; Rom. 1, 20. τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ (θεοῦ, i. e. ἀΐδιος αὐτοῦ δύναμις) τοῖς ποιήμασι καθορᾶται (hominibus patet) νοούμενα ἀπὸ κτίσεως κόσμου colligendo ex opere creationis intellecta. Sap. 13, 4. νοησάτωσαν ἀπ' αὐτῶν, discant a rebus creatis. Sir. 34, 15. νόει τὰ τοῦ πλησίον ἐκ σεαυτοῦ. 2 Macc. 14, 30. Hesych. νόει· συλλογίζου, σκόπει. — 2) *considero* ut intelligam, *cogito*, Matth. 24, 15. Marc. 13, 14. 2 Tim. 2, 7. Prov. 28, 5. Sir. 11, 7. — 3) *sapio*, Matth. 16, 9. Io. 12, 40. καὶ νοήσουσι τῇ καρδίᾳ, et sapiant mente. LXX הִשְׂכִּיל, Ies. 44, 18. Prov. 16, 23. *.

Νόημα, τος, τό, (a νοέω) 1) cogitatio; — 2) *consilium*, *coeptum*; in malam partem: *machinatio*, *molimen*, 2 Cor. 2, 11. ib. 10, 5. πᾶν νόημα εἰς ὑπακοήν, omnem machinationem contra relig. christ. Baruch. 2, 8. ἀποστρέψαι ἕκαστον ἀπὸ τῶν νοημάτων τῆς καρδίας αὐτῶν τῆς πονηρᾶς. 3 Macc. 5, 30. Ita hebr. הִגָּיוֹן Ps. 9, 17. — 3) plurali nostri utuntur de *mente*, quatenus intelligit, *intellectu*, i. q. νοῦς, quod in plurali non usurpatur; 2 Cor. 3, 14. ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν, mentes eorum. ib. 4, 4. 11, 3. Phil. 4, 7.

Νόθος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, *nothus*, *spurius*; non ex uxore legitima genitus, adulterinus; Hebr. 12, 8. νόθοι ἐστὲ καὶ οὐχ υἱοί. (Sap. 4, 3. coll. 14, 24. Phavor. νόθος· ὁ μὴ γνήσιος υἱὸς, ἀλλ' ἐκ παλλακίδος. Ioseph. ant. 5, 7. 1. παῖδες ἦσαν αὐτῷ, γνήσιοι μὲν ἑβδομήκοντα· πολλὰς γὰρ ἔγημε γυναῖκας, νόθος δὲ εἷς ἐκ παλλακῆς.) *.

Νομή, ῆς, ἡ, (a νέμω, praet. νένομα, distribuo; pasco;

dux sum; etiam de ulceribus, serpentibus) — 1) *pascuum, pabulum*, Io. 10, 9. νομὴν εὑρήσει, i. e. omnia bona possidebit, felix erit. — LXX pro מִרְעֶה 1 Chron. 4, 39. 40. Thren. 1, 7. נָוֶה Ier. 23, 3. 10. Ezech. 25, 5. — 2) νομὴν ἔχειν, tropice: *serpo, progredior ulterius;* de ulceribus 2 Tim. 2, 17. — (νομὴν ποιεῖσθαι de ulceribus Polyb. 1, 81. 6. νομὴν λαμβάνειν, de incendio Polyb. 1, 8. 5. vid. *Raphel.* annot. e Polyb. p. 621. — νομή de ulceribus serpentibus Ioseph. de bell. 6, 2. 9.) (Sir. 13, 19. praeda, id quod absumitur.) *.

Νομίζω, f. ίσω, (a νόμος) 1) in usu habeo; νομίζομαι, *in usu sum, soleo;* de rebus quae ritu sancitae, more usitatae sunt; Act. 16, 13. τόπος, οὗ ἐνομίζετο προσευχὴ εἶναι, vel: ubi preces ex more Iudaeorum solebant fieri; vel, quod praeferendum: ubi ex more Iudaeorum proseucha erat. (Ioseph. ant. 14, 10. 23. in Decreto Halicarnassensium: δεδόχθαι ἡμῖν Ἰουδαίων τοὺς βουλομένους — — τὰς προσευχὰς ποιεῖσθαι πρὸς τῇ θαλάσσῃ κατὰ τὸ πάτριον ἔθος.) cf. τὰ νενομισμένα, solemnia ex more peragenda, Ioseph. ant. 5, 1. 1. — νομιζόμεναι θυσίαι consuetae victimae, Ioseph. ant. 11, 1. 3. ib. 9, 7. 4. 2 Macc. 14, 4. Aelian. V. H. 6, 12. — 2) *puto, existimo, statuo,* (seq. accusativo cum infinitivo, ut apud profanos; tantum apud Matthaeum et semel in Actis c. 21, 29. seq. ὅτι) Matth. 5, 17. 10, 34. Luc. 2, 44. Act. 7, 25. 14, 19. 16, 27. 29. 21, 29. 1 Cor. 7, 36. 1 Tim. 6, 5. Sap. 13, 2. 2 Macc. 8, 35. — Luc. 3, 23. ὡς ἐνομίζετο, ut putabatur, i. e. ut existimare solebant Iudaei; coalescit enim hic prima et secunda verbi notio. — Sensu *sperandi, exspectandi,* Matth. 20, 10. Act. 8, 20. 2 Macc. 4, 32. 7, 19. — *timendi, metuendi,* 1 Cor. 7, 36. *.

Νομικός, ή, όν, (a νόμος) *ad legem spectans;* Tit. 3, 9. μάχας νομικάς, lites de sensu praeceptorum legis iudaicae. — ὁ νομικός, *legis peritus, legis interpres,* Tit. 3, 13. Ζηνᾶν τὸν νομικόν. (Epictet. 1, 13. νομικὸν — ἐξηγούμενον τὰ νόμιμα.) — In Matthaei evangelio νομικός et νομικοί legis mosaicae interpretes, legis periti, quos reliqui Evangelistae νομοδιδασκάλους, γραμματεῖς vocant, Matth. 7, 30. 10, 25. 11, 45. 46. 52. 14, 3. *.

Νομίμως, (a νόμιμος, i. e. lege sancitus 2 Macc. 4, 11. τὰ νόμιμα leges, mores, 1 Macc. 1, 4. 3 Macc. 1, 4. — porro: legi conveniens, ex lege: νόμιμος βίος, 4 Macc. 5, 36.) adverb. propr. *legi convenienter; ut decet, ut fas est, religiose;* ita 1 Tim. 1, 8. 2 Tim. 2, 5. coll. 4 Macc. 6, 18. τὴν δόξαν (honorem pietatis) νομίμως φυλάξαντες. Arrian. Epict. 3, 10. ὁ θεός σοι λέγει, δός μοι ἀπόδειξιν, εἰ νομίμως ἤθλησας. *.

Νόμισμα, τος, τό, (a νομίζω) 1) quod usu receptum est, more, lege sancitum; — lex, praescriptum Esdr. 7, 35. —

2) *numisma*, *numus*, pecunia, vel quia ex ea aestumat rerum pretium, vel quia est lege sive usu recepta; Matt 22, 19. (Ioseph. 14, 14. 1. λυτρὸν ὑπὲρ αὐτοῦ καταβαλὼν νόμισμα. Xenoph. Cyrop. 4, 6. 12. Demosth. 508, 14.) *.

Νομοδιδάσκαλος, ου, ὁ, (νόμος et διδάσκαλος) *leg doctor*, *legis interpres*; a) de doctoribus legis mosaica apud Iudaeos i. q. γραμματεύς. Luc. 5, 17. Act. 5, 34. — b) d iis ex Christianis, qui legem mosaicam recte docere se opinabantur eamque Christianis obtrudere volebant, qui cupiebant apud Christianos partes νομοδιδασκάλων agere, 1 Tim. 1, 7.

Νομοθεσία, ας, ἡ, (νόμος et τίθημι) *legislatio*; no solum actum legum ferendarum indicat, sed dicitur etiam de *systemate legum*, earum complexu. Ita de complex legum mosaicarum semel Rom. 9, 4. et 2 Macc. 6, 23. Iosep ant. 3, 15. 3. et 6, 5. 6. 4 Macc. 5, 34. ἡ νομοθεσίας ἐπιστήμη. *.

Νομοθετέω, ῶ, f. ήσω, (a νομοθέτης) legem sancio; - *sancio* simpliciter; Hebr. 8, 6. διαθήκη ἐνομοθέτηται ἐπὶ κρειττ. ἐπαγγ. maiorum bonorum promissione sanciebatu (Ioseph. ant. 3, 15. 3. τὸ νομοθετηθέν, quod sancitum, prae scriptum est lege.) — 2) ex adiuncto: *obstringo*, *praescribo*, *iubeo*, *iniungo*; ita LXX saepius pro hebr. הוֹרָה e secundum huius verbi constructionem iungitur cum dativo cum accusativo personae et cum accusativo, nonnunquam etiam cum dativo rei, sequente ἐν (hebr. הוֹרָה seq. בְּ Ps. 25 9. 13. 32, 8.) vid. Exod. 24, 12. Deut. 17, 10. Ps. 25, 9. 1 27, 17. 119, 23. et 102. 2 Macc. 3, 15. — Semel, Hebr. 7, 11 ὁ λαὸς ἐπ' αὐτῇ (ἱερωσύνῃ) νενομοθέτητο, populus illi, sacerdotio levitico, erat adstrictus, nostrum: „auf dasselbe verpflichtet." (Alii: lex data est populo sub conditione sacerdotii; eo pacto ut sacerdotio subesset. Ioseph. ant. 3, 11. 4 ἐπὶ τῇ αὐτοῦ ἀτιμίᾳ in sui opprobrium τοιαῦτα ἐνομοθέτησε.) *

Νομοθέτης, ου, ὁ, i. e. τεθεικὼς τὸν νόμον, *legislator*. Semel Iac. 4, 12. — Ps. 9, 20. pro מוֹרָה quod legerun מוֹרֶה. (Ioseph. de bell. 3, 8. 3. ant. 3, 7. 7. Demosth. 601, 6.)

Νόμος, ου, ὁ, (a νέμω, divido, distribuo; pasco; impero, praecipio) 1) partitio; — pars assignata, (Ioseph. ant 1, 13. 3.) hinc provincia, praefectura, Ies. 19, 2. Esth. 1, 19 1 Macc. 10, 34. Ioseph. de bell. 1, 1. 1. et 4, 11. 5.

2) *imperium*, *dominatio*, Rom. 7, 2. 3. [1 Cor. 7, 39.] — Ita etiam multi intelligunt Rom. 7, 21. 25. 8, 2.

3) *praeceptum*, *mandatum*, diciturque non solum de edictis regum Esth. 1, 20. et praeceptis parentum Prov. 1, 8 6, 20. sed etiam de praeceptis cuiuscunque, cui competit ius imperandi aliquid. Gal. 6, 2. τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ, mandatum Christi. Νόμοι, praecepta Dei, Hebr. 8, 10. 10, 16.

4) praeceptum, quod tanquam voluntas perpetua summi

domini spectatur et iure nititur; *lex, norma agendorum publice praescripta,* LXX pro תּוֹרָה, saepius etiam pro חֻקָּה et דָּת, — Rom. 4, 15. οὗ γὰρ οὐκ ἔστι νόμος, οὐδὲ παράβασις. — Dicitur autem ὁ νόμος collective, ut ἐντολή, a) de *norma* agendi, *regula, disciplina* qualicunque; Phil. 3, 5. κατὰ νόμον Φαρισαῖος, disciplina Pharisaeus, horum legibus adstrictus. Act. 22, 3. κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ πατρῴου νόμου. Ita Rom. 7, 8. 9. 14. 22. 23. 25. 8, 2. 7. νόμος est regula vivendi, complexus legum ad mores spectantium, in locutionibus νόμος τοῦ θεοῦ, νόμος τοῦ νοός μου, νόμος τῆς ἁμαρτίας, νόμος τοῦ πνεύματος. Ita etiam in locis Iac. 1, 25. 2, 12. 4, 11. 1 Cor. 15, 56. — (Sic Exod. 12, 49. ὁ νόμος τοῦ πάσχα. Num. 9, 12. Test. XII. Patr. p. 663. ἢ ἐν νόμῳ κυρίου ἢ ἐν νόμῳ Βελιάρ. ibid. p. 544. ὁ νόμος τοῦ πένθους, regula, secundum quam luctus fieri solebat. Ioseph. ant. 1, 19. 9. πολέμου νόμῳ — mores, 3 Macc. 7, 5. Test. XII. Patr p. 601.) — b) de *legibus publicis civilibus,* Io. 7, 51. μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει ἄνθρωπον. Act. 23, 3. 24, 6. 25, 8. — c) de *lege sacrorum;* *oeconomia* religionis, quatenus praeceptis de cultu Dei, maxime externo, continetur. Sic Rom. 3, 27. oeconomia mosaica ὁ νόμος ἔργων, quae opera cultus Dei externa postulat, et oeconomia christiana νόμος πίστεως, quae fidem postulat, et c. 9, 31. ὁ νόμος τῆς δικαιοσύνης dicitur. ib. 10, 4. Gal. 3, 21. Act. 21, 20. 23, 29. Secuti sunt hic scriptores N. T. usum chald. דָּת, quod non solum legem sed etiam oeconomiam, sacra significat, et Rabbinis quoque de sacris Christianorum dicitur. — d) de *lege mosaica,* quum α) quatenus *singulas* leges continet, Luc. 2, 22. Io. 7, 23. Io. 18, 31. 19, 7. et passim. — leges de sacerdotio Hebr. 7, 19. 9, 22. 10, 1. 8. — de sacris faciundis, Act. 13, 39. Test. XII. Patr. p. 531. — β) tum *universe,* ita ut omnem legem mos. complectatur, Matth. 23, 23. Luc. 2, 27. Io. 1, 12. Act. 6, 13. 7, 53. 15, 24. 18, 15. 1 Cor. 9, 8 sq. et saepius. — οἱ ὑπὸ νόμον, Iudaei legi mosaicae adstricti, 1 Cor. 9, 20. οἱ ἐν νόμῳ, iidem, Rom. 3, 19. 2, 12. 13. 17. οἱ ἐκ νόμου, Rom. 4, 14. — Monendum vero est, in epist. ad Romanos et Galatas Paulum vocabulo νόμου ita uti, ut vel omnem oeconomiam mosaicam intelligat, ut ἔργα νόμου, Rom. 3, 28. 9, 32. Gal. 2, 16. 3, 2. 5. 10. vel aliquam partem huius legis spectet, vel promissiones, vel praecepta, vel leges Dei naturales, quatenus in lege mosaica sunt *promulgatae* (Rom. 2, 14. 15. 25. 26. 27. 3, 31. 13, 8. 10. Gal. 5, 4.) adeo ut ὁ νόμος, Rom. 5, 13. 7, 17. de promulgatione legis publica, s. de lege morali promulgata et literis mandata sit intelligendum. Vid. potissimum Rom. 2, 12 sqq. 3, 19 sqq. 4, 13 sqq. 7, 1 sqq. 8, 2 sqq. Gal. 3, 2—24. 5, 3 sqq. — Ex metonymia

5) *codex* legum divinarum, *volumen* praeceptorum Dei;

et dicitur quidem a) de lege mosaica, s. pentateucho, hebr. הַתּוֹרָה, Matth. 12, 5. 22, 36. Luc. 10, 26. Io. 8, 5. 17. 1 Co. 14, 21. Gal. 3, 10. (3 Esdr. 9, 39. coll. Neh. 8, 1. ubi סֵפֶר הַתּוֹרָה. coll. 2 Macc. 2, 18. — νόμος καὶ προφῆται, Vet. Tes. per partes descriptum, Matth. 5, 17. 7, 12. 11, 13. 22, 4. Luc. 16, 16. Io. 1, 46. Rom. 3, 21. 4 Macc. 18, 10. — accu ratius: νόμος, προφῆται et ψαλμοί, Luc. 24, 44. — b) de tot volumine V. T. Matth. 5, 18. Luc. 16, 17. Io. 7, 49. c. 10, 3. 12, 34. — c) de lege ore tradita, 1 Cor. 14, 34. (Test. XI Patr. p. 634. etiam liber Henoch dicitur γραφὴ νόμου Ἐνώχ.

Νόος, vid. Νοῦς.

Νοσέω, ῶ, f. ήσω, (a νόσος) aegroto, morbo teneor metaphor. νοσεῖν περί τι, aegrotare in aliqua re, pro: *perdite operam dare, nimio desiderio rei vel malae ve certe parum utilis teneri;* 1 Tim. 6, 4. (Aelian. Var. His 3, 47. νοσεῖν τὰ Περσικά. ib. 14, 23. Pollux. Onom. 10, 3. It νόσος Test. XII. Patr. p. 530. de cupiditate qua mulieres ap petunt virorum amorem.) vid. *Elsnerus* et *Kypk.* ad h. Potest vero etiam esse: aegrotare animo, *vitio laborare* (Plutarch. de discr. amic. et adul. c. 30. Eurip. Troad. 27.)

Νόσημα, τος, τό, (a νοσέω) *morbus;* Io. 5, 4. (Xe noph. Cyr. 6, 2. 27.) *.

Νόσος, ου, ἡ, 1) *morbus, aegritudo;* Matth. 4, 23. 24. 9, 35. 10, 1. Marc. 1, 34. 3, 15. Luc. 4, 40. 6, 17. 7, 21. 9, 1. Act. 19, 12. LXX pro חֳלִי 2 Chron. 21, 19. מַחֲלָה Exo 15, 26. Ps. 103, 3. — 2) *malum, poena,* (morbi enim a Iu daeis peccatorum poenae habebantur), Matth. 8, 17. coll. Ie 53, 4. ubi חֳלִי, quod eodem sensu habetur etiam Cohe 6, 2. *.

Νοσσιά, ᾶς, ἡ, in dial. macedon. (vid. *Sturz.* p. 185 pro νεοσσιά, (a νεοσσός) 1) *nidus* avium, LXX pro קֵן Num 24, 21. Deut. 22, 6. (de sede s. habitaculo quovis, Obad. 4. Prov. 16, 17.) — 2) *pulli avium,* Luc. 13, 34. — Deu 32, 11. *.

Νοσσίον, ίου, τό, in dial. macedon. (vid. *Sturz.* p. 185.) pro νεόσσιον (ab eodem) *pullus* avium, Matth. 13, 37. (Aelian. Hist. Anim. 9, 29.) LXX pro אֶפְרֹחִים Ps. 84, 3. *.

Νοσσός, οῦ, ὁ, in dial. macedon. pro νεοσσός, *pullus* in codicib. Luc. 2, 24. — LXX pro בֵּן, Lev. 12, 8. 14, 22. 15, 14. *.

Νοσφίζω, f. ίσω, (a νόσφι seorsum) 1) separo (Hom Odyss. λ, v. 73.) — 2) Medium: propr. separo mihi: *inter verto,* seq. accusativo rei; Tit. 2, 10. μὴ νοσφιζόμενοι (τί) nil in suos usus convertentes. Act. 5, 2. 3. ἐνοσφίσατο (τὶ) ἀπὸ τῆς τιμῆς. (Ios. 7, 1. ἐνοσφίσαντο ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος, hebr. יִמְעֲלוּ. 2 Macc. 4, 32. χρήματα νοσφισάμενος. Ioseph. ant. 4, 8, 29. νοσφίζεσθαι ἀλλότρια. Philo de vit. Mos. 1. p. 641.

οὐδὲν ἐκ τῆς λείας νοσφισάμενοι. (Alia exempla lege in *Kypkii* obss. II. p. 33.)

*Νότος*, ου, ὁ, 1) *notus*, *auster*; Luc. 12, 55. Act. 27, 13. 28, 13. Iob. 9, 9. (תֵּימָן) Sir. 43, 19. — ἄνεμος νότος, Exod. 10, 13. 14, 21. Ezech. 27, 26. — 2) *plaga australis, meridies*; LXX pro דָּרוֹם, נֶגֶב, קָדִים, תֵּימָן, a) plaga coeli, Apoc. 21, 13. ἀπὸ νότου. Ezech. 40, 28. 29. 46. Num. 13, 30. — b) plaga s. regio terrae, Matth. 12, 42. Luc. 11, 31. βασίλισσα νότου (1 Reg. 10, 1. מַלְכַּת־שְׁבָא, Ioseph. ant. 8, 6. 5. et 6. ἡ μὲν τῶν Αἰγυπτίων καὶ τῆς Αἰθιοπίας βασίλισσα.) Luc. 13, 29. — γῆ νότου, Zach. 6, 6. (Ioseph. ant. 8, 13. 2. τὰ πρὸς νότον μέρη.) *.

*Νουθεσία*, ας, ἡ, (a νουθετέω) sensu transitivo: *admonitio*, *adhortatio*; non nisi de adhortatione ad melius eligendum usurpatur. 1 Cor. 10, 11. πρὸς νουθεσίαν ἡμῶν, ad nos monendos, docendos. (εἰς νουθεσίαν, ut admonerentur, Sap. 16, 6.) Eph. 6, 4. νουθεσία κυρίου, admonitio secundum domini voluntatem. Tit. 3, 10. — Ioseph. ant. 3, 15. 1. Test. XII. Patr. p. 524. ὑπακούων νουθεσίαις πατέρων. (Iudith. 8, 27. edit. Ald. et Compl. ubi Cod. Vatic. et Alex. rectius νουθέτησιν, emendationem.) *.

*Νουθετέω*, ῶ, f. ήσω, (i. e. ἐν νῷ τίθημι, nostrum: ans Herz legen) *admoneo*, *hortor*, i. e. a) hortor, ut a peccato desistat, 1 Cor. 4, 15. 1 Thess. 5, 14. 2 Thess. 3, 15. — b) excito ad virtutem, Act. 20, 31. Rom. 15, 14. Col. 1, 28. 3, 16. 1 Thess. 5, 12. — LXX pro יִסֵּר Iob. 4, 3. Sap. 11, 11. 12, 2. 26. coll. Iob. 34, 16. 38, 18. Ioseph. ant. 4, 8. 24. Exempla e profanis collegit *Kypk*. II. 340.) *.

*Νουμηνία*, ας, ἡ, contracte pro νεομηνία, (νέος et μήν) *novilunium*, Col. 2, 16. (LXX pro חֹדֶשׁ 1 Sam. 20, 5. 2 Chron. 2, 4. 29, 17. Ioseph. ant. 4, 4. 6. νουμηνίᾳ κατὰ σελήνην. Dies novilunii Hebraeis erat festus; Ezech. 23, 34. Num. 28, 11. 10, 10. Hos. 2, 11. Esdr. 3, 5.) *.

*Νουνεχῶς*, (a νουνεχής i. e. νοῦν ἔχων, prudens, intelligens) *prudenter*, *sapienter*; Marc. 12, 34. νουνεχῶς ἀπεκρίθη. (Polyb. 5, 88. 2. νουνεχῶς καὶ πραγματικῶς. ib. 17, 12. εὐστόχως καὶ νουνεχῶς et c. 29. εὐλαβῶς καὶ νουνεχῶς. v. *Kypk*. I. p. 185.)

*Νοῦς*, ὁ, contracte pro νόος, quod scriptores N. T. flectunt genit. νοός, dat. νοΐ, accus. νοῦν, (profani genit. νόου, contr. νοῦ, dativ. νόῳ, contr. νῷ, acc. νόον, contr. νοῦν, vid. *Wineri* gramm. p. 33.) LXX pro לֵב, לֵבָב, — 1) *mens*, *animus*, vis intelligendi, decernendi sentiendique, a) *universe*, 1 Tim. 6, 5. διεφθαρμένοι τὸν νοῦν, mente corrupti. 2 Tim. 3, 8. Rom. 1, 28. ἀδόκιμος νοῦς, mens perversa. ib. 12, 2. Eph. 4, 17. v. 23. τῷ πνεύματι τοῦ νοὸς ὑμῶν. cf. Sap. 4, 12. 9, 15. — b) *mens quatenus intelligit*, *intellectus*,

*intelligentia*, Luc. 24, 45. διήνοιξεν αὐτοῖς τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς, ex hebraismo, ubi: oculos (Act. 26, 18. cor aperire, est: facere ut intelligat aliquis. (Iob. 33, 16 ἀποκαλύπτει νοῦν (hebr. אֹזֶן) ἀνθρώπου. Vid. *Διανοίγω*.) 1 Cor. 14, 14. ubi a πνεύματι, sentiendi facultate, distinguitur. ib. v. 19. λόγοι διὰ νοός, verba ex intellectu profecta, quae ips intelligo. Phil. 4, 7. Tit. 1, 15. Apoc. 13, 18. ὁ ἔχων νοῦν, intelligendi facultatem; aliis in locis ὁ ἔχων ὦτα. (Vid. ού les. 41, 22. Epist. Barn. c. 6. ὁ θεὸς σοφίαν καὶ νοῦν θέμενο ἐν ἡμῖν τῶν κρυφίων αὐτοῦ.) — *ratio*, veri honestique magistra; Rom. 7, 23. ubi νοῦς opponitur corpori et appetitibu ex eo natis; ib. v. 25. 14, 5. — 2) id quod in mente vol vitur vel est, ut Latinor. mens: *consilia*; et quidem quate sua in mente adhuc latent, Rom. 11, 34. 1 Cor. 2, 16. (Ie 40, 13. ubi רוּחַ) Iudith. 8, 14. — 1 Cor. 2, 16. ἡμεῖς δὲ νοῦ Χριστοῦ ἔχομεν, ego vero Christi consilia, quae etiam De sunt, cognosco. — *animi sententia*, Rom. 14, 5. 1 Cor. 1 10. Exod. 7, 23. Ios. 14, 7. Ioseph. ant. 3, 3. κατὰ νοῦν. — *persuasionis* sensu, 2 Thess. 2, 2. — *studia*, Col. 2, 18. φυσιούμενος ὑπὸ τοῦ νοὸς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, inflatus studiis cupiditatibus profectis. — 3) mens pro *homine*; Apoc. 1 9. ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν. Ies. 10, 12. ἐπισκέψομαι ἐπὶ τὸ νοῦν τὸν μέγαν (nostrum: die stolze Seele) ἐπὶ τὸν ἄρχοντ τῶν Ἀσσυρ. *.

Νυμφᾶς, ᾶ, ὁ, *Nymphas*, nomen viri, Col. 4, 15.

Νύμφη, ης, ἡ, (ab obsoleto νύβω, clam nubo) 1) *nupta*; — *sponsa*; LXX pro כַּלָּה, — Io. 3, 29. Apoc. 18, 2 φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφης, non vox sponsi, sed cantus i sponsi sponsaeque honorem, cantus nuptialis, epithalamium (coll. Ier. 7, 32. 16, 8. 25, 10. 33, 10.) Apoc. 21, 2. 9. 22, 1 Sap. 8, 2. νύμφην ἀγάγεσθαι σοφίαν. — 2) *recens nupta* sic saepius apud profanos; in nostris igitur scriptoribus, ub νύμφη opponitur mariti vel patri vel matri, est: *nurus*. Si Matth. 10, 35. Luc. 12, 53. cf. Mich. 7, 6. ἐπαναστῆσ. νύμφ ἐπὶ τὴν πενθερὰν αὐτῆς. Gen. 11, 31. Ruth. 1, 6. 7. 22. To 11, 16. 17. Ioseph. ant. 5, 9, 1. Etiam νυμφίος, gener, Iu 19, 5. *.

Νυμφίος, ου, ὁ, (a νύμφη) *sponsus*; Matth. 9, 1 25, 1. 5 sq. 10. Marc. 2, 19 sq. Luc. 5, 34 sq. Io. 3, 9. 2 Apoc. 18, 23. vid. Νύμφη. — LXX pro חָתָן Ps. 19, 5. Ie 61, 10. 62, 5. *.

Νυμφών, ῶνος, ὁ, (a νύμφη) *conclave* sponsi et sponsae, in quo est lectus coniugalis, *thalamus*. hebr. חֻפָּה Ps 19, 6. Ioel. 2, 6. Sic Tob. 6, 13. 16. et apud incertum interpretem Ioel. 2, 16. pro חֶדֶר, LXX κοιτών. Suidas: νυμφῶνος· κοιτῶνος. Act. Thom. §. 9. et 11. Heliodor. 7, p. 313. — In N. T. ter commemorantur οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος, qui ver

santur circa thalamum, *sodales sponsi*; παρανυμφίοι, ut Graecis, שׁוֹשְׁבִינִים, ducentes sponsam, ut Rabbinis (*Buxtorf.* lex. talm. p. 2335—37.) dicuntur, quosque Io. 3, 29. vocat φίλους τοῦ νυμφίου; Matth. 9, 15. Marc. 2, 19. Luc. 5, 34. — Solebant enim sponsus a παρανυμφίοις (Act. Thom. §. 7.) et sponsa a νυμφαγωγοῖς duci, ad quod amici et amicae utriusque eligebantur. cf. Iudic. 14, 11. Ios. 7, 34. 15, 9. 25, 10. 1 Macc. 9, 37. Tob. 11, 20. Ps. 45, 14 sq.

*Νῦν*, etiam (quod fortius est νῦν) νυνί, quae posterior forma in N. T. legitur in scriptis Paulinis, et praeterea non nisi Act. 22, 1. Hebr. 8, 16. [11, 16.], — LXX pro hebr. עַתָּה —

1) adverbium temporis Latinor. *nunc* respondens et id, quod nunc est s. fit, indicans, nostrum: *jetzt, nunmehr.* Legitur a) absolute et cum *praesenti*, ubi est: *nunc, in praesenti, praesenti tempore*; Luc. 6, 21. οἱ πεινῶντες νῦν, i. e. ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ. v. 25. Io. 4, 23. ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστι. 5, 25. 16, 22. ὑμεῖς οὖν λύπην μὲν νῦν ἔχετε. v. 29. 30. Act. 2, 33. 7, 4. 24, 13. 26, 17. Rom. 6, 21. 8, 1. 13, 11. 1 Cor. 3, 2. 5, 16. 6, 2. 7, 9. 13, 2. Gal. 1, 23. 3, 3. Eph. 5, 8. et saepius. — νῦν δέ, *nunc, in praesenti autem*, Luc. 16, 25. Phil. 3, 18. Hebr. 2, 8. Iac. 4, 16. — νυνὶ δέ, Rom. 15, 23. Phil. v. 9. 11. — καὶ νῦν, *et nunc*, Io. 4, 18. καὶ νῦν ὃν ἔχεις, et quem nunc habes. Act. 23, 21. Gal. 4, 29. Phil. 1, 30. 2 Petr. 3, 18. Iud. v. 25. (2 Reg. 10, 2.) — *vel nunc*, Io. 11, 22. — νῦν οὖν, *nunc igitur*, Act. 10, 33. — Legitur νῦν etiam cum praesenti, ubi hoc positum est pro futuro, et indicat id, quod in eo est ut fiat; Luc. 2, 29. νῦν ἀπολύεις, nunc, i. e. nunc fiet ut etc. Io. 12, 31. νῦν κρίσις ἐστί, nunc instat. — νῦν δέ, Io. 16, 5. νῦν δὲ ὑπάγω, nunc in eo sum ut abeam. c. 17, 13. νυνὶ δέ, Rom. 15, 25. — b) cum *aoristo*: *nunc*, ubi α) opponitur futuro et dicitur de eventu, qui iam est, sed postea perficietur, Marc. 10, 30. λάβῃ νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ. Io. 13, 36. νῦν ἀκολουθῆσαι· ὕστερον δέ. c. 16, 32. ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐλήλυθεν. 1 Cor. 16, 12. ἵνα νῦν ἔλθῃ· ἐλεύσεται δέ. — β) opponitur praeterito, et indicat id quod evenit, et adhuc durat; Io. 13, 31. νῦν ἐδοξάσθη, nunc iam, schon jetzt hat die Verherrlichung angefangen. Rom. 5, 9. δικαιωθέντες νῦν, *nunc*, quod opponitur tempori, quo Christus mortuus non erat. c. 5, 11. 11, 30. 31. 16, 26. Eph. 3, 5. 10. 2 Tim. 1, 10. Hebr. 9, 24. 1 Petr. 1, 12. 2, 10. 25. — νῦν δέ, *nunc autem*, Gal. 4, 9. — νυνὶ δέ, 1 Cor. 5, 10. 2 Cor. 8, 11. 22. Eph. 2, 13. Col. 1, 21. 26. (Iob. 30, 1. 9.) — γ) legitur etiam cum aoristo, de eo quod proxime factum est, ubi est: *modo, jetzt so eben*; Matth. 26, 65. ἴδε, νῦν ἠκούσατε. Io. 21, 10. ὧν ἐπιάσατε νῦν. — c) cum praeterito, de actione modo perfecta, sive de

eventu modo perfecto: *nunc;* Io. 8, 52. νῦν ἐγνώκαμεν, nunc cognovimus ex iis, quae modo dixisti. c. 17, 7. νῦν ἔγνωκαι c, 14, 29. καὶ νῦν εἴρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι. Act. 7, 52. 26 6. Hebr. 12, 26. 1 Io. 2, 18. — d) cum *futuro* de eventu proxime instante et quasi iam praesente; *nunc;* Io. 12, 31 νῦν ἐκβληθήσεται. Phil. 1, 20. ὡς πάντοτε καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται. (Gen. 29, 32. 44, 33. Iob. 30, 16. Aristoph. Vesp. 151 Vid. *Lobeck.* ad Phryn. p. 19. et *Viger.* de idiot. p. 426.) — e) cum imperativo; ubi indicat id, quod iam faciendum es propter ea, quae antea locum habuerunt, vel locum habuisse putantur; *nunc:* Matth. 27, 42. εἰ βασιλεὺς Ἰσραήλ ἐστι, καταβάτω νῦν. v. 43. Marc. 15, 32. Io. 2, 8. Rom. 6, 19. — καὶ νῦν, nunc autem, Io. 17, 5. Act. 7, 34. καὶ νῦν δεῦρο (Exod 3, 10.) Act. 10, 5. — ἀλλὰ νῦν, Luc. 22, 36. — νῦν οὖν, nunc igitur, Act. 16, 36. — νυνὶ δέ, nunc autem, Col. 3, 8. (Iob 42, 8.) — f) cum articulo, ὁ νῦν, *praesens, qui nunc est.* Act. 22, 1. ἡ πρὸς ὑμᾶς νυνὶ ἀπολογία. Act. 24, 5. τὸ νῦν ἔχον i. e. ὡς νῦν ἔχει τὰ πράγματα, ut res nunc se habent, vid *Viger.* p. 9. — ὁ νῦν καιρός, Rom. 3, 26. 8, 18. 11, 5. 2 Cor 8, 13. — Gal. 4, 25. οἱ δὲ νῦν οὐρανοί. 1 Tim. 4, 8. ἡ νῦν ζωή. (Test. XII. Patr. p. 519. τὸ νῦν, haec vita. 1 Tim. 6, 17 ὁ νῦν αἰών. 2 Tim. 4, 10. 2 Petr. 3, 7. — Ἕως τοῦ νῦν, usque ad hunc diem, Matth. 24, 21. Marc. 13, 19. (Gen. 18, 12. 32 4. 15, 16. Deut. 12, 9. 1 Macc. 2, 33.) — ἄχρι τοῦ νῦν, usque ad hoc tempus et porro, Rom. 8, 22. Phil. 1, 5. — (Ioseph ant. 1, 19. 1. ἔν τε τοῖς νῦν, καὶ ἐν τοῖς ὕστερον.) — τὰ νῦν, vide *Τανῦν* suo loco

2) *particula enclitica* (i. q. νύ, νύν), *iam*, nostrum *nun;* est a) transeuntis, et orationem producentis, Luc. 11, 39. Io. 11, 8. νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι. 12, 27. νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται. Col. 1, 24. νῦν χαίρω. (Gen. 2, 23. τοῦτο νῦν ἐστι.) — νῦν δέ, est orationem producentis, etiam colligentis: *iam vero, nun aber,* Luc. 19, 42. Io. 8, 40. 9, 41. 15, 22. 24. 18, 36. 1 Cor. 7, 14. 12, 20. Hebr. 9, 26. (Iob. 16, 7.) — νυνὶ δέ, Rom. 3, 21. 6, 22. 7, 6. 11. 1 Cor. 12, 13. 13, 13. 14, 6. 15, 20. Hebr. 8, 6. [11, 16.] (Gen. 31, 28.) — καὶ νῦν, *iam vero*, Act. 3, 17. 22, 16. 2 Thess. 2, 6. (Gen. 3, 22. 4, 11. 31, 29. 2 Macc. 1, 9.) — καὶ νῦν ἰδού, Act. 13, 11. 20, 22. 25. (Exod. 3, 9. Iob. 16, 19.) — b) est adhortantis, exhortantis, cum imperativo: *iam, nun; καὶ νῦν, itaque,* 1 Io. 2, 28. (Gen. 44, 10. Iudith. 11, 3. — *Ἄγε νῦν, age, wohlan nun,* Iac. 4, 13. 5, 1. — νῦν οὖν, *itaque; nun denn,* Act. 16, 36. 23, 15. (Gen. 27, 8. 43. 31, 13. 30. 45, 8. 1 Macc. 10, 71.)

*Νύξ*, νυκτός, ἡ, — LXX hebr. לַיִל s. לַיְלָה — *nox;* a) proprie Matth. 4, 2. 12, 40. 14, 25. Luc. 2, 8. 5, 5. et saepius. Gen. 1, 5. — τὰς νύκτας, singulis noctibus, Luc. 21, 37. — μέσης δὲ νυκτός, media nocte, Matth. 25, 6. κατὰ μέσον

τῆς νυκτός, Act. 27, 27. — νυκτός, noctu, Matth. 2, 14. 28, 13. Io. 3, 2. 7, 50. 1 Thess. 5, 7. et passim. Ps. 15, 4. 32, 4. — νύκτα καὶ ἡμέραν, Marc. 4, 27. Luc. 2, 37. Act. 20, 31. 26, 7. 2 Thess. 3, 8. sive νυκτὸς καὶ ἡμέρας, Marc. 5, 5. Luc. 18, 7. Act. 9, 24. 1 Thess. 2, 9. 3, 10. et passim; vid. Ἡμέρα. — Apoc. 8, 12. ἡ νὺξ μὴ φαίνῃ τὸ τρίτον αὐτῆς, ubi νὺξ pro: lumina noctem collustrantia; vid. Ps. 19, 2. Iob. 3, 9. σκοτωθείη τὰ ἄστρα τῆς νυκτὸς ἐκείνης. coll. Gen. 1, 16. Ps. 136, 9. Ier. 31, 37. — b) metaphorice: *nox* α) pro *morte* (Hom. Iliad. 10, 466.) vel etiam pro *fortuna adversa, pernicie* (ut לַיְלָה Iob. 35, 10. Mich. 3, 6.) Io. 9, 4. ἔρχεται νύξ. vid. Ἡμέρα. — β) ut σκότος, de *inscitia, vitiositate,* earumque *miseria,* Io. 11, 10. περιπατεῖν ἐν τῇ νυκτί. Rom. 13, 12. ἡ νύξ, imperium inscitiae et impietatis. 1 Thess. 5, 5. cf. Φῶς.

Νύσσω, s. νύττω, f. ξω, pungo; — vello, latus fodio, Philo de legat. ad Cai. p. 998. Psalt. Sal. 16, 4. Sir. 22, 20. ὁ νύσσων ὀφθαλμὸν, κατάξει δάκρυα. 3 Macc. 5, 14. — *vulnero, perfodio;* Io. 19, 34. λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξε. Ioseph. de bell. 3, 7. 35. νύττει αὐτὸν δόρατι, καὶ παραχρῆμα διεργάζεται. ib. 6, 1. 3. οἱ νυττόμενοι τοῖς ξυστοῖς. *.

Νυστάζω, f. άξω, (a νεύω, capite nuto) 1) capite nuto prae somno, *dormito;* Matth. 25, 5. LXX Prov. 6, 10. 24, 33. Sir. 22, 8. — 2) tropice a) de hominibus: non curo; LXX pro נוּם Ps. 121, 3. 4. Nah. 3, 18. — b) de rebus: *cunctor;* 2 Petr. 2, 3. ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάζει. *.

Νύττω, vid. Νύσσω.

Νυχθήμερον, ου, τό, (νὺξ et ἡμέρα) *plenus, s. iustus, integer dies,* viginti quatuor horis constans, igitur diem (sensu strictiori) et noctem complectens. Semel 2 Cor. 11, 25. („Legitur tantum in libris recentiorum. — Adde locos Geoponicorum, ut 5, 8. 8. et 12, 19. 18. e Quintiliis 9, 23. 6. e Tarentino.“ *Sturz.* de dial. macedon. p. 186.)

Νῶε, ὁ, (hebr. נֹחַ i. e. requies) *Noachus,* nom. pr. indecl. filii Lamechi, (Gen. 5, 28 sq. c. 6—9.) Matth. 24, 37 sq. Luc. 3, 36. 17, 26 sq. Hebr. 11, 7. 1 Petr. 3, 20. 2 Petr. 2, 5. *.

Νωθρός, ά, όν, *segnis, tardus, ignavus;* Hebr. 5, 11. νωθρὸς ταῖς ἀκοαῖς, ignavus auribus, ignavus ad intelligendum, discendum. ib. 6, 12. (Sir. 4, 32. 11, 12. Prov. 12, 29. νωθρότης ποδῶν, 3 Macc. 4, 5.) *.

Νῶτος, ου, ὁ, *dorsum, tergum.* Semel Rom. 11, 10. τὸν νῶτον αὐτῶν σύγκαμψον, dorsum s. lumbos eorum perpetuo fac nutare, i. e. fac ut nil possint, nil valeant. vid. Ps. 69, 24. e quo loco haec depromta sunt. — ὁ νῶτος, LXX saepius pro גַּב 1 Reg. 7, 32. Ps. 129, 3. Ezech. 1, 18. כָּתֵף Zach. 7, 11. מָתְנַיִם Ps. 66, 10. 69, 24. עֹרֶף 2 Reg. 17, 14. Pausan. 10, 27. Plutarch. vit. Mar. 33. (Observarunt gram-

matici, puriores et antiquiores scriptores hominis dorsum τὸ νῶτον et frequentius τὰ νῶτα vocasse, vid. *Lobeck.* ad Phrynich. p. 290.)

---

# Ξ.

**Ξενία**, ας, ἡ, (a ξένιος, ία, ον, hospitalis, ad ξένοι spectans) 1) status hospitis; — 2) hospitalitas; — hospitium (Ioseph. ant. 4, 6. 2. 12, 4. 2. — in N. T. — 3) *hospitium* i. e. *diversorium* hospiti paratum; Act. 28, 23. ἧκον πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν. Philem. v. 22. — Luc. 9, 52. ἑτοιμάσαι αὐτῷ intellige ξενίαν. (Ioseph. ant. 5, 2. 8. παρακαλεῖν τινα ἐπὶ ξενίαν. ib. 1, 11. 3.) *.

**Ξενίζω**, f. ίσω, (a ξένος) 1) *hospitio excipio* aliquem, Act. 10, 23. 28, 7. Hebr. 13, 2. (Sir. 29, 28. Ioseph. ant. 5, 12. 2. Aelian. V. H. 13, 26.) — ξενίζεσθαι, *hospitio uti*, *diversari* apud aliquem; Act. 10, 6. ξενίζεται παρά τινι Σίμ. (Philo de Abr. p. 368. ξενισθῆναι παρ' αὐτῷ. Sic etiam Ioseph. ant. 5, 2. 8.) Act. 10, 18. 32. 21, 16. — 2) tropice: *novitate et insolentia rei permotus animum adverto ad eam*, *mirari facio*: Ioseph. ant. 1, 1. 4. τὸν θεὸν ἐξένισεν τὸ πραττόμενον. — pass. rei novitate in admirationem duci, *mirari*, nostrum: *befremdet werden*; 1 Petr. 4, 4. ἐν ᾧ ξενίζονται, quod mirum ipsis videtur. ib. v. 12. μὴ ξενίζεσθε (ἐπὶ) τῇ πυρώσει. Ioseph. ant. 1, 1. 2. ξενιζόμενος ἐπὶ τοῖς ἄλλοις κ. τ. λ. (Polyb. 2, 27. 4. Marc. Anton. 7, 58.) — Hinc τὰ ξενίζοντα, *nova*, *inaudita*, *non usitata*, befremdende Dinge, Act. 17, 20. 2 Macc. 9, 6. πολλαὶ καὶ ξενίζουσαι συμφοραί, novi et inauditi cruciatus. Hesych.: ξενίζουσα· ἀλλόφυλος, ἀηθής, καινή. *.

**Ξενοδοχέω**, ῶ, f. ήσω, (a ξενοδόχος, i. e. ξενοὺς δεχόμενος, peregrinos hospitio excipiens) *hospitio excipio*; 1 Tim. 5, 10. εἰ ἐξενοδόχησεν. (Dio Cass. 78, 3. Herodot. 6, 17. — ξενοδοχεῖον, Act. Thom. §. 4. et 16.) *.

**Ξένος**, η, ον, 1) *peregrinus*, *hospes*, i. e. a) iter faciens, et peregre proficiscens, aut adveniens Matth. 25, 35. 38. 43. 44. 27, 7. — Hebr. 11, 13. ξένοι, hospites in terra. LXX pro אֹרֵחַ viator, 2 Sam. 12, 4. — b) ex aliena terra adveniens, *advena*, *hospes*, Act. 17, 21. (ad quem locum vid. *Kypkius* in obss.) LXX pro נָכְרִי, Ruth. 2, 10. 2 Sam. 15, 19. Israelitae ξένοι dicuntur in Aegypto, Sap. 19, 13. 14. ξέναι δυνάμεις copiae ex exteris collectae, 1 Macc. 11, 38. 2 Macc. 10, 24. Ioseph. de bell. 5, 1. 3. ubi ξένοι opponuntur τοῖς ἐπιχωρίοις. — c) alienus a familia, *exter*; alienus a socie-

tate christiana Eph. 2, 19. 3 Io. v. 5. — Eph. 2, 12. ξένοι τῶν διαθήκων, alieni a promissis Dei. — LXX Ps. 69, 1. Eccles. 6, 2. — 2) ex adiuncto, quum peregrinum sit insolitum mirumque videatur, *insolitus*, *mirus*, *novus*, Act. 17, 18. ξένων δαιμονίων. Hebr. 13, 9. διδαχαί. 1 Petr. 4, 12. ξένου (τί) novi aliquid. vid. Sap. 16, 2. 16. 19, 5. Act. Thom. §. 44. — 3) *hospes*, (Gastfreund) *quocum hospitium est; hospitio excipiens*; Rom. 16, 23. ὁ ξένος μου καὶ τῆς ἐκκλησίας ὅλης, qui me hospitio excepit, et omnes Christianos peregrinantes excipere solet. (Diod. Sic. 17, 44. Maxim. Tyr. 31, 1.) Etymol. Magn. ξένος· διχῶς, καὶ ὁ ὑποδεχόμενος τὸν ξένον, καὶ ὁ ἀπὸ τῆς ἀλλοδαπῆς ἥκων. *.

Ξέστης, ου, ὁ, vocabulum latinae originis (vid. Galen. composit. medic. sec. gen. lib. 1, p. 325. Etym. Magn. ξέστης ῥωμαϊκόν ἐστιν ὄνομα) *sextarius*, i. e. *vas*, *sextarii capax*, mensura fluidorum, ut olei, vini, quorum 72 capiebat bathus Hebraeorum. Ioseph. ant. 8, 2. 9. ὁ δὲ βάθος δύναται χωρῆσαι ξέστας ἑβδομήκοντα δύο. ib. 9, 4. 4. (Arrian. diss. Epict. 2, 16.) Transiit quoque in linguam Rabbinorum, qui קִסְטָא non solum de sextario, sed etiam de *urceo* et *vase liquidorum minori universe* dixerunt. Vid. *Buxtorfii* lex. talm. p. 2076 sq. Sic Marc. 7, 4. (Ioseph. de vita §. 13.) *.✝

Ξηραίνω, f. ανῶ, (a ξηρός) — LXX pro יָבֵשׁ, יָבַשׁ, הוֹבִישׁ — *arefacio*, Iac. 1, 11. Ies. 42, 15. — ξηραίνομαι, *arefio*, *exaresco*; de plantis Matth. 13, 6. 21, 19. 20. Marc. 4, 6. 11, 20. 21. Luc. 8, 6. Io. 15, 6. ἐξηράνθη, (Ies. 56, 3.) sensus: omni efficacia privabitur. 1 Petr. 1, 24. Ps. 102, 12. Ies. 40, 8. Ioel. 1, 12. — de segete ex adiuncto est *albesco* s. *maturesco* Apoc. 14, 15. (Io. 4, 35. λευκαὶ πρὸς θερισμόν). — de membris corporis: *tabesco*, Marc. 3, 1. ἐξηραμμένη χείρ. ib. v. 3. (1 Reg. 13, 4. Act. Thom. §. 48.) — de fontibus, fluviis, *exarefio*, *deficio*, Marc. 5, 29. ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς. (Ier. 51, 36. Ies. 19, 5. ὁ δὲ ποταμὸς ἐκλείψει καὶ ξηρανθήσεται.) Apoc. 16, 12. (1 Reg. 17, 7. Ps. 74, 16.) — Denique quo sensu a daemone occupatus dicatur Marc. 9, 18. ξηραίνεσθαι, non satis clarum est; fortasse: viribus privatur, languescit; *er magert ab.* (Prov. 17, 22. ἀνδρὸς λυπηροῦ ξηραίνεται τὰ ὀστᾶ). Alii vertunt: obrigescit. *.

Ξηρός, ά, όν, 1) *aridus*, *arefactus*, *siccus*; — de membris corporis: *tabidus*, *tabescens*, χείρ, Matth. 12, 10. Luc. 6, 6. 8. (Vid. Ξηραίνω Hos. 9, 17. μαστοὶ ξηροί, hebr. צֹמֵק. Test. XII. Patr. p. 535.: ἡ χείρ μου ἡμίξηρος ἦν ἐπὶ ἡμέρας.) — Hinc ξηροί, Io. 5, 3. membra habentes tabida. — ἡ ξηρά, intellige γῆ, *terra continens*, Matth. 23, 15. Hebr. 11, 29. (LXX pro hebr. יַבָּשָׁה Gen. 1, 9. 10. Ion. 1, 9. 2, 11. Hag. 2, 7.) — In proverbio Luc. 23, 31. *arbor arida* est arbor inutilis, fructus non faciens, ut apud LXX pro יָבֵשׁ

Ies. 56, 3. Ezech. 17, 24. et Sir. 6, 3. quae arbor imago est hominum inutilium, nullius pretii. Sensus enim: si proceres nostri ita agunt cum viris optimis reipublicae utilissimis, quid tandem facient multitudini, vobis, quos nullius faciunt? — (Alii: si hoc fit in innocente (Ps. 1, 3. Ezech. 20, 47.) quid facient impiis?) *.

Ξύλινος, ίνη, ον, (a ξύλον) *ligneus*, 2 Tim. 2, 20. Apoc. 9, 20. — LXX pro עֵץ Deut. 10, 1. Neh. 8, 6. Ezech. 41, 22. *.

Ξύλον, ου, τό, (a ξύω, rado, polio) 1) *lignum*, hebr. עֵץ, i. e. partes ligni, lignum caesum et ferro adaptatum ad certos usus; universe 1 Cor. 3, 12. Apoc. 18, 12. — Gen. 22, 3. 6. 7. 9. Lev. 1, 7. 1 Reg. 5, 4. — Id quod ex ligno factum est, a) *trabs* lignea, e qua aliquis suspenditur, *patibulum, crux*, Act. 5, 30. 10, 39. 13, 29. Gal. 3, 13. 1 Petr. 2, 24. — Gen. 40, 19. Esth. 5, 14. coll. Ios. 10, 26 sq. — b) trabs foramina habens, quibus manus, vel pedes vinctorum immittebantur, *nervus* (i. q. κᾶλον, ξυλοπέδη) Act. 16, 24. (LXX Iob. 33, 11. pro סַד cippus: ἔθετο ἐν ξύλῳ μου τὸν πόδα, pro eodem Symmach. Iob. 13, 27. Exempla e profanis collegit *Elsnerus* in obss. II. p. 439 sq. Phavor. ξύλον· εἶδος δεσμωτηρίου, ἣν ποδοκάκην λέγουσι καὶ ποδοστράβην.) — c) *fustis, baculus*, μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, Matth. 26, 47. 55. Marc. 14, 43. 48. Luc. 22, 25. (Ioseph. vit. §. 45. ξύλοις τύπτειν. Idem de bell. 5, 3. 1. ξύλοις παιόμενοι καὶ σιδήρῳ. Hoc sensu עֵץ Ezech. 37, 16. LXX ῥάβδος.) — (Sap. 14, 1. de simulacro ligneo; ib. Sap. 14, 7. 10, 4. de navi) — 2) *arbor*, LXX pro hebr. עֵץ Gen. 1, 29. 2, 9. 3, 1. coll. Ies. 14, 8. et saepius. In N. T. Luc. 23, 31. ubi ὑγρὸν ξύλον est arbor viridans, frugifera, ibidem imago hominis utilissimi pretiosissimique. Vid. Ξηρός. — ξύλον τῆς ζωῆς, Apoc. 2, 7. 22, 2. 14. 19. Psalt. Sal. 14, 2. Test. XII. Patr. p. 587. arbor vitae, i. e. vitam dans, conservans, vid. Gen. 2, 9. *.

Ξυράω, ῶ, f. ήσω, (a ξυρόν, novacula) novacula utor, *rado, tondeo*, — LXX pro גִּלַּח, Gen. 41, 14. Deut. 21, 12. — Med.: *radendum me trado, s. curo*, seq. accusativo obiectum accuratius definiente, de quo vid. *Rostii* grammat. gr. p. 384. Act. 21, 24. ἵνα ξυρήσωνται τὴν κεφαλήν. (Ezech. 44, 20. Num. 6, 9. 19. Lev. 21, 5.) 1 Cor. 11, 5. 6. *.

# O.

Ὁ, ἡ, τό, nostrum: *der, die, das.* De cuius usu apud profanos exposuerunt Grammatici *Matthiae* §. 262 sqq., *Buttmann* §. 113., *Rost* §. 98., *Viger.* de idiot. p. 1—23. et ib. *Hermann* p. 699 sqq. — apud scriptores N. T. *Winerus*, Grammatik des neutest. Sprachidioms p. 48 sqq. *Emmerling* in libro: Analekten für das Studium der exegetischen und systemat. Theologie, herausgeg. von *Keil* und *Tzschirner*, Vol. I. pt. 2. p. 147 sqq. et satis subtiliter et prolixe *Gersdorf* in libro: Beiträge zur Sprach-Characteristik der Schriftsteller des N. T. Vol. I. p. 44. 48 sqq. 167 sqq. 193. 273 sqq. 374 sqq. 431. 435 sqq. — Ut articulus in lingua Germanorum *der, die, das,* ortus est e pronomine demonstrativo *dieser, diese, dieses,* abbreviato, sic et Graecorum ὁ, ἡ, τό, ex antiquissimo τός, τή, τό, *hic, haec, hoc,* e quo deinde quum ὁ, ἡ, τό, tum vero etiamr elativum ὅς, ἥ, ὅ, ortum est. Ὁ, ἡ, τό, igitur apud antiquissimos, potissimum Homerum et poetas, est

I) *pronomen demonstrativum: hic, haec, hoc.* Sic semel Act. 17, 28. in verbis ex Arati poetae phaenomenis v. 5. repetitis: τοῦ (pro τούτου, θεοῦ) γὰρ γένος ἐσμέν. In oratione pedestri apud atticos et nostros scriptores articulus pronominis naturam servat tantum a) in partitione: οἱ μὲν — οἱ δέ, s. ὁ μὲν — ὁ δέ, *hic — ille, alius — alius;* Matth. 13, 23. ὁ μὲν ἑκατόν, ὁ δὲ ἑξήκοντα, ὁ δὲ τριάκοντα. 22, 5. 6. Rom. 2, 7. 8. Phil. 1, 16. 17. Hebr. 7, 5. 6. 20 sq. 23 sq. — etiam ὁ μὲν — ἄλλος δέ, Matth. 13, 4. 5. 7. 16, 14. Marc. 4, 4. 5. Io. 7, 12. et semel ὃς μὲν — ὁ δέ, Rom. 14, 2. (Relativum ὃ μὲν — ὃ δέ, ita habes Matth. 13, 8. ὃς μὲν — ὃς δέ, 1 Cor. 11, 21.) — b) in stylo historico, ubi duo vel duae partes agunt, et oratio transit ad alterum, qui antea fuerat subiectum in quod agebatur, ὁ pro οὗτος legitur, semper sequente δέ, *hic s. hi autem,* ut nostrum: *er aber; sie aber;* Matth. 21, 29. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε, ib. v. 30. 2, 5. Marc. 3, 4. οἱ δὲ ἐσιώπων. Act. 19, 9. οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτόν. Luc. 8, 21. 16, 6. 7. Matth. 2, 9. οἱ δὲ ἀκούσαντες. v. 14. ὁ δὲ ἐγερθείς, Io. 9, 38. ὁ δὲ ἔφη. Matth. 28, 17. οἱ δὲ ἐδίσταασαν. vid. etiam Matth. 4, 20. Marc. 12, 13. 15. 16. Luc. 8, 30. 48. Act. 1, 6. Ioseph. ant. 6, 11. 9. ὁ δὲ ἔφησεν. de bell. 4, 11. 1.

II) *articulus praepositivus s. definitus,* qui ubique ponitur, ubi aliquid vel definite cogitatur et enuntiatur, vel sua natura iam definitum est. Usurpatur ut nostrum *der, die, das,* de cuius usu, ne quae ad scholas grammaticas pertinent huc transferamus, haec fere notasse sufficiat. Praefigitur

A) *subiecto*, et quidem 1) *nominibus, quae sua natura iam sunt definita* i. e. a) *nominibus propriis*, quia haec sua natura indicant subiectum definitum; α) personarum Matth. 4, 1. ὁ Ἰησοῦς, v. 10. ὁ Σατανᾶς. Io. 10, 24. οἱ Ἰουδαῖοι. (Saepius etiam quum eiusmodi nomina etiam sine articulo in se sint satis definita, omittitur articulus, ut etiam apud profanos, velut Matth. 21, 1. Io. 5, 15. 9, 29. Act. 1, 5. Hebr. 11, 5. 8. praesertim in enumeratione personarum, ut Matth. 10, 1 sq. Act. 20, 4. Rom. 16, 7. 9. 12. — Semper omittitur, si accedit aliud nomen cum articulo, quo definitur persona, ut Matth. 2, 3. Ἡρώδης ὁ βασιλεύς. Io. 20, 1. Act. 21, 8. 23, 2.) Ubi plura nomina personarum coniunguntur, primum tantum habet articulum, ut Luc. 16, 23. Act. 1, 13. — Si repetitur nomen proprium in narratione, articulus maxime ponitur; est enim proprie: ille N., quem antea dixi; vid. Act. 3, 1. 3. c. 9, 8. Act. 6, 8. 9. Act. 8, 5. 9. 7, 59. — β) urbium, terrarum, fluviorum, Act. 18, 1. τῶν Ἀθηνῶν. v. 2. τῆς Ῥώμης — τῆς Ἰταλίας. Matth. 3, 6. τῷ Ἰορδάνῃ et passim. Saepius vero etiam omittitur. — b) *nominibus iis*, quae subiectum, *quod unum est* suo in genere, indicant, et nominibus propriis fere aequiparanda sunt, ut ὁ Θεός, vid. Θεός. — ὁ Χριστός, Messias, Act. 18, 5. 19, 4. vid. Χριστός. — ὁ οὐρανός, Luc. 16, 17. Act. 1, 10. 11. Matth. 5, 48. 6, 26. Luc. 12, 33. (abest etiam, ut Matth. 5, 45. 10, 32. 6, 20.) — ἡ γῆ, terrarum orbis, Matth. 6, 19. Marc. 4, 31. Luc. 16, 17. — ὁ κόσμος, Luc. 12, 30. ὁ ἥλιος, Matth. 5, 45. ἡ γέεννα, Matth. 23, 33. Marc. 9, 43. Iac. 3, 16. (sine articulo apud Matthaeum c. 5, 29. 30. 10, 28. 23, 15.) Quibus et adnumeranda sunt distributiva, ὁ εἷς — ὁ ἕτερος, Matth. 6, 24. Luc. 7, 42. 16, 13. — ὁ εἷς — ὁ εἷς, Matth. 24, 40. — Porro — 2) praefigitur articulus *nominibus*, in se quidem non definitis, sed *quae aliquid secum habent, quo accuratius definiuntur*; videlicet: a) *nominibus*, quae αὐτός, οὗτος, ἐκεῖνος secum habent, et sic accuratius definiuntur; Matth. 24, 19. ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. Marc. 3, 24. ἡ βασιλεία ἐκείνη. Luc. 17, 25. Io. 5, 9. 36. αὐτὰ τὰ ἔργα. Act. 19, 23. 25. ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας. v. 26. ὁ Παῦλος οὗτος. 1 Cor. 12, 4. τὸ αὐτὸ πνεῦμα. ib. v. 5. 6. 9. 11. — b) *nominibus, quae addito pronomine possessivo definiuntur*; Matth. 5, 45. τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει. (Contra Matth. 13, 6. et Marc. 4, 6. ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος.) Matth. 21, 8. ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια. Luc. 16, 3. ὁ κύριός μου. v. 4. τοὺς οἴκους αὐτῶν. 16, 6. σοῦ τὸ γράμμα. 17, 3. Act. 19, 25. ἡ εὐπορία ἡμῶν. Rom. 4, 19. τὸ ἑαυτοῦ σῶμα. Rom. 6, 6. Eph. 1, 15. et saepius. (Matth. 12, 50. Luc. 8, 21. μήτηρ μου, pro ἐμοὶ μήτηρ, vid. Io. 15, 8.) — Hinc etiam ponitur articulus ubi pronomen possessivum non quidem legitur, sed tamen intelligendum est; Marc. 3, 1. τὴν

συναγωγὴν (αὐτῶν, quod additur Matth. 12, 9.) Act. 26, 24. τὰ πολλά (σου) γράμματα. c. 18, 6. τὰ ἱμάτια (αὐτοῦ). c. 19, 21. ἐν τῷ πνεύματι (αὐτοῦ). Rom. 6, 4. εἰς τὸν θάνατον (αὐτοῦ). Luc. 6, 29. ἐπὶ τὴν σιαγόνα (σου). Luc. 5, 13. τὴν χεῖρα. Matth. 12, 10. Marc. 3, 1. 3. Eph. 1, 18. τοὺς ὀφθαλμούς. Io. 9, 6. et saepius. (Ioseph. ant. 6, 11. 4. Μιχάλα, τὴν τοῦ πατρὸς (αὐτοῦ) μαθοῦσα διάνοιαν.) — c) *nominibus, quae addito alio praedicato restringuntur vel definiuntur*; α) ubi nomen, cuius est articulus, diserte legitur; Matth. 6, 22. ὁ λύχνος τοῦ σώματος. c. 13, 22. ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος τούτου. (Ubi plura copulantur, accedente praepositione, omittitur etiam, ut Luc. 8, 14. ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου καὶ ἡδονῆς τοῦ βίου.) Matth. 21, 9. οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες. v. 25. τὸ βάπτισμα Ἰωάννου. v. 30. ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν. Marc. 3, 20. οἱ γραμματεῖς, οἱ ἀπὸ Ἱερ. v. 29. τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. 3, 11. τὸ πνεῦμα τὸ πονηρόν. v. 22. ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων. 10, 1. τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας. Luc. 11, 44. τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα. 15, 23. τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν. Io. 4, 37. ἐν γὰρ τούτῳ ἐστὶν ὁ λόγος ὁ ἀληθινός, hic enim illud dictum verum, deprehenditur. 11, 11. ὁ ποιμὴν ὁ καλός. Act. 19, 8. ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 13, 42. τὸ μεταξὺ σάββατον. Rom. 4, 11. τῷ λόγῳ τῆς χάριτος. 5, 15. τὰ τοῦ ἑνὸς παραπτώματα. Gal. 6, 5. τὸ ἴδιον φορτίον. Eph. 3, 16. ὁ ἔσω ἄνθρωπος. Gal. 3, 25. 26. Apoc. 2, 12. τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον, τὴν ὀξεῖαν. — Vid. etiam ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ s. τοῦ ἀνθρώπου. (2 Macc. 1, 2. τῶν δούλων αὐτῶν τῶν πιστῶν. Tob. 1, 5. τῇ Βάαλ, τῇ δαμάλει. Ioseph. ant. 7, 4. 1. ἐφ' ἑτοίμην ἐξῆλθε τὴν νίκην.) — β) idem locum habet *ubi nomen* ad quod articulus pertinet, omittitur, *quia facillime intelligitur*, ut ἡμέρα, χρόνος, ἄνθρωπος, υἱός, θυγατήρ, γυνή. Sic ὁ, ἡ seq. genitivo nominis proprii, ubi intelligendum est υἱός, γυνή. Matth. 1, 6. τῆς τοῦ Οὐρίου (γυναικός) c. 4, 21. τὸν τοῦ Ζεβεδαίου (υἱόν.) — Saepius. (Ioseph. de bell. 5, 1. 2. et 3. Plutarch. Timol. c. 3. Τιμολέοντα τὸν Τιμοδήμου. Et saepe apud profanos. Articulum in eiusmodi locutionibus non otiosum esse docuit *Hermann.* ad *Viger.* p. 701.) — Articulus cum adverbio: Matth. 21, 23. τῆς σήμερον (ἡμέρας). c. 27, 8. Matth. 6, 34. ἡ αὔριον (ἡμέρα). Io. 1, 29. Luc. 10, 35. Io. 4, 32. τῷ μεταξὺ (καιρῷ). — Eph. 2, 17. οἱ ἐγγὺς ὄντες). — Articulus cum praepositione, ubi intelligunt ὤν, ὄντες; Matth. 15, 1. οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων. 21, 11. ὁ ἀπὸ Ναζαρέθ. Rom. 4, 14. οἱ ἐκ νόμου, v. 16. c. 2, 8. οἱ ἐξ ἐριθείας. Matth. 6, 9. ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Eph. 1, 10. Col. 3, 2. — οἱ μετά τινος (ὄντες, ut additur Luc. 6, 3.) Matth. 12, 3. Marc. 2, 25. Matth. 27, 51. 54. — οἱ παρά τινος, comites, Marc. 3, 21. — οἱ περί τινα, idem, Marc. 4, 10. Luc. 22, 49. Etiam is ipse, cuius comites sunt, simul intelligitur, ut Act. 13, 13. 21, 8. οἱ περὶ τὸν Παῦλον sunt Paulus eiusque

comites. (Sic etiam profanis; vid. *Viger.* p. 8. ed. *Herm.*) Recentiores scriptores (*Herm.* ad Vig. p. 700.) *οἱ ἀμφί* s. *περί τινος* ita etiam dicunt, ut non comites sed ille ipse, qui nominatur, intelligendus sit, ut Aelian. Var. hist. 2, 13. *οἱ ἀμφὶ τὸν Ἄνυτον* est: Anytus, et saepius, vid. *Viger.* p. 6 sq. Sic in N. T. semel Io. 11, 19. *πρὸς τὰς περὶ Μάρθαν καὶ Μαρίαν*, ad Maitham et Mariam. (Profani etiam, ubi articulus femininis ita adiungitur, masculino utuntur, ut Heliodor. Aeth. 1, 8. *οἱ περὶ τὴν κόρην*, virgo. Idem c. 3. *οἱ μὲν ἀμφὶ τὴν κόρην*, et virgo quidem. Vid. *Vig.* p. 8.)

3) *nomina cum articulo solo, ubi nomen per accedentem articulum propius definitur*; Matth. 1, 22. *διὰ τοῦ προφήτου*, videl. Iesaiam. v. 24. *ἀπὸ τοῦ ὕπνου*, illo quod somniaverat. c. 2, 4. *τοῦ λαοῦ*, populi Iudaici. c. 2, 7. *τοὺς μάγους*, quos videlicet antea, v. 1., dixerat venisse. v. 8. *περὶ τοῦ παιδίου*, videlicet de quo magi dixerant. c. 5, 25. *ἐν τῇ ὁδῷ*, videlicet ad iudicem; *τῷ κριτῇ*, cui subes; *τῷ ὑπηρέτῃ* suo. 7, 24. *ἐπὶ τὴν πέτραν*, super rupe aedificando apta. 13, 1. *ἐξελθὼν ἀπὸ τῆς οἰκίας* (ubi commoratus erat), *ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν*, mare Galilaeum. v. 19. *ἔρχεται ὁ πονηρός*, i. e. ille quem scitis, diabolus. c. 12, 41. *ἐν τῇ κρίσει* in iudicio extremo, a Messia habendo. c. 13, 3. *ὁ σπείρων*, i. e. Christus ipse. v. 26. *ὁ χόρτος*, gramen illius agri. 21, 8. *κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων*, arborum in via obviarum, — *ἐν τῇ ὁδῷ*, qua Iesus incedebat. v. 7. *τὸν ὄνον*, quem adduxerant. Marc. 2, 24. *ἴδε τί ποιοῦσιν ἐν τοῖς σάββασιν, ὃ οὐκ ἔξεστιν*, ubi articulus ante *σάββασιν* recte legitur, quum sermo sit de eo, quod certis sabbatis fecerant apostoli. (Contra Matth. 12, 2. *ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν σαββάτῳ*, sine articulo, quum hic sit sententia universalis.) Marc. 3, 2. *εἰ τοῖς σάββασιν*, videlicet proxime instantibus. Luc. 5, 14. *τῷ ἱερεῖ*, ei, cui competit. v. 16. *ἐν ταῖς ἐρήμοις*, urbi proximis. (Sed Marc. 1, 45. recte *ἔξω ἐν ἐρήμοις τόποις*, quum iam *ἔξω* (*τῆς πόλεως*) contineat definitionem *τῶν ἐρήμων*.) Luc. 7, 20. *ὁ ἐρχόμενος* ille, qui venturus est, Messias. 16, 21. *οἱ κύνες*, canes divitis illius. Io. 6, 10. *τοὺς ἀνθρώπους*, qui aderant. c. 4, 37. *ὁ λόγος*, dictum quod sequitur. 16, 6. *ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται*. Act. 19, 9. *ἐνώπιον τοῦ πλήθους*, multitudine quae ibi convenerat. Rom. 4, 3. *ἡ γραφή*, scriptura sacra Iudaeorum. 1 Cor. 14, 29. *οἱ ἄλλοι*, caeteri, qui sunt in coetu. 15, 8. *τῷ ἐκτρώματι*, qui solus apostolorum matrem, ecclesiam, vulneravi. 1 Thess. 3, 5. *ὁ πειράζων*, diabolus. 4, 6. *ἐν τῷ πράγματι*, in re venerea. coll. Luc. 8, 5. Hebr. 5, 4. *τὴν τιμήν*, munus sacerdotii. v. 8. *τὴν ὑπακοήν*, nimirum *τοῦ υἱοῦ*. — Sexcenties. Pendet in hoc usu articuli aliquid ab arbitrio scriptoris, utrum velit notionem definitius cogitare et eloqui, nec ne. Sic legitur Matth. 12, 1. *τίλλειν στάχυας*, i. e. aliquas;

sed Marc. 2, 23. et Luc. 6, 1. τίλλειν τοὺς στάχυας, intellige τῶν σπορίμων ἐκείνων. — Marc. 6, 8. ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδόν, in hoc iter et alia itinera; sed Luc. 9, 3. μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδόν, quod videlicet nunc facturi estis. — Huc etiam referenda sunt illa loca, ubi *articulus praefigitur nominativis, si loco vocativorum sunt*, quia tunc ad certum subiectum semper referuntur, ὁ βασιλεύς, Matth. 27, 29. Marc. 10, 47. ὁ υἱός, Luc. 12, 32. 18, 11. 13. Io. 8, 10. 20, 28. Act. 13, 41. Eph. 5, 14. 22. 25. Apoc. 12, 12. (Sap. 5, 4. Iudith. 9, 12.)

4) Articulus *in propositionibus universalibus* additur, quo indicetur, id, quod dicitur, *spectare ad omnes, qui eiusdem generis sunt;* facit igitur sententiam universalem. Sic a) cum nominibus genus vel speciem rerum indicantibus: Matth. 8, 20. οἱ ἀλώπεκες, τὰ πετεινά, i. e. omnes vulpes, aves. c. 24, 28. οἱ ἀετοί. 12, 35. ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος, omnis vir bonus. 13, 25. τοὺς ἀνθρώπους, cunctos. Marc. 3, 29. εἰς τὸν αἰῶνα, in omne aevum. v. 4. τοῖς σάββασιν, omni die sabbati. c. 4, 21. μήτι ὁ λύχνος ἔρχεται, ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῇ, ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; ubi recte legitur articulus, qui autem iure omittitur in loco parallelo Luc. 8, 16. οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας ὑποκάτω κλίνης τίθησιν, ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας, quum hic notio collectiva iam sit in verbo οὐδείς. Rom. 1, 7. ὁ δίκαιος (ἄνθρωπος). Rom. 4, 7. ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ, pro benefico quovis. — b) cum participiis vel adiectivis, ubi ὁ idem quod πᾶς ὁ, sive ὅστις: Matth. 5, 42. τῷ αἰτοῦντί σε, (Luc. 6, 30. παντὶ δὲ τῷ αἰτοῦντί σε.) Matth. 24, 13. ὁ δὲ ὑπομένων — οὗτος. Luc. 6, 29. τῷ τύπτοντί σε, (Matth. 5, 39. ὅστις σε ῥαπίσει). Luc. 6, 49. ὁ δὲ ἀκούσας, (Matth. 7, 26. πᾶς ὁ ἀκούων.) c. 16, 10. ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ. Io. 5, 4. ὁ οὖν πρῶτος ἐμβάς. Apoc. 2, 7. ὁ ἔχων οὖς. ib. v. 11. ὁ νικῶν. Vid. etiam Matth. 7, 8. Luc. 11, 10. Io. 5, 29. 10, 1. et alia loca multa. (Verba 2 Cor. 8, 15. ex Exod. 16, 18. repetita sunt.) — Sic etiam neutrum, τό, τά, cum neutris adiectivorum; Matth. 7, 6. τὸ ἅγιον, quodcunque sacrum est. 12, 35. τὰ ἀγαθά, utilia quaevis. Luc. 6, 45. τὸ ἀγαθόν, τὸ πονηρόν. Rom. 11, 36. τὰ πάντα, omnia, — omnes homines, Gal. 3, 22. Eph. 1, 10. Saepius.

5) Nominibus *quantitatis*, πολλοί, ἄλλοι et πᾶς additur articulus, ut quantitatem accuratius definiat. Igitur, quum πολλοί sint multi sine definitione, οἱ πολλοί sunt multitudo definita, *die Vielen*, i. e. vel omnes eiusdem generis, vel plerique, die grosse Menge. Vid. Πολύς. — οἱ ἄλλοι reliqui, qui ex numero definito supersunt; semel 1 Cor. 14, 29. οἱ ἄλλοι omnes reliqui in coetu. — πᾶς, πάντες cum articulo indicat omnes sensu relativo, omnes, qui sunt in eodem loco, statu, tempore etc. a) πᾶς in singulari igitur secum habet substan-

tivum cum articulo, ubi verti potest *totus*, *der ganze* Matth. 3, 5. πᾶσα ἡ Ἰουδαία omnes Iudaeae incolae in vicinia Iordanis. Matth. 6, 29. πᾶσα ἡ πόλις. 21, 10. Marc. 4 1. Luc. 2, 1. et saepissime. (Sine articulo est: quivis.) — b) πάντες secum habet substantivum cum articulo, si omne sensu relativo indicantur; Matth. 2, 4. πάντες οἱ ἀρχιερεῖς synedrii assessores. v. 16. πάντες οἱ παῖδες, in illa urbe. 4 8. πάσας τὰς βασιλείας, nimirum, quae conspici poterant Luc. 13, 2. πάντας τοὺς Γαλιλαίους, videlicet, qui tum vivebant. Act. 18, 2. πάντας τοὺς Ἰουδαίους ἐκ Ῥώμης. Act 17, 37. αἱ πᾶσαι ψυχαί, in navi versantes. (Sap. 7, 9. ὁ πᾶς χρυσός, videlicet ἐν τῇ γῇ.) 1 Cor. 12, 12. et saepius (Ubi omnes absolute indicantur abest articulus, Rom. 15 12. εἰς πάντας ἀνθρώπους. v. 18. Act. 17, 21. 1 Tim. 2, 4. Tit 3, 2. — Abest vero etiam, ubi sermo est de multitudine relativa, ut Act. 18, 4. 22, 15.)

B) Praefigitur articulus *praedicato ad qualitatem, conditionem, qua subiectum definitur, indicandam*; quod fit a) si sequitur aliud substantivum in appositione; Matth. 2, 6. τὸν λαόν μου, τὸν Ἰσραήλ. 2, 1. Ἡρώδου τοῦ βασιλέως. 4, 21. Ζεβεδαίου, τοῦ πατρὸς αὐτῶν. Act. 13, 9. Σαῦλος, ὁ καὶ (καλούμενος) Παῦλος. Act. 21, 8. Φιλίππου τοῦ εὐαγγ. Rom. 8, 23. υἱοθεσίαν — τὴν ἀπολύτρωσιν. Iac. 3, 6. ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας. 1 Io. 3, 6. Ἰησοῦς ὁ Χριστός. et saepissime. (Sap. 8, 10. ἕξω τιμὴν — ὁ νέος.) — b) si sequitur adiectivum vel participium, quo antecedens substantivum accuratius definitur; Matth. 1, 25. τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον. c. 3, 17. ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός. 10, 4. Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτ. Marc. 10, 47. Ἰησοῦς ὁ Ναζαραῖος. Luc. 13, 4. ἐκεῖνοι οἱ δώδεκα καὶ ὀκτώ. Gal. 6, 1. ὑμεῖς οἱ πνευματικοί. — Matth. 23, 19. τὸ θυσιαστήριον τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον. Luc. 13, 4. πάντας τοὺς κατοικοῦντας. 16, 15. ὑμεῖς, οἱ δικαιοῦντες. Act. 19, 26. θεοί, οἱ γινόμενοι. Io. 5, 12. ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπών σοι. Act. 1, 11. οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναληφθείς. et saepissime; vid. etiam loca supra A. 2. c. laudata. (Voluerunt quidam in hisce locis articulum positum esse pro pronomine relativo ὅς, quum ita in libris seriorum scriptorum legatur (Psalt. Salom. 17, 12. πιστὸς ὁ κύριος ἐν πᾶσι τοῖς κρίμασιν αὐτοῦ, τὰ ποιεῖ ἐπὶ τὴν γῆν); at, quanquam articulus hic per relativum latinum reddi potest, tamen cum participio suo format praedicatum et naturam articuli servat. Ubi enim non participium, sed verbum finitum legitur, nunquam invenies articulum, sed pronomen relativum, ut Matth. 7, 24. πᾶς ὅστις ποιεῖ, s Luc. 6, 47. πᾶς ὁ ποιῶν. Marc. 3, 19. ὃς καὶ παρέδωκεν, s Matth. 10, 4. ὁ καὶ παραδιδούς. Vid. etiam Luc. 8, 15. Marc 4, 20. coll. Matth. 13, 23.) — c) si sequitur accusativus rei accuratius definiens (der Accusativ der nähern Bestimmung)

Io. 6, 10. οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμόν. Act. 18, 3. σκηνοποιοὶ τὴν τέχνην. — Eodem modo dativus, Act. 18, 2. Ποντικον τῷ γένει.

C) *Neutrum* articuli 1) in singulari praefigitur a) nominibus et sententiis, ut indicet, non rem ipsam, sed verba spectari, (*materialiter* usurpatur, ut loquuntur); Gal. 4, 5. τὸ γὰρ Ἄγαρ, vox Hagar. Iac. 5, 12. τὸ ναί. — Marc. 9, 23. τὸ, εἰ δύνασαι πιστεῦσαι, illa verba εἰ δύνασαι π. Luc. 22, 37. Rom. 13, 9. Gal. 5, 14. — b) praefigitur quaestionibus ad indicandum argumentum eorum; τὸ, τίς, Luc. 22, 24. (Ioseph. ant. 10, 10. 4. φροντίζων περὶ τοῦ, τίς ἄρξει τοῦ κόσμου.) τὸ, τί, Luc. 19, 48. Act. 22, 30. Rom. 8, 26. — τὸ πῶς, Luc. 22, 24. Act. 4, 21. — c) praefigitur, ut efficiat nomen definitum α) neutris adiectivorum vel participiorum, Marc. 5, 14. τὸ γεγονός, rem. Luc. 8, 56. Rom. 1, 19. τὸ γνωστόν, i. q. ἡ γνῶσις. Hebr. 7, 7. τὸ ἔλαττον, τὸ κρεῖττον. — β) adverbiis, Matth. 23, 25. τὸ ἔξωθεν. v. 26. τὸ ἐντός. Marc. 5, 1. τὸ πέραν. 10, 1. (1 Macc. 8, 3. τοῦ χρυσίου τοῦ ἐκεῖ.) — γ) infinitivis, aut simplicibus, Phil. 1, 21. τὸ ζῆν, τὸ ἀποθανεῖν. Iac. 1, 19. τὸ ἀκοῦσαι, τὸ λαλῆσαι. — aut coniunctis cum aliis vocibus, quae iunctim unam compositam notionem formant; Matth. 13, 5. διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς. Luc. 8, 6. Marc. 4, 3. διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις — δέδεσθαι. Act. 18, 2. διὰ τὸ διατεταχέναι Κλαύδιον. Act. 19, 1. ἐν τῷ τὸν Ἀπολλὼ εἶναι ἐν Κορίνθῳ. v. 21. Rom. 4, 11. 13. 14, 13. Eph. 1, 12. Hebr. 5, 12. — d) τό *sequente praepositione cum casu suo* facit α) adverbium, Luc. 19, 47. τὸ καθ' ἡμέραν, quotidie. Act. 4, 18. τὸ καθ' ὅλον, in universum. — β) peculiarem sententiam, Rom. 9, 5. τὸ κατὰ σάρκα, quod attinet ad humanam originem. Rom. 12, 8. τὸ ἐξ ὑμῶν, quantum in vobis est. 16, 19. τὸ ἐφ' ὑμῖν, quod ad vos attinet. — e) τοῦ seq. *infinitivo*, ubi indicat, rem, quae est in infinitivo verbi, fieri, evenire, in consiliis esse; Matth. 23, 3. ἐξῆλθον τοῦ σπείρειν. Luc. 24, 25. βραδεῖς τοῦ πιστεῦσαι. Act. 3, 12. πεποιηκόσι τοῦ περιπατεῖν αὐτόν. 10, 25. ἐγένετο τοῦ εἰσελθεῖν. 15, 20. Rom. 1, 24. 1 Cor. 16, 4. ἄξιον ᾖ τοῦ πορεύεσθαι. (1 Chron. 19, 19. οὐκ ἠθέλησαν τοῦ βοηθῆσαι.) — τοῦ μή, Luc. 4, 42. Act. 14, 18. 21, 12. Rom. 7, 3. Hebr. 11, 5. Iac. 5, 17. — f) τῷ seq. infinitivo fere per *quod*, *quoniam*, *quum* resolvitur; est vero etiam seq. negatione, *ut*; 1 Thess. 3, 3. τῷ μηδένα σαίνεσθαι, vid. Σαίνομαι. (Gregor. Nazianz. ad episc. v. 21. τῷ μὴ δοκεῖν, ut non videar. Vid. *Viger.* de idiot. p. 16.) — 2) *neutrum pluralis* τά, a) cum *adverbio* facit adiectivum; τὰ ἄνω, proprie quae supra sunt, i. e. coelestia, Col. 3, 1. 2. — b) cum *genitivo nominis* indicat ea, quae ad aliquem vel aliquam rem pertinent vel spectant, *quae alicuius sunt*, Matth. 26, 23. φρονεῖν τὰ τοῦ θεοῦ, quae Dei sunt, divina. Luc. 2, 49. ἐν τοῖς τοῦ πατρός, in iis, quae patris sunt. Rom.

8, 5. τὰ τῆς σαρκός, quae carnis sunt. 2 Cor. 11, 30. τὰ τῆς ἀσθενείας μου, quae infirmitatis meae sunt, i. e. ἀσθένειάν μου. (3 Macc. 2, 25. τὰ τῆς κακίας ἐπαύξων. Act. Thom. §. 20. τὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ.) — Eodem modo legitur — c) τὰ seq. praepositione cum suo casu; Luc. 4, 25. τὰ ἐν τῇ ὁδῷ, quae in via acciderant. Col. 3, 2. τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. Eph. 1, 19. — Sequente περί, πρός, est *quod attinet ad*, et περιφράζει fere subiectum nominis; sic semel in N. T. Marc. 2, 2. ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν, neque ad vestibulum. (1 Sam. 1, 6. συνέκλεισε κύριος τὰ περὶ τὴν μήτραν αὐτῆς. Exod. 4, 16. 3 Esdr. 8, 85. οὐ ζητήσετε εἰρηνεῦσαι τὰ πρὸς αὐτούς. Ioseph. ant. 17, 4. 3. ἐπὶ σφαγῇ τῶν περὶ Ἀριστοβούλον, propter interemtum Aristobulum. ib. 7, 8. 4. ib. 9, 10. 1. ὁ βασιλεὺς τὰ εἰς τὸν θεὸν ὑβριστὴς ἐγένετο.)

D) Articulum in N. T. legi pro pronomine relativo et etiam pro articulo indefinito, suo iure negarunt interpretes subtiliores. Neque otiosus, et ubi abesse debuisset, legitur in N. T., quum Matth. 25, 2. αἱ et c. 26, 9. τοῖς, quae *Griesbachius* primum receperat, postea (edit. ann. 1805.) iterum e textu eiecta sunt. Hoc vero negari non potest, articulum a nostris passim omitti, ubi illum expectasses, vid. Matth. 7, 24. 25. 6, 24. cap. 24, 40. 41. Luc. 16, 13. — Rom. 5, 13. (τοῦ) νόμου, quia de lege mosaica sermo est. Marc. 3, 19. Ἰούδας (ὁ) Ἰσκαρ. Eph. 1, 2. θεοῦ (τοῦ) πατρὸς ἡμῶν. (1 Macc. 1, 54. ἐν (ταῖς) πόλεσιν Ἰούδα. ib. v. 63. (τὴν) διαθήκην ἁγίαν. c. 2, 19. 20. 21. et saepius.)

Ὀγδοήκοντα, οἱ, αἱ, τά, *octoginta*, Luc. 2, 37. 16, 7.

Ὄγδοος, η, ον, *octavus*; Luc. 1, 59. Act. 7, 8. 2 Petr. 2, 5. ὄγδοον, octavum genere ab Adamo. Apoc. 17, 11. 21, 20. — Graeci numerum ordinalem vel nomini proprio ita adponunt, vel nomen per αὐτός repetentes cum ordinali ita coniungunt, ut non unus solum, sed reliqui simul, qui numero comprehenduntur, cogitandi sint. Sic Apoc. 17, 11. αὐτὸς ὄγδοος, ipse cum septem aliis, vid. *Αὐτός* 1. f. Eodem modo 2 Macc. 5, 27. Ἰούδας δέκατος, cum novem aliis. 1 Macc. 3, 16. Ἰούδας ὀλίγοστος, ipse cum paucis.) *.

Ὄγκος, ου, ὁ, *moles*, *tumor*; proprie de corporis mole, Aelian. V. H. 14, 7. Philo alleg. p. 69. tropice de orationis mole et tumore Ioseph. de bell. 7, 11. 2. item de animi fastu, tumore. — et de *amplitudine*, *gravitate*, Ioseph. de bell. 4, 5. 2. ὄγκος τῆς εὐγενείας καὶ τῆς ἀξίας. id. ant. 18, 6. 9. τοῖς ἐν τηλικούτων πραγμάτων ὄγκῳ καταστᾶσιν. In N. T. semel Hebr. 12, 1. ubi idem est quod βάρος (Xenoph. Cyrop. 6, 2. 32.) diciturque de *onere*, sive mole, quae cursorem posset impedire. Vid. *Εὐπερίστατος*. Alii de animi fastu et arrogantia, quae segnes facit homines in pietatis exercitio.

Ὅδε, ἥδε, τόδε, pronom. demonstr. *hic*, *haec*, *hoc*.

Luc. 10, 39. τῇδε huic erat. 16, 25. ὅδε — σὺ δέ. Act. 15, 25. 21, 11. Apoc. 2, 1. 8. 12. 18. 3, 1. 7. 14. (Iudic. 11, 37.) — Iac. 4, 13. εἰς τὴν δὲ τὴν πόλιν, plurimi: in hanc vel illam urbem; rectius: in hancce urbem; etenim ὅδε repetito praeposito articulo attice pro οὗτος. *.

Ὁδεύω, f. εύσω, (ab ὁδός) *ambulo, proficiscor, iter facio*; Luc. 10, 33. (Tob. 6, 5. Ioseph. ant. 19, 4. 2. de bell. 3, 6. 3. (ib. 3, 9. 5. διὰ τῶν προςχώρων ὥδευε τὸ ἀληθές.) *.

Ὁδηγέω, ῶ, f. ήσω, (ab ὁδηγός) *dux sum itineris, duco* aliquem; proprie Matth. 15, 14. Luc. 6, 39. — seq. ἐπί adduco, Apoc. 7, 17. (Ps. 25, 5.) — LXX pro נָחָה Exod. 13, 17. 32, 33. הוֹלִיךְ Ios. 24, 3. — tropice: animum duco, i. e. *instruo, doceo*; Act. 8, 31. Io. 16, 14. ὁδηγήσει ὑμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. — LXX pro הִדְרִיךְ Ps. 25, 5. ὁδήγησόν με ἐπὶ τὴν ἀλήθειάν σου, καὶ δίδαξόν με. Ps. 119, 35. הוֹרָה Ps. 86, 10. cf. Ps. 27, 17. 23, 3. Sap. 9, 11. *.

Ὁδηγός, οῦ, ὁ, (ὁδός et ἡγέομαι) *viae dux; dux*; pr. Act. 1, 16. ubi Iudas dicitur ὁδηγός eorum, qui Iesum erant comprehensuri. — metaph. de *doctoribus*, Matth. 15, 14. 23, 16. 24. Rom. 2, 19. coll. v. 20. (Sap. 7, 15. Deus dicitur τῆς σοφίας ὁδηγός, qui sapientiam largitur, in ea instituit.) *.

Ὁδοιπορέω, ῶ, f. ήσω, (ab ὁδοιπόρος [2 Sam. 12, 4. Sir. 26, 12.] viator, quod ab ὁδός et πείρω, vado, transeo) viam emetior, *iter facio, proficiscor*; Act. 10, 9. (Aelian. V. H. 10, 4. 14, 12. Ioseph. de vita §. 32.) *.

Ὁδοιπορία, ας, ἡ, (ab eodem) *iter, profectio*, Io. 4, 6. (coll. Sir. 26, 12.) 2 Cor. 11, 26. — Sap. 13, 18. 18, 3. 19, 5. 1 Macc. 6, 41. Ioseph. ant. 2, 15. 3.) *.

Ὁδός, οῦ, ἡ, — hebr. דֶּרֶךְ et אֹרַח, — 1) *via, semita*, Weg, Strasse; a) proprie: Matth. 2, 12. 7, 13. 14. 8, 28. Marc. 4, 4. 15. Luc. 10, 31. Act. 8, 26. ib. v. 36. πορεύεσθαι κατὰ τὴν ὁδόν, den Weg entlang. Hebr. 2, 25. et passim. — Ps. 19, 6. Gen. 32, 1. Deut. 28, 7. — de plateis urbium, Matth. 22, 9. 10. Luc. 14, 23. Marc. 10, 17. Ier. 5, 1. 7, 16. — Io. 14, 4. 5. τὴν ὁδόν, viam, qua abiturus sum ad patrem, i. e. mortem. coll. Ios. 23, 14. 1 Reg. 2, 2. — Ex adiuncto: via ad, i. e. *aditus*, seq. genitivo; Hebr. 9, 8. τὴν τῶν ἁγίων ὁδόν; ib. cap. 10, 20. coll. v. 19. ubi εἴςοδος τῶν ἁγίων. (LXX Gen. 3, 24. ἡ ὁδὸς τοῦ ξύλου, aditus ad arborem. Ier. 2, 18. ὁδὸς Αἰγύπτου. Prov. 7, 27. ὁδοὶ ᾅδου.) — b) tropice: *via* i. e. *ratio s. modus perveniendi ad aliquid*; 1 Cor. 12, 31. ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι. — Luc. 1, 79. 3, 5. Rom. 3, 17. ὁδὸς εἰρήνης, via ad salutem. Act. 2, 8. ὁδὸς ζωῆς. (Prov. 10, 18. Ps. 16, 11.) Act. 16, 17. ὁδὸς σωτηρίας. — Locutio ἑτοιμάζειν, s. εὐθύνειν, s. κατασκευάζειν sive ποιεῖν ὁδόν, *viam munire, sternere*; a) propr. Marc. 2, 23. ἤρξαντο οἱ μαθηταὶ ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες τοὺς στάχυας, viam sibi ster-

nere evellendo spicas. (Minus recte alii ὁδὸν ποιεῖν: *iter facere* explicant e latinismo, pro ὁδὸν ποιεῖσθαι, ut Graeci [Ioseph. ant. 2, 16. 2. 4, 1. 2. vid. *Krebs*. ad h. l.] loquuntur. Tunc enim scribere debuisset Marcus ἤρξαντο ὁδὸν ποιούμενοι τίλλειν στάχυας.) Apoc. 16, 12. ἵνα ἑτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων, via, qua reges invadent terram. — b) tropice: viam parare, i. e. animos hominum praeparare ad alicuius adventum, eos attentos reddere, Matth. 3, 3. 11, 10. Marc. 1, 2. 3. Luc. 1, 76. 3, 4. 7, 27. Io. 1, 23. Ies. 40, 5. Metaphora petita est a regibus, quibus antequam adveniebant, via sterni solebat. coll. Arrian. exped. Alex. 4, 30. 13.

2) *tractus terrae*, per quam itur, das sich hinziehende Land; Matth. 4, 15. ὁδὸν θαλάσσης, terra maritima. c. 10, 5. ὁδὸς ἐθνῶν, regio gentilium. LXX 1 Reg. 18, 6. pro אֶרֶץ. Ios. 10, 26. ubi i. q. πληγή, Landstrich. (Sic non legitur apud profanos.)

3) *iter*, *profectio*, die Reise; Marc. 10, 32. ἦσαν ἐν τῇ ὁδῷ, erant in itinere, iter facientes. 1 Thess. 3, 11. θεὸς κατευθύναι τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς. (Gen. 24, 21. 40.) — εἰς ὁδόν, nostrum: auf die Reise, Matth. 10, 10. πήρα εἰς ὁδόν, pera viatorum. Marc. 6, 8. Luc. 9, 3. 57. (Gen. 42, 25. 45, 21.) — ἐν τῇ ὁδῷ, in itinere, unterwegs, Matth. 5, 25. 15, 32. 20, 17. Marc. 8, 3. 27. 9, 33 sq. Luc. 12, 58. 24, 32. 35. Act. 9, 17. (Gen. 42, 38. 45, 24.) — κατὰ τὴν ὁδόν, in itinere, Luc. 10, 4. Act. 25, 3. 26, 13. — ἐξ ὁδοῦ, ex itinere, Luc. 11, 6. — ἡμέρας ὁδός, iter unius diei (Tagreise) Luc. 2, 44. (Gen. 30, 36. 31, 23. Exod. 3, 18. Ioseph. ant. 5, 3, 1. ὁδὸν ἡμέρας μιᾶς. ib. ant. 15, 8. 5.) σαββάτου ὁδός, iter, quod licitum erat sabbato facere, Act. 1, 12.

4) *ratio agendi*, *vitae ratio*, vel *studia*, *mores*; a) subiective; Matth. 21, 32. ἦλθε Ἰωάννης ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, vir probus. (Prov. 8, 20.) Rom. 3, 16. Iac. 1, 8. 5, 20. ἐπιστρέψειν ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ. cf. Gen. 6, 12. Ps. 119, 101. Prov. 1, 19. 1 Reg. 15, 26. (Ioseph. ant. 6, 3. 2. τὴν ἐναντίαν ὁδὸν (rationem) ἀπελθόντες. Aeschin. dial. 3, 8. ἡ τοῦ βίου ὁδός.) — Ex adiuncto: *opera*, *quae peragit aliquis*; 1 Cor. 4, 17. τὰς ὁδούς μου, mein Verhalten, meine Arbeiten. Iud. v. 11. ὁδὸς τοῦ Κάϊν. Sic דֶּרֶךְ Iob. 40, 19. 26, 14. Prov. 8, 22. — ex hebraismo, — b) obiective: *praecepta de vitae ratione alteri data*; *praecepta*, *decreta*, Matth. 22, 16. ὁδὸν τοῦ θεοῦ, Dei decreta recte exponis. Marc. 12, 14. Luc. 20, 21. Act. 13, 10. 18, 25. 26. Rom. 11, 33. Hebr. 3, 10. Apoc. 15, 3. cf. Ps. 25, 4. 119, 103. Iob. 23, 11. Sir. 2, 16. — Abstractum pro concreto Io. 14, 6. ἐγώ εἰμι ἡ ὁδός, i. e. praeceptor, doctor. — Hinc ὁδός transfertur etiam — c) ad *disciplinam a religione praescriptam*, et ad *religionem* ipsam; sic in Actis Apost. κατ' ἐξοχήν de *disciplina* s. *re-*

ligione christiana; c. 9, 2. τινὰς τῆς ὁδοῦ ὄντας. 19, 9. κακολογοῦντες τὴν ὁδόν. ib. 23. 22, 4. 24, 14. 22. et in 2. ep. Petr. c. 2, 2. ὁδὸς τῆς ἀληθείας, vera religio. v. 15. ὁδὸς τοῦ Βάλααμ. ib. v. 21. cf. Iudith. 5, 8. 18. Sir. 47, 23. Ierobeam ἔδωκε (Israelitis) ὁδὸν ἁμαρτίας, religionis disciplinam improbam; quare etiam v. 21. eius imperium dicitur βασιλεία ἀπειθής.

**Ὀδούς**, ὄντος, ὁ, *dens;* Matth. 5, 38. Marc. 9, 18. Apoc. 9, 8. (Ioel. 1, 6.) — ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, Matth. 8, 12. 13, 42. 50. 22, 13. 24, 51. 25, 30. Luc. 13, 28. Act. 7, 54. vid. Βρυγμός. — LXX pro שֵׁן Lev. 24, 30. Iob. 16, 9. Ps. 3, 7. 35, 19. 37, 12. *.

**Ὀδυνάω**, ῶ, f. ήσω, (ab ὀδύνη) *gravi dolore afficio; ango, crucio;* quum de corpore tum de animo; Sap. 14, 24. Ioseph. ant. 7, 2. 1. λίαν αὐτὸν ὠδύνησεν ὁ Ἀβεννήρου θάνατος. — passiv. *crucior,* Luc. 16, 24. 25. ὀδυνᾶσαι, dorice pro ὀδυνᾷ. vid. *Wineri* Gramm. p. 37. — Ies. 53, 4. — med. crucio me, *ango me, sollicitus sum,* Luc. 2, 48. Act. 20, 38. coll. Ies. 21, 10. 40. 29. — pro חָחִיל Zach. 9, 5. et הָמַר Zach. 12, 10. *.

**Ὀδύνη**, ης, ἡ, *dolor vehemens* quum corporis tum animi; *moeror, angor;* bis Rom. 9, 2. — 1 Tim. 6, 10. ubi ὀδύναι pro malis, quae cruciant, dictum videtur. — LXX pro אָוֶן Gen. 35, 18. Deut. 26, 14. יָגוֹן Ps. 13, 2. 31, 12. עָמָל Iob. 4, 8. 7, 3. בַּלָּהָה Iob. 18, 11. 27, 20. *.

**Ὀδυρμός**, οῦ, ὁ, (ab ὀδύρομαι, eiulor, lamentor, defleo, Ioseph. ant. 17, 9. 3.) 1) *eiulatus, lamentatio, acer fletus,* Matth. 2, 18. Ier. 31, 15. pro תַּמְרוּרִים. coll. ib. v. 18. 2 Macc. 11, 6. Ioseph. ant. 2, 15. 4. ὀδυρμὸς γυναικῶν καὶ παίδων. Idem in prooem. ad bell. §. 4. — 2) consequens pro antecedente: *luctus, moeror;* 2 Cor. 7, 7. *.

**Ὀζίας**, ου, ὁ, *Ozias, Usias,* hebr. עֻזִּיָּה (robur Domini, sive: robur meum est Deus) nomen regis Iuda, qui etiam Asaria nominabatur, filius Amasiae. (2 Reg. 15, 30. 2 Chron. 26.) — Matth. 1, 8. 9. ubi dicitur filius Iorami, cuius autem abnepos fuit. *.

**Ὄζω**, f. ὀζήσω, *oleo;* de bono et malo odore. De cadavere: *foeteo,* Io. 11, 39. Exod. 8, 14. pro בָּאַשׁ putruit. coll. Ps. 38, 5. *.

**Ὅθεν**, (ex pronom. relat. ὅ, et partic. enclit. θεν) propr. *ex quo,* adv. *unde,* a) propr. de loco, e quo, Matth. 12, 44. ὅθεν ἐξῆλθε. 25, 24. 26. ὅθεν, colligis fruges e loco, in quem semen non sparsisti. Luc. 11, 24. Act. 14, 26. 28, 13. (Ioseph. ant. 1, 8. 2.) — b) de re ex qua, 1 Io. 2, 18. ὅθεν γινώσκομεν. (coll. Iob. 34, 15. Ioseph. ant. 2, 3. 4.) — c) de causa ex qua; ubi est pro: *quare, qua de causa, ideo;* Matth. 14, 7. Act. 26, 19. Hebr. 2, 17. 3, 1. 7, 25. 8,

3. 9, 18. 11, 19. (Sap. 12, 23. Iudith. 8, 20. 11, 16. Epist. Ier. v. 64. Ioseph. ant. 2, 14. 6.) *.

*Ὀθόνη*, ης, ἡ, *linteum*; Act. 10, 11. 11, 5. (Hesych. ὀθόνη· σινδών, ζώνη, τελαμών, γυναικεῖον ὀθόνιον λεπτόν κ. τ. λ. Herod. 5, 6. 21. De velamine nautico, Lucian. 4. Test. XII. Patr. p. 639. ὀθόνην ἐξέτεινα ἐν ὀρθῷ ξύλῳ ἐμμέσῳ.). Ioseph. ant. 5, 8. 6. ὀθόνας καὶ στολάς.) *.

*Ὀθόνιον*, ου, τό, (diminutiv. ab ὀθόνη) *linteolum*, *linteum minus*; in N. T. non nisi de fasciis sepulchralibus (vid. *Κειρία*), Luc. 24, 12. Io. 19, 40. 20, 5—7. — LXX pro סָדִין Iud. 14, 13. פִּשְׁתָּה Hos. 2, 5. [7.] 9. [11.] *.

*Οἶδα*, vid. *Εἴδω*.

*Οἰκειακός*, ή, όν, (ab οἰκεῖος), *domesticus*, *familiaris*, ad familiam pertinens; codd. Matth. 10, 25. 36. pro οἰκιακούς. (Plutarch. Cicer. 20.) Zonar. lex. c. 1430. οἰκειακός· ὁ οἰκεῖος.

*Οἰκεῖος*, εία, εῖον, (ab οἶκος) 1) *domesticus*, *familiaris*, propr. 1 Tim. 5, 8. τῶν οἰκείων, i. e. vel οἱ οἰκεῖοι, personae ad familiam pertinentes, vel τὰ οἰκεῖα res familiaris. — LXX pro שְׁאֵר, consanguineus, Lev. 18, 6. 12. 13. 21, 2. et דּוֹד, patruus, 1 Sam. 10, 14—16. (ἡ οἰκεία patria, Ioseph. ant. 2, 10. 1. ib. 8, 6. 6.) — Ut Latinor. familiaris — 2) *proprius*, *addictus*; Gal. 6, 10. οἱ οἰκεῖοι τῆς πίστεως, fidei addicti, i. e. christiani fratres. Eph. 2, 19. οἰκεῖοι τοῦ θεοῦ, Deo familiares, i. e. υἱοὶ τοῦ θεοῦ. (coll. 2 Macc. 15, 12. τὰ τῆς ἀρετῆς οἰκεῖα, quae virtuti propria sunt. Ioseph. ant. 1, 7. 1. οἰκεία ἰσχύς, vis ei propria. Ibid. 15, 5. 3. τοῖς οἰκείοις φρονήμασι ἐμμένειν, der ihm eigenen Verständigkeit treu bleiben.) — Intelligendum esse putant Rom. 16, 10. ἐκ τῶν Ἀριστ. (οἰκείων.) 1 Cor. 1, 11. τῶν τῆς Χλ. (οἰκείων.) *.

*Οἰκέτης*, ου, ὁ, (ab οἰκέω) propr. qui in una eademque domo vivit; quare non solum de servis, sed etiam de liberis, uxore, filiis. Herodot. 8, 108. et, ut videtur, Sir. 6, 11. Potissimum: *servus*, non solum domi natus, *verna*, sed etiam servus quicunque; Luc. 16, 13. Act. 10, 7. Rom. 14, 4. 1 Petr. 2, 18. [Philem. v. 25.] — LXX pro עֶבֶד, Gen. 27, 37. 44, 33. Exod. 5, 15. 16. Deut. 5, 15. Ioseph. ant. 6, 3. 5. de famulis regiis. *.

*Οἰκέω*, ῶ, f. ήσω, (ab οἶκος) — LXX pro יָשַׁב, et aliquoties pro שָׁכַן — *habito*, seq. ἐν, a) propr. Gen. 4, 15. 19. — *insideo animo*, Rom. 7, 17. ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. ib. v. 18. 12. — b) tropice: habitare in aliquo i. e. menti eius continuo adesse, dirigere semper mentem, efficacem esse continuo in aliquo; Rom. 8, 9. πνεῦμα τοῦ θεοῦ οἰκ. ib. v. 11. 1 Cor. 3, 16. vid. Ἐνοικέω. Κατοικέω. — *inhabito*, seq. accusativ. 1 Tim. 6, 16. φῶς οἰκῶν. — (Gen. 24, 13. οἰκοῦντες τὴν πόλιν. Prov. 10, 31. οἰκήσουσι γῆν.) — *cohabito*, seq. μετά,

de marito et uxore coniunctim habitantibus, 1 Cor. 7, 12. 13. coll. Gen. 27, 44. 2 Sam. 15, 19. Prov. 21, 19. 1 Reg. 3, 17. — *Οἰκουμένη*, vid. *Οἰκούμενος*. *.

*Οἴκημα*, τος, τό, (ab *οἰκέω*) 1) domicilium, habitaculum, ein Wohnzimmer, Sap. 13, 15. Ezech. 16, 24. *οἴκημα πορνικόν*. Ioseph. ant. 8, 5. 2. — 2) *carcer;* semel Act. 12, 7. (Thucyd. 4, 48. Aelian. V. H. 6, 1.) cf. *Kypke* II. p. 57. Hesych. *οἴκημα· τὸ δεσμωτήριον*. †.

*Οἰκητήριον*, ου, τό, (ab *οἰκέω*) *domicilium, sedes;* a) propr. Iud. v. 6. ubi angeli, domicilium, sedes coelestes deserentes, sunt angeli vigiles (*ἐγρήγοροι*, lib. Henoch., chald. עִיר angeli tutelares, excubias quasi agentes, Dan. 4, 10. 14. 20.), qui stationes suas linquentes et de coelo descendentes sese miscebant mulieribus hominum. Qua de re vid. Lib. Henoch. (Pseudep. V. T. I.) p. 179—199. Test. XII. Patr. p. 529 sqq. (Ioseph. ant. 1, 3. 1. *πολλοὶ ἄγγελοι θεοῦ γυναιξὶ συμμιγέντες*. coll. Gen. 6, 2.) — *οἰκητήριον* pro hebr. מָעוֹן Ier. 25, 30. 2 Macc. 11, 2. Ioseph. ant. 8, 5. 1. — b) tropice: animae domicilium, corpus, 2 Cor. 5, 2. *.

*Οἰκία*, ας, ἡ, 1) *domus, domicilium;* i. e. aedificium, quodvis habitando aptum; LXX pro בַּיִת; a) universe, Matth. 2, 11. 5, 15. 7, 24—27. 8, 14. 9, 23. Marc. 1, 29. 3, 27. Luc. 4, 38. 7, 6. Act. 4, 34. et passim. — *ἡ οἰκία* (*αὐτοῦ*), Iesu, Matth. 13, 1. 36. 17, 25. Marc. 2, 15. — *ἐν τῇ οἰκίᾳ*, domi, zu Hause, Matth. 8, 6. Marc. 9, 33. *ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος*. 10, 10. — *ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν*, per domos, Luc. 10, 7. *τὰς οἰκίας*, et *εἰς τὰς οἰκίας*, per domos sive familias, 1 Tim. 3, 15. 2 Tim. 3, 6. — LXX Gen. 24, 32. Exod. 9, 20. — b) *domus privata*, 1 Cor. 11, 22. — c) *οἰκία τοῦ πατρός*, Dei domicilium, i. e. coelum, Io. 14, 22. coll. Ps. 2, 4. 11, 4. Ies. 63, 15. 66, 1. Amos. 9, 6. — d) tropice de corpore, animae domicilio, 2 Cor. 5, 1. — 2) *familia*, a) universe, Matth. 10, 12—14. 12, 25. 13, 57. Marc. 3, 25. 6, 4. Io. 4, 53. 1 Cor. 16, 15. (Ioseph. ant. 5, 10. 4. Ib. 8, 9. 1. *ἐξ ἐπισήμου σφόδρα οἰκίας ὄντα*.) — b) potissimum, *domestici, famuli;* Phil. 4, 22. *οἱ ἐκ τῆς Καίσαρος οἰκίας*. (Gen. 24, 2. *τῷ παιδὶ τῷ πρεσβυτέρῳ τῆς οἰκίας αὐτοῦ*. coll. Ioseph. ant. 16, 5. 8.) — 3) *res familiaris, opes*, Matth. 23, 14. *κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν*, Marc. 12, 40. Luc. 20, 47. — Quomodo *ἀφῆκεν οἰκίας*, Matth. 19, 29. Marc. 10, 29. 30. Luc. 18, 29. sit intelligendum, incertum est; vel enim *οἰκία opes*, vel *sedem patriam* (ut Ioseph. ant. 11, 1. 1.) indicat.

*Οἰκιακός*, ή, όν, (ab *οἶκος*) *eandem domum inhabitans, domesticus;* a) universe, Matth. 10, 36. ubi, ut e nexu patet, ii, qui ad familiam ipsam pertinent, sunt intelligendi. — b) *famuli, servi*, Matth. 10, 25. ubi i. q. antea *δοῦλος*. *.

*Οἰκοδεσποτέω*, ῶ, f. ήσω, (ab *οἰκοδεσπότης*) propr.

*οἰκοδεσπότης* sum, sum paterfamilias; 1 Tim. 5, 14. ubi est: *rei familiari praesum*, *domum administro*. (Plutarch. de placitis philos. 5, 18.) *.

*Οἰκοδεσπότης*, ου, ὁ, quod Phrynich. p. 373. improbat, (οἶκος, et δεσπόζω, perf. pass. δεδέσποται) *herus*, Matth. 10, 25. 13, 27. 13, 52. 20, 11. 21, 33. 24, 43. Luc. 12, 39. 13, 25. 14, 21. — *dominus*, *possessor domus*, Luc. 22, 11. τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆς οἰκίας. Marc. 14, 14. (Ioseph. c. Apion. 2, 11. Ignat. ad Eph. §. 6. Plutarch. quaest. rom. 30. Aesop. fab. 291., οἰκοδέσποινα.) *.

*Οἰκοδομέω*, ῶ, f. ήσω, (ab οἰκοδόμος, i. e. οἶκον δέμων, domum exstruens) — LXX pro hebr. בָּנָה, 1) *aedifico*, *exstruo* — seq. ἐπί (Cantic. 8, 9.) *superstruo*, a) pr. Matth. 7, 24. οἰκίαν, v. 26. Matth. 21, 33. πύργον. Marc. 14, 58. ναόν. vid. Matth. 23, 29. Marc. 12, 1. Luc. 4, 29. 6, 48 sq. 7, 1. 11, 47 sq. 12, 18. 14, 28. 30. 17, 28. Io. 2, 20. Act. 4, 11. Rom. 15, 20. — οἱ οἰκοδομοῦντες, *operarii*. Matth. 21, 42. Marc. 12, 10. Luc. 20, 17. Act. 4, 11. 1 Petr. 2, 7. Ps. 118, 21. 127, 1. — b) tropice: sensu *condendi*, Matth. 16, 18. τὴν ἐκκλησίαν. (Ruth. 4, 11. „Rahel et Lea ᾠκοδόμησαν ἀμφότεραι τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραήλ.") — 2) *instauro*, πάλιν οἰκοδομῶ, ut legitur plenius Gal. 2, 18. Matth. 26, 61. 27, 40. Marc. 15, 29. (alio sensu c. 14, 58.) coll. Io. 2, 19. ubi ἐγείρω legitur. Iob. 12, 14. Ies. 44, 26. — 3) *formo*, *construo*, a) propr. Gen. 2, 22. ᾠκοδόμησεν ὁ θεὸς τὴν πλευρὰν εἰς γυναῖκα. — b) tropice, 1 Petr. 2, 5. αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες οἰκοδομεῖσθε οἶκος πνευματικός. — 4) Ex hebraismo spectantur notiones, quae notioni exstruendi sunt adiunctae; videlicet a) quum, quae struuntur opera, in altum ducantur et extendantur (Amos. 9, 6.) est: *propago*, Act. 9, 31. ἐκκλησίαι οἰκοδομούμεναι, provectae, adauctae, propagatae. (Deut. 25, 9. οἰκοδομεῖν τὸν οἶκον τοῦ ἀδελφοῦ, fratris stirpem propagare.) — b) quum exstructio aedificii incipiat eo, quod omnia necessaria comparentur et afferantur, est: *paro*, *praeparo*; sic 1 Cor. 8, 10. ἡ συνείδησις αὐτοῦ οἰκοδομηθήσεται εἰς τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν, animus eius paratur; sensus: excitatur, pronus fit ut. coll. Ps. 89, 2. εἰς τὸν αἰῶνα ἔλεος (beneficia) οἰκοδομηθήσεται, ubi in altero membro est ἑτοιμασθήσεται. Denique — c) οἰκοδομεῖν, quum saepius opponatur τῷ destruere, vastare, et ad homines transferatur, est: erigo eum, qui iacuerat, tropice: *promoveo* aliquem, *saluti* eius *prospicio* a) de salute externa, 1 Cor. 8, 1. ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ, promovet aliorum salutem. ib. 10, 23. (Ps. 28, 7. καθελεῖς αὐτοὺς καὶ οὐ μὴ οἰκοδομήσεις αὐτούς. Prov. 14, 1. σοφαὶ γυναῖκες οἰκοδ. οἴκους. Ier. 33, 7. 42, 9. 45, 4.) — b) de salute interna, crescere facio aliquem cognitione, pietate, augeo eius religionem; sensus: emendo animum; sic 1 Cor. 14, 4. 17. 1 Thess. 5, 11. (Test. XII. Patr.

p. 737.: καθαρὸς νοῦς, ἐν τοῖς μιάσμασι τῆς γῆς συνεχόμενος, μᾶλλον οἰκοδομεῖ αὐτὸς (αὑτόν, se confirmat potius in bono) καὶ οὐ μιαίνεται) *.

*Οἰκοδομή*, ῆς, ἡ, (ab οἰκοδομέω) quod in atticis scriptoribus non legitur, sed frequenter in serioribus (vid. *Lobeck.* ad Phryn. p. 687.) dicitur 1) sensu transitivo pro οἰκοδομία, *exstructio*, *aedificatio*; a) proprie 3 Esdr. 4, 51. 1 Macc. 16, 23. Sir. 22, 17. — b) tropice: *salus*, *utilitas*, *commodum* alteri efficiendum, 2 Cor. 10, 8. εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν ὑμῶν. ib. 13, 10. 12, 19. Eph. 4, 12. εἰς οἰκοδομὴν in commodum, s. ad formandam ecclesiam, ad pietatem, virtutem. Eph. 4, 29. πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρείας, quae utilitas communis postulat. — De salute interna, cognitione veritatis et virtutis *incremento* efficienda, Rom. 14, 19. τὰ τῆς οἰκοδομῆς εἰς ἀλλήλους. Rom. 15, 2. πρὸς οἰκοδομήν, ad augendam religionem. 1 Cor. 14, 26. ib. v. 12. λαμβάνειν οἰκοδομήν, pietate augeri. ib. v. 3. λαλεῖν οἰκοδομήν τινι, i. e. τὰ τῆς οἰκοδομῆς, ut legitur Rom. 14, 19. Vid. omnino Οἰκοδομέω. — 2) sensu intransitivo, i. q. apud Atticos οἰκοδόμημα, *aedificium*, a) propr. Matth. 24, 1. τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ, aedificia (i. e. porticus, sanctum, sanctum sanctorum, vid. Ἱερόν), quibus τὸ ἱερόν constabat. Marc. 13, 1. 2. — 1 Chron. 29, 1. 3 Esdr. 5, 63. de templo pro hebr. בַּיִת Esdr. 3, 12. — b) trop. Christiani dicuntur Dei sive Christi οἰκοδομή, templum quasi Deo s. Christo sacrum, quia ab eo reguntur et in eius honorem vivere debent; 1 Cor. 3, 9. Eph. 2, 21. 4, 16. εἰς οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ, sibi (Christo) in templum. — Ex adiuncto — 3) *domicilium*, i. q. οἰκία, de corpore, animi domicilio, 2 Cor. 5, 1. *.

*Οἰκοδομία*, ας, ἡ, (ab eodem) *aedificatio*, das Erbauen; (Ioseph. ant. 11, 1. 2. ἡ οἰκοδομία τοῦ ναοῦ.) ib. 8, 5. 1.) Semel in textu vulg. 1 Tim. 1, 4. ubi *Griesb.* recte reposuit οἰκονομίαν.

*Οἰκοδόμος*, ου, ὁ, (οἶκος et δέμω, struo, exstruo) *aedificator*; codd. Act. 4, 11. pro οἰκοδομούντων. LXX pro בֹּנֶה 2 Reg. 12, 11. 22, 6. 2 Chron. 34, 11. et חָרָשׁ 1 Chron. 14, 1. 3 Esdr. 5, 58.

*Οἰκονομέω*, ῶ, f. ήσω, (ab οἰκονόμος) *dispensator sum*, *rem familiarem administro*, sive *procuro*; Luc. 16, 2. (Xenoph. Mem. 3, 4. 12. 2 Macc. 3, 14. — tropice: Ioseph. prol. ad ant. §. 4. τὸν ἑαυτοῦ βίον καλῶς οἰκονομεῖν. ant. 16, 11. 5. κακῶς οἰκονομήσας τὴν εἰς αὐτὸν ἐλπίδα.) *.

*Οἰκονομία*, ας, ἡ, (ab οἰκονομέω) 1) propr. *dispensatio* rei familiaris, i. e. dispensatio bonorum heri, vid. Οἰκονόμος; — 2) *administratio* s. *procuratio rei familiaris*, Luc. 16, 2. 3. 4. (Ioseph. c. Apion. 2, 18. ἡ τῶν πραγμάτων οἰκονομία.) — Ex prima notione *dispensationis*, *der Austhei-*

*lung, Zutheilung* explicandum est in epistolis Pauli, apud quem οἰκονομία est *dispensatio bonorum divinorum* a Deo per apostolum facta, quam ad id semper refert, quod divina per Christum beneficia aeque gentibus ac Iudaeis dispensentur, ut οἰκονόμος non tantum filiis heri (Iudaeis) sed etiam servis (gentilibus) dispensare solebat. 1 Cor. 9, 17. οἰκονομίαν πεπίστευμαι, nihilominus tamen concredita mihi est dispensatio (bonorum divinorum) gentibus facienda. Eph. 1, 10. εἰς οἰκονομίαν τοῦ πληρώματος καιρῶν, ἀνακεφ. τὰ πάντα, ut dispensaret temporum absolutionem, ubi omnes (Iudaei, gentes, coelicolae) subiiciendi sunt potestati Christi. Eph. 3, 9. τίς ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου, (text. vulg. κοινωνία), quomodo se habeat dispensatio (bonorum divinorum) facienda ex illo abscondito decreto de salute etiam gentium. c. 3, 2. ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος τῆν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς, audivistis, mihi dispensatum esse munus apostolicum in vestrum, gentium, commodum. Col. 1, 25. κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ, secundum dispensationem Dei, qui mihi munus in vestrum commodum demandavit. 1 Tim. 1, 4. παρέχουσι — ἐν πίστει, i. e. efficiunt, ut potius inutilibus vaces quaestionibus quam fideli dispensationi bonorum divinorum. (Act. Thom. §. 57. εὐχαριστοῦμεν τῇ παρὰ σοῦ βοηθείᾳ, καὶ τῇ οἰκονομίᾳ [hic metonymice de donis ipsis] σου ἐλθούσῃ ἀπὸ σοῦ εἰς ἡμᾶς. Ib. §. 19. ταῦτα κύριος ᾠκονόμησεν ἡμῖν. §. 28. ὁ θεὸς οἰκονομεῖ [Luc. 12, 24. τρέφει] τὰ πετεινά. De usu huius voc. apud scriptores eccles. prolixe, sed minus subtiliter disputavit *Suicer* in thes. eccl. s. h. v. — LXX Ies. 22, 19. pro מַצָּב, et v. 21. מֶמְשַׁלְתְּךָ) **.

Οἰκονόμος, ου, ὁ, (οἶκος et νέμω, distribuo) proprie ὁ τὸν οἶκον νέμων, cui cura domus est demandata; quare LXX pro hebr. עַל־בַּיִת; *oeconomus, dispensator rei familiaris.* Et primum quidem οἰκονόμοι erant *servorum* s. famulorum *praefecti*, ipsi maxime servi, qui simul rem familiarem internam administrabant, sua cuique suppeditabant. Sic Luc. 12, 42. coll. v. 37. 43 sq. Iis aliquo modo etiam subditos fuisse heri filios, quamdiu essent pueri, intelligitur e Gal. 4, 2. Eiusmodi οἰκονόμος fuit Elieser, qui Gen. 24, 2. describitur ὁ πρεσβύτερος τῆς οἰκίας Abrahami, et ὁ ἄρχων πάντων τῶν αὐτοῦ, eodemque sensu Iosephus dicitur οἰκονόμος Potipharis in Test. XII. Patr. p. 715. coll. Gen. 39, 4. Sic etiam qui regum famulis et oeconomiae palatii internae praeerant, dicebantur οἰκονόμοι, 1 Reg. 4, 6. 16, 9. 18, 3. 2 Reg. 18, 18. 37. 19, 2. Esth. 1, 8. — Transferebatur etiam ad eos, qui bona vel hominum privatorum, vel urbis, vel regum administrabant, reditusque curabant et expensas, *dispensatores, procuratores, quaestores;* sic Luc. 16, 1. 3. 8. — Rom. 16, 23. ὁ οἰκονόμος τῆς πόλεως, aerario urbis praefectus. — Io-

seph. ant. 12, 4. 7. γράφει τῷ οἰκονόμῳ Ἀρκάνῳ, ὃς ἅπαντα τὰ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ χρήματα αὐτοῦ διῴκει. — De quaestoribus regum Esth. 8, 9. 3 Esdr. 4, 49. Ioseph. ant. 11, 6. 12. ib. 8, 6. 4. — Denique apostoli transferunt ad *ministros Dei*, qui eius beneficia, Christianis tribuenda, quasi administrant, sive per quorum manus Deus bona sua distribuit; de Apostolo 1 Cor. 4, 1. 2. οἰκονόμος μυστηρίων θεοῦ. — de episcopis et ecclesiae praefectis Tit. 1, 7. 1 Petr. 4, 10. *.

*Οἶκος, ου, ὁ*, — LXX pro אֹהֶל, tentorium, בַּיִת et aliquoties pro הֵיכָל palatium — 1) *aedificium quodcunque*; οἶκος προςευχῆς, precibus faciendis destinatum, Matth. 21, 13. Marc. 11, 17. Luc. 19, 46. — οἶκος ἐμπορίου, Io. 2, 16. (οἶκος δουλείας, Exod. 13, 3.) — 2) *aedificium, in quo habitat aliquis, domus; domicilium*; — a) universe, Matth. 9, 6. 7. Marc. 2, 1. 11. 3, 20. Luc. 1, 23. 40. 11, 24. 12, 39. et passim. — ἐν τῷ οἴκῳ, domi, Io. 11, 20. etiam *privatim*, 1 Cor. 11, 34. 14, 35. εἰς τὸν οἶκον, domum, Io. 7, 53. — κατὰ τοὺς οἴκους, per domos privatorum; κατ' οἶκον, domo privata; κατ' οἴκους, privatim, Act. 2, 46. 8, 3. 20, 20. — ἡ κατ' οἶκόν τινος ἐκκλησία, coetus qui in aedibus alicuius convenire solet, Rom. 16, 5. 1 Cor. 16, 19. Col. 4, 15. Phil. v. 2. — οἶκοι τῶν βασιλέων, regum palatia, Matth. 11, 8. Ier. 32, 14. 2 Reg. 20, 18. — Οἱ εἰς τὸν οἶκον, Luc. 9, 61. familiares; vid. Ἀποτάσσω. — οἶκος ἐπὶ οἶκον πίπτει, domus super domum corruit; sensus: omnia corruunt, destruuntur bellis intestinis. (Alii οἶκος hic pro familia.) — ὁ οἶκος τοῦ θεοῦ, *domus, in qua Deus praesens putabatur*, α) de *tentorio*, *tabernaculo* sacro, Matth. 12, 44. Marc. 2, 26. Luc. 6, 4. Hebr. 3, 2. 5. coll. 1 Sam. 1, 7. 24. 3, 15. Num. 9, 15. 19, 18. (etiam in V. T. de tentoriis privatorum, Gen. 9, 21. 31, 33. 34.) — β) de *templo* Hierosolymitano, Matth. 21, 13. Marc. 11, 17. Luc. 19, 46. Io. 2, 16. 17. Act. 7, 47. — pro ναός, Luc. 11, 51. (vid. Ζαχαρίας et Ἱερόν.) — Ad id genus etiam referunt plurimi Matth. 23, 38. Luc. 13, 35. ὁ οἶκος ὑμῶν, templum vestrae urbis. coll. Io. 4, 21. Alii: sedes, urbs. — Sic οἶκος de templo 2 Sam. 7, 13. 1 Reg. 6, 1 sqq. Esdr. 3, 6. 10. — b) de *parte aedificii*; de coenaculo, Luc. 14, 23. — Act. 2, 2. de *oeco* (Saal) s. conclavi, quorum triginta secundum Ioseph. ant. 8, 3. 2. cinxerunt templum Hierosolymitanum. Vid. *Krebsii* obss. Flav. p. 166 sq. (οἶκος pro oeco domus privatae etiam Ioseph. ant. 8, 5. 2. 10, 11. 2. 12, 4. 1. De cella in sepulchro Ioseph. ant. 7, 15. 3.) Alii de ὑπερῷῳ, i. e. conclavi in superiori parte aedium privatarum, precibus faciendis inserviente, ut Act. 10, 30. 11, 13. — 3) metonymice: *res et homines, qui domo continentur, res familiaris*, Act. 7, 10. 1 Tim. 3, 4. 5. 12. Gen. 39, 4 sq. *domestici*, Act. 10, 2. 11, 14. 16, 15. 31. 18, 8. 1 Cor. 1, 16. 1 Tim. 3, 4. —

*familia*, Luc. 10, 5. 16, 27. 19, 9. 2 Tim. 1, 16. 4, 19. Tit. 1, 11. ὅλους οἴκους, integras familias. Gen. 47, 12. 7, 1. 12, 17. Ioseph. ant. 2, 9. 1. — 4) *gens*, *stirps*, *natio*, familia ab uno patrefamilias orta; Matth. 10, 6. οἶκος Ἰσραήλ. 15, 24. Luc. 1, 27. 33. οἶκος Ἰακώβ. ib. v. 69. 2, 24. Act. 2, 36. 7, 42. Hebr. 8, 8. 10. — Exod. 6, 14. 12, 3. 19, 3. Lev. 10, 6. 1 Sam. 2, 30. ἐκ πάντων τῶν οἴκων Ἰσραήλ. Ioseph. ant. 2, 9. 1. 8, 4. 3. Test. XII. Patr. p. 713. δοῦλος ἐξ οἴκου, genere, natus servus. — 5) tropice: οἶκος θεοῦ dicitur *coetus Christianorum*, tum quatenus comparatur cum templo, Deo dicato, Hebr. 3, 6. 10, 21. 1 Petr. 2, 5. οἶκος πνευματικός. — tum quatenus comparatur cum familia, Deo addicta, 1 Tim. 3, 15. 1 Petr. 4, 17.

*Οἰκουμένη*, ης, ἡ, (propr. feminin. partic. verb. οἰκέω, Exod. 16, 35. ἕως ἦλθον εἰς τὴν (alii γῆν) οἰκουμένην. Ioseph. ant. 8, 6. 1. ἀπὸ τῶν οἰκουμένων μερῶν τῆς Συρίας.) — substantive: 1) *terra habitata*, LXX pro אֶרֶץ et תֵּבֵל, quum [illegible]rie tum metonymice pro *incolis* ipsis, ut etiam γῆ dici[illegible] — Usurpatur a) definite et absolute de *orbe terrarum*, Luc. 21, 26. Act. 17, 31. Rom. 10, 18. — ὅλη ἡ οἰκου[illegible] 3, 10. 16, 14. — homines omnes Apoc. 12, 9. — (Ioseph. ant. 4, 8. 2. Ps. 9, 8. 19, 4. Thren. 4, 12.) — b) definite sed sensu strictiori, de *certa quadam terra* vel incolis eius, ubi e nexu definiendum, quaenam sit intelligenda; Luc. 2, 1. πᾶσα ἡ οἰκουμ. vel omnes Iudaei vel omnes romano imperio subditi. (de Romanorum imperio Ioseph. de bell. 4, 11. 5. ant. 12, 3. 1.) — c) indefinite et hyperbolice, de multis, plurimis regionibus, s. hominibus; ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμ. ubicunque terrarum, Matth. 24, 14. Act. 11, 28. — Act. 19, 27. ἡ οἰκουμένη, adeoque omnes homines. c. 24, 5. οἱ κατὰ τὴν οἰκουμ. qui ubique terrarum scl. nostrarum sunt. Act. 17, 6. τὴν οἰκ. ἀναστ. omnem terram, homines quoscunque ad quos veniunt. Luc. 4, 5. τῆς οἰκουμ. terrae tractus, qui conspici poterat, i. q. τῆς γῆς, de terra proxime circumiecta, ut οἰκουμ. etiam legitur Ies. 24, 4. 34, 1. — (Ioseph. de bell. 4, 5. 2. 5, 5. 1. ant. 14, 7. 2. ib. 8, 13. 4. rex Eliam quaesituros misit κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην.) — 2) *aevum*, i. q. αἰών; ita bis in epist. ad Hebr. c. 1, 6. εἰς τὴν οἰκουμένην, in aevum quod nunc est, i. q. εἰς τὸν κόσμον τοῦτον. cf. Io. 1, 10. 11. — ib. c. 2, 5. ἡ οἰκουμένη μέλλουσα, i. q. ὁ αἰὼν ὁ μέλλων. vid. Αἰών.

*Οἰκουργός*, οῦ, ὁ, ἡ, —, ον, τό, (οἶκος et ἔργον, formatum ut κακοῦργος et similia) *opus domesticum faciens*. Ἅπαξ λεγόμενον codd. Tit. 2, 5. ubi habent οἰκουργούς pro οἰκουρούς. Apud profanos non legitur.

*Οἰκουρός*, οῦ, ὁ, ἡ, — όν, τό, (οἶκος et οὖρος, custos) *domi custos* (Artemid. 2, 11.); de feminis: *domi assidens*,

*domiseda*, quae domi se continet, nec vagatur extra domum, nostrum: *eingezogen;* ex adiuncto: *domus curam habens, rem familiarem bene administrans*, nostrum: *häuslich.* (Euripid. Hecub. 1261.) Vid. quae in hanc rem e profanis abunde disputavit *Elsnerus* in obss. II. p. 324 sq. (Philo de exsecr. p. 932. σώφρονας, οἰκουργοὺς καὶ φιλάνδρους.) — In N. T. semel Tit. 2, 5.

Οἰκτείρω, (Prov. 12, 10. 21, 6. Ps. 37, 22. 112, 5.) et οἰκτειρέω, f. ήσω, (ab οἶκτος, commiseratio) *misereor, commiseror*, seq. accusativo, LXX pro רָחַם, 2 Reg. 13, 23. Ps. 103, 13. et חָנַן Ps. 67, 1. 77, 9. — semel Rom. 9, 15. quae ex Exod. 33, 19. repetita sunt, ubi est רִחַם. (Test. XII. Patr. p. 632. 4 Macc. 5, 12. 13. οἰκτειρήσω τὸ ἐμαυτοῦ γῆρας. Ioseph. ant. 7, 7. 3.)

Οἰκτιρμός, οῦ, ὁ, (ab οἰκτείρω) *misericordia;* Phil. 3, 12. ἐνδύσασθαι σπλάγχνα οἰκτιρμοῦ, viscera misericordiae i. e. misericordiam. [Text. vulg. οἰκτιρμῶν.] Singularis legitur Zach. 1, 16. 7, 9. Dan. 9, 18. Zach. 12, 20. Bar. 2, 21. Sir. 5, 6. — οἱ οἰκτιρμοί, ad usum hebr. רַחֲמִים, cui in versione LXX respondet: ἔλεος, *misericordia*, Phil. 2, 1. σπλάγχνα καὶ οἰκτιρμοί, i. e. σπλάγ. τῶν οἰκτιρμῶν, misericordiam. (Sedes enim sensus misericordiae in visceribus esse putabatur.) Hebr. 10, 28. χωρὶς οἰκτιρμῶν. — *benignitas, amor* erga miseros, Rom. 12, 1. διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ θεοῦ, per Dei amorem. 2 Cor. 1, 3. ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν, auctor omnis benignitatis i. e. beneficiorum, auxilii. vid. Ps. 145, 9. Dan. 1, 9. 2, 18. — coll. Ps. 25, 6. 40, 15. 51, 2. 77, 9. *.

Οἰκτίρμων, ονος, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab eodem) *misericors, benignus;* Luc. 6, 36. Iac. 5, 11. — LXX pro חַנּוּן Ps. 109, 11. רַחוּם Exod. 34, 6. 2 Chron. 30, 9. Neh. 9, 17. 31. Ion. 4, 3. Sir. 2, 11. *.

Οἶμαι, vid. Οἴομαι.

Οἰνοπότης, ου, ὁ, ἡ, (οἶνος et πότης, potor, quod a πίνω) *vinosus, vino deditus;* Matth. 11, 19. Luc. 7, 34. — LXX pro סֹבֵא יַיִן Prov. 23, 20. (Polyb. 20, 8. 2.) — (οἰνοποτέω, Prov. 31, 4. coll. Ps. 69, 12. Amos. 6, 6.) *.

Οἶνος, ου, ὁ, 1) *vinum*, Marc. 15, 23. Luc. 1, 15. 7, 33. 10, 34. Io. 2, 3. 9, 10. 4, 46. Rom. 14, 21. Eph. 5, 18. 1 Tim. 3, 8. 5, 23. Tit. 2, 3. Apoc. 18, 13. — LXX pro חֶמֶר Exod. 6, 9. 7, 21. יַיִן, Gen. 14, 18. 19, 32. — οἶνος νέος, *mustum*, Matth. 9, 17. Marc. 2, 22. Luc. 5, 37 sq. LXX pro עָסִיס Ies. 49, 26. תִּירוֹשׁ, Deut. 7, 13. 11, 14. — Quum vinolenti ad tempus insaniant, rationeque destituantur, *Deus*, quum permittit, ut homines in furorem et insaniam ad tempus abripiantur, dicitur iis porrigere poculum s. vinum fervidissimum irae i. e. poenarum, q. d. eos punire sua ipsorum dementia et furore impio; Apoc. 14, 10. 16, 19. 19, 15. vid

e V. T. Ps. 60, 3. 16. Ps. 75, 8. Ier. 25, 15 sqq. — Eodem tropo *meretrix* vinum τῆς πορνείας, vinum ad scortationem excitans porrigere, i. e. ad idololatriam seducere dicitur Apoc. 14, 8. 17, 2. 18, 3. vid. e V. T. Ier. 51, 7. coll. Hos. 4, 11. — 2) *vitis*, Apoc. 6, 6. Ies. 24, 11. *.

Οἰνοφλυγία, ας, ἡ, (ab οἰνοφλυγέω, vinolentus sum, quod ab οἶνος et φλύω, ferveo, ebullio, deinde feror ad aliquid) *vinolentia*, *ebrietas*; 1 Petr. 4, 3. (Philo de opif. mundi p. 36. et de temulent. p. 272. Xenoph. Oec. 1, 22. — οἰνοφλυγέω, LXX pro סָבָא, mero se obruit, Deut. 21, 20. Ies. 56, 12.) *.

Οἴομαι, contracte οἶμαι, *opinor*, *puto*, *existimo*, *suspicor*; Iac. 1, 7. μὴ γὰρ οἰέσθω — ὅτι λήψεται. (4 Macc. 1, 33. ἐγὼ μὲν οἶμαι.) — Sequi solet accusativus cum infinitivo, Io. 21, 25. οὐδὲ αὐτὸν, οἶμαι, τὸν κόσμον χωρῆσαι. — (1 Macc. 5, 6. 2 Macc. 7, 24. 5, 21. Gen. 37, 7. Ioseph. c. Apion. 1, 23. de vita §. 9. οἰόμενος, ratus. ib. §. 2. ᾠόμην, putabam. §. 74. ὡς οἶμαι, ut puto.) *.

Οἷος, οἵα, οἷον, pronomen relativ. quod 1) refertur ad τοῖος s. τοιοῦτος, ubi est *qualis*; — οἷος — τοιοῦτος, qualis — talis; 1 Cor. 15, 48. 2 Cor. 10, 11. (Sir. 19, 14. τοιοῦτος οἷος Ἐνώχ) — τὸν αὐτὸν — οἷον, eundem, qualem, Phil. 1, 30. — Etiam omittitur τοιοῦτος et cogitando addendum est; Matth. 24, 21. θλῖψις μεγάλη (τοία) οἵα οὐ γέγονε. (Dan. 12, 1.) Marc. 9, 3. 13, 19. 2 Cor. 12, 10. 2 Tim. 3, 11. Apoc. 16, 18. (Gen. 44, 15. Ioseph. ant. 10, 1. 3.) — 2) ponitur ita, ut non referatur quidem ad aliam rem certam, sed tamen rei qualitatem, qua ab aliis similibus differat, indicet: *qualis*, *cuiusmodi*, *cuius generis*; Luc. 9, 55. οὐκ οἴδατε οἵου πνεύματός ἐστε ὑμεῖς. 1 Thess. 1, 5. καθὼς οἴδατε, οἷοι ἐγενήθημεν ἐν ὑμῖν. (Esth. 2, 1. μνημονεύων, οἷα ἐλάλησε. Test. XII. Patr. p. 741. ἔγνων δὲ, οἷος ἔσται ταπεινὸς ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ οἷος ἔνδοξος ἐν οὐρανῷ. Ioseph. ant. 10, 3. 2. συνεὶς ἐν οἵοις κακοῖς ἐστι.) — 3) οἷός τε εἰμί seq. infinitivo est propr. eiusmodi, s. talis sum, ut possim vel velim, i. e. a) volo, studeo, desidero (Ioseph. ant. 1, 8. 1. οἷός τε ἦν ἅψασθαι τῆς Σάῤῥας. ib. 4, 6. 3.) — b) possum, valeo, impetro a me, (Demosth. 1032, 8. edit. *Reisk.* οὐχ οἷός τ' ἦν ἐμμένειν, a se impetrare non poterat, ut acquiesceret. Ioseph. vit. §. 56. ὡς οἷον ἦν ἀφανέστατα, quam occultissime fieri potuit. vid. *Matthiae* gramm. §. 479.) Hinc οἷόν τε (ἐστί) *fieri potest*; οὐχ οἷόν τε, fieri non potest. Sic interpretantur Rom. 9, 6. οὐχ οἷον δὲ, ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ (pro ἐκπεπτωκέναι τὸν λόγον) fieri autem non potest, ut promissa Dei rata non fiant. (Hesych. οὐχ οἷον δ' ἐστίν· οὐ δυνατόν ἐστιν.) Sed orationi contextae magis convenit οἷον hic accipere pro τοιοῦτον, tale quid, et vertere: non enim tale quid videlicet λέγω, pu-

taverim, s. dixerim, quasi (ὅτι) irrita esse possent Dei promissa. Docet enim, illa promissa etiam pertinere ad posteros Abrahami spirituales. (De οἷον pro ὅτι τοιοῦτον vid. *Matthiae* gramm. gr. §. 480. et οἷος pro τοιοῦτος vid. *Viger.* p. 119.) *.

Οἴω, vid. Φέρω.

Ὀκνέω, ῶ, f. ήσω, (ab ὄκνος, pigritia, cunctatio) 1) segnis, piger sum, propter segnitiem intermitto, Tob. 12, 6. 13. — 2) *vereor, detrecto, recuso,* 4 Macc. 14, 4. οὐδὲ πρὸς τὸν θάνατον ὤκνησαν. Iudith. 12, 13. — *cunctor,* Act. 9, 38. μὴ ὀκνῆσαι διελθεῖν. (Numer. 22, 16. μὴ ὀκνήσῃς ἐλθεῖν πρός με. Iudic. 18, 9. Ioseph. vit. §. 48. οὐκ ὤκνησα προελθεῖν. Idem ant. 2, 16. 3.) *.

Ὀκνηρός, ά, όν, (ab eodem) 1) *piger, segnis,* Matth. 25, 26. Rom. 12, 11. — LXX pro עָצֵל, Prov. 20, 4. 22, 13. 26, 13—16. Sir. 22, 1. 2. — 2) neutrum ὀκνηρόν, quod *taediosum, molestum* est, cuius aliquem *piget;* Phil. 3, 1. ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν, me non piget. *.

Ὀκταήμερος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ὀκτώ et ἡμέρα) octo dies durans; — *octavum diem agens,* diciturque de eo, qui octavo die aliquid aut patitur aut peragit. Sic Phil. 3, 5. περιτομῇ ὀκταήμερος, ratione habita circumcisionis octavum diem agens; sens. octavo die circumcisus. (Gen. 17, 12. παιδίον ὀκτὼ ἡμερῶν.) Vid. Τεταρταῖος. *.

Ὀκτώ, οἱ, αἱ, τά, *octo;* Luc. 2, 21. 9, 28. 13, 4. 11. 16. Io. 5, 5. Act. 20, 26. Act. 9, 33. 1 Petr. 3, 20. hebr. שְׁמֹנֶה.

Ὄλεθρος, ου, ὁ, (ab ὄλλυμι, perdo) 1) *pernicies, interitus;* 1 Cor. 5, 5. εἰς ὄλεθρον σαρκός, ita ut (morbis) perdatur corpus. (Test. XII. Patr. p. 526. ὄλεθρος ψυχῆς ἐστιν ἡ πορνεία.) 1 Thess. 5, 3. 2 Thess. 1, 9. ὄλεθ. αἰώνιος. (4 Macc. 10, 15.) 1 Tim. 6, 9. (LXX pro אֵיד Obad. v. 13. מַשְׁחִית, Ezech. 6, 14. שֹׁד, Prov. 21, 7. Ier. 48, 3. Sap. 1, 12. 14. 2 Macc. 6, 17. — perditor, vastator, Ies. 48, 8. 31.) *.

Ὀλιγόπιστος, ου, ὁ, ἡ, (ὀλίγος et πίστις) *parum fidens, homo exiguae fiduciae.* Matth. 6, 30. 8, 26. 14, 31. 16, 8. Luc. 12, 8. (Act. Thom. §. 28. Apud profanos non legitur.)

Ὀλίγος, η, ον, — LXX pro מְעַט — *exiguus, parvus;* — a) de *extensione:* exiguus numero, *paucus, brevis;* Matth. 7, 14. 9, 37. 15, 34. 20, 16. 22, 14. 25, 21. 23. Marc. 6, 5. 8, 7. Luc. 10, 2. 12, 48. 13, 23. 1 Petr. 3, 20. Apoc. 3, 4. — Apoc. 12, 12. ὀλίγον καιρόν. Act. 17, 4. οὐκ ὀλίγαι, i. e. multae. ib. v. 12. 1 Tim. 5, 23. οἴνῳ ὀλίγῳ, vino modico. (1 Reg. 17, 10. ὀλίγον ὕδωρ.) Hebr. 12, 10. πρὸς ὀλίγας ἡμέρας, ad breve tempus. 2 Cor. 8, 15. τὸ ὀλίγον, *minus, parum.* coll. Num. 11, 32. Apoc. 2, 14. [20.] ὀλίγα, *pauca,*

*quaedam.* — c) de *intensione: exiguus, parvus, levis;* Act. 12, 18. τάραχος οὐκ ὀλίγος. c. 14, 28. χρόνον οὐκ ὀλίγον. c. 15, 2. στάσις οὐκ ὀλίγη. ib. 19, 23. 24. 27, 20. Iac. 3, 5. ὀλίγον πῦρ, vid. Ies. 10, 7. Sap. 7, 9. Eccles. 10, 1. Sir. 19, 1. — Neutrum ὀλίγον, a) adverbialiter: *ad breve tempus, aliquamdiu*, Apoc. 17, 10. ὀλίγον αὐτὸν δεῖ μεῖναι. (Ps. 37, 10. καὶ ἔτι ὀλίγον, καί.) Marc. 6, 31. ἀναπαύεσθαι ὀλίγον. — *paululum, parum,* Marc. 1, 19. προβὰς ὀλίγον. Luc. 7, 47. ὀλίγον ἀφίεται. c. 5, 3. 1 Petr. 1, 6. 5, 10. coll. Prov. 6, 10. 24, 33. Sir. 51, 22. 35. (eodem modo ὀλίγα, 2 Reg. 10, 18. Zach. 1, 15. Sap. 3, 5.) — b) ἐν ὀλίγῳ, *parum abest,* Act. 26, 28. 29. Ioseph. ant. 15, 3. 9. ὀλίγου μὲν ἀπέκτεινε τὴν γυναῖκα. id. de bell. 4, 5. 5. — *paulo ante,* Eph. 3, 3. (πρὸ ὀλίγου, Sap. 14, 20. μετ' ὀλίγον paulo post, Sap. 15, 8.) — c) δι' ὀλίγων (λόγων) *brevissimis;* 1 Petr. 5, 12. (Sir. 35, 8. κεφαλαίωσον λόγον· ἐν ὀλίγοις πολλά.) — d) πρὸς ὀλίγον (χρόνον) *aliquamdiu, ad (breve) tempus.;* Iac. 4, 44. Sap. 16, 6. Ioseph. ant. 4, 6. 6. de bell. 4, 11. 3. (ἐπ' ὀλίγον, Sap. 16, 3.) — πρὸς ὀλίγον, (πρᾶγμα) *parum,* 1 Tim. 4, 8. πρὸς ὀλίγ. ἐστὶν ὠφέλιμος. *.

Ὀλιγόψυχος, ου, ὁ, ἡ, (ὀλίγος et ψυχή) *pusillanimus, homo animi pusilli, timidi.* Semel 1 Thess. 5, 14. — LXX Ies. 54, 6. ib. 57, 15. Prov. 14, 29. 18, 14. — (ὀλιγοψυχεῖν Iudith. 7, 19. 8, 9. Sir. 4, 9. Iudic. 8, 4. — ὀλιγοψυχία, Exod. 6, 9. Ps. 55, 8. Test. XII. Patr. p. 679. Psalt. Sal. 16, 11. Μικροψυχεῖν, Ioseph. ant. 8, 13. 8.)

Ὀλίγως, (ab ὀλίγος) adv. *paululum, parum.* Ἅπαξ λεγόμενον textus *Griesb.* 2 Petr. 2, 18. (pro ὄντως); τοὺς ὀλίγως ἀποφυγόντας decipientes eos Christianorum, qui parum fugiunt falsos doctores.

Ὀλιγωρέω, ῶ, f. ήσω, (ab ὀλίγωρος parum curans, quod ab ὀλίγος et ὥρα cura) *parum curo, negligo, parvi facio;* ex adiuncto: *contemno*, seq. genitivo; Hebr. 12, 5. μὴ ὀλιγώρει παιδείας κυρίου, quae e Prov. 3, 11. repetita sunt, ubi in textu hebr. אַל־תִּמְאָס. Psalt. Sal. 3, 4. Ioseph. ant. 5, 2. 6. Xenoph. Mem. 2, 4. 3. Ioseph. ant. 4, 8. 2. τῆς ἀρετῆς ὀλιγωρία.) *.

Ὀλοθρευτής, οῦ, ὁ, (ab ὀλοθρεύω) *perditor.* Semel 1 Cor. 10, 10. ubi respicere videtur apostolus ad Num. 14, 2. 41 sqq. Ὀλοθρευτοῦ hic alii de peste (Ier. 51, 5. רוּחַ מַשְׁחִית), alii de angelo perditore, qui alias ὁ ὀλοθρεύων dicitur (Exod. 12, 23. 1 Chron. 21, 12. Sap. 18, 21.), intelligunt.

Ὀλοθρεύω, f. εύσω, (ab ὄλεθρος) *perdo, perimo;* Hebr. 11, 28. ὁ ὀλοθρεύων τὰ πρωτότοκα, de angelo perditore, vid. Exod. 12, 23. — LXX pro הַמַּשְׁחִית Exod. 12, 23. Ier. 22, 7. הִכְרִית Num. 4, 18. הִשְׁמִיד Hagg. 2, 23. שָׁדַד Ier. 4, 30. Sap. 18, 25. *.

Ὁλοκαύτωμα, τος, τό, (ab ὁλοκαυτόω, totum comburo, Plutarch. T. VIII. p. 772. ed. *Reisk.* [et ὁλοκαυτέω, Ioseph. ant. 3, 8. 6.] quod ab ὁλόκαυστος s. ὁλόκαυτος, totus combustus [Lev. 6, 23.], ab ὅλος et καίω) *holocaustum*, i. e. victima, quae tota comburebatur. (Ioseph. ant. 3, 9. 1. ὁλοκαυτοῦται πᾶν τὸ θυόμενον, καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὴν προςηγορίαν τοιαύτην ἔλαβεν. Utitur autem Iosephus h. l. et ant. 9, 7. 4. voce ὁλοκαύτωσις.) Differt igitur a θυσίᾳ ut species a genere suo. (Ioseph. ant. 9, 7. 4. τὰς τῶν ὁλοκαυτώσεων θυσίας.) Bis in N. T. Marc. 12, 33. Hebr. 10, 6. 8. (Ps. 40, 10.) — LXX pro עֹלָה Exod. 18, 12. 32, 6. Lev. 1, 3. et saepissime; et pro אִשֶּׁה sacrificium igne consumendum, Exod. 30, 20. Lev. 5, 12. 23, 8. 25. 27. *.

Ὁλοκληρία, ας, ἡ, (ab ὁλόκληρος) *integritas*, quae quum in eo est, quod omnes partes adsunt, tum in eo, quod omnes partes integrae et incolumes sunt. Posteriori sensu Act. 3, 16. de corporis incolumitate, qua omnibus eius partibus uti potest aliquis. — LXX pro מְתֹם, Ies. 1, 6. *.

Ὁλόκληρος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ὅλος et κλῆρος) totus ad assem, *integer*, i. e. a) qui omnibus suis partibus constat, totus est; Lev. 23, 15. ἑπτὰ ἑβδομάδας ὁλοκλήρους (LXX תְּמִימֹת) Ioseph. ant. 3, 12. 2. ζῶα θύουσιν ὁλόκληρα καὶ κατὰ μηδὲν λελωβημένα. — b) *incolumis*, *non vitiosus*, *perfectus in se*; α) de *corpore integro*, labe, macula, *vitio non laborante*. (Ioseph. ant. 4, 4. 6. de victimae, et ant. 3, 12. 2. de corporis sacerdotum integritate. Deut. 27, 6. Ios. 8, 31. λίθος ὁλόκληρος i. e. ferro non tactus, hebr. שָׁלֵם. 1 Macc. 4, 47.) — β) de *animi integritate*, qua liber est a vitiis, *intaminatus*, *perfectus*; 1 Thess. 5, 23. ὁλόκληρον, vitio nullo corruptum. Iac. 1, 4. ὁλόκληροι, integri. (Sap. 15, 3. ὁλόκληρος δικαιοσύνη. 4 Macc. 15, 17. εὐσέβεια ὁλόκληρος, perfectissima pietas.) *.

Ὀλολύζω, f. ξω, (verbum a sono laetantium formatum) *clamores tollo*; primum dicebatur de laetantibus, de hymnis et precibus, a mulieribus diebus festis prolatis, (Polluc. onomast. 1, 28. Hom. Iliad. 6, 301.) tum transferebatur ad ululatum: *ululo*, *plango*, *lamentor*; sic semel Iac. 5, 1. — LXX pro הֵילִיל, Ies. 15, 2. 3. 16, 7. Ier. 48, 20. Ezech. 21, 12. et saepius. (ὀλολυγμός eiulatus, Ies. 15, 8. Zeph. 1, 11.)

Ὅλος, η, ον, — LXX pro כֹּל — *totus*, *omnis*, i. e. a) *secundum omnes rei alicuius partes*, Matth. 4, 23. ὅλην τὴν Γαλιλαίαν. ib. 5, 29. 16, 26. 22, 40. Marc. 1, 33. 12, 44. Luc. 1, 65. Io. 4, 53. 7, 23. 1 Cor. 5, 6. Apoc. 6, 12. ἡ σελήνη ὅλη et passim. — de *tempore* Matth. 10, 6. ὅλην τὴν ἡμέραν, Rom. 8, 36. 18, 21. Exod. 10, 13. — Luc. 5, 5. δι' ὅλης τῆς νυκτός, (Iudic. 16, 17.) Act. 11, 26. ἐνιαυτὸν ὅλον, 28, 30. (Le-

vit. 25, 30. תָּמִים Ioseph. de bell. 1, 2. 8. ἐν τριάκοντα ὅλοις ἔτεσι.) — b) de *affectione*, *conditione*, *ratione*; totus, omnis; Matth. 22, 37. ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου. Marc. 12, 30. 33. Luc. 10, 27. Act. 8, 37. (Deut. 6, 5.) Io. 9, 34. ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὅλος, tu, quantus es, vitiosus es. Io. 13, 10. καθαρὸς ὅλος. (Ioseph. de bell. 1, 2. 4. ὅλος τοῦ πάθους ἦν, plenus erat dolore.) — Neutrum: ὅλον, *omne*, *totum*; Matth. 1, 22. τοῦτο δὲ ὅλον γέγονε. ib. 21, 4. 26, 56. — δι᾽ ὅλου per omnes partes, Io. 19, 23. (Exod. 28, 27. ὅλον ὑακίνθινον; pro כָּלִיל. ib. 39, 21.) — adverbialiter, ἐζυμώθη ὅλον, *penitus*, per omnes partes, Matth. 13, 33. Luc. 13, 21.

Ὁλοτελής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ὅλος et τέλος) *integer*, *totus*, *omnibus numeris absolutus*; semel 1 Thess. 5, 23. ἁγιάσαι ὑμᾶς ὁλοτελεῖς, totos, quum animo tum corpore. (ὁλοτελῶς, Aquila Deut. 13, 17. pro כָּלִיל)

Ὀλυμπᾶς, ᾶ, ὁ, *Olympas*, nomen viri, Rom. 16, 15.

Ὄλυνθος, ου, ὁ, *grossus*, *ficus immatura*; dicitur de ficubus, quae hyemis tempore nascuntur, nec maturae fiunt, sed immaturae tempore veris decidunt. Apoc. 6, 13. — LXX Cant. 2, 13. pro פַּגִּים. (Theophr. Hist. Plant. 2, 9.) Hesych. ὄλυνθος· τὸ μὴ πεπαμμένον σῦκον. *.

Ὅλως, (ab ὅλος) adv. *omnino*, *prorsus*; Matth. 5, 34. μὴ ὀμόσαι ὅλως. coll. Iac. 5, 12. 1 Cor. 5, 1. ὅλως ἀκούεται, i. e. ab omni parte, s. ubique. ib. 15, 29. εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται. (Xenoph. Mem. 1, 2. 35. Palaeph. de incred. 3, 5.) *.

Ὄμβρος, ου, ὁ, Latinor. *imber*, i. e. pluvia vehemens, maxime coniuncta cum procella, fulgure et tonitru. Luc. 12, 54. vid. Νεφέλη. (LXX Deut. 32, 2. Sap. 16, 16. Sir. 49, 10. Ioseph. ant. 2, 16. 2.) *.

Ὁμείρομαι, quod apud alios scriptores non legitur, i. q. ἱμείρομαι quod vide. Semel 1 Thess. 2, 8. ubi *Griesb.* ὁμειρόμενοι restituit pro ἱμειρόμ. Hesych. et Phavor. ὁμειρόμενοι· ὁμείρονται, ἐπιθυμοῦσιν.

Ὁμιλέω, ῶ, f. ήσω, (ab ὅμιλος quod vide) 1) *in coetu hominum versor*, *conversor*, Act. 20, 11. ἐφ᾽ ἱκανὸν δὲ ὁμιλήσας, diu versatus in coetu. (Prov. 23, 30. Prov. 15, 13. pro הָלַךְ Sir. 11, 20. ὁμιλεῖν ἔν τινι, in aliqua re versari. — (τῇ γυναικί, rem habere cum muliere, Iudith. 12, 11. Ioseph. ant. 5, 9. 3.) — 2) *colloquor*, Luc. 24, 15. seq. dativo Act. 24, 26. (Dan. 1, 19. pro דִּבֶּר, Susann. v. 57. Ioseph. ant. 10, 11. 7. et 4, 2. 2. — πρὸς ἀλλήλους, Luc. 24, 14. (Ioseph. ant. 11, 5. 6. et 11. — etiam μετά τινος, Ioseph. ant. 11, 3. 2.) *.

Ὁμιλία, ας, (ab eodem) 1) *conventus*, *congressus*, *conversatio*; semel 1 Cor. 15, 33. φθείρουσι ἤθη χρηστὰ ὁμιλίαι κακαί, consortia mala. (Aelian. Var. Hist. 13, 1. — de congressu venereo Exod. 21, 10. Ioseph. ant. 2, 4. 2. — 2) de colloquio, Sap. 8, 18. Ioseph. ant. 11, 3. 2. 15, 3. 6.)

Ὅμιλος, ου, ὁ, (ab ὁμοῦ simul, et ἴλη, agmen, turba) *multitudo hominum, turba*, [Apoc. 18, 17.] πᾶς ἐπὶ τῶν πλοίων ὁ ὅμιλος, omnis turba in navibus; pro quibus *Griesb.* edidit πᾶς ὁ ἐπὶ τόπον πλέων. (Ioseph. ant. 5, 1. 3. ὁ πᾶς ὅμιλος. Symmach. Ps. 1, 5. pro עֵדָה. Thucyd. 4, 112.) *.

Ὁμίχλη, ης, ἡ, et ionice ὀμίχλη, (ab ὀμιχέω, mingo) *nebula*, i. e. nebula terrae incumbens eamque irrigans Sir. 24, 3. 43, 22. — nubecula, nebula in aëre, quae facile dissipatur a sole et vento; sic semel 2 Petr. 2, 17. (ubi *Griesb.* καὶ ὁμίχλαι pro νεφέλαι, ut legitur in textu vulg.) Sap. 2, 4. LXX pro עֵיפָה Amos. 4, 13. עֲרָפֶל Iob. 38, 9. Ioel. 2, 2. Zeph. 1, 16. Hesych. ὁμίχλη· ἀὴρ παχὺς, σκοτεινὸς, ἀχλὺς ὑδατώδης, σκοτία.

Ὄμμα, τος, τό, (ab ὄπτομαι, perf. pass. ὦμμαι) 1) visus, species, id quod conspicitur; — 2) *oculus*; semel Marc. 8, 23. LXX pro עַיִן Prov. 10, 27. 23, 5. 6, 4. Sap. 11, 18. 15, 15. (4 Macc. 6, 26. ἀνατείνειν τὰ ὄμματα πρὸς τὸν θεόν, coll. Act. 1, 10. Ioseph. de bell. 4, 5. 5. ἐν ὄμμασί τινος, in conspectu alicuius.)

Ὄμνυμι, s. ὀμνύω, quod tempora sua format a stirpe obsoleta ὀμόω, unde fut. ὀμόσω, aor. 1. ὤμοσα, — LXX pro נִשְׁבַּע — *iuro; iureiurando interposito vel promitto, vel minor aliquid*; a) absolute, Matth. 5, 34. 26, 74. Marc. 14, 71. Hebr. 3, 11. 4, 3. Hebr. 7, 21. coll. Ps. 95, 12. 110, 5. Eccles. 9, 2. — b) ὅρκον ὀμνύειν, iureiurando interposito promittere, minari, Luc. 1, 73. ὅρκον ὃν ὤμοσε πρὸς Ἀβραάμ. (Gen. 26, 3. ὅρκον, ὃν ὤμοσα τῷ Ἀβρ. Num. 30, 3. Deut. 7, 8. Ioseph. ant. 3, 11. 6. Idem c. Apion. 1, 22.) — c) ὅρκῳ ὀμνύειν, idem, Act. 7, 17. — d) ὀμνύειν τινί, alicui aliquid promittere, minari, iureiurando addito, Marc. 6, 23. Act. 2, 30. Hebr. 3, 8. (Ps. 15, 6. Gen. 24, 7. 9. Deut. 1, 8.) — e) id, *per quod* iuratur, indicatur in N. T. α) per accusativum sequentem; ὀμνύειν τὸν οὐρανόν, coelum appellare testem, Iac. 5, 12. (Ies. 65, 16. ὀμοῦνται τὸν θεόν. Ioseph. ant. 5, 1. 2. ib. 13, 3. 4.) — β) per ἔν τινι, Matth. 23, 20. ἐν θυσιαστηρίῳ. v. 1. ἐν τῷ ναῷ. ib. 22. Matth. 5, 36. 23, 16—22. Apoc. 10, 6. ἐν τῷ ζῶντι. (Ier. 5, 7. Dan. 12, 7. LXX ἐν etiam omittunt, v. c. Ies. 19, 18. τῷ ὀνόματι Ier. 12, 16.) — γ) per κατά τινος, Hebr. 6, 13. 16. (Ps. 102, 9. Ies. 45, 23. Zeph. 1, 5. Gen. 22, 16. 31, 53.) — δ) per εἴς τινα, Matth. 5, 35. *.

Ὁμοθυμαδόν, (ὁμός, coniunctus, consociatus, et θυμός, animus) adverb. 1) *uno animo, unanimi consensu*; ita videtur Act. 1, 14. 2, 1. 46. 12, 20. Rom. 15, 6. intelligendum esse. — Quum plures inter se consentientes idem agere soleant, est ex adiuncto — 2) *ad unum omnes, universi*; etiam: *omnes simul, una*; Act. 4, 24. 5, 12. γενόμε-

νοι ὁμοθ. quum una convenissemus, in conventu omnium. ib. 7, 57. 8, 6. 15, 25. 18, 12. 19, 29. — Sic LXX pro יַחַד, Iob. 6, 2. 16, 10. 19, 12. 21, 26. ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ γῆς κοιμῶνται. pro יַחְדָּו 1 Chron. 10, 6. ὅλος ὁ οἶκος αὐτοῦ ὁμοθυμαδὸν ἀπέθανε. Exod. 19, 8. Iob. 2, 11. Thren. 2, 8. τὸ τεῖχος ὁμοθυμ. (i. e. una, ὅλον τὸ τεῖχος) ἠσθένησε. pro יַחְדָּו Num. 24, 24. pro כְּאִישׁ אֶחָד 3 Esdr. 5, 47. coll. Esdr. 3, 1. Eodem sensu Test. XII. Patr. p. 671. Ioseph. ant. 15, 8. 2. ὁμοθ. ἐξεβόων. ib. 19, 9. 1. ὁμοθ. ἐκόμισαν. vid. exempla e Philone apud *Loesner.* obss. p. 219 sq. *.

Ὁμοιάζω, f. άσω, (ab ὅμοιος) *similis sum; ἅπαξ λεγόμενον* N. T., Marc. 14, 70. coll. Matth. 26, 73.

Ὁμοιοπαθής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ὅμοιος et πάθος) 1) qui eadem vel similia patitur; qui simili modo affectus est; (ita Philo de Conf. Ling. p. 321. τὸ ὁμοιοπαθές de affectionum similitudine) — 2) *eiusdem naturae, conditionis, pari modo affectus;* Act. 14, 15. ὁμοιοπαθεῖς ὑμῖν ἄνθρωποι, homines eiusdem humanae naturae et conditionis. Iac. 5, 17. (4 Macc. 12, 13. οὐκ ᾐδέσθης, ἄνθρωπος ἂν, τοὺς ὁμοιοπαθεῖς καὶ ἐκ τῶν αὐτῶν γεγονότας στοιχείων γλωττοτομῆσαι,) coll. Sap. 7, 3. ἐπὶ τὴν ὁμοιοπαθῆ γῆν, in eandem omnibus terram. *.

Ὅμοιος, οία, οιον, et ὅμοιος, ὁ, ἡ, — ον, τό, [semel in N. T. Apoc. 4, 3. Vid. *Buttmanni* gramm. p. 246 sq. *Winerus* de soloecismis in apocal. Ioann. et eiusd. Gramm. N. T. p. 33. coll. ὅσιος] seq. dativo, rarius (in N. T. semel Io. 8, 55.) cum genitivo, 1) *similis*, et quidem a) *similis* natura, factis, virtute, genere Io. 9, 9. Act. 17, 29. Gal. 5, 21. Sap. 7, 4. 15, 16. Sir. 30, 4. 1 Macc. 9, 29. — externa specie, similis adspectu, (ὅμοιος ὁράσει, Apoc. 4, 3.) Apoc. 1, 13. 15. 2, 18. 4, 3. 6 sq. 9, 7. 10. 19. 11, 1. 13, 2. 11. 14, 14. 16, 13. 21, 11. 18. (LXX דָּמָה Cant. 2, 9. Dan. 3, 26. 7, 5. — externa sorte, 1 Io. 3, 2. ὅμοιοι αὐτῷ, eadem qua ille felicitate gaudebimus. — b) *comparandus*, de eo, qui aliquo modo alterius imaginem refert; Matth. 11, 16. 13, 31. 33. 44—47. 52. 20, 1. Luc. 6, 47—49. 7, 31 sq. 12, 36. 13, 18—21. (Iob. 41, 25. pro מְשָׁל.) — 2) *par*, i. e. a) pari *natura*, Iudic. v. 7. τὸν ὅμοιον τούτοις τρόπον pari modo ac illi. (Sap. 18, 11. ὁμοίᾳ δίκῃ.) Hinc ὁ ὅμοιός τινι, et τινός, *alicui par, seines Gleichen*, Sir. 13, 15. πᾶν ζῶον ἀγαπᾷ τὸ ὅμοιον αὐτῷ. Sir. 27, 9. 28, 4. ἐπ' ἄνθρωπον, ὅμοιον αὐτῷ, οὐχ ἔχει ἔλεος; — (LXX pro מִין Lev. 11, 14—16. Deut. 14, 13 sqq.) Sic semel in N. T. Io. 8, 55. ἔσομαι ὅμοιος ὑμῶν, ψεύστης, essem vobis par, videlicet mendax. (Sir. 13, 15. τῷ ὁμοίῳ αὐτοῦ προςκολληθήσεται ἀνήρ.) — b) pari *auctoritate, dignitate*, Matth. 22, 39. Marc. 12, 31. (Sir. 44, 19. ὅμοιος ἐν τῇ δόξῃ. Ies. 14, 14. — c) pari virtute et potentia,

*aequiparandus*, Apoc. 13, 4. τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ. ib. 18, 18. (Gen. 2, 20. βοηθὸς ὅμοιος αὐτῷ, hebr. כְּנֶגְדּוֹ. Ioseph. ant. 8, 14. 1. οὐκ ὢν ὅμοιος αὐτῷ τῇ στρατιᾷ.) *.

Ὁμοιότης, τητος, ἡ, (ab ὅμοιος) 1) *similitudo*; Hebr. 4, 15. καθ᾽ ὁμοιότητα secundum parem nobiscum naturam, pariter uti nos. LXX Gen. 1, 11. pro מִין, genus, species. — 2) obiective: *imago similis*; Hebr. 7, 15. κατὰ τὴν ὁμοιότ. Μελχ. ad exemplar Melchisedeci. (4 Macc. 15, 4. „infantes ψυχῆς τε καὶ μορφῆς [parentum] ὁμοιότητα referentes.“ Sap. 14, 19. ἐξεβιάσατο τῇ τέχνῃ τὴν ὁμοιότητα [simulacrum principis] ἐπὶ τὸ κάλλιον.)

Ὁμοιόω, ῶ, f. ώσω, (ab ὅμοιος) — LXX pro דָּמָה — 1) *similem facio*; passiv. *similis fio*; a) de forma externa, Act. 14, 11. οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις. (Ies. 40, 18. τίνι ὡμοιώσατε κύριον. ib. v. 25. 46, 5.) — b) de fatis, et conditione, Rom. 9, 29. ὡς Γόμοῤῥα ἂν ὡμοιώθημεν. (Ies. 1, 9.) Hebr. 2, 17. Ps. 144, 5. — c) de moribus, Matth. 6, 8. μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς. (Sir. 13, 1. ὁ κοινῶν ὑπερηφάνῳ ὁμοιωθήσεται αὐτῷ. Ps. 49, 12. 1 Macc. 3, 4.) — 2) *comparo, similem iudico*, Matth. 7, 24. ὁμοιώσω αὐτόν. ib. 11, 16. Marc. 4, 30. Luc. 7, 31. Thren. 2, 13. Sap. 7, 10. passiv. *comparandus est*; Matth. 25, 1. 7, 26. 13, 24. 18, 23. 22, 2. (Ps. 40, 7. 89, 7. Ezech. 31, 18. Cant. 2, 17. 7, 7. 8. Sir. 25, 14.) *.

Ὁμοίωμα, τος, τό, (ab ὁμοιόω, perf. pass. ὡμοίωμαι) — LXX pro דְּמוּת, צֶלֶם, תַּבְנִית, תְּמוּנָה — 1) *forma, figura similis*, Apoc. 9, 7. τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοια ἵπποις. (coll. Ioel. 2, 7.) Ezech. 1, 5. 26. 2, 1. 10, 1. 8. Ps. 106, 21. Deut. 4, 16. 17. 18. 1 Macc. 3, 49. Ies. 40, 18. — 2) *similitudo, conformitas*; sic in Pauli scriptis, qui ὁμοίωμα cum alio substantivo ita coniungit, ut sit pro adiectivo ὅμοιος, *similis, par*, Rom. 1, 23. ἐν ὁμ. εἰκόνος, pro ἐν εἰκόνι ὁμοίᾳ. Rom. 5, 14. ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδάμ, qui non peccarunt pari modo uti Adamus. ib. 6, 5. τῷ ὁμ. τοῦ θαν. αὐτοῦ i. e. θανάτῳ ὁμοίῳ τῷ θανάτῳ αὐτοῦ. ib. 8, 3. ἐν ὁμ. σαρκὸς ἁμαρτ. pro ἐν σαρκὶ ὁμοίᾳ τῇ σαρκὶ τῆς ἁμαρτίας. Phil. 2, 7. ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπου, i. e. ἀνθρώπῳ ὅμοιος, hominibus par, homo; nisi hic sensu primo est intelligendum, forma hominis indutus. *.

Ὁμοίως, (ab ὅμοιος) *similiter, pariter*; Matth. 22, 26. 26, 35. 27, 41. Marc. 15, 31. Luc. 5, 10. 33. 10, 32. 13, 5. 31. 22, 36. Rom. 1, 27. Iac. 2, 25. 1 Petr. 3, 1. 5, 5. Iud. v. 8. Apoc. 2, 15. ubi *Griesb.* ὁμοίως pro ὃ μισῶ. — *eodem modo, quoque*, in nectendis similibus, Marc. 4, 16. Luc. 17, 28. Io. 5, 19. 6, 11. 21, 13. Hebr. 9, 21. Apoc. 6, 12. — *vicissim*, Luc. 6, 31. 16, 25. 1 Cor. 7, 3. 4. 22. 1 Petr. 3, 7. — ὁμοίως ποιεῖν pro τὸ ὅμοιον ποιεῖν, Luc. 3, 11. 10, 37. —

(Prov. 19, 29. Esth. 1, 18. Ezech. 45, 11. Tob. 12, 2. Sap. 11, 11.) *.

῾Ομοίωσις, εως, ἡ, (ab ὁμοιόω) propr. comparatio, assimilatio; *imago*, *similitudo*, *effigies*. Semel Iac. 3, 9. quae repetita sunt e Gen. 1, 26. ubi LXX pro כִּדְמוּת. LXX pro דְּמוּת Ps. 58, 4. Ezech. 1, 10. Dan. 10, 16. et תַּבְנִית Ezech. 8, 10. coll. 28, 12.

῾Ομολογέω, ῶ, f. ήσω, (ab ὁμόλογος, eadem dicens, consentiens, quod ex ὁμοῦ et λέγω) 1) pariter dico, eadem loquor; — consentio, eadem profiteor, Ioseph. ant. 8, 6. 2. (Etiam: conditionem accipio, Ioseph. ant. 8, 5. 3.) — 2) *promitto* roganti, spondeo, Matth. 14, 7. (Ioseph. ant. 6, 2. 5. 8, 4. 3. 18, 6. 3. vid. etiam *Loesner*. p. 133. ὁμολογοῦντες sponsores, Ioseph. ant. 12, 4. 4.) LXX pro נָדַר, voveo, Ier. 44, 25. et pro נִשְׁבַּע Ier. 44, 26. — 3) omissa consensus notione: *palam profiteor;* Matth. 7, 23. Io. 12, 42. Act. 23, 8. Rom. 10, 9. 10. στόματι ὁμολογεῖται, ore profitendus, professione agnoscendus. 1 Tim. 6, 12. Hebr. 11, 13. 1 Io. 4, 2. 3. 15. 2 Io. v. 7. — ὁμολογ. Χριστόν, profiteri publice, Iesum esse Messiam Io. 9, 22. Opponitur τῷ ἀρνέομαι, abnego Christum„ Matth. 10, 32. 33. Luc. 12, 8. 9. Tit. 1, 16. 1 Io. 2, 23. — ῾Ομολογ. ἔν τινι, Matth. 10, 32. Luc. 12, 8. hebraismus est, ubi הוֹדָה sequitur vel בְּ, Iob. 40, 14. vel לְ, 1 Chron. 16, 35. Ps. 75, 2. etiam עַל, Nehem. 1, 6. 9. 12. Ps. 32, 5. (unde Sir. 4, 26. ὁμολογῆσαι ἐφ᾽ ἁμαρτίαις σου.) — Notione profitendi legitur etiam Sap. 18, 13. 2 Macc. 6, 6. Ioseph. ant. 10, 9. 3. 15, 5. 3. — *confiteor*, Act. 24, 14. 1 Io. 1, 9. τὰς ἁμαρτίας (Sir. 4, 29.) — Sensu *laudandi*, ad imitationem hebr. הוֹדָה (Iob. 40, 9. Ps. 43, 4. 5.) Hebr. 13, 15. χειλέων ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ, nomen, dignitatem eius palam profitentium. (3 Esdr. 9, 8. δότε ὁμολογίαν καὶ δόξαν κυρίῳ.) *.

῾Ομολογία, ας, ἡ, (ab ὁμολογέω) 1) assensus, consensus; — 2) *promissio*, *sponsio*, a) quae *datur*, 2 Cor. 9, 13. ὑποταγὴ τῆς ὁμολογίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον, obedientia, quam spopondistis evangelio. (LXX pro נֶדֶר Lev. 22, 18. Ier. 44, 25. et נְדָבָה Deut. 12, 6. 7. Ezech. 46, 13. Amos. 4, 5. — De conditionibus, quibus urbs obsessa traditur, Ioseph. de bell. 4, 2. 2. et prooem. ad bell. §. 8. Thucyd. 3, 90.) — b) quae *accipitur*, Hebr. 3, 1. 4, 14. 10, 23. ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος, promissa bona, quae speramus. (alii hic: religio). — 3) *publica professio*, 1 Tim. 6, 12. 13. **.

῾Ομολογουμένως, (ab ὁμολογέω) adv. *sine controversia*, *omnium consensu*, *opinione;* 1 Tim. 3, 16. ὁμολογουμένως μέγα ἐστί, omnium opinione s. consensu gravissimum habetur. (Ioseph. ant. 2, 9. 6. ἦν ὁμολογουμένως Ἑβραίων ἀρι-

στος. Id. ant. de vita §. 11. etiam 4 Macc. 6, 31. 7, 16. Polyb. 1, 14. Plutarch. Timol. 1.) *.

Ὁμότεχνος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ὁμός, coniunctus, et τέχνη) *eandem artem exercens*; Act. 18, 3. διὰ τὸ ὁμότεχνον εἶναι, quia eiusdem erat opificii. (Ioseph. ant. 8, 13. 4. τοὺς ὁμοτέχνους αὐτοῦ. Herodot. 2, 98.) *.

Ὁμοῦ, (ab ὁμός, coniunctus) adv. *iunctim*; i. e. a) *eodem loco*; Io. 21, 2. — b) *simul, una, pariter*, Io. 4, 36. 20, 4. — LXX pro כְּאֶחָד Esdr. 2, 6. πᾶσα δὲ ἡ ἐκκλησία ὁμοῦ. pro יַחַד Iob. 34, 29. vid. Sir. 22, 25. 2 Macc. 8, 14. 11, 8. Test. XII. Patr. p. 637. πάντες ὁμοῦ. 4 Macc. 8, 28. Ioseph. ant. 5, 1. 15. ὁμοῦ γυναιξὶ καὶ τέκνοις.) *.

Ὁμόφρων, ονος, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ὁμός, similis, par, et φρήν, mens) *idem sentiens, unanimis, concors*; 1 Petr. 3, 8. (τὸ αὐτὸ φρονοῦντες, Rom. 12, 16.) *.

Ὀμόω, vid. Ὄμνυμι.

Ὅμως, coniunct. *tamen*; i. e. a) tamen, *jedoch*, (2 Macc. 2, 27. 15, 5. Sap. 13, 6. 4 Macc. 15, 11.) — ὅμως μέντοι, *veruntamen, nihilominus*, Io. 12, 42. (Herodot. 1, 189. Plutarch. Timol. c. 5. Ioseph. ant. 5, 8. 3. coll. *Viger.* p. 428 sq. — b) *tamen* i. e. *certe, wenigstens*; sic intelligendum videtur in locis Paulinis, Gal. 3, 15. et 1 Cor. 14, 7. (Ioseph. de vita §. 29. θανεῖν μὲν οὐ παραιτοῦμαι, βούλομαι δὲ ὅμως πρὸ τοῦ τελευτῆσαι τὴν ἀλήθειαν φράσαι πρὸς ὑμᾶς.) — 1 Cor. 14, 7. alii ὅμως putant esse pro ὁμῶς, *similiter*; cum quo nonnunquam vices suas commutat, vid. *Schäfer* ad Greg. Cor. p. 631. Eodem sensu legitur 4 Macc. 13, 26., ubi vero alii codd. ὁμοίως. *.

Ὄναρ, τό, nomen indeclinab., cuius tantum nominativus et accusativus legitur, reliqui casus ab ὄνειρος ducuntur; *somnium*; Hesych. ὄναρ· καθ' ὕπνον φαντασία. — In N. T. non nisi apud Matthaeum, qui utitur locutione: κατ' ὄναρ, *in somnio*, hebr. בַּחֲלוֹם, quod LXX verterunt καθ' ὕπνον, Gen. 20, 6. 31, 11. 24. et ἐν ὕπνῳ, Gen. 20, 3. 1 Reg. 3, 5. — Matth. 1, 20. 2, 12. 13. 19. 22. 27, 19. (Observarunt grammatici, Phrynichus, Thom. Mag., Suidas, antiquiores Graecos non κατ' ὄναρ sed ὄναρ simpliciter dixisse; legitur autem κατ' ὄναρ apud seriores, ut Iamblich. de Myst. Aegypt. 3, 3. Strab. 4, 1. 4. Diog. Laert. 10, 32. coll. *Kypk.* I. p. 3.) *.

Ὀνάριον, ίου, τό, (diminutiv. ab ὄνος) *asellus*. Io. 12, 14. coll. v. 15. πῶλον ὄνου. (Athen. 13. p. 582.) *.

Ὀνειδίζω, f. ίσω, (ab ὄνειδος) — LXX pro חֵרֵף et aliquoties (Ps. 35, 8. Ies. 54, 4. Ier. 15, 9. pro חָפֵר — 1) *vitupero, exprobro, incuso*; seq. accusativo et personae et rei vituperatae, diciturque a) de iusto vituperio, Matth. 11, 20. Marc. 16, 14. (2 Macc. 7, 24. Sap. 2, 12. Sir. 8, 5. Ioseph. ant. 4, 8. 2.) — b) de iniusto, ubi est *convicior, con-*

*vitiis proscindo, cavillor, dicta iacio in aliquem*, Matth. 5, 11. 27, 44. Marc. 15, 37. Luc. 6, 22. Rom. 15, 3. (Ps. 69, 9.) 1 Tim. 4, 10. 1 Petr. 4, 14. (1 Sam. 17, 10. 21, 21. 23, 9. Ps. 42, 14.) 1 Tim. 4, 10. 1 Petr. 4, 14. (Sir. 41, 7. πατρὶ ἀσεβεῖ μέμψεται τέκνα, ὅτι δι' αὐτὸν ὀνειδισθήσονται. Iudic. 8, 15.) — 2) *exprobro beneficia*, vorrücken; Iac. 1, 5. (Sir. 41, 29. μετὰ τὸ δοῦναι μὴ ὀνείδιζε. ib. 20, 14. ὀλίγα δώσει καὶ πολλὰ ὀνειδίσει, ib. 18, 18. *Raphel.* e Polyb. p. 689. Ioseph. de bell. 1, 12. 1.) *.

Ὀνειδισμός, οῦ, ὁ, (ab ὀνειδίζω) *vituperium, convicium, opprobrium*; Rom. 15, 3. (Ps. 69, 9.) 1 Tim. 3, 7. Hebr. 10, 33. — ὀνειδισμὸς τοῦ Χριστοῦ, Hebr. 11, 26. convicia, qualia etiam Christus pertulit. Respicit ad convicia, quibus Moses in deserto a populo Israelitico saepius proscindebatur, pariter ut post eum Christo a pharisaeis et legis peritis accidit. ib. 13, 13. τὸν ὀνειδ. αὐτοῦ (Christi) φέροντες, nos conviciis et opprobrio ad exemplum Christi (Phil. 2, 7. Hebr. 12, 3.) subiicientes. (Ps. 69, 10.) — (LXX pro חֶרְפָּה Ios. 5, 9. Neh. 1, 3. 4, 4. Ps. 74, 23. Ier. 24, 9. Ezech. 5, 14. et passim. Etiam pro כְּלִמָּה Ezech. 34, 29. 36, 6. coll. Sap. 5, 3. Sir. 23, 18.) *.

Ὄνειδος, εος, ους, τό, (ab ὄνομαι, vitupero, convicior) propr. fama mala; *ignominia, dedecus, probrum, opprobrium*. Semel Luc. 1, 25. de opprobrio sterilitatis, quae apud Israelitas uxori dedecori erat (vid. Gen. 16, 5. 30, 23. Ies. 3, 28. Tob. 3, 9.) — LXX pro חֶרְפָּה Gen. 30, 23. 1 Sam. 11, 2. Ps. 22, 6. 31, 14. et saepius; etiam pro כְּלִמָּה Prov. 18, 3. Ies. 30, 3.

Ὄνημι, stirps inusitata in praesenti, pro qua dicitur ὀνίνημι, f. ὀνήσω, iuvo, utilis sum; medium: ὀνίναμαι, *iuvor, utilitatem percipio*, seq. genitivo; aor. 2. optat. ὀναίμην, (de quibus formis vid. quae habet *Lobeck.* ad Phrynichum p. 12 sq.) — Phil. v. 20. ἐγώ σου ὀναίμην, velim a te iuvari. Hesych. ὀναίμην· τύχοιμι, ἀπολαύσαιμι, ὠφεληθείην. (Sir. 30, 2. ὁ παιδεύων τὸν υἱὸν αὐτοῦ ὀνήσεται ἐπ' αὐτῷ. Xenoph. Anab. 3, 1. 38. 7, 1. 14.) **.

Ὀνήσιμος, ου, ὁ, (propr. *utilis*, ab ὄνημι) *Onesimus*, nom. propr. viri christiani, servi Philemonis; Col. 4, 9. Phil. v. 10. *.

Ὀνησίφορος, ου, ὁ, (propr. utilitatem afferens) *Onesiphorus*, nom. propr. viri, 2 Tim. 1, 16. 4, 19. *.

Ὀνικός, ή, όν, (ab ὄνος) *asinarius*. Bis in N. T. Matth. 18, 16. Luc. 17, 2. μύλος ὀνικός. vid. *Μύλος*. Caeterum etiam codd. Marc. 9, 42. μύλος ὀνικος pro λίθος μυλικός.

Ὄνομα, τος, τό, — LXX hebr. שֵׁם — nostris et graecis scriptoribus est 1) *nomen*, quo aliquis s. aliquid vocatur, Name, Benennung; Matth. 1, 21. 23. 25. Marc. 3, 16. 17.

Luc. 1, 5. et saepius. — ᾧ ὄνομα, qui vocatur; potissimum apud Lucam e. g. c. 2, 25. 8, 41. 24, 13. 18. Act. 13, 6. — ὀνόματι, nomine, praeter Matth. 27, 32. Matth. 5, 21. tantum apud Lucam, ut 16, 20. Act. 5, 1. 8, 9. (Act. Thom. §. 2.) — κατ' ὄνομα nominatim, singuli, Io. 10, 3. 3 Io. v. 15. (Gen. 23, 13. Ioseph. ant. 4, 6. 10. πρὸς ὄνομα.) — ἐπὶ s. ἐν τῷ ὀνόματι Χριστοῦ, a) nomen Christi usurpantes, de impostoribus, Matth. 24, 5. Marc. 13, 6. Luc. 1, 59. 21, 8. — b) Iesu nomen interponentes, de iis, qui Iesu nomine interposito vel docent, Luc. 24, 47. Act. 4, 17. 5, 28. 40. vid. Ἐπί, — vel miracula patrant; Matth. 7, 22. Marc. 9, 38. 39. 16, 17. Luc. 9, 49. 10, 17. Act. 3, 6. 4, 7. 10. 30. 16, 18. Iac. 5, 14. Solebant enim, qui miracula patrabant, eius, cuius vi agebant, nomen solemni modo pronuntiare, vid. Act. 19, 13. Ioseph. ant. 8, 2. 5. ubi, qui daemones eiiciebant, dicuntur Salomonis nomen formulasque, quas ille composuisse credebatur, pronuntiasse.

2) ut Latin. nomen, fama (ὄνομα καλόν Prov. 22, 7. Eccles. 7, 1. ὄνομα πονηρόν, Deut. 22, 14. 19.), Marc. 6, 14. (1 Chron. 14, 17. 1 Reg. 1, 47. 1 Macc. 8, 10.)

3) nomen, i. e. titulus, praedicatum, Matth. 10, 41. εἰς ὄνομα προφήτου, tanquam prophetam. ib. v. 42. c. 18, 5. ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, tanquam sit meum, adsecla meus. Marc. 9, 37. v. 41. ubi clarius dicitur ἐν ὀνόματι, ὅτι Χριστοῦ ἐστε. Luc. 9, 48. (Ioseph. ant. 12, 4. 1. φέρνης ὀνόματι, dotis nomine.) Act. 18, 25. ζήτημα περὶ ὀνομάτων, de titulis (velut Messiae). Hebr. 1, 4. ὄνομα, nimirum τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, qui titulus multo praestantior est titulo ἀγγέλου, ministri. Apoc. 3, 1. ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῇς, diceris vivere. (Ioseph. ant. 8, 13. 6. τοὺς δ' ἄλλους (θεοὺς) ὀνόματα πεποιημένα, nomine tantum esse Deos.) Apoc. 13, 1. ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ὀνόματα βλασφημίας. ib. 17, 3. (Hinc etiam de genere rei, Sap. 18, 12. ἐν ἑνὶ ὀνόματι θανάτου. Ioseph. ant. 11, 3. 3.)

4) ἐν ὀνόματι, iussu, auctoritate, Matth. 21, 9. ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου. 23, 39. Marc. 11, 9. Luc. 13, 35. 19, 38. Io. 5, 43. 12, 13. 10, 25. 1 Cor. 5, 4. 2 Thess. 3, 6. (Ioseph. ant. 14, 8. 3. ἐξ Ἀσινίου ὀνόματος.) — etiam omisso ἐν, Iac. 5, 10. — (Eodem sensu ἐκ τοῦ ὀνόματός τινος, Ioseph. ant. 7, 1. 5. 8, 13. 8.)

5) ut Latinor. nomen, (Liv. 1, 10. „nomen Caeninum" pro Caeninenses) inservit periphrasi personae, sed sine ulla emphasi, ut sit caput, homo; Act. 1, 15. ὄχλος ὀνομάτων ὡς ἑκατόν. Apoc. 3, 4. ἔχεις ὀλίγα ὀνόματα ἃ οὐκ ἐμόλυναν. Apoc. 11, 13. ὀνόματα ἀνθρώπων χιλιάδες. Num. 26, 53. κληρονομεῖν ἐξ ἀριθμοῦ ὀνομάτων, secundum numerum capitum. ib. v. 55. Ioseph. ant. 1, 19. 9. pecora ἐπ' ὀνόματι τῷ Ἰακώβου τικτόμενα, Iacobo nata.)

6) Ex hebraico dicendi cogitandique genere ὄνομα emphatice dicitur, ita ut non solum inserviat simplici periphrasi subiecti, sed simul eius *dignitatem*, *honorem*, *maiestatem* indicet, qua *veneratione* dignum est, vel dignum ab hominibus habetur. Vix autem vertendo satis reddi potest eius vis, nisi vertere velis: *nomen venerandum*, *numen*. Monendum autem est, nostros scriptores ὄνομα ita non usurpare nisi de illis, quibus veneratio debetur, vel qui venerandi putantur. Ita dicitur a) *absolute*, Eph. 1, 21. παντὸς ὀνόματος, cuiuscunque naturae venerandae. Act. 4, 12. οὔτε γάρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον nec alius ullus, cui veneratio debetur. Phil. 2, 9. τὸ ὄνομα ὑπὲρ πᾶν ὄνομα. (coll. Exod. 34, 14. ὁ γὰρ κύριος ὁ Θεὸς, ζηλωτὸν ὄνομα, Θεὸς ζηλωτής ἐστι.) Fortasse huc etiam pertinet Hebr. 1, 4. (Act. Thom. §. 27. Spiritus sanctus dicitur τὸ ἅγιον ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα.) — b) ὄνομά τινος, vel Θεοῦ, vel Χριστοῦ, vel τοῦ ἁγίου πνεύματος, i. e. α) *nomen venerandum, colendum*; ἅγιον τὸ ὄνομα, ut plenius legitur Luc. 1, 49. (De sanctitate nominis Dei (יְהוָה) vid. Exod. 3, 15. 6, 3. 9, 17. Lev. 18, 21. 19, 12. 22, 2. 32. coll. *Buxtorf*. lex. talm. p. 2431 sqq.) — Sic in locutionibus: ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου, reverenter usurpetur nomen tuum venerandum, Matth. 6, 9. Luc. 11, 2. (Exod. 20, 7. οὐ λήψῃ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου τοῦ Θεοῦ σου ἐπὶ ματαίῳ. Deut. 5, 11.) — δοξάζειν, φανεροῦν τὸ ὄνομά τινος, dignitatem, numen, Io. 12, 28. 14, 13. 17, 6. 26. 2 Thess. 1, 12. Apoc. 15, 4. — βαπτίζειν εἰς τὸ ὄνομά τινος, baptismo adstringere aliquem ut colat numen Dei, Christi, Matth. 28, 19. Act. 19, 5. 1 Cor. 1, 13. 16. — ex hebraismo etiam ἐν τῷ ὀνόματί τινος, Act. 10, 48. et ἐπὶ τῷ ὀν. τ. Act. 2, 38. 8, 16. — ἐπικαλεῖν τὸ ὄνομα, invocare nomen colendum, i. e. colere, Act. 2, 21. 9, 14. 21. 22, 16. Rom. 10, 13. 1 Cor. 1, 2. (Deut. 32, 3. 1 Reg. 18, 25. 26. 31.) Item: ὀνομάζειν τὸ ὄνομά τινος, 2 Tim. 2, 19. — πιστεύειν εἰς τὸ ὄν. Χριστοῦ, persuasum habere, Iesum esse Messiam, Io. 1, 12. 2, 23. 3, 18. 1 Io. 3, 23. 5, 13. Act. 3, 16. πίστις τοῦ ὀνόματος pro εἰς τὸ ὄνομ. — βλασφημεῖν τὸ ὄν. (nomen i. e. numen) κυρίου, Rom. 2, 24. Apoc. 13, 6. 16, 9. (2 Macc. 8, 4.) Vid. etiam Matth. 12, 21. (Ps. 33, 21. Ies. 26, 8.) Io. 20, 31. Act. 9, 15. 10, 43. 15, 14. λαὸν ἐπὶ τῷ ὀνόμ. αὐτοῦ, populum cui tribuitur nomen venerandum Dei, cf. v. 17. ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου. c. 19, 17. Rom. 1, 5. 15, 9. (Ps. 18, 53.) 1 Cor. 1, 11. 6, 11. Hebr. 2, 12. 6, 10. 13, 15. 1 Io. 2, 12. Apoc. 11, 18. — (Vid. e V. T. Deut. 18, 7. λειτουργεῖν τῷ ὀν. κυρίου. Ps. 69, 42. οἱ ἀγαπῶντες τὸ ὄνομά σου. 1 Reg. 8, 16. οἶκον τοῦ εἶναι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ. Ezech. 43, 7. 2 Sam. 7, 13. 1 Reg. 7, 26. Tob. 13, 11. — Zach. 13, 2. ἐξολοθρεύω τὰ ὀνόματα εἰδώλων. Zeph. 1, 4. ἐξαρῶ τὰ ὀνόματα τῆς βαάλ, καὶ τὰ ὀνό-

ματα τῶν ἱερῶν.) — — β) ὄνομα Χριστοῦ ex adiuncto est: nomen venerandum Messiae, quatenus illud eius asseclae profitentur, *professio, Iesum esse Messiam, veneratio Iesu in professione religionis conspicua, religionis confessio*; Matth. 10, 22. μισούμενοι διὰ τὸ ὄνομά μου, quia, me Messiam esse confessuri estis. c. 24, 9. Luc. 21, 17. Io. 15, 21. Apoc. 2, 3. — ἕνεκεν τοῦ ὀνόμ. μου, Luc. 21, 12. Act. 19, 29. — Matth. 18, 20. συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα ad profitendum nomen meum. 1 Petr. 4, 14. ἐν ὀν. Χρ. quia Christum profitemini. — παῤῥησιάζειν ἐν τῷ ὀν. τοῦ Ἰησοῦ in confessione, Act. 9, 27. 28. — ὑπὲρ τὸ ὄν. τοῦ κυρ. Act. 21, 13. 15, 26. 5, 41. 3 Io. v. 7. — κρατεῖν τὸ ὄν. Χρ. constantem esse in professione etc. Apoc. 2, 13. 3, 8. — In Lucae et Ioannis scriptis ὄνομα Χριστ. etiam est *causa Christi*, videlicet quod annuntiatur et habetur Messias colendus; Act. 3, 16. 26, 9. πρᾶξαι ἐναντία πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ. c. 8, 12. τὰ τοῦ ὀνόματος Χριστοῦ. Sic apud Ioannem αἰτεῖν ἐν τῷ ὀν. Χριστοῦ, precari ad causam Christi promovendam, c. 14, 13. 14. 15, 16. 16, 23. 24. 26. ib. 14, 26. ἐν τῷ ὀν. μου, ad rem meam ulterius promovendam.

7) Restant loca dubiae explicationis a) Luc. 6, 22. vid. Ἐκβάλλω. — b) Io. 17, 11. τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου, ᾧ (quod est pro ὃ) δέδωκάς μοι, ubi ὄνομα patris vix aliud esse potest quam *doctrina*, qua Iesus (vid. c. 17, 6. 26.) patris maiestatem hominibus manifestavit. Confirmatur haec explicatio iis, quae v. 6. 8. 12. 14. leguntur. Si autem pro ᾧ cum textu vulgari legas οὓς, τηρεῖν ἐν τῷ ὀνόμ. est: constantes facere in colendo Deo.

Ὀνομάζω, f. άσω, (ab ὄνομα) 1) *nomino*, i. e. a) *nomen alicuius pronuntio*; Act. 19, 13. ὀνομάζειν τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου, pronuntiare nomen Christi. (Lev. 24, 16. pro נָקַב. Ios. 23, 7. Sir. 23, 10.) Eadem locutio ex hebraismo est: *colere numen*, 2 Tim. 2, 19. vid. Ies. 26, 13. Ier. 20, 9. ubi ponitur pro hebr. זָכַר. — b) *voco, nomen indo*, Luc. 6, 13. οὓς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασε. ib. v. 14. LXX pro קָרָא Gen. 26, 18. Ier. 25, 29. Sap. 2, 13. — passivum: *nomen gero*, Eph. 3, 15. ἐξ οὗ (patre coelesti) πᾶσα ἡ πατριὰ ὀνομάζεται. (Xen. Mem. 4, 5. 12.) 1 Cor. 5, 11. ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος, quanquam fratris nomen gerit. — 2) ὀνομάζεσθαι audior, i. e. a) *celebror*, Rom. 15, 20. ὅπου ὠνομάσθη Χριστός, ubi iam celebratur nomen Christi. cf. 1 Macc. 3, 9. ὠνομάσθη ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. ib. 14, 10. cf. *Kypkii* obss. II. p. 189. — b) *audior* i. e. *sum*; Eph. 1, 21. ὀνομαζόμενον, quod audiatur, sil. Eph. 5, 3. μηδὲ ὀνομαζέσθω, ne audiatur, ne nomine quidem adsit. [1 Cor. 5, 1.] — coll. Esth. 9, 5. ὀνομασθῆναι (hebr. שֵׁמַע) ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ.

Ὄνος, ου, ὁ, ἡ, *asinus, asina*; Matth. 21, 2. 5. 7.

Luc. 13, 15. 14, 5. Io. 12, 15. — LXX pro אָתוֹן חֲמוֹר, Gen. 49, 11. Num. 22, 21. 2 Sam. 16, 1. 17, 23. — Asinis in oriente, ubi nostris sunt multo nobiliores, vehuntur etiam divites et magnates quique. Num. 22, 21 sqq. Gen. 22, 3. 1 Sam. 25, 42. 1 Reg. 13, 24. 27 sq. Exod. 4, 20. Iudic. 5, 10. *.

"Ὄντως, (a particip. ὤν, ὄντος) adverb. *vere*, *revera*, *profecto*, excluditque falsum, fictitium, id quod nomen tantum habet nec vero naturam. Marc. 11, 32. ὄντως προφήτης ἦν. Luc. 23, 47. 24, 34. Io. 8, 36. 1 Cor. 14, 25. Gal. 3, 21. — Ponitur etiam inter articulum et nomen eodem sensu; ἡ ὄντως χήρα, vidua, non nomine tantum (quae viros allicere studeat) sed vere, 1 Tim. 5, 3. 5. 16. — ἡ ὄντως ζωή, vera vita; 1 Tim. 6, 19. ubi *Griesb.* ὄντως pro αἰωνίου. — LXX semel Num. 22, 37. — Sap. 17, 14. τὴν ἀδύνατον ὄντως νύκτα. Test. XII. Patr. p. 649. τὸ ὄντως καλόν. Ioseph. ant. 15, 3. 5. οἱ ὄντως βασιλεῖς. *.

"Ὄξος, εος, ους, τό, (ab ὀξύς) 1) *acetum*; — 2) *posca*, i. e. *vinum culpatum*, herbis amaris conditum, quo utebantur milites romani in castris. cf. Ulpian. 12, 23. Matth. 27, 34. 48. Marc. 15, 36. Luc. 23, 36. Io. 19, 29. 30. — LXX pro חֹמֶץ, Ruth. 2, 14. Ps. 69, 26. Prov. 25, 20.

Ὀξύς, εῖα, ύ, 1) *acutus*; — de instrumentis, Apoc. 1, 16. 2, 12. 14, 14. 17 sq. 19, 15. (Ps. 57, 6. Ies. 49, 2. Ezech. 5, 1. pro חַדָּה. Ies. 5, 28.) — (tropice de mente: sagax, Sap. 8, 12.) — 2) *celer*, *velox*, propr. Amos. 2, 15. ὀξὺς (קַל) τοῖς ποσὶν αὐτοῦ; (Herodian. 1, 9. 20. πορευομένους ὀξυτέρῳ δρόμῳ.) — tropice; *promptus*, *alacer*; Rom. 3, 15. ὀξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα. Prov. 22, 28. ὀξὺς (מָהִיר) ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ. Test. XII. Patr. p. 589. ὀξὺς ἤμην καὶ σπουδαῖος ἐν νεότητί μου. Ioseph. ant. 5, 7. 9. ὀξεῖαν ποιησάμενος τῶν πραγμάτων πρόνοιαν.) *.

Ὀπή, ῆς, ἡ, *foramen*, propr. foramen per quod videre licet, Pollux. Onom. 2, 53. ὀπή, δι' ἧς ἔστιν ἰδεῖν; unde LXX pro אֲרֻבָּה fenestra, et חוֹר quod idem significat, Cant. 5, 5. Ezech. 8, 7. — deinde de *fissuris* terrae, Iac. 3, 11. (LXX pro נִקְרַת Ezech. 33, 22. ὀπὴ τῆς πέτρας. Ioseph. ant. 9, 8. 2. de fissura locuti clausi.) — de *speluncis* in rupibus s. montibus, Hebr. 11, 38. LXX pro חֲגָוִים. Obad. v. 3. ὀπαὶ τῶν πετρῶν. Eodemque modo legitur חוֹר 1 Sam. 14, 11. Iob. 30, 6. *.

"Ὄπισθεν, (ab ἕπομαι, sequor a tergo), adverb. loci, *a tergo*, *post*; Matth. 9, 20. προσελθοῦσα ὄπισθεν. Marc. 5, 27. Luc. 8, 44. — Apoc. 4, 6. ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν, ante et retro, ab utraque parte. (LXX 2 Chron. 13, 14. ubi in textu hebr. אָחוֹר.) Apoc. 5, 1. βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ὄπισθεν, libellus ex utraque parte membranae, quum in-

teriore tum aversa et exteriore literis consitas. (Ezech. 2, 10. γεγραμμένα τὰ ἔμπροσθεν καὶ τὰ ὄπισθεν.) — Nonnunquam sequitur nomen casu genitivo, ubi ὄπισθεν est loco praepositionis: *pone, post*, hinter einem her; Matth. 15, 23. κράζει ὄπισθεν ἡμῶν. Luc. 23, 26. φέρειν ὄπισθ. τοῦ Ἰησοῦ post Iesum a tergo ferre. — LXX hoc sensu pro אַחֲרֵי Gen. 18, 10. ὄπισθεν αὐτοῦ. Ios. 6, 13. Ruth. 1, 16. 2, 7. *.

**Ὀπίσω**, (ab eodem) — LXX pro אַחַר, אָחוֹר, אַחֲרֵי, — adverbium quum loci tum temporis, quod haud raro genitivo iungitur, ubi praepositionis vices gerit. Est autem 1) *post*, et quidem a) de loco dictum, est: *a tergo, pone, post*, nostrum *hinten, hinter*, usurpaturque α) de iis, quae a tergo sunt, Luc. 7, 38. στᾶσα ὀπίσω, a tergo constitit. Apoc. 1, 10. ὀπίσω μου, a tergo. (Cant. 2, 9. ὀπίσω τοῦ τοίχους. Exod. 33, 23. ὄψει τὰ ὀπίσω μου, tergum. Gen. 19, 6.) — β) de iis, qui a tergo sequuntur alium; sic cum verbis eundi, mittendi, secum ducendi, quum sensu proprio tum translato. Sic ἀποστέλλειν ὀπίσω τινός, pone aliquem mittere, Luc. 19, 14. Ἀπέστησε λαὸν ὀπίσω αὐτοῦ, seduxit ut eum sequerentur, a partibus eius starent, Act. 5, 37. Eodem sensu ἀποσπᾶν τοὺς μαθ. ὀπ. αὐτῶν, Act. 20, 30. Ἀπέρχεσθαι (Marc. 1, 20. Io. 12, 19.), ἔρχεσθαι (Matth. 16, 24. Marc. 8, 34. Luc. 9, 23. 14, 27.) ἀκολουθεῖν (Matth. 10, 38.) ὀπίσω Ἰησοῦ, Iesum doctorem sequi, et simul eius disciplinae se addicere. Solebant enim, qui eius institutione uti volebant, sua relinquere et cum Iesu versari. Eodem sensu δεῦτε ὀπίσω μου, Matth. 4, 19. Marc. 1, 17. (2 Reg. 6, 19.) et πορεύεσθαι, Luc. 21, 8. 1 Macc. 2, 32. — Ex hebraismo, ubi verba eundi ad vitae rationem transferuntur, ire post alium etiam est, eum sequi cogitando agendoque: 2 Petr. 2, 10. πορεύ. ὀπίσω σαρκός. 1 Tim. 5, 15. ἐξετράπησαν ὀπίσω τοῦ σατανᾶ. (πορεύ. ὀπίσω κυρίου, 1 Sam. 12, 14. 2 Reg. 23, 3. Deut. 4, 3. Sir. 46, 13. ὀπίσω ἁμαρτιῶν, 2 Reg. 13, 2. coll. Ezech. 20, 16. 24.) Ita quoque Apoc. 13, 3. ἐθαύμασαν (vid. θαυμάζω) ὅλη ἡ γῆ ὀπίσω τοῦ θηρίου. (1 Sam. 13, 7. πᾶς ὁ λαὸς ἐξέστη ὀπίσω αὐτοῦ. Exod. 34, 15. πορνεύειν ὀπίσω τῶν θεῶν. ib. v. 15. Levit. 17, 7. Iudic. 9, 3. ἔκλινεν ἡ καρδία αὐτῶν ὀπ. Ἀβιμέλεχ.) — γ) de iis qui a tergo *insequuntur* ut capiant; Apoc. 12, 15. ἔβαλεν ὀπίσω τῆς γυναικὸς ὕδωρ. (LXX saepissime διώκειν ὀπίσω τινός, ut Iudic. 4, 16. 1 Sam. 23, 25.) Iud. v. 7. ἀπελθοῦσαι ὀπίσω σαρκὸς ἑτέρας, qui aliorum corporibus ad voluptatem illicitam explendam volebant potiri. (Lib. Henoch. p. 180. ἐγρήγοροι ἀπεπλανήθησαν ὀπίσω αὐτῶν videlic. γυναικῶν.) — b) de tempore: *post*; ita in N. T. aliquoties ἔρχεσθαι ὀπίσω τινός, post aliquem prodire, Matth. 3, 11. Marc. 1, 7. Io. 1, 15. 27. 30. cf. Nehem. 13, 19.

ἕως ὀπίσω τοῦ σαββάτου. 1 Reg. 1, 6. 24. Eccles. 10, 14. Gen. 33, 2. Dan. 2, 39.

2) *retro, retrorsum*, nostrum *zurück*; ὕπαγε ὀπίσω μου, apage, Matth. 4, 10. (ubi *Griesb.* addidit ὀπίσω μου.) Matth. 16, 23. Marc. 8, 33. Luc. 4, 8. (1 Reg. 14, 9. ἐμὲ ἔῤῥιψας ὀπίσω σου, hebr. אַחֲרֵי גַוֶּךָ. Ies. 38, 17.) — ἀπέρχεσθαι εἰς τὰ ὀπίσω, pedem referre, retrocedere, Io. 18, 6. (Prov. 25, 9. ἀναχώρει εἰς τὰ ὀπίσω). Βλέπειν εἰς τὰ ὀπ. retrospicere, Luc. 9, 62. (Gen. 19, 17. 26. Iudic. 20, 40. 1 Sam. 24, 9.) Phil. 3, 14. τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος, quae retro sunt nil curans; imago de cursore, non retrospiciente, petita. — Στρέφειν εἰς τὰ ὀπίσω retro se vertere, Io. 20, 14. (Ps. 40, 14. 44, 10. 114, 3.) Hinc ἐπιστρέφειν ὀπίσω, Matth. 24, 18. vel εἰς τὰ ὀπίσω, Marc. 13, 16. Luc. 17, 31. ἀπέρχεσθαι εἰς τὰ ὀπίσω, Io. 6, 66. *domum reverti*. (2 Sam. 1, 22. 2 Reg. 20, 10. Ioseph. ant. 6, 1. 3. ὑπέστρεψαν ὀπίσω.) *.

Ὁπλίζω, f. ίσω, (ab ὅπλον) armis instruo; (Ioseph. vit. §. 10. Herod. 1, 13. 5.) Ὁπλίζομαι, *armis me instruo, arma induo*; in N. T. semel tropice: τὴν εὔνοιαν ὁπλίσασθε, 1 Petr. 4, 1. benevolentiam, animum Christi benevolum induite. (Ioseph. ant. 6, 9. 4. τὸν θεὸν ὅπλισμαι Dei auxilio instructus sum. 4 Macc. 13, 15. καθοπλισώμεθα τῇ παθοκρατείᾳ. Soph. Electr. v. 991. θράσος ὁπλίζεσθαι.)

Ὅπλον, ου, τό, *instrumentum*, a) proprie, potissimum ἔνδυμα πολεμικόν, ut explicat Hesychius; τὰ ὅπλα, *arma*, quibus utuntur milites; Io. 18, 3. 2 Cor. 10, 4. τὰ γὰρ ὅπλα τῆς στρατείας ἡμῶν, arma quibus pugnamus. — (LXX pro חֲנִית Ps. 57, 6. Hab. 3, 10. כְּלִי Ier. 21, 4. τὰ ὅπλα τὰ πολεμικά. Ezech. 32, 26. מָגֵן 1 Reg. 14, 28. נֶשֶׁק Ezech. 39, 9. 10. צִנָּה 1 Sam. 17, 7. שֶׁלַח 2 Chron. 32, 5. Singularis ὅπλον, Ps. 76, 3. 46, 9. 91, 4. Sap. 18, 21.) — b) metaph. *instrumentum, adiumentum*, et quidem a) transitive: per quod efficimus, operamur; Rom. 6, 13. μηδὲ παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίας (instrumenta peccati) τῇ ἁμαρτίᾳ, ἀλλὰ — ὅπλα δικαιοσύνης τῷ θεῷ. ib. 13, 12. ἐνδυσόμεθα τὰ ὅπλα τοῦ φωτός, arma lucis, i. e. adiumentum melioris cognitionis. (Prov. 14, 7. ὅπλα αἰσθήσεως χείλη σοφά, adminiculum intelligentiae sunt sermones sapientum.) — b) intransitive: adminiculum, quo tegimur et in tuto collocamur; 2 Cor. 6, 7. τὰ ὅπλα τῆς δικαιοσύνης, i. e. δικαιοσύνην ὡς ὅπλα, pietatem tanquam tutamen. (Ps. 5, 12. ὡς ὅπλῳ εὐδοκίας [i. e. εὐδοκίᾳ ὡς ὅπλῳ] ἐστεφάνωσας ἡμᾶς. Ps. 91, 5. Sap. 18, 21. τὸ τῆς ἰδίας λειτουργίας ὅπλον, προσευχὴν κομίσας. Ioseph. ant. 9, 8. 6. καὶ πατέρα τε ἀποκαλεῖν καὶ ὅπλον, patrem et praesidium Elisaeum appellare.) *.

Ὁποῖος, οἷα, οἷον, *qualis*; a) praecedente τοιοῦτος, talis — qualis, Act. 26, 29. — b) simpliciter, 1 Cor. 3, 13.

ἑκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστι, cuius qualitatis est. 1 Thess. 1, 9. Iac. 1, 24. — ὁποῖός ποτε, *quantuscunque demum;* Gal. 2, 6. *.

Ὁπότε, adv. *quum, quo tempore, quando;* seq. indicativo, si res, quae vere evenit et in facto posita narratur; semel Luc. 6, 3. — (LXX pro בְּ Ps. 3, 1. 59, 1. 60, 1. — Tob. 7, 11. Ioseph. ant. 15, 2. 7.)

Ὅπου, adverb., Latinor. *ubi.* Vid. *Viger.* p. 430 sqq. Est autem I) adv. *loci,* et indicat 1) *ubi* i. e. *quo in loco;* — usurpatur ita ut a) locus, ad quem sit referendum, antea commemoratus sit, Matth. 6, 19. τῆς γῆς ὅπου, cap. 13, 5. Marc. 2, 4. Luc. 22, 11. Io. 1, 28. 4, 20. Act. 17, 1. et passim. (LXX pro אֲשֶׁר Iudic. 18, 10. Esth. 1, 9. Esdr. 6, 1. 3 Esdr. 6, 24. — b) ut locus, in quo, omissus et cogitando addendus sit; Matth. 25, 24. θερίζων, ὅπου οὐκ ἔσπειρας. v. 26. Marc. 5, 40. εἰςπορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον. Marc. 13, 14. Io. 3, 8. 6, 62. 7, 34. 11, 32. 20, 19. Rom. 15, 20. Apoc. 2, 13. — c) ὅπου — ἐκεῖ, *ubi — ibi,* Matth. 6, 21. 24, 28. Marc. 6, 10. 55. Luc. 12, 34. 17, 37. Io. 12, 26. Iac. 3, 16. — d) ὅπου ἐάν *ubicunque,* Matth. 26, 13. Marc. 6, 56. — e) si praecessit homo, est: *apud quem, in cuius domicilio;* Matth 26, 57. πρὸς ἀρχιερέα, ὅπου — συνήχθησαν. — tropice de intimo hominis, sive eius conditione: *in quo,* Col. 3, 11. ὁ νέος ἄνθρωπος, ὅπου. — f) ex hebraismo ἐκεῖ post ὅπου pleonastice additur; Apoc. 12, 6. ὅπου ἔχει ἐκεῖ τόπον. ib. 12, 14. et similiter c. 17, 9. ὄρη, ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ' αὐτῶν. (Sic hebr. אֲשֶׁר־שָׁם Gen. 13, 3. 1 Sam. 15, 21. coll. Eccles. 9, 10. ἐν ᾅδῃ, ὅπου σὺ πορεύῃ ἐκεῖ.) — 2) *ubi* i. e. *quo, in quem locum;* (solent enim Graeci adverbia, quae proprie quietem in loco significant, etiam dicere de motu in locum, vid. *Viger.* p. 430. et ad eundem *Herm.* p. 790.) Io. 8, 21. ὅπου ἐγὼ ὑπάγω. v. 22. 13, 33. 36. 14, 4. 18, 20. 21, 18. περιεπάτεις ὅπου ἤθελες. Hebr. 6, 20. — ὅπου ἂν s. ἐάν, *in quemcunque locum, quocunque,* Matth. 8, 19. Marc. 14, 14. Luc. 9, 57. Iac. 3, 4. Apoc. 14, 4. (Ruth. 1, 16. ὅπου ἐὰν [אֶל־אֲשֶׁר] πορευθῇς, πορεύσομαι.)

II) de tempore, *ubi* i. e. *quando;* ὅπου ἄν, si quando, Marc. 9, 18. ὅπου ἂν αὐτὸν καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτόν. (Potest vero etiam verti: ubicunque locorum, i. e. nulla loci habita ratione, vid. Matth. 17, 15.) De tempore legitur etiam Ioseph. prooem. in bell. §. 6.

III) ut Latinor. *ubi* de conditione, propr. si locum habet, im Falle dass i. e. *si, quodsi,* 1 Cor. 3, 3. ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος. Hebr. 9, 16. 10, 18. 2 Petr. 2, 11. — LXX pro בְּ Prov. 26, 20. ὅπου δὲ οὐκ ἔστι δίθυμος ἡσυχάζει μάχη. (Xenoph. Cyrop. 2, 3. 11. — ὅπου γε, siquidem, 4 Macc. 14, 12. 14.)

'Οπτάνω, f. ανῶ, forma producta verbi ὄπτομαι, quae raro legitur, maxime apud seriores: conspicio; medium: *conspiciendum me praebeo, appareo,* semel Act. 1, 3. ὀπτανόμενος αὐτοῖς. LXX pro נִרְאָה 1 Reg. 8, 8. Tob. 12, 19. ubi angelus dicit: πάσας τὰς ἡμέρας ὀπτανόμην ὑμῖν, ἀλλὰ ὅρασιν ὑμεῖς ἐθεωρεῖτε. Hesych. ὀπτανόμενος· ὁρώμενος, ἐμφανιζόμενος. *.

'Οπτασία, ας, ἡ, (ab ὄπτομαι) 1) adspectus, spectaculum; nostris scriptoribus: *visio, species,* oculis oblata, ein Gesicht, Erscheinung; Luc. 1, 22. ὀπτασίαν ἑώρακεν. c. 24, 23. Act. 26, 19. οὐράνιος ὀπτασία. LXX pro מַרְאָה Dan. 9, 23. 10, 1. 7. 8. — 2) sensu transitivo: *apparitio, τὸ conspicuum fieri, apparere;* sic apud Paulum, 2 Cor. 12, 1. ὀπτασίαι κυρίου apparitiones domini, quibus sese conspicuum mihi fecit. Hoc sensu LXX de Iehovae apparitione, Mal. 3, 2. (נִרְאָה) Sir. 43, 18. — de angelo apparente Dan. 10, 16. ἐν τῇ ὀπτασίᾳ σου. Sir. 43, 2. ἥλιος ἐν ὀπτασίᾳ, quando appareret. Fragm. Esth. 14, 17. ἐν ἡμέραις ὀπτασίας μου, diebus, quibus in regis aulam prodeundum mihi est. **.

"Οπτομαι, f. ὄψομαι vid. 'Οράω.

'Οπτός, ἡ, όν, (ab ὀπτάω, asso, coquo) *assatus, coctus, tostus;* Luc. 24. 42. (Exod. 12, 8. Ies. 44, 16. Hesych. ὀπτός· ἑψημένος πυρί. Ioseph. ant. 3, 10. 1.) *.

'Οπώρα, ας, ἡ, (ab ὀπός succus et ὥρα tempus) 1) anni tempus, quod τὸ θέρος sequebatur, (Test. XII. Patr. p. 725.: ὀπωροφυλάκιον, ὅτι μετὰ τὸ θέρος οὐ φανήσεται) igitur calidissimum, durabatque ab ortu Sirii usque ad ortum Arcturi. Quum eo tempore fruges, potissimum arborum, maturescere solerent, ὀπώρα — 2) dicitur collective de *frugibus arborum maturis,* potissimum pomis; sic semel Apoc. 18, 14. ἡ ὀπώρα τῆς ἐπιθυμίας i. e. ἐπιθυμιτή. (Sic etiam in V. T. Ier. 40, 10. συνάγει οἶνον, καὶ ὀπώραν, καὶ ἔλαιον. ib. v. 12. 48, 32. pro קַיִץ. Test. XII. Patr. p. 624. πᾶσαν ὀπώραν καὶ πᾶν πρωτογέννημα κυρίῳ προςέφερον. Philo de Plant. Noë p. 235. Ioseph. de bell. 3, 3. 4. ib. ant. 4, 8. 21.) *.

"Οπως, 1) partic. relativa: *quomodo.* Sic, seq. indicat. aoristi semel in N. T. Luc. 24, 20. ὅπως τε παρέδωκαν αὐτόν. (Ioseph. vit. §. 76. ὅπως ἂν ἐθέλωσι, quocunque modo libuerit. Idem in prooem. ad bell. §. 2. ὅπως κατέστρεψεν. §. 6. ὅπως ἀπανέστησαν. ib. §. 7. et 8. 2 Macc. 7, 22. Xenoph. Mem. 1, 1. 11.) — 2) coniunctio, consilium, finem et eventum indicans, quare sequitur coniunctivus, apud profanos etiam optativus et futurum (de quorum usu vid. *Hermann.* ad Viger. p. 790.) quod vero in N. T. locum non habet. Est in N. T. a) *ut, quo, damit,* consilium indicans; Matth. 2, 8. 6, 2. 16. 26, 59. Marc. 5, 23. 28. Io. 11, 57. Act. 9, 2. 12. 17. 24. 20, 16. [24, 26.] 25, 26. Rom. 9, 17. 2 Cor. 8, 11.

14. Gal. 1, 4. Hebr. 2, 9. ubi ὅπως indicat consilium, quo Messias humili conditioni subiectus fuerit. c. 9, 15. (Gen. 12, 13. 29, 11. Cohel. 3, 11.) Hebr. 2, 9. 9, 15. — Sequitur α) imperativos, Matth. 5, 16. 45. 6, 4. 18. Act. 23, 23. — β) verba rogandi precandique, Matth. 8, 34. 9, 37. Luc. 7, 3. 10, 2. 11, 37. Act. 8, 15. 24. 23, 15. 20. 25, 3. 2 Thess. 1, 12. Iac. 5, 16. (Ion. 1, 6.) — γ) verba decernendi, consilia capiendi; Matth. 12, 14. συμβούλιον ἔλαβον, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσι, consilium ceperunt eum perdendi. ib. 22, 15. συμβ. ἔλ. ὅπως αὐτ. παγιδ. ἐν λόγῳ decreverunt, eum per quaestionem captiosam circumvenire. Marc. 3, 6. (Sap. 8, 18. περιῄειν ζητῶν ὅπως λάβω αὐτὴν εἰς ἐμαυτόν, pro τοῦ λαμβάνειν αὐτήν. — Alii in hisce locis ὅπως explicant: *quo modo.*) — δ) sequitur ita, ut aliquid, quod omissum est, intelligendum sit, ut τοῦτο δὲ γέγονε, τοῦτο δέ; ita in formula ὅπως πληρωθῇ, Matth. 2, 23. 8, 17. 12, 17. 13, 35. — Rom. 3, 4. ubi γένοιτο vel simile ante ὅπως intell. 1 Petr. 2, 9. ubi ἐτέθητε ante ὅπως repetendum. — Ὅπως ἄν seq. coni. Matth. 6, 5. Luc. 2, 35. Act. 3, 19. 15, 17. (Dan. 2, 18. Gen. 18, 19. 50, 20.) — ὅπως μή, *ne*, 1 Cor. 1, 29. (LXX pro לְמַעַן, *ut*, Obad. v. 9. Amos. 2, 7. Ezech. 12, 16. pro אוּלַי Ion. 1, 6.) — b) simul explicat: *ita ut*, Luc. 16, 26. Philem. v. 6. — de *eventu*: *quo fit, ut, et sic*; Matth. 23, 35. ὅπως ἔλθῃ quo eveniet ut. Luc. 2, 35. (Amos. 2, 7. Sap. 16, 28.) Act. 3, 19. ὅπως, ut tandem adveniat tempus felicissimum, quod nunc moratur propter peccata vestra. *.

Ὅραμα, τος, τό, (ab ὁράω) ut ὀπτασία 1) *adspectus, spectaculum*, id quod oculis cernitur; Matth. 17, 9. μηδενὶ εἴπητε τὸ ὅραμα (Marc. 9, 9. μηδενὶ διηγήσωνται ἃ εἶδον.) Act. 7, 31. ἐθαύμασε τὸ ὅραμα. (Exod. 3, 3. Deut. 28, 34. Sir. 43, 1. εἶδος οὐρανοῦ ἐν ὁράματι δόξης, pro ὅραμα δόξης.) — 2) *visio*, quae oculis obversatur, vel plena diei luce, vel in somnio, Act. 9, 10. 12. 10, 3. 17. 19. 11, 5. 12, 9. 16, 9. 10. 18, 9. LXX pro מַרְאָה Gen. 46, 2. חָזוֹן Dan. 8, 2. Iob. 7, 14. Gen. 15, 1. chald. חֶזְוָא Dan. 2, 19. 4, 10. 7, 2. Test. XII. Patr. p. 569. *.

Ὅρασις, εως, ἡ, (ab ὁράω) 1) visus, facultas videndi, Test. XII. Patr. p. 522. Sap. 15, 15. ὀμμάτων χρῆσις εἰς ὅρασιν. — 2) *adspectus, forma externa*, quae conspicitur, Apoc. 4, 3. ὅμοιος ὁράσει λίθῳ. (LXX pro מַרְאֶה, Iudic. 13, 6. Ezech. 1, 5. 26. 28. Dan. 5, 6. ἡ ὅρασις αὐτοῦ (chald. זִיו) ἠλλοιώθη. Sir. 11, 2. 25, 19. 41, 26.) — 3) *visio*, menti divinitus oblata, Act. 2, 17. ὁράσεις ὄψονται (Ioel. 2, 28.) Apoc. 9, 17. LXX pro חָזוֹן Ies. 1, 1. Ier. 14, 14. Thren. 2, 9. Dan. 1, 7. 8, 2. Sir. 48, 25. 49, 9. Dan. 4, 6. *.

Ὁρατός, ή, όν, (ab ὁράω, — ὥραται) spectatus, visus; — *visibilis*; Col. 1, 16. ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα. (Test. XII.

Patr. p. 528. ἀπὸ παντὸς ὁρατοῦ καὶ κεκρυμμένου θανάτου. ib. p. 532., Messias ἀποθανεῖται ἐν πολέμοις ὁρατοῖς καὶ ἀοράτοις. Iob. 37, 21. πᾶσι δὲ οὐκ ὁρατὸν τὸ φῶς. Xenoph. Cyrop. 1, 6. 2.) *.

Ὁράω, ῶ, impf. ἑώρων, perf. ἑώρακα, — ab inusitato ὄπτομαι deducitur fut. med. ὄψομαι, aor. pass. ὤφθην, fut. pass. ὀφθήσομαι, legitur etiam Luc. 13, 28. aor. medii ὠψάμην, in textu vulg., ubi vero ὄψησθε haud dubie debetur correctioni Grammaticorum propter antecedens ὅταν, et praeferenda est lectio ὄψεσθε, quae habetur in bonis codd. — LXX pro רָאָה et חָזָה — 1) video, i. e. a) visum habeo, ὄψομαι, Ps. 114, 13. Ies. 29, 18. — b) oculis cerno, conspicio; ὁράω, Luc. 1, 22. 9, 36. 16, 23. 24, 23. Hebr. 11, 27. ὡς ὁρῶν, quasi oculis eum conspiceret. 1 Io. 1, 1. ὁρῶ τοῖς ὀφθαλμοῖς, ipse video. (Iudith. 6, 27. Sir. 27, 23. 51, 6. Zach. 9, 8.) — Saepius. — ὄψομαι, Matth. 24, 30. 26, 64. 28, 7. 10. Marc. 13, 26. Luc. 3, 6. 13, 28. — et passim. — c) mente video, cognosco, ὁράω, 1 Io. 3, 6. 3 Io. 11. Iac. 2, 24. — ὄψομαι, Io. 19, 37. Rom. 15, 21. 1 Io. 3, 2. (Gen. 18, 21. 37, 19. Exod. 4, 18.) Etiam ut βλέπειν et θᾶσαι (Theocr. 10, 41.) dicitur de cognitione per auditum, et est audiendo cognosco, i. e. disco, Io. 8, 38. ὃ ἑώρακα παρὰ τῷ πατρί μου, λαλῶ. ib. 3, 11. 32. (Exod. 20, 18. πᾶς δὲ λαὸς ἑώρα τὴν φωνήν. ib. v. 22. Deut. 4, 9. τοὺς λόγους, οὓς ἑωράκασιν οἱ ὀφθαλμοί σου.) — 2) conspiciendo, i. e. experientia, consuetudine, usu cognosco; i. e. video, experior; ὁράω, Io. 8, 57. Act. 8, 23. Col. 2, 18. Hebr. 2, 8. 1 Io. 1, 2. 3. — Io. 6, 36. ἑωράκατέ με, experti estis qualis sim. — ὄψομαι, Luc. 17, 22. ὄψεσθε ἡμέρας. Io. 3, 36. ὄψεται ζωήν i. e. habebit vitam. (Ps. 49, 20. ὄψεται φῶς. Ps. 89, 47. θάνατον. Vid. etiam Εἴδον.) Io. 1, 51. μείζω τούτων ὄψει (attice pro ὄψῃ. Ezech. 8, 6. ἔτι ὄψει ἀνομίας μείζονας. ib. v. 15. 2 Reg. 3, 17. οὐκ ὄψεσθε πνεῦμα, καὶ οὐκ ὄψεσθε ὑετόν. Iob. 33, 28.) — Ὁράω, ὄψομαί τινα, a) visito aliquem, Hebr. 13, 23. (1 Sam. 20, 28. Gen. 45, 28.) — β) video aliquem, i. e. aditum ad eum habeo, eo familiariter utor, versor cum aliquo; Hebr. 12, 14. ὄψ. τὸν κύριον, Iesum olim rediturum, i. e. cum eo versabitur. — τὸν θεόν, Matth. 5, 8. ὄψονται τὸν θεόν, i. e. ad Deum admittentur, in coelum recipientur. (Stare coram rege, eum conspicere, Hebraei dicebant de familiaribus regum, 1 Reg. 10, 8. 2 Reg. 25, 19.) — ὁρᾶν τὸν θεόν, in Ioannis scriptis: consuetudine s. familiaritate experiri, qualis sit Deus, Io. 1, 18. 6, 46. 14, 7. ἑωράκατε αὐτόν, in me experti estis, qualis ille sit. ib. v. 9. 15, 24. (Tob. 4, 4. κινδύνους ἑώρακεν. Sir. 16, 6. 31, 11. 42, 21. Iob. 15, 17. de Deo Sir. 43, 31. 32.) — ὄψομαι τὸ πρόσωπόν τινος, compareo coram aliquo, aditum habeo ad eum, Apoc. 22, 4. (Exod.

23, 15. 34, 24. Deut. 31, 11. Ps. 17, 15. 63, 3. Test. XII. Patr. p. 636. πῶς ὄψομαι τὸ πρόςωπον Ἰακώβ, quo animo possem adire patrem?) — 3) imperativus: ὅρα, ut Latinor. *vide*, est etiam: *prospice*, i. e. *cura*, Hebr. 8, 5. ὅρα ποιήσῃς, cura ut facias. [Act. 22, 26.] (Exod. 4, 21. 25, 40. Tob. 12, 1.) — seq. negatione: *cave*, *cavete*, Matth. 8, 4. 9, 3. 18, 10. 24, 6. Marc. 1, 44. 1 Thess. 5, 15. — ὁρᾶτε καὶ προςέχετε, Matth. 16, 6. Marc. 8, 15. Luc. 12, 15. — ὅρα μή (intell. ποιῇς), cave, ne hoc facias, Apoc. 19, 10. 22, 9. — Eodem modo ὄψει, ὄψεσθε, Matth. 27, 4. σὺ ὄψει, tu ipse tibi consule. ib. v. 24. ὑμεῖς ὄψεσθε. Act. 18, 15. (Arrian. Epict. 2, 5. ἐποίησα ἐγὼ τὸ ἐμόν· εἰ δὲ καὶ σὺ τὸ σὸν ἐποίησας, ὄψει αὐτός.) — 4) aor. pass. ὤφθην et fut. ὀφθήσομαι, a) *conspectus sum*, *conspiciendum me praebui*, *apparui*, seq. dativo; de angelis, Luc. 1, 11. 22, 43. Act. 7, 30. 35. (Exod. 3, 2. Iudic. 6, 12.) — de Deo, Act. 7, 2. (Gen. 12, 17. 17, 1.) — de mortuis, Matth. 17, 3. Marc. 9, 4. Luc. 9, 31. — de Iesu post resurrectionem, Luc. 24, 34. Act. 9, 17. 13, 31. 26, 16. 1 Cor. 15, 5—8. 1 Tim. 3, 16. ὤφθη ἀγγέλοις, nimirum in inferno; — de Iesu olim rediturο, Hebr. 9, 28. — de aliis rebus, Act. 16, 9. Apoc. 11, 19. 12, 1. 3. (Gen. 8, 5. 9, 5ˈ. Ies. 40, 5.) — *superveniendi* sensu, Act. 7, 26. coll. 2 Reg. 14, 8. — b) *videor aliquis*, Act. 2, 3. ὤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι. (1 Macc. 6, 43.) — c) futur. pass. transitive: *apparere faciam*, *monstrabo*, Act. 26, 16. ὧν ὀφθήσομαί σοι.

Ὀργή, ῆς, ἡ, (quod deducunt ab ὀργάω, plenus sum interna vi; appetitu, impetu feror) — LXX pro אַף, חֵמָה, חָרוֹן, כַּעַס, עֶבְרָה, קֶצֶף, — 1) *ira*, Rom. 12, 19. Eph. 4, 31. Col. 3, 8. — excandescentia, 1 Tim. 2, 8. Iac 1, 19. 20. (Test. XII. Patr. p. 605. ὀργὴ ἐπιθυμίας.) — *indignatio*, Marc. 3, 5. μετ' ὀργῆς. Apoc. 6, 16. ὀργὴ τοῦ ἀρνίου. — Tribuitur in V. T. ἀνθρωποπαθικῶς etiam Deo (Exod. 4, 14. 32, 9. Num. 11, 1. 10. etiam Ioseph ant. 6, 2. 4. habet: ὀργὴ δὲ καὶ χολὸς τοῦ θεοῦ μέτεισιν); in N. T. autem ὀργή Dei tantum refertur ad peccatum, inobedientiam et est *aversatio* peccati summa; Rom. 9, 22. ἐνδείξασθαι τὴν ὀργήν, manifestare mali aversationem. Hebr. 3, 11. 4, 3. (Ioseph. ant. 8, 7. 6.) — 2) causa pro effectu; indignatio s. aversatio improbitatis pro *poena*, *castigatione* et ita ὀργή a) de poenis, quae ex lege publica infliguntur, Rom. 4, 15. ὁ νόμος ὀργὴν κατεργάζεται. ib. c. 13, 4. 5. (Demosth. p. 528. ed. *Reisk.* οὐκ ἴσην τὴν ὀργὴν ὁ νόμος ἔταξε τῷ θράσαντι, ἄν θ' ἑκών, ἄν τ' ἄκων. Alia exempla collegit *Kypk.* II. p. 158.) — b) de poenis inflictis a Deo hominibus improbis et immorigeris; Rom. 1, 18. ὀργὴ θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ. 2, 5. 8. 3, 5. Eph. 5, 6. Col. 3, 6. 1 Thess. 2, 16. Apoc. 11, 18. ἦλθεν ἡ ὀργή σου. Num. 16,

16. ἐξῆλθε γὰρ ὀργὴ ἀπὸ προςώπου κυρίου.) — Rom. 9, 22. σκεύη ὀργῆς, vasa, quibus Dei ira infundenda quasi est (Ps. 79, 6. Zeph. 3, 9. Ezech. 21, 31.) — i. e. homines poenis divinis dignissimi. Apoc. 14, 15. ποτήριον τῆς ὀργῆς; ib. cap. 16, 19. 19, 15. vid. Οἶνος. — ἡμέρα ὀργῆς, dies s. tempus poenarum infligendarum; Rom. 2, 5. Apoc. 6, 17. (Iob. 20, 28. 21, 30. Zeph. 2, 2. 3. Thren. 1, 13. cf. Ἡμέρα.) — Eph. 2, 3. τέκνα φύσει ὀργῆς, i. e. homines propter corruptam ipsorum naturam poenis Dei obnoxii, nisi hic fortasse ὀργή ex prima significatione accipiendum est: appetitus (vid. *Viger.* p. 124.) ut τέκνα φ. ὀργῆς sint: homines abrepti a cupiditatibus naturae. — ἡ μέλλουσα, s. ἐρχομένη ὀργή, poenae divinae die iudicii extremi, Matth. 3, 7. Luc. 3, 7. 1 Thess. 1, 10. (ὀργή pro poena, Ps. 89, 17. ἐπ' ἐμὲ διῆλθον αἱ ὀργαί σου. Ezech. 13, 13. Num. 16, 46. 1 Chron. 27, 24. Sir. 44, 16.) — 3) ex adiuncto: *calamitas, malum*, Luc. 21, 23. (Ies. 37, 3. 2 Chron. 32, 25. coll. Prov. 17, 26. Sir. 25, 27. 26, 8.) *miseria*; de miseria aeterna impietatis poena, Io. 3, 36. ubi ὀργή opponitur τῇ ζωῇ Rom. 5, 9. 1 Thess. 5, 9. ubi opponitur τῇ σωτηρίᾳ. (Psalt. Salom. 15, 6. φλὸξ πυρὸς καὶ ὀργὴ ἀδίκων, ignis et miseria, improbos manentia.) *.

Ὀργίζω, f. ιῶ, (ab ὀργή) ad iram excito; — in N. T. ὀργίζομαι et aor. 1. pass. ὀργίσθην, — LXX potissimum pro חָרָה, et קָצַף, aliquoties etiam pro רָגַז, 1) *ira accendor, irascor;* Matth. 18, 34. 22, 7. Luc. 14, 21. 15, 28. (Ps. 2, 12. 60, 1. 79, 5.) — seq. dativo personae, Matth. 5, 22. (Ps. 85, 5. Ies. 12, 1. Gen. 41, 10. Iob. 32, 2.) — sequente ἐπί cum dativo personae, Apoc. 12, 17. (1 Reg. 11, 9. Deut. 11, 17. 2 Chron. 16, 10. Zach. 1, 2. 15.) — 2) quum ὀργή de quovis vehementiore animi motu dicatur, ex hebraismo ὀργίζομαι passive est: *metu percellor;* Eph. 4, 26. ὀργίζεσθε καὶ μὴ ἁμαρτάνετε, metu Dei percellimini, Deum reveremini neque peccate. (Repetita sunt ex loco Ps. 4, 4. ubi legitur רִגְזוּ,. vid. *Rosenmülleri* Scholia ad h. l.) Apoc. 11, 18. καὶ τὰ ἔθνη ὠργήσθησαν, gentes (piis infensae) metu correpti sunt. (Exod. 15, 14. ubi cod. Alex. ex interpretamento ἐφοβήθησαν pro ὠργίσθησαν. Gen. 45, 24.) *.

Ὀργίλος, η, ον, (ab ὀργή) ad iram et lites praeceps, *iracundus, rixosus;* Tit. 1, 7. (LXX Prov. 22, 24. 29, 22. ἀνὴρ ὀργίλος, בַּעַל חֵמָה 21, 19. Ps. 18, 49.) *.

Ὀργυιά, ᾶς, ἡ, (ab ὀρέγω, expando) spatium, quod expansis utrimque manibus cum pectore interiecto comprehenditur, et conficit sex pedes, Latinor. *passus*, nostrum *Klafter.* (Etymol. magn.: ὀργυιά· σημαίνει τὴν ἔκτασιν τῶν χειρῶν σὺν τῷ πλάτει τοῦ στήθους, παρὰ τὸ ὀρέγειν καὶ ἐκτείνειν τὰ γυῖα, ὅ ἐστι τὰς χεῖρας.) Act. 27, 28. (Polyb. 1, 22. 4. Xenoph. Mem. 2, 3. 19.) *.

Ὀρέγω, f. ἔξω, (ab ὀργάω, interna vi tumeo, s. extendor) protendo, extendo; potissimum manus. Ioseph. de bell. 1, 2. 4. χεῖρας ὤρεγε. — Medium: manus extendo ut sumam mihi aliquid, sequente genitivo rei; metaph., ad animum translatum a) *appeto*, 1 Tim. 3, 1. εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται καλοῦ ἔργου ἐπιθυμεῖ. Hebr. 11, 16. κρείττονος (πατρίδος) ὀρεγ. (Xenoph. Mem. 1, 2. 15. Polyb. 1, 8. 5.) — b) *cupidus, studiosus, deditus sum;* in malam partem (ut ὄρεξις quod vide), 1 Tim. 6, 10. τῆς φιλαργυρίας ὀρεγόμενοι. (Sap. 14, 2. ὄρεξις πορισμῶν, lucri cupido. Ioseph. vit. §. 13. νεωτέρων ὀρεγόμενος πραγμάτων, novarum rerum, i. e. seditionis, cupidus. Ioseph. ant. 1, 12. 1.) *.

Ὀρεινός, ή, όν, (ab ὄρος) *montanus*, i. e. 1) qui in monte est, ad montem pertinet, (Prov. 27, 25. χόρτος ὀρεινός.) — 2) *montanus*, i. e. collibus plenus, obsitus, montibus refertus, bergicht; Deut. 11, 11. γῆ ὀρεινὴ καὶ πεδεινή. Ios. 10, 40. 11, 16. Ioseph. de bell. 3, 3. 4. — Hinc ἡ ὀρεινή, intell. χώρα, γῆ, substantive, nostrum: *Gebirge, montes, montium tractus, montana;* de montibus Iudaeae Luc. 1, 39. 65. (pro הַר, Gen. 14, 10. Num. 13, 30. Deut. 2, 37. Ios. 2, 16. 22. 11, 21. Zach. 7, 7.) *.

Ὄρεξις, εως, ἡ, (ab ὀρέγομαι) *appetitus, concupiscentia, desiderium vehemens.* Nostris scriptoribus (excepto loco Sap. 14, 2. ὄρεξις πορισμῶν) dicitur de appetitibus naturalibus, quum ubi liciti sunt (Sap. 16, 2. 3. de appetitu ciborum), tum ubi ad illicitum et pravum feruntur. Rom. 1, 27. de libidine venerea illicita. (Sir. 23, 6. κοιλίας ὄρεξις καὶ συνουσιασμός, ingluvies et libido venerea. Ibid. 18, 30. ἀπὸ τῶν ὀρέξεων κωλύου.) **.

Ὀρθοποδέω, ῶ, f. ήσω, (ab ὀρθόπους recto pede incedens, quod est ex ὀρθός et πούς) *recto pede incedo.* Est ἅπαξ λεγόμενον N. T. et transfertur, ut reliqua verba eundi a nostris scriptoribus, ad agendi, vivendi rationem, mores, ut sit: *recte vivere;* Gal. 2, 14. οὐκ ὀρθοποδοῦσι πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, mores non componunt ad regulam veritatis doctrinae christianae.

Ὀρθός, ή, όν, a stirpe ὄρω, pro quo dicitur ὄρνυμι, excito, surgere facio) *rectus,* a) de *altitudine: rectus, erectus,* aufgerichtet, gerade; Act. 14, 10. ἀνάστηθι — ὀρθός. (3 Esdr. 9, 46. πάντες ὀρθοὶ ἔστησαν. Epist. Ier. v. 27. Test. XII. Patr. p. 639. ὀρθὸν ξύλον, de malo. Metaphor. de hominibus fastu elatis, Malach. 2, 3.) — b) de extensione: *rectus; geradeaus gehend;* de vita recta i. e. non tortuosa, Prov. 4, 11. 26. — via *vera, recta,* quae ducit ad locum quo tendimus; sic Hebr. 12, 13. τροχιὰς ὀρθὰς ποιήσατε, iusta, vera via incedite, i. e. a vero ne declinetis. vid. *Carpzov,*

exercitt. philon. ad h. l. (Eodem sensu LXX pro יִשַּׁר Prov. 12, 16. 14, 12. 16, 25. Ier. 31, 9. Ioseph. ant. 6, 1. 3.) *.

Ὀρθοτομέω, ῶ, f. ήσω, (ab ὀρθοτόμος, recte secans, quod est ab ὀρθός et τέμνω, seco) 1) recte seco, recte divido; — 2) ex usu hebr. גָּזַר quod non solum est secare, sed etiam definire, decernere, ordinare, est: *recte disponere, recte definire, s. decernere*; 2 Tim. 2, 15. ὀρθοτομῶν τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, recte definire doctrinam veram videl. docendo et lites decernendo. — LXX bis pro hebr. יִשֵּׁר rectum et planum facere in locutione ὀρθοτομεῖν τὰς ὁδοὺς τινος, viam i. e. vivendi rationem rectam et probam facere, mores ad honestum dirigere, Prov. 3, 6. et 11, 5. Etiam Rabbinicum פָּסַק est quum discindere, tum vero etiam decernere, statuere. vid. *Buxtorf.* lex. talm. p. 1773. (Etiam scriptoribus ecclesiasticis ὀρθοτομία est i. q. ὀρθοδιδασκαλία. Euseb. Hist. Eccl. 4, 3. Const. apost. 7, 30. ὀρθοτομεῖν ἐν τοῖς τοῦ κυρίου δόγμασιν.) **.

Ὀρθρίζω, f. ίσω, (ab ὄρθρος) 1) *primo mane aliquid ago*; (vid. Ὄρθρος.) Ita LXX saepius pro הִשְׁכִּים, Exod. 8, 20. 24, 4. Num. 14, 40. Iudic. 19, 19. 2 Reg. 6, 15. etc. Est autem hoc verbum dialecto macedonicae s. hellenisticae proprium, quum scriptores meliores usurpent ὀρθρεύειν. (Moeris Attic. ὀρθρεύει ἀττικῶς, ὀρθρίζει ἑλληνικῶς.) — 2) ex hebraismo, quum qui prima luce aliquid quaerunt vel faciunt, magno desiderio ferantur, (Ies. 26, 9.) est: *magno rei desiderio feror, summo studio tendo ad aliquid*; sic semel in N. T. Luc. 21, 38. ὁ λαὸς ὤρθριζε πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτόν, summo studio ferebatur populus eum in templo (vid. v. 37.) audiendi docentem. Ita LXX saepe ὀρθρίζειν πρός τινα s. πρός τι, pro hebr. שִׁחֵר seq. אֶל, Iob 8, 5. σὺ δὲ ὄρθριζε πρὸς κύριον, et absque אֶל Ps. 63, 1. πρός σε (Deum) ὀρθρίζω. Ps. 78, 34. ubi ὤρθριζον πρὸς θεὸν convenit cum ἐζήτουν (דְּרָשׁוּהוּ) αὐτόν. Sap. 6, 14. ὁ ὀρθρίσας ἐπ' αὐτὴν (σοφίαν). Sir. 4, 12. ubi explicatur per parallelum ὁ ἀγαπῶν αὐτήν. ib. 6, 36. ἐὰν ἴδῃς συνετὸν, ὄρθριζε πρὸς αὐτόν.

Ὀρθρινός, η, ον, (ab ὄρθρος) *matutinus*. Semel Apoc. 22, 16. in textu vulg., ubi *Griesbachius* reposuit ὁ πρωϊνός. LXX pro מַשְׁכִּים Hos. 6, 4. 13, 3. etiam Sap. 11, 23. Damnant hanc vocem grammatici veteres (Thom. Mag. Phrynich.) quum potius dicendum sit cum Atticis ὄρθριος. Legitur etiam apud quosdam poetas seriores et in pedestri oratione apud Lucian. Gal. 1, 288. T. 6. (vid. *Lobeck.* ad Phrynich. p. 51. *Sturz.* de dial. maced. p. 186.)

Ὄρθριος, ία, ον, (ab ὄρθρος) *matutinus*, qui summo diluculo surgit, venit, agit, Luc. 24, 22. γυναῖκες — γενόμεναι ὄρθριαι ἐπὶ τὸ μνημεῖον, quae primo mane venerant ad sepulchrum. (LXX Iob. 29, 7. ἐξεπορευόμην ὄρθριος. 3 Macc.

5, 10. ὄρθριας παρῆν. ib. v. 23. ἄρτι δὲ ἀλεκτρύων ἐκεκράγη ὄρθριος. Ioseph. ant. 5, 9. 3. ὄρθριος δὲ κελεύει. ib. 7, 9. 1. ὄρθριος πρὸς τὸν βασιλέα παρεγίνετο.) *.

Ὄρθρος, ου, ὁ, 1) *diluculum*, tempus ubi nox quidem evanescit, nec tamen orta est dies, tempus ubi gallicinium diluculum annuntiat. vid. 3 Macc. 15, 23. et Ὄρθριος. (Phrynich. οἱ ἀρχαῖοι ὄρθρον καὶ ὀρθρεύεσθαι, τὸ πρὸς ἀρχομένης ἡμέρας, ἐν ᾧ ἔτι λύχνῳ δύναταί τις χρῆσθαι.) Ita in N. T. Luc. 24, 1. ὄρθρου βαθέως, summo mane, bei erster Morgendämmerung. (Dio Cass. 76, 17. νυκτὸς ὑπὸ τὸν ὄρθρον. Ioseph. ant. 11, 6.) — 2) ex usu seriorum scriptorum (Phrynich. ὁ τοίνυν οἱ πολλοὶ ἁμαρτάνοντες λέγουσιν ὄρθρον, τοῦθ' οἱ ἀρχαῖοι ἕω λέγουσιν) *aurora*; sic accipiendum haud dubie Io. 8, 2. Act. 5, 21. de iis, qui templum Hierosolymitanum intrabant. Certe hoc sensu saepius apud LXX, et quidem pro בֹּקֶר, Iudic. 16, 2. ἕως διαφαύσῃ ὁ ὄρθρος. (1 Sam. 14, 36. ἕως διαφ. ἡμέρα.) et pro שַׁחַר. Gen. 32, 26. ἀνέβη γὰρ ὁ ὄρθρος. Ios. 5, 15. Iudic. 19, 21. Neh. 4, 21. Cant. 6, 9. Ioel. 2, 2. ὡς ὄρθρος χυθήσεται ἐπὶ τὰ ὄρη. *.

Ὀρθῶς, adv. (ab ὀρθός) *recte*, i. e. recte, ex regula, Marc. 7, 35. ἐλάλει ὀρθῶς. — bene, Luc. 7, 43. ὀρθῶς ἔκρινας. 10, 28. ὀρθῶς ἀπεκρίθης. — *vere*, Luc. 20, 21. ὀρθῶς λέγεις καὶ διδάσκεις, i. q. postea ἐπ' ἀληθείας. — (Gen. 40, 16. Deut. 5, 28. 18, 17. Sap. 2, 1. 6, 4.) *.

Ὁρίζω, f. ίσω, (ab ὅρος, terminus, limes) 1) termino, limites describo; LXX pro גָּבַל Num. 34, 6. Ios. 13, 27. 15, 21. — 2) ut Latinor. definio, transfertur ad rationes rei, eventus etc. et est: *adcurate definio, constituo, decerno*, Hebr. 4, 7. ὁρίζειν ἡμέραν, tempus certum loquendo constituere. Act. 11, 29. ὥρισαν πέμψαι, decreverunt mittere (Ioseph. ant. 6, 5. 3. εἰς τὸν ὡρισμένον καιρόν, tempore antea praefinito. ib. 8, 2. 6. μισθὸν ὁρίζειν.) — Potissimum de Dei decretis, quae necessario eveniunt; Act. 2, 23. τῇ ὡρισμένῃ βουλῇ τοῦ θεοῦ, secundum praefinitam Dei voluntatem s. decretum. c. 10, 42. ὁ ὡρισμένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν. ib. 17, 31. 17, 26. ὁρίσας καιρούς — τὸ ὡρισμένον, necessitas ex Dei decretis, Luc. 22, 22. πορεύεται (in montem olivarum) κατὰ τὸ ὡρισμένον. — Ex adiuncto, quum quae decernuntur, etiam palam declarentur, est — 3) *publice declaro quae decrevi*; ita intelligendum videtur Rom. 1, 4. ὁρισθεὶς υἱὸς θεοῦ ἐν δυνάμει, publice declaratus filius Dei potenter (ita ut contradici non possit) per resurrectionem a mortuis. (Zonaras lex. c. 1473. ὁρισθέντος· ἀποδειχθέντος, ἀποφανθέντος.) *.

Ὅριον, ίου, τό, — LXX pro גְּבוּל — (neutrum ab ὅριος, ad terminum spectans, — *terminus, finis*, Gränze, Deut. 3, 17. Ios. 15, 7. 9. 19, 46.) — τὰ ὅρια, 1) *termini*,

*fines;* Matth. 4, 13. ἐν ὁρίοις Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλείμ, inter fines, Marc. 10, 1. (Gen. 10, 19. Exod. 34, 24. Deut. 19, 14. Num. 21, 13.) — terra finitima, Matth. 19, 1. εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας, in finitimas regiones, provinciae Iudaeae. — 2) *ager, regio, Gegend,* Matth. 2, 16. 8, 34. 15, 22. 39. Marc. 5, 17. 7, 31. Act. 13, 50. (LXX Gen. 23, 17. Exod. 8, 2. 10, 4. Deut. 28, 40. quare etiam semel Iudic. 20, 6. posuerunt pro hebr. שָׂדֶה, ager.) *.

Ὁρκίζω, f. ίσω, (ab ὅρκος) 1) iusiurandum exigo ab aliquo, (Exod. 13, 19. Polyb. 6, 33. 1. Demosth. 235. et 678. 5. ed. *Reisk.*) — 2) *obtestor, iuro,* cum accusativo et personae et rei. Marc. 5, 7. ὁρκίζω σε τὸν θεόν, per Deum te obtestor. Act. 19, 13. 1 Thess. 5, 27. (LXX pro הִשְׁבִּיעַ, Gen. 24, 37. ὥρκισέ με. 50, 6. 25. Ios. 6, 26. 2 Chron. 18, 15. Ioseph. vit. §. 49. ὁρκίζω ὑμᾶς. LXX etiam ὁρκίζειν sequente ἐν Neh. 13, 25. κατά 2 Chron. 36, 13. ἐνώπιον, 2 Reg. 11, 4. — Gen. 24, 3. ἐξορκιῶ σε κύριον τὸν θεόν. *.

Ὅρκος, ου, ὁ, (propr. et apud antiquissimos: id per quod iuratur) — *iusiurandum,* — LXX pro שְׁבוּעָה — Matth. 14, 9. Marc. 6, 26. Hebr. 6, 16. Iac. 5, 12. (Eccles. 8, 12. Sir. 23, 8. 2 Macc. 7, 24.) — μεθ' ὅρκου, iureiurando interposito, Matth. 14, 7. 16, 72. (Lev. 5, 4. Num. 30, 11. 2 Macc. 4, 34.) — Hebr. 6, 17. vid. Μεσιτεύω. — metonym. ex hebraismo argumentum iurisiurandi, et quidem a) vel *promissio iureiurando interposito facta,* α) a Deo hominibus, Luc. 1, 73. Act. 2, 30. (Gen. 26, 3. Deut. 7, 8. 2 Chron. 16, 16. Sap. 18, 22.) — β) ab hominibus Deo, *vota,* Matth. 5, 33. ἀποδώσεις τῷ κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου. (Num. 30, 3. 3 Esdr. 8, 95. ubi ὁρκωμοσία eodem sensu.) — b) vel *minae,* pro אָלָה Ier. 23, 10. *.

Ὁρκωμοσία, ας, ἡ, (ab ὁρκώμοτος, ad iusiurandum pertinens, quod ex ὅρκος et ὀμνύω) i. q. ὅρκος; *iusiurandum;* ter in ep. ad Hebr. c. 7, 20. 21. 28. (LXX pro iureiurando, quo promittitur, 3 Esdr. 8, 98. ubi in textu hebr. Esdr. 10, 3. legitur בְּרִית. — et iureiurando, quo minatur aliquis mala; ita bis pro אָלָה Ezech. 17, 18. ἠτίμωσεν ὁρκωμοσίαν τοῦ παραβῆναι διαθήκην. ib. v. 19.) *.

Ὁρμάω, ῶ, f. ήσω, (ab ὁρμή). Subest huic verbo notio primaria *motus,* et quidem celerioris, ita ut sit: *me moveo, exsurgo,* diciturque de eo, qui se movet, exsurgit, fertur ut faciat aliquid, nostrum aufbrechen, — losbrechen. Usurpatur a) de proficiscente: festinanter proficiscor, propero, Gen. 31, 21. Hab. 1, 8. (pro hebr. בּוֹא). Ioseph. ant. 15, 8. 5. (Etiam de ortu Ioseph. ant. 5, 5. 1. οὗτος γὰρ ἐξ Ἀσώρου πόλεως ὁρμώμενος). — b) de eo qui fertur cum impetu: *feror;* Matth. 8, 32. ὥρμησε — εἰς τὴν θάλασσαν. Marc. 5, 13. Luc. 8, 33. Act. 19, 29. ὥρμησαν εἰς τὸ θέατρον. (2 Macc. 12, 22.

εἰς φυγὴν ὥρμησαν. Ier. 48, 40. ὡς ἀετὸς ὁρμήσει, pro דָּאָה.) — c) de irruente cum impetu: *irruo, impetum facio*, seq. ἐπί. Act. 7, 57. ὥρμησαν ἐπ' αὐτόν. (2 Macc. 10, 16. 12, 20. Ioseph. vit. §. 11. et 47.) *.

Ὁρμή, ῆς, ἡ, (a stirpe obsol. ὄρω, pro quo ὄρνυμι, excito, moveo) propr. motus vehementior; — 1) *impetus*; de impetu hostili, incursione, Act. 14, 15. ἐγένετο ὁρμὴ — ὑβρίσαι καὶ λιθοβ., incursio in eos extitit, qua volebant eos etc. (Prov. 3, 25. Ier. 47, 3. Dan. 8, 6. Ioseph. vit. §. 11.) — 2) *impulsus, impulsio, der Antrieb*; Iac. 3, 4. ὅπου ἂν ἡ ὁρμὴ τοῦ εὐθύνοντος βούληται, i. e. quorsum tandem voluntas gubernatoris impulerit. (De cupiditate impellente Thucyd. 4, 4. τοῖς στρατιώταις ὁρμὴ ἐπέπεσε ἐκτειχίσαι τὸ χωρίον. coll. Ioseph. de bell. 1, 10. 7. et c. 12, 1.) *.

Ὅρμημα, τος, τό, (ab ὁρμάω), *vehemens motus, impetus*; Apoc. 18, 21. οὕτως ὁρμήματι βληθήσεται, pro τοιούτῳ, s. τοσούτῳ ὁρμήμ. tanto (quo labitur lapis molaris) impetu deiicietur, s. ruet. (1 Macc. 6, 33. 47. 4, 8. 30. LXX pro דָּאָה Deut. 28, 49. עֶבְרָה Amos. 1, 11. Hab. 3, 7. Apud profanos bis tantum legitur in Homeri Iliad. 2, 356 et 590. Vid. *Rostii* lex. gr. s. h. v. et *Buttmanni* Lexilog. II, p. 5.) *.

Ὄρνεον, ου, τό, (diminutiv. ab ὄρνις); *avis, volucris*; ter, Apoc. 18, 2. 19, 17. 21. — LXX pro צִפּוֹר, Gen. 15, 10. Deut. 4, 17. 14, 11. et saepius; aliquoties etiam pro עוֹף Gen. 6, 20. 9, 2. et bis pro עַיִט Gen. 15, 11. Ezech. 39, 4.

Ὄρνις, ιθος, ὁ, ἡ, 1) *avis*; 1 Reg. 4, 23. Ies. 46, 11. — 2) *gallus, gallina*; bis, Matth. 23, 37. Luc. 13, 34. (Ioseph. ant. 3, 1. 5. Xenoph. anab. 4, 5. 25. — 4 Esdr. 1, 30. „ita vos collegi, ut gallina pullos suos sub alas suas. Modo autem quid faciam vobis? proiiciam vos a facie mea.")

Ὁροθεσία, ας, ἡ, (ab ὁροθετέω, fines scribo, quod ex ὅρος terminus, finis, et τίθημι, positio) 1) terminorum descriptio; — 2) *terminus descriptus* i. e. *certus*, fixus; semel Act. 17, 26.

Ὄρος, εος, ους, τό, — hebr. הַר — *mons*; Matth. 4, 8. 5, 1. 14. Marc. 14, 26. τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. Act. 7, 30. et saepissime. — τὰ ὄρη, montes, Marc. 5, 5. — 1 Cor. 13, 2. πίστιν ὥστε τὰ ὄρη μεθιστάνειν, quae locutio referenda est ad dictum Iesu Matth. 17, 20. 21, 21. Marc. 11, 23. „*montes transferre*" proverbialiter: res maximas, miras, incredibiles efficere; incredibilia praestare. Sic saepius Rabbini de *doctoribus* insignibus; vid. *Buxtorf.* lex. talm. s. עָקַר p. 1653. — τὰ ὄρη, montium tractus s. iugum, Matth. 24, 16. Marc. 13, 14. Luc. 21, 21. (Solebant se tempore bellorum Iudaei in montium rupes et antra recipere. cf. Ioseph. de bell. 1, 1. 3.) — Apoc. 6, 15. genitiv. τῶν ὀρέων (etiam Ezech. 11, 11.

Lev. 19, 26. Zach. 1, 8. Ies. 13, 4. 52, 7. Ezech. 7, 16. etc.) pro ὀρῶν.

Ὀρύσσω, s. ττω, f. ὑξω, *fodio*; ter, Matth. 21, 33. 25, 18. Marc. 12, 1. — LXX pro חָפַר Gen. 26, 19. 21. Eccl. 10, 7. כָּרָה Gen. 26, 25. Prov. 26, 27. Sir. 27, 27. 48, 20.

Ὀρφανός, ή, όν, orbus, beraubt, (LXX pro דַּל, tenuis, humilis, Ps. 83, 3.) — potissimum *orbus patre, orbatus parentibus, pupillus*, LXX pro יָתוֹם, a) propr. Iac. 1, 27. (Exod. 22, 22. Deut. 10, 18. Iob. 22, 9. Zach. 7, 10.) — b) de iis, qui *orbatis similes* sunt, capite, tutore, doctore destitutis (Thren. 5, 3. ὀρφανοὶ ἐγενήθημεν, οὐχ ὑπάρχει πατήρ); de discipulis magistro destitutis, Io. 14, 18. Comparantur enim discipuli cum filiis, doctores cum patribus vid. Υἱός; Ἀπορφανίζω. *.

Ὀρχέομαι, (a stirpe obsol. ὄρω, pro quo ὄρνυμι, excito, moveo) depon. med. moveo me; *tripudio, salto*; Matth. 14, 6. Marc. 6, 22. — Matth. 11, 17. et Luc. 7, 32. (LXX pro רָקַד 1 Chron. 15, 29. Eccles. 3, 4. 13, 21. 2 Sam. 6, 22.) *.

Ὅς, ἥ, ὅ, quod in versione alexandr. respondet hebr. אֲשֶׁר et praefixo שֶׁ, I) antiquitus, ut ὁ, ἡ, τό, fuit *demonstrativum; hic, haec, hoc*; (sic Tob. 5, 12.) ita in partitionibus: ὃς μὲν — ὃς δέ, *hic — ille, alius — alius*, Matth. 21, 35. 25, 15. Luc. 23, 33. Rom. 9, 21. 14, 5. 1 Cor. 11, 21. 2 Cor. 2, 16. 1 Petr. 2, 8. οἳ (μὲν) προςκόπτουσι — ὑμεῖς δέ — ὃ μὲν — ὃ δέ, Matth. 13, 8. (Marc. 4, 8. ἓν — ἓν) Rom. 9, 21. — ὃς μὲν — ἄλλος δέ, 1 Cor. 12, 8. — ἃ μὲν — ἄλλα δέ, Matth. 13, 4. 5. Marc. 4, 4. 5. — ὃ μὲν — ἕτερον δέ, Luc. 8, 5. 6.

II) pronom. relativum: *qui, quae, quod*, cuius usus varius est 1) quod attinet ad *constructionem grammaticam* a) *casus* relativi definitur α) per verbum, a quo pendet; Matth. 2, 9. ὁ ἀστήρ, ὃν εἶδον. c. 3, 17. υἱός, ἐν ᾧ εὐδόκησα. c. 10, 26. Marc. 14, 21. Luc. 5, 3. et sexcenties. — β) per *attractionem*, quae dicitur, *relativam*, ubi vi verbi activi, cui iunctum est, in accusativo quidem ponendum fuisset, sed genitivum vel dativum nominis antecedentis sequitur; Matth. 18, 19. πράγματος, οὗ ἐὰν αἰτήσωνται. Marc. 7, 13. παραδόσει, ἧ παρεδώκατε. Luc. 2, 20. ἐπὶ πᾶσιν, οἷς ἤκουσαν. c. 5, 9. τῇ ἄγρᾳ, ᾗ ἔλαβον. 24, 25. πᾶσιν, οἷς ἐλάλησεν. Io. 4, 14. ὕδατος, οὗ ἐγὼ δώσω. Vid. etiam Io. 2, 22. 4, 50. 7, 39. 15, 20. 17, 5. Act. 1, 1. 17, 31. 1 Cor. 6, 19. 2 Thess. 1, 4. Hebr. 9, 20. Apoc. 1, 20. (Ier. 15, 14. τῇ γῇ, ᾗ οὐκ ᾔδεις. c. 51, 64. κακῶν, ὧν ἐγὼ ἐπάγω. Dan. 5, 19. Ezech. 18, 22. 1 Macc. 10, 46.) — Sic etiam, quod saepissime fit, ubi demonstrativum, quod antecedere debuisset, omissum est: ὧν pro ἐκείνων, s. τούτων, ὧν, Luc. 23, 41. ἄξια γὰρ (τούτων) ὧν ἐπράξαμεν. Act. 22, 25. μάρτυς (τούτων) ὧν ἑώρακας. ib. 26, 16. Hebr. 5, 8. ἔμαθεν ἀφ' ὧν (pro ἀπ' ἐκείνων ὧν) ἔπαθε. Ioseph. ant. 3, 8.

2. ὑπήκουον οἷς ἐκέλευσε. — γ) per attractionem *inversam* nomen praecedens, si relativum sequens facit appositionem, in casu relativi ponitur; Marc. 12, 10. λίθον, ὃν ἀπεδοκίμασαν, οὗτος ἐγενήθη, pro λίθος, ὃν ἀπεκ., ἐγεν. sive pro ὃν λίθον ἀπεδ. οὗτος ἐγεν. Luc. 20, 17. 1 Cor. 10, 16. τὸν ἄρτον, ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κ. τ. λ. — Casus relativi — δ) si cum alio substantivo arcte iunctum est, non definitur a verbo, sed a substantivo, et relativum ponitur genitivo casu; Matth. 3, 11. οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι. v. 12. οὗ τὸ πτύον. Marc. 14, 32. χωρίον, οὗ τὸ ὄνομα. Luc. 13, 1. ὧν τὸ αἷμα. Io. 4, 46. οὗ ὁ υἱός. Rom. 3, 29. οὗ ὁ ἔπαινος. (Dan. 2, 11. Act. Thom. §. 6. ἧς τὰ ἐνδύματα) — casus relativi — ε) pendet a praepositionibus; περὶ οὗ, Matth. 11, 10. Luc. 1, 4. ἐν ᾧ, Matth. 3, 1. εἰς ἥν, Matth. 10, 11.

b) *genus* relativi non semper definitur a genere nominis praecedentis, sed α) a genere nominis subsequentis, si praecedens nomen explicat, Gal. 3, 16. σπέρματί σου, ὅς ἐστι Χριστός. Eph. 1, 14. πνεύματι τῷ ἁγίῳ, ὅς ἐστι ἀῤῥαβών. 6, 17. μάχαιραν, ὅ ἐστι ῥῆμα θεοῦ. 1 Tim. 3, 15. οἴκῳ θεοῦ, ἥτις ἐστὶν ἡ ἐκκλησία. — β) definitur a genere nominis praecedentis, sed non a genere nominis grammatico sed a genere subiecti logici, quod intelligendum est; Rom. 9, 23. 24. σκεύη ἐλέους, ἃ προητοίμασεν, οὓς καὶ ἐκάλεσεν. Gal. 4, 19. τεκνία μου, οὓς πάλιν ὠδίνω (Iudith. 4, 8. ἡ γερουσία, οἳ ἐκάθηντο. ib. 2, 3. πᾶσαν σάρκα, οἳ οὐκ.) Apud Ioannem neutrum ponitur pro masculino, ut πᾶν ὅ, pro πᾶς ὅς, Io. 6, 37. 17, 2. — ὅ pro ὅς s. ὅν, 1 Io. 1, 1. 3. (Ioseph. ant. 4, 8. 41. τὸ ἀνθρώπινον. ib. 5, 1. 5. τὸ ὁπλιτικόν. ib. 5, 2. 11. Act. Thom. §. 10. τὸ ἐχθρόν, inimici.) coll. Apoc. 3, 2. τὰ λοιπά, ἅ, i. q. τοὺς λοιπούς, οἵ. — γ) neutrum ponitur *vel* ubi nomen antecedens explicatur, Matth. 1, 23. Ἐμμανουήλ, ὅ ἐστι. 27, 33. τόπον λεγόμ. γολγαθᾶ, ὅ ἐστι λεγόμενος κρανίου τόπος. Marc. 7, 34. 15, 22. Io. 1, 39. 4.; — *vel* ubi relativum refertur ad integram propositionem antecedentem; Marc. 12, 42. 15, 16. 34, 42. Hebr. 7, 2. Col. 1, 29. 1 Io. 2, 8. ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὅ ἐστιν ἀληθὲς ἐν αὐτῷ.

c) quod attinet ad *rationem, quae intercedit relativo cum alio nomine*, notandum est: α) relativum cum sua propositione antecedere propositionem ad quam refertur, si ei vis quaedam tribuenda est. Ita ὅς — οὗτος, *qui — is*, Matth. 5, 19. Luc. 9, 26. Io. 1, 33. 3, 26. 5, 38. Marc. 6, 16. — ὃν — αὐτός, Matth. 26, 48. Marc. 14, 44. — ὃ — τοῦτο, Marc. 13, 11. — εἰς ἣν ἂν οἰκίαν — ἐκεῖ, Luc. 9, 4. — β) demonstrativum antecedens, ad quod relativum spectat, saepissime omittitur, ut Matth. 13, 12. καὶ (τοῦτο) ὃ ἔχει. 15, 20. ποιῆσαι ὃ θέλω. 25, 29. Marc. 2, 24. Luc. 19, 21. 22. Io. 4, 22. vid. etiam Matth. 13, 17. Marc. 15, 12. Matth. 20, 23. (τούτοις)

οἷς ἡτοίμασται. Luc. 7, 43. 8, 17. et saepissime. Interdum deest πᾶς s. πᾶν, Matth. 14, 7. (πᾶν) ὃ ἐάν. Matth. 11, 16. (πᾶς ὅς Luc. 12, 8. 10. 14, 33. Prov. 19, 7.) — γ) demonstrativum subsequens deest; saepissime; Matth. 5, 21. 22. 19, 6. ὃ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν, (τοῦτο) ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. 20, 4. 7. Marc. 6, 23. 9, 40. Io. 8, 38. Luc. 4, 6. ᾧ ἐὰν θέλω, (τούτῳ) δίδωμι. Io. 13, 27. 19, 22. Rom. 2, 1. Hebr. 2, 18. 1 Io. 3, 6. (Dan. 5, 7. ὃς ἂν — (τοῦτον). — Matth. 15, 5. tota propositio subsequens deest, ad quam relativum refertur. vid. Marc. 7, 11. 12. — δ) etiam relativum nomen, ad quod refertur, eodem casu positum pone se habet; Matth. 7, 2. ἐν ᾧ γὰρ κρίματι. 24, 44. ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε, pro ὥρᾳ, ᾗ οὐ δοκ. coll. v. 50. Luc. 12, 40. coll. v. 46. ib. 17, 29. ᾗ δὲ ἡμέρᾳ ἐξῆλθε Λώτ. Luc. 1, 20. ἄχρις ἧς ἡμέρας, 17, 27. (3 Esdr. 1, 51. ᾗ ἡμέρᾳ). — Simili modo: ὃν τρόπον, *quemadmodum*, proprie τρόπῳ, ᾧ, s. κατὰ τοῦτον τρόπον, ᾧ, Matth. 24, 37. Luc. 13, 34. (Ies. 14, 19. 24. Ezech. 10, 10. Dan. 2, 45. 3 Esdr. 4, 42. pro hebr. כְּ, כַּאֲשֶׁר.)

2) quod attinet ad *significationem*, ὅς, ὅ, non solum simpliciter est *qui, quod;* sed etiam est a) *qualis, quis; quale, quid;* Matth. 26, 50. ἑταῖρε ἐφ᾽ ὃ πάρει, ad quid ades? quale est, quod vis patrare facinus? Io. 13, 7. ὃ ἐγὼ ποιῶ, σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, coll. v. 13. ubi leguntur γινώσκετε τί πεποίηκα ὑμῖν. 19, 37. ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν. Matth. 7, 2. ἐν ᾧ γὰρ κρίματι. Marc. 4, 24. (Quidam huc referunt etiam loca Luc. 10, 24. Rom. 9, 24. οὕς. Gal. 1, 7.) — b) ut Latinor. *qui*, ὅς etiam simul indicat consilium, eventum, et est pro: *dass er sollte, könnte;* ἀποστέλλω ἄγγελον, ὃς κατασκευάσει, angelum misi, *ut* s. *qui pararet*, Matth. 11, 10. Marc. 1, 2. Luc. 7, 27. — Luc. 5, 21. τίς ἐστιν οὗτος, ὃς λαλεῖ βλασφημίας. c. 7, 49. ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφίησι, ut adeo possit peccata remittere. c. 11, 6. οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω (quod possim) αὐτῷ. ib. 12, 24. 18, 10. Apoc. 3, 8. (Dan. 4, 32. οὐκ ἔστιν, ὃς ἀντιποιήσεται. Iudith. 8, 12. 3 Esdr. 4, 60. Ioseph. ant. 14, 13. 7. — Apud Ioannem legitur ἵνα, ut c. 5, 7. 7, 32. 16, 32.) — c) neutr. ὃ ab initio propositionis, ut Latinor. *quod*, est: quod attinet ad id, quod; Rom. 6, 10. ὃ γὰρ ἀπέθανεν — ὃ δὲ ζῇ. Gal. 2, 20. ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ. — d) ὃς ἂν et ὃς ἐὰν est α) pro ἐάν τις, *si quis;* Matth. 23, 16. ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ ναῷ, οὐδέν ἐστι. v. 18. Marc. 10, 11. ὃς ἐάν, coll. v. 12. ubi ἐὰν γυνή in eadem sententia. vid. etiam Marc. 10, 15. 43 sq. 11, 23. Luc. 18, 17. — Ioannes ita non, nisi in priori epistola, 1 Io. 2, 5. 3, 17. 4, 15. coll. 4, 20. 5, 16. ubi est ἐάν τις. — β) pro ὅστις, πᾶς ὅς, *quicunque*, ad initium propositionum universalium saepissime apud Matthaeum, Marcum et Lucam, Matth. 5, 21. 22. 31, 32. 10, 14. 38. 15, 5. 16, 19. 25. etc. Marc. 3, 29. 4, 25. 8,

35. 38. 9, 37. Luc. 4, 6. 7, 23. 8, 18. 9, 24. 48. 50. (Aliis in locis legitur πᾶς ὅς, ὅςτις, ὅσοι, Matth. 5, 22. 28. 39. 41. 10, 33 12, 50. Marc. 6, 11. Luc. 9, 5.) — Respondet in versione alex. hebr. אֲשֶׁר אִישׁ Exod. 30, 33. 38. Lev. 20, 11—20. coll. Ies. 43, 15. ὅς γὰρ ἄν, ubi in altero membro est οἵτινες. Ezech. 10, 11. — In eiusmodi enuntiationibus Ioannes nunquam utitur relativo, sed vel articulo cum participio vel ἐάν cum verbo, vel etiam πᾶς ὁ seq. participio. Attamen neutrum ὅ habet, ut sit: quodcunque, Io. 15, 7. ὃ ἐὰν αἰτήσεσθε (coll. c. 16, 23. ὅσα ἄν). 1 Io. 3, 22. (3 Esdr. 4, 42.) Io. 5, 4. ᾧ δήποτε, quocunque demum morbo.

3) casus obliqui huius relativi cum praepositionibus, ubi ad antecedens demonstrativum (vel diserte additum vel intelligendum) referuntur, vel ad nomina temporis et loci, quae saepissime omittuntur, *loco coniunctionum* usurpantur. — Ἀνθ᾽ ὧν pro ἀντὶ τούτων s. ἐκείνων, ὧν, *quare, propterea, quod.* Luc. 1, 20. (Ier. 16, 11. Ezech. 5, 11. Iudith. 7, 15.) vid. Ἀντί. — Ἀφ᾽ ἧς (ἡμέρας s. ὥρας) *ex quo, scil,* Luc. 7, 45. Act. 20, 18. 2 Petr. 3, 4. 1 Macc. 1, 11. — Cf. Ἀφ᾽ οὗ (χρόνου) ab illo tempore, quo, i. e. *postquam,* Luc. 13, 25. 24, 21. (LXX pro מִימֵי Hos. 10, 9.) — Ἄχρις οὗ, vid. Ἄχρι. — Ἕως οὗ (χρόνου) usque ad illud tempus, quo, i. e. *usque dum,* vid. Ἕως I, 1. b. et 2. b. — Μέχρις οὗ (χρόνου) usque dum, vid. *Μέχρι.* — Genitivus οὗ nude positus abit in adverbium, vid. Οὗ. — Ἐν ᾧ (χρόνῳ) *dum, quamdiu, quum,* Marc. 2, 19. Luc. 5, 34. Io. 5, 7. — ἐν ᾧ (πράγματι) *qua in re,* worin, Rom. 2, 1. — ἐν οἷς (χρόνοις) *interea,* Luc. 12, 1. — Ἐφ᾽ ᾧ, *quorsum,* vid. Ἐπί II, 4. — Ἐφ᾽ ὅ pro ἐπὶ τί, *cur,* vid. Ἐπί no. III, 5. vid. *Viger.* de idiot. p. 29.

Ὁσάκι, s. ὁσάκις, adv. *quoties;* seq. ἄν *quotiescunque,* ita ter, 1 Cor. 11, 25. 26. Apoc. 11, 6.

Ὅςγε, ἥγε, ὅγε, (ὅς et γε). Semel Rom. 8, 32. vid. Γέ.

Ὅσιος, ία, ιον, et semel in N. T. 1 Tim. 2, 8. ὅσιος, ὁ, ἡ, — ον, τό, vid. *Matthiae* gramm. §. 436. *Buttmanni* gramm. max. 1, p. 246 sq. et supra ὅμοιος. *Wineri* gramm. N. T. p. 33 et 207.) — LXX maxime pro חָסִיד — 1) *pius in Deum,* ita comparatus, ut Deus vult, Deum pia mente colens, Tit. 1, 8. Hebr. 7, 26. Ps. 86, 2. Sap. 7, 27. Sir. 39, 29. — ὁ ὅσιος τοῦ θεοῦ, pius Dei cultor, Act. 2, 27. 13, 35. (Ps. 16, 10. חָסִיד). — (Israelitae, quippe veri Dei cultores, dicuntur οἱ ὅσιοι τοῦ θεοῦ, 2 Chron. 6, 41. Ps. 149, 14. Sap. 10, 17. 18, 1. 5. 9.) — Distinguitur itaque ὅσιος a δικαίῳ ita, ut ille sit pietate in Deum plenus, hic legibus quibuscunque in agendo obediens. Polyb. 23, 10. 8. τὰ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους δίκαια, καὶ τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς ὅσια.) — ex adiuncto: — 2) *purus* scelere, *mundus* a vitio; 1 Tim. 2, 8. ἐπαίροντες ὁσίους χεῖρας. (Prov. 22, 11. ἀγαπᾷ κύριος ὁσίας καρδίας,

hebr. טָהוֹר.) — De Deo: *sanctus*, purus ab omni omnino labe, Apoc. 15, 4. 16, 5. (alii hic: *venerandus*). (LXX Ps. 145, 18. חָסִיד. Deut. 32, 4. pro יָשָׁר.) — 3) ex usu hebr. חָסִיד quod etiam benignitatem et metonym. *bona promissa* significat, Act. 13, 34. τὰ ὅσια Δαβὶδ τὰ πιστά, sunt promissiones Davidi datae fide dignissimae s. immutabiles, hebr. חַסְדֵי דָוִד Ies. 55, 3. quae LXX alio in loco, 2 Chron. 6, 42. verterunt τὰ ἐλέη Δαβίδ. *.

῾Οσιότης, ητος, ἡ, (ab ὅσιος) *pietas erga Deum*, *religio* in servandis pietatis officiis. Bis, ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι, probitate in homines et pietate in Deum, Luc. 1, 75. Eph. 4, 24. — Deut. 9, 5. (יֹשֶׁר). 1 Reg. 9, 4. (תֹּם). Sap. 2, 22. 5, 20. 14, 30.

῾Οσίως, (ab ὅσιος) *pia mente*. Semel 1 Thess. 2, 10. ὁσίως καὶ δικαίως, convenienter pietati in Deum et officiis hominibus debitis. (Ioseph. ant. 6, 5. 5. ὁσίως καὶ δικαίως rempublicam administrare. — Sap. 6, 10. religiose.)

᾿Οσμή, ῆς, (ab ὄζω) LXX pro רֵיחַ, 1) *odor* (Gen. 27, 27.) i. e. foetor (Ies. 34, 3. 2 Macc. 9, 10. 12.) — *suavis odor*, Io. 12, 3. (Cant. 1, 3. 11. 2, 13. 4, 10. 11.) — Metaph. 2 Cor. 2, 14. θεῷ τὴν ὀσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι, i. e. γνῶσιν αὐτοῦ ὡς ὀσμήν, sui cognitionem boni odoris instar longe lateque spargens. (Vid. similia Sir. 24, 15. 39, 14. Exod. 5, 21.) — 2) id quod odorem spargit, *suffimentum*; ὀσμὴ εὐωδίας, Eph. 5, 2. Phil. 4, 18. vid. Εὐωδία. — Insolito more dicit Paulus 2 Cor. 2, 16. οἷς μὲν (εἰμί) ὀσμὴ θανάτου εἰς θάνατον, οἷς δὲ ὀσμὴ ζωῆς εἰς ζωήν. Si metaphora ducta est ab *odore* est: illis (τοῖς ἀπολλυμένοις) sum foetor lethalis in mortis poenam, videlicet quia, doctrina ipsis annuntiata, rei fiunt salutis temere repudiatae, his vero (τοῖς σωζομένοις) sum quasi odor saluber, morbos abigens, ut vitam adipiscantur. Si autem metaphora ducta est a *suffimento*, sensus est: illis fio suffimentum lethale etc., his autem suffimentum salutare etc., et ὀσμή iam esset oblatio Deo facta, cum qua Paulus se comparat, quatenus labore doctoris conficiebatur, vid. Philipp. 2, 17. *.

῞Οσον, adv. *quantum*; vid. ῞Οσος.

῞Οσος, η, ον, *quantus*, *a*, *um*. Refertur proprie ad antecedens vel subsequens τοσοῦτος, quod vero saepissime omittitur. Apoc. 21, 16. τὸ μῆκος αὐτῆς [τοιοῦτόν ἐστι, ut textus vulg. ex interpretamento habet] ὅσον καὶ τὸ πλάτος. Io. 6, 11. ἐκ τῶν ὀψαρίων, ὅσον ἤθελον. — in oratione obliqua: ἐφ᾿ ὅσον χρόνον in quantum temporis i. e. *quam diu*, Rom. 7, 1. 1 Cor. 7, 39. Gal. 4, 1. etiam ὅσον χρόνον omissa praepositione, Marc. 2, 19. — Neutrum ὅσον adverbialiter *quantum*, *quo*, *quanto*, Marc. 7, 36. ὅσον δὲ διεστείλατο, μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον. Hebr. 10, 37. ἔτι γὰρ μικρὸν

ὅσον ὅσον, quantum, quantum, i. e. minimum. (Ies. 26, 20. ἀποκρύβηθη μικρὸν ὅσον ὅσον, hebr. כִּמְעַט רֶגַע. Aristoph. Vesp. 213.: οὐκ ἀπεκοιμήθημεν ὅσον ὅσον στίλην. Arrian. Ind. c. 29. σπείρουσιν ὅσον ὅσον τῆς χώρης. Vid. *Herm.* ad Viger. p. 726.) — Καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν, quanto maiorem, Hebr. 3, 3. — Καθ' ὅσον — κατὰ τοσοῦτον, *quanto — tanto*, Hebr. 7, 20—22. Τοσούτῳ — ὅσῳ, *tanto* s. *quo — quanto*, Hebr. 9, 27. c. 1, 4. coll. 8, 6. — Καθ' ὅσον — οὕτω, *quemadmodum — sicut*, Hebr. 9, 27. Exod. 22, 17. — Ἐφ' ὅσον α) *quam diu*, Matth. 9, 15. (Marc. 2, 19.) 2 Petr. 1, 13. (Act. Thom. §. 36. ἐφ' ὅσον δὲ ἐν σώματί ἐσμεν.) — β) *quatenus*, *in quantum*, Matth. 25, 40. 45. Rom. 11, 13. — Pluralis: ὅσοι, ὅσαι, ὅσα, *quanti*, *ae*, *a*, a) de numero, ubi est *quot*, *wie viele*, quod deinde est idem quod *omnes qui*, *quicunque*, Matth. 14, 36. ὅσοι ἥψαντο, διεσώθησαν. Marc. 3, 10. ὅσοι εἶχον μάστιγας. Io. 1, 12. ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν. Act. 4, 6. 34. 13, 48. Rom. 2, 12. 6, 3. 8, 14. Gal. 3, 10. 27. 6, 12. 16. Phil. 3, 15. Apoc. 2, 24. ubi in altero membro οἵτινες, et saepius (Deut. 1, 46.). Interdum πάντες additur, ut Luc. 4, 40. Io. 10, 8. Act. 3, 24. 5, 36 sq. — Sic etiam ὅσοι ἄν Matth. 22, 9. 10. Marc. 3, 28. 6, 11. 56. Luc. 9, 5. Act. 2, 39. — neutrum: ὅσα, *quaecunque*, Matth. 17, 12. ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν. 18, 18. Marc. 10, 21. Luc. 12, 3. Io. 11, 2. 22. Rom. 3, 19. 15, 4. et saepissime. — ὅσα — ταῦτα, Phil. 4, 8. — Saepius antecedit πάντα, ut Matth. 7, 12. 21, 22. Marc. 3, 28. et passim. — Ὅσα, adverbialiter: *quantum*, Apoc. 18, 7. ὅσα ἐδόξασεν ἑαυτήν. Nonnunquam ὅσα pro relativo ἅ simpliciter positum esse videtur, ut Luc. 11, 8. δώσει αὐτῷ ὅσων χρῄζει. Io. 15, 14. ἐὰν ποιῆτε, ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν, 16, 13. Act. 9, 39. Iud. v. 10. — b) de *quantitate interna*: ita neutrum ὅσα, *quam magna*, *quanta*; Marc. 3, 8. ἀκούσαντες ὅσα ἐποίει. c. 5, 19. ὅσα (quantum beneficium) σοι ὁ κύριος πεποίηκεν. v. 20. c. 6, 30. Luc. 4, 23. 8, 39. 9, 10. Act. 9, 16. 14, 27. 2 Tim. 1, 18. (Deut. 3, 21. pro אֲשֶׁר.)

Ὅςπερ, ἥπερ, ὅπερ, (ὅς et περ) *qui*, *quicunque*. Semel Marc. 15, 6. (Ioseph. vit. §. 18.)

Ὀστέον, contr. ὀστοῦν, gen. έου, οῦ, τό, *os*, *ossis*. Luc. 24, 39. Io. 19, 36. (Exod. 12, 46.) Eph. 5, 30. (Gen. 29, 14.) — de ossibus mortuorum, Matth. 23, 27. Hebr. 11, 22. — LXX pro עֶצֶם, Gen. 2, 23. 50, 25. Exod. 13, 19. *.

Ὅςτις, ἥτις, ὅ, τι, (ita enim neutrum scribitur, ut distinguatur a particula ὅτι) genit. οὗτινος, ἧςτινος, οὗτινος (ὅς et τίς). — LXX pro אֲשֶׁר — 1) *quisquis*, *quicunque*, Gal. 5, 10. ὁ δὲ ταράσσων ὑμᾶς — ὅςτις ἂν ᾖ. (Sap. 19, 15. 2 Macc. 14, 3. καθ' ὅντινα τρόπον.) — Neutrum ὅ, τι, *quodcunque*, Luc. 10, 35. Io. 2, 5. 14, 13. 15, 16. Col. 3, 17. 3,

23. — *quod fortasse*, 1 Cor. 16, 2. (1 Sam. 19, 3. Exod. 22, 9. [Act. 9, 27. 2 Cor. 3, 14. Apoc. 17, 8. ubi *Griesb.* ὅτι, et Matth. 18, 28. ubi εἴ τι edidit.] — Ad initium propositionis solent evangelistae tres priores ponere ὅςτις in sententia universa, ubi est pro: *quicunque, omnis qui, si quis;* Matth. 5, 39. 41. 10, 33. coll. v. 32. 12, 50. 13, 12. 18, 4. 23, 12. Marc. 8, 34. Luc. 14, 27. et Iac. 2, 10. — πᾶς ὅςτις, Matth. 7, 24. 10, 32. Act. 3, 23. Deut. 1, 39. — 2) ut ὅσος, *quot, quotquot*, Gal. 5, 4. Apoc. 1, 7. 2, 24. 20, 4. — 3) relativum est, et quidem a) simpliciter: *qui, quae, quod*, ubi τὶς additum est, ut Latinor. *quidem; qui quidem*, Matth. 2, 6. 7, 15. 20, 1. 25, 1. 3. Marc. 4, 20. 15, 7. Luc. 2, 4. 8, 3. Io. 8, 53. 21, 25. Act. 11, 28. Rom. 1, 32. 11, 4. Hebr. 2, 3. 8, 6. Apoc. 1, 12. 17, 12. et saepissime potissimum in evangeliis Matth. et Lucae. (Deut. 5, 26. Ion. 4, 11. 1 Macc. 2, 11.) — b) explicat, Luc. 2, 4. 7, 37. Act. 16, 12. Rom. 9, 4. 1 Cor. 3, 17. Gal. 4, 24. Col. 3, 5. 14. etc. Sap. 3, 13. — c) causam reddit: *quippe qui*, Act. 10, 41. 47. Rom. 2, 15. 6, 2. οἵτινες ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶς κ. τ. λ. *qui, quum* etc. ib. 16, 6. 2 Cor. 8, 10. 1 Tim. 1, 4. Tit. 1, 11. Hebr. 8, 5. 10, 35. Iac. 4, 14. 1 Petr. 2, 11. — d) consilium et eventum indicat: *qui* i. e. *ut ille*, Act. 24, 1. Rom. 1, 25. Phil. 2, 20. Deut. 3, 24. — e) qualitatem indicat: *qui* i. e. *qualis*, 1 Cor. 5, 1. 2 Cor. 9, 11. Hebr. 10, 11. — f) Paulus denique utitur eo indefinite: *quae res, quae*, Eph. 3, 13. ἥτις ἐστὶ δόξα ἡμῶν, quae quidem res honori mihi est. Phil. 1, 28. ἥτις ἐστὶν αὐτοῖς ἔνδειξις, quae quidem res ipsis cedit etc. Col. 2, 23. ἅτινά ἐστι λόγον μὲν ἔχοντα — 4) genitivi ὅτου, pro οὗτινος, (*Matthiae* gramm. §. 153.) in locutione ἕως ὅτου (χρόνου) *usque dum, donec;* vid. Ἕως, II. 1.

Ὀστράκινος, ίνη, ον, (ab ὄστρακον, testa, gebrannter Thon, vas fictile, testa, Dan. 2, 41. 43. Iob. 2, 8.) *testaceus, fictilis, figlinus;* LXX pro חֶרֶשׂ et in Daniele pro חַסְפָּא (Dan. 2, 33 sqq.) — bis in N. T. σκεύη ὀστράκινα, vasa fictilia, a) propr. 2 Tim. 2, 20. (Lev. 6, 28. 15, 12.) — b) ex adiuncto: *fragilis*, 2 Cor. 4, 7. coll. Ier. 19, 11. 32, 14. Thren. 4, 2. Ies. 30, 14.

Ὄσφρησις, εως, ἡ, (ab ὀσφραίνομαι, 2 perf. praes. pass. ὤσφρησαι, olfacio) *odoratus, olfactus*, 1 Cor. 12, 17. (Herodian. 1, 12. 4. Epict. 1, 20.)

Ὀσφύς, ύος, ἡ, et αἱ ὀσφύες, *lumbi*, et quidem a) pars superior lumborum, *coxa*, ubi ζώνη, cingulum applicabatur. LXX pro hebr. מָתְנַיִם, (aliquoties etiam pro חֲלָצַיִם). Matth. 3, 4. ζώνη περὶ τὴν ὀσφύν. Marc. 1, 6. (2 Reg. 1, 8.) Hesych. ὀσφύς· ὁ παρὰ πλευρὰν διάκενος τόπος. — Quum Iudaei vestes laxiores et ad talos usque demissas succingere solerent, ut expeditiores essent ad itinera facienda (Exod. 12, 11. 2 Reg

4, 29. 9, 1.), opus peragendum (Prov. 31, 17.), arma gerenda (Iob. 38, 3. 40, 2.), locutio: *lumbos succingere*, est: *sese parare, paratum esse*, Luc. 12, 35. (Ier. 1, 17.) Eph. 6, 14. — 1 Petr. 1, 13. ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας, i. e. mentem parare. (Similiter Orat. Manass. v. 11. καὶ νῦν κλίνω γόνυ καρδίας μου δεόμενος.) — b) *lumbi*, inferior pars, hebr. חֲלָצַיִם, in quibus Hebraei vim genitricem sitam et semen virile reconditum esse arbitrabantur. Unde locutiones: καρπὸς τῆς ὀσφύος, *proles*, Act. 2, 30. (καρπὸς τῆς κοιλίας Ps. 132, 11. Mich. 6, 7.) — ἐξέρχεσθαι ἐκ τῆς ὀσφύος τινός, ab aliquo ortum ducere, Hebr. 7, 5. (Gen. 35, 11. 2 Chron. 6, 9. coll. Gen. 15, 4. 46, 26. Exod. 1, 5. 2 Sam. 16, 11.) — ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν, latebat adhuc in lumbis patris, Hebr. 7, 10. *.

Ὅταν, (ex ὅτε et ἄν) partic., quae vi particulae ἄν (vid. Ἄν) iungitur apud profanos vel coniunctivo, vel optativo. (Vid. *Viger.* de idiot. p. 436. et ad eundem *Hermann. Matthiae* gramm. §. 521. *Wineri* gramm. p. 126 sq.) — In N. T. legitur iuncta

1) *coniunctivo*, ubi est 1) *quando, si quando, ubi; quoties*, nostrum: *wann, im Falle wann; so oft.* Legitur a) de *eventu non definito*, de quo, quoties locum habuerit, incertum est; ubi iungitur *praesenti* coniunct., est nostrum: *wenn*, oder *so oft es geschehen sollte*, ubi vero iungitur *aoristis* coniunct., est: *wenn*, oder *so oft es geschehen sein sollte*. Latini in eiusmodi enuntiationibus uti solent coniunctivo praeteritorum. — seq. praes. coniunctivi, Matth. 6, 2. ὅταν οὖν ποιῇς ἐλεημ., si quando, vel quoties, stipem erogaveris. v. 5. ὅταν προςεύχῃ, si quando, vel quoties preces feceris. v. 6. 16. Marc. 11, 25. 14, 7. Luc. 11, 21. 1 Cor. 3, 4. et passim. — seq. aoristo: Matth. 5, 11. Marc. 13, 7. 11. Luc. 6, 22. 21, 9. Io. 2, 10. 2 Cor. 10, 6. ὅταν πληρωθῇ, ubi obedientia vestra perfecta fuerit, in dem Falle, dass. 1 Tim. 5, 11. et passim. (Iob. 20, 7. 22. Ies. 28, 19.) — Luc. 11, 36. ὡς ὅταν, wie im Falle dass. — b) de *eventu definito*, qui quondam certo locum habebit, ubi Latini utuntur futuro exacto, nostri: *wenn es geschehen sein wird.* Sic ὅταν cum praesente coni., quod de rebus certissime evenientibus pro futuro dicitur (*Wineri* Gramm. p. 115.); Io. 7, 27. ὅταν ἔρχεται, quando venerit. — cum aoristo, Matth. 9, 15. ὅταν ἀπαρθῇ, quando ablatus fuerit. c. 12, 43. 13, 32. Marc. 2, 20. 4, 15. 31 sq. 12, 23. Io. 4, 25. 7, 27. 8, 28. 13, 19. 14, 29. 15, 26. Luc. 9, 26. 17, 10. 23, 42. Rom. 11, 27. αὕτη αὐτοῖς — ἁμαρτίας αὐτῶν, pro τότε αὐτοῖς etc., tunc eventum habebit, iis prodibit foedus, quando condonavero. Apoc. 11, 7. et saepius. (Ier. 29, 10. 34, 14.) — 2) *siquidem, quandoquidem; da, sintemal;* Io. 9, 5. ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ

M 2

-ῶ, quandoquidem adhuc in vivis sim, meum est homines de doctrina divina docere. Rom. 2, 4. 1 Cor. 15, 27. ὅταν δὲ εἴπῃ, quum vero dicat. (Aristot. de mundo c. 4. μάλιστα ὅταν τὸ μὲν τάχιστον ᾖ τῶν ὄντων.) — — II) *futuro* indicativi de re certissime eventura; *quando;* Luc. 13, 28. ὅταν ὄψεσθε, (sic enim cum codd. legendum pro inaudito ὄψησθε, vid. Ὁράω.) Apoc. 4, 9. ὅταν δώσουσι, ubi vero lectio δώσω praeferenda est. (Clem. Rom. ep. 2. fin. ἐπερωτηθεὶς, πότε ἥξει αὐτοῦ ἡ βασιλεία, εἶπεν· ὅταν ἔσται τὰ δύο ἕν.) — III) *imperfecto indicativi*, de eventu praeterito, de quo, quoties locum habuerit, incertum est: *quoties;* Marc. 3, 11. ὅταν αὐτὸν ἐθεώρει, quoties eum conspicerent. (Gen. 38, 7. ὅταν εἰσήρχετο. Dan. 3, 7. καὶ ἐγένετο, ὅταν ἤκουον.)

**Ὅτε** adverb. temporis, Latinor. *quum*, nostrum *da, als;* legitur cum *indicativo*, ubi de vero et certo eventu sermo est; cum coniunctivo, ubi de incerto, qui pendet a conditione aliqua. — In N. T. legitur

I) cum indicativo: *quum, quando*, i. e. a) *eo tempore, quo;* Matth. 12, 3. τί ἐποίησεν Δαβὶδ, ὅτε ἐπείνασε. c. 17, 25. Marc. 2, 25. 6, 21. 8, 19. 20. 11, 1. 19. Luc. 2, 21. 4, 25. 15, 30. 22, 35. Io. 1, 19. 9, 14. 12, 17. ubi praeferenda est lectio codd. ὅτε. 20, 24. 21, 18. Act. 12, 6. 22, 20. 1 Thess. 3, 4. 2 Thess. 3, 10. Hebr. 7, 10. Iud. v. 9. et passim. (Gen. 2, 4. 12, 4. 11, 10. 35, 9. 42, 21. Iudic. 5, 22. Iob. 29, 3—7. 38, 7. 8. Tob. 1, 4. 1 Macc. 4, 9.) — b) de actione perfecta, ubi verti potest *postquam*, vel per ablativos absolutos; Matth. 9, 15. ὅτε ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, populo eiecto. 13, 48. 21, 34. 27, 31. Marc. 1, 32. 4, 10. 7, 17. Luc. 6, 13. 23, 33. Io. 13, 12. 31. 19, 8. 23, 30. 21, 15. Act. 1, 13. 8, 12. 39. 27, 39. Tit. 3, 4. Apoc. 10, 10. et passim. (1 Sam. 6, 6. Dan. 5, 20. Gen. 24, 30. Tob. 1, 9.) — c) de temporis periodo definita, qua aliquid semper locum habuit: *dum, quam diu*, Io. 17, 12. ὅτε ἤμην, quam diu eram. Rom. 6, 20. 7, 5. 1 Cor. 13, 11. Gal. 4, 3. Hebr. 9, 17. (Gen. 4, 12.) — d) ἐγένετο ὅτε, Matth. 7, 28. 11, 1. 13, 53. 19, 1. 26, 1. (1 Reg. 14, 28. 2 Reg. 14, 5.) — e) πότε — ὅτε, Col. 3, 7. 1 Petr. 3, 20. — ὅτε — τότε, Matth. 13, 26. 21, 1. Io. 12, 16. — f) ἐλεύσονται ἡμέραι ὅτε, *veniet tempus, quo*, Luc. 17, 22. — Ἔρχεται ὥρα, ὅτε, Io. 4, 21. 23. 5, 25. 16, 25. — ἔρχεται νὺξ ὅτε, Io. 9, 4. — ἐν ἡμέρᾳ ὅτε, Rom. 2, 16. (Gen. 34, 25.) — ἔσται καιρὸς, ὅτε, 2 Tim. 4, 3. — Rom. 13, 11. νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν, elliptice pro ὁ καιρὸς τῆς σωτηρίας νῦν ἐγγύτερόν ἐστι, ἢ ποτὲ ἦν, ὅτε ἐπιστεύσαμεν ἐγγὺς εἶναι αὐτόν. Sic πότε ante ὅτε intelligendum Exod. 5, 13. καθάπερ καὶ [ποτε] τότε, ἄχυρον ἐδίδοτο. — II) seq. coniunctivo, Luc. 13, 35. ἕως ἂν ἥξῃ (aor. pro fu-

turo ex seriorum scriptorum usu) ἡμέρα, ὅτε εἴπητε, tempus, *quo fortasse* et vos dicetis. (Xenoph. Cyrop. 2, 1. 30.)

Ὁ, τε — ἥ, τε — τό, τε, articulus cum partic. τέ, vid. Τέ.

Ὅτι, coniunct. quae 1) argumento indicando servit, ubi Latini vel accusativo cum infinitivo vel etiam *quod* cum coniunctivo utuntur. (Sequi solet indicativus; semel: infinitivus; Act. 27, 10. θεωρῶ ὅτι — μέλλειν ἔσεσθαι, video futurum esse. Cohel. 7, 2. Exempla e Polybio collegit *Raphelius* ad h. l.; rarius, et in N. T. semel coniunctivus, Rom. 3, 8.) Sequi solet ita ὅτι a) in *propositionibus, ab antecedente propositione pendentibus*, et quidem post verba audiendi, Matth. 2, 22. ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει. Marc. 2, 1. Luc. 1, 58. — videndi, Matth. 2, 16. ἰδὼν, ὅτι ἐνεπαίχθη. Marc. 2, 10. — sciendi, Matth. 6, 32. 22, 16. — cognoscendi, intelligendi, Matth. 21, 45. 15, 17. Marc. 2, 8. Luc. 1, 22. — dicendi, λέγω, s. εἴπω, ὅτι, Matth. 3, 9. 12, 6. 28, 7. 13. Marc. 3, 21. Luc. 22, 70. Io. 7, 42. 1 Cor. 1, 12. etc. — loquendi, Marc. 1, 34. Luc. 4, 41. — profitendi, Matth. 16, 20. Hebr. 11, 13. — testandi, Matth. 23, 31. Io. 1, 34. 4, 44. — docendi, demonstrandi, affirmandi, Io. 3, 33. Marc. 8, 38. Matth. 16, 21. Io. 2, 18. τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς, quo signo demonstras nobis, licitum esse tibi hoc facere? (Sap. 12, 13. 19.) — curandi, Marc. 4, 38. Luc. 10, 40. (Tob. 10, 5.) — sperandi Luc. 24, 21. Act. 24, 26. — mirandi, Luc. 11, 38. Io. 3, 7. Act. 10, 45. — credendi, Matth. 9, 28. Marc. 11, 23. Luc. 1, 4. 5. Io. 13, 19. — putandi, Matth. 5, 17. 6, 7. Marc. 11, 32. Rom. 2, 3. — suspicandi, Luc. 7, 43. (Tob. 6, 17.) — laetandi, Luc. 10, 20. Io. 14, 28. — scribendi, legendi, Matth. 4, 6. Marc. 12, 19. Matth. 12, 5. 19, 4. etc. — Ita etiam post κρίνειν, 2 Cor. 5, 15. κρίναντες τοῦτο, ὅτι, εἰ εἷς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον, iudicantem, s. censentem, perinde esse ac si omnes mortui essent, si unus pro omnibus mortuus est. Post οὐχ οἷον δὲ, ὅτι, fieri non potest, ut, Rom. 9, 6. — Nec aliter post verba iurandi, ubi ὅτι argumentum iurisiurandi indicat; Rom. 14, 11. ζῶ ἐγὼ, λέγει κύριος, ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ, per vitam meam! omnes adorabunt etc. Apoc. 10, 6. καὶ ὤμοσεν — ὅτι χρόνος οὐκέτι ἔσται. (Dan. 12, 7. ὤμοσεν — ὅτι. Iudith. 13, 16. ζῇ κύριος — ὅτι ἠπάτησεν, per Deum affirmo, eum seductum esse etc.) — Aliis in locis rectius vertitur latine *quod* cum coniunctivo; Marc. 8, 17. τί διαλογίζεσθε ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε. Rom. 3, 8. καὶ μὴ (intell. νομιστέον) ὅτι ποιήσωμεν, neque statuendum vel docendum est, quod possimus i. e. quod licitum sit. Rom. 5, 8. συνίστησι τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην, ὅτι — Χριστὸς ἀπέθανε, eo, quod morti tradidit Christum. (Iob. 21, 15. Act. 9, 27.

διηγήσατο αὐτοῖς πῶς εἶδε — καὶ ὅτι ἐλάλησεν, et quod locutus sit. c. 14, 22. παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ πίστει, καὶ ὅτι δεῖ. v. 27. ἀνήγγειλαν ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς, καὶ ὅτι ἤνοιξε. (Tob. 6, 10. 11.) — Io. 3. 19. ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, ὅτι. 1 Io. 4, 10. — (Ioseph. ant. 11, 6. 8. εἶναι τὴν αἰτίαν τῆς ὀργῆς, ὅτι μὴ προςεκύνησα. ib. 12, 4. 9.) — Οὐχ ὅτι, si absolute ponitur, est nostrum: *nicht dass* jemand hätte etc., *non quod*, i. e. *non quasi*, cum coniunctivo. Videtur haec locutio elliptica esse, propr. *non* (dixerim s. putaverim), *quod*. Io. 6, 46. οὐχ ὅτι τὸν πατέρα τις ἑώρακεν, non quasi vidisset aliquis patrem. — ὡς ὅτι, *quasi quod*, 2 Thess. 2, 2. ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα, quasi quod instat dies. c. 7, 22. Phil. 3, 12. 4, 11. — b) post verba dicendi servit recitationi verborum et est index *orationis directae* vel ipsius qui loquitur vel alterius, ubi latine verti non potest; Matth. 2, 3. τὸ ῥηθὲν, ὅτι Ναζαραῖος κληθήσεται, dictum illud: Ναζαραῖος κληθ. c. 5, 31. 7, 23. 26, 24. 27, 43. Marc. 1, 15. 12, 16. Luc. 1, 61. 2, 23. 4, 11. καὶ ὅτι ἐπὶ χειρῶν, i. e. porro scribitur: ἐπὶ χειρῶν. v. 12. εἶπεν αὐτῷ, ὅτι εἴρηται, dicebat ei: εἴρηται. Luc. 5, 35. ἔλεγε παραβολὴν — ὅτι οὐδείς, parabolam dixit hanc: *nemo* etc. c. 17, 10. λέγετε· ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν· ὅτι ὃ ὠφείλομεν ποιῆσαι, πεποιήκαμεν, dicite: *praemia non meruimus; item: debitum tantum praestitimus.* Io. 1, 20. 4, 17. ἔλεγον ὅτι ἀγαθός ἐστιν, dicebant: *probus est*. Act. 11, 3. λέγοντες, ὅτι πρὸς ἄνδρας, dicentes: *ad homines*. c. 15, 1. ἐδίδασκον, ὅτι ἐὰν μὴ περ., docebant: *nisi circumcisi fueritis*. Hebr. 10, 8. 11, 18. — et passim, praesertim in Evang. Marci, ubi etiam legitur de eo, quod alter nomine tertii dicit, c. 9, 11. ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες, ὅτι etc. i. e. interrogabant eum his verbis: *dicunt legis periti: Eliam antea oportet venire.* Sic etiam videtur locus 1 Io. 2, 21. intelligendus esse: οὐκ ἔγραψα ὑμῖν, ὅτι οὐκ οἴδατε — ἀλλ' ὅτι οἴδατε etc. i. e. non scripsi vobis: *ignoratis verum;* sed scripsi: *scitis illud*, et: *quivis mendax non est ex vero.* — (Gen. 12, 13. 19. Ies. 2, 1. Sap. 4, 15. 1 Macc. 13, 18. Ioseph. ant. 11, 1. 1. et 2. Act. Thom. §. 4. — Eodem modo hebr. כִּי Exod. 4, 26. Ios. 2, 24. et chald. דִּי Dan. 2, 25. — Act. Thom. §. 19.: γράψας αὐτῷ ὅτι εἰ γέγονε τὸ πραιτώριον, στεγασθήτω.)

2) ὅτι servit *rationi reddendae*, ubi dicitur a) ita ut explicet rem, et illustret rationem, cur aliquid sit vel fiat, ubi latine verti potest: *nempe, videlicet, enim, nam;* Matth. 6, 5. ὥςπερ οἱ ὑποκριταὶ, ὅτι φιλοῦσιν, qui videlicet amant. c. 11, 49. μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρᾶός εἰμι, sum enim. Luc. 11, 48. ὅτι αὐτοὶ μέν, hi videlicet. c. 12, 24. ὅτι οὐ σπείρουσιν, nempe non seminant. c. 19, 43. ὅτι ἥξουσι ἡμέραι, videlicet veniet tempus. Io. 12, 39. Act. 1, 17. ὅτι κατηρ. ἦν,

adnumerabatur enim nobis. 2 Cor. 5, 19. ὡς ὅτι Θεὸς ἦν καταλλάσσων — καὶ (pro οὕτως καὶ ἦν) θέμενος ἐν ἡμῖν, sicut enim Deus omnes per Christum sibi reconciliavit, ita mihi commendavit munus tradendi doctrinam de reconciliatione. 1 Petr. 1, 12. οἷς ἀπεκαλύφθη, ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς, nempe ipsis quidem non sed ut nobis ea annuntiarent. (1 Reg. 10, 22. Ioel. 1, 6. 2, 2. Ps. 35, 20. Tob. 3, 8. Sap. 2, 2.) — b) ita ut *causam reddat*, *rationem adferat*; *quod*, *quia*, *nam*; Matth. 5, 3. μακάριοι οἱ πτωχοὶ, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλ. c. 5, 34—36. 11, 25. ἐξομολογοῦμαί σοι, ὅτι ἀπέκρυψας, quod celasti. v. 26. ὅτι οὕτως, nam sic. Marc. 5, 9. 6, 34. 9, 38. Luc. 1, 48 sq. 2, 11. c. 7, 47. 16, 3. 23, 40. Io. 1, 51. 8, 44 sq. Rom. 6, 15. 1 Cor. 3, 13. 2 Cor. 3, 14. 1 Io. 3, 14. — et saepius. (Gen. 13, 6. 8. 17, 5. Ps. 37, 22. Ruth. 1, 12. Ier. 12, 16. 44, 19. 1 Reg. 3, 26. Ioseph. ant. 11, 6. 9.) — Οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι, *vae vobis propterea quod*, i. e. *qui* feceritis etc., Matth. 23, 13 sqq. Luc. 11, 42—44. 52. Iud. v. 11. coll. Matth. 23, 14. 24. Luc. 6, 25. ubi participium cum articulo sequitur. — οὐχ ὅτι — ἀλλὰ ὅτι, *non propterea quod* — *sed ea de causa*, Io. 12, 6. 2 Cor. 7, 9. — οὐχ ὅτι — ἀλλά (ὅτι) 2 Cor. 1, 24. οὐχ ὅτι κυριεύομεν, i. e. peperci vobis non propterea, quod dominum vestrum me habeam, sed ea de causa, quod etc. 2 Cor. 3, 5. Phil. 4, 17. 2 Thess. 3, 9. οὐχ ὅτι — ἀλλὰ ἵνα — ὅτι εἰ, *quodsi*, *si enim*, Matth. 11, 21. 23. Luc. 10, 13. 23, 31. Iac. 1, 23. (Iudith. 11, 23.) — c) in *interrogatione directa* est: *cur?* proprie elliptice: τί ἐστιν, ὅτι, quid est, quod, i. e. *cur?* α) ὅτι simpliciter; Matth. 9, 28. ἐπηρώτων αὐτὸν· ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν. (Ioseph. ant. 6, 11. 9. ἐπυνθάνετο παρὰ Ἰωνάθου· ὅτι ὁ τοῦ Ἰεσσαίου παῖς ἀπολέλειπται; ib. 12, 4. 9. ἐρομένου τὸν Ὑρκανὸν, ὅτι τοσαῦτα αὐτῷ παράκειται ὀστᾶ;) — β) τί ὅτι, *cur*, Marc. 2, 16. Luc. 2, 49. Act. 5, 4. 9. — γ) τί γέγονεν, ὅτι Io. 14, 22. — d) in altera parte interrogationis, ubi indicat, cur et quid interrogetur, est quidem proprie *quod*, sed commode verti potest per pronomen relativum cum coniunctivo: *qui*, *quae*, *quod*; Marc. 1, 27. τίς ἡ διδαχή etc. i. e. qualis est haec nova increpandi formula, quae tam potenter valeat imperare daemonibus? Matth. 8, 27. ποταπός ἐστιν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι, quantus est ille, cui vel venti obediant? Marc. 4, 41. Luc. 4, 36. 8, 25. Io. 7, 35. ποῦ οὗτος μέλλει πορεύεσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὑρήσομεν αὐτόν, quo locorum ille abiturus est, ubi illum nequeamus invenire? Hebr. 2, 6. τί ἐστιν ἄνθρωπος, ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ. (Ps. 8, 4. 144, 3. Iob. 15, 14. τίς γὰρ ὢν βροτὸς, ὅτι ἔσται ἄμεμπτος;)

3) Denique ante ὅτι saepius aliquid omissum est; Matth. 16, 7. λέγοντες· (τοῦτό ἐστι) ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν. Marc. 8, 16. — Marc. 3, 30. (τοῦτο δὲ ἔλεγε) ὅτι ἔλεγον. Luc. 11,

18. — Io. 11, 56. τί δοκεῖ ὑμῖν; (δοκεῖτε) ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ, putatisne, eum plane non venturum esse? Nisi hic ὅτι est cur? — Rom. 3, 8. καὶ μὴ (νομιστέον) — ὅτι. 1 Io. 3, 20. ἡ καρδία, (οἴδαμεν) ὅτι μείζων ἐστίν. (Ies. 7, 5.)

Ὅτου, vid. Ὅςτις no. 4.

Οὗ, proprie genitivus pronominis ὅς, ἥ, ὅ, adverbialiter usurpatus: de *loco:* οὗ intell. τόπου, (sive τόπῳ οὗ ut plene legitur Eccles. 11, 3.) a) *ubi, wo,* Matth. 2, 9. ἐπάνω οὗ ἦν. 18, 20. Luc. 4, 16. 17. 23, 53. [Io. 11, 41.] Act. 1, 13. Col. 3, 1. Hebr. 3, 9. et passim. Rom. 9, 26. ἐν τῷ τόπῳ, οὗ, in quo. Apoc. 17, 15. οὗ, ubi, quibus. (Gen. 13, 4. Ruth. 1, 16. Esth. 4, 3. 8, 17.) — b) *quo, wohin,* cum verbis eundi, veniendi, Luc. 10, 1. οὗ ἔμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι. c. 22, 10. οἰκίαν, οὗ εἰςπορεύεται. c. 24, 28. κώμην, οὗ ἐπορεύοντο. 1 Cor. 16, 6. Matth. 28, 16. εἰς τὸ ὄρος, οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς (scil. ἐλθεῖν). Ezech. 1, 12. 21, 16. 1 Sam. 23, 13. 1 Macc. 6, 56. — c) de loco tropico ut Latinor. *ubi,* Rom. 4, 15. οὗ γὰρ οὐκ ἔστι νόμος, οὐδὲ παράβασις. c. 5, 20. οὗ δὲ ἐπλεόνασε. 2 Cor. 3, 17. οὗ δὲ τὸ πνεῦμα κυρίου ἐκεῖ ἐλευθερία. (Prov. 11, 2. οὗ ἐὰν εἰςέλθῃ ὕβρις, ἐκεῖ καὶ ἀτιμία.)

Οὐ, et, si vocalis sequitur, οὐκ, et si eadem habet spiritum asperum, οὐχ. — (LXX pro אַיִן et לֹא) — particula negativa, absolute et obiective negans, (quum μή idem faciat hypothetice et subiective), eandemque vim etiam servans in compositis οὐδείς, οὐδέ, οὔτε etc. Plura vide in *Μή*, ubi etiam ea allata sunt loca, in quibus nostri discrimen inter οὐ et μή non satis servasse videri possint. Οὐ cum futuro gravissime interdicit, ut in iis locis N. T. quae e versione LXX (Exod. 20.) repetita sunt, ut Matth. 5, 21. 27. 33. 19, 18. Luc. 4, 12. Io. 1, 10. Rom. 7, 7. 3, 9. — Est autem οὐ 1) *non,* et legitur a) absolute, Matth. 5, 37. οὐ, οὐ. 2 Cor. 1, 17. Iac. 5, 12. — Matth. 13, 29. ὁ δὲ ἔφη, οὔ. Marc. 12, 14. Luc. 20, 22. Io. 1, 21. — b) cum verbo, Matth. 1, 25. οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτήν. 21, 27. οὐκ οἴδαμεν et sexcenties. — c) cum nomine ita ut notionem subiecti neget et tollat; Rom. 9, 25. τὸν οὐ λαόν, 1 Petr. 2, 10. populus, qui (mihi) populus non est; (Hos. 2, 25. לֹא־עַמִּי). Rom. 10, 19. ἐπ᾿ οὐκ ἔθνει, gentem, quae nulla est, (בְּלֹא־עָם, Deut. 32, 21.) coll. Eccles. 7, 17. 10, 11. 2 Chron. 15, 3. Thren. 1, 6. ἐπορεύοντο ἐν οὐκ ἰσχύϊ. — d) cum praedicato coniunctum, quod negat et minuit, inservit, ut saepissime etiam apud profanos, contrario indicando; οὐκ ὀλίγοι, haud pauci, i. e. *multi,* Act. 17, 4. 12. 19, 23. 24. c. 15, 2. συζητ. οὐκ ὀλίγη, i. e. magna. Act. 14, 28. χρόνον οὐκ ὀλίγ. diu. — οὐ πολλαί ἡμέραι, *pauci* dies, Luc. 15, 13. Io. 2, 12. Act. 1, 5. (Ioseph. ant. 1, 19. 5.) — Matth. 7, 21. οὐ πᾶς, i. e. *nemo, nullus.* Luc. 21, 9. οὐκ εὐθέως, multo tempore interiecto. Act. 20,

12. οὐ μετρίως. 21, 39. οὐκ ἄσημος. 27, 14. 20. 1 Io. 2, 7. (Ioseph. ant. 14, 15. 1.) Sic etiam οὐ cum verbis, ut in locutione Paulina: οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, bene scitote, Rom. 1, 13. 1 Cor. 10, 1. 12, 1. (Ioseph. ant. 15, 5. 3. οὐκ ἀγνοοῦμεν, bene scimus.) — e) coniunctum *cum aliis particulis:* α) *negantibus*, ubi fortius negat; οὐ μή, *prorsus non, profecto non, nullo modo, minime;* vid. *Μή*. — οὐκ — οὐδέ, *non — nec*, Marc. 14, 68. Hebr. 13, 5. — *neque — neque* Matth. 12, 19. Luc. 12, 27. Act. 9, 9. 24, 18. Rom. 9, 16. — οὐκ οὐδέν, *plane nihil*, Luc. 4, 2. Io. 6, 63. 11, 49. 12, 19. (Ioseph. ant. 7, 4. 2. οὐκ ἂν δεινὸν οὐδὲν ἔπαθον. — οὐκ οὐδείς, nemo unquam, Luc. 23, 53. Io. 8, 15. — μὴ οὐκ, ubi μή interrogat *num?* οὐκ negat, Rom. 10, 18. [19.] 1 Cor. 9, 4. 5. — β) aliis particulis: οὐ μόνον — ἀλλά, vid. *Μόνος*. — οὐκ — ἀλλά, *non — imo* s. *sed*, Luc. 8, 52. 24, 6. Io. 6, 26. 32. 38. 7, 10. 12. 16. 8, 49. 12, 6. Act. 10, 41. Rom. 8, 20. 1 Cor. 1, 17. 15, 10. 2 Cor. 3, 3. (Alii, οὐ minus negare, putant Matth. 10, 20. Marc. 9, 37. Io. 6, 26. 7, 16. 12, 44. Act. 5, 4. 1 Thess. 4, 8. et vertunt: *non tamquam.*) — οὐ γάρ in responsione: *minime vero, minime*, Act. 16, 37. 2, 15. — οὐκ ἄν vid. *Ἄν*. — καὶ οὐκ vid. *Καί*. — οὐκ ἔτι vid. Ἔτι et *Οὐκέτι*. — οὐχ ὅτι, vid. *Ὅτι*.

2) in *interrogatione; nonne?* ubi οὐ invitat ad affirmandum, ut μή ad negandum. Matth. 6, 26. οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν. Marc. 4, 13. 38. Luc. 9, 55. 1 Cor. 9, 12. οὐ μᾶλλον ἡμεῖς, quidni nos multo magis? Marc. 12, 24. οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες, nonne propterea erratis, quod non intelligitis scripturam. Vid. etiam Matth. 7, 22. 17, 24. 20, 15. Marc. 6, 3. Luc. 11, 40. Io. 4, 35. Act. 9, 21. 1 Cor. 6, 2. 3. 9, 1. et alia loca multa. — οὐχ ἵνα, nonne potius ut, Marc. 4, 21. 7, 18. — οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; num nihil prorsus respondebis, Marc. 14, 60. 15, 4. — οὐκ ἄρα vid. Ἄρα. — Io. 18, 11. τὸ ποτήριον — οὐ μὴ πίω αὐτό; non ebibam?

*Οὐά, vah!* vox insultantis, exprobrantis, semel Marc. 15, 29. (Arrian. diss. epict. 3, 23. Dio Cass. 63, 20.) — Eodem modo hebr. הֶאָח Ps. 31, 21. 25. 40, 16. Ezech. 25, 3.

*Οὐαί*, — LXX אוֹי, אִי, הוֹי 1) interiectio *vae!* et est quum dolentis, tum comminantis; — sequitur a) dativus personae, Matth. 11, 21. 23, 13—29. 24, 19. 26, 24. Marc. 13, 17. 14, 21. Luc. 6, 24—26. 11, 42—52. Iud. v. 11. et passim. (1 Sam. 4, 7. 8. Ies. 3, 8. Eccl. 4, 10. 1 Reg. 13, 30.) — b) nominativus loco vocativi, ubi omissum est σοί (ut Eccles. 10, 16. οὐαί σοι πόλις) Apoc. 18, 10. οὐαί, οὐαὶ ἡ πόλις ἡ μεγάλη, Βαβυλών. ib. v. 16. 19. (Ies. 1, 24. οὐαὶ οἱ ἰσχύοντες Ἰσραήλ. ib. 5, 8—22. Hab. 2, 6. 12. οὐαὶ ὁ οἰκο-

δομῶν πόλιν. Ezech. 24, 9. οὐαὶ πόλις αἱμάτων. — c) malum quod annuntiatur sive de quo doletur, nectitur per ἀπό Matth. 18, 7. et per ἐκ Apoc. 8, 13. — 2) substantive: *calamitas gravis divinitus immissa*, ut nostrum: *ein Wehe, das Wehe*; Apoc. 9, 12. ἡ οὐαὶ ἡ μία, — δύο οὐαί. ib. c. 11, 14. (Ezech. 7, 26. οὐαὶ ἐπὶ οὐαὶ ἔσται, pro הֹוָה). Ita quoque in locutione: οὐαὶ δέ μοι ἐστίν, miseria s. poena divinitus mihi imminet, nisi etc. 1 Cor. 9, 16. (Hos. 9, 12. οὐαὶ αὐτοῖς ἐστι.)

**Οὐδαμῶς**, (ex οὐδέ et ἀμῶς, dorice pro ἀμῇ, quod ab ἀμός, i. q. τὶς, unde οὐδαμός, ne ullus, nullus) adv. *nequaquam, neutiquam;* semel Matth. 2, 6. (3 Macc. 1, 11. 12. 2, 24. 3, 6. Ioseph. ant. 8, 5. 3. ib. 1, 19. 6.)

**Οὐδέ**, coniunctio, absolute et obiective negans, composita ex οὐ et δέ, 1) *nec, neque* a) absolute Marc. 12, 21. 14, 59. Luc. 20, 8. 23, 15. Io. 8, 11. Rom. 8, 7. 1 Cor. 4, 3. Hebr. 9, 12. et saepius — *etiam non, nec vero etiam, similiter non;* si propositio negativa praecessit, et alia nectitur per οὐδέ; Matth. 5, 14. 15. οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη· οὐδὲ καίουσι λύχνον, καὶ τιθέασιν αὐτὸν κ. τ. λ. vid. etiam c. 6, 15. 7, 18. 9, 17. Marc. 11, 26. 33. Luc. 6, 43. 16, 31. Act. 2, 27. 17, 25. Rom. 4, 15. (ubi ἐκεῖ suppl.) et passim. — b) coniunctum cum aliis particulis, α) οὐδὲ γάρ, *non* s. *neque enim*, Io. 5, 22. 7, 5. 8, 42. Act. 4, 34. Gal. 1, 12. 6, 13. (Marc. 16, 13. ubi γάρ post οὐδέ supplendum est.) — β) *nec*, praecedente εἰ, ubi colligit, 1 Cor. 15, 13. 16. Hebr. 8, 4. — γ) cum aliis negationibus: οὐ — οὐδέ, *nec — nec;* Matth. 6, 20. 25, 13. Marc. 14, 68. Luc. 12, 33. Io. 6, 24. Act. 9, 9. etc. *non — neque;* Matth. 10, 24. 23, 13. 25, 45. Commodius autem, quum duo subiecta vel praedicata ita nectuntur, οὐδέ vertitur: *vel;* Marc. 4, 22. οὐ γάρ ἐστί τι κρυπτὸν — οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον, nil enim est tam absconditum vel reconditum. Luc. 6, 44. 8, 17. Io. 13, 16. οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος κ. τ. λ. Act. 8, 21. 26, 21. 24, 18. Rom. 2, 28. 9, 16. Gal. 1, 1. 1 Thess. 5, 5. Apoc. 21, 23. Hinc Paulus etiam Gal. 3, 28. pro οὐδέ posuit καί (cf. *Kai* I. 2, a.) et *Griesb.* Luc. 21, 15. pro οὐδέ reposuit ἤ. — οὐδέ — οὐδέ, neque — neque, Marc. 13, 32. Io. 1, 13. Apoc. 5, 3. 7, 16. 9, 4. — οὐ — οὐδέ — οὔτε. 1 Thess. 2, 3. — οὔπω — οὐδέ Marc. 8, 17. — — 2) *ne quidem*, maxime si in media oratione ponitur, Matth. 6, 29. ὅτι οὐδὲ Σολομὼν — περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων. Marc. 6, 31. οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραήλ, ne inter Israelitas quidem. Matth. 24, 36. Marc. 6, 31. Luc. 7, 9. 18, 13. Io. 21, 25. Act. 7, 5. 19, 2. ἀλλ' οὐδὲ ἠκούσαμεν, imo ne audivimus quidem. 1 Cor. 5, 1. Gal. 2, 3. 5. (Plutarch. Timol. c. 5. τοὺς πρώτους χρόνους οὐδὲ κατιὼν εἰς πόλιν.) — οὐδὲ οὕτως, ne

*sic quidem*, Marc. 14, 69. 1 Cor. 14, 11. — οὐδὲ εἷς, οὐδὲ ἕν, *ne unus s. unum quidem*, Matth. 27, 14. Io. 1, 13. Act. 4, 32. Rom. 3, 10. 1 Cor. 6, 5. — — 3) *interrogative: nonne?* Matth. 16, 9 sq. Marc. 12, 10. Luc. 6, 3. 23, 40. 1 Cor. 11, 14.

Οὐδείς, οὐδεμία, οὐδέν, (ex οὐδέ et εἷς) *nullus, a, um; nemo, nihil.* Absolute et obiective negat ut οὐ; itaque differt a μηδείς. — Usus: a) adiective: οὐδεὶς προφήτης, Luc. 4, 24. οὐδ. οἰκέτης; Luc. 16, 13. οὐδὲν αἴτιον Luc. 23, 4. 15. σημεῖον οὐδέν, Io. 10, 41. οὐδ. κατάκριμα, Rom. 8, 1. et passim. — b) substantive, cum genitivo: οὐδεὶς ἀνθρώπων Marc. 11, 2. οὐδεὶς αὐτῶν, Luc. 4, 27. οὐδὲν τούτων, Luc. 18, 34. c. 14, 24. etc. — c) οὐδείς absolute *nemo*, i. e. α) *nemo quisquis sit*, ut absolute neget, Matth. 6, 24. 11, 27. Marc. 10, 18. 12, 14. Luc. 10, 22. Io. 1, 18. 10, 29. etc. — β) *vix ullus, vix quisquam*, de plurimis, Matth. 9, 16. Marc. 2, 21 sq. 5, 4. Luc. 5, 36—39. 11, 33. Io. 3, 32. 7, 19. 1 Cor. 14, 2 etc. — γ) *ne unus e multis*, s. plurimis, non aliquis; Matth. 17, 8. 20, 7. 22, 46. Marc. 7, 24. 9, 8. 12, 34. Luc. 8, 43. 51. Io. 4, 27. 8, 10. Act. 9, 8. etc. — δ) *nemo* conditionate; οὐδεὶς — ἐὰν μή. Marc. 3, 27. (ubi *Griesb.* pro οὐ δυν. οὐδείς reposuit οὐδεὶς δυν.) — οὐδεὶς — καί Luc. 9, 62. Io. 7, 4. — d) οὐδείς et οὐδέν cum praecedente οὐ, *plane nullus, plane nihil*, latine verti solet *ullus, ullum quid*; Marc. 5, 37. οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα non permisit ulli. Marc. 6, 5. οὐκ ἠδύνατο οὐδεμίαν δύναμιν (ullum miraculum) ποιῆσαι. — μηδενὶ οὐδέν nemini aliquid, Marc. 16, 8. Luc. 9, 36. vid. etiam Luc. 4, 2. 20, 40. Io. 3, 27. 9, 33. 11, 49. etc. — e) οὐδέν, *nihil*, α) positive, Matth. 5, 13. εἰς οὐδὲν ἰσχύει. c. 21, 19. οὐδὲν εὗρεν ἐν αὐτῇ. c. 26, 62. οὐδὲν ἀποκρίνῃ. vid. c. 27, 12. 24. Marc. 11, 13. Io. 6, 63. 21, 12. Act. 5, 36. ἐγένοντο εἰς οὐδέν, evanuerunt. Passim. — β) *nulla res*, Matth. 10, 26. 17, 20. Marc. 7, 15. 9, 9. Luc. 10, 19. 22, 35. Rom. 14, 14. etc. — γ) *nihil culpae s. causae*, Io. 14, 30. 1 Cor. 4, 4. — δ) *nullius pretii; οὐδέν ἐστι*, nullius est pretii s. momenti, nihil valet, Matth. 23, 16. 18. Io. 8, 54. 1 Cor. 7, 19. 12, 11. — εἰς οὐδὲν λογισθῆναι, Act. 19, 27.

Οὐδέποτε, (ex οὐδέ et ποτέ) adv., ut οὐ absolute et obiective negans: *nunquam*, Matth. 9, 33. 7, 23. 26, 33. Marc. 2, 12. Luc. 15, 29. Io. 7, 46. Act. 10, 14. 11, 8. 14, 8. Hebr. 10, 1. — in interrogatione: *an nunquam, nunquamne*; Matth. 21, 16. 42. Marc. 2, 25.

Οὐδέπω, (ex οὐδέ et partic. enclitica πω) adv. negans ut οὐ, quod vide; *nunquam*; Io. 7, 39. 20, 9. — οὐδέπω οὐδείς *nondum quisquam* (vid. Οὐδείς sub d.) Luc. 23, 53. Io. 19, 41. — οὐδέπω οὐδέν, *nondum quidquam*, 1 Cor. 8, 2. *.

Οὐθείς, οὐθεμία, οὐθέν (ab οὔτε et εἷς) i. q. οὐδείς, quod vide. Legitur οὐθέν in codd. 1 Cor. 13, 2. pro οὐδέν. Est autem forma οὐθείς seriorum scriptorum in LXX versione saepius obvia; vid. Ies. 41, 28. Gen. 39, 11. Exod. 5, 11. Iob. 39, 34. Ier. 13, 7. Sap. 3, 17 etc. Aristot. H. Anim. 2, 3. 5. Ioseph. ant. 3, 2. 5.

Οὐκέτι, vel separatim οὐκ ἔτι, 1) *non nunc* s. *non iam*; Io. 4, 42. Rom. 7, 17. νυνὶ δὲ οὐκέτι ἐγὼ ἐργάζομαι iam vero, non nunc ego operor. ib. v. 20. Rom. 11, 6. εἰ δὲ χάριτι, οὐκ ἔτι ἐξ ἔργων, si ex gratia, non iam ex operibus. c. 14, 15. 2 Cor. 2, 23. οὐκέτι ἦλθον, non nunc veni. Gal. 2, 20. 3, 18. (Ios. 8, 20.) — 2) *non amplius*; Matth. 19, 6. 22, 46. Marc. 7, 12. 10, 8. 12, 34. 14, 25. Luc. 15, 19. 21. 20, 40. 22, 16. Io. 6, 66. 11, 54. 14, 30. 15, 15. 16, 10. 21. 25. 17, 11. 21, 6. Act. 8, 39. 20, 25. 38. Rom. 6, 9. 14, 15. 2 Cor. 5, 16. Gal. 3, 25. 4, 7. Eph. 2, 19. Phil. v. 16. Hebr. 10, 18. 26. Apoc. 10, 6. 8. 11. 14. (Iob. 4, 20. 7, 7—9, 21. 14, 10. Gen. 9, 11. Ioseph. ant. 6, 8. 1. de bello 7, 1. 3. — Cum alia negatione fortius negat, ubi, si latine vertis, una negatio omittenda est; Matth. 22, 46. οὐδὲ ἐτόλμησέ τις οὐκέτι, neque ullus amplius audebat. Marc. 12, 34. 9, 8. οὐκέτι οὐδένα εἶδον, neminem ullum viderunt. c. 15, 5. οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρ. (Amos. 9, 15. Zeph. 3, 15.)

Οὐκοῦν, (ex οὐκ et οὖν) adv. *non igitur?* Semel Io. 18, 37.

Οὐ μή, vid. *Μή*.

Οὖν, coniunctio, quae rarius in Evang. Marci, saepissime in evang. Ioannis legitur, servit 1) *consecutioni: igitur*, nostrum: *demnach*, *also*, *folglich*, *mithin*; Matth. 1, 16. 3, 8. 10. 5, 19. 7, 12. 24. 10, 26. 32. 12, 12. 17, 10. Marc. 10, 9. 11, 36. 12, 23. 37. Luc. 3, 8. 9. 10. 7, 31. 10, 35. 11, 34. Io. 1, 25. 4, 11. 6, 13. Act. 1, 21. 2, 36. 3, 19. 10, 33. 13, 38. 15, 10. Rom. 2, 21. 26. 3, 1. 27. [28.] 31. 4, 10. 5, 1. 7, 13. 1 Cor. 7, 26. Hebr. 2, 14. 4, 1. 6. et saepissime. (Exod. 3, 18. 10, 17. Iob. 4, 7. 7, 11. Gen. 27, 43. 2 Macc. 4, 32. et saepius.) — Nonnunquam intelligenda est enuntiatio ante οὖν, omissa a scriptore, ut Matth. 26, 54. (si hoc peterem a Deo) πῶς οὖν πληρωθῶσιν. c. 27, 22. τί οὖν ποιήσω, quod igitur (si morem vobis gesserim) faciam etc. Rom. 9, 19. ἐρεῖς οὖν, dices igitur (si hoc est). c. 11, 19. (Gen. 17, 33. Iob. 35, 7.) — In quaestione, post enuntiationem cuius veritatem in medio relinquimus; τί οὖν, *quid igitur? quid sequitur?* Io. 1, 21. Rom. 3, 9. 6, 15. 11, 7. — τί οὖν ἐστίν, Act. 21, 22. 1 Cor. 14, 25 sq. coll. Io. 8, 5. — 2) repetit sententiam post parenthesin, vel annuntiationem interpositam, ubi nostri dicunt: *wie gesagt*, *also*; Latini: *igitur*, *inquam*; Luc. 3, 7. coll. v. 3. 19, 12. coll. v. 11. 21, 8. Act. 12, 5.

coll. v. 3. 1 Cor. 8, 4. coll. v. 1. ib. c. 11, 20. coll. v. 18. (2 Macc. 4, 20. coll. v. 20.) — 3) facit *transitum*, potissimum in narratione, ut etiam nonnunquam *igitur* apud Latinos, et est nostrum: *nun;* interdum potest verti: *tum, porro;* saepissime in Ioannis evangelio, ut Io. 1, 18. 2, 20. 22. 3, 25. 4, 1. 5. 6. 9. 28. 40. 45. 46. 48. 52. 53. 5, 12. 19. 6, 5. 14. 18, 40. 10, 24. et passim; rarius apud reliquos scriptores N. T., Matth. 21, 40. Marc. 3, 31. 12, 6. Luc. 6, 9. 10, 2. ἔλεγον οὖν. [10, 37.] 13, 16. 15, 28. 20, 29. 23, 20. Act. 2, 30. 1 Cor. 3, 5. 1 Thess. 4, 1. (Iob. 1, 5.) — μὲν οὖν, Marc. 16, 19. Luc. 3, 18. Act. 1, 6. 18. 2, 41. 5, 41. 8, 4. 25. 9, 31. 11, 19. 13, 4. (2 Macc. 3, 22. 3 Macc. 2, 1. 31. 3, 6. 11. Exod. 9, 2. — In versione alexandrina οὖν non facile legitur, ut transitum faciat; utuntur enim interpretes potius coniunctionibus καί, νῦν, δέ.)

*Οὔπω*, (ex οὐ, quare negat ut οὐ, et partic. encliticа πω) *adhuc non, nondum*, Matth. 24, 6. Marc. 13, 7. Io. 2, 4. 3, 24. 7, 6. 39. 8, 57. 11. 30. 20, 17. Act. 18, 16. 1 Cor. 3, 2. Hebr. 2, 8. et passim. [Io. 7, 8. pro οὔπω ἀναβ. *Griesb.* rectius οὐκ ἀναβ.] — interrogative: *nondum?* Matth. 15, 17. 16, 9. Marc. 8, 17.

*Οὐρά*, ᾶς, ἡ, *cauda;* quater, Apoc. 9, 10. 19. 12, 4. — LXX pro זָנָב, Deut. 28, 13. 44. Iob. 40, 12. Ies. 9, 14. 15. 19, 15.

*Οὐράνιος*, ίου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (profanis etiam οὐράνιος, ία, ον, ab οὐρανός) *coelestis;* i. e. a) coelum inhabitans; πατὴρ ὁ οὐράνιος, Matth. 6, 14. 26. 32. 15, 13. (Matth. 5, 48. in codd. pro ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς) — στρατιὰ οὐρ. angelorum multitudo, Luc. 2, 13. (3 Esdr. 6, 15. κύριος ὁ οὐρ. 2 Macc. 7, 34. οὐράνιοι παῖδες. c. 9. 10. οὐρανίων ἄστρων.) — b) de coelo veniens; ὀπτασία οὐρ. Act. 26, 19. (Dan. 4, 23. ἐξουσία οὐρ.) — Ioseph. c. Apion. 1, 2. τὰ οὐράνια καὶ θεῖα.

*Οὐρανόθεν*, (ab eod.) *coelitus;* Act. 14, 17. 26, 13. (4 Macc. 4, 10. οὐρανόθεν προςεφάνησαν ἄγγελοι. Niceph. Greg. 10, 1. 287. In pedestri Atticorum sermone οὐρανόθεν, ἀρχῆθεν, γῆθεν et similia non legi, sed apud Tragicos, easque formas tantum a serioribus scriptoribus usurpatas esse, docuit *Lobeck.* ad Phrynich. p. 39 sq.) *.

*Οὐρανός*, οῦ, ὁ, et ad imitationem hebr. שָׁמַיִם, οὐρανοί, ῶν, οἱ, *coelum*, — LXX pro שָׁמַיִם. — Pluralis οἱ οὐρανοί maxime legitur apud Matthaeum, qui in locutionibus βασιλεία τῶν οὐρ. et πατὴρ ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς constanter plurali utitur; saepius in Marci, passim in Pauli et Petri scriptis et in epist. ad Hebr.; non nisi sexies (Luc. 10, 20. 11, 2. 12, 33. 21, 26. Act. 2, 34. 7, 56.) in Lucae libris, nunquam autem apud Ioannem, Iacobum et in Apocalypsi. — Dicitur autem in N. T.

1) propr. *de coelo*, et quidem est a) *convexa coeli*, quam veteres pro *solido diducto* (רָקִיעַ, LXX στερέωμα, Gen. 1, 8. 14. Exod. 24, 10. Ps. 104, 3. Sir. 43, 10.) habebant, supra quod esset oceanus coelestis (Ps. 149, 4. Gen. 1, 7. 7, 11. Ps. 104, 3. coll. Apoc. 4, 6.), quodque terrae impositum esset ita, ut eius extremitates solo terrae niterentur. Hinc ἄκρα τῶν οὐρανῶν Matth. 24, 31. Marc. 13, 27. de *plagis extremis terrae*, ubi terra cum coelo coalescere putabatur; αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν Matth. 24, 29. Luc. 21, 26. Marc. 13, 25. astra. (2 Reg. 21, 35. 23, 4. 5. 2 Chron. 18, 18. Ies. 34, 4.) Intelligitur iam, quo modo dici possit coelum *convolvi* Apoc. 6, 14. (Ies. 34, 4.), *claudi*, ne pluat, Luc. 4, 25. Iac. 5, 18. Apoc. 11, 6. (2 Chron. 6, 26. 7, 13. Sir. 48, 3.) *dirui* et *dissolvi*, Matth. 5, 18. 24, 35. Luc. 16, 17. 21, 33. Hebr. 1, 10. 2 Petr. 3, 5. 7. 10. Apoc. 21, 1. olim autem praestantius innovatum iri. 2 Petr. 3, 13. Apoc. 21, 1. (Ies. 65, 17.) — Hinc ἡ ὑπ' οὐρανόν (χώρα) *terra*, Luc. 17, 24. ἐκ τῆς ὑπ' οὐραν. εἰς τὴν ὑπ' οὐρανόν, ab altera parte coeli s. terrae usque ad alteram, (Iob. 2, 2. 34, 13. 38, 18. ἡ ὑπ' οὐρ. pro אָרֶץ); et οἱ ὑπ' οὐρανόν, qui in terra vivunt, s. habitant, Act. 2, 5. 4, 12. Col. 1, 23. (Deut. 2, 25. Prov. 8, 26.) Hoc coelum sedes est pluviae et grandinis, Apoc. 16, 21. (Ios. 10, 11.), ignis coelestis et fulgurum, Luc. 9, 51. 10, 18. 17, 29. Apoc. 20, 9. (Gen. 19, 24. 2 Reg. 1, 10.), nubium, Matth. 16, 2. 3. Luc. 12, 56. Matth. 24, 30. 26, 64. Marc. 14, 62., stellarum, Matth. 24, 29. Act. 7, 42. Hebr. 11, 12. Apoc. 6, 13. 12, 4. (Dan. 12, 3.), in quo σημεῖα conspiciuntur, Matth. 16, 1. Marc. 8, 11. Luc. 11, 16. 21, 11. Matth. 24, 30. Act. 2, 19. Apoc. 12, 1. 3. — Vid. etiam Matth. 6, 26. 8, 20. Io. 6, 31. 32. (Ps. 78, 28.) — b) supra hoc solidum diductum aliud veteres statuebant esse coelum, i. e. *sphaeram superiorem*, puriorem, splendidiorem et beatiorem, sedem *Dei* eiusque maiestatis, Matth. 5, 34. 23, 22. Act. 7, 49. Hebr. 8, 1. Iac. 5, 2. (Ps. 11, 4. 114, 11. Tob. 5, 16.), qui ea de causa etiam dicitur ϑεὸς τοῦ οὐρανοῦ, Apoc. 11, 13. 16, 11. (1 Macc. 3, 18. Gen. 24, 3.), κύριος τοῦ οὐρανοῦ s. ἐν τοῖς οὐρ. Matth. 11, 25. Luc. 10, 21. Eph. 6, 9. Col. 4, 1. et in tribus prioribus evangeliis πατὴρ ὁ ἐν τοῖς οὐρ. Matth. 5, 16. 45. 48. 6, 1. 9. 7, 11. 21. 10, 33. 12, 50. 16, 17. 18, 10. 14. 19. 23, 9. Marc. 11, 5. 26, Luc. 18, 2. sive πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ Luc. 11, 13. — porro sedem angelorum, Matth. 18, 10. 24, 36. 22, 30. 28, 2. Marc. 12, 25. 13, 32. Luc. 2, 15. 22, 43. Gal. 1, 8. 1 Cor. 8, 5. Eph. 1, 10. 3, 15. Col. 1, 16. 20. Apoc. 10, 1. 12, 7. 8. 18, 1. 19, 14. (Gen. 21, 17. 22, 11.) — piorum defunctorum, et praemiorum futurorum, Matth. 5, 12. Luc. 11, 20. Hebr. 12, 23. Matth. 6, 20. Luc. 6, 23. 12, 33. 19, 38. 2 Cor. 5, 1. Phil. 3, 20. Col. 1,

5. Hebr. 10, 34. 1 Petr. 1, 4. Apoc. 18, 20. Hinc etiam de *coelicolis* sermo est, Apoc. 5, 13. 13, 6. qui Dei voluntatem exsequuntur, Matth. 6, 10. Luc. 11, 2. — In hoc coelo, quod qui inhabitat, in consortio est cum Deo, etiam est πνεῦμα ἅγιον, Matth. 3, 16. 17. Marc. 1, 10. 11. Luc. 3, 21. 22. Io. 1, 32. 52. Act. 2, 2 sqq. 1 Petr. 1, 12. 1 Io. 5, 7., ibidem fuit *filius Dei*, Io. 3, 31. 33. 38. 41—58. 1 Cor. 15, 47., in hoc coelum s. ad patrem post resurrectionem rediit, Marc. 16, 19. Luc. 24, 51. Io. 3, 13. Act. 1, 10. 11. 2, 34. 3, 21. Rom. 10, 6. 1 Petr. 3, 22. et de eodem olim est rediturus, 1 Thess. 1, 10. 4, 16. 2 Thess. 1, 7. — In eodem coelo etiam templum coeleste esse cum sacris coelestibus, Hebr. 9, 23. 24. Apoc. 11, 19. 14, 17. 15, 5. 16, 17. adeoque Hierosolyma nova ibi parata et recondita esse, Apoc. 3, 12. 21, 2. 10. perhibent epistola ad Hebr. et apocalyps., utrum vere? an poetice? dubium. — Etiam hoc coelum describitur clausum, unde locutiones: coelum fuisse apertum, Matth. 3, 16. Marc. 1, 10. Luc. 3, 21. Act. 7, 55. 56. 10, 11. Apoc. 19, 11. habere portam, Apoc. 4, 1. (Gen. 28, 17. Ps. 75, 78. 27.) facile intelliguntur. — Loquuntur igitur nostri etiam de *pluribus coelis*, Eph. 4, 10. ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν; Hebr. 4, 14. coll. 7, 26. (in V. T. ὁ οὐρανὸς τοῦ οὐρανοῦ, coelum supremum, Sir. 16, 18. 3 Macc. 2, 15. 1 Reg. 8, 27. Ps. 68, 36. 114, 25.) — et Paulus de *tribus*, 2 Cor. 12, 2. Separasse enim videntur, Dei sedem a sedibus angelorum, unde etiam in Test. XII. Patr. p. 545 sqq. *septem* coeli commemorantur (primus: aër; secundus: nubes, ubi spiritus mali; in tertio sunt angeli minoris ordinis, in 4to, 5to et 6to angeli superiorum ordinum, in septimo templum coeleste et thronus Dei).

2) metonymice: a) *coelicolae;* Luc. 15, 7. Apoc. 12, 12. (Ps. 96, 11. Ies. 44, 23. 49, 13.) Matth. 28, 18. 16, 19. 18, 18. — b) *Deus ipse*, ut saepissime apud Rabbinos (*Buxtorf.* lex. p. 2440 sq.); ita in locutione ἐξ οὐρανοῦ εἶναι, a Deo profectum esse Matth. 21, 25. Marc. 11, 30 sq. Luc. 20, 4. sq. — ἁμαρτάνειν εἰς τὸν οὐραν. Luc. 15, 18. 21. (quod etiam apud Rabbinos frequenter legitur). vid. etiam Io. 3, 27. Apoc. 18, 5. coll. 1 Macc. 3, 60. ὡς δ' ἂν ᾖ θέλημα ἐν οὐρανῷ. Exod. 20, 22. 2 Macc. 7, 11. ἐξ οὐρανοῦ (ex Dei voluntate) ταῦτα κέκτημαι. — Sic etiam locutio, non nisi apud Matthaeum obvia, βασιλεία τῶν οὐρανῶν pro τοῦ θεοῦ, quae legitur Matth. 3, 2. 4, 17. 5, 3. 10. 19. 20. 7, 21. 8, 11. 10, 7. 11, 11 sq. 13, 11. 24. 31. 33. 44. 45. 47. 52. 16, 19. 18, 1—4. 23. 19, 12. 14. 23. 20, 1. 22, 2. 23, 13. 25, 1. vid. Βασιλεία.

Οὐρβανός, οῦ, ὁ, *Urbanus*, nom. propr. latinum viri; Rom. 16, 9. *.

*Οὐρίας*, ου, ὁ, *Urias*, hebr. אוּרִיָּה nom. pr. viri de quo vid. 2 Sam. 11, 3. — Matth. 1, 6. *.

*Οὖς*, ὠτός, τό, *auris*, — LXX hebr. אֹזֶן — Marc. 7, 33. Luc. 22, 50. Act. 7, 57. 1 Cor. 12, 16. (Exod. 29, 20. Ps. 94, 9.) — Locutiones: a) ὁ ἔχων ὦτα (sive εἴ τις ἔχει οὖς) ἀκούειν, ἀκουέτω, qui potest intelligere, studeat ut intelligat! Matth. 11, 15. 13, 9. 43. Marc. 4, 9. 23. 7, 16. Luc. 8, 8. 14, 35. Apoc. 2, 7. 11. 17. 29. 3, 6. 13. 22. 13, 9. — b) τοῖς ὠσὶ βαρέως ἀκούειν, tardum esse vel ad intelligendum, vel ad obediendum, Matth. 13, 15. Act. 28, 27. (Ies. 6, 10.) Rom. 11, 8. coll. Ies. 33, 15. 59, 1. — c) ἀπερίτμητοι τοῖς ὠσίν, pervicaces mente, Act. 7, 51. vid. Ἀπερίτμητος. — d) τιθέναι εἰς τὰ ὦτα, bene aliquid tenere, memorem esse, Luc. 9, 44. coll. Exod. 17, 14. — e) ὦτα (θεοῦ) εἰς δέησιν, attendit Deus ad preces, 1 Petr. 3, 12. (Ps. 34, 15. coll. 2 Chron. 6, 14. 7, 15. Neh. 1, 6.) — f) venire εἰς τὰ ὦτά τινος, audiri, ad aliquem deferri, ad eius aures perferri, Luc. 1, 44. Act. 11, 22. Iac. 5, 4. (Ps. 18, 8. Ies. 5, 9.) — g) fieri aliquid ἐν τοῖς ὠσίν τινος, coram eo, ipso audiente, Luc. 4, 21. (Ios. 8, 35. Deut. 5, 1. Iud. 17, 2.) — h) λαλεῖν s. ἀκούειν εἰς τὸ οὖς, in aurem dicere, clam dicere, audire, Matth. 10, 27. Luc. 12, 3. (Exod. 11, 2. — In V. T. λαλεῖν εἰς τὰ ὦτά τινος, maxime est: alicui coram aliquid dicere, Gen. 20, 8. 50, 4.) — i) ut alii sensus et partes hominis, sic etiam οὖς pro homine; Matth. 13, 16. μακάριοι τὰ ὦτα ὑμῶν, ὅτι ἀκούει. 1 Cor. 2, 9. οὖς οὐκ ἤκουσε. Vid. Ὀφθαλμός. Κοιλία. *.

*Οὐσία*, ας, ἡ, (ab εἰμί, particip. οὖσα) 1) natura, essentia, Ioseph. ant. 10, 11. natura rerum, ib. 1, 18. 3. — 2) *opes, facultates, patrimonium;* Luc. 15, 12. 13. (Tob. 14, 18. Ioseph. ant. 18, 1. 1. τιμητὴς τῶν οὐσιῶν, censor facultatum. ib. de bell. 4, 4. 3. τὰς ἰδίας οὐσίας, patrimonium.) *.

*Οὔτε*, (οὐ et partic. enclitica τε) coniunct. eodem modo ut οὐ, (quod vid.) negans; 1) *nec, neque*, Luc. 20, 36. — οὔτε — οὔτε, *neque — neque*, Matth. 22, 30. Luc. 14, 35. Act. 24, 12. 25, 8. Rom. 8, 38 sq. 1 Cor. 6, 9 sq. etc. — Οὐ — οὔτε, *non — neque*, 1 Thess. 2, 3. Io. 1, 25. Apoc. 12, 8. 21, 4. — Οὔτε — καί, *neque — et*, Io. 4, 11. 3 Io. v. 10. — Οὔτε — ἀλλά, *nec — sed*, 1 Cor. 3, 7. — Οὐδὲ — οὔτε, Gal. 1, 12. — 2) *ne quidem*, Marc. 5, 3. Luc. 12, 26. 1 Cor. 3, 2.

*Οὗτος*, αὕτη, τοῦτο, pronom. demonstrat. 1) *hic, haec, hoc;* quod refertur a) ad *praesentia*, quae digito quasi monstrantur, Matth. 3, 17. οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου. c. 4, 3. οἱ λίθοι οὗτοι. 17, 20. τῷ ὄρει τούτῳ. Act. 20, 34. αἱ χεῖρες αὗται. vid. Matth. 18, 4. 20, 21. Io. 2, 20. 6, 5. 17, 11. 21, 21. Act. 2, 7. 24, 15. et saepissime. Luc. 24, 21. τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει σήμερον, haec ipsa dies est tertia. — b) ad

*subiectum* in sermone *α*) *proxime* praecedens; Luc. 1, 32. Ἰησοῦν. Οὗτος. Io. 1, 2. ὁ λόγος. Οὗτος. ib. 6, 71. 12, 21. Act. 1, 14. 13, 4. 17, 11. Rom. 8, 30. 9, 6. etc. — *β*) primarium in propositione antecedente, Matth. 3, 3. Luc. 13, 2. 4. Io. 1, 42. 6, 46. 21, 24. etc. — illudque repetit post propositionem interiectam, Io. 6, 50. coll. v. 48. Rom. 2, 14. 2 Petr. 2, 12. Iud. v. 10. — c) ablegat ad ea, quae sequuntur, et ad subiecti descriptionem in sequentibus; Luc. 8, 21. μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν, οἵ. Luc. 9, 9. τίς δέ ἐστιν οὗτος, περὶ οὗ ἐγὼ ἀκούω. Io. 1, 15. οὗτος ἦν, ὃν εἶπον. c. 7, 49. 11, 37. Rom. 6, 6. τοῦτο γινώσκοντες, ὅτι. 1 Cor. 1, 12. λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι. Rom. 14, 9. 1 Cor. 15, 50. 1 Io. 2, 22. 5, 6. 3, 8. — d) repetit subiectum in eadem propositione, eiusque vis est, ut intentius monstret subiectum; Matth. 5, 19. ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται. Marc. 3, 35. Luc. 9, 24. 48. — Matth. 10, 22. ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. c. 24, 13. Marc. 6, 16. 12, 40. Io. 7, 18. Act. 17, 6. Gal. 3, 7. Rom. 7, 10. εὑρέθη μοι ἡ ἐντολὴ ἡ εἰς ζωὴν αὕτη εἰς θάνατον, expertus sum praeceptum, quod proprie ad vitam ducit, praeceptum mortem afferens. Gal. 2, 10. ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι, quod idem hoc facere studui. Rom. 8, 9. εἰ δέ τις — οὗτος. Iac. 1, 5. Sic saepius.

2) *hic homo*, *iste*, *hic* (i. q. ὁ ἄνθρωπος οὗτος, Marc. 15, 39. Luc. 2, 25. Io. 7, 46.) de certo quodam, quem nomine appellare aut nescimus aut nolumus; etiam, ut Latinor. *iste*, in contemtum; Matth. 8, 27. 9, 3. 12, 23. 13, 54. 55. 56. 14, 2. 21, 10. 16. Marc. 2, 7. 6, 3. 14, 69. Luc. 4, 22. 5, 21. 7, 49. 22, 56. 59. 23, 22. Io. 6, 42. 52. 7, 15. Act. 6, 13 sq. et passim. — pro τοιοῦτος, *talis*, *eiusmodi;* Matth. 13, 54. πόθεν τούτῳ (eiusmodi homini, qui scripturam non didicit) ἡ σοφία. ib. 20, 47. 26, 8. Marc. 2, 8. 6, 2. Luc. 1, 29. Io. 3, 2. 4, 15. 12, 34. 21, 23. 1 Cor. 3, 17. 6, 11. 2 Tim. 3, 5.

3) *idem*, *idemque;* Io. 9, 9. οὗτός ἐστι, idem est. Act. 8, 26. εἰς Γάζαν, αὕτη ἐστὶν ἔρημος, Gazam, eandemque desertam. — Maxime praefigitur καί, Luc. 19, 2. καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης καὶ οὗτος ἦν πλούσιος, idemque dives. vid. etiam 20, 30. 1 Cor. 2, 2. Hebr. 8, 3. ἔχειν καὶ τοῦτον, eundem habere.

4) Locutio οὗτος, αὕτη, τοῦτό ἐστι: *in eo est*, *in eo cernitur*, *ab eo pendet;* refertur a) ad sequentia, sequente α) ἵνα, Io. 6, 29. τοῦτό ἐστι τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ, ἵνα πιστεύητε. ib. v. 39. 40. Io. 15, 12. αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμή, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. 17, 3. 1 Io. 3, 11. 23. 5, 3. 2 Io. v. 5. 6. — β) seq. ὅτι 1 Io. 1, 5. 5, 11. 14. Quo etiam referendus videtur locus Luc. 24, 44. „in eo versabantur sermones mei, videlicet me oportere" etc. — γ) sequente ὅταν, Rom. 11, 27.

— δ) sequente propositione ipsa, Io. 1, 19. vel subiecto quum nominativo tum accusativo casu, 2 Cor. 1, 12. 1 Io. 2, 25. 5, 4. (Exod. 25, 3.) — b) ad antecedentem propositionem, Io. 6, 58. οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος, id igitur (ἡ σάρξ μου καὶ τὸ αἷμά μου, v. 55—57.) est panis coelestis; id est quod mihi volo in pane coel. 1 Cor. 9, 3. ἡ ἐμὴ ἀπολογία αὕτη ἐστί, ista re quaero defensionem meam. 1 Io. 5, 9. αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ, in eis igitur (spiritu, aqua et sanguine v. 8.) habemus testimonium divinum ib. c. 4, 3. καὶ τοῦτο (τὸ μὴ ὁμολογεῖν τὸν Ἰησοῦν) ἐστι τὸ τοῦ ἀντιχρίστου, id enim est nota antichristi. 2 Io. v. 7. οὗτός ἐστιν ὁ πλάνος, eo enim (quod negat Christum in carnem venisse) se prodit seductor. Ita etiam locus vexatus. 1 Io. 5, 20. οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς Θεὸς καὶ ἡ ζωὴ αἰών. explicandus, nempe: per eum (Iesum) cognitio veri Dei et vita aeterna datur. — Eodem modo ἐν τούτῳ usurpatur, ut sit *in eo, darin, daran*, et refertur ut οὗτος quum ad *sequentem* propositionem seq. ὅτι, ἵνα, ἐάν Luc. 10, 20. Io. 4, 37. 1 Io. 2, 3. 4, 2. 9. 10. 17. 5, 2. seq. infinitivo, Act. 24, 16. — seq. participio, 2 Cor. 5, 2. ἐν τούτῳ ἀσκῶ, idcirco laboro, quod desidero. — tum ad *antecedentem*, Phil. 1, 18. 1 Io. 3, 19. ἐν τούτῳ γινώσκομεν, ex eo (quod ἐν ἔργῳ alios amamus, v. 18.) enim cognoscimus etc.

5) neutrum τοῦτο, ταῦτα, a) cum praepositionibus: μετὰ ταῦτα, vid. *Μετά.* — *Διὰ* τοῦτο, vid. *Διά*, no. II. — εἰς τοῦτο, vid. *Εἰς*, no. 3. ἐκ τούτου (χρόνου) *ex illo tempore* Io. 6, 66. 9, 12. *ex hoc*, 1 Io. 4, 6. — τούτου χάριν, Eph. 3, 4. Tit. 1, 5. vid. *Χάρις*. — ἐπὶ τούτῳ, *interea*, Io. 4, 27. — b) τοῦτό ἐστι, vid. *Εἰμί*, no. 2. — c) τοῦτο μὲν — τοῦτο δέ, *partim — partim*, Hebr. 10, 33. — d) *Αὐτὸ* τοῦτο, ipsum, 2 Cor. 2, 3. 7, 11. Phil. 1, 6. — εἰς αὐτὸ τοῦτο, ideoque, propterea, Rom. 9, 17. Eph. 6, 18. 22. Col. 4, 8. — e) καὶ τοῦτο, *et quidem*, 1 Cor. 6, 6. Eph. 2, 8. Phil. 1, 28. Sic etiam explicandum est καὶ αὐτὸ τοῦτο 2 Petr. 1, 5. — Item: καὶ ταῦτα, *et quidem*, 1 Cor. 6, 8. Phil. 1, 28. καὶ ταῦτά τινες ἦτε, et quidem eiusmodi homines fuistis. (Ioseph. ant. 10, 10. 4. ἄνδρας καὶ ταῦτα καλοὺς κἀγαθούς.) — cum participio καὶ ταῦτα est: *quanquam, quamvis*, Hebr. 11, 12. (Ioseph. ant. 2, 12. 1. ib. 5, 2. 8. ib. 4, 6. 8.) Sic etiam apud profanos.

6) Denique a) genus demonstrativi refertur haud raro ad vocem posteriorem, sensus vero spectat ad priorem. Matth. 13, 38. τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοί. vid. ibid. v. 19—23. Marc. 4, 15—20. Luc. 8, 13—15. Matth. 7, 12. οὗτος (τοῦτο) γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται. Gal. 4, 24. αὗται (τοῦτο) γάρ εἰσιν δύο διαθῆκαι. — b) ut Hebraei femininum haud raro ponunt pro neutro, ita etiam αὕτη

pro τοῦτο, duobus in locis e versione alex. repetitis, Marc. 12, 11. Matth. 21, 42. (Ps. 118, 23. et LXX Ies. 28, 16. 1 Sam. 4, 7. 11, 2. Iud. 19, 30. Ps. 27, 4. 2 Reg. 3, 18. Ps. 118, 23. Vid. ibidem text. hebr.)

Οὕτω, et seq. vocali οὕτως, — LXX pro hebr. כֵּן — adverb. 1) *sic, ita,* i. e. a) *hoc modo, hac ratione,* Matth. 3, 15. 5, 12. 6, 30. Marc. 2, 8. 10, 43. Luc. 10, 21. 12, 21. Act. 17, 33. 19, 20. 1 Cor. 3, 15. et saepius. — b) *similiter, simili, vel eodem modo;* Matth. 5, 16. 47. 7, 17. 13, 40. 18, 14. Marc. 13, 29. 14, 59. Luc. 14, 33. 15, 7. 21, 31. Io. 3, 8. Act. 23, 11. Rom. 11, 5. 1 Cor. 2, 11. Eph. 5, 28. Iac. 2, 17. Apoc. 18, 21. et passim. — c) si ad sequentia spectat: *hoc modo,* Io. 21, 1. — si ad verba spectat: *hisce verbis,* Matth. 2, 5. 6, 9. Luc. 19, 31. Act. 7, 6. 13, 34. 47. Rom. 10, 6. Hebr. 4, 4. — d) *ita comparatus s. comparatum,* Matth. 19, 12. ἐγεννήθησαν οὕτω, tales nati sunt. Rom. 9, 20. τί με ἐποίησας οὕτως Apoc. 9, 17. — *in hac conditione,* 1 Cor. 7, 26. 40. — e) intendit: *tantopere, tam;* Marc. 2, 7. 4, 40. Io. 15, 39. Act. 22, 24. Gal. 1, 6. οὕτω ταχέως. Eph. 5, 33. Hebr. 12, 21. 1 Io. 4, 11. Apoc. 16, 18. — Sic etiam οὕτω — ὥστε, *tantopere — ut,* Io. 3, 16. Act. 14, 1. οὕτω — ἵνα, *tanto studio, ut,* 1 Cor. 9, 24. 26. — f) *hoc facto, hoc ita peracto,* Io. 4, 6. [9, 53.] Act. 7, 8. 20, 11. 28, 14. Rom. 11, 26. 1 Cor. 11, 28. 14, 21. Gal. 6, 2. 1 Thess. 4, 17. (Ioseph. ant. 4, 8. 4. et 23.) — g) οὕτως ἐστί, Matth. 1, 18. 19, 10. 24, 39. Marc. 4, 26. Luc. 17, 24. (Iob. 8, 13.) et οὕτως ἔχει Act. 7, 1. 12, 15. 17, 11. 24, 9. *sic se habet, ita res est comparata.* — Absolute: οὕτως, *sic igitur,* Apoc. 3, 16. (coll. Ioseph. ant. 2, 14. 4.) — h) refertur ad particulas comparationis: *quemadmodum — ita, uti — sic,* videlicet ὥσπερ — οὕτως, Matth. 12, 40. Io. 5, 21. Rom. 5, 12. etc. — καθὼς — οὕτως, Luc. 11, 30. 17, 26. Io. 3, 14. 12, 50. 1 Thess. 2, 4. et οὕτω — καθώς, Luc. 24, 24. — οὕτως — ὡς, Io. 7, 46. 1 Cor. 4, 1. 2 Cor. 9, 5. et ὡς — οὕτως, Act. 8, 32. Rom. 5, 15. 18. — καθάπερ — οὕτως, Rom. 12, 4 sq. 1 Cor. 12, 12. (Ioseph. ant. 8, 11. 1. ἐπεὶ — οὕτως) — οὕτως — ὃν τρόπον, Act. 1, 11. 27, 25. 2 Tim. 3, 8. — καθ᾽ ὅσον — οὕτως, Hebr. 9, 27 sq.

2) οὕτω saepius ponitur, — maxime cum verbis agendi, occidendi, ubi e Latinorum et nostra dicendi ratione exspectasses τοῦτο sive ταῦτα; Matth. 5, 19. διδάξῃ οὕτω, ea, quae lex praescribit vel continet. c. 9, 33. οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως (τοῦτο) ἐν Ἰσραήλ. c. 7, 12. 19, 8. Marc. 2, 12. οὐδέποτε οὕτως εἴδομεν. 1 Cor. 7, 7. ἕκαστος ἴδιον ἔχει χάρισμα ἐκ θεοῦ, ὃς μὲν οὕτως, ὃς δὲ οὕτως. 1 Petr. 2, 15. οὕτως ἐστὶ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ. vid. etiam Matth. 7, 12. Io. 11, 48. Act. 3, 18. 20, 35. 1 Cor. 7, 36. — γίνεσθε οὕτως. Matth. 19, 8. Luc. 12, 54.

24, 46. 1 Cor. 9, 15. — *ποιεῖν οὕτως*, Matth. 24, 46. Luc. 1 25. 2, 48. [6, 10.] 9, 15. 12, 43. Act. 12, 8. 1 Cor. 16, 1.

3) in interrogatione: *siccine? itane?* Matth. 26, 40 Marc. 7, 18. Io. 18, 22. 1 Cor. 6, 5. Gal. 3, 3.

*Οὐχ*, vid. *Οὐ*.

*Οὐχί*, i. q. *οὐ*, sed fortius negans: 1) *non*, *minime* Io. 13, 10. 11. 14, 22. 1 Cor. 5, 2. 6, 1. 10, 29. 2 Cor. 10 13. — potissimum si sequitur *ἀλλά*, *minime — imo*, Luc 1, 60. 12, 6. 51. 13, 3. 5. 16, 30. Rom. 3, 27. 2 Cor. 10, 13 (LXX pro לֹא, Gen. 18, 15. 19, 2. 42, 10. 12.) — 2) in interrogatione: *nonne?* ubi ut nostrum: *nicht wahr?* innui rei, de qua quaeritur, veritatem; Matth. 5, 46 sq. 10, 29 13, 27. 55. Luc. 17, 17. 24, 26. Io. 7, 42. 11, 9. Rom. 3, 29 et passim. (LXX pro הֲלֹא Gen. 40, 8. Iudic. 4, 6.)

*Ὀφειλέτης*, ου, ὁ, (ab *ὀφείλω*) 1) *debitor*, qui alteri aliquid praestare tenetur; a) de debitore proprio, qui pecuniam debet alteri, Matth. 18, 24. — b) metaph. *obligatus alicui*; — de *officiis debitis*, Rom. 1, 14. ubi Paulus, tanquam gentilium apostolus, se dicit *ὀφειλέτην εἶναι*, officii apostoli debere exteris gentibus. ib. 15, 27. ubi *ὀφειλέται* dicuntur, qui gratias agere pro beneficio accepto debent (Origen. *περὶ εὐχῆς*, §. 28.) — de *obedientia*; ita Rom. 8 12. *ὀφειλέται τῇ σαρκί*. Gal. 5, 3. *ὀφειλέτης ἐστὶν*, *ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι*. — de eo, qui damnum illatum sive iniuriam compensare debet; *poenae obligatus*, Matth. 6, 12. — E adiuncto — 2) *reus*, *qui se reum fecit peccando*, Luc. 13 4. (Lib. Henoch. p. 180. *ὀφειλέτης ἁμαρτίας μεγάλης*, reus peccati maximi. Sic חַיָּב in paraphras. chaldaic. et scriptis Rabbinorum. vid. *Buxtorf.* lex. s. h. v.) *.

*Ὀφειλή*, ῆς, ἡ, (ab *ὀφείλω*) *debitum* i. e. a) propr. *aes alienum*, Matth. 18, 32. — b) metaph. *debitum*, *officium*, Rom. 13, 7. — *debitum coniugale*, 1 Cor. 7, 3. ubi *Griesb.* recte *ὀφειλήν* pro glossemate textus vulgaris, *ὀφειλομένην εὔνοιαν*, reposuit. — Apud profanos *ὀφειλή* vix legitur, neque in V. T. graeco habetur. Hesych. *ὀφειλή· ἀνάγκη*.

*Ὀφείλημα*, τος, τό, (ab *ὀφείλω*) 1) *debitum*, i. e. a) id, quod solvendum est ex iure, die *Schuld*, (Deut. 24 10. 3 Esdr. 3, 30. 1 Macc. 15, 8.) — b) obligatio, obligatum esse rei faciendae, die *Schuldigkeit*, Rom. 4, 4. *κατὰ ὀφείλημα*, ex debito, ex obligatione. — 2) ex chaldaismo, (vid. *Buxtorf.* lex. chald. sub voc. חוֹב. et *ὀφειλέτης*) *culpa*, debita poena a peccatore luenda, Matth. 6, 12. *.

*Ὀφείλω*, f. *ὀφειλήσω*, aor. 2. *ὤφειλον*; 1) *debeo*, obstrictus sum ut praestem alicui aliquid; a) propr. de debito solvendo, Matth. 18, 28. Luc. 7, 41. 16, 5. 7. Rom. 13, *μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε*, *εἰ μὴ τὸ ἀλλήλους ἀγαπᾶν*, nemini quidquam debeatis praeter etc. — *τὸ ὀφειλόμενον*, debitum

solvendum, Matth. 18, 30. 34. (LXX pro נָשָׁה Deut. 15, 2. Ies. 24, 2. coll. 1 Macc. 10, 43. 13, 15. 39.) — b) metaphor. *obstrictus sum, teneor, α)* universe, Matth. 23, 16. 18. ὀφείλει, tenetur, ut faciat iusiurandum. — β) cum infinitivo verbi: teneor, *obligor* officio, lege, honesto, moribus etc. igitur *debeo, decet me, oportet me;* Luc. 17, 10. ὃ ὠφείλομεν ποιῆσαι. Io. 13, 14. ὀφείλετε νίπτειν. Rom. 15, 1. 27. 1 Cor. [7, 3.] 7, 36. 11, 7. 10. 2 Cor. 12, 11. ἐγὼ γὰρ ὤφειλον συνίστ. ego enim debuissem commendari. ib. v. 14. Eph. 5, 28. 2 Thess. 1, 3. 2, 13. Hebr. 2, 17. 5, 3. 1 Io. 2, 6. 3, 16. 4, 11. 3 Io. v. 6. — γ) de necessitate e natura rei prodeunte: *necesse est ut, debeo;* 1 Cor. 5, 10. ὀφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελθεῖν. ib. 9, 10. ἐπ' ἐλπίδι ὀφείλει ἀροτριᾶν. Hebr. 5, 12. — 2) ut ὀφειλέτης et ὀφείλημα, ad culpam quoque transfertur, et ad poenam pro iniuria illata et ex adiuncto est: *reus sum, deliqui,* Luc. 11, 4. ὀφείλοντι ἡμῖν, i. e. qui in nos deliquit. Io. 19, 7. ὀφείλει ἀποθανεῖν, reus est mortis. Philem. v. 18. ὀφείλει, deliquit (in te). (Sap. 12, 15. τὸν μὴ ὀφείλοντα κολασθῆναι. ib. v. 20. ὀφειλομένους θανάτῳ.) *.

Ὄφελον, (pro ὤφελον, aor. 2. verbi ὀφείλω, quod ab antiquioribus et melioribus scriptoribus tanquam verbum ponitur, et optantis est, ut alter aliquid fecisset, quod non fecit) seriores scriptores utuntur adverbii s. interiectionis loco: *utinam,* cum indicativo; 1 Cor. 4, 8. 2 Cor. 11, 1. Gal. 5, 12. Apoc. 3, 15. (LXX pro אַחֲלַי, 2 Reg. 5, 3. Ps. 119, 5. לוּ, Num. 14, 2. 20, 3. — et מִי־יִתֵּן, Exod. 16, 3.) (Vid. de hac posteriori forma *Sturzius* de dial. macedon. p. 187. *Wineri* Gramm. p. 127. *Viger.* p. 274. et ad eundem *Hermann.* p. 513.) **.

Ὄφελος, εος, ους, τό, (ab ὀφέλλω, i. q. ὀφείλω) *utilitas; commodum, emolumentum;* ter, 1 Cor. 15, 32. Iac. 2, 14. 16. (LXX Iob. 15, 3. pro הוֹעִיל. — Xenoph. Mem. 3, 1. 9.) **.

Ὀφθαλμοδουλεία, ας, ἡ, *obsequium ad oculos exhibitum,* i. e. propter praesentiam domini ex metu; ἅπαξ λεγόμενον N. T. ab ὀφθαλμόδουλος, i. e. δουλεύων ἐν ὀφθαλμοῖς τινος, nostrum: Augendiener, Augendienst. Bis Eph. 6, 6. Col. 3, 22. (Theophylactus ad Eph. 6, 6. μὴ κατ' ὀφθαλμοδ., τουτέστι· μὴ μόνον παρόντων τῶν δεσποτῶν καὶ ὁρώντων, ἀλλὰ καὶ ἀπόντων.)

Ὀφθαλμός, οῦ, ὁ, — LXX pro עַיִן — 1) *oculus,* Matth. 5, 29. 38. 6, 22. 18, 9. Marc. 14, 40. Luc. 24, 16. 31. Io. 11, 37. Act. 1, 9. et saepius. — ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, in ictu oculi, 1 Cor. 15, 52. — κατ' ὀφθαλμοὺς προεγράφη ante oculos pictus est, i. e. quorum animo infixus est, qui optime cognitum habent, Gal. 3, 1. — Cum verbis ἀνοίγειν, ἐπαίρειν, ἐξορύσσειν, καμμύειν, κρατεῖν, quid sit, vid. haec verba

ipsa. — Ἀπέναντι ὀφθ. vid. Ἐπέναντι. — Ὁράω τοῖς ὀφθαλμοῖς, 1 Io. 1, 1. εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου, Luc. 2, 30. video, s. vidi ipse. (Sir. 16, 6. Iudith. 7, 27.) — Ex hebraismo: α) oculus pro *homine conspiciente*, Matth. 13, 16. Luc. 10, 23. (Deut. 3, 21. Iob. 29, 11.) — β) οἱ ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους (ἐπιβλέπουσι, ut additur Ps. 11, 5.) i. e. Deus providet, tuetur iustos, 1 Petr. 3, 12. (Ps. 34, 16. 101, 8.) — γ) ἐν ὀφθαλμοῖς τινος, *coram aliquo*, i. e. propr. ipso vidente (1 Macc. 2, 23.); in conspectu eius, Hebr. 4, 13. — metaph. iudicio, opinione alicuius, ut ἐνώπιον etiam dicitur, Matth. 21, 42. ἐστὶ θαυμαστὴ (pro θαυμαστὸν) ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, nobis mirum videtur. Marc. 12, 11. (vid. e V. T. Ps. 118, 22. Zach. 8, 6. 2 Sam. 6, 22. 10, 12. Sir. 8, 16. 11, 22. Sap. 3, 2.) — δ) oculus ponitur pro *sensu*, *desiderio*, quatenus oculorum motu proditur; sic potissimum de invidia, Marc. 7, 22. et Matth. 20, 15. ὀφθαλμὸς πονηρός, oculus invidiosus; (Sir. 14, 10. ὀφθαλμὸς πονηρὸς φθονερὸς ἐπ' ἄρτῳ, cui Sir. 22, 8. opponitur ἀγαθὸς ὀφθαλμός, oculus benevolus, homo hilari animo dans. Tob. 4, 7. Eccles. 4, 10. Test. XII. Patr. p. 626. ὀφθαλμοὶ πονηρίας, de invidia); — et de libidine voluptuosa; 2 Petr. 2, 14. ὀφθαλμοὶ μεστοὶ μοιχαλίδος. Sir. 23, 4. 1 Io. 2, 16. ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν, vid. Ἐπιθυμία. — coll. Sir. 22, 14. 41, 35. 20, 24. c. 4, 1. μὴ παρελκύσῃς ὀφθαλμοὺς ἐπιδεεῖς. — 2) *cognoscendi facultas*, *intellectus*, ὀφθαλμοὶ τῆς καρδίας, ut plene legitur Ephes. 1, 18. (Act. Thom. §. 28. τοὺς τῆς ψυχῆς ὀφθαλμούς.) — Matth. 13, 15. Marc. 8, 18. Luc. 9, 19. 42. Io. 12, 40. Act. 26, 18. Rom. 11, 8. 10. 1 Io. 2, 11. (Gen. 3, 5. Ies. 6, 10. Sir. 17, 8.)

Ὄφις, εως, ὁ, — LXX pro נָחָשׁ (bis, Num. 21, 8. Ies. 14, 29. pro שָׂרָף, et semel Iob. 20, 16. pro אֶפְעֶה) — *serpens*, Matth. 7, 10. Marc. 16, 18. Luc. 10, 19. 11, 11. 1 Cor. 10, 9. Apoc. 9, 19. — Veteribus serpens erat imago et calliditatis et scientiae, Matth. 10, 16. 23, 33. (Gen. 3, 1. Psalt. Sal. 4, 11. ὡς ὄφις διαλύσαι σοφίαν ἀλλήλων ἐν λόγοις παρανόμων) — et vero etiam sanationis Io. 3, 14. (Numer. 21, 8. 9. coll. 2 Reg. 18, 4.) — Iudaeis vero, qui in serpente 2 Cor. 11, 3. et Gen. 3. commemorato diabolum cogitabant, etiam *diabolus* dicitur ὄφις, Apoc. 12, 14. 15. et ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, Apoc. 12, 9. 20, 2. coll. Sap. 2, 23. et supra Δράκων. (Act. Thom. §. 30. forma draconis diabolo propria esse dicitur. In libro Sohar fol. 27. col. 105. leguntur ad Gen. 3, 1.: „Sammaël fuit, qui sub specie serpentis adparuit; et imago illa serpentis fuit Satan.") *.

Ὀφρύς, ύος, ἡ, 1) supercilium, Lev. 14, 9. Xenoph. Mem. 1, 4. 6. — 2) quaevis *prominentia*, potissimum montium: *clivus*, *tumulus*; semel Luc. 4, 29. ὀφρὺς τοῦ ὄρους *supercilium* (Virg. Georg. 1, 118. Livii lib. 27, 20.) *montis*

collis prominens. Sic saepius etiam apud profanos, Strabon. 5, 3. 7. Hom. Iliad. 20, 151. vid. *Kypkii* Obss. ad h. l. et *Raphelii* annotat. e Xenoph.

Ὀχλέω, ῶ, f. ήσω, (ab ὄχλος) proprie: molestia afficio, diciturque de multitudine numero suo molesta; (Phil. de leg. ad Cai. p. 1034.) — tumultuor, 3 Macc. 5, 41. — Ὀχλέομαι, *vexor*, quocunque modo, (2 Macc. 11, 31.) Philo lib. 2. de vit. Mos. p. 657. — In N. T. bis de vexatione a geniis malis per morbos, Luc. 6, 18. Act. 5, 16. et de eadem re Tob. 5, 7. Act. Thom. §. 12. ὑπὸ δαιμόνων ὀχλούμενοι. — (ἐνοχλεῖσθαι, morbo vexari, 1 Sam. 19, 15. Herodian. 3, 11. 1. ὑπὸ νόσου ἐνοχλούμενον. Platon Phaed. §. 76. ὄχλον παρέχειν, molestiam creare.) *.

Ὀχλοποιέω, ῶ, f. ήσω, (ὄχλος et ποιέω) populum congrego, — *turbam concito*; ex adiuncto: *seditionem moveo*; semel Act. 17, 6. (Apud profanos vix legitur.)

Ὄχλος, ου, ὁ, 1) *multitudo*, *multi*, *eine Menge*, *viele*, maxime de hominibus; ita a) ὄχλος sine articulo Marc. 3, 20. 32. 9, 25. Io. 5, 13. — ὄχλος ἱκανός, sat multi, Marc. 10, 46. — Luc. 5, 29. ὄχλος τελωνῶν πολύς, magna multitudo, i. q. πολλοί. c. 6, 17. ὄχλος μαθητῶν καὶ πλῆθος τοῦ λαοῦ. Act. 1, 15. ὄχλος ὀνομάτων. ib. 11, 24. Act. 6, 7. πολύς τε ὄχλος τῶν ἱερέων. — Semel apud Marcum c. 10, 1. in plurali: ὄχλοι, *multi*. — b) ut Latinor. multitudo, de turba hominum, qui aliquo in loco congregati sunt; *multitudo*, *turba*; ὁ ὄχλος, Matth. 9, 23. 25. 15, 10. Luc. 5, 1. 12, 1. Marc. 2, 4. 3, 9. et saepius. — οἱ ὄχλοι, saepissime apud Matthaeum, Matth. 5, 1. 7, 28. 9, 8. etc. saepius in Lucae scriptis, e. g. Luc. 3, 10. 4, 42. Act. 8, 6. nunquam autem in evangeliis Marci (etenim c. 6, 33. reiecit *Griesb.*) et Ioannis ὄχλοι πολλοί. Matth. 4, 25. 8, 1. πᾶς ὁ ὄχλος Matth. 13, 2. Marc. 2, 13. 14, 1. etc. — Act. 24, 18. οὐ μετὰ ὄχλου, non stipatus agmine populi. Luc. 22, 6. ἄτερ ὄχλου, vid. Ἄτερ. (Ita semel, quantum vidi, LXX Ier. 31, 8. pro קָהָל.) — 2) sensu latiori: *vulgus*, ubi opponuntur proceribus, Matth. 14, 5. 14. 21, 26. Marc. 8, 2. 12, 12. 37. Luc. 23, 4. Io. 7, 12. 32, 40. (Sir. 7, 7.) — 3) LXX fere constanter de exercitu, pro הָמוֹן, קָהָל, עַם, (v. c. Num. 20, 20. 1 Reg. 20, 13. Ies. 43, 17. Ies. 32, 24. 48, 42. Ezech. 17, 17. Dan. 10, 6. 11, 10—13.) et ita videtur dici φωνὴ ὄχλου πολλοῦ, Apoc. 19, 1. 6. ut vox exercitus numerosi. (Num. 20, 20.) — 4) *gens*, *natio*; ita semel Apoc. 17, 5. λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶ, καὶ ἔθνη καὶ γλῶσσαι.

Ὀχύρωμα, τος, τό, (ab ὀχυρόω, firmo, munio) *munimentum*, *propugnaculum*, quo aliquid defenditur; etiam *arx*, a) propr. LXX pro מִבְצָר, Ios. 19, 29. Ps. 89, 39. Thren. 2, 2. vid. etiam 2 Sam. 22, 2. Zach. 9, 3. — b) tro-

pice: munimenta, i. e. argumenta, sive res quaecunque, quibus confidit aliquis, quibus se tuetur adversus alios, 2 Cor. 10, 4. (Prov. 21, 22. καθεῖλε τὸ ὀχύρωμα (hebr. עֹז, robur), ἐφ' ᾧ ἐπεποίθεισαν. Prov. 10, 30. ὀχύρωμα ὁσίου φόβος κυρίου.) *.

**Ὀψάριον**, ίου, τό, diminutivum ab ὄψον, quod primum est omne, quod igne coquitur vel assatur et carni adiicitur, προςφάγιον, ut interpretatur Hesychius, obsonium; Tob. 7, 8. — potissimum *piscis*, qui tanquam nutrimentum vulgare et vile pani adiiciebatur; ita LXX pro דָּג, Num. 11, 22. — Hinc ὀψάριον, *piscis*; Io. 6, 9. 11. (coll. Luc. 9, 13.) Io. 21, 9. 10. 13. — Exempla e profanis collegit *Kypkius*, I. p. 368. *.

**Ὀψέ**, adverb. ab ὄπις, unde κατ' ὄπιν, ὄπισε, ὄπισθε, post, pone, contracte ὄψε et ὀψέ, (quae ducuntur ab ἕπομαι, sequor) igitur 1) *post, hernach*; ita cum genitivo nominis haud raro ponitur et est *post*; Matth. 28, 1. ὀψὲ δὲ σαββάτων, sabbato transacto, post sabbatum, ad eius finem. (Philostrat. in Vit. Apoll. 4, 18. ὀφὲ μυστηρίων, peractis mysteriis. Thucyd. 4, 93. τῆς ἡμέρας ὀψὲ ἦν, in fine diei.) Alii Matth. l. l. sabbato propemodum sed nondum plane finito; vid. *Kypkii* obss. I, p. 144. — 2) quia qui post veniunt, sero veniunt, est: *sero*, diciturque a) de quovis tempore, (Ioseph. c. Apion. 1, 2. ὀψέ ἔγνωσαν φύσιν γραμματέων. ib. §. 12.); — b) de tempore diei (ὀψὲ τῆς ἡμέρας, ut saepius plenius legitur) et est sero die, i. e. *vespera*, Marc. 11, 19. ib. 13, 35. ubi ὀψὲ, μεσονύκτιον, ἀλεκτοροφωνία et πρωΐ, quatuor partes indicant, in quas Iudaei noctem solebant dividere. LXX Ies. 5, 11. pro בַּנֶּשֶׁף, in crepusculo. Gen. 24, 11. pro עֵת עֶרֶב. coll. Exod. 30, 8. Ier. 2, 23. *.

**Ὄψιμος**, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab ὀψέ) *serotinus*. Propr. poeticum, sed apud seriores etiam in soluta oratione, ut Theophr. hist. Plant. 1, 15. 2, 4. Diod. Sic. 1, 10. Vid. *Lobeck.* ad Phrynich. p. 52. — Semel in N. T. Iac. 5, 7. ὑετὸς ὄψιμος, pluvia serotina, quae mense Nisan, (i. e. nostro Martio et Aprili) ante messem decidit, hebr. מַלְקוֹשׁ, (LXX ὑετὸς ὄψιμος, Deut. 11, 14. Ier. 5, 24. Ioel. 2, 23. Zach. 10, 1. Hos. 6, 3.) et serotina dicitur, quia ultima erat pluvia anni, quum Iudaei annum ab auctumno inciperent. Vid. etiam πρώϊμος.

**Ὄψιος**, ία, ιον, *serotinus*; Marc. 11, 11. ὀψίας ἤδη οὔσης τῆς ὥρας, quum serotina esset diei hora, die iam in vesperam inclinante. — Hinc ὀψία intell. ὥρα, substantive *vespera*. Utuntur autem nostri voce ὀψία quum de tempore quo sol in eo est, ut occidat (Marc. 1, 32. ὀψίας δὲ γενομένης, ὅτι ἔδυ ὁ ἥλιος.) et tempore statim post solis occasum (Matth. 16, 2. ὀψίας γενομένης λέγετε· εὐδία· πυῤῥάζει γὰρ ὁ

οὐρανός, Ioseph. ant. 5, 2. 8.), tum vero etiam de tempore, quo noctis tenebrae ingruunt, Matth. 14, 23. 26, 20. Io. 20, 19. unde intelligitur, quomodo totum illud tempus paulo ante et post solis occasum in V. T. (Exod. 12, 6. 16, 12. 29, 39.) tempus בֵּין הָעַרְבַּיִם *inter duas vesperas* dici potuerit. Vid. *Gesenii* lex. hebr. sub עֶרֶב. E contexta oratione igitur definiendum est, utrum de tempore occasus solis, an de nocte post occasum ingruente ὀψία sit accipiendum. Priori modo intelligendum videtur: ὀψίας δὲ γενομένης, Matth. 8, 16. 14, 15. 16, 2. 27, 57. Marc. 1, 32. 4, 35. 15, 42. (Ioseph. ant. 5, 1. 2.) — Io. 6, 16. ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο. — posteriori modo ὀψίας γενομένης, Matth. 14, 23. 20, 8. 26, 20. Marc. 6, 47. 14, 17. — Io. 20, 19. οὔσης οὖν ὀψίας. — Iudith. 13, 1. **.

**Ὄψις**, εως, ἡ, (ab ὄπτω) 1) visus, (Polyb. 3, 99. 7.) — oculus, Aelian. V. H. 6, 11. Ioseph. de bell. 6, 8. 4. Lib. Henoch. p. 192. — etiam visio sensu activo, (Ioseph. ant. 8, 6. 5. ἐπιθυμία τῆς ὄψεως αὐτοῦ, eum videndi), — id quod conspicitur, Ioseph. ant. 14, 15. 11. τὰς ὀνείρων ὄψεις, visa somniorum. — 2) *facies, vultus, os*, Io. 11, 44. Apoc. 1, 16. (Ioseph. ant. 7, 3. 1. πεπηρωμένους τὰς ὄψεις. ib. 12, 2. 9.) — LXX pro מַרְאֶה, καλὴ s. καλὸς τῇ ὄψει, Gen. 24, 16. 26, 7. 39, 6. — Hac autem significatione quum maxime accedat ad significationem vocis προςώπου, ex hebraismo — 3) est: *externa hominis conditio*; Io. 7, 24. κρίνειν κατὰ ὄψιν, *in iudicando personae rationem habere*, i. q. in aliis locis πρόςωπον λαμβάνειν. Obiicit enim servator Iudaeis, eos ipsi non concedere velle, quod tamen Mosi (ex cuius praecepto puer etiam sabbati die circumcidendus sit) darent. — Etiam LXX ὄψιν pro προςώπῳ, ubi dicunt: ἡ ὄψις (hebr. עֵין) τῆς γῆς, Exod. 10, 5. 15. Num. 22, 5. 11. Alii Io. 7, 24. vertunt: iudicare secundum externam speciem. (Ioseph. de bell. 3, 5. 2. τείχους ὄψιν ἐπέχει, muri speciem prae se fert.) *.

**Ὀψώνιον**, ίου, τό, (ab ὄψον edulium, et ὠνέομαι, emo) 1) obsonium, i. e. quicquid emitur, ut pisces, carnes, olera etc., ut edatur cum pane; — 2) quum obsonia, stipendii loco darentur militibus, in libris seriorum scriptorum (vid. Phrynich. p. 418. *Sturz.* de dial. mac. p. 187.) est: *stipendium, Sold*, a) de stipendio militari, Luc. 3, 14. 1 Cor. 9, 7. (3 Esdr. 4, 59. 1 Macc. 3, 28. 14, 32. Polyb. 1, 67. 1.) — b) de *fructu, mercede factorum* quacunque; 2 Cor. 11, 8. Rom. 6, 23. τὰ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας θάνατος. — Hesych. ὀψώνιον· δαπάνη, κέρδος.

# Π.

*Παγιδεύω*, f. εύσω, (a παγίς) *laqueos alicui tendo, illaqueo, irretior*, propr. de avibus, Eccles. 9, 1. — Metaph. de hominibus qui fraude circumveniuntur, Matth. 22, 15. ἵνα παγιδεύ. αὐτὸν ἐν λόγῳ. LXX 1 Sam. 28, 9. παγιδεύεις τὴν ψυχήν μου θανατῶσαι. — Symmach. Prov. 6, 2. et les. 8, 15. pro נוֹקֵשׁ. (Apud profanos non legitur) *.

*Παγίς*, ίδος, ἡ, (a πήγνυμι, aor. 2. ἔπαγον) propr. id., quod humi figitur: 1) *tendicula, decipula, laqueus*, Schlinge, Netz, Falle, LXX pro מוֹקֵשׁ, פַּח et רֶשֶׁת; Prov. 6, 5. 7, 23. Ps. 91, 3. 124, 6. Sir. 27, 20. a) proprie Luc. 21, 35. ὡς παγὶς ἐπελ. inopinate superveniet quemadmodum tendicula inopinate illaqueat pedem. — In V. T. saepissime laqueum tendere pedibus alicuius dicuntur ii, qui insidias alicui struunt, (Ps. 25, 16. 30, 5. 57, 8. 140, 6.); hinc — b) tropice *insidiae*, 1 Tim. 3, 7. παγὶς τοῦ διαβόλου. (Sir. 51, 3.) 2 Tim. 2, 26. vid. Ἀνανήφω — ex adiuncto: *causa interitus*, Rom. 11, 9. γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰς παγίδα, quae e Ps. 69, 22. repetita sunt, ubi פַּח legitur. coll. Prov. 6, 2. — 2) quia, qui feras tendiculis capere volunt, escam imponunt, qua feras alliciant, est: *illecebrae, sollicitatio*; ita 1 Tim. 6, 9. ἐμπίπτειν εἰς πειρασμὸν καὶ παγίδα, illecebris ad peccandum obnoxium esse. (Prov. 12, 15. ἐμπίπτει εἰς παγίδας ἁμαρτωλός. ib. 29, 6. coll. Ios. 23, 13. 1 Macc. 5, 4. Sap. 14, 11. εἴδωλα εἰς σκάνδαλα ψυχαῖς ἀνθρώπων, καὶ εἰς παγίδα ποσὶν ἀφρόνων.) *.

*Πάθημα*, τος, τό, (a παθέω s. πάσχω) i. q. πάθος, id quod quis patitur, passio; diciturque 1) de statu externo hominis: *malum*, quo quis affligitur, *afflictio, casus acerbus*, Rom. 8, 18. τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ. 2 Cor. 1, 5—7. Phil. 3, 10. Col. 1, 24. 2 Tim. 3, 11. Hebr. 10, 32. 1 Petr. 1, 11. 4, 13. 5, 1. 9. (Ioseph. ant. 2, 14. 2. ubi dicitur de calamitatibus Aegyptiorum. Xenoph. anab. 7, 6. 30.) Hesych. παθήματα· συμφοραί. — 2) de statu interno: passio animi, *der Affekt, das Gefühl*, i. e. motus vehementiores, quibus animus afficitur et abripitur, (Xenoph. Cyrop. 3, 1. 10.); *cupiditates, studia*, Rom. 7, 5. τὰ παθήματα τῶν ἁμαρτιῶν ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, sensus pravi, cupiditates. Gal. 5, 24. — 3) i. q. τὸ πάσχειν, *toleratio, perpessio*, das Dulden, Erleiden; ita Hebr. 2, 9. 10. (In V. T. non legitur.) *.

*Παθητός*, ή, όν, (ab eodem) 1) patibilis, qui pati potest. (Plutarch. Tom. 9. p. 65. ed. *Reisk.* παθητὰ σώματα. Saepissime in patrum eccles. scriptis de Christo, ut Ignat. ad Ephes. §. 7.) — 2) qui pati debet, *cui patiendum*; se-

mel Act. 26, 23. εἰ παθητὸς ὁ Χριστός, quod Messias (ex oraculis prophetarum) pati debeat mortem. *.

*Πάθος*, εος, contr. ους, τό, i. q. πάθημα, quod vid. (a παθεῖν, πάσχω) 1) quod quis patitur, malum, afflictio, casus acerbus, Ioseph. ant. 2, 14. 2. de bell. 3, 4. 1. et 6, 3. 5. Test. XII. Patr. p. 549. — 2) passio animi, sensus, quo animus afficitur, Affekt, Gefühle; (ita saepissime de affectione animi per sensus, potissimum de doloribus, 4 Macc. cap. 1, 2. τῶν τῆς δικαιοσύνης ἐμποδιστικῶν παθῶν κυριεύειν. ib. v. 1. 3. 5. 6 sqq. Nostris scriptoribus potissimum de *affectibus pravis, cupiditatibus*; ter, Rom. 1, 26. Col. 3, 5. 1 Thess. 4, 5. (Ioseph. ant. 2, 4. 5. πάθος de cupidine libidinosa. Test. XII. Patr. p. 610. δύο πάθη (fornicatio et avaritia) ἐναντία τῶν ἐντολῶν τοῦ θεοῦ. *.

*Παιδαγωγός*, οῦ, ὁ, (παῖς puer, et ἀγωγός dux) puerorum dux, *paedagogus*. Ita dicebantur vel servi vel liberi, quibus commissa erat educatio puerorum ingenuorum usque dum ephebi facti essent. (Xenoph. de republ. Laced. 2, 1. et 3, 2. Diog. Laert. 6, 30. Cicer. ad Attic. 8, 4. Terent. Andr. 1, 1. 27. Ioseph. ant. 1, 2. 1. παιδαγωγὸς καὶ φύλαξ pro hebr. הַשֹּׁמֵר, Gen. 4, 9.) In N. T. transfertur ad *doctores, gubernatores adultorum*, utiturque hac voce Paulus 1 Cor. 4, 15. de doctoribus severioribus, quibus patris mitiorem disciplinam opponit; et de lege mosaica, quae παιδαγωγός Iudaeorum fuerit εἰς Χριστόν, i. e. eos ad fidem Messiae habendam praeparaverit, ad fidem Iesu habendam adduxerit, Gal. 3, 24. ideoque Christianis, qui ex ephebis quasi excessissent, amplius imperare non possit, v. 25. *.

*Παιδάριον*, ίου, τό, (diminut. a παῖς) *puerulus*; etiam (ut saepius diminutiva pro primitivis) *puer*. [Matth. 11, 16.] Io. 6, 9. — LXX pro יֶלֶד 2 Sam. 12, 15. 18. — נַעַר Gen. 22, 12. Iud. 17, 12. etiam de servulo Iudic. 19, 9. 11. 13. 1 Sam. 21, 7. 1 Reg. 18, 43. *.

*Παιδεία*, ας, ἡ, (a παιδεύω) — LXX maxime pro מוּסָר 1) omnis *disciplina*, quae versatur in instituenda et ad honestatem formanda puerili aetate. Eph. 6, 4. ἐκτρέφετε τὰ τέκνα ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ. — Quum disciplina cernatur quum in institutione et informatione, tum in castigatione, transfertur ad has partes disciplinae, et est: — 2) *institutio*, der Unterricht; 2 Tim. 3, 16. ὠφέλιμος πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ, ad institutionem, quae pietatem efficit. (Prov. 6, 23. λύχνος ἐντολὴ νόμου, καὶ ἔλεγχος καὶ παιδεία.) — Saepissime in V. T. de institutione quum cui quis operam dat, tum qua quis formatus est, Prov. 1, 7. 4, 1. 13. 8, 10. Sir. 23, 6. 4 Macc. 1, 17. ἡ τοῦ νόμου παιδεία, institutio in lege mosaica, quare etiam de sapientia ipsa (Sir. 24, 28. 34.) dicitur. — 3) *castigatio*; ita in epist. ad Hebr. de

malis, quibus Deus homines afficit, ut eos emendet; Hebr. 12, 5. παιδεία κυρίου (Prov. 3, 11.) ib. v. 7. 8. 11. (Prov. 15, 5. Ies. 26, 16. Sir. 18, 14. 21, 21. 22, 6.) *.

Παιδευτής, οῦ, ὁ, (a παιδεύω) i. q. ὁ παιδεύων, 1) *praeceptor, magister*; Rom. 2, 20. (Sir. 37, 19. ἀνὴρ πανοῦργος καὶ πολλῶν παιδευτής. 4 Macc. 5, 34. παιδευτὰ νόμε de lege mosaica.) — 2) *castigator*, Hebr. 12, 9. (Psalt. Sal. 8, 35. Deus perversos poenis emendaturus dicitur: σὺ παιδευτὴς ἡμῶν εἶ.) — LXX Hos. 5, 2. pro מוּסָר. *.

Παιδεύω, f. εύσω, (a παῖς, παιδός) — LXX potissimum pro יִסַּר — 1) *pueros instituo; instituo, doceo*, Act. 22, 3. (Sir. 37, 26.) — si additur, quanam re, est: *imbuo*; Act. 7, 22. παιδεύεσθαι τῇ σοφίᾳ. (Ioseph. c. Apion. 1, 4. γράμμασιν ἐπαιδεύθησαν.) — *usu, experientia doceo*; Tit. 2, 12. παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα, quae (sua natura, suo beneficio nos docet, i. e. e qua discendum nobis est. Passivum: *disco*, 1 Tim. 1, 20. ἵνα παιδευθῶσι μὴ βλασφημεῖν, ut discant, non blasphemandum esse. coll. Ps. 2, 10. Xenoph. hist. gr. 6, 3. 4. — 2) *castigo* (vid. παιδεία), et quidem a) verbis: *reprehendo, monendo corrigo*, 2 Tim. 2, 25. (Sir. 10, 28. ἀνὴρ ἐπιστήμων οὐ γογγύσει παιδευόμενος.) — b) malis, afflictionibus; de Deo, 1 Cor. 11, 32. Hebr. 12, 6. (Prov. 3, 12. ubi הוֹכִיחַ) v. 7. 10. Apoc. 3, 19. coll. Ps. 118, 18. Lev. 26, 18. 28. Sap. 3, 5. — c) flagellis: *flagellis caedo*, Luc. 23, 16. 22. 2 Cor. 6, 9. *.

Παιδιόθεν, (a παῖς) adv. i. q. profani, apud quos παιδιόθεν non legitur, dicunt ἐκ παιδός s. ἐκ παιδίου, *a pueris*; semel Marc. 9, 21. (Ies. 46, 3. רָחַם — מִנִּי, LXX ἐκ παιδίου.)

Παιδίον, ίου, τό, (diminut. a παῖς) — 1) LXX pro בֵּן, טַף, יֶלֶד, נַעַר — 2) *puerulus, puella*; i. e. homo utriusque sexus nondum adultus, diciturque a) *collective* α) de recens natis, *infantibus*, Matth. 19, 13. 14. 15. Luc. 18, 16. 17. coll. v. 15. ubi τὰ βρέφη dicuntur. Io. 16, 21. — β) de magis adultis, Matth. 11, 16. 14, 21. 15, 38. Marc. 7, 28. Luc. 7, 32. Gen. 21, 15. 22, 3. 37, 2.) — b) de *puero* recens nato, Matth. 2, 8—21. Luc. 1, 59. 66. 76. 80. 2, 17. 21. 27. 40. Hebr. 11, 23. — de adultiore, Matth. 18, 2—5. Marc. 9, 24. 36 sq. Luc. 9, 47 sq. Io. 4, 49. coll. v. 47. — de *puella* adultiore, Marc. 5, 39—41. (Sic. נַעַר pro fem. נַעֲרָה Gen. 24, 14. 28. 55. 34, 3. 12. Deut. 22, 15 sqq. Ruth. 2, 22.) — Metaphorice: 1 Cor. 14, 20. μὴ παιδία γίνεσθε φρεσίν, i. e. *infirmi, imbecilles*; opponuntur enim τέλειοι φρεσί. — *filioli* in compellatione, ubi blandientis est: *carissimi*, Io. 21, 5. 1 Io. 2, 13. 18. — 2) ut Latinor. puer: *servulus, servus*; Luc. 11, 7. Ita נַעַר 2 Reg. 5, 20. 8, 4. coll. supra παιδάριον.

— 3) *filius*, Hebr. 2, 13. (Ies. 8, 18.) v. 14. coll. Gen. 50, 23. 22, 24. 1 Sam. 1, 2. *.

*Παιδίσκη*, ης, ἡ, (diminutiv. ab ἡ παῖς) 1) puella, filiola; Ruth. 4, 12. — 2) *ancilla, serva;* sic scriptoribus N. T. constanter dicitur, (Moer. Attic. παιδίσκην καὶ τὴν ἐλευθέραν καὶ τὴν δούλην, ἀττικῶς· τὴν δούλην μόνην ἑλληνικῶς.) et legitur a) universe, Luc. 12, 45. Act. 16, 16. — b) de serva cui portae custodia tradita erat, ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρός, ut Io. 18, 17. appellatur, Matth. 26, 69. Marc. 14, 66. 69. 22, 56. Act. 12, 13. — c) de Hagar, serva Sarae, Gal. 4, 22. 23. 30. 31. (Gen. 16, 1. 21, 10 sqq.) — Etiam LXX fere semper de serva, pro אָמָה Deut. 12, 18. Exod. 21, 32. Neh. 7, 67. et שִׁפְחָה Gen. 30, 18. 25, 12. Susann. v. 55. *.

*Παίζω*, f. παίξομαι, (seriores παίξω, ut in vers. alex. 2 Sam. 2, 14. Iob. 40, 24. Iudic. 16, 26.) a παῖς, 1) puerorum modo ludo, Gen. 21, 9. — iocor, Gen. 26, 8. (etiam active: ludibrio habeo, Ioseph. bell. 4, 3. 8. παίζειν τὸν νόμον.) — 2) *choreas ago*, i. e. salto ad sonos instrumentorum musicorum, vel cantum; utrumque enim coniunctum erat, vid. 2 Sam. 6, 5. 1 Chron. 13, 8. 15, 29. — Ita semel 1 Cor. 10, 7. quae repetita sunt ex Exod. 32, 6. ubi est צָחַק, coll. v. 18. ὁρᾷ τοὺς χορεάς. — LXX in locis laudatis pro צָחַק et שָׂחַק.

*Παῖς*, παιδός, ὁ, ἡ, — LXX pro נַעַר, עֶבֶד, — 1) *puer, puella;* — ὁ παῖς, Matth. 2, 16. 17, 18. 21, 15. Luc. 2, 43. Ἰησοῦς ὁ παῖς. c. 9, 42. Act. 20, 12. — ἡ παῖς, Luc. 8, 51. 54. (Gen. 34, 12. Deut. 22, 15. pro נַעֲרָה.) — 2) *filius, filia iuvenis;* Io. 4, 51. (LXX pro בֵּן Prov. 4, 1. 20, 7. 29, 15. Ioseph. ant. 9, 7. 5. καὶ ἄῤῥενες αὐτῷ καὶ θήλειαι παῖδες ἐγένοντο ib. 15, 4. 3. de bello 4, 11. 4.) — 3) *servus*, proprie quidem servus iuvenis, deinde servus quilibet, Luc. 7, 7. 12, 45. 15, 26. Matth. 8, 6. 8. 13. (Gen. 12, 16. 22, 3. 5. 24, 2.) — Ut hebr. עֶבֶד transfertur — 4) ad *ministros, famulos* a) *regum* et indicat eos, qui vel in regno sunt primi, vel regis domum curant, i. q. θεράποντες; Matth. 14, 2. (ita 2 Macc. 1, 6. Alexander moribundus dicitur convocasse τοὺς παῖδας τοὺς ἐνδόξους, τοὺς συντρόφους αὐτοῦ. Gen. 41, 38. Ier. 36, 24. et עֶבֶד 1 Sam. 18, 22. 26. 2 Sam. 3, 38. 13, 24. Dan. 2, 7. Esth. 2, 19. ubi LXX φίλους. Etiam Diod. Sic. 17, 36. ministri regis Persarum dicuntur παῖδες.) — b) *Dei*, et quidem α) ii, qui Deum cultu prosequuntur (Ps. 113, 1.): *pii cultores*, quo sensu populus israeliticus, quippe qui solus verum Deum nosceret et coleret, dicitur παῖς κυρίου, Luc. 1, 54. (Ies. 41, 8. 42, 1. 44, 1. 2. Neh. 1, 10. Sap. 2, 13. Psalt. Salom. 12, 7. etiam παιδίσκη Sap. 9, 5.) et Davides, quippe qui cultum Dei bene ordinaverit et multa in laudem Dei cecinerit, Luc. 1, 69. Act. 4, 25. (coll. Ps. 18, 1. 36, 1.) —

β) ii, quorum insigni ministerio Deus utitur, ut mandata sua ad homines perferant, *ministri*; ita in N. T. Iesus παῖς τοῦ Θεοῦ dicitur, Matth. 12, 18. Act. 3, 13. 26. 4, 27. 30. (et in V. T. Moses, Neh. 1, 7. 8. et reliqui prophetae, 3 Esdr. 8, 82. Bar. 2, 20. 28. עֶבֶד Deut. 34, 5. Ier. 7, 25. 23, 9. 44, 4. — 4 Esdr. 2, 1., mandata dedisti per *pueros* meos, prophetas. ib. v. 18.) *.

*Παίω*, f. αίσω, — LXX pro הִכָּה 1) *percutio*, — pugnis, vel baculo, Matth. 26, 68. Luc. 22, 64. (Num. 22, 28. 2 Sam. 14, 6. et hebr. הִכָּה Exod. 17, 6. 7, 20.) — 2) *vulnero*, — gladio ferio et vulnero, Marc. 14, 47. Io. 18, 10. (2 Sam. 20, 10. Ioseph. ant. 4, 6. 12. et tropice de Deo: malis vulnero, Ier. 14, 19. Hos. 6, 1. Iob. 5, 18. — morbo lethali afficio, 2 Sam. 6, 7. Iob. 2, 7. — etiam occido, Exod. 12, 13. Ios. 20, 9.) — aculeo vulnero, pungo, Apoc. 9, 5. (sic hebr. הִכָּה infigo, 1 Sam. 2, 14. 19, 10.) *.

*Πακατιανή*, *Pacatiana*; 1 Tim. 6, 22. in subscriptione spuria. Divisio Phrygiae in salutarem et Pacatianam s. Capatianam, cuius metropolis fuit Laodicea, Phrygiae pacatianae dicta, ut distingueretur a Laodicea Lyco amni adiacente, vix ante Constantini M. tempora innotuit. Vid. *Cellarii* notitiae orbis antiqui, Tom. II, p. 172.

*Πάλαι*, adv. temporis, 1) *olim*, (Ioseph. c. Apion. 1, 28.) Matth. 11, 21. Luc. 10, 13. Hebr. 1, 1. — 2) *dudum*, *pridem*, *schon lange*, Marc. 15, 44. εἰ πάλαι ἀπέθανε, num pridem (i. e. opinione citius) exspirasset. (Ioseph. ant. 11, 3. 1. πάλαι ἦν αὐτῷ φιλία πρὸς τὸν βασιλέα.) — 3) *antea*, *vorher*, diciturque quum de longiori tempore Iud. v. 4. (Ioseph. vit. §. 65.) tum de breviori, 2 Petr. 1, 9. τῶν πάλαι αὐτοῦ ἁμαρτημάτων, antea i. e. antequam Christianus esset, ab eo commissorum. (Ioseph. ant. 14, 15. 4. τρέπει μὲν εἰς φυγὰς τοὺς πάλαι [paulo antea] νικῶντας Sap. 11, 14.) *.

*Παλαιός*, ά, όν, (a πάλαι) 1) qui prioris est temporis, *antiquus*, *vetus*, *prior*, *pristinus*; οἶνος, Luc. 5, 39. — διαθήκη, 2 Cor. 3, 14. — ζυμή, 1 Cor. 5, 7. 8. — παλαιὸς ἄνθρωπος pristini mores, prior pravitas, Rom. 6, 6. Eph. 4, 22. Col. 3, 9. vid. Ἄνθρωπος. — ἐντολή, prius iam prolatum praeceptum, 1 Io. 2, 7. — Sap. 12, 3. 2 Macc. 6, 21. — 2) *vetustus*, *usu tritus*, Matth. 13, 52. ἱμάτια, ἀσκοί, Matth. 9, 16. 17. Marc. 2, 21 sq. Luc. 5, 36 sq. — Ios. 9, 4. 5. pro בָּלָה Ier. 38, 11. *.

*Παλαιότης*, τητος, ἡ, (a παλαιός) *antiquitas*, *vetustas*. Semel in N. T. de Christianorum e Iudaeis priori sentiendi statuendique ratione iudaica, qua legum scriptarum literam secuti fuerant; Rom. 7, 6. (ἐν) παλαιότητι γράμματος, pro ἐν γράμματι τῷ παλαιῷ, obsequio priori literae legis praestito. Vid. Γράμμα.

*Παλαιόω*, ῶ, f. ώσω, (a παλαιός) — LXX pro בָּלָה — 1) antiquum reddo, antiquo; παλαιοῦμαι, *veterasco*, vetustate debilis fio vel consumor; Luc. 12, 23. βαλάντια μὴ παλαιούμ. (Deut. 29, 5. Ios. 9, 13. Neh. 9, 21.) Hebr. 1, 11. ὡς ἱμάτιον παλαιωθ. (Ps. 102, 27. Ies. 50, 9. 51, 6.) — τὸ παλαιούμενον, vetustate tritum, Hebr. 8, 13. coll. Thren. 3, 4. Sir. 9, 13. — 2) ut Latinor. antiquo: *abrogo, abolendum declaro*, Hebr. 8, 13. πεπαλαίωκε τὴν πρώτην. *.

*Πάλη*, ης, ἡ, (a πάλλω, vibro, quatio; unde πάλη, pollen, flos farinae; etiam arena minutissima, pulveris instar (Sandstaub), qua luctatores corpus inducebant); hinc πάλη *lucta* i. e. illud certaminum genus, ubi luctator adversarium prehendit, supplantando prosternit, prostratumque, manu collo eius imposita, immobilem tenet. (Xenoph. Cyrop. 1, 6. 32. Anabas. 4, 8. 27.) Transfert apostolus, ut alia vocabula e palaestra repetita, ad luctam Christianorum cum insidiis adversariorum rei divinae, potissimum diaboli, Eph. 6, 12. *.

*Παλιγγενεσία*, ας, ἡ, (ex πάλιν et γένεσις) proprie: iterata generatio, qua incipit nova vita; et ita dicebatur Pythagoricis de anima, quae, per metempsychosin in novum corpus delata, in illo novam vitam incipiat; tropice: de animo prorsus emendato et novos mores induente, Tit. 3, 5. ubi baptismus dicitur λουτρὸν παλιγγενεσίας, *regenerationis spiritus*. Vid. etiam Io. 3, 3—5. et Γεννάω, Ἄνωθεν, Ἀνακαινόω. — 2) *instauratio, restitutio* in integrum, in statum priorem de quo aliquis deiectus fuerat; παλιγγ. τῆς πατρίδος Ioseph. ant. 11, 3. 9. de patria post exilium babylonicum recuperata et instaurata, quam antea dixerat §. 8. τῶν Ἰουδαίων ἀποκατάστασιν. Philo de vita Mos. lib. 2. p. 114. de telluris post diluvium instauratione; Cicero ad Attic. 4, 6. de restitutione dignitatis et felicitatis prioris; πάλιν γίνεσθαι LXX Iob. 14, 14. de vitae revirescentis et fortunae instauratione, pro hebr. חֲלִיפָה. Eodem sensu semel in N. T. Matth. 19, 28. ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, in restitutione s. instauratione. De cuiusnam autem rei instauratione sermo sit, dissentitur. Alii intelligunt instaurationem vitae hominum per resurrectionem, revocationem ad vitam, ut παλιγγ. dicitur Philoni de legat. ad Cai. p. 1037. Constitut. apost. lib. 7, c. 34. (coll. Marc. 10, 30 ubi leguntur: ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ, et Luc. 22, 30. ἐν τῇ βασιλείᾳ μου.) Alii „tempus Messiae, quo mutabitur totum opus creationis in melius, et redibit in statum suum perfectum ac purum, qualis fuerat tempore primi hominis, antequam peccasset,“ ut descripsit Rab. *Bechai* (in Schilchan Orba fol. 9, c. 4.) opinionem Iudaeorum satis notam de restitutione *mundi* et rerum naturae ad pristinam integritatem et perfectionem. Vid. *Bertholdt* Christologia sacr. p. 215. et supra Ἀποκατάστα-

σις. Hanc emendationem omnium rerum Iustin. Mart. quaest. graecar. p. 204. ἀνάκτισιν appellat. *.

*Πάλιν*, adv. 1) *retro*, et indicat reversionem ad id quod antea fuerat, fecerat aliquis; ubi Latini uti solent verbis cum *re* compositis; Io. 14, 3. πάλιν ἔρχομαι, redibo. Marc. 2, 1. πάλιν εἰςῆλθεν, rediit. Io. 10, 17. 18. πάλιν λάβω, recipiam. 16, 22. πάλιν ὄψομαι, revidebo. 2 Cor. 11, 16. πάλιν λέγω, repeto. vid. etiam Io. 13, 12. 16, 28. 18, 33. 19, 9. Act. 10, 16. 11, 10. 18, 21. 2 Cor. 1, 16. Phil. 4, 4. — 2 Cor. 13, 2. ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν, si iterum venero, si rediero. Phil. 1, 26. παρουσία πάλιν πρὸς ὑμᾶς, reditus ad vos. — 2) indicat iterationem facti, ubi est a) *denuo*, *iterum*, Io. 13, 12. ἀναπεσὼν πάλιν. Io. 4, 13. διψήσει πάλιν. c. 12, 28. Rom. 5, 15. Gal. 2, 18. 5, 1. 3. 1 Cor. 7, 5. Hebr. 5, 12. 2 Petr. 2, 20. Apoc. 10, 11. et passim. — iterum i. e. *altera*, *tertia vice*, diciturque in repetitione eius, quod statim fecerat vel dixerat aliquis, Matth. 4, 8. 20, 5. 21, 36. 22, 1. (coll. 21, 45.) 22, 4. Marc. 8, 25. 10, 24. 14, 39 sq. 69. (coll. v. 67.) Luc. 13, 20. 23, 20. Io. 8, 8. 10, 19. 31. 39. Act. 27, 28. et saepius; unde etiam interdum pleonastice πάλιν ἐκ δευτέρου, Matth. 26, 42. Act. 10, 15. — πάλιν δεύτερον, Io. 4, 54. 21, 16. — πάλιν ἐκ τρίτου, Matth. 26, 44. — in repetitione eius, quod solitus fuerat aliquis facere, Marc. 2, 13. 3, 1. 4, 1. 5, 21. 7, 31. Io. 4, 3. (coll. 2, 12.) 46, 6. 15. 8, 2. 9, 15. et passim. — b) iterum i. e. *alio tempore*, Io. 1, 35. 8, 12. 21. Act. 17, 32. Hebr. 1, 6. — *postea*, Iac. 5, 18. — c) iterum i. e. *porro*, *praeterea*, ubi sententiae nectuntur a scriptore, Matth. 5, 33. 13, 44 sq. 18, 19. 19, 24. Io. 9, 17. 10, 7. 12, 22. 39. Rom. 15, 10—12. 1 Cor. 12, 21. Hebr. 1, 5. et saepius. — 3) *iterum, ab altera parte*, i. e. *contra*, *at quoque*, in sententia contraria; Matth. 4, 7. 2 Cor. 10, 7. τοῦτο λογιζέσθω πάλιν, at hoc quoque colligat. 1 Io. 2, 8. πάλιν ἐντολ. at novum quoque praeceptum. Vid. *Viger*. de idiot. p. 440. Xenoph. Cyrop. 2, 3. 18. Homer. Iliad. 4, 356.

*Παμπληθεί*, (a παμπληθής [quod e πᾶς et πλῆθος] numerosus, 2 Macc. 10, 24. Ioseph. de bello 3, 4. 2. Xenoph. anab. 3, 2. 11.) adverb. *ab s. cum universa multitudine, ad unum omnes;* Luc. 23, 18. ἀνέκραξαν δὲ παμπληθεί. *.

*Πάμπολυς*, παμπόλλη, πάμπολυ, (πᾶς et πολύς) *permultus;* Marc. 8, 1. παμπόλλου ὄχλου permagna hominum turba. (Symmach. Iob. 36, 31. pro מַכְבִּיר. Xenoph. Cyrop. 1, 1. 3. Ioseph. c. Apion. 1, 34. παμπόλλων ἀνθρώπων. Idem ant. 7, 5. 3.) *.

*Παμφυλία*, ας, ἡ, *Pamphylia* (hodie *Menteseli* provincia Asiae minoris, quae ab ortu habet Ciliciam, ab occasu Ciliciam et Phrygiam minorem, a septentrione Gala-

tiam et Cappadociam, a meridie mare mediterraneum (ibi mare Pamphylicum dictum). Act. 2, 10. 13, 13. 14, 24. 15, 38. 27, 5. *.

*Πανδοχεῖον*, ου, τό, attice πανδοκεῖον, vid. Phrynich. p. 307. (a πανδοκεύς s. πανδόκος, qui omnia excipit, deversorii dominus, compositum ex πᾶς et δέχομαι) *deversorium, hospitium publicum*, ubi quicunque peregrini devertere solebant; Luc. 10, 34. (Polyb. 2, 15. 5. Epict. enchir. c. 11. Act. Thom. §. 48. 50. et ibidem. §. 16. ξενοδοχεῖον.) *.

*Πανδοχεύς*, έως, ὁ, (vid. πανδοχεῖον) *dominus hospitii publici, hospes publicus*; Luc. 10, 35. (Polyb. 2, 15. 16. Plutarch. Tom. 6. p. 495. edit. *Reisk*. Attici ut pro πανδοχεῖον dicunt πανδοκεῖον, ita pro πανδοχεύς — πανδοκεύς. Vid. Phrynich. p. 307.) *.

*Πανήγυρις*, εως, ἡ, (ex πᾶς et ἀγείρω, colligo) *solemnis ac festivus populi conventus, coetus festivus, eine Festversammlung*, qui ludis, sacrificiis, cantibus, etiam nundinis (Sap. 15, 12.) celebrabatur. (Ioseph. ant. 2, 4. 3. Act. Thom. §. 4. Apud Iosephum etiam de celebratione festi, ant. 5, 12. 12. et ib. 5, 8. 5.) In N. T. semel Hebr. 12, 23. ubi πανήγυρις ἀγγέλων (haec enim sunt coniungenda) est coetus angelorum Deum hymnis laudantium. vid. Apoc. 5, 11 sq. Dan. 7, 10. Ps. 103, 20. 148, 2. (Test. XII. Patr. p. 548. θρόνοι καὶ ἐξουσίαι, i. e. angeli, qui ἀεὶ ὕμνους τῷ θεῷ προςφέρουσι). — LXX pro מוֹעֵד Ezech. 46, 12. Hos. 2, 11. 9, 5. et pro עֲצָרָה Amos. 5, 21. **.

*Πανοικί*, (ex πᾶς et οἶκος) adv. *cum tota familia, tota domo*; semel Act. 16, 34.*— Repudiarunt hanc formam grammatici, melioresque scriptores πανοικεσίᾳ scribere docent, (Thom. Mag. πανοικὶ οὐδεὶς τῶν δοκίμων, πανοικεσίᾳ δέ, καὶ πανοικησίᾳ); legitur πανοικί eodem sensu apud scriptores seriores, Ioseph. ant. 4, 4. 4. ib. 4, 8. 42. et 5, 1. 2. Philo (πανοικεί) de Ios. p. 562. et lib. I. de vita Mosis p. 603. 3 Macc. 3, 27. Diod. Sic. 14, 115. LXX Exod. 1, 1. pro בַּיִת — (Similiter formatum est πανεθνί cum universo populo, Sap. 19, 8. — πανδημεί, Ioseph. ant. 6, 14. 8.)

*Πανοπλία*, ας, ἡ, (πᾶς, et ὅπλον) omnis armatura militaris; *arma*; Luc. 11, 22. — metaphor. Eph. 6, 11. 13. πανοπλίαν θεοῦ, arma spiritus, a Deo suppeditata in doctrina et disciplina christiana, i. e. subsidia, quibus Christiani sese defendere possunt adversus diaboli insidias. — 2 Sam. 2, 21. Sap. 5, 18. Sir. 46, 9. 2 Macc. 3, 25. Ioseph. ant. 20, 5. 3. — etiam τὰς πανοπλίας Iudith. 14, 3. 2 Macc. 10, 30. 4 Macc. 3, 12. Ioseph. ant. 4, 5. 2. 13, 5. 3. *.

*Πανουργία*, ας, ἡ, (a πανοῦργος, quod vide) — LXX pro עָרְמָה — *calliditas*; proprie in malam partem: *astutia, versutia*, Luc. 20, 23. 1 Cor. 3, 19. 2 Cor. 4, 2. 11, 3. Eph.

4, 14. (Sir. 19, 25. 21, 13. Ios. 9, 4.) — (Apud seriores etiam in bonam partem: prudentia, dexteritas, quae omnia scite adgreditur, Prov. 1, 4. 8, 5. Sir. 31, 10. Moeris Attic. κομψεία, ἀττικῶς· πανουργία, ἑλληνικῶς.) *.

*Πανοῦργος*, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex πᾶν et stirpe ἔργω) propr. homo navus, qui omnia scit perficere, *callidus*, LXX pro עָרוּם — primum in malam partem, Iob. 5, 12. Prov. 12, 17. — Ioseph. de bell. 1, 11. 13. τὸ πανοῦργον, calliditas. — Seriores etiam in bonam partem: *prudens*, *peritus*, *callidus*; semel in N. T. 2 Cor. 12, 16. saepius in versione alexandr. Prov. 14, 8. 18, 13, 17. Prov. 13, 1. pro חָכָם. ib. 28, 2. pro יוֹדֵעַ, מֵבִין Sir. 6, 34. 37, 12. ib. 21, 20. ubi opponitur τῷ μωρῷ, et idem est q. v. 22. πολύπειρος. *.

*Πανταχόθεν*, adv. *undique*, *ex omni parte*; Marc. 1, 45: ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν πανταχόθεν. (4 Macc. 13, 1. 15, 32. Ioseph. c. Apion. 1, 29. ant. 4, 6. 7. Herodian. 2, 7. 1.) *.

*Πανταχοῦ*, adv. *ubique*, *ubique locorum*; Marc. 16, 20. Luc. 9, 6. Act. 17, 30. 21, 28. 24, 3. 28, 22. 1 Cor. 4, 17. (Ies. 42, 22. Ioseph. de bell. 1, 8. 4. πανταχοῦ γενναῖος φανείς. ib. ant. 5, 7. 4.) *.

*Παντελής*, έος, contr. οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ex πᾶς et τελέω s. τέλος) *ad finem perductus*, *perfectus*; (Ioseph. ant. 10, 9. 3. παντελὴς ἀπώλεια.) — εἰς τὸ παντελές, i. q. παντελῶς, *prorsus*, *perfecte*, *omnino*; bis, Luc. 13, 11. Hebr. 7, 25. Ioseph. ant. 6, 2. 3. ib. 3, 12. 1. — 5, 3. 1. (παντελῶς, eodem sensu. Ioseph. ant. 4, 6. 5. 2 Macc. 3, 12. 7, 40.) *.

*Πάντῃ*, (propr. dativ. a πᾶς) adv. ubique; — *omnino*, *in omnibus*, Act. 24, 3. πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ i. e. in omnibus, quovis modo. — Sir. 50, 25. Xenoph. Cyrop. 1, 1. 1. *.

*Πάντοθεν*, adv. *undique*; Luc. 19, 43. [Io. 18, 20.] Hebr. 9, 4. et Marc. 1, 45. in codd. pro πανταχόθεν. — Ier. 20, 9. 2 Sam. 24, 14. Sir. 51, 10. Ioseph. de bell. 4, 10. 1. 7, 6. 1. *.

*Παντοκράτωρ*, ορος, ὁ, (πᾶς et κρατέω) propr. κρατῶν τῶν πάντων, qui summum tenet imperium, *summus dominus*, *omnipotens*; de Deo 2 Cor. 6, 18. Apoc. 1, 8. 4, 8. 11, 17. 15, 3. 16, 7. 14. 19, 6. 15. 21, 22. — LXX κύριος παντοκράτωρ pro אֱלֹהֵי צְבָאוֹת sive יְהוָה צְבָאוֹת, 2 Sam. 5, 10. 1 Chron. 11, 9. Ier. 5, 14. Amos. 3, 13. Zach. 1, 3 sq. Mal. 1, 4 sq. — ὁ παντοκράτωρ pro שַׁדַּי in Iob. libro e. g. c. 5, 17. 11, 7. 22, 17. 25. Sap. 7, 25. Sir. 42, 23. 2 Macc. 1, 25. *.

*Πάντοτε*, (pro quo meliores scriptores dixisse ἑκάστοτε, sive διαπαντός, monent Phrynich. et Phavor.) adv. 1) *semper*, i. e. a) ubicunque locorum et quovis tempore; Matth. 26, 11. Marc. 14, 7. Luc. 15, 31. Io. 12, 8. 2 Cor. 2, 14. 4, 10. — b) quovis tempore; de actionibus, Io. 7, 6. 8.

29. 11, 42. 1 Cor. 15, 58. 2 Cor. 5, 6. Gal. 4, 18. Phil. 1, 20. ὡς πάντοτε καὶ νῦν. et passim. — c) *saepe, saepenumero,* iteratis saepe vicibus; sensus: *instanter;* Luc. 18, 1. πάντοτε προςεύχεσθαι. Io. 18, 20. Rom. 1, 10. 1 Cor. 1, 4. Eph. 5, 20. Phil. 1, 4. et passim. — d) *continuo,* 1 Thess. 4, 17. 2 Tim. 3, 7. Hebr. 7, 25. — 2) i. q. παντελῶς sive πάντως, *omnino, prorsus,* 1 Thess. 2, 16. ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας πάντοτε. Eodem modo intelligendum videtur 2 Cor. 9, 8. ἐν παντὶ πάντοτε, in omnibus omnino. — Legitur etiam Sap. 19, 18. Test. XII. Patr. p. 624. πάντοτε ἔχαιρεν. ib. p. 671. ὁρῶ γὰρ πάντοτε. Loca e profanis serioribus, in quibus rarius legitur, collegerunt *Kypk.* obss. I, p. 303. et *Sturz.* de dial. maced. p. 188.

*Πάντως,* adv. 1) *omnino,* überhaupt, 1 Cor. 5, 10. οὐ πάντως, omnino non, ib. 16, 12. πάντως οὐκ ἦν θέλημα. — *omni modo, prorsus,* Rom. 3, 9. οὐ πάντως, pro οὐκ ἐν πᾶσι, non omni modo. (Alii: minime.) — 2) *utique, certissime, profecto,* Luc. 4, 23. πάντως ἐρεῖτέ μοι, haud dubie, utique obiicietis. Act. 18, 21. 21, 22. 28, 4. (Tob. 14, 8. 2 Macc. 3, 13. 3 Macc. 1, 15. Test. XII. Patr. p. 712. Ioseph. vit. §. 11. id. contra Apion. 1, 29. 3) *certe, wenigstens,* 1 Cor. 9, 10. ἢ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει, nostra causa certe dictum est ib. v. 22. ἵνα πάντως τινὰς σώσω. *.

*Παρά,* praepositio, cui universe inest notio *vicinitatis* (das Verhältniss der unmittelbaren Nähe), indicatque, aliquid esse iuxta, prope aliquem, in eius vicinia. — LXX maxime usurpant pro hebr. אֵצֶל, בְּיַד, מִיַּד, עַל יַד, בְּעֵינֵי, לִפְנֵי. —

I) cum *genitivo* indicat, 1) aliquid venire, prodire ab aliquo, qui illud habet, mittit, dat, profert, (das *Ausgehen* aus der unmittelbaren Nähe jemandes) et vertitur *a, ab,* i. e. *von Seiten eines;* παρά τινος ἔρχεσθαι, Luc. 8, 49. ἐξέρχεσθαι, Io. 16, 27. 28. 17, 8. ἐκπορεύ. Io. 15, 26. (mitti ab aliquo). — apud Ioannem etiam εἶναι παρά τινος, ab aliquo mitti, c. 6, 46. 7, 29. 9, 16. 33. (Iob. 21, 2. 9.) — λαμβάνειν, Io. 5, 34. 41. 44. 10, 18. Act. 2, 33. 3, 5. Iac. 1, 7. παραλαμβ. Gal. 1, 12. 1 Thess. 2, 13. κομίζεσθαι, Eph. 6, 8. (Gen 49, 32.) δέχεσθαι, Act. 22, 5. 26, 10. 22. — 2 Tim. 1, 18. εὑρίσκειν ἔλεος παρά τινος, er wird Erbarmen finden von Seiten des Herrn. — ἀκούειν, Io. 1, 41. 6, 45. 7, 51. Act. 28, 22. 2 Tim. 1, 13. πυνθάνεσθαι, Matth. 2, 4. 7. 16. Io. 4, 52. αἰτεῖν, Matth. 20, 20. Io. 4, 9. Act. 3, 2. ζητεῖν, Marc. 8, 11. Luc. 11, 16. 12, 48. vid. etiam 2 Tim. 3, 14. Act. 7, 16. 24, 8. παρ' οὗ, e quo (reo). Apoc. 3, 18. Act. 9, 14. 26, 12. Luc. 6, 34. Io. 1, 16. 2 Thess. 3, 8. ἄρτον ἐφάγομεν παρά τινος, et alia loca multa. — *ab,* de auctore, παρὰ κυρίου ἐγένετο, Matth. 21, 42. Marc. 12, 11. Matth. 18, 19. — Io. 1,

14. ὁ μονογενὴς παρὰ πατρός. Rom. 11, 27. ἡ παρ᾽ ἐμοῦ διαθήκη. vid. etiam Luc. 1, 45. 2, 1. Act. 22, 30. Io. 17, 7. πάντα παρὰ σοῦ ἐστιν, a te accepi. — τὰ παρά τινος, *quae aliquis donat, suppeditat, dona*; Luc. 10, 7. ἐσθίοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ᾽ αὐτῶν. Phil. 4, 18. τὸ παρ᾽ ὑμῶν, dona a vobis missa. (Sic παρά de auctore Iob. 13, 11. 19, 26. 20, 29. 25, 2. 27, 13. 34, 9. Ioseph. ant. 4, 8, 25. ἀμοιβὴ ἡ παρὰ τοῦ θεοῦ γενησομένη. ib. 7, 4. 3. — 2) in N. T. vero etiam παρά cum genitivo ita dicitur, ut idem sit quod apud profanos παρά cum dativo. Sic τὰ παρά τινος (quod apud profanos est vel dona, vel mandata alicuius) Marc. 5, 26. indicat: bona, facultates (Luc. 8, 43. ὅλον τὸν βίον); et οἱ παρά τινος (apud profanos, missi ab aliquo), Marc. 3, 21. sunt: qui aliquem comitantur; ubi utrum discipuli servatoris, an eius mater et fratres, an multitudo, quae convenerat, intelligendi sint, interpretes dissentiunt. Eodem modo οἱ παρά τινος sunt ii, qui cum aliquo sunt, ab eius partibus stant, eum ducem sequuntur, 2 Sam. 2, 31. 1 Macc. 7, 32. ἔπεσον τῶν παρὰ Νικάνορος. v. 41. 9, 44. 58. 13, 52. 16, 16. 3 Esdr. 1, 15. coll. textu hebr. 2 Chron. 35, 15.

II) cum *dativo* indicat, aliquid esse in alicuius vicinitate, praesentia, societate, *apud, coram, inter; bei, neben, vor, unter*; — a) propr. *apud* Matth. 28, 15. (Gen. 31, 32.) — iuxta, i. e. *in vicinia*, Luc. 9, 47. ἔστησεν αὐτὸ παρ᾽ ἑαυτῷ. Io. 19, 25. παρὰ τῷ σταυρῷ. (Iob. 10, 12. Ioseph. ant. 1, 11. 2. παρὰ τῇ θύρᾳ ἐκαθίζετο.) — *in societate, civitate, domo*, ξενίζεσθαι παρά τινι, Act. 10, 6. 21, 16. εἶναι παρά τινι, in alicuius civitate, Matth. 22, 25. Apoc. 2, 6. 21, 6. — μένειν, Io. 1, 40. 4, 40. 14, 17. 25. Act. 18, 3. 20. 21, 7. 8. καταλύειν, Luc. 19, 7. ἀριστάω, Luc. 11, 37. μονὴν ποιεῖν π. τ. Io. 14, 23. — Col. 4, 16. παρ᾽ ὑμῖν, in coetu vestro. Io. 8, 38. ἃ ἑώρακα παρὰ τῷ πατρί, quae vidi, quum apud patrem versarer. ib. 17, 5. δόξασόν με παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ ἧ εἶχον — παρὰ σοί. coll. Gen. 29, 25. 27. — 1 Cor. 16, 2. παρ᾽ ἑαυτῷ, *domi*; (Philo de Cherub. p. 116. ταμιευσάμενοι δὲ παρ᾽ ἑαυτοῖς φυλάττετε θησαυρόν. Id. de legat. ad Cai. p. 1090. coll. Iob. 34, 14. — b) tropice; *apud*, i. e. α) *in*; de eo, quod proprium est alicui; Rom. 9, 14. μὴ ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ, num iniuria in Deo est? iniustus est? Iac. 1, 17. παρ᾽ ᾧ (Deo) οὐκ ἔνι παραλλαγή, in quo etc. Rom. 2, 11. οὐκ ἔστι προςωπολ. παρὰ τῷ θεῷ, Eph. 6, 9. (Iob. 12, 13. παρ᾽ αὐτῷ σοφία καὶ δύναμις.) — β) in animo, Matth. 21, 25. διελογίζοντο παρ᾽ ἑαυτοῖς. — φρόνιμοι παρ᾽ ἑαυτοῖς, sensu: qui sibi ipsi videntur prudentes, Rom. 11, 25. 12, 16. — γ) in virtute, facultate alicuius, παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστι, Matth. 19, 26. Marc. 10, 27. Luc. 1, 37. 18, 27. — 2 Petr. 3, 8. μία ἡμέρα παρὰ κυρίῳ. 2 Cor. 1, 17. παρ᾽ ἐμοί,

in iis, quae loquor vel ago. — δ) iudice, statuente aliquo, Matth. 6, 1. μισθὸν ἔχειν παρὰ τῷ θεῷ. — Luc. 1, 60. χάρις παρὰ τῷ θεῷ. — Luc. 2, 52. 1 Petr. 2, 20. 2 Petr. 2, 11. (Iob. 9, 2.) — Act. 26, 8. ἄπιστον κρίνεται παρ' ὑμῖν. Rom. 2, 13. δίκαιον παρὰ τῷ θεῷ. vid. etiam 1 Cor. 3, 19. 7, 24. παρὰ θεῷ, ex voluntate Dei. — Gal. 3, 11. 2 Thess. 1, 6. Iac. 1, 27. 1 Petr. 2, 4. Ioseph. ant. 7, 4. 2. εὐδαίμων γέγονε παρὰ πᾶσι τοῖς ὁρῶσι.

III) cum *accusativo* eandem vicinitatis retinet notionem, et significat 1) *ad, iuxta, prope; bei, zu, neben, an;* a) propr. de loco ubi; κάθημαι παρά τινος, Matth. 13, 1. 20, 30. Luc. 8, 35. 10, 39. Act. 22, 3. (Gen. 19, 1.) — Marc. 4, 1. διδάσκων παρὰ τὴν θάλασσαν. 5, 21. Luc. 1, 38. στᾶσα παρὰ τοὺς πόδας. c. 5, 1. 2. Act. 10, 6. 32. — de loco ad quem, cum verbis motum indicantibus; παρὰ τοὺς πόδας τινὸς πίπτειν, τιθέναι τι, etc., Matth. 15, 30. Luc. 8, 41. 17, 16. Act. 4, 35. 37. 5, 2. 10. 7, 58. (Ioseph. ant. 6, 1. 1.) — ἔρχεσθαι παρά τι, Matth. 15, 29. Marc. 2, 13. Act. 16, 13. — b) metaphorice de causa et ratione; (propriè: quum prope sit, adsit aliquid, in der Nähe einer Sache, i. e. um ihrentwillen) *propter;* 1 Cor. 12, 15. 16. παρὰ τοῦτο, propterea, videlicet quod ita loquitur. (Deut. 23, 4. παρὰ τὸ μὴ συναντῆσαι αὐτοὺς ὑμῖν μετὰ ἄρτων, hebr. עַל־דְּבַר. Gen. 29, 20. ἦσαν ἐναντίον αὐτοῦ ὡς ἡμέραι ὀλίγαι παρὰ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν αὐτήν, hebr. בְּ. Iob. 4, 11. 20. 24, 8. Ioseph. de bell. 3, 3. 5. παρ' ὅ, qua de causa. Polyb. 1, 32. 4.) — 2) *secundum; praeter; längs hin; darüber hinaus;* a) propr. *secundum, iuxta, längs hin,* Matth. 4, 18. 13, 4. 19. Marc. 1, 16. 4, 4. 15. Luc. 8, 5. 12. Hebr. 11, 12. (1 Reg. 4, 29.) — b) metaph. *praeter,* i. e. α) darüber hinaus, *ultra,* Rom. 12, 3. ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν. — Rom. 4, 18. παρ' ἐλπίδα, praeter opinionem, über Verhoffen. (Ioseph. de vit. §. 29. Idem ant. 1, 18. 6. παρὰ τὴν γνώμην. ib. 14, 14. 3. παρὰ δύναμιν, ultra vires.) — c) ultra metam praescriptam, de transgrediente id, quod licitum est; *praeter, contra,* Act. 18, 13. παρὰ τὸν νόμον. Rom. 1, 26. παρὰ φύσιν. 11, 24. Rom. 16, 17. Gal. 1, 8. 9. Hebr. 11, 11. — Rom. 1, 25. λατρεύοντες τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, i. e. neglecto creatore. — (Ioseph. ant. 6, 13. 2. παρὰ δίκην. ib. 4, 8. 21. ὁ δὲ παρὰ ταῦτα ποιήσας. Ibid. 8, 13. 8.) — d) de aestumatione: *supra, über,* Luc. 13, 2. ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας, Sünder über alle andere, i. e. maiores peccatores quam caeteri omnes. v. 4. Rom. 14, 5. κρίνειν ἡμέραν παρὰ ἡμέραν, einen Tag über den andern schätzen, diem diei praeferre. Hebr. 1, 9. ἔχρισέ σε παρὰ τοὺς μετόχους. (Ps. 89, 27. Sir. 15, 5. ὑψώσει αὐτὸν παρὰ τοὺς πλησίον αὐτοῦ. coll. Ier. 43, 28.) — e) in comparatione: α) ubi auget: supra s. plus *quam,* darüber hinaus;

Luc. 3, 13. πλέον παρὰ τὸ τεταγμένον. Hebr. 1, 4. διαφορώτερον παρ' αὐτοῖς ὄνομα. c. 3, 3. πλείονος δόξης παρὰ Μωσῆν. Hebr. 9, 23. 11, 4. 12, 24. (3 Esdr. 4, 35. ἰσχυρότερα παρὰ πάντα.) — β) ubi minuit: darunter hinweg; *infra, minus*; 2 Cor. 11, 24. τεσσαράκοντα παρὰ μίαν. (Ioseph. ant. 4, 8. 1. τεσσαράκοντα ἐτῶν παρὰ τριάκονθ' ἡμέραις.) Hebr. 2, 7. 9. βραχύ τι παρ' ἀγγέλους. (Ps. 8, 6. coll. Ier. 9, 10. 33, 10. 12.) — γ) ubi ad aliud refertur; ἄλλον παρά, *alium ac*, 1 Cor. 3, 11. — In compositis haec praepositio easdem habet significationes, quas hic diximus, potissimum vero de eo dicitur, quod modum excedit, metam transgreditur.

*Παραβαίνω*, aor. 2. παρέβην, (παρά et βαίνω, gradior, incedo) LXX pro hebr. סוּר, סור seq. מִן, עָבַר, שָׂטָה, — propr. iuxta gradior; — *transgredior limites, excedo e via*; metaphorice: *transgredior* legem, praecepta, *violo*, seq. accusativo, Matth. 15, 2. 3. (τὴν διαθήκην Ezech. 16, 58. τὸ ῥῆμα Num. 14, 41. vid. etiam 1 Sam. 15, 24. Sir. 10, 23. Ioseph. ant. 9, 7. 4. παρ. τοὺς νόμους. ib. 4, 6. 5. τὰς συνθήκας.) *Excedo* seq. ἐκ, tropice, *desero*, Act. 1, 25. ἐξ ἧς παρέβη Ἰούδας, quod munus deseruit Iudas. 2 Io. v. 9. ὁ παραβαίνων (ἐκ τῆς διδαχῆς), qui deserit doctrinam. Ita LXX pro סוּר, Exod. 32, 8. ἐκ τῆς ὁδοῦ. Deut. 9, 12. et seq. ἀπό, Deut. 17, 20. ἀπὸ τῶν ἐντολῶν. 28, 12. Sir. 23, 23. 1 Macc. 7, 18. *.

*Παραβάλλω*, aor. 2. παρέβαλον, (παρά et βάλλω) 1) proiicio, obiicio, (Ruth. 2, 16.) — in medio: obiicio me periculis, (παραβάλλειν ἑαυτὸν κακοῖς, 4 Macc. 6, 14.) audax sum, audacter ago, 2 Macc. 14, 38. Ioseph. de bell. 3, 8. 7. 6, 1. 5. cont. Apion. 1, 34. — 2) *admoveo*, proprie: παραβάλλειν (τὴν ναῦν) vel etiam intransitive: admoveo me ipsum, *venio ad*, quod de navigante: *appello*, Act. 20, 15. παρεβάλομεν εἰς Σάμον. (Ioseph. 18, 6. 4. εἰς ποτίολους παραβαλών. Id. c. Apion. 1, 22. παραβαλὼν εἰς αὐτοὺς τόπους. Polyb. 12, 5. 1.) — tropice: admoveo rem rei ut conferam: *comparo*; Marc. 4, 30. (Luc. 13, 18. ὁμοιώσω). (Ioseph. c. Apion. 2, 15. πρὸς ἐκεῖνον παραβαλλόμενον, cum eo, Mose, comparatum. Id. ant. 5, 1. 21. seq. dativo. Xenoph. mem. 2, 4. 5. Aeschin. Socr. Dial. 2, 39. Herodian. 1, 1. 5.) *.

*Παράβασις*, εως, ἡ, (vid. παραβαίνω) τό transgredi limites; — tropice *violatio* legis, pacti, praecepti, a) transitive: Rom. 2, 23. παράβασις τοῦ νόμου. 4, 15. Hebr. 2, 2. 1 Tim. 2, 14. ἐν παραβάσει γέγονε, i. e. παρέβη. — b) intransitive: *peccatum, delictum*, Rom. 5, 14. Hebr. 9, 15. Gal. 3, 19. τῶν παραβάσεων χάριν, ut coercerentur scelera. — Ps. 101, 4. Sap. 14, 31. 2 Macc. 15, 10. παράβ. τῶν ὅρκων. Ioseph. ant. 18, 8. 2. παράβ. τοῦ πατρίου νόμου. ib. ant. 2, 15. 3. 5, 1. 27. *.

*Παραβάτης*, ου, ὁ, (a *παραβαίνω*) qui transgreditur, — metam legis, *legis contemtor, improbus*, Rom. 2, 25: *παραβ. νόμου*. v. 27. Iac. 2, 9. 11. — officium, mandata ipsi data negligens, Gal. 2, 18. — (Symmach. פָּרִיץ, violentus, Ps. 17, 5. Ezech. 18, 10. et pro רָשָׁע Ps. 139, 19.) **.

*Παραβιάζομαι*, f. *άσομαι*, (*παρά* et *βιάζομαι*) verbum depon. med. 1) cogo vi adhibita praeter fas, (Amos. 6, 10. Polyb. 22, 10. 7. — etiam passive: extorqueor, Ioseph. ant. 13, 4. 9. *οὐδὲν τούτων παραβιασθήσεται*); cogere conor, Gen. 19, 19. — 2) omissa notione illiciti, enixe laboro, Ion. 1, 13. — *παραβιάζεσθαί τινα*, *precibus urgere aliquem*, *precibus cogere*, nostrum: *einem anliegen*; Luc. 24, 29. Act. 16, 15. Ita LXX pro פָּצַר 2 Reg. 2, 17. 5, 16. et פָּרַץ 1 Sam. 28, 23. **.

*Παραβολεύομαι*, f. *εύσομαι*, (a *παράβολος*, audax, temerarius, Ioseph. ant. 6, 14. 3. 14, 14. 1. quod a *παραβάλλω*) *audacter me obiicio periculis*; Phil. 2, 30. *παραβολευσάμενος τῇ ψυχῇ*, *vitae periclitari*. Apud profanos non legitur. Hesych. *παραβολευσάμενος· εἰς θάνατον ἑαυτὸν ἐκδούς*. Theophyl. explicat *ῥιψοκινδυνεῖν*, *τοῖς θανάτοις ἐπιπίπτειν παραβολότερον*. — Textus vulg. *παραβουλευσάμενος*. De discrimine utriusque copiose disputavit *Wolfius* in cur. phil. T. IV. p. 231—235. coll. Neues theol. Journ. ann. 1799. p. 504 sqq.

*Παραβολή*, ῆς, ἡ, (a *παραβάλλω*) 1) collocatio rei ad latus alterius, ut navium in acie (Diod. Sic. 14, 60. Polyb. 15, 2. 13.) — 2) *comparatio*, *similitudo*; Hebr. 11, 19. *ἐν παραβολῇ* in similitudinem resurrectionis (referenda enim sunt haec verba ad ea: *ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατός*), i. e. simili modo, quasi e mortuis resuscitatum. (Alii: in ipso praesentissimae mortis periculo, quia *παραβάλλομαι* sit: periculis se obiicere. Alii: i. q. *παρ᾽ ἐλπίδας*, sive *παραδόξως*, praeter spem. Ita *Krebsius* in obss. Fl. p. 385. qui affert verba Iosephi de eadem re: *οἱ δὲ παρ᾽ ἐλπίδας ἑαυτοὺς κεκομισμένοι*, ant. 1, 13. 4.) — Obiective: *imago*, i. e. res rei similitudinem referens, i. q. *τύπος*, Hebr. 9, 9. ubi tentorium sacrum dicitur *παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα*, imago, adumbratio sacrorum futurorum. — 3) *narratio comparativa*, *parabola*, *Gleichnissrede*, i. e. narratio ficta, rem notam sive in se claram describens, eo consilio, ut alia res obscurior, ignota, captuque difficilior adumbretur et illustretur. Ita in tribus prioribus evangeliis saepius, (non autem in Ioannis et Pauli scriptis), videlicet Matth. 13, 31. 33. 21, 33. 45. Marc. 4, 10. 13. 30. 7, 17. 12, 12. Luc. 5, 36. 6, 39. 8, 9. 11. 12, 16. 41. 13, 6. 15, 3. 18, 1. 9. 19, 11. 20, 9. 19. — *ἐν παραβολαῖς*, adhibitis narrationibus comparativis, Marc. 4, 11. coll. v. 34. Luc. 8, 10.—

διὰ παραβολῆς, usus parabola, Luc. 8, 4. — λαλεῖν ἐν παραβολαῖς, docere per narrationes comparativas, Matth. 13, 3. 10. 13. 13, 34. 22, 1. Marc. 3, 23. 4, 2. ἐδίδασκεν ἐν παραβ. 12, 1. etiam omisso ἐν Marc. 4, 33. — ἀπὸ τῆς συκῆς μάθετε παραβολήν, Matth. 24, 32. Marc. 13, 28. i. e. μάθετε τὴν παραβολὴν τῆς συκῆς; ita enim obiectum parabolae per genitivum indicatur, Matth. 13, 18. παραβολὴ τοῦ σπείροντος. ib. v. 36. παραβ. τῶν ζιζανίων. vid. etiam Luc. 21, 29. — LXX pro hebr. מָשָׁל Ezech. 17, 2 sqq. 24, 3. In uno tantum loco, Luc. 14, 7. παραβολή de sermone doctoris, cui nulla inest comparatio, adhibetur, nisi tota Servatoris admonitio ad quaestionem de prima sede in regno Dei transferenda videatur. Eodem sensu legitur Matth. 13, 35. quanquam Ps. 78, 12., unde haec repetita sunt, παραβολή est — 4) scite et *aenigmatice dictum*, quo sensu in V. T. saepius pro hebr. מָשָׁל legitur et indicat sapientum dicta, maxime comparationem ingeniosam continentia, ideoque non statim omnibus clara sed obscuriora; Prov. 1, 6. νοήσατε παραβολὴν καὶ σκοτεινὸν λόγον. Sir. 39, 3. ἐν αἰνίγμασι παραβολῶν. vid. 1 Reg. 4, 32. Ps. 49, 4. Sir. 1, 22. 3, 28. 20, 26. — De oraculo Bileami, Num. 23, 7. 18. 24, 2. — Quum eiusmodi dicta facile in proverbia abirent, etiam est *proverbium*, *dicterium*, (1 Sam. 10, 12. 24, 14. 2 Chron. 7, 20. Ps. 44, 16. Deut. 28, 37. Tob. 3, 4.); et ita semel Luc. 4, 23. *.

**Παραβουλεύομαι**, f. εύσομαι, (παρά et βουλεύομαι) *male consulo*; Philipp. 2, 30. in textu vulgari. Vid. παραβολεύομαι. In libris profanorum non legitur.

**Παραγγελία**, ας, ἡ, (παρά et ἀγγελία) denuntiatio; — *mandatum*, *praeceptum*, 1 Thess. 4, 2. 1 Tim. 1, 18. — collective: *praecepta*; 1 Tim. 1, 5. τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη, nisi hic παραγγ. est institutio ipsa, quatenus praecepta continet — *iussum*, Act. 16, 24. — vetantis est: interdictum; Act. 5, 28. παραγγελίᾳ παρηγγείλαμεν, vetando vetuimus, i. e. ex hebr. graviter vetuimus. *.

**Παραγγέλλω**, f. ελῶ, aor. 1. ειλα, (παρά et ἀγγέλλω) denuntio, annuntio, LXX pro שָׁמַע, Ier. 46, 14. Esdr. 1, 1. — (etiam convoco populum per publicum mandatum, 1 Sam. 15, 4. 1 Reg. 15, 22.) — De mandante s. praecipiente est: *praecipio*, *iubeo*; de vetante *veto*, *interdico*, legiturque cum dativo personae et accusativo rei, quare etiam verbum, mandatum continens, sequitur in infinitivo, (semel Marc. 6, 8. seq. ἵνα, et semel Matth. 10, 5. sequitur imperativus in oratione directa). Marc. 8, 6. Luc. 5, 14. 8, 29, 56. 9, 21. Act. 1, 4. 4, 18. 5, 28. 10, 42. 16, 18. 17, 30. 1 Cor. 7, 10. 1 Tim. 6, 13. παραγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, et passim. — (1 Sam. 23, 8. Ioseph. c. Apion. 1, 26.)

**Παραγίνομαι**, aor. παρεγενόμην, (παρά, γίνομαι) —

LXX pro בּוֹא — 1) *advenio, venio*, Marc. 14, 43. Act. 5, 21. 22. 25. 9, 39. 11, 23. 15, 4. Io. 3, 23. παρεγίνοντο (πρὸς αὐτόν) et passim. — εἰς sequitur, ubi sermo est de loco, Matth. 2, 1. Io. 8, 2. Act. 9, 26. 13, 14. (Gen. 50, 10. Exod. 16, 35. Num. 20, 5. Ios. 24, 11. 3 Esdr. 6, 8.) — πρός, quum sermo est de persona, Matth. 3, 13. Luc. 7, 4. 20. 8, 19. 11, 6. Act. 20, 18. (Exod. 2, 17. 18, 6. 15. 19, 9. Iudic. 8, 15. Ioseph. ant. 3, 1. 7. ib. 6, 7. 1.) — ἐπί de adventu hostili, Luc. 22, 52. (Ios. 10, 9. 2 Macc. 4, 34. 15, 24.) — de redeunte, *redeo*, Luc. 14, 21. Act. 24, 17. παραγενόμενος, eo redii. (LXX pro שׁוּב Ios. 18, 8. Num. 14, 36. Philo leg. ad Cai. p. 1010.) — 2) *prodeo, progredior*, hervortreten, Luc. 19, 16. — de doctoribus: *in publicum prodeo;* de Ioanne, Matth. 3, 1. de Iesu, Luc. 12, 51. Hebr. 9, 11. παραγενόμενος (ἐν σαρκί), ut Test. XII. Patr. p. 745. παραγενόμενος Θεὸς ἐν σαρκί. (1 Macc. 4, 45. μέχρι τοῦ παραγενηθῆναι προφήτην.)

*Παράγω*, f. άξω, (παρά, ἄγω) — LXX pro עָבַר in Kal et Hiphil. — 1) transitive: adduco, produco, 1 Sam. 16, 9. 10. 2 Sam. 15, 18. 3 Esdr. 5, 55. (pro הֵבִיא Esdr. 3, 7. ubi LXX ἐνέγκαι) Ioseph. ant. 5, 1. 25. 9, 7. 2. 20, 9. 1. (metaph. παράγειν εἰς ἰσχύν Ioseph. de bell. 4, 9. 10.) — 2) intransitive: *praetereo*, a) propr. Matth. 20, 30. Marc. 2, 14. 15, 21. (Marc. 1, 16. in codd.) Ps. 129, 8. — *digredior, discedo*, Matth. 9, 9. παράγων ἐκεῖθεν. v. 27. Io. [8, 59.] 9, 1. (hebr. עָבַר Ios. 10, 29. 31.) — b) tropice: *intereo, evanesco*, de rebus caducis et inconstantibus; τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου, 1 Cor. 7, 31. ἡ σκοτία, 1 Io. 2, 8. ὁ κόσμος, ib. 2, 17. (Ps. 144, 5. ἡμέραι αὐτοῦ ὡσεὶ σκιὰ παράγουσι.) *.

*Παραδειγματίζω*, f. ίσω, (a παράδειγμα, exemplum, quod ex παρά et δείκνυμι) exempli loco propono; deinde, quum παράδειγμα et profanis et nostris scriptoribus (Ier. 8, 2. 9, 21. Nah. 3, 6. 3 Macc. 2, 5.) de poena, quae exempli loco alicui infligitur, publica et ignominiosa dicatur, est: *ignominiae publicae expono;* Matth. 1, 19. Hebr. 6, 6. ἀνασταυροῦντες ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντες, vid. Ἀνασταυρόω. Ita LXX Ier. 13, 22. Ezech. 28, 17. (ad quem posteriorem locum cf. Scholia *Rosenmülleri* in Ezech.) Polyb. p. 2, 60. vid. quae uberius habet *Raphel.* in Annotatt. e Polyb. p. 2 sqq. — LXX Num. 20, 4. de ignominia patibuli (ut Hebr. 6, 6.) pro הוֹקַע נֶגֶד הַשֶּׁמֶשׁ, παραδειγμάτισον αὐτοὺς κατέναντι ἡλίου. (Psalt. Salom. 2, 14. ἀπέναντι τοῦ ἡλίου παραδειγμάτισον ἀδικίας αὐτῶν.) *.

*Παράδεισος*, ου, ὁ, *paradisus.* Vocabulum persicum, quod quum de *vivariis* regum et nobilium Persarum usurpabatur (τὰ ἐν τῷ παραδείσῳ θηρία, Xenoph. Cyrop. 1, 3. 11. ib. 1, 4. 5. et 8, 1. 13. Curt. 8, 1. 11. — „*magnis nemoribus saltibusque nobilium ferarum greges clausi. Spatiosas ad*

*hoc eligunt sylvas, crebris perennium aquarum fontibus amoenas. Muris nemora cinguntur, turresque habent venantium receptacula.*" coll. Gell. noct. 2, 19.) — tum vero etiam de eorundem hortis maioribus, aquis irriguis, multis arboribus densis aliisque plantis refertis. (Xenoph. oecon. 4, 13. ὅπως κῆποί τε ἔσονται, οἱ παράδεισοι καλούμενοι, πάντων καλῶν τε καὶ ἀγαθῶν μεστοὶ ὁπόσα ἡ γῆ φύειν ἐθέλει. Diod. Sic. 16, 41. et 18, 36. ὁ παράδεισος φυτοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις πολυτελῶς πεφιλοτεχνημένοις εἰς τρυφὴν καὶ τὴν ἐν εἰρήνῃ τῶν ἀγαθῶν ἀπόλαυσιν.) — Transiit in linguam hebr. seriorem et dicebatur פרדס de hortis regum (Neh. 2, 8. Eccl. 2, 5. Cant 4, 13. LXX παράδεισος) aliorumque maioribus et splendidioribus (Ioseph. ant. 7, 14. 4. et 8, 7. 3. ib 10. 11. 1. et de bell. 6, 1. 1.); quare LXX etiam posuerunt pro גַּן (Num. 24, 6. Sir. 24, 30. 40, 30. Susann. v. 4. 8. 15 sqq.) Hinc factum est ut hortus protoplastorum, Gen. 2, 8 sqq. Gen. 3, 1 sqq. Ioseph. ant. 1, 1. 3. diceretur παράδεισος, et serioribus: ὁ παράδεισος τοῦ θεοῦ, quippe a Deo plantatus. (Gen. 13, 10. Ezech. 28, 13. 31, 8.) — Deinde a serioribus Iudaeis transferebatur ad locum amoenum, *sedem animarum piarum usque ad resurrectionem*, quem vel partem hadis esse putabant (Luc. 16, 23.), vel, ut Esseni (Ioseph. ant. 18, 1. 3.), locum ultra oceanum amoenissimum. Ita legitur Luc. 23, 43. vid. *Kuinoelii* Commentar. et *Wetsten.* ad h. l. — Postea vero etiam *sedes Dei* et *angelorum*, in quam pii quoque sint olim venturi, dicebatur παράδεισος, *paradisus coelestis*, describebaturque ad exemplum horti Genes. 2, 3. Ita 2 Cor. 12, 2. coll. v. 3. ἕως τρίτου οὐρανοῦ (vid. Οὐρανός); et Apoc. 2, 7. (Psalt. Salom. 14, 2. Test. XII. Patr. p. 586. αὐτὸς (filius Dei) ἀνοίξει τὰς θύρας τοῦ παραδείσου σου, καὶ — δώσει τοῖς ἁγίοις φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς.) *.

*Παραδέχομαι*, f. ἔξομαι verbum depon. med. (παρά et δέχομαι) *recipio, accipio, suscipio*; — metaph. *admitto, locum concedo*; κατηγορίαν, 1 Tim. 5, 19. (Exod. 23, 1. ἀκοήν) — λόγον, Marc. 4, 20. μαρτυρίαν, Act. 22, 18. — mores, s. dogmata, Act. 16, 21. — Ex hebraismo: *benevole suscipio aliquem*, eum, vota sacraque facientem, benigne suscipio; ita Hebr. 12, 6. ὃν παραδέχεται, quae sunt verba LXX interpretum Prov. 3, 12. ubi in hebr. est רָצָה, quod significat benevole accipere, velut dona, Gen. 33, 10. sacrificia, Ps. 51, 18. Ezech. 20, 40. etiam benignum esse erga aliquem Ps. 77, 7. Amos. 5, 22. (Philo 3. de vita Mos. οὐ παραδέχεται ἱερουργίας ἀσεβῶν.) *.

*Παραδιατριβή*, ῆς, ἡ, (παρά et διατριβή) *inutilis s. inepta disputatio*. Tantum in N. T., et quidem 1 Tim. 6, 5. in textu vulg. vid. Διαπαρατριβή.

*Παραδίδωμι*, f. παραδώσω, (παρά et δίδωμι). — LXX

maxime pro נָתַן — *trado*, propr. res in manus alterius, 3 Esdr. 2, 12. Esth. 2, 3. — Usus in N. T. a) *trado aliquem in potestatem alterius*, τῷ Σατανᾷ, 1 Cor. 5, 5. 1 Tim. 1, 20. — εἰς φυλακήν, Act. 8, 3. 12, 4. 16, 4. παρεδόθη, in carcerem coniectus esset, Matth. 4, 12. Marc. 1, 14. — εἰς θλίψιν, Matth. 24, 10. — ἑαυτὸν τῇ ἀσελγείᾳ, dare se ipsum ἀσελγ. Eph. 4, 19. — aor. pass. seq. εἰς, tradi disciplinae, Rom. 6, 17. — Maxime *sensu forensi*, *tradere aliquem iudici*, ut poenam luat, supplicium de eo sumatur, Matth. 27, 2. Marc. 15, 1. Luc. 20, 20. Act. 27, 1. Matth. 5, 25. Luc. 12, 58. — εἰς συνέδρια, Matth. 10, 17. Luc. 21, 12. — εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, Matth. 17, 22. Act. 21, 11. — τοῖς ἀρχιερεῦσι, Matth. 20, 18 sq. et saepius. — εἰς θάνατον, Matth. 10, 21. Marc. 13, 12. 2 Cor. 4, 11. — εἰς τὸ σταυρωθῆναι, Matth. 26, 2. 27, 26. Marc. 15, 15. Io. 19, 16. — Hinc etiam simpliciter de iis, qui iudici aliquem tradunt, Matth. 24, 10. Luc. 21, 16. Io. 18, 30. 35. 19, 11. (Ioseph. bell. 7, 3.) — et de iis, qui supplicio traduntur, ut de Iesu Rom. 4, 25. 8, 32. Gal. 2, 20. Eph. 5, 2. 25. (Ies. 53, 12. Test. XII. Patr. ἄμωμος (Messias) ὑπὲρ ἀνόμων παραδοθήσεται, καὶ ἀναμάρτητος ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀποθανεῖται.) — Iudas igitur si dicitur ὁ καὶ παραδιδοὺς αὐτόν (Iesum) non est proditor, sed qui *tradidit* Iesum potestati synedrii, nostrum: *ausliefern*, Matth. 10, 4. 26, 15. 16. 46. 48. Marc. 3, 19. Luc. 22, 4. Io. 6, 64. 71. et al. (vid. Ier. 38, 20. 1 Macc. 7, 35. 2 Macc. 14, 33.) — b) trado alicui aliquid, ut possideat, eo utatur, illud agat i. e. *committo*, Matth. 11, 27. πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου. Luc. 10, 22. cap. 4, 6. — τὰ ὑπάρχοντα, Matth. 25, 14. 20, 22. coll. Sir. 42, 7. — Act. 14, 26. ἦσαν παραδεδομένοι εἰς τὸ ἔργον, hoc munus eis commissum erat a Deo. — sensu *commendandi*, Act. 15, 40. παραδοθεὶς τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ. (Act. Thom. §. 52.) — de eo, qui acceptum reddit: *reddo*, Io. 19, 30. παρέδωκε τὸ πνεῦμα (τῷ θεῷ.) (Cohel. 12, 7. coll. Luc. 15, 46.) 1 Cor. 15, 24. — c) trado i. e. *permitto*, *patior*, *überlassen*, *hingeben*, de iis, qui alium facere sinunt quod ipsis vere non est in consilio; Act. 15, 26. παραδεδωκόσι τὰς ψυχάς, i. e. qui libenter vitam consecrabunt, mortem patientur. 1 Cor. 13, 3. ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα καυθήσωμαι. (Dan. 3, 28. παρέδωκαν τὰ σώματα αὐτῶν εἰς πῦρ.) 1 Petr. 2, 23. — Ita etiam de Deo permittente, ut homo cupiditates suas sequatur, Act. 7, 42. Rom. 1, 24. 26. 28. (Sir. 23, 5. ψυχῇ ἀναιδεῖ μὴ παραδῷς με.) — d) reciproce, *me trado* i. e. *me offero*; semel Marc. 4, 29. παραδῷ ὁ καρπός, fructus, seges se offert metenti. (Ios. 11, 19. οὐκ ἦν πόλις, ἥτις οὐ παρέδωκε (ἑαυτήν) τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, hebr. הִשְׁלִימָה. Ioseph. ant. 4, 6. 9. παραδόντες αὐτοὺς εἰς ἃ προσεκαλοῦντο. Diod. Sic. 5, 36.) — e) *trado verbis*, narratione,

i. e. *enarro, doceo, instituo*, Marc. 7, 13. Luc. 1, 2. Act. 6, 14. 1 Cor. 11, 2. 23. 15, 3. 2 Petr. 2, 21. Iud. v. 3. Passiv. *παρεδόθητε*, edocti estis. (Ioseph. c. Apion. 1, 12. *ἡ κατὰ τοὺς νόμους παραδεδομένη εὐσέβεια*. Diod. Sic. 1, 3. Polyb. 10, 28. 3.)

*Παράδοξος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό*, propr. ὁ *παρὰ δόξαν ὤν*, qui praeter opinionem, mores, consuetudinem est: igitur *mirus, inopinatus, incredibilis*. Luc. 5, 26. *εἴδομεν παράδοξα*. (Iudith. 13, 14. Sap. 5, 2. 16, 17. 19, 5. 2 Macc. 9, 24. Ioseph. ant. 4, 4. 2. — etiam quae moribus, legibus adversantur, Ioseph. ant. 8, 13. 1.) *.

*Παράδοσις, εως, ἡ*, (a *παραδίδωμι*) *traditio*, i. e. a) transitive, actus tradendi; Ier. 32, 4. Esdr. 7, 26. Ioseph. de bell. 1, 8. 6, de traditione urbis. — de narratione, Ioseph. c. Apion. 1, 16. vita §. 65. — b) intransitive, res narrata, *doctrina, institutio, praecepta*, alteri tradita; ita de dogmatibus et praeceptis Iudaeorum universe Gal. 1, 14. et de traditione legi mosaicae addita, ideoque a Iesu legi mosaicae scriptae opposita, Matth. 15, 2. 3. 6. Marc. 7, 3 → 9. 13. — de doctrinis hominum vanis Col. 2, 8. — de praeceptis et institutione apostolorum, 1 Cor. 11, 2. 2 Thess. 2, 15. 3, 6. (Ioseph. ant. 10, 4. 1. *τῇ πρεσβυτέρων πειθόμενος συμβουλίᾳ καὶ παραδόσει*. Hesych. *παραδόσεων· διδασκαλιῶν*. Idem: *παραδόσεις· ἐγγράφους διδασκαλίας*.) *.

*Παραζηλόω, ῶ*, f. *ώσω*, (*παρά* et *ζηλόω*) *ad ζῆλον provoco* aliquem (vid. *ζῆλος*); sequente accusativo personae; i. e. ad *aemulationem*, vel *invidiam excito aliquem*, Rom. 10, 19. *παραζ. ὑμᾶς ἐπ᾽ οὐκ ἔθνει*, ad invidiam excitabo vos per populum, quem nullum habetis. (Deut. 32, 21.) Rom. 11, 11. 14. — LXX hebr. קִנֵּא Deut. 32, 21. 1 Reg. 14, 22. Sir. 30, 3. *ὁ διδάσκων τὸν υἱὸν αὐτοῦ, παραζηλώσει τὸν ἐχθρόν*. — ad *iram provoco*, 1 Cor. 10, 22. — LXX Ps. 37, 1. 7. 8. pro הִתְחָרָה. — (*παραζήλωσις* legitur apud Symmach. Ezech. 8, 3. Test. XII. Patr. p. 644.) *.

*Παραθαλάσσιος, ία, ον*, (*παρά* et *θάλασσα*) *ad mare situs, maritimus*; Matth. 4, 13. (2 Chron. 8, 17. Ezech. 25, 9. 1 Macc. 7, 1. 11, 8. 2 Macc. 8, 11. — ἡ *παραθαλασσία*, littus maris, Ezech. 25, 16.) *.

*Παραθεωρέω, ῶ*, f. *ήσω*, (*παρά* et *θεωρέω*) 1) *τινί* s. *πρός τι*, res iuxta se positas contemplor, Dinge gegen einander ansehen, comparo. (Xenoph. mem. 4, 8. 17. *πρὸς τοὺς ἄλλους παραθεωρῶν ἐμαυτόν*.) — 2) i. q. *ὑπεριδεῖν, non video, transmitto*; Act. 6, 1. *παρεθεωροῦντο*, posthabeantur i. e. nihil accipiant, übersehen werden.

*Παραθήκη, ης, ἡ*, i. q. *παρακαταθήκη*, quod Thom. Mag. atticum, *παραθήκην* vero hellenisticum esse censuit, a *παρατίθημι*, et *παρακατατίθημι* (Ioseph. ant. 10, 9. 3. 2 Macc. 3, 15.), fidei alicuius committo; unde *παραθήκη* et *παρακα-*

ταθήκη, *depositum*, *res deposita*, *res fidei alicuius commissa.* Ita παραθήκη Lev. 6, 2, 4. 2 Macc. 3, 10. (Polyb. 33, 12. 4.) — παρακαταθήκη, Exod. 12, 18. Tob. 10, 11. 2 Macc. 3, 15. in cod. Alex. 4 Macc. 4, 7. Ioseph. ant. 14, 14. 1. de bell. 1, 8. 9. ant. 4, 8. 38. 18, 9. 4. „Παρακαταθήκη defendunt Thucyd., Plato, Xenoph., Demosth., Lysias, ceteri clariores, quorum et verbum est παρακατατίθεσθαι. Contrariae partis caput est Plato Comicus, quem Photius p. 280. παραθήκη dixisse notat; hunc sequuntur praeter alios Sextus Hyp. 3, 25. Phot. Bibl. 59." *Lobeck.* ad Phr4n. p. 313. — In N. T. usurpatur a) de munere doctoris Timotheo tradito, sive etiam de doctrina ipsa fidei eius commissa, 1 Tim. 6, 20. 2 Tim. 1, 14. ubi in utroque loco *Griesb.* restituit παρακαταθήκην pro παραθήκην, quod habet textus vulg. — b) παραθήκη de *anima*, quasi deposito a Deo dato homini, 2 Tim. 1, 12. (Ita Iosephus de bell. 3, 8. 5. ut αὐτοχειρίαν grave esse delictum doceret, dicit animam esse παρακαταθήκην τοῦ θεοῦ, depositum Dei, quod e corpore eiicere nefas esset, eandemque animam paulo post appellat τὸ παρὰ τοῦ θεοῦ ληφθὲν χρέος. — Philo, quis rer. divin. haer. p. 499.: τὴν ἱερὰν ὧν ἔλαβε παρακαταθήκην ψυχῆς — μὴ ἑαυτῷ, μόνῳ δὲ τῷ πεπιστευκότι, φυλάξαντος. Hermae past. lib. 2, c. 3. anima dicitur παραθήκη, depositum a Deo acceptum eique reddendum. Alii 2 Tim. 1, 12. παραθήκην de munere apostolico, alii de doctrina ipsa intelligunt.) *.

*Παραινέω*, ῶ, f. ήσω, (παρά et αἰνέω) *hortor*, *excito*, *suadeo*; bis, Act. 27, 9. 22. (2 Macc. 7, 25. 26. Ioseph. vit. §. 49. bell. iud. 1, 10. 7. ant. 9, 7. 2. ib. 2, 3. 2.) *.

*Παραιτέομαι*, οῦμαι, f. ήσομαι, verbum depon. med. (παρά et αἰτέομαι) 1) *deprecor*, i. e. a) precibus intercedo ut a poena liberem, Ioseph. ant. 5, 1. 1. 11, 6. 1. 12, 4. 3. Test. XII. Patr. p. 562. ἄγγελος ὁ παραιτούμενος τὸ γένος Ἰσραήλ. ib. p. 652. Esth. 4, 8. — seq. μή, *precor, ne*, Hebr. 12, 19. παρῃτήσαντο μὴ προςτεθῆναι τὸν λόγον, precabantur, ne amplius vocem audirent. coll. 1 Sam. 20, 6. 27. ubi pro נִשְׁאַל. — Ex adiuncto: *excuso*, — b) de excusante id, quod fecit, 3 Macc. 6, 27. Ioseph. ant. 15, 2. 7. — c) de excusante se, quod recusat; Luc. 14, 18. — ib. et v. 19. ἔχε με παρῃτημένον, excusatum me habe. (Perfect. passivum verborum deponentium etiam passive dici, monuit *Matthiae*, gramm. §. 496. Alii, ut *Krebsius* in obss. Flav., hic latinismum agnoscendum esse putant. De excusante sese, quod invitatus ad coenam non venerit, παραιτ. legitur etiam Ioseph. ant. 7, 8. 2.) — 2) ut Latinor. *deprecor*, et nostrum *verbitten*: *recuso*, Act. 25, 11. οὐ παραιτοῦμαι ἀποθανεῖν. (Ioseph. vit. §. 29. θανεῖν οὐ παραιτοῦμαι. id. ant. 3, 8. 8. 5, 1. 26.) — *repudio* Hebr. 12, 25. (Ioseph. ant. 3, 8. 8. παραιτησάμενος

πᾶσαν τιμήν.) — ex adiuncto: *fugio, devito*, ita παραιτοῦ (qui imperativus contractus legitur etiam Dioscor. 1, 13. vid. *Matthiae* gramm. §. 197.) μύθους, 1 Tim. 4, 7. ζητήσεις 2 Tim. 2, 23. — χήρας, 1 Tim. 5, 11. αἱρετικὸν ἄνθρωπον, Tit. 3, 10. vid. 2 Macc. 2, 32. et *Loesner*. obss. p. 404. *.

Παρακαθίζω, f. ίσω, (παρά et καθίζω) 1) iuxta me colloco, — 2) intransitive: *adsideo*, Luc. 10, 39. (Iob. 2, 13. παρεκάθισαν αὐτῷ, pro יָשַׁב. Ioseph. ant. 8, 9. Xenoph. Cyrop. 5, 5. 3. καὶ καθίσας αὐτὸν καὶ παρακαθισάμενος ἤρετο ὧδε.)

Παρακαλέω, ῶ, f. ήσω, (παρά et καλέω) 1) *advoco, convoco*; Act. 28, 20. (Test. XII. Patr. μάγους παρεκάλεσα. Xenoph. de rep. Laced. 6, 3. Polyb. 2, 20. 1.) — 2) advoco ad auxilium; *rogo, oro*, Matth. 8, 5. 31. Marc. 1, 40. Luc. 7, 4. 15, 28. Act. 16, 15. Phil. v. 10. et passim. Sequitur infinitivus, Marc. 5, 17. Luc. 8, 41. Act. 8, 31. 9, 38. 13, 42. 24, 4. — ἵνα, Matth. 14, 36. Marc. 5, 10. 18. 6, 56. 7, 32. 8, 22. Luc. 8, 31 sq. 1 Cor. 16, 12. 2 Cor. 12, 8. — ὅπως, Matth. 8, 34. Act. 25, 2. 3. (Act. Thom. §. 50.) — καί, ex hebraismo Matth. 26, 53. — (Ioseph. ant. 6, 22. παρακαλεῖ τὸν θεὸν ὑπερέχειν. ib. 6, 7. 4. 8, 9. 1.) — 3) advoco aliquem ut faciat aliquid; *hortor, adhortor, admoneo*, Luc. 3, 18. Act. 2, 40. 15, 32. 16, 9. 40. 19, 30. Rom. 12, 8. 1 Cor. 4, 13. 14, 31. 2 Cor. 5, 20. 1 Tim. 5, 1. Tit. 1, 9. Hebr. 3, 13. et passim. — seq. infinitivo Act. 11, 23. 14, 22. Rom. 12, 1. 15, 30. al. — seq. ἵνα, 1 Cor. 1, 10. 16, 15. 2 Cor. 8, 6. 9, 5. et al. — sensu *inculcandi*, 1 Tim. 1, 3. 2, 1. 6, 2. Tit. 2, 15. — 4) ex adiuncto ut nostrum *zureden*, hortor ut solatium aliquis admittat, *consolor*, passiv. *solatio erigor*, diciturque de consolatione et quae est in verbis, et quae cernitur in rebus, beneficiis; Matth. 2, 18. 5, 4. Luc. 16, 25. 1 Thess. 4, 18. 2 Cor. 1, 4. 6. — sensu *recreandi*, Act. 20, 12. 28, 14. 2 Cor. 7, 6. 7. 13. 1 Thess. 3, 7. — LXX saepissime pro נִחַם, Gen. 24, 67. 37, 34. Deut. 32, 36. coll. Ies. 49, 13. (pro רִחֵם) Sir. 48, 27. — sensu *erigendi, confortandi*, 2 Cor 2, 7. 13, 11. — παρακαλεῖν τὰς καρδίας, animum erigere Eph. 6, 22. Col. 2, 2. 4, 8. 2 Thess. 2, 17. — LXX pro אִמֵּץ, Deut. 3, 28. Ies. 35, 3. Iob. 4, 3. χεῖρας ἀσθενεῖς παρεκάλεσας (hebr. חִזֵּק). — In scriptis Ioanneis non legitur. *.

Παρακαλύπτω, f. ύψω, (παρά et καλύπτω) *obtego* aliquid, Ezech. 22, 26. παρεκάλ. τοὺς ὀφθαλμούς pro הֶעְלִים; — med. obtego me, *occulto* Ies. 44, 8. pro פָּחַד. — Semel Luc. 9, 45. παρακεκαλυμμένον, de sententia obscura, cuius sensus non capitur.

Παρακαταθήκη, ης, ἡ, (a παρακατατίθημι, fidei

alterius committo, Ioseph. ant. 10, 9. 3.) *depositum, fidei alterius commissum*. Vid. Παραθήκη.

Παράκειμαι (παρά et κεῖμαι) propr. adiaceo, vicinus sum, 2 Macc. 4, 4. 12, 16. 9, 25. — adpono, Sir. 30, 18. 34, 16. — tropice *in promptu sum, in potestate alicuius sum*, Rom. 7, 18. τὸ γὰρ θέλειν παράκειταί μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι οὐχ εὑρίσκω. ib. v. 21. — coll. Iudith. 3, 2. 3.

Παράκλησις, εως, ἡ, (a παρακαλέω, quod vide) — LXX pro נחם — 1) advocatio, das Herbeirufen; (Demosth. p. 257. 20 edit. *Reisk*. οἱ μὲν ἐκ παρακλήσεως συγκαθήμενοι.) — 2) *preces*, 2 Cor. 8, 4. 17. τὴν παρακλ. ἐδέξ. preces meas admisit. (1 Macc. 10, 24. λόγοι παρακλήσεως, literae petitoriae. Ioseph. ant. 3, 1. 5. ἐφ' ἱκετείαν τοῦ θεοῦ καὶ παράκλησιν ἐλθεῖν. ib. contra Apion. 2, 23. παράκλησις πρὸς τὸν θεόν.) — 3) *exhortatio; adhortatio*, Rom. 12, 8. 1 Cor. 14, 3. 1 Tim. 4, 13. Hebr. 13, 22. (2 Macc. 7, 24. Ioseph. vit. §. 17. Philo de vit. Cont. p. 891.) — 4) *solamen, consolatio, recreatio*, qua aliquis vel in malis perferendis erigitur, vel post exantlatos labores recreatur, 2 Cor. 1, 4—7. 7, 4. 7. 13. Phil. 2, 1. Philem. v. 7. Hebr. 6, 18. 12, 5. (Neh. 3, 7. Ier. 16, 6. Hos. 13, 14. Ioseph. ant. 3, 1. 3. arbores frugem non ferentes dicit διὰ σπάνιν τῆς ἐξ ὕδατος ἀφορμῆς καὶ παρακλήσεως.) — Rom. 15, 4. ἡ παράκλησις τῶν γραφῶν, per vaticinia de futura salute per Messiam paranda. Ὁ θεὸς τῆς παρακλήσεως, Deus a quo omnis recreatio miseris afflictisque speranda, Rom. 15, 5. 2 Cor. 1, 3. — παράκλησις αἰώνιος, solamen e futuri seculi contemplatione redundans, 2 Thess. 2, 16. — Ex metonymia causae pro effectu: *salus* ipsa, qua miseri recreantur et eriguntur; Luc. 6, 24. ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν, ea bona iam accepistis, quibus miseri recreandi olim erunt. (coll. Ps. 94, 19.); — et *auctor salutis*; ita Luc. 2, 25. de Messia, quem Rabbini κατ' ἐξοχήν, מְנַחֵם, *consolatorem*, eiusque aevum *dies* s. annos consolationis appellabant. Vid. *Lightfooti* hor. hebr. in Evang. p. 1102. — Denique nostri transferunt ad *institutionem* in religione, quatenus cernitur quum in admonitione ad virtutem christianam, tum in consolatione per spem salutis Christianis factam; Act. 9, 31. τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου πνεύμ. ecclesiae institutione s. directione Spiritus sancti fideliter usae, multiplicabantur. Act. 13, 15. λόγος παρακλήσεως, aliquid docendum, quod ad emendandam vel consolandam ecclesiam facere possit. ib. 15, 31. 1 Thess. 2, 3. *.

Παράκλητος, ου, ὁ, (a παρακαλέω, perf. pass. παρακέκληται) profanis *advocatus ad auxilium, adiutor, defensor*, potissimum sensu forensi, qui causam alicuius agit coram iudice, *defensor*. — (Symmach. et Aquil. Iob. 16, 2. pro מנחם consolator. Caeterum in V. T. non occurrit.) In

N. T. non nisi a Ioanne (quanquam iste verbis παρακαλεῖν et παράκλησις nunquam usus est) usurpatur a) de Iesu pro peccatoribus in coelo apud patrem deprecante, 1 Io. 2, 1. ubi est *defensor, deprecator*, i. q. aliis in locis ὁ ἐντυγχάνων. (Origen. περὶ εὐχῆς, §. 10. coll. Ioseph. ant. 4, 8. 3. ubi παρακαλεῖν is dicitur, qui deprecatur pro populo apud Deum.) — b) de spiritu Sancto, quem Iesus apostolis promittit tanquam sui vicarium; Io. 14, 16. 26. 15, 26. 16, 7. Quo sensu Iesus Spiritum sanctum dixerit παράκλητον, de eo dissentiunt interpretes; alii explicant *consolatorem*, alii *doctorem*, *interpretem*, alii simpliciter *adiutorem*. Puto et hic παρακλ. esse *defensorem*, qui causam apostolorum sit acturus eos docendo, quid faciendum, docendum sit, et quomodo sese defendere debeant coram iudicibus. Hoc non solum suadent loca parallela Matth. 10, 19. 20. Marc. 13, 11. Luc. 12, 11 sqq. 21, 15. sed etiam usus huius voc. apud Rabbinos (*Buxtorf.* lex. p. 1843.) qui פְּרַקְלִיט s. פְּרַקְלִיטָא transtulerunt in suam linguam usurparuntque de *defensore*, *deprecatore*, quare Iob. 16, 20. 33, 23. מֵלִיץ מַלְאָךְ, *angelus tutelaris, deprecator* (minime enim מֵלִיץ est interpres, doctor) a paraphrastis chald. dicitur angelus פְּרַקְלִיט, quod graecus interpres Test. XII. Patr. vertit ἄγγελος παραιτούμενος. Vid. Παραιτέομαι. *.

*Παρακοή*, ῆς, ἡ, (a παρά et ἀκοή) 1) male, obiter auditum; — 2) nostris scriptoribus: *inobedientia*, quae dicto, quasi illud non audiverit, non obtemperat, Rom. 5, 19. (Iustin. Mart. de resurr. p. 213. ἀποθνήσκομεν τῇ τοῦ ἀνθρώπου παρακοῇ.) 2 Cor. 10, 6. Hebr. 2, 2. cf. Παρακούω. *.

*Παρακολουθέω*, ῶ, f. ήσω, (παρά et ἀκολουθέω) 1) pone aliquem sequor, aequis passibus incedo cum aliquo; — *comitor, intersum*, Marc. 16, 17. σημεῖα τοῖς πιστεύσασι παρακολουθήσει, miracula comitabuntur fidem susceptam, i. e. miracula patrabunt, qui fidem Christo dederunt. (2 Macc. 8, 11. δίκη παρακολ. ἐπ' αὐτῷ. — Diod. Sic. 20, 29. Vid. *Raphel.* annot. e Polyb. ad Luc. 1, 3.) — 2) metaphorice: *sequor mente, investigo*, et ex adiuncto: *perscrutor, intelligo;* Luc. 1, 3. παρακ. πᾶσιν (rebus gestis) ἀκριβῶς, qui omnia bene examinavi, vel cognovi. (Utramque quum examinandi tum perscrutandi notionem profanis esse frequentatam, docuerunt *Kyphius*, et *Raphelius* e Polyb. ad h. l. vid. Polyb. 1, 12. Demosth. de corona, c. 53. Porphyr. de abstin. 1, 117.) — *sequor in agendo*, i. e. *amplector, obsequor, me compono;* τῇ διδασκαλίᾳ, 1 Tim. 4, 6. 2 Tim. 3, 10. (2 Macc. 9, 27. παρακ. τῇ ἐμῇ προαιρέσει.) *.

*Παρακούω*, f. ούσω, (παρά et ἀκούω) 1) obiter, negligenter audio; Polyb. 2, 8. — 2) *audire nolo, non pareo dicto, negligo, sperno;* Matth. 18, 17. παρακούειν τινός, ali-

cui non obtemperare. Ioseph. ant. 1, 10. 4. Esth. 3, 3. τί παρακούεις τὰ ὑπὸ τοῦ βασιλέως λεγόμενα, pro עָבַר. — pro אֵין עֹשָׂה, Esth. 3, 8. Ies. 65, 11. Tob. 3, 4. παρήκουσαν τῶν ἐντολῶν σου. Ioseph. ant. 6, 7. 4. c. Apion. 1, 28. *.

*Παρακύπτω*, f. ψω, (παρά et κύπτω) propr. incurvo me ad aliquid, incurvo me ut contemplar, conspiciam, *incurvato corpore, s. exserto capite introspicio*; — παρακύψας βλέπει, incurvato corpore introspiciens vidit, Luc. 24, 12. Io. 20, 5. — (παρακύπτειν διὰ τῶν θυρίδων, Cant. 2, 9. Gen. 26, 8. Prov. 7, 6. Sir. 21, 25. Act. Thom. §. 52. εἰς χάσμα. Lib. Henoch. p. 187. ἄγγελοι — παρέκυψαν ἐπὶ τὴν γῆν ἐκ τῶν ἁγίων τοῦ οὐρανοῦ.) — *introspicio* simpliciter; Iac. 1, 25. ὁ δὲ παρακύψας εἰς νόμον τέλειον, qui introspicit in legem perfectam quasi in speculum, (v. 23 sq.), ut videat, quomodo debeat esse comparatus. — *perspiciendi* sensu 1 Petr. 1, 12. εἰς ἃ (παθήματα καὶ δόξαν Christi, v. 11.) ἐπιθυμοῦσι ἄγγελοι παρακύψαι. (Ita Philo de Abrah. p. 366. de sacr. Abel. et Cain. p. 144. διακύψαι et ἐρευνᾶν coniungit. Vid. *Loesner.* p. 472.) *.

*Παραλαμβάνω*, f. λήψομαι, aor. 2. παρέλαβον, (παρά et λαμβάνω) — LXX pro לָקַח, נָהַג. — I) transitive: 1) *sumo mihi aliquid, assumo, mecum duco, socium mihi adiungo*; παραλ. γυναῖκα intell. εἰς τὴν οἰκίαν, domum ducere, Matth. 1, 20. 24.) (Cantic. 8, 2. παραλήψομαί σε, εἰσάξω σε εἰς οἶκον μητρός μου.) — Matth. 26, 37. Marc. 4, 34. 10, 32. 14, 33. Luc. 9, 10. 28. 11, 26. 18, 31. Act. 15, 31. Act. 15, 39. (Gen. 47, 2. 2 Macc. 5, 5. 1 Macc. 3, 37.) — Aliquoties μετά cum pronomine additur, ut Matth. 18, 16. 12, 45. (Gen. 22, 3.) semel sequitur πρὸς ἐμαυτόν, i. e. in locum, ubi ipse versor, Io. 14, 3. — τινὰ κατ' ἰδίαν, Matth. 20, 17. — Participium, ut participium verbi simplicis (vid. *Λαμβάνω*), aliis verbis activis, quae usum rei indicant, ita interdum praefigitur, ut actio plenius describatur; Act. 16, 33. παραλαβὼν αὐτοὺς ἔλυσεν. Act. 21, 24. τούτους παραλαβὼν ἁγνίσθητι σὺν αὐτοῖς. ib. v. 26. 21, 32. Saepius autem ex hebraico dicendi genere παραλαμβάνω et alterum verbum per καί iunguntur; Matth. 2, 13. παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ φεῦγε, cum puero aufugit. ib. v. 20. c. 2, 20. 21. Io. 19, 16. παρέλαβον τὸν Ἰησοῦν καὶ ἤγαγον, Iesum traditum ipsis abduxerunt. Act. 23, 18. (1 Sam. 17, 31. 57. Thren. 3, 2.) Marc. 5, 14. 9, 2. Matth. 17, 1. — Παραλαμβ. τινὰ εἰς, aliquem secum ducere in locum; εἰς πόλιν, Matth. 4, 5. 8. 27, 27. (Num. 23, 14. 27.) — tropice παραλαμβ. doctorem (εἰς οἶκον) i. e. *admittere*, eius doctrinam admittere, Io. 1, 11. — 2) *passivum* (quod etiam habes Num. 23, 30. et Sap. 16, 14.) legitur Matth. 24, 40. 41. Luc. 17, 34—36. ubi παραλ. vel est: *abducitur* (ut fugiat et servetur); vel *recipitur* (a domino); vel *comprehen-*

*ditur, captus tenetur*, ut παραλαμβάνειν apud profanos legitur (vid. *Elsner.* et *Munthii* obss. ad illa loca N. T.) — II) intransitive: *accipio*, a) propr. — διακονίαν Col. 4, 17. βασιλείαν, Hebr. 12, 18. (Dan. 5, 33. 7, 18. pro קַבֵּל. 2 Macc. 4, 7.) — b) *mente accipio*, doctrinam mihi traditam, Marc. 7, 4. ἃ παρέλαβον, quae traditione accepi. 1 Cor. 11, 23. παρέλαβον ἀπὸ κυρίου, traditum accepi a domino. vid. Ἀπό, T. I. p. 125. 1 Cor. 15, 1. 3. Gal. 1, 9. 12. Phil. 4, 9. Col. 2, 6. 1 Thess. 2, 13. λόγον. 4, 1. 2 Thess. 3, 6. παράδοσιν ἣν παρελάβοσαν (text. vulg. παρέλαβε). (*Routh.* fragm. patr. I, 464. τὴν πίστιν, ἣν ἐξ ἀρχῆς παρελάβομεν.) Hesych. παρέλαβες· ἐπαιδεύθης. Exempla e profanis dedit *Kypk.* II, p. 222. *.

Παραλέγομαι, (παρά et λέγω) *praeterlego*, *praeternavigo*; Act. 27, 8. 13. (Diod. Sic. 13, 3.) Hesych. παρελέγετο· παρὰ τὸν αἰγιαλὸν ἔπλεεν. *.

Παράλιος, ίου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (παρά et ἅλς) *ad mare vel littus situs*, *maritimus*, (Iob. 11, 2. 3. Gen. 49, 13.) — ἡ παράλιος (χώρα) *littus maris*; semel Luc. 6, 17. τῆς παραλίου Τύρου, ex regione maritima Tyri. Ita Deut. 33, 19. παράλιον κατοικοῦντες. Ioseph. c. Apion. 1, §. 12. τὴν παράλιον Φοινίκης κατοικοῦντες. id. de bell. 3, 9. 1. εἰς τὴν παράλιον Καισάρειαν. (Extat etiam forma παράλιος, ία, ον, Deut. 1, 7. παραλίαν γῆν. Inde ἡ παραλία (γῆ) littus, regio maritima, Ios. 9, 1. Iudith. 1, 7. 3, 6. 5, 2. 25. 7, 8. 1 Macc. 11, 8. 15, 38.) *.

Παραλλαγή, ῆς, ἡ, (a παραλλάσσω, transmuto, perf. med. παρήλλαγα) *mutatio*; *altercatio*, *vicissitudo*; Iac. 1, 17. παρ' ᾧ (θεῷ) οὐκ ἔνι παραλλαγή, in quo nulla locum habet vicissitudo, ut in sideribus. — (Polyb. 6, 7. 5. 23, 3. 9.) *.

Παραλογίζομαι, f. ίσομαι, (παρά et λογίζομαι) (propr. neben dem Ziele vorbei schliessen) male supputo, et sic decipio; male concludendo decipio; hinc etiam simpliciter: *decipio*, vel verbis vel factis, *fraude circumvenio*; bis Col. 2, 4. Iac. 1, 22. — (LXX pro רִמָּה Ios. 9, 22. 1 Sam. 19, 17. 28, 12. 2 Sam. 19, 26. Psalt. Sal. 2, 14. παρελογίσατο ἐν λόγοις. Ioseph. ant. 11, 6. 12. et 17, 1. 1.) *.

Παραλυτικός, ή, όν, (a παραλύω) *paralyticus*, i. e. qui ex parte aliqua nervorum solutione laborat, membro quodam est captus, *gelähmt*; (vid. Celsus de Medic. 2, 1. et 3, 27.) Matth. 4, 24. 8, 6. 9, 2. 6. Marc. 2, 3. 4. 5. 9. 10. et Luc. 5, 24. in codd. pro παραλελυμένῳ. (Act. Thom. §. 12. ubi daemones auctores paralyseos dicuntur.) *.

Παραλύω, f. ύσω, (παρά et λύω) propr. dissolvo ab una parte; dissolvo clam; — *dissolvo* simpliciter; tropice: *enervo*, *debilito*; παραλελυμένα γόνατα, Hebr. 12, 12. (Ies.

35, 3. Sir. 25, 26. Psalt. Sal. 8, 5. — χεῖρες παραλ. Ezech. 7, 27. Ier. 6, 24. 50. 15, 43. Ioseph. de bell. 3, 8. 6. παρελύοντο αἱ δεξιαὶ pugnantium.) — παραλελυμένος Luc. 5, 18. 24. Act. 8, 7. 9, 33. i. q. παραλυτικός, quod vide. (1 Macc. 9, 55. παρελύθη (τὸ στόμα) καὶ οὐκ ἐδύνατο ἔτι λαλῆσαι λόγον. Aesch. Dial. Socr. 3, 9.) *.

*Παραμένω*, f. μενῶ, (παρά et μένω) *permaneo*, a) propr. *maneo apud aliquem; commoror*, 1 Cor. 16, 6. πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν παραμενῶ, apud vos fortasse commorabor. (Iudith. 12, 7. Gen. 44, 43. Ioseph. vit. §. 28.) — *maneo in aliqua re*, Hebr. 7, 23. παραμένειν in sacerdotio. (Ioseph. ant. 11, 8. 2. ἱερατικῆς τιμῆς — ἐν τῷ γένει παραμενούσης.) — (permanere alicui, Prov. 12, 7. Sir. 11, 17.) — b) tropice: *persevero* in aliqua re tractanda, Iac. 1, 25. παραμείνας (ἐν τῷ νόμῳ), qui perseverat, i. e. constanter legem observat. *.

*Παραμυθέομαι*, οῦμαι, f. ήσομαι, verb. depon. med. (παρά et μυθέομαι, loquor; narro; fabulam dico) propr. loquor ad aliquem, blande alloquor, *zureden*; — *animum alicuius* loquendo *erigo*, *consolor*; seq. accusat. personae, Io. 11, 19. 31. 1 Thess. 2, 11. 5, 14. — (Symmach. pro hebr. נִחַם Iob. 2, 11. 2 Sam. 10, 2. 2 Macc. 15, 9. Ioseph. ant. 6, 3. 4. Xenoph. Cyrop. 3, 1. 13.) *.

*Παραμυθία*, ας, ἡ, (a παραμυθέομαι) blanda allocutio; adhortatio; — *solatium*; semel, 1 Cor. 14, 3. (Sap. 19, 12. Ioseph. ant. 2, 3. 4. Aeschin. dial. Socr. 3, 3.)

*Παραμύθιον*, ίου, τό, (ab eodem) *solatium*, res quae solatio esse potest; semel Phil. 2, 1. παραμύθιον ἀγάπης, solatium quod ex meo in vos amore s. studio percepistis. (Sap. 3, 18. οὐχ ἕξουσι ἐν ἡμέρᾳ διαγνώσεως παραμύθιον. Thucyd. 5, 103. Ioseph. bell. 6, 3. 1.)

*Παρανομέω*, ῶ, f. ήσω, (a παράνομος, adversus legem agens), *legem*, *praecepta transgredior*, *violo legem*; Act. 23, 3. παρανομῶν κελεύεις contra legem (vetantem) iubes. (4 Macc. 5, 17. Xenoph. mem. 4, 4. 4. Ioseph. bell. 7, 2. 1. παρανομήσαντες εἰς αὐτήν. LXX pro הֵלִיץ Ps. 119, 51. חָלַל Ps. 75, 4. בְּעָלַם Ps. 26, 4. עָוַל Ps. 71, 5.) *.

*Παρανομία*, ας, ἡ, (ab eodem) *legis violatio; scelus*, *impietas*; semel 2 Petr. 2, 16. — LXX pro מְזִמָּה Ps. 37, 7. עָוֹן Prov. 5, 22. 2 Macc. 3, 4. Ioseph. de bell. 1, 11. 4. et 4, 5. 4. ant. 18, 8. 2. (παρανομήματα Ioseph. ant. 8, 7. 5.)

*Παραπικραίνω*, f. ανῶ, aor. 1. παρεπίκρανα, (παρά et πικραίνω.) — LXX interpretes usi sunt hoc composito, quod apud profanos non legitur, maxime pro hebr. מָרָה, quod quidem est rebellem esse, sed etiam convenit cum מָרַר acerbum esse. Propr. enim παραπικραίνω est acerbi aliquid facio contra aliquem; quare passiv. acerbi quid patior, magno

P 2

42. coll. c. 51, 11. 46, 9. Ioseph. ant. 5, 7. 5.) — perf. pass. παρεσκεύασμαι cum significatione medii (vid. *Matthiae* gramm. §. 493.) *paravi me*, *paratus sum*; 2 Cor. 9, 2. ὅτι Ἀχαΐα παρεσκεύασται ἀπὸ πέρυσι, Achaeos iam superiori anno paratos fuisse ad stipem erogandam; sensus: collegisse pecuniam. ib. v. 3. ἵνα παρεσκευασμένοι ἦτε, dé eadem rè. — (Ioseph. de bell. 1, 10. 8. et 1, 12. 1. Xénoph. Cyr. 1, 5. 9.) *.

*Παρασκευή*, ῆς, ἡ, (a παρασκευάζω) *adparatio*, *praeparatio*; (Ioseph. de bell. 1, 11. 8. παρασκευὴ τοῦ δείπνου. ib. 3, 8, 1. 2 Macc. 15, 21. παρασκ. τῶν ὅπλων.) etiam obiective: apparatus, id quod paratum est, Iudith. 2, 18. Ioseph. ant. 11, 3. 2. bell. 7, 5. 6. — In N. T., ubi Matth. 27, 62. Marc. 15, 42. Luc. 23, 54. Io. 19, 14. 31. 42. legitur, dicitur *dies praeparationis*, i. e. dies, quo parabant Iudaei, quae necessaria erant ad sabbatum sive festum solemniter celebrandum, qui etiam Marc. 15, 42. et Iudith. 8, 6. προσάββατον, Philoni (de vita contempl. p. 616.) προεόρτιον dicebatur. Ioseph. ant. 16, 6. 2. ἐν σάββασιν, ἢ τῇ πρὸ ταύτης παρασκευῇ, ἀπὸ ὥρας ἐννάτης. *.

*Παρατείνω*, f. ενῶ, aor. 1. παρέτεινα, (παρά et τείνω, tendo) *protendo*, *extendo*, (Numer. 23, 28. 2 Sam. 2, 29. Gen. 49, 13. Iudith. 7, 3.) — tropice: extendo, i. e. in longum protrahó; Act. 20, 7. παρέτεινε τὸν λόγον, longius in noctem sermones extraxit. (παρατ. χρόνον Ioseph. ant. 1, 3. 9.) *.

*Παρατηρέω*, ῶ, f. ήσω, (παρά et τηρέω) propr. *adstans observo aliquid s. aliquem*, Act. 9, 24. παρετ. τὰς πύλας, portas circumstantes attendebant; — *accurate observo*, *genau Acht haben*, Marc. 3, 2. Luc. 6, 7. 14, 1. 20, 20. παρατηρήσαντες ἀπέστειλον, attenti, quid responsurus, dicturus esset, miserunt. (Ps. 37, 12. Ioseph. ant. 2, 9. 2. obstetrices Aegyptiorum debebant παραφυλάσσειν τὰς ὠδῖνας τῶν ἑβραίων γυναικῶν, καὶ τοὺς τοκετοὺς αὐτῶν παρατηρεῖν.) — 2) *religiose observo*, *s. colo*; Gal. 4, 10. ἡμέρας. (Ioseph. ant. 3, 5. 5. παρατηρεῖν τὰς ἑβδομάδας, dies sabbatorum. Id. ant. 8, 3. 9. παρατήρησις τῶν νομίμων.) *.

*Παρατήρησις*, εως, ἡ, (a παρατηρέω, perf. pass. παρατετήρησαι) *accurata observatio*; (Polyb. 16, 22. 8. Ioseph. ant. 8, 3. 9.) — semel Luc. 17, 20. μετὰ παρατηρήσεως, ita ut eius adventus, eius initia oculis possint observari. (Alii: cum externa pompa, externo adparatu; alii [*Kypke* ad h. l.] „ita ut illud velut rem obscuram et oculos hominum effugientem valdequam solicite speculari et attentius vel longius quaerere necesse sit.")

*Παρατίθημι*, f. θήσω, ex παρά et τίθημι, quod vid. (aor. 2. med. imperativi παράθου, pro παράθεσο, 2 Tim. 2, 2.) 1) iuxta aliquem pono, *propono*, *appono*; LXX pro

שׁוּם et פָּקַד, — τράπεζαν, mensam, i. e. cibos mensae impositos, Act. 16, 34. (ἄρτον, 2 Sam. 12, 20. Gen. 24, 33. 43, 31. Ioseph. ant. 8, 9. 1. παραθέσθαι τινὶ τράπεζαν.) — τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν, cibos vobis appositos, Luc. 10, 8. 1 Cor. 10, 27. — *porrigo*, de cibis, qui distribuuntur, porriguntur ad comedendum, Marc. 6, 41. 8, 6. 7. Luc. 9, 16. 11, 6. (Gen. 18, 8. καὶ παρέθηκαν (נָתַן) αὐτοῖς, καὶ ἔφαγον.) — 2) *trado* i. e. a) trado alicui, ut utatur re, eam administret, *concredo, committo*, Luc. 12, 48. (Lev. 6, 4. 2 Reg. 5, 4. Tob. 4, 1. 28.) — b) trado ut curet, tueatur; *commendo*; aliquem Deo, Act. 14, 23. 20, 32. (Ioseph. ant. 7, 15. 1. Sic Ioseph. ant. 4, 8. 32. Moses moriturus Israelitis valedicens παραθέμενος ὑμᾶς, inquit, νόμῳ σωφροσύνης.) — τὸ πνεῦμα εἰς χεῖρας τοῦ θεοῦ, animum Deo tradere, eius tutelae commendare, Luc. 23, 46. 1 Petr. 4, 19. (Ps. 31, 6.) — c) trado, ut intelligat, teneat, de doctoribus: *propono; docendo propono*; Act. 17, 3. 2 Tim. 2, 2. — παραβολήν, Matth. 13, 24. 31. παραγγελίαν, 1 Tim. 1, 18. (Exod. 19, 7. 21, 1. Deut. 4, 4.) *.

Παρατυγχάνω, (παρά et τυγχάνω) *adsum, advenio, obvius sum*; ὁ παρατυγχάνων, praesens, qui adest, obvius; Act. 17, 17. (Ioseph. ant. 2, 9. 5. παρατυγχάν. τοῖς γενομένοις, rebus interesse, ipse videre res gestas. ant. 3, 5. 8. παρατυγχάνων ταῖς εὐχαῖς, precibus praesens.) *.

Παραυτίκα, (παρά et αὐτίκα statim, statim postea, in praesenti) adverb. i. q. παραυτά (i. e. παρ᾽ αὐτὰ τὰ γιγνόμενα) proprie statim simul cum alio, diciturque de re, quae simul cum alia evenit, vel statim eam subsequitur, *in praesentia, statim*, Tob. 4, 14. μισθὸν ἀποδῷς αὐτῷ παραυτίκα, i. e. statim postquam meruit. Ioseph. ant. 12, 3. 3. ib. 9, 7. 2. Ps. 70, 4. — In N. T. semel; 2 Cor. 4, 17. τὸ γὰρ παραυτίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως, leves quae nunc sunt, non duraturae sed cito transiturae calamitates. Vid. quae *Hermannus* ad Viger. p. 783. de αὐτίκα et eius discrimine a τὸ νῦν, τὸ παρόν dixit. — (Similiter Xenoph. Cyrop. 8, 1. 11. ὑπὸ τῶν παραυτίκα ἡδονῶν ἑλκόμενος.)

Παραφέρω, aor. 2. παρήνεγκον, imperat. aor. 2. παρένεγκε (παρά et φέρω) — 1) adpono, adporto; cibos, Xenoph. Cyrop. 1, 3. 6. — 2) *praeterfero*, vorbeiführen, *subito transire facio*, τὸ ποτήριον i. e. mala acerbissima removere, Marc. 14, 36. Luc. 22, 42. (Matth. 26, 39. 42. legitur παρέρχεσθαι.) — *abripio, subito obduco*, propr. Iud. v. 12. νεφέλαι ὑπὸ ἀνέμων παραφερόμεναι (textus vulg. περιφερ.). — tropice, Hebr. 13, 9. διδαχαῖς παραφέρεσθε (text. vulg. et hic περιφ.). — vid. Plutarch. Timol. 6. αἱ κρίσεις σείονται καὶ παραφέρονται ῥαδίως ὑπὸ τῶν τυχόντων ἐπαίνων καὶ ψόγων. Marc. Anton. 4, 13. Herodot. 5, 23. Herodian. 8, 4. 7. et

*Kypkii* obss. II, p. 417. — passivum etiam est: impetu insano ferri, 1 Sam. 21, 14. pro הִתְהֹלֵל. *.

*Παραφρονέω*, ῶ, f. ήσω, (παρά, male, et φρονέω) *demens sum, desipio, deliro;* 2 Cor. 11, 23. παραφρονῶν λαλῶ, tanquam desipiens ex vestra opinione, dico. Xenoph. mem. 7, 4. 6. — In V. T. semel Zach. 7, 11. pro סָרַר.

*Παραφρονία*, ας, ἡ, (a παράφρων, amens, desipiens, et ex hebr. impius, Sap. 5, 20. *amentia, insipientia, vesania;* 2 Petr. 2, 16. τὴν τοῦ προφήτου παραφρονίαν, vesaniam, vel impietatem. (Apud profanos non legitur.)

*Παραχειμάζω*, f. άσω, (παρά et χειμάζω) *hiemem transigo in aliquo loco sive apud aliquem; hiberno, hiemem ago;* Act. 27, 12. 28, 11. 1 Cor. 16, 6. Tit. 3, 12. (Demosth. p. 909. 14. παραχειμαζόντων ἐκεῖ. Polyb. 2, 64. 1.)

*Παραχειμασία*, ας, ἡ, (a παραχειμάζω) *hiematio, hibernatio;* Act. 27, 12. πρὸς παραχειμασίαν, ad hibernandum. (Polyb. 3, 34. 6.)

*Παραχρῆμα*, adverb. propr. παρά τὸ χρῆμα, in ipsa re, in ipso momento, auf der Stelle, *statim, protinus, illico, confestim;* Matth. 21, 19 sq. Luc. 1, 64. 4, 39. 5, 25. 8, 44. 47. 55. 13, 13. 18, 43. 19, 11. 22, 60. Act. 3, 7. 5, 10. 9, 18. 12, 23. 13, 11. 16, 26. 33. — LXX pro פִּתְאֹם Num. 6, 9. 12, 14. Ies. 30, 13. Sap. 18, 17. 2 Macc. 4, 34. 4 Macc. 4, 19. (Ioseph. ant. 15, 3. 5. de bell. 4, 6. 1. 6, 8. 5.)

*Πάρδαλις*, εως, ἡ, *pardalis*, pardi femella, (Felis pardus *Linn.*) vid. Aristot. hist. anim. 9, 1. Plinii hist. nat. 11, 49. Semel, Apoc. 13, 2. (Dan. 7, 6.) — LXX pro נָמֵר, Cant. 4, 8. Ies. 11, 6. Ier. 5, 6. 13, 23. Sir. 28, 23.

*Παρεδρεύω*, f. εύσω, (a πάρεδρος, qui adsidet. Sap. 6, 14. 9, 4.) *adsideo;* — versor in aliquo loco, Prov. 8, 3. — in aliqua re, *occupatus* in ea sum, ita semel 1 Cor. 9, 13. in codd. παρεδρεύοντες pro προςεδρεύ. habentibus. (Origen. exhort. ad Martyr. §. 28. ψυχαὶ τῷ θυσιαστηρίῳ παρεδρεύουσαι. — insidior; Test. XII. Patr. p. 653. παρεδρεύειν τοῖς υἱοῖς Λευΐ.) *.

*Πάρειμι*, f. έσομαι, (παρά et εἰμί) — LXX maxime pro בּוֹא — *adsum, advenio;* — Matth. 26, 50. Luc. 13, 1. Io. 7, 6. 11, 28. Act. 10, 21. 33. 12, 20. 17, 6. Apoc. 17, 8. πάρεσται iterum aderit. (textus vulg. καίπερ ἐστίν.) (Num. 22, 20. Thren. 4, 18. 1 Macc. 12, 45. Ioseph. vit. §. 24.) — παρεῖναι ἐπί τινος, adversus aliquem *prodire* (in foro), Act. 24, 19. — παρεῖναι εἰς, *pervenire ad*, Col. 1, 6. (Ioseph. ant. 1, 19. 4. παρῆν εἰς τὴν χάῤῥαν. ant. 21, 1. εἰς Σίκιμον παρῆν. Polyb. 18, 1. 1.) — πάρεστί τινί τι, *in promptu est alicui aliquid, habet aliquid,* 2 Petr. 1, 9. (Sap. 13, 1. οἷς παρῆν θεοῦ ἀγνοσία. ib. 11, 21. τὸ ἰσχύειν πάρεστί σοι πάντοτε. Xenoph. Symp. 4, 43. — etiam: imminet alicui ali-

quid Ies. 30, 13.) — *Παρών*, *praesens*, 1 Cor. 5, 3. 2 Cor. 10, 2. 11, 13. 2, 10. (Sap. 11, 12. 14, 17.) — παρὼν πρὸς ὑμᾶς, versatus apud vos; 2 Cor. 11, 8. Gal. 4, 18. 20. — ἐν τῇ παρούσῃ ἀληθείᾳ, in doctrina, quae ad vos pervenit (Sap. 19, 14. παρόντες advenae); vel quae vobis nunc est, qua nunc imbuti estis; 2 Petr. 1, 12. — τὸ παρόν, *praesens tempus*; Hebr. 12, 11. πρὸς τὸ παρόν, quod attinet ad praesens tempus, für den gegenwärtigen Augenblick. (Ioseph. ant. 6, 5. 1. Plutarch. de discr. c. 18. εἰς τὸ παρόν. Xenoph. Symp. 4, 43.) — τὰ παρόντα, *quae in promptu sunt* alicui, quae pro ratione habet et habere potest, Hebr. 13, 5. ἀρκούμενοι τοῖς παροῦσιν. (Phocylides: ἀρκεῖσθαι παρεοῦσι καὶ ἀλλοτρίων ἀπέχεσθαι. Xenoph. Symp. 4, 42.) *.

*Παρειςάγω*, f. άξω, (παρά a latere i. e. clam, inscio altero, et εἰςάγω) *clam*, *subdole introduco*; 2 Petr. 2, 1. (Polyb. 1, 18. 3. vid. *Raphelii* annot. e Polyb. p. 704.)

*Παρείςακτος*, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (a παρειςάγω) *clam introductus*; in N. T. semel sensu activo: qui clam irrepit, se insinuat, Gal. 2, 4. — Hesych. παρείςακτον· ἀλλότριον.

*Παρειςδύω*, s. παρειςδύνω, f. δύσω, (παρά a latere, i. e. clam, furtim, subdole, et εἰςδύω s. δύνω) *clam intro*, *irrepo*. Semel, Iud. v. 4. (Herodian. 7, 9. 18. παρειςδῦναι σπουδάζοντες ἑκάστου. id. 1, 6. 2. Ioseph. de bell. 1, 24. 1.)

*Παρειςέρχομαι*, aor. 2. παρειςήλυθον, per syncopen παρειςῆλθον, (παρά a latere, i. e. dolose, clam, et εἰςέρχομαι) 1) *clam*, *subdole intro*, *irrepo*; Gal. 2, 4. (Polyb. 1, 7. 3. 2, 53. 3. vid. *Raphel.* p. 511 sq. — 2 Macc. 8, 1.) — 2) (παρά, ad, praeterea) *insuper intro*; — intellige εἰς τὸν κόσμον, *insuper existo*, (vid. εἰςέρχομαι.) Ita Rom. 5, 20. νόμος δὲ παρειςῆλθεν (εἰς τὸν κόσμον) lex mosaica insuper (post peccatum et ad illud) extitit, data est. Sic Test. XII. Patr. p. 608. γίνεται μέθη, καὶ παρειςέρχεται ἡ ἀναισχυντία. Quod si vero tenenda prima significatio, παρειςῆλθεν est, insciis gentibus lex (mos.) data est. (Alii Rom. 5, 20. παρειςέρχ. accipiunt pro simplici εἰςέρχεσθαι, ut *Loesnerus* legi putat in Philone, de opific. p. 34. μηδενὸς πάθους παρειςεληλυθότος. de temulent. p. 263.: ἄγνοια — μήτε φῶς μήτε λόγον παρειςελθεῖν ἐῶσα)

*Παρειςφέρω*, aor. 1. παρειςήνεγκα, (παρά, praeterea, et εἰςφέρω) *praeterea infero*, s. *affero*; (Demosth. 484. 1.) tropice: *confero ad aliquid*, *adhibeo*; 2 Petr. 1, 5. καὶ (εἰς) αὐτὸ τοῦτο δὲ σπουδὴν πᾶσαν παρειςενέγκαντες, et propterea omne studium adhibentes. (Ioseph. 20, 9. 2. πᾶσαν εἰςηνέγκατο σπουδὴν καὶ πρόνοιαν.)

*Παρεκτός*, (παρά et ἐκτός) adverb. genitivum ut ἐκτός secum habens, *praeter*, *praeterquam*, *excepto*; ter in

N. T. Matth. 5, 32. παρεκτὸς λόγου πορνείας. Act. 26, 29. — τὰ παρεκτός, *quae praeterea sunt;* 2 Cor. 11, 28. χωρὶς τῶν παρεκτός, intell. τυγχανόντων, s. γινομένων, i. e. „ut taceam quae praeterea eveniunt, videlicet" etc. — Semel in Aquilae reliquiis pro זוּלָתִי Deut. 1, 36. Test. XII. Patr. p. 631. ubi παρεκτὸς ἐννοίας est i. q. πλὴν τὴν ἄγνοιαν, excepta malevolentia. — (In profanorum libris non reperitur, et est formatum ut ἀπέμπροσθεν, Act. Thom. §. 14. et similia.)

*Παρεμβολή*, ῆς, ἡ, (a παρεμβάλλω, interiicio, Iudic. 19, 21. tentoria figo, castra loco, 1 Macc. 5, 42. Iudith. 7, 3. 13.) propr. interpositio, immissio, das Einschieben zwischen andere; hinc in dialecto Macedonica (vid. *Sturz.* p. 30. Phrynich. p. 377.) 1) *acies*, die Schlachtordnung, et ut Latinor. acies: *exercitus instructus;* — LXX pro מַחֲנֶה — Hebr. 11, 34. (vid. *Κλίνω*) Apoc. 20, 9. (Exod. 14, 19. 20. Iudic. 8, 11. Sir. 48, 24. 1 Macc. 5, 45. 1 Sam. 14, 16. pro הָמוֹן. Aelian. V. hist. 14, 47.) — 2) *castra*, (Ioseph. bell. 3, 4. 1. ant. 7, 4. 1.) — *castra stativa*, i. e. domicilia militum iuncta, nostrum: *Casernen*, *Hauptwache;* ita de castris stativis militum romanorum Hierosolymae, quae erant in arce Antonia, Act. 21, 34. 37. 22, 24. 23, 10. 16. 32. — *castra Israelitarum* in deserto, Hebr. 13, 11. (Exod. 29, 14. 32, 3. 19, 17. coll. Gen. 32, 7. 8.) ib. 13, 13. ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν (Χριστὸν) ἔξω τῆς παρεμβολῆς, „extra urbem Hierosolymam (quae erat Iudaeis, quod olim in deserto castra fuerant)" i. e. mittamus ecclesiam et sacra Iudaeorum, qui Iesum cum ignominia expulerunt. Fortasse vero παρεμβολή hic transfertur ad *instabiles sedes huius vitae*, quum auctor τῇ παρεμβολῇ opponat v. 14. *τὴν μένουσαν πόλιν*, ut sensus sit: parati simus aeque ad contumeliosam mortem, pati eadem ac Christus passus est coll. cap. 11, 13. Similiter Philo (3 leg. Allegor. p. 89.) in verbis Deut. 23, 12. παρεμβολήν corpus, e quo exeundum sit animae, explicat. *.

*Παρενοχλέω*, ῶ, f. ήσω, (παρά et ἐνοχλέω) i. e. ἐνοχλέω τινὶ παρά τινι πράγματι, in negotio alicui *molestias creo;* iungitur dativo personae ut ἐνοχλεῖν; Semel, Act. 15, 19. παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν θεόν, i. e. ἐνοχλεῖν τοῖς ἔθνεσι παρὰ τῷ ἐπιστρέφεσθαι ἐπὶ τ. θ. — LXX pro הֶלְאָה Mich. 6, 3. הִמְרִיץ Iob. 16, 3. 1 Macc. 10, 35. 63. 12, 14. — etiam seq. accusativo personae Ier. 46, 26. Iudic. 14, 17. 1 Sam. 28, 15.

*Παρεπίδημος*, ου, ὁ, ἡ. — ον, τό, (παρά et ἐπίδημος, versans in populo, advena, peregrinus) *peregre versans cum aliis in aliquo loco*, *peregrinus;* Hebr. 11, 13. παρεπίδημοι ἐπὶ τῆς γῆς. (Aeschin. Dial. Socr. 3, 3. παρεπιδημία τίς ἐστιν ὁ βίος. — hebr. מָגוֹר Gen. 49, 9. et גֵּר, Lev. 25, 23. 1 Chron. 29, 15. Ps. 39, 13.) 1 Petr. 1, 1. ἐκλεκτοῖς παρεπιδήμοις, Chri-

stianis extra Palaestinam viventibus. ib. 2, 11. — LXX pro תּוֹשָׁב Gen. 23, 4. Ps. 39, 13. *.

*Παρέρχομαι*, f. παρελεύσομαι, pf. παρελήλυθα, aor. 2. παρῆλθον, (παρά et ἔρχομαι) verb. depon. med. — LXX maxime pro עָבַר — 1) *advenio, accedo*, Luc. 17, 7. παρελθὼν ἀνάπεσαι, accede et accumbe. ib. 12, 37. παρελθὼν ad mensam. (Sir. 29, 29. πάρελθε, πάροικε, κόσμησον τράπεζαν.) Act. 24, 7. (Iudic. 6, 33. Exod. 3, 3. 12, 23. Ioseph. bell. 3, 8. 2. Ita etiam Marc. 6, 48. ἤθελε παρελθεῖν αὐτούς, pro ἐλθεῖν παρὰ αὐτούς, vel παρελθ. εἰς αὐτούς, (ut habet Ioseph. ant. 13, 16. 1. εἰς τὸ πλῆθος παρελθών) i. e. quum in eo esset, ut veniret iuxta navem. (Alii: volebat praeterire eos: i. e. videbatur apostolis velle praeterire.) — 2) *praetereo, transeo*, a) propr. de iis qui iter faciunt, Luc. 18, 37. Act. 16, 8. τὴν Μυσίαν. (Exod. 12, 23. 34, 6.) — παρέρχεσθαι διά, transire s. proficisci per, Matth. 8, 28. (Num. 20, 17. 21. 21, 22. Deut. 2, 27. 29. Ios. 24, 17.) — de tempore, quod finitur, praeterlapsum est, Matth. 14, 15. ἡ ὥρα. Act. 27, 9. νηστεία. 1 Petr. 4, 3. ὁ παρεληλυθὼς χρόνος. (Iob. 17, 11. Gen. 50, 4. Cant. 2, 11. Sir. 42, 26.) — b) tropice: *evanesco*, vergehen, *intereo, aboleor*; ὁ οὐρανός, Matth. 5, 18. 24, 35. Luc. 16, 17. 21, 33. 2 Petr. 3, 10. [Apoc. 21, 1. ubi aor. παρῆλθε plusquamperfecto, ut etiam apud profanos. Vid. *Matth.* gramm. p. 649. et LXX Iud. 2, 15. Neh. 2, 9. Sed legit *Griesb.* ἀπῆλθον] (Ps. 102, 26. in eadem re: ἀπολοῦνται) — ἡ γενεὰ αὕτη, Matth. 24, 34. Marc. 13, 30. Luc. 21, 32. — 2 Cor. 5, 17. τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν. Iac. 1, 10. ἄνθος χόρτου παρῆλθεν. (Ps. 37, 36. παρῆλθον, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν. Deut. 7, 14. ἐξουσία αἰώνιος, ἥτις οὐ παρελεύσεται. coll. Ps. 57, 2.) — de legibus, praeceptis: *irritus reddor*, Matth. 24, 35. Marc. 13, 31. Luc. 21, 33. — c) transitive: *praetergredior* aliquid; de praeceptis: *negligo, violo*, Luc. 11, 42. παρέρχ. τὴν κρίσιν (in lege praescriptam) Luc. 15, 29. τὴν ἐντολήν. (Deut. 26, 13. — τὸν λόγον τινός, Iudith. 11, 10. τὴν διαθήκην, Deut. 17, 2. Ier. 34, 18. Ps. 149, 6. Dan. 6, 12. Ioseph. ant. 14, 4. 3. παρελθεῖν τι τῶν νομίμων.) — 3) *abeo, discedo*, seq. ἀπό, a) propr. Cant. 3, 4. — b) tropice: de calamitate quae removetur ab aliquo, Matth. 26, 39. 42. παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο. Marc. 14, 35. παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα. (Ioseph. ant. 5, 1. 8. τῆς δὲ πόλεως εἰ καί τι παρέλθοι τὸ πῦρ, κατέσκαπτε.) — *excido*; Matth. 5, 18. ἰῶτα ἓν οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου. (Luc. 16, 17. πεσεῖν) Dan. 4, 28. ἡ βασιλεία σου παρῆλθεν ἀπὸ σοῦ. coll. 2 Chron. 9, 2. οὐ παρῆλθε (hebr. נֶעְלַם abscondor) λόγος ἀπὸ Σολομῶντος. Sir. 42, 22. *.

*Πάρεσις*, εως, ἡ, (a παρίημι) profanis est 1) *praetermissio, transmissio*, das Vorbeilassen; — 2) relaxatio, das

Nachlassen, Erschlaffen. In N. T. semel Rom. 3, 25. ubi vertunt: *remissio, condonatio.* At vero est et hic *praetermissio*, i. e. non quod condonavit Deus peccatum, sed quod *toleravit*, non punivit: coniungenda enim sunt διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρτημάτων ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ θεοῦ, ut etiam recte edidit *Griesbachius;* sensus: Deus Iesum piaculum esse voluit, quum ut probaret suam iustitiam ratione praeteritorum (ante Christum) peccatorum, quae pro sua lenitate non punivit (in piis maioribus, quos, quanquam peccato obnoxios, absque redemtore transtulit post mortem in sedes beatas), tum ut eandem demonstraret hoc tempore (post Christum i. e. ratione habita peccatorum, quae nunc committuntur), ut omnino iustus appareret. (Sic οὐ μὴ παρέωνται τὰ ἁμαρτήματα, non poena deficiet peccatis, Sir. 23, 3.)

*Παρέχω*, f. ἕξω, (παρά et ἔχω) propr. iuxta aliquid colloco s. teneo, ich halte daneben; — *admoveo, alicui aliquid.* Varie usurpatur, varieque verti potest; *porrigo,* σιαγόνα, Luc. 6, 29. — *praesto,* exhibeo alicui aliquid, nostrum *erzeigen,* Luc. 7, 4. ἄξιός ἐστιν ᾧ παρέξει [pro παρέξῃ, *Matthiae* gramm. §. 197. futurum medii pro activo] τοῦτο. dignus est, quem hoc beneficio afficias. Act. 28, 2. φιλανθρωπίαν. Col. 4, 1. τὸ δίκαιον. 1 Tim. 6, 17. πάντα. (Test. XII. Patr. p. 641. ἃ παρέχει ὑμῖν ὁ θεός. Ioseph. ant. 1, 3. 1. παρέχειν τιμὰς τῷ θεῷ. Ioseph. c. Apion. 1, 29.) — *efficio, facio, auctor sum;* Act. 22, 2. ἡσυχίαν. (Iob. 34, 29. pro הַשְׁקִט). 1 Tim. 1, 4. ζητήσεις. (Test. XII. Patr. p. 538. ὀργὴν παρέχει τῷ διαβουλίῳ. Sap. 17, 13. αἰτία παρέχουσα τὴν βάσανον.) Ioseph. ant. 1, 4. 2. τὴν ἰδίαν ἀρετὴν ταῦτα παρέχειν αὐτοῖς ἡγεῖσθαι.) — Act. 17, 31. πίστιν παρασχών, Latinor. fidem faciens videl. argumentis, eo nimirum quod Christum in vitam revocavit. Ita πίστιν παρέχειν τινὶ Ioseph. ant. 2, 9. 4. Polyb. 4, 33. (vid. *Raphel.* annot. e Polyb. ad h. l.) — Κόπους παρέχειν τινί, negotium facessere alicui, Matth. 26, 10. Marc. 14, 6. Luc. 11, 7. 18, 5. Gal. 6, 17. (πόνον Sir. 29, 4. ἀγῶνα Ies. 7, 13. pro הַלְאוֹת, fatigare. Polyb. 1, 20. 10. δυςχερίαν τινί) — ἐργασίαν, lucrum *praebere,* Act. 16, 16. 19, 24. (Ioseph. ant. 8, 2. 6. μισθόν.) — Tit. 2, 7. παρέχειν ἑαυτὸν τύπον καλῶν ἔργων, se ipsum sistere etc. (Plutarch. de educ. puer. in fine: „parentes debent ἑαυτοὺς παράδειγμα τοῖς τέκνοις παρέχειν." coll. Xenoph. Cyrop. 2, 1. 8.) *.

*Παρηγορία*, ας, ἡ, (a παρηγορέω, hortor; admoneo, consolor, 4 Macc. 12, 2.) adhortatio; *solatium, levamen,* Col. 4, 11. (4 Macc. 5, 11. 6, 1. Hierocl. de nuptiis apud Stobaeum, serm. 65. ἡ γυνὴ παροῦσα μεγάλη γίνεται καὶ πρὸς ταῦτα παρηγορία. Ioseph. ant. 4, 8. 3. — παρηγορέω pro נִחַם Symmach. Eccl. 4, 1. Iob. 7, 13. 16, 2.) *.

*Παρθενία*, ας, ἡ, (a παρθένος) poetae et seriores scriptores pro *παρθένεια*, *virginitas;* Luc. 2, 36. ζήσασα ἔτη μετὰ ἀνδρὸς ἑπτὰ ἀπὸ παρθενίας αὐτῆς, quae cum *primo* marito, cui virgo nupserat, septem vixerat annos, igitur secundas nuptias non experta erat. (Ita ἀνὴρ παρθενίας μου Test. XII. Patr. p. 621. coll. Sir. 15, 2. Ioseph. ant. 4, 8. 23. — Ier. 3, 4. Sir. 42, 14. De signis virginitatis Deut. 22, 14. 17. 20) *.

*Παρθένος*, ου, ἡ, — LXX pro בְּתוּלָה, נַעֲרָה, (bis etiam pro עַלְמָה Gen. 24, 43. Ies. 7, 14.) — 1) *virgo*, Matth. 1, 23. 25, 1. 7. 11. Luc. 1, 27. Act. 21, 9. 1 Cor. 7, 25. ἡ παρθένος αὐτοῦ, virgo filia eius. ib. v. 28. 34. 36 sq. (Exod. 22, 16 sq. Gen. 24, 14. 16.) — 2 Cor. 11, 2. παρθ. ἁγνὴ virgo immaculata. (4 Macc. 18, 7. παρθ. ἁγνή v. 8. τὰ ἁγνὰ τῆς παρθενίας.) — 2) adiective: *virgineus*, i. e. adhuc intactus, (Ioseph. ant. 1, 1. 2. παρθένον γῆν terram recens creatam appellat; παρθένος πηγή, Aeschyl. Pers. 615. cf. Ier. 46, 11. τῇ παρθένῳ θυγατρὶ Αἰγύπτου. Thren. 1, 6. Ies. 47, 1.) Ita ὁ παρθένος, caelebs; semel Apoc. 14, 4. παρθένοι, vel i. q. ἄγαμοι, qui ut animum eo minus abstraherent ab amore in Iesum (1 Cor. 7, 33 sqq.), a matrimonio abstinuerant (Suid. Ἄβελ· οὗτος παρθένος καὶ δίκαιος ὑπῆρχε. Idem: Μελχισεδὲκ ἐτελεύτησε δίκαιος καὶ παρθένος.), vel qui, in matrimonio vivens, abstinuit ab usu mulieris. *.

*Πάρθος*, ου, ὁ, *Parthus*, incola Parthiae, provinciae Asiae, ab occasu Media, ab aquilone Hyrcania, ab ortu Ariana, a meridie Carmaniae desertis terminata. (Strabo, 10, 354. Curt. 6, 11. Iustin. lib. 41, prooem.) Act. 2, 9. Πάρθοι καὶ Μῆδοι, i. e. Iudaei ibi degentes. *.

*Παρίημι*, passiv. παρίεμαι, perf. παρεῖμαι (ex παρά et ἵημι, mitto) 1) praetermitto; (transeo, Prov. 15, 11. 1 Sam. 2, 5. Ioseph. c. Apion. 1, 27. — negligo, non curo, Sir. 23, 2.) — 2) *relaxo*, *remitto;* (Ioseph. bell. 5, 2. 4. ant. 6, 3. 3. LXX pro נִבְהַל 2 Sam. 4, 1. נִלְאָה Ier. 20, 9.) — χεῖρες παρειμέναι, Hebr. 12, 12. (Zeph. 3, 17. Ier. 4, 31. Sir. 2, 13. 25, 26. manus remissae, labore fatigatae. Ioseph. ant. 8, 8. 5. ἐκτεταμμένη ἡ χεὶρ εὐθὺς παρείθη, καὶ οὐκ ἔτι ἴσχυσεν αὐτὴν πρὸς ἑαυτὸν ἀναγαγεῖν, ἀλλ' νεναρκηκυῖαν καὶ νεκρὰν εἶχεν ἀπηρτημένην.) *.

*Παριστάνω*, vid. *Παρίστημι*.

*Παρίστημι*, et apud seriores (in N. T. Rom. 6, 13. 16.) παριστάνω, f. παραστήσω, (παρά et ἵστημι) — LXX potissimum pro נִצַּב Niph. et Hiph. et pro עָמַד Kal. et Hiph. — I) praes. imperf. futur. et aor. 1. activi: 1) propr. *iuxta aliquem sisto* s. *colloco*, seq. dativo personae; — in praesidium, Matth. 26, 53. παραστήσει μοι. — 2) *praesto sisto*, *praesto*, *exhibeo*, *praebeo*, darstellen, a) propr. 2 Cor. 4,

14. παραστήσει (ἡμᾶς τῷ βήματι τοῦ Χρ.) σὺν ὑμῖν. Luc. 2, 22. τῷ κυρίῳ, in templo coram Deo sistere. Act. 23, 33. — Act. 1, 3. παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα. 9, 41. Rom. 6, 13. παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ θεῷ. ib. v. 16. 19. 12, 1. 2 Cor. 11, 2. Eph. 5, 27. Col. 1, 22. 28. 2 Tim. 2, 15. — *acquirendi*, vel *parandi* sensu, Act. 23, 24. κτήνη παραστῆσαι (2 Macc. 12, 3. τὰ παρισταθέντα σκάφη.) — *commendandi* sensu, 1 Cor. 8, 8. ὑμᾶς οὐ παραστήσει τῷ θεῷ. (Ioseph. ant. 15, 7. 3.) — b) tropice: argumentis aliquid praesto, *demonstro*, *documentis probo*, *darthun*; Act. 24, 13. (Ioseph. vit. §. 6. βουλόμενος παραστῆσαι τοῖς ἀναγινώσκουσιν, ὅτι οὐ προαίρεσις ἐγένετο. ant. 4, 3. 2. παράστησον καὶ νῦν, ὅτι πάντα σῇ προνοίᾳ διοικεῖται. ib. 8, 2. 5. Polyb. 4, 30. πίστιν παριστάναι τοῖς ἀκούουσι. Alia exempla dederunt *Kypkius* et *Loesner*. ad h. l.)

II) medium, et perfect. plusquamperf. itemque perf. et aor. 2. activi: 1) me sisto iuxta aliquem, i. e. a) *adsto*, *circumsto*, *cingo*; Act. 9, 39. παρέστησαν αὐτῷ, eum cingebant. Hinc οἱ παρεστηκότες, sive οἱ παρεστῶτες, qui aliquem circumstant, alicui adstant, *die Umstehenden*; Marc. 14, 47. 69. 70. 15, 35. Io. 18, 22. Act. 23, 2. 4. — Marc. 15, 39. παρεστηκὼς ἐξ ἐναντίας, ex adverso adstans. Io. 19, 26. Gen. 45, 1. 1 Sam. 4, 21. 22, 6. 7. Exod. 18, 14. Ioseph. ant. 2, 6. 10. — b) sensu hostili: *consurgo* adversus aliquem, Act. 4, 26. παρέστησαν οἱ βασιλεῖς. (Ps. 2, 2. Sir. 51, 3.) — c) adsto ad auxilium ferendum, nostrum *beistehen*, *auxilio sum*, *opitulor*, Rom. 16, 2. 2 Tim. 4, 17. (Ioseph. bell. 2, 12. 7. Κουμάνῳ πολλοὶ τῶν δυνατῶν παρίσταντο; Ioseph. ant. 6, 11. 4. unde παραστάτης adiutor, Ioseph. ant. 1, 13. 3.) — 2) *me sisto coram aliquo*; i. e. a) sensu forensi: me sisto coram iudice, Act. 27, 24. Καίσαρι παραστῆναι. Rom. 14, 10. παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ. — b) *compareo*, Act. 4, 10. παρέστηκεν ἐνώπιον (1 Sam. 16, 21. 22.) ὑμῶν ὑγιής. — de angelis, Act. 1, 10. 27, 23. (Iob. 1, 6. 2, 1.) Luc. 1, 29. παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, i. e. angelus interioris admissionis, ἄγγελος τοῦ προσώπου τοῦ θεοῦ. (Vid. Ἄγγελος, et cf. Dan. 7, 10.) — de *famulis*, Luc. 19, 24. παρεστῶτες, famuli, (LXX pro שָׁרֵת, Gen. 40, 4. Exod. 24, 13. Deut. 21, 5. 2 Sam. 13, 17.) — c) *praesto sum*, Marc. 4, 29. παρέστηκεν ὁ θερισμός. *.

**Παρμενᾶς**, ᾶ, ὁ, *Parmenas*, nom. pr. unius e septem diaconis ecclesiae Hierosolymitanae; Act. 6, 5.

**Πάροδος**, ου, ἡ, (παρά et ὁδός) 1) via, quae ad aliquem locum ducit, (Gen. 38, 14. pro דֶּרֶךְ) — aditus, accessus; — 2) *transitus*, i. e. a) locus, per quem transitur (Ioseph. bell. 1, 1. 5. 3, 2. 3.); — b) *transitio*, *das Vorüber- Vorbeigehen*; semel 1 Cor. 16, 7. οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἐν παρ-

ὁδῷ (transeundo, i. e. obiter) ἰδεῖν. — (Sap. 2, 5. σκιᾶς γὰρ πάροδος καιρὸς ἡμῶν. ib. 17, 9. Xenoph. anab. 4, 2. 15. Polyb. 5, 68. 8.)

*Παροικέω*, ῶ, f. ήσω, (παρά et οἰκέω) 1) propr.: iuxta aliquem habito, accolo; — 2) *habito* in aliquo loco *advena*, *sum peregrinus*, (LXX pro גּוּר, etiam pro יָשַׁב, Gen. 12, 10. 19, 9. Ios. 24, 2.) — Bis in N. T. Luc. 24, 18. σὺ μόνος παροικεῖς [ἐν] Ἱερουσαλήμ. (Sequi solet in LXX versione maxime ἐν, Gen. 20, 1. 21, 34. 26, 3. Exod. 12, 40. Levit. 18, 3. Num. 20, 15. etiam μετά τινος, Gen. 32, 4. 2 Chron. 15, 9. — Legitur vero etiam accusativus, Gen. 17, 8. τὴν γῆν ἣν παροικεῖς. Exod. 6, 4.) — Hebr. 11, 9. πίστει παρῴκησεν εἰς τὴν γῆν, i. e. advenit in terram et ibi habitavit, vid. *Εἰς* num. 5. c.

*Παροικία*, ας, ἡ, (a παροικέω) proprie: habitatio in vicinia, ut legitur Psalt. Sal. 12, 3. deinde *peregrinatio*, *peregrinitas*, propr. Act. 13, 17. ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν γῇ Αἰγύπτου. — tropice de vita hisce in terris (Gen. 47, 9.) 1 Petr. 1, 17. τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον. (Philo quis rer. div. her. p. 518. τῷ φιλαρέτῳ κατοικεῖν οὐ δίδωσιν ὁ θεὸς, ὡς ἐν οἰκείᾳ γῇ, τῷ σώματι, ἀλλὰ παροικεῖν ὡς ἐν ἀλλοδαπῇ μόνον ἐπιτρέπει χώρᾳ.) — LXX pro גּוּר, מָגוּר, commoratio in terra peregrina, Ps. 120, 5. Ps. 54, 17. 119, 54. גּוֹלָה Esdr. 8, 34. οἱ υἱοὶ τῆς παροικίας, exules. Hos. 11, 8. — etiam pro familia, בַּיִת Gen. 50, 8. 22. Iudic. 18, 21. *.

*Πάροικος*, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (παρά et οἶκος) propr. qui παρὰ τὸν οἶκόν τινος habitat, accola, vicinus; — incola, Ioseph. ant. 7, 14. 1. — *peregrinus*, *advena*, *quum* qui exul est extra patriam in alia regione, Act. 7, 6. πάροικος ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ. v. 29. 1 Petr. 2, 11. πάροικοι exules e patria, de Christianis e Iudaeis extra Palaestinam degentibus, (ita LXX pro גֵּר, Gen. 15, 13. Exod. 2, 22. 18, 1.) — *tum* qui advena advenit in terram, Eph. 2, 19. ubi πάροικοι opponuntur τοῖς οἰκείοις, inquilinis, et ita dicuntur Christiani e paganis olim a familia Dei alieni, nunc vero in eam recepti. Ita LXX pro תּוֹשָׁב Exod. 12, 45. Lev. 22, 10. 25, 6. 23. 35. 40 sq. Num. 35, 15. cf. etiam παροικέω. *.

*Παροιμία*, ας, ἡ, (a πάροιμος, qui in via est, ex παρά et οἶμος, via, modus, modulatio) 1) vi etymi propr. quod cantando enuntiatur, cantilena; deinde, quia proverbia veterum solebant enuntiari oratione numeris stricta: *proverbium*; ita apud profanos et semel in N. T. 2 Petr. 2, 22. Symmach. pro מָשָׁל Ezech. 12, 22. 16, 43. — 2) ex usu hebr. מָשָׁל quod non solum proverbium significat sed etiam *scite dictum*, ἀπόφθεγμα; ita apud LXX Prov. 1, 1. 25, 1. 26, 7. Sir. 6, 37. 8, 9. 18, 29. 39, 3. 47, 18. ἐν ᾠδαῖς καὶ παροιμίαις καὶ παραβολαῖς. — 3) in evang. Ioannis (ubi παραβολή non

legitur) i. q. *παραβολή, oratio comparativa*, Io. 10, 6. 16, 25. 29. vid. *Παραβολή*. **.

*Πάροινος*, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (παρά et οἶνος) 1) ad vinum s. compotationes pertinens; — 2) *vinolentus, vinosus*, 1 Tim. 3, 3. Tit. 1, 7. ubi σώφρων opponitur τῷ παροίνῳ, ut Ioseph. ant. 4, 6. 10. σωφρονεῖν τῷ παροινεῖν. (Alii in utroque loco πάροινον explicare malunt: petulans, temerarius, insolens, ut ex adiuncto πάροινος et παροινία apud profanos legitur, Ioseph. ant. 17, 10. 2. 19, 3. 3. Xenoph. Sym. 6, 2. vid. quae collegerunt *Loesner*. p. 396. et *Kypkius* II, p. 355. Hesych. παροινία· ἡ ἐκ τοῦ οἴνου ὕβρις καὶ οἷα δήποτε ἁμαρτία.

*Παροίχομαι*, f. παροιχήσομαι, perf. παρῴχημαι (παρά et οἴχομαι, abeo, discedo) *praetereo*; semel Act. 14, 16. ἐν ταῖς παρῳχημέναις γενεαῖς. (Ioseph. ant. 8, 12. 3. τῶν παρῳχημένων καιρῶν. Xenoph. anab. 2, 4. 1.)

*Παρομοιάζω*, f. άσω, (a παρόμοιος) i. e. παρόμοιός εἰμι, *similis sum*; ἅπαξ λεγόμενον N. T. Matth. 23, 27.

*Παρόμοιος*, ίου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (παρά et ὅμοιος) ad similitudinem cum alio accedens, *similis, eiusdem generis*; Marc. 7, 8. καὶ ἄλλα παρόμοια τοιαῦτα. ib. v. 13. (Polyb. 6, 3. 11. Xenoph. hist. gr. 3, 4. 13.)

*Παρόν*, τό, vid. *Πάρειμι*.

*Παροξύνω*, f. υνῶ, (παρά et ὀξύνω, acuo) acutum reddo, propr. Deut. 32, 41. τὴν μάχαιραν. — tropice: animum acuo, i. e. excito, impello, instigo, (Ioseph. ant. 15, 3. 5. bell. 4, 4. 1. παροξύνει τὸν πόλεμον, ib. 3, 4. 1. Test. XII. Patr. p. 538. εἰς αἵματα (ad caedes) παροξύνει.) — *ad iram excito, ad iram provoco*, (LXX pro הִכְעִים Deut. 9, 18. Ps. 106, 29. Ies. 65, 3. Deut. 32, 16.) — in passivo et medio: *animo moveor* (Ioseph. ant. 7, 1. 5.), *ira, indignatione incendor*; Act. 17, 16. παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ. 1 Cor. 13, 5. οὐ παροξύνεται, ad iram, indignationem abripi non patitur. (LXX pro חָרָה, Hos. 8, 5. Zach. 10, 3. קָצַף Deut. 1, 34. 9, 19. Ioseph. ant. 8, 8. 5. παροξυνθείς.) *.

*Παροξυσμός*, οῦ, ὁ, (a παροξύνω quod vide) *incitatio, excitatio*, Hebr. 10, 24. εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης. — *ira, exacerbatio, acerba disputatio*; Act. 15, 39. — Apud LXX bis Deut. 29, 28. Ier. 32, 37. pro קֶצֶף ira fervens. (Demosth. p. 1105. 24 edit. *Reisk.*)

*Παροργίζω*, f. ίσω, attice ιῶ, (παρά et ὀργίζω) *ad iram*, s. indignationem *provoco, exacerbo*; bis Rom. 10, 19. παροργιῶ, de indignatione ex invidia orta. (Deut. 32, 21.) Eph. 6, 4. — LXX potissimum pro הִכְעִים, Deut. 31, 29. Iudic. 2, 12. 1 Reg. 14, 9. 15. 16, 7. et saepius. Sir. 3, 16. 4, 2. 3.

*Παροργισμός*, οῦ, ὁ, (a παροργίζω, perf. pass. παρ-

ὠργισμαι) *ira, indignatio*; semel Eph. 4, 26. (LXX pro כעס 1 Reg. 15, 30. 2 Reg. 23, 26. נְאָצָה 2 Reg. 19, 3. Neh. 9, 18. — Psalt. Sal. 8, 9.) Apud profanos non legitur.

*Παροτρύνω*, f. υνῶ, aor. 1. παρώτρυνα, (παρά et ὀτρύνω, instigo) *instigo ad aliquid, incito, concito*; semel Act. 13, 50. οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰς σεβομένας γυναῖκας. (Ioseph. ant. 7, 6. 1. παρώτρυναν τὸν βασιλέα. Suidas et Hesych. παρώτρυναν· παρώξυναν.) Est apud profanos poeticum.

*Παρουσία*, ας, ἡ, (a παρών, παροῦσα, παρόν, quod a πάρειμι) 1) *praesentia*, 1 Cor. 16, 17. 2 Cor. 10, 10. ἡ παρουσία τοῦ σώματος i. e. σωματική. Phil. 2, 12. — Duobus in locis positum videtur pro: *commoratione*, quod deinde, ut verba habitandi nostris saepissime, dicitur de *efficacia* in aliquo loco; 2 Thess. 2, 9. ubi οὗ ἐστιν ἡ παρουσία — ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις non esse videtur adventus sed: efficacia in praesenti tempore, i. q. Eph. 2, 2. τοῦ νῦν ἐνεργοῦντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας. — et 2 Petr. 1, 16. ubi δύναμις καὶ παρουσία, ut loci natura suadet, ad ea spectant, quae Iesus in vita, quamdiu praesens erat hisce in terris, peregit. (Alii hic παρουσίαν de adventu Christi ultimo, alii de adventu Christi in hanc terram, de ἐνσαρκώσει intelligunt, et posteriori modo certe legitur Test. XII. Patr. p. 614 sq. ἕως τοῦ ἐλθεῖν τὸ σωτήριον τοῦ Ἰσραὴλ, ἕως παρουσίας τοῦ θεοῦ τῆς δικαιοσύνης.) — 2) *adventus*, 2 Cor. 7, 6. 7. Phil. 1, 26. παρουσία πάλιν πρὸς ὑμᾶς, reditus ad vos. (Polyb. 23, 10. 14.) — De adventu Christi e coelo ad iudicium habendum, Matth. 24, 3. 1 Cor. 15, 23. 1 Io. 2, 28. — παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, Matth. 27, 37. 39. παρ. τοῦ κυρίου, 1 Thess. 2, 19. 3, 13. 4, 15. 5, 23. 2 Thess. 2, 1. 8. Iac. 5, 7. 8. 2 Petr. 3, 4. ib. v. 12. παρ. τῆς τοῦ θεοῦ ἡμέρας. (παρουσία adventus 2 Macc. 8, 13. Ioseph. ant. 3, 8. 4. vit. §. 17. bell. 4, 5. 5. τοῖς Ἰδουμαίοις ἤδη τῆς παρουσίας μετέμελε, se venisse poenitebat.) **.

*Παροψίς*, ίδος, ἡ, (ex παρά et ὄψον, vid. ὀψώνιον) propr. cibus delicatior, cupediae, appositae cibis solidioribus non ad satiandum sed ad delectandum, eine *Nebenschüssel* mit einer ausgesuchten Speise; et ita maxime legitur in atticis scriptoribus. Xenoph. Cyrop. 1, 3. 4. — 2) ex recentiorum usu: patina ipsa, in qua obsonia apponuntur, *paropsis*; Matth. 23, 25. (Luc. 11, 39. πίναξ) ib. v. 26. (Ita legitur etiam Arrian. diss. epict. 2, 20. Alciphr. 2, 20. Artemid. 1, 76. Plutarch. T. I, p. 173. Phrynichus: παροψίς· τὸ ὄψον, οὐχὶ δὲ τὸ ἀγγεῖον, ὥς τινες. Moeris Att. παροψίδα· τὴν ποιὰν μάζαν, ἀττικῶς. παροψίδα· τὸ σκεῦος, ἑλληνικῶς. Vid. *Lobeck.* ad Phrynich. p. 176.

*Παῤῥησία*, ας, ἡ, (ex πᾶν et ῥῆσις, sermo, loquela) vi etymi: libertas in loquendo, qua omnia, quae cogitamus,

intrepide proloquimur; deinde, quum loqui etiam sit agere, utrumque saepissime in unum coalescit: *libertas*, *animus intrepidus et fidens* quum in loquendo, tum in agendo; Act. 4, 13. Eph. 3, 12. Phil. v. 8. 2 Cor. 3, 12. πολλῇ παῤῥησίᾳ χρώμεθα, confidentissime loquor. 7, 4. πολλή μοι παῤῥησία πρὸς ὑμᾶς, intrepide vobiscum agere et loqui possum. (Iob. 27, 10. Prov. 13, 5. Ioseph. ant. 4, 8. 2. 7, 1. 3. 9, 10. 4. 15, 2. 7) — 2) *fiducia spei*, Hebr. 3, 6. 10, 19. 35. 1 Io. 2, 28. 3, 21. 4, 17. 5, 14. — 3) fiducia aliis imperandi, *auctoritas*, Io. 7, 4. ἐν παῤῥησίᾳ εἶναι, nemo facta sua praeclara abscondet et tamen cupiet auctoritatem habere in alios. 1 Tim. 3, 13. περιποιοῦνται πολλὴν παῤῥησίαν ἐν πίστει, sibi comparabunt magnam auctoritatem per fidem suam, vel in rebus ad religionem spectantibus. (Alii: animum intrepidum in munere, quod ad fidem spectat; alii: sibi comparabunt aliorum fiduciam per fidem suam.) Ita Ioseph. ant. 4, 8. 12. παῤῥησίαν ἕξουσι οἱ νόμοι πρὸς ἁμαρτάνοντας, auctoritatem in peccatores. Sir. 6, 11. ἐπὶ τοὺς οἰκέτας σου παῤῥησιάσεται, auctoritatem sibi arrogabit. — Hinc locutiones, quae adverbiorum loco sunt: a) παῤῥησίᾳ εἶπε, s. ἐλάλει, *libere, aperte, palam*, unverhohlen, freimüthig, gerade heraus, Marc. 8, 32. Io. 7, 13. 26. 10, 24. 18, 20. — sine imagine, *clare, distincte*, Io. 11, 14. 16, 25. 29. — περιπατεῖν, palam, in omnium conspectu Io. 11, 54. — b) ἐν παῤῥησίᾳ, intrepido animo, Eph. 6, 19. Phil. 1, 20. (Sap. 5, 1.) Col. 2, 15. ubi vel est: intrepide, vid. Δειγματίζω, vel etiam: sua auctoritate usus, graviter. — c) μετὰ παῤῥησίας, *libere, palam, intrepide, fidenti animo*, Act. 4, 29. 31. 28, 31. Hebr. 4, 16. (Ioseph. ant. 6, 12. 5. μετὰ παῤῥ. ὁμολόγει. 1 Macc. 4, 18. λήψεται τὰ σκῦλα μετὰ παῤῥ.) *.

**Παῤῥησιάζομαι**, f. άσομαι, (a παῤῥησία) verbum depon. med. 1) παῤῥησίαν, i. e. *animum mihi sumo*, den Muth fassen; ita Paulus: Eph. 6, 20. ἵνα ἐν αὐτῷ παῤῥησιάσωμαι ὡς δεῖ λαλεῖν, ut animum sumam, quo decet me loqui, tanta discam per illum fiducia loqui, quanta decet. 1 Thess. 2, 2. ἐπαῤῥησιασάμεθα λαλῆσαι. coll. Sir. 6, 11. — 2) *libere, intrepide loquor, profiteor*, Act. 18, 26. 19, 8. — Act. 9, 27. 28. ἐπαῤῥησιάσατο ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, libere professus sit Christum. παῤῥησιασάμενος, intrepidus, intrepide locutus, Act. 13, 46. 26, 26. — Act. 14, 3. παῤῥησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ κυρίῳ, libere docentes freti Deo. — (LXX Ps. 11, 6. 93, 1. Iob. 22, 6. Prov. 20, 9.) **.

**Πᾶς**, πᾶσα, πᾶν, hebr. כֹּל, Latinor. *omnis*; — 1) *extendit* notionem diciturque de genere et numero: *omnis*. — a) de numero *certo* et *definito*, α) sine articulo, sequente vel praecedente relativo definito; οὗτοι πάντες, ταῦτα πάντα Matth. 4, 9. 6, 32. 33. Luc. 4, 1. 24, 21. Act. 1, 14. 2,

Rom. 8, 37. Hebr. 11, 13. 39. — Etiam ubi οὗτοι intelligendum est, Matth. 22, 27. ὕστερον δὲ πάντων. Marc. 12, 22. Luc. 20, 32. Matth. 22, 28. — (οὗτοι) πάντες γάρ. — β) οἱ πάντες, cum articulo, absolute dictum semper indicat multitudinem definitam, omnes eiusdem generis, loci, conditionis; 1 Cor. 9, 22. τοῖς πᾶσι, videlicet quos docui. 2 Cor. 5, 15. ἄρα οἱ πάντες (intell. ἡμεῖς) ἀπέθανον, quum sequens ὑπὲρ πάντων de indefinito numero omnium, qui futuri sint, simul dicatur. Eph. 4, 13. οἱ πάντες (ἡμεῖς). Phil. 2, 21. οἱ πάντες, omnes, qui mecum in tradenda doctrina laborant. (Πάντες sine articulo essent: omnes omnino homines.) — Τὰ πάντα, omnia, videlicet quae necessaria erant; 1 Cor. 9, 22. γέγονα τὰ πάντα, omnia ea feci, quae necessaria erant, ut eos ad disciplinam christianam adducerem. Sine articulo, ut apud profanos haud raro γίνεσθαι πάντα legitur, est: quamvis personam induere. Rom. 11, 16. τὰ πάντα, omnia quae sunt; sensus: utraque pars, de qua locutus sum, Iudaei et gentiles. 1 Cor. 8, 6. τὰ πάντα, quae creata sunt. Eph. 3, 9. 4, 10. Col. 1, 16. Hebr. 1, 3. Apoc. 4, 11. — γ) οἱ πάντες cum numero definito, nostrum: *in allem*, *alles in allem*; bis; Act. 19, 7. ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄνδρες ὡςεὶ δεκαδύο. (Ioseph. ant. 6, 12. 3. ἐγένοντο δὲ οἱ πάντες ὡς τετρακόσιοι. Aelian. V. H. 12, 35. ὡς εἶναι τὰς πάσας δέκα.) Act. 27, 37. ἦμεν δὲ αἱ πᾶσαι ψυχαὶ διακόσιαι. (Iudith. 4, 7. ἄνδρας τοὺς πάντας δύο. Ioseph. ant. 4, 7. 1. τοὺς πάντας δισχιλίους. Cicer. de Invent. 1, 9.: „relinquitur ergo, ut *omnia tria* genera sint causarum.") — δ) πᾶς seq. nomine aut participio cum articulo; Matth. 1, 17. πᾶσαι αἱ γενεαί. 2, 16. πάντας τοὺς παῖδας. Luc. 1, 6. v. 10. πᾶν τὸ πλῆθος, multitudo ibi congregata. Matth. 2, 4. πάντες οἱ ἀρχιερεῖς. 4, 8. πάσας τὰς βασιλείας et saepissime. (Vid. Ὁ, ἡ, τό, sub A, 5.) — Matth. 5, 22. πᾶς ὁ ὀργιζόμενος. Luc. 16, 18. πᾶς ὁ ἀπολύων. 18, 14. Io. 3, 15. 18, 37. et saepissime. Matth. 5, 15. πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ (οὖσι). Vide omnino Ὁ, ἡ, τό.

b) de *numero* et *genere indefinito*, ubi articulo semper caret, α) absolute: *omnis*, *quicunque est; πάντες*, Matth. 21, 26. 22, 28. Luc. 20, 38. Act. 1, 24. Rom. 5, 18. 14, 10. 1 Cor. 15, 22. Eph. 3, 9. Phil. 2, 17. et saepius; — πάντα, omnia quaecunque, ubi e contexta oratione definiendum est, ad quid sit referendum; Matth. 8, 33. 11, 27. 17, 11. 19, 26. 22, 4. Marc. 4, 34. 7, 37. 9, 12. 23. 11, 11. Luc. 1, 3. 10, 22. Io. 1, 3. 3, 35. 4, 25. 5, 20. 19, 28. 21, 17. Act. 3, 12. Rom. 8, 28. 1 Cor. 2, 10. 3, 21. 12, 14. 15, 27. 2 Cor. 5, 17. Apoc. 21, 5. et passim. — Hinc εἰς πάντα, *in omni re*, 2 Cor. 2, 9. — διὰ παντός (χρόνου), *semper*, *continuo*, Matth. 18, 10. Hebr. 2, 15. (Ioseph. c. Apion. 2, 23. Vid. etiam Διαπαντός). — Ἐν πᾶσι, *omnino*, Hebr. 13, 4. 18. 1 Petr. 4, 11. πάντα ἐν πᾶσι, *omnia omnino*, Eph. 1, 23. Col. 3,

11. — ἐν παντί (πράγματι) 2 Cor. 4, 8. 6, 4. 7, 5. 11. 16. 8, 7. 9, 8. 11. 11, 6. 9. Eph. 5, 24. Phil. 4, 12. 1 Thess. 5, 18. — ἐπὶ πᾶσιν, *praeter omnia*, Eph. 6, 16. Col. 3, 14. Vid. Ἐπί. — Κατὰ πάντα, *per omnia*, *prorsus*, Act. 17, 22. Col. 3, 20. 22. Hebr. 2, 17. 4, 15. (2 Macc. 1, 17. κατὰ πάντα εὐλογητὸς ἡμῶν ὁ θεός.) — πάντα, accusativus absolutus, *per omnia*, *omnino*, *in jeder Hinsicht*; Act. 10, 35. 1 Cor. 9, 12. 25. 10, 33. πάντα πᾶσιν ἀρέσκω, omnibus in omni re placere studeo. (Ioseph. ant. 9, 8. 3. δίκαιος καὶ πάντα χρηστὸς γενόμενος. Aelian. V. H. 12, 25. οἱ Ἀθηναῖοι πάντα ἂν ἐγένοντο εὐδαίμονες. Theogn. v. 441. et 1159.: οὐδείς τοι πάντ' ἐστὶ πανόλβιος.) — β) cum nomine: omnis i. e. *quivis*, *omnis generis*, Matth. 3, 10. πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν. 4, 23. πᾶσαν νόσον. 5, 11. πᾶν πονηρὸν ῥῆμα. 15, 13. πᾶσα φυτεία, ἥν. Act. 15, 21. κατὰ πᾶν σάββατον. Vid. etiam Matth. 7, 8. 17. 12, 25. 31. 23, 27. Marc. 7, 18. Luc. 2, 23. 14, 33. Io. 2, 10. 3, 8. Act. 13, 10. 27, 20. Rom. 14, 23. 15, 13. 14. et saepissime. — γ) πᾶς sequente relativo, πᾶς, ὅς, [Matth. 19, 29.] Luc. 12, 8. 10. Act. 2, 21. — πᾶς, ὅςτις, Matth. 7, 24. 10, 32. 19, 29. — πάντα ὅσα, Matth. 7, 12. 13. 44. 46. — Neutrum πᾶν, ὅ collective pro πάντες οἵ, Io. 6, 39. πᾶν, ὃ δέδωκέ μοι. 17, 2. Eph. 5, 13. 1 Io. 5, 4. Apoc. 21, 27. (Etiam apud profanos; Ioseph. ant. 5, 6. 1. πᾶν, ὅ, τι τοὺς πολεμίους διέφυγεν, quotquot ex hostium manibus evaserant. Id. de bell. 3, 2. 1. πᾶν γοῦν, ὅσον ἦν μαχιμώτατον αὐτῶν. Xenoph. mem. 1, 1. 19.) — δ) cum *negatione*; ut apud profanos: *non omnis*, Matth. 7, 21. 19, 11. Rom. 9, 6. 10, 16. — Ex usu hebr. לֹא כֹּל, אֵין כֹּל pro Graecorum οὐδείς οὐ, μηδείς μή, nostri dicunt οὐ — πᾶς, *non ullus*, *nullus*, Matth. 24, 22. οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ. Marc. 13, 20. Luc. 1, 37. οὐκ ἀδύνατον πᾶν ῥῆμα. Rom. 3, 10. Gal. 2, 16. Act. 10, 14. [11, 8.] (Deut. 16, 8. οὐ ποιήσεις πᾶν ἔργον. Ps. 143, 2.) — οὐδὲ πᾶν, Apoc. 7, 16. 9, 4. 21, 27. — μή — πᾶς, *ne — ullus*, 1 Cor. 1, 29. ὅπως μὴ καυχήσεται πᾶσα σάρξ. 1 Io. 4, 1. μὴ παντὶ πνεύματι, ne ulli doctori. Apoc. 7, 1. (1 Macc. 5, 29. μὴ ἀφῆτε πάντα ἄνθρωπον παρεμβαλεῖν. Sir. 30, 20. μὴ ἀλλάξῃς σεαυτὸν πάσῃ σαρκί.) — πᾶς — οὐκ, vel μή, *nullus*, *nemo*; Io. 6, 39. Act. 5, 42. Eph. 5, 5. Apoc. 22, 3. (Dan. 6, 4. 11, 37. Sir. 21, 14. πᾶσαν γνῶσιν οὐ κρατήσει. c. 42, 12. παντὶ ἀνθρώπῳ μὴ ἔμβλεπε ἐν κάλλει.)

2) *intendit*, diciturque de toto: omnis, i. e. a) *totus*, *universus*, i. q. ὅλος, ut rem secundum omnes suas partes indicet; Matth. 6, 29. ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ. c. 28, 18. πᾶσα ἐξουσία. Marc. 5, 33. πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, totam rem. Io. 16, 13. Matth. 3, 15. πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. Luc. 2, 1. πᾶσα ἡ οἰκουμένη. Act. 1, 21. ἐν παντὶ χρόνῳ, ἐν ᾧ, toto illo tempore, quo. c. 2, 36. πᾶς οἶκος Ἰσραήλ. 7, 22. 20, 7. 22, 5.

πᾶν τὸ πρεσβυτέριον. Eph. 2, 21. πᾶσα ἡ οἰκοδομή. 4, 16. Col. 1, 6. 2, 19. et saepius. (Sir. 1, 1. Ioseph. ant. 4, 5. 1. ποταμὸς διὰ πάσης ἐρήμου ῥέων. Herodot. 9, 7. φάτνην — χαλκέην πᾶσαν) — ut Latinor. omnis est — b) *summus*, *maximus*, de animi studiis, dotibus; Act. 4, 29. μετὰ παῤῥησίας πάσης. 17, 11. μετὰ πάσης προθυμίας. 23, 1. Act. 20, 19. 24, 3. 28, 31. 2 Cor. 8, 7. 12, 12. 1 Tim. 1, 15. 6, 1. Tit. 3, 2. Iac. 1, 7. (Polyb. 1, 39. 3. εἰς πᾶσαν ἦλθον ἀπορίαν. ib. 3, 77. 4. ἐν τῇ πάσῃ φιλανθρωπίᾳ. Plutarch. Timol. 5. Et saepissime in compositis ut παναγαθός, πανάγιος.)

*Πάσχα*, τό, ***Pascha***, nomen indeclinab. (quod nec a Iosepho flectitur), hebr. פֶּסַח, forma aramaea פַּסְחָא, πάσχα, (LXX πάσχα, in 2 libr. Chronic. φασέκ. Ioseph. ant. 5, 1. 4. τὴν φάσκα ἑορτάζων) i. e. transitus (Ioseph. ant. 2, 14. 6. πάσχα σημαίνει ὑπερβασίαν.) Quum enim in eo essent Israelitae, ut ex Aegypto exirent, agnum Deo in sacrificium (unde dicitur πάσχα τῷ θεῷ) mactare et comedere, eiusque sanguine limina sua notare iussi sunt, ut angelus perditor ea *praeteriret*. Hinc nomen. Est igitur 1) *hostia* Deo oblata, i. e. agnus in Dei honorem mactatus et comestus. Ita in N. T. Hebr. 11, 28. ubi Moses dicitur πεποιηκέναι τὸ πάσχα, instituisse sacrificium s. hostiam transitus, et in locutione θύειν τὸ πάσχα, mactare hostiam, i. e. agnum, Marc. 14, 16. Luc. 22, 7. (Esdr. 6, 21. 3 Esdr. 1, 1. Deut. 12, 2.) Eadem notio hostiae locum habet in locis Exod. 12, 11. 21. 27. Lev. 23, 3. (Ioseph. ant. 3, 10. 5. τὴν θυσίαν, πάσχα λεγομένην.) — Hoc sensu Paulus 1 Cor. 5, 7. Iesum nominat πάσχα, quatenus fuerit hostia pro hominum peccatis. Vid. etiam Ἀρνίον. — Quum deinde in illius rei memoriam Israelitae iuberentur quotannis hoc epulum sacrum repetere (Exod. c. 12. Lev. 23, 4—8. Num. 9. Deut. 16.), πάσχα — 2) est: *coena paschalis*. Celebrabatur haec coena quarta decima die mensis Nisan, (qui Aegyptiis φαρμουθί, Macedonibus ξανθικός dicebatur, Ioseph. ant. 2, 14. 6.) et primus anni mensis erat, (Exod. 12, 1. 3 Esdr. 1, 1.) hunc in modum. Versus vesperam, sole vergente (Exod. 12, 6. 8. Num. 9, 11. Deut. 16, 6. Iosephus bell. 6, 9. 3., a nona hora usque ad undecimam) agnum marem, integrum, uniusque anni (Exod. 12, 5.) mactabant (suo tempore 256,000 hostias mactatas esse tradidit Ioseph. bell. 6, 9. 3.), quem assatum paterfamilias cum suis, postquam nox facta erat, comedebat ita, ut nil residuum relinqueretur (Exod. 12, 10. Num. 9, 12.). Ubi autem domesticorum ad minimum decem numero non aderant, alii admittebantur (Exod. 12, 4.), formabanturque φρατρίαι (ut loquitur Ioseph. bell. 6, 9. 3. ant. 3, 10. 5.) i. e. contubernia s. sodalitia, quae saepe viginti constabant hominibus (Ioseph. l. l.). Omnes vestiti atque cincti

erant, quasi iter facturi (Exod. 12, 11.). Ad quam coenam accedere non licuit nisi ex Levitarum lege puris, non vero leprosis, nec quibus genitura flueret, nec menstruis mulieribus, nec alio modo inquinatis (Io. 18, 28.), nec vero etiam exteris (ἀλλοφύλοις.) cf Num. 9, 6 sqq. et loca uberiora Ioseph. ant. 2, 14. 6. ib. 3, 10. 5. 17, 9. 3. bell. 6, 9. 3. — De coena paschali legitur πάσχα in N. T. Matth. 26, 2. Marc. 14, 1. τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα, et in locutionibus: φαγεῖν τὸ πάσχα, Matth. 26, 17. Marc. 14, 12. 14. Luc. 22, 11. 15. Io. 18, 28. — ἑτοιμάζειν τὸ π. Matth. 26, 19. Marc. 14, 16. Luc. 22, 8. 13. — ποιεῖν τὸ πάσχα, celebrare coenam paschalem, Matth. 26, 18. (Num. 9, 2. 6. 10. Esdr. 6, 20.) — 3) *festum paschale, inclusis diebus azymorum*, (πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα, Marc. 14, 1.) quod per séptem dies celebrabatur. Iam in coena paschali panibus non fermentatis utebantur (Exod. 12, 18. Num. 9, 11.) itemque per sex dies sequentes quoque, et quovis die (Lev. 23, 10 sqq.) immolabantur ταῦροι δύο, καὶ κριὸς μὲν εἷς, ἑπτὰ δὲ ἄρνες. (Ioseph. ant. 3, 10. 5.) unde interdum festum sex dierum (Deut. 16, 8.) maxime vero septem (inclusa die coenae paschalis) esse dicitur, (Ioseph. l. l. Esdr. 6, 22.) vid. Exod. 12, 15. Lev. 23, 5. 6. Deut. 16, 3. — Ita in N. T. Luc. 2, 41. 22, 1. ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων, ἡ λεγομένη πάσχα, Io. 2, 13. 23. 6, 4. 11, 55. 12, 1. 13, 1. 18, 39. 19, 14. Act. 12, 4. Ioseph. bell. 2, 1. 3. τῆς τῶν ἀζύμων ἐνστάσης ἑορτῆς, πάσχα παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις καλεῖται. Idem ant. 14, 2. 1. 17, 9. 3. — Unde etiam totum festum dicebatur ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων, Ioseph. bell. 5, 3. 1. Matth. 26, 17. Marc. 14, 12. Luc. 22, 7. *.

**Πάσχω**, perf. πέπονθα, aor. 2. ἔπαθον, *patior, sentio, sensu experior, contigit mihi*, diciturque in utramque partem quum de iucundis tum de iniucundis rebus; ita Esth. 9, 4. pro רָאָה, ὅσα πεπόνθασι, καὶ ὅσα αὐτοῖς ἐγένετο, ubi aeque ad pericula ac ad liberationem e periculis refertur. Unde εὖ πάσχειν, ἀγαθὰ πάσχειν, ut apud profanos (Xenoph. hist. gr. 6, 5. 48.) — κακῶς πάσχειν, male vexari; de aegrotis, Matth. 17, 15. Sap. 18, 19. οὐδὲν κακὸν ἔπαθεν, nil mali sensit, Act. 28, 5. — πάσχειν παθήματα, 2 Cor. 1, 6. (Sir. 38, 16. δεινὰ πάσχειν.) — absolute positum e contexta oratione definiendum est, utrum de iucundis an de iniucundis rebus sit intelligendum; — α) de iucundis semel in N. T. Gal. 3, 4. τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῇ; tanta beneficia (spiritum sanctum eiusque dona) frustra experti estis? (Ioseph. ant. 3, 15. 1. ὑπομνῆσαι, ὅσα παθόντες ἐξ αὐτοῦ (θεοῦ), καὶ πηλίκων εὐεργεσιῶν μεταλαβόντες ἀχάριστοι πρὸς αὐτὸν γένοιντο. Arrian. diss. epict. 2, 1. vid. *Elsneri* obss. ad h. l.) — β) de malis, calamitatibus, quibus aliquis vexatur; *patior, experior, vexor*, πολλὰ πάσχειν ὑπό τινος, Matth. 17, 12. Marc. 5, 26.

semel ἀπό τινος pro ὑπό Matth. 16, 21. — πολλὰ παθεῖν, Marc. 8, 31. 9, 12. Luc. 9, 22. 17, 25. Matth. 27, 19. — ταῦτα i. e. mortem violentam, Luc. 13, 2. — πάσχειν simpliciter, mala, calamitates patior; Act. 9, 16. Phil. 1, 29. 1 Thess. 2, 14. 2 Thess. 1, 5. 2 Tim. 1, 12. 1 Petr. 2, 19. 20. 3, 14. 17. 4, 15. 19. 5, 10. Apoc. 2, 10. (Sap. 18, 2. 11. 19, 13.) — *mortem, supplicium patior*, Luc. 22, 15. 24, 26. 46. Act. 1, 3. 3, 18. 17, 3. Hebr. 5, 8. 9, 26. 13, 12. 1 Petr. 2, 21. 23. 3, 18. 4, 1. (Sic saepius etiam apud profanos, Diog. Laert. 5, 61. Herodian. 1, 17. 21.) — *male afficior*, 1 Cor. 12, 26. Hebr. 2, 18. ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθείς. 1 Petr. 4, 1. παθὼν ἐν σαρκί. — (Profanis etiam: animo male affici, misericordia tangi, ut Ezech. 16, 5.) *.

Πάταρα, άρων, τά, *Patara*, urbs nobilis Lyciae, oraculo Apollinis clara (Horat. od. 3, 4. Aeneid. 4, 143.) portuque instructa (Liv. 37, 17. et 38, 39.) — Semel Act. 21, 1.

Πατάσσω, f. άξω, — LXX pro הִכָּה — propr. pulso, cum strepitu, sonu pulso; — 1) *pulso* simpliciter, Act. 12, 7. τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου, latus Petri fodit. (impingo, allido, Dan. 2, 34. 35.) — 2) *ferio*; gladio, Matth. 26, 51. Luc. 22, 49. 50. (baculo, lapide, Exod. 17, 5. 6. Num. 22, 32. Exod. 21, 12. 18.) — ex hebraismo tropice: plagis, malis afficio, Apoc. 11, 6. πατάξαι τὴν γῆν ἐν πάσῃ πληγῇ, (Num. 11, 33. Ps. 105, 32. Ies. 11, 4.) *morbo lethali afficio*, Act. 12, 23. ἐπάταξεν αὐτόν (πληγῇ) (1 Sam. 25, 38. 2 Chron. 13, 15. 20. 2 Macc. 9, 5. ἐπάταξεν αὐτὸν ἀνιάτῳ καὶ ἀοράτῳ πληγῇ.) — 3) ex hebr. ferio ita ut corruat, nieder, zu Boden schlagen, (propr. Exod. 9, 26. ἐπάταξε ἡ χάλαζα πᾶσαν βοτάνην, tropice: expugno, 1 Macc. 1, 20. 13, 43.) — ex adiuncto *occido*, Matth. 26, 31. Marc. 14, 27. Act. 7, 24. Apoc. 19, 15. (Gen. 8, 21. 14, 15. Exod. 2, 12. 12, 12. 23. 2 Chron. 33, 24.) *.

Πατέω, ῶ, f. ήσω, — LXX maxime pro דָּרַךְ — *calco*, i. e. a) *pedibus tero, conculco*, (Ioseph. ant. 2, 9. 7.) — τὴν ληνόν, Apoc. 14, 20. 19, 15. (Iudic. 9, 27. Neh. 13, 15. Ier. 48, 33. Thren. 1, 16. Ioel. 3, 13. — πηλόν, Zach. 10, 5.) — b) metaph. urbem sacram conculco, i. e. *profano et devasto*, devastando profano; ita Luc. 21, 24. πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν. Apoc. 11, 2. (1 Macc. 4, 60. eodem sensu καταπατέω; vid. etiam Ies. 43, 6. 1 Macc. 3, 46. 51.) — c) *ambulando* calco, i. e. *ambulo*, Luc. 10, 19. πατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ, sensus: diaboli molimina irrita facere, mala ab eo excitata superare. (Test. XII. Patr. p. 587. δώσει (ὁ κύριος) ἐξουσίαν τοῖς τέκνοις αὐτοῦ πατεῖν ἐπὶ τὰ πονηρὰ πνεύματα.) — Ambulandi notione LXX Ies. 42, 5. pro הָלַךְ. Deut. 11, 24. Ies. 42, 16. pro דָּרַךְ. *.

*Πατήρ*, *τέρος*, s. *τρός*, ὁ, LXX pro אָב, — Latinor. *pater*. — Usus in N. T. est hic, ut sit a) sensu proprio: i. q. *genitor*, α) de genitore proximo, Matth. 2, 22. ἀντὶ Ἡρώδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. c. 10, 21. πατὴρ τέκνον. 19, 5. Luc. 2, 48. et saepius. — οἱ πατέρες, Eph. 6, 4. Col. 3, 21. de utroque parente; et 1 Io. 2, 13. 14. de patribus familias. — β) de genitore s. genitoribus remotis: *auctor stirpis*, Matth. 3, 9. πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ. Luc. 1, 32. 73. 3, 8. 16, 24. 27, 30. Io. 4, 12. 8, 39. 53. Act. 7, 32. Rom. 9, 10. ib. 4, 17. 18. πατὴρ πολλῶν ἐθνῶν. et passim. (Gen. 17, 4. 5. 19, 37.) — οἱ πατέρες, *maiores*, Matth. 23, 30. 32. Luc. 1, 55. 72. 6, 23. Io. 4, 20. 6, 31. 7, 22. Act. 3, 22. et saepius. (Deut. 1, 11. 21. Ps. 22, 4. Dan. 2, 23. Ioseph. c. Apion. 1, 31.) — etiam de uno e maioribus, Marc. 11, 10. τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαβίδ.

b) sensu translato: α) *auctor rei*, Rom. 4, 12. Abrahamus πατὴρ τῆς περιτομῆς. (Gen. 4, 19. πατὴρ τῶν οἰκούντων ἐν σκηναῖς.) Idem Rom. 4, 11. 12. 16. dicitur πατὴρ πάντων τῶν πιστευόντων, i. e. qui aliis auctor est fidei, fide praeivit. (1 Macc. 2, 54. Φινεὲς ὁ πατὴρ ἡμῶν ἐν τῷ ζηλῶσαι ζῆλον.) Diabolus πατὴρ τοῦ ψεύδους, Io. 8, 44. Idem πατήρ inimicorum Iesu, i. e. qui auctor est eorum impietatis, Io. 8, 38. 41. 44. — Deus πατὴρ τῆς δόξης, auctor luminis i. e. cognitionis veritatis, Eph. 1, 17. πατὴρ τῶν φώτων, auctor, creator lucis et astrorum, Iac. 1, 17. (vid. Iob. 38, 28. πατὴρ τοῦ ὑετοῦ ubi i. q. τετοκώς in altero membro. Ier. 2, 27. Ioseph. bell. 3, 8. 5. ὁ δὲ τούτων (scl. ψυχῶν) πατὴρ θεός.) — β) qui *patris loco est*, paterno modo alicui prospicit, (Iob. 29, 16. Ps. 68, 5.) paternam habet auctoritatem, paterno modo docet, castigat, imperat; unde dicitur ut *patres* Latinor. de *senatoribus*, *assessoribus synedrii*, Act. 7, 2. 22, 1. de *doctoribus*, 1 Cor. 4, 15. Matth. 23, 9. coll. Phil. 2, 22. 2 Thess. 2, 11. (2 Reg. 2, 12. coll. *Schoettgenii* hor. hebr. et Talm. T. I, p. 745.) quo et referendus est locus Hebr. 12, 9. ubi Deus dicitur πατὴρ τῶν πνευμάτων, quod vi oppositionis (τῶν πατέρων τῆς σαρκός) est: qui animum castigat, emendat, docet.

c) *Deus* dicitur pater, maxime sensu praegnante, ita ut, quum rarius aliquid additum sit, quod notionem ad certum quid restringat (ut 1 Io. 2, 16. 2 Thess. 2, 16.), perdifficile sit definire, utrum creatoris sive genitoris, an summi domini, an vero etiam tutoris, adiutoris paterno amore erga nos affecti, notio praevaleat. (Sic Deus Ioseph. ant. 4, 8. 24. dicitur πατὴρ τοῦ παντὸς ἀνθρώπων γένους, quum tanquam auctor, quum tanquam tutor et nutritor.) Ita Deus dicitur πατήρ α) Israelitarum, Io. 8, 41. 42. 2 Cor. 6, 18. (2 Sam. 7, 14. Ier. 31, 9. Ies. 63, 16. 64, 8. Sap. 2, 16.) — β) Christianorum omniumque piorum, Rom. 8, 15. Gal. 4, 6. Eph.

2, 18. 6, 23. Phil. 2, 11. Col. 1, 12. 1 Io. 2, 1. 15. 16. 3, 1. (Ps. 89, 26.) — Phil. 4, 20. Iac. 1, 27. 3, 9. 2 Cor. 1, 3. πατὴρ οἰκτιρμῶν ex hebraismo: pater summe misericors. 1 Petr. 1, 17. — diserte apostoli eum appellant πατέρα ἡμῶν, Rom. 1, 7. 1 Cor. 1, 3. 2 Cor. 1, 2. Gal. 1, 4. Eph. 1, 2. Phil. 1, 2. 4, 20. Col. 1, 2. 1 Thess. 1, 1. 3. 3, 11. 13. 2 Thess. 1, 12. 2, 16. 1 Tim. 1, 2. Phil. v. 3. (Dubium videri potest, utrum in locutione in his locis obvia: ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀπό repetendum sit ante κυρίου, an vero genitivus κυρίου pendeat a πατρός.) — Eodem modo Iesus in Evangeliis, ubi cum discipulis loquitur, Deum πατέρα αὐτῶν, πατ. αὐτ. τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς appellat, Matth. 5, 16. 45. 48. 6, 1—18. 14, 26. 32. 7, 11. 10, 20. 29. 13, 43. 18, 14. 23, 9. Marc. 11, 25 sq. Luc. 6, 36. 11, 2. 13. 12, 30. 32. et semel apud Ioannem c. 20, 17. — γ) *Iesus Deum* appellat in sermonibus suis πατέρα, maxime *sui ipsius*, Matth. 24, 36. 11. 25. Marc. 14, 36. Luc. 10, 21. 22, 42. 23, 34. 46. et saepissime in Evang. Ioannis, ut 4, 21. 23. 6, 27. 37. 44—46. 57. 8, 16. 18. 27. c. 10, 36. 11, 41. cap. 12. c. 13. c. 15, 16. 26. cap. 16. et 17. vid. etiam Act. 1, 4. 7. 2, 33. Rom. 6, 4. et diserte: *suum* patrem, Matth. 7, 21. 10, 32 sq. 11, 26 sq. 12, 50. 15, 13. 16, 17. 27. 18, 19. et passim. Marc. 8, 38. Luc. 2, 49. 10, 21 sq. etc. Io. 10, 15. 17. 18. 25. 29. et saepissime. Apoc. 2, 28. 3, 5. 21. 14, 1. — Apostoli Deum dicunt *patrem*, ubi eum insigni modo coniungunt cum *Christo eius filio*, 1 Cor. 8, 6. 15, 24. Eph. 5, 20. Gal. 1, 1. 3. [Col. 2, 2.] Col. 3, 17. 1 Thess. 1, 1. 2 Tim. 1, 2. Tit. 1, 4. 2 Petr. 1, 17. 2 Io. v. 3. Iud. v. 1. eumque appellant θεὸν καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρ. Rom. 15, 16. 2 Cor. 1, 3. 11, 31. Eph. 1, 3. (coll. v. 17. ubi simpliciter θεός.) Eph. 3, 14. Col. 1, 3. 1 Petr. 1, 3. Apoc. 1, 6. coll. 3, 21. Quanquam ex his locis non satis clare perspicitur, quonam sensu *Deum* dixerint *Christi patrem*, ex aliis tamen intelligitur, eum ita dici, quia Christus sit eius filius; vid. Matth. 28, 19. coll. 24, 36. c. 11. 27. Marc. 13, 32. Luc. 9, 26. 10, 22. Io. 1, 14. 18. 3, 35. 5, 17—23. 26. 30. 36 sq. 43. 45. 14, 9—13. 20. 28. 17, 21. 1 Cor. 8, 6. Hebr. 1, 5. 1 Io. 1, 2. 3. 2, 22—24. 4, 14. [5, 7.] 2 Io. v. 3. 9. coll. 1 Petr. 1, 2.

Πάτμος, ου, ἡ, *Patmus*, insula maris Aegaei, in Sporadibus numerata, in quam Ioannes Apostolus a Domitiano Caesare relegatus dicitur Apoc. 1, 9. (Euseb. hist. eccl. 3, 18.) — Plin. Hist. Nat. 4, 11. Strabo in fine libri 10.

Πατραλῴης, ου, ὁ, (attice πατραλοίας, a πατήρ et ἀλοιάω i. q. ἀλοάω quod vide) *patrem percutiens, patricida*; semel 1 Tim. 1, 9. (Demosthen. 732. 14 et 24 ed. *Reisk.* πατραλοίας.) — Hesych. πατραλοίας· ὁ τὸν πατέρα ἀτιμάζων, τύπτων, ἢ κτείνων.

*Πατριά*, ᾶς, ἡ, (a πατήρ) quod profanis est genus, Abkunft, Herodot. 3, 58. et gens, familia, LXX interpretibus maxime pro אָב, interdum etiam pro מִשְׁפָּחָה dicitur de *stirpe* sive *genere*, distinguiturque ab οἴκῳ et φυλῇ ita, ut φυλή sit tribus, cuius auctor fuit unus filiorum Iacobi, πατριά, stirps, in quarum plures dividebatur eiusmodi φυλή, et οἰκία, singulae familiae, e quibus constabat stirps s. πατριά. vid. Exod. 6, 15. αὗται αἱ πατριαὶ τῶν υἱῶν Συμεών. ib. v. 17. 19. 1 Sam. 9, 21. — κατ᾿ οἴκους πατριῶν secundum familias stirpium, Exod. 12, 3. Num. 1, 2. 4. 20 sq. 2, 2. 2 Chron. 17, 14. Ios. 22, 14. 2 Chron. 17, 14. Exod. 6, 17. 19. οἱ οἶκοι πατριᾶς αὐτῶν. vid. etiam Num. 1, 16. 17, 3. — Ita etiam in libris apocryphis πατριά de partibus τῆς φυλῆς, Iudith. 8, 2. ὁ ἀνὴρ αὐτῆς Μανασσῆς, τῆς φυλῆς αὐτῆς καὶ τῆς πατριᾶς αὐτῆς. 3 Esdr. 1, 4. et apud Ioseph. ant. 6, 4. 1. ib. 7, 15. 7. et 11, 3. 10. — Hinc in N. T. Luc. 2, 4. ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαβὶδ est: ex familia (quae a Davide descendit) et stirpe (ad quam Davides eiusque familia pertinuit) Davidis. — Paulus Eph. 3, 15. ad *genera* naturarum creatarum transfert, eaque πατριὰς τοῦ θεοῦ dicit, i. e. familias naturarum a Deo creatarum. (Test. XII. Patr. p. 646. πατριά de filiis filiorumque filiis.) — 2) sensu latiori: *gens*, i. q. ἔθνη, quatenus distinguitur ab aliis suo parente, Act. 3, 25. (coll. Gen. 12, 3. 18, 18.) πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς. 1 Chron. 16, 28. αἱ πατριαὶ τῶν ἐθνῶν. Ps. 22, 30. 96, 7. *.

*Πατριάρχης*, ου, ὁ, (ἄρχω et πατριά quod vide) *patriarcha*, i. e. a) *auctor generis, auctor stirpis*, LXX pro רָאשֵׁי אָבוֹת, 1 Chron. 9, 9. 24, 31. 2 Chron. 19, 8. coll. 1 Chron. 27, 22. — b) Ita semel Act. 2, 29. de Davide tanquam conditore familiae Davidicae. — c) *auctor s. conditor gentis*; ita Abrahamus Hebr. 7, 4. et duodecim filii Iacobi, Act. 7, 8. 9. (4 Macc. 7, 19. Abrahamus, Isaacus et Iacobus.) *.

*Πατρικός*, ή, όν, (a πατήρ) *paternus*, i. e. a patre s. patribus traditus, Gal. 1, 14. τῶν πατρικῶν παραδόσεων. — LXX pro אָב, οἶκος πατρικός, Lev. 22, 13. Ios. 6, 25. 1 Chron. 12, 28. 26, 6. coll. Sir. 42, 14. Gen. 50, 8. — φωνὴ πατρική Test. XII. Patr. p. 586. dicitur vox coelestis, Messiam filium Dei declarans. *.

*Πατρίς*, ίδος, ἡ, (a πατήρ) *patria*; i. e. a) *patria terra*, Io. 4, 44. ubi πατρίς est Iudaea et Galilaea et opponitur Samariae. (2 Macc. 4, 1. 5, 8. 15. 13, 3. 11. 14. Ioseph. bell. 1, 12. 7. 4, 10. 2.) — b) *patria urbs*, Matth. 13, 54. 57. Marc. 6, 1. 4. Luc. 4, 23. εἰς Καπερναοὺμ — ἐν τῇ πατρίδι σου, v. 24. ubi Capernaum patria Christi dicitur, non quod ibi natus esset, sed quia sedem in illa urbe fixerat. Hinc transfertur Hebr. 11, 14. ad patriam coelestem, s. sedes fixas et quietas coeli, quae πατρίς dicuntur, quoniam vita com-

paratur cum peregrinatione Israelitarum in deserto. (Ita de patria urbe Ioseph. ant. 10, 7. 3. πατρίδα, λεγομένην Ἀναθώθ. Ib. 6, 4. 6. εἰς Ῥαμαθὰν πόλιν· πατρὶς γάρ ἦν αὐτῷ. Ib. 5, 8. 12. Philo de virtut. T. II, p. 587. ἔστι δέ μοι Ἱεροσόλυμα πατρίς. — LXX pro מוֹלֶדֶת, patria gens, Esth. 8, 6. Ier. 22, 10. τὴν γῆν πατρίδος αὐτοῦ. Ezech. 23, 15. Ier. 46, 16.) *.

Πατρόβας, α, ὁ, *Patrobas*, nomen viri, Rom. 16, 14.

Πατροπαράδοτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (πατήρ et παραδίδωμι) *a patribus traditus*, *a maioribus acceptus*; semel 1 Petr. 1, 18. (Diod. Sic. 17, 4. Dionys. Halic. 4, 8. 5, 48.)

Πατρῷος, ῴα, ῷον, (a πατήρ) *paternus*; i. e. a) patri competens, patri proprius; Ioseph. bell. 3, 1. 3. πατρῴα σύνεσις. 2 Macc. 5, 10. 12, 39. τοὺς πατρῴους τάφους. — b) *patrius*, i. e. *a patribus acceptus*, Act. 22, 3. πατρῷος νόμος. (2 Macc. 6, 1.) c. 24, 14. πατρῴῳ θεῷ, Deo, cuius cultum a maioribus accepi, Deum, quem maiores coluere. (Ita πατρῷος θεός Ioseph. ant. 2, 13. 1. 9, 12. 3. et saepius. Thucyd. 7, 69. — Ioseph. bell. 1, 12. 5. ἦν γὰρ ξένος αὐτοῖς πατρῷος, hospes a patre. Prov. 27, 10. φίλον σὸν ἢ φίλον πατρῷον.) — Act. 28, 17. τοῖς ἔθεσι τοῖς πατρ. (2 Macc. 4, 15. πατρῴους τιμάς.) *.

Παῦλος, ου, ὁ, nom. propr. latinum: *Paulus*. Commemorantur in N. T. duo huius nominis: 1) *Sergius Paulus*, propraetor romanus, qui auctore Paulo apostolo Iesu nomen dedit; Act. 13, 7. — 2) *Paulus apostolus*, antequam religioni christianae se addixerat, *Saulus* dictus (vid. Σαῦλος). Nomen Pauli accepisse videtur quibusdam, quia civis romanus erat; alii putant, eum hoc nomine se appellasse in honorem Sergii Pauli, quem Christianum fecerat; alii rectius putant, eum secutum esse morem Iudaeorum illius aevi, qui praeter nomen a patre acceptum, etiam inde a tempore Seleucidarum nomina graeca, et postea, quum Romanis parerent, latina quoque gerere solebant. Fuit vero apostolus gente Iudaeus e tribu Beniamin (Phil. 3, 5.), Tarsi in Cilicia natus (Act. 19, 11. 21, 39. 22, 2.) a patre iudaeo quidem sed etiam cive romano, unde et apostolus iure civitatis romanae gaudebat (Act. 16, 37. 22, 27 sq.), educatus Hierosolymis, Gamalielis institutione usus (Act. 5, 34. 22, 3.) et sectae Pharisaeorum addictus, opificio σκηνοποιός (solebant enim doctores Iudaeorum etiam opificio alicui operam dare, quo victum sibi pararent); primum Christianorum et rei christianae acerrimus inimicus, postea (Act. 9.) eius fervidissimus defensor et intrepidus nuntius ad Graecos et exteros, quorum magnum numerum ad ecclesiam christianam perduxit. Eminuit cognitione theologiae iudaicae, acumine ingenii, ardente et constante studio propagandae disciplinae christianae et docendi genere liberiore. Quare, et quum auctoritatem

legis mosaicae in Christianos feliciter impugnaret, a Iudaeis maximo odio infestatus et in carcerem adeo coniectus, postea Romam captivus abductus, ibique, ut videtur, mortuus, vel secundum patrum traditionem simul cum Petro cruci affixus est. Plura et satis docte exposita habet *Wineri* bibl. Realwörterb. s. v. *Paulus*. Commemoratur saepissime in Actis Apostol. quae de illius fatis rebusque gestis uberius exponunt, v. c. 13, 9 sqq. 14, 9 sqq. 15, 2. 12. 25. 35 sqq. 16, 3 sqq. 17, 1 sqq. et al. et in epistolis ab ipso conscriptis, praetereaque 2 Petr. 3, 15.

*Παύω*, f. παύσω, *cessare facio*, *finem impono*, *avoco ab aliqua re*; 1 Petr. 3, 10. παυσάτω τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ ἀπὸ κακοῦ (e Ps. 34, 13. ubi נָצַר. — παύεσθαι ἀπό τινος. Ies. 1, 16. Ps. 36, 8. coll. Ier. 26, 3. 13. Lib. Henoch. p. 197. οὐ παύσεται ἡ ὀργὴ ἀφ' ὑμῶν. — etiam seq. genitivo: Ioseph. vit. §. 25. παύσειν με τῆς εὐτυχίας. ib. §. 19. ἔπαυσα τῆς ὀργῆς τοὺς Γαλιλαίους.) — Passiv. *desino* coactus aut impeditus. Medium: *desisto*, *desino*, *cesso*, ex libera voluntate; (LXX pro חָדַל, כָּלָה, שָׁבַת); Luc. 8, 24. ἐπαύσαντο (scl. ventus et undae). Exod. 9, 34. 35. Luc. 11, 1. ἐπαύσατο scl. a precibus. Act. 20, 1. μετὰ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον. 1 Cor. 13, 8. παύσονται, olim cessabunt, (Ies. 24, 8.) — cum genitivo: *desisto ab aliqua re*, 1 Petr. 4, 1. ὁ παθὼν ἐν σαρκὶ πέπαυται (Ies. 24, 8. 32, 10.) ἁμαρτίας. (ita LXX pro שׁוּב, Exod. 32, 11. Ios. 7, 26. ἐπαύσατο τοῦ θυμοῦ. (Ioseph. ant. 1, 18. 8. ἄρτι δὲ πέπαυτο τούτων. Ib. 2, 3. 3. παύεται τοῦ πένθους. Test. XII. Patr. p. 536. παύεσθαι τοῦ φθόνου.) — sequente participio, Luc. 5, 4. ἐπαύσατο λαλῶν. (1 Macc. 2, 23.) c. 5, 42. ἐπαύοντο διδάσκοντες. ib. 6, 13. 13, 10. 20, 31. 21, 32. Eph. 1, 16. Col. 1, 9. Hebr. 10, 2. ἐπαύσαντο προσφερόμεναι, de sacrificiis cessantibus. (Ita LXX Gen. 11, 8. ἐπαύσαντο οἰκοδομοῦντες. Gen. 18, 33. 14, 18. 22. Ier. 26, 8. Sir. 28, 6. 1 Macc. 2, 23. Act. Thom. §. 28. οὐκ ἐπαύετο κηρύσσων.) *.

*Πάφος*, ου, ἡ, *Paphus*, urbs Cypri, insulae, celeberrima, portu instructa, terrae motu concussa, sed ab Augusto instaurata. Act. 13, 6. 13. (Dicitur *Πάφος νέα*, ut distinguatur ab urbe *Πάφος παλαιά* [a qua stadiis LX distabat], cultu Veneris, quae ad eam e spuma maris nata dicitur primum concha adpulisse, celeberrima.) *.

*Παχύνω*, f. υνῶ, (a παχύς, pinguis, crassus; ut Latinor. pinguis: tardus, hebes, stupidus), 1) pinguefacio; — 2) metaph. *stupidum facio*; ἐπαχύνθη ἡ καρδία, stupida facta est mens, Matth. 13, 15. Act. 28, 27. e Ies. 6, 10. deprompta, ubi in hebr. est הַשְׁמֵן לֵב. vid. etiam Deut. 32, 15. Ps. 119, 70. ubi LXX ἐτυρώθη ὡς γάλα ἡ καρδία αὐτῶν (Philostr. vit. Apollon. 1, 8. νοῦν παχύνειν. Herodian. 2, 9. 15.) *.

*Πέδη*, ης, ἡ, vinculum, quo pedes constringuntur,

*compes, pedica;* Marc. 5, 4. Luc. 8, 29. — LXX pro נְחֻשְׁתַּיִם 2 Sam. 3, 34. 2 Reg. 24, 37. 2 Chron. 33, 11. semel pro כֶּבֶל Ps. 105, 18. Sir. 6, 26. 31. 21, 21. *.

Πεδινός, ή, όν, (a πέδον, solum, terra) *planus, campestris,* Luc. 6, 17. (LXX pro מִישֹׁר Deut. 4, 43. 2 Chron. 26, 10. Ier. 48, 8. et שְׁפֵלָה Ios. 9, 1. 11, 16. 2 Chron. 1, 15. 9, 27. 1 Macc. 3, 40. Ioseph. ant. 5, 1. 18.) *.

Πεζεύω, f. εύσω, (a πεζός, qui pedibus iter facit) iter *facio pedibus,* sive (si naviganti opponitur) *terra.* Act. 20, 13. (Xenoph. anab. 5, 5. 4. Polyb. 16, 29. 11. 10, 48. 6.) cf. etiam seq. Πεζῇ. *.

Πεζῇ, (propr. dativ. a πεζός, qui pedibus s. terra iter facit, Ioseph. bell. 3, 1. 3. περάσας δὲ αὐτὸς τὸν Ἑλλήσποντον, πεζὸς εἰς Συρίαν ἀφικνεῖται.) adverb. *pedestri itinere,* Marc. 6, 33. (LXX בְּרַגְלֵי 2 Sam. 15, 17.) — *pedestri* i. e. *terrestri itinere* si opponitur navigationi, Matth. 14, 13. (Ioseph. bell. 4, 11. 5. Xenoph. Cyrop. 4, 3. 22.) *.

Πειθαρχέω, ῶ, f. ήσω, (πείθω et ἀρχή) *obtempero;* proprie de obedientia subditi erga magistratum, ut Tit. 3, 1. (Xenoph. Cyrop. 8, 1. 3.) — τῷ θεῷ, Act. 5, 29. 32. (τῷ νόμῳ, 3 Esdr. 8, 96. Sir. 30, 28. Ioseph. c. Apion. 2, 41. πειθαρχεῖν τοῖς νόμοις. Idem ant. 6, 7. 2. τὴν πειθαρχίαν τὴν πρὸς τὸν θεόν.) — de eo, qui consilio dato obtemperat, Act. 27, 21. (Polyb. 3, 4. 3.) *.

Πειθός, ή, όν, (a πείθω), *ad persuadendum aptus;* ἅπαξ λεγόμενον N. T., quod non nisi 1 Cor. 2, 4. legitur et ex loquendi ratione vulgari contractum esse videtur ex πείθανος, s. πίθανος, quod idem significat. ἐν πειθοῖς [codd. ἐν πειθοῖ, vid. Πειθώ] σοφίας λόγοις, oratione sophistarum ad persuadendum apta.

Πειθώ, όος, contr. οῦς, ἡ, (a πείθω) suada; — *oratio ad persuadendum apta;* codd. 1 Cor. 2, 4. ex emendatione. Ioseph. c. Apion. 1, 31. Vid. Πειθός.

Πείθω, f. είσω, aor. 1. ἔπεισα, perf. 2. πέποιθα, perf. pass. πέπεισμαι, aor. ἐπείσθην, fut. 1. πεισθήσομαι, LXX maxime pro בָּטַח, etiam pro חָסָה, — propr. dictis, vel etiam factis efficio, ut aliquis sibi persuaderi patiatur, ut fidem habeat, morem mihi gerat. — Igitur I) *activum* sequente accusativo personae: 1) *persuadeo alicui aliquid,* i. e. a) persuadeo alicui de rei veritate, *convinco, fidem facio,* überzeugen; Act. 18, 4. ἔπειθε Ἰουδαίους. 19, 8. πείθων (αὐτοὺς) τὰ περὶ τῆς βασιλείας. ib. 28, 23. c. 19, 26. πείσας μετέστησεν. 1 Io. 3, 19. πείσομεν τὰς καρδίας ἡμῶν, nobis persuadeamus, certi simus. (Sap. 16, 8.) — Ita etiam multi Matth. 28, 14. πείσομεν αὐτόν, eum convincemus de famae sparsae veritate. Alii: eum flectemus, conciliabimus. Alii intelligendum putant ἀργυρίῳ, ut sit: *corrumpo,* cf. 2 Macc. 10, 20. ἐπεί-

σθησαν ἀργυρίῳ ib. 4, 45. Col. 11, 14. (Ioseph. ant. 14, 11. 4. πείσας ἀργυρίῳ τὸν οἰνοχόον. ib. 11, 16. 4. Ἡρώδης πολλοῖς χρήμασι πείθει τὸν Ἀντόνιον.) — b) *permoveo* aliquem ut aliquid faciat, eum *flecto*, *induco*, *bewegen*, *überreden*, Matth. 27, 70. ἔπεισαν τοὺς ὄχλους, ἵνα. Act. 13, 43. ἔπειθον αὐτοὺς προςμένειν. c. 26, 28. (1 Sam. 24, 8. Iudith. 12, 10. πεῖσον τὴν γυναῖκα τοῦ ἐλθεῖν. 2 Macc. 7, 26. Sic πεῖσαι τὸν θεόν, Deum flectere, Ioseph. ant. 4, 6. 5. 26. 6, 5. 6. et 8, 10. 3. Id. de bell. 5, 13. 1. πείθει τὸν δῆμον.) — 2) ex adiuncto: *concilio mihi alicuius favorem*, *studeo ei placere*, *illum mihi propensum facio*; Act. 12, 20. πείσαντες τὸν Βλάστον, Blasto sibi conciliato. 2 Cor. 5, 11. ἀνθρώπους πείθομεν, hominibus placere quidem studeo, sed ita ut Deum, cuius iudicium mihi subeundum est, reverear. Gal. 1, 10. cf. *Loesner.* obss. p. 68. *Kypkii* obss. I, p. 147. II, p. 64.

II) Passivum et medium: 1) *persuadeor*, *persuaderi mihi patior*, Luc. 16, 31. Act. 17, 4. 21, 14. 26, 26. [Hebr. 11, 13.] (Ioseph. ant. 8, 6. 5.) — πέπεισμαι, *persuasum mihi est*, *persuasum* habeo, seq. ὅτι. Rom. 8, 28. 14, 14. 15, 14. 2 Tim. 1, 5. 12. seq. accusativo. Hebr. 6, 9. (2 Macc. 9, 27.) πεπεισμένος, Luc. 20, 6. — 2) sequente dativo vel rei vel personae: *fidem habeo*, *credo*, et ex adiuncto: *morem gero*, *obedio*; Act. 27, 11. 5, 36. 37. 40. 23, 21. 28, 24. Rom. 2, 8. Gal. [3, 1.] 5, 7. Hebr. 13, 17. (Prov. 26, 25. ἐάν σου δέηται ὁ ἐχθρὸς, μὴ πεισθῇς, hebr. תַּאֲמֶן.) — Iac. 3, 3. πρὸς τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς (equos) ἡμῖν, ut nobis pareant.

III) Perf. 2. πέποιθα, *persuasus sum*, *persuasum habeo*, *certus sum*, Rom. 2, 19. 2 Cor. 10, 7. Phil. 1, 6. πεποιθὼς αὐτὸ τοῦτο, firmiter persuasum habeo hoc ipsum. ib. 22, 25. πεποιθὼς οἶδα, certus scio, Hebr. 13, 18. — persuasus sum de aliquo i. e. *confido*, apud profanos seq. dativo, apud nostros sequente a) ἐπί τινα, Matth. 27, 43. 2 Cor. 2, 3. 2 Thess. 3, 4. (Ps. 118, 8. 125, 1. 2 Reg. 18, 21. 22.) — b) ἐπί τινι, Marc. 10, 24. Luc. 11, 22. 18, 9. 2 Cor. 1, 9. Hebr. 2, 13. (Deut. 28, 52. Iudic. 18, 27. 2 Reg. 19, 10. Iob. 6, 20.) — c) ἔν τινι, Gal. 5, 10. Phil. 2, 24. 3, 3. 4. (Iudic. 9, 15. 2 Macc. 10, 34.) — d) τινί, absque praepositione, Philem. v. 21. Phil. 1, 14. πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου, confisi, i. e. animo confirmati exemplo meo (ermuthigt, getrost, ut πέποιθε Prov. 28, 1. 3, 23. Sir. 4, 15.) (Cum dativo etiam 2 Reg. 18, 20. Iob. 31, 24. 2 Macc. 8, 18. Sir. 14, 2.) *.

*Πεινάω*, ῶ, f. άσω, Apoc. 7, 16. dorice pro attico et ionico πεινήσω, aor. 1. ἐπείνασα, inf. praes. πεινᾶν (Phil. 4, 12.) ex macedonica dialecto pro πεινῆν, (vid. *Lobeck.* ad Phryn. p. 61.) (a πεῖνα, ἡ, fames) LXX pro רָעֵב — intransitive, 1) *famem sentio*, *esurio*, Matth. 4, 2. 12, 1. 3. 18.

Marc. 2, 25. 11, 12. Luc. 4, 2. 6, 3. 1 Cor. 11, 34. Apoc. 7, 16. (Gen. 41, 56. 2 Sam. 17, 29. Prov. 25, 22.) — causa pro effectu: *alimentis necessariis destituor*, Matth. 25, 35. 37. 42. 44. Rom. 12, 20. 1 Cor. 4, 11. 11, 21. Phil. 4, 1. Prov. 19, 15. — 2) species pro genere; *inops*, *bonis destitutus*, *afflictus sum*, Luc. 1, 53. 6, 21. 25. (LXX Ps. 107, 9. — pro יָעֵף, Ies. 41, 29. רָעֵב. Ier. 31, 12. 25. Sir. 4, 2. ψυχὴν πεινῶσαν — καὶ ἄνδρα ἐν ἀπορίᾳ αὐτοῦ.) — Metaphor. *destitutus sum bonis spiritualibus*, *alimento animi*, Io. 6, 35. coll. Sir. 24, 23. — Metaphorice — 3) transitive accipitur pro *vehementer appeto*, Matth. 5, 6. (Sir. 24, 3., ubi σοφία dicit: οἱ ἐσθίοντές με ἔτι πεινάσουσι, amplius appetent. — Profanis ita dicitur maxime cum genitivo rei, ut πεινάσας χρημάτων, Xenoph. Cyrop. 8, 3. 16. πεινῶσι μὲν τοῦ ἐπαίνου. Ioseph. bell. 1, 20. διψήσας τοὐμὸν αἷμα.) *.

*Πεῖρα*, ας, ἡ, (a πειράω) *periculum* rei faciendae, *der Versuch*; — in N. T. πεῖραν λάμβάνειν τινός, i. e. a) *periculum rei facere*, Hebr. 11, 29. Deut. 28, 56. ubi נִסָּה. Aelian. V. H. 12, 22. Ioseph. bell. 8, 6. 5. ant. 4, 5. 3.) — b) πεῖραν λαμβάνειν μαστίγων, *experiri*, Hebr. 11, 36. (Ioseph. ant. 2, 5. 1. πεῖραν τῆς προνοίας ἐλάμβανεν.) *.

*Πειράζω*, f. άσω, (a πεῖρα) — LXX pro נִסָּה — 1) *periculum facio*, *tento*, i. e. a) *conor*, Act. 16, 7. ἐπείραζον εἰς Βιθυνίαν πορεύεσθαι. ib. 24, 6. 2 Macc. 2, 24. Ioseph. bell. 1, 8. 4. — b) πειράζω τινά, *tento aliquem*, auf die Probe stellen; α) in bonam partem, Matth. 22, 35. Io. 6, 6. — *exploro*, video qualis sit aliquis, Matth. 16, 1. Marc. 8, 11. ἑαυτόν, 2 Cor. 13, 5. Apoc. 2, 2. ἐπείρασας τοὺς λέγοντας ἑαυτοὺς εἶναι ἀποστόλους. (Ps. 26, 2. Ps. 17, 4. pro צָרַף. Ioseph. bell. 1, 10. 4. αὐτὸν πειράσουσιν δεσπότην.) — β) in malam partem, Matth. 19, 3. 22, 18. Marc. 10, 2. 12, 15. 11, 16. 20, 23. Io. 8, 6. — ex adiuncto: *ad peccatum sollicito*, Gal. 6, 1. Iac. 1, 13. 14. Apoc. 2, 10. — de diaboli sollicitationibus Matth. 4, 1. 3. Marc. 1, 13. Luc. 4, 2. 1 Cor. 7, 5. 1 Thess. 3, 5. — 2) ex hebraismo a) Deus dicitur πειράζειν τοὺς ἀνθρώπους, *tentare*, *explorare*, si, quo eorum fidem et obsequium exploret, mala iis immittit, 1 Cor. 10, 13. Hebr. 11, 17. (Gen. 22, 1. Exod. 20, 20. Deut. 8, 2. 13, 3. Sap. 3, 5.) — Hinc — b) ex adiuncto est: *mala infligo*, Apoc. 3, 10. in passivo: *mala experior*, Hebr. 2, 18. 4, 15. 11, 37. (Sap. 11, 10. 12, 26. Ioseph. ant. 9, 13. 1. πολλῶν ἐπειράθητε κακῶν.) — c) homines dicuntur πειράζειν, tentare Deum, s. eius spiritum, si diffisi eius potentiae, iustitiae, benignitati ab obedientia ei debita desciscunt ad inobedientiam, quare etiam interdum notio diffidentiae vel defectus praevalere videtur; Act. 5, 9. 15, 10. 1 Cor. 10, 9. Hebr. 3, 9. (Exod. 17, 2. 7. Num. 14, 22. Ps. 78, 46. 62. 106,

15. Sap. 1, 2. εὑρίσκεται (ὁ Θεὸς) τοῖς μὴ πειράζουσιν αὐτὸν, ἐμφανίζεται δὲ τοῖς μὴ ἀπιστοῦσιν αὐτῷ.) *.

Πειρασμός, οῦ, ὁ, (a πειράζω, perf. πεπείρασμαι) LXX pro מַסָּה, — 1) periculum rei faciendae (Deut. 4, 34.) — *exploratio*, 1 Petr. 4, 12. (Sir. 27, 5. 7. 44, 20. 1 Macc. 2, 25.) — *sollicitatio ad mala*, Luc. 4, 13. 1 Tim. 6, 9. — 2) ex hebraismo: a) tentatio a Deo profecta, i. e. *fata adversa*, aerumnae, quae incitamenta esse possunt ad peccatum, quibus Deus fidem et obedientiam hominum explorat, Matth. 6, 13. 26, 41. Marc. 14, 38. Luc. 8, 13. 11, 4. 22, 40. 46. 1 Cor. 10, 13. Iac. 1, 2. 12. 1 Petr. 1, 6. (Sir. 2, 1. ubi πειρασμός versu 2 per καιρὸν ἐπαγωγῆς explicatur.) — Hinc πειρασμός s. πειρασμοί *aerumnae*, *calamitates*, Luc. 22, 28. Act. 20, 19. Gal. 4, 14. 2 Petr. 2, 9. Apoc. 3, 10. (Deut. 7, 19. 29, 3. Sir. 36, 1.) — b) tentatio ab hominibus Deo facta, i. e. exploratio potentiae et iustitiae divinae per inobedientiam hominum facta, Hebr. 3, 8. (Deut. 6, 16. 9, 22. Ps. 95, 9.) Vid. Πειράζω. *.

Πειράω, f. άσω, *tento*, *conor*, *periculum facio*; — in medio: idem, seq. infinitivo, Act. 9, 26. ἐπειρᾶτο κολλᾶσθαι. c. 26, 21. ἐπειρῶντο διαχειρίσασθαι. (1 Macc. 12, 10. 2 Macc. 10, 12. 3 Macc. 1, 25. 2, 32. Ioseph. c. Apion. 2, 39. μιμεῖσθαι πειρῶνται. ant. 2, 3. 1. ἐπειρᾶτο κατέχειν.) Hesych. ἐπειρῶντο· ἐσπούδαζον, ἐβούλοντο.

Πεισμονή, ῆς, ἡ, (a πείθω, perf. pass. πέπεισμαι) quod praeter Gal. 5, 8. non nisi apud Eustath. ad Iliad. α', p. 21. 46. β', p. 758., 22. et Odyss. χ', p. 785, 22. legitur, non differt a πεῖσμα, quod est: *fides*, *fiducia*, *persuasio*. Alii autem Gal. l. l. de *sedulitate* et *calliditate in persuadendo* accipiunt et referunt ad doctores ipsos: alii ad *fidem* s. *persuasionem* in Galatis per falsos doctores effectam.

Πέλαγος, εος, contr. ους, τό, *mare altum*, terra non circumdatum, quare differt a θάλασσα, quod de mari littori proximo, in portu, et de maribus terra inclusis dicitur, (Aristot. probl. sect. 23. quaest. 3. ἐν τῷ λιμένι ὀλίγη ἐστὶν ἡ θάλασσα, ἐν δὲ τῷ πελάγει βαθεῖα.) Hinc τὸ πέλαγος τῆς θαλάσσης, mare altum i. e. profundum, Matth. 18, 6. ut etiam legitur, Apoll. Rhod. 2, 608. 3, 349. Diod. Sic. 4, 77. coll. Ioseph. c. Apion. 1, 34. τοὺς λεπροὺς — ἵνα καθῶσιν εἰς τὸ πέλαγος. Idem ant. 2, 15. 5. Diod. Sic. 4, 77. Hesych. πέλαγος· μέγεθος, πλῆθος, βυθός, πλάτος θαλάσσης. — Dicitur etiam de partibus maris alti, Act. 27, 5. τὸ πέλαγος κατὰ τὴν Κιλικίαν. (2 Macc. 5, 21. Xenoph. Cyrop. 6, 1. 16. Philo de opif. p. 13. ἄλλα [piscium genera] ἐν ἄλλοις πελάγεσιν. Ioseph. ant. 2, 16. 5. τὸ παμφύλιον πέλαγος.)

Πελεκίζω, f. ίσω, (a πελεκύς, securis, bipennis) *securi percutio*; semel, Apoc. 20, 4. ψυχαὶ τῶν πεπελεκισμένων, se-

curi percussi, i. e. supplicium passi. (Origen. exhortat. ad martyr. 30. Ioseph. ant. 20, 5. 4. τὸν ἐνυβρίσαντα τοῖς νόμοις στρατιώτην πελεκίσας, ἔπαυσε τὴν στάσιν. Polyb. 1, 17. 12. et 11, 30. 2. μαστιγώσαντες ἅπαντας κατὰ τὸ παρ' αὐτοῖς ἔθος ἐπελέκισαν.)

*Πέμπτος*, η, ον, *quintus*, Apoc. 6, 9. 9, 1. 16, 10. 21, 20.

*Πέμπω*, f. ψω, LXX pro שָׁלַח, *mitto*, i. e. a) *ablego, mitto*, Matth. 11, 2. Luc. 16, 24. 27. Io. 1, 22. et passim. — πέμπειν εἰς, in locum, Matth. 2, 8. Marc. 5, 12. Luc. 15, 15. Act. 10, 5. — πρός τινα, ad aliquem, Luc. 4, 26. 7, 6. 19. Act. 10, 33. 15, 25. (Esdr. 5, 17.) — Matth. 14, 10. πέμψας ἀπεκεφ. pro πέμψας τινὰ, ὃς ἀπεκ. (Gen. 22, 42. πέμψασα ἐκάλεσε. Ioseph. ant. 7, 7. 3. πέμψας δὲ, τὴν ἀμνάδα τοῦ πένητος ἀπέσπασε. ib. 7, 14. 6. καὶ πέμψας, αὐτὸν ἀνίστησιν ἀπὸ τῆς ἱκεσίας, misit aliquem, qui eum etc.) — οἱ πεμφθέντες, legati, Luc. 7, 10. — πεμπόμενοι, ablegati, vicarii, 1 Petr. 2, 14. — Doctores, Dei auctoritate docentes, et legati Dei dicuntur mitti a Deo, ita Ioannes bapt. Io. 1, 33. — Iesus a Deo, Io. 4, 34. 5, 23. 24. 30. 37. 6, 38—44. 7, 18. 28. 33. 8, 16. 18. 26. 29. 9, 4. 12, 44. 45. 49. 13, 16. 20 sq. 14, 24. 26. 15, 21. 16, 5. Rom. 8, 3. — spiritus s. Io. 14, 26. 15, 26. 16, 17. — Apostoli a Iesu, Io. 20, 21. — πέμπειν τινί τι, 1 Cor. 4, 17. Phil. 2, 19. Apoc. 11, 10. (1 Macc. 13, 17.) — b) *immitto, evenire iubeo*, de Deo, hominibus fata evenire iubente, 2 Thess. 2, 11. πέμψει αὐτοῖς ὁ θεὸς ἐνέργειαν πλάνης. (Sap. 12, 25. τὴν κρίσιν εἰς ἐμπαιγμὸν ἔπεμψας. — Ita ἀποστέλλειν, Ps. 57, 3. Ps. 110, 8. 144, 16.) — Apoc. 14, 15. 18. πέμψον τὸ δρέπανον, immitte falcem. Vid. Δρέπανον. (de legibus: Ios. ant. 7, 15. 10. νόμους, οὓς ὁ θεὸς διὰ Μωϋσέως κατέπεμψεν ἡμῖν.)

*Πένης*, ητος, ὁ, ἡ, i. e. ὁ ἐκ πόνου καὶ ἐνεργείας τὸ ζῆν ἔχων, ut explicat Etymol. M., qui laborando victum quaerit, *egenus, pauper*, 2 Cor. 9, 9. — LXX pro אֶבְיוֹן Exod. 23, 6. Ps. 112, 8. Ezech. 18, 12. etiam pro דַּל, Ezech. 23, 3. 1 Sam. 2, 8. Prov. 14, 33. עָנִי Deut. 25, 11. רָשׁ 2 Sam. 12, 1—4. *.

*Πενθερά*, ᾶς, ἡ, *socrus*, mater uxoris, (socrus, mater mariti dicitur ἑκυρά) Matth. 8, 14. 10, 35. Marc. 1, 30. Luc. 4, 38. 12, 53. — LXX pro חָמוֹת, Ruth. 1, 14. 2, 11. 18. 19. 3, 1. 6. 16. 17. *.

*Πενθερός*, οῦ, ὁ, *socer*, uxoris pater, Io. 18, 13. — LXX pro חָם Gen. 38, 13. 25. 1 Sam. 4, 20. 22. חֹתֵן Exod. 3, 1. 4, 18. 28, 1—8. Tob. 10, 7. 10. *.

*Πενθέω*, ῶ, f. ήσω, LXX pro אָבַל — (a πένθος) *lugeo, doleo*; a) universe, πενθεῖν καὶ κλαίειν, Marc. 16, 10. Luc. 6, 25. Iac. 4, 9. Apoc. 18, 11. 15, 19. (2 Sam. 19, 1. Neh. 8, 11.) — b) de luctu ex Iudaeorum more externo, qui

cernebatur in ieiuniis, vestium dilaceratione, lamentationibus etc. Matth. 9, 15. (2 Sam. 14, 2. Neh. 1, 4.) — Quum idem luctus externus quoddam signum internae tristitiae et quasi sacrificium voluntarium Deo oblatum esset eorum, qui poenitentiam agebant propter peccata, Deumque studebant placare (vid. *Μετανοέω* et *Μετάνοια*), πενθεῖν nostris etiam est: *poenitentiam agere cum luctu*; et ita Matth. 5, 4. οἱ πενθοῦντες i. q. οἱ μετανοοῦντες (alii: afflicti, vexati); et 1 Cor. 5, 2. οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, cur non potius luctum publicum, quo Deum placare studeatis, facitis. (Sir. 51, 19. τὰ ἀγνοήματα αὐτῆς ἐπένθησα.) — c) πενθεῖν τινα, *ob aliquem lugere*, 2 Cor. 12, 21. πενθήσω πολλούς, lugendum mihi est propter multos. (Ita seq. accusativo personae Gen. 37, 37. 50, 3. Ier. 16, 4. Ezech. 31, 15. 1 Macc. 12, 52. 13, 26. In aliis locis LXX interpretum sequitur ἐπί.) *.

*Πένθος*, εος, ους, τό, LXX pro אֵבֶל, *luctus*, *moeror*, Iac. 4, 9. (Iob. 30, 31.) Apoc. 21, 4. — Gen. 27, 41. Deut. 34, 8. Esth. 4, 3. — causa luctus: *calamitas, malum*, Apoc. 18, 7. 8. (Sap. 19, 3. ἔτι γὰρ ἐν χερσὶν ἔχοντες τὰ πένθη, coll. Sir. 26, 6.) *.

*Πενιχρός*, ά, όν, (a πένομαι, laborando victum quaero, inops sum) i. q. πένης, *inops*, *egenus*; Luc. 21, 2. — LXX pro דַּל Prov. 29, 7. עָנִי Exod. 22, 25. (Polyb. 6, 21. 7. Demosth. 4, 22. 19.) *.

*Πεντάκις*, *quinquies*, 2 Cor. 11, 24. (2 Reg. 13, 19.)

*Πεντακισχίλιοι*, αι, α, *quinquies mille*, *quinque millia*; Matth. 14, 21. 16, 9. Marc. 6, 44. 8, 19. Luc. 9, 14. Io. 6, 10. (1 Reg. 4, 32. 1 Chron. 29, 7. 2 Chron. 35, 9. Esdr. 1, 11.)

*Πεντακόσιοι*, αι, α, *quingenti*, Luc. 7, 41. 1 Cor. 15, 6. — (Gen. 5, 30. 33. Exod. 30, 23 sq. Num. 1, 21. 33. Ezech. 42, 16.)

*Πέντε*, οἱ, αἱ, τά, *quinque*; Matth. 14, 17. 19. 25, 2. 15. Luc, 12, 52. 16, 28. 19, 19. Io. 4, 18. et passim. (Gen. 18, 28. Exod. 22, 1. 26, 3.) — πέντε, ut profanis τρεῖς, et in nostro sermone *zehen*, pro *numero exiguo*, 1 Cor. 14, 19. πέντε λόγους, nostri dixissent: *zehen Worte*. Apoc. 9, 5. 10.

*Πεντεκαιδέκατος*, η, ον, *decimus quintus*, Luc. 3, 1. (Num. 28, 17. 2 Reg. 14, 23. Esth. 9, 9.)

*Πεντήκοντα*, οἱ, αἱ, τά, *quinquaginta*, Luc. 7, 41. 16, 6. Io. 8, 57. 21, 11. Act. 13, 20. (Gen. 6, 15. 7, 24.) — ἀνὰ πεντήκοντα, *quinquageni*, Marc. 6, 40. Luc. 9, 14.

*Πεντηκοστός*, ή, όν, *quinquagesimus*, Lev. 25, 10. 11. 2 Reg. 15, 23. 27. — ἡ πεντηκοστή intell. ἡμέρα vel ἑορτή, *pentecoste*, festum Iudaeorum, quod celebratur hebdomade septima s. post dies quadraginta novem, quinquagesima die post pascha, inter cuius solennitatem offerebantur Deo panes

e farina triticea, et duo agni, quibus vescebantur sacerdotes, simul vero etiam immolabantur in holocaustum vituli tres, arietes duo, et agni quatuordecim, duo autem hirci pro peccatis. Ita Ioseph. ant. 3, 10. 6. coll. Lev. 23, 15 sq. Num. 28, 26 sq. Deut. 16, 9 sq., e quo posteriori loco intelligitur, hunc diem celebrari in memoriam liberationis Israelitarum e conditione servili in Aegypto. Magnum ad festum pentecostes confluxisse Iudaeorum numerum Hierosolymis, testatur Ioseph. ant. 14, 13. 4. bell. 2, 3. 1. — In V. T. dicitur חַג שָׁבֻעוֹת, festum septimanarum, apud Rabbinos עֲצֶרֶת, s. עצרתא (Ioseph. ant. 3, 10. 6. τῇ πεντεκοστῇ, ἣν Ἑβραῖοι Ἀσαρθὰ καλοῦσι, σημαίνει δὲ τοῦτο πεντεκοστήν), et quia simul erat messis coepta חַג הַקָּצִיר, festum messis, et a primitiis frugum, quae offerebantur יוֹם הַבִּכּוּרִים, Num. 28, 26. Iudaeis graece loquentibus dicebatur πεντεκοστή (Tob. 2, 1. 2 Macc. 12, 32. Ioseph. ant. 14, 13. 4. 17, 10. 2.) et nomen habuit ab eo, quod quinquagesima post pascha die celebrabatur. (Ioseph. bell. 2, 3. 1. πεντεκοστῆς· οὕτω καλοῦσι τινὰ ἑορτὴν Ἰουδαῖοι παρ᾽ ἑπτὰ γινομένην ἑβδομάδας, κατὰ τὸν ἀριθμὸν ἡμερῶν προςηγορίαν ἔχουσαν.) — Commemoratur in N. T. Act. 2, 1. 20, 16. 1 Cor. 16, 18.

*Πεποίθησις*, εως, ἡ, (a πείθω, perf. 2. πέποιθα) *fiducia*, *animus*; in scriptis Pauli 2 Cor. 1, 15. 3, 4. 8, 22. 10, 2. Eph. 3, 12. Phil. 3, 4. — LXX pro בִּטָּחוֹן 2 Reg. 18, 20. Aquila et Theod. pro בֶּטַח Hos. 2, 18. Ioseph. ant. 1, 3. 1. διὰ τὴν ἐπὶ τῇ δυνάμει πεποίθησιν. ib. 3, 2. 2. ὧν ἐκ πεποιθήσεως πολεμοῦσι. ant. 10, 1. 4. Sext. Empir. Pyrrh. 3, 24. (Legitur tantum apud seriores scriptores.) *.

*Πέρ*, particula enclitica, (cum περί cognata) cuius vis est, ut indicet, vocabulum, cui addita legitur, pleno sensu esse accipiendum. Respondet nostro: immer, immerhin, ganz, wenigstens, et Latinor. *cunque*, *circiter*, *omnino*, *certe*. Vide Ἐάνπερ, Εἴπερ, Ἐπείπερ, Ἐπειδήπερ, Ἥπερ, Καθάπερ, Καίπερ, Ὅςπερ, Ὥςπερ.

*Πέραν*, *ultra*, *trans*; de loco relative est accipiendum, ut nostrum jenseits, ratione loci, quem loquens obtinet. Est proprie adverbium, sed praepositionis naturam induit, diciturque cum genitivo loci, Matth. 4, 15. πέραν τοῦ Ἰορδάνου. 19, 1. Marc. 3, 8. Io. 1, 28. 3, 26. 6, 1. 17. 22. 25. 10, 40. 18, 1. — LXX pro עֵבֶר, Gen. 50, 10. Num. 21, 13. Ios. 24, 4. — τὸ πέραν, *pars ulterior*, *terra*, *littus ulterius*, Matth. 8, 18. 28. 14, 22. 16, 5. Marc. 4, 35. 5, 1. 21. 6, 45. 8, 13. 10, 1. Luc. 8, 22. (Ios. 24, 3. 14. 15. Iudic. 5, 17. 7, 25. Ier. 25, 22.) *.

*Πέρας*, ατος, τό, (a πέρα, ultra) — LXX pro אֶפֶס, — קֵץ, *finis*, i. e. a) de loco: *extremitas*, *terminus*; Rom. 10, 10. τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης, orbis extremitates i. e. terrae

remotissimae. (Ps. 19, 4. 48, 9.) — ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς, e terra valde remota, Luc. 11, 31. 12, 42. — b) de iis quae fiunt, eveniunt: *finis*, Hebr. 6, 16. ἀντιλογίας πέρας. (Nah. 3 9. πέρας τῆς ψυχῆς σου. Sap. 18, 21. Ioseph. bell. 7, 5. 6 πέρας τῶν κακῶν. Id. ant. 7, 15. 9. καλὸν ταῦτα ἕξει πέρας Demosth. 258, 19. πέρας τοῦ βίου.) *.

*Πέργαμος*, ου, ἡ, *Pergamus* s. *Pergamum*, urbs Mysiae maioris in Asia minore, regia Attalorum et Eumenis magna bibliotheca regia ornata, templo Aesculapii celebris, Galeni patria, quam Selinus, fluvius, interfluebat, Cetius praeterfluebat. (Strabo 13. Plin. 5, 30. 13, 11. Tacit. annal 3, 63. Ioseph. bell. 1, 21. 11.) — Apoc. 1, 11. 2, 12. *.

*Πέργη*, ης, ἡ, *Perge* s. *Perga*, urbs nobilissima Pamphiliae, ad Cestrum flumen sita, sexaginta stadiis a mari, in cuius vicinia in editiore loco erat Dianae templum, ad quod singulis annis sacer erat conventus. (Strab. Geogr. 1, 25. Pomp. Mel. 1, 14. Liv. 38, 37.) Act. 13, 13. 14. et 14, 25. *.

*Περί*, praepositio, quae respondet nostro *um*, LXX pro hebr. עַל, עַל־דְּבַר, etiam אֶל et עַל־אוֹדוֹת. Indicat universe, rem aliquam ad aliam arctissime pertinere vel ratione loci, vel argumenti, vel causae, *Nähe*; *Umgebung*, *innige Beziehung*, *Zubehör*;

I) Cum *genitivo* indicat: *illud, de quo* aliquid dicitur, agitur, cuius *causa* aliquid est vel fit, respondetque Latinor. *de*, *causa*, *quod attinet ad*, et, si utilitas spectatur: *in commodum*, *pro*. Ita in N. T. locutiones: περί τινος λαλεῖν, λέγειν, Matth. 11, 7. Luc. 2, 17. 33. 3, 15. Io. 1, 30. 1 Io. 5, 16. — μαρτυρεῖν, Io. 1, 7. 8. Act. 22, 18. — γράφειν, Matth. 11, 10. Marc. 14, 21. 1 Cor. 7, 1. — προφητεύειν, Marc. 7, 6. Act. 1, 6. 7, 52. Rom. 1, 3. 1 Petr. 1, 10. — διηγεῖσθαι, ἀναγγέλλειν et similia, Marc. 5, 16. Luc. 1, 1. 4, 14. 5, 15. 2, 17. Io. 16, 25. Act. 1, 1. Rom. 15, 21. Hebr. 11, 32. (Gen. 36, 32.) — ἀκούειν, Marc. 5, 27. Act. 9, 13. — ἐξετάζειν, ἐπερωτάω, ζητέω et similia, Matth. 2, 8. Marc. 10, 10. Luc. 4, 38. 9, 45. Io. 18, 19. Act. 23, 20. 1 Petr. 1, 10. Io. 3, 25. 16, 19. Act. 18, 15. 19, 39. — γινώσκω, εἶδον, Marc. 13, 32. Matth. 24, 36. Io. 7, 17. Act. 26, 26. 28, 22. 15, 6. 24, 8. — ἐντέλλεσθαι, Matth. 4, 6. Luc. 4, 10. 37. Act. 21, 25. Col. 4, 10. Hebr. 11, 22. — μεριμνάω, Matth. 6, 28. Hebr. 11, 40. — μέλει, Matth. 22, 16. Io. 10, 13. 1 Petr. 5, 7. — λόγον διδόναι, Matth. 12, 36. Act. 20, 40. Rom. 14, 12. — ἀπολογία περί τινος, Act. 25, 16. 1 Petr. 3, 15. — ἐλέγχω, Luc. 3, 19. Io. 8, 46. 16, 8—11. Iud. v. 15. (Gen. 21, 25.) — εὐχαριστεῖν, Luc. 19, 37. 1 Cor. 1, 4. 1 Thess. 1, 2. — Porro cum verbis precandi, Luc. 22, 32. Io. 16, 26. 17, 9. 20. Act. 8, 15. Eph. 6, 18. Col. 1, 3. 4, 3. Hebr. 13, 18. (Gen. 25, 21. Exod. 8, 12. 4 Macc. 4, 11. 15.) — cum verbis expiandi, offerendi

sacrificia, Marc. 1, 44. Luc. 2, 27. 5, 14. Hebr. 5, 3. 10, 6. καὶ (προςφορὰν) περὶ ἁμαρτίας ib. v. 8. 10, 18. 26. 13, 11. (Lev. 5, 5. 6. 7 sqq. ubi עַל) 1 Petr. 3, 18. περὶ ἁμαρτίας ἔπαθε. 1 Io. 2, 2. 4, 10. ἱλασμὸς περὶ ἁμαρτίας. (Lev. 1, 4. 9, 10. 13. Sir. 16, 7.) Marc. 14, 24. αἷμα τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον. — cum verbis accusandi, iudicandi, Act. 19, 40. 23, 6. 29. 24, 13. 21. 25, 9. 20. 26, 2. 7. 1 Thess. 4, 6. coll. Luc. 11, 53. Io. 10, 33. — gratias agendi, Luc. 19, 37. 1 Cor. 1, 4. 1 Thess. 1, 2. — Vid. etiam Matth. 22, 42. Io. 11, 13. Rom. 15, 14. Hebr. 6, 9. — Luc. 24, 4. Act. 5, 24. Io. 9, 18. — 1 Tim. 1, 7. Tit. 3, 8. — Marc. 12, 26. — Luc. 1, 4. Act. 21, 21. 1 Thess. 3, 2. 2 Petr. 1, 12. — Luc. 2, 18. — Io. 19, 24. — 2 Cor. 10, 8. 1 Cor. 7, 37. Act. 10, 19. — Matth. 9, 36. 20, 24. Io. 6, 41. 7, 12. 3 Io. v. 2. Col. 2, 1. (2 Macc. 13, 14.) — *propter*, Io. 11, 19. 15, 22. Act. 15, 2. 25, 15. 24. Rom. 8, 3. — ad initium sermonis: *quod attinet ad*, in scriptis Pauli, 1 Cor. 7, 25. 8, 1. 4. 12, 1. 16, 1. 12. 2 Cor. 9, 1. 1 Thess. 4, 9. 13. 5, 1. — — Τὰ περί τινος, *quae de aliquo s. de aliqua re dici, narrari possunt, quae ad aliquem spectant, fata eius, conditio s. res eius*, Luc. 22, 37. 24, 19. 27. Act. 1, 3. 8, 12. 19, 8. 23, 11. 18, 25. 28, 15. 23. 31. 24, 22. Eph. 6, 22. Phil. 1, 27. 2, 19. 20. 23. Col. 4, 8. — sensu forensi: *causa* alicuius, Act. 23, 15. 24, 10. (Ioseph. ant. 2, 5. 1.) — Cum *dativo*, ut apud profanos, περί non legitur in N. T.

II) *cum accusativo* dicitur 1) de loco et comitatu s. societate: *circa, circum*, nostrum *um, herum, umher*; Matth. 3, 4. ζώνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ. Marc. 1, 6. Apoc. 15, 6. — Act. 28, 7. περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον, Marc. 9, 42. περὶ τὸν τράχηλον. Luc. 17, 2. — Luc. 13, 8. σκάψω περὶ αὐτήν. — ὄχλον περὶ αὐτοῦ, Marc. 3, 32. 34. 9, 14. Matth. 8, 18. — Act. 22, 6. Iud. v. 7. αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις, urbes circumiacentes. Marc. 3, 8. οἱ περὶ Τύρον, qui sunt e vicinia Tyri. — Hinc οἱ περί τινα, *qui cum aliquo sunt, comites, adseclae, commilitones*; ita in N. T. de discipulis, Marc. 4, 10. Luc. 22, 49. et comitibus Act. 13, 13. [21, 8.] (LXX de agminibus, quae aliquis ducit, pro אֲגַפִּים, Ezech. 38, 6. 9. 39, 4. — qui aliquem ducem sequuntur. 2 Macc. 15, 25 sq. — Ioseph. de adseclis s. iis, qui ab alicuius parte stant, ant. 14, 13. 3. bell. 5, 1. 2. vit. §. 39. — amicis, ant. 17, 1. 1.) — πρὸς τὰς περὶ Μάρθαν pro πρὸς Μάρθαν, Io. 11, 19. vid. Ὁ, ἡ, τό sub II, 2. — 2) de tempore minus definito: *sub, circa*, nostrum *um*; Matth. 20, 3. περὶ τὴν τρίτην ὥραν. ib. v. 5. 6. 9. 27, 46. Marc. 6, 48. Act. 10, 9. 22, 6. περὶ μεσημβρίαν. (etiam de numero: circiter, Ioseph. vit. §. 24.) — 3) metaph. *de, in, quod attinet ad*, vel etiam per ablativum, nostrum: *in Hinsicht, in Bezug, um, gegen*; Marc. 4, 19. αἱ ἐπιθυμίαι

περὶ τὰ λοιπά. Luc. 10, 40. περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν. v. 41. 1 Tim. 1, 19. περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγησαν. vid. ib. 6, 21. 2 Tim. 2, 18. — 1 Tim. 6, 4. νοσῶν περὶ ζητήσεις. Act. 19, 25. τοὺς περὶ τοιαῦτα ἐργάτας, alios talium rerum opifices. 2 Tim. 3, 8. ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν. Tit. 2, 7. περὶ πάντα, in omnibus rebus. (Ioseph. ant. 5, 7. 8. οὐκ ὢν ὁμομήτριος αὐτοῖς, ἀλλὰ ξενὸς περὶ τὴν μητέρα.) — In compositionibus indicat: 1) circum, in orbem. — 2) rei amplitudinem, perfectionem ab omni parte, ita ut augeat notionem. — 3) supra, ultra terminum; etiam in malam partem, ut nostrum *ver*, e. g. in *verführen*.

*Περιάγω*, f. ἄξω, (περί et ἄγω) circumago, circumduco, (Amos. 2, 10. Ezech. 46, 22. 47, 2. 2 Macc. 4, 38. 6, 10.) — ex significatione medii: a) *mecum circumago*, 1 Cor. 9, 5. (Demosth. p. 958. 15. ed. *Reisk.* τρεῖς παῖδας ἀκολούθως περιάγεις.) — b) nostris scriptoribus: me ipse circumago, i. e. *convertor, retro viam repeto*, Act. 13, 11. περιάγων, conversus i. e. abiturus. — sequente accusativo loci, pro ἄγω ἐμαυτὸν περί τινα τόπον, *obeo, circumeo, peragro*, Matth. 4, 23. καὶ περιῆγεν ὅλην τὴν Γαλιλαίαν. 9, 35. 23, 10. Marc. 6, 6. **.

*Περιαιρέω*, ῶ, f. ήσω, aor. 2. περιεῖλον (περί et αἱρέω) LXX maxime pro הֵסִיר, etiam pro הֶעֱבִיר, *undique aufero, aufero ab omni parte*, Act. 27, 40. ἀγκύρας περιελόντες, quum ancoras ab utraque navis parte sustulissent. (Ios. 24, 14. περιαιρ. τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους. 1 Sam. 7, 4. 2 Sam. 3, 9.) — *penitus aufero*, Act. 27, 20. περιῃρεῖτο πᾶσα ἐλπίς. (Ioseph. bell. 6, 1. 3. ὑποκόπτεσθαι τὰς ἐλπίδας.) Hebr. 10, 11. περιελεῖν ἁμαρτίας, poenas peccati. (Zeph. 3, 16. περιεῖλε κύριος τὰ ἀδικήματά σου. 1 Chron. 21, 8. τὴν κακίαν. Ps. 119, 39. τὸν ὀνειδισμόν. Ioseph. bell. 1, 8. 8. περιεῖλε χρυσόν.) — medium: *detraho* id, quo undique circumdatus vel vestitus sum, 2 Cor. 3, 16. περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα, quae ex Exod. 34, 34. repetita sunt. (Ion. 3, 6. τὴν στολήν. 2 Macc. 4, 38. — περιαιρ. τὸν δακτύλιον, Gen. 41, 42. Esth. 3, 10. Ioseph. ant. 19, 2. 3.) *.

*Περιαστράπτω*, f. άψω, (περί et ἀστράπτω) *fulguro circum, circumfulgeo*; Act. 9, 3. 22, 6. coll. περιλάμπω. *.

*Περιβάλλω*, f. αλῶ, (περί et βάλλω) LXX maxime pro כָּסָה, et לָבַשׁ — circumiicio (ut τοὺς ὀφθαλμούς, Test. XII. Patr. p. 649.), *circumdo, cingo*, Luc. 19, 43. περιβαλοῦσι χάρακά σοι. (Ezech. 4, 2. περιβαλεῖς ἐπ' αὐτὴν χάρακα. Aelian. V. H. 6, 12. τεῖχος αὐτῇ περιεβέβλητο.) — de *indumentis* corporis: in activo: *induo, vestio*, cum accusativo personae, Matth. 25, 36. περιβάλετέ με; ib. v. 38. 43. (Ies. 48, 7.) — cum duplici accusativo et rei et personae, Luc. 19, 43. περιβαλὼν αὐτὸν ἐσθῆτα. Io. 19, 2. Act. 12, 8. περι-

βαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου. (Ezech. 18, 7. 16. γυμνὸν περιβαλεῖ ἱμάτιον. 1 Macc. 10, 64. Test. XII. Patr. p. 648. περιβάλλει αὐτὸν τὰ δίκτυα τῆς πλάνης.) — in passivo et medio: *induor, indutus, vestitus sum*; a) absolute, Matth. 6, 29. 31. Luc. 12, 27. Apoc. 3, 18. — b) cum accusativo rei, Marc. 14, 51. περιβεβλημένος σινδόνα. ib. 16, 5. Apoc. 7, 9. 13. 11, 3. 17, 4. πορφυροῦν. 18, 16. 19, 8. 13. (1 Sam. 28, 8. 2 Reg. 19, 1. 2. 1 Macc. 2, 13. 8, 14.) — Apoc. 10, 1. ἄγγελον περιβεβλημένον νεφέλῃ, circumfusum nube. ib. 12, 1. γυνὴ περιβεβλημένη τὸν ἥλιον, lumine circa caput, solis instar radiante, circumfusa. — c) seq. ἐν, Apoc. 3, 5. περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις. ib. 4, 4. (Deut. 22, 12. Ps. 147, 8. 45, 15.) — d) seq. dativo Apoc. 17, 4. in textu vulgari ubi legitur πορφυρᾷ καὶ κοκκίνῳ (ἱματίοις, 1 Reg. 1, 1. 11, 29. — Sap. 19, 6. περιβληθέντες σκότει. Ioseph. ant. prooem. §. 4. μεγάλαις περιβάλλει [αὐτοὺς] συμφοραῖς. ib. 2, 13. 3. περιβ. κακοῖς τινα.) *.

*Περιβλέπω*, f. ψω, (περί et βλέπω) *circumspicio*; in N. T. medium: idem; a) intransitive: *circumspicio*, Marc. 5, 32. 9, 8. 10, 23. (Exod. 2, 12. Ios. 8, 20. pro פָּנָה. 1 Reg. 20, 40. pro עָשָׂה. Sir. 9, 7. μὴ περιβλέπου ἐν ῥύμαις πόλεως.) — b) transitive, seq. accusativo: *intueor in circuitu, adspicio alios*; Marc. 3, 5. περιβλεψάμενος αὐτούς. ib. 34. Luc. 6, 10. Marc. 11, 11. περιβλεψ. πάντα circumspectis omnibus. (Iob. 7, 8. pro שׁוּר. Xenoph. Cyr. 5, 1. 2. πάσας περιεβλέψαμεν.) *.

*Περιβόλαιον*, ου, τό, (a περιβάλλω, perf. med. περιβέβολα) id quo corpus induitur, quod corpus involvit: *pallium, vestimentum*, ein Umwurf, Mantel; — Hebr. 1, 12. ὡσεὶ περιβόλαιον ἑλίξεις αὐτούς, quae e Ps. 102, 28. repetita sunt, ubi legitur לְבוּשׁ. (LXX etiam pro כְּסוּת. Exod. 22, 27. Deut. 22, 12.) — 1 Cor. 11, 15. ubi ἡ κόμη mulieri data a creatore esse dicitur ἀντὶ περιβολαίου, quod vertunt: velaminis loco, ut indicetur, caput eius esse velandum. Rectius hic περιβολ. de *amiculo pretiosiori* ad ornatum; amiculi loco in honorem dedit; etenim loco signi interrogationis post ἐστίν punctum ponendum est. (Ita περιβ. de pallio pretioso Iudic. 8, 26. pro בֶּגֶד. Ezech. 27, 7. pro מְכַסֶּה. Palaeph. c. 57. περιβόλαιον βασιλικόν, περιβόλαιον ἐκ πορφύρας.) *.

*Περιδέω*, f. ήσω, plusq. passivi περιεδεδέμην (περί et δέω) circumligo, obligo, (Iob. 12, 18. pro אָסַר) — *circumvolvo, obvolvo*, Io. 11, 44. Ioseph. ant. 5, 4. 2. coll. *Δέω*. *.

*Περιδρέμω*, vid. *Περιτρέχω*.

*Περιεργάζομαι*, f. άσομαι, verbum depon. med. (περί et ἐργάζομαι) summo studio, summa opera aliquid facio, (Aelian. V. H. 2, 44.) — in malam partem: ea curo, quae curare non debebam, ut inepta, inhonesta, aliorum res; ita ut περί vel indicet excedere iustos limites, vel agi in gyro; est igitur: *male sedulus sum* in aliqua re, *supervacaneum*

*facio.* 2 Thess. 3, 11. μηδὲν ἐργαζομένους, ἀλλὰ περιεργαζομένους, opus suum (quo possint necessaria sibi parare, vid. v. 12.) negligentes, et in inutilibus aliorumque rebus male seduli. (Sir. 3, 22. Symmach. pro בְּקֶשׁ Eccles. 7, 30. 2 Sam. 11, 3. Ioseph. ant. 12, 2. 13. περιεργαζόμενος τὰ θεῖα, male sedulus in perscrutandis rebus divinis. Test. XII. Patr. p. 626. μὴ περιεργαζόμενοι [opponitur hic simplicitati obsequii] ἐντολὰς κυρίου, καὶ τοῖς πλησίον πράξεις. ib. p. 524. μηδὲ περιεργάζεσθαι πρᾶξιν γυναικῶν, de illegali usu feminarum. coll. Sir. 41, 28. Phil. Flacc. p. 966. ἵνα μηδὲν ἔξω τῶν κατὰ τὴν στρατείαν περιεργάζηται miles.) *.

*Περίεργος*, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex περί et ἔργον) propr. qui sedulus est in aliqua re; — in malam partem: *male sedulus, superflua et inutilia tractans,* (Ioseph. c. Apion. 1, 3.) 1 Tim. 5, 13. de mulieribus curiosis. (Test. XII. Patr. p. 624. οὐκ ἤμην περίεργος ἐν ταῖς πράξεσί μοι. Xenoph. mem. 1, 3. 1. Arrian. diss. Epict. 3, 1. 21. περίεργος καὶ πολυπράγμων.) — Τὰ περίεργα, *curiosa; de magicis artibus,* Act. 19, 19. ut apud Arist. 2, ep. 18. περίεργος, magicas artes exercens, et apud Irenaeum lib. 1. adv. haer. c. 20. *perierga,* artes magicae. — Sic περιεργία bis in Test. XII. Patr. iis tribuitur, qui magicis artibus utuntur ad placendum; p. 523. πνεῦμα ἀρεσκείας καὶ μαγγανείας, ἵνα διὰ περιεργίας ὡραῖος ὀφθῇ. Ib. p. 706. ubi περιεργία tribuitur uxori Potipharis, quae Iosepho, quo eum ad venerem alliceret, cibum incantatione conspersum miserit. *.

*Περιέρχομαι*, f. ελεύσομαι, verb. depon. med. (περί et ἔρχομαι) circumeo (Io. 6, 15. pro סָבַב) *oberro, circumforaneus sum,* Act. 19, 13. περιερχόμενοι circumforanei. Hebr. 11, 37. περιῆλθον, oberrabant, obambulabant. (Sap. 6, 16.) — de navigantibus Act. 28, 13. ὅθεν περιελθόντες κατ. unde oberrantes venimus. — *discurro,* 1 Tim. 5, 13. περιερχ. τὰς οἰκίας, discursitantes per domos. (Iob. 1, 7. περιελθὼν τὴν γῆν, hebr. שׁוּט. Act. Thom. §. 20. περιέρχεται τὰς πόλεις καὶ τὰς χώρας.) *.

*Περιέχω*, aor. 2. περιέσχον, (περί et ἔχω), 1) circumdo, cingo undique, (Iob. 30, 18. pro אָזַר. Ezech. 16, 56.); de periculis aliquem undique cingentibus, LXX pro אָפַף 2 Sam. 22, 5. Ps. 18, 5. 22, 17. 40, 16. 114, 3. — 2) *occupo ab omni parte, corripio;* de sensibus animum occupantibus, Luc. 5, 9. θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτόν. (2 Macc. 14, 16. περιέσχεν αὐτοὺς χαλεπὴ περίστασις. Ioseph. bell. 4, 10. 1. περιέσχε τὴν ῥώμην πάθη. Id. bell. 6, 3. 1. τὸ πῦρ περιεῖχε καὶ τοὺς ἄλλους) — 3) *contineo,* (Phil. de Somn. p. 565. ταῦτα μὲν ὧν αἱ προςτάξεις περιέχουσι. alia exempla vid. in *Loesn.* obss. p. 228.) — de argumento librorum, epistolarum: *me habeo, scriptus sum,* nostrum: *lauten;* Act. 23, 25. ἐπι-

στολὴν περιέχουσαν τὸν τύπον τοῦτον, epistolam scriptam in hunc modum. (1 Macc. 15, 2. ἐπιστολὰς, καὶ ἦσαν περιέχουσαι τὸν τρόπον τοῦτον. 2 Macc. 11, 16. — 2 Macc. 9, 18. ἐπιστολὴ περιέχουσα οὕτως. ib. 11, 22.) Hinc περιέχει impersonaliter: *scriptum est, es lautet*, 1 Petr. 2, 6. περιέχει ἐν τῇ γραφῇ. Eodem modo Ioseph. ant. 11, 4. 7. βούλομαι γίνεσθαι πάντα, καθὼς ἐν αὐτῇ (ἐπιστολῇ) περιέχει. *.

Περιζωννύω, s. ζώννυμι, f. ζώσω, (περί et ζωννύω), zona cingo vestes, *praecingo, succingo*, LXX pro אָזַר et חָגַר. (Ps. 18, 42. περιέζωσάς με δύναμιν. 2 Sam. 3, 31. Sir. 45, 9.) — passivum: *succingor; αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι*, lumbi succincti i. e. vestes circa lumbos zona cinctae, Luc. 12, 35. Exod. 12, 11. Dan. 10, 5. — Medium: *succingo me, praecingo me*, Luc. 12, 37. 17, 8. Act. 12, 8. (1 Macc. 3, 58.) partic. *praecinctus*, Eph. 6, 14. περιζωσάμενοι τὴν ὀσφῦν, (pro παρὰ τὴν ὀσφῦν.) ἐν ἀληθείᾳ. Ier. 1, 17. Cum ἐν etiam legitur hoc verbum 1 Chron. 15, 27. περιζωσμένος ἐν στολῇ. Ps. 65, 7. περιζ. ἐν δυναστείᾳ. Ier. 1, 17. — περιζωσμένοι ζώνην, zona praecincti, Apoc. 1, 13. 15, 6. 2 Reg. 1, 8. 3, 21. (Ioseph. ant. 7, 11. 7. περιζωσάμενος μάχαιραν) — Luc. 12, 35. et Eph. 6, 14. dicitur de iis, qui parati et prompti sunt. Vid. Ἀναζωννύω. *.

Περίθεσις, εως, ἡ, (περί et θέσις positio) *circumpositio* i. e. actio circumponendi; in N. T. semel de ornatu, ubi est *velari veste, ornatu;* 1 Petr. 3, 3. κόσμος περιθέσεως χρυσίων ἢ ἐνδύσεως ἱματίων, ornatus qui cernitur in auri gestatione s. in usu ornamentorum aureorum. Vid. Περιτίθημι.

Περιΐστημι, f. στήσω, (περί et ἵστημι) 1) circum colloco, circum stare facio; — 2) tropice: converto, transmuto, Epist. Ier. v. 37. τυφλὸν εἰς ὅρασιν οὐ μὴ περιστήσωσιν. Dion. Halic. 7, 49. εἰς δημοκρατίαν περιστῆναι τὰ πράγματα. — Medium, et aor. 2. et perf. activi: 1) circumpono me, *circumsto*, Io. 11, 42. ὄχλον τὸν περιεστῶτα. Act. 25, 7. (2 Sam. 13, 31. οἱ παῖδες αὐτοῦ περιεστῶτες αὐτῷ. Iudith. 6, 1.) — 2) secedo, auf die Seite treten, et ex adiuncto: *vito, caveo, metuo*; ita bis imperativ. praes. med. 2 Tim. 2, 16. τὰς κενοφωνίας περιΐστασο. Tit. 3, 9. (Ioseph. ant. 1, 1. 4. Adamus consuetudine Dei antea gavisus post lapsum νῦν φεύγει ταύτην (ὁμιλίαν) καὶ περιΐσταται. id. ant. 4, 6. 12. περιΐστατο γὰρ μὴ πολλοὶ ταράξωσι τὸ πλῆθος. id. ant. 10, 10. 4. οὐ περιΐσταται πολυπραγμονεῖν. de bell. 2, 8. 6. τὸ ὀμνύειν αὐτοῖς (Essenis) περιΐσταται.) *.

Περικάθαρμα, τος, τό, (περί et κάθαρμα). Καθάρματα dicebantur victimae immolatae ad expiandum populum; etiam homines ignobiles vel scelerati, qui publice alebantur et grassante peste vel alia calamitate publica immolabantur

ad expiàndam civitatem. (Phavor. καθάρματα ἐλέγοντο οἱ ἐπὶ τῇ καθάρσει λοιμοῦ τινος, ἤ τινος ἑτέρας νόσου θυόμενοι τοῖς θεοῖς. vid. de hoc more etiam, quae *Munthius* scripsit in obss. e Diod. Sic. p. 321 sq. et Origen. Comment. in Ioann. Tom. 6, §. 37.) — Hinc κάθαρμα ex adiuncto: homo nequissimus, vilissimus, Ioseph. bell. 4, 4. 3. Philo de vit. Mos. I, p. 607. — Περικάθαρμα igitur proprie κάθαρμα περὶ τῆς ἁμαρτίας (vide Περί.) *purgamentum* i. e. vel piamentum, homo expiationi faciendae destinatus (Petron. c. 134.), vel quisquiliae, Auskehricht, (Curt. 10, 2. 7. „*purgamentum servorum.*") In N. T. semel 1 Cor. 4, 13. ὡς περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν. Comparat hic Paulus se, reliquosque apostolos (v. 9.) cum eiusmodi homine vili, qui in civitatis salutem immolatur, quatenus ipse et reliqui apostoli vitam impendebant saluti τοῦ κόσμου, sese ignominiae publicae exponebant, et sacrificii instar sese offerebant morti; vide Phil. 2, 17. Eodem sensu LXX Prov. 21, 18. pro כֹּפֶר, περικάθαρμα δὲ δικαίου ἄνομος, redemtionis pretium pro iusto est improbus. Origenes l. l. martyres περικαθάρματα τοῦ κόσμου dicit. *.

**Περικαλύπτω**, f. ύψω, (περί et καλύπτω) *obvelo, obtego*; Marc. 14, 65. Luc. 22, 64. — *obduco*, Hebr. 9, 4. — LXX pro כִּסָּה 1 Reg. 7, 41. סָכַךְ 1 Reg. 8, 7. et שִׁבֵּץ Exod. 28, 20. **.

**Περίκειμαι**, (περί et κεῖμαι) 1) depon. med. *circumiaceo, circumdo*; εἰ λίθος περίκειται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, si lapis iaceret circa collum eius, i. e. appenderetur collo, Marc. 9, 42. Luc. 17, 2. — Hebr. 12, 1. περικείμενον ἡμῖν νέφος μαρτύρων, circumdans nos turba testium. (Herodian. 2, 11. 16.) — 2) passivum: *circumdor, circumdatus sum*, seq. accusativo rei; Act. 28, 20. τὴν ἅλυσιν ταύτην περίκειμαι, his vinculis constringor. (4 Macc. 12, 3. ὁρῶν (αὐτὸν) ἤδη τὰ δεσμὰ περικείμενον.) Hebr. 5, 2. αὐτὸς περίκειται ἀσθένειαν, ipse undique premitur infirmitate. (Profani ita saepius de vestimentis corpus circumdantibus; Ioseph. vit. §. 64. θεασάμενός τινα λαμπροτέραν περικείμενον στολήν. Id. ant. 7, 11. 2. Athenae. 5, 13. περικείμενος δακτύλιον χρυσίον. Theocrit. id. 23, 14. ὕβριν περικείμενος.) *.

**Περικεφαλαία**, ας, ἡ, (περί et κεφαλή, femininum a περικεφάλαιος, αία, αιον, i. e. quod est circa caput, quo caput tegitur) *galea*; Eph. 6, 17. τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου, i. e. τὸ σωτήριον spem salutis instar galeae, quod accuratius dicitur 1 Thess. 5, 8. περικεφαλαίαν, ἐλπίδα σωτηρίας. — LXX pro כּוֹבַע 1 Sam. 17, 5. 2 Chron. 26, 14. Ier. 46, 4. Ezech. 27, 10. 38, 5. — Ies. 59, 17. περιέθετο περικεφαλαίαν σωτηρίου. *.

**Περικρατής**, έος, contr. οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (περί

et κρατέω) qui undique aliquid tenet, *compos alicuius rei*; Act. 27, 16. περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης. (Susann. v. 39. ἐκείνου μὲν οὐκ ἠδυνήθημεν ἐγκρατεῖς (cod. Alex. περικρατεῖς) γενέσθαι. 4 Macc. 1, 9. περικρατεῖ τῶν πάθων ὁ λογισμός.) *.

Περικρύπτω, f. ψω, (περί et κρύπτω) *undique occulto, prorsus occulto*; Luc. 1, 24. περιέκρυβεν ἑαυτήν, prorsus domo se continuit. *.

Περικυκλόω, ῶ, f. ώσω, (περί et κυκλόω) *ab omni parte cingo*; de hostibus urbem obsidione cingentibus, Luc. 19, 43. 2 Reg. 6, 14. Xenoph. anab. 6, 3. 7. — LXX pro סָבַב Ios. 7, 9. Iudic. 19, 2. Ps. 18, 6. 22, 12. *.

Περιλάμπω, f. ψω, (περί et λάμπω) *undique circumfundo luce, circumfulgeo*; Luc. 2, 9. δόξα κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς. Act. 26, 13. περιλάμψαν με φῶς. (Ioseph. ant. 6, 2. 2. Deus ἀστραπαῖς αὐτῶν τὰς ὄψεις περιλάμψας. id. bell. 4, 10. 1. περιλαμφθέντες ἀργυρῷ. Id. bell. 6, 5. 3. φῶς περιέλαμψε τὸν ναόν.) *.

Περιλείπω, f. είψω, (περί et λείπω) relinquo; περιλείπομαι *reliquus sum, superstes sum*, 1 Thess. 4, 15. 17. οἱ περιλειπόμενοι reliqui, i. e. superstites in vita. (2 Macc. 1, 31. τὸ περιλειπόμενον ὕδωρ. ib. 8, 14. Herodian. 2, 1. 16. μόνος τε τῶν πατρῴων περιλειπόμενος φίλος ἔτι.) *.

Περίλυπος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (περί et λύπη) undique tristitia cinctus; *valde tristis*; Matth. 26, 38. (Ps. 42, 5. 43, 5. περίλυπος εἶ pro תִּשְׁתּוֹחֲחִי) Marc. 6, 26. 14, 34. Luc. 18, 23. 24. 3 Esdr. 8, 72. coll. Esdr. 9, 4. *.

Περιμένω, f. ενῶ, (περί et μένω) i. e. μένω περί τινος, alicuius caussa maneo in loco, manens in loco *exspecto, auf einen warten*; Act. 1, 4. περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν, Hierosolymis manentes exspectare iussit eventum promissionis. (Gen. 49, 18. τὴν σωτηρίαν περιμένων κυρίου. Sap. 8, 13. Ioseph. ant. 4, 4. 2. περιμένων ἠκροᾶτο. ant. 6, 6. 2. περιμένειν αὐτὸν ἐκέλευσεν αὐτόθι. Ibid. 3, 5. 1.) *.

Πέριξ, adverb. *circumcirca*; ὁ, ἡ, τὸ πέριξ, *finitimus, circumiacens*; Act. 5, 16. τὸ πλῆθος τῶν πέριξ πόλεων. (Ioseph. ant. 11, 2. 1. τὰ πέριξ ἔθνη, gentes finitimae. bell. 4, 4. 3. — ib. 5, 9. 4. ἡ πέριξ, finitima regio. — Etiam vim praepositionis habet, et genitivum regit, ubi est i. q. περί; Ioseph. vit. §. 6. αἱ πέριξ τῆς Συρίας πόλεις.) *.

Περιοικέω, ῶ, f. ήσω, (περί et οἰκέω) *circumhabito, accola s. vicinus sum*; Luc. 1, 65. (Xenoph. anab. 5, 6. 16.) *.

Περίοικος, ου, ὁ, ἡ, (ab antecedente verbo) *circumhabitans, accola vicinus, finitimus*; Luc. 1, 58. (Deut. 1, 7. pro שָׁכֵן. Ier. 49, 5. pro סָבִיב. ib. v. 18. Ioseph. vit. §. 14. prooem. ad bell. §. 8. Idem ant. 5, 1. 6.) *.

Περιούσιος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (a περιουσία quod

ex περίειμι residuus sum, deinde: copiam habeo, abundo) igitur primum: quod reliquum est, reliquum manet de eo, quod acquirimus, das *Erübrigte*, das *Erworbene*; hinc facultas, opes, divitiae, copia, Ioseph. ant. 11, 3. 6. et ant. 4, 8. 2. Quare περιούσιος proprie: residuus; acquisitus; et denique *copiosus*, *largus*, *multus*. In N. T. non nisi Tit. 2, 14. in locutione λαὸς περιούσιος, *populus quem Deus suum fecit, tanquam sibi proprium acquisivit*, repetita e versione Alexandr. Exod. 19, 5. Deut. 7, 6. 14, 2. 26, 18. pro סְגֻלָּה. (Ioseph. c. Apion. 2, §. 40. „Israelitae προαιρέσει καὶ περιουσίᾳ ῥώμης volentes et ex fortitudine ipsis propria patriam terram (Chanaan) repetentes.") *.

*Περιοχή*, ῆς, ἡ, (a περιέχω) complexus, ambitus, (Ioseph. bell. 5, 4. 3. „turris τῇ περιοχῇ μεῖζον ἦν); — complexus, de libris: *argumentum*; Act. 8, 32. vid. usum verbi περιέχειν. — (LXX de munitionibus urbes cingentibus, arce munita. 1 Sam. 22, 4. 5. 1 Chron. 11, 5. 16. Ps. 31, 28.)

*Περιπατέω*, ῶ, f. ήσω, (περί et πατέω) — LXX pro הָלַךְ — 1) *obambulo*, *deambulo*, Matth. 4, 18. Marc. 1, 16. 11, 27. Io. 1, 36. 10, 23. 21, 18. 1 Petr. 5, 8. (Gen. 3, 8. Esth. 2, 10. Dan. 4, 26. Susann. v. 8. 35.) — de hominibus iter facientibus, Marc. 16, 12. Luc. 24, 17. — *incedo*, Matth. 12, 38. ἐν στολαῖς περιπατεῖν. Luc. 20, 46. Marc. 8, 24. ἄνθρωποι ὡς δένδρα. (Vid. Δένδρον). Luc. 11, 44. περιπ. ἐπάνω. Apoc. 16, 15. γυμνὸς περιπ. — Io. 11, 9. περιπατεῖν ἐν τῇ ἡμέρᾳ, incedere die lucescente. v. 10. 12, 35. — περιπατεῖν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, super undis incedere, Matth. 14, 25. 26. 29. Marc. 6, 48. Io. 6, 19. (Iob. 9, 8. περιπατῶν [דּוֹרֵךְ עַל] ὡς ἐπὶ ἐδάφους, ἐπὶ θαλάσσης. Prov. 6, 28.) — *eo*, *gradior*, i. q. βαίνω, Matth. 9, 5. 11, 5. χωλοὶ περιπατοῦσι. Marc. 2, 9. 5, 42. Luc. 5, 23. 7, 22. Io. 5, 8. 11. Act. 3, 8. 9. 14, 8. Apoc. 9, 20. (Exod. 21, 19. Ps. 114, 15.) — 2) ex hebraismo, ut alia verba eundi, est *versor*, *commoror*, a) propr. Io. 7, 1. περιπατεῖν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ. 11, 54. ἐν τοῖς Ἰουδαίοις. (in quibus locis simul respicitur, quod Iesus ambulando docebat). Io. 6, 66. περιπατεῖν μετά τινος, apud aliquem versari, cum eo vivere. Apoc. 3, 4. (Sir. 13, 13. μετὰ τῆς πτώσεώς σου περιπατεῖς. Eccles. 4, 15. Sic etiam apud Ioseph. c. Apion. 1, 31. ubi leprosos dicit a societate humana remotos debere μόνους περιπατεῖν, solitarie vivere. — sensu *operandi*, Apoc. 2, 1. ὁ περιπατῶν, qui potenter versatur. Vide loca V. T. Iob. 38, 16. Dan. 3, 26. Ps. 104, 4. Sir. 24, 5. — b) tropice: *versor* in aliqua re, *vivo*, de agendi et vivendi ratione; ita α) adiecta particula, Eph. 5, 8. περιπατ. ὡς τέκνα φωτός. 1 Cor. 7, 17. οὕτω περιπατείτω, in ea conditione versetur, maneat. Phil. 3, 17. τοὺς οὕτω περιπατ. qui ita agunt, ita sunt morati. v. 18. 1 Thess. 4, 1. 1 Io. 2, 6. — β) adiecto

adverbio: περιπατ. εὐσχημόνως. Rom. 13, 13. 1 Thess. 4, 12. ἀξίως. Eph. 4, 1. Col. 1, 10. 1 Thess. 2, 12. ἀκριβῶς (i. e. ἐν σοφίᾳ Col. 4, 5.) Eph. 5, 15. ἀτάκτως. 2 Thess. 3, 6. 11. — γ) cum praepositione eiusque substantivo; *in, convenienter, secundum*, περιπατ.. κατά τι, Marc. 7, 5. Rom. 8, 1. 4. κατὰ σάρκα. Rom. 14, 15. 1 Cor. 3, 3. 2 Io. v. 6. — ἔν τινι, *in*, ἐν τῇ σκοτίᾳ, τῷ φωτί, Io. 8, 12. 1 Io. 1, 6. 7. 2, 11. coll. Ies. 59, 9. — ἐν τῇ ἀληθείᾳ. 2 Io. v. 4. 6. 3 Io. v. 3. 4. vid. etiam Rom. 6, 4. 2 Cor. 4, 2. 10, 3. Eph. 2, 2. 10. ἐν ἔργοις. ἀγαθοῖς ita ut seduli simus in etc. Eph. 4, 17. 5, 2. Col. 4, 5. ib. 2, 6. ἐν Χριστῷ, secundum doctrinam christianam. ib. 3, 7. ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθ. more incredulorum. Hebr. 13, 9. ἐν βρώμασιν, vivere secundum praecepta de cibis. — διά τινος, 2 Cor. 5, 7. διὰ πίστεως i. q. πιστεύοντες (vid. Διά, I. in fine). Apoc. 21, 24. περιπατήσουσι διὰ τοῦ φωτός, gentes vivent collustratae eius luce. — δ) cum dativo substantivi: *convenienter alicui, ex eius dictamine vivo*, Act. 21, 21. τοῖς ἔθεσι περιπ. 2 Cor. 12, 18. τῷ πνεύματι. Gal. 5, 16. — Vid. de hoc usu verbi loca LXX interpretum Prov. 8, 20. Eccles. 11, 9. 2 Reg. 20, 3. et הָלַךְ Prov. 6, 12. Mich. 2, 11. Ps. 15, 2. Ies. 33, 15. Ps. 26, 3. 101, 2. Gen. 17, 1. 24, 40. Prov. 20, 7. Vid. etiam Ὁδός.

Περιπείρω, f. ερῶ, (περί et πείρω, penetro, permeo) *transfigo, transfodio*; propr. Ioseph. bell. 3, 7. 31. πολλοὶ δὲ τοῖς ἰδίοις περιεπείροντο ξίφεσιν. ib. 4, 8. 4. περιεπείροντο τοῖς ἐκείνων βέλεσι. Diod. Sic. 16, 80. — Metaph. 1 Tim. 6, 10. ἑαυτοὺς περιέπειραν ὀδύναις, ipsi cor suum doloribus transfodiunt; sensus: sibi parant mala gravissima. (Philo in Flacc. p. 965. αὐτοὺς περιέπειρε κακοῖς. vid. etiam Luc. 2, 35.) *.

Περιπίπτω, aor. 2. περιέπεσον, (περί et πίπτω) proprie incido in aliquid ita, ut eo totus cingar, mitten hinein gerathen (Ruth. 2, 5.), *totus s. prorsus incido*, sequente dativo; Luc. 10, 30. λησταῖς περιέπεσεν, (Diog. Laert. 4, 50. λησταῖς περιέπεσε. Demosth. 1259, 10. περιπεσόντες ἐμοί, undique me adorti) medios inter latrones incidit. Act. 27, 41. περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον, in locum bimarem delati. Iac. 1, 2. πειρασμοῖς περιπίπτειν, obrui, premi undique calamitate. — LXX pro נָפַל Prov. 11, 5. 2 Sam. 1, 6. vid. etiam 2 Macc. 6, 13. 9, 7. 21. 10, 4. Ioseph. vit. §. 15. περιπίπτειν κινδύνοις. Test. XII. Patr. p. 7, 2. περιπ. φθόνῳ. Demosth. 1417, 18. ταῖς μεγίσταις ἀτυχίαις περιπίπτειν. *.

Περιποιέω, ῶ, f. ήσω, (περί et ποιέω) reliquum facio, reservo, repono, ich erübrige; lucror. (Ioseph. ant. 17, 10. 2.) — Medium: reliquum facio mihi (LXX Ps. 79, 12. pro הוֹתִיר), diciturque Dioni Cassio et LXX interpretibus (pro חִיָּה) de iis, qui victorum vitae parcent eosque superstites

servant (1 Chron. 11, 8. Ezech. 13, 18. Gen. 12, 12. et Demosth. 806, 3.) Tum: *comparo mihi, acquiro*; ita bis in N. T. Act. 20, 28. ἣν περιεποιήσατο, quam ecclesiam comparavit sibi. (Ies. 43, 21. περιπ. λαόν, hebr. יָצַר. Act. Thom. §. 25. πάντα ἔπαθες, ἵνα ἡμᾶς περιποιήσῃ.) 1 Tim. 3, 13. βαθμὸν ἑαυτοῖς περιπ. (Prov. 6, 32. ἀπώλειαν τῇ ψυχῇ, hebr. הִשְׁחִית. 1 Macc. 6, 44. ἑαυτῷ ὄνομα αἰώνιον. 2 Macc. 15, 21. Ioseph. ant. 14, 14. 5. αὐτῷ τὴν βασιλείαν περιεποιήσατο. id. de bell. 1, 8. 9. περιποιησάμενος αὐτήν, provincia in potestatem redacta.) *.

Περιποίησις, εως, ἡ, (ab antecedente) 1) residuum facere; *conservare in vita, superstitem facere.* (Vid. Περιποιέω). Ita Hebr. 10, 39. εἰς περιποίησιν ψυχῆς, ad servandam animam; opponitur τῇ ἀπωλείᾳ. Eph. 1, 14. εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως ad redemtionem, qua vitae (aeternae) servamur, et a morte liberamur. (Ita 2 Chron. 14, 13. pro hebr. מִחְיָה, vitae conservatio, et Test. XII. Patr. p. 633. „aquam cohibuit Deus a cisterna, ἵνα γένηται περιποίησις τῷ Ἰωσήφ, Iosepho in eam demisso.) — 2) *acquisitio, proprium sibi facere*; 1 Thess. 5, 9. εἰς περιποίησιν σωτηρίας, ut participes essemus salutis. 2 Thess. 2, 14. εἰς περιποίησιν δόξης. 1 Petr. 2, 9. λαὸς εἰς περιποίησιν, populus, quem Deus sibi *peculium* acquisivit, i. q. περιούσιος. LXX pro סְגֻלָּה Mal. 3, 17. ἔσονταί μοι εἰς περιποίησιν. *.

Περιῤῥήγνυμι, s. περιῤῥηγνύω, f. ῥήξω, (περί et ῥήγνυμι) undique abrumpo, ab omni parte frango (Test. XII. Patr. p. 670. τὸ πλοῖον περιῤῥησσόμενον, ὥςτε καὶ συντρίβεσθαι αὐτό.); — abrumpo, deiicio, (Ioseph. bell. 6, 8. 4. ὡς δὲ περιεῤῥάγη μέρος τοῦ τείχους.) — de vestimentis: *detraho, spolio prorsus, omni veste exuo aliquem.* Act. 16, 22. (2 Macc. 4, 38. τὴν τοῦ Ἀνδρονίκου πορφύραν περιελόμενος καὶ τοὺς χιτῶνας περιῤῥήξας. Diod. Sic. 17, 35. οἱ δὲ τὰς ἐσθῆτας περιρηγνύντες καὶ γυμνοῖς τοῖς σώμασι ἐπιβάλλοντες τὰς χεῖρας. Demosth. 403, 3. περιῤῥήξας τὸν χιτωνίσκον ὁ οἰκέτης. Ioseph. ant. 10, 4. 2. Id. ant. 7, 1. 1. τὴν ἐσθῆτα περιεῤῥηγμένος.) *.

Περισπάω, ῶ, f. άσω, (περί et σπάω, traho) ab omni parte abstraho; — *distraho* in alium locum, a) propr. 2 Sam. 6, 6. pro שָׁמַט. — b) tropice: *mentem distraho* et alia re occupo, Ioseph. vit. §. 22. ἑτέρᾳ με πράξει περισπάσαντες. Eccles. 5, 19. — ex adiuncto apud seriores scriptores (vid. *Lobeck.* ad Phrynich. p. 415.): animum defigo in aliquid; περισπᾶσθαι, *animo defixum esse in aliqua re, ea districtum, ea prorsus occupari*; semel Luc. 10, 40. περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν, prorsus occupabatur ministerio. (Ita Ioseph. περισπώμενος πρός τι, ant. 5, 1. 15. bell. 5, 6. 2. id. bell. 1, 11. 7. περισπώμενος τῷ πολέμῳ. Diod. Sic. 1, 74. ἰδεῖν ἔστι τοὺς τεχνίτας περὶ πολλὰ τῇ διακονίᾳ περισπασμένους. —

LXX pro: curis, malis distrahi, sollicitari, Cohel. 1, 13. 3, 10. ubi עָנָה. Sir. 41, 4. περισπώμενον περὶ πάντων, multis curis distractus. Ioseph. ant. 8, 2. 3.)

*Περισσεία*, ας, ἡ, (a περισσός) 1) *abundantia;* Rom. 5, 17. τὴν περισσείαν τῆς χάριτος, i. e. τὴν χάριτα τὴν περισσήν, gratiam abundantem largissimam. (Zonaras Lex. c. 1535. recte τὴν δαψίλειαν). 2 Cor. 8, 2. ἡ περισσεία τῆς χαρᾶς αὐτῶν, summa eorum χαρά. Eccles. 7, 13. περισσεία γνώσεως.) 2 Cor. 10, 15. εἰς περισσείαν, abundanter, admodum (Prov. 21, 15.) — 2) *emolumentum, lucrum;* Iac. 1, 21. ἀποθέμενοι περισσείαν κακίας studium lucri turpis; de emolumento, lucro, etiam de praestantia; LXX pro יוֹתֵר Eccles. 6, 8. et יִתְרוֹן Eccles. 1, 3. 2, 11. 13. 3, 9. 5, 8. 15. 10, 10.) *.

*Περίσσευμα*, τος, τό, (a περισσεύω, perf. pass. πεπερίσσευμαι) 1) *quod residuum est;* Marc. 8, 8. περισσεύματα τῶν κλασμάτων, residua fragmenta ciborum. — 2) quod reliquum factum, servatum, *repositum* est, quod *proprium nobis est factum*, das *Erübrigte, Gewonnene*, vid. supra περιποιέω et περιούσιος; ita tropice τὸ περίσσευμα τῆς καρδίας, Matth. 12, 34. Luc. 6, 45. id quod repositum est in animo, i. e. sentiendi agendique ratio, quam aliquis sibi propriam fecit. Potest vero περισσ. hic etiam esse, ut θησαυρός, *promptuarium*, locus, quo reconditur aliquid. — *facultas, opes*, 2 Cor. 8, 14. (alii: *abundantia*). *.

*Περισσεύω*, f. εύσω, (a περισσός) 1) *reliquus* s. *residuus sum*, übrig bleiben oder sein. Io. 6, 13. ἃ ἐπερίσσευσε τοῖς βεβρωκόσιν. v. 12. τὰ περισσεύσαντα κλάσματα. (Ioseph. ant. 3, 9. 2.) Hinc: τὸ περισσεῦον, et partic. aor. τὸ περισσεῦσαν substantive: *residuum*, Matth. 14, 20. 15, 37. Luc, 9, 17. — Transfertur ad residuum e lucro, ad id, quo ad vitam sustentandam non opus est, igitur opes collectas, et est: — 2) *abundo* primum quidem opibus, Phil. 4, 12. 18. tum etiam aliis rebus quibuscunque; 1 Cor. 8, 8. Luc. 15, 17. περισσ. ἄρτων. (Tob. 4, 22. ὃ ἐὰν περισσεύσῃ σοι, ποίει ἐλεημοσύνην. Sir. 11, 12. περισσεύειν πτωχείᾳ) — pass. περισσευθήσεται, plura accipiet, Matth. 13, 12. 25, 29. — Hinc τὸ περισσεῦον Marc. 12, 44. Luc. 21, 4. et τὸ περισσεύειν τινί, Luc. 12, 15. substantive, *abundantia opum*, ea quae quis possidet praeter necessitatem. Adiecta notione incrementi est — 3) *cresco, augeor*, Act. 16, 5. ἐπερίσσευσεν τῷ ἀριθμῷ. 1 Thess. 3, 12. περισσεύσαι ὑμᾶς (intellige δώῃ ὁ θεός) τῇ ἀγάπῃ. 1 Cor. 14, 12. ἵνα περισσεύητε, ut magis abundetis donis spiritualibus. 2 Cor. 15, 58. Phil. 1, 9. 26. — Περισσεύειν ἔν τινι, *augeri, crescere* aliqua re, Rom. 15, 13. 2 Cor. 3, 9. 8, 7. Col. 2, 7. Phil. 1, 9. — Περισσεύειν εἴς τι, *redundare ad, largiter adesse alicui*, largiter *sese exserere*, Rom. 3, 7. 5, 15. 2 Cor. 1, 5. 8, 2. — si refertur ad

actiones, est: *multus sum in aliqua re, me in ea magis magisque exerceo*, 1 Thess. 4, 1. 10. 1 Cor. 15, 58. ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου, in faciendo opere domini. 2 Cor. 9, 8. εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν, pro ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγ. (Sir. 30, 29. μὴ περισσεύσῃς ἐν πάσῃ σαρκί, ne nimium facias in [puniendo] ullo servo.) — 2 Cor. 9, 12. περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ θεῷ, vel: redundans in Deum quoque per gratiarum actiones ea de causa Deo factas; vel: sese exserit eo, quod multos impellit ad gratias Deo agendas. — Paulo etiam dicitur sensu transitivo: *crescere facio, largiter tribuo, redundare facio*, 2 Cor. 9, 8. δυνατὸς ὁ θεὸς πᾶσαν χάριν περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς, beneficia collata reddere maiori beneficio. Eph. 1, 8. ἧς (pro ἥν ex attractione, vid. Ὁ) ἐπερίσσευσεν εἰς ὑμᾶς. 2 Cor. 4, 15. ἡ χάρις τὴν εὐχαριστίαν περισσεύσῃ, ut benificia augeant gratum in Deum animum. — 4) in comparationibus: *praesto, excello, supero*; περισσεύσῃ μᾶλλον, Matth. 5, 20. (Cohel. 3, 9. τί ἐπερίσσευσεν [מוֹתָר] ὁ ἄνθρωπος παρὰ τὸ κτῆνος. 1 Macc. 3, 30. Xenoph. anab. 4, 8. 9.) *.

Περισσός, ή, όν, (a περί) LXX pro יוֹתֵר, יֶתֶר, (נוֹתָר) 1) περισσόν, *reliquum*, i. e. *quod praeter numerum, praeter necessitatem adest*, das Uebrige, *quod insuper accedit*; τὸ περισσόν, quod praeterea adiicitur: Matth. 5, 37. (Ioseph. ant. 10, 4. 2. τὸ περισσὸν τῶν χρημάτων.) — περισσότερον, insuper, praeterea, Hebr. 6, 17. 7, 15. — ἐκ περισσοῦ ἔλεγε praeterea dixit, Marc. 14, 31. (Test. XII. Patr. p. 711. πάντα, ὅσα ἐκέλευσεν, ἐκ περισσοῦ ἐποίησα. — Exod. 10, 5. τὸ περισσὸν τῆς γῆς, reliquam terram. Ezech. 48, 21. 24. Num. 4, 28. 1 Sam. 30, 19. 1 Macc. 9, 22. — ex adiuncto: *superfluum, supervacaneum, inutile*, 2 Cor. 9, 1. περισσόν μοι ἐστί. (Ioseph. 3, 8. 9. περισσὸν ἡγοῦμαι, supervacaneum habeo. 2 Macc. 12, 44.) — Quum quod superest copiam afferat, est — 2) *largus, copiosus, multus, abundans*, Io. 10, 10. περισσὸν ἔχειν, magis abundare, bonis augeri. (σοφία περισσή, πνεῦμα περισσόν, Dan. 5, 12. 14. 6, 3. 4, 33.) — περισσότερος, maior, largior, 1 Cor. 12, 23 sq. 2 Cor. 2, 7. — περισσότερον, plus, 1 Cor. 15, 10. Luc. 12, 48. Marc. 7, 37. μᾶλλον περισσότερον, tanto magis. — 3) *modum excedens, supra modum*; Marc. 6, 51. ἐκ περισσοῦ, supra modum. Etiam cum ὑπέρ: ὑπὲρ ἐκ περισσοῦ, quam maxime, Eph. 3, 20. 1 Thess. 3, 10. 5, 13. (Dan. 3, 23.) — περισσότερον, paulo plus quam licet, ultra modum, 2 Cor. 10, 8. — 4) in comparatione in utramque partem, tum in bonam: *praestans, eximius*, qui alios superat, Matth. 5, 47. Rom. 3, 1. τὸ περισσόν, praestantia. — περισσότερον, qui antecellit, Matth. 11, 9. Luc. 7, 26. — tum in malam: *severior, gravior*, περισσότερον κρίμα, Matth. 23, 14. Marc. 12, 40. Luc. 20, 47. *.

Περισσότερος, vid. Περισσός.

Περισσοτέρως, (a περισσῶς) adverb. (vid. περισσός) 1) *magis, abundantius*, a) ita ut notionem verbi augeat, cui nexum est; Phil. 1, 14. περισσοτέρως τολμᾶν, audaciores fieri. 1 Thess. 2, 17. περ. ἐσπουδάσαμεν, tanto vehementius desideravi. Hebr. 2, 1. περ. προςέχειν. Hebr. 13, 19. περισσ. παρακαλεῖν. [Marc. 15, 14.] Test. XII. Patr. p. 721. περισσοτέρως ἠγάπησαν αὐτούς, maiori etiam amore eos amplexus sum — b) comparative: *magis, plus quam alii*, 2 Cor. 11, 23. Gal. 1, 14. — 2) electionem ex aliis indicat sive maiorem praestantiam, quam tribuimus rei: *inprimis, prae caeteris, vorzugsweise*; 2 Cor. 1, 12. 2, 4. 7, 13. περισσοτ. δὲ μᾶλλον ἐχάρ. prae caeteris autem valde laetatus sum. ib. v. 15. 2 Cor. 12, 15. περισσῶς ὑμᾶς ἀγαπῶν, quum prae caeteris vos amem! *.

Περισσῶς, (a περισσός, quod vide) *multo magis, noch mehr*, Matth. 27, 23. Marc. 15, 14. (in textu *Griesb.*) Marc. 10, 26. coll. v. 24. Act. 26, 11. (Dan. 8, 9. Ps. 31, 31. 2 Macc. 8, 27. coll. Dan. 7, 7. 19.) *.

Περιστερά, ᾶς, ἡ, (hebr. יוֹנָה) *columba*, Matth. 3, 16. 21, 12. Marc. 1, 10. 11, 15. Luc. 3, 22. Io. 1, 32. 2, 14. 16. (Act. Thom. §. 47. ἐλθὲ ἡ ἱερὰ περιστερὰ, ἡ ἀπόκρυφος — μήτηρ; quae dicuntur in precibus ante coenam sacram.) — Luc. 2, 24. (Lev. 5, 7. 11. 14, 22. Ioseph. ant. 3, 9. 3.) — Matth. 10, 16. (Cant. 6, 8. Hos. 7, 11. Nah. 2, 7.) *.

Περιτέμνω, f. τεμῶ, aor. 2. περιέτεμον. perf. pass. περιτέτμηκα, aor. 1. pass. περιετμήθην, (περί et τέμνω, seco) *circumcido*. — Circumcido membrum virile, amputo praeputium, hebr. מוּל; ita περιτέμνω τινά, Luc. 1, 59. 2, 21. Io. 7, 22. Act. 7, 8. 15, 5. 16, 3. 21, 21. — περιτέμνομαι, circumcidor, circumcidendum me curo, Act. 15, 1. 24. 1 Cor. 7, 18. Gal. 2, 3. 5, 2. 3. 6, 12 sqq. (Gen. 17, 10 sqq. Ios. 5, 2 sqq. Eodem verbo utitur Iosephus de eadem re, ant. 1, 10. 5. vit. §. 23. contr. Apion. 1, 22. περιτέμνονται τὰ αἰδοῖα) — Quum circumcisione populus israeliticus sacraretur Deo, Paulus Col. 2, 11. etiam Christianos, quatenus *per Christum Deo sacrati sunt*, circumcisos esse dicit περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ, circumcisione christiana, i. e. ut ipse explicat, eo, quod pravas deposuerint cupiditates e corpore natas. (Sic tropice *removendi* sensu, Ier. 4, 4. περιτμήθητε τῷ θεῷ ὑμῶν καὶ περιτέμνεσθε τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν. et Deut. 10, 16.) *.

Περιτίθημι, f. θήσω, perf. περιέθηκα, aor. 2. περιέθην, particip. περιθείς, (περί et τίθημι) *circumpono, circumdo*, a) propr. τινί τι, alicui aliquid; φραγμὸν τῷ ἀμπελῶνι. Matth. 21, 33. Marc. 12, 1. — vestes alicui Matth. 27, 28. (Ruth. 3, 3. Ioseph. ant. 3, 7. 1. Test. XII. Patr. στολὴν — ζώνην) — στέφανόν τινι, caput cingo corona, Matth. 15, 17. (Sir. 6, 33. Test. XII. Patr. p. 567. Gen. 27, 16. 24, 47. 41, 42.) — cir-

cumligo, *alligo*, *impono*, σπόγγον καλάμῳ, Matth. 27, 48 Marc. 15, 36. Io. 19, 29. (περιθήσεις αὐτοῖς τὰς κιδάρεις, pro חָבַשׁ, alligo. Exod. 29, 9.) — b) tropice: *largiter alicui exhibeo*, τιμὴν τινι, 1 Cor. 12, 13. (LXX pro יָתַן, Esth. 1, 20. αἱ γυναῖκες περιθήσουσι τιμὴν τοῖς ἀνδράσιν. Iob. 39, 19. περιέθηκας ἵππῳ δύναμιν. Demosth. 1417, 3. περιτιθέναι δόξαν τοῖς εὖ ποιοῦσι.) *.

Περιτομή, ῆς, ἡ, (a περιτέμνω) *circumcisio*. Nostris scriptoribus de circumcisione membri virilis, sive amputatione praeputii; de quo more vid. Gen. 17, 10 sq. Lev. 12, 3. et quae de usu et progressu eius ex Herodot. Halicarn. attulit Ioseph. c. Apion. 1, §. 22. Id. ant. 1, 10. 5. Barnab. epist. c. 9.: πᾶς Σύρος καὶ Ἄραψ, καὶ πάντες ἱερεῖς τῶν εἰδώλων περιτέμνονται. Καὶ Αἰγύπτιοι ἐν περιτομῇ εἰσι. Solebat fieri in pueris octavo post nativitatem die, iisque simul nomen, quo vocandi erant, imponi, eiusque effectus erat, ut circumcisus iam Deo dicatus haberetur, populoque israelitico adnumeraretur. — Est autem περιτομή in N. T. a) actus circumcisionis, Act. 7, 8. Rom. 2, 27. (Vid. Γράμμα). Phil. 3, 5. — Io. 7, 23. περιτομὴν λαμβάνειν, circumcidi. Rom. 4, 11. σημεῖον ἔλαβε περιτομῆς, pro περιτομὴν εἰς σημεῖον. — b) lex de circumcidendis pueris; Io. 7, 22. Gal. 5, 11. — c) status circumcisionis, circumcisum esse, quod plenius dicitur Rom. 4, 10. τὸ εἶναι ἐν περιτομῇ. Rom. 2, 25. 26. (vid. Λογίζομαι) c. 3, 1. 1 Cor. 7, 19. Gal. 5, 6. 6, 15. — d) metonym. et collective: *circumcisi*, i. e. Iudaei, Rom. 3, 30. 4, 9. 12. 15, 8. Gal. 2, 7. 8. 9. Eph. 2, 11. Col. 3, 11. — e) οἱ ἐκ περιτομῆς, circumcisi, Iudaei, Rom. 4, 12. — Christiani e Iudaeis, Act. 10, 45. 11, 2. Gal. 2, 12. Col. 4, 11. Tit. 1, 10. — f) sensu translato: περιτομὴ καρδίας, Rom. 2, 28. 29. tribuitur ei, qui mentem purgavit a vitiis, Deo sacravit mentem et studia. (Phil. Abr. T. I. p. 450. τὸ περιτέμνεσθαι ἡδονῶν καὶ παθῶν πάντων ἐκτομὴν καὶ δόξης ἀναίρεσιν ἀσεβοῦς σημαίνει.) — Phil. 3, 3. ἡ περιτομή, Christiani quatenus Deo aeque sacrati sunt, ac Iudaeus per circumcisionem. — De loco Col. 2, 11. vid. Περιτέμνω. — (In V. T. ter, Gen. 17, 12. Ier. 11, 16. Exod. 4, 26.) *.

Περιτρέπω, f. έψω, (περί et τρέπω, verto) circumverto, circumago, (de navibus Pollux Onom. I, 114. περιτροπὴ αἰώνων, temporum vicissitudines, Ioseph. bell. 3, 8. 5.) — *converto*, i. e. *perverto* (in compositis enim περί haud raro respondet nostro: *ver*, ut in verkehren), Act. 26, 24. σὲ εἰς μανίαν περιτρέπει, te insanire faciunt. (Ioseph. ant. 2, 14. 1. εἰς ὀργὴν περιτραπέν. Destruendi sensu Sap. 5, 24. ἡ κακία περιτρέψει θρόνους.) *.

Περιτρέχω, aor. 2. περιέδραμον, (περί et τρέχω) cir-

*cumcurro, percurro* quae in circuitu sunt, *obeo;* Marc. 6, 55. (LXX pro שׁוּט Ier. 5, 1. Amos. 8, 12.) *.

*Περιφέρω,* (περί et φέρω) *circumfero,* — i. e. mecum ubique porto, 2 Cor. 4, 10. τὴν νέκρωσιν τοῦ Ἰησοῦ περιφέροντες ἐν τῷ σώματι. (2 Macc. 8, 7. περιφ. ἐν γαστρί.) — huc illuc porto, Marc. 6, 55. aegrotos περιφέρειν ὅπου ἤκουον, ὅτι ἐκεῖ ἐστι. — *huc illuc ago,* Eph. 4, 14. περιφερόμενοι ἀνέμῳ; metaphora petita a navibus vento iactatis. (Iud. v. 12. Hebr. 13, 9. Vid. παραφέρω). Legitur etiam Prov. 10, 25. et Eccles. 7, 8. In posteriori loco: ἡ συκοφαντία περιφέρει (in orbe circumagit vertiginosum i. e. insipientem facit) σοφόν; hebr. הוֹלֵל *.

*Περιφρονέω,* ῶ, f. ήσω, (περί et φρονέω) i. e. φρονέω περί τινος sive περί τι, aliquid accurate considero; (Sap. 1, 1. ubi i. q. ζητέω) aliquid magni facio. Ita apud profanos. Sed quum praepositio περί significet etiam ultra, idque in malam partem (ut in περιτρέπω vel περιΐστημι), est quoque: mentem non ad rem adplico, sed praeter illam dirigo, igitur cogitando praetereo, i. e. *contemno, despicio;* ita Tit. 2, 15. μηδείς σου περιφρονείτω. (1 Tim. 4, 12. καταφρονείτω). 4 Macc. 6, 9. ὁ δὲ ὑπέμενεν τοὺς πόνους, καὶ περιεφρόνει τῆς ἀνάγκης. ib. 8, 27. ἦσαν γὰρ περίφρονες τῶν κακῶν. Ioseph. ant. 4, 8, 24.) *.

*Περίχωρος,* ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (περί et χῶρος i. q. χώρα, regio, locus) circumiacens, finitimus. — ἡ περίχωρος intellige γῆ (Gen. 19, 28.) vel χώρα, *circumiacens* s. *finitima regio,* Matth. 14, 35. Marc. 6, 55. Luc. 3, 3. 37. 8, 37. Act. 14, 6. — metonymice: *incolae finitimae regionis,* Matth. 3, 5. Marc. 1, 28. Luc. 4, 14. 7, 17. — LXX pro חֶבֶל Deut. 3, 13. 14. כִּכָּר Gen. 13, 10—12. 19, 17. Neh. 12, 28. פֶּלֶךְ Neh. 3, 9. 14. — etiam τὸ περίχωρον et τὰ περίχωρα eodem sensu, Deut. 3, 4. 2 Chron. 4, 17. 1 Chron. 5, 16. *.

*Περίψημα,* τος, τό, (a περιψάω undique abstergo, quod ex περί et ψάω, tergo) id quod abstergitur, sordes, quisquiliae, tum i. q. περικάθαρμα, *purgamentum* civitatis, et ex adiuncto homo vilissimus. In N. T. semel 1 Cor. 4, 13. eodem sensu quo περικάθαρμα, quod vide. Barnab. epist. c. 6. ἐγὼ περίψημα τῆς ἀνάγκης ὑμῶν, de eo, qui mortem subit, ut alios expiet. Sic etiam Origen. Comment. in Io. T. VI, §. 37. et Ignatius ad Ephesios §. 8. In V. T. semel Tob. 5, 18. ἀργύριον περίψημα (piaculum pro salute s. vita) τοῦ παιδίου ἡμῶν γένοιτο. Symmach. Ier. 22, 28. pro עֶצֶב. Athenienses ad avertendam publicam calamitatem hominem ignobilem aut sceleratum in mare praecipitasse, Poseidoni sacrificium offerentes, tradit Phavorinus s. h. v. Hesych. περίψημα ἀντίλυτρον, ἀντίψυχον.

*Περπερεύομαι,* f. εύσομαι, depon. med. (a πέρπερος,

iactabundus, arrogans, ostentator, Polyb. 32, 6. 5. et 40, 6. 2. sive ut Hesych. explicat ὁ μετὰ βλακείας ἐπαιρόμενος.) *insolens, ostentator sum, me effero;* 1 Cor. 13, 4. ἡ ἀγάπη οὐ περπερεύεται. Ita περπερεύεσθαι apud Marc. Anton. 5, 5. Hesych. περπερεύεται· κατεπαίρεται. coll. Cic. ad Att. c. 1, 11. qui ἐμπερπερεύεσθαι de adulatione, qua alterius laudes immodice efferuntur, usurpavit. (Alii 1 Cor. 13, 4. vertunt: *praecipitanter* s. *temere agit.* Zonar. lex. coll. 1544. περπερεύεται· προπετὲς ποιεῖ· ἀτακτεῖ· κατεπαίρεται.)

*Περσίς, ίδος, ἡ, Persis,* mulier christiana, Rom. 16, 12. commemorata, de qua praeterea nil constat.

*Πέρυσι,* (a πέρας) adverb. *anno superiore;* bis in N. T. ἀπὸ πέρυσι inde ab anno superiore, 2 Cor. 8, 10. 9, 2. (Xenoph. hist. gr. 3, 2. 6. νῦν τε καὶ πέρυσιν. — πρὸ πέρυσι, Demosth. 467, 14.)

*Πετάομαι,* s. πέταμαι, apud seriores scriptores pro πέτομαι, *volito, volo,* πετώμενος [Apoc. 4, 7. 8, 13. 14, 6. 19, 7. ubi *Griesb.* reposuit πετόμενος.] vid. *Πέτομαι.*

*Πετεινόν, οῦ, τό,* (a πέτομαι) *volucris, avis,* Luc. 12, 24. Rom. 1, 23. Iac. 3, 7. — τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ ex hebraismo, (עוֹף הַשָּׁמַיִם, Gen. 1, 26. Ps. 8, 9. Ier. 4, 25.) ubi οὐρανοῦ redundat, Matth. 6, 26. 8, 20. 13, 4. 32. Marc. [4, 4.] 4, 32. Luc. 8, 5. 9, 58. 13, 19. Act. 10, 12. 11, 6. *.

*Πέτομαι, volo,* Apoc. 12, 14. ἵνα πέτηται. — πετόμενος, in edit. *Griesb.* Apoc. 4, 7. 8, 13. 14, 6. 19, 17. — LXX pro עוּף, עוֹפֵף Gen. 1, 20. Ps. 91, 6. Ies. 30, 6. 31, 5. — de angelo Dan. 9, 21. *.

*Πέτρα, ας, ἡ,* — LXX pro סֶלַע et צוּר — 1) *rupes, petra,* i. e. a) rupes prominens, Apoc. 6, 15. 16. (1 Sam. 13, 6. Ies. 2, 10. 21. 7, 19. Ier. 13, 4. 48, 28.) — in rupibus earumque speluncis etiam sepulchra erant, Matth. 27, 51. Ib. v. 60. λατ. ἐν τῇ πέτρᾳ. Marc. 15, 16. ἐκ πέτρας — b) solum e petra constans, Matth. 7, 24 sq. Luc. 6, 48. (Ps. 40, 3.) — c) tropice: qui instar rupis est, cui firmiter niti aliquis potest, Matth. 16, 18. (2 Sam. 22, 2.) — Paulus 1 Cor. 10, 4. Messiam πέτραν πνευματικὴν appellat, quia doctrina saluberrima Israelitas imbuerit, petrae instar, e qua aqua (imago salutaris doctrinae) profluxerit. (coll. Num. 20, 8 sqq. Neh. 9, 15. Ps. 78, 18. Ies. 48, 21.) — 2) *saxum, lapis maior;* πέτρα σκανδάλου, Rom. 9, 33. 1 Petr. 2, 8. (Ies. 8, 14. 28, 16.) alias λίθος προσκόμματος, lapis, in quo pes offendit; tropice: homo, qui aliis offendiculo est. — collective: *terra saxosa, petrosa,* i. q. πετρώδης. Luc. 8, 6. 13. — Quidam etiam Marc. 15, 15. ἐκ πέτρας vertunt: ex lapide caeso constructum, ut Ioseph. ant. 16, 7. 1. μνῆμα λευκῆς πέτρας. — De lapidibus maioribus legitur πέτρα etiam Ps. 137, 12. Prov. 30, 26. coll. Ios. 5, 2. Ioseph. bell. 6, 1. 6. *.

**Πέτρος**, ου, ὁ, 1) *lapis, petra;* Ιό. 1, 43. (2 Macc. 1, 16. 4, 41.) — 2) *Simon cognomine Petrus* (vid. *Κηφᾶς*), quare nunc simpliciter in N. T. appellatur *Σίμων* (quod vide), nunc *Σίμων πέτρος*, (Matth. 16, 16. Luc. 5, 8. potissimum a Ioanne, c. 6, 68. 13, 6. 19. 24. 36. 18, 10. 20, 2. 6. 21, 2. 3.) etiam *Σίμων ὁ λεγόμενος πέτρος*, (Matth. 4, 18. 10, 2. Marc. 3, 16. Act. 10, 18.), saepius *Πέτρος* simpliciter. Cognomen accepit a Iesu haud dubie ob animi fortitudinem, Matth. 16, 18. Luc. 6, 14. Io. 1, 43. — Fuit filius Ionae (Matth. 16, 17.) et cum fratre Andrea piscator (Matth. 4, 15. Io. 1, 40. 44. 6, 8.) Capernaumi habitans (Matth. 8, 14. coll. v. 5. Marc. 1, 29. Luc. 4, 38.) vivebatque, ut ex iisdem locis colligendum est, in matrimonio. Vocatus a servatore ad munus apostolicum, summo studio eo functus est, et divinam doctrinam potissimum inter Iudaeos propagavit, quorum tamen moribus quum plus, quam par videretur, concederet, a Paulo reprehensus est. Fertur Romam venisse, et, quod vero satis doceri nequit, ecclesiae ibi collectae primus fuisse episcopus, cruci denique simul cum Paulo affixus. Vide loca Marc. 5, 37. 13, 3. 14, 33. 54 sqq. 16, 7. Luc. 8, 51. Io. 21, 2 sqq. Act. 1, 13. 15. 2, 14. 37 sqq. 3, 1 sqq. 4, 8 sqq. 5, 3 sqq. 8, 14 sqq. 9, 32 sqq. 10, 5 sqq. 11, 2 sqq. 12, 3 sq. 15, 7. Gal. 1, 18. 2, 7 sq. 1 Petr. 1, 1. 2 Petr. 1, 1.

**Πετρώδης**, εος, ὁ, ἡ, — ες, τό, (a πέτρος) 1) petrae formam habens, Diod. Sic. 3, 41. — 2) *petrosus, saxosus;* de terra saxis referta, solo petroso, (Ioseph. vit. §. 37. bell. 7, 6. 1.) τὸ πετρῶδες, substantive, de solo petroso, Matth. 13, 5. 20. Marc. 4, 5. 16. *.

**Πήγανον**, ου, τό, *ruta*, ruta graveolens, *Raute*, (Plin. Hist. Nat. 20, 13.) Luc. 11, 42. (Plutarch. Tom. 8. p. 565. et Tom. 10. p. 764. ed. *Reisk.* Theophr. hist. plant. 1, 15.) *.

**Πηγή**, ῆς, ἡ, LXX pro עַיִן, מָקוֹר, מַעְיָן, 1) *fons, scaturigo*, Iac. 3, 11. [12.] — Ex hebraismo: *πηγαὶ ὑδάτων*, Apoc. 7, 17. (de quo loco vid. *Ζωή*.) 8, 10. 14, 7. 16, 4. (Ps. 74, 16. Ies. 41, 18. Ios. 15, 19. 1 Reg. 18, 5. 2 Reg. 3, 19. 25. Gen. 14, 7. 16, 7.) — Aqua fontium autem nostris scriptoribus magnae felicitatis est imago, Apoc. 7, 17. 21, 6. (Ioël. 3, 18. Ies. 12, 3. Ps. 36, 10.) nec minus doctrinae saluberrimae, quae Io. 4, 14. comparatur cum fonte, cuius aquae sitienti vitam conservant. (Test. XII. Patr. p. 617. Messias dicitur ἡ πηγὴ εἰς ζωὴν πάσης σαρκός.) — 2) *puteus*, qui foditur et aqua e fontibus in terra reconditis promanante repletur, Io. 4, 6. (Gen. 33, 19. 48, 22. Ios. 24, 32.) 2 Petr. 2, 17. (coll. Gen. 7, 11. 8, 2.) — 3) *profluvies*, i. q. ἡ ῥύσις. Marc. 5, 29. ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς. (Ier. 9, 1. πηγὴ δακρύων.) *.

**Πήγνυμι**, s πηγνύω, f. πήξω, pango, figo, [de tentorio Ios. 18, 1. Gen. 26, 25. 35, 21. Iudic. 4, 11. Dan. 11, 45.) —

compingo, *compingendo struo, exstruo*, Hebr. 8, 2. (Ies. 42, 5. ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ πήξας αὐτόν; pro נָטָה. ib. 54, 2. Herodot. 5, 82. Polyb. 3, 46. 1.) *.

*Πηδάλιον*, ίου, τό, (a πηδόν, remus) *gubernaculum*, quo navis regitur. Iac. 3, 4. Act. 27, 40. τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων i. e. utriusque gubernaculi quum ad puppim tum ad proram; vid. Perizon. ad Aelian. V. H. 9, 40. (Lucian. Toxar. p. 51. τοῦ σκάφους ἤδη πλέοντος ἐκρεμαννύμενοι τῶν πηδαλίων. vid. *Kuinoelii* comment. ad Act. l. l.) *.

*Πηλίκος*, η, ον, (ab ἧλιξ, qui aetate viget) *quantus*, i. e. a) de quantitate: *quam copiosus, quam multus*, Gal. 6, 11. πηλίκοις γράμμασιν ἔγραψα, quam prolixe scripserim. Zach. 2, 2. πηλίκον (כַּמָּה) τὸ πλάτος αὐτῆς. — b) de qualitate: *qualis*, quam insignis; Hebr. 7, 4. θεωρεῖτε δὲ, πηλίκος οὗτος. *.

*Πηλός*, οῦ, ὁ, *lutum, coenum, limus*; Io. 9, 6. 11. 14. 15. (LXX pro טִיט 2 Sam. 22, 43. ὡς πηλὸν ἐξ ὁδῶν. Ps. 18, 46. πηλὸν πλατειῶν. Ps. 40, 2.) — *lutum figulinum, argilla*; Rom. 9, 21. (LXX pro חֹמֶר, Ies. 29, 16. ὡς πηλὸς τοῦ κεραμέως. 41, 25. 45, 9. Sir. 38, 9. coll. Iob. 38, 14. 10, 9. 30, 19.) *.

*Πήρα*, ας, ἡ, (quod deducunt a πάομαι, comparo mihi, habeo) *pera*, pera coriacea viatorum, pastorum, in qua quae ad commeatum pertinerent aliaque necessaria recondebantur, *Ränzel, Reisesack*. (πήρα τῶν βρωμάτων ut plenius legitur Iudith. 13, 10. vid. etiam 2 Reg. 4, 42. Iudith. 10, 5. 13, 16. Ioseph. ant. 6, 9. 4. πήρα ποιμενική.) In N. T. Matth. 10, 10. πήρα εἰς ὁδόν. Marc. 6, 8. Luc. 9, 3. 10, 4. 22, 35. (Homer. Odyss. π', 411. Herodian. 1, 9. 6. Suidas: πήρα· ἡ θήκη τῶν ἄρτων.) *.

*Πῆχυς*, εως apud seriores: εος, ὁ, genit. plur. πήχεων, ex usu seriorum (Phryn. p. 245.) πηχῶν (LXX semper πήχεως, saepius πήχεων, rarius, ut 1 Reg. 7, 2. 37. Esth. 5, 14. 7, 9. Ezech. 40, 7. 41, 22. πηχῶν) *cubitus*, i. e. proprie ea pars brachii, quae est inter manum et cubiti articulum, (Hom. Odyss. 17, 38. 24, 346) — mensura, aequans intervallum a flexura cubiti usque ad digitum medium extremum; *Elle*. Matth. 6, 27. Luc. 12, 25. Io. 21, 8. πηχῶν. Apoc. 21, 17. — LXX pro אַמָּה Gen. 6, 15. Exod. 25, 10. Num. 35, 4. (Ioseph. bell. 6, 2. 9. πηχῶν.) *.

*Πιάζω*, f. άσω, (dorice pro πιέζω) 1) *prehendo* manu, anfassen, Act. 3, 7. — 2) prehendo ut capiam, *capio*; ut feras, Apoc. 19, 20. (Cantic. 2, 15. pro אָחַז) pisces, Io. 21, 3. 10. — *comprehendo*, hominem ut in carcerem coniiciam, Io. 2, 30. 32. 44. 8, 20. 10, 39. 11, 57. Act. 12, 4. 2 Cor. 11, 32. *.

*Πιέζω*, f. έσω, *premo, comprimo*; (etiam prehendo); Luc. 6, 38. μέτρον πεπιεσμένον, mensura pressa i. e. confer-

tissima. — (Mich. 6, 15. pro דָּרַךְ οὐ πιέσεις ἔλαιον. Xenoph. mem. 3, 10. 13.) **.

*Πιθανολογία*, ας, ἡ, (ex πιθανὸς, ad persuadendum aptus, et λέγω, unde πιθανολόγος, ad persuadendum apta loquens, πιθανολογέω, probabile aliquid facio, et πιθανολογία) proprie: enarratio argumentorum, quibus aliquid fit probabile; oratio ad persuadendum apta, (i. q. λόγος εὐπειθής); in utramque partem, et apud nostros in *malam* dicitur, ut sit: *sermo speciosus, in errorem alios abducens, oratio captiosa*, semel, Col. 2, 4. (Eodem sensu apud Clem. Alex. Strom. 6, 10. Epiphan. ad haeres. prooem. §. 3. et Ioseph. ant. 8, 9. πιθανοὺς λόγους falsis tribuit prophetis. Idem ant. 8, 2. 8. πιθανοὶ καὶ πρὸς ἀπάτην ἐπαγωγοί.)

*Πικραίνω*, f. ανῶ, (a πικρός) 1) *amarum facio*; de aquis, Apoc. 8, 11. coll. Exod. 15, 23. Quia amara sensum iniucundum excitant, per αὔξησιν est: *dolorem excito acerbitate*, Apoc. 10, 9. ib. 10, 10. ἐπικράνθη ἡ κοιλία μου, doloribus cruciabatur venter ex amaritudine. (Ita tropice, ut nos: mit bitterm Schmerz erfüllen, LXX Iob. 27, 2. pro הֵמַר, ὁ πικράνας μου τὴν ψυχήν, pro מַר Ruth. 1, 13. Thren. 1, 5. 1 Macc. 3, 7.) — 2) medium tropice: *exacerbo me, acerbum me praebeo*, Col. 3, 19. πικραίνεσθαι πρός τινα. (Ioseph. ant. 5, 7. 1. δεινῶς πρὸς αὐτοὺς ἐπικραινόμενος. LXX πικραίν. ἐπί τινα pro קָצַף *effervesco*, Exod. 16, 20. Ier. 37, 14. 3 Esdr. 4, 31. Demosth. 1464, 18. μήτε πικραίνεσθαι μήτε μνησικακεῖν.) *.

*Πικρία*, ας, ἡ, (a πικρός) 1) *amaritudo, amarulentia*, propr. Deut. 32, 32. Ier. 2, 21. — tropice de animo, sensu transitivo: *vehementia, ira quae in alios invehit*, Eph. 4, 31. (Ies. 28, 21. et πικρῶς de irascente, Ioseph. ant. 3, 1. 4.) — sensu intransitivo: dolor vehemens, Iob. 7, 11. 10, 1. 21, 25. Sir. 4, 6. 7, 12. — 2) ex hebraismo, ubi verba deducta a מָרַר etiam fel, et venenum et venenatum, mortiferum indicant (מְרֹרָה fel, venenum, Iob. 20, 14. 25. מְרֹרִי venenatum, Deut. 32, 24. מַר mortifer, perniciem afferens, Ier. 2, 19. 2 Sam. 2, 26. Ps. 64, 4. coll. 1 Sam. 15, 32. Apoc. 8, 11. Similiter מְרִירָא et מָרָה venenum apud Talmudistas, vid. *Buxtorf*. Lex. p. 1263 sqq.) est: *venenum, pernicies*; Act. 8, 23. χολὴ πικρίας i. e. χολὴ πικρά, fel venenatum i. e. malignitas, impietas perniciosissima. (Ita πικρός, veneno plenus, Act. Thom. §. 41.) Rom. 3, 14. ὧν τὸ στόμα ἀρᾶς καὶ πικρίας γέμει, veneno mortifero plenum est. (Repetita sunt e Ps. 9, 29. ubi מִרְמָה.) Hebr. 12, 15. ῥίζα πικρίας, radix veneni, venenum spargens, in Christianorum perniciem; (e Deut. 29, 17. לַעֲנָה absynthium. coll. Amos. 6, 12.) *.

*Πικρός*, ά, όν, LXX pro מַר, *amarus*; de aquis Iac. 3, 11. ubi τὸ πικρόν, quod ad sensum attinet, explicatur per

κάταρα v. 10. (Ies. 5, 20. Prov. 27, 7. Exod. 15, 23.) — tropice: *vehemens*, *acerbus*, *fervidus*, Iac. 3, 14. ζῆλον πικρόν. (4 Macc. 6, 16. πικρότερον αἰκισθείς. Ioseph. ant. 2, 14. 1. πικρὰ ὀδύνη) *.

Πικρῶς, adv., *amare*, — tropice: *amare*, i. e. cum magno animi dolore, πικρῶς ἔκλαυσε, Matth. 26, 75. Luc. 22, 65. (πικρῶς κλαίοντες, מַר, Ies. 33, 7. 22, 4. — πικρῶς φέρειν, 2 Macc. 7, 39. 4 Macc. 6, 1. 10, 5. — πικρῶς ἐτυράννησε, Ioseph bell. 7, 2. 1.) *.

Πιλάτος, ου, ὁ, *Pilatus*, Pontius, procurator Iudaeae romanus (Joseph. ant. 18, 3. 1. Πιλάτος ὁ ἡγεμών. vid. Ἡγεμών.), successor Valerii Grati, muneri admotus a Tiberio, anno imperii sui decimo tertio, post Christum natum vigesimo octavo, qui postquam subditos per decem muneris sui annos severius tractaverat, a Vitellio, Syriae praeside, officio motus et a Caio, imperatore, in exilium missus est in Galliam, ubi anno p. Chr. nato 41 sibi ipse manum intulisse dicitur. Vid. de eo Ioseph ant. 18. capp. 2—4. Euseb. hist. eccl. 2, c. 7. 8. — e N. T. Matth. 27, 2 sqq. Marc. 15, 1 sqq. Luc. 3, 1. 13, 1. 23, 1 sqq. Io. 18. et 19. Act. 3, 13. 4, 27. 13, 28. 1 Tim. 6, 13. *.

Πιμπράω, usitatius πίμπρημι, fut. πρήσω, 1) incendo, inflammo, (Aelian. Var. hist. 12, 23) — 2) ad tumorem, qui ex inflammatione oritur, transfertur, tumescere facio; medium: *intumesco*, Act. 28, 6. de tumore e veneno, uti apud Aelian. hist. anim. 1, 57. 3, 18. vid. *Elsneri* obss. ad h. l. Hesych. πρῆσαι· φυσῆσαι. Πεπρησμένοι· οἱ ἐμφυσημένοι.

Πινάκιον, ιου, τό, (deminut. a πίναξ, tabula e pinu facta et cera illita ad scribendum) *tabella*, *libellus pugillaris*, ein Täfelchen zum Schreiben; Luc. 1, 63. (Symmach. Ezech. 9, 2. pro קֶסֶת. Arrian. diss. epict. 3, 22. 74.) *.

Πίναξ, ακος, ὁ, (a πῖνος, pinus) propr. quod ex pineo ligno factum est, igitur tabula ex pineo ligno ad scribendum vel etiam pingendum (4 Macc. 17, 7.), unde et libellum pugillarem et vero etiam tabulam pictam significat; porro de vasibus e pineo ligno factis: *patina, lanx*, eine Schale, Schüssel, Matth. 14, 8. 11. Marc. 6, 25. 28. Luc. 11, 39. (Homer. Odyss. 1, 141. Constit. apost. 6, 6. Ioseph. ant. 8, 3. 8. ib. 3, 10. 7. Thom. Mag. πίνακες· τὰ ἀγγεῖα, ἐν οἷς ἐσθίομεν.)

Πίνω, f. πίομαι, (Apoc. 14, 10.) perf. πέπωκα, (Apoc. 18, 3.) aor. 2. ἔπιον (a stirpe antiqua πίω) LXX pro שָׁתָה, — *bibo*; a) propr. Matth. 27, 34. Luc. 12, 19. 1 Cor. 11, 25. — πίνω τι, Matth. 6, 25. 31. 26, 42. Marc. 16, 18. Luc. 1, 15. 7, 33. Rom. 14, 21. 1 Cor. 10, 21. 11, 26. 27. (Ies. 5, 12. 19, 5. Exod. 7, 18. 1 Sam. 1, 15.) — ἔκ τινος, Matth. 26, 27. 29. Marc. 14, 23. Io. 4, 12. 13. 14. 1 Cor. 11, 28. Apoc. 14, 10. 18, 3. (Gen. 9, 21. 2 Sam. 12, 3. Num. 6, 3.) — ἀπό τινος, Luc. 22, 18. (Ier. 51, 7.) — δοῦναι πιεῖν, bibendum dare,

Matth. 27, 34. Io. 4, 7. 9. 10. Apoc. 16, 6. — ἐσθίειν καὶ πίνειν. vid. Ἐσθίω. — Eodem modo τρώγοντες καὶ πίνοντες, convivantes. Matth. 24, 38. — φαγεῖν καὶ πιεῖν. vid. Ἐσθίω. — πίνω τὸ ποτήριον poculum malorum, vid. Οἶνος, Θυμός et Ποτήριον. — Ut aqua a nostris scriptoribus transfertur ad doctrinam sanam et salubrem, sic etiam πίνω ad usum doctrinae: Io. 7, 37. 1 Cor. 10, 4. (Sir. 24, 23.), ad quam dicendi rationem plurimi et referunt locutionem πιεῖν τὸ αἷμά μου, Io. 6, 53—56. quae vero ab aliis ad usum sacrae coenae refertur, ubi esset vel: bonis per sanguinem Iesu profusum comparatis largiter frui; vel: arctissimam cum Iesu coniunctionem inire. — b) tropice: *imbibo*; Hebr. 6, 7. γῆ ἡ ποιοῦσα τὸν ὑετόν. (Deut. 11, 11. γῆ ἐκ τοῦ ὑετοῦ οὐρανοῦ πίεται ὕδωρ. Herodot. 3, 117. Virgil. Eclog. 3, 117. „sat prata biberunt.")

*Πιότης*, τητος, ἡ, (a πίων, pinguis) *pinguedo*; Rom. 11, 17. πιότης τῆς ἐλαίας. (LXX pro דֶּשֶׁן, Iudic. 9, 9. εἶπεν ἡ ἐλαία· ἀφεῖσα τὴν πιότητά μου. Iob. 36, 16. Ps. 36, 9. 63, 6. 1 Reg. 13, 3. 5. Zach. 4, 14.)

*Πιπράσκω*, f. πράσω, perf. πέπρακα, perf. pass. πέπραμαι, aor. 2. pass. ἐπράθην, (LXX pro מָכַר) *vendo*, Matth. 13, 46. 18, 25. Act. 2, 45. 4, 34. 5, 4. — cum genitivo pretii Matth. 26, 9. Marc. 14, 5. Io. 12, 5. (Exod. 22, 3. πραθήτω ἀντὶ τοῦ κλέμματος. Deut. 21, 14. πραθήσεται ἀργυρίου.) — Quum apud veteres etiam homines venderentur in servitutem, (εἰς δοῦλον ἐπράθη Ἰωσήφ, Ps. 105, 17.) transfertur etiam ad eos, qui servi fiunt cupiditatum, mancipia peccati; ita Rom. 7, 14. πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν, *mancipium* pravae cupiditatis. (1 Reg. 21, 25. ἐπράθη ποιῆσαι τὸ πονηρόν. Ies. 50, 1. ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν ἐπράθητε. 1 Sam. 23, 7. 1 Macc. 1, 15.) *.

*Πίπτω*, f. πεσοῦμαι, aor. 2. ἔπεσον, perf. πέπτωκα, — LXX maxime pro נָפַל — Latinor. *cado*; 1) primum *de iis, quae e loco superiori deorsum feruntur*, *herabfallen*, α) proprie: πίπτω ἐπί τι, *decido ad*, Matth. 10, 29. (Amos. 3, 5.) — *incido in*, *super*, Matth. 13, 5. 7. 8. Marc. 4, 5. Luc. 8, 6. 8. Matth. 21, 44. Luc. 13, 4. 20, 18. 23, 30. Apoc. 6, 16. (Ioh. 1, 19.) — πίπτω εἰς, *incido in*, Matth. 15, 14. 17, 15. Luc. 6, 39. Marc. 4, 7. 8. Luc. 8, 14. Io. 12, 24. Apoc. 6, 13. 9, 1. — π. ἐν μέσῳ, Luc. 8, 7. — παρά τι, *cado iuxta, ad aliquid*, Matth. 13, 4. Marc. 4, 4. Luc. 8, 5. — πίπτω ἀπό, *decido*, Matth. 15, 27. 24, 29. Luc. 16, 21. Act. 20, 9. (1 Sam. 14, 46. 2 Macc. 9, 1.) — ἐκ, Luc. 10, 18. [Act. 27, 34.] Apoc. 8, 10. (1 Reg. 18, 18. Iob. 1, 16.) — Usurpatur etiam de sorte, quia sortes iaciuntur, Act. 1, 26. ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Ματθίαν, sors missa Matthiae contigit; (1 Chron. 26, 14. Ezech. 24, 6. Ion. 1, 7.) — β) *sensu translato* de iis, *quae hominem superveniunt, eumque tangunt* vel *corripiunt*; Apoc. 7, 16. οὐδὲ μὴ πέσῃ ἐπ᾽ αὐτοὺς ὁ ἥλιος. ib. 11, 11. φόβος

ἔπεσεν ἐπ' αὐτούς. (Iob. 4, 13. Ezech. 11, 5. ἔπεσεν ἐπ' ἐμὲ πνεῦμα κυρίου. 1 Sam. 18, 10. — πίπτειν ὑπό τι (propr. 2 Sam. 22, 39. *aliquid subire*, ei obnoxium esse; Iac. 5, 12. ἵνα μὴ ὑπὸ κρίσιν πέσητε. (Prov. 13, 18. θρασὺς πεσεῖται εἰς κακά. Thren. 1, 8. πίπτειν εἰς χεῖράς τινος. coll. 2 Macc. 7, 36.)

2) *de iis, qui stant et procidunt, labuntur, corruunt, niederfallen, umfallen;* a) *prosterno me,* quod est eorum qui vel supplices precantur, vel venerantur atque adorant. Ita πεσὼν simpliciter, Matth. 18, 29. — πεσόντες προςεκύνησαν, Matth. 2, 11. 4, 9. 18, 26. Apoc. 4, 10. 5, 14. 19, 4. 22, 8. (Dan. 3, 5. 6. 7. 11.) — et locutiones hebraicae: πεσὼν ἐπὶ τὸ πρόςωπον, Matth. 7, 6. 26, 39. Luc. 4, 4. 17, 16. 1 Cor. 14, 25. Apoc. 11, 16. (2 Chron. 7, 3. Gen. 17, 3. 17. Num. 14, 5. Ioseph. ant. 10, 1. 3. πεσὼν ἐπὶ πρόςωπον τὸν θεὸν ἱκέτευε.) — ἐπὶ τῆς γῆς, Marc. 14, 35. — πρὸς τοὺς πόδας τινός, Marc. 5, 22. Apoc. 1, 17. — εἰς τοὺς πόδας τιν. [Matth. 18, 29.] Io. 11, 32. — ἐπὶ τοὺς πόδας, Act. 10, 25. (1 Sam. 25, 24.) — ἐνώπιόν τινος, Apoc. 5, 8. 7, 11. (Lev. 26, 7. 8. 2 Sam. 3, 34.) — ἔμπροσθεν ποδῶν τιν. Apoc. 19, 10. — b) *labor, sternor, collabor, α)* proprie: de *hominibus*, Marc. 9, 20. Act. 9, 4. 5, 5. 10. Io. 18, 6. χαμαί. (Iob. 1, 20.) Act. 22, 7. εἰς τὸ ἔδαφος.) — de iis, qui exspirantes collabuntur: *percutior, cado, morior*, Luc. 21, 24. (Num. 14, 43. Ier. 18, 21.) 1 Cor. 10, 8. (Exod. 32, 27.) Hebr. 3, 17. (Num. 14, 19. 32.) Apoc. 17, 10. (Iob. 14, 10. pro גוע exspiravit). — de aedificiis, muris etc. *corruo, collabor,* Matth. 7, 25. 27. Luc. 6, 49. 11, 17. Act. 15, 16. (Amos. 9, 11.) Hebr. 11, 30. (Ies. 23, 13.) Apoc. 11, 13. — de urbibus sensu praegnante destructionem quum aedificiorum tum vero etiam potentiae, divitiarum indicat, Apoc. 14, 8. 16, 19. 18, 2. (Ies. 21, 9.) — β) sensu translato: *excido,* i. e. vi, auctoritate privor, Luc. 16, 17. μίαν κεραίαν τοῦ νόμου πεσεῖν. (Ruth. 3, 18. πῶς ἂν πεσεῖται τὸ ῥῆμα. Iudith. 6, 9. 1 Sam. 3, 19. 2 Reg. 10, 10.) — *excido felicitate, salute,* incido in miseriam, Rom. 11, 11. 22. 14, 4. 1 Cor. 10, 12. Hebr. 4, 11. (Ps. 141, 11. Prov. 11, 28. 24, 16. 17. Eccles. 4, 10. Sir. 1, 27. 2, 7.) *.

*Πισιδία*, ας, ἡ, *Pisidia*, regio Asiae minoris inter Pamphyliam, Lyciam, Phrygiam et Cariam, cuius insignis erat urbs Antiochia. Act. 13, 14. 14, 24. *.

*Πιστεύω*, f. εύσω, (a πίστις), LXX pro הֶאֱמִין, I) activum: 1) *persuasum habeo de aliqua re, persuasus sum, credo,* τί, Rom. 14, 2. πιστεύει φαγεῖν, persuasum sibi habet, licitum esse etc. 1 Io. 4, 16. πεπιστεύκαμεν τὴν ἀγάπην, persuasi sumus de amore Dei. — *sperandi* sensu, Act. 15, 11. πιστεύομεν σωθῆναι. (Iob. 15, 22. μὴ πιστευέτω ἀποστραφῆναι.) — *opinandi* sensu, Rom. 13, 11. — πιστεύω, ὅτι Act. 9, 26. Rom. 6, 8. 10, 9. Io. 8, 24. (Ies. 43, 10.) 9, 18. 14, 10. 15. 16,

27. 17, 8. 21, 31. 1 Thess. 4, 14. Hebr. 11, 6. Iac. 2, 19. 1 Io, 5, 1. 5. — *fidem habeo* iis, quae narrantur, sive hominibus aliquid proferentibus i. e. *pro veris habeo*, quae dicuntur, *persuaderi mihi patior* de aliquo; ita πιστεύειν absolute, Matth. 24, 23. 26. Marc. 13, 21. Luc. 22, 67. Io. 3, 12. 20, 8. 25. 29. 1 Cor. 11, 18. — seq. dativo vel rei vel personae, Marc. 16, 13. 14. Luc. 1, 20. 24, 25. Io. 2, 22. 4, 21. 5, 24. 46. 47. 8, 45. 10, 38. 12, 38. Act. 13, 41. 24, 14. etc. — seq. ἐν cum dativo, Marc. 1, 15. (Ier. 12, 6. Dan. 6, 23. Ps. 78, 36.) — seq. ἐπί cum accusat. Rom. 4, 5. 24. — nominatim de fide, quae nuntiis divinis habetur, ut Ioanni, Matth. 21, 25. 32. Marc. 11, 31. Luc. 20, 5. potissimum autem refertur ad Christum, ubi (ut clarissime apparet ex Io. 6, 69. 8, 24. 13, 19. 16, 27. 11, 42. 17, 8. 21, 31.) est: *persuaderi, Iesum esse Messiam, Dei filium, a Deo missum, hominum servatorem*; ita πιστεύ. absolute, Marc. 15, 32. 16, 16. 17. Luc. 8, 12 sq. Io. 1, 7. 11. 4, 41. 42. 53. 5, 44. 6, 36. Rom. 1, 16. 3, 22, 10, 4. 16, 13. 1 Cor. 1, 21. Eph. 1, 13. 19. Hebr. 4, 3. 1 Petr. 1, 8. — πιστεύειν εἰς Χριστόν, Matth. 18, 6. Marc. 9, 42. Io. 1, 12. 2, 11. 23, 3. 6, 35. 9, 36. (εἰς τὸ φῶς. c. 12, 36. coll. 46.) et saepissime in evangelio Ioannis. Act. 10, 43. — τῷ ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ, 1 Io. 3, 23. — ἐπ' αὐτῷ, Matth. 27, 42. Rom. 9, 33. 10, 11. 1 Tim. 1, 16. 1 Petr. 1, 26. (Ies. 58, 12.) — ἐπ' αὐτόν, Act. 11, 17. 16, 31. 22, 19. (Act. Thom. §. 51.) — Etiam ad persuasionem de expiatione per Iesum effecta refertur, ut Act. 13, 39. Rom. 10, 4. 10. 1 Cor. 2, 16. 3, 22. — Quum, qui Christo fidem haberent, mox coirent in societatem externam, πιστεύω in Actis Apostolorum et epistolis Paulinis non solum est fidem habeo Iesu Christo, sed etiam, quod cum fide coniunctum erat, accedo ad societatem Christianorum, igitur — 2) *nomen Christo do, Christianus fio*, Act. 4, 4. 9, 42. 11, 21. 13, 12. 48. 14, 1. 15, 7. 16, 34. 17, 12. 34. 1 Cor. 3, 5. δι' ὧν ἐπιστεύσατε, quorum ministerio Christiani facti estis. 1 Cor. 15, 2. 11. Phil. 1, 12. 1 Thess. 2, 10. 13. quare etiam cum πιστεύειν haud raro τὸ βαπτίζεσθαι iungitur, ut Act. 8, 12. 13. 18, 8. 19, 2. — Hinc οἱ πιστεύοντες s. πιστεύσαντες saepius: *Christiani*, Act. 2, 44. 4, 32. 5, 14. 15, 5. 19, 18. — Quum fides alicui habita coniuncta sit cum fiducia in eundem, est — 3) *fido, confido, fiduciam habeo*; Matth. 21, 22. Marc. 9, 23. 11, 23. μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύσῃ, ὅτι ἃ λέγει γίνεται. v. 24. Luc. 1, 45. Io. 14, 1. Rom. 4, 17. 18. (Gen. 15, 6.) 2 Tim. 1, 12. (Sir. 2, 6. 8. 10.) — Eodem sensu πιστεύειν τῷ Ἰησοῦ dicuntur, qui ab eo sanari cupiebant, i. e. fiduciam habere, illum velle et posse sanare; Matth. 9, 28. πιστεύεις, ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι. c. 8, 13. Marc. 5, 36. 9, 23 sq. Luc. 8, 50. Io. 4, 48. — 4) transitive: *fidei alicuius committo, ei concredo aliquid*, —

τινί τι, Luc. 16, 11. Io. 2, 24. (Sap. 14, 5. ἐλαχίστῳ ξύλῳ πιστεύουσιν ἄνθρωποι ψυχάς. 1 Macc. 8, 16. Test. XII. Patr. p. 699. ἐπίστευσέ μοι τὸν οἶκον αὐτοῦ. Xenoph. Cyrop. 4, 2. 8. Diod. Sic. 1, 72.)

II) medium et aor. 1. passivi, (qui saepius habet significationem medii) 1) *fidem invenio*, *creditur mihi*, 2 Thess. 1, 10. ἐπιστεύθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶς. 1 Tim. 3, 16. ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ. (Gen. 42, 20.) πιστευθήσονται τὰ ῥήματα ὑμῶν. 1 Sam. 27, 12. ἐπιστεύθη Δαυὶδ σφόδρα; Ioseph. ant. 10, 7. 3. ταῦτα λέγων ὁ Ἱερεμίας ὑπὸ μὲν τῶν πλειόνων ἐπίστευτο.) — 2) *committitur* s. *concreditur mihi*, *in fidem recipio*, sequente accusativo rei; Rom. 3, 2. ἐπιστεύθησαν (Iudaei) τὰ λόγια τοῦ θεοῦ, concredita iis sunt oracula Dei. Gal. 2, 7. πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον. 1 Cor. 9, 17. οἰκονομίαν πεπίστευμαι. 1 Thess. 2, 4. 1 Tim. 1, 11. Tit. 1, 3. (Ioseph. ant. 2, 9. 5. Mariamne πιστεύεται τὴν τροφὴν τοῦ παιδίου. Id. bell. 5, 13. 7. πύλη, ἣν αὐτὸς ἐπίστευτο. Id. vit. §. 28. ὁ πεπιστευμένος τὴν φυλακήν. Idem ant. 10, 10. 3. et 12, 10. 1. Athen. 13, 7.)

*Πιστικός, ή, όν*, (a πίστις). Profanis est: ad fidem pertinens, fidus; porro: ad persuadendum aptus pro πειστικός. In N. T. bis Marc. 14, 3. Io. 12, 3. de nardo, ubi νάρδος πιστική est: Nardus fida i. e. metaphor. *sincera*, *vera*, *non adulterina*. Fortasse in utroque loco redditum est vocabulum aramaicum a radice אמן deductum, quod verbum Rabbinis Talmudistisque non solum est *veritatem rei probo*, sed etiam *artificiose comparo*; vid. voc. אמן et derivata ab eo in *Buxtorfii* lex. talmud. s. h. v. Esset tunc vel: nardus cuius sinceritas probata est signo externo, ut sigillo; vel: nardus artificiose comparata. *Rostius* in lexico graeco edit. noviss. deducit a πίνω, et vertit: poculentus, *liquidus*.

*Πίστις, εως, ἡ*, (a πείθω, perf. pass. πέπεισται), LXX pro אֱמוּנָה, אֲמָנָה et אֱמֶת, 1) *persuasio certa* de veritate rei; Act. 17, 31. πίστιν παρασχών. vid. *Παρέχω*. Rom. 14, 22. σὺ πίστιν ἔχεις, tibi persuasum est, hoc licitum esse. v. 23. 2 Cor. 5, 7. διὰ πίστεως περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἴδους, persuasionem, spem futurae felicitatis nunc habemus, non rem ipsam. Hebr. 11, 3. 1 Petr. 1, 5. 7. 9. 21. 5, 9. — *fides*, *persuasio cum fiducia*, qua aliquid pro vero habemus, alicuius dictis assentimur, aliquem pro tali habemus, qualem esse se dicit, πίστις ἀληθείας, 2 Thess. 2, 13. fides verae doctrinae habita. Hebr. 6, 1. πίστις ἐπὶ θεόν, fides, quae habetur testimoniis Dei de Iesu. c. 10, 38. ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται. (ex Hab. 2, 4. ubi אֱמוּנָה fidelitas, sinceritas) ib. v. 39. cap. 11, 1. ἔστι δὲ πίστις ἐλπιζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος οὐ βλεπομένων. Eodem sensu, ut sit fides, qua credimus res invisibiles esse veras, futuras certissime eventuras, πίστις legitur ib. v. 3 sqq. 12, 2. — Nominatim *fides in Christum*,

πίστις Ἰησοῦ, (ut Ioseph. c. Apion. 2, 26. πίστις τοῦ θεοῦ, fides, qua quis Deum esse credit) ἐν Χριστῷ, εἰς Χριστόν, hisce enim modis is, cui fides habetur, indicatur, vel etiam πίστις simpliciter, i. e. a) persuasio, Iesum esse Messiam, Luc. 18, 8. (nisi hic est, animi sinceritas, probitas.) Act. 20, 21. 26, 18. Col. 1, 23. 2, 5. 7. 1 Tim. 1, 14. μετὰ πίστεως, vid. *Μετά* no. 3. in fine. c. 1, 19. 6, 21. 2 Tim. 2, 18. 3, 15. Tit. 1, 1. κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν i. e. ut ad fidem ducam electos. Phil. v. 6. vid. *Κοινωνία*. Apoc. 2, 13. τὴν πίστιν μου, fidem mihi debitam. c. 14, 12. — b) fides in gratiam Dei, qua ob Christum eiusque mortem peccata homini condonat, eumque vita aeterna beat, (fides salvifica, ut in scholis theologorum dicitur); ita non nisi in scriptis Pauli, Rom. 1, 17. c. 3, 22. διὰ πίστεως Ἰησοῦ, coll. v. 24. διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησ.) v. 25. ἱλαστήριον διὰ πίστεως ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ. v. 26. 27. 28. 30. 31. c. 4, 11. 14. 16. 5, 1. 2. 9, 30. 32. 10, 6. 17. 1 Cor. 15, 14. 17. Gal. 2, 16. 20. c. 3. c. 5, 5. 6. Eph. 2, 8. 3, 12. Phil. 3, 9. — Eandem ex analogia tribuit Apostolus πίστιν Abrahamo, videlicet persuasionem; beneficium gratiae Dei; qua salutem aeternam omnibus, quum e Iudaeis tum e gentilibus, destinaverit, per sobolem promissam et ex ipso nascituram hominibus eventuram esse. vid. Rom. 4, 9 sqq. Gal. 3, 8. 9. 16. Hinc Rom. 4, 16. ὁ ἐκ πίστεως Ἀβραάμ, filius Abrahami secundum fidem, dicitur homo gentilis, quatenus ad illum quoque spectat promissio Abrahamo data, per sobolem eius omnes gentes servatum iri. vid. Gal. 3, 7—9 — c) persuasio de rebus ad religionem christianam pertinentibus, quatenus est in intellectu, *cognitio christiana*; ita in scriptis Paulinis, Rom. 12, 3. μέτρον τῆς πίστεως. v. 6. Vid. *Ἀναλογία*. v. 14. ἀσθενῶν τῇ πίστει. 1 Cor. 12, 9. 13, 2. 13. Tit. 1, 13. et in epistola Iacobi ubi πίστις opponitur τοῖς ἔργοις, exercitio pietatis christianae, Iac. 2, 1. ἔχειν τὴν πίστιν, (vid. *Ἔχω* sub no. 7. Ier. 15, 18. ὕδωρ ψευδὲς, οὐκ ἔχον πίστιν.) v. 5. 14. 17. 18—24. 2 Petr. 1, 5. (πίστις, quae Iac. 2, 22. 23. Abrahamo tribuitur, est cognitio veri Dei, religio eius, quatenus continebatur scientia Dei eiusque sapientiae et benignitatis.) — d) porro πίστις de fide christiana dicitur ita, ut notiones adiunctae spectentur variae, eaeque non ubique satis certo distinguendae, nec in mente scriptorum, ut videtur, semper distinctae, quum haud raro sensu praegnante hoc vocabulo usi sint. Ita πίστις de *professione* fidei christianae, Act. 13, 8. 14, 22. 15, 9. 16, 5. 1 Cor. 16, 13. 2 Cor. 1, 24. Gal. 6, 10. 1 Tim. 2, 15. — de *studio pietatis christianae*, Rom. 1, 8. 11, 20. 2 Cor. 8, 7. 10, 15. 13, 5. Eph. 5, 13. 6, 23. Col. 1, 4. Phil. 1, 25. 27. 2, 17. 1 Thess. 1, 3. 1 Tim. 3, 13. — de *amore e fide nato* in Christum et Christianos, Rom. 1, 12. ἡ ἐν ἀλλήλοις πίστις, 1 Thess. 1, 8. ἡ πίστις ἡ πρὸς τὸν θεόν.

2 Thess. 1, 3. 4. 11. ἔργα πίστεως. 2 Tim. 1, 5. 13. ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ. 2, 22. 3, 10. 4, 7. Tit. 2, 10. Phil. v. 5. πίστιν ἣν ἔχεις πρὸς τὸν κύριον καὶ πάντας τοὺς ἁγίους. Hebr. 6, 12. — de *disciplina* chr., *moribus* christ., 1 Tim. 4, 29. 5, 8. 12. 6, 10—12. — de *fidelitate*, *constantia in fide*, Eph. 1, 15. 17. 1 Thess. 3, 2—10. Hebr. 13, 7. Iac. 1, 3. — e) abstractum pro concreto πίστις pro πιστεύοντες, semel Rom. 1, 17. δικαιοσύνη ἐκ πίστεως εἰς πίστιν, quod c. 3, 22. ita dicitur, δικαιοσύνη διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χρ. εἰς πάντας τοὺς πιστεύοντας.

2) dicitur de *obiecto* fidei, et est a) universe: *religio christiana*, quatenus traditur et fide suscipitur, Act. 16, 7. ὑπήκουον τῇ πίστει, religionem traditam admiserunt. Rom. 1, 5. εἰς ὑπακοὴν πίστεως, ut religioni traditae morem gererent. c. 14, 26. Act. 14, 27. θύρα πίστεως, aditus ad relig. chr. Act. 24, 24. 2 Petr. 1, 1. 1 Io. 5, 4. Iud. v. 3. 20. Tit. 3, 15. φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει tanquam Christiani. 1 Thess. 1, 4. οἰκονομία ἡ ἐν πίστει, quae ad religionem pertinet. 1 Tim. 1, 2. τέκνον ἐν πίστει. Tit. 1, 4. τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν. — b) *credenda*, *doctrina chr.* 2 Cor. 1, 24. κυριεύειν τῆς πίστεως, praecibere doctrinam credendam. Gal. 1, 23. 1 Tim. 3, 9. — *vera doctrina*, 2 Thess. 3, 12. 1 Tim. 4, 1. 6. 2 Tim. 3, 8. (Ignat. ad Ephes. §. 16. πίστιν θεοῦ ἐν κακῇ διδασκαλίᾳ φθείρειν. Origen. περὶ ἀρχῶν, praef. §. 3.: „apostoli *fidem* (πίστιν) Christi praedicantes.")

3) *fiducia* ex fide alicui habita nata, *Vertrauen*; ita de fiducia aegrotorum, se sanatum iri, Matth. 8, 10. 9, 2. 22. 9, 29. 15, 28. Marc. 2, 5. 5, 34. 10, 52. Luc. 5, 20. 7, 9. 50. 8, 48. 17, 19. 18, 42. Act. 3, 16. 14, 9. Iac. 5, 15. — de fiducia, qua miracula ab apostolis possint patrari, Matth. 17, 20. 21, 21. Luc. 17, 5. 6. — fiducia in Deum, Marc. 11, 22. Eph. 6, 16. Col. 2, 12. 1 Thess. 5, 18. Iac. 1, 6. — de *animo forti* et *constanti*, Marc. 4, 40. Luc. 8, 25. 22, 32. Act. 6, 5. [8.] 11, 24. 2 Cor. 4, 13.

4) *fides*, *religio*, quae promissis stat, mandata exsequitur, *fidelitas*, *sinceritas*, Matth. 23, 23. Rom. 3, 3. Gal. 5, 22. 1 Tim. 1, 5. 19. ἔχων πίστιν, fidus, sincerus sis. c. 2, 7. 4, 12. Apoc. 2, 19. 13, 10. (Prov. 12, 23. Ies. 5, 1. Sir. 1, 33. 40, 12. 15, 15. 1 Sam. 26, 23.)

Πιστός, ή, όν, — LXX maxime pro נֶאֱמָן, etiam pro אָמוּן — 1) *cui fides habetur*, *fide dignus*; 1 Cor. 7, 25. 2 Tim. 2, 2. 1 Petr. 4, 19. Apoc. 19, 11. 21, 5. 22, 6. (1 Macc. 14, 41. Ioseph. vit. §. 47) — πιστός τινι, qui fidem apud aliquem habet, pro fido habetur ab illo; Act. 16, 15. πιστὴν τῷ κυρίῳ, i. e. domino acceptam gratam. (Ioseph. bell. 5, 13. 1. τῷ δήμῳ πιστὸς καὶ τίμιος.) — ex adiuncto: *verax*, Apoc. 1, 5. ὁ μάρτυς πιστός. c. 2, 13. 3, 14. (Prov. 14, 5. Ps. 89, 36.) —

*verus, certus*, 1 Tim. 1, 15. 3, 1. 4, 9. 2 Tim. 2, 11. Tit. 3, 8. Act. 13, 34. τὰ ὅσια Δαβὶδ τὰ πιστά, hebr. חַסְדֵי דָוִד הַנֶּאֱמָנִים, Ies. 55, 3. i. e. promissa Davidi data certissima. — 2) *fidus, fidelis, fidem servans*, ἀδελφός, Col. 4, 9. 1 Petr. 5, 12. Apoc. 2, 10. — de eo qui promissis suis stat, 1 Cor. 1, 9. πιστὸς ὁ θεός. 10, 13. 1 Thess. 5, 24. 2 Thess. 3, 3. 2 Tim. 2, 13. Hebr. 10, 23. 11, 11. 1 Io. 1, 9. (Deut. 32, 4. 7, 9.) — 2 Cor. 1, 18. πιστὸς ὁ θεός, *per Dei fidem!* contestantis est, ut בֵּאלֹהֵי אָמֵן Ies. 65, 16. — Potissimum de ministris, qui officio satisfaciunt, mandata fideliter exsequuntur, neque suum commodum sed rem domini curant; Matth. 14, 45. 25, 21. (1 Sam. 22, 14.) Luc. 12, 42. 1 Cor. 4, 2. Eph. 6, 21. Col. 1, 7. 4, 7. 1 Tim. 1, 12. 3, 11. Hebr. 2, 17. 3, 2. 5. (1 Sam. 2, 37. Num. 12, 7.) — πιστὸς ἐπ' ὀλίγα, Matth. 25, 23. ἐν ὀλίγῳ, Luc. 16, 10 — 12. 19, 17. — 3) *qui persuaderi sibi patitur, qui fidem habet, glaubend*, Io. 20, 27. Gal. 3, 9. — Hinc οἱ πιστοί vel ut 1 Cor. 4, 17. Eph. 1, 1. Col. 1, 2. plenius dicitur πιστοὶ ἐν κυρίῳ, qui Christo fidem habent, *cultores Christi*, Christiani, Act. 10, 45. 16, 1. 2 Cor. 6, 15. 1 Tim. 4, 3. 10. 12. 5, 16. 6, 2. Tit. 1, 6. Apoc. 17, 14. (Ita de Iudaeis legi mos. adhaerentibus, 1 Macc. 3, 13. et πιστός pius Dei cultor, Sir. 1, 14. Neh. 9, 8. Ps. 101, 8.) — πιστόν adverbialiter: quod fidei christianae convenit, cultore Christi dignum est; 3 Io. v. 5. πιστὸν ποιεῖς, pie agis; sive etiam: fideliter, praecepto convenienter. *.

*Πιστόω*, ῶ, f. ώσω, (a πίστις) fidem facio, (medium Ioseph. ant. 6, 11. 4. et 7.) *firmo, confirmo*, (1 Reg. 1, 36. 1 Chron. 17, 14. 2 Sam. 7, 25. 2 Macc. 7, 24.) passivum *persuadeor, confirmor*; 2 Tim. 3, 14. ἐν οἷς ἐπιστώθης, quae firma fide tenes. (Ps. 78, 41. ἐπιστώθησαν ἐν τῇ διαθήκῃ. — Caeterum pro confirmari, stabiliri LXX pro hebr. נֶאֱמַן, 2 Sam. 7, 16. 1 Reg. 8, 17. 1 Chron. 17, 24. 2 Chron. 1, 19. 6, 17. Ps. 93, 7.)

*Πλανάω*, ῶ, f. ήσω, (a πλάνη) — LXX potissimum pro תָּעָה in Kal et Hiph. — *errare facio, a recta via abduco*, a) propr. (Deut. 27, 18.) — πλανάομαι, *erro, aberro, a recta via abducor*, ich verirre mich, Matth. 18, 12. 13. 1 Petr. 2, 25. (Exod. 23, 4. Ps. 119, 175.) — *oberro, circumvagor, peragro*, Hebr. 11, 38. ἐν ἐρημίαις πλανώμενοι. (Gen. 11, 14. ἐπλανᾶτο τὸν ἔρημον. Gen. 37, 14. πλανώμενον ἐν τῷ πεδίῳ. Ioseph. bell. 7, 5. 7. περὶ πᾶσαν ἐπλανῶντο οἰκουμένην.) — b) tropice: πλανάω, *a via veritatis, pietatis abduco, et ad errores, vitia seduco*, (Ies. 63, 17. Sir. 15, 12.) 1 Io. 2, 26. — de seductione ad idololatriam Apoc. 2, 20. 12, 9. 13, 14. 19, 20. 20, 3. (Deut. 13, 5. Ezech. 44, 10. 15. Hos. 4, 12.) — πλανάω populos i. e. ad rebellionem, ad bella *seduco, verleiten*, (2 Reg. 21, 9.) Io. 7, 12. Apoc. 20, 8. 10. — *fallo*,

ich *täusche*, *betrüge*, Matth. 24, 4. 5. 11. 24. Marc. 13, 5. 6. 2 Tim. 3, 13. 1 Io. 3, 7. (Ier. 23, 32. Prov. 12, 27. Mich. 3, 5.) — ἑαυτὸν πλανᾶν, falli, 1 Io. 1, 8. (Ies. 47, 15. ἄνθρωπος κατ' ἑαυτὸν ἐπλανήθης) — πλανάομαι, *a vero*, *a pietate aberro*, *seduci me patior*, *pecco*, Io. 7, 47. 1 Cor. 15, 33. 2 Tim. 3, 13. Tit. 3, 3. Hebr. 3, 10. πλανῶνται τῇ καρδίᾳ. (Ps. 95, 11. coll. Ies. 29, 24. οἱ πλανώμενοι τῷ πνεύματι) Hebr. 5, 2. Iac. 5, 19. 2 Petr. 2, 15. Apoc. 18, 23. (Ps. 119, 109. Prov. 21, 16. Ies. 46, 8.) → *fallor*, *fraude decipior*, ich täusche, betrüge mich, — iudicio, Matth. 22, 29. Marc. 12, 24. 27. Luc. 21, 8. Iac. 1, 16. — spe, exspectatione, 1 Cor. 6, 9. Gal. 6, 7. (Sap. 2, 21. 5, 6. Ioseph. ant. 10, 1. 4. id. bell. 6, 5. 4. οἱ πλανηθέντες, die Getäuschten.) *.

*Πλάνη*, ης, ἡ, (quod deducunt a πλάζω, errare facio) 1) aberratio (Ezech. 34, 12.) — tropice: a) intransitive: *error mentis*, aberratio a vero et recto perversa, falsa opinio, 1 Thess. 2, 3. 2 Thess. 2, 11. — de moribus: *perversa sentiendi agendique ratio*, *peccatum*, *scelus*, Rom. 1, 27. Iac. 5, 20. Iud. v. 11. 2 Petr. 2, 18. (Sap. 1, 12. πλάνη ζωῆς, vita perversa; — de defectione a vero Dei cultu, Ezech. 33, 10. pro פֶּשַׁע. Sap. 12, 24. Ier. 23, 17. In Actis Thomae saepe de idololatria gentium, ut §. 38. 45.) — b) transitive: *seductio ad errores*, vel vitia, Eph. 4, 14. μεθοδεία τῆς πλάνης pro τῶν πλανώντων. 2 Petr. 3, 17. 1 Io. 4, 6. τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης, i. e. doctorem in errores inducentem. — 2) *fraus*, Betrug, Matth. 27, 64. (Prov. 14, 8. pro מִרְמָה.) Hesych. πλάνη· ἀπάτη. cf. Πλανάω. *.

*Πλανήτης*, ου, ὁ, (a πλάνη) erraticus, vagabundus, (Hos. 9, 17. pro נֹדְדִים, ἔσονται πλανῆται ἐν τοῖς ἔθνεσιν.) — ἀστὴρ πλανήτης *stella erratica*, *sidus errans*; (Xenoph. mem. 4, 7. 5. Ioseph. ant. 3, 6. 7.) — in N. T. semel de falsis doctoribus, Iud. v. 13. vid. Ἀστήρ.

*Πλάνος*, ου, ὁ, ἡ, etiam πλάνος, η, ον, 1) vagus, vagabundus. — 2) transitive: *seductor*, *impostor*, qui alios inducit in errores; ita substantive in N. T. Matth. 27, 63. (Lib. Hen. p. 162. ἄνδρα — ἐν δυνάμει ὑψίστου πλάνον προςαγορεύσετε.) 2 Cor. 6, 8. 1 Tim. 4, 1. 2 Io. v. 7. (Ioseph. bell. 2, 13. 4. πλάνοι ἄνθρωποι καὶ ἀπατεῶντες, προσχήματι θειασμοῦ νεωτερισμοὺς πραγματευόμενοι. Act. Thom. §. 45. ὁ καλούμενος πλάνος, impostor.) *.

*Πλάξ*, ακός, ἡ, *tabula*, *tabula lata*, maxime e lapide aut alia materia duriore confecta; Hebr. 9, 4. αἱ πλάκες τῆς διαθήκης (2 Sam. 8, 9.) duae tabulae, quibus inscriptae erant leges mosaicae, igitur tabulae, quibus inscriptum erat foedus Deum inter et Israelitas; erant λιθιναί, 2 Cor. 3, 3 (LXX pro לֻחֹת, Exod. 31, 17. 32, 14. 15. 34, 1. 4. Deut. 4, 13. 10, 1 sqq. Ioseph. 3, 5. 4.) — 2 Cor. 3, 3. ἐν πλαξὶ καρδίας σαρκίναις (ubi

σαρκίν. otiosum est et appositum tantum oppositionis gratia, i. e. leges inscriptae in cor, tanquam in tabulam. (Prov. 3, 3. γράψον αὐτὰς ἐπὶ πλακὸς καρδίας. Ier. 17, 1. Rom. 2, 15. ἔργον νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν.)

*Πλάσμα*, τος, τό, (a πλάσσω, perf. pass. πέπλασμαι) *res a figulo formata, figmentum*; Rom. 9, 20. (Ies. 29, 16. מַעֲשֶׂה — pro יֵצֶר Ps. 103, 13. Hab. 2, 18. — commentum, Ioseph. c. Apion. 1, 28.) *.

*Πλάσσω*, attice πλάττω, f. πλάσω, *fingo*; — proprie de *figulo*, Rom. 9, 20. (Ies. 29, 16. pro עָשָׂה. Sap. 15, 7. 8.) — de *Deo creante* homines. 1 Tim. 2, 13. (pro יָצַר Gen. 2, 7. 8. 2 Macc. 7, 23. — terram Ps. 95, 5. Ier. 33, 2. τὰ πάντα Ier. 51, 19. — τὸ πνεῦμα ἀνθρώπου Zach. 12, 1. — Ἰσραήλ Ies. 43, 1. — sermones fingo, Ioseph. c. Apion. 1, 33.) *.

*Πλαστός*, ή, όν, (a πλάσσω, perf. pass. πέπλασται) *fictus*, formatus; — trop. *fictus, commentitius*, 2 Petr. 2, 3. πλαστοῖς λόγοις. (Test. XII. Patr. p. 523. πνεῦμα ψεύδους, ἐν ἀπωλείᾳ καὶ ζήλῳ τοῦ πλάττειν λόγους αὐτοῦ. vid. etiam Πλάσσω et Πλάσμα.) *.

*Πλατεῖα*, ας, ἡ, (feminin. a πλατύς) intell. ὁδός, via latior, *platea*, Matth. 6, 5. 12, 19. Luc. 10, 10. 13, 26. 14, 21. Act. 5, 15. Apoc. 11, 8. 21, 21. 22, 2. (LXX maxime pro רְחֹב Iudic. 19, 15. 17. Zach. 8, 4. — etiam pro חוּצוֹת Ps. 18, 46. Ies. 15, 5. Tob. 13, 17. *.

*Πλάτος*, εος, contr. ους, τό, (a πλατύς) *latitudo*, Eph. 3, 18. (vid. Μῆκος) Apoc. 21, 16. (LXX pro רֹחַב Gen. 6, 15. Exod. 25, 10. 17.) — πλάτος τῆς γῆς, terra lata, i. e. plana, planities, ut videbatur hominibus priscis, Apoc. 20, 9. Hab. 1, 6. pro מֶרְחָב. *.

*Πλατύνω*, f. υνῶ, (a πλατύς) *latum facio, amplifico*; a) propr. Matth. 23, 5. πλατυν. τὰ φυλακτήρια. Ies. 54, 2. Ier. 51, 58. 1 Macc. 14, 6. — b) metaphorice ex hebraismo, ubi similiter הִרְחִיב Deus dicitur πλατύνειν τινί (Ps. 4, 1.) quum illum a malis, quibus constringitur, liberat, et καρδίαν τινός, (Ps. 119, 32.) quum cor curis constrictum levat. Ita in N. T. bis 2 Cor. 6, 11. ἡ καρδία ἡμῶν πεπλάτυνται, animum levatum sentio. 2 Cor. 6, 13. τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς: Vid. Ἀντιμισθία. coll. 1 Macc. 3, 3. ἐπλάτυνε δόξαν τῷ λαῷ.) *.

*Πλατύς*, εῖα, ύ, *latus, spatiosus*; semel Matth. 7, 13. (LXX pro רָחָב Neh. 9, 35. Ezech. 23, 32. Neh. 7, 4. Ioseph. bell. 3, 2. 2. πλατὺ πεδίον.)

*Πλέγμα*, τος, τό, (a πλέκω) quod nexum, contextum est, *ein Geflecht*; (Ioseph. ant. 2, 9. 4. πλέγμα βύβλινον, cui impositus fuerat Moses infans.) — semel de ornatu mulierum 1 Tim. 2, 9. ubi alii explicant: *cincinni, crines intorti*, künstliche Haarlocken, alii: *vittae* crinibus innexae. (1 Petr.

3, 3. ἐν ἐμπλοκῇ τριχῶν.) — Aquila et Theod. Ies. 38, 5. pro צְפִירָה, diadema, corona.

*Πλεῖστος*, η, ον, (superlat. a πολύς) *quam plurimus, quam maximus;* Matth. 21, 8. ὁ πλεῖστος ὄχλος, tota turba, quanta erat. cap. 11, 20. αἱ πλεῖσται δυνάμεις. (Ioseph. ant. 5, 1. 24.) — τὸ πλεῖστον, ad summum, 1 Cor. 14, 27.

*Πλείων*, ονος, ὁ, ἡ, neutr. πλεῖον, usitatius πλέον, τό, (*Matthiae* gramm. §. 135.) (comparat. a πολύς) LXX pro רַב, רַבִּים, seq. genitivo, seq. ἤ, et seq. παρά, 1) *maior quantitate, copiosior, abundantior;* Io. 15, 2. πλείονα καρπόν, largiorem fructum. Act. 18, 20. ἐπὶ πλείονα χρόνον, diutius. Hebr. 3, 3. πλείονος δόξης. — Neutrum πλεῖον et πλέον, *plus.* Matth. 5, 20. ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν πλεῖον τῶν γραμματέων. Marc. 12, 43. Luc. 21, 3. Io. 21, 15. — πλέον παρά, plus quam, ultra quod praescriptum est, Luc. 3, 13. — πλεῖον ἀγαπήσῃ, magis, impensius amabit, Luc. 7, 42. — Luc. 9, 13. πλεῖον ἢ πέντε ἄρτοι. Luc. 7, 43. τὸ πλεῖον, plus quam alii. Act. 15, 28. μηδὲν πλέον πλήν, nihil amplius. — ἐπὶ πλεῖον, *diutius, ulterius,* Act. 4, 17. 20, 9. 24, 4. 2 Tim. 2, 16. 3, 9. (Ier. 2, 12. Ps. 62, 2. Ioseph. ant. 4, 6. 12.) — plur. πλείονες, contr. πλείους, *plures,* Matth. 26, 53. πλείους ἢ δώδεκα. Io. 4, 1. Act. 25, 6. (Ion. 4, 12.) — πολλῷ πλείους, multo plures, Io. 4, 41. — seq. genitivo, Act. 4, 22. 23, 13. 21. 24, 11. — πλείονα, *plura* (quam alii) Matth. 20, 10. — sine comparatione: *plures,* πλείους ἡμέρας, Act. 13, 31. 21, 10. 25, 14. 27, 20. (Num. 9, 19.) — Act. 24, 17. δι' ἐτῶν πλειόνων. Luc. 11, 53. περὶ πλειόνων de rebus quibusdam. — *multi,* Act. 2, 40. Act. 28, 23. — οἱ πλείονες, cum articulo: *quam plurimi,* exceptis paucis, Act. 19, 32. 27, 12. 1 Cor. 9, 19. 10, 5. 15, 6. 2 Cor. 2, 6. 4, 15. 9, 2. Phil. 1, 14. Hebr. 7, 23. (Ioseph. ant. 1, 9. 5. et ant. 10, 7. 3. vid. *Krebs.* obss. p. 405.) — 2) maior *qualitate,* i. e. *praestantior, — us, melior, — us,* Matth. 6, 25. ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστι τῆς τροφῆς. Marc. 12, 33. Luc. 12, 23. — Matth. 12, 41. πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε, Iona praestantiorem hic habetis. ib. v. 42. Luc. 11, 31. 32. (Ps. 90, 11.) — Matth. 21, 36. πλείονας τῶν πρώτων. Hebr. 11, 4. Apoc. 2, 19. coll. Ezech. 29, 15. *.

*Πλέκω*, f. ἔξω, *connecto, contexo,* Matth. 27, 29. Marc. 15, 17. Io. 19, 2. (LXX Ies. 28, 5. Exod. 28, 14.) *.

*Πλέον*, vid. *Πλείων*.

*Πλεονάζω*, f. άσω, (a πλέον) *copiosior sum, copiose adsum,* 2 Petr. 1, 8. 2 Chron. 24, 10. — *augeor, incrementa capio, cresco,* 1 Thess. 3, 12. ὁ κύριος (δῴη ὑμῖν) πλεονάσαι καὶ περισσεῦσαι τῇ ἀγάπῃ. 2 Thess. 1, 3. ὅτι πλεονάζει, quod crescit semper amor mutuus. Rom. 5, 20. ἡ ἁμαρτία, (2 Reg. 18, 8. 3 Esdr. 8, 15. Sir. 23, 3.) — augeor divitiis, *plus habeo,* 2 Cor. 8, 15. — *magis me exsero,* Rom. 6, 1. ἡ χάρις. 2 Cor.

4, 15. Phil. 4, 17. καρπὸν τὸν πλεονάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν, fructus rediturus in vestram rationem. (τὸ πλεονάζον, pro סֶרַח Exod. 26, 12.) — LXX pro עָדַף, רָבָה et הִרְבָּה; etiam transitive, ut Num. 26, 54. Ps. 71, 23. 1 Macc. 14, 35. *.

*Πλεονεκτέω*, ῶ, f. ήσω, (πλέον et ἔχω) 1) πλέον ἔχω, plus habeo, quam alius. — 2) plus valeo, einen Vortheil voraus haben, excello, (Ioseph. prooem. bell. §. 5. λόγῳ πλεονεκτεῖν. Id. bell. 4, 9. 1. milites πλεονεκτοῦντες τῷ τόπῳ.) — superior sum in pugna, (κατὰ τὴν μάχην Ioseph. bell. 2, 19. 2. ib. 6, 1. 2. et 7.) — 3) plus iusto, lucrum iniustum quaero, (Ioseph. ant. 2, 11. 2.) LXX Ezech. 22, 27. Hab. 2, 9. pro בָּצַע. — In N. T. a) transitive: *lucri causa decipio aliquem, lucrum iniustum quaero in aliquo*, einen *übervortheilen*; 2 Cor. 7, 2. οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν. c. 12, 17. 18. 1 Thess. 4, 6. (Test. XII. Patr. p. 625. ὁ ἁπλοῦς χρυσίον οὐκ ἐπιθυμεῖ, τὸν πλησίον οὐ πλεονεκτεῖ. Act. Thom. §. 12. ὀρφανοὺς δέροντες, χήρας πλεονεκτοῦντες.) — passivum: *fraude decipior*, 2 Cor. 2, 11. ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ σατανᾶ. *.

*Πλεονέκτης*, ου, ὁ, (πλεονεκτέω) propr. qui plus habet quam alter; deinde qui plus quam ei competit habere studet; — *lucri iniusti cupidus, lucrum fraude quaerens.* 1 Cor. 5, 10. ubi πλεονέκτης et ἅρπαξ ita differunt, ut ille fraude, hic vi aliorum bona petere dicatur. v. 11. 6, 10. Eph. 5, 5. πόρνος, ἀκάθαρτος ἢ πλεονέκτης, ὅς ἐστιν εἰδωλολάτρης, qui idololatrae similis est, aurum tanquam idolum adorat; vel etiam, si ὅς ad praecedentia omnino refertur: *quales esse solent idololatrae, gentiles.* Act. Thom. §. 12. ἅρπαγες καὶ πλεονέκται. (In V. T. legitur Sir. 14, 9. eodem sensu; coll. Πλεονεκτέω. Ioseph. ant. 1, 2. 2.) *.

*Πλεονεξία*, ας, ἡ, (πλεονεκτέω, quod vide) propr. plus habere, maior portio, Xenoph. mem. 1, 6. 12. — 2) plus valere quam alii auctoritate, potestate, robore, vi, *das Uebergewicht*; ita in re militari Ioseph. ant. 5, 1. 20. τῇ φυσικῇ τῶν πόλεων πλεονεξίᾳ, firmitate e naturali situ urbium orta. de bell. 4, 3. 10. ἡ ἐκ τοῦ τόπου πλεονεξία. — etiam *potestas in alios*, qua iis imperamus, ut Ioseph. ant. 7, 1. 5. contr. Apion. 2, 16. — Ita semel 2 Cor. 9, 5. ὡς εὐλογίαν καὶ μὴ ὡς πλεονεξίαν, beneficia collata tanquam e liberalitate, non quasi ex auctoritate Apostoli iubentis; vid. v. 7. ubi monet ut prompto animo dent, μὴ ἐξ ἀνάγκης. — 3) *iniusti lucri studium, lucrum fraude quaesitum*, Marc. 7, 22. Luc. 12, 15. Rom. 1, 29. Eph. 4, 19. 5, 3. Col. 3, 5. πλεονεξία ἥτις ἐστὶν εἰδωλ. vid. Πλεονέκτης. 1 Thess. 2, 5. οὐκ ἐγενήθημεν — ἐν προφάσει πλεονεξίας, i. e. non sub praetextu muneris apostoli lucrum in vestrum damnum quaesivimus. 2 Petr. 2, 3. 14. (Eodem sensu LXX pro בֶּצַע, Iudic. 5, 19. Ps. 119, 36. Ier.

22, 17. Ezech. 22, 27. Hab. 2, 9. Sap. 10, 11. 2 Macc. 4, 50. coll. v. 45. Ioseph. bell. 5, 1. 20.) *.

*Πλευρά, ᾶς, ἡ, latus corporis;* Io. 19, 34. Act. 12, 7. (LXX pro צֵלָע, Gen. 2, 21 sq. צַד Num. 33, 55. 2 Sam. 2, 16. Ezech. 34, 21. Sir. 30, 11. 42, 7. 4 Macc. 18, 7.) *.

*Πλέω, f. εύσω, navigo, navi vehor,* Luc. 8, 23. Act. 27, 24. Ion. 1, 3. — εἰς τόπον, Act. 21, 3. 27, 6. (Ioseph. ant. 9, 10. 2.) — ἐπὶ τόπον; Apoc. 18, 17. in textu Griesb. — *navigando obeo*, seq. accusativo; Act. 27, 2. πλεῖν τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους. πλέοντες τὴν θάλασσαν Ies. 42, 10. Sir. 43, 24. 1 Macc. 13, 29. (Polyb. 3, 4. 10. Xenoph. hist. gr. 4, 8. 6.) *.

*Πληγή, ῆς, ἡ,* (a πλήσσω, perf. med. πέπληγα) 1) *ictus, verber,* Luc. 12, 48. 2 Cor. 6, 5. 11, 23. Intelligendum est in locis Luc. 12, 47. 2 Cor. 11, 24. — (LXX pro שֵׁבֶט Prov. 29, 15. Sap. 5, 11. Sir. 28, 18. Ioseph. vit. §. 64. ant. 2, 16. 2.) — 2) *vulnus* ex ictu, Luc. 10, 30. Act. 16, 23. 33. Apoc. 13, 3. 12. 13, 14. πληγὴν μαχαίρας, vulnus gladio factum. (Ioseph. ant. 10, 5. 1.) — 3) tropice: *calamitas publica, afflictio gravis, clades,* qua hominum corpora vexantur, vel etiam necantur, ut fames, pestis, hostium vel ferarum impetus, morbi vehementes et quae sunt his similia, quibus instar flagellorum corpus vulneratur; etiam clades in bello. Ita in N. T. Apoc. 9, 18. 20. 11, 6. 15, 1. 6. 8. 16, 9. 21. 18, 4. 8. 21, 9. 22, 18. LXX saepissime pro מַכָּה, Num. 11, 33. Deut. 20, 59. Iudic. 11, 33. 1 Sam. 4, 8. Ies. 14, 8. etiam pro מַגֵּפָה Num. 14, 37. 25, 8. 9. 1 Sam. 4, 18. vid. etiam 1 Macc. 13, 32. 3, 29. 5, 3. 7, 22. 8, 4. — (Philo l. de vita Mos. p. 617. 622. 624. et Ioseph. ant. 2, 14. 2. et 4. usurpant de afflictionibus Aegyptiorum Israelitarum causa ipsis impositis; Ioseph. ant. 6, 5. 6. ib. 8, 4. 3. et 14, 13. 8. de calamitate, clade, et de clade in proelio de bell. 1, 19. 3. 3, 2. 1.) *.

*Πλῆθος, εος, ους, τό,* (a πλήθω) — LXX saepissime et plerumque pro הָמוֹן et רֹב — *multitudo,* i. e. a) *magnus numerus, copia:* rerum, Luc. 5, 6. πλῆθος ἰχθύων πολύ. Io. 21, 6. Hebr. 11, 12. Iac. 5, 20. 1 Petr. 4, 8. — *caterva,* Act. 28, 3. φρυγάνων πλῆθος. — hominum: magnus numerus, permulti, *turba;* Marc. 3, 7. 8. Luc. 6, 17. 8, 37. 23, 27. Io. 5, 3. Act. 21, 36. Act. 2, 6. 5, 14. 16. 14, 1. 17, 4. 25, 24. — Act. 14, 4. τὸ πλῆθος τῆς πόλεως, *plebs* urbis, (Sir. 7, 4.) — b) de multitudine *definita* aut loco aut numero est: *coetus, concio;* Luc. 1, 10. πᾶν τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ, concio populi in templo congregata. c. 19, 37. ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν. c. 23, 1. ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν, coetus assessorum in synedrio. Ita etiam Act. 4, 32. 6, 2. 5. 15, 12. 30. 19, 9. 21, 22. 23, 7. (Exod. 12, 6. Sir. 6, 34. 7, 14. 16.) *.

*Πληθύνω, f. υνῶ,* (a πλέος plenus) LXX pro רָבַב, הִרְבָּה,

a) transitive: *multiplico*, *augeo*, *crescere facio*, seq. accusat. 2 Cor. 9, 10. Hebr. 6, 14. πληθύνων πληθυνῶ σε, ex hebraismo (Gen. 3, 16. 16, 10.) quam maxime copiosam largiar tibi sobolem. — πληθύνομαι: *augeor*, *cresco*; de malis: *ingravesco*; de bonis: *largiter contingo*, Matth. 24, 12. Act. 6, 7. 7, 17. 9, 31. 12, 24. (Gen. 6, 5. Ier. 5, 6. Ps. 3, 1. 25, 20.) — πληθύνεσθαί τινι, largiter contingere, 1 Petr. 1, 2. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη. 2 Petr. 1, 2. Iud. v. 2. — b) intransitive: πληθύνω, multiplico me, *cresco*, Act. 6, 1. πληθυνόντων τῶν μαθητῶν. (Sir. 43, 36. 1 Macc. 1, 9. ἐπλήθυναν κακὰ ἐν τῇ γῇ.) *.

*Πλήθω*, f. πλήσω, aor. 1. ἔπλησα, aor. 1. pass. ἐπλήσθην, — LXX pro מָלֵא Kal et Niph. et pro שָׂבַע Kal et Niph. — *impleo*, seq. genitivo rei, qua impletur aliquid, a) propr. Matth. 27, 48. Luc. 5, 7. Io. 19, 29. (Gen. 21, 19. 21, 16. 26, 15. ἔπλησαν αὐτὰ γῆς. Exod. 16, 32. 1 Sam. 16, 1.) — passiv. *impleor*, Matth. 22, 10. ἐπλήσθη ὁ γάμος. — b) tropice, passivum: α) de mente: impleor i. e. *totus occupor*, *feror*, *agor*, ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου, Luc. 1, 15. 41. 67. Act. 2, 4. 4, 8. 31. 9, 17. 13, 9. (Prov. 15, 4.) — θυμοῦ, Luc. 4, 28. — φόβου, Luc. 5, 26. Act. 3, 10. — ἀνοίας Luc. 6, 11. ζήλου Act. 5, 17. 13, 45. — β) de locis, Act. 19, 29. ἐπλήσθη ἡ πόλις τῆς συγχύσεως, ortus est per totam urbem tumultus. (Gen. 6, 11. 13. ἐπλήσθη ἡ γῆ ἀδικίας.) — γ) de tempore: *absolvor*, (ut hebr. מָלֵא) apud Lucam c. 1, 23. 57. 2, 6. 21. 22. — *eveniendi* sensu de praedictis, quorum tempus est praeterlapsum, Luc. 21, 22. πλησθῆναι in textu *Griesb.* pro πληρωθῆναι (In V. T. πλησθῆναι de tempore non legitur.) *.

*Πλήκτης*, ου, ὁ, (a πλήσσω, perf. pass. πέπληκται) *percussor*; — ex adiuncto: *pugnax*, *litigator*, ein Händelsüchtiger; bis 1 Tim. 3, 3. Tit. 1, 7. — Hesych. πλήκτης· μάχιμος, ὑβριστής. (Plutarch. vit. Marcell. c. 1. et vit. Pyrrh. c. 30.)

*Πλημμύρα*, s. πλημύρα, ας, ἡ, (a πλήμμη s. πλήμη fluctus maris) accessus, aestus maris, mare aestuans; — *inundatio*, *exundatio aquarum*; Luc. 6, 48. πλημμύρας δὲ γενομένης. (Matth. 7, 25. ἦλθον οἱ ποταμοί.) (LXX Iob. 40, 23. ἐὰν γένηται πλημμύρα, pro יַעֲשֹׁק נָהָר. Aquila Deut. 33, 19. pro שֶׁפַע יַמִּים. Ioseph. ant. 2, 10. 2. Philo de opif. mundi p. 12. ποταμῶν πλημμύρας. Idem lib. 1. vit. Mos. p. 634. de inundationibus Nili.) *.

*Πλήν*, ex πλέον, cuius significationem semper sequitur: *plus*, *ultra*, *praeter*, nostrum: *mehr*, *darüber hinaus*; (LXX plerumque pro אַךְ, אֶפֶס, זוּלַת, לְבַד et מִלְּבַד). Est autem 1) praepos. cum genitivo, in *media oratione* post negationem: *non plus*, i. e. *non nisi*, *non praeter*, Marc. 12, 32.

σὺν ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ. (Ies. 45, 14. 46, 9. Ioseph. ant. 1, 10. 2. ὠφέλεια οὐκ ἄλλη, πλήν.) Io. 8, 10. μηδένα πλὴν τῆς γυναικός. Act. 15, 28. μηδὲν πλέον, πλὴν τῶν ἐπαν. τούτων. Act. 27, 22. ἀποβολὴ οὐδεμία, πλὴν τοῦ πλοίου. — Act. 20, 23. μὴ εἰδώς, πλὴν ὅτι. (2 Reg. 24, 14. οὐχ ὑπελείφθη πλὴν οἱ πτωχοί. Ies. 64, 4.) Etiam praecedente πᾶς ubi πλὴν excipit; Act. 8, 1. πάντες πλὴν τῶν ἀποστόλων. (Num. 31, 22. 23. Deut. 3, 5.) — 2) ad initium orationis adverbialiter ponitur ut nostrum *vielmehr*, et quidem ubi oratio subsequens sententiam praecedentem vel auget, vel accuratius definit, vel adversus dubitationem (aut prolatam aut tacitam) adserit; verti igitur potest pro ratione orationis contextae: *verum*, *veruntamen*, *at*, *potius*, *imo*, *utique*. Matth. 11, 22. 24. 18, 7. 26, 39. 64. Luc. 6, 24. 35. 10, 11. 14. 20. 11, 41. 12, 31. 13, 33. 18, 8. 19, 27. 22, 21. 22. 42. 23, 28. 1 Cor. 11, 11. Eph. 5, 33. Phil 1, 18. 3, 16. 4, 14. Apoc. 2, 25. (Num. 22, 35. Iudic. 4, 9. 2 Chron. 33, 17. Amos. 9, 8. Eccl. 7, 30. Iob. 6, 27. 9, 21. 14, 18. 33, 8.) *.

**Πλήρης**, εος, contr. ους, ὁ, ἡ, — πλῆρες, τό, (a πλέος, plenus), LXX pro מָלֵא, מְלֹא, שָׂבֵעַ, שָׁלֵם, — 1) *plenus*, — a) proprie, α) de mensuris et vasis cavis, *repletus*, *impletus*, vollgefüllt, Matth. 14, 20. κοφίνους πλήρεις. c. 15, 37. Marc. 6, 43. 8, 19. (Num. 14, 20. 26. 32. Deut. 6, 11. Ps. 75, 7.) — β) de superficie: *tectus*, *refertus*, ganz bedeckt; Luc. 5, 12. ἀνὴρ πλήρης λέπρας, lepra totus infectus. (2 Reg. 7, 15. ἡ ὁδὸς πλήρης ἱματίων. 6, 17. Ezech. 10, 12. Ies. 1, 15. χεῖρες αἵματος πλήρεις.) — b) tropice: *plenus*, *refertus*, *copiose instructus*; de homine; πλήρης πνεύματος ἁγίου, Luc. 4, 1. Act. 6, 3. 7, 55. 11, 24. — πλήρης πίστεως Act. 6, 5. 8. vid. etiam Act. 9, 36. 13, 10. 19, 28. (Ezech. 28, 12. πλήρης σοφίας. Ies. 1, 4. 51, 20. Ier. 5, 27. Sir. 19, 22.) — de rebus, Io. 1, 14. δόξα πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας. (Sap. 3, 14. ἐλπὶς αὐτῶν ἀθανασίας πλήρης. Sir. 42, 16. τῆς δόξης κυρίου πλῆρες τὸ ἔργον αὐτοῦ i. e. τὸ πᾶν. coll. Hab. 3, 2. Ps. 33, 5.) — 2) *plenus*, i. e. *completus*, cui nil deest, cui omnes adsunt partes, qui habet iustam magnitudinem, nostrum: *völlig*; a) propr. Marc. 4, 28. πλήρη σῖτον, granum quod totam folliculi, quo continetur, cavitatem explet, ut recte explicat *Kypk.* I, p. 158. (Gen. 41, 7. στάχυας τοὺς πλήρεις. ib. v. 22. Sap. 5, 22. πλήρεις χάλαζαι. Sir. 50, 6. σελήνη πλήρης.) — b) tropice: *perfectus*, *integer*, 2 Io. v. 8. μισθὸν πλήρη ἀπολαβ. (Ruth. 2, 12. μισθὸς πλήρης. — καρδίᾳ πλήρει, integro, toto animo, 2 Reg. 20, 3. 1 Chron. 29, 9. 2 Chron. 16, 9. 1 Macc. 8, 25. — Philo de legat. ad Cai. p. 1000. ἡγεμονία πλήρης καὶ ἄρτιος. Ita de migr. Abr. p. 399. χαρίζεται ὁ θεὸς τοῖς ὑπηκόοις ἀτελὲς οὐδὲν, πλήρη δὲ καὶ τέλεια πάντα. coll. Iac. 1, 17) *.

**Πληροφορέω**, ῶ, f. ήσω, (e πλήρης et φορέω, fero,

gesto, i. q. φέρω) propr. plenum s. totum fero, vel circumfero mecum aliquid totus eo involutus, quasi vestimento; sensu transitivo: compleo; et metaphorice: *totus sum in aliqua re, perficio* eam (coll. Πλήρης sub no. 2.); 2 Tim. 4, 5. τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον. — Passivum: *plenus fio, plenus reddor*; de officio: *prorsus perficior*, 2 Tim. 4, 17. ἵνα τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ. — de rebus gestis: *peractus sum*, Luc. 1, 1. περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, de rebus inter nos peractis; (alii: de rebus satis certis et indubitatis) — de animo: *totus occupor* aliqua re, Col. 4, 13. τέλειοι καὶ πεπληρωμένοι, (codd. πεπληροφορημένοι) ἐν παντὶ θελήματι τοῦ θεοῦ, prorsus occupati in obsequio erga voluntatem Dei. (Test. XII. Patr. p. 677. τῇ πλεονεξίᾳ ἐπληροφορήθην τῆς ἀναιρέσεως αὐτοῦ. et LXX Eccles. 8, 11. ἐπληροφορήθη ἡ καρδία τοῦ ποιῆσαι, ferebatur animus totus etc. hebr. מָלֵא לֵב לַעֲשׂוֹת coll. Esth. 7, 5. Ignat. ad Magnes. §. 11.) — et ex adiuncto: *certus fio, certior sum* de aliqua re; Rom. 4, 21. πληροφορηθείς. ib. 14, 5. ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοῒ πληροφορείσθω. Hesych. ἐπιστώθη· ἐπείσθη, ἐπληροφορήθη (Eodem sensu apud Ignat. ad Magnes. §. 8. εἰς τὸ πληροφορηθῆναι τοὺς ἀπειθοῦντας, ὅτι εἷς θεός ἐστιν. (Clem. Rom. Homil. 11. §. 17. πληροφορηθέντες περὶ τῶν ἐπαγγελμάτων. coll. Isocrat. Or. Trapezit. p. 360. edit. Steph. ἐμὲ δὲ πολλῶν ἀκουόντων ἔξαρνον πληροφορηθεὶς γεγενῆσθαι μηδὲν κεκτῆσθαι, ubi autem *Wolfius* πληροφορ. e textu eiecit.) *.

Πληροφορία, ας, ἡ, (a πληροφορέω, quod vide) propr. plenum vel completum habere s. ferre aliquid, *integritas, perfectio*, Vollständigkeit; Col. 2, 2. εἰς πάντα πλοῦτον τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως, i. e. τῆς συνέσεως πεπληροφορημένης, cognitionis ab omni parte perfectae. Eodem sensu Hebr. 6, 11. σπουδὴ πρὸς τὴν πληροφορίαν τῆς ἐλπίδος, et c. 10, 22. ἐν πληροφορίᾳ πίστεως dici videtur, ubi vero alii explicant: *plenior certitudo*. Constitut. apost. 7, 39. παιδευέσθω τὴν περὶ τοῦ ἀγεννήτου γνῶσιν, τὴν περὶ τοῦ υἱοῦ ἐπίγνωσιν, τὴν περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος πληροφορίαν. — 2) plenum esse aliqua re, ea prorsus teneri et occupari; *ardor, studium*, 1 Thess. 1, 5. ἐν πληροφορίᾳ πολλῇ, potest vero hic etiam ad intellectum referri et verti: *firma persuasio*, vel *plenior confirmatio*. — Apud profanos non legitur. *.

Πληρόω, ῶ, f. ώσω, (a πλήρης), LXX pro מָלֵא Kal et Niphal — 1) *impleo, repleo, plenum facio*, a) proprie, α) de *vacuis* vel rebus *cavis*, Matth. 13, 48. ἐπληρώθη rete piscibus. — μέτρον Matth. 23, 32. πληρ. τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν, sensus: quod maiorum impietati deest additis, cumulum additis sceleribus maiorum. (2 Macc. 6, 14. μακροθυμῶν ὁ δεσπότης, μέχρι τοῦ καταντήσαντας αὐτοὺς πρὸς ἐκπλήρωσιν ἁμαρτιῶν, κολάσαι. Dan. 8, 23.) — Luc. 3, 5. (Ies. 40,

4. ubi נִשָּׂא.) — β) de *spatio, quod permeo*, per quod diffundor, durch Verbreitung erfüllen; *impleo*, Act. 2, 2. ἦχος ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον. Io. 12, 3. ὁ οἶκος ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς. (2 Chron. 7, 1. Ios. 3, 15.) — b) tropice, α) *abundare facio, largiter do*, Act. 2, 28. πληρώσεις με εὐφροσύνης. Rom. 15, 13. et seq. accusativo Phil. 4, 19. πᾶσαν χρείαν ὑμῶν. 2 Thess. 1, 11. — passiv. *largiter accipio*, Phil. 4, 18. (Sap. 2, 7. satior. Polyb. 7, 15. 9.) — *plenus*, largiter instructus sum; seq. genitivo Act. 13, 52. Rom. 15, 14. 2 Tim. 1, 4. Luc. 2, 40. (1 Reg. 7, 14. Ps. 71, 9.) seq. dativo Rom. 1, 29. 2 Cor. 7, 4. seq. ἐν cum dativo Eph. 5, 18. seq. accusativo, Phil. 1, 11. Col. 1, 9. (*Matthiae* gramm. gr. §. 423.) — β) ex notione se *diffundendi* per spatium: *diffundo*, i. e. *diffundo aliquid per locum, late propago* s. *spargo*; Act. 5, 28. πεπληρώκε τὴν Ἱερουσαλ. τῆς διδαχῆς. Rom. 15, 19. πεπληρωκ. τὸ εὐαγγέλιον. Col. 1, 25. τὸν λόγον. coll. Sir. 24, 26. — *diffundo me*, adiecta notione operandi, ut sit: *occupo* aliquem s. aliquid *totum, permeo aliquid ita, ut illud totum habeam in mea potestate*; Io. 16, 6. ἡ λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. Act. 5, 3. ἐπλήρωσεν ὁ σατανᾶς τὴν καρδίαν σου. Eph. 1, 23. τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσιν πληρωμένου, eius qui omnia omnino imperio suo tenet. ib. 4, 10. ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα. (Sap. 1, 7. πνεῦμα κυρίου πεπλήρωκε τὴν οἰκουμένην, καὶ τὸ συνέχον τὰ πάντα κ. τ. λ. Ier. 23, 24. οὐχὶ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν ἐγὼ πληρῶ; vid. etiam Ps. 139, 7 sqq.) — Ita in scriptis Paulinis etiam passivum usurpatur, dicunturque πληροῦσθαι Christiani, *impleri Dei operatione*, i. e. *prorsus teneri* a Deo et Iesu, quatenus ecclesia Dei consideratur tanquam πλήρωμα Dei et Christi, i. e. locus, quem uterque inhabitat, in quo operatur. Vid. Πλήρωμα. Eph. 3, 19. ἵνα πληρωθῆτε εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ θεοῦ, ut impleamini, pleni sitis Deo, i. e. mens vestra a Deo tota regatur, ita, ut sitis verum πλήρωμα, quasi templum Dei, in quo conspicua sit eius maiestas. (Alii: ut impleamini bonis divinis quibuscunque.) Col. 2, 10. καὶ ἐστε ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, et sitis pleni Christo, prorsus ab eo regamini.

2) *compleo, plenum facio ut nihil desit, vollständig machen*, i. e. a) *perfectum, omnibus numeris absolutum facio*; χαράν Io. 3, 29. 15, 11. 16, 24. 17, 13. 1 Io. 1, 4. 2 Io. v. 12. Phil. 2, 2. — ὑπακοήν 2 Cor. 10, 6. — ἔργον Apoc. 3, 2. — Col. 4, 12. τέλειοι καὶ πεπληρωμένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ θεοῦ, perfecti omnibusque numeris absoluti in obsequio erga Dei voluntatem. — b) *ad finem perduco, finio, absolvo*; Luc. 7, 1. ἐπλήρωσε πάντα τὰ ῥήματα. (1 Macc. 4, 19.) Act. 12, 25. τὴν διακονίαν, distributionem. Act. 19, 21. ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, quibus ita peractis. Act. 13, 25. πληρ. τὸν δρόμον, vitae cursum. (alii: munus, officium.) Rom. 8, 4. ἵνα

τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν, ut sententia legis damnatoria finem habeat quod ad nos attinet. Apoc. 6, 11. ἕως πληρώσωσι intellige τὸν δρόμον, vel τὸν χρόνον. (Sap. 4, 12. ὁ τελειωθὴς ἐν ὀλίγῳ ἐπλήρωσε χρόνους μακρούς.) — Ita etiam tempus dicitur πληροῦσθαι, absolvi, *prorsus finiri*, Marc. 1, 15. Luc. 21, 24. Io. 7, 8. Act. 7, 23. 30. 9, 23. 24, 27. (Gen. 25, 24. 29, 21. Lev. 12, 4. 25, 30. Ioseph. ant. 4, 4. 5. ibid. 6, 4. 1. πληρωθέντος τοῦ χρόνου.) Nec aliter Luc. 22, 16. ἕως ὅτου πληρωθῇ (ὁ καιρὸς) ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, usque dum tempus ad inaugurationem regni Dei absolutum fuerit; vel: usque dum hoc tempus (αἰὼν οὗτος) finitum fuerit per regnum divinum. vid. v. 28. Vocabula tempus indicantia, ut χρόνος, quippe facillime intelligenda, saepe taceri, satis notum est. (Alii intelligunt τὸ πάσχα, et vertunt: usque dum perfectior coena instituta fuerit in regno Dei) — c) *praesto, perago*, quae sunt mandati, officii; Matth. 3, 15. πλ. πᾶσαν δικαιοσύνην. Act. 14, 26. Rom. 13, 8. Gal. 5, 14. Col. 4, 17. (1 Reg. 1, 4. 8, 15. 24. Ps. 20, 4. 1 Macc. 2, 55. 4 Macc. 12, 14. Ioseph. ant. 5, 2. 8. πληρώσειν τὴν ἐπιθυμίαν. c. Apion. 2, 40.) — *praesto* vel *patior*, quae praestanda vel patienda sunt ex necessitate fati, s. vaticiniorum; Matth. 6, 17. ἦλθον πληρῶσαι (τὸν νόμον καὶ τοὺς προφήτας,) veni ut omnia peragam et patiar, quae de Messia scripta sunt; (alii: ut legem observem ipse.) Act. 13, 27. ἐπλήρωσαν (Iudaei eo, quod Iesum cruci affixerunt) τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν. Act. 3, 18. ὁ θεὸς ἐπλήρωσεν οὕτω, hoc peregit, evenire iussit. Luc. 9, 31. ἔξοδον, ἣν ἔμελλε πληροῦν, fata ultima, quae passurus erat secundum vaticinia et voluntatem Dei. — Passivum de promissionibus, dictis quibuscunque, potissimum de vaticiniis: *impleri, eventum habere*; Matth. 1, 22. 2, 15. 17. 23. 4, 14. 8, 17. 12, 17. 13, 35. 21, 4. 26, 54. 56. 27, 9. 35. Marc. 14, 49. 15, 28. Luc. 1, 20. 4, 21. [21, 22.] 24, 44. Io. 12, 38. 13, 18. 15, 25. 17, 12. 18, 9. 32. 19, 24. 36. Act. 1, 16. Iac. 2, 23. (1 Reg. 2, 27. 2 Chron. 36, 21.) *.

*Πλήρωμα*, τος, τό, (a πληρόω, perf. pass. πεπλήρωμαι) LXX pro מְלֹא — 1) fartum, fartura, *id quo impletum est aliquid*, die *Füllung*; ita πληρώματα νηῶν dicuntur omnia, quibus onusta est navis, et Philo (II. de vita Mos. p. 451.) animalia in arca Noachi appellat τὸ πλήρωμα eius. Idem (quod omnis probus lib. p. 871.) usurpat de saburra qua navis recta stat, et transfert ad virtutem: ὁ σοφὸς ἕρμα καὶ πλήρωμα καλοκἀγαθείας ἐπιφερόμενος. — Hinc *copia, plenitudo*, i. e. a) omnia, quae continet aliquid; ita in locutione: ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς, 1 Cor. 10, 26. [28.] Ps. 50, 13. 96, 11. Ier. 47, 2. Ezech. 12, 19. 19, 7. 30, 12. coll. 1 Chron. 16, 32. Ps. 24, 1. — *copia bonorum*, quae aliquis possidet; Io. 1, 16. ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ. Rom. 15, 29. ἐν πληρώματι εὐλο-

γίας Χριστοῦ ἐλεύσομαι, in copia beneficiorum Chr. — Col. 1, 19. πλήρωμα nempe θεότητος quod additur c. 2, 9. copia, plenitudo perfectionis divinae. — b) *copia, quae implet, multitudo*, Marc. 8, 20. πόσων σπυρίδων πληρώματα κλασμάτων, i. e. πόσας σπυρίδας πεπληρωμένας κλασμάτων. Rom. 11, 25. τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν, (Ies. 48, 19.) ib. 11, 12. ubi opponitur τῷ ἡττήματι et est: multitudo accedens. — Hinc etiam — c) *complementum*, id quo expletur lacuna, Matth. 9, 16. Marc. 2, 21. — Quum πληροῦν etiam dicatur de iis, quae se *diffundunt* per spatium, idque implent et tenent, πλήρωμα — 2) transfertur ad *locum* s. *spatium impletum ab aliquo*, locum, quem aliquis occupat, ubi habitat, quem occupatum tenet totumque regit. Sic sensu metaph. Paulus a) quemcunque Christianum appellat πλήρωμα τοῦ θεοῦ vel Χριστοῦ, quatenus plenus esse debet Deo s. Christo, quatenus eius animus totus occupatur regiturque a Christo vel Deo; Eph. 3, 19. ἵνα πληρωθῆτε εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ θεοῦ. vid. Πληρόω. ib. 4, 13. εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ, ad mensuram staturae πληρώματος Christi, i. e. ut aequetis modum animi, qui vere est πλήρωμα, templum Christi; sensus: ut veri sitis Christiani et a Iesu regamini. — b) ecclesia dicitur πλήρωμα Christi, quasi templum, in quo habitat, quod occupat et regit, ut anima corpus; Eph. 1, 23. — Notandum est, causam huius dicendi rationis quaerendam esse in locis V. T., ubi Deus dicitur δόξα sua tabernaculum vel templum hierosolymitanum implere (Ezech. 43, 5. 44, 4. Ies. 6, 1. 2 Chron. 7, 1.) et notionem τοῦ πληρώματος cognatam esse notioni τοῦ שְׁכִינָה (*Buxtorf.* lex. talm. p. 2394.) Dei, verbisque οἰκεῖν et ἐνοικεῖν, ἀναπαύειν Deo tributis. coll. *Μονή*. Non igitur simpliciter est habitatio, sed simul locus plenus maiestate, et adiuncta semper est notio cultus Dei s. Christi, quo eum agnoscimus et eius potentiam et beneficia colimus. Ubi igitur vis vertere, recte vertes: *templum* Dei s. Christi. Vid. etiam Ναός. — Quum πληροῦν etiam sit complere, finire, perficere, πλήρωμα — 3) est i. q. πλήρωσις, diciturque de eo quod *perficitur, absolvitur*. Rom. 13, 10. πλήρωμα τοῦ νόμου ἡ ἀγάπη, amor totam legem implet, i. e. *praestat* omnia quae sunt legis. (Ita Philo de Abr. p. 387. πλήρωμα ἐλπίδων, quod praestantur sperata.) — Gal. 4, 4. τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, Eph. 1, 10. τὸ πλήρωμα τῶν καιρῶν, tempus constitutum et iam elapsum. (Ita πλήρωσις τῶν ἡμερῶν, Ezech. 5, 2. Dan. 10, 3. Test. XII. Patr p. 531. μέχρι τελειώσεως χρόνων ἀρχιερέως Χριστοῦ.) *.

**Πλησίον**, (propr. neutrum a πλησίος, α, ον, proximus, vicinus), adv. *prope, iuxta;* a) absque articulo cum genitivo nominis; Io. 4, 5. πλησίον τοῦ χωρίου. (Test. XII. Patr. p. 525. ἐν Γαδὲρ, πλησίον Ἐφραθά. — LXX pro אֵצֶל Deut. 11, 30.

πλησίον τῆς δρυός. vid. etiam Deut. 1, 1. Ios. 8, 33. 19, 45. Num. 33, 37. Ioseph. ant. 5, 6. 5. γίνεσθαι πλησίον τῶν πολεμίων.) — b) cum articulo: ὁ, ἡ, τὸ πλησίον, οἱ, αἱ, τὰ πλησίον, *proximus*, *proximi*, i. e. α) vicinus (Ioseph. ant. 4, 18. 16. τῶν πόλεων τῶν πλησίον τῇ χώρᾳ. ib. 14, 13. 3. εἰς τὰς πλησίον οἰκίας. Id. bell. 3, 8. 8. οἱ μὲν πόῤῥωθεν — οἱ δὲ πλησίον, LXX Ezech. 41, 16.) — β) qui *est eiusdem gentis* et *reipublicae*, civis, Matth. 5, 43. Act. 7, 27. [Hebr. 8, 11.] LXX maxime pro רֵעַ Exod. 2, 13. 20, 17. 21, 14. Deut. 5, 18 sqq. et עָמִית Lev. 6, 2. 18, 20. 19, 15. — In praecepto legis ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου, e Lev. 19, 18. petito, quanquam in V. T. de cive, homine eiusdem gentis cogitandum est, tamen Iesus et Apostoli, ut patet e Luc. 10, 29. 36. de homine quovis, qui nobis est obvius, loquuntur; Matth. 19, 19. 22, 39. Marc. 12, 32 sqq. Luc. 10, 27. Rom. 13, 9. 10. Gal. 5, 14. Iac. 2, 8. — *hominem christianum* indicat Rom. 15, 2. Eph. 4, 25. *.

Πλησμονή, ῆς, ἡ, (a πλῆσμα, id quod implet, satiat) *repletum*, *satiatum esse*; — cibis, Col. 2, 23. πρὸς πλησμονὴν σαρκός, ad satiandum corpus. — LXX pro שֹׂבַע, Exod. 16, 8. φαγεῖν ἄρτους εἰς πλησμονήν. Exod. 16, 3. Lev. 25, 19. 26, 5. Sir. 45, 28. coll. Hab. 2, 16. Ps. 78, 29. *.

Πλήσσω, attice πλήττω, aor. 2. pass. ἐπλήγην, *percutio*, *ferio*; — armis, Ioseph. bell. 6, 2. 6. — ant. 5, 4. 2. ex usu hebr. הִכָּה *percutio*, i. e. morbo, aliove flagello afficio; (vid. Πατάσσω.) Apoc. 8, 12. de astris, quae luce privantur, et caligine, quasi morbo, teguntur. — Exod. 9, 32. 33. Ps. 102, 5. Sap. 19, 16. ἐπλήγησαν ἀορασίᾳ. *.

Πλοιάριον, ίου, τό, (deminutiv. a πλοῖον) *navicula*; Marc. 3, 9. [4, 36. Io. 6, 22.] Io. 6, 23. 21, 8. (Diod. Sic. 2, 55.)

Πλοῖον, οίου, τό, (a πλέω, perf. med. πέπλοα) *navigium*, navis minor, ut oneraria, piscatoria; Matth. 4, 21 sq. 8, 23. 14, 29. Marc. 1, 19. 4, 36. Luc. 5, 2. 3. 11. Io. 6, 21. 22. 21, 3. Act. 20, 13. 21, 2. 27, 2. 6. 10. Iac. 3, 4. Apoc. 8, 9. 18, 17. et passim. — LXX pro אֳנִיָּה, Gen. 49, 13. Deut. 28, 68. Ion. 1, 3. 4. et saepius.

Πλόος, contr. πλοῦς, όου, contr. οῦ, ὁ, (a πλέω) *navigatio*, Act. 21, 7. 27, 9. 10. — (Sap. 14, 1. Xenoph. mem. 4, 7. 4.) *.

Πλούσιος, ία, ον, (a πλοῦτος) — LXX pro עָשִׁיר, 1) *dives*; a) propr. abundans opibus, opulentus; ἄνθρωπος πλούσιος, Matth. 27, 57. Luc. 12, 16. 16, 1. 19. vid. etiam Luc. 14, 12. 18, 23. 19, 2. — ὁ πλούσιος substantive, intell. ἄνθρωπος, dives, Matth. 19, 23 sq. Marc. 10, 25. 12, 41. Luc. 18, 25. 21, 1. 1 Tim. 6, 17. Apoc. 13, 16. et passim. (2 Sam. 12, 1. 2. Prov. 14, 20.) — b) tropice: dives, abunde instructus

aliqua re; Eph. 2, 4. θεὸς πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει. Iac. 2, 5. πλούσιος ἐν πίστει. — Ex adiuncto: — 2) *felix, prospero rerum statu utens*; de rebus externis, 2 Cor. 8, 8. πλούσιος ὤν, quum prosper esse debuisset s. potuisset; de interna prosperitate e pietate nata, Apoc. 2, 9. 3, 17. — 3) *potens*, vir *spectatus, eminens*; Iac. 1, 10. 11. 2, 6. Apoc. 6, 15. (Ps. 45, 14. Ies. 5, 14.)

*Πλουσίως*, adv. (a πλούσιος) *abunde, large*; Col. 3, 16. 1 Tim. 6, 17. Tit. 3, 6. 2 Petr. 1, 11. *.

*Πλουτέω*, ῶ, f. ήσω, (a πλοῦτος) 1) *dives sum, opibus gaudeo*, propr. Luc. 1, 53. — tropice: *abundo*, Rom. 10, 12. ὁ θεὸς — πλουτῶν εἰς πάντας, beneficiis diffluens in commodum omnium. Alii intelligunt χάριτι; alii πλουτῶν accipiunt transitive pro πλουτίζων. — 1 Tim. 6, 18. πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς. — 2) *ditesco, copias colligo*, Luc. 12, 21. ubi πλουτεῖν respondet τῷ θησαυρίζειν. 1 Tim. 6, 9. Apoc. 18, 3. 19. — ἀπό τινος, ab aliquo quaestum habeo, per eum ditesco, Apoc. 18, 15. Sir. 11, 17. — LXX pro עָשַׁר Prov. 28, 22. Ps. 49, 17. — 3) ex adiuncto: *felicitate, spiritu abundo*, 1 Cor. 4, 8. 2 Cor. 8, 9. Apoc. 3, 17. 18. (Prov. 31, 28. pro אִשֵּׁר). *.

*Πλουτίζω*, f. ίσω, (a πλοῦτος) *divitem facio*, a) propr. abundare facio bonis externis, (LXX pro הֶעֱשִׁיר, Gen. 14, 23. 1 Sam. 2, 7. Sap. 10, 11. Sir. 11, 21.) — b) abundare facio bonis internis, 2 Cor. 6, 10. — ἐν παντί, quovis vero bono, 1 Cor. 1, 5. 2 Cor. 9, 11. (Prov. 13, 7. εἰσὶν οἱ πλουτίζοντες ἑαυτοὺς μηδὲν ἔχοντες, καί εἰσιν οἱ ταπεινοῦντες ἑαυτοὺς ἐν πολλῷ πλούτῳ.)

*Πλοῦτος*, ου, ὁ, (a πλέος, plenus) LXX pro עֹשֶׁר, etiam pro הוֹן, הָמוֹן, חַיִל, 1) *divitiae, opes*, a) *externae*, 1 Tim. 6, 17. Iac. 5, 2. (1 Reg. 3, 11. Prov. 28, 8. Ps. 37, 16. Ies. 60, 5.) — studium ditescendi, cura divitiarum colligendarum, Matth. 13, 22. Marc. 4, 19. Luc. 8, 14. — b) bona quaecunque, Eph. 3, 8. πλοῦτος τοῦ Χριστοῦ, larga, quae Christus hominibus affert bona. Hebr. 11, 26. — 2) *copia, multitudo, magnitudo*; Rom. 11, 12. πλοῦτος κόσμου, multitudo — πλοῦτος ἐθνῶν (ἐστι) i. e. efficit (vid. *Εἰμί*.) ut copia gentilium ad societatem Christi accedat. (Ies. 29, 7. 8.) Caeterum hoc sensu in N. T. legitur cum genitivo, πλοῦτος τῆς χάριτος, Rom. 2, 4. Eph. 1, 7. 2, 7. Apoc. 18, 16. πλοῦτος τῆς δόξης, Rom. 9, 23. Eph. 1, 18. 3, 16. πλοῦτ. σοφίας Rom. 11, 33. Col. 2, 2. ἁπλότητος 2 Cor. 8, 2. et semel seq. ἐν, Phil. 4, 19. quibus in locis vel *copia* verti, vel in adiectivum: *summus, largissimus* resolvi potest. — Ex adiuncto: — 3) *honor, dignitas, auctoritas*, quae cum divitiis coniuncta esse solet, Apoc. 5, 12. (Ps. 76, 5. Prov. 31, 3. Ies. 61, 6. ubi pro כָּבוֹד. coll. Esth. 10, 2. Sir. 24, 17. Psalt. Sal. 1, 4. ὁ πλοῦτος αὐτῶν διέλθοι εἰς πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ ἡ δόξα αὐτῶν ἕως ἐσχάτου γῆς.) *.

*Πλύνω*, f. *υνῶ*, aor. *ἔπλυνα*, conspergo; *lavo*, *abluo*, dicitur de vestimentis. Ita *πλύνειν τὰς στολὰς αὐτῶν*, Apoc. 7, 14. (et c. 22, 13. in codd.) dicuntur Christiani, qui se induunt candore pietatis et obsequii. coll. Ps. 51, 3. 8. — LXX pro כִּבֵּס, Gen. 49, 11. *πλύνω ἐν οἴνῳ τὴν στολὴν αὐτοῦ*. Exod. 19, 10. 14. Lev. 13, 6. 34. *.

*Πνεῦμα*, *τος*, *τό*, (a *πνέω*) hebr. רוּחַ et Latinor. *spiritus*. — Est, ut Latinor. *spiritus*, 1) *halitus*, *spiramen*, a) venti; igitur *ventus flans*, et plerumque dicitur de vento vehementiore, Io. 3, 8. (1 Reg. 18, 45. 19, 11. 2 Reg. 3, 17. Iob. 1, 19. Sap. 5, 23. Ioseph. ant. 2, 16. 3. et 5.) — b) narium, oris, *halitus* quum haustus tum emissus; 2 Thess. 2, 8. *τὸ πνεῦμα τοῦ στόματος αὐτοῦ*. (2 Sam. 22, 16. Ps. 33, 6.) — Hinc quum in aëre hausto et emisso per pulmones vita animantium sit, — c) *halitus vitalis*, *anima* corpus animans, Matth. 27, 50. *ἀφῆκε τὸ πνεῦμα*. Luc. 8, 55. 23, 46. Io. 19, 30. Act. 7, 59. Iac. 2, 26. Apoc. 13, 15. ib. 11, 11. *πνεῦμα ζωῆς ἐκ τοῦ θεοῦ*, halitus vitalis Dei. (Ezech. 1, 21. Gen. 6, 17. 7, 15. Iudic. 15, 19. Iudith. 14, 6. — de anima hominum et animalium Ps. 104, 30. 31. Eccl. 3, 21. — Etiam pro vita animali ipsa Iob. 10, 12. Ps. 31, 5. 2 Macc. 7, 22. 23. 3 Macc. 6, 24. et *πνεῦμα* Dei: vis Dei vivificans, Gen. 6, 3. Iob. 33, 4. Ezech. 37, 10. 14. Sap. 12, 1.) — Io. 6, 63. *τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ ζωοποιοῦν κ. τ. λ.* i. e.: ut spiritus in homine is est, qui corpus animat, quum caro in se nihil valeat; ita verba mea spiritus sunt, vitam (animo) dans.

2) *spiritus* in homine, *animus*, *mens*, anima rationalis, quae cogitat, vult, sentit, quamque prisci homines halitum vitalem, sive naturam tenui aëre constantem cogitabant. Opponitur corpori, quippe visibili et ex materia sensibus subiecta constanti. Ita a) universe, Rom. 8, 10. 16. 1 Cor. 2, 12. 5, 5. 8, 3. 4. Col. 2, 5. 1 Petr. 3, 18. 4, 6. [1 Cor. 6, 20.] Io. 4, 23. 24. *προςκυνεῖν τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι*. Rom. 1, 9. (Sap. 2, 3. 16, 14. Susann. v. 45.) — b) mens, quatenus cogitat, Marc. 2, 8. Luc. 1, 80. 2, 40. — quatenus proponit, decernit, studet, Matth. 26, 41. *τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής*. Marc. 14, 38. — *πνεῦμα πραότητος* i. e. *πρᾷον*, lenitas s. studium lenitatis, 1 Cor. 4, 21. Gal. 6, 1. 1 Petr. 3, 4. de animi studiis etiam Eph. 4, 3. 4. 23. Phil. 1, 27. Eph. 2, 18. [1 Tim. 4, 12.] — quatenus sentit, sensorumque est sedes, ubi est i. q. alias *καρδία*, *Gemüth*, Matth. 5, 3. *πτωχοὶ τῷ πνεύματι*, qui miseros se sentiunt, animo tristes, miseri. (Ps. 34, 18.) (vid. *Πτωχός*,) Marc. 8, 12. *ἀναστενάξας τῷ πνεύματι αὐτοῦ*. Luc. 1, 47. 10, 21. Io. 11, 33. 13, 21. Act. 17, 16. 1 Cor. 16, 18. 1 Cor. 14, 2. 14. 15. 16. ubi *πνεῦμα*, ut commotionum acriorum sedes, et *νοῦς*, mens intelligens, distinguuntur. (Sap.

5, 3. Deut. 2, 30. Num. 5, 30.) — Ponitur etiam πνεῦμά μου pro reciproco, sive pro homine ipso quatenus sentit, ut Act. 19, 21. ἔθετο ἐν τῷ πνεύματι, constituit, in animum induxit, beschloss bei sich. 2 Cor. 2, 12. τῷ πνεύματί μου, mihi. ib. 7, 13. Gal. 6, 18. μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, Philem. v. 25. i. q. μεθ' ὑμῶν ut 1 Thess. 5, 23. (1 Reg. 21, 5. Ps. 139, 6.) — Ubi ψυχή et πνεῦμα hominis coniunctim commemorantur, ut 1 Thess. 5, 23. et Hebr. 4, 12. describitur spiritus pro diversa ratione, qua est et anima rationalis et anima vitalis. cf. *Loesner.* obss. e Phil. p. 381. — Σὰρξ καὶ πνεῦμα, s. σῶμα καὶ πν. hominem per partes describunt, 1 Cor. 7, 34. 2 Cor. 7, 1. — 1 Cor. 6, 17. ἓν πνεῦμά ἐστι, mente, studiis unitus est cum Deo.

3) spiritus, i. e. *natura spiritualis, intellectu et voluntate praedita,* involucro crassioris corporis, quod in sensus incurrat, carens, sed natura, ut prisca aetas putabat, aetherea, maximeque tenuis (Sap. 7, 22. πνεῦμα λεπτόν) vel, ut seriores docebant, materia et partibus carens. Ita a) de spiritu *humano* corpore suo exuto, de *manibus*, Hebr. 12, 23. 1 Petr. 3, 19. coll. Act. Thom. §. 32. et Αἰχμαλωσία. — b) de spiritibus universe, Luc. 24, 37. ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν. v. 39. πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει. Act. 23, 8. 9. Hebr. 12, 9. πατὴρ τῶν πνευμάτων. (Num. 27, 16. — Sap. 7, 22. Iob. 4, 15.) — c) de *spiritibus, qui Deum intersunt et homines*, vel quorum ministerio Deus utitur, vel qui etiam sine mandato Dei in animo, vel etiam in corpore hominis operantur, hominemque vi sua occupant. Ita in N. T. angeli, Hebr. 1, 7. (e Ps. 104, 5. ubi sunt venti) et v. 14. et in V. T. etiam missi dicuntur a Deo spiritus fallaces, qui homines in errores inducant, eosque malis vexent (Iudic. 9, 23. 1 Sam. 16, 14. 15. 23. 2 Reg. 22, 19—25. 2 Chron. 18, 19 sqq. Ies. 19, 14. 1 Sam. 18, 10. 19, 9. Ioseph. ant. 4, 6. 3. θεῖον πνεῦμα, de angelo; quare passim, ubi bonus a Deo missus spiritus cogitandus est, additur τὸ ἀγαθόν, Neh. 9, 20. Ps. 143, 17.) Etiam in N. T. dicitur πνεῦμα hoc sensu in utramque partem; 1 Cor. 12, 10. διακρίσεις τῶν πνευμάτων per homines vaticinantium, docentium, utrum veraces an fallaces sint. 2 Thess. 2, 2. 1 Io. 4, 1. 2. 3. 6. plerumque autem ita de fallacibus spiritibus, Act. 16, 16. 18. πνεῦμα πύθωνος. Rom. 11, 8. πνεῦμα κατανύξ. (Ies. 29, 10.) 1 Tim. 4, 1. πνεῦμα πλάνης in errorem inducens. (Test. XII. Patr. p. 535.) Iac. 4, 5. — de daemonibus sive geniis malis, Matth. 8, 16. 12, 45. Marc. 9, 17. 20. 25. Luc. 9, 39. 10, 20. 11, 26. 13, 11. πεῦμα ἀσθενείας, daemonem qui aegrotare faciebat hominem. Eph. 2, 2. — πνεῦμα ἀκάθαρτον, Luc. 4, 33. Apoc. 16, 13. 14. (vid. Ἀκάθαρτος et Πονηρός) (Test. XII. Patr. p. 657. ἀπὸ τοῦ σατανᾶ καὶ τῶν πνευμάτων αὐτοῦ. p. 729. τὰ πνεύματα τοῦ Βελιάρ. ib. τὸ ἀέριον πνεῦμα

τοῦ Βελιάρ.) — d) de Deo, qui Io. 4, 24. et ipse πνεῦμα natura spiritualis, corpore carens dicitur. — e) de *spiritu divino, qui in Deo est, ex eo egreditur, in hominibus bona quaevis efficit, quoque pii homines, sapientes, et potissimum prophetae ducuntur.* Dicitur α) πνεῦμα κυρίου s. τοῦ θεοῦ, Matth. 3, 16. 10, 20. 12, 18. 28. Luc. 4, 18. Act. 2, 17 sqq. 5, 9. 8, 39. Rom. 8, 9. 11. 14. 1 Cor. 2, 10. 12. οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ θεοῦ, non spiritum, quo homines perversi reguntur, sed spiritum a Deo venientem. ib. v. 14. 3, 16. 6, 11. 7, 40. 12, 3. 2 Cor. 3, 3. 8. 17. (vid. Εἰμί.) 18. Eph. 3, 16. Phil. 3, 3. 1 Thess. 4, 8. 1 Petr. 4, 14. 1 Io. 4, 2. — β) πνεῦμα ἅγιον, *spiritus* quum natura sua *sanctus*, tum *colendus, venerandus*, Matth. 1, 18. 20. 3, 11. 12, 32. 28, 19. Marc. 1, 8. 3, 29. 12, 36. 13, 11. Luc. 1, 15. 35. 41. 67. 2, 25. 26. 3, 16. 22. 4, 1. 11, 13. 12, 10. 12. Io. 1, 33. 7, 39. 14, 26. 20, 22. Act. 1, 2. 5. 8. 16. 2, 4. 33. 38. 4, 8. 31. 5, 3. 32. 6, 3. 5. 7, 51. 55. 8, 15. 17. 18. 19. 9, 17. 31. 10, 38. 44 sqq. 47. 11, 15 sqq. 24. 13, 2. 4. 9. 52. 15, 8. 28. 16, 6. 19, 2. 6. 20, 23. 28. 21, 11. 28, 5. Rom. 5, 5. 15, 13. 19. 1 Cor. 6, 19. 12, 3. 2 Cor. 6, 6. 13, 13. Eph. 1, 13. 4, 30. 1 Thess. 1, 5. 6. 2 Tim. 1, 14. Tit. 3, 5. Hebr. 2, 4. 3, 7. 6, 4. 9, 8. 10, 15. 1 Petr. 1, 12. 2 Petr. 1, 21. [1 Io. 5, 7.] Iud. v. 20. (Ps. 51, 12 sq. Ies. 63, 10. 11. Dan. 4, 5. 6. 15. Sap. 1, 4 sq. 9, 17. 7, 7. A Iosepho plerumque appellatur τὸ θεῖον πνεῦμα, τὸ τοῦ θεοῦ πνεῦμα.) — γ) τὸ πνεῦμα ἁγιωσύνης i. q. ἅγιον Rom. 1, 4. Πνεῦμα absolute et κατ' ἐξοχήν, Matth. 4, 1. 12, 31. 22, 43. Marc. 1, 10. 12. Luc. 2, 27. 4, 1. 14. 9, 55. οἵου πνεύματός (scl. υἱοί) ἐστε i. e. vos duci a spiritu sancto, bona semper efficiente, nunquam mala. Io. 1, 32 sq. 3, 5. 6. 8. 34. 7, 39. 14, 17. τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθ. verissima docens. 15, 26. 16, 13. Act. 8, 29. 10, 19. 11, 12. 28. [18, 5.] 25. 20, 22. 21, 4. Rom. 8, 10. τὸ δὲ πνεῦμα ζωή, efficit, dat vitam, cf. v. 11. ib. 8, 16. 23, 26. 15, 30. ἀγάπη τοῦ πν. amor qualem spiritus instillat. 1 Cor. 2, 4. (vid. Ἀπόδειξις) 10. 13. 12, 4. 7 — 13. 2 Cor. 1, 22. 5, 5. 11, 4. Gal. 3, 2. 5. 14. 5, 5. 17. 18. 22. Eph. 2, 22. [5, 9.] 6, 17. Phil. 2, 1. 1 Thess. 5, 19. 2 Thess. 2, 13. 1 Tim. 3, 16. 4, 1. 1 Petr. 1, 2. 22. 1 Io. 3, 24. 4, 13. 5, 6. 8. Iud. v. 19. Apoc. 17, 3. 19, 10. τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας. c. 22, 17. τὸ πνεῦμα in vate, Ioanne. — δ) spiritus Christi, quatenus a Iesu post eius adscensionem de coelo mittitur; τὸ πνεῦμα Ἰησοῦ, Act. 16, 7. Χριστοῦ, Rom. 8, 9. Ἰησοῦ Χρ. Phil. 1, 19. 2 Tim. 4, 22. 1 Petr. 1, 11. τοῦ υἱοῦ θεοῦ, Gal. 4, 6. (E V. T. vide loca Gen. 41, 38. Exod. 31, 3. 35, 29. Num. 24, 2. 27, 18. Iudic. 3, 10. 6, 34. 11, 29. 14, 6. 19. 1 Sam. 10, 6. 10. 16, 13. 19, 20. 2 Sam. 23, 2. 1 Reg. 18, 12. 2 Chron. 24, 20. Ezech. 3, 12 sqq. 11, 1. Dan. 5, 11 sqq. Ioel. 2, 28 sqq.) — Locutio ἐν

πνεύματι s. ἐν πν. ἁγίῳ, est: *actus*, *edoctus* a spiritu divino, (in *statu inspirationis*, ut Theologi loquuntur) Matth. 22, 43. Marc. 12, 36. Apoc. 1, 10. 4, 2. 11, 3. 21, 10. — in scriptis Pauli: *ut docet*, *testatur spiritus S.*, *per eius ministerium*, Rom. 9, 1. 14, 17. Eph. 3, 5. 6, 18. Col. 1, 8. — Caeterum notandae sunt *locutiones in Pauli epistolis obviae*: πνεύματι, vi divini spiritus adiuti, Rom. 8, 13. 12, 11. — τὰ τοῦ πνεύματος, quae iubet s. praecipit spiritus, Rom. 8, 5. — περιπατεῖν κατὰ πνεῦμα, Rom. 8, [1.] 4. 5. 6. πνεύματι, Gal. 5, 16. 2 Cor. 12, 18. a spiritu S. duci, regi. Opponitur dictamini spiritus S. σάρξ, dictamen cupiditatis, Gal. 5, 17. 18. 22. 6, 8. et ἁμαρτία Rom. 8, 2. — ὁ κατὰ πνεῦμα, qui a spiritu Dei regitur, Gal. 4, 29. — εἶναι ἐν πνεύματι Rom. 8, 9. regi a spiritu Dei; ζάω πνεύματι, idem, Gal. 5, 25. — Opponitur πνεῦμα, dictamen spiritus, τῷ γράμματι, literae legis mos. Rom. 2, 29. 7, 6. 2 Cor. 3, 6. vid. Γράμμα. — πνεῦμα δουλείας — υἱοθεσίας, spiritus qui sensum servilem — sensum filiorum animo instillat, Rom. 8, 13. 2 Tim. 1, 2. πνεῦμα τῆς πίστ. qui docet, quae ad fidem spectant, s. fidem excitat, 2 Cor. 4, 13. — Gal. 3, 3. ἐναρξ. τῷ πνεύματι. vid. Ἐνάρχω. 1 Cor. 15, 45. ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν, ubi in πνεῦμα non argutandum est; est enim hic *natura*, et usus est eo apostolus ob praecedens ψυχὴ ζῶσα, prior Adam fuit tantum vivus, alter vivificans. 2 Cor. 3, 3. Corinthios appellat epistolam scriptam ἐν πνεύματι θεοῦ, i. e. coetum collectum ope spiritus divini. Gal. 6, 8. σπείρειν εἰς τὸ πνεῦμα, felicitatem quaerere in obedientia erga spiritum divinum. Eph. 1, 17. πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλ. i. e. σοφίαν καὶ ἀποκάλυψιν τοῦ πνεύματος. Eph. 5, 18. πληροῦσθε ἐν πνεύματι, largiter instructi sitis spiritu divino, i. e. penitus ab eo regamini. Sic etiam in scriptis Lucae bis πνεῦμα, de mensura, qua quis accepit spiritum, Luc. 1, 17. Act. 6, 10. (vid. Sir. 48, 47. πνεύματι μεγάλῳ. Dan. 5, 13. πνεῦμα περισσόν. ib. 6, 3. 2 Reg. 2, 9. Ioel. 2, 28. 29. ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου. vid. etiam Num. 11, 17. 25. 26. 29. Ioseph. ant. 6, 11. 5. Σαοῦλος ὑπὸ πολλοῦ πνεύματος ἐλαυνόμενος ἔκφρων γίνεται.) — Metonymice: *dona spiritus* Dei, 1 Cor. 14, 12. ζηλωταὶ πνευμάτων. 1 Cor. 14, 32. et Apoc. 22, 6. in textu *Griesb.* πνεύματα προφητῶν, donum propheticum; — et apud Ioannem i. q. πνευματικός, Io. 3, 6. — f) denique auctor epistolae ad Hebraeos cap. 9, 14. πνεῦμα αἰώνιον, spiritum aeternum, tribuit filio Dei et haud dubie cogitavit de eius natura, qua ante mundum conditum adfuerit et mundum ipsum condiderit coll. cap. 10, 29. Eandem naturam Ioannes c. 1, 1. λόγον appellat. Utrum autem Io. 6, 63. τὸ πνεῦμα de eadem natura intelligendum sit nec ne, dubium est; nec satis certa est *Eichhornii* sententia, τὸ πνεῦμα de Christo πνεῦμα ἔχοντι dici in locis Apoc. c. 2, 7. 11. 17.

29. 3, 6. 13. 22. 14, 13. quum hic τὸ πνεῦμα etiam esse possit spiritus propheticus, Dei voluntatis nuntius. — Ἑπτὰ autem πνεύματα quae coram Deo versari dicuntur Apoc. 1, 4. 3, 1. 4, 5. 6. aut sunt septem angeli, qui alias ἄγγελοι τοῦ προςώπου dicuntur, aut (ut *Eichhornius* mavult) septem virtutes Dei, quas Rabbini secundum Ies. 11, 2. Deo tribuerint. Simili modo in Test. XII. Patr. p. 522. homini tribuuntur septem spiritus, videlicet πνεῦμα ζωῆς, πν. ὁράσεως, πν. ἀκοῆς, πν. ὀσφρήσεως, πν. λαλιᾶς, πν. γεύσεως et πνεῦμα σπορᾶς καὶ συνουσίας; eidemque septem spiritus alii, ad mala eum excitantes, πνεῦμα τῆς πορνείας, ἀπληστίας, μάχης, ἀρεσκείας, ὑπερηφανίας, ψεύδους et πν. ἀδικίας *.

*Πνευματικός*, ή, όν, (a πνεῦμα) propr. ad halitum spectans, ventosus, ventis plenus; *spiritualis*, i. e. a) sua natura spiritualis, qui oculis cerni non potest, non constat carne, 1 Cor. 15, 44. 46. σῶμα πνευματικόν. 1 Petr. 2, 5. οἶκος πνευματικός, et ibid. θυσία πνευμ. — Eph. 6, 12. τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας, pro τὰ πνεύματα πονηρά. (*Matthiae* gramm. gr. p. 267.) — b) qui sub externo quodam involucro invisibilis latet, ut anima in corpore; ita, qui sensu tropico aliquid est, vel dicitur. 1 Cor. 10, 3. 4. βρῶμα πνευματικόν; Christus πνευματικὴ πέτρα, i. e. qui latuit in cibo, petra. — c) a spiritu divino vel sancto veniens, ei conveniens, ab eo suppeditatus; ita in scriptis Pauli, Rom. 1, 11. χάρισμα πνευμ. donum suppeditatum a spiritu. Rom. 7, 14. ὁ νόμος πνευματικός ἐστιν, lex, quae ea, quae spiritui sancto conveniunt, docet, eadem praecipit. Eph. 1, 3. εὐλογία πν. Eph. 5, 19. Col. 3, 16. ᾠδαὶ πνευμ. cantiones, quas spiritus inspirat. Col. 1, 9. σύνεσις πνευμ. Hinc πνευματικοί, a *spiritu Dei illuminati et emendati, qui reguntur a spiritu*, 1 Cor. 2, 13. 15. 3, 1. 14, 37. Gal. 6, 1. — et τὰ πνευματικά, quae spiritus div. suppeditat, donat, Rom. 15, 27. 1 Cor. 2, 13. (coll. v. 14. ubi idem τὰ τοῦ πνεύματος) cap. 9, 11. 12, 1. 14, 1. *.

*Πνευματικῶς*, (a πνευματικός) adv. *spiritualiter*, i. e. a) sensu translato, arcano, Apoc. 11, 8. ἥτις καλεῖται πνευματικῶς Σόδομα. (vid. Πνευματικός.) — b) spiritui sancto convenienter, 1 Cor. 2, 14. (Clem. Rom. ep. ad Cor. 1, §. 47. Paulus πνευματικῶς ἐπέστειλεν ἡμῖν.) *.

*Πνέω*, aor. 1. ἔπνευσα, *spiro*, *flo*; de vento, Matth. 7, 25. 27. Luc. 12, 55. Io. 3, 8. 6, 18. Apoc. 7, 1. Act. 27, 40. τῇ πνεούσῃ scl. αὔρᾳ, ad flatum venti. — Ps. 147, 18. Ies. 40, 24. Sir. 43, 19. 24. 2 Macc. 9, 7. *.

*Πνίγω*, propr. spiritum alicuius frango; *strangulo*, *würgen*, Matth. 18, 28. κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγε; ubi alii tropice accipiunt: *ango*, ut LXX 1 Sam. 16, 14. pro בִּעֵת, — *suffoco* de iis, qui merguntur, aquis enecantur, Marc. 5, 13. (Xenoph. anab. 5, 7. 25. Ioseph. ant. 10, 7. 5.) *.

*Πνικτός*, ή, όν, (a πνίγω, perf. pass. πέπνικται) *suffocatus, strangulatus.* — In N. T. τὸ πνικτόν, Act. 15, 20. 29. 21, 25. sunt carnes animalium non mactatorum, sed suffocatorum, quae igitur exspirarunt sanguine non profuso, a quibus abstinendum erat Iudaeis, Lev. 17, 13. 14. c. 7, 26 sq. Gen. 9, 4. Deut. 12, 16. 23. *.

*Πνοή*, ῆς, ἡ, (a πνέω, perf. med. πέπνοα) *halitus, spiritus vitalis*, Act. 17, 25. (LXX נְשָׁמָה Gen. 2, 7. Sap. 2, 2. Sir. 30, 20 coll. 2 Macc. 3, 31. 7, 9.) — *ventus*, Act. 2, 2. (Iob. 37, 10.) *.

*Ποδήρης*, εος, contr. ους, ὁ, ἡ, — ρες, τό, (a ποῦς, et ἄρω, necto, apto) ad pedes pertingens; — ὁ ποδήρης (χιτών), sive ἡ ποδήρης (ἐσθής) sive etiam τὸ ποδῆρες (ἔνδυμα) *vestimentum ad pedes usque pertingens, talaris*; de veste talari pontificis summi apud Iudaeos, Apoc 1, 13. Exod. 23, 31. 25, 7. 38, 8. Sir. 45, 8. Test. XII. Patr. p. 565. Ioseph. ant. 8, 3. 8. de bell. 5, 5. 7. ποδῆρες ἔνδυμα. coll. Zach. 3, 4. Sap. 18, 24. Sir. 27, 8. *.

*Πόθεν*, adv. (a ποῦ) 1) *unde*, a) de *loco*, Matth. 15, 33. πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι. Io. 4, 11. 6, 5. (Num. 11, 13. πόθεν μοι κρέα δοῦναι παντὶ τῷ λαῷ τούτῳ.) — Luc. 13, 25. 27. Io. 3, 8. 7, 27. 28. 8, 14. 9, 29. 30. 19, 9. Apoc. 7, 13. — de loco metaphorico i. e. *statu*, conditione; Apoc. 2, 5. μνημόνευε πόθεν πέπτωκας. — b) de *auctore* et *origine*, Matth. 13, 27. 13, 54. 56. 21, 25. Marc. 6, 2. Luc. 20, 7. Io. 2, 9. Iac. 4, 1. — 2) in interrogatione dubitantis, admirantis: *quo tandem modo, qua ratione, quomodo fieri potest, ut*, Marc. 8, 4. 12, 37. Luc. 1, 43. Io. 1, 49. (Ier. 15, 18.) — LXX pro מֵאַיִן, אֵי מִזֶּה, plerumque de loco, Gen. 16, 8. 29, 4. Iudic. 13, 16. 1 Sam. 25, 11. Iob. 28, 12. 2 Sam. 1, 13. Ion. 1, 8. *.

*Ποία*, ας, ἡ, *herba, gramen*; (LXX Ier. 2, 22. Mal. 3, 2. pro hebr. בֹּרִית lixivium, sal ad purgandum ex herbis combustis paratum.) — Ita multi ποία accipiunt Iac. 4, 14. rectius autem habetur pro femin. a ποῖος (quod vide) *qualis*.

*Ποιέω*, ῶ, f. ήσω, — hebr. עָשָׂה (pro quo saepissime posuerunt LXX) Latinor. *facio*, nostrum: *machen, thun*. *Medium* idem significat, sed indicat simul, efficaciam ad nos, nostrum commodum, statum, s. nostram causam referri. Duplex enim notio huic verbo inest, ad quam omnis eius usus potest revocari; I) notio *efficiendi, producendi, machen*; et dicitur a) de *producente* aliquid, ubi est α) de Deo: *creo*, Matth. 19, 4. Marc. 10, 6. Luc. 11, 40. (ubi alii explicant: purgare, vid. *Elsneri* obss. et *Kuinoel.* comment. ad h. l. coll. 2 Sam. 19, 25. ἐποίησε τὸν μύσταχα αὐτοῦ. De viro et muliere prolem faciente medium legitur apud Ioseph. ant. 1, 6. 5. 7, 3. 3. 7, 4. 3.) Act. 4, 24. 7, 50. 14, 15. 17, 24. Rom. 9, 20. Hebr. 1, 2. Apoc. 14, 7. (LXX pro עָשָׂה, Gen. 1, 7. 16.

25. 31. et בָּרָא, Gen. 1, 21. 27. 5, 1. 2. Ies. 42, 5. 45, 7. 18.) — β) de hominibus; *opus facio, laboro*, Matth. 20, 12. μίαν ὥραν ἐποίησαν, unam horam laboraverunt in vinea. Ita ποιέω Ruth. 2, 19. et ἔργον ποιέω Exod. 20, 9. 10. Lev. 23, 7.) — *facio, fabricor, compono*, Matth. 17, 4. σκηνὰς ποιήσωμεν. Io. 2, 15. ποιήσας φραγέλλιον. c. 9, 9. ἐποίησε πηλόν. ib. 11, 14. 18, 18. 19, 23. τέσσαρα μέρη. Act. 7, 40. θεούς. v. 43. 44. c. 9, 39. ἱμάτια. c. 19, 24. Hebr. 8, 5. Apoc. 13, 14. (Gen. 6, 14 sqq. Exod. 25, 1 sqq. — etiam pro בָּנָה, Gen. 33, 17. οἰκίας. 1 Reg. 22, 39. πόλεις. Sap. 14, 8. Lib. Henoch. p. 183. ποιεῖν τὰ μέταλλα τῆς γῆς.) Ita etiam passivum semel in N. T., Hebr. 12, 27. ὡς πεποιημένων utpote fabricatorum, nempe ab hominibus ad exemplar templi coelestis; (alii: utpote ad finem perductorum.) — *laborando lucror*, Matth. 25, 16. ἐποίησε πέντε τάλαντα. Luc. 19, 18. — γ) de terra, plantis, fontibus etc. ubi est: *produco, profero, edo*; ποιεῖν καρπούς proprie de arboribus, Matth. 3, 10. 7, 17. 18. 19. 13, 26. Luc. 3, 9. tropice de hominibus: ποιεῖν καρποὺς μετανοίας, Matth. 13, 23. 21, 43. Luc. 3, 8. — ποιεῖν κλάδους Marc. 4, 32. Iac. 3, 12. μὴ δύναται συκῆ ἐλαίας ποιῆσαι. — οὔτε ἁλυκὸν γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ. Apoc. 22, 2. (Gen. 1, 11. 12. Ies. 5, 2. 4. Ioseph. ant. 11, 3. 5. ἀμπελῶνες αἱ ποιοῦσαι τὸν οἶνον.) — — b) de *parante, praeparante, instituente* aliquid, ubi est *paro, apparo*, de epulis, Matth. 22, 2. Marc. 6, 21. Luc. 5, 29. 14, 12 sqq. 16. (Gen. 27, 7. 9. ποιεῖν ἐδέσματα. Gen. 21, 8. Dan. 5, 1. Lev. 6, 39.) — cum reciproco: *paro mihi, acquiro*, Luc. 12, 33. ποιήσατε ἑαυτοῖς. Luc. 16, 9. Io. 4, 1. πλείονας μαθητὰς ποιεῖ (ἑαυτῷ.) cf. Gen. 11, 4. ποιήσωμεν ἑαυτοῖς ὄνομα. Gen. 31, 18. pro רָכַשׁ acquiro. — *instituo*, ich stifte, Hebr. 1, 3. καθαρισμὸν ποιησάμενος. (Eph. 2, 18. ἄφεσιν ἐποίησε, hebr. נָתַן) Hebr. 8, 9. διαθήκην, ἣν ἐποίησα, (LXX pro כָּרַת Ies. 28, 15. Ier. 34, 18.) — c) de eo, *qui causa* est, ut: *efficio ut, curo ut, facio ut*, ita α) ποιέω seq. ἵνα, Io. 11, 37. Col. 4, 16. Apoc. 3, 9. 13, 12. 15. 16. sensu *eligendi* ad aliquid, Marc. 3, 14. καὶ ἐποίησε δώδεκα, ἵνα ὦσι μετ᾽ αὐτοῦ, coll. Io. 15, 16. ubi est ἔθηκα ἵνα. — β) ποιέω seq. infinitivo, Matth. 5, 32. ποιεῖ αὐτὴν μοιχᾶσθαι. Marc. 7, 37. κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν. c. 8, 25. Luc. 5, 34. Io. 6, 10. Act. 5, 34. ἐκέλευσεν ἔξω τοὺς ἀποστόλους ποιῆσαι, iussit abduci, (vid. quae ad h. l. e profanis attulerunt *Kypkius* et *Krebsius* in obss.) c. 7, 19. 17, 26. Apoc. 13, 13. (Ioseph. ant. 2, 9. 5. ποιεῖν ἀχθῆναι, accersi iubere. ib. 6, 8 2. ποιεῖν ψάλλειν. Test. XII. Patr. p. 640. ὁ κύριος πολὺν ἰχθὺν ἐποίησέ μοι θηρᾶν.) — semel seq. τοῦ cum infinitivo, Act. 3, 12. πεποιηκόσι τοῦ περιπατεῖν αὐτόν. — γ) seq. accusativo vel substantivi, vel adiectivi: *facio, efficio, reddo*, ubi ποιέω et medium ποιέομαι saepius facit περίφρασιν verbi substantivo vel adiectivo cognati.

Matth. 3, 3. *εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους.* Luc. 3, 4. Marc. 3, 12. *ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσι.* Matth. 20, 12. *ἴσους ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας.* Matth. 26, 73. *δῆλόν σε ποιεῖ*, pro *δηλοῖ σε.* c. 28, 14. *ἀμερίμνους ὑμᾶς ποιήσωμεν.* Io. 5, 11. *ὁ ποιήσας αὐτὸν ὑγιῆ.* c. 16, 2. *ἀποσυναγώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς.* Rom. 9, 28. Matth. 5, 36. 2 Petr. 1, 10. — *εἰρήνην ποιεῖν* Eph. 2, 15. (Test. XII. Patr. p. 596. *ἐποίησαν εἰρήνην μετ' αὐτῶν.* ib. p. 597.) — *σκάνδαλα* Rom. 16, 17. — 1 Cor. 10, 13. vid. *Ἔκβασις.* Eph. 4, 16. *τὴν αὔξησιν τοῦ σώματος ποιεῖται.* (Ies. 45, 11. *ὁ ποιήσας τὰ ἐρχόμενα.*) — *δ) ποιεῖν τινά τι*, *facere, reddere aliquem aliquid, einen zu etwas machen*; Matth. 4, 19. *ποιήσω ὑμᾶς ἁλιεῖς* (Marc. 1, 17. *ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἁλιεῖς*) Matth. 21, 13. 23, 15. Marc. 11, 17. Luc. 19, 46. Io. 2, 16. 4, 46. *ἐποίησε τὸ ὕδωρ οἶνον.* c. 6, 15. *ἵνα ποιήσωσιν αὐτὸν βασιλέα.* Act. 2, 36. *κύριον αὐτὸν καὶ Χριστὸν ὁ θεὸς ἐποίησε.* 1 Cor. 6, 15. Eph. 2, 14. Apoc. 1, 6. 3, 12. 5, 10. — Hebr. 1, 7. (Ps. 104, 4.) c. 3, 2. *τῷ ποιήσαντι αὐτὸν ἀρχιερέα.* (Deut. 16, 18. Gen. 12, 2. — Exod. 18, 25. Gen. 27, 37. pro נָתַן.) — In scriptis Ioannis: *aliquem aliquid declarare*, vel factis vel sermone; Io. 5, 18. *ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ θεῷ.* Io. 8, 53. c. 10, 33. *ποιεῖς σεαυτὸν θεόν.* c. 19, 7. 12. 1 Io. 1, 10. *ψεύστην ποιοῦμεν αὐτόν.* c. 5, 10. (Ioseph. ant. 2, 11. 2. *ποιεῖται αὐτὸν υἱόν*, filium esse declarat, adoptat. coll. ib. 3, 12. 4.) — Inest huic verbo:

II) notio *agendi, peragendi, thun*; et est a) facio i. e. *ago, ich thue, handele*; ita α) universe; Matth. 6, 2. *ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσι*, ut simulatores solent agere. (Saepius enim *ποιεῖν* adiunctam habet notionem *τοῦ* solere.) Matth. 23, 3. *κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε.* Marc. 2, 25. *οὐδέποτε ἀνέγνωτε, τί ἐποίησε Δαβίδ.* Marc. 14, 9. *ὃ ἐποίησεν αὕτη λαληθήσεται.* Marc. 11, 3. Luc. 3, 10. *τί οὖν ποιήσομεν*, quid nobis est faciendum, quomodo agendum? v. 12. 14. (futurum saepe indicat quod officii, rei est, et agi debet.) 1 Cor. 7, 36. *ὃ θέλει ποιείτω.* v. 37. *καλῶς ποιεῖ*, recte agit. v. 38. *κρεῖσσον ποιεῖ.* 1 Cor. 10, 31. — *ἀνομίαν*, Matth. 13, 41. *κακόν*, Luc. 23, 22. *φόνον*, Marc. 15, 7. et sic sexcenties. — Notandum, *ποιεῖν* et medium *ποιεῖσθαι* cum substantivo saepius facere periphrasin verbi substantivo cognati, ut *ποιεῖν ἐκδίκησιν* pro *ἐκδικεῖν*, Luc. 18, 7 sqq. Act. 7, 24. (Iudic. 15, 7. Mich. 5, 15.) — *κρίσιν*, Io. 5, 27. Iud. v. 15. (Gen. 18, 25.) *μονὴν* Io. 14, 23. *συμβούλιον*, pro *συμβουλεύεσθαι*, Marc. 3, 6. 15, 1. — Marc. 2, 23. *ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες*, pro *ὁδὸν ποιοῦντες τίλλειν.* — *πόλεμον*, pro *πολεμεῖν*, Apoc. 11, 7. 12, 17. (Dan. 7, 21. Gen. 14, 2.) — *ποιέομαι δεήσεις* pro *δεῖσθαι*, Luc. 5, 33. Phil. 1, 4. *σπουδήν* pro *σπουδάζειν*, i. e. *σπουδήν* factis vel verbis declarare, Iud. v. 3. (Ioseph. ant. 4, 8. 3. *ἐποιοῦντο πολλὴν ἐπιζήτησιν.*) — *μνείαν* pro *μνᾶσθαι*, Rom. 1, 9. Eph. 1, 6. *μνήμην* 2 Petr. 1, 15. *λόγον*, pro *λέγειν*, loqui, narrare, Act.

1, 1. (Ioseph. ant. 4, 2. 3: ποιεῖν λόγον πρός τινα. Prolog. Sir. ποιεῖν ἀνάγνωσιν.) πορείαν pro πορεύεσθαι, Luc. 13, 22. et similia multa. — Etiam cum participiis, ut τί ποιεῖτε κλαίοντες pro τί κλαίετε, Act. 21, 13. τί ποιεῖτε λύοντες pro τί λύετε. Marc. 11, 5. coll. Luc. 19, 33. τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι pro τί βαπτίζονται, 1 Cor. 15, 29. — β) *ago cum aliquo, tracto aliquem, ei exhibeo* vel bona vel mala; ita: ποιεῖν τινα ὡς, habere instar, eo uti instar, Luc. 15, 19. (Gen. 45, 8. ἐποίησέ με ὡς πατέρα Φαραώ. c. 48, 20.) — ποιεῖν τινά τι, facere alicui aliquid, nostrum: mit einem anfangen; apud profanos, et Matth. 27, 22. τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν; Marc. 14, 7. εὖ ποιεῖν τινα, benefacere alicui. — Plerumque cum dativo vel commodi vel incommodi, ποιεῖν τινι, cum aliquo agere, alicui exhibere, Matth. 7, 12. 17, 12. 20, 15. 21, 36. 40. 25, 40. 45. Marc. 9, 13. 12, 9. 5, 19. 20. 7, 12. 10, 51. Luc. 1, 25. 49. 2, 48. 6, 23. 26. Act. 15, 3. Hebr. 13, 6. et saepissime. Vid. exempla e profanis apud *Viger.* p. 289. Etiam ποιεῖν ἔν τινι, pro τινί, Matth. 17, 12. 20, 15. (Gen. 20, 9.) — Hinc etiam de beneficiis, bonis est simpliciter *dare*, ut Matth. 6, 1. 2. 3. δικαιοσύνην, ἐλεημοσύνην, Act. 9, 36. Rom. 15, 26. — Marc. 14, 8. ὃ ἔσχεν αὕτη, ἐποίησε, quae potuit dedit. Transfertur etiam ad modum agendi; ποιεῖν μετά τινος, Luc. 1, 72. (Exod. 34, 7.) Luc. 10, 37. (Ioseph. bell. 3, 7. 1. ἔλεον ποιούμενος. ib. 6, 2. 5. φειδὼ τοῦ ναοῦ ποιούμενος.) — γ) ut Latinor. *facio*, transfertur ad id, quod agimus iudicio; λόγον τινὸς ποιεῖσθαι, *rationem habere*, *magni facere*, Act. 20, 24. vid. λόγος. (Ioseph. ant. 1, 3. 1.) — ποιέω, *facio* cogitando, i. e. *sumo*, ich setze den Fall. (Xenoph. anab. 5, 7. 8.); ita plerique Matth. 12, 33. ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ, quod vertunt: vel putatis s. ponitis, arborem esse bonam, unde etiam statuendum erit fructum esse bonum. Rectius fortasse ποιεῖν τινα hic est: agere alicuius personam, agendo exprimere alicuius naturam: *entweder macht ihr den guten Baum, wo ihr dann auch gute Früchte zeigen müsst*, *oder etc.* — b) facio, i. e. *perago*, *agendo perficio*, *ich verrichte*; α) universe, Matth. 8, 9. λέγω τῷ δούλῳ μου· ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. Matth. 23, 3. λέγουσι γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσι. v. 23. ταῦτα δὲ ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ ἀφιέναι. Marc. 6, 20. Luc. 2, 27. Io. 7, 19. οὐδεὶς ποιεῖ τὸν νόμον, peragit quae lex iubet. vid. Matth. 5, 46. 47. 12, 2. 3. et alia loca multa. — Ita etiam de peragente mandata; τοὺς λόγους, Matth. 7, 24. 26. τὸ θέλημα Matth. 7, 21. Marc. 3, 35. πρὸς τὸ θέλημα Luc. 12, 47. — δυνάμεις facta eximia, miracula, Matth. 7, 22. 9. 28. Marc. 6, 5. Io. 2, 23. (Dan. 3, 3. Exod. 4, 17.) Apoc. 13, 12. ἐξουσίαν τινὸς ποιεῖν, eadem peragere quae peregit alius. Luc. 1, 51. ἐποίησε κράτος. Saepius. — Post verba precandi, promittendi: *praesto*, Marc. 10, 35. Rom. 4, 21. Eph.

3, 20. etc. — de voluntate: *perficio, perago*, 2 Cor. 8, 10. 11. (coll. Gal. 5, 17.) 1 Thess. 5, 24. Eph. 3, 11. πρόθεσιν ἣν ἐποίησεν ἐν Χριστῷ. (Gen. 21, 1. 41, 32. Ezech. 24, 14.) — β) de diebus festis, ceremoniis: propr. *perago quae sunt ceremoniae*, i. e. *ago, celebro*; Matth. 26, 18. ποιῶ τὸ πάσχα, Act. 18, 21. τὴν ἑορτήν. Hebr. 11, 28. τὸ πάσχα. (Deut. 16, 1. 2. 10. 13. — Num. 4, 24. ποιεῖν [עָבַד] τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς. Exod. 12, 17. Esth. 6, 16. Ioseph. ant. 2, 15. 3. ποιεῖν θυσίας. Id. ant. 3, 7. 3. ποιοῦντες [τὰ] περὶ τὴν ἱερουργίαν.) — γ) de tempore, proprie: *agere, negotia peragere per aliquod tempus*, ut Apoc. 13, 5. ἐξουσία ποιῆσαι μῆνας δύο, potestas agendi, licuit τῷ θηρίῳ efficaci esse. — *versor, commoror*; Act. 15, 33. ποιεῖν χρόνον (τινά) ut additur c. 18, 23. aliquamdiu versari. c. 20, 3. μῆνας τρεῖς. 2 Cor. 11, 25. ἐν τῷ βυθῷ ἐποίησα, in profundo versatus sum. Iac. 4, 13. (Ioseph. ant. 6, 1. 3. ποιεῖσθαι μῆνας τέσσαρας. ant. 8, 13. 2. ποιεῖσθαι τὴν διατριβήν. Test. XII. Patr. p. 600. ποιεῖν ἐνιαυτὸν σύν τινι. ib. p. 535. ποιεῖν μῆνας πέντε ὀργιζόμενος. coll. Cohel. 6, 12. Prov. 13, 24. et exempla e profanis in *Kypkii* obss. 2, 77. Hunc verbi usum macedonicae dialecti esse putat *Sturz*. p. 189.)

Ποίημα, τος, τό, (a ποιέω, perf. pass. πεποίημαι), LXX pro מַעֲשֶׂה, semel Ies. 29, 16. pro יֵצֶר — id quod factum, effectum est, *opus*; de operibus Dei physicis, Rom. 1, 20. — de formatione animi ad pietatem Eph. 2, 10. — LXX Eccles. 3, 11. 7, 14. 8, 17. 9, 7. *.

Ποίησις, εως, ἡ, (a ποιέω, perf. pass. πεποίησαι), 1) operatio, fabricatio, LXX pro מַעֲשֶׂה (Exod. 28, 8. 39, 4. 2 Reg. 16, 10. Ioseph. ant. 18, 3. 1. ποίησις εἰκόνων. — creatio Sir. 16, 26.) — 2) *peragere aliquid, das Vollbringen*; semel Iac. 1, 25. ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ, in *obsequio* suo erga legem. (Sir. 19, 20. ἐν πάσῃ σοφίᾳ ποίησις νόμου. Test. XII. Patr. p. 681. ὁ γὰρ δίκαιος αἰδεῖται ποιῆσαι ἄδικον [ἀδίκου.] *.

Ποιητής, οῦ, ὁ, (a ποιέω, perf. pass. πεποίηται), 1) qui facit aliquid, i. e. a) efficit ut sit, auctor (Xenoph. Cyrop. 1, 6. 19.); — b) *qui agit, peragit aliquid*; Rom. 2, 13. οἱ ποιηταὶ τοῦ νόμου, qui legis praecepta faciunt, peragunt quae lex iubet. Iac. 1, 22. ποιηταὶ λόγου. v. 23. 25. c. 4, 11. (1 Macc. 2, 6.) τοὺς ποιητὰς τοῦ νόμου. Ioseph. ant. 18, 3. 1. ἔργων παραδόξων ποιητής. — 2) narrando aliquid fingens, carminum auctor, *poeta*, Act. 17, 28. (Xenoph. mem. 1, 2. 56.) *.

Ποικίλος, η, ον, 1) coloratus, variegatus, pictus, bunt, gefleckt, gestickt; ita LXX maxime pro נָקֹד Gen. 3, 8. 10. 12. pro פַּסִּים, Gen. 37, 2. 22. 30. et רִקְמָה 1 Chron. 29, 2. Ezech. 16, 10. 13. 18. coll. Zach. 1, 8. — 2) *varius, diversus, varii generis*; ποικίλαις νόσοις, Matth. 4, 24. Marc. 1, 34. Luc. 4, 40. ἐπιθυμίαις ποικ. 2 Tim. 3, 6. ἡδοναῖς, Tit. 3, 3. vid. etiam Hebr. 2, 4. 13, 9. Iac. 1, 2. 1 Petr. 1, 6. 4, 10.

οἰκόνομοι ποικίλης χάριτος ϑεοῦ, diversorum beneficiorum s. donorum Dei. (2 Macc. 15, 21. τῶν ὅπλων τὴν ποικίλην παρασκευήν. Ioseph. ant. 7, 4. 2. σὺν ἤχῳ ποικίλῳ. Ibid. 10, 8. 3. Id. bell. 3, 8. 8. ποικίλος ϑόρυβος, tumultus diversa clamantium. Ps. Sal. 4, 3. ἐν ποικιλίᾳ ἁμαρτιῶν.) *.

*Ποιμαίνω*, f. ανῶ, (a ποιμήν), LXX pro רָעָה — 1) *pasco*, *gregem duco*, a) propr. de pastoribus, Luc. 17, 7. 1 Cor. 9, 7. (Gen. 30, 31. 36. Exod. 3, 1. 1 Sam. 25, 16. 17, 34. Gen. 37, 12.) — b) tropice de regibus populorum; *rego*, *impero*, Matth. 2, 6. Apoc. 2, 27. 12, 5. 19, 15. (Mich. 5, 6. 7, 14. Ps. 49, 14. 2 Sam. 5, 2. 1 Chron. 11, 2.) — de praefectis ecclesiae, Io. 21, 16. Act 20, 28. 1 Petr. 5, 2. — 2) ex adiuncto, *pasco*, i. e. *pascua do*, *alo*, *nutrio*, i. q. βόσκω; (Prov. 28, 7. 29, 3.) Iud. v. 12. ἑαυτοὺς ποιμαίνοντες, corpus suum alentes. (coll. Ezech. 35, 8. ἐβόσκησαν οἱ ποιμένες ἑαυτούς.) — tropice, ubi sensus est: quae ad salutem spectant suppedito, *saluti prospicio*; Apoc. 7, 17. (Ps. Sal. 17, 45.) *.

*Ποιμήν*, ένος, ὁ, (a πάομαι, comparo mihi) — LXX pro רֹעֶה, 1) *pastor* gregis (Gen. 13, 7.) potissimum ovium, Matth. 9, 36. 25, 32. Marc. 6, 34. Luc. 2, 8. 15. 18. 20. (Gen. 4, 2. Num. 27, 17.) — Transfertur ad Christum, quatenus coetus Christianorum comparatur cum grege, ubi quod sensum attinet est: dux, dominus qui ad salutem suos ducit, Io. 10, 2. 11. 12. 14. 16. (Act. Thom. §. 25. ποιμὴν ἀγαϑός, de Christo.) Matth. 26, 31. Marc. 14, 27. Hebr. 13, 20. 1 Petr. 2, 25. (Ezech. 34, 23. ἀναστήσω ἐπ᾽ αὐτοὺς ποιμένα ἕνα, καὶ ποιμανεῖ αὐτούς, τὸν δοῦλόν μου Δαυὶδ, καὶ ἔσται αὐτῶν ποιμήν. ib. c. 37, 24.) — 2) tropice: *praefectus*, *curam gerens*; de praefectis coetuum, Eph. 4, 11. (Ier. 2, 8. 3, 15. Ezech. 34, 2. Nah. 3, 18.) *.

*Ποίμνη*, ης, ἡ, (a ποιμαίνω) *grex*, potissimum ovium, Luc. 2, 8. 1 Cor. 9, 7. Matth. 26, 31. τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης i. e. τὴν ποίμνην τῶν προβάτων. (LXX pro עֵדֶר Gen. 32, 17.) — Transfertur ad *coetum* cultorum veri Dei, Io. 10, 16. Act. Thom. §. 25. *.

*Ποίμνιον*, ου, τό, *grex*, potissimum ovium, LXX pro עֵדֶר, Gen. 29, 2. 3. Ezech. 34, 12. et צֹאן, Gen. 31, 4. 1 Sam. 14, 32. — In N. T. non nisi sensu translato de *coetu* cultorum veri Dei, societate Christianorum, Luc 12, 32. Act. 20, 28. 29. 1 Petr. 5, 2. 3. (coll. Ier. 13, 17. τὸ ποίμνιον κυρίου. Zach. 10, 3 Ezech. 34, 31. Ps. Sal. 17, 45. ποιμαίνων τὸ ποίμνιον κυρίου ἐν πίστει καὶ δικαιοσύνῃ.) *.

*Ποῖος*, οία, οἷον, (οἷος, praefixa litera π, ut πόσος ab ὅσος.) — LXX pro אֵי זֶה — nostrum: *welcher?* et quaerit 1) *qualitatem rei in se spectatam: qualis*, *cuius generis?* Luc. 6, 32—34. Io. 12, 33. 18, 32. 21, 19. Act. 7, 49. Rom. 3, 27. 1 Cor. 15, 35. Iac. 4, 14. (vid. etiam Ποία.) 1 Petr. 1,

11. εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρόν. ib. 2, 20. (1 Reg. 22, 2.) — 2) quaerit, quis e numero, ratione qualitatis, sit eligendus: *quis? quisnam?* Matth. 19, 18. 22, 36. 24, 42 sqq. Marc. 12, 28. Luc. 12, 39. 24, 19. Io. 20, 32. Act. 23, 34. Apoc. 3, 3. (2 Sam. 15, 2. 1 Reg. 13, 12. 2 Chron. 18, 23. Ion. 1, 8. 1 Macc. 2, 10.) — Luc. 5, 19. [διὰ] ποίας scl. ὁδοῦ, quonam modo? — ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ s. δυνάμει, pro ἐν τίνος ἐξουσίᾳ, cuiusnam auctoritate, potestate, Matth. 21, 23. 24, 27. Marc. 11, 28. 29. 33. Luc. 20, 2. 8. Act. 4, 7. Ita etiam Marc. 4, 30. ἐν ποίᾳ παραβολῇ *.

Πολεμέω, ῶ, f. ήσω, (a πόλεμος) LXX plerumque pro מִלְחָמָה et נִלְחַם, 1) *pugno*, a) armis, Apoc. 12, 7. — μετά τινος, Apoc. 2, 16. 12, 7. ὁ Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ (intell. ἦλθον, ut 2 Chron. 19, 7. 35, 22. vel etiam συνήχθησαν; alii intelligunt ἦσαν et accipiunt pro ἐπολέμησαν), τοῦ πολεμῆσαι μετὰ τοῦ δράκ. [text. vulg. ἐπολέμησαν κατὰ τοῦ δρ.] c. 13, 4. 17, 14. (Ita seq. μετά Iudic. 11, 5. 20. 25. 1 Sam. 17, 19. 32 sqq. 2 Sam. 11, 17. — seq. etiam ἐν, Iudic. 1, 5. 10, 18. πρός Ios. 24, 11. Num. 21, 1. — Ioseph. c. Apion. 1, 29. πολ. τοῖς ἀνθρώποις καὶ εἰς τοὺς θεούς. — πολεμεῖν τινα, aliquem aggredi, impugnare, Iob. 11, 19. Ies. 29, 2. Num. 21, 26.) — b) verbis factisque: *hostiliter insector*, Iac. 4, 2. (Ps. 34, 1. 55, 1. 2. Ies. 19, 2.) — 2) ex adiuncto: *vinco*, et de Deo: *vindictam sumo, punio*; ita videtur Apoc. 19, 11. accipiendum; coll. Ier. 21, 5. Addit. Esth. 8, 13. in fine. Ps. 35, 1. 1 Macc. 3, 14. πολεμήσω τὸν Ἰούδαν.) *.

Πόλεμος, ου, ὁ, (a πέλομαι, moveor) — LXX pro מִלְחָמָה — 1) *pugna*, a) qua armis certatur, *pugna*, 1 Cor. 14, 8. Hebr. 11, 34. Apoc. 9, 7. 9. (Ps. 24, 8. 144, 1.) Ita etiam ἀκοαὶ πολέμων, rumores de pugnis, Matth. 24, 6. Marc. 13, 7. coll. Luc. 21, 9. — *proelium*, potissimum proelium, quo decernitur, Apoc. 12, 7. 16, 14. 20, 8. — ποιῆσαι πόλεμον μετά τινος, proelium committere cum aliquo, proelio decernere, Apoc. 11, 7. 12, 17. 13, 7. 19, 19. — b) pugna, qua verbis et factis aliquem insector: *contentio, asperitas, hostilis animus*, Iac. 4, 1. — 2) *bellum*, Matth. 24, 6. Marc. 13, 7. Luc. 14, 31. 21, 9. (Gen. 14, 2. Eccles. 3, 8.) *.

Πόλις, εως, ἡ, (a πέλομαι, moveor) — LXX pro עִיר, etiam pro קִרְיָה et שַׁעַר — Latinor. *urbs*, — in N. T. *a)* de urbe, etiam de oppido, Matth. 5, 35. 10, 5. 23, 24. Luc. 10, 1. Matth. 2, 23. Luc. 1, 26. 39. 23, 51. Act. 11, 5. et saepissime. — 2 Cor. 11, 26. ἐν πόλει pro ἐν πόλεσι, in urbibus. — πόλεις καὶ κῶμαι, Matth. 9, 35. 10, 11. Marc. 6, 56. Luc. 8, 1. 13, 22. vid. Κώμη. — *β)* ἰδία πόλις, i. e. Capernaum, Matth. 9, 1. vid. Ἴδιος. — *γ)* κατὰ πόλιν, vid. Κατά. — *δ)* πόλις τινός, *urbs patria* alicuius, Luc. 2, 4. 11. (2 Chron. 8, 11.) Io. 1, 45. (Ioseph. ant. 10, 5. 2. Ἰωάχαζος, μητρὸς Μιτάλης καὶ πόλεως

λοβάνης. Ios. 15, 10.) — ε) πόλις dicitur κατ' ἐξοχήν *Hierosolyma*, Matth. 21, 17. 18. 26, 18. 28, 11. Marc. 11, 19. 14, 13. Luc. 19, 41. 24, 49. (ubi textus vulg. e glossemate addit Ἱερουσαλήμ.) Io. 19, 20. (Ita etiam Iosephus ant. 10, 3. 1. et 2. et ant. 10, 5. 1. prooem. ad bell. §. 4. et 10. saepissime.) Appellatur etiam ἡ ἁγία πόλις, quatenus templum et sacra veri Dei ibi erant, Deusque in ea sedem fixisse putabatur; — etiam ἡ ἠγαπημένη, a Deo, ei cara civitas. — ζ) Hierosolyma coelestis, olim demittenda de coelis in terram, quae etiam ἡ πόλις τοῦ θεοῦ dicitur, Hebr. 11, 10. 16. 12, 22. Apoc. 3, 12. 21, 2. 10 — 23. 22, 14. 19. — Hebr. 13, 14. ubi ἡ ὧδε πόλις, Hierosolyma terrestris, sive huius aevi, cui opponitur ἡ μέλλουσα, coelestis, futura, est imago vitae hisce in terris, salutis in hac vita sperandae. — η) metonymice: *incolae urbis*, Matth. 8, 34. 12, 25. 21, 10. Marc. 1, 33. Act. 8, 40. 13, 44. 14, 21. 21, 30.

**Πολιτάρχης**, ου, ὁ, i. e. ὁ ἄρχων τῶν πολιτῶν, *praefectus civitatis* s. *civium*, Act. 17, 6. 8. (Apud profanos πολίταρχος.) *.

**Πολιτεία**, ας, ἡ, (a πολιτεύομαι) 1) conditio eius qui civis est; *civitas*, i. e. *ius civitatis*, Act. 22, 28. (3 Macc. 3, 21. 23. Ioseph. bell. 1, 9. 5. vit. §. 76. Polyb. 6, 2. 12.) — 2) *respublica, quatenus legibus, ordine continetur; rei publicae forma* s. *constitutio*, Eph 2, 12. (2 Macc. 4, 11. 8, 17. 13, 14. 4 Macc. 8, 6. 17, 9. Ioseph. ant. 4, 8. 16.) *.

**Πολίτευμα**, τος, τό, (a πολιτεύομαι) propr. ratio administrandae rei publicae; porro i. q. πολιτεία, *res publica, civitas*, (Ioseph. ant. praef. §. 3. — metonymice, cives rei publicae, 2 Macc. 12, 7.) Phil. 3, 20. ἡμῶν τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, ubi videtur τὸ πολίτευμα esse pro *civitate, patria*, ut πόλις; urbs patria, et referendum est ad civitatem coelestem, sedem beatorum. Vid. Πόλις.

**Πολιτεύω**, f. εύσω, (a πολίτης) 1) transitive: civem facio, (Diod. Sic. 11, 72.) — 2) intransitive et in medio: civis sum (Xenoph. anab. 3, 2. 26.), civitatem administro. (Ioseph. ant. 4, 2. 1. de vita, §. 49. Polyb. 4, 76. 2.) Πολιτεύομαι, verb. deponens: *civem me gero, legibus utor, institutis convenienter vivo;* ita πολιτεύεσθαί τινι, alicuius legibus convenienter ago; Act. 23, 1. ἐγὼ πεπολίτευμαι τῷ θεῷ. (2 Macc. 6, 1. τοῖς νόμοις πολιτεύεσθαι. 4 Macc. 2, 8. 23. τῷ νόμῳ πατρίῳ πολ. Ioseph. ant. 10, 3. 3. ἀρετῇ πολιτεύεσθαι.) — cum adverbio: Phil. 1, 27. ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου πολιτεύεσθε. (Ioseph. vit. §. 2. ἠρξάμην τε πολιτεύεσθαι τῇ φαρισαίων αἱρέσει κατακολουθῶν. — etiam πολιτεύεσθαι κατά τινος, eodem sensu, 4 Macc. 2, 23. 2 Macc. 11, 25. Ioseph. ant. 3, 5. 8. et apud Philon. vid. *Loesn.* p. 226.) *.

**Πολίτης**, ου, ὁ, (a πόλις) 1) *civis*, i. e. a) *incola*

*urbis*, Act. 21, 39. (Ioseph. bell. 2, 18. 6. 2 Macc. 5, 23. 24.) Luc. 15, 15. ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης, incolae cuidam eius regionis. — b) *civis*, i. e. qui iure civitatis in republica utitur, Luc. 19, 14. οἱ πολῖται αὐτοῦ. (Ioseph. c. Apion. 2, 16. LXX pro רֵעַ Prov. 11, 9. 11. 2 Macc. 4, 15. 50. 5, 6. — etiam de subditis, quum rex loquitur, Gen. 23, 11. 2 Macc. 9, 19. et ubi a ducibus distinguuntur, Zach. 13, 7.) — 2) i. q. ὁ πλησίον, ὁ ἀδελφός, alius quivis nobiscum versans in republica, *socius*, *proximus*; Hebr. 8, 11. ubi *Griesb.* recte πολίτην pro πλησίον. Ita LXX pro רֵעַ, Ier. 31, 34. Prov. 24, 28. *.

*Πολλάκις*, (a πολλά, πολύς) adv. *saepe*, *frequenter*, Matth. 17, 15. Marc. 5, 4. 9, 22. Io. 18, 2. Act. 25, 11. Rom. 1, 13. 2 Cor. 8, 22. 11, 23. 26. 27. Phil. 3, 18. 2 Tim. 1, 16. Hebr. 6, 7. 9, 25. 26. 10, 11. *.

*Πολλαπλασίων*, ονος, ὁ, ἡ, — ον, τό, (a πολύς) *multiplex*, *multo plus*; Luc. 18, 30. ἀπολάβῃ πολλαπλασίονα. (Test XII. Patr. p. 640. ὁ γὰρ μεταδιδοὺς τῷ πλησίον, λαμβάνει πολλαπλασίονα παρὰ κυρίου. — Usitatius est πολλαπλάσιος, quod idem significat, Ioseph. bell. 5, 13. 5. Thucyd. 2, 100.) *.

*Πολυεύσπλαγχνος*, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (πολύς et εὔσπλαγχνος quod vide) *admodum misericors*; codd. Iac. 5, 11. vid. Πολύσπλαγχνος. Caeterum non legitur in ullo scriptore.

*Πολυλογία*, ας, ἡ, (a πολυλόγος, multa loquens, loquax) *loquacitas*, *verbositas*; semel Matth. 6, 7. ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν, eo, quod multa verba faciunt. (LXX pro רֹב דְּבָרִים Prov. 10, 19.)

*Πολυμερῶς*, (a πολυμερής, multis ex partibus constans, porro: vario modo sese exserens, ut σοφία Sap. 7, 22. dicitur πνεῦμα πολυμερές.) adv. multis partibus, *multis modis*; semel Hebr. 1, 1. ubi utrum vertendum sit: multis s. variis temporibus, an: multis modis, incertum videtur. Recte autem *Kypkius* ad h. l. πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως (ut etiam de revelatione loquitur Clem. Alex. Strom. 6., 7.) utrumque explicat: „variis temporibus, per varias personas, variis legibus et doctrinis, — sub variis umbris, typis, figuris, variis revelandi modis.“ (Ioseph. ant. 8, 3. 9. ταῦτα πάντα (in exornando templo) ὁ Σολομὼν εἰς τὴν θεοῦ τιμὴν πολυμερῶς καὶ μεγαλοπρεπῶς κατεσκεύασε. Maxim. Tyr. diss. 37.) *.

*Πολυποίκιλος*, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (πολύς ποικίλος) *admodum varius*, *multiplex*, Eph. 3, 10. ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ θεοῦ, sensus: sapientia res diversissimas, omnes complexa, et diversimode sese exserens.

*Πολύς*, πολλή, (a forma antiquiore πολλός multus) πολύ, — LXX pro רַב, רַבָּה et derivatis, passim etiam pro גָּדוֹל — de eo quod *copiosum*, *largum*, *numerosum est*, et dicitur 1) de quantitate *extensiva*, ubi est: *multus*, *numerosus*;

Matth. 3, 7. πολλοὺς τῶν φαρισαίων. 4, 27. 8, 30. Io. 12, 24. et saepissime. — de tempore, Matth. 24, 19. μετὰ χρόνον πολύν. Luc. 8, 29. πολλοῖς χρόνοις. Io. 5, 6. Marc. 6, 35. ὥρας πολλῆς γενομένης, praeterlapsa multa hora diei. — θερισμὸς πολύς, amplus ager demetendus, Matth. 9, 37. Luc. 10, 2. — γῆν πολλήν, multum terrae foecundae, Matth. 13, 5. Marc. 4, 5. (Test. XII. Patr. p. 640. πολὺν ἰχθύν, multos pisces.) Hebr. 5, 11. πολὺς ὁ λόγος, prolixa oratio. — τὸ πολύ, multum, 2 Cor. 8, 15. (Exod. 16, 17.) — οἱ πολλοί, die Vielen, multitudo, etiam vulgus in civitate; i. e. a) *omnes*, non vero de multitudine absoluta, sed de multitudine definita; Rom. 12, 5. οἱ πολλοὶ (Christiani) ἓν σῶμα. 1 Cor. 10, 17. Rom. 5, 15. οἱ πολλοί, omnes qui inde ab Adamo vixerunt; et postea: omnes, qui post Christum vivunt. Rom. 5, 19. 1 Cor. 10, 33. τῶν πολλῶν, omnium quibus trado doctrinam. (Ioseph. ant. 3, 8. 8. Moses μηδὲν βουλόμενος τῶν πολλῶν διαφέρειν.) — b) *plurimi, plerique*, paucis exceptis, Matth. 24, 12. 2 Cor. 2, 17. οἱ πολλοί, plurimi, nisi est pro πολλοί, οἵ. Marc. 12, 37. ὁ πολὺς ὄχλος, maxima pars populi. Xenoph. anab. 5, 6. 19. Cyrop. 5, 2. 2 Macc. 1, 36. coll. *Hermann.* ad Viger. p. 728. Polybio saepius οἱ πολλοί, ubi distinguuntur a senatu, sunt *populus*, ut 1, 11. 1. ubi a duce, sunt *milites*, 1, 33. 4. Lucian. Nigrin. T. I. p. 44. ed. *Reiz.* μάρτυρα γάρ σε παραστήσασθαι πρὸς τοὺς πολλοὺς ἐθέλω. Vid. etiam Πλείων.) — c) ubi πολλοί cum articulo sequitur substantivum est: *qui multi sunt*; Luc. 7, 47. αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαί. Apoc. 17, 1. ἐπὶ τῶν ὑδάτων τῶν πολλῶν.

2) de quantitate *intensiva* est: *magnus, insignis, vehemens*; Matth. 2, 18. ὀδυρμὸς πολύς. c. 5, 12. μισθὸς πολύς, Luc. 6, 23. 35. (Gen. 15, 1.) — δόξα πολλή, Matth. 24, 30. Marc. 13, 26. Luc. 21, 27. vid. etiam Act. 15, 7. 21, 40. πολλὴ σιγή, altum silentium. c. 23, 10. 24, 3. 7. 26, 24. 28, 29. Rom. 9, 22. 1 Cor. 2, 3. 2 Cor. 3, 12. 6, 4. et passim. (Eccl. 5, 16. 1 Chron. 21, 13. Dan. 2, 12. 11, 28. 44. Sir. 15, 18. Sap. 4, 1.)

3) Neutrum dicitur adverbialiter; a) πολύ, *multum*, Marc. 12, 27. πολὺ πλανᾶσθε. Luc. 7, 47. ἠγάπησε πολύ. Act. 18, 27. 27, 14. Rom. 3, 2. (Dan. 6, 14. 23.) — πολὺ σπουδαιότερος, multo diligentior, 2 Cor. 8, 22. [1 Petr. 1, 7. vid. Πολυτιμότερον.] — ἐπὶ πολύ, *diutius*, Act. 28, 6. (Ies. 55, 7. 2 Sam. 3, 1. Sap. 18, 20.) — b) πολλοῦ, multi pretii, Matth. 26, 9. — c) πολλῷ, *multo*; πολλῷ μᾶλλον, multo magis, Matth. 6, 30. Marc. 10, 48. et saepius. — πολλῷ πλείους, multo plures, Io. 4, 41. — ἐν πολλῷ, Act. 26, 29. vid. Ὀλίγος. — d) πολλά, *multum, saepe, graviter*; Matth. 9, 14. νηστεύομεν πολλά. — ἐλάλησεν πολλά, i. e. iteratis vicibus, prolixius, Matth. 13, 3. Marc. 4, 2. 6, 34. Marc. 3, 12. πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς. c. 5, 23. παρεκάλει αὐτὸν πολλά (i. e. διὰ πολλοῦ λόγου. Act. 15, 32.

vel λόγῳ πολλῷ Act. 20, 2.) Marc. 5, 38. 43. 9, 26. πολλὰ σπαράξας. c. 15, 4. κατηγόρουν αὐτοῦ πολλά, graviter eum incusarunt. 1 Cor. 16, 12. 19. Rom. 16, 12. πολλὰ ἐκοπίασαν. Iac. 3, 2. Apoc. 5, 4. ἔκλαιον πολλά. (2 Reg. 10, 18. Ies. 23, 16. Test. XII. Patr. p. 632. πολλὰ διεμαρτυράμην αὐτοῖς τοῦ μὴ ποιῆσαι.) — τὰ πολλά, crebro, saepe, Rom. 15, 22. (Act. Thom. §. 8. εἰς αὐτὸν τὰ πολλὰ ἀπέβλεπε.)

*Πολύσπλαγχνος*, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (πολύς et σπλάγχνον, quod vide) *admodum misericors*; tantum in N. T.; Iac. 5, 11. (LXX πολυέλεος pro רַב חֶסֶד, Ps. 86, 4. 14. 103, 8. Ion. 4, 3.)

*Πολυτελής*, έος, contr. οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (πολύς et τέλος sumtus) 1) sumtus magnos faciens (Ioseph. ant. 15, 4. 1.), splendide vivens; — 2) intransitive: qui sumtus magnos requirit, *pretiosus*, *splendidus*, a) propr. de sumtu, Marc. 14, 3. νάρδου πολυτελοῦς. 1 Tim. 2, 9. ἱματισμῷ πολυτελεῖ. (Prov. 1, 13. 3, 15. 8, 12. Ies. 28, 16. Sap. 2, 7. Sir. 50, 10. Ioseph. ant. 17, 8. 3. πολυτελεστάτην γενέσθαι τὴν ἐκκομιδὴν τοῦ πατρός. Id. c. Apion. 2, 22. πᾶσα ὕλη πρὸς εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, κἂν ᾖ πολυτελής, ἄτιμος.) — b) tropice *qui magni aestumatur*, *pretiosus*, 1 Petr. 3, 4. ὅ ἐστι ἐνώπιον Θεοῦ πολυτελές. *.

*Πολύτιμος*, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (πολύς et τιμή) *valde pretiosus*, *magni pretii*, Marc. 13, 46. Io. 12, 3. 1 Petr. 1, 7. πολυτιμότερον. (text. vulg. πολὺ τιμιώτερον.) *.

*Πολυτρόπως*, (a πολύτροπος, varius, multiplex, 4 Macc. 1, 25. Ioseph. ant. praef. §. 3.) *vario modo*, *diversa ratione*, Hebr. 1, 1. Vid. Πολυμερῶς. — Hesych. πολυτρόπως: διαφόρως, ποικίλως. *.

*Πόμα*, ατος, τό, (a πίνω, perf. pass. πέπομαι) *potus*, 1 Cor. 10, 4. πόμα πνευματικόν. Vid. Πνευματικός. Hebr. 9, 10. ἐπὶ πόμασι, de potu secundum legem mos. impuro; alii βρώματα καὶ πόματα habent pro descriptione epularum sacrificalium. (4 Macc. 3, 16. ἔσπεισεν τὸ πόμα τῷ Θεῷ, aquam ad potum haustam Deo libavit. LXX Dan. 1, 16. pro מִשְׁתֶּה et Ps. 102, 9. pro שִׁקּוּי 3 Macc. 5, 2. 45.) *.

*Πονηρία*, ας, ἡ, (a πονηρός quod vide) — LXX pro רַע, רֹעַ, רָעָה — propr. ea rei natura, qua laborem s. dolorem excitat, et intransitive, qua ipsa laborat, corrupta, inutilis, noxia rei ratio, schlechte Beschaffenheit; Ier. 24, 8. — de conditione externa: aerumna, molestia, Ies. 10, 1. Neh. 1, 13. — Hinc: nocendi aliis cupiditas, *malignitas*, *malitia*, Matth. 22, 18. Luc. 11, 39. Rom. 1, 29. 1 Cor. 5, 8. Eph. 6, 12. πνεύματα τῆς πονηρίας pro τὰ πονηρά. (Exod. 32, 11. Ps. 28, 5. Sir. 19, 18. 19. Ioseph. ant. 10, 3. 1.) — πονηρίαι, maligna consilia, Marc. 7, 22. — *mores perversi*, morum depravatio,

Act. 3, 26. (Ies. 1, 16. coll. Ier. 32, 32. Act. Thom. §. 53. πονηρίαι ἄτακτοι.) *.

*Πονηρός*, ά, όν, (a πονέω) — LXX pro רַע, רָעָה — 1) *laboris plenus*, — *miseria plenus*, *calamitosus*, ἡμέραι, Eph. 5, 16. 6, 13. (Gen. 47, 9. Sir. 51, 6. coll. Eccles. 6, 2. 9, 12. Sir. 28, 23. 29, 27. Ps. Sal. 2, 6. πονηρὰ αἰχμαλωσία. Test. XII. Patr. p. 531. θανατὸς πονηρός.) — τὸ πονηρόν, miseria, calamitas, Gal. 1, 4. — *perniciosus*, *noxius*, Matth. 5, 11. πονηρὸν ῥῆμα εἰπεῖν κατά τινος, criminari aliquem, 3 Io. v. 10. Apoc. 16, 2. (Ies. 35, 9. 2 Chron. 21, 15. Gen. 37, 19. 32. Lev. 26, 6.) — τὸ πονηρόν, *noxa*, Luc. 6, 45. (Gen. 2, 9. 17.)

2) aliis nocendi cupidus, *malignus*, *malevolus*, *iniuria alios afficiens*, *eos laedens*; Matth. 5, 39. 45. 7, 11. 12, 34. 35. πονηρὸς θησαυρός pro θησ. τῆς πονηρίας. 13, 49. 15, 19. 18, 32. Luc. 6, 35. 45. 11, 13. Act. 17, 5. 2 Thess. 3, 2. Iac. 2, 4. (vid. *Διαλογισμός*.) (Esth. 7, 6. Deut. 28, 20. Sir. 14, 5. 25, 18. 25. Ioseph. ant. 1, 1, 2. 2, 3. 1.) — πνεύματα πονηρά, genii malevoli, homines vexantes, iis nocendi cupidi, Matth. 12, 45. Luc. 7, 21. 8, 2. 11. 26. Act. 19, 12. 13. 15. 16. (1 Sam. 16, 14—23. 18, 10. 19, 9. Hos. 12, 1.) — Hinc ὁ πονηρός dicitur κατ' ἐξοχήν *Satanas*, quatenus hominum miseriae est studiosissimus, Matth. 13, 19. 38. coll. v. 39. Eph. 6, 16. 1 Io. 2, 13. 14. 3, 12. 5, 18. 19. (Act. Thom. §. 45. Barnab. epist. c. 21.) — Io. 17, 15. ἐκ τοῦ πονηροῦ, a Satanae insidiis; alii: a peccato; alii: a miseria; eademque explicationis diversitas est in verbis ἀπὸ τοῦ πονηροῦ, Matth. 6, 13. [Luc. 11, 47.] — τὸ πονηρόν, *malevolentia*, *malignitas*, Rom. 12, 9. 1 Thess. 5, 22. 2 Thess. 3, 3. — ὀφθαλμὸς πονηρός, *invidia*, quae aliis male cupit, bona eis invidet, Matth. 20, 15. Marc. 7, 22. (Sir. 34, 23. πονηρὸς ἐπ' ἄρτοις. ib. 14, 10. Test. XII. Patr. p. 624. οὐδὲ πονηρὸς καὶ βάσκανος τῷ πλησίον μου.)

3) significatione reflexiva: *sua natura inutilis*, *pravus*, *malus*; de rebus physicis, ὀφθαλμὸς πονηρός, Matth. 6, 23. Luc. 11, 34. — καρποί, Matth. 7, 17. 18. — de moribus: corruptus, malus, depravatus, malae indolis, γενεὰ πονηρά, Matth. 12, 39. 45. 16, 4. 22, 10. Luc. 11, 29. Iac. 4, 16. (Ies. 1, 4. 9, 17. 14, 20.) — ὁ πονηρός, *scelestus*, *flagitiosus*, 1 Cor. 5, 13. 2 Tim. 3, 13. (Deut. 21, 21.) — συνείδησις πονηρά i. e. πονηρίας, conscientia delictorum commissorum, Hebr. 10, 22. — ἔργα πονηρά, facta iniqua, Io. 3, 19. 7, 7. Col. 1, 21. 2 Tim. 4, 18. 1 Io. 3, 12. 2 Io. v. 11. coll. Act. 18, 14. 1 Tim. 6, 4. — τὰ πονηρά, *iniqua*, Matth. 9, 4. scelera, Marc. 7, 23. Luc. 3, 19. Act. 28, 21. (Num. 14, 36. Iudith. 8, 7. Gen. 6, 5. 8, 21. Deut. 17, 2. 2 Reg. 21, 2. 20.) — Matth. 5, 37. ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστιν, malum, improbandum est. — Luc. 6, 22. ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρόν, vid. Ἐκβάλλω in fine. — De officio: *ignavus*, *officium deserens*, Matth. 25, 26. Luc. 19,

22. — Hebr. 3, 12. *καρδία πονηρὰ ἀπιστίας*, mens ignava, prona ad deficiendum a Deo. (Sir. 42, 7.) *.

**Πονηρότερος**, *έρα*, *ον*, (compar. a *πονηρός*) *malignior*, Matth. 12, 45. Luc. 11, 26. vidi *Πονηρός*.

**Πόνος**, *ου*, *ὁ*, (a *πένομαι*, perf. *πέπονα*, laboro) — LXX pro עָמָל, יְגִיעַ, אָוֶן — 1) labor, opera; — Col. 4, 13. *πολὺν πόνον ἔχει ὑπὲρ ὑμῶν*, vestrum studiosissimus. (Textus vulgaris ex interpretamento *ζῆλον* pro *πόνον*.) coll. Sap. 3, 15. *ἀγαθῶν πόνων καρπὸς εὐκλεής*. Ioseph. ant. 3, 2. 3. ib. 2, 16. 1. — 2) *labor*, i. e. *aerumna*, *molestia*, (Hab. 1, 3. Ps. 90, 11. Ier. 20, 18.) — *dolor*, Apoc. 21, 4. (Ies. 65, 14. Gen. 41, 51. ib. 34, 25. *εἶναι ἐν πόνῳ*, dolere, pro כָּאַב Test. XII. Patr. p. 707.) — *cruciatus*, Apoc. 16, 10. 11. (Iob. 4, 5. coll. Ies. 1, 5. Ier. 6, 7. ubi pro חֳלִי. 4 Macc. 1, 9. *ἕως θανάτου πόνον* cruciatum) *ὑπεριδόντες*.) *.

**Ποντικός**, *ή*, *όν*, *Ponticus*, *Ponto oriundus*, Act. 18, 2. *.

**Πόντιος**, *ίου*, *ὁ*, *Pontius*, praenomen familiae procuratoris Iudaeae, cui cognomen erat *Pilatus*, vid. *Πιλάτος*. — Matth. 27, 2. Luc. 3, 1. Act. 4, 27. 1 Tim. 6, 13. *.

**Πόντος**, *ου*, *ὁ*, *Pontus*, provincia in Asia minori orientali, terras ad Pontum Euxinum iacentes complexa, sub Augusto in tres partes (Pontum Galaticum, Polemoniacum et Cappadocium) divisa, a Nerone postea (Sueton. Ner. 18.) in provinciam redacta. — Act. 2, 9. 1 Petr. 1, 1. *.

**Πόπλιος**, *ίου*, *ὁ*, *Publius*, nom. pr. viri. Act. 28, 7. 8. commemorati, praeterea ignoti.

**Πορεία**, *ας*, *ἡ*, (a *πορεύω*) 1) *iter*, *via*; — (Nah. 2, 5. Ier. 18, 15. Tob. 7, 10. Ion. 3, 3. 4.) — *ποιεῖν πορείαν*, iter facere, Luc. 13, 22. (2 Macc. 3, 8. 12, 10. Ioseph. vit. §. 11. et 52.) — 2) ex hebraismo, ubi verba eundi migrandique ad vitam transferuntur: *vita*; *πορεῖαι*, vitae vicissitudines, vel: opera, quae aliquis peragit, Iac. 1, 11. vid. *Ὁδός*.

**Πορεύω**, f. *εύσω*, (a *πόρος*, vadum, transitus per fluvium, mare; hinc iter per mare, transitus in alium locum; iter, via) transporto, Eurip. Med. v. 180. Aelian. V. H. 8, 2. — *Πορεύομαι*, fut. med. *πορεύσομαι*, et aor. pass. *ἐπορεύθην*, LXX pro הָלַךְ Kal et Hithp. et יָלַךְ — proprie: transporto me, i. e. 1) *confero me*, seq. *εἰς*, Matth. 28, 16. Luc. 1, 39. 2, 41. 4, 42. 7, 11. 9, 51. 56. 57. 22, 39. 24, 13. Io. 7, 35. 8, 1. et passim. Luc. 9, 53. *τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερ.* (2 Sam. 17, 12.) vid. v. 53. ubi *τοῦ πορεύεσθαι εἰς Ἱερ.* — *iter facio*, Matth. 12, 1. Luc. 17, 11. 19, 12. Act. 9, 3. 16, 7. — *iter continuo*, Luc. 19, 36. Act. 8, 36. 39. et passim. — *πορεύομαι πρός τινα*, me confero ad aliquem, Matth. 10, 6. 25, 29. 26, 14. Luc. 11, 5. 15, 18. 16, 30. Io. 14, 12. 28. Act.

27, 3. 28, 26. (Gen. 26, 26.) — seq. ἐπί Matth. 22, 9. Luc. 15, 4. Act. 9, 11. 17, 14. 25, 12. (Ies. 22, 15. Gen. 24, 2.)

2) *eo, vado*, Act. 8, 26. — ἔμπροσθέν τινος, Io. 10, 4. (Ios. 3, 6.) — *discedo, abeo, fortgehen, hingehen*, Matth. 8, 9. 19, 15. 22, 15. Luc. 4, 30. 13, 31. 17, 19. Io. 4, 50. Act. 24, 25. et saepius. — seq. εἰς Matth. 17, 27. 21, 2. Marc. 16, 12. 16, 15. abire in coelum, Act. 1, 10. 11. 1 Petr. 3, 22. in infernum, Act. 1, 25. sive etiam e vita, εἰς θάνατον, ut Luc. 22, 22. 23. coll. Sap. 3, 3. — seq. infinitivo, Matth. 28, 9. Luc. 2, 3. 14, 19. 31. Io. 14, 2. (Gen. 25, 32. 37, 24.) semel seq ἵνα Io. 11, 11. — Hebraicum: πορεύου εἰς εἰρήνην, Luc. 8, 48. (1 Sam. 20, 13.) sive ἐν εἰρήνῃ, Act. 16, 36. vid. Εἰρήνη. — *exeo*, Matth. 10, 7. 12, 45. 28, 19. (LXX pro בּוֹא, Num. 32, 6.) — Ex hebraismo verbo activo, in quo est motus personae, ut actio plenius describatur, iungitur participium πορευόμενος, s. πορευθείς, Matth. 2, 8. 11, 4. 27, 66. 25, 16. 28, 7. Luc. 8, 14. 9, 13. 52. 14, 10. 15, 15. 17, 14. 1 Petr. 3, 19. (Ioseph. ant. 7, 13. 1. προςέταξεν Ἰωάβῳ πορευθέντι τὸν ὄχλον ἐξαριθμῆσαι.) Hoc participium s. imperativus πορεύου καί est etiam adhortantis: *age*; Matth. 9, 13. πορευθέντες δὲ μάθετε. Luc. 10, 37. πορεύου καὶ σὺ ποίει ὁμοίως. (2 Reg. 5, 10. Ios. 23, 16. 2 Sam. 3, 1. 1 Reg. 9, 6. Sir. 31, 26.)

3) ex hebraismo: πορευ. ὀπίσω τινός, pro ἀκολουθεῖν, ἕπεσθαί τινι, *sequi aliquem*, Luc. 21, 8. vid. Ὀπίσω. — *vivo, vitam instituo, ago*, seq. ἐν, Luc. 1, 6. ἐν ταῖς ἐντολαῖς. 1 Petr. 4, 3. ἐν ἀσελγείαις. 2 Petr. 2, 10. (Dan. 4, 34. 1 Reg. 11, 33. 38. 13, 6. Prov. 28, 6. Deut. 29, 19.) — seq. dativo absque praepositione; Act. 9, 31. τῷ φόβῳ τοῦ κυρίου. Act. 14, 16. ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν, vivere suo more. Iud. v. 11. (Prov. 28, 26. 1 Macc. 6, 59.) — seq. κατά, 2 Petr. 3, 3. Iud. v. 16. 18. (Num. 24, 1. Sir. 25, 29. Sap. 6, 4.) — *ago, negotia, officia perago*; ita videtur Luc. 13, 33. accipiendum esse. Alii: obambulo et doceo.

**Πορθέω**, ῶ, f. ήσω, (a πέρθω, perf. πέπορθα, Latinor. perdo) *everto, devasto*; Act. 9, 21. πορθήσας τοὺς ἐπικαλ. qui e medio tollere studuit pios cultores. Gal. 1, 13. (Ioseph. ant. 10, 8. 2. πορθήσαντες τὰ Ἱεροσόλυμα. id. de bell. 4, 9. 9. et πόρθησις, devastatio, ant. 10, 8. 5.) *.

**Πορισμός**, οῦ, ὁ, (a πορίζω, efficio, comparo, acquiro) *acquisitio, quaestus, lucrum*, Sap. 13, 19. 14, 2. Test. XII. Patr. p. 625. — in N. T. *lucri fons*; bis, 1 Tim. 6, 5. 6. *.

**Πόρκιος**, ίου, ὁ, *Porcius*, nomen *Festi* praesidis Iudaeae; Act. 24, 27. vid. Φῆστος. *.

**Πορνεία**, ας, ἡ, (a πόρνη) — LXX pro זוֹנָה, זְנוּת, תַּזְנוּת — 1) *scortatio, stuprum*; — de *venere illicita* universe, Matth. 15, 19. Marc. 7, 21. Rom. 1, 29. 1 Cor. 6, 13. 18. 7, 2. διὰ τὰς πορνείας, ad vitandas scortationes. 2 Cor. 12, 21. Gal.

5, 19. Eph. 5, 3. Col. 3, 5. 1 Thess. 4, 3. Apoc. 9, 21. — de adulterio, Matth. 5, 32. 19, 9. (Sir. 23, 23.) Io. 8, 41. ἐκ πορνείας οὐ γεγενν. non adulterini, i. e. non geniti sumus ab Abrahamo ex ancilla, nec igitur destituti favore et promissionibus Dei. — *de incestu* sive rectius de matrimonio incesto, (vid. Γυνή) in quo concubitus est sua natura illegalis, 1 Cor. 5, 1. — Ita etiam de venere, quae *sua natura* illicita et turpis habetur Act. 15, 20. 29. 21, 25. et sermo est de praeceptis legis mosaicae, quae leguntur Lev. 18. de matrimonio in gradu prohibito, et ibid. cap. 20, 10—23. de adulterio, incestu, paederastia, concubitu cum brutis etc. Referendum enim est decretum apostolicum ad legem mosaicam et ea eiusdem praecepta, quae voluerunt a Christianis e gentibus quoque observari. Alii πορνείαν hic de idololatria, matrimonio cum homine idololatriae dedito, scortationibus in sacris gentilium, venere illicita universe, alioque modo interpretati sunt. — 2) ex hebraismo, ubi gens israelitica sponsa sive uxor Dei cogitatur, fide sanctissima ad eum colendum adstricta, tropice: *idololatria*, quia per eam fides Deo data fallatur, ut in adulterio fides marito data. Apoc. 2, 21. coll. v. 20. ib. cap. 14, 8. 17, 2. 4. 18, 3. 19, 2. ubi autem vitia cum idololatria coniuncta, potissimum scortationes non excluduntur. vid. e V. T. Hos. 2, 3—5. 6, 3. Ier. 2, 20. Mich. 1, 7. Ezech. 23. Sap. 9, 5. c. 14, 12. ἀρχὴ πορνείας ἐπίνοια εἰδώλων. *.

*Πορνεύω*, f. εύσω, (a πόρνη) — LXX pro זָנָה — 1) *scortor, fornicor*, 1 Cor. 6, 18. — 2) ex hebraismo tropice: *idololatria me inquino*, 1 Cor. 10, 8. (Num. 25.) Apoc. 2, 14. 20. 17, 2. 18, 3. 9. (1 Chron. 5, 25. Ps. 73, 26. Ier. 3, 6. Ezech. 23, 19. Hos. 9, 1.) vid. Πορνεία.

*Πόρνη*, ης, ἡ, (a περνάω s. πέρνημι, vendo) propr. quae lucri causa stuprum patitur; *prostibulum, scortum muliebre, meretrix*; hebr. זוֹנָה, Luc. 15, 30. (Prov. 29, 3.) 1 Cor. 6, 15. 16. Hebr. 11, 31. Iac. 2, 25. (Ios. 2, 1. 6, 17. 22. 25.) — Matth. 21, 31. 32. οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι, sensus: homines utriusque sexus abiectissimi perditissimique. — (Gen. 34, 30. 38, 15. 21. Iud. 16, 1.) — Ex hebraismo Babylon dicitur Apoc. 17, 1. 5. 15. 16. 19, 2. ἡ πόρνη μεγάλη, i. e. sedes primaria idololatriae; vid. Πορνεία et Πορνεύω.

*Πόρνος*, ου, ὁ, vi etymi (vid. Πόρνη) proprie is, qui lucri causa corpus suum libidini alterius prostituit; — *scortator*; — *homo veneri illicitae indulgens*, 1 Cor. 5, 9. 10. 11. 6, 9. Eph. 5, 5. 1 Tim. 1, 10. Hebr. 12, 16. 13, 4. Apoc. 21, 8. 22, 15. (Sir. 23, 16. 17.) **.

*Πόῤῥω*, adv. Latin. porro; — *porro, longe, procul*; πόῤῥω ἀπέχει, procul abest; sensus: me plane non veneratur, Matth. 15, 8. Marc. 7, 6. Ies. 29, 13. ubi רָחַק vid. etiam Ies. 65, 5. Iob. 22, 18. — πόῤῥω ὤν, Luc. 14, 32. (LXX pro

רָחוֹק Ies. 66, 19. coll. Ies. 25, 26. Iob. 5, 4. 11, 14. Ioseph. ant. 7, 4. 1. οὐ πόῤῥω τῆς πόλεως.) *.

*Πόῤῥωθεν*, (a πόῤῥω) adv. *e longinquo, procul;* Luc. 17, 12. ἔστησαν πόῤῥωθεν. Hebr. 11, 13. πόῤῥ. αὐτὰς (ἐπαγγελίας) ἰδόντες. — (Iob. 2, 12. Ies. 43, 6. 49, 12. 33, 17. Ier. 23, 23. Ioseph. de bell. 3, 6. 1. πόῤῥωθεν βάλλειν (τὰ βέλη). *.

*Πόῤῥωτέρω*, (comparat. a πόῤῥω) *ulterius, longius;* Luc. 24, 28. ποῤῥωτέρω πορεύεσθαι, ulterius progredi, iter continuare. (Ioseph. bell. prooem. §. 2. τοὺς ποῤῥωτάτω, remotissimos.) *.

*Πορφύρα*, ας, ἡ, 1) purpura, murex, die Purpurschnecke; — 2) color purpureus, qui ex purpura comparatur; — *pannus purpureo colore tinctus*, LXX pro אַרְגָּמָן, chald. אַרְגְּוָנָא, Apoc. [17, 4.] 18, 12. (Exod. 25, 4. 26, 1. 31. 1 Macc. 4, 23. πορφύρα θαλάσσια. Ioseph. bell. 6, 8. 3.) — *vestimentum purpureum; ἐνδύειν πορφύραν* Marc. 15, 17. 20. Luc. 16, 19. ubi autem color purpureus cum *coccineo* permutatus esse videtur. (Dan. 5, 7. 18. 31. 2 Macc. 4, 38. 3 Esdr. 3, 6.) *.

*Πορφύρεος*, οῦς, έα, ᾶ, εον, οῦν, (a πορφύρα) *purpureus, purpura tinctus*, Apoc. 17, 4. περιβεβλημένη πορφυροῦν intell. περιβόλαιον. ib. 18, 16. — *coccineus*, ob similitudinem coloris, Io. 19, 2. 5. coll. Matth. 17, 28. 31. — LXX pro אַרְגָּמָן Iud. 8, 26. Esth. 1, 6. 8, 15. Epist. Ier. v. 10. *.

*Πορφυρόπωλις*, εως, ἡ, (πορφύρα et πωλέω) *purpurae, s. panni purpureo colore tincti venditrix;* Act. 16, 14. *.

*Ποσάκις*, adv. *quoties;* Matth. 18, 21. 23, 37. Luc. 13, 34. (2 Chron. 18, 15. Sir. 20, 17.) *.

*Πόσις*, εως, ἡ, (a πίνω, perf. pass. 2. pers. πέποσαι) *potus;* Io. 6, 55. ἀληθῶς ἐστι πόσις pro πόσις ἀληθινή, verus, salutaris potus est, vitam aeternam efficiens. — βρῶσις et πόσις, Rom. 14, 17. Col. 2, 16. cibus et potus, de nutrimentis omnibus. — (Dan. 1, 10. pro מִשְׁתֶּה.) **.

*Πόσος*, η, ον, (ab ὅσος) *quantus*, a) de extensione: *quot, wie viel?* Matth. 15, 34. πόσους ἄρτους ἔχετε. 16, 9. 10. Marc. 6, 38. 8, 5. 19. 20. 9, 21. πόσους χρόνους, quot tempus, quamdiu. Luc. 15, 17. Act. 21, 20. — πόσον, quot? Luc. 16, 5. 7. (3 Esdr. 8, 78.) — b) de intensione: *quantus*, i. e. *quam magnus, wie gross?* Matth. 6, 23. 2 Cor. 7, 11. (Sap. 12, 21. μετὰ πόσης ἀκριβείας ἔκρινας.) — πόσα, quanta, quam gravia, Matth. 27, 13. Marc. 15, 4. — πόσῳ, *quanto*, Matth. 12, 12. — πόσῳ μᾶλλον, *quanto magis*, Matth. 7, 11. 10, 25. Luc. 11, 13. 12, 24. 28. Rom. 11, 12. 24. Phil. v. 16. Hebr. 9, 14. et 10, 29. ubi μᾶλλον intelligendum est. (2 Sam. 4, 11.) *.

*Ποταμός*, οῦ, ὁ, (a πίνω) — LXX pro יְאֹר, נָהָר et passim pro נַחַל — 1) aqua fluens et quidem potabilis (Ioseph. ant. 3, 1. 7.); de aquis maris enim vix dicitur, sed de aquis

fluviorum et fontium; nostrum *Gewässer*. (Ios. 1, 4.) Ita ποταμός Luc. 6, 48. 49. et ποταμοί Matth. 7, 25. 27. de aquis inundantibus ex imbre ortis. (Ies. 59, 19.) Neque aliter videtur esse intelligendum 2 Cor. 11, 26. κινδύνοις ποταμῶν, periculis quae in itineribus terrestribus a fluviis eorumque exundationibus passus sum. (Alii de navigationibus apostoli cogitant, ut ποταμοί essent fluctus maris; coll. Sap. 5, 21.) — Tropice Io. 7, 38. ποταμός, aqua potabilis promanans, imago doctrinae salutaris vel ratione naturae suae (Ies. 55, 1. Zach. 14, 8) salutaris, vel copiae et multitudinis (Sir. 39, 22. 47, 15. Ier. 46, 7.) — coll. Sir. 24, 30 sqq. — 2) *fluvius, flumen*, Marc. 1, 5. Act. 16, 13. Apoc. 8, 10. 9, 14. 12, 15. 16. 16, 4. 12. 22, 1. 2. (Gen. 2, 10. 13. 14. 41, 1. 2. 3.) *.

*Ποταμοφόρητος*, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ποταμός et φορέω i. q. φέρω) *qui ab aquis fluvii, a flumine fertur, abripitur;* ἅπαξ λεγόμενον N. T. Apoc. 12, 15.

*Ποταπός*, ή, όν, (melioris notae Graeci ποδαπός scripserunt, (vid. *Lobeck.* ad Phrynich. p. 56.) quod est pro ἐκ ποίου δάπου, e quanam terra s. regione, cuias; seriores Graeci etiam ποταπός, mutata δ in τ, neque solum usurparunt de loco et genere, sed etiam de qualitate et indole rei, pro ποῖος, igiturque in N. T. est: *qualis*, i. e. a) *cuius generis*, s. *qualitatis*, Luc. 1, 29. Luc. 7, 39. (Ioseph. ant. 7, 4. 1. ποδαπὸν ἔσται τὸ τῆς μάχης τέλος; et ποταπός, Ioseph. ant. 17, 9. Dionys. Halic. ant. 4, 66.) — b) *quantus*, Matth. 8, 27. ποταπός ἐστιν οὗτος. Marc. 13, 1. ποταποὶ λίθοι (vid. *Λίθος*) 1 Io. 3, 1. (Demosthen. 1309. 6. eodem sensu ποδαπὴ ἦν et cum τ, Ioseph. c. Apion. 1, 28. ποταποί τινές εἰσι.) 2 Petr. 3, 11. 12. ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν ὑμᾶς ἐν ἁγίαις ἀναστροφαῖς, quanti debetis iam esse in sanctitate morum, i. e. quantopere necesse est ut studeatis sanctitati vitae. — (In V. T. non legitur. Dion. Halic. Ant. 4, 66. Diog. Laert. 6, 55.) *.

*Πότε*, adv. 1) interrogandi: *quando?* — de futuro Matth. 24, 3. Marc. 13, 4. 33. 35. Luc. 12, 36. 17, 20. 21, 7. Apoc. 6, 10. de praeterito, Matth. 25, 37. 38. 39. 44. Io. 6, 25. (LXX pro מָתַי, 1 Sam. 1, 14. 2 Sam. 2, 16.) — ἕως πότε, *quousque*, Matth. 17, 17. Marc. 9, 19. Luc. 9, 41. Io. 10, 24. (LXX pro עַד־מָתַי, Ps. 80, 5. 90, 15.) — 2) determinationis: *dum;* Luc. 12, 36. προσδεχόμενοι τὸν κύριον, πότε ἀναλύσει ἐκ τῶν γάμων. Ioseph. ant. 7, 10. 1. μένειν, πότ' ἐπ' αὐτὸν ὁ Ἀβεσάλωμος ἔλθῃ.) *.

*Ποτέ*, 1) adv. *aliquando, olim;* de praeterito, Io. 9, 13. Rom. 7, 9. 11, 30. Gal. 1, 13. 23. Eph. 2, 2. 3. 11. 13. 5, 8. Col. 1, 21. 3, 7. Tit. 3, 3. Phil. v. 11. 1 Petr. 2, 10. 3, 5. 20. — de futuro, Luc. 22, 32. Rom. 1, 10. — 2) particula enclitica, respondens Latinorum: *tandem, unquam, demum*, nostro: *wohl, je, endlich;* 1 Cor. 9, 7. τίς στρατεύεται ποτε,

quis unquam etc. Gal. 2, 6. ὁποῖοί ποτε ἦσαν, quanticunque demum sint. Eph. 5, 29. Phil. 4, 10. ἤδη ποτέ, nunc tandem. 1 Thess. 2, 5. οὔτε γάρ ποτε. Hebr. 1, 5. 15. 2 Petr. 1, 10. 21. (4 Macc. 1, 14. διακρίνωμεν δὲ τί ποτέ ἐστιν λογισμός. Ioseph. c. Apion. 1, 29. διὰ τί ποτ' ἄν, cur tandem? Idem ant. 1, 11. 2. 3 Esdr. 8, 72.)

Πότερος, ἐρα, ον, uter? — neutr. πότερον, utrum; — πότερον — ἤ, utrum — an, Io. 7, 17. (Ioseph. ant. 6, 5. 1.) (LXX pro הֲ num? Iob. 7, 12. 13, 7. 11. 15, 2.) *.

Ποτήριον, ίου, τό, (neutrum a ποτήριος, ad poculum spectans, quod a πίνω) hebr. כּוֹס, poculum e quo bibitur, quod ad bibendum porrigitur; Matth. 10, 42. (Ier. 16, 6.) 23, 25 sqq. 26, 27. Marc. 7, 4. 8. 9, 41. 14, 23. Luc. 11, 39. 22, 17. 20. 1 Cor. 10, 16. 11, 25. 28. Apoc. 17, 4. — metonymice de vino, quod in poculo est, Luc. 22, 20. 1 Cor. 11, 25. 26. (Prov. 23, 31.) 1 Cor. 10, 21. ποτήρ. κυρίου et ποτήρ. δαιμον., vinum e poculo bibere in Dei — in idolorum honorem. ib. v. 37. — Ex hebraismo poculum a Deo hominibus porrectum est sors homini a Deo definita, (Ier. 23, 32 sqq.) diciturque in utramque partem, quum de sorte bona (Ps. 16, 5. 23, 5. Ps. 116, 13. ποτήριον σωτηρίου) tum de mala (Ps. 11, 6. 75, 8. Ies. 51, 17. 22. Ier. 25, 15.) — Ita in N. T. de sorte acerba, morte violenta Christi, Matth. 20, 22. 23. 26, 39. 42, Marc. 10, 38 sqq. 14, 36. 22, 42. Io. 18, 11. — et de poenis divinis, Apoc. 14, 10. 16, 19. 18, 6. vid. Θυμός et Ὀργή. *.

Ποτίζω, f. ίσω, (a πότος) LXX pro הִשְׁקָה, bibendum do, poto, cum duplici accusativo et rei, et personae; Matth. 10, 42. 25, 35. 37. 42. 48. Marc. 9, 41. 15, 36. Luc. 13, 15. Rom. 12, 20. Apoc. 14, 8. (Gen. 19, 32 sqq. 24, 16 sqq. 29, 2.) — tropice de institutione salutari, 1 Cor. 3, 2. γάλα ὑμᾶς ἐπότισα. (Sir. 15, 3. ὕδωρ σοφίας ποτίσει αὐτόν.) — irrigo, de aquis, quae plantas alunt, (proprie Gen. 2, 6. 10. Ezech. 17, 7. 32, 6.) tropice: de institutione salutari, qua crescit ecclesia tanquam planta, (Ps. 1, 3.) 1 Cor. 3, 6—8. 1 Cor. 12, 13. εἰς ἓν πνεῦμα ἐποτ. i. e. uno eodemque spiritu imbuti sumus, ab eodem regimur. (coll. Ies. 29, 10.) *.

Ποτίολοι, ων, οἱ, Puteoli, orum, urbs Campaniae in Italia ad mare tyrrhenum sita, antea Δικαιάρχεια, postea Puteoli, nunc Puzzuolo appellata; Act. 28, 13.

Πότος, ου, ὁ, potatio; (Ioseph. ant. 7, 7. 5.) — compotatio, convivium, 1 Petr. 4, 3. (LXX pro מִשְׁתֶּה, Gen. 19, 3. 40, 20. Iud. 14, 10. 12. 17. Esth. 1, 5. 9. 2, 18. Ioseph. ant. 5, 8. 6.) *.

Που, particula enclitica, quae scribitur sine accentu, usquam, alicubi; Hebr. 2, 6. διεμαρτύρατο δέ πού τις. ib. 4, 4. (Ioseph. c. Apion. 1, 31. de bell. 6, 3. 3.) — numeralibus additum est: fere, circiter, Rom. 4, 19. (Aeliani. V. H. 13, 4.)

*Ποῦ*, ad initium orationis, adverb. interrogandi: *ubi, quo*, i. e. a) *quonam in loco, wo?* Matth. 2, 2. 4. 8, 20. 26, 17. Marc. 14, 12. 14. Luc. 9, 58. 17, 17. 12, 9. 22, 11. Io. 1, 39. 40. 9, 12. 11, 57. 1 Petr. 4, 18. Apoc. 2, 13. (LXX pro אַי, אַיֵּה, Gen. 4, 9. 18, 19.) — *ποῦ ἐστι*, quaerit proprie de eo, qui non adest; tum etiam de eo, qui nullus est, non praestat, quod praestare debet, nostrum: *wo bleibt?* Luc. 8, 25. *ποῦ ἐστιν ἡ πίστις ὑμῶν*, ubi est i. e. cur nulla nunc est vestra fides? Luc. 17, 37. *ποῦ* intell. *ἔσται*, ubi erit s. eveniet, i. e. nunquam hoc eveniet. Io. 7, 11. *ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος*, cur iste non adest? c. 8, 10. v. 19. *ποῦ ἐστιν ὁ πατήρ σου*, ubi est *μαρτυρία* patris tui, i. e. nullum adest, nullum conspicitur testimonium Dei. (coll. 2 Reg. 2, 14. 18, 34. Ps. 42, 3.) Rom. 3, 27. 1 Cor. 1, 20. 12, 17. 19. 15, 55. (Hos. 13, 14.) 2 Petr. 3, 4. (Iudic. 9, 38. Iob. 17, 15. Ioel. 2, 17. Mal. 1, 6. 2, 17.) — b) *quem in locum, wohin?* Luc. 12, 17. Io. 3, 8. 7, 35. 8, 14. 11, 34. 12, 35 sqq. 14, 5. 16, 5. 20, 2. 13. 15. Hebr. 11, 8. 1 Io. 2, 11. (LXX pro אָנָה, Gen. 16, 8. 32, 17. Deut. 1, 28. 2 Sam. 2, 1. Cant. 5, 18.) *.

*Πούδης*, εντος, ὁ, *Pudens*, nomen pr. viri, 2 Tim. 4, 21. commemorati.

*Πούς*, ποδός, ὁ, hebr. רֶגֶל, *pes*; de pedibus hominum, Matth. 18, 8. 22, 13. Luc. 15, 22. et brutorum Matth. 7, 6. tribuunturque *ἀνθρωποπαθικῶς* quoque Deo, Matth. 5, 35. (Ies. 66, 1.) vid. *Ὑποπόδιον*. — *Παρὰ τοὺς πόδας τινός* reponi dicuntur, quae alicuius traduntur curae vel potestati, Matth. 15, 30. Act. 4, 35. 37. 5, 2. 7, 58. (Ies. 41, 2.) — *παρὰ τοὺς πόδας τινός* sedere dicuntur discipuli, magistrum audientes, Luc. 8, 35. 10, 39. Act. 22, 3. — *Ὀπίσω παρὰ τοὺς πόδας*, Luc. 7, 38. a tergo ad pedes. (Solebant enim ita iacere in tricliniis, ut, versus mensam cubitis sinistris innixi, dextera manu cibos caperent, pedes vero in exteriorem partem protenderent.) — ad pedes alicuius procidere, ex more orientalium et supplicantis est, Matth. 18, 29. Marc. 5, 22. 7, 25. et gratias agentis Luc. 17, 16. et venerantis, Io. 11, 32. Apoc. 3, 9. 19, 10. 22, 8. pedes autem amplecti, osculari (Esth. 3, 2.) amantis et colentis; Matth. 28, 9. Luc. 7, 38. Io. 11, 2. 12, 3. — Advenis, hospitibus et dominis pedes vel a puero vel ab hero lavabantur, Luc. 7, 44. Io. 13, 5—14. 1 Tim. 5, 10. (Gen. 18, 4. 19, 2. 24, 32.) — *Ὑπὸ τοὺς πόδας τινός* dicuntur dari, quae alicui subiiciuntur, Rom. 16, 20. 1 Cor. 15, 25. 27. Eph. 1, 22. Hebr. 2, 8. 10, 13. (Ios. 10, 24. Ps. 8, 7. 110, 2.) — Ex hebraismo *οἱ πόδες τινός* dicuntur pro homine eunte, currente, quod iterum pro agente, peragente aliquid, vivente; Luc. 1, 79. *κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης*, pedes i. e. nos euntes dirigere in viam salutis; sensus: nos ducere ad salutem. (Ps. 119, 101. Sir. 51, 21.) — Act. 5, 9. *οἱ πόδες*

τῶν θαψάντων, i. e. sepelientes accedentes, properantes. Rom. 10, 15. οἱ πόδες τῶν εὐαγγ. Rom. 3, 15. ὀξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα, proni sunt ad caedes. (1 Reg. 18, 41. 14, 12. Ios. 3, 15. Prov. 1, 16. Iob. 31, 5. Ies. 52, 7.) Hebr. 12, 13. τροχιὰς ποιεῖν τοῖς ποσίν. (Prov. 4, 26.)

*Πρᾶγμα*, τος, τό, (πράσσω, perf. pass. πέπραγμαι) — LXX pro דָּבָר, proprie: *id quod peractum est, factum*, die That; Iac. 3, 16. (Deut. 17, 5. Iudic. 6, 29. 1 Chron. 21, 7. 8.) — *res in facto posita, die Thatsache, Sache*, Hebr. 6, 18. διὰ δύο πραγμάτων videlicet factam promissionem et datum iusiurandum. Hebr. 10, 1. 11, 1. (Gen. 24, 50. Lev. 5, 2. Iud. 19, 19. Sir. 11, 9. Test. XII. Patr. p. 565.) — *res gesta, Begebenheit*, Luc. 1, 1. (Ioseph. ant. prooem. §. 3.) — Deinde — 2) *res quae peragitur adhuc*, vel *peragenda est*, Matth. 18, 19. Act. 5, 4. — *negotium*, Rom. 16, 2. 2 Cor. 7, 11. 1 Thess. 4, 6. (Eccles. 3, 1.) — sensu forensi: *res* i. e. *causa*, 1 Cor. 6, 1. *.

*Πραγματεία*, ας, ἡ, (a πραγματεύομαι) rei tractatio, peragere rem, ea occupari; (ut opere scribendo Ioseph. ant. prooem. §. 2.) — *negotium*, 2 Tim. 2, 4. ubi de mercatura videtur intelligendum, quo sensu etiam Rabbini hanc vocem suam fecerunt. — (LXX pro דָּבָר 1 Reg. 9, 15. חֵשֶׁק desiderium, 1 Reg. 9, 1. 19. 2 Macc. 2, 32.)

*Πραγματεύομαι*, f. εύσομαι, (a πρᾶγμα) verb. depon. med. occupatus sum in aliqua re, eam tracto, perago; (Ioseph. ant. 4, 6. 11. πραγματεύεσθαι τὴν ἀλήθειαν. ib. 11, 2. 3. πραγμ. πολέμους.) — *negotior*; de eo qui pecuniam foenore agit, Luc. 19, 13.

*Πραιτώριον*, ίου, τό, latinum *praetorium*, (quod a *praetor*, propr. dux exercitus, belli dux;) 1) praetorium (intell. tentorium), tabernaculum ducis in castris. Porro, quum praetoris nomen etiam de magistratibus ius dicentibus, de praesidibus provinciarum, propraetoribus diceretur — 2) praetorium (intell. palatium): *domus, palatium, in quo propraetores et praesides provinciarum habitabant et ius dicebant*. Ita in N. T. Io. 18, 28. 33. 19, 9. Fuit autem praetoris sedes in regia ab Herode M. exstructa in superiori urbis parte, quare etiam Act. 23, 35. πραιτώριον τοῦ Ἡρώδου dicitur. (Vid. Παρεμβολή, et de regia Herodis, Ioseph. ant. 15, 9. 3. bell. 1, 21. 1. et 5, 4. 3. Act. Thom. §. 3. πραιτώρια βασιλικά. Ibid. §. 17. 18. 19. ubi mox πραιτώριον, mox παλάτιον.) — 3) transferebatur denique ad *castra cohortis praetorianae*, i. e. primae, cui praeire solebat praetor; et ita de castris ante praetorium Pilati Matth. 27, 27. Marc. 15, 16. — et de castris praetorianorum Romae Phil. 1, 13. — (*E. A. Schulze* diss. de praetorio Pilati. Francof. ad Viadr. 1756. 4. *Perizonii* diss.

de origine, significatione et usu vocum Praetoris et Praetorii. Franequ. 1690. 8.) *.

Πράκτωρ, ορος, ὁ, (a πράσσω, perf. pass. 3. pers. πέπρακται) 1) *factor*, der Thäter, (Sophocl. Trach. 862.); — 2) *exactor*, qui debita a debentibus exigit, Luc. 12, 58. (Demosth. 778, 18. et 1337, 26. — LXX pro נֹגֵשׂ Ies. 3, 11. πράκτορες αἵματος, Aeschyl. Eumenid. v. 320. — ἀναπρᾶξαι δίκας s. τιμωρίαν, Philo lib. 1. vit. Mos. p. 682. de Fort. p. 742.) *.

Πρᾶξις, εως, ἡ, (a πράσσω) 1) quod factum, peractum est, *factum*, *facinus*, in utramque partem, Matth. 26, 27. (Sir. 32, 19. ἕως ἀνταποδῷ ἀνθρώπῳ κατὰ τὰς πράξεις αὐτοῦ. cap. 37, 20. Ioseph. bell. 1, 11. 6. πρᾶξις δικαία. Sap. 9, 11.) saepius in malam partem: *scelus*, Luc. 23, 51. (Ioseph. ant. 2, 3. 1.) Rom. 8, 13. τὰς πράξεις τοῦ σώματος. Col. 3, 9. (Ioseph. ant. 10, 4. 5. τὰς ἀσεβεῖς πράξεις. De coitu Test. XII. Patr. p. 530. coll. p. 524.) — *res gestae*, Act. 19, 18. — πράξεις τῶν ἀποστόλων, in inscriptione Actor. Apost. (LXX pro דָּרָךְ 2 Chron. 13, 22. 27, 7. 28, 26.) — 2) *negotium*, *opus*, *Verrichtung*, Rom. 12, 4. (Sir. 11, 10. μὴ περὶ πολλὰ ἔστωσαν αἱ πράξεις σου.) *.

Πρᾶος, εῖα, ον, *mitis*, *humanus*, *lenis*, Matth. 11, 29. (2 Macc. 15, 12. Ioseph. c. Apion. 1, 29.) *.

Πρᾳότης, ητος, ἡ, (a πρᾶος) *lenitas*, *mansuetudo*, *moderatio*, *patientia*, 1 Cor. 4, 21. 2 Cor. 10, 1. Gal. 5, 23. 6, 1. Eph. 4, 2. Col. 3, 12. 1 Tim. 6, 11. 2 Tim. 2, 25. Tit. 3, 2. (LXX pro עֲנָוָה Ps. 44, 6. Sir. 1, 24. 3, 19. Ioseph. bell. 6, 8. 2.) *.

Πρασιά, ᾶς, ἡ, *areola* in hortis, ein *Beet*; (Aquila et Symm. Cant. 5, 14. 6, 1. pro עֲרוּגָה. Sir. 34, 32. Theophr. Hist. plant. 4, 4.) Marc. 6, 40. ἀνέπεσον πρασιαὶ πρασιαί, discubuerunt areolatim, per ordines formam areolarum habentes. Repetitio vocis ex hebraismo (Exod. 8, 10. 1 Reg. 3, 16. Iud. 5, 22.) distributionem indicat, et πρασιαὶ πρασιαί est pro ἀνὰ πρασιάς. *.

Πράσσω, s. πράττω, f. πράξω, perf. πέπραχα, perf. 2. πέπραγα, (LXX pro עָשָׂה et פָּעַל) 1) *ago*, *perago*, *ich thue*, *verrichte*, utroque sensu 2 Cor. 5, 10. (Ios. 1, 7.) — quum de *honestis* actionibus, Act. 26, 20. Rom. 7, 15. 9, 11. Phil. 4, 9. (Prov. 13, 17.) — νόμον πράσσειν, praecepta legis peragere, Rom. 2, 25. — quae officii sunt, 1 Cor. 9, 17. 1 Thess. 4, 11. πράσσειν τὰ ἴδια, sua negotia agere, res suas curare. (Xenoph. mem. 2, 9. 1. πράττειν τὰ ἑαυτοῦ.) — πεπραγμένον, quod peractum est, res gesta, Act. 26, 26. — tum potissimum de actionibus *inhonestis*; *committo*, Luc. 22, 23. 41. c. 23, 15. ἐστὶ πεπραγμένον αὐτῷ, scelus ab eo commissum. Io. 3, 20. 5, 29. Act. 3, 17. 5, 35. 16, 28. σεαυτῷ κακόν. 17, 7. c. 19, 19. τὰ

περίεργα πραξάντων, v, 36. 25, 11. 25, 26, 9. 31, Rom. 1, 32. 2, 1—3. 7, 19. 13, 4. 2 Cor. 12, 21. Gal. 5, 21. (Prov. 13, 10. 30, 20. Iob. 36, 23.) — Πεπραγμένον ἐστὶ ἐμοί, *commisi*; Luc. 23, 15. (Act. Thom. §. 48. κακὸν πρᾶγμα πέπρακταί μοι, commisi.) — 2) ut nostrum *machen* pro; *sich befinden, me habeo*; τί πράσσω, quomodo me habeam, Eph. 6, 21. (Aelian. V. H. 2, 35. Ioseph. ant. 6, 9. 2.) — εὖ πράξετε, bene vobis erit, salvi eritis, Act. 15, 29. (2 Macc. 9, 19. 12, 43. Xenoph. mem. 1, 6. 8.) — 3) *exigo*, de vectigalibus, usura, Luc. 3, 13. 19, 23. σὺν τόκῳ πρ. cum usura recepissem. (Ioseph. ant. 9, 11, 1. et πράττειν ἀργύριον, τόκον saepissime apud profanos.) *.

**Πραΰς**, εῖα, ὺ, genit. έος (εῦς), είας, έος (αῦς), *lenis, mitis, mansuetus, sanftmüthig*; Matth. 5, 5. 21, 5. 1 Petr. 3, 4. (LXX pro עָנָו Iob. 24, 4. Ies. 26, 6. Zach. 9, 9. et עָנָו Num. 12, 3. Ps. 37, 11. Sir. 10, 14. Polyb. 18, 20. 7.) *.

**Πραϋπάθεια**, ας, ἡ, (πραΰς et πάσχω), *animi lenitas, mansuetudo*; semel codd. 1 Tim. 6, 11. (Legitur etiam apud Philonem de Abrah. p. 379. *Zonaras* Lex. c. 1576. πραϋπάθεια· ἡσυχία, πραΰτης.)

**Πραΰτης**, ητος, ἡ, *lenitas, mansuetudo, modestia*, Iac. 1, 21. 3, 13. 1 Petr. 3, 15. (Sir. 3, 17. 4, 8. 10, 28. 45, 4. — Ps. 45, 4. pro עַנְוָה.) *.

**Πρέπω**, eniteo, excello; conveniens sum; πρέπει impersonaliter: *decet, convenit, necesse est ex honestate, vel officio*; seq. dativo Eph. 5, 3. 1 Tim. 2, 10. Tit. 2, 1. Hebr. 2, 10. 7, 26. (Ps. 33, 1. 93, 7.) — particip. πρέπον *honestum, decorum*; πρέπον ἐστί i. q. πρέπει, Matth. 3, 15. 1 Cor. 11, 13. (1 Macc. 12, 11. ὡς δέον ἐστὶ καὶ πρέπον μνημονεύειν ἀδελφῶν. 3 Macc. 7, 13.) *.

**Πρεσβεία**, ας, ἡ, (a πρεσβεύω) 1) aetas primogeniti, primogenitura, Pausan. 3, 1. 4. et 3, 3. 8. (Iosephus τὸ πρεσβεῖον, ant. 2, 1. 1.) — (Hinc: auctoritas, dignitas.) — 2) *legatio*, et metonymice: *legati*, Luc. 14, 32. 19, 14. (2 Macc. 4, 11. Ioseph. de bell. 4, 11. 1. Xenoph. de Republ. Laced. 13, 10. Thucyd. 4, 118.) *.

**Πρεσβεύω**, f. εύσω, (a πρέσβυς s. πρεσβεύς, senior; porro, quia senioribus olim negotia publica maxime committebantur, legatus, Ioseph. ant. 4, 4. 5. idem πρεσβευτής ant. 12, 4. 1.) 1) natu maior, senior sum, Herodot. 7, 2. — 2) *legatus sum, legatione fungor*, 2 Cor. 5, 20. Eph. 6, 20. (Ioseph. ant. 12, 4. 1. πρεσβεύειν πρὸς τὸν Πτολεμαῖον. ib. 3, 2. 1. Xenoph. Cyrop. 5, 1. 1. Demosth. 421, 16.) *.

**Πρεσβυτέριον**, ίου, τό, (a πρέσβυς, compar. πρεσβύτερος) collegium τῶν πρεσβυτέρων, seniorum, *presbyterium, senatus* seniorum. Ita a Luca, Evang. 22, 66. Act. 22, 5. synedrium magnum dicitur, ex sacerdote summo, viris pon-

tificiis (vid. Ἀρχιερεύς) et legis peritis constans. — Transfertur 1 Tim. 4, 14. ad collegium seniorum in ecclesia aliqua christiana; vid. Πρεσβύτερος. (In V. T. legitur Susann. v. 50. in quibusdam editionibus pro πρεσβεῖον, munus seniorum, facultas iuris dicendi.)

*Πρεσβύτερος, έρα, ον*, (a πρέσβυς, senex; propter senectutem gravis et in honore constitutus) 1) *senior, aetate provectior*, i. e. a) *natu maior*, Luc. 15, 25. ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος. (LXX pro בְּכוֹר, Gen. 19, 31. 33. Io. 1, 13. 18. et גָּדוֹל, Gen. 27, 1. 15. 42. Ioseph. Ant. 6, 3. 2. bell. 1, 10. 4. c. Apion. 1, 26.) — *maiores*, i. q. οἱ πατέρες, Matth. 15, 2. Marc. 7, 3. 5. Hebr. 11, 2. — b) *senior aetate, senex*, Act. 2, 17. 1 Tim. 5, 1. 2. 1 Petr. 5, 5. (LXX pro זָקֵן, Gen. 18, 11. 24, 1. 2 Chron. 15, 13. Ioseph. c. Apion. 2, 27.) — c) οἱ πρεσβύτεροι, *seniores*, nomen dignitatis eorum, qui ob annorum gravitatem, multamque experientiam ad administrandam rempublicam et ius dicendum idonei habebantur. Ita (in V. T. de senioribus a Mose electis, Exod. 18, 12. 19, 7. 24, 1. 9. Lev. 4, 15. Num. 11, 16. coll. Gen. 50, 7.) in N. T. α) de *assessoribus synedrii magni* Hierosolymis, Io. 8, 9. coll. v. 3. Act. 6, 12. 24, 1. — πρεσβύτεροι, ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς, descriptio assessorum synedrii per partes, Matth. 16, 21. 26, 3. 27, 41. Marc. 8, 31. 11, 27. 14, 43. 53. 15, 1. Luc. 9, 22. 20, 1. — etiam ἀρχιερεῖς καὶ πρεσβύτεροι, Matth. 21, 23. 26, 47. 59. 27, 1. 3. 13. 20. 28, 11. 12. Luc. 22, 52. Act. 4, 23. 23, 14. 25, 14. — ἀρχιερεὺς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβ. Matth. 26, 57. — ἄρχοντες καὶ οἱ πρεσβ. Act. 4, 5. 8. — β) de senioribus *in quavis urbe*, δικασταῖς, ut eos appellat Iosephus, (vid. Κρίσις sub no. 5.) Luc. 7, 3. — γ) de *synedrio coelesti*, sive viginti quatuor senioribus thronum Dei cingentibus et sellis insidentibus; ita in Apocal. c. 4, 4. 10. 5, 5—14. 7, 11. 13. 11, 16. 14, 3. 19, 4. — δ) de *presbyteris* s. *senioribus* Christianorum i. e. singulorum coetuum praefectis, quorum erat regere coetum, et disciplinae morum, doctrinae integritati, et saluti coetus prospicere, quique a muneris natura etiam ἐπίσκοποι dicebantur; Act. 11, 30. 14, 23. 15, 2. 4. 6. 22. 23. 16, 4. 20, 17. 21, 18. 1 Tim. 5, 17. 19. Tit. 1, 5. Iac. 5, 14. 1 Petr. 5, 1. 2 Io. v. 1. 3 Io. v. 1. vid. Ἐπίσκοπος. *.

*Πρεσβύτης, ου, ὁ*, (a πρέσβυς, senex) *grandaevus, senex*; Luc. 1, 18. Tit. 2, 2. (LXX pro זָקֵן, Exod. 10, 9. Iob. 15, 10. 1 Sam. 4, 19. et יָשִׁישׁ decrepitus, Iob. 29, 8.) — In loco Phil. v. 9. ὡς Παῦλος πρεσβύτης videtur esse: ut Paulus ille antiquior, videlicet amoris vinculo olim tibi iunctus. Suadet hoc sequens νυνὶ δὲ καί, nunc insuper etiam vinctus, igitur amore multo indigentior. *.

*Πρεσβῦτις, ιδος, ἡ*, (ab eod.) *mulier provecta aeta-*

*ἐs*, *onus*; Ἐχ. 4, 5. (Ioseph. ant. 7, 7. 2. et 7, 8. 4. Herod. 5, 3. 6.) *.

Πρήθω, vid. Πιμπράω, Πίμπρημι.

Πρηνής, έος, contr. οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, Latinor. *pronus*, *pronus in faciem*; Hesych. πρηνής, ἐπὶ πρόσωπον πεπτωκώς. Ita πρηνεῖς ῥίψαντες ἑαυτούς, Ioseph. 18, 3. 1. πρηνὴς πεσών, Ioseph. vit. §. 28. et bell. 1, 32. 1. de supplicantibus, humi se in faciem prosternentibus. Tum: *praeceps*, de iis, qui proni labuntur de loco edito, ut πρηνὴς κατέπεσεν, de eo, qui de muro deiicitur Ioseph. bell. 1, 6. 1. Hom. Odyss. 3, 374. De templo 3 Macc. 5, 43. τὸν ναὸν πρηνέα καταστήσειν, igne diruere; tropice Sap. 4, 19. ῥήξει αὐτοὺς πρηνεῖς, praecipites eos dabit, de loco s. statu suo deiiciet. — In N. T. semel Act. 1, 18. ubi Iudas, proditor, dicitur πρηνὴς γενόμενος, *praeceps factus*, quod *vel* esse potest: de loco suo deiectus, interitui devotus; *vel*: praeceps factus, laqueo, quo se suspenderat, disrupto, vid. Matth. 27, 5. — *vel*: qui praecipitem se dedit e loco altiori et ita mortem petiit; quae explicatio si admittitur, necesse est, ut duplicem et diversam de morte Iudae fuisse traditionem, (Matth. 27, 5.) agnoscamus.

Πρίζω, f. ίσω, i. q. πρίω, propr. stridorem dentibus edo; de serra dentata, ubi porro est: *serra divido*, *seco*, *disseco*; Hebr. 11, 37. (LXX pro שׂוּר Amos. 1, 3. Susann. v. 59. coll. 2 Sam. 12, 31. — Αἱ παραδόσεις (Iudaeorum) λέγουσι πεπρίσθαι Ἡσαΐαν τὸν προφήτην, καὶ ἔν τινι ἀποκρύφῳ τοῦτο φέρεται, verba Origenis. vid. *Fabric.* Cod. Pseudepigr. V. T. p. 1088.) *.

Πρίν, 1) adverb. olim, antea, 3 Macc. 6, 4. τὸ πρίν. — 2) coniunct. *priusquam*, *antequam*, a) seq. infinitivo, Matth. 26, 34. 75. Marc. 14, 72. Luc. 22, 61. Io. 4, 49. 8, 58. 14, 29. (LXX pro בְּטֶרֶם Ezech. 33, 22. Ioel. 2, 31. Ies. 46, 10.) — πρὶν ἤ sive coniunctim πριν ή, *priusquam*, seq. infinitivo, Matth. 1, 18. Marc. 14, 30. Act. 2, 20. 7, 2. (Gen. 29, 26. Tob. 14, 15. Sir. 51, 18.) — b) seq. coniunctivo Luc. 2, 26. 22, 34. Ioseph. ant. 7, 9. 7. πρὶν ἐν ἀσφαλείᾳ γένηται) — c) seq. optativo Act. 5, 16. *.

Πρίσκα, ης, ἡ, *Prisca*, Rom. 16, 3. 2 Tim. 4, 19. quae etiam, ut saepius fit in nominibus mulierum, in deminutivo Πρισκίλλα dicitur, Act. 18, 2. 18. 26. [Rom. 16, 3.] 1 Cor. 16, 19. nomen uxoris Aquilae, iudaei, quae simul cum marito Paulum aliquamdiu comitabatur, rei christianae valde studiosa. *.

Πρισκίλλα, ας, ἡ, *Priscilla*, vid. Πρίσκα.

Πρίω, vid. Πρίζω.

Πρό, praepositio, genitivum regens, Latinor. *pro*, *ante*; LXX maxime pro לִפְנֵי; vid. *Viger.* de idiot. p. 657. — dicitur a) de loco, πρὸ τῶν θυρῶν, ante ianuas, Act. 5, 23. 12,

6, 14. 14, 15. Iac. 5, 12. (Ioseph. ant. 10, 1. 2. πρὸ τῶν τειχῶν. bell. 4, 11. 3. πρὸ τῆς πόλεως.) πρὸ προσώπου τινός, Matth. 11, 10. Marc. 1, 2. Luc. 1, 76. 7, 27. 9, 52. 10, 1. — b) de tempore: *ante*, Matth. 5, 12. προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν. Luc. 11, 38. Io. 10, 8. 11, 55. 13, 1. 17, 24. Act. 5, 36. 13, 24. 21, 38. Rom. 16, 7. et passim. — πρὸ καιροῦ, ante tempus iustum vel definitum, Matth. 8, 29. 1 Cor. 4, 5. — Io. 5, 7. πρὸ ἐμοῦ i. e. me citius. — Sequente genitivo infinitivi; *ante*, s. *priusquam*, Matth. 6, 8. πρὸ τοῦ αἰτῆσαι, antequam eum rogetis. Luc. 2, 21. πρὸ τοῦ συλληφθῆναι. c. 22, 15. Io. 1, 49. 13, 19. 17, 5. Act. 23, 15. Gal. 2, 12. 3, 23. 2 Tim. 4, 21. (LXX in hac forma Gen. 13, 10. 27, 7. etiam pro בְּטֶרֶם Prov. 8, 25. et בְּאֵין Prov. 8, 24.) Luc. 21, 12. πρὸ δὲ τούτων πάντων, antequam haec omnia evenient. — Io. 10, 8. πρὸ ἐμοῦ, ante me, intellige Messiae nomen sibi arrogarunt; alii πρό hic ut Latinor. *pro* i. e. *loco, vice*, ut Ioseph. bell. 6, 3. 5. — Io. 12, 1. πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα, proprie: „ante sex dies τοῦ πάσχα," quasi tot diebus pascha celebratum fuisset; rectius: die sexto ante pascha, ἓξ ἡμερῶν πρὸ τοῦ πάσχα. Non insolita est eiusmodi traiectio praepositionis πρό, ut Amos. 1, 1. πρὸ δύο ἐτῶν τοῦ σεισμοῦ. Ioseph. c. Apion. 2, 2. πρὸ ἐτῶν τριακοσίων ἐνενηκονταεπτὰ τῆς εἰς Ἄργος Δαναοῦ φυγῆς. 2 Macc. 15, 36. πρὸ μιᾶς ἡμέρας τῆς μαρδοχαϊκῆς ἡμέρας. Euseb. hist. eccles. 4, 5. πρὸ ἕπτα Καλανδῶν Μαΐων. Alia exempla e profanis collegit *Kypkius* in obss. I. p. 393 sqq. — c) de loco tropico, dignitate, praestantia: *prae*, *ante*; πρὸ πάντων ante omnia, omnium maxime, Iac. 5, 12. 1 Petr. 4, 8. (3 Macc. 2, 21. θεὸς πρὸ πάντων ἅγιος ἐν ἁγίοις. Ps. 72, 17. πρὸ τοῦ ἡλίου διαμενεῖ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Xenoph. mem. 2, 5. 3.) — In compositionibus πρό est: ante, coram, pro; ante, prius; magis, prae; loco; palam.

*Προάγω*, f. άξω, (πρό et ἄγω) 1) transitive: *produco*; προάγ. τινά ἔξω, foras produco aliquem, Act. 16, 30. (Ioseph. ant. 4, 6. 4. προαχθεὶς ἐπί τε τῶν ὀρῶν.) — sensu forensi ut Latinor. produco, i. e. duco ad iudicium, ad concionem, ut causa cognoscatur vel sententia dicatur, Act. 12, 6. 25, 26. (Ioseph. ant. 16, 11. 6. προαγαγὼν εἰς ἐκκλησίαν τοὺς ἐν αἰτίᾳ γενομένους. id. vit. §. 11. προαγαγὼν εἰς τὸ πλῆθος τὸν τὰς ἐπιστολὰς κομίζοντα. Id. bell. 1, 27, 2.) Sic etiam 1 Tim. 5, 24. ἁμαρτίαι — προάγουσαι (αὐτοὺς) εἰς κρίσιν. vid. *Κρίσις*. (Potest hic etiam verti: trudo, abripio, ut Sap. 19, 11. ἐπιθυμίᾳ προαχθέντες. Ioseph. ant. 10, 9. 4. εἰς μέθην προήχθη. id. ant. 2, 1. 1. προαχθεὶς ὑπὸ τοῦ λιμοῦ.) — 2) intransitive: *praeeo*, *antecedo*, et tempore et loco, Matth. 21, 9. Marc. 6, 45. 11, 9. Luc. 18, 39. — προάγων, qui *prior* est; 1 Tim. 1, 18. κατὰ τὰς προαγούσας ἐπὶ σὲ προφητείας. Hebr. 7, 18. προαγούσης ἐντολῆς, prioris mandati. — προάγειν τινά, praecedere

aliquem, praeire, Matth. 2, 9. 14, 22. 26, 32. 28, 7. Marc. 10, 32. 14, 28. 16, 7. (Ioseph. bell. 6, 1. 6. προῆγε αὐτούς. c. Apion. 2, 37.) — ex adiuncto: *citius venio, praevenio,* Matth. 21, 31. οἱ τελῶναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλ. τοῦ θεοῦ. (Ioseph. c. Apion. 2, 15. προάγειν ἀρχαιότητι.) *.

*Προαιρέω*, ῶ, f. ήσω, (πρό et αἱρέω) promo, profero (Iudith. 13, 17. προελοῦσα τὴν κεφαλὴν ἐκ τῆς πήρας.) — Medium: 1) capio mihi ex aliis i. e. eligo; (LXX pro בָּחַר. Deut. 7, 6. 10, 15. Prov. 1, 29. Sap. 7, 11. 9, 7. — 2) praefero, malo, 3 Macc. 2, 30. Ioseph. c. Apion. 1, 28. — et ex adiuncto, quia, quae malumus, etiam libenter volumus: *libenter volo, placet mihi*, constituo apud me, quia mihi placet, (nunquam autem, ut *Krebsio* p. 305. et *Loesnero* p. 313 sqq. visum est, est i. q. simplex θέλω); ita 2 Cor. 9, 7. καθὼς προαιρεῖται τῇ καρδίᾳ, pro ratione, qua libenter vult. (Sic Ioseph. bell. 4, 5. 4. ubi Zelotae a gladiis et vi se cohibuisse in concione ab ipsis convocata narrantur τὸ σχῆμα [externam speciem] τοῦ δικαστηρίου μέχρι τέλους πῆξαι προαιρούμενοι, καὶ ἄλλως πειρᾶσθαι θέλοντες τοὺς δικαστάς. — LXX pro חָשַׁק desideravit, amavit, Gen. 24, 8. Deut. 7, 7. 10, 15. Ioseph. ant. praef. §. 3. προαίρεσις ἀρετῆς, amor virtutis. Etiam ubi προαιρ. de consiliis dicitur non est i. q. simplex βουλεύομαι, sed constituo facere id, quod animo placet, ad quod cupiditate aliqua feror. Ioseph. ant. 15, 3. 9.) *.

*Προαιτιάομαι*, ῶμαι, f. άσομαι, (πρό et αἰτιάομαι, accuso) verb. depon. med. *antea accuso*; aor. 1. προῃτιασάμην, *supra* i. e. in antecedentibus *accusavi* s. *argui*; Rom. 3, 9. Respicit ad ea, quae de Iudaeis c. 2, 1—5. 17—29. dixerat. *.

*Προακούω*, f. ούσω, (πρό et ἀκούω) *ante* s. *prius audio*; Col. 1, 5. ἣν προηκούσατε, de qua iam ante audivistis. (Ioseph. ant. 8, 12. 3. προακηκοὼς τὰ μέλλοντα.) *.

*Προαμαρτάνω*, f. ήσω, (πρό et ἁμαρτάνω) *ante* s. *prius pecco*; 2 Cor. 12, 21. προημαρτηκότες. ib. 13, 2. (Iust. Mart. apol. 2, p. 93. τῶν προημαρτημένων ἄφεσις.) *.

*Προαύλιον*, ίου, τό, (πρό et αὐλή) τὰ ἔμπροσθεν τῆς αὐλῆς, ut Suidas explicat, *aulae vestibulum*, Vorhof, Marc. 14, 68. *.

*Προβαίνω*, aor. 2. προέβην, perf. προβέβηκα (πρό et βαίνω, gradior, eo) *progredior*, a) propr. pedibus, Marc. 1, 19. προβὰς ἐκεῖθεν. Matth. 4, 21. (Ioseph. bell. 6, 1. 7.) — b) tropice: aetate, — προβεβηκὼς ταῖς s. ἐν ταῖς ἡμέραις, *aetate provectus*, Luc. 1, 7. 18. 2, 36. (LXX pro בָּא בַּיָּמִים, Ios. 23, 1. 2. 1 Reg. 1, 1. προβεβ. ἡμερῶν Gen. 18, 11. 24, 1. Ios. 13, 1. — προβεβηκ. τὴν ἡλικίαν, 2 Macc. 4, 40. 6, 18. Ioseph. ant. 7, 8. 4. ant. 7, 2. 1. οἱ τοῖς χρόνοις προβεβηκότες et de aetate ipsa ant. 8, 7. 5. προβαινούσης δὲ τῆς ἡλικίας, coll. 3 Esdr. 2, 29. 2 Macc. 4, 3.) *.

*Προβάλλω*, f. προβαλῶ, (πρό et βάλλω) 1) *emitto, protendo*, Luc. 21, 29. ὅταν προβάλωσιν, si folia et flores emittunt; vide loca parallela Matth. 24, 32. et Luc. 13, 28. et ad Θέρος allata. (Ioseph. ant. 4, 8. 19. καρπὸν προβάλλει τὰ φυτά. — προβάλλ. λόγους, sermones proferre, Prov. 26, 18. Ioseph. ant. 8, 6. 5. coll. Indic. 14, 12. 13. — γλῶσσαν, linguam protendere 2 Macc. 7, 10. coll. 14, 46.) — 2) προβ. τινά, *aliquem e turba proferre, eligere* s. *commendare*, ut ei aliquid committatur; Act. 19, 33. προβαλλόντων αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων, quem Iudaei commendaverant; (Ioseph. bell. 4, 4. 1. προεβλήθησαν δὲ ἐπὶ τὴν ἀγγελίαν δύο τῶν ἀρχιερέων ἄνδρων. Ita προβάλλεσθαι saepius apud Demosth. v. c. 750, 10. 277, 1. Polyb. 6, 25. 5.) alii: quem propulerant Iudaei. *.

*Προβατικός*, ή, όν; (a πρόβατον) *ad oves pertinens, oviarius, ovilis*; Io. 5, 2. ἐπὶ τῇ προβατικῇ (πύλῃ) iuxta portam oviariam; שַׁעַר הַצֹּאן, πύλη προβατική, Neh. 1, 32. 12, 38.

*Πρόβατον*, ου, τό, (a προβαίνω, unde proprie de pecudibus omnibus) — LXX pro צֹאן et שֶׂה, passim etiam pro כֶּבֶשׂ, — *ovis*; Matth. 9, 36. 12, 11 sqq. 26, 31. Apoc. 18, 13. et passim. — Ἔνδυμα προβάτων vid. Ἔνδυμα. — Ovis in N. T. imago est quum eorum, qui sibi consulere nesciunt et tutore duceque egent, tum eorum, qui sunt simplices, patientes, probi, insontes; Matth. 10, 6. 15, 24. 25, 32 sqq. Io. 10, 1 sqq. 21, 16. 17. Act. 8, 32. Hebr. 13, 20.

*Προβιβάζω*, f. άσω, (πρό et βιβάζω, eo) 1) *prodire facio* s. *iubeo, produco*; Act. 19, 33. προεβίβασαν, protraxerunt. (Polyb. 24, 3. 7.) — 2) *impello*, facio ut agat aliquis aliquid, (Xenoph. mem. 1, 5. 1.) et de cognitione: ulterius proveho aliquem, *edoceo, instituo*; Matth. 14, 8. προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρός, vel: a matre incitata; vel: a matre instructa. (LXX Exod. 35, 34. προβιβάσαι ἔδωκεν ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτῷ, pro הוֹרֹת. Deut. 6, 7. προβιβάσεις αὐτὰ (praecepta) τοὺς υἱούς σου, pro שִׁנַּנְתָּם. Diog. Laert. 5, 5. οὗτος καὶ Μητρόδωρον προεβίβασε [erudivit]. *.

*Προβλέπω*, f. ψω, (πρό et βλέπω) praevideo, Ps. 37, 13. — Medium: *provideo*, i. e. *procuro, prospicio*, Hebr. 11, 40. *.

*Προγίνομαι*, (πρό et γίνομαι) verb. depon. med. ante sum; perf. 2. προγέγονα, *ante factus*, s. *peractus sum*; Rom. 3, 25. (2 Macc. 14, 13. προγενόμενος ἀρχιερεύς. Ioseph. bell. prooem. §. 6. Polyb. 10, 17. 12.) *.

*Προγινώσκω*, f. γνώσομαι, (πρό et γινώσκω) 1) *praescio, ante* s. *prius cognosco*; Act. 26, 5. 2 Petr. 3, 17. (Sap. 8, 9. 18, 6. Ioseph. bell. 1, 18. 12.) — 2) γινώσκω, ex notione decernendi: *antea decrevi, olim constitui*; 1 Petr. 1, 20. προεγνωσμένος πρὸ καταβολῆς κόσμου, a Deo electus hominum

servator ante mundum conditum. — Quo modo προγινώσκ. in locis Paulinis, Rom. 8, 29. οὓς προέγνω, et c. 11, 2. λαὸν ὃν προέγνω, intelligendum sit, dubium videri potest. Vel enim esse potest: *quos praevidit* nempe idoneos futuros esse et ipsi obsecuturos; vel προγιν. *praemeditor*, et ex adiuncto: *ante curo aliquem*, *ei prospicio*, (ut hebr. ידע Gen. 39, 6. Ps. 144, 3. Prov. 27, 23. Amos, 3, 2.) *eum probo*; — vel denique *ante decerno* alicuius *sortem*. Neque satis certum est, quo modo verba Sap. 6, 13. ἡ σοφία φθάνει τοὺς ἐπιθυμοῦντας προγνωσθῆναι intelligenda sint. **.

Πρόγνωσις, εως, ἡ, (a προγινώσκω, quod vide), 1) *praescientia* rerum futurarum; πρόγν. τῶν ἐσομένων Ioseph. c. Apion. 1, 26. ant. 15, 5. 10. — etiam donum vaticinandi, Iudith. 11, 19. Ioseph. ant. 8, 8. 5. — 2) *praemeditatio*, et ex adiuncto: *decretum*, ante s. olim factum, Act. 2, 23. προγνώσει τοῦ θεοῦ secundum praemeditationem Dei, qua decrevit, id permittere. 1 Petr. 1, 2. κατὰ πρόγνωσιν θεοῦ. (Iudith. 9, 6. ἡ κρίσις σου ἐν προγνώσει, quae decrevisti, ea eveniunt secundum praemeditationem tuam, i. e. bene praeparata sunt. coll. v. 5. καὶ ἐγενήθησαν ἃ ἐνενοήθης.) *.

Πρόγονος, ου, ὁ, (πρό et γόνος, generatio, genitus) ante genitus; οἱ πρόγονοι, *ante nati* s. *geniti*; — de *parentibus* 1 Tim. 5, 4. (Sir. 8, 5. Aelian. V. H. 3, 47. Xenoph. mem. 1, 3. 1.) — de *maioribus*, quum proximis tum remotis. (2 Macc. 8, 19. 11, 25. 3 Macc. 5, 31. Ioseph. ant. 12, 3. 4. c. Apion. 2, 16.) Huc referunt 2 Tim. 1, 3. ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων, quem colo more maiorum; alii parentes intelligunt, et ἀπὸ προγόνων dicunt esse i. q. ἐκ παιδός, inde a pueris; potius: a parentibus piis pietatem edoctus. *.

Προγράφω, f. ψω, (πρό et γράφω) 1) *ante scribo*, Rom. 15, 4. προεγράφη, olim scripta sunt in V. T. Eph. 3, 4. προέγραψα supra scripsi. — 2) *praescribo*, scribo ut alii videant et intelligant, palam scribo; — i. e. a) *palam depingo* (γράφειν enim aeque de pingente ac de scribente dicitur), Gal. 3, 1. κατ' ὀφθαλμοὺς Ἰησοῦς Χριστὸς προεγράφη, vobis ante oculos pictus est Christus, sensus: satis edocti estis de Iesu. (Potest vero πρό in προεγράφη etiam ad tempus, ergo ad priorem ab Apostolo acceptam institutionem referri.) — b) *palam scribo*, *publice scribo*, et, ut Latinor. *praescribo*, de *edictis publicis*; (3 Esdr. 6, 32. παραβαίνειν τι τῶν προγεγραμμένων, in textu chald. Esdr. 6, 11. est אִתְנְּשֵׁא. Ioseph. ant. 11, 6. 12. προγεγραμμένη ἡμέρα, dies praescriptus. γραφή, mandatum publicum, Ioseph. ant. 12, 3. 4.) — de Deo: *destino*, *ordino*; Iud. v. 4. προγεγραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ κρίμα. (Appian. bell. civ. 4, init. „Sulla τοὺς ἐχθροὺς εἰς θάνατον προγράψας.") *.

Πρόδηλος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (πρό et δῆλος) 1) ante manifestus, (προδηλόω, ante manifesto, Ioseph. ant. 2, 3. 4.) —

2) *palam, omnibus manifestus, omnibus notus*; 1 Tim. 5, 24. 25. Hebr. 7, 14. (Iudith. 8, 25. ἡ σοφία σου πρόδηλός ἐστι. 2 Macc. 3, 17. πρόδηλον ἐγένετο τοῖς θεωροῦσι. c. 14, 39. Ioseph. vit. §. 5.) *.

*Προδίδωμι*, f. δώσω, (πρό et δίδωμι) *ante, prior do*; Rom. 11, 35. τίς προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται. (Cebet. Tab. c. 9. Herodian. 6, 6. 1. — etiam *prodere*, Ioseph. c. Apion. 2, 37. προεδίδου τὴν πόλιν.) *.

*Προδότης*, ου, ὁ, (a προδίδωμι, perf. pass. 3. pers. προδέδοται) *proditor*, qui hostibus tradit aliquid s. aliquem; Luc. 6, 16. ubi Iudas, quia Synedrio locum, quo Iesus latebat, indicavit, Act. 7, 52. ubi Iudaei, quia Iesum Pilato ad supplicium dediderant, 2 Tim. 3, 4. ubi falsi doctores, qhia amicitiam simulantes rem christianam evertere studebant, ita appellantur. (2 Macc. 5, 15. 10, 13. 22. 3 Macc. 3, 24. Ioseph. bell. 3, 8. 3.)

*Προδρέμω*, vid. Προτρέχω.

*Πρόδρομος*, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (πρό et δρόμος) omnis, *qui alios praecurrit, prior venit*, igitur de praecursore, de eo qui speculandi causa praemittitur; de militibus levis armaturae, qui exercitui praemittuntur (coll. Sap. 12, 8.); de primitiis frugum (Num. 13, 20. Ies. 28, 4.). — In N. T. semel Hebr. 6, 20. de Iesu, quatenus nobis prior penetralia sanctuarii coelestis intravit. *.

*Προεῖδον*, inf. προϊδεῖν, (πρό et εἶδον), 1) ante video, *praevideo, praenosco*, Act. 2, 31. (Gen. 37, 17. Ps. 138, 3. Sap. 19, 2. Ioseph. bell. 1, 11. 8.) — 2) *oculis sublatis intueor*, hinblicken, (Ioseph. bell. 6, 1. 6.); *intueor*, mentem dirigo ad aliquid, Gal. 3, 8. προϊδοῦσα δὲ ἡ γραφὴ ὅτι, hoc intuita scriptura, quod etc. (4 Macc. 4, 25.)

*Προεῖπον*, (ex πρό et εἶπον) *ante dixi*, i. e. a) *supra dixi*, 1 Thess. 4, 6. ubi textus vulg. προείπαμεν (quasi ab aor. quodam primo προεῖπα) quod recte reiecit *Griesb.* Gal. 5, 21. προεῖπον, olim apud vos versatus. — b) *praedixi* futura, Act. 1, 16. (Ioseph. bell. 6, 2. 1.) *.

*Προελπίζω*, f. ίσω, (πρό et ἐλπίζω) 1) spem praecipio, ante spero; — 2) contrarium τοῦ ἀπελπίζειν, *spem dirigo in aliquid*, quasi oculis in aliquem defixis spero, (similiter ut προείδω); Eph. 1, 12. τοὺς προηλπικότας ἐν τῷ Χριστῷ, oculis in Christum defixis sperantes. *.

*Προενάρχομαι*, f. ξομαι, (πρό et ἐνάρχομαι) *ante*, s. *prius initium facio*; aor. *iam dudum incepi*, 2 Cor. 8, 6. 10. (Apud profanos non legitur.) *.

*Προεπαγγέλλομαι*, (πρό et ἐπαγγέλλω) *ante promitto*; aor. 1. προεπηγγειλάμην, *iam dudum promisi*, semel Rom. 1, 2. (Dio Cass. hist. p. 19. A. ed. Hannov. ἐπεὶ δὲ αἵ τε ἀρχαι-

ρεσίαι προεπηγγελμέναι ἦσαν.) et 2 Cor. 9, 5. in codd. προεπηγγελμένην. *.

*Προέρέω*, perf. προείρηκα, perf. pass. προείρημαι, (πρό et ἐρέω) 1) ante dico; *supra commemoravi, superiori s. alio loco dixi*, 2 Cor. 7, 3. Gal. 1, 9. Hebr. 10, 15. (2 Macc. 2, 32. 3, 7. 28. 4, 1. 3 Macc. 6, 35. Ioseph. bell. 6, 2. 5.) — 2) *praedico*, — futura, Matth. 24, 25. Marc. 13, 23. Rom. 9, 29. 2 Cor. 13, 2. (Hebr. 4, 7. in codd.) 2 Petr. 3, 2. Iud. v. 17. (Herodian. 6, 8. 13. Ioseph. ant. 2, 2. 4.) *.

*Προέρχομαι*, f. προελεύσομαι, aor. προῆλθον, (πρό et ἔρχομαι) 1) *praecedo, praegredior, antecedo, vorausgehen*, [Marc. 6, 33.] Act. 20, 5. 13. προελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον, navi praegressi. 2 Cor. 9, 5. (Sir. 35, 10. coll. 2 Macc. 10, 27.) — προέρχ. ἄλλους de duce, Luc. 22, 47. — προέρχ. ἐνώπιόν τινος, ex hebraismo: praecedere alium, — de ministro, Luc. 1, 17. (LXX προέρχ. ἔμπροσθέν τινος, Gen. 33, 3. 14.) — 2) *progredior, procedo*, vorwärts gehen, hervorgehen, Matth. 26, 39. προελθὼν μικρόν. Marc. 14, 35. Act. 12, 10. προῆλθον ῥύμην μίαν, progrediebantur per unam plateam. (Ioseph. bell. 6, 2. 5. προελθὼν εἰς τὸ κάτοπτον. ib. 4, 11. 3. προέρχεται (Vitellius) ἐκ τοῦ βασιλείου. 2 Macc. 3, 34. ἐκ τοῦ ἀσύλου προελθεῖν.) *.

*Προετοιμάζω*, f. άσω, (πρό et ἑτοιμάζω) *ante praeparo*, (Ies. 28, 24. Sap. 9, 18. σκηνῆς, ἣν προητοίμασας ἀπ' ἀρχῆς.) — τινά τι, idoneum facere aliquem ad aliquid; Eph. 2, 10. οἷς (ἔργοις) προητοίμασεν ὁ θεὸς ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν, ad quae facienda Deus nos paravit, idoneos fecit iam dudum, quum nos ad regnum suum vocaret. Si vero πρό mavis accipere pro: ab aeterno, προητ. ad Iesum est referendum (κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησ.) et sensus: ad quae nos eo, quod ab aeterno salvatorem decrevit mittere, nos idoneos fecit. — προετοιμ. τινὰ εἴς τι, de Deo: *ab aeterno destino, volo esse*, Rom. 9, 23. ἃ προητοίμασεν εἰς δόξαν, quos ab aeterno voluit esse salvos. (Philo de opif. p. 17. ὁ θεὸς τὰ ἐν κόσμῳ πάντα προητοιμάσατο εἰς ἔρωτα καὶ πόθον αὐτοῦ.) *.

*Προευαγγελίζομαι*, f. ίσομαι, (πρό et εὐαγγελίζω) *prius nuntio laeta, praenuntio s. promitto*, Gal. 3, 8. προευηγγελίσατο de futuro, ex Abrahami stirpe oriundo servatore. *.

*Προέχω*, f. ἕξω, (πρό et ἔχω) proprie: 1) ante me habeo, praetendo; medium: praetexo (Thucyd. 1, 160.); — 2) *praesto, antecello*. (Xenoph. Cyrop. 2, 1. 16. Ioseph. ant. 7, 10. 2. ῥώμῃ προέχοντες. Symmach. Cohel. 10, 10. pro יִתְרוֹן praerogativa, praestantia.) In N. T. semel Rom. 3, 9. τί οὖν; προεχόμεθα; quid igitur? praestamusne gentilibus? Medium hic positum est ab Apostolo, quia de praerogativa sermo est, quam Iudaei sibi ipsi tribuebant, et proprie est: licetne nobis tribuere maiorem dignitatem? *.

*Προηγέομαι*, οῦμαι, f. ἡσομαι (πρό et ἡγέομαι) verb.

depon. med. praecedo, praeeo. Prov. 17, 14. [illegible] in agmine 2 Macc. 11, 8. Polyb. 18, 13. 3. — *προηγούμενοι*, duces, Deut. 20, 9. 3 Esdr. 5, 8. 9. 8, 28. 31. 9, 12. — Tropice: *agendo praeeo, dux et auctor sum alteri*, ut aliquid faciat; ita Rom. 12, 10. *τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι*, quod attinet ad honorem invicem exhibendum alius alium exemplo praeeat, sive instiget. (2 Macc. 4, 40. *ὁ Λυσίμαχος κατήρξατο χειρῶν ἀδίκων, προηγησαμένου τινὸς τυράννου [Αὐράνου]*.) *.

*Πρόθεσις, εως, ἡ*, (a *προτίθημι*) 1) *propositio, appositio*, exponere in conspectu, vel in ordine et serie, *Aufstellung, Ausstellung*; ita *οἱ ἄρτοι τῆς προθέσεως*, Matth. 12, 4. Marc. 2, 26. Luc. 6, 4. sive ut Hebr. 9, 2. legitur *ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων*, *panes expositicii*, pro *οἱ ἄρτοι, οἳ ἐπὶ τῆς ἱερᾶς τραπέζης τίθενται*, ut habet Ioseph. ant. 3, 10. 7. Erant panes triticei duodecim (convenienter numero tribuum israeliticarum) thure conspersi in mensa expositi in sancto, quibus vesci licuit non nisi sacerdotibus. (Lev. 24, 5 sqq. 1 Chron. 9, 32. 23, 29.) Dicebantur hebraeis לֶחֶם הַפָּנִים, *ἄρτοι ἐνώπιοι* s. *τοῦ προςώπου (θεοῦ)*, quippe coram sancto sanctorum (coram Iehovah) expositi, Neh. 10, 33. frequentius לֶחֶם הַמַּעֲרֶכֶת, *ἄρτοι τῆς προθέσεως*, et מַעֲרֶכֶת *πρόθεσις* simpliciter, quia publice et in ordine appositi erat. Lev. 24, 6. Exod. 40, 4. 2 Chron. 13, 11. 29, 18. 2, 4. — 2) *propositum, decretum, consilium*, sive voluntas quatenus proponit, decernit; Act. 27, 13. Rom. 8, 29. 9, 11. (vid. *Ἐκλογή*.) Eph. 1, 11. 3, 11. *κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων*, quod est vel pro *ἀπὸ τῶν αἰώνων* vel pro *πρόθεσ. αἰωνίαν*. 2 Tim. 1, 9. (2 Macc. 3, 8.) — *firmitas propositi, constantia*, Act. 11, 23. 2 Tim. 3, 10. *.

*Προθέσμιος, ία, ον*, (a *πρό* et *θεσμός*, statutum) quod ante statutum, definitum est. — *ἡ προθεσμία* (intellige *ὥρα*, s. *ἡμέρα*) substantive: *tempus praestitutum, terminus praefinitus*; semel Gal. 4, 2. *ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ πατρός*, usque ad tempus a patre praestitutum. (Symmach. Iob. 21, 3. pro קֵץ. Ioseph. ant. 12, 4. 7. *τῆς προθεσμίας* (die praestituta) *ἐνισταμένης*. Idem ant. 3, 11. 5. 15, 11. 6. et bell. 2, 21. 8. Philo de Sacerdot. hon. p. 835. et de Ioseph. p. 540.) *.

*Προθυμία, ας, ἡ*, (a *πρόθυμος*) *animi promptitudo, animus promptus, Bereitwilligkeit*; Act. 17, 11. 2 Cor. 8, 11. 12. 19. 9, 2. (Sir. 45, 23. Xenoph. hist. gr. 1, 1. 21. Ioseph. ant. 7, 9. 5. — etiam: animus, der Muth, Ioseph. bell. 6, 1. 5.) *.

*Πρόθυμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό*, (*πρό* et *θυμός*) *promptus, paratus, alacer*; Matth. 26, 41. Marc. 14, 38. (LXX pro חָשׁ Hab. 1, 8. נָדִיב 1 Chron. 28, 21. 2 Chron. 29, 31. 2 Macc. 4, 14.) — *τὸ πρόθυμον*, *promptum esse, promptitudo*, Rom. 1, 15. (3 Macc. 5, 26. *ὑποδεικνύων τὸ πρόθυμο*

τοῦ βασιλέως ἐν ἑτοίμῳ εἶναι. Ioseph. ant. 4, 8. 13. τὸ περὶ αὐτοὺς πρόθυμον τοῦ θεοῦ.) *.

Προθύμως, adv. (a πρόθυμος) *prompte, alacri animo*; 1 Petr. 5, 2. (2 Chron. 29, 34. Tob. 7, 9. 2 Macc. 6, 28. Ioseph. ant. 12, 3. 3. ib. 6, 10. 2.) *.

Προΐστημι, f. στήσω, (πρό et ἵστημι, quod vide) 1) transitive: ante colloco, (Demosth. 1393, 19. Polyb. 1, 33. 7.) — metaph. praetexo, Ioseph. bell. 3, 8. 2. Demosth. 62, 4. — 2) In medio, et in perf. plusquamperf. et aor. 2. activi intransitive: me colloco ante aliquem, collocatus sum ante; — *praesum*, seq. genitivo rei, 1 Tim. 3, 5. προστῆναι τοῦ ἰδίου οἴκου. 1 Tim. 5, 17. — ὁ προϊστάμενος, qui praeest, praefectus, Rom. 12, 8. 1 Thess. 5, 12. 1 Tim. 3, 4. 12. (Ioseph. ant. 8, 12. 3. δικαίως προστῆναι τοῦ πλήθους. ib. ant. 6, 1. 3. vit. §. 17. 1 Macc. 5, 19. 2 Macc. 14, 9.) — ex adiuncto: *curam rei gero, operam ei do*; Tit. 3, 8. καλῶν ἔργων προΐστασθαι. v. 14. (Prov. 26, 17. Ioseph. ant. 5, 1. 24. ib. 6, 1. 3. Demosth. 869. 2.) *.

Προκαλέω, ῶ, f. έσω, (πρό et καλέω) voco ut prodeat aliquis, evoco; in medio: evoco mihi, *provoco*, ut ad pugnam, certamen; (Ioseph. ant. 7, 12. 4. ib. 9, 2.) — semel Gal. 5, 26. de certamine in externo et vano splendore: μὴ γινώμεθα κενόδοξοι ἀλλήλους προκαλούμενοι, ἀλλήλοις φθονοῦντες, quae *Reichardus* bene vertit: „ne inanem gloriam mutua velitatione ac invidentia aucupemur." (Thucyd. 7, 18. Aelian. V. H. 1, 14. Xenoph. Cyrop. 1, 4. 4.) *.

Προκαταγγέλλω, f. ελῶ, (πρό et καταγγέλλω) *praenuntio*; — de prophetarum vaticiniis, Act. 3, 18. [24.] 7, 52. — *promittendi* sensu, 2 Cor. 9, 5. ubi codd., ex interpretamento, ut videtur, habent προεπηγγελμένην. (Ioseph. ant. 2, 9. 4. τοῖς προκατηγγελμένοις ὑπὸ τοῦ θεοῦ πίστιν παρεῖχε. ibid. 1, 12. 3.) *.

Προκαταρτίζω, f. ίσω, (πρό et καταρτίζω) *ante paro, prius praeparo*; 2 Cor. 9, 5.

Πρόκειμαι, (πρό et κεῖμαι) depon. med. 1) positus sum ante aliquem s. aliquid, Lev. 24, 7. Num. 4, 7. — *ante oculos positus, propositus sum*; de exemplis vel imitandis vel vitandis, Iud. v. 7. (Ioseph. bell. 6, 2. 1. καλὸν ὑπόδειγμά σοι πρόκειται.) — metaph. *adsum, in promptu sum*, 2 Cor. 8, 12. εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται. — 2) de voluntate, animo: propositum mihi est, in consiliis habeo, (Phil. de Agric. p. 196. πρόκειται σκοπεῖν Ioseph. ant. 7, 8. 4. τὸ προκείμενον κατὰ νοῦν.) — porro προκεῖσθαι dicuntur quae *ex decreto fiunt, imminent, quae* alicui sunt *destinata*, eumque manent; Hebr. 12, 1. τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα. (Ioseph. ant. praef. §. 3. γέρας εὐδαιμονίας πρόκειται παρὰ θεοῦ. vid. etiam Κεῖμαι). Nec aliter Hebr. 6, 18. et 12, 2. ubi alii προκεῖσθαι vertunt:

ante oculos ponere, et referunt ad locutionem προκεῖσθαι ἆθλα, praemia certaminis proponere in propatulo, ut Ioseph. ant. 15, 8. 1. ib. 8, 12. 3. 19, 1. 16. Philo de creat. princ. p. 729. φιλεργίας ἆθλα μισθοὶ πρόκεινται τοῖς δημιουργοῖς. *.

*Προκηρύσσω*, s. ττω, f. ύξω, (πρό et κηρύσσω) propr. per praeconem ante indico, (Ioseph. bell. 6, 8. 2.) — *ante palam annuntio*; Act. 13, 24. — *ante* s. *olim palam praedico*, de prophetis [Act. 3, 20. τὸν προκεκηρυγμένον ὑμῖν Ἰησοῦν; *Griesb.* προκεχειρισμένον.] Ioseph. ant. 10, 5. 1. Ἱερεμίας τὰ μέλλοντα τῇ πόλει δεινὰ προεκήρυξε. Iust. Mart. apol. 2, p. 72. *.

*Προκοπή*, ῆς, ἡ, (a προκόπτω) quod tantum in scriptis seriorum legitur, (vid. *Lobeck.* p. 85. ad Phrynichum) propr. est progressus in itinere, quo sensu autem vix reperietur; metaph. *progressus, profectus, incrementum*, et quidem in quacunque re, in literis (Ioseph. 10, 10. 1. Philo quod Deus sit immut. p. 330.), in virtute (Philo de nom. mutat. p. 1047.), in vitiis (Ioseph. ant. 4, 4. 1.); etiam de progressu ad felicitatem (Sir. 51, 17. Test. XII. Patr. p. 679. οἱ εὐπραγοῦντες τῇ προκοπῇ), auctoritatem et potentiam (Ioseph. bell. 1, 10. 1.), et de adscensu ad maiorem honoris militaris dignitatem (Ioseph. bell. 6, 2. 6.). — In N. T. ter, Phil. 1, 12. εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγ. ib. v. 25. εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆς πίστεως, ad vos augendos felicitate s. pietate, et beneficiis fidei. 1 Tim. 4, 15. ἵνα σοῦ ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾖ, ut quantum profeceris doctrina, pietate, omnibus appareat. (Legitur etiam 2 Macc. 8, 8. Polyb. 2, 37. 10. Diog. Laert. 2, 93. προκοπὴ ἐν φιλοσοφίᾳ.) *.

*Προκόπτω*, f. όψω, (πρό et κόπτω) 1) transitive: tundendo procudo, nostrum: *strecken;* — metaphor. *facio ut procedat aliquid, promoveo, proveho;* 2 Tim. 2, 16. προκόψουσιν ἀσεβείας, promovent (αἱ κενοφωνίαι) impietates qualescunque. — 2) intransitive: *progredior, procedo*, a) propr. loco, Ioseph. bell. 6, 2. 9. προκόπτει πῦρ. — in itinere ulterius progredior, Ioseph. ant. 2, 6. 7. ib. 2, 16. 3. bell. 4, 2. 4. Ita etiam Rom. 13, 12. ἡ νὺξ προέκοψεν, iam multa est nox, es ist hoch Mitternacht, igitur mox expectandus ortus lucis; sensus: regnum impietatis maxima cepit incrementa, instat igitur dies, quo servator est venturus Eodem sensu Ioseph. bell. 2, 4. 6. τῆς νυκτὸς προκοπτούσης, quum multa nox esset. — Metaph. *proficio, incrementa capio; procedo;* Luc. 2, 52. προέκοπτε σοφίᾳ. Gal. 1, 14. προέκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ 2 Tim. 3, 9. οὐ προκόψουσιν ἐπὶ πλεῖον, nulla porro incrementa capient, non augebuntur potentia. (Ioseph. ant. 3, 2. 1.) 2 Tim. 3, 13. προκόπτειν ἐπὶ τὸ χεῖρον. (Ioseph. bell. 6, 2. 3. προύκοψαν εἰς τοσοῦτον παρανομίας. Test. XII. Patr. p. 614. προκόψουσιν ἐπὶ τὸ κακόν. Ioseph. ant. 4, 4. 1. προκοπὴ ἐπὶ τὸ χεῖρον.) *.

*Πρόκριμα, τος, τό*, (πρό et κρίμα) Latinor. *praeiudicium*, i. e. sententia lata antequam res iuste est cognita et explorata; 1 Tim. 5, 21. χωρὶς προκρίματος, ita ut caveas iudicium ante rem bene exploratam. *.

*Προκυρόω, ῶ*, f. ώσω, (πρό et κυρόω) *ante sancio, prius ratum facio*; Gal. 3, 17. *.

*Προλαμβάνω*, f. λήψομαι, (πρό et λαμβάνω) 1) *praevenio, anticipo*; Marc. 14, 8. προέλαβε μυρίσαι. (Ioseph. 2, 7. 5. Test. XII. Patr. p. 590. προέλαβε ἐν τῷ τρέχειν.) — Passivum: praevenior ab aliis, Ioseph. ant. 7, 11. 5. — tropice: opprimor fato, Sap. 17, 17. — *abripior* a peccato, praeter opinionem, ich werde übereilt; Gal. 6, 1. προληφθῇ ἔν τινι παραπτώματι, abripiatur ut delinquat in aliqua re. — 2) *mihi sumo*, mihi appono (exclusis aliis), ich nehme vor mich, um für mich zu haben; 1 Cor. 11, 21. τὸ ἴδιον δεῖπνον προλαμβάνει, dapes ab ipso allatas sibi apponit. (Alii vertunt: praeripit dapes aliis.) *.

*Προλέγω*, f. έξω, (πρό et λέγω) *ante dico, praedico*; 2 Cor. 13, 2. προείρηκα καὶ προλέγω, praedixi et praedico nunc iterum. Gal. 5, 21. 1 Thess. 3, 4. (Ies. 41, 26. Ioseph. ant. 7, 9. 7.) *.

*Προμαρτύρομαι*, (πρό et μαρτύρομαι) depon. med. quod apud profanos non legitur, *ante testem invoco*; semel 1 Petr. 1, 11. ubi i. q. προμαρτυρέομαι, *ante testor, praedicendo notum facio* s. *fidem facio*. *.

*Προμελετάω, ῶ*, f. ήσω, (πρό et μελετάω) *ante meditor, praemeditor*; Luc. 21, 14. *.

*Προμεριμνάω, ῶ*, f. ήσω, *ante curo*, Marc. 13, 11. μὴ προμεριμν. ne antea solliciti sitis. *.

*Προνοέω, ῶ*, f. ήσω, (πρό et νοέω) praevideo; — metaph. *provideo* i. e. *prospicio, curam gero*, seq. genitivo: 1 Tim. 5, 8. τῶν ἰδίων προνοεῖ. (Sap. 13, 16. προενόησεν αὐτοῦ. ib. 6, 8. προνοεῖ περὶ πάντων. 2 Macc. 14, 9. Ioseph. ant. 9, 7. 4. προνοεῖν αὐτοῦ τῆς σωτηρίας. id. contra Apion. 2, 20. — sequente μήποτε 3 Macc. 3, 24. 3 Esdr. 2, 28.) — Ex adiuncto: *studeo alicui rei, ei operam do*, proprie quidem cum genitivo vi praepositionis (Ioseph. ant. 1, 2. 1. Ἄβελος ἀρετῆς προενόει. ib. 9, 1. 1. τοῦ δικαίου προνοούμενος, iustitiae studiosus), sed προνοέομαι (deponens passiv.) in N. T. etiam seq. accusativo propter notionem in obiectum transeuntem; ita καλὰ προνοεῖν, honestis studere. Rom. 12, 17. 2 Cor. 8, 21. et Prov. 3, 4. *.

*Πρόνοια, ας, ἡ*, (a προνοέω) *providentia, provida cura*, Act. 21, 29. (2 Macc. 4, 6 ἄνευ βασιλικῆς προνοίας. — de Dei providentia 3 Macc. 4, 21. Sap. 14, 3. 17, 2. 4 Macc. 13, 18.) — πρόνοιαν ποιεῖσθαι, *curam rei gerere*, i. q. προνοεῖσθαι (Ioseph. bell. 4, 5. 2. ant. 5, 7. 9. contr. Apion. 1, 2.

Phil. de Templ. p. 252.); et ita Rom. 13, 14. τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθαι εἰς (vid. εἰς no. 4. et ἐπιθυμία) ἐπιθυμίας, plurimi de corporis nimia cura intelligunt; sed rectius πρόνοια τῆς σαρκός est: studium s. studia carnis, ad quae caro impellit, non peragere. *.

*Προοράω*, ῶ, perf. προεώρακα, (πρό et ὁράω) 1) *ante, prius video*, Act. 21, 29. (praevideo, Ioseph. c. Apion. 1, 14. et 28.) — 2) Medium: *prospicio mihi*, oculos intendo in id, de quo vel timeo, vel spero; ita Act. 2, 25. προωρώμην τὸν κύριον ἐνώπιόν μου διαπαντός, prospicio in Dominum oculis meis semper obversantem; sensus: memor sum eius, auxiliatoris tutorisque. Deprompta sunt e Ps. 16, 8. ubi legitur: שִׁוִּיתִי יְהוָה לְנֶגְדִּי *.

*Προορίζω*, f. ίσω, (πρό et ὁρίζω) ante s. prius definio; metaph. *decerno ante*, — de Deo: decerno ab aeterno; Act. 4, 28. Rom. 8, 29. 30. 1 Cor. 2, 7. Eph. 1, 5. 11. Sermo est de eo Dei decreto, quo definivit, quinam inter Iudaeos et gentiles primi debeant vocari ad regnum Dei, non vero, ut plerumque putatur, de electione quorundam inter Christianos ad salutem aeternam. (In V. T. non habetur.) *.

*Προπάσχω*, aor. προέπαθον, partic. προπαθών (πρό et πάσχω) *passus sum antea; prius malis affectus sum*; 1 Thess. 2, 2. (Thucyd. 3, 67. — de bonis ante acceptis, Xenoph. mem. 2, 2. 5.) *.

*Προπάτωρ*, ορος, ὁ, (πρό et πατήρ) avus, Ioseph. ant. 7, 5. 2. — *generis auctor*; Rom. 4, 1. in codd. (Zonaras Lexic. c. 1574. προπάτωρ· ὁ πρόγονος.) *.

*Προπέμπω*, f. ψω, (πρό et πέμπω) 1) mitto ante s. prius, 2 Macc. 6, 23. Ioseph. ant. 7, 8. 5. — 2) ulterius mitto, *dimitto*, transmitto, vorwärts fort schicken; Sap. 19, 2. — *deduco aliquem*; de comitatu honorabili Act. 20, 38. 21, 5. (Iudith. 10, 16. 2 Macc. 6, 23. Ioseph. ant. 20, 2. 6. ibid. 7, 11. 4. προπέμψας Δαυΐδην μέχρι τοῦ Ἰορδάνου.) — et ex adiuncto: *iter alicuius adiuvo*, einem forthelfen, ihn weiter bringen, Act. 15, 3. Rom. 15, 24. 1 Cor. 16, 6. 11. 2 Cor. 1, 16. Tit. 3, 13. 3 Io. v. 6. (3 Esdr. 4, 47. 1 Macc. 12, 4.) *.

*Προπετής*, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (πρό et πέτω i. q. πίπτω) 1) prociduus, hingeworfen; — praeceps, proclivis, vorwärts geneigt, überhängend, (Xenoph. Equest. 1, 8. et 8, 8.) — 2) metaphor. *temerarius*, *inconsultus*; Act. 19, 36. 2 Tim. 3, 4. (Prov. 10, 14. 13, 5. Sir. 9, 23. Ioseph. ant. 5, 1. 26.) *.

*Προπορεύω*, f. εύσω, (πρό et πορεύω) ante mitto, praecedere iubeo. Passiv. et fut. medii: *praegredior*, *praecedo*, *praeeo*; Luc. 1, 76. προπορεύσῃ πρὸ προσώπου κυρίου, tanquam praeco et nuntius, LXX Exod. 32, 34. ὁ ἄγγελός μου προπορεύσεται πρὸ προσώπου σου, pro hebr. יֵלֵךְ לְפָנֶיךָ. Deut. 3, 18.

9, 3. 31, 3. — Act. 7, 40. οἳ προπορεύσονται tanquam duces in capite agminis; repetita sunt ex Exod. 32, 1. 22. vid. etiam Deut. 1, 30. 33. 31, 3. Num. 10, 28. 33. *.

*Πρός*, praeposit., Latinorum *ad*, nostro *zu*, *an* respondens. Dicitur aut *transitive* de eo, quod in aliam rem transit, vel ad eam dirigitur, ubi quaeri potest: *quo*, *wohin?* — aut *intransitive* de eo, quod in vicinitate, apud aliquem est, ubi quaeritur: *ubi?* Vid. omnino *Viger.* p. 659., et ibid. *Herm.* p. 862 sq. Iungitur

I) *genitivo*, transitive, (propr. Gen. 29, 23. πρὸς ἐμοῦ [אֵלַי] ἔσται ὁ ἀνήρ μου, mihi adhaerebit. ib. 28, 18. λίθον, ὃν ὑπέθηκεν πρὸς τῆς κεφαλῆς.) metaph. de eo quod alicui convenit, e re alicuius est; (Arrian. 1, 19. εἶναι πρὸς αὐτοῦ τὸν ἀετόν), semel Act. 27, 34. πρὸς τῆς σωτηρίας ὑπάρχει, ad salutem cedet.

II) *dativo*, 1) transitive, *ad*; Luc. 19, 37. ἐγγίζοντες πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους. vid. *Κατάβασις*. (Ioseph. ant. 2, 16. 1. πρὸς τὸ αἰγιαλῷ γίνεσθαι.) — 2) intransitive: *ad*, *prope ad*, *iuxta*; Marc. 5, 11. πρὸς τῷ ὄρει. (text. vulg. τὰ ὄρη). Io. 18, 16. ἑστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ. c. 20, 12. et ib. v. 11. in codd. Apoc. 1, 13. (Ios. 9, 1. πρὸς τῷ Λιβάνῳ, iuxta Libanum, hebr. אֶל־מוּל. Ezech. 39, 11. πρὸς τῇ θαλάσσῃ — 3 Macc. 5, 1. ὁ πρὸς τῇ τῶν ἐλεφάντων ἐπιμελείᾳ. ib. v. 14.)

III) *accusativo*, cum quo saepissime legitur, et in versione LXX respondet plerumque hebr. אֶל, בְּ, etiam τῷ לְ, עַל, עִם, לִפְנֵי, אֵצֶל, aliisque particulis. Dicitur

1) *transitive*, *de eo*, *quod in aliquam rem s. ad eam transit*, *ad eam fertur*, *dirigiturque*; a) proprie post verba *motum in locum* s. *ad personam* indicantia; plerumque post verba eundi, proficiscendi, ducendi etc. Latinor. *ad*; Matth. 2, 12. ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδην. c. 3, 5. ἐξεπορεύοντο πρὸς αὐτόν. v. 14. ἔρχῃ πρός με. c. 21, 34. ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τ. γεωργούς. c. 26, 57. ἀπήγαγον πρὸς Καϊάφαν etc. (Deut. 28, 7. Ios. 6, 7. 8, 5. Iud. 6, 14. 2 Sam. 14, 12. 2 Sam. 5, 6.) Act. 16, 40. εἰςῆλθον πρός. — Porro: παραγίνεσθαι πρός τινα, Matth. 13, 2. 27, 62. Marc. 1, 33. 4, 1. 6, 30. 7, 1. (Deut. 31, 28. 2 Chron. 10, 18.) — *Συνάγεσθαι* πρός τ. Matth. 13, 2. 27, 62. Marc. 1, 33. 4, 1. (Deut. 31, 28. 2 Chron. 10, 13.) — *Προςκόπτειν* πρὸς λίθον, Matth. 4, 6. Luc. 4, 11. — *Πίπτειν* πρὸς τοὺς πόδας, Marc. 5, 22. 7, 25. Apoc. 1, 17. — *Θάπτειν* πρός, Act. 5, 10. προςτίθεσθαι πρὸς τοὺς πατέρας, Act. 13, 36. (1 Sam. 12, 19. Deut. 32, 50.) Plura exempla vide sis Luc. 12, 58. 19, 37. 21, 38. Io. 10, 35. 12, 32. 14, 3. Act. 4, 24. 9, 5. 12, 20. 13, 32. 23, 24. Rom. 10, 21. 2 Cor. 5, 8. Eph. 2, 18. Apoc. 12, 5. et passim. — b) post *verba dicendi*, πρός indicat personam, ad quam sermo dirigitur, et vel *ad* vel per dativum est vertendum; ita εἶπε πρός, ἔλεγε πρός, semel apud Matth. 3,

15. et Marc. 4, 41: saepissime in Lucae et Ioannis scriptis et apud LXX. — *λαλεῖν πρός τινα*, apud Lucam. et rarius apud Paulum. (vid. *Λαλέω*. Esth. 8, 3. Deut. 32, 48. 1 Sam. 14, 19.) *Δημηγορεῖν πρ τ.* Act. 12, 21. *Βοάω πρ. τ.* Luc. 18, 7. (Ies. 6, 3.). *Ἀποκρίνεσθαι πρός τινα*, Act. 26, 16. 2 Chron. 10, 16.) — Ita etiam post verba, quae loquendi notionem habent adiunctam, ut *accusandi*, (propr. deferre ad iudicem) Io. 5, 45. (2 Macc. 10, 13. 1 Macc. 7, 6.) — *precandi* (propr. preces sursum mittere ad Deum) Luc. 18, 7. Act. 8, 24. 12, 5. Rom. 10, 1. 15, 30. 2 Cor. 13, 7. Hebr. 5, 7. (1 Sam. 12, 19. 2 Chr. 6, 34. Ies. 37, 29. Ion. 1, 2. Neh. 2, 4.) unde etiam Paulus Eph. 3, 14. *κάμπτω τὰ γόνατά μου* (*προςευχόμενος*) *πρὸς τὸν θεόν*, ubi *πρός* non est coram, sed pendet a notione precum mittendarum, quae per genua flexa describitur. — *iurandi*, Luc. 1, 73. *ὤμοσε πρὸς Ἀβραάμ.* — *notificandi*, Act. 23, 22. *ἐφάνισας πρός με.* Phil. 4, 6. *γνωριζέσθω πρὸς τὸν θεόν.* — *disputandi, altercandi*, *συζητεῖν πρὸς ἑαυτούς* s. *ἀλλήλους*, Marc. 1, 27. 8, 16. 9, 16. 33. 34. Act. 9, 29. (etiam Marc. 9, 10. *πρὸς ἑαυτούς* cum seq. *συζητ.* rectius quam cum antecedente *ἐκράτ.* coniungi videtur.) Marc. 14, 4. *ἀγανακτοῦντες πρ. ἑαυτούς.* c. 15, 31. *ἐμπαίζοντες πρ. ἀλλήλους.* Io. 6, 52. *ἐμάχοντο πρ. ἀλλ.* Act. 11, 2. *διεκρίνοντο πρὸς αὐτόν.* (Exod. 17, 12. *ἐλοιδορεῖτο πρὸς* [hebr. עם] *αὐτόν.* Quanquam in hisce locutionibus *πρός* a LXX haud raro pro עם ponitur et *cum* verti potest, tamen non significat *cum*, sed *ad*, semperque indicat, rem referri ad alterum. Ita etiam in locutione: loqui *πρὸς ἑαυτόν*, quod ex hebraismo est: *cogitare*, *πρός* non est *apud* sed proprie *ad*; nempe sibi ipsi dicere. Nec minus Luc. 18, 11. *πρὸς ἑαυτὸν* (*λαλῶν* s. *λαλήσας*) *προςηύχετο*, ad se loquens i. e. ita, ut nemo audiret c. 20, 5. *συνελογίσαντο πρὸς ἑαυτούς.* ib. v. 14. c. 24, 12. *πρὸς ἑαυτὸν θαυμάζων* i. e. sibi ipsi, non aliis, dubitationes suas communicans. — c) *sensu translato praefigitur nomini, in quod s. ad quod aliquid refertur vel relatum est*, indicatque *rationem rei ad rem*, *die Beziehung, das Gerichtet-sein auf etwas*, vertique potest, *ad, in*, *ἀποκρίνεσθαί τινι πρός τι*, Matth. 17, 14. Luc. 14, 6. Rom. 8, 31. *τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα.* — *Ἐπιστολὴ πρός τινα* Act. 9, 2. 22, 5. 2 Cor. 3, 1. (Neh. 2, 7. 2 Macc. 11, 27.) — *ἐντολὴ πρός τινα*, Act. 17, 15. (Sir. 45, 3.) — Act. 22, 1. *ἡ πρὸς ὑμᾶς ἀπολογία.* — *λέγειν τι πρός τινα*, in (auf) aliquem aliquid dicere, Marc. 12, 12. Luc. 12, 41. 18, 1. 20, 19. Io. 13, 28. Rom. 10, 1. Hebr. 1, 7. 8. — *ἡ πίστις ἡ πρὸς θεόν*, fides in Deum, 1 Thess. 1, 8. Philem. v. 5. (Ioseph. vit. §. 25. *ἡ πρός με πίστις.* Idem c. Apion. 2, 27. *τιμή, ἡ πρὸς τὸν θεόν.*) *παῤῥησία πρός*, 2 Cor. 7, 4. 1 Io. 3, 21. 5, 14. *πεποίθησις πρός*, 2 Cor. 3, 4. *ἐπιποθεῖν πρός* Iac. 4, 5. — Luc. 1, 80. *ἀνάδειξις πρὸς τὸν Ἰσραήλ.* Act. 13, 31. *μάρτυρες πρὸς τὸν λαόν.*

c. 22, 15. (Gen. 40, 14. μνησθήσῃ περὶ ἐμοῦ πρὸς Φαραώ. Ioseph. c. Apion. 2, 27. κρύπτειν οὐδὲν πρὸς φίλους.) — *Διαθήκην τίθεσθαι πρός τινα*, Act. 3, 25. Hebr. 9, 20. 10, 16. — Ita etiam in locutione: τί πρὸς ἡμᾶς, quid hoc ad nos (pertinet), Matth. 27, 4. Io. 21, 22. 23. (Esdr. 9, 59. πρός σε τὸ πρᾶγμα coll. Esdr. 10, 4. 2 Macc. 4, 28. πρὸς τοῦτό ἐστι, huius est.) — Porro de *consilio, eventu, usu, commodo et incommodo: ad, ita ut*, nostrum: *für, um zu, zu;* Matth. 5, 28. ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτῆς. — πρὸς τὸ θεαθῆναι Matth. 6, 1. 13, 30. 23, 5. Iac. 3, 3. — Marc. 13, 22. πρὸς τὸ ἀποπλανᾶν. Io. 4, 35. λευκαὶ πρὸς θερισμόν. c. 11, 4. ἀσθένεια οὐκ ἔστι πρὸς θάνατον. Act. 27, 12. πρὸς παραχειμασίαν. Rom. 3, 26. πρὸς ἔνδειξιν. 2 Cor. 2, 16. ἱκανὸς πρός τι. vid. etiam Matth. 26, 12. Rom. 15, 2. 1 Cor. 6, 5. 7, 35. 10, 11. 2 Cor. 1, 20. 3, 13. 4, 6. 7, 3. 8, 19. Eph. 3, 4. 6, 11. Col. 2, 23. 1 Tim. 1, 16. 4, 7. 8. 1 Thess. 2, 9. 2 Tim. 3, 17. Hebr. 5, 14. 6, 11. 9, 13. 2 Petr. 3, 16. et passim. (LXX pro לְמַעַן, Ier. 27, 10. πρὸς τὸ μακρῦναι ὑμᾶς. c. 32, 29. 35. cum negatione πρὸς τὸ μή, ne, pro hebr. לְבִלְתִּי, Ier. 35, 8. 9. 36, 25. Ioseph. bell. 4, 9. 11. φάρμακον πρὸς σωτηρίαν. 3 Macc. 1, 19.) — Quum in consilio saepe sit caussa, etiam quod sensum attinet verti potest: *causa, propter*, Matth. 19, 8. πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν. Marc. 10, 5. Act. 3, 10. πρὸς τὴν ἐλεημοσύνην, ut mendicaret, s. mendicandi causa. 2 Cor. 12, 21. — Porro de *modo se gerendi erga aliquem, agendi cum aliquo*, in utramque quum bonam tum malam partem, Latinor. *in, erga, adversus, contra*, nostrum: *gegen, für, wider;* Luc. 23, 12. ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς ἑαυτούς. Act. 6, 1. γογγυσμὸς πρός. coll. 2 Cor. 6, 11. (Ioseph. ant. 1, 19. 1. μῖσος πρὸς αὐτούς.) — λόγον ἔχειν πρός τινα, Act. 24, 19. 26, 9. 1 Cor. 6, 1. 2 Cor. 5, 12. ἵνα ἔχητε (πρᾶγμα) πρός (coll. Ἔχω, 1, 5. Ioseph. ant. 6, 13. 4. καλῶς ἔχειν με πρὸς σέ.) — γίνεσθαι πρός τινα, cum aliquo agere, 1 Cor. 2, 3. 16, 10. 2 Cor. 1, 12. ἀνεστράφημεν πρὸς ὑμᾶς. 2 Cor. 7, 12. σπουδὴ πρὸς ὑμᾶς. (Ioseph. ant. 14, 1. 3. ἡ πρὸς αὐτὸν εὔνοια.) Eph. 6, 9. τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτούς, idem illis praestate. Gal. 6, 10. ἐργάζεσθαι τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας. Eph. 6, 12. πάλη πρός. Col. 3, 13. μομφὴ πρός τινα. Phil. 2, 30. τῆς πρός με λειτουργίας. Apoc. 13, 6. βλασφημ. πρὸς τὸν θεόν. — Eph. 6, 11. στῆναι πρός. (2 Chron. 20, 12. ἀντιστῆναι πρὸς τὸ πλῆθος. Gen. 32, 25.) vid. etiam Col. 3, 19. 4, 5. 1 Thess. 4, 12. 5, 14. 2 Tim. 2, 24. Tit. 3, 2. (2 Chron. 11, 4. ἐπολέμει πρὸς Ἰσραήλ, hebr. עִם Hos. 4, 1. Ies. 3, 5. pro בְּ. Neh. 1, 7. διελύσαμεν πρός σε, hebr. לְ. Psalt. Sal. 7, 6. πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἰσχύσει ἔθνος. Ioseph. c. Apion. 1, 31. πρὸς αὐτὸν εἰπεῖν, adversus eum disputare, idem ant. 7, 10. 5. συμπαθῶς ἔχειν πρός τινα.)

2) *intransitive, de eo quod in vicinia alicuius, iuxta,*

*prope illum est*, Latinor. *ad*, *apud*, *prope ad*, *iuxta*; nostrum *bei*, *an*; a) proprie de *vicinitate loci*; α) de rebus: *ad*, *iuxta*, *prope*; Matth. 3, 10. ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν κεῖται. Luc. 3, 9. Matth. 21, 1. πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. Marc. 11, 1. Luc. 19, 29. coll. 37. [Marc. 5, 11.] Luc. 16, 20. ἐβέβλητο πρὸς τὴν πυλῶνα. Act. 3, 2. Marc. 4, 1. πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς. Ita etiam: loqui πρόσωπον πρὸς πρόσωπον, στόμα πρὸς στόμα, 1 Cor. 13, 12. 2 Io. v. 12. vid. etiam Io. 20, 11. Marc. 11, 4. 14, 54. Luc. 22, 56. (LXX pro אֵצֶל Ies. 19, 19. Ier. 41, 17. Gen. 34, 20. pro אֶל) — β) de tempore: *versus*, Luc. 24, 29. πρὸς ἑσπέραν ἐστί, propr. in vicinia vesperis est. (Gen. 8, 11. 24, 11. Zach. 14, 7. Iudic. 19, 26) — γ) de hominibus: *apud*, *in domicilio*, *consortio* alicuius; Matth. 13, 56. πρὸς ἡμᾶς εἰσι. 26, 55. πρὸς ὑμᾶς ἐκαθεζόμην. Matth. 26, 18. πρός σε ποιῶ τὸ πάσχα. Luc. 9, 41. πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς. Gal. 1, 18. 2, 5. 1 Cor. 16, 7. ἐπιμένειν πρὸς ὑμᾶς. Philem. v. 13. κατέχειν πρός με. vid. etiam Marc. 6, 3. 9, 19. 14, 49. 2 Cor. 11, 8. 1 Thess. 3, 18. — Io. 1, 1. ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν, in consortio vivebat cum Deo. 1 Io. 1, 2. Unde etiam Paulus κοινωνίαν, συμφώνησιν πρός τι, convenientiam quae esse solet in consortio, et consortium appellat, 2 Cor. 6, 14. 15. (Ies. 7, 2. συμφωνεῖν πρός, hebr. עַל.) — b) sensu metaphor. de *modo s. ratione*, *qua res ad rem refertur*, *vom Verhältnisse*, ubi est: α) *apud* i. e. ratione habita, Act. 2, 47. χάριν ἔχοντες πρὸς τὸν λαόν, gratia populi gaudere. Rom. 4, 2. καύχημα ἔχει, ἀλλ᾽ οὐ πρὸς τὸν θεόν, non quod attinet ad Deum. c. 5, 1. εἰρήνην ἔχομεν πρὸς τὸν θεόν. Act. 24, 16. συνείδησιν ἔχειν πρὸς τὸν θεόν. 2 Cor. 4, 2. (Ioseph. ant. 5, 8. 2. ἔσται αὐτῷ πρὸς ἄλλο μὲν πᾶν ποτὸν ἀποστροφή, πρὸς ὕδωρ δὲ μόνον οἰκειότης) — β) *secundum*, *accommodate ad*; 2 Cor. 5, 10. ἵνα κομίσηται ἕκαστος πρὸς ἃ ἔπραξεν. Luc. 12, 47. ποιεῖν πρὸς τὸ θέλημά τινος. Gal. 2, 14. ὀρθοποδοῦσι πρὸς τὴν ἀλήθειαν. 1 Cor. 12, 7. πρὸς τὸ συμφέρον, accommodate ad eius utilitatem, quantum conducit. Eph. 4, 14. — γ) *comparate*, *si confertur*, Rom. 8, 18. ἄξια — πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν. (Sir. 24, 29. μικρὰ πᾶσα κακία πρὸς κακίαν γυναικός. Ignat. ad Magnes. §. 12. Ioseph. c. Apion. 2, 22. πᾶσα μὲν γὰρ ὕλη πρὸς εἰκόνα τὴν τούτου (θεοῦ) ἄτιμος. Cf. *Munthii* obss. e Diod. Sic. p. 303.)

3) πρός, ut Latinor. *ad*, *cum nomine*, περιφράζει *adverbium*, et *modum verbi sequentis definit*; Luc. 8, 13. πρὸς καιρὸν πιστεύουσι, ad tempus, aliquamdiu fidem habent. 1 Cor. 7, 5. 1 Thess. 2, 17. — Io. 5, 35. πρὸς ὥραν, ad horam, ad breve tempus. 2 Cor. 7, 8. Gal. 2, 5. Phil. v. 15. — πρὸς ὀλίγον (χρόνον) Iac. 4, 14. Hebr. 12, 11. πρός τι παρόν, in praesenti. (Ioseph. ant. 10, 6. 2. πρὸς ὀργὴν λαμβάνοντες [aegre ferentes] τὰ λεγόμενα. id. ant. 6, 4. 2. πρὸς τὰς ὑπεροχάς, eminenter.)

4) τὰ πρός τι s. πρός τινα, a) transitive: *necessaria* ad aliquid; Luc. 14, 28. τὰ πρὸς (*Griesb.* εἰς) ἀπαρτισμόν. 2 Petr. 1, 3. τὰ πρὸς ζωήν. — b) intransitive: quae sunt iuxta aliquem, cum aliquo coniuncta, ad eum pertinent; Marc. 2, 2. τὰ πρὸς τὴν θύραν, τό iuxta ianuam i. e. vestibulum; vid. θύρα et Ὁ, ἡ, τό, Luc. 14, 32. τὰ πρὸς εἰρήνην, quae pacis sunt, ad pacem pertinent. 19, 42. Act. 23, 30. τὰ πρὸς αὐτόν, res eius, conditionem in qua versatur, quomodo valeat. (3 Esdr. 8, 85. quae aliquis habet, bona eius.) Act. 28, 10. τὰ πρὸς τὴν χρείαν. — τὰ πρὸς τὸν θεόν, quae sunt cultus Dei, res divinas, Rom. 15, 17. Hebr. 2, 17. 5, 1. (Exod. 18, 19.) — In compositionibus πρός indicat 1) accessionem, cumulum, — 2) motum in aliquid; — 3) propinquitatem, coniunctionem, et metaphor. τό versari in re, referri ad aliquid.

Προσάββατον, ου, τό, (πρό et σάββατον) *dies, sabbatum antecedens, prosabbatum,* Marc. 15, 42. (Iudith. 8, 6.) *.

Προσαγορεύω, f. εύσω, (πρός et ἀγορεύω, loquor, appello) 1) alloquor, nomine voco aliquem; saluto (Deut. 23, 6. οὐ προσαγορεύσεις εἰρηνικὰ αὐτοῖς.) — 2) nomen alicui indo, voco (1 Macc. 14, 10. Ioseph. ant. 15, 8. 5. c. Apion. 1, 26. — cognomino, 2 Macc. 4, 7. 10, 9.) et ex adiuncto: *dico aliquem aliquid esse, declaro, volo ut habeatur,* Hebr. 5, 10. προσαγορευθεὶς ὑπὸ θεοῦ ἀρχιερεύς, a Deo vocatus, declaratus, quem voluit esse Deus sacerdotem. (Sap. 14, 22. τοσαῦτα κακὰ εἰρήνην προσαγορεύουσι. Test. XII. Patr. p. 582. „Messiam πλάνον προσαγορεύσετε. Ioseph. ant. 3, 7. 1. ἁγνείαν, ἣν ὁ νόμος προσαγορεύει.)

Προσάγω, f. άξω, (πρός et ἄγω) LXX pro הֵבִיא, et saepissime pro נָגַשׁ et קָרַב in Kal et Hiphil — 1) transitive: *adduco,* Luc. 9, 41. προσάγαγε ὧδε τὸν υἱόν μου. Act. 16, 20. προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς. (Lev. 4, 4. 14, 2. Gen. 27, 25. Lev. 1, 2. 3. 10.) — *aditum paro,* 1 Petr. 3, 18. ἵνα ἡμᾶς προσαγάγῃ τῷ θεῷ, i. e. ut nos gratiae divinae, vel etiam aditus ad coelum, Dei sedem, participes faciat. Imago desumta est ab amicis intimis regis, qui alios ad reges introducunt, vid. *Krebsii* Obss. p. 401. — 2) intransitive, vel ut intelligatur ἑαυτόν, *accedo, appropinquo;* Act. 27, 27. προσάγειν τινὰ αὐτοῖς χώραν, aliquam terram ipsis appropinquare; (loquitur nautarum more, quo terra ad navem appropinquare dicitur, quia ita oculis videtur.) — (Ios. 3, 9. 1 Sam. 7, 10. 9, 18. προσήγαγε πρὸς Σαμουήλ. 30, 21. προσήγαγε Δαυὶδ ἕως τοῦ λαοῦ. 1 Reg. 18, 30. Test. XII. Patr. p. 594. προσάξαντες αὐτοῖς ἐν κρατερᾷ μάχῃ περιεγενόμεθα.) *.

Προσαγωγή, ῆς, ἡ, (πρός et ἀγωγή) 1) adductio: — 2) *aditus;* ter in N. T. Rom. 5, 2. προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν εἰς τὴν χάριν ταύτην. Eph. 2, 18. προσαγωγὴν πρὸς τὸν πατέρα. 3, 12. Explicant de gratia et beneficiis divinis, a Iesu nobis paratis.

Fortasse rectius de aditu ad sedem Dei, coelum, per Christum parato; contra Iudaeorum enim opinionem, qui animas post mortem in haden descendere ibique manere putabant, Apostoli docebant, animas piorum adscensuras esse ad coelum, vi expiationis per Christum factae.

*Προςαιτέω*, ῶ, f. ήσω, (πρός et αἰτέω) propr. insuper peto, (Xenoph. apol. 9.) — porro: in petendo versor, *mendico*, *stipem peto*, Marc. 10, 46. Luc. 18, 35. Io. 9, 8. (Iob. 27, 14. Xenoph. mem. 1, 2. 26.) *.

*Προςαίτης*, ου, ὁ, (a προςαιτέω quod vide) *mendicus*, *stipem petens*; Io. 9, 8. in textu *Griesb.* pro τυφλός. (Diog. Laert. 6, 56.) *.

*Προςαναβαίνω*, aor. 2. προςανέβην, imper. προςανάβηθι, (πρός et ἀναβαίνω) *ulterius*, *propius adscendo*, Luc. 14, 10. φίλε, προςανάβηθι ἀνώτερον, superiorem occupa locum. (LXX pro רָצָה Exod. 19, 23. Ios. 11, 17. 15, 3. — Polyb. 3, 72. 4. de fluvio imbribus aucto.) *.

*Προςαναλίσκω*, f. αναλώσω, (πρός et ἀναλίσκω) insuper impendo, Demosth. 1025. 20. edit. *Reisk.*); — *semper addendo impendo*, *paulatim consumo*; ita Luc. 8, 43. de muliere aegrotante, quae paulatim sua impenderat τοῖς ἰατροῖς (ita *Griesb.* pro εἰς ἰατρούς), in commodum medicorum. (προςαναλίσκειν εἴς τι profanis est impendere pecuniam in rem parandam s. efficiendam.) *.

*Προςαναπληρόω*, ῶ, f. ώσω, (πρός et ἀναπληρόω) *addendo impleo*, *suppleo*; bis in N. T. 2 Cor. 9, 12. 11, 9. de inopia sublevata, collecta paulatim pecunia. (Sap. 19, 4. ἵνα τὴν λείπουσαν προςαναπληρώσωσι κόλασιν. Diod. Sic. 5, 71) **.

*Προςανατίθημι*, f. θήσω, (πρός et ἀνατίθημι) insuper impono. — Medium: *insuper s. ulterius trado*, *expono*, *communico* (vid. Ἀνατίθημι) τινί, quod est quum *docentis* s. *praecipientis* alteri, Gal. 2, 6. ἐμοὶ γὰρ οἱ δοκοῦντες οὐδὲν προςανέθεντο, nil praeterea mihi praeceperunt de ritibus iudaicis servandis, vel gentilibus non docendis; — tum *consulentis*, Gal. 1, 16. οὐ προςανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι, non amplius consului amorem rerum externarum, non rationem habui externae felicitatis, cuius iactura mihi iam erat facienda. (Nicet. Angel. Comnen. 2, 5. καὶ οἷς τὰ κρυφιώδη τῶν βουλευμάτων προςανετίθη Lucian. oper. T. 2. p. 246. ed. *Reitz.* ἐμοὶ προςανάθου, λάβε με σύμβουλον πόνων.) *.

*Προςαπειλέω*, ῶ, f. ήσω, (πρός et ἀπειλέω) *minas addo*, *insuper minitor*; Act. 4, 21. (Demosth. 544. 26) *.

*Προςδαπανάω*, ῶ, f. ήσω, (πρός et δαπανάω) *insuper impendo*, Luc. 10, 35. (Lucian. ep. Saturnal. c. 39) *.

*Προςδέομαι*, f. δεήσομαι, (πρός et δέομαι) verb. depon. *insuper indigeo*, seq. genitivo; Act. 17, 25. προςδεόμενός τινος,

quasi (praeter se) aliquo homine indigeret. (Prov. 12, 9. προςδεόμενος ἄρτου. Sir. 4, 3. 11, 13. 13, 5.) *.

*Προςδέχομαι*, f. ἔξομαι, (πρός et δέχομαι) verbi depon. med. 1) capio mihi, accipio; — *recipio apud me, excipio, admitto*, Luc. 15, 2. ἁμαρτωλοὺς προςδέχεται (Mal. 1, 8. pro רָצָה. Ezech. 20, 40. 43, 27.) *hospitio excipio*, Rom. 16, 2. Phil. 2, 29. (1 Chron. 12, 18. coll. Ies. 55. 12. Iob. 33, 20.) — metaphor. *tolero, sustineo;* Hebr. 10, 34. προςδ. τὴν ἁρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων. (Exod. 10, 17. Levit. 26, 43. προςδεχ. τὰς ἁμαρτίας, poenas peccatorum ferre.) — 2) animo excipio, teneo aliquid; de rebus futuris: *exspecto*, Luc. 12, 36. Act. 23, 21. — de rebus bonis: *exspecto cum desiderio, spero*, τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, adventum s. inaugurationem regni Dei, Marc. 15, 43. Luc. 23, 51. παράκλησιν Luc. 2, 25. 38. λύτρωσιν, desiderantes liberationem a malis, a morte, Hebr. 11, 35. (Iob. 2, 9. Ies. 18, 10. Psal. 104, 12.) — etiam adiuncta notione *fidei habitae*, uti δέχεσθαι simplex, est: pro vero habeo; Act. 24, 15. τὴν ἀνάστασιν. Tit. 2, 13. τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν. Iud. v. 21. τὸ ἔλεος τοῦ κυρίου (de malis: exspecto cum metu, metuo, 2 Macc. 8, 11. Ezech. 32, 10.) *

*Προςδοκάω*, ῶ, f. ήσω, (πρός et δοκάζω, observo, exspecto; puto, opinor) *exspecto*, i. e. a) maneo in aliquo loco exspectans alterum s. aliquid, Luc. 1, 21. 8, 40. Act. 10, 24. — Luc. 3, 15. προςδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ, quum populus non abiret sed exspectaret, commoraretur. — b) opinor aliquem venturum esse; Matth. 11, 3. Luc. 7, 19. 20. sive aliquid eventurum esse; Act. 3, 4. προςδοκῶντες exspectantes malorum finem. 2 Petr. 3, 12—14. (Ioseph. ant. 7, 9. 5.) — *sperandi* Act. 3, 4. (Ioseph. ant. 2, 43. et ibid. 7, 5. 5.) et *opinandi* sensu Matth. 24, 50. Luc. 12, 46. Act. 28, 6. — (LXX pro קִוָּה Thren. 2, 16. שִׂבֵּר Ps. 104, 28. 119, 165. Sap. 12, 22. 2 Macc. 7, 14. 12, 44. 15, 8. 20. Ioseph. bell. 5, 13. προςδοκήσας φαῦλον.) *.

*Προςδοκία*, ας, ἡ, (a προςδοκάω) *exspectatio*, quod in utramque partem dicitur, de *laeta* exspectatione, sive *spe* (Test. XII. Patr. p. 708. ἔχω προςδοκίαν ἀπολαῦσαι τῆς ἐπιθυμίας. LXX Gen. 49, 10. coll. hebr. text. Psal. 119, 115. Xenoph. Cyrop. 1, 6. 16. προςδοκίας ἀγαθῶν ἐμβαλών) — de anxia malorum exspectatione, sive *metu;* ita bis Luc. 21, 26. φόβος καὶ προςδοκία τῶν ἐπερχομένων. Act. 12, 11. προςδοκία τῶν Ἰουδαίων, ubi genitivus obiectum, ex quo mala metuenda sunt, indicat, ut φόβος τινός Gen. 9, 2. 31. 42. (Ioseph. Ant. 15, 3. 4. ἐπὶ μείζονος κακοῦ προςδοκίᾳ. ib. 16, 8. 5. ἄδειαν τῆς ἀεὶ προςδοκίας ἔχειν. Sir. 40, 2. φόβος καρδίας ἐπίνοια προςδοκίας. 2 Macc. 3, 21. Polyb. 1, 31. 3.) *.

*Προςδρέμω*, vid. *Προςτρέχω*.

*Προςεάω*, ῶ, f. άσω, (πρός et ἐάω) *sino ut accedat*,

ut progrediatur aliquis, *heranlassen*, Act. 27, 7. μὴ προςεῶντος ἡμᾶς ἀνέμου, i. e. repellente nos vento. *.

Προςεγγίζω, f. ίσω; (πρός et ἐγγίζω) i. e. ἐγγίζω πρός τινα, *accedo ad aliquem, appropinquo;* Marc. 2, 4. (LXX pro נָגַשׁ Gen. 33, 6. 7. Deut. 10, 2. et קָרַב Ios. 3, 4. 2 Sam. 20, 17. (pervenire Test. XII. Patr. p. 595. ἐν τῇ Θάμνα προςηγγίσαμεν, admovere, ib. 527. 539.) *.

Προςεδρεύω, f. εύσω, (a πρόςεδρος adsidens, et deinde assiduus in aliqua re, diligens ex πρός et ἕδρα, sella, sessio) adsideo, seq. dativo; (τῇ πόλει, Ioseph. bell. 7, 2. 1.) — metaph. *assiduus sum; occupatus sum* in aliqua re, *operam ei do*; 1 Cor. 9, 13. οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ προςεδρεύοντες. (cf. Παρεδρεύω. Similiter Ioseph. c. Apion. 1, 7. τῇ θεραπείᾳ τοῦ θεοῦ προςεδρεύοντας. 1 Macc. 11, 40. — προςεδρία, assiduitas, 3 Macc. 4, 15.) *.

Προςεργάζομαι, f. άσομαι, (πρός et ἐργάζομαι) depon. med. insuper laboro; — *insuper lucror, lucrando addo;* semel Luc. 19, 16. ἡ μνᾶ σου προςειργάσατο δέκα μνᾶς. *.

Προςέρχομαι, aor. 2. προςῆλθον, perf. προςελήλυθα, depon. med. (πρός et ἔρχομαι) LXX pro נָגַשׁ et קָרַב, propr. ἔρχομαι πρός τινα (quare in LXX versione saepius sequitur πρός, ut Exod. 34, 32. Ios. 14, 6. in N. T. autem semel 1 Petr. 2, 4. in caeteris locis dativus) 1) *adgredior, accedo, venio ad aliquem,* Matth. 4, 3. 11. 5. 1. 8, 5. 9, 14. 28. Marc. 6, 35. 14, 54. Io. 12, 21. Hebr. 12, 18. et passim. Omisso dativo sed intelligendo Matth. 8, 19. 25. 9, 20. 13, 27. 14, 12. 17, 7. Marc. 1, 31. Luc. 7, 14. 8, 24. et passim. — *propius accedo,* Act. 7, 31. — *in medium prodeo,* Matth. 26, 60. Act. 12, 13. (Deut. 25, 1. εἰς κρίσιν. ib. v. 9.) — 2) ex adiuncto: *convenio aliquem,* Act. 24, 23. (Num. 10, 14. pro נוֹעַד), *familiariter utor aliquo, versor cum aliquo,* Act. 10, 28. ἀλλοφύλῳ. Hinc προςέρχεσθαι τῷ θεῷ, proprie ii dicuntur; qui templum adeunt sacra facturi (Levit. 21, 16. 21. Deut. 21, 5. coll. Levit. 9, 5. 7.) Hebr. 10, 1. tropice, qui *Deum colunt, ei se addicunt,* Hebr. 7, 25. 10, 22. 11, 6. (Sir. 1, 27.) eodemque modo πρὸς Χριστὸν προςερχόμενοι Christiani facti, 1 Petr. 2, 4. ubi vi praepositionis sequitur accusativus. (Ioseph. ant. 6, 11. 3. προςελθὸν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον.) — Transfertur etiam ad alias res, ut indicet, *arctam cum iis coniunctionem;* Hebr. 4, 16. προςερχώμεθα τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος. c. 12, 18. 22. (Ita προςέρχεσθαι γυναικί, rem habere cum muliere, Exod. 19, 15. Levit. 20, 16. Deut. 22, 14.) Hinc intelligitur quid sit προςέρχεσθαι ὑγιαίνουσι λόγοις, 1 Tim. 6, 3. *sectari, ampleti* sanam doctrinam! (Sir. 1, 30. οὐ προςῆλθες φόβῳ κυρίου. Philo de Gigant. p. 289. μηδενὶ προςέρχεσθαι γνώμῃ τῶν εἰρημένων. Id. de agric. p. 205.) — ἐκείνοις (καλοῖς) προςέρχεσθαι. ib. de migrat. Abr. p. 401. προςελθόντες ἀρετῇ. vid. *Loesn.* obss. p. 406 sqq.

**Προςευχή**, ῆς, ἡ, (εὐχὴ πρὸς τὸν θεόν) 1) *preces ad Deum factae*, Matth. 17, 21. 21, 22. Marc. 9, 29. Act. 1, 14. 2, 42. 3, 1. 6, 4. 10, 4. 31. Rom. 1, 10. 12, 12. 1 Cor. 7, 5. Eph. 1, 16. 6, 18. Phil. 4, 6. Col. 4, 2. 12. 1 Thess. 1, 2. 1 Tim. 2, 1. 5, 5. Phil. v. 4. 22. Iac. 5, 17. προςευχῇ προςεύξατο (2 Sam. 7, 27. 1 Reg. 8, 55.) 1 Petr. 3, 7. 4, 7. Apoc. 5, 8. 8, 3. 4. (LXX pro תְּפִלָּה 2 Chron. 6, 19. et saepissime.) — προςευχὴ τοῦ θεοῦ Luc. 6, 12. pro προςευχὴ πρὸς τὸν θεόν, ut legitur Act. 12, 5. Rom. 15, 30. Ps. 69, 16. — *actus precandi*, Luc. 22, 45. ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προςευχῆς. Templum dicitur οἶκος προςευχῆς, Matth. 21, 13. Marc. 11, 17. Luc. 19, 46. (Ies. 56, 7. Ier. 7, 11.) domus precum faciendarum; — 2) meton. *proseucha* (Juvenal. Satyr. 3, 295 sqq.) i. e. τόπος προςευχῆς (1 Macc. 3, 47.), sive οἶκος προςευχῆς 1 Macc. 7, 37. בֵּית תְּפִלָּה, aedificium precibus ad Deum faciendis destinatum, Act. 16, 13. 16. (3 Macc. 7, 20.) — Solebant Iudaei, ubi synagogis carebant, extra urbem proseuchas habere, in quibus conveniebant ad preces faciendas. Vid. Ioseph. Ant. 14, 10. 23. (vid. Νομίζω.) Id. vit. §. 54. Taricheensem proseucham describit οἴκημα, πολὺν ὄχλον ἐπιδέξασθαι δυνάμενον.

**Προςεύχομαι**, f. εὔξομαι, (εὔχομαι πρός τινα) depon. med. LXX pro הִתְפַּלֵּל, *preces fundo, precor*, de precibus Deo factis; Matth. 6, 5 — 7. 9. 14, 23. 26, 36. 39. Marc. 1, 35. 6, 46. 11, 24. Luc. 3, 21. 9, 18. et passim. — μακρὰ προςευχόμενος, multas preces fundens, Matth. 23, 14. Marc. 12, 40. Luc. 20, 47. — προςεύχ. τῷ θεῷ, Matth. 6, 6. 1 Cor. 11, 13. (Semel apud LXX Ies. 44, 17. qui caeterum ubique habent πρὸς τὸν θεόν, ut Gen. 20, 17. 1 Sam. 1, 10. 26.) — Effectum precum indicat ἵνα, Matth. 24, 20. 26, 41. Marc. 13, 18. 14, 35. 1 Cor. 14, 13. Phil. 1, 9. Col. 1, 9. 4, 3. 2 Thess. 1, 11. εἰς ὃ — ἵνα; semel ὅπως Act. 8, 15. et bis infinitivus, Luc. 22, 40. μὴ εἰςελθεῖν. Iac. 5, 17. προςευχ. τοῦ μὴ βρέξαι. — Argumentum precum per accusativum effertur; Luc. 18, 11. ταῦτα προςηύχετο. Rom. 8, 26. τί προςευχ. Phil. 1, 9. τοῦτο προς. (2 Sam. 7, 27. τὴν προςευχὴν ταύτην.) — Modus precationis enuntiatur per casum tertium, ut γλώσσῃ, 1 Cor. 14, 14. 15. vid. Γλῶσσα. — Subiectum, in cuius salutem preces funduntur, indicatur praeposit. ὑπέρ Matth. 5, 44. Luc. 6, 28. Col. 1, 9. (1 Sam. 1, 27. 12, 19. Ier. 42, 4.) — περί Act. 8, 15. Col. 1, 3. 4, 3. 1 Thess. 5, 25. 2 Thess. 1, 11. 3, 1. Hebr. 13, 18. (Gen. 20, 7. 1 Sam. 2, 27. 7, 5. 2 Chron. 30, 18. Ies. 37, 21.) — et ἐπί (*über* einem beten) Iac. 5, 14. (Ier. 14, 11.) et Matth. 19, 13. Act. 6, 6. 9, 40. ubi ἐπ' αὐτούς intelligendum est.

**Προςέχω**, aor. 2. προςεῖχον, perf. προςέσχηκα (πρός et ἔχω) 1) *admoveo, applico*, a) propr. ναῦν λιμένι, navem ad portum appellere, (Philo in Flacc. p. 969. 981. et 988. — προςέχειν τὸ οὖς, hebr. הִטָּה Ier. 7, 23. 25.) — b) tropice:

*applico me, operam do;* LXX pro שׁוּחָה, (Ps. 22, 20. εἰς τὴν ἀντίληψίν μου πρόσεχες. Ps. 38, 22. 40, 18. 71, 13.) — de rebus: *operam do, multus sum in aliqua re, ea occupor, teneor,* Hebr. 7, 13. οὐδεὶς προσέσχηκε τῷ θυσιαστηρίῳ, nullus occupabatur in sacris faciendis. 1 Tim. 3, 8. προσέχοντες οἴνῳ πολλῷ, vino dediti. c. 4, 13. πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει. (τῇ φιλοσοφίᾳ 4 Macc. 1, 1. Sir. 28, 17. ὁ προσέχων αὐτῇ (γλώσσῃ τρίτῃ.) Sir. 23, 34. προσέχειν ἐντολαῖς κυρίου. Ita Ioseph. ant. 2, 7. 5. τούτῳ μόνῳ (huic vivendi rationi) προσανέχειν. ib. 14, 9. 1. τοῖς κέρδεσι προσανέχειν.) — de personis: *adhaereo, studeo alicui,* Act. 8, 10. ᾧ προσεῖχον, cui adhaerebant. ib. v. 11. 1 Tim. 4, 1. (Test. XII. Patr. p. 534. προσέχειν αὐτῷ ὡς ἀδελφῷ. Diog. Laert. 1, 2. 3. προσεῖχον αὐτῷ [Soloni] ὁ δῆμος. Philo de profan. p. 472. „mulierem ἐπὶ προσέχουσαν ἀνδρί.) — c) προσέχειν (νοῦν εἴς τι, sive τινί ut plene legitur pro hebr. שׂוּם לֵב Exod. 9, 22. Iob. 1, 8. 2, 3. Deut. 32, 48.) *animum advertere ad aliquid, attendere ad aliquid;* etiam ex adiuncto de dictis: *fidem iis habere;* Act. 8, 6. προσεῖχον οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις. ib. 16, 14. 1 Tim. 1, 4. Tit. 1, 14. Hebr. 2, 1. 2 Petr. 1, 19. (LXX pro הֶאֱזִין Deut. 32, 1. Ps. 78, 1. et הִקְשִׁיב Ps. 5, 2. προς. τῇ φωνῇ τῆς δεήσεως. ib. 17, 1. coll. Prov. 4, 1. Ies. 28, 23. 1 Macc. 2, 68. Ioseph. ant. 8, 9. 1. ὅπως μὴ προσέχοι τοῖς λόγοις. ib. 8, 10. 4. Ioseph. bell. 6, 5. 3. τοῖς δὲ ἐναργέσι — οὔτε προσεῖχον, οὔτε ἐπίστευον. Test. XII. Patr. p. 524. μὴ προσέχετε ἐν ὄψει γυναικός. ib. p. 526.)

2) προσέχειν ἑαυτῷ, *sibi attendere, sibi prospicere, sibi cavere,* Luc. 17, 3. Act. 5, 35. 20, 28. (LXX pro נִשְׁמַר Gen. 24, 6. Exod. 34, 12. Deut. 4, 9. Sir. 29, 23.) — seq. μή, ubi etiam, ut Matth. 6, 1. (Sir. 13, 11.) reciprocum abest, *sibi cavere, ne,* Luc. 21, 34. (2 Chron. 25, 16.) — προσέχειν ἑαυτῷ ἀπό τινος Luc. 12, 1. et προσέχειν (ἑαυτῷ) ἀπό τ. sibi cavere ab, Matth. 7, 15. 10, 17. 16, 6. 11. 12. Luc. 20, 46. (LXX pro חָדַל 2 Chron. 35, 21. Sir. 6, 14. 11, 34. 17, 11. 18, 27.) *.

Προσηλόω, ῶ. f. ώσω, (πρός et ἡλόω clavis affigo, ab ἧλος) *clavis affigo;* Col. 2, 14. προσηλώσας αὐτὸ τῷ σταυρῷ, quum clavis affigeret illud cruci suae, i. e. morte sua cruenta illud aboleret, irritum redderet. vid. Gal. 3, 13. (3 Macc. 4, 9. τοῖς ζυγοῖς τῶν πλοίων προσηλώμενοι τοὺς τραχήλους. Lucian. Tom. I. p. 186. et 205. edit. *Reiz.* Ioseph. ant. 5, 5. 4. τῇ γῇ.)*.

Προσήλυτος, ου, ὁ, ἡ, (a προσέρχομαι) 1) advena ex aliena terra; peregrinus, (LXX pro גֵּר saepius, Exod. 12, 48. 20, 10. 23, 9. Levit. 16, 29. 10, 13. Zach. 7, 10.) — 2) *proselytus,* advena e gentilibus, qui religionem mosaicam vel totam vel ex parte amplexus erat; Matth. 23, 15. Act. 2, 11. 6, 5. 13, 43. Apud profanos non legitur. — (Dicuntur etiam σεβόμενοι τὸν θεόν, Act. 13, 16. 50. Ioseph. ant. 14, 7. 2. et

Ioseph. bell. 2, 18. 2. ἰουδαΐζοντες. Haud paucos fuisse tales, colligi potest ex his locis, et Ioseph. ant. 17, 11. bell. 2, 20. 2. Tacit. hist. 5, 5. Distingui solent in libris Rabbinorum גֵּרֵי צֶדֶק *proselyti iustitiae*, qui totam legem mos. amplectebantur, et initiabantur per circumcisionem, lustrationem (baptismum) et holocaustum ab ipsis oblatum; et גֵּרֵי תוֹשָׁב *proselyti habitationis* s. *inquilini*, etiam גֵּרֵי הַשַּׁעַר, *proselyti portae*, qui advenae habitabant inter Iudaeos, nec quidem circumcisi erant, attamen certas quasdam leges observabant, potissimum septem, quae dicebantur Rabbinis praecepta *Noachica*, videlicet de blasphemia in Deum, idololatria, homicidio, incestu, rapina, rebellione adversus magistratus et usu carnium sanguinolentarum vitandis. (*Buxtorf.* lex. p. 407 sqq *Lightfoot* hor. hebr. et Talm. ad Matth. 23, 15. *Winer* bibl. Realwörtb. s. v. *Proselyten.*) *.

Πρόςκαιρος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (πρός et καιρός) qui est πρὸς καιρόν, ad tempus, *temporarius*, *ad breve tempus durans*, Matth. 13, 21. Marc. 4, 17. 2 Cor. 4, 18. Hebr. 11, 25. (4 Macc. 15, 8. διὰ τὸν πρὸς τὸν θεὸν φόβον ὑπερεῖδεν τὴν τῶν τέκνων πρόςκαιρον σωτηρίαν. ib. v. 2. Herodian. 1, 1. 6. πρόςκαιρος ἡ δυναστεία Ioseph. ant. 2, 4. 4. πρόςκαιρος ἡδονή. Act. Thom. §. 15. ubi τὰ πρόςκαιρα opponuntur τοῖς ἀθανάτοις.) *.

Προςκαλέω, ῶ, f. έσω, (πρός et καλέω) advoco, accerso; (Esth. 8, 1. προςεκλήθη παρὰ τοῦ βασιλέως. 2 Macc. 14, 5. προςκληθεὶς εἰς συνέδριον) — Medium, quo LXX utuntur pro קָרָא, 1) voco mihi, *advoco ad me*, *convoco*, Matth. 10, 1. 15, 10. 32. 18, 2. 32. 20, 25. Marc. 3, 13. 6, 7. 10, 42. Luc. 7, 18. 15, 26. Act. 23, 18. 23. Iac. 5, 14. et saepius (Gen. 28, 1. Esth. 4, 5. Sir. 13, 12.) — *invitandi* sensu, de Deo homines ad regnum Dei vocante, Act. 2, 39. — 2) ex adiuncto: advoco aliquem ut ei aliquid mandem, *do alicui aliquid*, *voco ad aliquid*, *constituo aliquem*, *berufen zu etwas*, Act. 13, 2. ἔργον (εἰς) ὃ προςκέκλημαι αὐτούς. c. 16, 10. προςκέκληται ἡμᾶς ὁ κύριος εὐαγγελίσασθαι. (Ioel. 2, 32. coll. Iob. 17, 14. Sap. 1, 16.)

Προςκαρτερέω, ῶ, f. ήσω, (πρός et καρτερέω) semper adsum, s. praesto sum; a) de loco: *semper versor in aliquo loco*, seq. ἐν; Act. 2, 46. ἐν τῷ ἱερῷ. (Susann. v. 6. ἐν τῇ οἰκίᾳ Ἰωακείμ.) — b) de persona: *praesto sum alicui*, seq. dativo; Marc. 3, 9. ἵνα πλοιάριον προςκαρτερῇ αὐτῷ. — ex adiuncto: *adhaereo alicui*, Act. 8, 13. τῷ Φιλίππῳ. 10, 7. (Demosth. p. 1386. 6. edit. *Reisk.* Diog. Laert. 8, 1. 15.) — c) de opere, quod faciendum est: *insisto*, *intentus sum rei*, *persevero*, τῇ προςευχῇ Act. 1, 14. 6, 4. Rom. 12, 12. Col. 4, 2. — τῇ διδαχῇ Act. 2, 42. 6, 4. (Ioseph. ant. 5, 2. 6. τῇ καθέδρᾳ προςεκαρτέρουν, in obsidenda urbe perseverarunt. Polyb.

i, 55.) εἴς τι, *in aliqua re versor*, Rom. 13, 6. — (LXX Num. 13, 20. pro hebr. הִתְחַזַּק.) *.

*Προςκαρτέρησις*, εως, ἡ, (vid. *Προςκαρτερέω*) *perseverantia, adsiduitas in aliqua re*; Eph. 6, 18. ἐν πάσῃ προςκατερήσει καὶ δεήσει i. e. προςκαρτεροῦντες τῇ δεήσει. *.

*Προςκεφάλαιον*, ου, τό, (πρός et κεφάλαιον, ad caput pertinens) *cervical, pulvinar, Kopfkissen*; Marc. 4, 38. (LXX pro כְּסָתוֹת Ezech. 13, 18. 20. 3 Esdr. 3, 8. ἔθηκαν ὑπὸ τὸ προςκεφάλαιον Δαρείου. Theophr. Charact. 2.) *.

*Προςκληρόω*, ῶ, f. ώσω, (πρός et κληρόω) sorte alicui aliquid tribuo; de sorte quae a fato s. Deo definitur, et ita passivum: *ex Dei voluntate attribuor, adiungor*; semel Act. 17, 4. τινὲς ἐξ αὐτῶν ἐπείσθησαν καὶ προςεκληρώθησαν τῷ Παύλῳ, ex Dei voluntate socii facti sunt Pauli. (Philo de opif. p. 14. ψυχῆς γὰρ ἡ μὲν ἀργοτάτη τῷ γένει τῶν ἰχθύων προςκεκλήρωται. Plura vid. in *Loesn.* obss. e Phil. p. 209 sqq.) Si vero aor. 1. passivi, ut saepe, significationem medii habet, est: *addico me alicui*, (ut Phil. de fortit. p. 741. τῷ ποιητῇ καὶ πατρὶ τῶν ὅλων προςκεκληρωμένοι. Id. de monarch. p. 827.) *.

*Προςκλίνω*, f. ινῶ, (πρός et κλίνω) inclino ad aliquid s. aliquem; medium et aor. 1. pass. cum significatione medii: inclino me, *τινί*, ad aliquem; tropice: *adhaereo alicui, sector eius partes*; ita in codd. Act. 5, 36. προςεκλίθη pro προςεκολλήθη *.

*Πρόςκλισις*, εως, ἡ, (a προςκλίνω, quod vide) inclinatio ad aliquid; tropice: inclinatio animi, *partium studium, propensio animi nimia*, 1 Tim. 5, 21. μηδὲν ποιῶν κατὰ πρόςκλισιν. (Ioseph. ant. 19, 3. 3. vid. *Krebs.* obss. p. 359 sqq. Polyb. 5, 51. 8. 6, 10. 10.) *.

*Προςκολλάω*, ῶ, f. ήσω, (πρός et κολλάω) propr. agglutino; facio ut adhaereat, ut vestigia alicuius sequatur, Deut. 28, 21. προςκολλήσαι κύριος εἰς σὲ τὸν θάνατον. — *Προςκολλάομαι*, passiv. agglutinor, arcte coniungor, — LXX pro דָּבַק (pr. Dan. 2, 43. Ioseph. ant. 7, 12. 4. ἀπέκτεινεν πολλοὺς, ὡς ὑπὸ τοῦ αἵματος προςκολληθῆναι τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ τῇ δεξιᾷ.) — fut. 1. tropice: *arctissime coniungar*, Matth. 19, 5. προςκολληθήσεται τῇ γυναικί (Gen. 2, 24.) et πρὸς (Ezech. 29, 4.) τὴν γυναῖκα, Marc. 10, 7. Eph. 5, 31. Potest vero hic futuro etiam tribui significatio medii (*Matthiae* gramm. §. 493. e.) agglutinabo me, *firmiter adhaerebo, constanter sequar*, ut προςκολληθ. τῷ θεῷ Ies. 23, 8. Sir. 13, 18. τῷ ὁμοίῳ αὐτοῦ προςκολληθήσεται ἀνήρ. — Ita etiam cum significatione medii aor. 1. pass. Act. 5, 36. (Ruth. 2, 21. 23. Sir. 6, 36. — προςκ. ὀπίσω τινός Iud. 20, 45. de persecutione hostium.) *.

*Πρόςκομμα*, τος, τό, (a προςκόπτω, perf. pass. προςκέκομμαι) propr. *offendiculum*, (ut lapis, lignum, Sir. 34, 7. ξύλον προςκόμματος) in quod impingit aliquis et labitur. —

Non nisi tropice in scripturis legitur et duplici modo, quum referatur vel ad conditionem externam, ubi πρόςκομμα causa malorum, interitus est, ut Ies. 8, 14. ubi respondet hebr. נֶגֶף Sir. 31, 16. (etiam res vilis quae pede propellitur, i. e. homo abiectus Iudic. 8, 19.) — vel ad animum, ubi πρόςκομμα est vel *causa erroris* in iudicando de rebus difficilioribus, potissimum in iudicanda divina providentia, vel *causa peccandi*. Ita Christus Rom. 9, 32. 33. 1 Petr. 2, 8. dicitur λίθος προςκόμματος, lapis offensionis, quatenus Iudaei consilia Dei per Messiam peragenda male intelligentes, Iesum agnoscere nolebant sed respuebant, adeoque eum supplicio crucis afficiebant. vid. Sir. 39, 24. Ita etiam Rom. 14, 13. 1 Cor. 8, 9. πρόςκομμα est causa erroris et peccati, (ut Exod. 23, 33. 34, 12. ubi respondet hebr. מוֹקֵשׁ. Sir. 34, 7.) Rom. 14, 20. ὁ διὰ (vid. Διά no. 4.) προςκόμματος ἐσθίων, qui comedendo aliquid mali se facere putat. *.

Προςκοπή, ῆς, ἡ, (a προςκόπτω) *offensio*; — tropice *causa* s. *occasio errandi* et *peccandi*, i. q. πρόςκομμα quod vide. 2 Cor. 6, 3. διδόναι προςκοπήν, occasionem praebere, ut sinistre alii de re christiana et munere apostolico iudicent, eoque non utantur. *.

Προςκόπτω, f. όψω, (πρός et κόπτω) κόπτω πρός τι, 1) *impingo*, *offendo*, LXX pro נָגַף, a) propr. pede in aliquid, Io. 11, 9. 10. (Ier. 13, 16. Prov. 5, 23. coll. Tob. 11, 10.) — πρὸς λίθον τὸν πόδα, sensus: mali quid pati, Matth. 4, 6. Luc. 4, 11. (Ps. 91, 12. coll. Sir. 25, 20. προςκ. ἐν λιθώδεσι.) — b) tropice προςκόπτειν dicitur, qui in rebus indicandis errat et ita peccat, (vid. Πρόςκομμα.) Rom. 9, 32. 14, 21. 1 Petr. 2, 8. οἳ (μὲν) προςκόπτουσι — ὑμεῖς δὲ, isti quidem (Iudaei) offenduntur animo, Iesumque Messiam respuunt (vid. Πρόςκομμα.) — vos autem etc. (Puto enim, post σκανδάλου plene esse interpungendum.) — 2) *illido*, *irruo*; Matth. 7, 27. venti s. undae προςέκοψαν τῇ οἰκίᾳ. (Ies. 3, 4. προςκόψει τὸ παιδίον πρὸς τὴν πρεσβύτην, hebr. רָהַב.) *.

Προςκυλίω, f. ίσω, (πρός et κυλίω) *advolvo*; προςεκύλισε λίθον, Matth. 27, 60. Marc. 15, 46. *.

Προςκυνέω, ῶ, f. ήσω, (πρός et κύω s. κυνέω, osculor) 1) *adoro*, i. e. a) osculor (i. q. manum ori admotam osculando) reverentiam alicui testor; ita profanis, ut Herod. 3, 11. 8. — b) adoro s. veneror more orientalium, hebr. הִשְׁתַּחֲוָה. Orientales enim nobiliores, proceres, reges non osculo salutabant, sed ita ut in terram se prosternerent ad pedes eorum, facie solo admota; igitur *humi prostratus adoro*. Hinc formulae: πεσὼν προςεκ. Matth. 12, 11. 4, 9. 18, 26. Apoc. 4, 10. πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας, Act. 10, 25. προςκ. ἐνώπιόν τινος, Luc. 4, 7. Apoc. 15, 4. (Gen. 23, 12. Ps. 22, 30. 86, 8. 67, 23.) et ἐνώπιον τῶν ποδῶν τινος, Apoc. 3, 9. —

πίπτειν ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τινος προςκυνῆσαι, Apoc. 19, 10. 22, 8. — πεσὼν ἐπὶ τὸ πρόςωπον προςεκ. 1 Cor. 14, 25. (2 Sam. 9, 6.) Apoc. 7, 11. 11, 16. (In V. T. προςκυν. ἐπὶ τὴν γῆν Gen. 18, 2. 33, 3. — τῷ προςώπῳ ἐπὶ τὴν γῆν Gen. 19, 2. — ἐπὶ πρόςωπον ἐπὶ τὴν γῆν, Gen. 42, 7. — κύψας προςεκ. Gen. 32, 28. Exod. 4, 31. — κύψας ἐπὶ τὴν γῆν Exod. 34, 8. — Ioseph. ant. 8, 4. 2. ῥίψας ἐπὶ τὴν γῆν καὶ προςκυνήσας. et ib. ᾧ προςεκύνει πεσὼν ἐπὶ τοὺς ἐδάφους.) — Eadem adoratio fieri quoque solebat flectendo genua, ita ut, qui alterum veneraretur, in genua sese demitteret; hinc locutio τιθέντες τὰ γόνατα προςεκ. Marc. 15, 19. (1 Chron. 29, 20. κάμψαντες τὰ γόνατα προςεκ) — Subiectum quod adoratur a nostris et a LXX interpretibus, ut apud seriores scriptores, plerumque ponitur in casu tertio, qui respondet hebr. לְ, saepius vero etiam ut apud meliores scriptores (vid. *Lobeck.* ad Phryn. p. 436.) in casu quarto, προςκυνεῖν τινα, ut Matth. 4, 10. Luc. 4, 8. Io. 4, 32. Apoc. 9, 20. (Gen. 37, 7. 9. Exod. 11, 8. Iudic. 7, 15. et apud Iosephum c. Apion. 1, 26. ant. 2, 2. 2. ib. 7, 9. 5. et 7, 10. 5.) — Ita eiusmodi adoratio tribuitur in N. T. α) *dominis*, Matth. 18, 26. (2 Sam. 9, 6. 8. 14, 22. Ioseph. ant. 2, 2. 2. προςκυνεῖν τινα καθάπερ οἱ δοῦλοι τοὺς δεσπότας. Id. bell. 4, 5. 2. προςκυνόμενός τινι, qui alicui venerabilis est.) — β) Iesu, Messiae, Matth. 2, 2. 8. 11. 4, 9. 8, 2. 9, 18. 14. 33. 15, 25. 20, 20. 28, 9. 17. Marc. 5, 6. Luc. 24, 52. Io. 9, 38. Hebr. 1, 6. — γ) Deo, Matth. 4, 10. Luc. 4, 8. 1 Cor. 14, 25. Apoc. 4, 10. 5, 14. 7, 11. 11, 16. 19, 4. 10. 22, 9. (Gen. 24, 26. 48. Ioseph. ant. 8, 4. 4. bell. 6, 2. 3.) — 2) *divino cultu prosequor, ut Deum veneror*; potissimum de adoratione Dei in templo; Io. 4, 20—24. 12, 20. Act. 8, 27. 24, 11. Apoc. 11, 1. 14, 7. 15, 4. (Gen. 22, 5. 2 Sam. 15, 32. Ps. 5, 8. 29, 2. 45, 13. 66, 3. Ioseph. bell. 6, 2. 3. contr. Apion. 1, 26. προςκυνεῖν θεούς. Id. ant. 6, 4. 2. προςκυνῆσαι τὸν θεόν.) — de adoratione angelorum Apoc. 19, 10. 22, 8. — diaboli et idolorum, Matth. 4, 9. Luc. 4, 7. Apoc. 7, 43. 9, 20. 13, 4. 8. 12. 15. 14, 9. 11. 16, 2. 19, 20. 20, 4. (Exod. 20, 5. 23, 24. Num. 25, 2. et pro סְגִד Dan. 3, 5 sqq.) — 3) seq. ἐπί, inclino in aliquid, *innitor alicui rei*, Hebr. 11, 21. προςεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ, quae repetita sunt e versione LXX Gen. 47, 31. hebr. וַיִּשְׁתַּחוּ עַל. *.

*Προςκυνητής*, οῦ, ὁ, (a προςκυνέω) i. e. ὁ προςκυνῶν, *qui adorat, colit*; de cultore Dei Io. 4, 23. Caeterum vide Προςκυνέω. (Legitur in decreto Apamenae civitatis apud *Chandler.* inscript. p. 91. τοῖς προςκυνηταῖς, videlicet Augusti.)

*Προςλαλέω*, ῶ, f. ήσω, (πρός et λαλέω) λαλέω πρός τινα, *alloquor, cum aliquo colloquor*; seq. dativ. Act. 13, 43. 28, 20. (Exod. 4, 16. Sap. 13, 18.) *.

*Προςλαμβάνομαι*, f. λήψομαι, (πρός et λαμβάνομαι)

1) *assumo mihi, iungo mihi aliquem;* seq. accusativo, a) de eo, qui manu aliquem prehendit et seorsim abduxit, Matth. 16, 22. Marc. 8, 32. — b) de eo, qui socium sibi iungit, Act. 17, 5. (2 Macc. 8, 1. Ioseph. c. Apion. 1, 26. προςλαμβανόμενος μεθ' ἑαυτόν. id. bell. 2, 21. 1.) — c) de eo, qui in domicilium aliquem recipit, excipit, Act. 18, 26. 28, 2. Phil. v. 12. 17.

2) ex adiuncto: *admitto aliquem ad societatem s. familiaritatem meam, amico eo utor,* Rom. 14, 1. τὸν δὲ ἀσθενοῦντα ἐν πίστει προςλαμβάνεσθε, i. e. nolite illum reprobare tanquam societate christiana indignum. (Alii: amice agere cum aliquo.) ib. v. 3. ὁ θεὸς αὐτὸν προςελάβετο, ad regnum suum, societatem christianam eum admisit. c. 15, 7. καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς προςελάβετο ὑμᾶς εἰς δόξαν θεοῦ. (Ita Ps. 65, 4. μακάριος ὃν ἐξελέξω καὶ προςελάβου, κατασκηνώσει ἐν ταῖς αὐλαῖς σου; pro הִקְרִיב. Ps. 63, 24. μετὰ δόξης προςελάβου με, pro לָקַח. coll. 1 Sam. 12, 2.)

3) *capio mihi, sumo;* de cibis, Act. 27, 33. μηδὲν (τροφῆς) προςλαβόμενοι. [ib. v. 34. προςλαβεῖν (τι) τροφῆς, ubi *Griesb.* reposuit μεταλαβεῖν.] (De eo, quod animo recipit aliquis, Test. XII. Patr. p. 688. ἀπωθούμενος τὸ ἀγαθὸν προςλαμβάνει τὸ κακόν.) *.

*Πρόςληψις*, εως, ἡ, (προςλαμβάνω, perf. pass. προςλέληψαι) assumtio, das Dazunehmen; — *admissio ad societatem vel familiaritatem* (vid. Προςλαμβάνομαι); Rom. 11, 15. de admissione Iudaeorum ad regnum Dei. *.

*Προςμένω*, f. ενῶ, (πρός et μένω) 1) insuper s. praeterea maneo, *permaneo, commoror,* Act. 18, 18. 1 Tim. 1, 3. — τινί apud aliquem, Marc. 8, 2. Matth. 15, 32. (Ioseph. vit. §. 12.) — 2) ex adiuncto: *firmiter adhaereo,* alicuius partes constanter sequor; Act. 11, 23. προςμένειν τῷ κυρίῳ, ib. 13, 43. προςμένειν (text. vulg. ἐπιμένειν) τῇ χάριτι constanter tenere beneficium acceptum, videlicet doctrinam divinam. (Sap. 3, 9. Ioseph. ant. 14, 2. 1. μόνων τῶν ἱερῶν Ἀριστοβούλῳ προςμενόντων.) — 3) tropice: *persevero, adsiduus sum in aliqua re,* 1 Tim. 5, 5. προςμ. ταῖς δεήσεσι. — (Cum accusativo: exspecto, Ioseph. bell. 6, 2. 5. προςμένειν βοήθειαν.) *.

*Προςορμίζω*, f. ίσω, (πρός et ὁρμίζω, navem subduco) navem in stationem subduco; προςορμίζομαι, *appello;* Marc. 6, 53. (Aelian. V. Hist. 8, 5. τῇ Νάξῳ δὲ προςορμίσθη οὐχ ἑκών. Arrian. exped. 6, 4. ib. c. 20. προςορμιζόμενος τῷ αἰγιαλῷ.) *.

*Προςοφείλω*, (πρός et ὀφείλω) *insuper debeo;* Phil. v. 19. καὶ σεαυτόν μοι προςοφείλεις, adeo te ipsum mihi debes, i. e. quod Christianus es, ut taceam alia, quae mihi debes.

*Προςοχθίζω*, f. ίσω, (πρός et ὀχθίζω s. ὀχθέω, stomachor, offensus sum, indignor) *valde indignor, vehementer irascor alicui, eum abominor;* seq. dativo; bis Hebr. 3,

10. 17. (LXX saepius et quidem pro גָּעַל, מָאַס, קוּץ, קָוָה, שָׁקַץ, Lev. 26, 15. 43. 44. Ps. 36, 4. Lev. 18, 25. 28. Ps. 95, 11. προςώχθησα τῇ γενεᾷ ἐκείνῃ Deut. 7, 26. Ps. 22, 25. Sir. 6, 27. 25, 3. 38, 4. 50, 27. — Test. XII. Patr. p. 652. irasci facio; προςωχθιεῖτε τὸν Λευΐ. — Apud profanos compositum non legitur.) *.

*Πρόςπεινος*, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (πρός et πεῖνα) *valde esuriens; ἅπαξ λεγόμενον* N. T. Act. 10, 10.

*Προςπήγνυμι*, s. προςπηγνύω, f. ήξω, (πρός et πήγνυμι) *affigo ad;* Act. 2, 23. προςπήξαντες cruci affigentes. *.

*Προςπίπτω*, aor. 2. ἔπεσον, (πρός et πίπτω) 1) *accido*, i. e. cado ad aliquid; προςπίπτειν τινί, accidere ad pedes s. genua alicuius; de supplicibus et adorantibus, Marc. 3, 11. 5, 33. Luc. 8, 28. 47. Act. 16, 29. (LXX pro כָּרַע Ps. 22, 20. [text. vatic. προπεσοῦνται] 72, 9. 95, 6. δεῦτε προςκυνήσωμεν καὶ προςπέσωμεν αὐτῷ. 2 Macc. 5, 10.) — plenius προςπ. τοὺς πόδας τινός, Marc. 7, 25. (Exod. 4, 25. Esth. 8, 3.) προςπ. τοῖς γόνασί τινος, Luc. 5, 8. (Ioseph. bell. 3, 9. 8. προςπίπτειν ἱκέτης.) — 2) ruo in, *irruo*, *impetum facio*, τινί, Matth. 7, 25. de vento. (Ioseph. bell. 4, 5. 4. ant. 15, 8. 4. de hostibus. — Sir. 25, 21. ἐπὶ κάλλος γυναικός.) *.

*Προςποιέω*, ῶ, f. ήσω, (πρός et ποιέω) addo aliquid, Sir. 34, 30. — Medium: 1) paro s. vindico aliquid, meum facio, mihi sumo, (Xenoph. hist. gr. 4, 8. 28. Thucyd. 1, 8. 2, 58.) — 2) de moribus: *simulo*, *prae me fero*; semel Luc. 24, 28. προςεποιεῖτο πορρωτέρω πορεύεσθαι. (Test. XII. Patr. p. 702. προςεποιεῖτό με ἔχειν ὡς υἱόν. Ioseph. vit. §. 62. μηδὲν ἐγνωκέναι προςποιησάμενος. Id. ant. 7, 8. 1. et c. Apion. 1, 1. Plutarch. Timol. 5. προςεποιοῦντο χαίρειν. — personam alicuius ago, 1 Sam. 21, 14.) *.

*Προςπορεύομαι*, f. εύσομαι, i. e. πορεύομαι πρός τινα, *accedo* s. *venio ad aliquem*, *eum adeo*; seq. dativo, Marc. 10, 35. (Ios. 8, 35. Exod. 24, 14. pro נָגַשׁ Sir. 12, 18. — seq. πρός Lev. 19, 34. Exod. 30, 20. 36, 2.) *.

*Προςρήγνυμι*, s. προςρήσσω, f. ήξω, (πρός et ῥήγνυμι s. ῥήσσω) *allido*, *allidendo frango*, Ioseph. ant. 6, 9. 3. ib. 9, 4. 6.) — *allido*, anschlagen; de undis, Luc. 6, 48. προςέῤῥηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ. ib. v. 49. (Aquila et Symmach. Hab. 3, 10. pro hebr. זֶרֶם מַיִם, πρόςρηξις ὑδάτων.)

*Προστάτις*, ιδος, ἡ, feminin. a masc. προστάτης, (quod a προΐσταμαι, praesum, curo) quod est: praefectus (2 Chron. 8, 10. 24, 11. 3 Esdr. 2, 12.) et deinde, quum praefectorum sit officium, subditis prospicere, iisque patrocinari: patronus, (Ioseph. ant. 7, 14. 2.) i. e. quum patronus causarum in foro, tum vero etiam qui alios omni consilio et opera adiuvat, tum denique qui peregrinos excipit hospitio eorumque patrocinium in se suscipit. (Suidas: οἱ τῶν μετοίκων Ἀθήνησι προεστηκότες

προστάται ἐκαλοῦντο. ἀναγκαῖον γὰρ ἦν ἑκάστῳ τῶν μετοίκων πολίτην τινὰ ἀθηναῖον νέμειν προστάτην.) — Hinc προστάτις *patrona*, et ita Rom. 16, 2. Paulus Phoeben patronam suam vocat, quae omni cura et opibus quoque suis eum prosecuta fuisset. Vid. quae scite collegit *Elsner*. in obss. Tom. 2. p. 66 sqq. *.

*Προςτάσσω*, s. τάττω, f. άξω, (πρός et τάσσω) 1) insuper impono, praefigo. — 2) *iubeo, mando, praecipio*, LXX pro צִוָּה, Luc. 5, 14. (Gen. 47, 11.) Act. 10, 48. προςέταξε αὐτοὺς βαπτισθῆναι. (Esth. 3, 2. οὕτως προςέταξεν βασιλεὺς ποιῆσαι. ib. v. 14.) — τινί, Matth. 1, 24. 21, 6. (Gen. 50, 2. Num. 5, 2.) — τί, Matth. 8, 4. Marc. 1, 44. (Lev. 10, 1. Deut. 17, 3.) Act. 10, 33. τὰ προςτεταγμένα σοι ὑπὸ θεοῦ, a Deo mandata tibi. Act. 17, 26. προςτεταγμένοι καιροί, tempora voluntate Dei aeterna definita, constituta. (Ita LXX pro hebr. מִנָּה Ion. 2, 1. 4, 7.—9. de pisce, vento, ex voluntate Dei efficientibus aliquid.) *.

*Προςτίθημι*, f. ήσω, (πρός et τίθημι), LXX pro hebr. יָסַף, τίθημι πρός τι, i. e. 1) de loco: *adpono, iuxta pono*, seq. πρός, Act. 13, 36. προςετέθη πρὸς τοὺς πατέρας. (1 Macc. 2, 69. προςετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ. — de societate: *adiungo, addo*, seq. dativo, Act. 2, 41. προςετέθησαν videl. τῷ κυρίῳ, sive τῇ ἐκκλησίᾳ, ut Act. 2, 47. 5, 14. 11, 24. (LXX pro נִלְוָה Num. 18, 2. Ies. 14, 1. 1 Macc. 2, 43. οἱ φυγαδεύοντες προςετέθησαν αὐτοῖς. Ioseph. vit. §. 25. „sollicitabat eos, τῆς πρός με πίστεως ἀποστάντες αὐτῷ προςτίθεσθαι, ut a sua in me fide digressi ei se adiungerent.) — 2) de augmento: *insuper addo*; — ἐπί τι, Matth. 6, 27. Luc. 3, 20. 12, 25. (2 Reg. 20, 6. Deut. 4, 2. 12, 32. Sir. 3, 26.) — τινί τι, insuper tribuo alicui, Matth. 6, 33. [Marc. 4, 24.] Luc. 12, 31. 17, 5. (Lev. 26, 21. Deut. 9, 19.) — ex hebraismo προςτ. cum alio verbo iunctum indicat, aliquem pergere in dicendo, agendo, et est pro adverbio: *porro, praeterea*, Luc. 19, 11. προςθεὶς εἶπε παραβολήν. 20, 11. προςέθετο πέμψαι. ib. v. 12. Act. 12, 3. et codd. Marc. 14, 25. (Ita saepissime apud LXX Gen. 4, 2. προςέθετο τεκεῖν. c. 8, 12. 21. 18, 29. 1 Macc. 23, 15. Sir. 18, 4. Ioseph. ant. 6, 13. 4. προςθέμενος διώκειν.) Ita etiam Hebr. 12, 19. μὴ προςτεθῆναι αὐτοῖς λόγον, ne ulterius ipsis dicatur. (Deut. 3, 26. μὴ προςθῇς ἔτι λαλῆσαι τὸν λόγον τοῦτον.) *.

*Προςτρέχω*, i. e. τρέχω πρός τινα, *adcurro*, Marc. 9, 15. — part. aor. 2. προςδραμών (ab obsoleto προςδρέμω) Act. 8, 30. (LXX pro רוּץ Gen. 18, 2. 33, 4. Num. 11, 27. Prov. 18, 10. Tob. 11, 6. 7. Ioseph. ant. 7, 10. 4.) *.

*Προςφάγιον*, ου, τό, (a προςφάγω, comedo, ich esse dazu) i. q. προςόψημα, id quod cum pane comedimus, *obsonium*, potissimum pisces. (vid. Ὀψάριον.) Semel Io. 21, 5.

(Eustath. ad Hom. Iliad. λ'. v. 629. Moeris Att. ὄψον ἀττικῶς, προςφάγιον ἑλληνικῶς.) *.

*Πρόσφατος*, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (πρό et σφάω s. σφάζω, macto) propr. recens mactatus, (Menand. 4, 9.) diciturque de carnibus; ad res omnes recentes transfertur et est: *recens, novus*, Hebr. 10, 20. (LXX pro חָדָשׁ Cohel. 1, 9. Deut. 32, 17. Sir. 9, 12. Aesch. Choeph. 800. πρόσφατοι δῖκαι) Ioseph. ant. 1, 18. 3. ὀργῆς προσφάτου πρεςβυτέραν χάριν εἰς αὐτὸν γεγεννημένην προτιμῶντος.) *.

*Προσφάτως*, (a πρόσφατος quod vid.) adv. *nuper, nuperrime, recenter*; Act. 18, 2. προσφάτως ἐληλυθότα. (Deut. 24, 5. Ezech. 11, 2. Iudith. 4, 3. 4. 2 Macc. 4, 36.) *.

*Προςφέρω*, aor. 1. προςήνεγκα, aor. 2. προςήνεγκον, (πρός et φέρω) LXX pro הֵבִיא et הִקְרִיב, a) activum: *affero, adporto, adduco*, τινί ad aliquem; aegrotos Matth. 4, 24. 8, 16. 9, 2. 32. 12, 22. 14, 35. 17, 16. — vid. etiam Matth. 18, 29. 19, 13. Marc. 10, 13. Luc. 18, 15. — de iis qui ad iudicem ducuntur, Luc. 12, 11. 23, 14. — *porrigo, affero*, Matth. 22, 19. δηνάριον. 25, 20. Luc. 23, 36. ὄξος προςφέροντες αὐτῷ. Io. 19, 29. (Ioseph. ant. 7, 7. 4. προςφ. τροφήν. de bell. 1, 24. 7. δεῖπνον προςφέρειν.) — *offero*, de donis, oblationibus, sacrificiis; Matth. 2, 11. 5, 23 sqq. 8, 4. Marc. 1, 44. Luc. 5, 14. Io. 16, 2. λατρείαν προςφέρειν τῷ Θεῷ, arbitrantur, si vos capitis damnant, sacrificium offerre Deo. Act. 7, 42. 8, 18. 21, 26. Hebr. 5, 1. 3. 8, 3. 4. 9, 7 sqq. 10, 1—12. 11, 4. 17. — δεήσεις προςφ. Hebr. 5, 7. (Ioseph. bell. 3, 8. 3. προςφέρειν τῷ Θεῷ εὐχήν.) — vid. e V. T. Lev. 2, 8. 4, 23. 32. 12, 6. Mal. 1, 13. Lev. 1, 14 sqq. 2, 1. Ioseph. ant. 3, 9. 3. ἔριφον προςφέρει. — b) medium: seq. accusativo: capio mihi, adhibeo, utor, (Sir. prol. προςφέρομαι σπουδήν. — de cibis Sap. 16, 21. Ioseph. ant. 6, 14. 3. 4, 4. 4. οἶνον προςφερόμενοι.) — c) passivum: seq. dativo: feror in aliquem; *me gero erga illum, eum tracto*; Hebr. 12, 7. ὡς υἱοῖς ὑμῖν προςφέρεται ὁ Θεός. (Ioseph. bell. 7, 8. 1. πάντα τρόπον [αὐτοῖς] ὡς πολεμίοις προςεφέροντο. Xenoph. mem. 3, 11. 11. ὀρθῶς ἀνθρώπῳ προςφέρεσθαι. Herodian. 1, 13. 14.) *.

*Προςφιλής*, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (πρός et φίλος) *valde gratus* s. *acceptus*; Phil. 4, 8. ὅσα προςφιλῆ hominibus, vel etiam Deo. (Sir. 4, 7. προςφιλῆ συναγωγῇ σεαυτὸν ποίει. 20, 13. Ioseph. ant. 1, 18. 1. Ἰάκωβος δὲ ὁ νεώτερος τῇ μητρὶ [Rebeccae] προςφιλὴς ἦν. id. ant. 5, 4. 2.) *.

*Προςφορά*, ᾶς, ἡ, (a προςφέρω) 1) *adductio, oblatio*, i. e. actus adducendi, offerendi; Rom. 15, 16. ἡ προςφορὰ τῶν ἐθνῶν, ad Deum et regnum Dei; gentiles a me ad rem christianam adducti. (Alii tropice: gentiles ad Deum adducti, Deo oblati ut sacrificium.) Hebr. 10, 10. διὰ τῆς προςφορᾶς τοῦ σώματος Ἰησοῦ, i. e. per corpus Christi oblatum (Deo in sacrificium). ib. v. 14. — 2) metonymice: *res oblata*; et ita

nostris scriptoribus de sacrificiis quibuscunque quatenus Deo offeruntur. Quum enim προςφέρειν, ut προςάγειν (Ioseph. ant. 3, 10. 6. προςάγειν τῷ θεῷ ἄρτον. vid. Προςφέρω) nostris (etiam Iosepho) de omnis generis rebus dicatur, quae Deo offeruntur, usurpatur a) de sacrificiis omnibus, tum cruentis tum non cruentis. (Sir. 14, 11. 31, 19. 32, 6. 38, 11. 50, 15. 16.) — b) de sacrificiis cruentis (3 Esdr. 5, 52. προςφορὰς ἐνδελεχισμοῦ, in textu hebr. Esdr. 3, 5. est עֹלַת תָּמִיד) et ita in N. T. Eph. 5, 2. — c) de sacrificiis non cruentis (de quibus vid. 3 Mos. 2. c. 6, 14 sqq.); et ita Hebr. 10, 5. 8. Act. 21, 26. 24, 17. (LXX semel Ps. 40, 6. pro מִנְחָה. Cantic. trium pueror. οὐδὲ ὁλοκαύτωσις, οὐδὲ θυσία, οὐδὲ προςφορὰ, οὐδὲ θυμίαμα.) *.

Προςφωνέω, ῶ, f. ήσω, 1) φωνέω πρός τινα, voco, loquor ad aliquem, *alloquor*, seq. dativ. Luc. 13, 12. 23, 20. Act. 21, 40. 22, 2. (2 Macc. 15, 15.) — *acclamo*, Matth. 11, 16. Luc. 7, 32. — 2) φωνέω τινὰ πρός με, *advoco*, — *convoco*, Luc. 6, 13. προςεφώνησε τοὺς μαθητάς. (Ioseph. ant. 7, 7. 4. προςφωνήσας ἕνα τῶν οἰκετῶν.) — (3 Esdr. 2, 21. 6, 6. 22. dicitur de eo quod literis narratur alicui.) *.

Πρόςχυσις, εως, ἡ, (a προςχύω, affundo) *affusio, aspersio*; Hebr. 11, 28. ubi dicitur de sanguine, quo fores Israelitarum aspergebantur, vid. Exod. 12, 22. 23. *.

Προςψαύω, f. αύσω, (πρός et ψαύω, tango) tango ad aliquid, *attingo*; — seq. dativ. Luc. 11, 46. οὐ προςψαύετε τοῖς φορτίοις. (Sophocl. Philoct. v. 1068.)

Προςωποληπτέω, ῶ, f. ήσω, (a προςωπολήπτης quod vide) personam respicio, personae rationem habeo, i. e. iudico de aliquo s. ago cum eo non secundum veritatem et ius, sed respiciens eius conditionem externam, humilem vel splendidam, divitias vel paupertatem eius et alia eiusmodi. Est ἅπαξ λεγόμενον N. T. Iac. 2, 9. pro quo reliqui scriptores sacri scribunt πρόςωπον λαμβάνειν, vid. Πρόςωπον.

Προςωπολήπτης, ου, ὁ, (a πρόςωπον λαμβάνω, vid. Πρόςωπον) *personae rationem habens*, pro ὁ πρόςωπον λαμβάνων. Est ἅπαξ λεγόμενον N. T. Act. 10, 34.

Προςωποληψία, ας, ἡ, (a προςωποληπτέω) i. e. τὸ λαμβάνειν πρόςωπον, *personae ratio habita*, sive ea agendi ratio, ubi contra ius et veritatem cum aliquo ago, respiciens eius externam conditionem. (vid. Προςωποληπτέω.) Tantum in N. T., et quidem Rom. 2, 11. Eph. 6, 9. Col. 3, 25. Iac. 2, 1.

Πρόςωπον, ου, τό, (ex πρός et ὄψ, ὀπός, oculus, vultus, ut nostrum *Angesicht*, formatum) 1) *facies*, Matth. 6, 16. ἀφανίζουσι τὰ πρόςωπα αὐτῶν, faciem non ornant more consueto, sed sordidam habent. ib. v. 17. 17, 2. 26, 67. Marc. 14, 65. Luc. 9, 29. 22, 64. 24, 5. 2 Cor. 3, 7. 13. 18. 11, 20. Iac. 1, 23. Apoc. 4, 7. 9, 7. 10, 1. — *vultus*, Act. 6, 15. (Io-

seph. bell. 6, 7. 2. Ἱλαρρῖς τοῖς προσώποις.) 1 Petr. 3, 12, πρόσωπον κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακά, vultus severus. vid. Ps. 34, 16. Act. 2, 28. μετὰ προσώπου σου, i. e. vultu gratia pleno me intuens. vid. Ps. 16, 11. 21, 6. — *Πίπτειν ἐπὶ πρόσωπον*, vid. *Πίπτω*. — *Κατὰ πρόσωπον coram, in praesentia*, Act. 25, 16. Gal. 2, 11. 2 Cor. 10, 1. ubi opponitur ἀπών, Act. 3, 13. (Ioseph. ant. 5, 1. 15. Test. XII. Patr. p. 683.) Luc. 2, 31. κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν, ita ut videant omnes gentes. — εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν, videntibus ecclesiis, 2 Cor. 8, 24. — *Τὸ κατὰ πρόσωπον, quod coram est*, oculis obversatur, i. e. quod *clarissime* intelligitur; 2 Cor. 10, 7. τὸ κατὰ πρόσωπον βλέπετε, videte, quaeso, quae ante oculos, clarissima sunt! (Alii interrogative: adeone externa spectatis?) Eodem modo usurpatur a Paulo locutio hebraica πρόσωπον πρὸς πρόσωπον, quae quidem proprie est: coram, mündlich, persönlich (Gen. 32, 30. Deut. 5, 4. 34, 10.) sed 1 Cor. 13, 12. indicat cognitionem pleniorem, qualem habere solemus eorum, quos ipsi vidimus. — Ex usu hebr. פָּנִים etiam explicandae sunt locutiones: a) βλέπειν τὸ πρόσωπόν τινος, quod de iis dicitur, qui *interioris admissionis* sunt, et quibus licet coram aliquo comparere. Unde βλέπ. τὸ πρός. τοῦ θεοῦ, aditum habere ad Deum, interioris admissionis esse, Matth. 18, 10. Apoc. 22, 4. (de angelis τοῦ προσώπου τοῦ θεοῦ, Test. XII. Patr. p. 547. 586. 618.) — ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ, Hebr. 9, 24. apparere in sancto sanctorum, coelesti sede Dei. (Qui sanctum sanctorum, sive etiam templum Hierosolymitanum intrabant, dicebantur apparere coram facie Dei, Ps. 17, 17. Lev. 10, 18. 1 Sam. 2, 13. Test. XII. Patr. p. 549. sacerdos summus λειτουργὸς τοῦ προσώπου τοῦ θεοῦ. Sir. 32, 4. μὴ ὀφθῇς ἐν προσώπῳ κυρίου (in templo) κενός, sine oblatione.) — b) τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερουσ. Luc. 9, 53. sive ut plenius legitur v. 51. τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήριξε τοῦ πορεύεσθαι, vultum constanter vertebat versus Hierosol., sein Blick war fest gerichtet auf etc. sensus: unice intentus erat itineri perficiendo. (Lev. 26, 17. ἐπιστήσω τὸ πρόσωπόν μου ἐφ᾽ ὑμᾶς. Dan. 10, 12. ἔδωκας τὸ πρόσωπόν σου διανοηθῆναι. Ier. 21, 10. ἐστήριξα τὸ πρός. μου ἐπὶ τὴν πόλιν ταύτην. Ezech. 6, 2. vid. hebr. שׂוּם פָּנִים לְ Ier. 42, 15. 17. 44, 12. 2 Reg. 12, 18.)

2) totum pro parte; facies pro *ore*; 2 Cor. 1, 11. ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ἡμῶν, ut ex multorum ore (in precibus) de beneficio, in me collato, multis modis Deo gratiae dicantur meo loco. (Gen. 2, 7. ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς; hebr. אַפָּיִם. Ps. 18, 8. πῦρ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ, hebr. פֶּה. Dan. 6, 26. Thren. 4, 20. coll. Cohel. 10, 10. ubi פָּנִים i. q. פֶּה.) (Alii 2 Cor. 1. l. ἐκ πολλῶν προσ. vertunt: varia ratione, causa; et

ita πρός· universe pro *re* utique legitur Sir. 26, 5. et Test. XII. Patr. p. 648. οὐκ ἔστι τις θυμώδης ὁρῶν πρόςωπον ἐν ἀληθείᾳ, irae deditus nullam rem videt talem, qualis est.)

3) *externa species*, das Ansehen, a) de *hominibus:* externus, in quo aliquis conspicitur, habitus, i. e. *conditio* eius splendida aut humilis, nobilis aut ignobilis, quae ex ipso noscitur adspectu; ita in locutionibus ex lingua hebr. petitis βλέπειν εἰς πρός. τινος, λαμβάνειν, θαυμάζειν πρός. τιν. rationem habere externae conditionis, propter eam aliquem contra ius et aequitatem aut despicere aut magnifacere, Matth. 22, 16. Marc. 12, 14. Luc. 20, 21. Gal. 2, 6. Iud. v. 16. (Lev. 19, 15. Deut. 1, 17. 10, 17. Gen. 19, 21. Prov. 18, 5. Sir. 32, 12. 13. 42, 3.) — ἐν προςώπῳ καυχόμενος οὐ καρδίᾳ, qui in agendi s. loquendi ratione gloriatur sed non sincere, i. e. gloriari tantum videtur, 2 Cor. 5, 12. — Hinc transfertur ad describendam totam *personam*, *quatenus conspicitur*, sive faciem corporis (Gen. 4, 5. 6.) ὁρᾶν τὸ πρός. τινος, Gal. 1, 22. Col. 2, 1. 1 Thess. 2, 17. 3, 10. (Gen. 31, 2. 5. 43, 3. 5.) — 1 Thess. 2, 17. ἀπορφανισθεὶς προςώπῳ, οὐ καρδίᾳ, corpore, non animo divulsus a vobis. — b) de *rebus: externa species*, *facies*, τὸ πρόςωπον τοῦ οὐρανοῦ, Matth. 16, 3. Luc. 12, 56. — Iac. 1, 11. ἡ εὐπρέπεια τοῦ προς. αὐτοῦ graminis florentis. — *superficies* rei, quia haec tantum conspicitur; ita πρόςωπον τῆς γῆς, Luc. 21, 35. Act. 17, 26. (Gen. 2, 6. 7, 23. 8, 9. 11, 4. 41, 57.)

4) denique ex hebraismo inservit periphrasi tum personarum quum rerum; πρό προςώπου τινός Matth. 11, 10. Marc. 1, 2. Luc. 1, 76. 7, 27. 9, 52. 10, 1. Act. 13, 24. (Lev. 18, 24.) — ἀπὸ πρ. τιν. pro ἀπό τινος, Act. 3, 20. 7, 45. 2 Thess. 1, 9. Apoc. 6, 16. 12, 14. 20, 11. (Ios. 5, 1. Gen. 3, 8. 4, 13.) — ἐν προς. Χριστοῦ, pro ἐν Χριστῷ, 2 Cor. 2, 10. 4, 6. — ὄψεσθε τὸ πρ. μου Act. 20, 25. 38. (vid. Prov. 28, 21. 29, 27.) — Act. 5, 41. ἀπὸ προς. τοῦ συνεδρίου. (Num. 20, 6. ἀπὸ προςώπου τῆς συναγωγῆς. Sir. 19, 11. ἀπὸ προςώπου λόγου. coll. Iudith. 2, 5. 14. 3, 2.) — In Evang. et in epistolis Ioannis non habetur. *.

**Προτάσσω**, s. άττω, f. άξω, (πρό et τάσσω) colloco ante, Ioseph. ant. 2, 16. 3. — *ante definio* s. *constituo;* [Act. 27, 26.] vid. Προςτάσσω. *.

**Προτείνω**, f. τενῶ, (πρό et τείνω, tendo) *protendo*, hinausstrecken; — τὰς χεῖρας εἰς τὸν νεὼν, οὐρανόν, 2 Macc. 14, 33. 34. 15, 13. — *porrigo*, — (manum ipsam, 2 Macc. 7, 10. χεῖρας. Ioseph. vit. §. 8. προτείνειν τινὶ δεξιὰν καὶ πίστιν.) — aliquem extensa manu, i. e. *trado;* Act. 22, 25. ὡς δὲ προέτειναν αὐτὸν τοῖς ἱμᾶσιν. (2 Macc. 15, 15. προτείναντα τὴν δεξιὰν παραδοῦναι τῷ Ἰούδᾳ ῥομφαίαν. Philo de Agric. p. 202. ἐγκράτεια ὑγιείαν καὶ σωτηρίαν προτείνει βίου. vid. *Loesn.* obss. p. 225 sqq.) *.

**Πρότερος**, έρα, ον, (comparat. a πρό) *prior*, *citior*,

*superior*, Eph. 4, 22. κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφήν. (Ios. 1, 14. Exod. 22, 28.) — πρότερον s. τὸ πρότερον, adverbialiter: *prius, antea;* Io. 6, 62. 7, 51. 9, 8. 2 Cor. 1, 15. Gal. 4, 13. 1 Tim. 1, 13. Hebr. 4, 6. 7, 27. 10, 32. 1 Petr. 1, 14. (Deut. 4, 32. Lev. 4, 21. Ioseph. ant. 7, 4. 1. μὴ πρότερον πρὶν ἤ. ant. 7, 11. 1.) *.

**Προτίθημι**, f. θήσω, (πρό et τίθημι) 1) *expono in conspectum omnium, publice spectandum propono, öffentlich ausstellen;* (4 Macc. 8, 11. Exod. 40, 4. 3 Esdr. 2, 7. Aelian. 4, 8.) Sic in N. T. Rom. 3, 25. ὃν (Christum) προέθετο ὁ θεὸς ἱλαστήριον. Vid. Ἱλαστήριον. Alii vero hic, quia — 2) in medio est: primum: mihi pono ante oculos (Ps. 54, 3. 86, 14. Ps. 101, 3.) porro: *propono mihi, decerno, constituo,* vertunt: quem Deus constituit, esse voluit ἱλαστήριον. Ita ex notione *proponendi* Rom. 1, 13. προεθέμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς. Eph. 1, 9. ἣν (εὐδοκίαν) προέθετο ἐν αὐτῷ, quod consilium beneficum sibi proposuit ἐν αὐτῷ per illum perficiendum. (Ioseph. c. Apion. 2, 40. ant. 4, 6. 5. Id. vit. §. 56. νηστείαν προθέσθαι ieiunium decernere s. indicere.) *.

**Προτρέπω**, f. έψω, (πρό et τρέπω) propello; — incito (4 Macc. 2, 16. ὁ νοῦς εἰς ἀγαθὸν προτρέπων.) — Medium: *adhortor, impello, excito;* semel Act. 18, 27. (Sap. 14, 18. 2 Macc. 11, 7. 4 Macc. 12, 7. Ioseph. bell. 3, 8. 1. et 3, 9. 7. ant. 7, 11. 1. de vita §. 9.) *.

**Προτρέχω**, aor. 2. προέδραμον, (πρό et τρέχω) *praecurro,* Luc. 19, 4. προδραμὼν ἔμπροσθεν — לִפְנֵי). Tob. 11, 2. — Io. 20, 4. προέδραμε τοῦ Πέτρου. (1 Sam. 8, 11. προτρέχοντος τῶν ἁρμάτων.) *.

**Προϋπάρχω**, f. ξω, (πρό et ὑπάρχω) *ante sum, prior sum;* (Ioseph. c. Apion. 1, 29. ποίας φιλίας προϋπηργμένας.) — cum alio verbo fere adverbialiter reddendum est: *ante, olim;* Luc. 23, 12. προϋπῆρχον ἐν ἔχθρᾳ ὄντες. Act. 8, 9. προϋπῆρχεν μαγεύων. (Ioseph. ant. 4, 6. 5. ἅτε προϋπῆρξεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις γενόμενα τοῖς ἀνθρώποις.) *.

**Πρόφασις**, εως, ἡ, (a προφαίνω, ante ostendo, praenuntio; publice ostendo, apparere facio) 1) *praetextus, simulatio;* Act. 27, 30. (Ps. 141, 4. Prov. 18, 1. Ioseph. ant. 7, 6. 1. 7, 11. 7.) — προφάσει, *simulate, simulans,* Matth. 23, 14. Marc. 12, 20. Luc. 20, 47. Phil. 1, 18. εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ. (Ioseph. vit. §. 14. ἐν προφάσει φιλίας, amicitiam simulans. Philo de Iosepho p. 555.) — *excusatio,* Io. 15, 22. πρόφασιν οὐκ ἔχουσι. (Ioseph. c. Apion. 2, 36. Ps. 141, 4. Prov. 18, 1.) — 2) ex adiuncto: *occasio, causa, materia,* 1 Thess. 2, 5. οὐκ ἐγεν. ἐν προφάσει πλεονεξίας, non ita versatus sum, ut officio meo uterer occasione lucrandi. (Ioseph. c. Ap. 2, 23. Dan. 6, 4. Act. Thom. §. 39. ubi Apostolus dicitur γεγονὼς πρόφασις τῶν ἐπὶ Ἰησοῦν ἐπιστρεφόντων. ib. §. 45.) *.

*Προφέρω*, (πρό et φέρω) *profero, produco;* Luc. 6, 45. ἐκ τῆς καρδίας προφέρει (ut arbor fructus) τὸ ἀγαθὸν — τὸ πονηρόν. (Prov. 10, 14. ἐκ χειλέων προφέρει σοφίαν. Ioseph. c. Apion. 2, 20. τὸ προφερόμενον ἔγκλημα. Vid. etiam Tob. 9, 6. 3 Macc. 7, 11. 5, 39.) *.

*Προφητεία*, ας, ἡ, (a προφήτης, quod vid.) — hebr. נבואה 1) *interpretatio voluntatis consiliorumque Dei absconditorum, ex afflatu spiritus divini*, Dollmetschung göttlicher Aussprüche und Rathschlüsse aus Inspiration; Apoc. 11, 6. τὰς ἡμέρας τῆς προφητείας αὐτῶν, quamdiu munere interpretum divinae voluntatis fungebantur. (Argumentum προφητείας hic est adhortatio ad emendationem addita annuntiatione poenarum divinarum peccatoribus imminentium) 1 Tim. 1, 18. κατὰ τὰς προαγούσας ἐπὶ σὲ προφητείας, convenienter iis, quae te edocui de divina voluntate et Dei consiliis. (Sir. 46, 1. et Ioseph. ant. 4, 7. 2. Iosua dicitur Mosis διάδοχος ἐν προφητείαις in interpretanda divina voluntate.)

2) *oraculum* numinis, *vaticinium*, proprie quidem: *effatum* numinis, quo consilia sua manifestat, et futurorum dat cognitionem, nostris autem scriptoribus etiam de manifestatione per *visiones*, ita ut fere conveniat cum notione ἀποκαλύψεως; ita Apoc. 1, 3. 22, 7. 10. 18. 19. de vaticiniis et visionibus, quae in libro Apocal. continentur, non exclusa eorundem explicatione; — de vaticiniis V. T. Matth. 13, 14. 2 Petr. 1, 20. 31. (2 Chron. 32, 32. 15, 18. Esdr. 5, 1. 6, 14. Sir. 36, 15. 39, 1. 44, 4. 46, 20. Ioseph. bell. 3, 8. 3. προφητεία τῶν ἱερῶν βίβλων. ant. 7, 9. 5. et 10, 7. 2. — de falsis vaticiniis Ier. 23, 21. Neh. 6, 12.) — Apoc. 19, 10. τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας, i. e. τὸ προφητικόν.

3) *effatum propheticum*, i. e. effatum hominis, qui singulari afflatu sp. s. loquitur, diciturque de iis, qui spiritu Dei abrepti non solum futura praedicunt, sed etiam Deum hymnis laudant, et eius voluntatem, consilia interpretantur. Ita in N. T. 1 Cor. 13, 2. 8. 14, 6. 22. coll. v. 24. 1 Thess. 5, 20. 1 Tim. 4, 14. διὰ προφητείας μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν, i. e. per impositionem manuum virorum in statu inspirationis agentium loquentiumque. — *donum* propheticum, 1 Cor. 12, 10. (Ioseph. ant. 3, 8. 1.) — *munus* prophetae Rom. 12, 6. (etiam Ioseph. ant. 4, 7. 2. προφητεῖαι munera prophetarum.) *.

*Προφητεύω*, f. εύσω, (a προφήτης) 1) προφήτης sum, *prophetam me gero*, vel *praesto;* (Sir. 48, 13. ubi de miraculo, quod 2 Reg. 13, 21. narratur, sermo est, quo propheta, se fuisse verum prophetam, demonstraverit.) Matth. 7, 22. προεφητεύσαμεν, prophetas nos praestitimus eiiciendo daemonia et patrando miracula.

2) *interpretor oracula Dei* et *quidem ope spiritus divini, manifesto res et consilia decretaque divina abscon-*

*dita;* Apoc. 10, 11. 11, 3. (Ioseph. c. Apion. 2, 39. πιστεύειν τοῖς ὑπ' ἐκείνου [Mose in libris suis] προφητευθεῖσι περὶ τοῦ θεοῦ.) Hinc etiam: *manifesto* ex inspiratione, responsum do de re occulta qualibet. Matth. 26, 68. Marc. 14, 65. Luc. 22, 64. Volebant nempe impii percussores tentare servatorem, an, si esset Messias, ope spiritus divini cogniturus esset, quisnam eum percussisset. (Ita προφητεία Ioseph. ant. 6, 4. 1. responsum prophetae de loco, quo lateat asina deperdita.)

3) *vaticinor*, i. e. a) futura annuntio ex inspiratione divina, hebr. נִבָּא, Matth. 11, 13. de quo loco vid Βιάζω 15, 7. Marc. 7, 6. 1 Petr. 1, 10. Iud. v. 14. (1 Reg. 22, 12. 18. 2 Chron. 18, 7. Esdr. 5, 1. Ier. 11, 21. 28, 6. Ezech. 11, 4. 13. 13, 2. 21, 2. Sir. 47, 1. 48, 14. Ioseph. ant. 7, 9. 5. et 10, 2. 2. — de falsis prophetis Ier. 14, 14. 15.) — Ita etiam Io. 11, 51. de sacerdote summo. Putabant enim Iudaei, ut intelligitur e Ioseph. bell. 1, 2. 8. προφητείαν coniunctam esse cum sacerdotio, ideoque etiam libri V. T. historici, quippe a sacerdotibus scripti, Iudaeis vocabantur προφῆται, libri prophetarum. — b) *ex inspiratione loquor, abreptus afflatu spiritus Dei Deum laudo*, Luc. 1, 67. Act. 2, 17. 18. 19, 6. 21, 9. 1 Cor. 11, 4. 5. 13, 9. 14, 1. 3. 4. 5. 24. 31. 39. (Ioel. 2, 28. Num. 11, 25. 27. 1 Sam. 10, 5. 6. 10—13. 19, 20 sq.) *.

*Προφήτης*, ου, ὁ, (πρό et φημί) hebr. נָבִיא. — proprie: qui proloquitur, dicta enuntiat, dicta profert, (Diod. Sic. 1, 2. ubi historia προφήτης τῆς ἀληθείας vocatur); — *interpres* (ἐξηγητής) oraculorum divinorum (Plat. Tim. Tom. 9. p. 392. edit. Bipont. coll. Exod. 7, 1. ubi Aaron vocatur προφήτης Mosis, i. e. interpres divinorum mandatorum per Mosen ad Pharaonem deferendorum.) — *oracula Dei referens*, i. q. μάντις, Ioseph. c. Apion. 1, 35. ant. 7, 12. 5. Diod. Sic. 17, 55.) — In libris N. T. est *propheta*, i. e. universe: homo qui est ἐν πνεύματι τοῦ θεοῦ, vel cui inest πνεῦμα 1 Petr. 1, 10 sq., vel πνευματικός, ut Paulus explicat, estque

1) *interpres voluntatis Dei omnino*, qui a Deo missus et spiritu Dei plenus mandata Dei quaecunque (non solum consilia de futuris) ad homines defert, Matth. 5, 12. 10, 41. 11, 9. 13, 17. Io. 7, 52. 8, 52 sq. Act. 7, 48. 52. Rom. 11, 3. Apoc. 10, 7. 11, 10. 18, 18, 20. 24. — Ita vocatur προφήτης a) Ioannes baptista, Matth. 14, 5. 21, 26. Marc. 11, 32. Luc. 1, 76. 20, 6. — b) interpretes voluntatis Dei Iesu antiquiores Matth. 23, 29. 30. 31. 34. προφῆται, σοφοί, γραμματεῖς. v. 37. Luc. 4, 24. 11, 47—50. 13, 28. — c) Iesus ipse, Matth. 13, 57. 21, 11. 46. Marc. 6, 4. Luc. 7, 26. 28. 24, 19. Io. 4, 44. — d) Messias κατ' ἐξοχήν vocatur ὁ προφήτης, Io. 1, 21. 25. i. e. ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον, ut plenius legitur Io. 7, 40. haud dubie e loco Deut. 18, 15. ut intelligitur ex

Act. 3, 22. 23. 7, 37. — (1 Macc. 4, 46. 14, 41.) — Quum eiusmodi interpretes voluntatis Dei vi spiritus s. etiam miracula patrare solerent, quibus fidem facerent dictis, etiam προφῆται dicuntur qui miracula patrant, Luc. 7, 16. Io. 9, 17. (Sir. 48, 13. coll. 2 Reg. 13, 21.)

2) *vates*, i. e. a) qui res absconditas omnino (non futuras) ope spiritus cognoscit, Luc. 7, 39. Io. 4, 19. vid. προφητεύω no. 2. — b) potissimum, qui *res futuras* ex inspiratione divina praevidet et praedicit; ita de prophetis V. T. Matth. 1, 22. 2, 17. 23. 3, 3. 8, 17. 12, 39. Marc. 6, 15. Luc. 1, 70. 4, 27. 24, 25. Io. 1, 46. Act. 2, 30. 3, 18. 21. 26, 22. et passim. (Ioseph. ant. 6, 2. 1.) de aliis, Act. 13, 1. 11, 27. 15, 32. 21, 10. — metonymice: *libri prophetarum* V. T., et quidem α) quatenus divinam voluntatem et Dei praecepta omnino continent, Matth. 7, 12. 22. 40. 16, 29. 31. — β) quatenus vaticinia continent de rebus futuris, Matth. 5, 17. (vid. Πληρόω) 11, 13. Luc. 16, 16. Act. 7, 42. 8, 28. 30. 13, 15. 40. 24, 14. 28, 23. Rom. 3, 21. (2 Macc. 15, 9.) — Notandum est, νόμον καὶ προφήτας in his locis comprehendere totum volumen V. T. et προφήτας non solum de libris prophetarum sed etiam de libris historicis V. T. quippe a sacerdotibus dono προφητείας instructis (vid. προφητεύω no. 3.) conscriptis simulque de hagiographis dici, quae hagiographa uno in loco Luc. 24, 44. a prophetis distinguuntur et ψαλμοί vocantur.

3) *homo afflatu Spir. loquens*, et ita a) qui in coetu christiano Deum laudibus efferunt, 1 Cor. 12, 28. 29. 14, 29. 32. 37. Eph. 2, 20. 3, 5. 4, 11. Videntur iidem etiam interpretes vaticiniorum V. T. fuisse, ipsique locuti esse etiam consilia Dei de rebus futuris. — b) *poeta*, qui etiam Latinis vates et propheta (Varro de ling. lat. 6, 3.) dicitur, quippe qui afflatu Spiritus divini canere putabatur. — Tit. 1, 12. de Epimenide.

*Προφητικός, ή, όν*, (a προφήτης) *propheticus*, a propheta profectus, Rom. 16, 26. (in textu *Griesb.* cap. 14, 26.) 2 Petr. 1, 19. *.

*Προφῆτις, ιδος, ἡ*, — LXX pro נְבִיאָה — *prophetissa*, i. e. mulier, quae divino spiritu agitur, Deique mandata et oracula refert; bis Apoc. 2, 20. et Luc. 2, 36. in quo posteriori loco alii: femina Deo sacra seu familiaris, quo sensu etiam Gen. 20, 8. Abrahamus, Tob. 4, 12. Noachus, Abrah., Isaacus etc. prophetae vocentur. At puto, etiam hos ita fuisse appellatos, quia Deus ipsis voluntatem suam revelavit, quam deinde aliis hominibus manifestarent. — (LXX Exod. 15, 20. Iud. 4, 4. 2 Sam. 22, 14. 2 Chron. 34, 22. Ies. 8, 3.) *.

*Προφθάνω*, f. φθάσω, (πρό et φθάνω) *praevenio*, i. e. prior venio, anteverto; *sermone praevenio, prior altero loquor;* Matth. 17, 25. — (LXX pro קִדֵּם, 1 Sam. 20, 24.

2 Sam. 22, 6. 19. Iob. 30, 27. Ps. 17, 14. 86, 27. Ion. 4, 3. 1 Macc. 10, 4. 23.) *.

*Προχειρίζομαι*, aor. προεχειρισάμην, verb. depon. med. (a πρόχειρος -ον, qui s. quod in promtu, ad manus est) 1) πρόχειρον ποιέω, facio ut mihi ad manus sit, paro mihi, capio mihi, (Demosth. 45, 10. et 85, 7. edit. *Reisk.*) — 2) ex adiuncto: *deligo, eligo mihi*, Act. 26, 16. προχειρίσασθαί σε ὑπηρέτην. — seq. infinitivo: *destino*, Act. 22, 14. ὁ θεὸς προεχειρίσατό σε γνῶναι τὴν ἀλήθειαν. — perf. passiv. *delectus sum*, Act. 3, 20. τὸν προκεχειρισμένον (text. vulg. προκεκηρυγμένον) ὑμῖν Ἰησοῦν Χριστόν. — (Deligendi sensu legitur apud LXX pro לָקַח Ios. 3, 12. προχειρίσασθαι ὑμῖν δώδεκα ἄνδρας. Exod. 4, 13. pro שָׁלַח 2 Macc. 3, 7. 8, 9. Polyb. 1, 11. 3. 3, 40. 14.) *.

*Προχειροτονέω*, ῶ, f. ήσω, (πρό et χειροτονέω, quod vid.) *ante eligo* s. *destino;* Act. 10, 41. μάρτυσι τοῖς προκεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ θεοῦ. *.

*Πρόχορος*, ου, ὁ, *Prochorus*, nom. pr. unius e septem diaconis ecclesiae Hierosolymit., Act. 6, 5. *.

*Πρύμνα*, ης, ἡ, (a πρυμνός, extremus) pro πρύμνη ναῦς, posterior pars navis, *puppis;* Marc. 4, 38. Act. 27, 29. 41. (Polyb. 1, 49. 11. Xenoph. anab. 5, 8. 20. Hesych. πρύμνα· τὰ ὀπίσω ἢ τὸ τέλος τοῦ πλοίου.) *.

*Πρωΐ*, adverb. 1) *mane, tempore matutino*, Matth. 16, 3. Marc. 12, 20. 16, 9. (Ioseph. vit. §. 17.) — ἅμα πρωΐ, Matth. 20, 1. vid. Ἅμα: — λίαν πρωΐ, Marc. 16, 2. — τὸ πρωΐ, idem Marc. 15, 1. Act. 28, 23. ἀπὸ πρωΐ ἕως ἑσπέρας. — 2) *quarta vigilia noctis* (i. e. tempus ab hora 3. usque ad 6tam e nostra ratione) Marc. 13, 3. Quum sol demum versus horam sextam oriretur, πρωΐ etiam comprehendit tempus, quo adhuc nox et crepusculum matutinum esset, Marc. 1, 35. πρωΐ ἔννυχον λίαν. Io. 20, 1. πρωΐ, σκοτίας ἔτι οὔσης. (LXX pro בֹּקֶר, Exod. 16, 21. 30, 7. 36, 3. 2 Sam. 13, 4. Ies. 28, 19.) *.

*Πρωΐος*, ΐα, ϊον, (a πρωΐ) *matutinus*, — πρωΐα, ας, ἡ, (ὥρα), *tempus matutinum, mane*, Matth. 21, 18. 27, 1. Io. 18, 28. 21, 4. (LXX pro בֹּקֶר, 2 Sam. 23, 4. Thren. 3, 23. Dan. 8, 26. Ioseph. ant. 7, 8. 1.) *.

*Πρώϊμος*, η, ον, (a πρωΐ) *matutinus;* propr. de diei, tum vero etiam de anni tempore semel Iac. 5, 7. ὑετὸς πρώϊμος, pluvia matutina, i. e. sub finem mensis Marchesvan seu Octobris (a quo Iudaei incipiebant annum) usque ad medium Decembr. decidens. (LXX ὑετὸς πρώϊμος, pro גֶּשֶׁם יוֹרֶה, Deut. 11, 14. Ier. 5, 24. Hos. 6, 3. coll. Ioel. 2, 23.) Est forma seriorum pro πρώϊος, vid. *Lobeck.* ad Phryn. p. 51. *.

*Πρωϊνός*, ή, όν, (a πρωΐ) *matutinus;* LXX pro בֹּקֶר, Apoc. 2, 28. vid. Ἀστήρ. ib. c. 22, 16. ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς ὁ πρωϊνός (text. vulg. ὀρθρινός.) (Exod. 29, 41. Lev. 9, 17. Iob.

38, 12. Hos. 6, 4. 13, 3.) (Serioris aevi forma pro πρώϊος, vid. *Lobeck.* ad Phr. p. 51.) *.

*Πρῷρα*, ας, ἡ, (a πρό) *prora*, anterior navis pars; Act. 27, 30. 41. (Polyb. 16, 4. 12.) *.

*Πρωτεύω*, f. εύσω, (a πρῶτος) *primus sum, primas partes teneo, imperium habeo;* Col. 1, 18. (Esth. 5, 11. ἐποίησεν αὐτὸν πρωτεύειν καὶ ἡγεῖσθαι τῆς βασιλείας. 2 Macc. 6, 18. 13, 25. ὁ πρωτεύων τῶν ἐλεφάντων. Ioseph. ant. 9, 8. 3. οἱ τοῦ πλήθους πρωτεύοντες. Id. vit. §. 25. πρωτεύειν τῆς πόλεως.) *.

*Πρωτοκαθεδρία*, ας, ἡ, (πρῶτος et καθέδρα) tenere τὴν πρώτην καθέδραν, *prima sedes, sedere primo loco,* in conventu, synedrio, der Vorsitz; Matth. 23, 6. Marc. 12, 39. Luc. 11, 43. 20, 46. (Apud profanos non legitur.) *.

*Πρωτοκλισία*, ας, ἡ, (πρῶτος et κλισία) primo loco accumbere mensae, *primus accubitus;* Matth. 23, 6. Marc. 12, 39. Luc. 14, 7. 8. 20, 46. *.

*Πρῶτος*, η, ον, (superlativ. a πρό, cuius comparat. πρότερος, superl. πρῶτος), LXX maxime pro רִאשׁוֹן, passim etiam pro אֶחָד et רֹאשׁ, *primus;* — et quidem a) ordine, loco, tempore, Matth. 10, 2. Marc. 3, 16. Luc. 14, 18. 16, 5. Matth. 20, 8. 10. 26, 17. τῇ πρώτῃ intell. ἡμέρᾳ, Marc. 14, 12. 16, 9. Act. 20, 18. et saepius. — Si duo conferuntur, verti potest: *prior*, i. q. πρότερος, Matth. 21, 36. 27, 64. Io. 1, 15. πρῶτός μου, prior existentia. v. 30. Act. 1, 1. 1 Cor. 14, 30. 15, 45. Hebr. 8, 7. 13. 9, 1. 2. 6. 10, 9. Apoc. 2, 4. 5. 19. 21, 1. 4. (Gen. 41, 20. Deut. 10, 1. 4. Esdr. 3, 12.) τὰ πρῶτα pro πρότερα, *prior conditio*, Matth. 12, 45. Luc. 11, 26. 2 Petr. 2, 20. — ἐν πρώτοις, *primo loco, omnium maxime,* 1 Cor. 15, 3. (Ios. 8, 33. Deut. 13, 9.) — ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, vid. Ἔσχατος, et conf. Ies. 44, 6. 48, 12. — Πρῶτος cum verbo iunctum, ut Latinor. primus, (ut: primus hoc vidit) pro adverbio: *primum, primo loco, prius, zuerst;* Luc. 2, 2. πρώτη ἐγένετο. Io. 1, 42. εὑρίσκει οὗτος πρῶτος τὸν ἀδελφόν. c. 5, 4. ὁ οὖν πρῶτος ἐμβάς. c. 8, 7. πρῶτος βαλέτω, c. 20, 4. 8. 1 Io. 4, 19. πρῶτος ἠγάπησε, prius amavit, Act. 26, 23. πρῶτος μέλλει καταγγ. c. 27, 43. πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξιέναι. Rom. 10, 19. πρῶτος Μωϋσῆς λέγει, primum Moses dicit, (sequitur v. 20. Ἡσαΐας δέ, deinde Iesaias.) 1 Tim. 2, 13. 2 Tim. 2, 6. Ap. 4, 1. φωνὴ ἡ πρώτη ἣν ἤκουσα pro φωνή, ἣν πρῶτον ἤκουσα (Ies. 50, 17.) — b) *dignitate, honore, primus, praecipuus, princeps, procer;* Matth. 20, 27. 22, 38. Marc. 6, 21. τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας. (Ioseph. ant. 4, 6. 9. ib. 7, 11. 5. οἱ τῆς χώρας πρῶτοι.) Marc. 9, 35. 10, 44. 12, 28. 29. 30. 16, 12. Luc. 19, 47. οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ. Act. 13, 50. 17, 4 25, 2. 28, 7. 17. (1 Sam. 9, 22. 2 Chron. 26, 20. Ier. 52, 21. Dan. 10, 13. Neh. 12, 45. Ioseph. ant. 10, 4. 5. τῶν ἱερῶν οἱ πρῶτοι.) — Luc. 15, 22. στολὴ ἡ πρώτη, vestis praestantissima. (Ezech 27, 22. μετὰ πρώτων

ἡδυσμάτων, Psalt. Sal. 17, 48. χρυσίον τίμιον, καὶ πρῶτον.) — in malem partem: princeps in peccando, 1 Tim. 1, 15. 16. — In dicto: *primi erunt ultimi* et *ultimi primi*, Matth. 19, 30. (vid. Ἔσχατος) 20, 8. 10. 56. Marc. 10, 31. Luc. 13, 30. πρῶτος sensu praegnante accipiendum est, sensus enim est: qui, quia aliis priores ad regnum Messiae venerunt, primi honore ea de causa esse debere sibi videntur, ii aliis posthabebuntur; contra, qui serius ad regnum Dei venerunt, igiturque posthabendi videntur, primi erunt honore.

Neutrum πρῶτον, adverbialiter: 1) *primum*, a) de ordine, loco, tempore, Matth. 17, 27. Marc. 4, 28. 7, 27. 16, 9. Luc. 10, 5. Io. 2, 10. 18, 13. Act. 3, 26. 11, 26. 13, 46. Rom. 3, 2. 1 Cor. 12, 28. 15, 46. 1 Thess. 4, 16. Hebr. 7, 2. et passim. — *prima vice*, Act. 7, 12. — Ad initium sermonis: *quod primum est*, vel: *omnium maxime*; Rom. 1, 8. 1 Cor. 11, 18. — πρῶτον καί pro πρῶτον, ἔπειτα, primum et postea, i. e. aeque ac, Rom. 1, 16. 2, 9. 10. 2 Cor. 8, 5. ἑαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ κυρίῳ, καὶ (et post etiam) ἡμῖν. — τὸ πρῶτον, *quod primum fuit*, i. e. *statim ab initio*, Io. 12, 16. *antea, olim*, Io. 10, 40. 19, 39. 2 Tim. 1, 5. — b) de dignitate, pretio; *imprimis, omnium maxime*, Matth. 6, 33. Luc. 12, 1. 2 Petr. 1, 20. 3, 3. ubi πρῶτον pro πρῶτον, πάντων, ut legitur 1 Tim. 2, 1. — 2) pro comparativo: πρότερον, *prius, ante*, Matth. 5, 24. 7, 5. 8, 21. 12, 29. 13, 30. 17, 10. 11. 23, 26. Marc. 3, 27. 9, 11. 12. 13, 10. Luc. 6, 42. 9, 59. 61. 11, 38. ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. 14, 28. 31. 17, 25. 21, 9. Io. 15, 18. πρῶτον (pro πρότερον ὑμῶν. Rom. 15, 24. [Eph. 4, 9.] 2 Thess. 2, 3.

*Πρωτοστάτης*, ου, ὁ, (πρῶτος et ἵστημι) 1) qui primus stat, primo loco, potissimum in acie, *dux*, ordinem ducens, (Iob. 15, 24. ὥςπερ στρατηγὸς πρωτοστάτης πίπτων. Xenoph. de republ. Lac. c. 11, 4.) — 2) ut Latinor. *dux* i. e. *auctor rei*; Act. 24, 5. πρωτοστάτην τῆς αἱρέσεως. *.

*Πρωτοτόκια*, ίων, τά, (a πρωτότοκος) ius primogenituræ; Hebr. 12, 16. — LXX πρωτοτοκία et πρωτοτοκεῖα, τά, pro בְּכוֹרָה Gen. 25, 31—34. 27, 36. Deut. 21, 16. 17. 1 Chron. 5, 1. — Apud profanos hoc sensu non legitur, et Iosephus ant. 2, 1. 1. de Esauo agens dixit τὸ πρεσβεῖον. Filius primogenitus non solum duplicem bonorum paternorum portionem haereditate accipiebat, sed erat etiam princeps familiae post patris mortem; Deut. 21, 15 sqq. 22, 17. Gen. 25, 20. Exod. 12, 24. 2 Chron. 21, 3. *.

*Πρωτότοκος*, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (πρῶτος et τόκος), LXX pro hebr. בְּכוֹר, 1) *primogenitus*, qui primus nascitur vel matri vel patri; non solum de hominibus Matth. 1, 25. Luc. 2, 5. (Gen. 27, 19. 32.) sed etiam de animalibus; Hebr 11, 28. τὰ πρωτότοκα hominum et iumentorum, (Exod. 11, 5

12, 12. 13, 2. Gen. 4, 4.) — transfertur ad Dei filium, qui πρωτότοκος πάσης τῆς κτίσεως dicitur, quatenus a Deo ante mundum conditum genitus est; Col. 1, 15. coll. v. 16. Hebr 1, 6. coll. v. 5.

2) ex adiuncto: *qui primus, princeps est*, quia primogeniti principes erant familiae; Rom. 8, 29. εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς, ut ipse esset princeps multorum fratrum, qui videlicet fide se ei adiunxerunt. (coll. Col. 1, 18. ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν πρωτεύων.) Col. 1, 18. πρωτ. ἐκ τῶν νεκρῶν, et Apoc. 1, 5. πρωτ. τῶν νεκρῶν, qui primus resurrexit ex hade, resurgentium est dux et princeps. (Ps. 89, 27. πρωτότοκον θήσομαι αὐτὸν, ὑψηλὸν παρὰ τοῖς βασιλεῦσι τῆς γῆς.)

3) *tenerrime amatus, perquam carus*, quia primogeniti, quum in se, tum quia geniti erant a muliere iuventutis, patribus erant perquam cari; Hebr. 12, 33. ἐκκλησία πρωτοτόκων ἀπογεγραμμένων ἐν τοῖς οὐρανοῖς. (Exod. 4, 22. υἱός πρωτότοκός μου Ἰσραήλ. Ier. 31, 9. Psalt. Sal. 13, 8. νουθετήσει δίκαιον ὡς υἱὸν ἀγαπήσεως, καὶ ἡ παιδεία αὐτοῦ ὡς πρωτοτόκου. ib. 18, 4. 4 Esdr. 6, 58. „nos autem populus tuus, quem vocasti primogenitum.") *.

*Πταίω*, f. πταίσω, 1) impingo pede in lapidem, offendo, (Herodian. 5, 6. 18.); — 2) *cado, labor*, propr. de iis qui in bello cadunt (LXX pro נִגַּף 1 Sam. 4, 2. 3. 10. 2 Sam. 2, 17. 18, 7.); tropice: *felicitate excido, miser fio*; 2 Petr. 1, 10. (Ita πταίσματα casus adversi, Joseph. bell. 6, 1. 2.) — labor in agendo, *incido in errores et peccata*, Rom. 11, 11. (vid. Πρόσκομμα et Προσκόπτω) Iac. 2, 10. πταίσει ἐν ἑνὶ intell. νόμω. ib. λόγῳ πτ. cap. 3, 2. (Deut. 7, 25. pro יָקֵשׁ. Marc. Anton. 7, 15. ἴδιον ἀνθρώπου φιλεῖν καὶ τοὺς πταίοντας.) *.

*Πτέρνα*, ης, ἡ, *calx* pedis; Io. 13, 18. ἐπῆρεν ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρναν, sustulit contra me calcem, s. pedem i. e. nocere studet. Deprompta sunt e Ps. 41, 10. ubi עָקֵב. vid. etiam Gen. 3, 15. Iudic. 5, 22. Ier. 9, 4. *.

*Πτερύγιον*, ίου, τό, (deminutiv. a πτέρυξ, ala), LXX pro כָּנָף, 1) ala minor, ala; 1 Reg. 6, 23.; — 2) quaevis *extremitas in acutum desinens*; et ita LXX de pinnis piscium (סְנַפִּיר) Lev. 11, 9—12. Deut. 14, 9: 10. et parte vestium ad alae formam dependente. Num. 15, 36. 1 Sam. 24, 5. Ruth. 3, 9. vid. etiam Exod. 28, 26. ubi in hebr. קָצֶה. Hesychius: πτερύγιον· ἀκρωτήριον. — In. N. T. non nisi in dicto ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, Matth. 4, 5. Luc. 4, 9. non est fastigium s. pinna templi (τοῦ ναοῦ, de quo τὸ ἱερόν bene distinguendum), sed verosimilius summitas s. tectum, ab utraque parte inclinatum more alarum (Ioseph. ant. 15, 11. 3.) porticus regiae, de qua uberius exposuit Ioseph. ant. 5, 11. 5. eamque tantae altitudinis fuisse dixit, ὡς εἴ τις ἀπ' ἄκρου τοῦ ταύτης

τέγους ἄμφω συντιθεὶς τὰ βάθη διοπτεύει, σκοτοδινιᾷν, οὐκ ἐξικνουμένης τῆς ὄψεως εἰς ἀμέτρητον τὸν βυθόν. *.

*Πτέρυξ*, υγος, ἡ, (a πτερόν, penna, ala) *ala*, hebr. כָּנָף, Apoc. 4, 8. 9, 9. 12, 14. (Exod. 19, 4. 37, 9 Ezech. 1, 6. 10, 5.) — Matth. 23, 37. Luc. 13, 34. de gallina pullos sub alas colligente, — imagine curae et tutelae ex amore tenero; vid. Iob. 39, 19. Ps. 17, 10. 36, 8. 57, 2. 61, 4. *.

*Πτηνός*, ή, όν, (a πέτομαι, πτῆναι, volo), *volatilis*, alis instructus, qui alis fertur; (Xenoph. Cyrop. 1, 4. 11.) — τὰ πτηνά *volucres*, animalia volatilia, 1 Cor. 15, 39. *.

*Πτοέω*, ῶ, ήσω, terrorem incutio, tremere facio, (Ier. 21, 13.) — passiv. πτοέομαι, *perterrefio*, *tremo*, *trepido*; LXX pro חָרַד et חָתַת, Luc. 21, 9. μὴ πτοηθῆτε, (2 Chron. 20, 16. 32, 7. Exod. 19, 16. Amos. 3, 6.) — Luc. 24, 37. πτοηθέντες καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι, terrore et timore perculsi. Solent similia nostri coniungere, ut etiam LXX 1 Chron. 28, 20. μὴ φοβοῦ μηδὲ πτοηθῇς. Ier. 23, 4. — (Ioseph. bell. 1, 30. 4. ἐπτόητο δὲ τῷ φόβῳ.) *.

*Πτόησις*, εως, ἡ, (a πτοέω, perf. pass. ἐπτόησαι) *terror*, *trepidatio*, *pavor*, 1 Macc. 3, 25. Philo quis rer. div. haer. p. 516. — obiective: *res terrorem incutiens*, *causa pavoris*, i. e. *malum* 1 Petr. 3, 6. μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν, non timentes ullam causam malorum. Ita Prov. 3, 25 οὐ φοβηθήσῃ πτόησιν (פַּחַד) ἐπελθοῦσαν, οὐδὲ ὁρμὰς ἀσεβῶν ἐπερχομένας. Ioseph. c. Apion. 1, 32. πτοία de visionibus nocturnis terrorem incutientibus. (Alii πτόησιν. 1 Petr. l. l. de timore: praestent officium nullo metu coactae sed sponte.) *.

*Πτολεμαΐς*, ίδος, ἡ, *Ptolemais*, (olim Ἄκω s. Ἄκη, deinde a Ptolemaeo, ut putatur, Lathuro, Ptolemais dicta) urbs in confinio Galilaeae, maritima, haud procul a fluvio Bello inter montes (Carmelum, Scalam Tyriorum et Galilaeam) sita. (Ioseph. ant. bell. 2, 10. 2. Πτολεμ. πρόςεστι τῆς Γαλιλαίας παράλιος κατὰ τὸ μέγα πεδίον ἐκτισμένη. Id. ant. 12, 8. 2. 13, 2. 1.) — Act. 21, 7. (3 Macc. 7, 17.) *.

*Πτύον*, ου, τό, (a πτύω, spuo, exspuo) attice πτέον, τό, *ventilabrum*, *vannus* qua frumenta expurgantur, a palea separantur. Matth. 3, 12. Luc. 3, 17. — Hesych. λικμητήριον· πτύον. Idem πτύον· θρίναξ, ξύλον ἐν ᾧ διαχωρίζουσι τὸν σῖτον ἀπὸ τοῦ ἀχύρου. (Artemid. 2, 24.) *.

*Πτύρω*, f. ρῶ, *terreo*, *consterno*; Phil. 1, 28. μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενί, nulla ratione perterriti. (Diod. Sic. 17, 34. 57 et 58. Aeschin. Dial. Socr. 3, 16. Hesych. πτύρεται· κλαδαίνεται, σείεται, φοβεῖται, φρίττει.) *.

*Πτύσμα*, τος, τό, (a πτύω) *sputum*, *id quod sputum est*; Io. 4, 6. (Polyb. 8, 14. 5. — hebr. רֹק quod LXX vertunt πτύελον, Iob. 7, 19. 30, 10.) *.

*Πτύσσω*, f. ύξω, *complico, convolvo*; Luc. 4, 20. πτύξας τὸ βιβλίον. (Ioseph. ant. 10, 1. 4. πτύξας τὰς ἐπιστολάς.) *.

*Πτύω*, f. ύσω, *spuo, exspuo*; Marc. 7, 33. 8, 23. Io. 9, 6. (LXX pro יָרַק Num. 12, 4. Sir. 28, 12. ἐὰν πτύσῃς ἐπ' αὐτόν. Ioseph. ant. 4, 8. 23. πτ. αὐτοῦ τὸ πρόςωπον. ib. 5, 9. 4. εἰς τὸ πρόςωπον.) *.

*Πτῶμα*, τος, τό, (a πίπτω, s. πτόω) 1) casus, lapsus; metaph. interitus, pernicies; (Iob. 18, 12. Prov. 16, 19. Iob. 31, 29. Bar. 4, 24. Sir. 31, 6. 2 Macc. 9, 7. Ioseph. bell. 6, 1. 4.) — 2) corpus mortui collapsum, *cadaver*; Matth. 24, 28. Marc. 6, 29. Apoc. 11, 8. 9. et codd. Matth. 14, 12. pro σῶμα. (Ita πτῶμα simplex absque verbis τοῦ νεκροῦ, quod scriptores antiquiores (vid. Phryn. p. 375.) addere solent, legitur etiam Ezech. 6, 5. Sap. 4, 18. Ioseph. bell. 5, 13. 7. ant. 7, 1. 3. Philo de Abrah. p. 386. de Somn. p. 572. Euripid. Orest. v. 1196. Ἑλένης πτῶμα ἰδὼν ἐν αἵματι.) *.

*Πτῶσις*, εως, ἡ, (a πίπτω s. πτόω) 1) *lapsus, collabi, ruina, Einsturz*, propr. de aedificiis, Matth. 7, 27. (tropice de regnis et hominibus: labi de statu felici, pernicies, LXX pro מַפֶּלֶה Ies. 17, 1. Ezech. 16, 15. 18. 32, 16. נֶבֶל Ier. 6, 15. 49, 20 מַגֵּפָה Ps. 106, 29. Zach. 14, 12—18. Bar. 4, 23. Sir. 3, 30. 25, 10. 27, 30. ib. 13, 13.) — 2) i. q. πρόςκομμα; (quod vid.) causa lapsus, id ad quod pedem offendentes labimur; tropice: *causa errandi in iudicando et agendo, causa peccati et perniciei*; ita Luc. 2, 34. (vid. Ἀνάστασις et Πρόςκομμα. — Sir. 1, 21. ἡ ῥοπὴ τοῦ θυμοῦ αὐτοῦ πτῶσις αὐτῷ. c. 5, 15. γλῶσσα ἀνθρώπου πτῶσις αὐτῷ.) *.

*Πτωχεία*, ας, ἡ, (a πτωχός) 1) *paupertas*, i. e. mendicitas, redactum esse ad mendicitatem; ita profani. Nostris autem est: *paupertas* i. e. *tenuitas rei familiaris*, destitutum esse divitiis et affluentia bonorum, quare opponitur ὁ πτωχός saepissime τῷ πλουσίῳ (Sir. 11, 12. 14. 18, 25.); igitur: *conditio hominis ea, ubi tantum habet, quae necessaria sunt*; ita a) propr. de bonis externis, 2 Cor. 8, 2. (Deut. 8, 9. μετὰ πτωχείας, tenui modo, ita ut non sufficiat. vid. potissimum 1 Chron. 22, 14. ubi Davides moribundus sibi tribuit πτωχείαν ad exstructionem templi.) — 2) quum πτωχός etiam soleat esse humilis, destitutus vel honore vel auctoritate (Sir. 10, 30. 31. 22, 23.), πτωχεία etiam est: *conditio humilis, aerumnosa*, destitutum esse honore, auctoritate, splendore; 2 Cor. 8, 9. Apoc. 2, 9. LXX pro עֳנִי de afflictione; miseria, Iob. 30, 27. 36, 21. Ps. 44, 26. 107, 10. Ies. 48, 10. Test. XII. Patr. p. 619. οἱ ἐν λύπῃ τελευτήσαντες ἀναστήσονται ἐν χαρᾷ, καὶ οἱ ἐν πτωχείᾳ διὰ κύριον πλουτισθήσονται, καὶ οἱ ἐν πενίᾳ χορτασθήσονται. Ibid. p. 607. ἔδειξέ μοι, ὅτι ἕως τοῦ αἰῶνος, κἂν βασιλεῖ κἂν πτωχῷ, αἱ γυναῖκες κατακυριεύουσι, τοῦ μὲν

βασιλέως ἀρούσι τὴν δόξαν, τοῦ δὲ ἀνδρείου τὴν δύναμιν, καὶ τοῦ πτωχοῦ τῆς πτωχείας ἐλάχιστον στήριγμα. *.

*Πτωχεύω*, f. εύσω, (πτωχός) propr. ad mendicitatem redactus sum, mendico; ita profani. Nostris est: 1) *pauper sum*, i. e. divitiis destitutus, necessaria tantum habens, ut docet locus Tob. 4, 21. — (tenuis, miser sum, LXX pro דָּלַל Ps. 79, 8. Iud. 6, 6. רִישׁ Ps. 34, 10.) — 2) *humilis sum*, 2 Cor. 8, 9. (coll. Phil. 2, 7.) vid. *Πτωχεία*.

*Πτωχός*, ή, όν, (a πτώσσω, oberro, vagor) 1) domos, urbes peragrans mendicandi causa; *mendicus*, ostiatim stipem petens; sic apud profanos et nostros. Luc. 14, 13. 21. 16, 20. 22. et Io. 9, 8. in editionibus quibusdam, ubi *Griesb.* edidit προςαίτης. — *ad mendicitatem redactus*, *inops*, *pauper*, *bettelarm*, qui nihil habet et victum fere accipit ab aliorum liberalitate, Matth. 19, 21. 26, 9. 11. Marc. 10, 21. 14, 5. 7. Luc. 18, 22. 19, 8. Io. 12, 5—8. 13, 29. — Apud nostros etiam — 2) i. q. πένης, pauper cum honestate, *egenus*, qui tantum necessaria possidet, et opponitur diviti, LXX pro אֶבְיוֹן, דַּל, עָנִי, רָשׁ. Marc. 12, 42. 43. Luc. 21, 2. 3. Rom. 15, 26. Iac. 2, 2—6. (Esth. 9, 22. Lev. 19, 15. Prov. 29, 14. Sir. 13, 3. 29, 22.) — Tropice: sua natura *exiguus*, non *sufficiens*; Gal. 4, 9. τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα.

3) ex adiuncto: *humilis*, *ignobilis*; a) de *externa* conditione: qui caret honore, auctoritate, divitiis, splendore, Matth. 11, 5. Luc. 7, 22. πτωχοὶ εὐαγγελίζονται. (Iob. 29, 12. Prov. 14, 20. Ps. 72, 12. Sir. 10, 22. 23.) — *miser*, Luc. 4, 18. quae ex Ies. 61, 6. deprompta sunt, coll. Ies. 29, 19. — b) de *animi* et interna felicitate; qui caret vera salute, ita Apoc. 3, 17. Luc. 6, 20. μακάριοι οἱ πτωχοί, vel, ut Matth. 5, 3. clarius legitur, οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, qui se sentiunt miseros, salutis spe destituti. (Alii: humiles, simplices, candidi, qui modeste de se iudicant. Alii: miseri, ut conveniat cum τοῖς κακῶς ἔχουσι Luc. 5, 31.) *.

*Πυγμή*, ῆς, ἡ, (a πύξ, pugno, mit geballter Faust) pugnus, i. e. manus in pugnum contracta et complicata. Phavorin. πυγμή· ἐπὶ τῆς χειρὸς, ὅταν ἔχῃ τις συνεσταλμένους τοὺς δακτύλους. Ita in V. T. bis Exod. 21, 18. Ies. 58, 4. pro אֶגְרוֹף. — In N. T. semel Marc. 7, 3. ἐὰν μὴ πυγμῇ νίψωνται τὰς χεῖρας. Alii πυγμῇ hic interpretati sunt: usque ad cubitum, vel usque ad carpum. Alii secuti Vulgatum et Syrum (qui legisse videntur πυκνῇ): sedulo, frequenter, enixe; Alii: pugno i. e. βίᾳ fortiter, diligenter. Verosimilius autem hic agnoscendus est aut error interpretis fontis aramaei, qui vel אֶגְרוֹף pugnus, pro אַגָּנוֹת phiala, vel זַרְמָא quod Rabbinis est etiam pugnus (*Buxtorf.* lex. p. 694.) pro מִזְרְקָא, pelvis, phiala, legit, — — — aut mendum libri aramaei ipsius, quo usus est Marcus. *.

*Πύθων*, ωνος, ὁ, 1) Apollo, quatenus oracula dabat, (vel a πυνθάνεσθαι ita vocatus, vel a Dracone, πύθω vocato, qui custodiebat oraculum in monte Parnasso, post vero ab Apolline interfectus est.) — 2) *fatidicus, oracula edens*; Act. 16, 16. ἔχουσα πνεῦμα πύθωνος, i. e. δαιμόνιον μαντικόν. (Plurimi hanc mulierem habent ventriloquam. Plutarch. de defectu Oracul. 2. ὥςπερ τοὺς ἐγγαστριμύθους εὐρυκλέας πάλαι, νυνὶ πύθωνας προςαγορευομένους.)

*Πυκνά*, i. q. πυκνῶς, adverb. frequenter. Vid. *Πυκνός*.

*Πυκνός*, ή, όν, (a πύκα, dense, spisse) 1) densus, spissus, 3 Macc. 4, 10. πυκνῷ σανιδώματι. Ezech. 31, 3. in cod. Alexandr. — de intensione et vehementia rei, 3 Macc. 1, 28. πυκνοτάτη κραυγή. 4 Macc. 12, 12. πυκνοτέρῳ καὶ αἰωνίῳ πυρί. — 2) quod crebris vicibus se excipit, dicht nach einander folgend, *continuus, iteratis vicibus se excipiens, iteratis vicibus*, 1 Tim. 5, 23. πυκνάς σου ἀσθενείας. — *Πυκνά* adverbial. *iteratis vicibus*; Luc. 5, 33. νηστεύουσι πυκνά. — Comparat. πυκνότερον, *frequentius*; Act. 24, 26. 2 Macc. 8, 8. 3 Macc. 4, 12. *.

*Πυκτεύω*, f. εύσω, (a πύκτης, pugil, quod a πύξ pugno) *pugil sum, — pugilatu pugno, pugnis certo*; 1 Cor. 9, 26. οὕτω πυκτεύω, ὡς οὐκ ἀέρα δέρων, ita pugno, ut non aërem caedam, ictu aberrem, i. e. cum regni divini inimicis pugno non sine fructu. (Demosth. 51. 24. ed. *Reisk.* ὥςπερ οἱ βάρβαροι πυκτεύουσιν, οὕτω πολεμεῖτε Φιλίππῳ.) *.

*Πύλη*, ης, ἡ, — LXX pro hebr. שַׁעַר, etiam pro דֶּלֶת et פֶּתַח — *porta*, a) proprie dicitur de portis maioribus et firmioribus in muris urbium, palatiorum factis, ita ut differat a θύρα, ianua aedium minori. (Thom. Magist. πύλαι· ἐπὶ τείχους. θύραι· ἐπὶ οἰκίας. vid. etiam *Θύρα*). — Ita πύλη τῆς πόλεως, Luc. 7, 12. Act. 9, 24. (Ios. 6, 26. 2 Chron. 8, 5. Gen. 34, 20. 24.) — πύλη τοῦ ἱεροῦ, qua per murum templum cingentem patebat aditus, Act. 3, 10. (Exod. 27, 16. 38, 15. 18. 32. Ier. 43, 9.) — porta in muro carceris firma, Act. 12, 10. — Etiam aditus castrorum Israelitarum in deserto, quippe munitus, dicitur πύλη Exod. 32, 25. 26. Hinc Hebr. 13, 12. πύλη est porta vel castrorum vel Hierosolymorum. — Etiam ᾅδη (vid. *Ἅιδης*) tribuuntur portae (πύλαι ᾅδου Sam. 16, 13. 3 Macc. 5, 51. Psalt. Sal. 16, 2. — πύλαι θανάτου, שַׁעֲרֵי מָוֶת, Ps 9, 13. 107, 18. Ies. 38, 10. etiam apud profanos, Eurip. Alcest. 124. Aeschyl. Agam. v. 1300. Lucret. 3, v. 67.) et quidem firmissimae et bene munitae (Homer. Iliad. lib. 9, v. 312. Odyss. lib. 11. v. 276. Iob. 38, 17. Vid. Evangel. Nicodemi [in *Birchii* auctario codic. Apoc. N. T. Fabriciani p. 106 sqq.] ubi Hades imperat τοῖς δαίμοσιν αὐτοῦ· ἀσφαλίσασθε καλῶς ἰσχυρὰς πύλας τὰς χαλκέας, καὶ τοὺς μόχλους τοὺς σιδηροῦς, καὶ τὰ κλεῖθρά μου κατέχετε, videlicet ne Messias intret et liberet

animas tartaro inclusas.) — In N. T. *portae hadis* semel, Matth. 16, 18. καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς, portae hadis non satis firmae erunt, ut possint ei resistere; i. e. omnis potestas mortis et diaboli (qui putabatur imperium τοῦ ᾅδου tenere) non resistet, non par erit regno Dei. — (Etiam coelo tribuuntur portae, Gen. 28, 17. Lib. Henoch. p. 190. et Test. XII. Patr. p. 550. coll. Apoc. 4, 1.) — b) tropice: *aditus* ad aliquid; — ad regnum Dei, Matth. 7, 13. 14. [Luc. 13, 24. ubi *Griesb.* θύρα.] Eodem modo θύρα, quod vid. coll. Ps. 118. 19. 20. Vid. etiam Cebet. tab. c. 15. et quae de ponte *Tschinevad*, arcto et periculoso, per quem animae purorum hominum transeant ad regnum lucis et sedes beatas, leguntur in *Kleukeri* Zendavesta im Kleinen, part. 2. p. 36 sq. et Στενός. *.

Πυλών, ῶνος, ὁ, (a πύλη) — LXX pro פֶּתַח et שַׁעַר — 1) *porta maior*, Act. 10, 17. 14, 13. Apoc. 21, 12 — 20. 22, 14. (de porta urbis 1 Reg. 17, 10. 1 Chron. 19, 9. palatii 1 Reg. 14, 28. 2 Chron. 12, 10. templi 1 Reg. 6, 32. aedium Gen. 43, 19. Ezech. 33, 30.) — Act. 12, 13. 14. τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος, ianuam quae erat in porta. Vid. Θύρα, et Iud. 18, 16. 17. Ezech. 40, 12. Ioseph. de bell. 5, 5. 3. ubi de novem πύλαις templi habentur: καὶ δύο μὲν ἑκάστου πυλῶνος θύραι. — 2) *vestibulum, atrium*, per quod a via aditus erat ad aedes, Matth. 26, 71. Luc. 16, 20. (Ioseph. ant. 8, 3. 2. ἐπέθηκε [scl. Salomo] καὶ τῷ πυλῶνι τοῦ ναοῦ θύρας. Polyb. 15, 29.)

Πυνθάνομαι, (a stirpe πύθομαι) aor. 2. ἐπυθόμην, verbum depon. med. 1) *sciscitor, interrogando quaero; interrogo ut cognoscam;* Luc. 15, 26. 18, 36. Io. 13, 24. Act. 4, 7. 10, 18. v. 29. πυνθάνομαι οὖν, scire velim. 21, 33. 23, 19. (3 Macc. 3, 9.) — παρά τινος, ab aliquo, Matth. 2, 4. Io. 4, 52. (Gen. 25, 22. pro דָּרַשׁ. Ioseph. vit. § 39. πύθεσθαι παρ᾽ αὐτῶν. Id. ant. 7, 8. 4. — etiam seq. genitivo personae sine praepositione, 3 Esdr. 6, 11, ubi respondet in textu hebr. Esdr. 5, 9. verbo שְׁאֵל Ioseph. ant. 10, 1. 2. ὁ βασιλεὺς πυνθάνεται αὐτοῦ.) — 2) *sciscitando s. quaerendo cognosco*, Act. 23, 20. 34. (Xenoph. anab. 7, 6. 9. Hesych. ἐπύθετο· ἤκουσεν, ἠρώτα, ἐμάνθανεν. Suid. πυνθάνεσθαι· ἀκούειν) **.

Πῦρ, ός, τό, — LXX pro אֵשׁ, et apud Danielem pro נוּרָא — Latine, *ignis*; i. e. a) *ignis materia ipsa;* Luc. 9, 54. ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ. 17, 29. ἔβρεξε πῦρ καὶ θεῖον (Gen. 19, 24.) Act. 2, 19. (Ioel 2, 30.) Hebr. 12, 18. 29. Iac. 3, 5. 6. ἡ γλῶσσα πῦρ, igni similis. 5, 3. Apoc. 8, 5 — 8. 9, 17 sq. 11, 5. 13, 13. 14, 18. 15, 2. 16, 8. 17, 16. 18, 8. 20, 9. (Exod. 9, 24. Num, 3, 4. Prov. 30, 16. Sir. 39, 22.) — b) *ignis accensus*, flamma ignis, quae alitur, εἰς πῦρ βάλλειν, Matth. 3, 10. 7, 19. Luc. 3, 9. Io. 15, 6. — Matth. 3, 12. 13, 40. 17, 15. Marc. 9, 22. Luc. 3, 17. 22, 55. Act. 28, 5. Hebr. 11, 34.

Apoc. 17, 16. (Exod. 12, 8. 9. 29, 34. Prov. 26, 20. Ioseph. bell. 3, 4. 1. πῦρ dicitur de incendiis.) — c) ignis *exploratorius, purgatorius*; Marc. 9, 49. πυρὶ ἁλισθήσεται. Vid. Ἁλίζω. propr. de igne aurum explorante, Apoc. 3, 18. tropice de calamitatibus homines explorantibus, 1 Cor. 3, 13. 1 Petr. 1, 7. (Ies. 10, 17.) — Matth. 3, 11. Luc. 3, 16. βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί, immerget vos non in aquam sed in spiritum s. et ignem ad vos purgandos, ubi πῦρ est imago vel summae efficaciae purgamenti, quo plene et intime omnes purgantur, vel, ut aliis visum est, poenarum, quibus peccatores corriguntur. E V. T. conferri possunt Num. 31, 23. Sir. 48, 1. ἀνέστη Ἡλίας ὡς πῦρ. cf. Origen. c. Cels. 4, 20 sq. 5, 15 sq. de princip. I, 6. II, 3. — d) est imago *dolorum gravissimorum*, et quidem α) calamitatum et miseriae (Ps. 66, 11. 78, 25. Ies. 43, 2.); 1 Cor. 3, 15. ὡς διὰ πυρός, semiustus, a gravissimis malis vexatus. Iud. v. 23. ἐκ τοῦ πυρὸς ἁρπάζ. Vid. Ἁρπάζω — β) dissidiorum, Luc. 12, 4. — γ) poenarum divinarum; γέεννα τοῦ πυρός, i. e. γέεννα καιομένη πυρί, sive quae est πῦρ ἄσβεστον, Matth. 5, 22. 18, 9. Marc. 9, 43—48. quae etiam dicitur κάμινος τοῦ πυρός, Matth. 13, 42, 50. (coll. Dan. 3, 6. 11. 15 sqq.) λίμνη τοῦ πυρός, Apoc. 19, 20. 20, 10. 14. 15. 21, 8. καιομένη πυρί; etiam simpliciter τὸ πῦρ 2 Petr. 3, 7. Apoc. 14, 10. et τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, Matth. 18, 8. 25, 41. Iud. v. 7. (4 Macc. 12, 12. ib. 9, 9. αἰώνιος βάσανος διὰ πυρός.) Vid. Γέεννα, Κάμινος, Λίμνη. (coll. Ies. 5, 24. 61, 2. 66, 24. Mal. 3, 1 sqq.) — e) ut in γέεννα τοῦ πυρός etc. additur aliis substantivis, ut sit pro adiectivo: *ardens, urens*; φλὸξ πυρός, flamma urens, (vel pro πῦρ φλέγον s. φλογίζον, Exod. 9, 24. 24, 17.) Act. 7, 30. 2 Thess. 1, 8. Hebr. 1, 7. Apoc. 1, 14. 2, 18. 19, 12. (Ps. 104, 15. Ies. 29, 6.) — Ἄνθρακας πυρός, Rom. 12, 20. (Lev. 16, 12. Ps. 18, 14.) vid. Ἄνθραξ. — λαμπάδες πυρός, Apoc. 4, 5. vid. Λαμπάς. — στύλοι πυρός, Apoc. 10, 1. (Exod. 13, 21. 22.) — tropice, ζῆλος πυρός, ardens, fervens, absumens, Hebr. 10, 27. (Sir. 40, 34.) *.

**Πυρά**, ᾶς, ἡ, (a πῦρ) *rogus*, strues lignorum accensorum; Act. 28, 2. 3. (Iudith. 7, 5. 2 Macc. 1, 22. 7, 5. 10, 36. Sir. 51, 6. 4 Macc. 17, 1.) *.

**Πύργος**, ου, ὁ, LXX pro hebr. מִגְדָּל, 1) *turris*, a) in moeniis urbium (1 Macc. 1, 35.); — Luc. 13, 4. ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλ. turris (in muris urbis prope fontem Siloa.) (De turribus moeniorum Hierosolymit. vid. Ioseph. bell. 5, 2. 1. et 5, 4. 1. 2.) — b) in vinea, Matth. 21, 33. Marc. 12, 1. — 2) *aedificium quodvis altius et munitum*, Luc. 14, 28. — E V. T. cf. Gen. 11, 4. 5. Iud. 9, 46. 52. 2 Reg. 17, 9. 2 Chron. 26, 9. 10. 15. 2 Macc. 10, 18. *.

**Πυρέσσω**, s. ττω, f. ξω, (a πυρετός) *febricito, febri laboro*; Matth. 8, 14. Marc. 1, 30. *.

*Πυρετός*, οῦ, ὁ, (a πῦρ, ignis; aestus febrilis) *febris, aestus febrilis;* Matth. 8, 15. Marc. 1, 31. Luc. 4, 38. 39. Io. 4, 52. Act. 28, 8. (Deut. 28, 22. pro קַדַּחַת. (Ioseph. vit. §. 11.) *.

*Πύρινος*, η, ον, (a πῦρ) *igneus*, ignem spumans, a) propr. Sir. 48, 9. ἵππων πυρίνων. — b) micans ut ignis, refulgens, Apoc. 9, 17. θώρακας πυρίνους. (Ezech. 28, 14. 16. λίθων πυρίνων, pro hebr. אֵשׁ) *.

*Πυρόω*, ῶ, f. ώσω, (a πῦρ) 1) *incendo, inflammo, candefacio*, a) proprie, (2 Macc. 10, 3. πυρώσαντες λίθους.) — passiv. Eph. 6, 16. τὰ βέλη τὰ πεπυρωμένα, tela igne ardentia et ignes spargentia, βέλεσι πυρφόροις (vid. Arrian. exped. Alex. 2, 18. 12.); intelligenda sunt mala gravissima, quibus ab agminibus impiorum Christiani vexabantur. 2 Petr. 3, 12. οἱ οὐρανοὶ πυρούμενοι. Apoc. 1, 15. — b) tropice: πυρόομαι, *uror, flagro*; α) de ardore cupiditatum, ut de *venere*, 1 Cor. 7, 9. κρεῖσσον γαμῆσαι ἢ πυροῦσθαι. (Hos. 7, 4. ἐκπυροῦσθαι εἰς τὸ μοιχεύειν. Sir. 23, 23. πῦρ de libidine. Vid. etiam Πύρωσις. Latinor. *uri*, Virgil. Aeneid. 4, 68. — de ira, πυρωθεὶς τοῖς θυμοῖς, 2 Macc. 4, 38. 10, 35. 14, 45.) — β) de sensu acerbo malorum: *dolore acerbo affligor*, 2 Cor. 11, 29. καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι, quis offenditur, quin ego quoque dolore acerbo afficiar? (Alii: ardeam studio) cf. 3 Macc. 4, 2. στεναγμοῖς πεπυρωμένης καρδίας. vid. etjam Πύρωσις. — 2) igne liquefacio et ex adiuncto: *purgo, expurgo;* ita LXX saepius pro hebr. צָרַף, propr. de metallis, Apoc. 3, 18. χρυσίον πεπυρωμένον πυρός. (Prov. 10, 21. ἄργυρος πεπυρωμένος. Zach. 13, 9. Iob. 22, 25. — tropice de hominibus etc. Ps. 26, 2. πύρωσον τοὺς νεφρούς μου. Ps. 66, 9. Prov. 30, 5. Ier. 9, 7. Psalt. Sal. 17, 48.) *.

*Πυῤῥάζω*, f. άσω, (a πυῤῥός) i. e. πυῤῥὸς γίνομαι, *rutilo, rubeo;* bis de coelo Matth. 16, 2. 3. Coelum enim rubens vesperi serenam in proximum diem tempestatem, idem autem mane pluviam instantem portendere, notum est. Apud profanos non legitur. (πυῤῥίζω Lev. 13, 19. 24. 14, 37.) *.

*Πυῤῥός*, ά, όν, (a πῦρ) colorem ignis habens, *rufus, rutilus;* Apoc. 6, 4. ἵππος πυῤῥός. 12, 3. (LXX pro אָדֹם, rufus, Zach. 1, 8. 6, 2. Cant. 5, 11. Num. 19, 2. Gen. 25, 30.) *.

*Πύῤῥος*, ου, ὁ, *Pyrrhus*, nom. propr. viri, patris Sopatris, qui Act. 20, 4. (in edit. *Griesb.*) commemoratur; Σώπατρος Πύῤῥου (υἱός). *.

*Πύρωσις*, εως, ἡ, (a πυρόω) incensio, *incendium*, Apoc. 18, 9. 18. (Ioseph. ant. 1, 11. 4.) — tropice: calamitates acerrimum dolorem excitantes, vel etiam: mala ad explorationem immissa; 1 Petr. 4, 12. (de igne exploratorio Prov. 27, 21. vid. etiam Ezech. 23, 37. Amos. 4, 9. — de igne libidinum Test. XII. Patr. p. 607. πνεύματα ἐπιθυμίας, πυρώσεως, ἀσωτίας.) *.

*Πω*, partic. enclitica, *quodammodo*; vide *Μήπω*, *Μηδέπω*, *Οὔπω*, *Οὐδέπω*.

*Πωλέω*, ῶ, f. ήσω, (a πέλω, πέλομαι, moveo me, versor) hebr. מָכַר, *vendo*; Matth. 13, 44. 19, 21. Marc. 10, 21. Luc. 12, 33. 17, 28. 18, 22. 22, 36. Io. 2, 16. Act. 4, 34. 37. 5, 1. 1 Cor. 10, 25. Apoc. 13, 17. (Neh. 5, 8. Ies. 24, 2. Ezech. 7, 12.) — οἱ πωλοῦντες, *venditores*, Matth. 21, 12. 25, 9. Marc. 11, 15. Luc. 19, 45. Io. 2, 14. — seq. genitivo pretii: ἀσσαρίου πωλεῖται, Matth. 10, 29. Luc. 12, 6. *.

*Πῶλος*, ου, ὁ, ἡ, *pullus*, a) universe Prov. 5, 19. Aelian. V. H. 4, 9. — b) de pullo equino, Xenoph. anab. 4, 5. 24. — c) de *pullo asinino*, *asello*, Matth. 21, 2. 6. 7. Marc 11, 2—7. Luc. 19, 30—35. Io. 12, 15. — LXX pro עַיִר Gen. 32, 15. 49, 11. Iudic. 10, 4. 12, 14. Zach. 9, 9. *.

*Πώποτε*, (πώ et ποτέ) *unquam*; Luc. 19, 20. Io. 1, 18. 5, 37. 6, 35. 8, 33. 1 Io. 4, 12. (1 Sam. 25, 28.) *.

*Πωρόω*, ῶ, f. ώσω, (a πῶρος, callus) *callum obduco*, proprie de oculis (Iob. 17, 7.), ne videant, unde πωρός teste Suida i. q. τυφλός. Idem πεπώρωται· τετύφλωται. Hesych. ἐπωρώθησαν· ἐτυφλώθησαν. — tropice de oculis mentis, de animo, qui non intelligit, ubi est, quod sensum attinet: stupidum facio, passiv. *stupidus*, *hebes sum*, *ineptus ad intelligendum*; ita in N. T. καρδία πεπωρωμένη, Marc. 6, 52. 8, 17. Io. 12, 40. (*Καρδία* enim saepe de intellectu.) — τὰ νοήματα αὐτῶν ἐπωρώθησαν, 2 Cor. 3, 14. — Rom. 11, 7. οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρώθησαν, reliqui autem mente coeci fuerunt, non intellexerunt, assensum non praebuerunt. Vid. *Πώρωσις*. *.

*Πώρωσις*, εως, ἡ, (a πωρόω, 2 perf. pass. πεπώρωσαι) concretio in callum; — calli obductio, propr. de oculis; Suid. πώρωσις· ἡ τύφλωσις. — metaphor. de mentis oculis, animo, quatenus intelligit: *stupiditas*, qua verum non cognoscitur; Rom. 11, 25. — τῆς καρδίας, Marc. 3, 5. Eph. 4, 18., ubi in priori membro est ἄγνοια. Vid. etiam *Πωρόω*. *.

*Πως*, partic. enclitica: quodammodo, aliquo modo; Ioseph. vit. §. 9. Vid. *Μήπως*, *Εἴπως*.

*Πῶς*, adverb. nostrum: *wie*, quo triplici ratione nostri utuntur. Est enim

1) *interrogantis*, ubi respondet Latinor. *quomodo?* a) in quaerendo modo, et ratione, i. q. τίνι τρόπῳ, *quonam modo? quanam ratione?* Matth. 22, 12. πῶς εἰςῆλθες ὧδε; Luc. 1, 34. πῶς ἔσται τοῦτο; Io. 9, 10. 19. 21. Luc. 10, 26. πῶς ἀναγινώσκεις, i. e. quaenam verba legis? Rom. 4, 10. πῶς οὖν ἐλογίσθη (ἡ πίστις); 1 Cor. 15, 35. ἀλλ' ἐρεῖ τις· πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί. (1 Chron. 13, 12. pro הֵיךְ) — b) si quaeritur an fieri aliquid possit, vel qui fieri potuerit; *quomodo? quomodo fieri potest s. potuit*, *qui fit s. factum est*, *ut*; Matth. 12, 26.

29. 34. 22, 43. 45. 23, 33. 26, 54. Marc. 3, 23. 4, 13. οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν ταύτην· καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνώσεσθε; i. e. hanc non intelligitis parabolam! quomodo tandem reliquas omnes intelligetis? Luc. 11, 18. 20, 44. Io. 3, 4. 9. 12. 5, 47. 6, 52. 7, 15. 9, 15. 16. 14, 5. Act. 2, 8. καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν, iam qui fit, ut audiamus. c. 8, 31. Rom. 3, 6. 10, 14 sq. 1 Cor. 14, 7. 16. Gal. 4, 9. 1 Tim. 3, 5. Hebr. 2, 3. 1 Io. 3, 17. 4, 20. (Deut. 28, 67. pro מִי יִתֵּן Iob. 25, 4. Ioseph. c. Apion. 1, 28.) — seq. negatione: πῶς οὐ, *qui fit ut non, cur non, quidni,* Matth. 16, 11. Marc. 4, 40. 8, 21. Luc. 12, 56. πῶς οὐχὶ καί. Rom. 8, 32. 2 Cor. 3, 8. πῶς οὐχὶ μᾶλλον. (Prov. 15, 11. ᾅδης καὶ ἀπώλεια φανερὰ παρὰ κυρίῳ· πῶς οὐχὶ καὶ [hebr. כִּי אַף] αἱ καρδίαι τῶν ἀνθρώπων.) — c) in quaerendo iure et ratione: *quo iure, qua tandem ratione?* Matth. 7, 4. Marc. 12, 35. πῶς λέγουσι, quo iure contendunt? Luc. 6, 42. 20, 41. Io. 4, 9. 5, 44. 6, 42. 8, 33. 12, 34. 14, 9. Rom. 6, 2. 1 Cor. 15, 12. (Iob. 33, 12. Ioel. 2, 16.)

II) *exponentis rem* ipsam absque interrogatione, et refertur a) ad modum rei et rationem: *modum, quo, quomodo;* Matth. 6, 28. πῶς αὐξάνει. Luc. 12, 27. Matth. 10, 19. πῶς λαλήσετε, modum, quo vos defendere debeatis. Luc. 12, 11. — Luc. 8, 36. πῶς ἐσώθη, modum quo sanatus fuisset. Act. 15, 36. ἐπισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφοὺς (ut cognoscamus), πῶς ἔχουσι, quo modo sese habeant. Act. 20, 18. 1 Thess. 1, 9. c. 4, 1. παρελάβετε τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς περιπατεῖν, edocti estis rectam vivendi rationem. 1 Tim. 3, 15. — b) ad rem ipsam, ubi πῶς accipi potest α) pro ὡς vel ὅτι, *quod,* potissimum post verba dicendi, legendi, Matth. 12, 4. οὐκ ἀνέγνωτε πῶς εἰςῆλθεν (Δαβὶδ) εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ. Marc. 2, 26. 5, 16. Luc. 14, 7. ἐπέχων πῶς ἐξελέγοντο, animadvertens, eos eligere etc.; Act. 9, 27. διηγήσατο αὐτοῖς, πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδε τὸν κύριον, καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ. 11, 13. ἀπήγγειλε, πῶς εἶδε τὸν ἄγγελον. 12, 17. 2 Thess. 3, 7. οἴδατε, πῶς δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶς. — β) pro τί, *quid, quod,* Marc. 5, 16 διηγήσαντο πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ. c. 9, 2. καὶ (ἔσται) πῶς γέγραπται, et tunc eveniet, quod scriptum est. Marc. 12, 41. ἐθεώρει πῶς (quid) ὁ ὄχλος βάλλει. Luc. 8, 18. βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε, attendite ad ea, quae didicistis. Act. 4, 21. μηδὲν εὑρίσκοντες τὸ, πῶς κολάσωνται αὐτούς, nil, quod punire possent in iis. 1 Cor. 3, 10. βλεπέτω, πῶς (τί) ἐποικοδομεῖ Col. 4, 6. Apoc. 3, 3. μνημόνευε πῶς εἴληφας καὶ ἤκουσας; Ioseph. ant. 3, 1. 2. — γ) pro ἵνα, *ut,* post verba studium s. consilium indicantia; ἐζήτουν πῶς, *studebant, ut,* quaerebant opportunitatem, Marc. 11, 18. 14, 1. 11. — ἐζήτουν τὸ, πῶς Luc. 22, 2. 4. — μεριμνάω πῶς, 1 Cor. 7, 32. μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, πῶς (ἵνα) ἀρέσει τῷ κυρίῳ. ib. v. 33. et 34. ubi etiam ἵνα pro πῶς legitur. Eph. 5, 15. βλέπετε, πῶς ἀκριβῶς περιπατεῖτε, curate ut etc.

III) *exclamantis* et auget notionem vel adverbii, vel verbi, cui iungitur: *quam, quantopere;* Matth. 21, 20. πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη, quam subito exaruit! Marc. 10, 23. πῶς δυςκόλως εἰςελεύσονται. v. 24. Luc. 18, 24. — Luc. 12, 50. πῶς συνέχομαι ἕως οὗ τελεσθῇ. Io. 11, 36. ἴδε, πῶς ἐφίλει αὐτόν. *.

---

# Ρ.

**Ῥαάβ**, ἡ, (hebr. רָחָב, LXX Ῥαάβ, Iosephus ant. 5, 1. Ῥαχάβη) *Rachab.;* nom. propr. mulieris, de qua vid. Ios. 2. — Hebr. 11, 31. Iac. 2, 25. *.

**Ῥαββί**, *Rabbi*, vox hebr. רַבִּי ipsa, a רַב multus, magnus, eximius, igitur רַבִּי vi etymi est: mi praestantissime! mi excellentissime! (μέγας conf. Act. 8, 9.) Apud Iudaeos circa tempora Christi erat honorifica appellatio doctorum celeberrimorum, qui scholam discentium habebant, unde in N. T. Matth. 23, 8. explicatur καθηγητής, et Io. 1, 39. διδάσκαλος, in qua explicatione non significatio sed usus vocis spectatur. Matth. 23, 7. 8. 26, 25. 49. Marc. 9, 5. 11, 21. 14, 45. Io. 1, 39. 50. 3, 2. 26. 4, 31. 6, 25. 9, 2. 11, 8. *.

**Ῥαββουνί**, (Marc. 10, 51. textus vulg. ῥαββονί) *Rabbuni*, syro-chaldaicum רִבּוֹן, excellens (vid. Ῥαββί), cum suffixo; *mi excellentissime! mi domine!* Eodem modo usurpabatur ut Ῥαββί, et secundum Rabbinos רִבּוֹן honorificentior est appellatio quam רַבִּי, vid. *Lightfoot.* hor. hebr. et Talm. ad Matth. 23, 6. Marc. 10, 51. Io. 20, 16. *.

**Ῥαβδίζω**, f. ίσω, (a ῥάβδος) *virgis caedo*, (LXX pro חָבַט Iud. 6, 11. Ruth. 2, 17.) Act. 16, 22. 2 Cor. 11, 24. 25. ad quem locum conf. Deut. 25, 2. et Ioseph. ant. 4, 8. §. 21. 22. *.

**Ῥάβδος**, ου, ἡ, LXX pro מַטֶּה, מַקֵּל, עֵץ, שֵׁבֶט, 1) *virga, baculus*, Hebr. 9, 4. (Num. 17, 2 sqq.) Apoc. 11, 1. (Gen. 30, 37—39. Ezech. 37, 16. — ad castigandum 1 Cor. 4, 21. — ad innitendum et defendendum, Matth. 10, 10. Marc. 6, 8. Luc. 9, 3. Hebr. 11, 21. (1 Sam. 17, 43. Exod. 21, 20.) — de baculo pastorum, quo gregibus imperant (Exod. 4, 2. 4.) — transfertur — 2) ad *sceptrum regium*, (Mich. 7, 14.) Hebr. 1, 8. ῥάβδ. εὐθύτητος sceptrum rectum i. e. metonymice imperium iustum. (Ps. 45, 8.) — ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ, sceptro ferreo, i. e. dominatione durissima. Apoc. 2, 27. 12, 5. 19, 15. (coll. Ps. 2, 9. Ies. 10, 5. 24. — LXX etiam pro שַׁרְבִיט Esth. 4, 10. 5, 2. 8, 4.) *.

*Ῥαβδοῦχος*, ου, ὁ, i. e. τὴν ῥάβδον ἔχων, virgas i. e. fasces gerens, *lictor*, Act. 16, 35. 38. Sunt hic lictores magistratuum in municipiis, coloniis et provinciis, bacillos iudicibus praeferentes. (Herodian. 7, 8. 11. Thucyd. 5, 50.) *.

*Ῥαγαῦ*, ὁ, *Ragau*, hebr. רְעוּ, nom. propr. indeclin. filii Phalegi; Luc. 3, 35. Gen. 11, 18. 1 Chron. 1, 25. *.

*Ῥᾳδιούργημα*, τος, τό, (a ῥᾳδιουργέω, quod a ῥᾳδιουργός, quod iterum compositum est ex ῥᾴδιος, facilis et ἔργον opus, et significat primum: qui facili negotio agit aliquid, prompte, scite agens; astute, callide, et in malam partem: dolose, fraudulenter agens; quare ῥᾳδιουργέω, facili negotio perago; scite — callide — dolose perago) facinus facili negotio peractum; astute, callide factum. et in malam partem: *dolus*, *fraus*; Act. 18, 14. ῥᾳδιούργημα πονηρόν, mala fraus, facinus dolosum. (Ita Iosepho vit. §. 65. ῥᾳδιουργῶν est: mala fide agens. Hesych. ῥᾳδιουργεῖ· κακοποιεῖ, δεινοποιεῖ.)

*Ῥᾳδιουργία*, ας, ἡ, (de cuius etymo vid. ῥᾳδιούργημα) 1) facilitas — levitas in agendo; (Xenoph. mem. 2, 1. 20.) — 2) *versutia; mala fraus, malae artes, nequitia;* Act. 13, 10. (Xenoph. de Rep. Laced. 14, 4. Polyb. 12, 10. 5. Etymol. Magn. ῥᾳδιουργία· ἡ πλαστογραφία, καὶ ἡ θρασύτης, καὶ ἡ δολιότης.) *.

*Ῥακά*, *raka*, convitium Iudaeorum temporibus Iesu, quod alii a chald. רֵיקָא (a רִיק) deducunt et explicant: vanum, mente destitutum, *ineptum, stultum;* alii autem ab hebr. רָקַק *exspuit*, ut sit: *homo abiectus*, ad quem exspuitur. Semel Matth. 5, 22. *.

*Ῥάκος*, εος, ους, τό, (a ῥήγνυμι, s. ῥήσσω) *pars abscissa, panni particula abscissa, pannus;* Matth. 9, 16. Marc. 2, 21. — LXX de vestimento Ies. 64, 6. pro בֶּגֶד et Ier. 38, 11. pro סְחָבוֹת Ioseph. ant. 6, 13. 4. pro hebr. כָּנָף, 1 Sam. 24, 12. Hesych. ῥάκος· διεῤῥωγὸς ἱμάτιον. Idem: ῥάκη· ἀποσκορακίσματα καὶ ἀποσπάσματα, ἱμάτια. *.

*Ῥαμᾶ*, ἡ, *Rama*, hebr. רָמָה, urbs tribus Beniaminiticae (Ios. 18, 25. 1 Reg. 15, 17. 21. 22.) in vicinia urbium Gibeon, Bethlehem et Hierosolymorum; Matth. 2, 18. quae ex Ier. 31, 15. petita sunt. coll. Iudic. 19, 13. Ies. 10, 29. (Iosephus ant. 8, 12. 3. Ῥαμαθῶν, πόλις σταδίους ἀπέχουσα Ἱεροσολύμων τεσσαράκοντα. ib. §. 4.) *.

*Ῥαντίζω*, f. ίσω, aor. 1. ἐῤῥάντισα (a ῥαντός, aspersus, quod a ῥαίνω, adspergo, perfundo) 1) *adspergo;* — in N. T. tantum in epist. ad Hebr. et quidem seq. accusativo subiecti, c. 9, 13. σποδὸς δαμάλεως ῥαντίζουσα (ἐπὶ) τοὺς κεκοινωμένους, aqua cum cinere iuvencae mixta (ὕδωρ ῥαντισμοῦ, Num. 19, 9. 17.) sparsa super eos, qui tactu rerum impurarum se polluerant: vid. Num. 19, 17 — 22. ubi LXX utuntur verbis περιῤῥαίνειν ἐπί τινα ὕδωρ ῥαντισμοῦ. Hebr. 9, 19. πάντα τὸν

λαὸν ἐῤῥάντισε, — v. 21. τὰ σκεύη ἐῤῥαντ. — (LXX pro הִזָּה seq. ἐπί Lev. 6, 27. et seq. πρός 2 Reg. 9, 33. — Iosephus ant. 3, 8. usurpat ῥαίνειν seq. accusativo subiecti.) — 2) ex adiuncto, quia adspergendo lustrabantur res, puraeque fiebant: *lustro, purgo ab immunditia;* Hebr. 10, 22. ἐῤῥαντισμένοι τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς. (LXX pro חִטֵּא, Ps. 51, 8. ῥαντιεῖς με ὑσσώπῳ καὶ καθαρισθήσομαι.) *.

Ῥαντισμός, -ου, ὁ, (a ῥαντίζω) *adspersio, conspersio;* Hebr. 12, 24. αἷμα ῥαντισμοῦ sanguis ad spargendum destinatus videlicet versus altare in templo coelesti; ponitur his sanguis pro expiatore Iesu. (Ita ὕδωρ ῥαντισμοῦ, aqua, qua conspergendi erant, purgandi, Num. 19, 9. 13. 20. 21. pro hebr. נִדָּה.) — 1 Petr. 1, 2. εἰς ῥαντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ Χρ. i. e. ἵνα ῥαντίζωνται αἵματι Ἰησ. Χρ. ut conspergantur sanguine Chr. i. e. veniam peccatorum impetrent. (Apud profanos non legitur.) *.

Ῥαπίζω, f. ίσω, (a ῥαπίς, i. q. ῥάβδος) 1) virgis caedo, Herodot. 8, 59. — colaphis caedo, Demosth. 787, 23. — Nostris scriptoribus est — 2) *palma os caedo, alapam infligo;* Matth. 5, 39. 26, 67. Ita LXX Hos. 11, 4. ῥαπίζων ἐπὶ τὰς σιαγόνας αὐτοῦ. 3 Esdr. 4, 30. Ioseph. ant. 8, 15. 4. ῥαπισθεὶς ὑπ' ἐμοῦ, βλαψάτω μου τὴν χεῖρα. coll. 1 Reg. 22, 24. ἐπάταξε τὸν Μιχαίαν ἐπὶ τὴν σιαγόνα. Act. Thom. ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐῤῥάπισεν αὐτόν. Suidas: ῥαπίσαι· πατάξαι τὴν γνάθον ἁπλῇ τῇ χειρί. *.

Ῥάπισμα, τος, τό, (a ῥαπίζω) 1) ictus qui virga vel baculo incutitur; — 2) serioribus Graecis: *alapa*, ictus, qui palma incutitur; Marc. 14, 65. Io. 18, 22. 19, 3. (Ies. 50, 6. ἔδωκα τὰς σιαγόνας μου εἰς ῥαπίσματα. Alciphr. 3, ep. 6. et ep. 70. — Vid. de ῥάπισμα et ῥαπίζω *Fischeri* proluss. de vit. Lex. N. T. p. 61 sqq. et *Lobeck.* ad Phryn. p. 175.) *.

Ῥαφίς, ίδος, ἡ, (a ῥάπτω, suo) *acus;* Matth. 19, 24. Marc. 10, 25. Luc. 18, 25. (Hippocr. de morb. libr. 2, 26. Nicet. in Andron. 2, 12. et in Manuele Commen. 7, 4. Vid. etiam Pollucis Onomast. 7, 12. et 10, 31. — Antiquiores et meliores scriptores non ῥαφίς sed βελόνη dicebant, unde Luc. 18, 25. codd. βελόνη ex interpretamento. vid. *Lobeck.* ad Phryn. p. 90 sq.) *.

Ῥαχάβ, vid. Ῥαάβ.

Ῥαχήλ, ἡ, hebr. רָחֵל, *Rachel*, nom. pr. uxoris Iacobi, matris Iosephi, igitur conditricis tribus Beniaminiticae. (Gen. 35, 16—18.) Matth. 2, 18. quae deprompta sunt e Ier. 31, 15. et a Matthaeo sic intelliguntur, ut Rachel, Bethlehemitarum mater, dicatur deplorare sortem tristem posterorum suorum. *.

Ῥεβέκκα, ης, ἡ, hebr. רִבְקָה, *Rebecca*, nom. pr. uxoris Isaaci, filiae Bethuelis. (Gen. 22, 23. 24, 15.) Rom. 9, 10. *.

Ῥέδη, ης, ἡ, *rheda*, secundum Isidorum (20, 17.):

„genus vehiculi quatuor rotarum," quod Quinctilian. 1, 5. a Gallis inventum dicitur. cf. etiam Cicer. Orat. pro Mil. c. 10. Semel in N. T. Apoc. 18, 13.

Ῥεμφάν, ὁ, *Rhemphan*; Act. 7, 43. τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν Ῥεμφάν, (s. Ῥεφάν ut habent codd.). Deprompta sunt haec ex Amos. 5, 26. (ubi LXX Ῥαιφάν pro hebr. כִּיּוּן) ad quem locum vid. interpretes, potissimum *Dahlius* et *Rosenmüllerus*. Putant interpretes, Ῥεμφάν s. Ῥεφάν esse vocab. copticum (*Kircher* ling. Aeg. restit. 49. Oedip. Aeg 1, 386 sq.), *Saturnum* significans, quem Arabes veteres, Aegyptii et Phoenicii coluerunt, et qui etiam Syriace ܟܐܘܢ dicitur. *Iablonski* autem explicuit: rex coeli, et *solem* intellexit. (vid. *Iablonsk.* Remphan Aegyptiorum Deus ab Israelitis in deserto cultus. Francf. et Lips. 1731. 8. eiusd. opusc. 2, 1 sqq.) — coll. *Braunii* selecta sacra, 4, 9. *Wineri* bibl. Realwörterb. s. v. *Saturn.* *.

Ῥεφάν, vid. Ῥεμφάν.

Ῥέω, f. ῥεύσω, (meliores scriptores fut. ῥεύσομαι) *fluo*; Io. 7, 38. ποταμοὶ ῥεύσουσι. — (LXX pro זוּב Lev. 15, 3. coll. Iob. 38, 30. ὕδωρ ῥέον. Ioseph. bell. 6, 2. 1. μνήμη ῥέουσα δι' αἰῶνος. — abundo; γῆ ῥέουσα γάλα καὶ μέλι Lev. 15, 3. Num. 13, 28.) *.

Ῥέω, vid. Εἶπον.

Ῥήγιον, ου, τό, *Rhegium*, nunc *Reggio*, nomen urbis Bruttiorum in Italia inferiore, e regione Siciliae sitae. Act. 28, 13. *.

Ῥῆγμα, τος, τό, (a ῥήσσω, perf. pass. ἔῤῥηγμαι) *ruptura*, *ruina*; Luc. 6, 49. τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκίας, (Matth. 7, 27. ἡ πτῶσις). LXX pro קְרָעִים 1 Reg. 11, 30. 31. 2 Reg. 2, 12. et pro בְּקִיעִים Am. 6, 11. Polyb. 13, 6. 8. ῥήγματα ποιοῦντες ἐν τοῖς τοίχοις *.

Ῥήγνυμι, sive ionice (ut Marc. 2, 22. 9. 18. et 1 Reg. 11, 31.) ῥήσσω, fut. ῥήξω, LXX pro בָּקַע et קָרַע, 1) *rumpo*, *disrumpo*, a) transitive: Luc. 5, 37. Marc. 2, 22. (Iob. 2, 12. Exod. 14, 16. Sir. 19, 10.) — b) intransitive, *disrumpor*, zerreissen, zerplätzen, Matth. 9, 17. ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί. Ios 9, 13. Iob. 32, 19. Gen. 7, 11. Num. 16, 31. — 2) *rumpo vocem*, i. e. erumpo, alta voce clamo, de lamentantibus et laetantibus; profani φωνήν addere solent (vid. exempla, quae collegit *Loesner*. p. 333.); nostri, omissa voce φωνήν, pro פָּצַח רִנָּה, in laetas voces erupit, Gal. 4, 27. ῥῆξον καὶ βόησον, e Ies. 54, 1. petita; (Ies. 49, 13. ῥηξάτωσαν τὰ ὄρη εὐφροσύνην. ib. 52, 9.) — 3) ex adiuncto, quum, quae rumpuntur, corruant, prosternantur: *prosterno*, Matth. 7, 6. καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς, ne conversi in vos sues in vos irruentes vos prosternant. Marc. 9, 18. ῥήσσει αὐτόν, in terram prosternit, (ut

solet evenire epilepsia laborantibus.) Luc. 9, 42. (Ies. 13, 6. pro רָטַשׁ allido. Sap. 4, 19. ῥήξει αὐτοὺς φώνους πρηνεῖς. vid. etiam 1 Reg. 11, 31. 14, 8.) *.

Ῥῆμα, ατος, τό, (a stirpe inusitata ῥέω, perf. pass. ἔῤῥημαι), LXX plerumque pro דָּבָר, etiam pro אֹמֶר, מִלָּה et פֶּה, — 1) *quod dictum est, quod pronunciatur*; igitur a) *verbum* quatenus pronuntiatur et auditur, Matth. 20, 26. Act. 6, 11. ῥήματα βλάσφημα. v. 13. 10, 44. 26, 25. Hebr. 12, 19. φωνὴ ῥημάτων, sonitus verborum a Deo pronuntiatorum per tonitrua. (Dan. 10, 9. Gen. 27, 34. 42. Ps. 5, 1. 54, 2.) — b) *effatum, dictum, sermo*, Matth. 12, 36. 26, 75. Marc. 9, 32. 14, 72. Luc. 1, 38. 2, 17. 29. 50. 7, 1. 9, 45. 18, 34. 24, 8. Act. 2, 14. 11, 16. 16, 38. 28, 25. — προειρημένα ῥήματα, i. e. vaticinia, 2 Petr. 3, 2. Iud. v. 17. (alii: res praedictae.) [Apoc. 17, 17.] — E simplicitate dicendi et usu hebr. דָּבָר saepius ῥῆμα ponitur de certo genere sermonis, et eius argumento, et secundum orationem contextam vertendum est: *accusatio, criminatio*, Matth. 5, 11. 18, 16. (Deut. 19, 15.) 27, 14. 2 Cor. 13, 1. (Iob. 2, 9. Num. 14, 36.) — *mandatum*, Luc. 3, 2. ῥῆμα Θεοῦ ἐγένετο ἐπὶ Ἰωάννην. (Gen. 15, 1. 1 Reg. 18, 1. 19, 9. Ier. 1, 1.) *praeceptum*, Luc. 5, 5. Act. 10, 22. τὰ ῥήματα, quae a me vis fieri. Hebr. 11, 3. ῥήματι, dicto, i. e. mandato. ib. c. 1, 3. τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως, pro τῷ ῥήμ. τῷ δυνατῷ, (nisi hic ῥῆμα δυνάμεως, ut hebr. דָּבָר et λόγος, περιφράζει subiectum, ut sit pro διὰ δυνάμεως, vid. Λόγος no. 2.) (De praecepto saepius in V. T. Deut. 1, 26. 4, 13. Num. 23, 12. Ps. 148, 5. 6. Sir. 39, 22. coll. Prov. 3, 1. ubi pro מִצְוֹת.) — *promissio*, Hebr. 6, 5. καλὸν γευσάμενοι Θεοῦ ῥῆμα. (ita דָּבָר 1 Reg. 2, 4. 8, 20. 12, 16. Ps. 33, 4.) — de *effatis doctorum: doctrina, quae profert doctor*, ῥήματα Iesu, Io. 5, 47. 6, 63. 68. 8, 20. 10, 21. 12, 47. 48. 14, 10. 15, 7. — ῥῆμα Θεοῦ, quae Deus effatus est, lex christiana, Rom. 10, 8. (Deut. 30, 14. ῥῆμα de lege mosaica.) v. 17. — τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ, doctrina a Deo accepta, Io. 3, 34. 8, 47. 17, 8. ubi τὰ ῥήματα, ἃ δέδωκάς μοι. coll. 1 Petr. 1, 25. — Act. 11, 14. ῥήματα λαλεῖν πρός τινα, aliquem instituere. — de *narrante: τὰ ῥήματα, narratio, quae narrat aliquis*, Luc. 24, 11. Rom. 10, 18.

2) ex metonymia et usu hebr. דָּבָר, *res*, et quidem a) res, quatenus *narrata* est, vel narratur, Luc. 1, 65. διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα. 2, 19. 51. Act. 5, 20. 32. (Gen. 39, 7. 40, 1.) — Luc. 2, 15. τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονός. (1 Sam. 4, 17.) Act. 10, 37. (vid. Λόγος no. 9.) Act. 13, 42. 2 Cor. 12, 4. ἄῤῥητα ῥήματα. (e V. T. cf. 1 Sam. 12, 16. 14, 12. Gen. 15, 1. 39, 4. Dan. 2, 8. Esdr. 7, 1. 1 Macc. 5, 37.) — b) res, quatenus *iubendo* sive voluntate alicuius efficitur vel est, Matth. 4, 4. ῥῆμα Θεοῦ, res a Deo effecta s. creata Luc.

4, 4. (Deut. 8, 3.) — Luc. 1, 37. οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τῷ θεῷ πᾶν ῥῆμα, omnia potest efficere sua voluntate (iubendo) Deus. (Gen. 18, 14. Deut. 17, 8. — in V. T. etiam simpliciter pro *aliquid*, Deut. 2, 7. 15, 10. Dan. 2, 8.)

3) *dubiae interpretationis* videntur loca, a) Eph. 5, 26. ubi ἐν ῥήματι vel: iussu eius, quod voluit baptizari; vel: ope doctrinae suae, vel: nomine, baptismo ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. — b) Eph. 6, 17. ubi ῥῆμα θεοῦ vel doctrina Dei, vel nomen eius pronuntiatum in precibus, vel promissiones Dei; — quidam etiam intelligunt argumentum librorum V. T. verbum Dei, i. e. exempla virorum piorum in V. T. commemorata. *.

Ῥησά, ὁ, *Rhesa*, nom. pr. viri e maioribus Christi, Luc. 3, 27. *.

Ῥήσσω, vid. Ῥήγνυμι.

Ῥήτωρ, ορος, ὁ, (a stirpe inusit. ῥέω, perf. pass. ἔῤῥηται) qui ad populum sermonem publice facit, orator, rhetor; — *caussidicus, patronus causarum, Sachwalter;* Act. 24, 1. (Aelian. V. H. 9, 19. Xenoph. mem. 4, 6. 15.) *.

Ῥητῶς, (a ῥητός, dictum, verbis definitum) adv. *diserte, disertis verbis;* 1 Tim. 4, 1. (Sext. Empir. adv. Logic. 1, 8. ὁ Ξενοφῶν ῥητῶς φησιν. Polyb. 2, 23. 5.) *.

Ῥίζα, ης, ἡ, — LXX pro שֹׁרֶשׁ — 1) *radix*, — de arboribus et plantis, Matth. 13, 10. Luc. 3, 9. — ἐκ ῥιζῶν, inde a radice, Marc. 11, 20. (Iob. 28, 9. 31, 12.) Rom. 11, 16—18. ubi Paulus Abrahamum et Iudaeos comparat cum radice, e qua origo rei christianae et salutis, gentiles autem cum surculis insitis huic radici et trunco ex ea nato. — ῥίζας ἔχων, a) propr. de plantis: radices agere in profundum, Matth. 13, 6. Marc. 4, 6. — b) tropice de homine: οὐκ ἔχων ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ, in quo veritas radices non egit, qui paululum tantum gustavit bonum, non satis firmatus est in bono, Matth. 13, 21. Marc. 4, 17. Luc. 8, 13. (coll. Ies. 37, 31. Sir. 23, 22. Ezech. 37, 31. Hos. 9, 19. Etiam Iosepho bell. 6, 6. 2. ῥίζα de eo, quo respublica nititur, dicitur, quum dicit: hostes debere ἐπὶ τὴν ῥίζαν Iudaeorum (i. e. metropolin) δραμεῖν.) — 2) tropice: *causa, origo, fons*, 1 Tim. 6, 10. (Sir. 1, 20. ῥίζα σοφίας φοβεῖσθαι τὸν κύριον. Sap. 15, 3. coll. 3 Esdr. 8, 90. 91.) — 3) ex hebr. i. q. φυτόν, *surculus* e radice natus, *planta*, tropice de hominibus a) ratione habita originis; *proles*, Rom. 15, 12. ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαί. Apoc. 5, 5. 22, 16. (Ies. 11, 1. 19. Sir. 47, 22.) — b) ratione habita eorum quae efficiunt, Hebr. 12, 15. ῥίζα πικρίας, planta amaritudinis, veneni, i. e. homo, qui est causa peccatorum et malorum. (deprompta sunt e Deut. 29, 18. vid. Πικρία, Sir. 3, 27. φυτὸν πονηρίας. 1 Macc. 1, 11. ubi Antiochus Epiphanes vocatur ῥίζα ἁμαρτωλός, homo pessimus, qui auctor est, ut multi peccent.) *.

Ῥιζόω, ῶ, f. ώσω, (a ῥίζα) radices ago; tropice, (ut Latinor. radices agere) firmiter inhaereo, alte insideo, (Sir. 3, 28. φυτὸν πονηρίας ἐῤῥίζωκεν ἐν αὐτῷ.) sedem fixam nanciscor (Sir. 24, 12. ἐῤῥίζωσα ἐν λαῷ) — Ῥιζόομαι, firmus, constans, immobilis sum in aliqua re, Eph. 3, 18. ἐν ἀγάπῃ ἐῤῥιζωμένοι. Col. 2, 7. (LXX pro שָׁרַשׁ, Ies. 40, 24. ῥιζωθῇ εἰς τὴν γῆν ἡ ῥίζα αὐτῶν. Ier. 12, 2.) *.

Ῥιπή, ῆς, ἡ, (a ῥίπτω) iactus, ictus; — ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμῶν, 1 Cor. 15, 52. ictu oculorum, temporis momento (Luc. 4, 5o.), subito, nostrum: in einem Augenblick *.

Ῥιπίζω, f. ίσω, (a ῥιπίς, flabellum) flabello excito; proprie ignem (Pollux. Onom. 10, 94.); flando excito; de unda a vento exagitata et tumescente; Iac. 1, 6. κλύδωνι ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ, maris unda a vento iactata et flando excitata.

Ῥίπτω, f. ψω, — LXX plerumque pro הִשְׁלִיךְ — 1) deiicio, Luc. 17, 2. ἔῤῥιπται εἰς τὴν θάλασσαν. Act. 27, 19. (Neh. 13, 8. Gen. 37, 19. Exod. 1, 22. 4, 3. Iud. 9, 53.) — Act. 22, 23. ῥιψάντες τὰ ἱμάτια, deiicientes s. abiicientes pallia, ut promptiores essent ad vim inferendam. (Alii iactantes pallia, ut hoc signo declararent iis, qui remotius starent, se cum iis facere. vid. Kuinoel. comm. ad h. l. Ῥίπτειν autem unquam esse: iactare vel sursum iacere, valde dubitandum est). Ita ῥίπτειν τὰ ὅπλα, arma abiicere, 1 Macc. 5, 43. 7, 44. 11, 51. — ῥίψαντες ἑαυτούς, prosternentes se, 2 Macc. 3, 15. Ioseph. vit §. 42. — 2) proiicio, prosterno; seq. ἐν, Matth. 27, 5. (2 Reg. 9, 25. 26.) — seq εἰς. Luc. 4, 35. — Matth. 9, 36. οἱ ὄχλοι ἐῤῥιμμένοι ὡσεὶ πρόβατα, populus prostratus humi, ut grex pastore destitutus (a lupo s. leone laceratur et prosternitur), Ita hic locus recte intelligitur, si legis cum Griesb. ἐσκυλμένοι pro ἐκλελυμένοι. Iam enim populus comparatur cum grege non dissipato, sed dilacerato. Ita ἐῤῥιμμένοι de occisis Ier. 14, 16. et de prostratis Ies. 34, 3. 1 Macc. 11, 4. Polyb. 5, 48. καταλαβὼν (hostes) ἐῤῥιμμένους καὶ μεθύοντας Sap. 18, 18. ῥιφεὶς ἡμίθνητος. (Alii ἐῤῥιμμ. i. l. disiecti, dissipati.) — deiicio absque notione impetus, i. e. demitto, depono; Matth. 15, 30. ἔῤῥιψαν αὐτοὺς (aegrotos) παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ. (Sap. 11, 14. Moses a matre expositus et aquis Nili immissus, dicitur: ἐν ἐκθέσει πάλαι ῥιφείς 2 Reg. 2, 16. ἦρεν αὐτὴν [prophetam] πνεῦμα κυρίου, καὶ ἔῤῥιψεν αὐτὸν ἐν τῷ Ἰορδάνῃ, ἢ ἐφ᾽ ἓν τῶν ὀρέων. Demosth. 413, 11. οὐκ ἔχειν ὅπου τὰ ἑαυτοῦ ῥίπτει.) *.

Ῥοβοάμ, ὁ, hebr. רְחַבְעָם, Rhoboam, Rehabeam, (Iosephus Ῥοβόαμος), nom. pr. filii Salomonis, et successoris eius in imperio, sub quo regnum Israelitarum divisum est in duas partes. (1 Reg. cap. 12. Ioseph. ant. 8, 8.) Matth. 1, 7. *.

Ῥόδη, ης, ἡ, Rhode, nom. pr. ancillae, Act. 12, 13.

Ῥόδος, ου, ἡ. *Rhodus*, Cycladum insula nobilissima, ex adverso Cariae et Lyciae, Colosso Rhodio clara, ad introitum portus Rhodi, urbis primariae insulae, exstructo. — Act. 21, 1.

Ῥοιζηδόν, (a ῥοιζέω, quod a ῥοῖζος et de stridore aquarum cum impetu labentium et aliarum rerum, quae violenter feruntur, dicitur) adverb., i. q. μετὰ ῥοίζου, *cum stridore s. fragore; etiam: cum impetu.* Semel 2 Petr. 3, 10. Hesych. ῥοιζηδόν· σφοδρῶς· ἠχητικῶν.

Ῥομφαία, ας, ἡ; — LXX saepissime pro חֶרֶב — *romphaea, gladius* maior; proprie de gladiis oblongis Thracum aliorumque populorum. (Hesych. ῥομφαία· θράκιον ἀμυντήριον, μάχαιρα, ξίφος ἢ ἀκόντιον μακρόν. Plutarch. vit. Aemil. c. 18.) — Apoc. 1, 16. 2, 12. 16. 6, 8. 19, 15. 21. (Ier. 38, 2. Ezech. 6, 11. 2 Sam. 3, 29. Ps. 59, 8. Ioseph. ant. 6, 12. 4. ib. 7, 12. 1.) — Luc. 2, 35: σοῦ τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία, ubi ῥόμφαία imago est vel doloris mortiferi, vel calumniae acerbissimae. coll. Ps. 22, 20. Ps. 57, 4. *.

Ῥουβήν, ὁ, *Ruben*, hebr. רְאוּבֵן i. e. filius visionis, (Ioseph. Ῥούβηλος) nom. pr. indecl. filii primogeniti Iacobi ex Lea, uxore. (Gen. 29, 32.) — Apoc. 7, 5.

Ῥούθ, ἡ, *Ruth*, hebr. רוּת, (Ioseph. Ῥούθη) nom. pr. indecl. mulieris moabiticae, uxoris Mahalonis, post cuius obitum nupsit Boaso. Vid. Ruth. 1 sqq. Ioseph. ant. 5, 9. — Matth. 1, 5.

Ῥοῦφος, ου, ὁ, *Rufus*, nom. pr. viri Marc. 15, 21. Rom. 16, 13. commemorati.

Ῥύμη, ης, ἡ, 1) i. q. Ῥοῖζος, impetus; (Ioseph. ant. 7, 10. 2. μετὰ ῥύμης φερόμενος. Thucyd. 2, 76.) — 2) ex usu seriorum temporum: *vicus, via* in urbe, *Strasse*, Matth. 6, 2. Luc. 14, 21. Act. 9, 11. 12, 10. (LXX pro רְחֹב Ies. 15, 3. Tob. 13, 18. coll. v. 17. Sir. 9, 7. Polyb. 6, 29. 1. Vid. *Lobeck.* ad Phryn. p. 404. *Sturz.* de dial. maced. p. 29 sq.) *.

Ῥύομαι, f. ῥύσομαι, aor. ἐῤῥυσάμην, apud seriores etiam aor. 1, pass. cum significatione passiva: ἐῤῥύσθην, verb. depon. *eripio, libero, vindico;* LXX pro גָּאַל, הוֹשִׁיעַ, הִצִּיל, פִּלֵּט, Matth. 27, 43. 2 Petr. 2, 7. (Ies. 51, 10. Exod. 2, 17. 19. Ios. 22, 22. Ps. 91, 14.) — seq. ἐκ, Luc. 1, 74. Rom. 7, 24. 2 Cor. 1, 10. Col. 1, 13. 2 Tim. 3, 11. 4, 17. 2 Petr. 2, 9. (Gen. 48, 16. Iud. 8, 34. 9, 17. 2 Sam. 22, 49. Ioseph. vit. §. 15. ἐκ τῆς ἐκείνων ῥυσάμενός με χειρός. ant. 7, 7. 4.) — seq. ἀπό, Matth. 6, 13. Luc. 11, 4. Rom. 15, 31. 1 Thess. 1, 10. 2 Thess. 3, 2. 2 Tim. 4, 16. (Ezech. 37, 23. 2 Sam. 19, 9. Prov. 11, 4. Ps. 17, 14. 18, 52.) — ὁ ῥυόμενος, *vindex, redemtor,* Rom. 11, 26. hebr. גֹּאֵל. (Ies. 44, 6. 47, 4. 48, 17. 59, 20. Ps. 50, 23. Ioseph. ant. 14, 15. 10. πεντήκοντα ταλάντων αὐτὴν (caput

Iosephi abscissum) ῥυόμενοι. Idem bell. 6, 2. 3. ῥύσασθαι τὸν ναὸν αὐτοῖς.) *.

Ῥυπαρεύομαι, f. εύσομαι, (a ῥυπαρός) verb. depon. med. sordesco, sordidus sum; metaph. *sordide, turpiter ago, contamino me iniquitate s. turpitudine;* semel in N. T. Apoc. 22, 11. ὁ ῥυπαρὸς ῥυπαρευθήτω ἔτι. Ita *Griesb.* pro ὁ ῥυπωσάτω ἔτι. (Apud profanos vix legitur, nec in V. T., sed iisdem ῥυπαίνεσθαι saepius dicitur de maculis vitiorum et labe turpitudinis morum. vid. *Elsneri* obss. T. II, p. 384 sqq. et quae e Philone collegit *Loesner.* p. 458.)

Ῥυπαρία, ας, ἡ, (a ῥυπαρός) propr. τὸ ῥυπαρὸν εἶναι, sordes; metaph. *vitium, turpitudo morum;* semel Iac. 1, 21. ἀποθέμενοι πᾶσαν ῥυπαρίαν.

Ῥυπαρός, ά, όν, (a ῥύπος) *sordidus, squalidus;* Iac. 2, 2. ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῆτι, vili veste indutus. (Zach. 3, 3. 4. Ioseph. ant. 7, 11. 3. ῥυπαρὰν ἐσθῆτα. Id. bell. 6, 3. 3. τοῖς ῥυπαρωτάτοις τῶν ἀλόγων ζώων.) — metaph. *turpis; vitio contaminatus.* Apoc. 22, 11. ubi textus vulg. ὁ ῥυπῶν. Opponitur ibi τῷ ἁγίῳ. (Act. Thom. §. 13. ῥυπαρὰ ἐπιθυμία.) *.

Ῥύπος, ου, ὁ, *sordes, squalor;* 1 Petr. 3, 21. σαρκὸς ἀπόθεσις ῥύπου, pro ἀπόθεσις ῥύπου σαρκός. (Iob. 9, 31. 11, 15. tropice Io. 14, 4. Ies. 4, 4.) *.

Ῥυπόω, ῶ, f. ώσω, (a ῥύπος) *sordesco;* metaph. *turpitudine, vitiositate me contamino.* [Apoc. 22, 11. vid. Ῥυπαρεύομαι.] (Act. Thom. §. 52. ἐσθὴς ῥερυπωμένη.) *.

Ῥύσις, εως, ἡ, (a ῥύω, fluo) *fluxus, profluvium;* ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος, profluvium sanguinis, Marc. 5, 25. Luc. 8, 43. 44. (LXX זוב Lev. 15, 24. 25. 27. 29. coll. v. 2. 3. 13.) *.

Ῥυτίς, ίδος, ἡ, (a ῥύω, contraho) *ruga,* quia per eam contrahitur facies, manus etc. (Etymol. M. ῥυτίς· ἡ συνελκυσμένη σάρξ.) — Eph. 5, 27. ubi ecclesia cum sponsa quavis macula carente comparatur, i. e. ecclesia vitiositate et turpitudine prorsus carens. (Aristoph. Plut. v. 1052. ἐν τῷ προσώπῳ τῶν ῥυτίδων ὅσας ἔχει. Diod. Sic. 4, 51.) *.

Ῥωμαϊκός, ή, όν, (a Ῥώμη) *romanus;* Luc. 23, 38. γράμμασιν ῥωμαϊκοῖς. (Ioseph. vit. §. 71. Polyb. 3, 107. 12.) *.

Ῥωμαῖος, ου, ὁ, (ab eod.) *Romanus, — civis romanus;* Io. 11, 8. Act. 2, 10. 16, 21. 37. 38. 22, 25—29. 23, 27. 25, 16. 28, 17. *.

Ῥωμαϊστί, adv. *romane, latine;* Io. 19, 20. *.

Ῥώμη, ης, ἡ, *Roma,* urbs Italiae celeberrima, imperii Romani sedes, a Romulo conditore nomen nacta, Apostolorum temporibus orbis imperatrix. Act. 18, 2. 19, 21. 23, 11. 28, 14. 16. Rom. 1, 7. 15. 2 Tim. 1, 17. *.

Ῥώννυμι, s. ῥωννύω, (i. q. ῥόω, a quo verbo obsoleto tempora sua deducit) f. ῥώσω, roboro, validum facio; perf. passiv. ἔῤῥωμαι, *validus sum, valeo,* ut Latinor. valeo de

sanitate et prospero rerum statu, (3 Macc. 5, 13. ἔῤῥωμαι δὲ καὶ ἐγὼ καὶ τὰ πράγματα ἡμῶν. 2 Macc. 9, 20. εἰ ἔῤῥωσθε, καὶ τὰ τέκνα κατὰ γνώμην ἐστίν. ib. 11, 28.) et imperat. ἔῤῥωσο, ἔῤῥωσθε, in finibus epistolarum eodem modo ut Latinor. *vale, valete*; Act. 15, 29. 23, 30. (2 Macc. 11, 21. Xenoph. Cyrop. 4, 5, 33.) *.

---

# Σ.

Σαβαχθανί, chaldaicum שְׁבַקְתַּנִי (a שְׁבַק deseruit), quod in paraphrasi chaldaica Ps. 22, 1. pro hebr. עֲזַבְתָּנִי legitur: *deseruisti me*; Matth. 27, 46. Marc. 15, 34.

Σαβαώθ, vox hebr. צְבָאוֹת, *exercitus*. צָבָא primum dicitur de exercitu bellatorum; porro צְבָא הַשָּׁמַיִם *exercitus coelorum* dicitur, quum de angelis Deum circumstantibus (2 Chr. 18, 18. Ps. 103, 21.), tum de astrorum multitudine (Ier. 33, 22. Ies. 40, 26.), tum de iis, quae coelo continentur universe (Dan. 8, 10. Ies. 24, 21.). Hinc יְהוָה צְבָאוֹת et אֱלֹהֵי צְבָאוֹת, *Deus coelorum* i. e. *summus*; θεὸς s. κύριος σαβαώθ, Rom. 9, 29. Iac. 5, 4. (LXX κύριος σαββαώθ, semel Zach. 13, 2. 1 Sam. 15, 2. et saepissime apud Iesaiam c. 1, 9. 2, 12. 6, 3. — θεὸς σαβαώθ tantum legitur 1 Sam. 1, 3. coll. 11. c. 17, 45. In aliis libris LXX. interpretum vertitur παντοκράτωρ.)

Σαββατισμός, οῦ, ὁ, (a σαββατίζω, sabbatum celebro, Exod. 16, 13. Lev. 23, 32. 2 Macc. 6, 6. quod a σάββατον) celebratio sabbati, i. e. *quies ab omni labore*. Tantum in N. T. et quidem de quiete Dei cultorum in aevo futuro, quam Rabbini etiam שַׁבָּת הַגָּדוֹל sabbatum magnum dicere solebant; Hebr. 4, 9. coll. *Schoettgenii* hor. hebr. et talm. ad h. l. (Legitur etiam Plutarch. Superst. 3.)

Σάββατον, ου, τό, 1) *sabbatum*, vox hebr. שַׁבָּת, propr. cessatio a labore, quies; dies quietis, *sabbatum*, i. e. septima hebdomadis dies, qua Iudaei non solum a quovis labore et opere abstinebant, neque adeo pugnabant (Ioseph. ant. 12, 7. 2. 13, 1. 3. vit. §. 32.), neque iter faciebant (Ioseph. ant. 13, 8. 4. οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἐν τοῖς σάββασιν οὔτε ἐν τῇ ἑορτῇ ὁδεύειν), sed in synagogis conveniebant, et scripturam sacram praelegebant atque interpretabantur, et preces faciebant. Quod ad formam grammaticam attinet, legitur in nostris scriptoribus a) τὸ σάββατον, ου, ῳ, Matth. 12, 2. 24, 20. Marc. 6, 2. 16, 1. Luc. 6, 1. (vid. Δευτερόπρωτος) 6, 6. 7. 13, 14—16. 14, 1—5. 23, 5. 56. Apud Ioannem (excepta locutione μίᾳ τῶν

*σαββάτων*) ita semper; c. 5, 9. 10. 16. 18. 7, 22 sqq. 9, 14. 16. 19, 31. Act. 1, 12. 13, 27. 42. 44. (Exod. 31, 13. 2 Reg. 4, 23. 11, 5. 7. 9. 1 Chron. 9, 32. Neh. 10, 31. Ioseph. vit. §. 32 ant. 3, 10. 7. et ib. 7, 4. 9. bell. iud. 2, 17. 10. contr. Apion. 2, 2.) — b) *τὰ σάββατα* plurale, ex forma chaldaica שַׁבְּתָא, ut videtur, sed cum significatione singulari, *sabbatum, der Sabbath*, (in dativo per metaplasmum, de quo vid. *Matthiae* gramm. gr. §. 92. no. 3.) nostri [excepto Ioanne] constanter, et Iosephus plerumque scribunt *τοῖς σάββασι* [Ioseph. vit. §. 54. bell. 1, 7. 3. ant. 13, 8. 4. 1 Macc. 2, 38.], pro *τοῖς σαββάτοις*, ut habent aliquoties (Num. 28, 10. 2 Chron. 2, 4. 8, 13. Ezech. 46, 1. 4. LXX interpretes et Ioseph. ant. 3, 12. 6. et 11, 8. 6. ubi *σαββάτοις Haverkamp.* restituit e codd. auctoritate) Matth. 12, 1. 28, 1. Marc. 1, 21. 2, 23 sqq. 3, 2. 4. Luc. 4, 16. 31. 13, 10. Act. 13, 14. *τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων*, die sabbati 16, 13. (Exod. 35, 3. Deut. 5, 14. Ier. 17, 21. sqq. 1 Macc. 2, 34. 41. Ioseph. ant. 12, 6. 2. — *ἐν ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου*, Neh. 10, 31. — Ita *σάββατα* pro *σάββατον* Exod. 16, 23. 25. 26. Ioseph. ant. 3, 6. 6. *ἐν τῷ καλουμένῳ ὑφ' ἡμῶν σαββάτῳ, τὴν γὰρ ἑβδόμην ἡμέραν σάββατα καλοῦμεν.* 3, 10. 1. ib. 7, 12. 3. *κατὰ τὴν τῶν καλουμένων σαββάτων ἡμέραν* ant. 1, 1. 1. *προςαγορεύοντες αὐτὴν* [*ἡμέραν*] *σάββατα* ) — c) *τὰ σάββατα* pluralis a *τὸ σάββατον*, *sabbata*, Matth. 12, 5. 10. 11. 12. Luc. 6, 2. 9. Act. 17, 2. *σάββατα τρία*. Col. 2, 16. (2 Chron. 31, 3. Ezech. 46, 3. Ies. 1, 13. Ioseph. ant. 13, 8. 4.)

2) *τὸ σάββατον*, *leges de sabbato celebrando*, Matth. 12, 5. 8. Marc. 2, 27, 28. Luc. 6, 5. (Neh. 9, 14.)

3) ex chaldaismo et syriasmo, ubi שַׁבְּתָא (Targum Esth. 2, 9.) et ܫܒܬܐ de septimana dicuntur per synecdochen: *hebdomas, septimana;* ita *τὸ σάββατον*, Luc. 18, 12. *νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου*. Marc. 16, 9. *πρώτῃ σαββάτου*, primo die septimanae; — *τὰ σάββατα*, in formula *μία σαββάτων*, primo die septimanae, Matth. 28, 1. Marc. 16, 2. Luc. 24, 1. Io. 20, 1. 19. Act. 20, 7. 1 Cor. 16, 2. *.

*Σαγήνη*, ης, ἡ. (a *σάττω*, onero; comprimo) *sagena, everriculum*, i. e. rete piscatorium maius; Matth. 13, 47. — (LXX pro חֵרֶם Eccl. 7, 27. Ezech. 26, 5. 14. 47, 11. Hab. 1, 16. etiam Hab. 1, 15. Ies. 19, 8. — Artemidor. 2, 14. Aelian. H. Anim. 11, 12. Hesych. et Phavorin. *σαγήνη*: *τὸ δίκτυον, πλέγμα τι ἐκ καλάμων εἰς θήραν ἰχθύων.*) **.

*Σαδδουκαῖος*, ου, ὁ, *Sadducaeus, Sadducaeorum sectae addictus;* Matth. 3, 7. 16, 1. 6. 11. 12. 22, 23. 34. Marc. 12, 18. Luc. 20, 27. Act. 4, 1. 5, 17. 23, 6. 7. 8. — De origine huius familiae Iudaeorum non satis constat, nec de nomine, quod alii ab hebr. צַדִּיק, iustus, alii (secundum Rabbinos seriores) a *Sado* ?, qui huius sectae auctor fuerit, de-

ducunt. Repudiabant traditiones Veteri Test. additas et a Pharisaeis admissas, et solum sequebantur legem mos. et scripta prophetica; negabant resurrectionem mortuorum, et factorum in altera vita quum poenas tum praemia; item, esse angelos et daemones, lati necessitatem et Dei procurationem. (Vid. Ioseph. ant. lib. 13, cap. 5. et 10. lib. 18; c. 1. de bell. lib. 2, 8.) In iudiciis erant severiores (Ioseph. ant. 20, 9. 1. bell. 2, 8. 14.) multumque valebant apud proceres Iudaeorum (Ioseph. ant. 18, 1.) et synedrio magno adsidebant. (Ioseph. ant. 18, 1.) Vid. omnino *Wineri* bibl. Realw. s. h. v. *.

**Σαδώκ**, ὁ, *Sadok*, hebr. צָדוֹק, nom. pr. indecl. viri, Matth. 1, 14. commemorati.

**Σαίνω**, f. σανῶ, 1) moveo, propr. τὴν οὐράν, et dicitur de canibus caudam blande moventibus (Aelian. V. H. 13, 42.) Arrian. epict. 2, 22. — 2) blandio, pellioeo, (Aeschyl. Choeph. v. 192.) — 3) *commoveo;* et metaph. de animo: *perturbo, commoveo;* 1 Thess. 3, 3. τῷ μηδένα σαίνεσθαι ἐν ταῖς θλίψεσι ταύταις, ne quis vestrum ullo modo turbetur animo in his calamitatibus. Sophocl. Antig. v. 1228. ἡ φωνή με σαίνει. Diog. Laert. 8, 1. οἱ δὲ σαινόμενοι τοῖς λεγομένοις ἐδάκρυον. vid. *Kypk.* et *Wolf.* ad h. l. (Nisi σαίνεσθαι hic est *seduci* ad deficiendum a religione.) *.

**Σάκκος**, ου, ὁ, hebr. שַׂק, *saccus;* i. e. proprie: textura crassior et aspera e pilis caprarum aliorumque animalium facta, *grobes härenes Zeug;* id quod ex ea confectum est, a) *saccus*, receptaculum frumentis aliisque rebus capiendis et transportandis idoneum, ein *Sack, Säckchen*, (LXX Gen. 42, 25. 35. Lev. 11, 32, Ios. 9, 4. 2 Sam. 21, 10.) — b) *cilicium*, stragula atra et aspera, (*ein grober härener schwarzer oder dunkelbrauner Teppich, oder Stück Zeug*) qua apud Israelitas aliasque gentes finitimas (Ioseph. ant. 8, 14. 4. οἱ δὲ, σάκκους ἐνδυσάμενοι, καὶ σχοινία ταῖς κεφαλαῖς περιθέμενοι, οὕτως γὰρ τὸ παλαιὸν ἱκέτευον οἱ Σύροι) utebantur supplices et lugentes ita, ut vel loco pallii illud superinduerent (Ioseph. ant. 5, 1. 12. σάκκους ἐπενδύντες ταῖς στολαῖς), vel lumbos eo complicarent (Gen. 37, 34. 1 Reg. 20, 32. Ioseph. ant. 10, 1. 3. ὁ δὲ ἀμφιασάμενος σάκκους, καὶ σχῆμα ταπεινὸν ἀναλαβών) vel etiam illo expanso insiderent vel ei incumberent (Ioseph. ant. 7, 7. 4. μέλαιναν περιθέμενος ἐσθῆτα, πεσὼν ἐπὶ σάκκου γῆς ἔκειτο. Ies. 58, 5.), — Matth. 11, 21. ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ. Luc. 10, 13. (1 Reg. 20, 31. Neh. 9, 1. Esth. 4, 1—5. Dan. 9, 3. Ion. 3, 6. Iudith. 4, 11. Ioseph. bell. 2, 12. 5. σάκκους ἀμπεχόμενοι καὶ τέφραν τῶν κεφαλῶν καταχέοντες ἱκέτευον. ant. 7, 1. 6. ib. 20, 6. 1.) — Apoc. 6, 12. ὁ ἥλιος μέλας ἐγένετο ὡς σάκκος τρίχινος. (Ies. 50, 3. ἐνδύσω τὸν οὐρανὸν σκότος, καὶ ὡς σάκκον θήσω τὸ περιβόλαιον αὐτοῦ. coll. Sir. 25, 17.) — *cilicium*, i. e. pallium atrum et asperum e pilis factum, quo utebantur

nonnunquam prophetae, potissimum qui ad poenitentiam excitabant, Apoc. 11, 3. (Ies. 20, 2. Matth. 3, 4. vid. etiam *Ενδυμα.*)

*Σαλά, ὁ, Sala,* (שָׁלַח Gen. 10, 24.) nom. pr. indecl. filii Arphachsadi, Luc. 3, 35.

*Σαλαθιήλ, ὁ, Salathiel,* (שְׁאַלְתִּיאֵל, 1 Chron. 3, 17. Esdr. 3, 2) nom. pr. indecl. filii Iechoniae, Matth. 1, 2. Luc. 3, 27.

*Σαλαμίς, ῖνος, ἡ, Salamis,* urbs primaria Cypri, post *Constantia,* et serius etiam *Famagusta* appellata; Act. 13, 5.

*Σαλείμ, ἡ, Salim,* urbs Io. 3, 23. memorata, caeterum ignota, quam Hieronymus 8 milliaria abfuisse a Scythopoli tradidit.

*Σαλεύω,* f. εύσω, (a σάλος quod vide) 1) *agito, commoveo,* (LXX potissimum pro מוּט et נוּעַ) primum de undis maris, quae semper a ventis commoventur, (Amos. 8, 12. Ps. 96, 11.) — tum de rebus quibuscunque, quae moventur et agitantur; Matth. 11, 7. Luc. 7, 24. κάλαμον σαλευ. ὑπὸ ἀνέμου. (Ies. 7, 2) — οἰκίαν Luc. 6, 48. τὴν γῆν Hebr. 12, 26. Act. 4, 31. 16, 26. (Ps. 82, 5. Ps. 18, 9. 1 Chron. 16, 30. Sir. 16, 19. — Ps. 109, 24. ἐσάλευσαν τὰς κεφαλὰς αὐτῶν.) — Luc. 6, 38. μέτρον σεσαλευμένον, mensuram quassatam, i. e. quatiendo repletam. — Passivum: *moveor, tremo, trepido;* (Ps. 107, 27. ἐσαλεύθησαν ὡς ὁ μεθύων. Ies. 23, 9. 1 Macc. 9, 13. Ioseph. ant. 8, 5. 2.) ita in N. T. αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται, Matth. 24, 29. Marc. 13, 25. Luc. 21, 26. — Test. XII. Patr. p. 548. ὅταν ἐπιβλέψῃ ὁ κύριος ἐφ' ἡμᾶς, πάντες ἡμεῖς σαλευόμεθα, καὶ οἱ οὐρανοὶ, καὶ ἡ γῆ, καὶ ἄβυσσοι ἀπὸ προσώπου τῆς μεγαλωσύνης αὐτοῦ σαλεύονται [σαλευθήσονται]. Οἱ δὲ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τούτοις ἀναισθητοῦντες ἁμαρτάνουσι. Iud. 5, 6. — tropice, *animum commoveo, excito;* Act. 17, 13. σαλεύοντες τοὺς ὄχλους. — (de amore animum movente Iudith. 12, 16. — de timore animum turbante Sir. 29, 18. 1 Macc. 6, 8.) — 2) ex adiuncto, quum, quae commoventur, labi soleant; *deiicio, corruere facio;* apud nostros non nisi de homine, imagine ducta ab aedificiis (Sap. 4, 19. σαλεύσει αὐτοὺς ἐκ θεμελίων): *de statu suo deiicio,* Act. 2, 25. ἵνα μὴ σαλευθῶ. (Ps. 16, 8. 10, 6. 13, 5. Sir. 13, 23. Ps. Sal. 8, 39. ib. 15, 6. οὐ σαλευθήσεται ἀπὸ κακοῦ.) — 2 Thess. 2, 2. σαλευθῆναι ἀπὸ τοῦ νοὸς demoveri ab animi persuasione, a fide. — Hebr. 12, 27. τὰ σαλευόμενα deiicienda, auctoritate privanda, abroganda, *.

*Σαλήμ, ἡ, Salem,* (שָׁלֵם, Ioseph. ant. 1, 10. 2. Σόλυμα) nomen propr. urbis antiquissimae, cuius rex fuit Melchisedecus, (Gen. 14, 18.) Hebr. 7, 1. 2. et quae postea Hierosolyma vocata est. Vid. Ps. 76, 3. (coll. Ios. 10, 1. 5.) Ioseph. ant. 1,

10. 2. τὴν μέντοι Σόλυμα ὕστερον ἐκάλεσαν Ἱεροσόλυμα. — Legitur etiam, sed perperam, in codd. Io. 3, 23.

**Σαλμών**, ὁ, *Salmon*, (שַׂלְמוֹן Ruth. 4, 21.) nom. pr. filii Nahassoni; Matth. 1, 4. 5. Luc. 3, 32.

**Σαλμώνη**, ης, ἡ, *Salmone*, *Salmonium*, promontorium orientale et ex parte etiam boreale Cretae, Cnido et Rhodo obversum; Act. 27, 7.

**Σάλος**, ου, ὁ, 1) *agitatio*, *iactatio*; propr. de mari: aestus undarum, Io. 1, 15. pro שָׁאוֹן. Ps. 89, 10. τὸν σάλον (שׂוֹא) τῶν κυμάτων. — 2) *undae aestuantes*, Luc. 21, 25. ἠχούσης θαλάσσης καὶ σάλου, quae dicta sunt pro σάλου τῆς θαλάσσης. (Ps. Sal. 6, 5. ἐν διαβάσει ποταμῶν καὶ σάλων θαλασσιῶν. — Ioseph. ant. 7, 10. 2. de agitatione equitantis; — de concussione propr. Ioseph. bell. 7, 8. 5. — tropice Ps. 55, 25. 66, 8. 121, 3. — de animi perturbatione Sir. 40, 6. Ioseph. ant. 14, 14. 2.) *.

**Σάλπιγξ**, ιγγος, ἡ, — LXX pro חֲצֹצְרָה, tuba et quidem ea, qua utebantur sacerdotes in sacris faciendis (Num. 10, 2—10. 1 Chron. 16, 24. 28. 2 Chron. 5, 11.), quibus cantabatur in honorem Dei, regum, et diebus festis (2 Reg. 11, 15. 1 Chron. 13, 8. Ps. 98, 7. Ioseph. ant. 11, 4. 2.) — pro שׁוֹפָר, tuba, qua utebantur in annuntiandis regum mandatis, in classico canendo (Ios. 6, 8 sqq. 2 Sam. 2, 28. — Lev. 25, 19. 1 Sam. 13, 3.) — *tuba*, Apoc. 1, 10. 4, 1., qua convocabatur populus, Matth. 24, 31. — et classicum canebatur, 1 Cor. 14, 8. — Tribuuntur Apoc. 8, 2. 6. 13. 9, 14. angelis promulgantibus decreta Dei de puniendis hominibus; — 1 Cor. 15, 52. ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι, i. e. ad tubae sonitum ultimo die; — 1 Thess. 4, 16. ἐν σάλπιγγι θεοῦ, i. e. ex hebraismo: tuba maxima (coll. Matth. 24, 31.) (Alii: tuba, qua canitur iussu Dei; alii: tonitru.) — Deo si tribuitur, est: *tonitru*, Hebr. 12, 19. vid. Exod. 19, 16. 19. 20, 18. Ps. 47, 5. Zach. 9, 14. — (Legitur etiam Ps. Sal. 8, 1. Ioseph. ant. 7, 14. 6. bell. 3, 5. 4.) *.

**Σαλπίζω**, f. ίσω, aor. ἐσάλπισα (meliores Graeci σαλπίγξω, ἐσάλπιγξα, vid. *Lobeck.* ad Phryn. p. 191. — a σάλπιγξ) *tuba cano*; quod fiebat cum diebus festis in honorem Dei et laetitiam, tum in convocando populo, tum in promulgando decreto regis, tum in classico canendo, (vid. Σάλπιγξ.) — a) proprie de angelis decreta Dei promulgantibus 1 Cor. 15, 52. Apoc. 8, 6—13. 9, 1. 13. 10, 7. 11, 15. (LXX pro חָצַר 2 Chron. 5, 11. 12. 7, 6. 13, 14. 29, 28. maxime autem pro תָּקַע Num. 10, 3—10. Ies. 6, 4. 9. Ies. 27, 13. Ioseph. ant. 7, 11. 6. σαλπίσας κέρατι. Id. ant 5, 1. 5. σαλπισάντων τῶν ἱερέων. — b) tropice: tuba canere, nostrum: *ausposaunen*, i. e. magna cum ostentatione multoque strepitu aliquid facere;

Matth. 6, 2. μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου. (Ies. 44, 23. σαλπίσατε (hebr. הָרִיעוּ) τὰ θεμέλια τῆς γῆς. Ier. 51, 27.) *.

Σαλπιστής, οῦ, ὁ, (a σαλπίζω) *tuba canens, tubicen*; (meliores et antiquiores scriptores σαλπιγκτής, Ioseph. bell. 3, 6. 2.) semel Apoc. 18, 22. ubi σαλπισταί sunt, qui diebus festis tuba canunt, laetitiae nuntii; vid. Ies. 44, 23. Ps. 81, 3. 98, 7. 150, 3. (Legitur σαλπιστής etiam Theophr. char. c. 25. Dion. Hal. 4, 18. Diod. 3, 36. Lucian. T. I. p. 720.)

Σαλώμη, ης, ἡ, *Salome*, nom. pr. uxoris Zebedaei, matris Iacobi et Ioannis, apostolorum, vid. Ἰάκωβος; — Marc. 15, 40. 16, 1.

Σαμάρεια, ας, ἡ, *Samaria*, hebr. שֹׁמְרוֹן, (hodie *Schemrun*) 1) nom. *urbis* ab Homri, rege Israelitarum, exstructae in monte Semaro, (2 Reg. 6, 19. Ioseph. ant. 8, 12. 5. ἐν Σεμαρεῶνι λεγομένῃ πόλει, ὑπὸ δὲ Ἑλλήνων Σαμαρείᾳ καλουμένῃ. προσηγόρευσε δὲ αὐτὴν αὐτὸς [Homri] Σεμαρεῶνα ἀπὸ τοῦ τὸ ὄρος ἀποδομένου αὐτῷ, ἐφ' ᾧ κατεσκεύασε τὴν πόλιν, Σεμάρου.) postea sedes regni decem tribuum, primum a Salmanassare, Assyriorum rege, expugnata et vastata, iterum a Ioanne Hyrcano diruta, a Gabinio Romano autem restituta, Syriae provinciae adnumerata et a Pompeio incolis aucta (Ioseph. ant. 14, 4. 4.) post ab Augusto Herodi M. donata, (unde cognomen σεβαστή nacta, Ioseph. ant. 15, 8. 5. ib. cap. 7, 3.) ab Herode M. denique bene munita, aedificiis, adeoque templo exornata, incolisque aucta. (Ioseph. ant. 15, 8. 5.) De Chutaeis, qui, expugnata Samaria, e Perside in Samariam deducebantur, ibique habitabant vid. Ioseph. ant. 9, 14. 3. et ib. 10, 9. 7. Commemoratur in N. T. Io. 4, 7. Act. 8, 5. εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας pro εἰς πόλιν τὴν Σαμ. v. 9. — meton. *incolae Samariae*, Act. 8, 14. — 2) *ager Samaritanus*, s. *toparchia Samaritana*, media inter Iudaeam et Galilaeam sita, cuius urbs primaria fuit Samaria, de cuius fertilitate et natura exposuit Ioseph. bell. 3, 3. 4. Ita in N. T. Luc. 17, 11. Io. 4, 5. Act. 1, 8. 8, 1. 9, 31. 15, 3. (Ioseph. ant. 13, 2. 3. 2 Reg. 17, 26. Ier. 31, 5.) *.

Σαμαρείτης, ου, ὁ, intell. ἀνήρ (ἄνδρες Σαμαρεῖται, Ioseph. ant. 18, 2. 2.) *Samaritanus*, *Samarita*, incola vel urbis vel regionis Samariae, religione Samaritanus; Matth. 10, 5. Luc. 9, 52. 10, 33. 17, 16. Io. 4, 9. 39. 40. 8, 48. Act. 8, 25. — In N. T. et Iosepho ita dicuntur incolae Samariae, qui erant quum ii Israelitae, qui post regni destructionem per Salmanassarem remanserant in patria, tum coloni a Salmanassare e Babylonia in eandem terram missi (2 Reg. 17, 24. Ioseph. ant. 11, 4. 3 sqq. ib. 9, 14. 3. et 10, 9. 7.). Iudaei igitur, quum reduces in patriam Hierosolyma et templum instaurarent, Samaritanos cives et socios agnoscere et admittere detrectarunt, qua re offensi Samaritani templi et urbis restitutionem

impedire conati sunt Esdr. 4. Neh. 4. (Ioseph. ant. 11, 4.) Inde odium inter Iudaeos et Samaritanos ortum est magnum, auctum eo, quod Samaritani in monte Garizim sacra faciebant secundum praecepta legis mosaicae, e librorum V. T. numero non nisi pentateuchum admittebant, Iudaeosque vario modo vexabant (vid. Ioseph. ant. 20, 6. 1.), et ab his ut apostatae despiciebantur, quare nomen Samaritani apud Iudaeos infame habebatur; Io. 8, 48. (Ioseph. ant. 11, 8. 6. Σαμαρεῖται [tempore Alexandri M.] Σικίμα μητρόπολιν habebant κατῳκημένην ὑπὸ τῶν ἀποστατῶν τοῦ Ἰουδαίων ἔθνους. — εἰ δέ τις [Iudaeorum] αἰτίαν ἔσχε παρὰ τοῖς Ἱεροσολυμίταις κοινοφαγίας, ἢ τῆς ἐν τοῖς σαββάτοις παρανομίας κ. τ. λ. παρὰ τοὺς Σικιμίτας ἔφευγε. — De odio Iudaeorum adversus Samaritanos vid. etiam Sir. 50, 28. Ioseph. ant. 11, 4. 3 sqq.

**Σαμαρεῖτις**, ειτιδος, ἡ, *Samaritana*, feminin. a Σαμαρείτης, quare Io. 4, 9. γυνὴ σαμαρεῖτις, Ioseph. bell. 3, 3. 4. Σαμαρεῖτις χώρα, quae et ipsa, omisso χώρα, dicitur ἡ Σαμαρεῖτις, Ioseph. bell. 3, 7. 32. ib. 5, 2. 1. *.

**Σαμοθράκη**, ης, ἡ, *Samothrace*, insula maris Aegaei, e regione Ioniae ad Thraciam sita, primum Dardania s. Leucania, post a Thracibus, eam occupantibus, Thracia, et denique occupata a Samiis, Samothrace appellata, mysteriis Cereris et Proserpinae clara. Act. 16, 11.

**Σάμος**, ου, ἡ, *Samus*, insula maris Aegaei versus Ioniam, non procul ab Epheso sita, olim etiam Artemisia, Parthenia dicta, celebrata Iunonis cultu, luto Samio et vasis fictilibus ex eo factis, et Pythagora, cuius fuit patria. Act. 20, 15.

**Σαμουήλ**, ὁ, *Samuel* (שְׁמוּאֵל) nom. pr. indecl. filii Elcanae et Hannae, prophetae Israelitarum celebris, scholarum prophetarum auctoris, summique sacerdotis, item ultimi τῶν שׁוֹפְטִים Israelitarum, quibus primos reges dedit, Saulum et Davidem. (vid. libros Samuelis in V. T. Ioseph. ant. 5, 10 sqq.) Act. 3, 24. 13, 20. Hebr. 11, 32.

**Σαμψών**, ὁ, (שִׁמְשׁוֹן) *Samson*, *Simson*, nom. pr. indecl. filii Manoae, שׁוֹפֵט Israelitarum, fortitudine et robore clari; vid. Iudic. 13 sqq. Ioseph. ant. 5, 8. — Hebr. 11, 32.

**Σανδάλιον**, ίου, τό, deminutiv. a σάνδαλον, *sandalium*, i. e. solea vel lignea vel coriacea plantam pedis tegens et superne alligata funiculis; de mulierum sandaliis (Iudith. 10, 4. 16, 9. Aelian. var. hist. 7, 11. Hesych. σανδάλια· σάνδαλα, γυναικεῖα ὑποδήματα); de soleis virorum; ita Marc. 6, 9. Act. 12, 8. — (LXX pro נַעַל, Ies. 20, 2. Ios. 9, 5. Ioseph. ant. 4, 8. 23.) *.

**Σανίς**, ίδος, ἡ, *tabula*, *asser*, *Bret*; Act. 27, 44. (LXX pro לוּחַ Cant. 8, 9. Ezech. 27, 5. coll. 2 Reg. 12, 9. Ioseph. ant. 8, 5. 2. σανίσι τετμημέναις ἐκ κέδρου) *.

**Σαούλ**, ὁ, *Saul*, (שָׁאוּל) 1) nom. pr. filii Kis, primi regis Israelitarum, de quo vid. 1 Sam. 9 sqq. — Act. 13, 21. — 2) nomen iudaicum Pauli apostoli, qui et Σαῦλος dictus est, (vid. Σαῦλος) Act. 9, 4. 17. 22, 7. 13. 26, 14. *.

**Σαπρός**, ά, όν, (a σήπω) 1) putridus, foetidus, a) propr. Theophr. char. 11. — b) metaphor. *putridus*, *spurcus*, *turpis*, de scommatibus et conviciis vel etiam dictis obscoenis, Eph. 4, 29. λόγος σαπρός, (Antonin. 11, 14. ὡς σαπρὸς καὶ κίβδηλος ὁ λέγων, ἐγὼ προῄρημαι ἁπλῶς σοι προςφέρεσθαι. Arrian. diss. epict. 3, 22. σαπρὰ δόγματα. vid. *Kypkii* obss. II, p. 298.) — 2) ex adiuncto: *malae indolis*, — *noxius*, ut etiam ἄχρηστος est noxius), i. q. πονηρός; ita σαπρὸν δένδρον, arbor, malos, noxios fructus proferens, Matth. 7, 17. 18. 12, 33. Luc. 6, 43. (Chrysost. homil. 4. in ep. ad Timoth. πᾶν, ὃ μὴ τὴν ἰδίαν χρείαν πληροῖ, σαπρὸν λέγομεν. Arrian. Epict. 3, 22. σαπρὸν δόγμα.) — de piscibus noxiis et inutilibus, Matth. 13, 48. Vid. quae habet *Raphel.* e Polyb. p. 53.

**Σαπφείρη**, ης, ἡ, *Sapphira*, nom. pr. uxoris Ananiae, Act. 5, 1.

**Σάπφειρος**, ου, ἡ, hebr. סַפִּיר *sapphirus*, lapis pretiosus caerulei coloris (Plin. hist. nat. 37, 9.) Apoc. 21, 19. — LXX Exod. 24, 10. 28, 18. Iob. 28, 6. 16. Ies. 54, 11. Ezech. 1, 26. 10, 1. Cant. 5, 15. Ioseph. ant. 3, 7. 7.

**Σαργάνη**, ης, ἡ, 1) funis, vinculum, ligamentum, (Aeschyl. suppl. 801.) — 2) i. q. πλέγμα, ein *Geflecht*, *corbis*, *scorta e funibus texta*, 2 Cor. 11, 33. coll. Act. 9, 25. ubi σπυρίς. (Athen. 3. p. 119. et 9. p. 407. — *Suidas*, σαργάνη· οἱ μὲν σχοινίον τι, οἱ δὲ πλέγμα τι ἐκ σχοινίου. Hesych. σαργάναι· δεσμοὶ καὶ πλέγματα γυργαθώδη, σχοίνιον, ἀγυράτωγα.) *.

**Σάρδεις**, ων, αἱ, *Sardes*, *ium*, Lydiae urbs primaria, urbs quondam opulentissima et voluptuosissima, (Strabon. Geogr. 13.) Croesi regia, ad radices montis Tmoli sita. Apoc. 1, 11. 3, 1. 4.

**Σάρδινος**, ου, ὁ, i. q. σάρδιος, quod vid. Apoc. 4, 3. in textu vulg.

**Σάρδιον**, ίου, τό, i. q. σάρδιος, quod vid. — Apoc. 21, 20. in codd. (LXX pro אֹדֶם Exod. 28, 17. 39, 8. Ezech. 28, 13. Prov. 25, 12.)

**Σάρδιος**, ίου, ὁ, intell. λίθος (Exod. 35, 8. καὶ λίθους σαρδίους, in hebr. שֹׁהַם) *Sardius*, lapis pretiosus colore rubro et pellucidus, a colore etiam *Carneolus* dictus. Apoc. 4, 3. in textu *Griesb.* pro σάρδινος. ib. 21, 20.

**Σαρδόνυξ**, υχος, ὁ, (compositum e σάρδιος et ὄνυξ, onyx, etiam gemma) *sardonyx*, lapis pretiosus, in quo color ruber sardii et albus onychis mixtus erat. (Plin. hist. nat.

37, 12.) Apoc. 21, 20. (Aquila Gen. 12, 2. pro שֹׁהַם, Ioseph. ant. 3, 7. 6. et lib. 7, 7. 5.) *.

Σάρεπτα, των, τά, hebr. צָרְפַת, (Ioseph. ant. 8, 13. 2. εἰς Σαρεφθὰ πόλιν οὐκ ἄπωθεν τῆς Σιδῶνος καὶ Τύρου, μεταξὺ γὰρ κεῖται) *Sarepta*, urbs sita in tribu Asser, media inter Tyrum et Sidonem. Luc. 4, 26. vid. 1 Reg. 17, 9. Obad. v. 29. *.

Σαρκικός, ή, όν, (a σάρξ quod vide) quod apud profanos non legitur, sed tantum in scriptis Pauli, epist. ad Hebr. et prior. epist. Petr., e quibus ad patres ecclesiae transiit, (Ignat. ad Ephes. §. 7. Chrysost. homil. 64. Clem. Alex paedag. 1, 6.) non est *carneus*, sed referendum est ad eam τῆς σαρκός notionem, ubi significat: naturam animalem, quae corporis vigore cernitur, quamque habemus communem cum animalibus ratione destitutis; item dictamina huius naturae. Hinc σαρκικός est: 1) *ad naturam animalem spectans*, *eam secutus*, *ex sensibili hominis natura natus*, *ei conveniens*; ita [Hebr. 7, 16. ubi *Griesb.* σαρκίνοις, vid. Σάρκινος.] — τὰ σαρκικά, quae ad vitam animalem sustentandam pertinent. 1 Cor. 9, 11. — 2) adiecta notione *vitiositatis*, quia natura animalis regitur appetitibus sensuum, qui, ubi vehementiores sunt, legi spiritus rationalis, dictamini spiritus sancti adversantur; hinc σαρκικός, *qui appetitibus suis regitur*, ea cupit, quae natura animalis appetit, nec a spiritu eiusque dictamine se regi patitur; [Rom. 7, 14. et 1 Cor. 3, 1. ubi *Griesb.* σάρκινος] 1 Cor. 3, 3. 4. — 1 Petr. 2, 11. σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, cupiditates ex animali natura hominis natae ad pravum tendentes. — 3) quum natura hominis animalis sit etiam imbecilla et mortalis, ex adiuncto est: *imbecillus*; 2 Cor. 10, 4. ὅπλα οὐ σαρκικά, arma non imbecilla, non virtus, ut solet esse in homine caduco. (Ita 2 Chron. 32, 8. βραχίονες σαρκικοί opponuntur virtuti Dei adiutoris.) *.

Σαρκινός, ή, όν, (a σάρξ) 1) *carneus*, i. e. ex carne constans, 2 Cor. 3, 3. vid. Πλάξ et conf. Ezech. 11, 19. 36, 26. ubi autem καρδία σαρκινή est animus mollis, tractabilis; coll. Sir. 17, 13. in edit. Complut. (Theophil. ad Autol. 1, p. 71: ὁ θεὸς ὀφθαλμοῖς σαρκίνοις ὁραθῆναι οὐ δύναται.) — 2) i. q. σαρκικός, *ad vitam animalem pertinens*; Hebr. 7, 16. νόμος ἐντολῆς σαρκινῆς (text. vulg. σαρκικῆς) lex mosaica (de eligendo sacerdote e progenie) quae praecipit de vita animali hisce in terris, et propagatione eius. Opponitur ζωὴ ἀκατάλυτος. — 3) ut σαρκικός, *is, qui appetitibus naturalibus regitur*, (vid. Σαρκικός.); ita in textu *Griesb.* Rom. 7, 14. 1 Cor. 3, 1. *.

Σάρξ, κός, ή, LXX pro בָּשָׂר — 1) *caro*, et quidem *quatenus efficit corpus animatum*, quare differt a κρέας, carne mactatorum, sive ad coquendum destinata; 1 Cor. 15, 39. 2 Cor. 12, 7. ἀκόλοψ τῇ σαρκί. Iac. 5, 3. Apoc. 17, 16. 19, 18. 21.

(Gen. 40, 19. 1 Sam. 17, 44. 2 Reg. 9, 36. Dicitur in V. T. de carne corporis tum hominum tum animalium, Gen. 2, 21. 23. 40, 2—4. 18. Exod. 4, 7.) — Utuntur nostri in describenda materia corporis per partes 1 Cor. 15, 50. vocabulis σὰρξ καὶ αἷμα. Luc. 24, 39. πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει.

2) per euphemismum ex hebraismo de *parte pudenda virili*, ubi de circumcisione est sermo; a) propr. Rom. 2, 28. περιτομὴ ἡ ἐν σαρκί, quae fit in corporis pudendis, circumcisio pudendorum. Eph. 2, 11. περιτομὴ ἐν σαρκί, Iudaei circumcisi. Col. 2, 13. ἀκροβυστία τῆς σαρκός, quod praeputiati, i. e. a Deo eiusque promissis alieni eratis, ut praeputiati. (Gen. 17, 11. περιτέμνειν τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας. v. 14. 24. 25. Levit. 12, 13. Ez. 44, 7. — Gen. 17, 13. ἔσται ἡ διαθήκη μου ἐπὶ τῆς σαρκὸς ὑμῶν. Sir. 44, 21.) — b) in scriptis Pauli ex metonymia: *circumcisio*, et quidem quatenus erat signum eorum, qui ad Dei populum pertinebant eiusque gratiae participes erant, *iudaismus*, *status* s. *praerogativa hominis circumcisi*; Rom. 4, 1. εὑρηκέναι (intell. χάριν) κατὰ σάρκα, gratiam adeptum esse per circumcisionem. 2 Cor. 11, 18. καυχῶνται κατὰ τὴν σάρκα, glorientur de praerogativa circumcisorum; (nisi hic est: de origine e Iudaeis.) Gal. 3, 3. σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε desinitis (vid. Ἐπιτελέω) in amore iudaismi.. (coll. c. 4, 9. 10.) Gal. 6, 12. ἐν σαρκί, iudaismo. v. 13. Eph. 2, 11. τὰ ἔθνη ἐν σαρκί (sunt enim haec coniungenda) gentiles praeputiati i. e. a Deo eiusque gratia propter ἀκροβυστίαν alieni. (cf. v. 12. 13.) Phil. 3, 3. 4. οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότες, non confisi circumcisione s. iudaismo, quasi per eam Deo placeremus.

3) *corpus*, non vero quatenus est compages partium, ut σῶμα dicitur, sed quatenus σαρκί, tanquam primaria parte constat; ita α) universe, animo oppositum, Matth. 26, 41. Marc. 14, 38. 1 Cor. 5, 5. 2 Cor. 4, 5. 7, 1. Col. 2, 1. τὸ πρόσωπόν μου ἐν σαρκί, me quod corpus visibile attinet. Col. 2, 5. τῇ σαρκὶ ἄπειμι. v. 23. Hebr. 9, 10. δικαιώματα σαρκός, munditiës corporis levitica. v. 23. 1 Petr. 3, 21. 4, 6. Iud. v. 8. (Ezech. 36, 26. Joseph. bell. 6, 1. 5.) — b) de corpore Christi *morti traditum*; ita Io. 6, 51—56. 63. (vid. Πνεῦμα in fine) ubi autem utrum de usu corporis Christi in sacra coena, an vero de fructu mortis Christi percipiendo sermo sit, dissentiunt interpretes. Posteriori modo de carne Christi sermo est Rom. 3, 8. κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί (Χριστοῦ) vid. Κατακρίνω, Eph. 2, 15. Col. 1, 22. Hebr. 10, 20. 1 Petr. 4, 1. Aliis in locis legitur τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ. Unde illustrandus videtur locus Iud. v. 23. μισοῦντες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον χιτῶνα, nihili facientes si vel tunica a carne vestra polluatur, i. e. si vel in salvandis fratribus sanguis vobis sit profundendus, vel vulnera sint accipienda. cf. Διακρίνω.

4) *natura animalis, visibilis et mortalis*, quae homi-

nibus et reliquis animantibus (Gen. 6, 3. 17. 19. 7, 15. 16. 21. 8, 17. Exod. 17, 11. 14. Num. 18, 15.) communis est. Ita a) de natura humana *universe*, quatenus est visibilis et mortalis; Io. 1, 13. ἐκ θελήματος σαρκός, ex appetitu naturae animalis. c. 3, 6. τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σάρξ ἐστι, qui naturali modo generatur homo, animalis est. c. 8, 15. ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, vos de me iudicatis secundum hominem externum, quem in me conspicitis. Io. 1, 14. ὁ λόγος σάρξ ἐγένετο, homo animalis et visibilis factus est. 1 Tim. 3, 16. ἐφανερώθη ἐν σαρκί. 1 Io. 4, 2. ἐληλυθὼς ἐν σαρκί ib. v. 3. 2 Io. v. 7. 1 Petr. 3, 18. θανατωθεὶς σαρκί. Hebr. 12, 9. οἱ τῆς σαρκὸς ἡμῶν πατέρες, maiores quibus debemus humanam nostram naturam. (Sap. 7, 2. ἐν κοιλίᾳ μητρὸς ἐγλύφθη σάρξ. Lib. Henoch. p. 195. gigantes ab angelis et feminis hominum nati dicuntur γεννηθέντες ἀπὸ πνεύματος καὶ σαρκός.) — Hinc σάρξ καὶ αἷμα, natura mortalis, externa, Matth. 16, 17. Eph. 6, 12. Hebr. 2, 14. Gal. 1, 16. οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι, non deliberavi cum appetitibus naturae animalis, quae bona externa, quietem, gaudia cupit. — b) in scriptis Pauli, epist. Ioannis et 2 ep. Petri: *natura visibilis* s. *animalis tanquam appetituum naturalium fons et sedes*, et quidem in malam partem, quatenus haec natura animalis, legi divinae non adstricta, appetit contra legem, igiturque cupiditatum et peccatorum est mater; cui opponitur natura hominis rationalis, quam illuminat et emendat spiritus sanctus, quaque homo bonum cognoscit et appetit. Rom. 6, 19. ἀσθένεια τῆς σαρκός. 7, 18. οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοί, τοῦτ' ἔστιν ἐν τῇ σαρκί μου, ἀγαθόν. v. 25. [8, 1.] 8, 3. ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς σαρκός, cui efficiendo impar fuit (oeconomia mosaica) vi naturae peccatricis (sacerdotis summi.) ib. ἐν ὁμοιώμ. σαρκὸς ἁμαρτίας natura animali, visibili, nostrae peccatrici simili, involutum, cap. 8, 5. 6. 7. — ἐπιθυμία τῆς σαρκός, cupiditates naturae animalis, Gal. 5, 16. 17. 2 Petr. 2, 18. 1 Io. 2, 16. — Gal. 5, 19. ubi τὰ ἔργα τῆς σαρκός commemorantur, et v. 24. τὴν σάρκα σὺν τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις. c. 6, 8. Eph. 2, 3. Col. 2, 18. (de quo loco vid. Νοῦς.) — *appetitus mali, cupiditates* ipsae, quarum mater est natura animalis, *dictamen appetituum*, qui legem Dei non curant; 2 Cor. 1, 17. ἃ βουλεύομαι, κατὰ σάρκα βουλεύομαι; num, quae decrevi, constitui e dictamine appetituum, ita ut duplici quasi movear voluntate, Dei et appetituum? (alii: more humano.) 2 Cor. 5, 16. ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἴδαμεν κατὰ σάρκα, i. e. iam nunc (quum Christianus sim emendatus, cf. v. 15.) cum nemine versor s. ago (vid. Εἴδω) secundum vim cupiditatum, et quanquam olim cum Christo (re christiana) ita egi (quum Christianos persequerer), tamen nunc non ita est. (Defendit enim se apostolus, quippe qui cum Corinthiis non inique, vel ira tantum abreptus egerit. Alii vertunt: neminem

ita aestumo, ut rerum externarum studio tenear; alii: neminem ex opinionibus iudaismi aestumo.) Gal. 5, 13. εἰς ἀφορμὴν σαρκός, ad praetextum in usum appetituum pravorum. — Col. 2, 11. σῶμα τῆς σαρκός [τῶν ἁμαρτ. enim reiecit *Griesb.*] corpus, i. e. natura animalis appetituum pravorum mater, natura peccatrix. — εἶναι ἐν τῇ σαρκί appetitibus obnoxium, deditum esse, Rom. 7, 5. 8, 5. 8. 9. — περιπατεῖν s. ζῆν κατὰ σάρκα, Rom. 8, 4. 12. 13. 2 Cor. 10, 2. 2 Petr. 2, 10. — Monendum est, in his locis corpus humanum, in se spectatum, non malum et pietati adversum describi, sed σάρκα comprehendere naturam animalem, i. e. corpus, simulque τὰ παθήματα καὶ τὰς ἐπιθυμίας (Gal. 5, 24.) naturae animalis, quae homini animalibusque caeteris communis est. Ita בָּשָׂר multi quoque accipiunt Cohel. 2, 3. 5, 5. — (Nec in libro Sap. corpus in se malum describitur sed tantum impedimentum efficaciae spiritus, vid. Sap. 8, 19. 20. 9, 15.)

5) pars pro toto, σάρξ pro homine: *homo mortalis et imbecillis* (etenim non simpliciter est i. q. ἄνθρωπος, sed homo quatenus habet carnem, quatenus mortalis est); — εἰς σάρκα μίαν, erunt unus homo, una quasi persona, Matth. 19, 5. 6. Marc. 10, 8. 1 Cor. 6, 16. Eph. 5, 31. (Gen. 2, 24.) — Iud. v. 7. σάρξ ἑτέρα, homines advenae. (Ps. 56, 4. 78, 44. Sir. 28, 25.) — πᾶσα σάρξ *omnes homines* s. *mortales*, Luc. 3, 6. Io. 17, 2. Act. 2, 17. 1 Petr. 1, 24. (Gen. 6, 12. Ps. 145, 22. Ies. 40, 5. 7. 66, 23. 24. Ezech. 20, 48.) — οὐ πᾶσα σάρξ, *nemo mortalium*, Matth. 24, 22. Marc. 13, 20. Rom. 3, 20. 1 Cor. 1, 29. Gal. 2, 16. (ubi in antecedentibus simplex ἄνθρωπος.) coll. Sir. 30, 20. 29. — Hinc ἡ σάρξ τινος inservit περιφράσει hominis, quatenus est externum corpus, homo mortalis; ἡ σάρξ μου, ego, mortalis, Act. 2, 26. ἡ σάρξ μου κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι, (Ps. 16, 9.) v. 31. ἡ σάρξ μου εἶδε διαφθοράν (Ps. 16, 10.) 2 Cor. 7, 5. οὐδεμίαν ἔσχηκεν αἴνεσιν ἡ σάρξ ἡμῶν i. e. ego, corpus meum. — Quum a natura animali hominis pendeat eius vita, transfertur σάρξ

6) ad *vitam, res humanas*; et dicitur a) de *vita hisce in terris*; Gal. 2, 20. ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, quamdiu in vivis sum. Phil. 1, 22. 24. τὸ ἐπιμένειν ἐν σαρκί, diutius vivere in hisce terris. Hebr. 5, 7. ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, dum esset in vivis. 1 Petr. 4, 2. τὸν ἐπίλοιπον ἐν σαρκὶ χρόνον. — 2 Cor. 10, 3. ἐν σαρκὶ περιπατοῦντες οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα, quanquam adhuc in vivis i. e. homo imbecillis sum, tamen humana vi non pugno. — b) de *statu* hominis *externo* in hac terra; Rom. 13, 14. τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰς ἐπιθυμίας, curate quae ad externam felicitatem spectant, ita ut cupiditates non excitentur. 1 Cor. 7, 28. θλίψιν δὲ τῆς σαρκὸς ἕξουσιν, vexationes (ob instantes persecutiones, v. 29.) experientur externa sua conditione. Gal. 4, 13. δι' ἀσθένειαν

τῆς σαρκός, vexatus conditione externa. ib. v. 14. τὸν πειρασμόν μου ἐν τῇ σαρκί μου (ubi alii σάρξ pro corpore accipiunt et πειρασμόν de morbis intelligunt.) Col. 1, 24. Eph. 6, 5. οἱ κύριοι (τῶν δούλων) κατὰ σάρκα, quod attinet ad externum statum in hac vita. Eph. 6, 5. Col. 3, 22. Phil. v. 16. (vid. Κύριος versus finem.) Ita etiam 1 Cor. 1, 26. κατὰ σάρκα σοφοί, non multis conditio externa permittit, ut sint doctores, s. magistri; (alii: humana sapientia sunt imbuti.) — Denique

7) σάρξ, quia generatio et propagatio hominum ope τῆς σαρκός fit, transfertur ad *originem* s. *generationem physicam*, hisce in locutionibus a) ἐκ τῆς σαρκὸς καὶ ἐκ τῶν ὀστέων τινὸς εἶναι, *consanguineum alicuius*, vel eius *progeniem esse*, α) propr. Gen. 2, 23. 29, 14. Iudic. 9, 2. 2 Sam. 19, 12 sqq Neh. 5, 5. — β) tropice in N. T. Eph. 5, 30. ubi sensus est, ab eo geniti sumus nimirum quod attinet internum et spiritualem hominem. — b) ἡ σάρξ τινος, consanguinei, ab *eadem stirpe oriundi*, *populares*; Rom. 11, 14. ubi Paulus Iudaeos appellat μου τὴν σάρκα, i. q. ἀδελφούς. (Gen. 37, 27. ἀδελφὸς ἡμῶν καὶ σὰρξ ἡμῶν ἐστί.) Eph. 5, 29. τὴν ἑαυτοῦ σάρκα, suos, quos genuit, (coll. Ies. 49, 15. Matth. 7, 9.) — c) κατὰ σάρκα, quod attinet *ad originem humanam*, [Act. 2, 30.] Rom. 1, 3. 9, 3. 5. ib. 9, 8. τὰ τέκνα τῆς σαρκός, filios naturales. 1 Cor. 10, 18. Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα, Israelitae naturales, ex Abrahami stirpe, coll. Rom. 9, 6. Gal. 4, 23. κατὰ σάρκα γεγενν. genitus erat generatione naturali, erat progenies naturalis. *.

**Σαρούχ**, ὁ, *Saruch*, vid. Σερούχ.

**Σαρόω**, ῶ, f. ώσω, (a σάρος, scopa) *scopis verro*, *verro*, *verrendo purgo*; Matth. 12, 44. Luc. 11, 25. 15, 8. Improbatur σαρόω quod pro σαίρω, a Grammaticis, et seriorum scriptorum est, ut Artemidor. 2, 33. 119. Pamphil. in Geopon. 13, 15. 4. cf. *Lobeck.* ad Phryn. p. 83. Hesych. σαρῶ· κοσμίζω. Suid. σαρῶν· καρῶν. καὶ σαρῶν· κοσμῶν.) *.

**Σάῤῥα**, ας, ἡ, (שָׂרַי, שָׂרָה, Gen. 17, 15. 16. 20, 12.) *Sara*, nom. pr. indecl. uxoris Abrahami legitimae; Rom. 4, 19. 9, 9. Hebr. 11, 11. 1 Petr. 3, 6. *.

**Σάρων**, ωνος, ὁ, (שָׁרוֹן, 1 Chron. 6, 16. 28, 29. Cant. 2, 1. Ies. 33, 9. 35, 2. 65, 10.) *Saron*, regio campestris a Caesarea Palaestinensi usque ad Ioppen sese extendens pascuis, floribus abundans, et amoenissima. Act. 9, 35. *.

**Σατᾶν**, ὁ, ipsa vox hebr. שָׂטָן, delator, *inimicus*; semel 2 Cor. 12, 7. ἄγγελος σατᾶν, angelus mihi *inimicus*. Loquitur Apostolus vel de morbo corporis, vel de afflictionibus externis. Utrumque enim a geniis malis effici putabant Iudaei. (Ita σατᾶν apud LXX inimicus, 1 Reg. 11, 14. 23. 25. — calumniator Sir. 21, 27.) *.

**Σατανᾶς**, ᾶ; dat. ᾷ, accus. ᾶν, *Satanas*, chald. שָׂטָנָא,

syriace ܣܛܢܐ, a radice שָׂטַן, odio habuit. Appellatur ita genius, quem seriores libri V. T. (Zach. 3, 1. 1 Chron. 21, 1. coll. Iob. 1, 7. 2, 2. quibus in locis in versione alex. ὁ διάβολος legitur) hostem populi Dei et verorum eius cultorum depingunt, qui etiam dicitur ὁ διάβολος, Apoc. 12, 9. 20, 2. (vid. Διάβολος) et describitur in N. T. geniorum malorum princeps, Matth. 12, 26. Marc. 3, 23. 26. Luc. 11, 18. Apoc. 12, 9. (Test. XII. Patr. p. 650. 657. ἀπὸ τοῦ σατανᾶ καὶ τῶν πνευμάτων αὐτοῦ.) hominum, potissimum piorum adversarius, eosque ad peccata alliciens, Luc. 22, 3. 31. Io. 13, 27. Act. 5, 3. Rom. 16, 20. 1 Cor. 7, 5. 2 Cor. 2, 10. 1 Tim. 5, 15. idololatriae fautor, Act. 26, 18. Apoc. 12, 9. quam etiam fraude et falsis miraculis commendet, 2 Cor. 11, 14. 2 Thess. 2, 9. Apoc. 20, 7. 8. Christi et rei christianae inimicus, Marc. 4, 15. Apoc. 2, 9. 13. 24. 3, 9. morborum et afflictionum auctor, Luc. 13, 16. 1 Cor. 5, 5. 1 Thess. 2, 18. 1 Tim. 1, 20. coll. Matth. 12, 26. Marc. 3, 23. 26. Luc. 11, 18. — E loco Luc. 10, 18. elucere videtur, Iudaeos opinatos esse, Satanam in inferiori parte coeli s. aëris versari, vid. Ἀήρ. Monendum vero est, Satanam a nostris nonnunquam nominatum esse, ubi impios cogitaverunt homines. Commemoratur etiam Test. XII. Patr. p. 653. 680. — In sermonibus Iesu aliquoties σατανᾶς *vocabulum vituperii* est et dicitur homini prava a consiliis Dei aliena suadenti, Matth. 4, 10. 16, 23. Marc. 8, 33. Luc. 4, 8. *.

**Σαῦλος**, ου, ὁ, *Saulus*, i. q. Σαούλ (quod vid.), cognomen Pauli apostoli; Act. 7, 58. 8, 1. 3. 9, 1. 8. 11. 19. 22. 24. 26. 11, 25. 30. 12, 25. 13, 1. 2. 7. 9. *.

**Σαυτοῦ**, ῆς, οῦ, i. q. σεαυτοῦ, quod vid.

**Σβέννυμι**, s. σβεννύω (ab inusitato σβέω, quod idem significat), fut. σβέσω, *extinguo*, a) proprie de igne et rebus ardentibus; Matth. 12, 20. Eph. 6, 16. Hebr. 11, 34. (LXX pro כָּבָה 2 Sam. 14, 7. 21, 17. 2 Chron. 29, 7.) — b) tropice: extinguo, opprimo, cohibeo, nostrum *dämpfen*, 1 Thess. 5, 19. τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε. (σβένν. ἀγάπην, Cant. 8, 7. — τὰ πάθη, 2 Macc. 16, 4. — τὸ λυποῦν Ioseph. ant. 11, 3. 3. — τὴν χαράν, Ioseph. bell. 6, 1. 4. — τὸ ὄνομα, Prov. 10, β.) — Σβέννυμαι, *extinguor, ich verlösche*, Matth. 25, 8. λάμπαδες. Marc. 9, 44. 46. 48. τὸ πῦρ. (LXX pro כָּבָה Lev. 6, 12 sqq. 2 Reg. 22, 17. Ies. 42, 3. et דָּעַךְ Prov. 13, 9. 20, 20.) *.

**Σεαυτοῦ**, ῆς, οῦ, contr. σαυτοῦ, ῆς, οῦ, (ex σοῦ, et αὐτοῦ) nomen reflexivum secundae personae, nominativo carens, *tui ipsius, tui;* Io. 1, 22. 8, 13. Act. 26, 1. 2 Tim. 4, 11. — σεαυτῷ, tibi ipsi, tibi, Io. 17, 5. Act. 9, 34. 16, 28. Rom. 2, 5. 1 Tim. 4, 16. — σεαυτόν, Matth. 4, 6. 8, 4. 19, 19. Luc. 4, 23. Io. 7, 4. 8, 53. et passim. Rom. 14, 22. κατὰ σεαυτὸν ἔχε, vid. Ἔχω.

Σεβάζομαι, f. άσομαι, (a σέβας, admiratio; verecundia; veneratio) verb. depon. med. propr. vereor (Hom. Iliad. 6, 167. et 417.); *colo, veneror*, i. q. σέβομαι, Rom. 1, 25. ubi ἐσεβάσθησαν est: σέβασμα s. σεβάσματα, *idola coluerunt*, σεβάσμασι προςεκύνησαν, ut recte interpretatus est Hesychius. — (Ioseph. c. Apion. 1, 26. τῶν σεβαστευομένων ἱερῶν ζώων.) *.

Σέβασμα, τος, τό, (a σεβάζομαι, perf. pass. σεσέβασμαι) *id quod sancte colitur, numen*; Act. 27, 23. τὰ σεβάσματα ὑμῶν, numina vestra i. e. simulacra Deorum eorumque cultum; (de idolis Drac. v. 32. Sap. 15, 17.) 2 Thess. 2, 4. πάντα λεγόμενον Θεὸν ἢ σέβασμα, omnem, qui ut Deus vel numen colitur. (Sap. 14, 20. σέβασμα [Mosen] ἐλογίσαντο.)

Σεβαστός, ή, όν, (a σεβάζομαι, perf. pass. σεσέβασται) 1) *colendus, venerandus*; — 2) ὁ σεβαστός Latinor. *augustus*, cognomen Caesarum romanorum: *Caesar Augustus*; ita Act. 25, 21. 25. de Nerone. — Hinc adiectiv. σεβαστός *ad Augustum* s. *Caesarem pertinens*; Act. 27, 1. σπεῖρα σεβαστή, cohors augusta, i. e. Caesari propria. (Alii: cohors Samaritana, quia Samaria ab Herode M. in honorem Augusti σεβαστή appellata fuerit. Commemorat Iosephus aliquoties Σεβαστηνούς, i. e. Samaritanos in exercitu Romanorum, vid. ant. 20, 6. bell. 2, 2. et 11.) *.

Σέβω, (Pind. Ol. 14, 17.) usitatius σέβομαι, verb. depon. passiv., *colo, veneror, cultu divino prosequor*, et dicitur nostris aeque de cultu veri Dei ac de cultu idolorum; seq. accusat. obiecti, Matth. 15, 9. Marc. 7, 7. (Ies. 29, 13.) Act. 18, 13. 19, 27. (LXX pro יָרֵא Ios. 4, 24. 22, 25. Iob. 1, 9. Ion. 1, 9. Sap. 15, 6. 18. Drac. v. 6. — Ioseph. ant. 9, 10. 1. εἴδωλα σεβόμενος. id. bell. 1, 5. 2. σεβομένη περὶ τὸ Θεῖον.) — Οἱ σεβόμενοι τὸν Θεόν, Act. 16, 14. 18, 7. et etiam οἱ σεβόμενοι simpliciter, ubi τὸν Θεόν intelligendum est, Act. 13, 43. 50. 17, 4. 17. in Actis dicuntur *proselyti portae*, i. e. ii e gentibus, qui, quanquam legi mos. se non subiecerant, nec circumcisi erant, tamen a cultu idolorum abstinebant, et unum Deum, creatorem coeli et terrae colebant. Ita Ioseph. ant. 14, 7. 2. „ne quis miretur tantas templi (Hierosolym.) divitias, πάντων κατὰ τὴν οἰκουμένην Ἰουδαίων καὶ σεβομένων τὸν Θεὸν εἰς αὐτὸ (ἱερὸν) συμφερόντων ἐκ πολλῶν πάνυ χρόνων; e quo loco intelligitur, proselytos misisse donaria templo veri Dei dicata. *.

Σειρά, ᾶς, ἡ, (ab εἴρω, necto) propr. quod nexum est, funis, laqueus, (LXX pro חֶבֶל Prov. 5, 22. et pro מַחְלָפוֹת, cincinni, Iud. 16, 13.) — *vinculum, ligamentum*; 2 Petr. 2, 4. σειραῖς ζόφου, vel funibus tenebrarum, i. e. carcere tenebricosissimo; vel pro: ζόφῳ ὡςεὶ σειρᾷ, ut Sap. 17, 18. μιᾷ γὰρ ἁλύσει σκότους πάντες ἐδέθησαν. — (Ioseph. ant. 3, 7. 6. σειραῖς ἐκ χρυσοῦ πεπλεγμέναις.) *.

*Σεισμός*, οῦ, ὁ, (a σείω, perf. pass. σέσεισμαι) *concussio, commotio*; — ἐν τῇ θαλάσσῃ Matth. 8, 24. commotio undarum in mari, (σεισμὸς τῶν ἁρμάτων Ier. 47, 3. Ezech. 3, 13.) — κατ᾽ ἐξοχήν, *motus terrae*, ubi intell. τῆς γῆς, Matth. 24, 7. 27, 54. coll. v. 51. cap. 28, 2. Marc. 13, 8. Luc. 21, 11. Act. 16, 26. Apoc. 6, 12. 8, 5. 11, 13. 19. 16, 18. (Ioseph. ant. 15, 5. 3. et ib. 6, 1. 2. — LXX pro סְעָרָה bis, Ier. 23, 19. Nah. 1, 3. — saepius pro רַעַשׁ, Iob. 41, 21. Amos. 1, 1. Ies. 29, 6. Ezech. 38, 19.) *.

*Σείω*, f. σείσω, — LXX pro רָעַשׁ — *commoveo, concutio, tremere facio*, a) propr. Matth. 27, 51. ἐσείσθη ἡ γῆ. (Iudic. 5, 4. Ies. 13, 13. 24, 18.) Hebr. 12, 26. ἔτι ἅπαξ ἐγὼ σείω οὐ μόνον τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν. Deprompta sunt ex Hagg. 2, 7. Ioel. 3, 16. vultque auctor sibi hoc, terram, quum lex daretur in monte Sinai, per Dei vocem sive tonitrua concussam fuisse, (Exod. 19, 16 sqq. Ioel. 3, 16.) nunc autem, quum legem novam per filium dedisset, adeo coelum tremuisse. Sensus: multo sanctiora sunt, quae Deus per filium, quam ea, quae per Mosen promulgavit. (conf. etiam 2 Sam. 22, 8. Ps. 68, 8. Ier. 8, 16.) — Apoc. 6, 13. σειομένη (arbor) ὑπὸ ἀνέμου. — b) metaphorice: *perturbo*, Matth. 21, 10. ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις (i. e. πάντες οἱ πολῖται). 28, 4. ἀπὸ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν. (Ies. 14, 16. ὁ σείων βασιλεῖς. Philo de legat. ad Cai. τρόμος τε καὶ σεισμὸς πάντα αὐτοῦ τὰ μέρη καὶ τὰ μέλη συνεκύκα. Ioseph. ant. 4, 3. 2. ὁ τὴν Αἰγυπτίων εὐδαιμονίαν σείσας.) *.

*Σεκοῦνδος*, ούνδου, ὁ, latinum *Secundus*, nom. pr. viri, Act. 20, 4.

*Σελεύκεια*, ας, ἡ, *Seleucia*, nom. pr. urbis Syriae a Seleuco Nicanore (Ioseph. ant. 18, 9. 8.) conditae, Antiochiae vicinae et Cypro oppositae, ad ostium fluvii Orontis in monte Pierio sitae, quam a Macedonibus, Graecis, Syris et Iudaeis habitatam narrat Ioseph. ant. 18, 9. 8. — Act. 13, 4. (1 Macc. 11, 8.)

*Σελήνη*, ης, ἡ, (a σέλας, lux, splendor, quasi σέλας νέον) *luna*, hebr. יָרֵחַ, Matth. 24, 29. Marc. 13, 24. Luc. 21, 25. Act. 2, 20. (vid. αἷμα.) 1 Cor. 15, 45. Apoc. 6, 12. 8, 12. 12, 1. 21, 23. (Gen. 37, 8. Ier. 31, 37. Ioel. 2, 31. 3, 15.) *.

*Σεληνιάζομαι*, f. άσομαι, (a σελήνη) *lunaticus sum, morbo comitiali laboro*; Matth. 4, 24. 17, 15. (Manetho 4, 81. et 216. Epilepsia laborantes dicebantur lunatici, quia morbus eorum crescente luna redire et augeri putabatur. Act. Thom. §. 12. commemorantur lunatici inter eos, qui a daemonibus malis vexantur.) *.

*Σεμεΐ*, ὁ, (hebr. שִׁמְעִי) *Simei*, nom. pr. indecl. viri, Luc. 3, 26. commemorati.

*Σεμίδαλις*, εως, ἡ, *similago*, flos farinae triticeae,

*feines Weizenmehl*; Apoc. 18, 13. — LXX saepissime pro סֹלֶת, e. g. Exod. 29, 2. 40. Num. 6, 15. 7, 13 sqq. 28, 5. 9. 12. — Ioseph. ant. 3, 9. 4. ant. 8, 2. 4. *.

Σεμνός, ή, όν, (a σέβω) venerabilis, venerandus; (2 Macc. 6, 28. ὑπὲρ τῶν σεμνῶν καὶ ἁγίων νόμων. ib. 8, 15. τὸ σεμνὸν καὶ μεγαλοπρεπὲς ὄνομα αὐτοῦ (τοῦ Θεοῦ). Ioseph. c. Apion. 1, 31. σεμνὸν ἔχειν, venerari.) — 2) ex adiuncto: *honestus*, *decorus*, *ehrbar*, Phil. 4, 8. 1 Tim. 3, 8. 11. Tit. 2, 2. cf. Σεμνότης. (Herodian. 1, 2. 6. σεμνῷ ἤθει καὶ βίῳ σώφρονι.) *.

Σεμνότης, ητος, ἡ, (a σεμνός) 1) ea ratio personae vel rei, qua reverentia digna est, sanctitas, reverentia, (2 Macc. 3, 12. ἡ τοῦ ἱεροῦ σεμνότης. Ioseph. bell. 6, 5. 1. ubi sacerdotibus tribuitur σεμνότης.) — 2) ex adiuncto: *honestas*, *sanctitas*; de moribus, 1 Tim. 2, 2. Tit. 2, 7. (Ioseph. c. Apion. 1, 31. σεμνότης βίου. Id. vit. §. 49. μετὰ πάσης σεμνότητος, cum omni honestate.) *.

Σέργιος, ίου, ὁ, Latin. *Sergius*, nom. pr. proconsulis Romani, *Sergii Pauli*, Cypri propraetoris, a Paulo ac Barnaba ad religionem christ. conversi; Act. 13, 7 sqq.

Σερούχ, ὁ, (hebr. שְׂרוּג Gen. 11, 20.) *Seruch*, nom. pr. indecl. filii Rahu, Luc. 3, 35. ubi text. vulg. Σαρούχ.

Σήθ, ὁ, (hebr. שֵׁת, Gen. 4, 25.) *Seth*, nom. pr. indecl. filii Adami; Luc. 3, 38.

Σήμ, ὁ, (hebr. שֵׁם, Gen. 5, 32.) *Sem*, nom. propr. indecl. filii Noachi, natu maximi; Luc. 3, 36.

Σημαίνω, f. ανῶ, aor. 1. ἐσήμανα (a σῆμα, signum) 1) signum do, — signo dato aliquid publice annuntio, ut tuba, LXX pro הֵרִיעַ Num. 10, 9. Iud. 7, 21. 2 Chron. 13, 12. et תָּקַע Ier. 4, 5. 6, 1. — (Ioseph. ant. 7, 10. 2. et 7, 11. 6. πόλεμον σημαίνειν τινί) — 2) *indico*, *manifesto*, Act. 25, 27. τὰς αἰτίας. (2 Macc. 11, 17. Ioseph. ant. 2, 3. 4. ib. 7, 9. 7.) — de vaticinante: *manifesto*, *significo*, Io. 12, 33. 18, 32. 21, 19. Act. 11, 28. Apoc. 1, 1. (Ioseph. ant. 4, 6. 3. exempla e profanis collegit *Kypkius* in obss. s. I. p. 397.) *.

Σημεῖον, ου, τό, Latinor. *signum*, et hebr. אוֹת, duplicem habet notionem, quum primum sit *nota*, qua aliquid cognoscitur, vel alterum ab altero dignoscitur, deinde *signum* aliorum oculis publice expositum, ut videant illud, aliquidque vel intelligant vel faciant. Denique ita etiam usurpatur, ut utraque notio quum notae tum signi simul spectetur. Primum igitur a) est *nota*, et quidem α) qua aliquid cognoscitur vel dignoscitur universe, *ein Kennzeichen*, *Abzeichen*, Matth. 26, 48. Rom. 4, 11. σημεῖον ἔλαβε περιτομῆς, pro περιτομὴν (vid. Act. 4, 22.) circumcisionem accepit tanquam notam τῆς διαθήκης, ut dicitur Gen. 9, 12. 13. 17. c. 17, 11. coll. Gen. 4, 14. Exod. 3, 12. 12, 13. — β) nota veritatis, *documen-*

*tum*, *Wahrzeichen*, Luc. 2, 12. 2 Cor. 12, 12. τὰ σημεῖα τοῦ Ἀποστόλου, notae quae Apostolum demonstrant. (Sap. 5, 13. ἀρετῆς σημεῖον οὐδὲν ἔχομεν δεῖξαι.) 2 Thess. 3, 17. ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου, ὅ ἐστι σημεῖον ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ. (1 Sam. 2, 34. 14, 10. 2 Reg. 19, 29. 20, 8. 9. Ies. 7, 11. 14. Ioseph. bell. 1, 9. 5. ubi vulnera dicuntur σημεῖα τῆς ἀρετῆς.)

b) *signum* aliorum oculis publice expositum; — ita α) de monumento, Denkzeichen, Ios. 4, 6. Ezech. 39, 15. Ioseph. bell. 1, 10. 3. 6. 1. 1. — β) de vexillo s. signo militari, (quare LXX pro נֵס Ies. 11, 12. 13, 2. 30, 17. Ier. 50, 2. 51, 12. Ioseph. ant. 15, 3. 7.) ut quidam explicare voluerunt in locis Matth. 24, 30. Luc. 2, 34. — γ) de signo coelitus dato, *portento*, *Wunderzeichen*, 1 Cor. 14, 22. αἱ γλῶσσαι εἰς σημεῖόν εἰσι, portem i. instar divinitus dati ethnicis sunt, ita ut mirentur Deumque hic operantem intelligant. (Ps. 86, 17. ποίησον μετ' ἐμοῦ σημεῖον εἰς ἀγαθὸν, καὶ ἰδέτωσαν οἱ μισοῦντές με, καὶ αἰσχυνθήτωσαν.) Ita etiam de hominibus divinitus missis, tanquam portentum divinum in publicum prodeuntibus; Luc. 2, 34. οὗτος κεῖται εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον. c. 11, 30. Ἰωνᾶς ἐγένετο σημεῖον τοῖς Νινευΐταις. — potissimum de *portentis futura praenuntiantibus*, Matth. 16, 3. σημεῖα τῶν καιρῶν, vid. Καιρός no. 3. Matth. 24, 3. σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας. ib. v. 30. Marc. 13, 4. Luc. 21, 7. 11. 25. Act. 2, 19. Apoc. 12, 1. 3. 15, 1. (Deut. 13, 1. 2. Sir. 43, 6. Plutarch. Timol. 8. Ioseph. bell. prooem. §. 11. σημεῖα καὶ τέρατα excidium Hierosolymorum antecedentia.) Denique

c) signum i. e. res externa oculis publice exposita, quae simul est nota s. γνώρισμα veritatis. Ita nostri σημεῖον de documentis, quibus prophetae legatique Dei sibi fidem faciunt, vel Deus ipsis fidem facit, videlicet eventis insolitis, admirationem moventibus (*miraculis*), quae α) vel ipsi efficiunt, Matth. 12, 38. θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν. 24, 24. Marc. 13, 22. 16, 17. 20. Luc. 11, 16. 23, 8. in evang. Ioannis semper, videlicet c. 2, 11. 18. 23. 3, 2. 4, 48. 54. 6, 2. 14. 26. 30. 7, 31. 9, 16. 10, 41. 11, 47. 12, 18. 37. 20, 30. Praeterea Act. 2, 22. 43. 4, 16. 22. 30. 5, 12. 6, 8. 7, 36. 8, 6. 13. 14, 3. 15, 12. Rom. 15, 19. 1 Cor. 1, 22. 2 Cor. 12, 12. 2 Thess. 2, 9. Apoc. 13, 13 sq. 16, 14. 19, 20. (Exod. 4, 8 sq. v. 17. 28. 30.) — β) vel quae Deus evenire iubet, ut iis fidem faciat, Matth. 12, 39. σημεῖον Ἰωνᾶ, i. e. fatum a Deo ipsi decretum, quo similis est Ionae prophetae, (cf. v. 40.) Matth. 16, 4. Luc. 11, 29. Hebr. 2, 4. — σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, i. e. eventum insolitum coelitus veniens, Matth. 16, 1. Marc. 8, 11. 12. (coll. Ier. 10, 2. Dan. 6, 27. — et praeterea Num. 14, 11. 22. Deut. 4, 34. 6, 22.) *.

Σημειόω, ῶ, f. ώσω, (a σημεῖον, vel σῆμα) notam s. signum imprimo, insignio; medium: *noto mihi*, *annoto*, *signo*

*noto;* 2 Thess. 3, 14. τοῦτον σημειοῦσθε, hunc signo quasi notatum, i. e. hominem levis maculae habetote. (Philo de leg. ad Cai. p. 1028. Alii: indico, ich zeige an, et coniungunt σημ. cum διὰ τῆς ἐπιστολῆς.) *.

Σήμερον, (attice τήμερον, Ioseph. ant. 7, 14. 5. pro τῇ ἡμέρᾳ), LXX pro hebr. הַיּוֹם — adv. *hodie*, i. e. *hodierno die*, Matth. 16, 3. 27, 19. Marc. 14, 30. Luc. 2, 11. 4, 21. et saepius; — *nunc, in praesenti*, Matth. 6, 11. 30. 21, 28. ὕπαγε σήμερον. Act. 4, 9. 22, 3. 24, 21. 26, 2. (Deut. 8, 19. 31, 2. 27. Ios. 14, 11.) — Hebr. 4, 7. πάλιν τινὰ ὁρίζει ἡμέραν, (τὸ) σήμερον, i. e. illud σήμερον alium quoque innuit diem. — τὸ σήμερον, *tempus praesens*, Hebr. 3, 13. ἄχρις οὗ τὸ σήμερον καλεῖται, (pro ἐστί) quam diu hoc praesens tempus emendationis durat. — Σήμερον καὶ αὔριον, Iac. 4, 13. Luc. 13, 32. 33. Vid. Αὔριον. — Hebr. 13, 8. χθὲς, καὶ σήμερον, — καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας, qui semper, ac semper idem est; describit enim haec formula triplicem temporis mensuram, tempus finitum, praesens et futurum, ita, ut conveniat cum dicto ὁ ὢν, καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος. — Ἕως σήμερον, usque ad tempus quod nunc est, ad nostra usque tempora, 2 Cor. 3, 15. Idem: ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας, Rom. 11, 8. 2 Cor. 3, 14. Act. 20, 26. (Gen. 19, 37. 38. Ezech. 20, 31. Num. 22, 30. Ioseph. ant. 7, 14. 7.) — ἕως τῆς σήμερον, intell. ἡμέρας, Matth. 27, 8. (2 Chron. 35, 27.) — μέχρι τῆς σήμερον, Matth. 11, 23. 28, 15. — Act. 19, 40. ἡ σήμερον (ἡμέρα) hodiernus dies, i. e. quae hodie evenerunt.

Σήπω, f. ήψω, putrefacio; ex adiuncto: perdo, corrumpo, (Iob. 40, 12. ἀσεβεῖς δὲ παραχρῆμα σῆψον.) — Σήπομαι et perf. σέσηπα, *putrefio, putresco*, (Iob. 19, 20. Ioseph. bell. 6, 2. 9. σηπόμενον σῶμα.) — et ex adiuncto: *corruptioni obnoxius, fragilis sum;* i. q. φθαρτὸν εἰμι; ita semel Iac. 5, 2. ὁ πλοῦτος ὑμῶν σέσηπε. (Sir. 14, 19. πᾶν ἔργον σηπόμενον, omnis res destructioni obnoxia, fragilis.) *.

Σηρικός, ή, όν, (a σήρ, vermiculus, qui net sericum) *sericus, seiden;* — Ioseph. bell. 7, 5. 4. ἐσθήσεσι σηρικαῖς) — τὸ σηρικόν, sericum, i. e. vestes sericae, seidene Waaren; Apoc. 18, 12.

Σής, σητός, ὁ, *tinea*, vermiculus vestes rodens ac perdens, *die Kleidermotte;* Prov. 26, 21. σὴς ἐν ἱματίῳ (hebr. רָקָב) Sir. 42, 13. ἀπὸ γὰρ ἱματίων ἐκπορεύεται σής. coll. Iob. 13, 28. (ubi עָשׁ) et Ies. 51, 8. ubi legitur סָס. — Deinde nostri de quovis verme rodente, corrumpente, tanquam imagine causae corruptionis; Matth. 6, 19. 20. Luc. 12, 33. (Ies. 50, 9. Prov. 14, 32. σὴς δὲ ὀστέων καρδία αἰσθητική, in hebr. רָקָב. Iob. 27, 18. Sir. 19, 3.) *.

Σητόβρωτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (σής et βρωτός corrosus, quod a βρώσκω) *a tineis corrosus;* Iac. 5, 2. ἱμά-

τια σητόβρωτα. (vid. Σής. LXX Iob. 13, 28. ἱμάτιον σητόβρωτον.) *.

*Σθενόω*, ῶ, f. ώσω, (a σθένος, robur) *roboro*, *robur addo*; — de animi confirmatione 1 Petr. 5, 10. ubi *Griesb.* σθενώσει edidit pro σθενώσαι, vid. *Wineri* gramm. p. 137. *Matthiae* gramm. §. 546. Hesych. σθενώσει· ἐπισχύσει, δυναμώσει. *.

*Σιαγών*, όνος, ἡ, *mala*, *maxilla*; Matth. 5, 39. Luc. 6, 29. — LXX pro לְחִי Iudic. 15, 15—19. Cant. 1, 9. Thren. 1, 3. Hos. 11, 5. Mich. 5, 1. *.

*Σιγάω*, ῶ, aor. 1. ἐσίγησα, (a σιγή) *taceo*, *conticeo*, *sileo*, *ich schweige*, Luc. 9, 36. 20, 26. Act. 12, 17. 15, 12. 13. 1 Cor. 14, 28. 30. 34. (Exod. 14, 14. Ps. 32, 3. Eccles. 3, 7. Sir. 13, 26.) — Passivum Rom. 16. [in edit. *Griesb.* c. 14. in fine] v. 25. μυστήριον χρόνοις αἰωνίοις σεσιγημένον, decretum, quod inde ab aeterno latuit, de quo altum fuit silentium. *.

*Σιγή*, ῆς, ἡ, (a σίζω, silere iubeo emisso sono *st*) *silentium*; Act. 21, 40. Apoc. 8, 1. (Sap. 18, 14. 3 Macc. 3, 23.) *.

*Σίδηρος*, ου, ὁ, *ferrum*; Apoc. 18, 12. σκεῦος ἐκ σιδήρου. — (LXX pro בַּרְזֶל, Num. 35, 14. 1 Reg. 6, 7.) *.

*Σιδήρεος*, έα, εον, contr. οῦς, ᾶ, οῦν, *ferreus*; Act. 12, 10. Apoc. 2, 27. 9, 9. 12, 5. 19, 15. (Deut. 3, 11. Ier. 28, 14.) *.

*Σιδών*, ῶνος, ἡ, (hebraice צִידוֹן) *Sidon*, (hodie *Said*) urbs celeberrima Phoeniciae, ad mare mediterraneum in finibus Iudaeae sita, portu gemino (Achill. Tat. 1, 1.) instructa, antiquissima (Gen. 10, 15. 19. 49, 13.), nomen nacta vel (Gen. 10, 15. et Ioseph. ant. 1, 6. 2.) a Sidone, filio primogenito Chanaanis et Sidoniorum conditoris, vel (Iustin. 18, 3.) a piscium ubertate. Assignata quidem tribui Ascher, sed nunquam ab Israelitis expugnata (Ios. 19, 26. 28.), sui potius iuris mansit (Ioseph. ant. 15, 4. 1. ἐκ προγόνων ἐλευθέρα), usque dum Tyriis pareret, deinde Persis, diruta quidem (Diod. Sic. 16, 41.) ab Artaxerxe III Ocho, postea vero restituta, et mox Syrorum mox Aegyptiorum potestati subiecta. (Ioseph. ant. 5, 3. 1. τὸ μέγα πεδίον Σιδῶνος πόλεως.) — Matth. 11, 21. 22. 15, 21. Marc. 3, 8. 7, 24. 31. Luc. 4, 26. 6, 17. 10, 13 sqq. Act. 27, 3. *.

*Σιδώνιος*, ία, ιον, (a Σιδών) *Sidonius*; codd. Luc. 4, 26. Σάρεπτα τῆς Σιδωνίας (χώρας) in campo Sidonio sita. Σιδώνιοι, *Sidonii*, Sidonis cives, Act. 12, 20. (Ioseph. ant. 17, 12. 1.) *.

*Σικάριος*, ου, ὁ, latinum *sicarius*, i. e. sicam (Dolch) gerens; homicida, fraudulenter et insidiose alium occidens, *Bandit*, *Meuchelmörder*. — Secundum Iosephi (de bell. lib.

7, c. 8 — 11.) narrationem σικάριοι dicebatur factio Iudaeorum, qui sub praefectura Flavii Sylvi, subacta Iudaea et pacata, Romanis resistere pergebant, bellum continuabant eosque Iudaeorum, qui Romanis sese subiecerant, crudeliter persequebantur. Expugnato eorum castello magna eorum pars fuga se contulit Alexandriam, unde iterum expulsi redierunt in deserta Iudaeorum. Iidem sub Felice, Iudaeae procuratore novos motus fecisse dicuntur Act. 21, 38. (Ioseph. bell. 2, 13, 5.) *.

Σίκερα, τό, vox hebr. שֵׁכָר, indecl. (Eusebius praep. Evang. 6, 10. tamen habet genitivum σίκερος) *sicera* i. e. *temetum*, berauschendes Getränk, (μέθυσμα, ut vertit Aquila et Symmach. Ps. 68, 13. Ies. 5, 11.) quod parabatur e frumento, frugibus, mele, dactylis, succo palmarum. Semel Luc. 1, 15. (LXX Lev. 10, 9. Num. 6, 3. Deut. 14, 26. 29, 6. Iud. 13, 4. 7. Ies. 28, 7. Test. XII. Patr. p. 521.)

Σίλας, α, ὁ, *Silas*, et forma alia Σιλουανός, *Silas*, sive *Silvanus*, homo christianus, Pauli in multis itineribus comes; a Luca in Actis c. 15, 22. 27. 32. 34. 40. 16, 19. 25. 29. 17, 4. 10. 14. 15. 18, 5. Σίλας, in epistolis 2 Cor. 1, 19. 1 Thess. 1, 1. 2 Thess. 1, 1. 1 Petr. 5, 12. Σιλουανός appellatus. *.

Σιλουανός, vid. Σίλας.

Σιλωάμ, ὁ, hebr. שִׁלֹחַ, (LXX Σιλωάμ, ita etiam Iosephus, excepto uno loco de bell. 2, 16. 2. ubi Σιλοᾶ s. Σιλωά) *Siloam*, fons aquae dulcis et largae (Ioseph. bell. 5, 4. 1. Σιλωάμ, τὴν πηγὴν, γλυκεῖάν τε καὶ πολλὴν οὖσαν. Ies. 8, 6.) ad radicem montis Sion, (etiam גִּיחוֹן dictus 1 Reg. 1, 33. Ioseph. ant. 7, 14. 5.) cuius aquae in urbem Hierosolyma per aquae ductum ferebantur, (2 Chron. 32, 30. 33, 14.) — Io. 9, 7. κολυμβήθρα τοῦ Σιλωάμ. ib. v. 11. — Luc. 13, 4. ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωάμ, turris prope fontem Siloam. (vid. Ioseph. bell. 5, 4. 2. — Iosephus ubi de fonte loquitur, femininum articuli praeficit, ἡ Σιλωάμ, de bell. 5, 12. 2. τῇ κατὰ τὴν Σιλωάμ φάραγγι. ib. 6, 8. 5. —, bis vero etiam ὁ s. τὸ Σιλωάμ, ubi intelligenda sunt fortasse aedificia, sive unum aedificium (πύργος) a fonte cognominatum. Ita de bell. 2, 16. 2. μέχρι τοῦ Σιλοᾶ. ib. 6, 7. 2. μέχρι τοῦ Σιλωάμ πάντα ἐνέπρησαν.) *.

Σιμικίνθιον, ίου, τό, vox latina (a semi et cingo) *semicinctium*, i. e. tegumentum linteum, quo anteriorem corporis partem, a lumbis ad pedes tegere solebant opifices. Act. 19, 12. *.

Σιμεών, vid. Συμεών.

Σίμων, ωνος, ὁ, hebr. שִׁמְעוֹן, *Simon*, nom. propr. 1) *Simonis Petri*, apostoli, filii Ionae, et fratris Andreae, Matth. 13, 55. 17, 25. Luc. 4, 38. et passim, qui in aliis locis dicitur Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος, Matth. 4, 18. 10, 2. Act.

10, 18. 11, 13. — Σίμ. ὄνομα Πέτρος, Marc. 3, 16. Luc. 6, 14. — Σίμων Πέτρος Matth. 16, 16. Luc. 5, 8. et in Ioannis evang. fere semper; etiam Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωνᾶ, Io. 1, 43. Σιμ. βὰρ Ἰωνᾶ Matth. 16, 17. et Σίμων Ἰωνᾶ Io. 21, 15. 16. 17. — 2) *Simonis, qui erat frater Iudae Lebbaei*, apostoli, qui etiam Σίμ. ὁ κανανίτης Matth. 10, 4. Marc. 3, 18. et Σίμ. ὁ ζηλώτης, Luc. 6, 15. Act. 1, 13. dicitur. — 3) *Simonis*, qui erat frater Iudae, et ἀδελφὸς Iesu dicitur, Matth. 13, 55. Marc. 6, 3. — 4) *Simonis*, patris Iudae Iscariotae, Io. 6, 71. 12, 4. 13, 2. 26. — 5) *Simonis*, Κυρηναίου, *Cyrenaici*, Matth. 27, 32. Marc. 15, 21. Luc. 23, 26. — 6) *Simonis* cuiusdam cognomine *leprosi*, Matth. 26, 6. Marc. 14, 3. — 7) *Simonis* cuiusdam *Pharisaei*, Luc. 7, 40 — 44. — 8) *Simonis* cognomine *Magi*, Act. 9, 13 sqq. — 9) *Simonis coriarii* cuiusdam, Act. 9, 43. 10, 6. 17. 32. *.

**Σινᾶ**, τό, (intellige ὄρος) *Sina* s. *Sinai*, hebr. סִינַי, (LXX Σινά, Exod. 16, 1. Deut. 33, 2. — τὸ Σινά, Iudic. 5, 5. coll. Exod. 19, 1. 2. — ὄρος Σινά Exod. 19, 16. 34, 32. Neh. 9, 13. et τὸ ὄρος τὸ Σινά Exod. 19, 11. 18. 20. 34, 2. 4. — Iosephus τὸ Σιναῖον, ant. 3, 5. 1. et plerumque τὸ Σιναῖον ὄρος, e. g. ant. 2, 13. 2. ib. 3, 1. 1. 3, 13. 1.) nom. pr. indeclinabile montis in deserto Arabiae altissimi, quem iam ante Mosis tempora Dei sedem habitum esse Iosephus tradidit Ioseph. ant. 2, 12. 1. ἐπὶ τὸ Σιναῖον καλούμενον ὄρος ἄγει (Moses) τὰ ποίμνια. Τοῦτο δ' ἐστὶν ὑψηλότατον τῶν ταύτῃ ὀρῶν, καὶ πρὸς νομὰς ἄριστον, ἀγαθῆς φυομένης πόας, καὶ διὰ τὸ δόξαν ἔχειν ἐνδιατρίβειν αὐτῷ τὸν Θεόν· οὐ κατανεμηθείσης πρότερον, οὐ τολμώντων ἐμβατεύειν εἰς αὐτὸ τῶν ποιμένων. Similia repetit ant. 3, 5. 1. — Commemoratur Act. 7, 30. 38. Gal. 4, 24. 25.

**Σίναπι**, εως, τό, *sinapi*, *Senf*, quae planta in Syria aliisque terris calidioribus in arboris fere magnitudinem excrescit; Matth. 13, 31 sqq. 17, 20. πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, vel minimam fidem; (vid. *Vorstius* de adagiis N. T. c. 2. p. 759. ed. *Fisch.*) alii fidem in altum semper crescentem; Marc. 4, 31. Luc. 13, 19. 17, 6. (Rabbinis dicitur חַרְדָּל, vid. *Buxtorf.* lex. talm. p. 822.) *.

**Σινδών**, όνος, ἡ, *sindon*, s. linteum, linum subtile et pretiosum, (*Musselin*) cui non solum corpora mortuorum involvebantur, Matth. 27, 59. Marc. 15, 46. Luc. 23, 53. (Herodot. 2, 86.), sed e quo etiam indumenta leviora, quibus utebantur orientales noctu, conficiebantur, Marc. 14, 51. 52. (Sindonem etiam intextam fuisse pileo sacerdotis summi, commemorat Iosephus ant. 3, 7. 3. idemque vocab. σινδ. utitur de velamine in templo, ant. 3, 5. 4. et 3, 6. 2. LXX pro hebr. סָדִין Iudic. 14, 12 sqq. Prov. 31, 24. a quo etiam deducitur; alii (Polluc. onom. 7, 172.) opinantur, origine esse vocem aegy-

ptiacam; alii σινδῶν putant indicare linteum indicum; alii nomen deducunt a Sidone urbe.) *.

*Σινιάζω*, f. άσω, (a σίνιον, cribrum) *cribró, ich siebe; cribro vel vanno agito*; ita de frumentis; Luc. 22, 31. ubi sensus est: cupit Satanas, insidiatur vobis, ut timore, dubitatione animos vestros concutiat, instar eius qui triticum vanno cribrat. (In V. T. non habetur, nec apud profanos.)

*Σιτευτός*, ή, όν, (a σιτεύω, tritico alo, sagino) *saginatus* videl. tritico; μόσχος σιτευτός, Luc. 15, 23. 27. 30. (LXX pro אֲבוּס, 1 Reg. 4, 23. in textu hebr. c. 5, 5. et מַרְבֵּק Ies. 44, 21. — Ioseph. ant. 3, 5. 8.) *.

*Σιτίον*, ου, τό, (deminutiv. a σῖτος) *alimentum frumentaceum*; — etiam, potissimum in plurali, *edulia*. (Ioseph. ant. 15, 9. 1.) Semel in codd. Act. 7, 12. pro σῖτα.

*Σιτιστός*, ή, όν, (a σιτίζω, frumento alo, sagino, perf. pass. σεσίτισται, *saginatus*, *altilis*; Matth. 22, 4. οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστά μου. (Ioseph. ant. 8, 2. 4. σιτιστοὺς βόας, ἄρνας. Symmach. Ps. 22, 13. ubi LXX πίονες.) *.

*Σιτομέτριον*, ου, τό, (σῖτος s. σῖτον et μετρέω) *demensa portio frumenti*, *demensa portio cibi*; Luc. 12, 42. (Gregor. Nazianz. Orat. 2, 29. — tantum apud seriores; vid. *Lobeck.* ad Phryn. p. 383. — σιτομετρία eodem sensu. Diod. Sic. 2, 41. cf. *Elsneri* obss. I. p. 236. *Raphel.* e Polyb. p. 207. — Verbum σιτομετρέω habetur Gen. 47, 12. Ioseph. c. Apion. 1, 14. Polyb. 4, 63.) *.

*Σῖτος*, ου, ὁ, plural. τὰ σῖτα, *triticum*, *frumentum*, et transfertur ad cerealia omnia; LXX plerumque pro דָּגָן, passim etiam pro בָּר, שֶׁבֶר, לֶחֶם; — σῖτος, Matth. 3, 12. 13, 25. 29 sqq. Marc. 4, 28. Luc. 3, 17. 16, 7. 22, 31. Io. 12, 24. Act. 27, 38. 1 Cor. 15, 37. Apoc. 6, 6. 18, 13. — σῖτα semel Act. 7, 12. saepius apud LXX ut Iob. 12, 11. 39, 29. Iob. 6, 7. 15, 23. Prov. 4, 17. *.

*Σιχάρ*, vid. Συχάρ.

*Σιών*, nom. pr. indeclin. ipsa vox hebr. צִיּוֹן, *Sion*. — Dupliciter autem dicitur in sacris literis; 1) Σιών, τό, (intellige ὄρος) *mons* Sion, unus collium, quibus insidebat urbs Hierosolyma, cuique superstructum erat templum. (Secundum Iosephi descriptionem [de bell. 5, 4. 1 sqq. et ib. 5, 5. 8.] quatuor montibus urbs tum temporis insidebat, quorum summo imposita erat ἡ ἄνω ἀγορά, superior civitas, olim castellum Davidis (vid. etiam 1 Macc. 4, 41. 6, 18 sqq. 13, 49 sqq. v. 52. προςωχύρωσε τὸ ὄρος τοῦ ἱεροῦ παρὰ τὴν ἄκραν.); alteri colli superstructa erat inferior civitas et summo eius cacumini templum. (Ioseph. ant. 12, 5. 4. τὴν ἐν τῇ κάτω πόλει ᾠκοδόμησε (Antiochus) ἄκραν· ἦν γὰρ ὑψηλὴ καὶ ὑπερκειμένη τὸ ἱερόν. Hic igitur est mons Sion. Tertius collis tempore Hasmonaeorum cum Acra coniunctus est, valle, qua ab illo separabatur, ex-

pleta. Quartus collis serius aedificiis est obsitus, eaque urbis pars ἡ καινὴ πόλις *die Neustadt*, appellata est.) — Hebr. 12, 22. προσεληλύθατε Σιὼν ὄρει, ubi Sion, qui ob templum dicebatur mons sanctus (Ps. 48, 1. 2, 6.) et Dei domicilium (Ps. 9, 11. 76, 3. 132, 13.) ponitur pro sacris vero Deo debitis, cultu veri Dei. Ap. 14, 1. τὸ ὄρος Σιών. (LXX ὄρος Σιὼν Ps. 74, 2. Ies. 4, 5. 10, 12.) — 2) Σιών, ἡ, intell. πόλις, *urbs Hierosolyma ipsa*, et quidem quatenus sedes erat cultus veri Dei. Ita ἡ θυγάτηρ Σιών Matth. 21, 5. Io. 12, 15. (Zach. 9, 9. Ies. 62, 11. vid. Θυγάτηρ.) τίθημι ἐν Σιὼν Rom. 9, 33. 1 Petr. 2, 6. — ἥξει ἐκ Σιὼν ὁ ῥυόμενος, Rom. 11, 26. (Ies. 59, 20. Ps. 14, 7. — Sic LXX τὴν Σιὼν Ps. 51, 18. 102, 13. 132, 13. 137, 1. 3 Esdr. 8, 81. vid. etiam Ies. 2, 3. 3, 16. 17. Mich. 4, 2. Ps. 48, 12. — τὰ ὄρη Σιών, montes quibus insidebat Hierosol. Ps. 48, 2. 133, 3.) *.

**Σιωπάω**, ῶ, f. ήσω, (a σιωπή, silentium) *sileo*, *taceo*; de homine non loquente Luc. 1, 20. Act. 18, 9. — non respondente, Matth. 26, 63. Marc. 3, 4. 9, 34. 14, 61. — desinente loqui, Matth. 20, 31. Marc. 10, 48. Luc. 18, 39. 40. — tropice de mari desinente aestuare s. strepere, Marc. 4, 39. (Latin. *silet aequor*, *ventus*) — LXX pro דָּמַם, הֶחֱרִישׁ, חָשָׁה, חָדַל, Thren. 2, 10. 18. Ies. 36, 21. 42, 14. 62, 1. 2 Chron. 25, 16. 2 Reg. 2, 3. 5. Iob. 16, 6. *.

**Σκανδαλίζω**, f. ίσω, (a σκάνδαλον) profanis inusitatum, nec a LXX usurpatum, tantum Aquil. pro הִכְשִׁיל Ps. 63, 9. Ies. 8, 15. 40, 3. Prov. 4, 12. est: *offendiculo sum*, *offendere facio*, passiv. *offendor*, propr. de eo, quod pedi obstat, ita ut in illud offendat; ita vero non legitur, sed tantum tropice ubi dicitur de eo, qui non quidem consilio, sed casu et ex culpa alterius occasionem offensionis praebet. Dicitur a) de *statu externo*, ubi est: de statu suo deiicio, malorum, ruinae sum causa; ita passiv. ter in libro Sir. 9, 5. 23, 8. 35, 15. — b) de statu animi, et ita semper in N. T., ubi est: *animum alterius offendo*, *einem zum Anstoss gereichen*, diciturque de iis α) qui dictis factisque occasionem praebent alteri, ut *irritetur*, *animo offendatur*, Matth. 15, 12. 17, 27. Io. 6, 61. Rom. 14, 21. 1 Cor. 8, 13. — σκανδαλίζεσθαι ἔν τινι, offendi animo alicuius persona, dictis, moribus, fatis, Matth. 11, 6. 13, 57. 26, 31. 33. Marc. 6, 3. 14, 27. 29. Luc. 7, 23. — β) de iis, per quos aliquo modo accidit, ut alter iudicando *erret* agendove *peccet*, Matth. 5, 29 sqq. 18, 6 — 9. Marc. 9, 42 — 47. Luc. 17, 2. (Ita etiam in Ps. Sal. 16, 7. ἐπικράτησόν μου ἀπὸ πάσης γυναικὸς πονηρᾶς σκανδαλιζούσης ἄφρονα.) — de eo, qui in causa est, ut alterius *fides et obsequium labatur*, Matth. 13, 21. 24, 10. Marc. 4, 17. Io. 16, 1. 2 Cor. 11, 29. **.

**Σκάνδαλον**, ου, τό, (a σκάλω, claudico) — LXX pro

מוֹקֵשׁ et מִכְשׁוֹל — propr. lignum in decipula, das Stellholz; ita apud profanos, et Ps. 140, 5. coll. Iudith. 5, 1. ubi pedicas significare videtur; quare iungitur verbis τίθημι (Rom. 14, 13. Iudith. 5, 1. Ps. 50, 20.) et βάλλω (Apoc. 2, 14.) — Apud nostros latius patet, et est universe a) *offendiculum*, in quo pede aliquis impingit; ita Iesus dicitur Iudaeis positus esse πέτρα σκανδάλου, i. e. λίθος ἐν ᾧ σκανδαλίζονται, Rom. 9, 33. 1 Petr. 2, 8. (vid. Πρόσκομμα. Levit. 19, 14. ἀπέναντι τυφλοῦ οὐ προσθήσεις σκάνδαλον.) — b) tropice α) de insidiis (Ps. 141, 9. 140, 5.) — β) de *causa interitus*, *calamitatum*, Rom. 11, 9. (Ps. 50, 20. 69, 23. 119, 164. Ios. 23, 13. Sir. 7, 6. 27, 33. 1 Macc. 5, 4.) — γ) de eo quod animum de statu suo deiicit, *animi offendiculum*, *quod animum irritat*; Matth. 16, 23. σκάνδαλόν μου εἶ, offendiculo mihi es, animum irritas. 1 Cor. 1, 23. Gal. 5, 11. τὸ σκάνδ. τοῦ σταυροῦ, i. e. desinit crux εἶναι σκάνδαλον. (Iudith. 12, 2.) — δ) quod animum alicuius ita turbat, ut *iudicando erret agendove peccet*, Matth. 18, 7. Luc. 17, 1. Rom. 14, 13. 16, 17. Apoc. 2, 14. (Iudic. 2, 13. Ps. 106, 36. Sap. 14, 11. σκάνδαλα ψυχαῖς ἀνθρώπων.) — ε) *peccatum*, *vitium*, quod Deum irritat, homines vero ad peccandum allicit, 1. 10, 12, 10. σκάνδαλον ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστι. (Iudith. 5, 20. ἔστιν ἐν αὐτοῖς σκάνδαλον τοῦτο.) — metonym. *peccatores*, homines qui Deo aliisque σκανδάλῳ sunt, Matth. 13, 41. Sic homines impii Ps. Sal. 4, 27. dicuntur σκάνδαλον παράνομον. *.

**Σκάπτω**, f. ψω, *fodio*, Luc. 6, 48. ἔσκαψε καὶ ἐβάθυνε, alte effodit. c. 13, 8. ἕως ὅτε σκάψω περὶ αὐτήν, ficum, i. e. donec ablaqueavero eam. vid. Ies. 5, 6. ubi pro נֶעְדַּר. — *terram fodio*, Luc. 16, 36. σκάπτειν οὐκ ἰσχύω. (Aristoph. Av. v. 1430. Xenoph. Oecon. 23. vid. *Kypkii* obs. I, 296. *Elsner*, I, p. 251.) *.

**Σκάφη**, ης, ἡ, (a σκάπτω, fodiendo excavo) proprie universe: corpus excavatum, unde Bel et Drac. v. 33. de patina; deinde: *scapha*, *cymba*, genus naviculae levioris, qua nautae uti solent ad littora exploranda, *ein Boot*; ita Act. 27, 16. 30. 32. (Polyb. 1, 23. 7. — de navigio Ioseph. ant. 5, 6. 4. — etiam de maioribus navigiis, σκάφη πειρατικά, Ioseph. bell. 5, 9. 2. et 3.) *.

**Σκέλος**, εος, ους, τό, plural. τὰ σκέλεα, contr. σκέλη, *crus*, quicquid a coxendicis osse usque ad extremos pedis digitos pertinet; Io. 19, 31—33. (LXX pro רֶגֶל Iud. 5, 27. Ezech. 1, 7. etiam pro כְּרָעַיִם Levit. 11, 21. Am. 3, 12. — Polyb. 1, 80. 13.) *.

**Σκέπασμα**, τος, τό, (a σκεπάζω, tego, operio) *tegumentum*, *Bedeckung*; semel 1 Tim. 6, 8. ubi de vestibus intelligendum videtur. (Philo Qu. det. ins. pot. p. 159. τῶν περὶ σῶμα σκεπασμάτων ἀμελῶν. Ioseph. bell. 2, 8, 5. ζωσάμενοι σκεπάσμασι λινοῖς.)

*Σκευᾶ*, ᾶς, ὁ, *Sceva*, nom. propr. cuiusdam Iudaei, principis sacerdotum; Act. 19, 14.

*Σκευή*, ῆς, ἡ, *apparatus*, quo quis est instructus; — semel Act. 27, 19. ubi est i. q. σκεῦος apparatus, *utensilia*; (vid. LXX Ion. 1, 5. — de supellectili Polyb. 2, 6. 6. de armis militum, Demosth. 558. 12. ed. *Reisk.*)

*Σκεῦος*, εος, ους, τό, — LXX pro כְּלִי — 1) *vas*, a) vas excavatum, Luc. 8, 16. Io. 19, 29. Act. 10, 11. 16. 11, 5. 2 Reg. 4, 3—6. — *vasa figlina*, Rom. 9, 21. 2 Cor. 4, 7. Apoc. 2, 27. (Lev. 6, 28. 11, 33.) — b) vas quodvis, Marc. 11, 16. 2 Tim. 2, 20. Hebr. 9, 21. Apoc. 18, 12. (1 Chron. 9, 28. Exod. 3, 22. 11, 2. Num. 1, 50.) — c) *supellex, utensilia*, quibus domus est repleta; Matth. 12, 29. Marc. 3, 27. Luc. 17, 31. (Gen. 24, 53. 31, 37. Ion. 1, 5. — vid. etiam Lev. 15, 4. 6. 22, 25.) — 2) ex adiuncto: ratione habita originis: *figmentum*, *Gebilde* (a figulo vasa fingente); ita de homine figmento Dei, Rom. 9, 22. 23. ubi σκεύη ὀργῆς, ἐλέους, est pro σκεύη εἰς ὀργὴν, εἰς ἔλεος homo, Dei figmentum, felicitati vel poenis destinatus. (Vid. Rom. 9, 21. ubi εἰς ἀτιμίαν. 2 Tim. 2, 21. ubi σκεύη εἰς τιμήν; nec aliter in V. T. genitivus substantivi post σκεῦος est pro σκεῦος εἰς, ut Ps. 71, 22. σκεῦος ψαλμοῦ, instrumentum ad canendum. Ps. 7, 13. σκεύη θανάτου, tela mortifera. Ier. 50, 25. σκεύη ὀργῆς, arma quibus utitur ὀργὴ τοῦ θεοῦ. (Sir. 43, 2. sol dicitur σκεῦος θαυμαστόν, ἔργον ὑψίστου.) — Tropice σκεῦος de *corpore* humano, quatenus est *figmentum e terra* factum; 1 Thess. 4, 4. 1 Petr. 3, 7. συνοικοῦντες τῷ γυναικείῳ ὡς ἀσθενεστέρῳ σκεύει, utentes muliere tanquam figmento infirmiore. (Barnab. epist. 21. Test. XII. Patr. p. 673. ὁ διάβολος οἰκειοῦται αὐτὸν [impium] ὡς ἴδιον σκεῦος.) — 3) ex adiuncto ratione habita *usus* et *utilitatis*: *instrumentum*; ita de instrumento, quo navis movetur, videlicet malo, velis; Act. 27, 17. χαλάσαντες τὸ σκεῦος demissis velis; (alii intelligunt anchoram, alii malum solum.) — de homine, quo Deus utitur ut instrumento, Act. 9, 15. σκεῦος ἐκλογῆς, i. e. ἐκλεκτόν, instrumentum selectum. (LXX saepissime de instrumentis, Lev. 11, 32. Num. 35, 16. 18. 22. Ps. 71, 22. 1 Sam. 13, 20 sqq. — potissimum de instrumentis bellicis, armis, Deut. 1, 41. 1 Sam. 8, 12. 2 Reg. 11, 8. Ier. 50, 25. Ps. 7, 13.) *.

*Σκηνή*, ῆς, ἡ, — LXX pro אֹהֶל, מִשְׁכָּן, סֻכָּה, 1) *scena, tabernaculum* ex frondibus arborum contextum, *Laube, Hütte*, hebr. סֻכָּה, Matth. 17, 4. Marc. 9, 5. Luc. 9, 33. (Lev. 23, 34. 42 sqq. Gen. 33, 17. Esdr. 3, 4. Ion. 4, 6.) Luc. 16, 9. σκηναὶ αἰώνιοι, tabernacula erigenda in regno Messiae. (Loquitur hic Iesus e dicendi ratione Iudaeorum de epulo magno in Messiae regno, imagine laetitiae summae.) — *Umbraculum* portatile, quod expandebatur super capite alicuius quum

ad obtegendum tum in honorem, ein *Baldachin*; Act. 7, 43. τὴν σκηνὴν τοῦ μολόχ, umbraculum, sub quo circumferebatur simulacrum; Amos. 5, 26. LXX pro סִכּוּת. Ita etiam intelligo Act. 15, 16. τὴν σκηνὴν Δαβίδ, ubi pars pro toto, σκηνή pro *throno*, cui umbraculum impositum erat, i. e. imperio; coll. Amos. 9, 11. — 2) *tentorium*, *tugurium*, *ein Zelt*; de tentoriis pastorum Hebr. 11, 9. (Gen. 4, 19. 12, 8. 18, 1.) — de tentorio portatili sacro Israelitarum, Act. 7, 44. Hebr. 8, 5. 9, [1.] 8. 21. 13, 10. (Exod. 26, 1 sqq. 33, 7 sqq. 35, 20. 38, 21. Sir. 24, 11. 18. Ioseph. ant. 3, 5. 8.) — de tentorio coelesti πρωτοτύπῳ terrestris, Hebr. 8, 2. coll. v. 5. cap. 9, 11. Apoc. 15, 5. ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς ἐν τῷ οὐρανῷ, sanctum sanctorum in tentorio coelesti. Quod tentorium olim simul cum nova et coelesti Hierosolyma coelitus demissum iri in has terras dicitur Apoc. 21, 3. — de coelo, tentorii formam habente, Ap. 13, 6. σκηνὴ τοῦ θεοῦ i. e. ὁ οὐρανός. (alii hic: habitaculum.) — 3) *scena*, i. e. pars sive sectio tabernaculi, ubi scenici agebant; ita profanis. (Ioseph. ant. 6, 12. 7.) Auctor epist. ad Hebr. transfert ad duplicem scenam tabernaculi, in quarum exteriori sacerdotes, interiori autem pontifex maximus sacra faciebant, Hebr. 9, 2. 3. 6. 7. *.

**Σκηνοπηγία**, ας, ἡ, (a σκηνοπηγέω, tabernaculum figo, quod a σκῆνος et πήγνυμι) *scenopegia*, *tabernaculorum fixio*; — *festum tabernaculorum* (ἡ σκηνοπηγίας ἑορτή, Ioseph. ant. 4, 8. 12. — ὁ τῆς σκηνοπηγίας καιρὸς, ἑορτῆς σφόδρα παρὰ τοῖς Ἑβραίοις ἁγιωτάτης, καὶ μεγίστης, Ioseph. ant. 8, 4. 1. — LXX ἡ ἑορτὴ τῆς σκηνοπηγίας, pro חַג הַסֻּכּוֹת, Deut. 16, 16. 31, 10. Zach. 14, 16—19. 3 Esdr. 5, 51. 1 Macc. 10, 21. — etiam ἡ σκηνοπηγία 2 Macc. 1, 9. 18. Iosephus etiam σκηνοποιεῖσθαι τῷ θεῷ, de bell. 6, 5. 3. ib. 1, 3. 2.) a tabernaculis ex frondibus arborum viridibus confectis, ita dictum, octo diebus inde a 15 die mensis Tisri, tempore iam ad hiemem vergente, celebratum, partim in memoriam commorationis Israelitarum sub tentoriis in deserto (Lev. 23, 42 sqq. Deut. 16, 16. 31, 10.) partim in grati animi documentum pro frugum collectione, unde etiam festum collectionis, חַג הָאָסִף, Exod. 23, 16. appellabatur. Agebatur ita, ut epula laeta instituerentur, sacrificia quotidie fierent, et partes legis (Neh. 8, 18. Ioseph. ant. 4, 8. 12.) publice praelegerentur. Vid. Deut. 16, 16. Num. 23. Ioseph. ant. 3, 10. 4. ib. 4, 8. 12. — Semel in N. T. Io. 7, 2. ad quem locum monendum est, secundum Talmud etiam libationem aquarum e fonte Siloa haustarum, vino mixtarum, et a sacerdotibus in altare profusarum, factam esse.

**Σκηνοποιός**, οῦ, ὁ, (e σκηνή et ποιέω) *tabernaculorum*, *tuguriorum fabricator*; Act. 18, 3. (Polluc. On. 7, 190.

— Verbum σκηνοποιέω tentoria figo, apud Iosephum, bell. 1, 3. 2. 6, 5. 3. — σκηνοποιΐα Polyb. 6, 28. 3.)

*Σκῆνος*, εος, ους, τό, i. q. σκηνή, quod vide; — metaphorice apud poetas profan. est: corpus humanum, animae immortalis quasi tabernaculum vel habitaculum; ita in N. T. 2 Cor. 5, 1. ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνους, pro τὸ ἐπίγειον σκῆνος, ἐν ᾧ οἰκοῦμεν, corpus hoc terrestre, in quo animus versatur; vel: domus terrestris tentorii instar, animum tegens. Ib. v. 4. οἱ ὄντες ἐν τῷ σκήνει, hoc corpore induti. (Sap. 9, 15. φθαρτὸν γὰρ σῶμα βαρύνει ψυχὴν, καὶ βρίθει τὸ γεῶδες σκῆνος νοῦν πολυφροντίδα. Platonicis Pythagoraeisque solitum erat de corpore humano hac imagine uti; Maxim. Tyr. Diss. 38. Clemens Alex. Strom. Lib. 5. Philonem corpus appellare τὸ τῆς ψυχῆς ἀγγεῖον observavit *Loesn.* p. 379. vid. etiam *Kypkii* obss. II, p. 250. *Elsneri* II, p. 145.) *.

*Σκηνόω*, ῶ, f. ώσω, (a σκῆνος) 1) σκῆνος s. σκηνὴν *erigo, tentorium, tabernaculum figo* (Gen. 13, 12. pro hebr. אָהַל Ioseph. vit. §. 47.) — *umbraculum* (vid. Σκηνή) *facio*, videl. ne solis aestus vel aliud quid caput laedat; tropice: *tueor, obtego*, Apoc. 7, 15. σκηνώσει ἐπ' αὐτούς, instar umbraculi iis erit, eos tuebitur. (vid. Ies. 4, 5. 6. Ps. 27, 5. 121, 5. 6. Ies. 49, 10. σκιά de tutela Baruch. 1, 12.) — 2) *dego, habito* in tentorio, Apoc. 21, 3. σκηνώσει μετ' αὐτῶν, habitabit inter eos in tabernaculo. (Iudic. 8, 11. σκηνοῦντες ἐν σκηναῖς. Act. Thom. §. 45: ἡ εἰρήνη σκηνωσάτω ἐν αὐτοῖς.) — de habitatione in iis, quae cum tentorio comparari solent; igitur de habitante in corpore humano (vid. Σκῆνος) Io. 1, 14. ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν commoratus est inter nos in habitaculo visibili. — coelum (vid. Σκηνή no. 2.) inhabitante; Apoc. 12, 12. οἱ οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες. c. 13, 6. (Xenoph. Anab. 5, 5. 7. σκηνοῦν ἐν ταῖς οἰκίαις.)

*Σκήνωμα*, τος, τό, (a σκηνόω) — LXX pro אֹהֶל et מִשְׁכָּן *tentorium, tabernaculum*; de tabernaculo Dei Act. 7, 46. (1 Reg. 2, 28. 8, 4. Ps. 26, 8. 46, 4.) — habitaculum, locus habitationis (1 Sam. 4, 10. Iob. 21, 28. 2 Sam. 18, 17.) — tropice de corpore, animi habitaculo, 2 Petr. 1, 13. 14. vid. Σκῆνος.

*Σκιά*, ᾶς, ἡ, LXX pro צֵל, *umbra*, der Schatten, quae oritur, ubi corpus lucis radios impedit; Marc. 4, 32. (Ezech. 17, 23.) Act. 5, 15. — (Iud. 9, 36. 2 Reg. 20, 9 sq.) — metaphor. res, quae nihil est, nil solidi habet, ubi umbra opponitur essentiae rei, solidae massae, τῷ σώματι, s. εἰκόνι, corpori ipsi a quo efficitur; ita de sacris Iudaicis, quae umbra futurorum, i. e. levis eorum adumbratio fuissent, Col. 2, 17. Hebr. 8, 5. 10, 1. (Ioseph. bell. 6, 3. 3. σκιὰ τροφῆς, quod videbatur cibus esse. ib. 1, 10. 9. σκιὰ ἀδικήματος. Philostr. vit. Sophist. 1, 20. 1. coll. Cicero de offic. 3, 13. Id. in Pison.

c. 24. — In V. T. σκιά frequens est imago rerum vanarum et caducarum, Iob. 8, 9. 14, 2. Ps. 102, 12. 144, 5. Sap. 2, 5.) — 2) ex hebraismo: *tenebrae*; σκιὰ θανάτου, hebr. צַלְמָוֶת, propr. tenebrae orci, tropice: status infelicissimus; Matth. 4, 16. Luc. 1, 79. vid. locum Ies. 9, 2. coll. Iob. 16, 16. 24, 16. Ps. 43, 20. *.

Σκιρτάω, ῶ, f. ήσω, *salio*, *exsulto*, Luc. 1, 41. 44. 6, 23. — (Gen. 25, 22. Ps. 114, 4. 6. Ier. 50, 11. Sap. 17, 19. vid. quae e profanis habet *Kypk.* obss. II, p. 237.) *.

Σκληροκαρδία, ας, ἡ, (a σκληρός et καρδία) animi durities, — *animi contumacia*, (metaphora ducta a τραχήλῳ animalium σκληρῷ, quo se regi non patiuntur) *obedientiae detrectatio*; Matth. 19, 8 Marc. 10, 5. 16, 14. (LXX pro עָרְלַת לֵבָב, Deut. 10, 16. Ier. 4, 4. Sir. 16, 10. coll. 30, 8. — Vid. Σκληροτράχηλος. — et σκληρὸς τὴν καρδίαν Prov. 28, 14. καρδία σκληρά Sir. 3, 24. 26.)

Σκληρός, ά, όν, (a σκέλλω, σκλῆμι, torridum, rigidum, durum facio) LXX maxime pro hebr. קָשֶׁה, — 1) rigidus, — *durus*, propr. de rebus, Sap. 11, 4. λίθος σκλ. — metaphorice: *durus* animo, *immitis*, qui aliis facile iniuriam infert, ἄνθρωπος, Matth. 25, 24. (1 Sam. 25, 3. Ies. 48, 4.) — σκληρὰ λαλεῖν, dura loqui, minari, Iud. v. 15. (Gen. 42, 7. 30. 1 Reg. 12, 13.) — 2) saevus, *vehemens*, *gravis*, Iac. 3, 4. σκληροὶ ἄνεμοι. (πόλεμος 2 Sam. 2, 17. δουλεία 1 Reg. 12, 4. — Ies. 28, 2. σκληρ. θυμός, pro אַמִּיץ. Ier. 30, 15. Ioseph. ant. 4, 3. 3. σκλ. ἦχος. Idem ant. 2, 16. 3. σκληραὶ βρονταί.) — 3) quia, quae dura sunt, facile tractari non possunt, est: *difficilis*, *molestus*; ita σκληρόν ἐστι Act. 9, 5. 26, 14. (Exod. 1, 14. 6, 9. Deut. 26, 6.) — Io. 6, 60. σκληρὸς λόγος, sermo nobis molestus, vel potius difficultate plenus, captu difficilis; igitur i. q. σκολιός. (Iud. 2, 19. ὁδοὶ σκληραί, perversa agendi ratio. Ita קָשֶׁה difficilis Exod. 18, 26. coll. usum verbi הִקְשָׁה 1 Reg. 12, 4. 2 Reg. 2, 10. et σκληρῶς difficulter, Gen. 35, 17.) *.

Σκληρότης, ητος, ἡ, (a σκληρός) durities, (Ioseph. ant. 3, 1, 1.); metaph. *contumacia*, *pervicax inobedientia*; Rom. 2, 5. (LXX pro קְשִׁי Deut. 9, 27. μὴ ἐπιβλέψῃς εἰς τὴν σκληρότητα τοῦ λαοῦ.) *.

Σκληροτράχηλος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (σκληρός et τράχηλος) duram cervicem habens, quae flecti nequit; de animalibus (coll. Sir. 30, 8.); de hominibus: *contumax*, *refractarius*, Act. 7, 51. LXX pro קְשֵׁה־עֹרֶף, Exod. 13, 3. 5. 34, 9. Deut. 9, 6. 13. Bar. 2, 22. Sir. 16, 12. — σκληροτραχηλία i. q. σκληροκαρδία, Test. XII. Patr. p. 541. *.

Σκληρύνω, f. υνῶ, (a σκληρός), LXX pro חִזֵּק et הִקְשָׁה, 1) durum facio; metaph. *pervicacem*, *refractarium reddo*; σκληρύνειν τὴν καρδίαν, Hebr. 3, 8. 15. 4, 7. (Exod. 7, 3. 22. 8, 19. 9, 13. Ps. 95, 8. Deut. 2, 30. — τράχηλον σκληρ. Deut.

10, 16. 2 Chron. 30, 8. 3 Esdr. 1, 48. — Σκληρύνομαι, pervicax fio, refractarius sum, Act. 19, 9. Hebr. 3, 13. (Sir. 30, 12.) — 2) *duriter tracto, rigidius s. severius ago*, Rom. 9, 18. ὃν θέλει ἐλεεῖ· ὃν δὲ θέλει σκληρύνει. (Gen. 49, 7. Iud. 4, 24. 2 Chron. 10, 4. Iob. 29, 16.) *.

**Σκολιός**, ά, όν, 1) *tortuosus, obliquus*, ita a) propr. (Sap. 13, 13. ξύλον σκολιόν.) — de via, (Ioseph. bell. 3, 6. 2.) Luc. 3, 5. ubi τὰ σκολιά, quod ad sensum attinet, sunt: impedimenta salutis in pravitate hominum obvia; vid. Ies. 42, 16. ubi in hebr. מַעֲקַשִּׁים, Ies. 10, 4. pro עָקֹב. Prov. 2, 15. — 2) metaph. *perversus moribus, impius; γενεὰ σκολιά*, Act. 2, 40. Phil. 2, 15. et Ps. 78, 10. ubi est סֹרֵר, Deut. 32, 5. ubi עִקֵּשׁ. Prov. 28, 18. Sap. 1, 3. — *iniquus*, qui non recta iuris et aequitatis via incedit, 1 Petr. 2, 18. (LXX pro תַּהְפֻּכוֹת Prov. 16, 28. 23, 33.) *.

**Σκόλοψ**, οπος, ὁ, *lignum acutum*, (ξύλον ὀξύ, Hesych.) et ita de *sudibus* praeacutis, *aculeis, festucis, spinis*, (vid. *Elsneri* obss. II, p. 167.) Ita Hos. 2, 6. pro סִיר. Sir. 43, 19. — Semel 2 Cor. 12, 7. ubi ἄγγελος σατᾶν dicitur σκόλοψ τῇ σαρκί, aculeus in carne, i. e. qui gravissimum et perpetuum dolorem excitat, vel per morbum, vel per persecutiones. (Ezech. 28, 24. σκόλοψ (סִלּוֹן) πικρίας. Num. 33, 55. σκόλοπες (שִׂכִּים) ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑμῶν.)

**Σκοπέω**, ῶ, f. ήσω, (a σκοπή, speculari, exploratio) 1) speculor, intueor, intentis oculis specto; — metaph. *mente diligenter intueor, attendo*; ita σκοπεῖν τινα, intueri aliquem, ad illum attendere, quod quum in malam partem de caventibus sibi Rom. 16, 17. tum in bonam de sequentibus aliquid dicitur, Phil. 3, 17. (Ioseph. ant. 3, 7. 7.) — Σκοπεῖν, μή, *videre, ne, sibi cavere, ne*, Luc. 11, 35. Gal. 6, 1. σκοπῶν σεαυτὸν (ἕκαστος) μή (Xenoph. de Mag. equit. 7, 15.) — 2) ut Latinor. *intueri* aliquid: *curo, cupio, rationem habeo*, 2 Cor. 4, 18. τὰ βλεπόμενα μὴ σκοπεῖν. Phil. 2, 4. τὰ ἑαυτῶν σκοποῦντες. (2 Macc. 4, 5. Ioseph. ant. 2, 6. 8. Xenoph. mem. 4, 5. 11. τὰ μὲν κράτιστα μὴ σκοπεῖ, τὰ ἥδιστα δὲ ζητεῖ ποιεῖν. Demosth. 1488, 2. ed. *Reisk.*) *.

**Σκοπός**, οῦ, ὁ, (a σκέπτομαι, speculor) *scopus, meta*, ad quam oculi eius diligenter diriguntur, qui eam attingere studet; Phil. 3, 14. κατὰ σκοπὸν διώκω, ad metam contendo, videlicet ut βραβεῖον consequar. (LXX de meta Iob. 16, 13. Thren. 3, 12. pro מַטָּרָה. Lev. 26, 1. Sap. 5, 13. 21. Ioseph. ant. 6, 11. 8. — de proposito, fine, Ioseph. bell. 4, 9. 9.) *.

**Σκορπίζω**, f. ίσω, (seriores Graeci, potissimum ex dialecto macedonica (vid. Phryn. p. 218.) pro σκεδάω) 1) *dissipo, disiicio, zerstreuen*, Io. 10, 12. ὁ λύκος σκορπίζει τὰ πρόβατα. c. 16, 32. ἐσκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια. (LXX pro הֵפִיץ 2 Sam. 22, 15. Ps. 18, 16. 144, 7. pro פָּרַד Neh. 4, 19. Sir. 48, 15.

ἐσκορπίσθησαν ἐν πάσῃ τῇ γῇ. 1 Macc. 4, 4. 6, 57. 2 Macc. 14, 13. Ioseph. ant. 6, 6. 3. Aelian. V. H. 13, 46. — σκορπισμός, Psalt. Sal. 17, 20.) — Proverbium: ὁ μὴ συνάγων μετ᾽ ἐμοῦ, σκορπίζει; Matth. 12, 30. Luc. 11, 23. qui fruges (metaphora enim desumta est a messe et messoribus) non colligit mecum, eas dissipat, i. e. qui non amat, nec adiuvat rem, eam aversatur et impedit. — 2) *largiter distribuo;* de beneficiis, 2 Cor. 9, 9. quae e Ps. 112, 18. depromta sunt, ubi legitur פִּזַּר, quod hic et Prov. 11, 24. idem significat. coll. Mal. 2, 3. ubi pro זֵרָה de luto largiter sparso in faciem alicuius. *.

*Σκορπίος, ίου, ὁ, scorpio s. scorpius, der Scorpion;* (Plin. hist. nat. 11, 25.) Luc. 10, 19. 11, 12. Apoc. 9, 3. 5. 10. (LXX pro עַקְרָב Deut. 8, 15. 1 Reg. 12, 11. 14. 2 Chron. 10, 11. 14. Ezech. 2, 6. Sir. 26, 8. Ioseph. ant. 8, 8. 2.) *.

*Σκοτεινός, ή, όν,* (a σκότος) *tenebricosus, obscurus, luce destitutus,* Matth. 6, 23. Luc. 11, 34. 36. ubi σῶμα σκοτεινόν est corpus in tenebris versans s. agens; sensus: homo vera salutarique cognitione destitutus. (Alii: hic φωτεινός et σκοτεινός ad liberalitatem et illiberalitatem referunt, et ita certe in Test. XII. Patr. p. 731. ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος οὐκ ἔχει σκοτεινὸν ὀφθαλμόν· ἐλεεῖ γὰρ πάντας, κἂν ὦσιν ἁμαρτωλοί.) — LXX pro חֹשֶׁךְ Iob. 10, 21. 15, 23. Ies. 45, 19. מַחְשָׁךְ Ps. 88, 6. 143, 4.) *.

*Σκοτία, ας, ἡ,* (seriores pro attico σκότος; Moeris Attic. σκότος· οὐδετέρως ἀττικῶς· σκοτία ἑλληνικῶς. Thom. Mag. ὁ σκότος καὶ τὸ σκότος· τὸ δὲ σκοτία οὐκ ἐν χρήσει) *tenebrae, caligo;* a) propr. tenebrae quae oriuntur lucis defectu, Io. 6, 17. 12, 35. ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει. 20, 1. (LXX Mich. 3, 6. pro חֲשֵׁכָה et Iob. 28, 3. pro אֹפֶל.) — ἐν σκοτίᾳ in tenebris, in loco, qui non conspicitur, i. e. *clam, secreto, privatim,* Matth. 10, 27. Luc. 12, 3. (Ies. 29, 15. ἐν κρυφῇ — ἐν σκότει τὰ ἔργα αὐτῶν. ib. c. 45, 19. οὐκ ἐν κρυφῇ λελάληκα οὐδὲ ἐν τόπῳ σκοτεινῷ.) — b) tropice de tenebris quibus animus est obscuratus, *animi caligine,* i. e. *inscitia veri, improbitate* et *infelicitate.* Coniunctim enim ea spectantur, fuitque Iudaeis aliisque orientalibus familiare, lucis imagine et nomine cognitionem veri simulque pietatem et felicitatem, caliginis autem contraria significare. Ut in Zoroastri doctrina lux est natura et regnum Dei boni, caligo autem natura et imperium Dei mali, ita in libris N. T., secundum Iudaeorum dicendi rationem, lux est Dei et proborum, caligo autem diaboli impiorumque hominum. Ita non nisi in Ioannis scriptis, Io. 8, 12. 12, 35. 46. 1 Io. 1, 5. 2, 8. ἡ σκοτία παράγεται, tempus tenebrarum (Rom. 13, 12. ἡ νύξ), c. 2, 9. 11. — metonymice: *homines* inscitiae, impietatique obnoxii, Io. 1, 5. Vid. etiam Σκότος. *.

*Σκοτίζω, f. ίσω,* (a σκότος) *tenebras offundo, obscuro,*

pass. *tenebris offundor*, *obtenebror*; a) propr. — de astris, Matth. 24, 29. Marc. 13, 24. Luc. 23, 45. Apoc. 8, 12. 9, 2. (LXX pro חָשַׁךְ Iob. 3, 9. Eccles. 12, 2.) — b) metaphor. de oculis mentis, intellectu, quominus vera cognoscat; Rom. 11, 10. (Ps. 69, 28.) — Rom. 1, 29. ἐσκοτίσθη ἡ καρδία αὐτῶν, cognitione veri destituebatur mens eorum. Eph. 4, 18. ἐσκοτισμένοι τῇ διανοίᾳ. (Test. XII. Patr. p. 524. σκοτίζων τὸν νοῦν ἀπὸ τῆς ἀληθείας. p. 577. ἐὰν ὑμεῖς σκοτισθήσετε ἐν ἀσεβείᾳ. p. 683. τὸ πνεῦμα τοῦ μίσους ἐσκότιζέ μου τὸν νοῦν.) *.

Σκότος, ου, ὁ, *tenebrae*, *caligo*; semel Hebr. 12, 18. σκότῳ. (Eurip. Hecub. v. 1. Eiusd. Phoeniss. 1540. Demosth. 1396. 18. ed. *Reisk.*)

Σκότος, εος, ους, τό, LXX maxime pro חֹשֶׁךְ, etiam pro אֹפֶל, 1) *caligo*, *tenebrae*, a) propr. de *tenebris* ex lucis naturalis defectu, Matth. 27, 45. Marc. 15, 33. Luc. 23, 44. Act. 2, 20. (Gen. 1, 2. 4. 5. Exod. 10, 20.) — τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους, pro ἐν σκότει s. ἐν σκοτίᾳ, consilia *clandestina*, 1 Cor. 4, 5. vid. Σκοτία. — de *caligine oculorum*, *coecitate*, Act. 13, 11. Ita etiam Matth. 6, 23. εἰ οὖν τὸ φῶς κ. τ. λ. i. e. si oculus lucem non affert corpori, totum in caligine versatur; sensus: si homo doctorem divinum s. veram cognitionem respuit, totus versatur in inscitia, Luc. 11, 35. μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν, ne oculus tuus caligine obtegatur; sensus: ne, quanquam verum videre potes, tamen cognitione te prives ipse. — b) metaphor. est imago *miseriae*, Matth. 4, 16. ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει. Luc. 1, 79. (Ies. 9, 2. 8, 22. 42, 7. 58, 10. Ps. 107, 10. 14. 112, 4.) — *inscitiae*, Rom. 2, 19. οἱ ἐν σκότει, rudes, indocti. — *ignorantiae*, *improbitatis simulque infelicitatis*, in qua versabantur gentiles et ex parte Iudaei, quamque inscitiam et improbitatem, potissimum idololatriam, promovere omni modo studere putabatur diabolus, quare et hic dominus tenebrarum dicitur, et caligo, qua animos obcaecatos tenet, opponitur luci et regno Dei. Vid. Σκοτία. Ita in Lucae, Ioannis, Pauli scriptis, et in ep. Petri priori. Est autem σκότος α) *ignorantia et improbitas ipsa*, Io. 3, 19. ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς. (Test. XII. Patr. p. 681. ἡ ἀληθὴς μετάνοια ἀναιρεῖ τὴν ἀπείθειαν, καὶ φυγαδεύει τὸ σκότος, καὶ φωτίζει τοὺς ὀφθαλμούς.) — τὰ ἔργα τοῦ σκότους, vivendi ratio impia, Rom. 13, 12. Eph. 5, 11. — Eph. 5, 8. ἦτε γάρ ποτε σκότος i. e. ἐσκοτισμένοι (c. 4, 18.) Act. 26, 18. ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκότους εἰς φῶς καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ σατανᾶ ἐπὶ τὸν θεόν. 2 Cor. 6, 14. coll. v. 15. 1 Petr. 2, 9. 1 Thess. 5, 4. οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, nolite veterem improbitatem sequi. Ibid. υἱοὶ σκότους. 1 Io. 1, 6. ἐν τῷ σκότει περιπατεῖν, in vitiositate versari. (Act. Thom. §. 28. ἐξέλθετε ἀπὸ τοῦ σκότους, ἵνα τὸ φῶς ὑμᾶς προςδέξηται. Ib. §. 34.) — β) *homines*, *aevum corruptum*, quod subest

diaboli imperio; Luc. 22, 53. ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους. Col. 1, 13. ubi ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους opponitur τῇ βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ. — 2 Cor. 4, 6. ὁ Θεὸς (ἐστὶ) ὁ εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς λάμψαι, ὃς (pro ὅ, masculino posito quia φῶς refertur ad Christum) ἔλαμψεν, Deus enim est, qui iussit ex hoc perverso aevo nobis oriri lucis auctorem vel praeconem, qui etc. Eph. 6, 12. κοσμοκρατ. τοῦ σκότους τούτου, dominos huius seculi corrupti.

2) ex hebraismo, pro loco tenebrarum, a) de *carcere*, aut propter miseriam aut propter lucis defectum; τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον, carcer extremus i. e. infimus, Matth. 8, 12. 22, 13. 25, 30. Carcer autem hic est imago inferni. (Test. XII. Patr. p. 710. carcer, in quem Iosephus coniiciebatur ob Potipharis uxorem dicitur οἶκος σκότους. et Lib. Henoch. p. 191 sq. Asaelus vinculis constrictus coniici dicitur εἰς τὸ σκότος, in carcerem, qui in deserto erat, lapidibus magnis et tenebris claudendus.) — b) de *hade*, ut loco tenebricosissimo, omnique gaudio destituto, (Iob. 10, 22. 2 Sam. 1, 9. Tob. 4, 10. 14, 10.) et — c) in serioribus libris, postquam hadis antiqua notio abierat in notionem tartari, s. loci poenarum, de *tartaro, carcere impiorum animarum et malorum angelorum*, 2 Petr. 2, 17. Iud. v. 13. (Sap. 17, 21. τοῦ μέλλοντος αὐτοὺς διαδέχεσθαι σκότους. Psalt. Sal. 14, 6. ἡ κληρονομία αὐτῶν ᾅδης καὶ σκότος καὶ ἀπώλεια.) *.

Σκοτόω, ῶ, f. ώσω, (a σκότος) 1) *obscuro, tenebras offundo;* LXX pro הֶחְשִׁיךְ Ps. 105, 28. — metaph. decoloro, splendore aliquid exuo, unscheinbar machen, entstellen, (Iob. 30, 30. pro שָׁחַר. Sir. 25, 17. πονηρία γυναικὸς σκοτιοῖ τὸ πρόςωπον αὐτῆς ὡς σάκκον.) — de rebus: *devasto, diruo*, Ps. 74, 20. Ier. 14, 2. αἱ πύλαι αὐτῆς ἐσκοτώθησαν ἐπὶ τῆς γῆς, in hebr. קָדַר. — 2) si refertur ad oculos, σκοτόω est: facio ut oculi obscurentur, solvantur (Iudic. 4, 21. καὶ αὐτὸς ἐξεστὼς ἐσκοτώθη καὶ ἀπέθανε. Ier. 8, 21. ἐπὶ συντρίμματι θυγατρὸς λαοῦ μου ἐσκοτώθην, oculi solvuntur luctu, paene morior) — facio ut caput gyretur, (Test. XII. Patr. p. 675. πιάζων τὸν πόδα αὐτοῦ [bestiae] τῇ χειρί μου, καὶ γυρεύων ἐσκότουν, καὶ ἀκοντίζων αὐτὸν οὕτως ἀνῄρουν.) — Semel Apoc. 16, 10. ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη, quod est vel: tenebris obscurabatur regnum (ubi tenebrae imago malorum gravissimorum) vel: devastatum est; vel: gyratum i. e. concussum, valde labefactatum est.

Σκύβαλον, ου, τό, (Suidas, κυρίως σκύβαλον, κυσίβαλον τὶ ὄν, τὸ τοῖς κυσὶ βαλλόμενον. [Phocylides] ἐν ἐπιγράμματι· Οὐδ' ἀπὸ δειπνιδίου γευόμενος σκυβάλου Σπεύδων εἰς ἄλλους οἴκους ἴθι) *excrementum, retrimentum, quisquiliae*, diciturque de ciborum recrementis (Phil. de Abel. et Cain. in fine), de paleis et gluma. (Phil. de Carit. p. 712.), de retri-

mentis e cloacis et stercore (Ioseph. bell. 5, 13, 7.) tropice de animi sordibus (Sir. 27, 4.) — Semel Phil. 3, 8. ἡγοῦμαι σκύβαλα εἶναι, res vilissimas, adeoque abominandas habeo.

Σκύθης, ου, ὁ, *Scytha*, incola Scythiae, Scythia oriundus. Scythae inter barbaros barbarissimi habebantur, unde Σκύθαι nominabantur pro hominibus quam maxime barbaris. Col. 3, 11. βάρβαρος, Σκύθης, barbarus aut Scytha, i. e. minus rudis et incultus, ferissimus saevissimusque. (2 Macc. 4, 47. οἵτινες εἰ καὶ ἐπὶ Σκυθῶν ἔλεγον, ἀπελύθησαν ἂν ἀκατάγνωστοι. 3 Macc. 7, 5. νόμου Σκυθῶν ἀγριωτέρα ὠμότης. Ioseph. c. Apion. 2, 37. Σκῦθαι δὲ φόνοις χαίροντες ἄνθρωποι, καὶ βραχὺ τῶν θηρίων διαφέροντες. Lucian. T. II. p. 514. ed. *Reiz.* Σκυθῶν ἀγριωτέραν ἐμπεπορημένοι ὠμότητα.)

Σκυθρωπός, οῦ, ὁ, (σκυθρός, tetricus, moestus, et ὄψ, facies, vultus) *qui est vultu tetrico*, diciturque a) de eo qui vultu moerorem prae se fert et tristitiam, *moestus*, Luc. 24, 17. (Gen. 40, 7. Sir. 25, 23. et σκυθρωπάζω Ioseph. ant. 19, 3. 3.) — b) de eo, qui ob ieiunia et animi moerorem habet faciem tristem et aridam, malas flaccidas; ita Matth. 6, 16. et Test. XII. Patr. p. 536. Dan. 1, 10. et σκυθρωπάζω Ps. 35, 14. — (de austero, aspero, Ioseph. ant. 6, 11. 8. et 8, 1. 2.) *.

Σκύλλω, 1) *lacero*, *dilacero*; Matth. 9, 36. οἱ ὄχλοι ἦσαν ἐσκυλμένοι καὶ ἐῤῥιμμένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα, pro ὡς πρόβατα ἐσκυλμένα, ut grex sine pastore a lupo dilaceratur et dissipatur; imago summae miseriae. — 2) metaphorice: *fatigo*, *negotium facesso*, *einem Mühe machen* (metaphora ducta ab eo, qui alterum distorquet et vi trahit ut veniat, faciat aliquid; vid. usum substantivi Σκυλμός 3 Macc. 3, 25. 7, 5.) Marc. 5, 35. τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον. Luc. 8, 49. — medium: *negotium facesso mihi*, *ich bemühe mich*, Luc. 7, 6. μὴ σκύλλου. *.

Σκῦλον, ου, τό, 1) corium, pellis; — 2) *spolium*, *exuviae hosti detractae*, — *praeda*; Luc. 11, 22. τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν, praedam ab eo factam distribuent; (Ps. Sal. 5, 4. οὐ γὰρ λήψεται σκῦλα ἄνθρωπος παρὰ ἀνδρὸς δυνατοῦ.) LXX saepissime pro שָׁלָל Deut. 2, 35. 3, 7. etiam pro בַּז Ies. 8, 1. et מַלְקוֹחַ Num. 31, 11 sqq. cf. 1 Macc. 1, 3. 21. *.

Σκωληκόβρωτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (σκώληξ et βρωτός, rosus, devoratus, quod a βρώσκω) *a vermibus arrosus*, *consumtus*; semel, Act. 12, 23. ubi phthiriasin, s. morbum pedicularem intelligunt multi, (vid. *Elsneri* obss. ad h. l.) rectius autem alii (secundum Ioseph. ant. 19, 8. 2. τῷ τῆς γαστρὸς ἀλγήματι διεργασθεὶς τὸν βίον κατέστρεψεν) de morbo ventriculi a vermibus profecto explicant. Vid. etiam 2 Macc. 9, 9.

Σκώληξ, ηκος, ὁ, *vermis*; Exod. 16, 24. Ion. 4, 8. —

vermis qui cadavera mortuorum rodit; Iob. 7, 5. Iudith. 16, 16. Sir. 10, 11. 19, 3. 1 Macc. 2, 62. — Marc. 9, 44. 46. 48. ubi est imago dolorum acutissimorum, et perpetuo vexantium vid. Ies. 66, 24. coll. Iudith. 16, 15. Sir. 7, 18. Ies. 14, 11. *.

Σμαράγδινος, ίνη, ον, (a σμάραγδος) *smaragdinus*, i. e. vel e smaragdo factus, vel colorem smaragdi habens. Semel Apoc. 4, 3. ὅμοιος ὁράσει σμαραγδίνῳ (λίθῳ) iris accedebat ad smaragdi viriditatem.

Σμάραγδος, ου, ὁ, *Smaragdus*, gemma virore pulcherrimo insignis; Apoc. 21, 19. (LXX pro בָּרֶקֶת Exod. 28, 17. 39, 8. שֹׁהַם Exod. 28, 9. 35, 25. 39, 5. Sir. 34, 6.) *.

Σμύρνα, ης, ἡ, *myrrha*, succus arboris arabicae albus, quo utebantur veteres tanquam aromate pretioso ad unguenta et odoramenta. (Plin. hist. nat. 12, 15 sqq. Theophr. hist. plant. 9, 4.) Bis, Matth. 2, 11. Io. 19, 39. — LXX pro hebr. מֹר Exod. 30, 23. Ps. 45, 8. Cant. 3, 6. 4, 6. 5, 2. 6. Sir. 24, 17. Ioseph. ant. 3, 8. 3.

Σμύρνα, ης, ἡ, *Smyrna*, urbs maritima Ioniae, portu instructa, 320 stadiis ab Epheso distans, navigatione, commerciis florens, luxu diffluens, et a multis Iudaeorum habitata; Apoc. 1, 11. 2, 8. *.

Σμυρναῖος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab anteced.) *Smyrnaeus*, *Smyrnensis*. [Apoc. 2, 8. in textu vulg. — *Griesb.* ἐν Σμύρνῃ.]

Σμυρνίζω, f. ίσω, (a σμύρνα) *myrrha condio*, Marc. 15, 23. ἐσμυρνισμένον οἶνον, vinum myrrha mixtum (coll. Matth. 27, 34. Luc. 23, 36. vid. Ὄξος.) Legiturne in profanorum scriptis?)

Σόδομα, ων, τά, hebr. סְדֹם, *Sodoma*, *orum*, urbs quondam sita in valle amoenissima Siddim, haud procul a Iordane fluvio, per terrae motum et flammas eversa et deleta simul cum aliis urbibus finitimis, quarum locum nunc occupat lacus Asphaltites. vid. Γομόῤῥα. (Gen. 18, 20 sqq. 19, 1 sqq. Ioseph. ant. 1, 11.) Matth. 10, 15. 11, 23 sqq. Marc. 6, 11. Luc. 10, 12. 17, 29. Rom. 9, 29. 2 Petr. 2, 6. πόλις Σοδόμων. Iud. v. 7. Apoc. 11, 8. vid. Πνευματικῶς. *.

Σολομών (semel Σολομῶν Act. 7, 47.), genitiv. Σολομῶνος (ita enim, ut etiam constanter flectit Ioseph. ant. 8, 1 sqq., casus obliquos ubique edidit *Griesb.* pro Σολομῶντος, Σολομῶντα, ut habet textus vulgaris; LXX Σαλωμών indeclinabile, vid. 1 Reg. 1, 11 sqq. 2 Chron. 1 sqq. Sir. 47, 13.) — hebr. שְׁלֹמֹה i. e. pacificus (1 Chron. 22, 9.), *Salomo*, rex Israelitarum tertius, sapientia ingeniique acumine illustrissimus, Davidis filius, templi primi conditor, Iudaeisque Iesu tempore τύπος quum splendoris externi et divitiarum, tum sapientiae. Matth. 1, 6. 7. 6, 29. 12, 42. Luc. 11, 31. 12, 27. Io. 10, 23. (vid. Στοά) Act. 3, 11. 5, 12. 7, 47. *.

*Σορός, οῦ, ἡ, loculus, sandapila, arca funebris*, quae apud Iudaeos non erat clausa sed aperta et lectuli formam habebat; Luc. 7, 14. — LXX Gen. 50, 26. pro אָרוֹן coll. Iob. 21, 32. et 2 Sam. 3, 23. ubi hebr. מִטָּה, LXX τάφος. Hesych. σορός· μνῆμα, θήκη. *.

*Σός, σή, σόν*, (a σύ) *tuus*; — a) de *possessione*, de eo, quod quis aut natura habet Matth. 7, 3. ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ. Act. 5, 4. ἡ σὴ ἐξουσία. — aut sibi acquisivit, vel accepit, Matth. 7, 22. τῷ σῷ ὀνόματι. 13, 27. τῷ σῷ ἀγρῷ. 1 Cor. 8, 11. — τὸ σόν, quod tuum est, tibi competit, Matth. 20, 14. 25, 25. Luc. 6, 30. 15, 31. — b) de *societate*, de eo, qui alicuius est, ei addictus, familiaris, subiectus; Luc. 5, 33. οἱ δὲ σοὶ μαθηταί. Marc. 2, 18. Io. 17, 6. 9. 10. 18, 35. τὸ ἔθνος τὸ σόν. — οἱ σοί, familiares, familia, Marc. 5, 19. — c) de *origine*, de eo, quod ab aliquo venit, efficitur, vel decretum est, Matth. 24, 3. τῆς σῆς παρουσίας. Luc. 22, 42. τὸ σὸν θέλημα. Io. 4, 24. τὴν σὴν λαλιάν. 17, 17. Act. 24, 3. 4. 1 Cor. 14, 16. Philem. v. 14. *.

*Σουδάριον, ίου, τό*, vox latina, quae ad Graecos non tantum sed et in linguam syriacam et aramaeam transiit (סוּדָר et סודרא) *sudarium* (a sudore dictum) i. e. linteum, quo sudor faciei detergitur et nares purgantur; Luc. 19, 20. Act. 19, 12. — apud Rabbinos (vid. *Buxtorf.* lex talm. p. 1442 sqq.) sensu latiori pro *linteo quocunque, velamine*; — de linteo, quo mortui caput solebat involvi, Io. 11, 44.

*Σουσάννα, ας, ἡ*, (hebr. שׁוֹשַׁנָּה, lilium, LXX Σωσάννα, ης, Susann. v. 2. 28. 29.) *Susanna*, nom. pr. mulieris, Luc. 8, 3.

*Σοφία, ας, ἡ*, — LXX pro חָכְמָה — In N. T. 1) de *scientia*, quae in homine est, et de *agendi ratione*, eius qui ducitur ista scientia; — 2) de *spiritu sapientiae*, qui ex Deo procedit et homines docet. — Est igitur

1) *scientia, die Wissenschaft*; primum a) de artificum scientia in operibus faciendis dicta videtur, ut Hom. Iliad. 15, 412. et Exod. 28, 3. 31, 3. 35, 31—35. 36, 1. e quibus locis patet, Hebraeos opificum artem, ut omnem omnino scientiam (Prov. 2, 6. Sap. 7, 15.), a Deo et spiritu Dei repetiisse. Quum summus omnium artificum, esse debeat artifex mundi, etiam Deo tribuebatur hoc sensu σοφία (Ps. 104, 24. Prov. 3, 19.) eiusque sapientia dicebatur ἡ τεχνίτης πάντων, Sap. 7, 22. — b) de *eruditione* et *scientia* omni, quae quum experientia (Iob. 12, 12.) tum studio et cogitatione comparatur (Sir. 38, 26.); et ita in N. T. de *arte dicendi docendique* potissimum res divinas, Matth. 13, 54. Marc. 6, 2. Luc. 2, 40. 52. 21, 15. στόμα καὶ σοφίαν pro στόμα σοφόν. Act. 6, 3. 10. πλήρεις πνεύματος ἁγίου καὶ σοφίας, copiose instructi a spiritu divino facultate scite loquendi de rebus divinis. Adiuncta

nonnunquam est notio *astutiae*, *fallaciae*, et σοφία est ars, quae fraude alterum decipit, vid. Ioseph. ant. 1, 19. 5. Et ita in locis Paulinis: 1 Cor. 1, 17. ἐν σοφίᾳ λόγου, arte dicendi. ib. 2, 1. λόγου ἢ σοφίας i. e. λόγου σοφίας ut legitur v. 4. 5. Ib. 2, 13. ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, vid. Διδακτός. c. 12, 8. 2 Cor. 1, 12. Fortasse etiam 1 Cor. 1, 22. nisi hic σοφία est i. q. φιλοσοφία, statuendi ratio de Deo et rebus divinis, quam ipsi σοφίαν appellare solent. — Porro — c) de *scientia naturae omnino, et rerum humanarum divinarumque universe*; (4 Macc. 1, 16. σοφία δὴ τοίνυν ἐστὶν γνῶσις θείων καὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων, καὶ τῶν τούτων αἰτίων.) Ita de sapientia Salomonis Matth. 12, 42. Luc. 11, 31. (1 Reg. 4, 29 sqq. Prov. 1, 2 sqq.) — Aegyptiorum Act. 7, 10. 22. coll. Iob. 28, 12 sqq. Sap. 7, 14. 17—21. 8, 5 sqq. In N. T. haud raro σοφία de parte aliqua huius scientiae legitur; ut de *cognitione consiliorum* divinorum potissimum de Christo et oeconomia regni divini, Eph. 1, 8. v. 17. πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύψεως. Col. 1, 9. 2, 3. ἐν ᾧ (μυστηρίῳ, verba enim v. 2. καὶ πατρὸς καὶ τοῦ Χριστοῦ reiecit *Griesb.*) εἰσι πάντες κ. τ. λ. i. e. in quo abscondito Dei consilio de salute hominibus omnis generis paranda per Christum cognoscendo comprehensa est omnis sapientia christiana de consiliis divinis et re christiana. 1 Petr. 3, 15. — Ita etiam de consiliis Dei ipsis, quae de salute per Christum paranda cepit, Rom. 11, 33. 1 Cor. 2, 6. 7. Eph. 3, 10. Col. 1, 28. διδάσκ. πάντες ἐν πάσῃ σοφίᾳ, omnes docens de toto Dei consilio. — De consiliis hominum perversorum, qui sibi videntur σοφοί, at non sunt, nec res divinas recte perspiciunt, 1 Cor. 1, 19. 20. 2, 6. 3, 19. — de scientia *rerum absconditarum, aenigmaticarum*, somniorum, prodigiorum etc. Apoc. 13, 18. 17, 9. (Eccles. 7, 30. 2 Sam. 14, 20. Dan. 1, 4. 17. 20. 2, 30. 5, 12. Ioseph. ant. 2, 13. 3. Lib. Henoch. p. 185. σοφίαι, malae artes praestigiatorum.) — Denique — d) de *scientia veri, recti et boni, sapientia*, qua aliquis optima non solum cognoscit sed etiam hanc cognitionem sequitur in agendo; quo sensu non solum hominibus Col. 2, 23. 3, 16. Iac. 1, 5. 3, 13. 15. 17. sed etiam Deo Apoc. 5, 12. 7, 12. tribuitur. (4 Macc. 16, 18. τῆς δὲ σοφίας ἰδέαι καθεστᾶσιν τέσσαρες, φρόνησις, καὶ δικαιοσύνη, καὶ ἀνδρεία, καὶ σωφροσύνη. Sap. 8, 5 sqq.) — 1 Cor. 1, 30. Χριστὸς ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ θεοῦ, factus est mihi σοφία divina, i. e. auctor mihi extitit cognitionis veri rectique.

2) Quum Hebraei omnem omnino eruditionem, artem, cognitionem exquisitiorem et scientiam repetere solerent a spiritu divino (Exod. 31, 3. 35, 31. 35. 36, 1. Prov. 2, 6. Sap. 7, 15.), ille ipse dicebatur non solum πνεῦμα σοφίας, sed in libris serioribus etiam σοφία, (Sap. 1, 4—6. 7, 22. 9, 17.) atque putabatur homines scientia, arte, cognitione salutari

quavis imbuere (Exod. 31, 3. Zach. 4, 6 sqq. Sap. 7, 16—21. 8, 5—15. 9, 8 sqq. 17 sqq. Sir. 1, 1—10.), iis virtutem, pietatem, rectique amorem inspirare (Iudic. 15, 14. 1 Sam. 11, 6. 16, 13. Sap. 7, 11. 14. 8, 5—7 sqq. 9, 17. 18.) abscondita Dei consilia resque futuras iis manifestare, eosque prophetas facere Ioel. 3, 1. Zach. 7, 12. Dan. 4, 5 sqq. Sap. 7, 27 sqq. 8, 18.); cuius autem particeps fieri non possit homo nisi pietatis studio (Ps. 111, 9. Prov. 1, 7. 16, 4. Sap. 1, 4. 7, 27 sqq.). Haec autem *sapientia*, *natura divina*, quae etiam in Christo conspicua fuisse, cuiusque vi miracula patrasse et docuisse dicitur, commemoratur in N. T. Matth. 11, 19. Luc. 7, 35. vid. Δικαιόω. Luc. 11, 49. ἡ σοφία τοῦ θεοῦ εἶπεν intell. per prophetam. (Alii h. l. intelligunt librum quendam deperditum, qui σοφία τοῦ θεοῦ inscriptus fuisset.) 1 Cor. 1, 21. ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφ. κ. τ. λ. i. e. quoniam in spiritu sapientiae divino (in Christo dum viveret conspicuo et per illum docente) non agnoverunt homines, qui nunc sunt, Deum, placuit Deo etc. — 1 Cor. 1, 24. αὐτοὺς δὲ τοῖς κλητοῖς κ. τ. λ. i. e. in Messia cruci affixo, quem tradimus, Christiani ipsi, et quidem e Iudaeis (non σκάνδαλον, sed) divinam virtutem, et Christiani e Graecis (non μωρίαν, sed) divinam sapientiam ipsam agnoscunt.

3) i. q. σωφροσύνη, *prudentia* in agendo (Cicer. offic. 1, 43. Col. 4, 5. ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω. (1 Reg. 2, 6.) *.

**Σοφίζω**, f. ίσω, (a σοφός) — LXX pro חִכֵּם — 1) σοφὸν facio, *erudio*, *instituo*, *doceo* aliquem, (Ps. 19, 7. 105, 22. 119, 97.) 2 Tim. 3, 15. σὲ σοφίσαι εἰς σωτηρίαν. (Theoph. ad Autol. lib. 2, p. 82. οἱ προφῆται ὑπὸ τοῦ θεοῦ σοφισθέντες.) — Σοφίζομαι, *sapiens fio*, *sapio*, (Eccl. 2, 15. 19. 7, 17. 23. 1 Reg. 4, 31. Sir. 18, 29.) — 2 Petr. 1, 16. σεσοφισμένοι μῦθοι, i. e. μῦθοι callide excogitati in fraudem aliorum. (Sir. 7, 5. παρὰ βασιλεῖ μὴ σοφίζου. ib. 10, 26. Ioseph. bell. 3, 7. 20. ἐσοφίζετο τὴν βίαν μηχανήματος, elusit vim machinarum. ib. 4, 2. 3. τούτοις ἐσοφίσατο (decepit) τὸν Τίτον. Demosth. 567. 19. ed. *Reisk.* Barn. epist. c. 9. ἄγγελος πονηρὸς ἐσόφισεν αὐτούς, Iudaeos, ut peccarent.) *.

**Σοφός**, ή, όν, 1) *scitus*, i. e. a) *peritus*, *sciens*, 1 Cor. 3, 10. σοφὸς ἀρχιτέκτων. (Ies. 3, 2. 2 Chron. 2, 7.) — b) *bene edoctus*, *idoneus*, Rom. 16, 19. σοφοὺς εἶναι εἰς τὸ ἀγαθόν. — c) σοφόν, *scite excogitatum*, 1 Cor. 1, 25. τὸ μωρὸν τοῦ θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστί. Vid. Μωρός. — 2) *bona quaeque intelligens et efficiens*, *sapiens*, μόνῳ σοφῷ θεῷ, Rom. 16, (secundum *Griesb.* c. 14.) 27. [1 Tim. 1, 17. Iud. v. 25] coll. Sir. 1, 1. — ὁ σοφός, substantive: *sapiens*; — de magistris et doctoribus, Matth. 11, 25. 23, 34. Luc. 10, 21. 1 Cor. 1, 19. 20. 26. 27. 3, 18—20. (Ies. 19, 12. 29, 14. Dan. 2, 14. 18. 21.) — de hominibus bene excultis Rom. 1, 14. —

de hominibus rerum divinarum gnaris Rom. 1, 22. — verum rectumque videntibus et amantibus, Eph. 5, 15. 1 Cor. 6, 5. (coll. Prov. 29, 9. Deut. 1, 13.) Iac. 3, 13. *.

**Σπανία**, ας, ἡ, *Hispania*, ea pars Europae, quae et nunc ita appellatur, tempore Apostolorum vero etiam comprehendebat simul Lusitaniam, eratque provincia Romana, quam Iudaei mercaturae causa frequentabant. Rom. 15, 24. 28.

**Σπαράσσω**, s. άττω, f. άξω, (a σπάω) *distorqueo, concutio*, vello, lacero, discerpo. In N. T. non nisi de aegrotis, quorum membra a genio malo, ut opinabantur Iudaei, vehementer distorquebantur; Marc. 1, 26. 9, 20. 26. Luc. 9, 39. — (LXX Ier. 4, 19. pro הָמָה σπαράσσεται ἡ καρδία μου; et 2 Sam. 22, 8. pro הִתְגָּעֵשׁ. — Maxim. Tyr. diss. 23. morbis dicit λυμαίνεσθαι τὸ σῶμα κλονούμενόν τε καὶ σπαραττόμενον καὶ σειόμενον. vid. etiam 3 Macc. 4, 6. De animi irritatione Ioseph. bell. 2, 21. 1. de direptione bell. 2, 19. 2. et 4, 22. 2. Idem ant. 7, 10. 5. τὴν κεφαλὴν (i. e. crines) σπαραττόμενος.) *.

**Σπαργανόω**, ῶ, f. ώσω, (a σπάργανον, fascia quali involvuntur recens nati) *fasciis involvo;* Luc. 2, 7. 12. (LXX pro חֻתַּל Ezech. 16, 4. Sap. 7, 4. ἐν σπαργάνοις ἀνετράφην.) *.

**Σπαταλάω**, ῶ, f. ήσω, (a σπατάλη helluatio, luxus, cibus delicatus) *luxuriose, delicate vivo, delicias ago*, 1 Tim. 5, 6. Iac. 5, 5. (Sir. 21, 15. ubi ὁ σπαταλῶν et ἐπιστήμων sibi opponuntur. Σπαταλᾶν seriores Graeci; antiquiores et meliores scriptores σπαθᾶν; LXX κατασπαταλᾶν Prov. 29, 21. pro פָּנַק verzärteln, et Amos. 6, 7. pro סָרַח. Hesych. σπαταλᾷ· τρυφᾷ.) *.

**Σπάω**, ῶ, f. άσω, *traho;* (Sap. 7, 3.) — deinde potissimum in medio: σπάομαι μάχαιραν, *gladium stringo*, Marc. 14, 47. Act. 16, 27. LXX pro שָׁלַף, Num. 22, 23. 31. Iud. 9, 54. 20, 2. 15. 1 Chron. 10, 4. Ioseph. bell. 4, 11. 3.) *.

**Σπεῖρα**, ας, ἡ, Latin. *spira;* 1) linea spiralis; — 2) omne quod spirae formam habet et contortum est; funis, (Ioseph. ant. 8, 3. 6.); — 3) i. q. τάξις, ordo militaris, caterva, pars agminis, 2 Macc. 8, 23. 12, 20. 22. coll. Iudith. 14, 11. κατὰ σπείρας, dispositis agminibus. — *manipulus*, quarta cohortis romanae pars, Io. 18, 3. 12. — *cohors*, decima legiónis romanae pars, militibus quadringentis vel quingentis vel sexcentis constans; Matth. 27, 27. Marc. 15, 16. Act. 10, 1. (vid. Ἰταλικός.) 21, 31. 27, 1. (vid. Σεβαστός.) (Ioseph. ant. 14, 15. 3. ib. 19, 2. 3. de bello 2, 11. 1. et 3, 2. 1. Polyb. 6, 22. 11, 21. τρεῖς σπείρας· τοῦτο δὲ καλεῖται τὸ σύνταγμα τῶν πεζῶν, παρὰ Ῥωμαίοις κοόρτις.) *.

**Σπείρω**, aor. 1. ἔσπειρα, perf. pass. ἔσπαρμαι, aor. 2. pass. ἐσπάρην, LXX pro זָרַע — 1) *semino, semen spargo, sementem facio;* Matth. 6, 26. 13, 3. 4. 18, 24 sqq. 27. Marc.

4, 3. 4. Luc. 8, 5. 1 Cor. 15, 36 sqq. et passim. (σπείρειν σπέρμα, semen facere, Gen. 1, 11. 12. 19. — τὴν γῆν conserere terram, Exod. 23, 10. Levit. 25, 3.) — Comparatur doctor, qui verba, doctrinam spargit in hominum aures, cum agricola semen spargente, et doctrina ipsa cum semine, Matth. 13, 18 sqq. Marc. 4, 14. 15. — Matth. 13, 19. οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρείς, i. e. ei evenit, quod semini iuxta viam sparso; ita etiam eadem verba v. 20. 22. 23. (Ignat. ad Ephes. σπεῖραι διδαχὴν εἴς τινα.) — De proverbiis Io. 4, 37. Matth. 25, 24. Luc. 19, 21. Gal. 6, 7. vid. Θερίζω. — Transfertur etiam ad *impertientem*, *distribuentem*, *impendentem* aliquid; 1 Cor. 9, 11. τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν, disseminavimus videl. ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν (coll. Matth. 13, 19.) 2 Cor. 9, 6. ὁ σπείρων φειδομένως, qui parce beneficia collocat. Gal. 6, 8. ὁ σπείρων εἰς τὴν σάρκα — εἰς τὸ πνεῦμα, qui in corpus et delicias — in animi salutem impendit sua. Iac. 3, 18. καρπὸς σπείρεται, praemium tribuitur; nisi mavis καρπὸν hic explicare de semine, quod fructus est, vid. *Καρπός*. (Test. XII. Patr. p. 576. σπείρατε ἐν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἀγαθά. Act. Thom. §. 15. σπείρας ἐν ἐμοὶ τὴν ζωήν.) — 2) missa notione spargendi et disseminandi: *terrae mando*, a) proprie de grano, Marc. 4, 31. 32. — b) tropice de corpore defuncti terrae mandando, 1 Cor. 15, 42—44.

**Σπεκουλάτωρ**, ορος, ὁ, latinum *spiculator* s. *speculator*, Graecis δορύφορος, *satellites* regii spiculam gerentes, corporis custodes regum, qui simul ex mandato regis gladio eos interficere solebant, quos rex volebat necari. Marc. 6, 27. ad quem locum Theophylactus: σπεκουλάτωρ ὁ δήμιος λέγεται, στρατιώτης, ὃς πρὸς τὸ φονεύειν τέτακται. (Senec. de ira lib. 1, 16. Sueton. Claud. 35. Tacit. Annal. 2, 12. 2. Iul. Firmicus lib. 8, 26.) *.

**Σπένδω**, fut. σπείσω, spargo, effundo, profundo; *libo*, libationem facio, LXX pro נָסַךְ Gen. 35, 14. Exod. 30, 9. Num. 28, 7. Hos. 9, 4. Dan. 2, 46. Ioseph. ant. 6, 2. 1. — In N. T. σπένδομαι est: *vires meas*, *sanguinem adeo libo* in officio peragendo; sensus: totus absumor, exhaurior; Phil. 2, 17. σπένδομαι ἐπὶ θυσίᾳ, vid. *Θυσία*. (Alii ἐπί hic *post* vertunt, quia caesis victimis libamentum addere solitum fuerit, Arrian. de exped. Alex. 6, 19. 11. vid. *Raphelii* annot. e Polyb. ad h. l.) 2 Tim. 4, 6. *.

**Σπέρμα**, τος, τό, (a σπείρω) LXX pro זֶרַע, 1) *granum* quod germen futurae plantae continet, Matth. 13, 32. Marc. 4, 31. 1 Cor. 15, 38. (Exod. 16, 31.) — *semen*, a) i. e. grana plantarum, quae spargendo disseminantur, Matth. 13, 24. 27. 37 sqq. 2 Cor. 9, 10. (Gen. 1, 11. 12. 29. 47, 19.) tropice: σπέρμα τοῦ θεοῦ dicitur 1 Io. 3, 9. germen pietatis a Deo in animis piorum plantatum, i. e. vel spiritus divinus homini

datus, vel cognitio veri eiusque amor a Deo s. spiritu divino in animo hominis effectus. — b) *semen virile* quatenus spargitur et germen prolis continet, (Lev. 18, 20. 21. 19, 20. Test. XII. Patr. p. 600.) — 2) *proles*, a) proprie, et tribuitur κυρίως viro, Matth 22, 24. 25. Marc. 12, 19—22. Luc. 20, 28. Gal. 3, 16. 19. Hebr. 11, 18. (Gen. 4, 24. 38, 8.) deinde etiam mulieri Hebr. 11, 11. (vid. Καταβολή. Gen. 3, 15) — *familia, stirps, genus*, quae generatione oritur ex aliquo, Io. 7, 42. Act. 13, 23. Rom. 1, 3. 11, 1. 2 Cor. 11, 22. 2 Tim. 2, 8. (Gen. 17, 12. Lev. 21, 21. 22, 4. Ioseph ant. 8, 7. 6. παῖς ἐκ βασιλικῶν σπερμάτων.) — collective: *posteri*, Luc. 1, 55. 8, 33. 37. Act. 3, 25. 7, 5 sq. Rom. 4, 13 18. 9, 7. (Gen. 9, 9. 12, 7. 13, 15 sq. 17, 7.) — b) tropice Abrahami posteri etiam Christiani e gentilibus dicuntur, Rom. 4, 16. Gal. 3, 29. Hebr. 2, 16. coll. Rom. 9, 8. quia habentur filii promissionis Abrahamo datae. Similiter Apoc. 12, 17. pii adseclae verae ecclesiae σπέρμα eius dicuntur. (coll. Ies. 57, 3. σπέρμα μοιχῶν, ib. 1, 4.) — 3) ex hebr. tropice: *residuum* populi dispersi, e quo nova stirps oriri debet, *superstites* ut denuo augeantur, Rom. 9, 29. LXX pro שָׂרִיד Deut. 3, 3. Ies. 1, 9. *.

**Σπερμολόγος**, ου, ὁ, (σπέρμα λέγων) 1) semina legens s. colligens; — 2) cornix grana legens in agro; — tropice: homo parasitus; *loquax, garrulus*, Act. 17, 18. vid. *Kypkii* obss. ad h. l. (Philo de legat. ad Cai. p. 1021. Demosth. 269. 19. ed. *Reisk.*) *.

**Σπεύδω**, f. εύσω, — LXX pro מָהַר, etiam pro בָּהַל et חוּשׁ — 1) *festino, propero*; Act. 20, 16. ἔσπευσε γενέσθαι εἰς Ἱεροσολ. (Ioseph. ant. 7, 9. 7.) — participium aliis verbis additum est pro adverbio, *festinanter, celeriter*; Luc. 2, 16. ἦλθον σπεύσαντες. Luc. 19, 5. 6. (1 Sam. 4, 15. σπεύσας εἰςῆλθε.) Etiam σπεύδω et seq. καί cum alio verbo, Act. 22, 18. σπεῦσον καὶ ἔξελθε, celeriter exi. (Gen. 24, 18. ἔσπευσε καὶ καθεῖλε, ib. v. 20. quod pro σπεύσασα καθεῖλε, ut legitur ib. v. 46.) — 2) ex adiuncto: *avide desidero, vehementer expeto*; 2 Petr. 3, 12. σπεύδοντας τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ θεοῦ ἡμέρας. (Prov. 28, 22. σπεύδει πλουτεῖν ἀνὴρ βάσκανος. Ies. 16, 5. σπεύδων δικαιοσύνην. 2 Macc. 4, 14. Test. XII. Patr. p. 679. 4 Macc. 14, 5. σπεύδειν ἐπὶ τὸν θάνατον. ib. 16, 20. Etiam sic apud profanos, vid. *Kypk.* obss. II, p. 449.) *.

**Σπήλαιον**, ου, τό, *spelunca*; Matth. 21, 13. Marc. 11, 17. Luc. 19, 46. Io. 11, 38. Hebr. 11, 38. Apoc. 6, 15. (Vid. quae in voc. Μνημεῖον diximus.) — LXX saepe pro מְעָרָה, Gen. 19, 30. 23, 9. 49, 29. Ios. 10, 16. 17. 1 Sam. 13, 6. 22, 1. 24, 4 sqq. Ier. 7, 10. *.

**Σπιλάς**, άδος, ἡ, *scopulus marinus*, ad quem naves facile alliduntur et franguntur; (Ioseph. bell. 3, 9. 3. Polyb. 1, 37. 2.) semel Iud. v. 12. ubi homines *perniciosi*, alios se-

ducentes a vera pietate ita dicuntur, quasi scopuli, quibus qui alliduntur, facile iacturam fidei faciunt. Vid. similem tropum 1 Tim. 1, 19.

*Σπῖλος*, ου, ὁ, (apud recentiores scriptores pro attico κηλίς, vid. *Lobeck.* ad Phryn. p. 28.) *macula, sordes;* de sordibus in vestimento, corpore, Eph. 5, 27. ubi sensus est: vitia, quibus deturpatur. (Ioseph. ant. 13, 11. 3. σπῖλος τοῦ αἵματος. Dionys. Halic. ant. 4, 25.) — 2 Petr. 2, 13. σπῖλοι, sordes, i. e. homines vitiis contaminati, ut nos dicimus *Schandflecke.* *.

*Σπιλόω*, ῶ, f. ώσω, (a σπῖλος) *contamino, inquino,* a) propr. sordibus, Iud. v. 23. vid. Σάρξ no. 3. lit. b. — b) tropice: peccatis polluo, Iac. 3, 6. (In V. T. semel Sap. 15, 4. ubi est: tingo variegatis coloribus.) *.

*Σπλαγχνίζω*, f. ίσω, (a σπλάγχνον, s. σπλάγχνα quod vid.) in activo semel 2 Macc. 6, 8. legitur pro σπλαγχνεύω, viscera animalium sacrificatorum comedo, et ibid. c. 6, 7. 21. 7, 42. σπλαγχνισμός de visceratione. — Σπλαγχνίζομαι autem, depon. passiv. quod etiam in Test. XII. Patr. et quidem in testam. Isaschar. aliquoties habetur, est: *misereor, miseret me alicuius, misericordia tangor* s. *moveor;* Matth. 20, 34. Marc. 1, 41. Luc. 10, 33. 15, 20. (Test. XII. Patr. p. 640. 641. 642.) — Id, cuius aliquem miseret, indicatur plerumque per ἐπί cum accusativo: ἐφ' ἡμᾶς, Marc. 9, 22. ἐπὶ τὸν ὄχλον, Matth. 14, 14. Marc. 6, 34. Luc. 7, 13. (Test. XII. Patr. p. 636. ἐπὶ Ἰωσήφ. ib. p. 641. ἐπ' αὐτόν. Act. Thom. §. 38. σπλαγχνίζεται ἐφ' ἡμᾶς.) — seq. dativo: ἐπ' αὐτοῖς, Matth. 14, 14. Marc. 6, 34. Luc. 7, 13. (Ps. Sal. 2, 15. τὰ σπλάγχνα μου πονῶ ἐπὶ τούτοις.) — sequente περί, Matth. 9, 36. ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν. (Test. XII. Patr. p. 642. ἐσπλ. εἰς ὑμᾶς.) — denique, ut Latinor. *miseret*, seq. genitivo: Matth. 18, 27. — Legitur etiam in Symmachi reliquiis Deut. 13, 8. et apud incertum 1 Sam. 13, 21. et ἐπισπλαγχνιζόμενος in versione alexandr. Prov. 17, 5. Praeterea autem nec apud nostros nec apud profanos habetur.

*Σπλάγχνον*, ου, τό, et fere semper in plur. τὰ σπλάγχνα, 1) *viscera*, i. e. omnes interiores partes ventris; — de *intestinis*, Act. 1, 18. (2 Macc. 9, 5. 6. Bar. 2, 17. Profani potissimum de visceribus animalium sacrificatorum, quae comedebantur.) — Quum viscera haberentur sedes affectuum, potissimum amoris et misericordiae erga alios (Test. XII. Patr. p. 533. ἡ γὰρ καρδία μου ἦν σκληρά, καὶ τὰ ἥπατά μου ἀκίνητα, καὶ τὰ σπλάγχνα μου ἀσυμπαθῆ. ib. p. 641. τὰ σπλάγχνα μου ἐτρέφετο ἐπ' αὐτῷ εἰς συμπάθειαν); τὰ σπλάγχνα nostri scriptores etiam dicunt de sede affectuum, potissimum misericordiae et amoris, ut aliis in locis καρδία; unde intelliguntur locutiones: Luc. 1, 78. σπλάγχνα ἐλέους θεοῦ, pro σπλάγχνα

ἐλεήμονα, viscera misericordiae vel amoris plena, i. e. misericordia. Col. 3, 12. ἐνδύσασθε σπλάγχνα οἰκτιρμῶν, i. e. οἰκτίρμονα, induite misericordiam. 1 Io. 3, 17. κλείειν τὰ σπλάγχνα ne sensu misericordiae moveantur. (Similiter Act. Thom. §. 15. τὰ ἴδια σπλάγχνα μὴ ἐπισχῶν, de eo, qui misericordia moveri se patitur. LXX Prov. 26, 22. pro בֶּטֶן. Prov. 12, 10. τὰ δὲ σπλάγχνα (רַחֲמֵי). αὐτῶν ἀνελεήμονα. Sir. 30, 7. 36, 5. Test. XII. Patr. p. 641. συμπάσχετε ἐν σπλάγχνοις ἐλέους. ib. 643. ἔχειν σπλ. ἐλέους. ib. 638. ἔχετε ἔλεος ἐν τοῖς σπλάγχνοις ὑμῶν. ib. 638. ἐποίησεν ἔλεος ἐν σπλ. αὐτῶν. ib. p. 671.)

2) ex adiuncto: *amor tenerrimus erga alios, misericordia*; 2 Cor. 7, 15. Phil. 1, 8. ἐν σπλάγχνοις Χριστοῦ Ἰησοῦ, pro amore tenerrimo, quo Iesum amplector. ib. 2, 1. εἴ τινα σπλάγχνα καὶ οἰκτιρμοί. Philem. v. 12. αὐτὸν, τοῦτ᾽ ἔστι τὰ σπλάγχνα μου, queia quam maxime foveo. (Test. XII. Patr. p. 633. πᾶσα ἡ ὑπόστασις τῶν σπλαγχνῶν ἐχαυνοῖτο ἐπὶ τὴν ψυχήν μου. Sap. 10, 5. ἐπὶ τέκνου σπλάγχνοις. Ita רַחֲמִים Gen. 43, 30. Ies. 47, 6. Ps. 25, 6. Deut. 13, 17. Vid. etiam Εὔσπλαγχνος.) — Hinc τὰ σπλάγχνα inserviunt periphrasi hominis, quatenus vel tenerrime amatur, vel quatenus amoris et misericordiae documentis eget; ita 2 Cor. 6, 12. οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν· στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγχνοις ὑμῶν, non mea causa (quasi me excusare s. expurgare non possem) sitis solliciti, sed vestra ipsorum causa, (videte, quo modo vos excusetis. v. 13.) Philem. v. 7. τὰ σπλάγχνα (aliis in locis legitur τὸ πνεῦμα; vid. Ἀναπαύω) τῶν ἁγίων ἀναπέπαυται διὰ σοῦ. ib. v. 20. christiani fratres amati vel misericordia egentes. (Test. XII. Patr. p. 632. οἰκτειρήσατε τὰ σπλάγχνα Ἰακὼβ τοῦ πατρὸς ἡμῶν, misereat vos patris dilectissimi. ib. p. 549. ἕως ἐπισκέψηται κύριος πάντα τὰ ἔθνη ἐν σπλάγχνοις κυρίου αὐτοῦ, i. e. ἐν υἱῷ ἀγαπητῷ.) — Singularis legitur Test. XII. Patr. p. 667. ubi Messias dicitur τὸ σπλάγχνον κυρίου, i. q. aliis in locis τὸ σωτήριον θεοῦ. **.

Σπόγγος, ου, ὁ, *spongia*; Matth. 27, 48. Marc. 15, 36. Io. 19, 29. *.

Σποδός, οῦ, ὁ, — LXX pro אֵפֶר, *cinis*; Hebr. 9, 13. Vid. Δάμαλις. — Matth. 11, 21. Luc. 10, 13. ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ, cinere, quo caput conspergebatur; de quo more Orientalium vid. Esth. 4, 1. 3. Ies. 58, 5. 61, 3. Ier. 6, 26. Ion. 3, 6. 1 Macc. 3, 48. 4, 39. Iudith. 4, 9. Ioseph. ant. 7, 9. 2. Vid. etiam Σάκκος. *.

Σπορά, ᾶς, ἡ, (a σπείρω) 1) satio, das Säen, 2 Reg. 19, 29. germen, Ioseph. ant. 2, 14. 4. — 2) i. q. σπέρμα, *semen*, (de semine virili, Iustin. Mart. apol. 2. p. 93.) meton. *causa originis*, 1 Petr. 1, 22. οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρτῆς, ἀλλὰ ἀφθάρτου, i. e. Christiani facti et emendati non vi aliqua terrestri et caduca, sed vi et causa divina eaque purissima. (Vid. si-

milem locum sub Σπέρμα, no. 1. lit. a. Act. Thom. §. 51. ποίας σποράς, καὶ ποίου γένους ὑπάρχεις. Iustin. Mart. apol. 1, p. 51. διὰ τῆς ἐνούσης ἐμφύτου λόγου σπορᾶς. — 1 Macc. 10, 30. de frugibus e semine natis.) **.

Σπόριμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (a σπορά) sativus, qui seminari solet, — τὰ σπόριμα, agri consiti, segetes; διὰ τῶν σπορίμων, Matth. 12, 1. Marc. 2, 23. Luc. 6, 1. (LXX pro partic. verbi זֹרֵעַ, Gen. 1, 29. Lev. 11, 37.) *.

Σπόρος, ου, ὁ, (a σπείρω, perf. med. ἔσπορα) 1) satio, (Exod. 34, 21. pro חָרִישׁ.) — 2) i. q. σπέρμα, semen; Marc. 4, 26 sqq. Luc. 8, 5. 11. — tropice de beneficiis collatis et dispensatis, 2 Cor. 9, 10. — (LXX pro זֶרַע Deut. 11, 10. Lev. 26, 5. Iob. 21, 8. et semel pro יְבוּל Lev. 26, 20.) *.

Σπουδάζω, f. άσω, (a σπουδή, quod a σπεύδω) 1) propero, festino in peragendo aliquid; seq. infinitivo, 2 Tim. 4, 9. 21. Tit. 3, 12. (Iudith. 13, 14. LXX Gen. 19, 15. σπουδάζειν τινά, aliquem urgere, pro הֵאִיץ. Test. XII. Patr. p. 589: σπουδαῖος, festinans in agendo.) — ex adiuncto, quia, qui festinanter agunt, sunt studiosi; — 2) studeo, operam do; seq. infinitivo, Gal. 2, 10. Eph. 4, 3. 1 Thess. 2, 17. 2 Tim. 2, 15. Hebr. 4, 11. 2 Petr. 1, 10. 15. 3, 14. (LXX Iob. 31, 5. pro חוּשׁ Test. XII. Patr. p. 657. 665. et fere semper ita apud profanos.) *.

Σπουδαῖος, αία, αῖον, comparativ. σπουδαιότερος, studiosus, diligens; 2 Cor. 8, 17. 22. — σπουδαιότερον adverbialiter: diligentius, 2 Tim. 1, 17. σπουδαιότερον ἐζήτησέ με.

Σπουδαιότερος, vid. Σπουδαῖος.

Σπουδαίως, (a σπουδαῖος) adv. 1) festinanter; comparativ. σπουδαιοτέρως Phil. 2, 28. — 2) diligenter, studiose, sedulo; Luc. 7, 11. Tit. 3, 13. (vid. Προπέμπω.)

Σπουδή, ῆς, ἡ, (a σπεύδω, quod vid.) 1) festinatio; — μετὰ σπουδῆς, festinanter, Marc. 6, 24. Luc. 1, 39. (Sap. 19, 2. Ioseph. ant. 7, 9. 7. — σπουδῇ Esdr. 4, 23. ἐν σπουδῇ Deut. 16, 3. Dan. 2, 25. 3, 25. 6, 19. coll. Sir. 20, 18. 21, 6. Thucyd. 3, 49.) — 2) ex adiuncto, quia seduli festinant, diligentia, studium in aliqua re peragenda, Rom. 12, 8. 11. 2 Cor. 8, 7. Hebr. 6, 11. 2 Petr. 1, 5. Iud. v. 3. (Prolog. Sirac. Polyb. 1, 46. σπουδὴν ποιεῖσθαι περί τι.) — ut Latinor. studium — 3) studium in aliquem, cura, amor eius; 2 Cor. 7, 12. σπουδὴ ὑπέρ τινος. 2 Cor. 8, 8. διὰ τῆς ἑτέρων σπουδῆς, propter studium, quo in alios Christianos auxilio egentes feror. ib. v. 16. (Ioseph. ant. 12, 3. 3. de studio placendi. Idem ant. 7, 5. 5. φιλία καὶ σπουδή.) 2 Cor. 7, 11. πᾶσαν κατειργάσατο ὑμῖν σπουδήν, effecit ut alii vos magni faciant, vobis bene cupiant. Si autem cum aliis in h. l. legeris πόσην κατ. σπ. sensus est: quantum studium erroris emendandi in vobis excitavit. (Ioseph. ant. 5, 1. 12. ἄνδρες ἀγαθοὶ καὶ σπουδῆς ἄξιοι.

Idem ant. 13, 4. 2. τοσαύτῃ δὲ σπουδῇ πρὸς Ἰωνάθαν ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος ἐχρήσατο, ὥςτε αὐτὸν καὶ πρῶτον ἀναγράψαι τῶν φίλων.) *.

Σπυρίς, ίδος, ἡ, (a σπεῖρα, tortum, volutum, plexum) *sporta*, *canistrum*, *corbis*, *ein geflochtener Korb*; Matth. 15, 37. 16, 10. Marc. 8, 8. 20. Act. 9, 25. (Herodot. 5, 19. Alciphron. 3, 56.) *.

Στάδιος, ίου, ὁ, (apud profanos etiam στάδιον, τό, Ioseph. ant. 15, 11. 5.) (a στάω, ἵσταμαι) *stadium*, i. e. a) mensura longitudinis sexcentorum pedum, seu centum viginti quinque passuum; Luc. 24, 13. Io. 6, 19. 11, 18. Apoc. 14, 20. 21, 16. (2 Macc. 11, 5. 12, 9. 10. 16. 29. Ioseph. bell. 5, 5. 2. ἐξ σταδίους. Ioseph. vit. §. 63. de bell. 7, 8. 2. Test. XII. Patr. p. 641. ἑπτὰ σταδίους.) — b) *stadium*, i. e. locus in quo cursu, luctu, gladio, cestu apud Graecos certabatur, *Rennbahn*; 1 Cor. 9, 24. οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες. (Ioseph. vit. §. 64. τὸ στάδιον. Id. bell. 2, 9. 3. Polyb. 18, 29. 4.) *.

Στάμνος, ου, ὁ et ἡ, vas liquidis, potissimum vino conservando inserviens, amphora, — *diota*, *urceus*, Hebr. 9, 4. de diota aurea manna continente, reservata in arca foederis, hebr. צִנְצֶנֶת, Exod. 16, 33. LXX στάμνον χρυσοῦν. Iidem 1 Reg. 14, 3. στάμνον μέλιτος, hebr. בַּקְבֻּק. Moeris Attic. ἀμφορέα· τὸν δίωτον, στάμνον, ἀττικῶς· στάμνον, ἑλληνικῶς. Vid. etiam Phryn. p. 400. Hesych. στάμνος· ὑδρία, κάλπη, κάλαθος. *.

Στάσις, εως, ἡ, (ab ἵστημι, perf. pass. ἕστασαι) 1) *statio*, *status*; Hebr. 9, 8. στάσιν ἔχειν, stare, locum habere, i. e. vim et potestatem habere, non abrogatum esse. (Polyb. 5, 5. τῶν ἐτησίων ἤδη στάσιν ἐχόντων. Plura exempla colleg. *Kypk.* in obss. II, p. 397. Apud LXX maxime est: locus ubi aliquis stat, vel stare debet; Deut. 28, 65. 1 Chron. 28, 2. 2 Chron. 9, 4. 35, 15. 30, 16. 1 Macc. 10, 72. — etiam: statutum, Dan. 6, 7. 15.) — 2) surgere plurium ad impugnandum aliquem; unde a) *contentio*, sed adiuncta notione vehementiae et violentiae, Act. 15, 2. 23, 7. 10. 24, 5. (LXX Prov. 17, 14. pro רִיב Polyb. 4, 87. 7. 6, 44. 6.) — b) *seditio*, Marc. 15, 7. Luc. 23, 19. 25. Act. 19, 40. (Ioseph. vit. §. 9. et 17. Polyb. 1, 71. 7. Diod. Sic. 11, 34.) *.

Στατήρ, ῆρος, ὁ, (ab ἵστημι, statuo, appendo, pondero) *stater* argenteus, valens quatuor drachmas atticas, nostrae monetae dimidium imperialem) eodem pondere cum siclo Iudaeorum. Matth. 17, 27. (Aquila et Symmach. Exod. 38, 24. Num. 3, 47. Ios. 7, 21. Ioseph. ant. 7, 15. 10. Aeschin. Dial. 2, 24. Aelian. V. H. 12. 1.) *.

Σταυρός, οῦ, ὁ, (ab ἵστημι) 1) palus, ein Pfahl, Ioseph bell. 3, 7. 19. — 2) *crux*, palus cui affigebantur malefici. Hoc supplicii crudelissimi et teterrimi genus in usu fuit apud Persas (Esdr. 6, 11. Esth. 1, 9. Herodot. 3, 25.), Cartha-

ginienses (Polyb. 1, 86.), etiam Iudaeos seriores (Ioseph. bell. 2, 14. 9. id. ant. 14, 2.) potissimum vero Romanos. Solebant malefici antequam cruci affigebantur, flagellis caedi (Ioseph. bell. 2, 14. 9.), et cogebantur, crucem ipsam (quae figura hac T vel hac † fuisse videtur) humeris ferre ad locum supplicii (Artemidor. 2, 61. Val. Max. 11, 7.) Vid. omnino *Wineri* bibl. Realwörterbuch s. v. Kreuzigung. — Legitur Matth. 27, 32. 40. 42. Marc. 15, 21. 30. 32. Luc. 23, 26. Io. 19, 17. 19. 25. 31. Phil. 2, 8. Col. 2, 14. (vid. *Προςηλόω*.) — Nostris scriptoribus est — 3) *supplicium crucis*, Gal. 5, 11. *τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ*, offendiculum quod praebebat supplicium crucis de Christo sumtum. Hebr. 12, 2. *ὑπέμεινε σταυρόν*. — Verba autem *ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ* s. *κυρίου* apud Paulum sunt i. q.: *Χριστὸς* s. *κύριος ἐσταυρωμένος*, Gal. 6, 12. 13. Phil. 3, 18. *ἐχθροὶ τοῦ στ. τοῦ Χριστοῦ*, Messiam, de quo ignominiosum crucis supplicium sumtum fuerit, respuentes. 1 Cor. 1, 18. *ὁ λόγος ὁ τοῦ σταυροῦ*, doctrina de Messia crucis ignominioso supplicio affecto. Respicitur his in locis *ignominia* supplicii, quod Christus passus est, eademque latet in locutionibus *αἴρειν* s. *βαστάζειν* s. *λαμβάνειν τὸν σταυρόν*, i. e. *ignominiam ab impiis et perversis ob Christum pati*, ignominiam religionis causa sustinere, quae ignominia sit similis ei, quam Christus passus est, Matth. 10, 38. 16, 24. Marc. 8, 34. 10, 21. Luc. 9, 23. 14, 27. — In aliis locis Paulus *σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ* dicit pro: *αἷμα Χριστοῦ*, i. e. mors Christi, qua expiavit hominum peccata; 1 Cor. 1, 17. *ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ Χρ.* ne mors i. e. expiatio per mortem Christi facta privetur sua vi. Eph. 2, 16. *διὰ τοῦ σταυροῦ*, per redemtionem morte sua factam; clarius dicitur Col. 1, 20. *διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυρ. αὐτοῦ*. *.

*Σταυρόω*, ῶ, f. ώσω, (a *σταυρός*), 1) palum figo; — apud nostros — 2) *cruci affigo*, de quo supplicio vid. *Σταυρός*. Legitur a) propr. Matth. 20, 19. 23, 34. 26, 2. 27, 22—38. 28, 5. Marc. 15, 13—27. 16, 6. Luc. 23, 21 — 33. 24, 7. 20. Io. 19, 6—23. 41. Act. 2, 36. 4, 10. 1 Cor. 1, 13. 23. 2, 2. 8. 2 Cor. 13, 4. Gal. 3, 1. *ἐν ὑμῖν ἐσταυρ.* vestra gratia cruci affixus. Apoc. 11, 8. (LXX Esth. 7, 10. pro תָּלָה. Addit. Esth. 8, 13. *αὐτὸν πρὸς ταῖς Σούσων πύλαις ἐσταυρωθῆναι*. Ioseph. ant. 2, 5. 4. ib. 17, 10. 10.) — b) tropice i. q. *θανατόω*, i. e. *omnem vim frango*, *τὴν σάρκα*, Gal. 5, 24. (conf. *Θανατόω*.) — passiv. *σταυροῦμαί τινι*, i. q. *ἀποθνήσκω τινί*, emorior alicui, i. e. *ab eo prorsus separor, ei valedico*. Gal. 6, 14. vid. etiam *Θανατόω* et *Ἀποθνήσκω*. *.

*Σταφυλή*, ῆς, ἡ, *uva*; Matth. 7, 16. Luc. 6, 44. Apoc. 14, 18. (LXX pro עֵנָב Gen. 49, 11. Lev. 25, 5. Num. 6, 3. Sir. 39, 32. 50, 17.) *.

*Στάχυς*, υος, ὁ, *spica*; de frumento et de aliis quo-

que plantis, spicam ferentibus. Matth. 12, 1. Marc. 2, 23. 4, 28. Luc. 6, 1. (LXX pro שִׁבֹּלֶת Gen. 41, 6. 7. 22. Ruth. 2, 1. Iob. 24, 24. Ies. 17, 5.) *.

Στάχυς, υος, ὁ, *Stachys*, nom. pr. viri, Rom. 16, 9.

Στέγη, ης, ἡ, (a στέγω) *tectum*; de tectis aedificiorum, Marc. 2, 4. — εἰςέρχεσθαι ὑπὸ τὴν στέγην τινός, domum alicuius intrare, Matth. 8, 8. Luc. 7, 6. — (In V. T. bis, Gen. 8, 13. στέγην τῆς κιβωτοῦ, hebr. מִכְסֶה et 3 Esdr. 6, 4. coll. Esdr. 5, 3. — Ioseph. ant. 7, 7. 1. — στέγος, Epist. Ier. v. 8.) *.

Στέγω, f. στέξω, 1) Latinor. *tego*, (Aelian. V. H. 9, 18.) — obtego silendo, *occulto*, *celo*; Sir. 8, 17. μωρὸς οὐ δυνήσεται λόγον στέξαι. Ita multi 1 Cor. 13, 7. ἡ ἀγάπη πάντα στέγει, omnia, aliorum errores, tegit, celat. Alii: *sustinet*. Est enim — 2) tegendo tueor et retineo quod irruit; unde ex adiuncto: *sustineo*, *suffero*, ut nostrum *abhalten* pro *ertragen*, *aushalten*; ita 1 Cor. 9, 12. 1 Thess. 3, 1. 5. (Polyb. 3, 53. 2. Philo in Flacc. p. 974. μηκέτι στέγειν δυνάμενοι τὰς ἐνδείας.) *.

Στεῖρος, α, ον, i. q. στεῤῥός, στερεός, durus, obfirmatus; — στεῖρα de uxore, quae habet uterum obfirmatum s. clausum; *sterilis*, quae non concipit; Luc. 1, 7. 36. 23, 29. Gal. 4, 27. — LXX pro עֲקָרָה Gen. 11, 30. Exod. 23, 26. Iud. 13, 2. Ies. 54, 1. *.

Στέλλω, f. ελῶ, 1.) paro, instruo, ordino; vid. *Hogeven*. ad Viger. edit. *Herm*. p. 310. — med. *paro* mihi, *instituo* in usum meum; 2 Cor. 8, 20. στελλόμενον τοῦτο, hoc (videlicet, ut per alios eosque satis fideles mitteretur pecunia) ita instituí, ne quis possit criminari, me aliquid de donis in usus meos vertisse. (Alii: verebar enim hoc, ne. Alii: cohibens me hac in re, i. e. eam non ipse curans.) — (Cum parandi significatione στέλλεσθαι, Polyb. 9, 24. 4. τὴν πορείαν. Sap. 14, 1. πλοῦν στελλ. 2 Macc. 5, 1. ἔφοδον εἰς Αἴγυπτον. Sap. 7, 14. φιλίαν πρός τινα. — Ex adiuncto, veste, indumento instruo, 3 Macc. 1, 19. Prov. 31, 26. et περιστέλλειν Ioseph. ant. 1, 6. 3.) — 2) instruo ad iter, instructum mitto, mitto cum mandato (quare differt a πέμπω, quod simpliciter est: mitto) Ioseph. ant. 4, 6. 4. γῆν ἐφ' ἣν ὑμᾶς αὐτὸς ἔστειλε. — Στέλλομαι, mittor, iter facio, Ioseph. ant. 1, 19. 1. ib. 2, 9. 4. ib. 4, 3. 2. De navigante Phil. in Flacc. p. 969. — 3) missum facio, dimitto, removeo; activum: Phil. de vit. Mos. III, p. 608. τὴν φυσῶσαν οἴησιν στέλλειν καὶ καθαιρεῖν. — Unde de velis: demittere, contrahere vela. Hom. Odyss. 3, 11. Callim. in Delum v. 320. — Passiv.: removeor, demissus fio; tropice: desino esse, minuor, sedor; Ioseph. ant. 2, 4. 2. σταλήσεσθαι αὐτῇ τοῦτο, impetum cupidinis ipsi sedatum iri. Ib. 5, 6. 3. βουλομένη τὴν λύπην τ' ἀνδρὸς σταλῆναι. ib. ant. 9, 10. 2. ὁ χειμὼν ἐστάλη, saevire

desiit. — medium: missum facio; — missum facio me, discedo, (Aquila Gen. 8, 1. pro שָׁכַךְ, de aquis discedentibus. Gloss. Alberti p. 149. στέλλεσθαι· ἀφίστασθαι, ἀναχωρεῖν. — coll. Polyb. 8, 17. τὴν καταξίωσιν στέλλεσθαι.) — *avoco me, abstineo, ich halte mich entfernt*, seq. ἀπό, 2 Thess. 3, 6. στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως περιπατοῦντος. (Hinc apud profanos: caveo mihi; — LXX paveo, de veneratione, Mal. 2, 5. ἀπὸ προςώπου ὀνόματός μου στέλλεσθαι αὐτόν. — Στέλλειν ἀπό, avocare ab, Philo de Spec. Legg. p. 772. ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν καὶ ὑπερόγκων ἀντισπῶσα καὶ στέλλουσα.) **.

**Στέμμα**, τος, τό, (a στέφω, perf. pass. ἔστεμμαι, corona circumdo, corono, cingo) *vitta, infula*, potissimum vittae, quibus victimae ornabantur; Act. 14, 13. (Homer. Iliad. 1, 28. Polyb. 16, 33. 5. — De vitta sacerdotum Zach. 6, 11. in quibusdam editionibus.) *.

**Στεναγμός**, οῦ, ὁ, (a στενάζω, perf. pass. ἐστέναγμαι) LXX pro אֲנָחָה, אֶנְקָה et נְאָקָה — 1) *gemitus, suspirium*; Act. 7, 34. (cadentium in proelio Ioseph. bell. 6, 5. 1.) — Vid. e V. T. Iob. 3, 24. Iud. 2, 18. Ps. 12, 5. 31, 12. 79, 11. — 2) *preces miserorum*, Rom. 8, 26. (Ps. 38, 9. 102, 6. 21. Exod. 2, 25. 6, 5.) *.

**Στενάζω**, f. άξω, (a στενός) — LXX potissimum pro אָנַח et cognatis — 1) *gemo, ingemisco*, Hebr. 13, 17. — Sequente participio, causam luctus indicante (*Matthiae* gr. gr. §. 551.) Rom. 8, 23. στενάζομεν ἀπεκδεχόμενοι. 2 Cor. 5, 2. στεναζ. ἐπιποθοῦντες. ib. v. 4. (Ies. 19, 8. 59, 6. 21, 2. Ezech. 21, 6. Sap. 5, 3.) — 2) *precor* gemens, Marc. 7, 34. Iac. 5, 9. μὴ στενάζετε κατ᾽ ἀλλήλων. Vid. Στεναγμός.

**Στενός**, ή, όν, — arctus, angustus, LXX pro צַר, Num. 22, 26. Prov. 23, 7. Ies. 49, 20. — In N. T. στενὴ πύλη, Matth. 7, 13. 14. Luc. 13, 24. porta arcta, i. e. aut difficilis, — aut molestiis, miseria (2 Sam. 24, 14. στενά μοι πάντοθεν. Susann. v. 21. Bar. 3, 1.) plena. Vid. Πύλη. Adde 4 Esdr. 7, 6—8. ubi sedes regni Dei his verbis describitur: „civitas est aedificata et posita in loco campestri; est autem plena omnium bonorum. Introitus eius angustus et in praecipiti positus, ut esset a dextris quidem ignis, a sinistris aqua alta. Semita autem una sola inter eos posita, hoc est, inter ignem et aquam, ut non capiat semita nisi solummodo vestigium hominis.“

**Στενοχωρέω**, ῶ, f. ήσω, (a στενοχωρός, angustus, quod ex στενός et χῶρος, spatium, locus) arctus sum, (Ios. 17, 15. pro אוּץ); στενοχωρέομαι, 1) arctus fio; propr. de loco; (ita seq. dativ. Ioseph. bell. 4, 3. 10. τὰς ἁγίας χώρας ποσὶ μιαιφόνων στενοχωρουμένας.) — 2) *constringor, coarctor*; — ita ut me movere, aliquid peragere non possim, 2 Cor. 4, 8. ἐν

παντὶ θλιβόμενοι ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι, undique quidem pressi ab inimicis, at non ita ut penitus constringar, i. e. ut munere meo non fungi, doctrinam tradere non possim. cf. Ies. 28, 20. coll. Ies. 49, 19. — 4 Macc. 2, 11. τὸ πνεῦμα στενοχωρούμενος dicitur aliquis ita vinculis constrictus, ut spiritum vix trahat. — 3) ex adiuncto: *animo constringor, angor, valde sollicitor;* 2 Cor. 6, 12. vid. Σπλάγχνον; coll. seq. Στενοχωρία.

**Στενοχωρία**, ας, ἡ, (ab eodem) 1) angustia loci, (LXX pro מֵצַר Ies. 8, 22. 30, 6. — Arrian. diss. epict. 1, 25. ubi arcte sedentes στενοχωρίαν sibi παρέχειν dicuntur.) — 2) metaphor. angustia animi, angor; (Sap. 5, 3. στενοχωρία τοῦ πνεύματος.) — *angustia sortis externae*, nostrum *Drangsal*, dicitur que de *gravi calamitate*, qua aliquis ita opprimitur et constringitur, ut se movere, vel spiritum trahere non possit; Rom 2, 9. 8, 35. 2 Cor. 6, 4. 12, 10. (LXX de oppressione per hostium vim, pro מָצוֹר Deut. 28, 53. 55. 57. — καιρὸς στενοχωρίας σου, tempus quo infortunio opprimebaris, Sir. 10, 26. 1 Macc. 2, 53. — 1 Macc. 13, 13. τὰς στενοχωρίας, ἃς εἴδομεν) *.

**Στερεός**, ά, όν, contr. στεῤῥός, (cognatum verbo ἵστημι, στάω) *stabilis*, i. e. a) *solidus, compactus*, et opponitur ei, cuius partes facile diffluunt; στερεὰ τροφή, Hebr. 5, 12. 14. (Arrian. diss. epict. 2, 16. οὐ θέλεις ἤδη ὡς τὰ παιδία ἀπογαλακτισθῆναι, καὶ ἅπτεσθαι στερεᾶς τροφῆς. Ioseph. bell. 7, 2. 1. στερεὰ γῆ, fester Boden.) — b) *firmus, validus*, qui non facile movetur, non vacillat; propr. 2 Tim. 2, 19. στερεὸς θεμέλιος tropice 1 Petr 5, 9. στερεοὶ τῇ πίστει. (Hom. Od. 19, 494. — LXX pro חָזָק Ps. 35, 12. Ier. 31, 11. מִקְשָׁה Num. 8, 5.) *.

**Στερεόω**, ῶ, f. ώσω, (a στερεός) *stabilem, solidum, firmum, facio, roboro;* propr. Act. 3, 7. (LXX pro עָצַם, Dan. 8, 24. στερεωθήσεται ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ; et saepius cum notione condendi, στ. τὸν οὐρανὸν, τὴν γῆν, Ies. 48, 13. 42, 5. 44, 28.) — tropice *confirmor, stabilior;* Act. 3, 16. στ. τὸ ὄνομά τινος. Act. 16, 5. ἐστερεοῦντο τῇ πίστει. coll. Sir. 26, 11. 29, 3. 1 Macc. 10, 50. ἐστερέωσε τὸν πόλεμον.) *.

**Στερέωμα**, τος, τό, (a στερεόω) firmamentum, quod solidum, firmum est; de coeli sphaera, quam solidam habebant veteres, pro hebr. רָקִיעַ Gen. 1, 6—8. Ezech. 1, 22—26. Cant. tr. puer. v. 33. Sir. 43, 1. — de munimento solido firmo, 3 Esdr. 8, 81. pro גָּדֵר Esdr. 9, 9. — *firmitas, firmitudo*, Col. 2, 5. τὸ στερέωμα τῆς πίστεως ὑμῶν. (1 Macc. 9, 14. εἶδεν ὅτι τὸ στερέωμα τῆς παρεμβολῆς ἐν τοῖς δεξίοις) *.

**Στεφανᾶς**, ᾶ, ὁ, *Stephanas*, nom. pr. viri christiani, 1 Cor. 1, 16. 16, 15. 17. *.

**Στέφανος**, ου, ὁ, *Stephanus*, nom. pr. unius ex se-

ptem diaconis ecclesiae Hierosolymitanae, de quo vid. Act. 6, 5—9. 7, 59. 8, 2. 11, 19. 22, 20. *.

Στέφανος, ου, ὁ, (a στέφω, corono) hebr. עֲטָרָה — 1) *corona*, a) propr. qua caput cingitur et ornatur, Apoc. 4, 4. 10. 9, 7. — corona regia, Matth. 27, 29. Marc. 15, 17. Io. 19, 2. 5. Apoc. 6, 2. 14, 14. (2 Sam. 12, 30. Ps. 21, 3.) — corona, quae praemii loco dabatur victoribus in certaminibus et in bello; 1 Cor. 9, 25. (Titum στεφάνους χρυσοῖς imposuisse militibus Romanis, qui fortiter se gesserant in expugnandis Hierosolymis, tradit Ioseph. bell. 7, 1. 3.) — Nostri transferunt — b) ad *praemia futura*, Christianis post exantlatos huius vitae labores, in altera vita promissa; 2 Tim. 4, 8. ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, praemia pietatis futura. — ὁ στέφανος τῆς ζωῆς, praemium vitae futurae, i. e. vitam felicem in praemium, Iac. 1, 12. Apoc. 2, 10. στέφ. τῆς δόξης, praemium quam maxime honorificum, 1 Petr. 5, 4. (Ier. 13, 18. Thren. 2, 15. 5, 16. Test. XII. Patr. p. 731.) Apoc. 3, 11. τὸν στέφανόν σου, praemium tibi destinatum. coll. Sir. 1, 11. 16. 6, 33. 15, 6. — c) ad *decus quodcunque*, quo aliquis honoratur, ornatur; sic Paulus, quos Christianos fecerat, appellat χαρὰν καὶ στέφανον Phil. 4, 1. 1 Thess. 2, 19. (Prov. 12, 4. γυνὴ ἀνδρεία στέφανος τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. Prov. 17, 6. στέφανος γερόντων τέκνα τέκνων. cf. Prov. 14, 26. 16, 31. Ies. 28, 5. Sir. 25, 8.) — 2) quod coronae formam habet, *circulus*; Apoc. 12, 1. στέφανος ἀστέρων δώδεκα. (Sir. 50, 12. κυκλόθεν αὐτοῦ στέφανος ἀδελφῶν. coll. Ps. 5, 15. ubi στεφανόω est cingo.) *.

Στεφανόω, ῶ, f. ώσω, (a στέφανος) 1) *corona cingo, corono*, 2 Tim. 2, 5. (Cant. 3, 11. Iudith. 15, 13. Psalt. Sal. 8, 19. ἐστεφάνωσαν τείχη αὐτῆς. Ioseph. bell. 4, 4. 4. στεφ. τὰς πύλας.) — 2) metaph. *orno, decoro*, Hebr. 2, 7. 9. τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτόν. (Ps. 8, 6. ib. 103, 4.) *.

Στῆθος, εος, ους, τό, (a στῆναι) *pectus*; τύπτειν τὸ στῆθος, lugentium, poenitentiumque est, Luc. 18, 23. 25, 48. — Io. 13, 25. 21, 20. Apoc. 15, 6. (LXX Dan. 2, 32. Exod. 28, 23. 26.)

Στήκω, (pro ἑστήκω per aphaeresin a praeterito ἕστηκα verbi ἵστημι, vox barbara, Graecis prorsus ignota, vid. *Buttm.* gramm. gr. T. II, §. 111. obss. 1.) 1) *sto*, pede, Marc. 11, 25. στήκητε προσευχόμ. — 2) *firmiter sto, persisto*; tropice de eo, qui constans est in fide tenenda, officio peragendo; Rom. 14, 4. τῷ ἰδίῳ κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει, utrumque quum eius constantia tum eius inconstantia referenda est non ad usus alterius sed ad commodum domini. Gal. 5, 1. 2 Thess. 2, 15. — στήκειν ἐν τῇ πίστει, 1 Cor. 16, 13. ἐν ἑνὶ πνεύματι Phil. 1, 27. ἐν κυρίῳ, in professione religionis christ, Phil. 4, 1. 1 Thess. 3, 8. (LXX secundum cod. Alex. et edit. Complut. Exod. 14, 13. pro הִתְיַצֵּב) **.

**Στηριγμός**, οῦ, ὁ, (a στηρίζω, perf. pass. ἐστήριγμαι) stabilire, fulcire; — stabilitum, firmum esse, *firmitas*, tropice de animo: *status firmus sive constans*; 2 Petr. 3, 17, ἵνα μὴ ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στηριγμοῦ, ne excidatis firmo vestro statu, animi constantia in fide vestra. (Symmach. Ies. 3, 1. pro מַשְׁעֵן fulcrum.) *.

**Στηρίζω**, f. ίξω, (a στερεός) 1) *stabilem facio, stabilio, firmiter statuo*; (Sir. 3, 8. στηρ. οἴκους. Exod. 17, 12. χεῖρας.) — Perf. passiv. *firmiter constitutus sum, firmiter sto*, Luc. 16, 26. χάσμα ἐστήρικται. (Gen. 28, 12. κλίμαξ ἐστηριγμένη). — Ex hebraismo: στηρίζων τὸ πρόςωπον αὐτοῦ, faciem firmiter dirigere versus aliquem s. aliquid, Luc. 9, 51. dicitur is, qui intentus est ad aliquid, saepius autem in V. T. (ubi est pro נָתַן, שׂוּם) is, qui hostiliter fertur in aliquem, ut Ier. 3, 12. Ezech. 4, 8. 15, 7. Ier. 21, 10. 24, 6. (Test. XII. Patr. p. 534. ἐστήρισα ἐπ' αὐτὸν τὰ ἥπατά μου τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν.) — 2) metaph. *confirmo*, alterius animum, Luc. 22, 32. Rom. 1, 11. 16. (in edit. *Griesb.* c. 14.) 25. 1 Thess. 3, 2. 13. 2 Thess. 2, 17. 3, 3. Iac. 5, 8. 1 Petr. 5, 10. 2 Petr. 1, 12. Apoc. 3, 2. (LXX pro סָמַךְ Ps. 51, 13. 112, 7. Sir. 6, 40. 13, 23. 22, 17. coll. Iudic. 19, 5. 8.) *.

**Στίγμα**, τος, τό, (a στίζω, pungo, notas inuro, notis inustis signo) *nota*, nota inusta; — semel de *vibicibus, vulneribus*; Gal. 6, 17. τὰ στίγματα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω, circumfero in corpore meo vulnera mihi inflicta ob dominum Iesum. Eadem 2 Cor. 4, 10. ita enuntiantur: τὴν νέκρωσιν τοῦ Κ. Ἰ. ἐν τῷ σώματι ἡμῶν περιφέροντες.) — LXX semel Cant. 1, 11. pro נְקֻדּוֹת. Hesych. στίγματα· πληγαί, ποικίλματα. *.

**Στιγμή**, ῆς, ἡ, (ab eod.) *punctum*; — στιγμὴ χρόνου, punctum s. momentum temporis, Luc. 4, 5. et LXX omisso χρόνου pro hebr. רֶגַע, Ies. 29, 5. 2 Macc. 9, 11. (Plutarch. de educ. pueror. init. στιγμὴ χρόνου πᾶς ἐστιν ὁ βίος.) *.

**Στίλβω**, f. ψω, *splendeo, fulgeo*; semel Marc. 9, 3. ἱμάτια στίλβοντα. (LXX de aere Esdr. 8, 26. Dan. 10, 6. Ezech. 40, 3. 3 Esdr. 8, 59. de sole 1 Macc. 6, 39.)

**Στοά**, ᾶς, ἡ, (a στῆναι) 1) columna; — 2) *porticus*, i. e. locus columnis instructus et tectus, bedeckter Säulengang; Io. 5, 2. πέντε στοαί. Commemoratur Io. 10, 23. Act. 3, 11. 5, 12. in porticibus templi etiam στοὰ Σολομῶνος, porticus Salomonis, quam Iosephus ant. 20, 9. 7. στοὰν ἀνατολικήν, τὴν τοῦ μὲν ἔξωθεν ἱεροῦ appellat, eamque dicit subnixam muris quadringentorum cubitorum et saxis quadratis constructam valde candidis, ἔργον Σολομῶνος, quam servatam in priori templi destructione etiam Agrippa rex, cui a Claudio Caesare demandata fuerat templi cura, servare decreverit. *.

**Στοιβάς**, άδος, ἡ, (a στείβω, stipo; profani στιβάς,

ἀδος,) ut etiam multi codd. habent Marc. 11, 8.) strues, s. torus e foliis, frondibus teneris, straminibus congestis. (Polyb. 5, 48. 4. Xenoph. Cyrop. 5, 2. 7. Diod. Sic. 16, 58. et 79. Hesych. στιβάς· ἀπὸ ῥάβδων ἢ χλωρῶν χόρτων στρῶσις καὶ φύλλων.) Semel: *frondes* s. *rami ad struendum* Marc. 11, 8. στοιβάδας ἔκοπτον ἐκ τῶν δένδρων. (Matth. 21, 8. ἔκοπτον κλάδους.)

Στοιχεῖον, ου, τό, (deminutiv. a στοῖχος, ordo, series, elementum) *res quae primordia rei suppeditat, elementum*, dictumque primum videtur de singulis literis iuxta seriem positis, quibus verba constant (Polyb. 10, 45. 7.), deinde de *elementis mundi*, quibus corpora constant, die Grundstoffe; ita 2 Petr. 3, 10. 12. (Sap. 7, 18. 19, 17. Ioseph. bell. 6, 1. 5. τὸ καθαρώτατον στοιχεῖον αἰθήρ. Ioseph. ant. 3, 7. 7. 4 Macc. 12, 13. mortales, τοὺς ἐκ τῶν αὐτῶν στοιχείων γεγονότας.) — denique de *elementis institutionis*, i. e. de prima s. elementari institutione, qua nonnisi imperfecta admodum efficitur cognitio, de *rudimentis*; Gal. 4, 3. 9. Col. 2, 8. 20. Hebr. 5, 12. τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων, i. e. λόγια, prima doctrinae rudimenta enarrantia. *.

Στοιχέω, ῶ, f. ήσω, (ab eodem) 1) ordine procedo; propr. de militibus qui agmine disposito procedunt; (LXX semel Eccles. 11, 6. pro כָּשֵׁר.) — 2) *sequor in agendo*, ut nostrum: *einem folgen, nachgehen*, seq. dativo; Act. 21, 24. στοιχεῖς καὶ αὐτός intell. τῇ ἐντολῇ, s. τῇ συνηθείᾳ. Rom. 4, 12. στοιχ. τοῖς ἴχνεσι Gal. 5, 25. 6, 16. Phil. 3, 16. (Sext. Empir. 1, 10. στοιχεῖν τῇ συνηθείᾳ. Polyb. Exc. Legat. 75. στοιχεῖν τῇ τῆς συγκλήτου προθέσει.) *.

Στολή, ῆς, ἡ, (a στέλλω, paro; perf. med. ἔστολα) 1) apparatus, ornatus; ita tantum apud profanos; — 2) *stola*, vestis oblonga ad pedes usque demissa, qua utebantur reges, sacerdotes (Ioseph. ant. 3, 7. 1.) aliique dignitatis et honoris causa; Marc. 12, 38. 16, 5. Luc. 15, 22. 20, 46. Apoc. 6, 11. 7, 9. 13. 14. (LXX maxime pro בֶּגֶד Ion. 3, 6. Exod. 28, 2—4. 29, 5. 21. 31, 9. 39, 1. Gen. 41, 42. 2 Chron. 18, 9. coll. Sir. 6, 31. 33. 45, 9. 12.) *.

Στόμα, τος, τό, hebr. פֶּה — 1) *os*, diciturque quum de ore et faucibus animalium, Matth. 17, 27. 2 Tim. 4, 17. Hebr. 11, 33. (Iud. 14, 8.) Iac. 3, 3. Apoc. 9, 17 sq. 12, 15 sq. tum de ore hominum, per quod spiritus trahitur, 2 Thess. 2, 8. (Ps. 33, 6.) Apoc. 1, 16. 2, 16. 11, 5. (2 Reg. 4, 34.), cibus et potus capitur, Matth. 15, 11. 17. Io. 19, 29. Act. 11, 8. Apoc. 10, 9 sq. et verba proferuntur, Matth. 12, 34. 15, 11. Rom. 3, 14. 19. 10, 8—10. Col. 3, 8. Iac. 3, 10. et saepius. Ἀνθρωποπαθικῶς tribuitur etiam Deo, Matth. 4, 4. (Deut. 8, 3.) — Hebraismi: a) τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος, sermo, dictum, Matth. 15, 11. 18. (Num. 30, 3. 32, 24. 1 Sam. 1, 23.) —

b) *στόμα τινός* inservit periphrasi loquentis, Luc. 1, 70. Act. 1, 16. 3, 18. 21. 4, 25. 15, 7. (1 Sam. 12, 14. 1 Reg. 17, 23. 22, 22. 2 Chron. 36, 21. 22.) — c) *στόμα πρὸς στόμα λαλεῖν*, i. e. coram loqui cum aliquo, 2 Io. v. 12. 3 Io. v. 14. (Num. 12, 8. Ier. 32, 4. Ioseph, ant. 10, 8. 2. *λαλήσει αὐτῷ κατὰ στόμα*.) — d) *ἀνοίγειν τὸ στόμα*, vid. *Ἀνοίγω*. — 2) ex metonymia, (ut Latinor. *os*): *verba, oratio, dicta* ore prolata. [Matth. 15, 8. Ies. 29, 13.] Matth. 18, 16. 2 Cor. 13, 1. (Deut. 19, 15.) — Luc. 19, 22. *ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε*. 1 Petr. 2, 22. (Gen. 41, 40. Num. 27, 21. Sir. 27, 23.) — Luc. 21, 15. *δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν*, dicendi facultatem et sapientiam. — 3) *os*, ostium, apertura, (ut *στόμα τοῦ φρέατος*, Gen. 29, 2. *στ. τοῦ σπηλαίου*, Ios. 10, 18.); hinc prima pars, ut primum agmen, frons aciei (Xenoph. hist. gr. 3, 1. 20. et 4, 3. 2.) ex hebraismo: *στόμα μαχαίρας*, *acies gladii*, Luc. 21, 24. Hebr. 11, 34. (Gen. 34, 16. Ios. 6, 21. 8, 24. 28, 30. 32. Iudic. 1, 8. 25.)

**Στόμαχος**, ου, ὁ, (a *στόμα*) 1) os, apertura; — 2) orificium ventriculi; *ventriculus, stomachus*; 1 Tim. 5, 23. *.

**Στρατεία**, ας, ἡ, (a *στρατεύω*), expeditio, Feldzug; *militia, Kriegsdienst*; bis in N. T. ubi Paulus munus apostolicum propter pugnas cum adversariis et vitae pericula, quae subire debebat, appellat militiam. 2 Cor. 10, 4. 1 Tim. 1, 18. (Similiter qui pro lege mos. mortem patiuntur 4 Macc. 9, 23. dicuntur *ἱερὰν καὶ εὐγενῆ στρατείαν στρατεύσασθαι ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας*. — LXX aliquoties pro חַיִל, exercitus, i. q. *στρατιά*, Exod. 14, 4. 9. 17. 1 Chron. 28, 1.)

**Στράτευμα**, τος, τό, (a *στρατεύω*) 1) *manus militum, milites*, Act. 23, 10. 27. (Ioseph. ant. 4, 5. 1. *στρατεύματα*, copiae.) — *satellitium, satellites*, Luc. 23, 11. — 2) *exercitus, Heer*, Matth. 22, 7. Apoc. 9, 16. 19, 14. 19. (1 Macc. 9, 34. 2 Macc. 5, 24. 8, 21. 12, 38. 13, 13.) *.

**Στρατεύω**, f. εύσω, (a *στρατός*, castra, exercitus) usitatius in medio *στρατεύομαι*, verb. depon. med. 1) *milito, stipendium mereo*, 1 Cor. 9, 7. — *στρατευόμενος*, *miles*, Luc. 3, 14. 2 Tim. 2, 4. — 2) *pugno*; ita propr. de milite (Ioseph. ant. 10, 1. 1. *στρατεύει ἐπ' αὐτόν*. Ies. 29, 7. *οἱ στρατευόμενοι ἐπὶ Ἱερουσαλήμ*. — de duce: exercitum educo ad pugnam, Ioseph. ant. 7, 4. 1.); — transfertur a) ad munus apostolicum et doctoris eiusque labores et pugnas 2 Cor. 10, 3. 1 Tim. 1, 18. vid. *Στρατεία*. — b) ad cupiditates quae pugnant adversus legis moralis praecepta et animi salutem, Iac. 4, 1. 1 Petr. 2, 11. (Ioseph. bell. 3, 8. 5. *στρατεύεσθαι καθ' ἑαυτῶν* dicuntur, qui manum sibi inferunt.)

**Στρατηγός**, οῦ, ὁ, (a *στρατός*, exercitus; etiam concio populi i. e. virorum, qui arma ferre possunt, et *ἡγέομαι* duco) LXX pro סָגָן et passim pro שַׂר, 1) dux militum, praefectus

exercitui, (1 Chron. 26, 26. 2 Chron. 32, 21. Ioseph. bell. 3, 8. 8. Ioseph. vit. 9, 24.) — 2) *praefectus populi*, i. e. virorum, qui arma gerere possunt; *praetor*; ita a) de *magistratibus gentilium urbanis*. Act. 16, 20. 22. 35. 36. 38. (Ioseph. ant. 2, 6. 5, Diod. Sic. Tom. X. p. 146. ed. Bip. Artemidor. 4, 51. et 5, 36. Arrian. diss. epict. 2, 1.) — b) de *praefecto templi*, h. e. duce et praefectis sacerdotum et Levitarum, qui in templo Hierosolymitano excubias agebant (שֹׁמְרֵי הַסַּף, custodes liminis, 2 Reg. 12, 9. 25, 18. נְגִידִים Ier. 20, 1.); ita στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ, Act. 4, 1. 5, 24. 26. praefectus summus templi, qui etiam Ioseph. ant. 20, 6. 2. ὁ στρατηγός, et 2 Macc. 3, 4. ὁ προστάτης τοῦ ἱεροῦ appellatur. — et στρατηγοί, praefecti inferiores Levitarum, Luc. 22, 4. 52. qui 3 Esdr. 7, 2. ἱεροστάται appellantur. (LXX de praefectis provinciarum, 2 Macc. 3, 5. 4, 4. 9, 19. — satrapis Ier. 51, 23. 28. Esth. 3, 12. — praefectis templi Neh. 2, 16. 4, 14. 13, 11.) *.

**Στρατιά**, ᾶς, ἡ, (feminin. ab adiectivo στράτιος, ad bellum pertinens) *exercitus*; LXX pro צָבָא, a) propr. de militibus, (2 Sam. 3, 23. 1 Reg. 11, 15.) — b) στρατιὰ οὐράνιος sive τῶν οὐρανῶν, hebr. צְבָא הַשָּׁמַיִם, α) angeli, Dei thronum stipantes, eique ministrantes, Luc. 2, 13. (1 Reg. 22, 19. Neh. 9, 6. Deus dicitur dominus πάσης στρατιᾶς, Ier. 3, 14. Amos. 6, 14.) — β) sidera coelestia, quum ob multitudinem tum ob ordinem quem servant, Act. 7, 42. (2 Chron. 33, 3. 5. Ier. 8, 2. 19, 13. Zeph. 1, 5.) *.

**Στρατιώτης**, ου, ὁ, (a στρατιά), *miles*, et quidem *gregarius*, diciturque de cive arma gerente, et de milite conducto mercede; Matth. 8, 9. 27, 27. 28, 12. Marc. 15, 16. Luc. 23, 36. Io. 19, 2. 23. 32. Act. 10, 7. 12, 4. 6. et passim. (2 Macc. 14, 39. Ioseph. ant. 5, 6. 3.) — Transfertur 2 Tim. 2, 3. ad doctores. vid. Στρατεία.

**Στρατολογέω**, ῶ, f. ήσω, (a στρατολόγος, exercitum s. copias legens, quod a στρατός et λέγω) copias lego, milites conscribo; ita vulgo in lexicis explicatur. Ioseph. 18, 3. 5. στρατολογήσαντες τετρακισχιλίους ἀνθρώπων. — At nostris scriptoribus est: *ad pugnandum excito* s. *exhortor*; ita ter apud Ioseph. de bell. 5, 9. 4. τὸν ἀνίκητον αὐτῷ βοηθὸν ἐστρατολόγησε. — Ibid. Ῥωμαίους ἐστρατολόγησε κατὰ τοῦ ἔθνους, impietas nostra Romanos ad bellum adversus nos excitavit. Ibid. lib. 1, 27. 6. Ἡρώδης γε μὴν ἐν ἐκκλησίᾳ τῶν τε ἡγεμόνων καὶ Τήρωνος κατηγορήσας, τὸν λαὸν ἐπ' αὐτοὺς ἐστρατολόγησεν, populum congregatum in eos excitavit ut lapidum ictibus interficerentur. 2 Tim. 2, 4. ubi ὁ στρατολογήσας est dux, qui adhortatur militem ad pugnam.

**Στρατοπεδάρχης**, ου, ὁ, (στρατόπεδον et ἄρχων) *praefectus castrorum*; semel Act. 28, 16. ubi *Krebsius* (in obss. Flav. p. 265.) aliique *praefectum praetorio* intelligunt,

quia putant, Iosephum (ant. 18, 6. 6.) tradidisse, Imperatorum temporibus morem obtinuisse, ut ex provinciis Romam ad Caesarem missi vincti praefecto praetorio custodiendi committerentur. At dubitandum, an ex uno illo exemplo recte colligi possit, morem eundem semper obtinuisse. *.

**Στρατόπεδον**, ου, τό, (στρατός exercitus, et πέδον, campus) 1) castra militum, (Ioseph. bell. 1, 9. 4. ant. 7, 9. 6.) — 2) ex metonymia: milites in castris, *exercitus*; semel Luc. 21, 20. et eodem modo LXX Ier. 34, 1. 41, 12. Sap. 12, 8. 2 Macc. 8, 13. et apud profanos; Herodian. 7, 8. 8. Thucyd. 4, 49. *.

**Στρεβλόω**, ῶ, f. ώσω, (a στρέβλη instrumentum ad torquendum, quorum genera describuntur 4 Macc. 8, 12. quod femininum a στρεβλός, tortuosus, flexuosus) *torqueo, distorqueo*, a) propr. tormentis crucio, 3 Macc. 4, 14. Ioseph. bell. 7, 8. — b) tropice: *perverto, in malum sensum detorqueo*; de scriptis 2 Petr. 3, 16. coll. 2 Sam. 22, 27. μετὰ ἐκλεκτοῦ ἐκλεκτὸς ἔσῃ, καὶ μετὰ στρεβλοῦ στρεβλωθήσῃ. *.

**Στρέφω**, f. έψω, aor. 1. ἔστρεψα, aor. 2. pass. ἐστράφην, LXX plerumque pro הָפַךְ, etiam pro סָבַב, 1) *verto, verso*, ich *drehe, wende*; (Ioseph. ant. 6, 3. 3. στρέφειν ἐννοίας, cogitationes versare in animo. Id. ant. 2, 7. 2. στρέφων ἐν ἑαυτῷ λογισμόν.) — seq. dativo: *obvertere* alicui aliquid, Matth. 5, 39. στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην σιαγόνα. — Στρέφομαι, *verto me, me converto*; — στραφείς, conversus versus aliquem, Matth. 7, 6. 16, 23. Luc. 9, 55. 14, 25. 22, 61. Io. 1, 38. 20, 16. — τινί, Luc. 7, 9. — πρός τινα, Luc. 7, 44. 10, 23. 23, 28. — εἴς τινα, ad aliquem; Act. 13, 46. στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη, i. e. gentiles adeamus. (coll. Prov. 12, 7. οὗ ἐὰν στραφῇ ὁ ἀσεβὴς ἀφανίζεται.) — Io. 20, 14. ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, retro conversus. (Ps. 114, 3. 5.) — Act. 7, 39. ἐστράφησαν ταῖς καρδίαις αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον, animus i. e. desiderium eorum vertit se ad Aegyptum. — 2) converto, i. e. *muto*; seq. εἰς, i. q. μεταβάλλω, Apoc. 11, 6. στρέφειν ὕδατα εἰς αἷμα. (Exod. 7, 14. τὴν ῥάβδον στραφεῖσαν εἰς ὄφιν. Ps. 30, 14. 114, 8.) Act. 7, 42. ἔστρεψε ὁ θεός, pro ἔστρεψε ἑαυτόν (*Matthiae* gramm. gr. §. 496. 1. *Wineri* gramm. p. 107.) mutavit se, mentem mutavit, ἐστράφη αὐτοῖς κύριος εἰς ἔχθραν, ut clarius legitur Ies. 63, 10. — Στρέφομαι, *mentem muto*, alius quasi homo fio; Matth. 18, 3. ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδία. (1 Sam. 10, 6. στραφήσῃ εἰς ἄνδρα ἄλλον.) *.

**Στρηνιάω**, ῶ, f. άσω, (a στρῆνος quod vid.) strenuus — insolens — *protervus sum, lascivio, cupiditatibus indulgeo, luxuriose vivo*, i. q. τρυφάω, quo sensu etiam apud Scholiasten Aristoph. legi, notavit *Schneiderus* in lex. gr. — In N. T. bis, Apoc. 18, 7. 9. οἱ μετ' αὐτῆς πορνεύσαντες καὶ στρηνιάσαντες. — (Phrynich. de hoc verbo: στρηνιᾶν· τούτῳ ἐχρήσαντό οἱ τῆς νέας κωμῳδίας ποιηταί, ᾧ οὐκ ἂν μή μανείς

τις χρήσαιτο, παρὸν λέγειν τρυφᾶν. Macedonicae dialecti hoc verbum esse, monet *Sturz*. de dial. Mac. p. 195. Hesych.: στρηνῶντες· πεπλεγμένοι [πεπλησμένοι legere malunt], δηλοῖ δὲ καὶ τὸ διὰ πλοῦτον ὑβρίζειν καὶ βαρέως φέρειν. Legitur etiam pro *gestio* bis apud Athen. 3. p. 100. et 10. p. 420.)

Στρῆνος, εος, contr. ους, τό, proprie strenuitas; convenit enim στρηνής latino strenuus; deinde: cupiditas, vehemens desiderium (Lycophr. 438.), — animus indomitus; *insolentia*; — *luxus*, *luxuria*; Apoc. 18, 3. ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ στρήνους, vel: ex opibus insolentiae, i. e. quibus freta es insolens; vel: ex magnitudine luxus, ingenti luxu. Vid. Δύναμις. *Sturz*. (de dial. Mac. p. 195.) mere Macedonicam esse vocem indicat, — in V. T. 2 Reg. 19, 28. pro שַׁאֲנָן, i. q. ὕβρις. **.

Στρουθίον, ου, τό, (deminutiv. a στρουθός, avis minor, potissimum avis e genere passerum) *avicula*, *passer*; Matth. 10, 29. 31. Luc. 12, 6. 7. — LXX pro צִפּוֹר, Ps. 10, 1. 84, 3. 104, 18. 124, 6. Tob. 2, 9 sq. *.

Στρωννύω, a. στρώννυμι, f. στρώσω, (ab absoleto στρώω, a. στρόω i. q. στορέω, unde per metathesin στρωννύω pro στορέννυμι) 1) *sterno*, *substerno*, Matth. 21, 8. ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια. Marc. 11, 8. (De quo more vid. 2 Reg. 9, 13. Ioseph. ant. 9, 6. 2. ἕκαστος περιδύων αὐτὸν ἐστρώννυεν αὐτῷ (regi designato) τὸ ἱμάτιον, καὶ σαλπίζοντες τοῖς κέρασιν ἐσήμαινον, Ἰηοῦν εἶναι βασιλέα. — Esth. 4, 3. σάκκον καὶ σποδὸν ἔστρωσαν ἑαυτοῖς. Ies. 14, 11. Iob. 17, 13. Prov. 15, 20.) — 2) *lectum sterno*, Act. 9, 34. στρῶσον σεαυτῷ intell. τὴν κλίνην. (coll. Iob. 17, 13. Ezech. 28, 7.) — Marc. 14, 15. et Luc. 22, 12. ἀνώγεον ἐστρωμένον, coenaculum lectis stratum. (Ezech. 23, 41. κλίνη ἐστρωμένη.) **.

Στυγητός, ή, όν, (a στυγέω, abominor, Ioseph. c. Apion. 2, 24. 2 Macc. 5, 8. 3 Macc. 2, 31.) *abominandus*, *horrificus*; Tit. 3, 3. (Alii: odio habendus, exosus; et ita Hesych. στυγητοί· μισητοί, χαλεποί, φοβεροί. Legitur apud poetas profan. Philo de decalogo p. 202. Heliodor. 5, 29.) *.

Στυγνάζω, f. άσω, (a στυγνός, tristis, gravis, invisus) *tristis sum*, — propr. Marc. 10, 22. ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ. (Dan. 2, 12. στυγνὸς γενόμενος.) — tropice de coelo nubilo, Matth. 16, 3. στυγνάζει ὁ οὐρανός. (Plin. hist. nat. 2, 6. „sol coeli tristitiam discutit, atque etiam humani nubila animi serenat." Sap. 17, 5. νὺξ στυγνή.) *.

Στύλος, ου, ὁ, *columna*, LXX pro עַמּוּד, — a) propr. Apoc. 3, 12. ποιήσω αὐτὸν στύλον ἐν ναῷ τοῦ θεοῦ, sensus: locum quam maxime honorificum ei assignabo. (Exod. 38, 12 sqq. 2 Chr. 3, 14. Ier. 52, 14. 17.) Apoc. 10, 1. οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στύλοι πυρός i. e. πυριφλεγεῖς. — b) tropice: columna i. e. *fulcrum firmum*; ita dicuntur Apostoli στύλοι, intellige τῆς

ἐκκλησίας s. τοῦ ναοῦ τοῦ θεοῦ, Gal. 2, 9. — 1 Tim. 3, 15. μυστήριον τῆς εὐσεβείας appellatur στύλος τῆς ἀληθείας, columna i. e. caput doctrinae divinae. (Sir. 36, 24. uxor bona esse praedicatur στύλος ἀναπαύσεως, fulcrum cui inniti possit maritus.) *.

Στωϊκός, ή, όν, *Stoicus*, nomen sectae Philosophorum apud Graecos et Romanos, cuius auctor fuit Zeno, quaeque nomen accepit a porticu (στοᾷ) ubi Zeno docebat, et inclaruit prae caeteris per Epictetum, Arrianum, Marc. Antoninum. Act. 17, 18. *.

Σύ, gen. σοῦ, dat. σοί, acc. σέ, plur. ὑμεῖς etc. *tu*. Pronomen personale, Matth. 26, 39. Marc. 14, 36. Matth. 2, 6. 18, 8. Luc. 1, 3. 4, 6. 8, 20. 12, 58. 14, 28. 33. et sexcenties. Nominativus σύ et ὑμεῖς praefigitur verbo secundae personae, a) quum adest appositio; Matth. 7, 11. εἰ οὖν ὑμεῖς, πονηροὶ ὄντες, οἴδατε. Io. 4, 9. πῶς σύ, Ἰουδαῖος ὤν, παρ' ἐμοῦ αἰτεῖς. (3 Macc. 2, 3 sq.) Interdum appositio intelligenda est; ut Io. 2, 20. καὶ σύ intellige homo paucorum annorum. c. 8, 33. πῶς σὺ λέγεις, quomodo tu, qui tamen hoc scias, dicis. Act. 23, 3. — b) in appellatione directa; Matth. 2, 6. καὶ σύ, Βηθλεέμ. c. 11, 23. Luc. 10, 15. Act. 1, 24. σύ, κύριε. 1 Tim. 6, 11. 2 Tim. 2, 1. Hebr. 1, 10. Iac. 2, 3. — potissimum ubi oratio redit ad personam, a qua deflexerat; Luc. 1, 76. καί σὺ παιδίον. c. 4, 7. σὺ οὖν ἐὰν προςκυνήσῃς. 2 Tim. 3, 10. 14. 4, 5. Tit. 2, 1. — c) in oppositione, ubi oratio refertur ad alium, a quo is, quocum loquimur, distinguendus est; ἐγὼ — σύ, Matth. 3, 14. Luc. 17, 8. Iac. 2, 18. — ὅδε — σὺ δέ Luc. 16, 25. — πᾶς ἄνθρωπος — σὺ δὲ Io. 2, 10. — οὐδεὶς — σύ, Io. 3, 2. — σὺ — ἕτερος Matth. 11, 3. — Μωσῆς — σὺ οὖν, Io. 8, 5. — ὁ θεὸς — σύ, Act. 10, 15. — Saepius aliquid, quod ad ἕτερον spectat, abest et intelligitur; Matth. 14, 28. εἰ σὺ εἶ, si tu es, nec alius. Luc. 19, 42. εἰ ἔγνως καὶ σύ, utinam etiam tu, non solum οἱ μαθηταί, v. 39. vid. etiam Luc. 9, 60. 15, 31. 19, 19. 22, 58. 23, 40. Matth. 7, 12. 10, 20 etc. — d) ubi subiectum, ad quod pertinet verbum, cum emphasi quadam est nominandum; Luc. 1, 28. εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξί. v. 42. Matth. 7, 12. οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε. Luc. 10, 37. 24, 18. σὺ μόνος παροικεῖς. Ita potissimum cum verbo εἰμί, ut Matth. 16, 16. σὺ εἶ ὁ Χριστός. v. 18. σὺ εἶ Πέτρος. c. 26, 69. καὶ σὺ ἦσθα. v. 73. vid. etiam 27, 11. Marc. 1, 11. 3, 11. 8, 29. Luc. 3, 22. 4, 41. Io. 3, 10. et passim. — Σύ et ὑμεῖς etiam verti possunt *ipse*, *ipsi*; Matth. 26, 25. σὺ εἶπας, ipse dixisti. c. 27, 11. σὺ λέγεις. Marc. 15, 2. Luc. 23, 3. Matth. 27, 24. ὑμεῖς ὄψεσθε, videatis ipsi. Matth. 27, 4. — Haud raro etiam σύ ponitur, ubi abesse potuisset; ut Marc. 14, 68. οὐκ οἶδα, τί σὺ λέγεις. Act. 7, 28. μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις. Matth. 28, 5. μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς. vid. etiam Matth. 14, 16. Io. 4, 10. 6, 30.

8, 13. 48. 53. 17, 5. et passim. — — Genitivus σοῦ et ὑμῶν, si sequitur nomen, loco possessivi est, pro σός, ὑμέτερος. Matth. 4, 6. τὸν πόδα σου. c. 5, 47. τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν. c. 5, 16. τὸ φῶς ὑμῶν. 6, 21. ὁ θησαυρὸς ὑμῶν et saepissime. Praefigitur etiam nomini: Marc. 2, 9. σοῦ τὸ κράββατον. 1 Tim. 4, 12. σοῦ τῆς νεότητος. Apoc. 2, 9. σοῦ τὰ ἔργα. (Ioseph. ant. 17, 4. 2. ὁρῶν σου τὴν εὔνοιαν.) — Matth. 5, 16. ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα. 10, 30. ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες. 23, 8. ὑμῶν ὁ καθηγητής. vid. 2 Cor. 7, 7. 8, 14. 12, 19. Phil. 1, 19. 2, 30. Col. 1, 8. etc. (Lucam et Paulum ita loqui solere monuit *Winerus* in in gr. p. 65. *Gersdorf:* Beiträge zur Sprachcharakteristik der Schriftsteller des N. T. p. 456 — 470.) — Dativus σοί et ὑμῖν in utramque dicitur partem; in commodum, Matth. 21, 5. 2 Cor. 5, 13. et in incommodum, 2 Cor. 12, 20. Apoc 2, 16. — De locutione τί ἐμοὶ καὶ σοί, vid. Ἐγώ.

Συγγένεια, ας, ἡ, (a συγγενής) — 1) cognatio, i. e. esse cognatum, esse eiusdem generis et familiae, 2 Macc. 5, 9. Ioseph. ant. 13, 4. 1. — (familiaritas, Sap. 8, 18. Ioseph. bell. 4, 9. 3. διὰ συγγένειαν ἠθῶν.) — 2) *familia, cognati*, Luc. 1, 61. Act. 7, 3. 14. (LXX pro מִשְׁפָּחָה, Ios. 6, 23. ἐξηγάγοσαν Ῥαὰβ καὶ τὸν πατέρα αὐτῆς, καὶ τὴν μητέρα αὐτ., καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῆς, καὶ τὴν συγγένειαν αὐτῆς. Exod. 6, 14. 1 Chron. 6, 19. Test. XII. Patr. p. 642. Ioseph. ant. 3, 3. 1. τὸ μὲν πλῆθος κατὰ συγγενείας [secundum familias disposita multitudo] — μεταλάμβανον.) *.

Συγγενής, έος, contr. οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (σὺν et γένος) *cognatus*, oriundus ex communi parente, eiusdem familiae vel stirpis; Marc. 6, 4. Luc. 1, 36. 2, 44. 14, 12. 21, 16. Io. 18, 26. Act. 10, 24. — sensu latiori: *eiusdem gentis;* Rom. 9, 3. ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν μου, τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα, a popularibus, communi mecum stirpis auctore usis, si spectas originem naturalem. ib. 16, 3. 11. 21. — LXX pro דּוֹדָה Lev. 18, 14. 20, 20. מִשְׁפָּחָה Lev. 25, 45. Ios. 21, 27. vid. etiam Ezech. 22, 6. Tob. 6, 9. 3 Esdr. 3, 7. 2 Macc. 5, 6. 11, 1. 35. 5, 18. *.

Συγγνώμη, ης, ἡ, (a συγγινώσκω, a quo συγγνώμων, qui veniam dat, permittit, indulget; qui ignoscit;) *venia, indulgentia, die Nachsicht*, (Sir. 3, 12. συγγνώμην ἔχε, indulgens sis patri, si ob senectutem repuerascit. Prolog. Sir.) 1 Cor. 7, 6. τοῦτο δὲ λέγω κατὰ συγγνώμην, οὐ κατ' ἐπιταγήν, i. e. hac in re indulgeo, non iubeo, patior ut fiat, non praecipio. (Alii minus recte: hoc *suadeo*, non praecipio, — συγγνώμη etiam venia, quae datur peccantibus, Verzeihung, Ioseph. ant. 1, 10. 3. bell. 6, 2. 1. et saepissime apud profanos.) *.

Συγκάθημαι, (σύν et κάθημαι) *una sedeo, consideo;*

seq. μετά, Marc. 14, 54. (Ps. 101, 8.) — seq. dativo Marc. 14, 54. (LXX pro ישׁב Ps. 101, 8. Exod. 23, 33.) *.

Συγκαθίζω, f. ίσω, (σύν et καθίζω) 1) transitive: *una colloco, una sedere facio*, Eph. 2, 6. — 2) intransitive: *una sedeo, consideo*; Luc. 22, 55. (LXX pro ישׁב Ex. 18, 13. Ier. 16, 6. 3 Esdr. 9, 6. 16.) *.

Συγκακοπαθέω, ῶ, f. ήσω, (σύν et κακοπαθέω) *simul malis afficior, una cum aliquo mala perfero*; 2 Tim. 1, 8. συγκακ. τῷ εὐ. una mecum in commodum doctrinae divinae mala patienter perfer. 2 Tim. 1, 3. in codd.

Συγκακουχέω, ῶ, f. ήσω, (σύν et κακουχέω) simul cum altero affligo alium; passiv. *una cum alio affligor*, in societatem malorum eius venio; Hebr. 11, 25. συγκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ. *.

Συγκαλέω, ῶ, f. ήσω, (σύν et καλέω), *advoco, convoco, congrego*, Marc. 15, 16. Luc. 9, 1. 15, 6. 9. 23, 13. Act. 5, 21. 10, 24. 28, 17. (LXX pro קָרָא Exod. 7, 11. Ios. 9, 22. 10, 24. 22, 1. 23, 2. Ioseph. ant. 7, 14. 7.) *.

Συγκαλύπτω, f. ύψω, (σύν et καλύπτω) 1) una operio, 2 Chron. 5, 7. — 2) *totum occulto, penitus operio*, Luc. 12, 2. (LXX pro כִּסָּה Gen. 9, 23. Iud. 4, 18. coll. 1 Reg. 21, 30. Sir. 26, 9. 1 Reg. 21, 4. συνεκάλυψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, Test. XII. Patr. p. 674. Ioseph. ant. 9, 10. 2.) *.

Συγκάμπτω, f. άμψω, (σύν et κάμπτω) *concurvo, zusammenbiegen, penitus incurvo*; Rom. 11, 10. τὸν νῶτον αὐτῶν σύγκαμψον, sensus: opprime eorum vim fastumque. Deprompta sunt e Ps. 69, 24. — (LXX pro גָּהַר, inclinavit se totum, 2 Reg. 4, 35.) *.

Συγκαταβαίνω, f. ήσομαι, (σύν et καταβαίνω) *una s. simul descendo*, (Ps. 49, 18. Cant. tr. puer. v. 19. Sap. 10, 14. Diod. Sic. 11, 18.) semel de legatis una iter facientibus in locum inferiorem, Act. 25, 5. Vid. *Καταβαίνω*. (Improbant grammatici hoc verbum; Thom. Mag. συγκαταβαίνειν οὐκ ἐρεῖς, ἀλλὰ συγκαθιέναι καὶ συγκαθῆκεν εἰς τὸ παίζειν. Eadem Phryn. p. 398.)

Συγκατάθεσις, εως, ἡ, (a συγκατατίθημι) assensio, approbatio; — *consensus, compositio*; 2 Cor. 6, 16. τίς δὲ συγκατάθεσις ναῷ θεοῦ μετὰ εἰδώλων. (Polyb. 4, 17. 8. μέλλοντες τυγχάνειν τῆς σωτηρίας διὰ τὴν τῶν Ἀχαιῶν συγκατάθεσιν. Clem. Alex. Strom. 3, 2. θεοσεβείας συγκατάθεσις.) *.

Συγκατατίθημι, f. ήσω, (σύν et κατατίθημι) 1) una depono; et dicitur in medio potissimum de iis, qui una cum alio calculum in urnam demittunt, eique ita adsentiuntur; unde — *assentior, suffragium do*, seq. dativo; semel Luc. 23, 51. (Hist. Susann. v. 20. συγκατάθου ἡμῖν. Ioseph. ant. 8, 6. 5. συγκατατίθεσθαι ψευδῆ δόξῃ. Id. ant. 20, 1. 2. συγκατεθέμην τῇ γνώμῃ ταύτῃ. Orig. c. Cels. 1, 13. τοῖς δόγμασι. —

LXX seq. μετά. Exod. 23, 1. pro יד הָשִׁת. et ibid. v. 32. συγκάτ. [hebr. כָּרַת] αὐτοῖς διαθήκην.)

Συγκαταψηφίζω, f. ίσω, (σύν, κατά et ψηφίζω) una per calculos aut damno aut absolvo; — quum vero ψῆφος etiam sit testa vel calculus, quo in sortibus utebantur veteres, cuique nomen sortientis inscriptum erat (Apoc. 2, 17.), est etiam: *sorte eligo aliquem ut sit cum aliis, sorte aliquem aliis adiungo*; Act. 1, 26. de electione apostoli. *.

Συγκεραννύω, s. συγκεράννυμι, f. κεράσω, perf. pass. κέκραμμαι, (σύν et κεράννυμι) propr. commisceo; 2 Macc. 15, 40. οἶνος ὕδατι συγκερασθείς. Dan. 2, 43. ὁ σίδηρος οὐ δύναται συγκραθῆναι τῷ ὀστράκῳ. — ex adiuncto: *arcte coniungo, coalescere facio*; 1 Cor. 12, 24. ὁ δὲ θεὸς συνεκέρασε τὸ σῶμα, partes in corpus unum. Hebr. 4, 2. ὁ λόγος μὴ συγκεκραμένος τῇ πίστει (ἐν) τοῖς ἀκούσασιν, promissio quae non coniuncta erat cum fide in animis audientium, i. e. cui fidem simul non habuerant. (Menander apud Stobaeum serm. 42. „oportet illum, qui civibus praeesse vult, τὴν τοῦ λόγου μὲν δύναμιν ἤθει χρηστῷ συγκεκραμένην ἔχειν. Vid. *Kypkii* obs. s. II, 385 sqq.) *.

Συγκινέω, ῶ, f. ήσω, (σύν et κινέω) *una moveo, commoveo, concito* (vid. Κινέω, no. 3.); semel Act. 6, 12. συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς, una concitarunt et populum et proceres. *.

Συγκλείω, f. είσω, (σύν et κλείω) — LXX pro hebr. סָגַר et הִסְגִּיר — 1) circum claudo, rings verschliessen, — prorsus claudo; urbem Ios. 6, 1. Ies. 45, 1. Ier. 13, 19. Mal. 1, 10. — matricem, 1 Sam. 1, 6. Iob. 3, 10. — occludo, Tob. 8, 3. occlusum teneo; Exod. 14, 3. — 2) compesco, reprimo, 2 Macc. 8, 25. ἀνέλυσαν ὑπὸ τῆς ὥρας συγκλειόμενοι. — supprimo, *subigo*, vinco, 1 Macc. 3, 18. 4, 31. 1 Macc. 6, 18. — Ita in N. T. Luc. 5, 6. συνέκλεισαν πλῆθος ἰχθύων, subegerunt rete, i. e. ceperunt multitudinem piscium. — 3) quum συγκλ. etiam sit includere aliquid ad asservandum, recondere ad certum usum, (Sir. 29, 12. σύγκλεισον ἐλεημοσύνην ἐν τοῖς ταμείοις σου, collige ut habeas, quod des) ex hebraismo etiam est *tradere* aliquem alicui rei, *permittere alicuius potestati, aliquem destinare ad aliquid, überliefern, Preis geben, übergeben*; et sequi solet εἰς, etiam ἐν. Rom. 11, 32. συνέκλεισε ὁ θεὸς τοὺς πάντας εἰς ἀπείθειαν, omnes incredulitati tradidit. Gal. 3, 22. συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν, docet scriptura, omnes traditos esse potestati peccati. Ibid. v. 23. συγκεκλ. εἰς, destinati. (Ps. 78, 50. τὰ κτήνη αὐτῶν εἰς θάνατον συνέκλεισε. v. 62. συνέκλεισε εἰς ῥομφαίαν τὸν λαὸν αὐτοῦ. Ps. 31, 8. Amos. 1, 6. 9. Ios. 20, 5. οὐ συγκλείσουσι τὸν φονεύσαντα ἐν χειρὶ αὐτοῦ. In hebr. solet sequi אֶל (Deut. 23, 16.) בְּיַד (1 Sam. 23, 16.) לְ (Ps. 78, 48.). *.

*Συγκληρονόμος*, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (σύν et κληρονόμος) *cohaeres*, (συγκληρονομέω, Sir. 22, 26.), *una particeps* ex voluntate patris vel domini; Rom. 8, 17. συγκλ. Χριστοῦ, una cum Christo ex Dei, patris, voluntate participes vitae aeternae. Eph. 3, 6. Hebr. 11, 9. 1 Petr. 3, 7. (In V. T. non legitur.) *.

*Συγκοινωνέω*, ῶ, f. ήσω, (σύν et κοινωνέω) *una cum aliis particeps fio*, *in societatem alicuius rei venio*; seq. dativo rei, Eph. 5, 11. Phil. 4, 14. Apoc. 18, 4. *.

*Συγκοινωνός*, οῦ, ὁ, ἡ, — ον, τό, (σύν et κοινωνός) *una cum alio particeps*, *socius*, *particeps* rei; seq. ἐν cum dativo, Ap. 1, 9. — seq. genitivo, Rom. 11, 17. 1 Cor. 9, 23. Phil. 1, 7. (Demosth. 1299. 20. ed. *Reisk.* συγκοινωνεῖν τῆς δόξης.) *.

*Συγκομίζω*, f. ίσω, (σύν et κομίζω) comporto, congero; (Ioseph. ant. 3, 8. 2.); de frugum collectione, Iob. 5, 26. Xenoph. Mem. 2, 8. 3. — *una effero*; de mortuorum cadaveribus; Act. 8, 2. συνεκόμισαν τὸν Στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς. (Vid. *Elsneri* obss. II, p. 397. Thucyd. 6, 72. συγκομίζοντές τε τοὺς ἑαυτῶν νεκροὺς, καὶ ἐπὶ πυρὰν ἐπιθέντες. Alii: compono, funus curo. Phavor. συγκομίζειν ἀντὶ τοῦ θάπτειν ἀπὸ τῶν συναγομένων καρπῶν εἰς τὰς ἀποθήκας. ἐπ' ἐκείνων γὰρ λέγεται κυρίως τὸ συγκομίζειν.) *.

*Συγκρίνω*, f. ινῶ, (σύν et κρίνω, quod vide) 1) colligo, coniungo; propr. res diversas separo et eas in unum coniungo; — 2) simul cum aliis iudico, una decerno, Num. 15, 34. — 3) *confero* inter se res, comparo, seq. dativo, Sap. 7, 29. σοφία — φωτὶ συγκρινομένη. ib. 15, 18. Ioseph. ant. 5, 1. 21. πεδία συγκρινόμενα ἑτέρᾳ γῇ. — et σύγκρισις Sap. 7, 9. — Medium: συγκρίνομαί τινι, *virium periculum facio cum aliquo*, *decerto* cum eo, *sich mit einem messen*; de pugnantibus; 1 Macc. 10, 71. συγκριθῶμεν ἑαυτοῖς. Ioseph. ant. 13, 4. 3. τῇ ἡμετέρᾳ στρατιᾷ συγκρίθητι. — Ita etiam συγκρίνειν ἑαυτὸν 2 Cor. 10, 12. se conferre cum aliis, velle cum iis decertare. — 4) confero aliquid diiudicando, et ex adiuncto: *interpretor*, *explico rei* sensum, diciturque de somniorum, aenigmatum, aliarumque rerum obscurarum explicatione; LXX saepius pro פְּשַׁר Dan. 5, 13. 17. et potissimum pro פָּתַר Gen. 40, 4. 16. 22. 41, 12. 15. (vid. *Κρίνω*, et eundem usum substantivi σύγκρισις Dan. 2, 4 sqq. 4, 3 sqq. 5, 7 sqq. Gen. 40, 12. 18. — Ita explicant plurimi 1 Cor. 2, 13. πνευματικοῖς πνευματικὰ συγκρίνοντες, doctrinam divinam iis explicans, qui a spiritu divino edocti sunt. Potest vero πνευματικοῖς etiam esse neutrum, et locus verti: res divini spiritus tantum explicans per ea, quae spiritus suppeditat, i. e. interpretor oracula spiritus s. ex dictamine spiritus s. *.

*Συγκύπτω*, f. ύψω, (σύν et κύπτω) *una incurvo*, *pror-*

*ius incurvo*; Luc. 13, 11. ἦν συγκύπτουσα intell. ἑαυτήν, erat prorsus incurvata, morbo. (Sir. 12, 11. ἐὰν ταπεινωθῇ καὶ πορεύηται συγκεκυφώς. ib. 19, 26. ἔστι πονηρευόμενος συγκεκυφὼς μελανίᾳ. coll. Iob. 9, 27.) **.

Συγκυρία, ας, ἡ, (a συγκυρέω, i. q. συντυγχάνω, una convenio, simul advenio, — accido, Polyb. 5, 8. 6. Herodot. 8, 87.) *accidens*, *casus*; — κατὰ συγκυρίαν, casu, fortuito, Luc. 10, 31.

Συγχαίρω, aor. 2. εχάρην, (σύν et χαίρω) *una cum aliquo laetor*, *una gaudeo*, seq. dativo personae; Phil. 2, 17. 18. (Gen. 21, 6.) — Luc. 1, 58. 15, 6. 9. in quibus locis Lucae alii vertunt: *congratulor* alicui, ut passim legitur apud profanos (Demosth. 194. 23. et 3 Macc. 1, 8.) — *cum aliquo felicem me sentio*, s. *felix sum*; 1 Cor. 13, 6. συγχαίρει (ἡ ἀγάπη) τῇ ἀληθείᾳ, laetatur, delectatur sinceritate. 1 Cor. 12, 26. συγχαίρει πάντα τὰ μέλη, omnia membra bene se habent. (Test. XII. Patr. p. 745. ὅσοι ἐπίστευσαν αὐτῷ (Messiae) συγχαρήσονται αὐτῷ, cum eo felices erunt.) *.

Συγχέω, f. εύσω, imperf. συνέχεον, (σύν et χέω fundo) 1) confundendo misceo, permisceo; Demosth. 570. 18. τὰ σύμβολα συγχέων. Ioseph. ant. 8, 10. 3. τὰ νόμιμα religionis verae praecepta cum erroribus. De linguae confusione Gen. 11, 7. 9. — 2) tropice de animo; *confundo*, *valde perturbo*; Act. 21, 27. συνέχεον πάντα τὸν ὄχλον. (Ioseph. ant. 15, 2. 3. χαίροντες ὁμοῦ καὶ συγχεόμενοι. Demosth. 729. 14. ed. *Reisk.* συγχεῖ ὅλην τὴν πολιτείαν. Vid. exempla e Philone apud *Loesn.* p. 166 sqq. Psalt. Sal. 12, 4. συγχέαι παρανόμους οἴκους ἐν πολέμῳ χείλεσι ψιθύροις.) *.

Συγχράομαι, ῶμαι, (σύν et χράομαι, quod vide) depon. med. utor una aliqua re; — *utor aliquo*, i. e. *consuetudine eius*; semel Io. 4, 9. *.

Συγχύνω, f. ύσω, (σύν et χύνω, fundo) forma minus proba pro συγχέω, 1) confundo, confundendo misceo, *commisceo*, (Ioseph. bell. 6, 2. 6. ἡ κραυγὴ συγχυθεῖσα παρ' ἀμφοῖν. — perfundo, penitus perfundo, Ioseph. c. Apion. 1, 26. συγκεχυμένος λέπρᾳ.) — Act. 19, 32. ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συγκεχυμένη, erat coetus hominum casu congregatorum, non iudicium. — 2) de animo: *perturbo*, *conturbo*, *confundo*; Act. 2, 6. 9, 22. 21, 31. (1 Sam. 7, 10. 1 Reg. 20, 43. 21, 4. Ioel. 2, 1. 2 Macc. 10, 30. Ioseph. ant. 8, 7. 6. ib. 7, 13. 2. σφόδρα ἦν συγκεχυμένος.) *.

Σύγχυσις, εως, ἡ, (a συγχέω) 1) confusio, das Zusammengiessen; — 2) de animo: *perturbatio mentis*, *gravis conturbatio*, Act. 19, 29. (1 Sam. 5, 11. 14, 20. pro מְהוּמָה. Ioseph. bell. 1, 21. 3. 4, 3. 2. et 11. ib. 4, 5. 4.) *.

Συζάω, ῶ, f. ήσω, (σύν et ζάω) *una cum aliquo vivo*, — his in terris, 2 Cor. 7, 3. (Demosth. 330, 2. et 365. 4. ed.

*Reisk.* εἰς συζῆν τὸν λοιπὸν βίον ἀνάγκη.) — in altera feliciori vita eum Christo, Rom. 6, 8. (2 Sam. 2, 11.) *.

*Συζευγνύω*, s. συζεύγνυμι, f. συζεύξω, aor. 1. συνέζευξα, (σύν et ζεύγνυμι, iugo copulo, iungo) *arctissime coniungo, intime copulo;* de coniugii vinculo, Matth. 19, 6. Marc. 10, 9. (Xenoph. Oecon. 7, 30. 9, 5. Apollod. Bibl. 3, 6. Herodian. 3, 10. Ioseph. ant. 1, 19. 9. Aristot. polit. 7, 16. — de animalibus iugo iunctis, Xenoph. Cyrop. 2, 2. 15. de navibus iunctis Polyb. 8, 6. 2. LXX Ezech. 1, 11. pro חָבַר.) *.

*Συζητέω*, ῶ, f. ήσω, (σύν et ζητέω) 1) quaero aliquid una cum aliquo, (Apollod. Bibl. 2, 6.) — 2) *vicissim quaero, colloquor, disputo;* Marc. 9, 10. 12, 28. Luc. 24, 15. — seq. πρός τινα, Marc. 1, 27. 9, 16. Luc. 22, 23. Act. 9, 29. seq. dativo personae, ubi est disputo contra aliquem, Matth. 8, 11. 9, 14. Act. 6, 9. (In V. T. non legitur.) *.

*Συζήτησις*, εως, ἡ, (a συζητέω), *disputatio, disceptatio;* Act. 15, 2. 7. 28, 29. (Philo de opific. mund. p. 11. Id. lib. 2. Allegor. p. 85.) *.

*Συζητητής*, οῦ, ὁ, (a συζητέω) *disputator, sophista;* semel 1 Cor. 1, 20. Ignat. ad Ephes. §. 18. (Iudaeis דַּרְשָׁן dicebatur: orator, doctor, et בֵּית מִדְרָשׁ, schola, academia. Vid. *Buxtorf.* lex. fol. 583 sqq. *Fulleri* miscellan. sacra, 3, 7.)

*Σύζυγος*, ου, ὁ, ἡ, —ον, τό, (a συζυγέω) iugo iunctus cum alio; — (de uxore, 3 Macc. 4, 8. Test. XII Patr. p. 526.) — *socius;* de muneris socio, Phil. 4, 3. (Aristoph. Plut. v. 946. ἐὰν δὲ σύζυγον λάβω τινα. Euripid. Iphig. v. 251. ubi Orestes dicitur Pyladis σύζυγος) *.

*Συζωοποιέω*, ῶ, f. ήσω, (σύν et ζωοποιέω) *una cum alio vivifico;* Eph. 2, 5. συνεζωοποίησε τῷ Χριστῷ, voluit ut nos essemus socii vitae novae post mortem et felicissimae, qua Messias gaudet. Col. 2, 13. *.

*Συκάμινος*, ου, ἡ, hebr. שִׁקְמִים, *sycaminus, s. sycomorus* (συκομορaία), arbor in Aegypto et Palaestina frequens, quae ipsa quidem moro, fructus autem fico similis est. Vid. Strabon. lib. 17. Plin. hist. nat. 13, 7. — Semel Luc. 17, 6. (1 Reg. 10, 27. 1 Chron. 27, 28. 2 Chron. 1, 15. 9, 27. Amos. 7, 14. Ps. 78, 47. Ioseph. ant. 8, 7. 4.)

*Συκέα*, contr. συκῆ, έης, ῆς, ἡ, *ficus,* arbor; Matth. 21, 19. 20. 21. 24, 32. Marc. 11, 13. 20. 21. 13, 28. Luc. 13, 6. 7. 21, 29. Io. 1, 49. 51. Iac. 3, 12. Apoc. 6, 13. — (LXX pro תְּאֵנָה, Num. 13, 23. 20, 5. Iud. 9, 10. 11. et passim.) *.

*Συκομορέα*, ας, ἡ, (a συκέα et μορέα, morus) *sycomorus,* i. q. συκάμινος, quod vide; Luc. 19, 4. ubi in codd. etiam συκομωρέα, s. συκομωραία. Hesych. συκομορέα· συκάμινον. *.

*Σῦκον*, ου, τό, *ficus,* fructus τῆς συκῆς; Marc. 7, 16.

11, 13. Luc. 6, 44. Iac. 3, 12. — (LXX pro הַתְּאֵנָה Neh. 13, 15. Ies. 38, 22. Ier. 8, 13.) *.

Συκοφαντέω, ῶ, f. ήσω, a συκοφάντης, quod ex σῦκον, et φαίνω, ficus indico. Συκοφάνται dicebantur Athenis ii, quibus iniunctum erat officium, ut vigilarent, ne quis ficus ultra ditionis Atticae fines (quod lege vetitum erat) exportaret, idque magistratui indicarent. Συκοφαντέω igitur propr. est: defero ad magistratum, aliquem ficus exportasse. Quum eiusmodi homines alios haud raro falso deferrent, quasi legem violassent, eosque vexarent, est — 2) calumnior, Ioseph. ant. 10, 7. 3. vit. §. 11. c. Apion. 2, 4. Test. XII. Patr. p. 709. Hinc universe — 3) *iniuriis vexo aliquem, iniusto modo diripio alicuius res;* bis de militibus diripientibus alios Luc. 3, 14. et de portitore, Luc. 19, 8. εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα, si cui quid iniusto modo diripuerim. LXX saepius diripiendi et opprimendi sensu pro עָשַׁק Iob. 35, 9. Ps. 119, 22. Prov. 14, 31. ὁ συκοφαντῶν πένητα, ubi opponitur ὁ τιμῶν αὐτόν. Prov. 14, 31. 22, 16. 28, 3. συκοφαντεῖ πτωχούς. Eccl. 4, 1. Semel pro שָׁקַר Lev. 19, 11. Συκοφάντης pro עָשַׁק, Ps. 72, 4. et συκοφαντία pro עֹשֶׁק, Ps. 119, 133. Eccl. 5, 7. 7, 8) *.

Συλαγωγέω, ῶ, f. ήσω, (σύλη praeda, et ἄγω) tanquam praedam abduco; de militibus captivos abducentibus, (Heliodor. 10. p. 512. Aristaenet. 2. ep. 22.); — *comprehendo, servum facio;* de servitute animi in quam falsi doctores alios dolose abducunt, Col. 2, 8. *.

Συλάω, ῶ, f. ήσω, (a σύλη, praeda, spolium) *depraedor, spolio;* propr. de militibus (Ioseph. bell. 1, 1. 1. contr. Apion. 1, 34. συλῶντες τὰ ἱερά. ant. 10, 8. 5. τὸν ναόν); in N. T. semel de apostolo coetus christianos eo quasi depraedante, quod victum ab iis quaesivisset; 2 Cor. 11, 8. ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα, λαβὼν ὀψώνιον πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν, alios coetus spoliavi, ut criminantur adversarii, (durius enim verbum συλάω eodem modo ab adversariis apostoli usurpatum videtur, ut v. 6. ἰδιώτης τῷ λόγῳ, v. 7. ἁμαρτίαν ποιεῖν, v. 5. ὑπερλίαν ἀπόστολοι) at stipendium ab iis non accepi nisi ut vobis servirem.

Συλλαλέω, ῶ, f. ήσω, (σύν et λαλέω) *colloquor,* — μετά τινος Matth. 17, 3. Act. 25, 12. — πρὸς ἀλλήλους Luc. 4, 36. — τινί, Marc. 9, 4. Luc. 9, 30. 22, 4. (Exod. 34, 35. Ies. 7, 6. Prov. 6, 22.) *.

Συλλαμβάνω, f. λήψομαι, (σύν et λαμβάνω) 1) mecum sumo, (Xenoph. Cyrop. 3, 3. 1.) — *comprehendo, capio;* Matth. 26, 55. Marc. 14, 48. Luc 5, 9. 22, 54. Io. 18, 12. Act. 1, 16. 12, 3. 23, 27. 26, 21. (LXX saepius pro לָכַד Iudic. 7, 25. 8, 14. 15, 4. 2 Reg. 17, 6. et תָּפַשׂ, Ios. 8, 8. 23. 1 Reg. 20, 18.) — 2) *concipio,* propr. de muliere, foetum concipiente, Luc. 1, 24. 36. — ἐν γαστρὶ Luc. 1, 31. — ἐν τῇ κοιλίᾳ

Luc. 2, 21. (LXX saepius pro הָרָה Gen. 4, 1. 16. 19, 36. 21, 2. 30, 4. 6. 1 Sam. 2, 23. Test. XII. Patr. p. 544.) — tropice de cupiditate peccandi libidinem in animo excitante, Iac. 1, 15. (coll. Ps. 7, 15. Iob. 15, 35. Ies. 33, 11. Iustin. Mart. de resurr. p. 327.: *Εὔα τὸν λόγον ἀπὸ τοῦ ὄφεως συλλαβοῦσα παρακοὴν καὶ θάνατον ἔτεκε.*) — 3) medium seq dativo personae: una cum aliquo manum admoveo, *adiuvo*, *opem fero*, *opitulor*; Luc. 5, 7. Phil. 4, 3. (Gen. 30, 7. Herodot. 3, 49. Aelian. V. H. 2, 4. Xenoph. Cyrop. 7, 5. 18.) *.

**Συλλέγω**, f. ἔξω, (σύν et λέγω) *colligo*; Matth. 7, 16. *σταφυλὴν ἀπὸ ἀκανθῶν*. Luc. 6, 44. *σῦκα*. Matth. 13, 48. pisces in vasa; — colligo ut auferam et exstirpem, *ζιζάνια*, Matth. 13, 28. 29. 30. 40. — *σκάνδαλα* v. 41. (LXX pro לָקַט et לִקֵּט, Gen. 31, 46. Exod. 16, 4. 17. 18. Lev. 19, 9. 10. Iudic. 1, 7. congrego, Ioseph. c. Apion. 1, 35. *συλλέγεσθαι τὸ πλῆθος.*) *.

**Συλλογίζομαι**, f. ίσομαι, (σύν et λογίζομαι) 1) complector rationes; — computo, (LXX pro חִשַּׁב Lev. 25, 27. 50. 52. Num. 23, 9.) — rationes colligo, concludo; — 2) ut hebr. חָשַׁב, *reputo*, *cogito*; semel, Luc. 20, 5. (coll. Matth. 21, 25. — LXX Ies. 43, 18. pro בִּין, a בִּין.)

**Συλλυπέομαι**, οῦμαι, f. ήσομαι, (σύν et λυπέω) una dolore afficior, condoleo, (Ps. 69, 20. pro נוּד. Ies. 51, 19.) — *aegerrime fero*, Marc. 3, 5. vid. *Λυπέω*. *.

**Συμβαίνω**, f. ήσομαι, (σύν et βαίνω, eo, gradior) 1) propr. iunctis pedibus incedo, Xenoph. Equ. 1, 14. — congredior, convenio cum aliquo; — 2) de iis, quae eodem tempore simul eveniunt: *accido*, *evenio*, seq. dativo personae; Marc. 10, 32. Luc. 24, 14. Act. 3, 10. 20, 19. 1 Cor. 10, 11. *ταῦτα τύποι συνέβαινον ἐκείνοις*, evenerunt ut illis typi essent. 1 Petr. 4, 12. *ὡς ξενοῦ ὑμῖν συμβαίνοντος*, quasi inauditi aliquid vobis eveniat. 2 Petr. 2, 22. (LXX pro עָשָׂה et maxime pro קָרָה et קָרָא, Exod. 3, 16. Gen. 42, 4. 29. Ios. 2, 23. Ier. 32, 23. Ies. 3, 10. Esth. 6, 3. Ioseph. c. Apion. 1, 28.) — *Συμβαίνει* s. *συνέβη* cum infinitivo verbi inservit periphrasi modi finiti, ut verba auxiliaria in lingua nostra, et usurpatur, ut apud profanos, de iis, quae non consilio sed casu evenerunt; Act. 21, 35. *συνέβη βαστάζεσθαι αὐτόν*. (Gen. 42, 38. *συμβήσεται αὐτὸν μαλακισθῆναι*. 2 Macc. 3, 2. *συνέβαινε καὶ αὐτοὺς τοὺς βασιλεῖς τιμᾶν τὸν τόπον*. Ioseph. ant. 7, 14. 7. *ἀναθήματα, ἃ συνέβη τοὺς βασιλεῖς ἀναθῆναι*. Id. ant. 10, 7. 2. *τὰ μὲν ἄλλα εἰπεῖν συνέβη*. Id. ant. 3, 8. 4. vid. etiam 2 Macc. 4, 30. 5, 2. 13, 7.) *.

**Συμβάλλω**, f. αλῶ, (σύν et βάλλω) 1) *confero*; — a) confero consilia, Act. 4, 15. *συνέβαλον πρὸς ἀλλήλους*, consultabant. — b) c. 17, 18. *συνέβαλον αὐτῷ* intellige *λόγους*; nisi hic est pugnare verbis adversus. (Ioseph. ant. 1, 13. 3.

Xenoph. Cyrop. 2, 2. 21. Cebet. tab. c. 33.) — c) συμβ. ἐν τῇ καρδίᾳ, intell. λόγους s. τὰ λεγόμενα, dicta animo volvere, i. e. perpendere, sensum eorum coniicere, Luc. 2, 19. (Alii: sensum dictorum assequi, ut Ioseph. ant. 2, 5. 3. ib. 2, 2. 3. Sed obstat ἐν τῇ καρδίᾳ, et ratio rei ipsius, ut recte vidit *Kypkius* in obss. I, p. 216.) — d) medium: *confero alicui aliquid, exhibeo, suppedito,* Act. 18, 27. συνεβάλετο πολὺ τοῖς πεπιστευκόσι, multum suppeditavit fidelibus. (Ies. 46, 6. Sap. 5, 8. Ioseph. ant. 11, 1. 2. ἵνα συμβάλωνται χρυσὸν αὐτοῖς καὶ ἄργυρον εἰς τὴν οἰκοδομίαν. Xenoph. Cyrop. 1, 2. 8. Philo de Migr. Abr. p. 422.) — 2) medium et etiam activ. *confero me ad alterum, ei obvenio, convenio illum,* Act. 20, 14. ὡς δὲ συνέβαλε ἡμῖν, quum in nos in itinere incidisset. (Ioseph. ant. 2, 7. 5. ὑπαντησάμενος ἔξεισι, καὶ καθ' Ἡρώων πόλιν αὐτῷ συνέβαλεν. ib. 6, 42. 8, 9. 1. 9, 6. 5.) — De hostibus συμβάλλ. τινί, *congredi cum aliquo,* armis adgredi aliquem (1 Macc. 4, 34. 2 Macc. 8, 23. Ioseph. ant. 13, 13. 8.) — addito εἰς πόλεμον, pugnatum adgredi aliquem, Luc. 14, 31. (Iosephus: συμβάλλ. τινί εἰς μάχην, ant. 6, 5. 3. 12, 4. 9. 12, 8. 4. 14, 13. 3. etiam συμβαλὼν μάχῃ, bell. iud. 1, 1. 3.) — De disputatoribus, qui alios adgrediuntur verbis, Act. 17, 18. (ubi alii: miscere sermones.) *.

Συμβασιλεύω, f. εύσω, (σύν et βασιλεύω) *simul cum alio* dominium, regiam dignitatem (Polyb. 30, 2. 4.), *summum honorem habeo;* bis, 1 Cor. 4, 8. ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συμβασιλεύσωμεν, ironice: ut hoc modo ipse per vos quoque summo aliquo honore gaudeam. 2 Tim. 2, 12. συμβασιλεύσ. cum Christo, gloriae et felicitatis eius participes erimus.

Συμβιβάζω, f. άσω, (σύν et βιβάζω, admoveo, impono, adscendere facio) 1) *coniungo, compingo, aggrego;* de partibus corporis arcte iunctis, Eph. 4, 16. Col. 2, 19. (Quidam etiam Col. 2, 2. συμβιβασθέντες ἐν ἀγάπῃ, arcte iuncti amore.) — 2) ut συμβάλλειν est: diversa inter se conferre, comparare (Sir. 22, 1. 2.), conferendo res iudicare, colligere, demonstrare, ita etiam συμβιβάζω est: cogitando res confero, *colligo,* Act. 16, 10. συμβιβάζοντες, ὅτι, inde colligentes; et ex adiuncto: *demonstro, doceo;* Act. 9, 22. 1 Cor. 2, 16. Col. 2, 2. συμβιβασθέντες ἐν ἀγάπῃ, bene edocti ad amorem mutuum Hoc sensu saepius apud Alexandrinos pro הֵבִין Ies. 40, 14. הוֹדִיעַ Exod. 18, 16. Deut. 4, 9. Ies. 40, 30. הוֹרָה Exod. 4, 12. 15. Lev. 10, 11. Ps. 31, 10. Dan. 9, 22. — (Legitur συμβιβασμός Test. XII. Patr. p. 573. ubi nomen filii Levi קְהָת [Gen. 46, 11.] explicatur: ὅ ἐστιν ἀρχὴ μεγαλείου καὶ συμβιβασμός. Etiam Rabbinis קָהָה non solum est *aggregare, copulare,* sed etiam: rem diligenter et curiose considerare, excutere, explicare. Vid. *Buxtorf.* lex. rabb. talm. fol. 1982 sqq.) *.

**Συμβουλεύω**, f. εύσω, (σύν et βουλεύω) — LXX plerumque pro יָעַץ, Kal et Niph. — *consilium do, suadeo*, τινί, Io. 18, 14. Apoc. 3, 18. (Exod. 18, 19. Num. 24, 14. 2 Sam. 17, 15. 1 Reg. 1, 12. Ioseph. c. Apion. 1, 34.) — medium: *consilia confero cum aliis, consilia ineo, decerno*, — seq. ἵνα Matth. 26, 4. Io. 11, 53. — seq. infinitivo Act. 9, 23. Ioseph. ant. 7, 4. 2. — (vid. 1 Reg. 12, 8. 1 Chron. 20, 22. Sir. 8, 22. 9, 19.) *.

**Συμβούλιον**, ίου, τό, (a σύμβουλος) 1) *consilium*, quod capitur; λαμβάνειν συμβ. Matth. 12, 14. 22, 15. 27, 1. 7. 28, 12. — ποιεῖν συμβουλ. μετά τινος, consilia cum aliquo inire, consultare, Marc. 3, 6. 15, 1. — 2) *concio consultantium, concilium*, i. q. συνέδριον, Act. 25, 12. (Prov. 15, 23. ubi pro συνέδρια alii habent συμβούλια.) *.

**Σύμβουλος**, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (σύν et βουλή) *qui est a consiliis, consiliarius*; semel Rom. 11, 34. vid. Ies. 40, 13. ubi אִישׁ עֵצָה. Caeterum LXX pro יוֹעֵץ, 2 Sam. 15, 12. 1 Chron. 27, 32 sqq. Ies. 1, 26. 19, 11. 3 Esdr. 8, 57. Ioseph. c. Apion. 2, 15. — suasor, auctor consilii, Sap. 8, 10. σοφία ἔσται μοι σύμβουλος τῶν ἀγαθῶν. 2 Macc. 7, 25. Ioseph. bell. 1, 8. 9.)

**Συμεών**, s. Σιμεών, ὁ, hebr. שִׁמְעוֹן, *Simeon*, nomen: a) filii secundi Iacobi ex Lea, Apoc. 7, 7. (de sensu nominis vid. Gen. 29, 32. Ioseph. ant. 1, 19. 7. Συμεὼν ἀποσημαίνει τὸ ἐπήκοον αὐτῇ τὸν θεὸν γεγονέναι.) — b) cuiusdam e posteris Abrahami, Luc. 3, 30. — c) hominis pii, qui commemoratur Luc. 2, 25. 34. — d) viri, qui cognominabatur *Niger*, Act. 13, 1. — e) Petri Apostoli, Act. 15, 14. 2 Petr. 1, 1. alias Σίμων (quod vid.) dictus. *.

**Συμμαθητής**, οῦ, ὁ, (σύν et μαθητής) *condiscipulus*; Io. 11, 16. *.

**Συμμαρτυρέω**, ῶ, f. ήσω, (σύν et μαρτυρέω) *simul testor, una cum aliquo veritatem rei affirmo*; Rom. 2, 15. συμμ. αὐτῶν τῆς συν. veritatem legis simul testante ipsorum conscientia. 9, 1. συμμαρτ. μοι τ. σ. idem quoque testatur mihi conscientia. c. 8, 16. τὸ πνεῦμα (ἅγιον) συμ. τῷ πνεύματι ἡμῶν, i. e. id quod iam sentit animus noster, nos esse filios Dei, testatur etiam spiritus s. sua efficacia quam percipimus in mente nostra. [Apoc. 22, 18. ubi *Griesb.* pro συμματυρ. rectius μαρτυρῶ.] (Xenoph. hist. gr. 3, 3. 2.) *.

**Συμμερίζω**, f. ίσω, (σύν et μερίζω) simul partem adscribo; medium: *partem accipio*; semel 1 Cor. 9, 13. τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερίζονται partem sacrificiorum altari impositorum accipiunt. *.

**Συμμέτοχος**, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (σύν et μέτοχος) *una particeps*, seq. genitivo; bis, Eph. 3, 6. 5, 7. (Iustin. Mart. apol. 1, p. 51. συμμέτοχος τῶν παθῶν. — συμμετέχω, 2 Macc. 5, 20.) *.

**Συμμιμητής**, οῦ, ὁ, (σύν et μιμητής) *una cum aliis imitans, imitator*; Phil. 3, 17.

**Συμμορφίζω**, f. ίσω, i. q. συμμορφόω, quod vid. Legitur in codd. Phil. 3, 10. συμμορφιζόμενος.

**Σύμμορφος**, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (σύν et μορφή) *eandem quam alius habens formam vel habitum, similis habitu et natura*; seq. genitivo, Rom. 8, 29. συμμόρφους τῆς εἰκόνος, similes imagini filii Dei. — seq. dat. Phil. 3, 21. σῶμα σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης, corpus τὴν δόξαν corporis Christi referens. (Etiam profanos adiectivis ex σύν compositis haud raro iungere substantivum in genitivo, exemplis docuit *Matthiae*, gramm. gr. §. 404. not. 1.)

**Συμμορφόω**, ῶ, f. ώσω, (a σύμμορφος) *conformo, similem facio*; proprie quod attinet ad habitum externum, vel etiam naturam; sed Phil. 3, 10. refertur ad similitudinem sortis s. fatorum; συμμορφούμενος τῷ θανάτῳ αὐτοῦ, similis ei etiam morte cruenta, quae mihi semper imminet. *.

**Συμπαθέω**, ῶ, f. ήσω, (a συμπαθής) *eodem quo alter sensu afficior*, consentio, 4 Macc. 13, 22. φιλαδελφία [plurium fratrum] συμπαθοῦσα; — si refertur ad miseros: *condoleo, misericordia tangor*; Hebr. 4, 15. συμπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν. (4 Macc. 5, 24. Test. XII. Patr. p. 536. Ioseph. ant. 7, 10. 5. συμπαθῶς ἔχειν πρός τινα.) — ex adiuncto: *misericordia ductus opem fero*; Hebr. 10, 34. τοῖς δεσμίοις συνεπαθήσατε, vinctis misericordia tacti opem tulistis. *.

**Συμπαθής**, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (σύν et πάσχω) *eodem sensu, quo alter, affectus, consentiens*, (4 Macc. 13, 22. συμπαθέστερον ἔσχον τὴν πρὸς ἀλλήλους ὁμόνοιαν.) — si refertur ad miseros: *condolens, misericordia tactus, misericors*. (Ioseph. ant. 19, 7. 3. τοῖς ἀλλοεθνέσι ἦν φιλάνθρωπος, τοῖς ὁμοφύλοις χρηστὸς καὶ συμπαθὴς μᾶλλον.) — Semel 1 Petr. 3, 8. ubi συμπαθεῖς est vel: mutuo sensu quum gaudii tum doloris affecti; vel ad miserandum proni.

**Συμπαραγίνομαι**, (σύν et παραγίνομαι) depon. med. *una adsum, una accedo*; Luc. 23, 48. (Thucyd. 2, 82.) — *accedo ad opitulandum*; 2 Tim. 4, 16. (Ps. 83, 7. pro נִלְווּ.) *.

**Συμπαρακαλέω**, ῶ, f. ήσω, (σύν et παρακαλέω quod vid.) 1) una cum aliis advoco, adhortor, (Xenoph. Cyrop. 8, 1. 13. Polyb. 5, 83. 3. συμπαρακαλεῖν τινι τὰς δυνάμεις.) — 2) *una cum aliis solatio erigo*; semel Rom. 1, 12. συμπαρακληθῆναι ἐν ὑμῖν, mutuo ex vobis solatio erigi. *.

**Συμπαραλαμβάνω**, aor. 2. συμπαρέλαβον, (σύν et παραλαμβάνω) *una mecum duco, comitem mihi iungo*; Act. 12, 25. 15, 37. 38. Gal. 2, 1. (Iob. 1, 4. Aelian. V. H. 8, 7. — simul comprehendo s. corripio, Gen. 19, 17. Ps. Sal. 13, 4.) *.

**Συμπαραμένω**, f. ενῶ, (σύν et παραμένω) simul maneo,

*una cum aliis vivere pergo;* Phil. 1, 25. (Ps. 72, 5. συμπαραμενεῖ τῷ ἡλίῳ καὶ πρὸ τῆς σελήνης.) *.

Συμπάρειμι, (σὺν et πάρειμι) *una adsum;* Act. 25, 24. οἱ συμπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, qui hic nobiscum adsunt. (Sap. 9. 10. Ioseph ant. 10, 11. 3. συμπάρεστι αὐτῷ τὸ θεῖον πνεῦμα. Polyb. 5, 5. 8.) *.

Συμπάσχω, (σὺν et πάσχω) *in consortium doloris venio, una dolores sentio;* Rom. 8, 17. εἴπερ συμπάσχομεν. 1 Cor. 12, 26. εἴτε πάσχει ἓν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη. (Polyb. 15, 9. 4.) *.

Συμπέμπω, f. έμψω, (σὺν et πέμπω) *una mitto;* seq. μετά 2 Cor. 8, 18. — seq. dativo, ib. v. 22. (Demosth. 1186. 27.) *.

Συμπεριλαμβάνω, f. λήψομαι, (σὺν et περιλαμβάνω complector, comprehendo) una complector s. comprehendo, (Polyb. 8, 13. 4. Demosth. 251. 9. συμπεριλ. ἐν ταῖς συνθήκαις.) — *totum, ab omni parte complector;* Act. 20, 10. (coll. Ezech. 5, 3.) *.

Συμπίνω, aor. 2. συνέπιον, (σὺν et πίνω) *una cum alio bibo,* (Esth. 7, 1. Xenoph. Cyrop. 5, 2. 13.) — semel Act. 10, 41. συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν αὐτῷ, i. e. familiariter cum eo versati sumus. Vid. *Πίνω.*

Συμπίπτω, f. ψω, (σὺν et πίπτω) *corruo,* zusammenstürzen; Luc. 6, 49. ubi codd. pro ἔπεσε habent συνέπεσε.

Συμπληρόω, ῶ, f. ώσω, (σὺν et πληρόω, quod vid.) *prorsus impleo, compleo;* Luc. 8, 23. καὶ συνεπληροῦντο, i. e. navis, qua vehebantur, implebatur; cuius dicendi generis exemplum habes etiam Marc. 8, 14. vid. *Συμπνίγω.* Alia e profanis collegit *Kypkius* in obss. s. ad h. l. (Polyb. 1, 36. 9.) — de tempore: prorsus *absolvo,* s. *finio;* Luc. 9, 51. Act. 2, 1. (Ioseph. ant. 1, 3. 2. ib. 4, 7. 5. — συμπλήρωσις de tempore 2 Chron. 36, 21. Dan. 9, 2. 3 Esdr. 1, 58.) **.

Συμπνίγω, f. ίξω, (σὺν et πνίγω) 1) una, simul suffoco; — *penitus suffoco, suffocando extinguo;* tropice de segete et de verbo Dei in mente hominum, Matth. 13, 22. Marc. 4, 7. 19. — ib. 8, 14. συμπνίγονται i. e. verbum in eorum mente suffocatur. (Vid. etiam Συμπληρόω.) — 2) *comprimo undique ut paene suffocem,* Luc. 8, 42. οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν. (coll. Marc. 5, 24. συνέθλιβον.) *.

Συμπολίτης, ου, ὁ, (σὺν et πολίτης) *civis meus, eiusdem civitatis, eodem iure civitatis donatus, Mitbürger;* Eph. 2, 19. (Ioseph. ant. 19, 2. 2. Aelian. V. H. 3, 44. — Improbatur hoc nomen a Grammaticis, Polluce, Phrynicho, ad quem vid. *Lobeck.* p. 172.)

Συμπορεύομαι, f. εύσομαι, (σὺν et πορεύομαι) LXX pro הָלַךְ, יָלַךְ et בּוֹא — verb. depon. pass. 1) *iter facio simul cum aliquo, una eo s. proficiscor;* ita in N. T. seq. dativo

personae, Luc. 7, 11. 14, 15. 25. (Tob. 5, 7. εὕρηκα ὃς συμπορεύσεταί μοι, inveni itineris socium. LXX saepius seq. μετά τινος, pro hebr. אֶת יָלַךְ Gen. 13, 5. 14, 24. et עִם הָלַךְ Gen. 18, 16. — versari cum aliquo, Prov. 13, 21. Test. XII. Patr. p. 617. 629.) — 2) *una convenio cum aliquo, convenio*, seq. πρός τινα; Marc. 10, 1. (Iob. 1, 4.) συμπορευόμενοι οἱ υἱοὶ αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους. et pro בּוֹא Deut. 31, 11. Ezech. 33, 31. Polyb. 5, 75. 1. 15, 6. 1.) *.

**Συμπόσιον**, ίου, τό, (a συμπίνω, una bibo) 1) bibere cum aliis, compotatio; Xenoph. Cyrop. 8, 4. 13. — συμπόσιον οἴνου, Sir. 34, 31. 35, 5. 49, 1. — 2) *convivium*, i. e. a) epulum splendidius, Esth. 7, 8. 1 Macc. 16, 16. 2 Macc. 2, 28. Ioseph. ant. 7, 14. 6. — b) locus conviviis habendis destinatus, Xenoph. Cyrop. 8, 8. 6. — c) metonym. *convivae, convivarum catervae*; Marc. 6, 39. ἀνακλῖναι πάντας συμπόσια, συμπόσια, i. e. ex hebraismo (vid. Πρασιά) pro ἀνὰ συμπόσια, catervatim, per ordines.

**Συμπρεσβύτερος**, ου, ὁ, (σύν et πρεσβύτερος) *una cum aliis senex*; 1 Petr. 5, 1. ὁ συμπρεσβύτερος, qui ipse senex sum, eos, qui senes inter vos sunt, (τοὺς ἐν ὑμῖν πρεσβυτέρους) adhortor. Opponuntur v. 5. νεώτεροι. (Alii: compresbyter, qui una cum aliis dignitate presbyteri gaudet. Apud profanos non legitur.) *.

**Συμφαγεῖν**, vid. Συνεσθίω.

**Συμφέρον**, τό, vid. Συμφέρω.

**Συμφέρω**, aor. 1. συνήνεγκα, (σύν et φέρω) *confero, comporto*; Act. 19, 19. συνενέγκαντες τὰς βίβλους. (Ioseph. ant. 3, 8. 3. πολλὰ καὶ ποικίλα κατὰ τὴν σκηνὴν — συνεφέροντο. Xenoph. anab. 6, 4. 9.) — 2) *conduco, prosum*; — ita a) συμφέρει, *condupit, prodest, expedit*, et, ubi vel sequitur vel intelligendum est μᾶλλον, *satius, melius est*; 1 Cor. 6, 12. 10, 23. 2 Cor. 8, 10. (Ier. 26, 14. Prov. 19, 10. Sir. 30, 19. 37, 28.) — seq. ἵνα, Matth. 5, 29. 30. 18, 6. Io. 11, 50. 16, 7. — seq. infinitivo, Matth. 19, 10. Io. 18, 14. 2 Cor. 12, 1. (Esth. 3, 8. Xenoph. Cyrop. 4, 5. 12.) — Neutr. participii ut substantivum: τὸ συμφέρον, *utilitas, commodum, salus*; 1 Cor. 7, 35. 1 Cor. 10, 33. 12, 7. Hebr. 12, 10. (2 Macc. 4, 5. 11, 15. Ioseph. bell. 1, 28. 2. Idem vit. §. 11.) — τὰ συμφέροντα, *utilia, commoda*, Act. 20, 20. (LXX pro טוֹב Deut. 23, 6. Baruch. 4, 3.) *.

**Σύμφημι**, (σύν et φημί) una dico; — *confiteor, fateor*; Rom. 7, 16. (Xenoph. Cyrop. 4, 5. 12. Demosth. 668. 14. ed. *Reisk.* Suidas: σύμφημι· συναινῶ, συνομολογῶ.) *.

**Συμφόρος**, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (a συμφέρω) utilis, commodus. — τὸ συμφόρον, *commodum, utilitas*; semel in codd. 1 Cor. 7, 35.

**Συμφυλέτης**, ου, ὁ, (σύν et φυλέτης, quod a φυλή,

tribus) *contribulis*, i. e. qui eiusdem tribus est; deinde quum φυλή etiam latiori sensu de populo dicatur, est i. q. ὁμοεθνής, *popularis, eiusdem gentis;* 1 Thess. 2, 14. Hesych. συμφυλετῶν· ὁμοεθνῶν. (Improbatur haec vox grammaticis aeque ac συμπολίτης.)

**Σύμφυτος**, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (σύν et φυτός, satus, plantatus) 1) una plantatus, una satus, Zach. 11, 2. Amos. 9, 13. — innatus, Ioseph. ant. 6, 3. 3. contr. Apion. 1, 8. — 2) *concretus, qui coalescit, s. coaluit;* semel in N. T. et insolito quidem modo; Rom. 6, 5. εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ubi concreverimus (i. e. *arcte uniti* fuerimus) cum Christo similitudine mortis eius, i. e. ubi, sicut Christus pro peccato mortuus et sepultus est, nos in undis baptismi omnem sepeliverimus vitiositatem, etc. cf. v. 4. et v. 8. ubi eadem simpliciter ita enuntiantur: εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ. (Ita etiam Sap. 13, 13. συμπεφυκὼς est: qui concrevit, inolevit, coaluit, zusammengewachsen, et Xenoph. Cyrop. 4, 3. συμφύεσθαι usurpatur de Centauris, quorum corpora ex equino et humano coaluisse ferebantur. Lucian. Dial. de mort. T. I. p. 404. ed. *Reiz.* εἷς ἓν συμπεφυκότες ἄνθρωπος καὶ θεός.)

**Συμφύομαι**, (σύν et φύω), *una nascor, vel cresco;* — aor. 2, pass. συνεφύην et particip. eius συμφυείς (profanis inusitatum vid. append. analyt.) legitur semel Luc. 8, 7. — Caeterum vid. Σύμφυτος.

**Συμφωνέω**, ῶ, f. ήσω, (σύν et φωνέω) *consono;* proprie de sono et instrumentis musicis; tropice: *consono, congruo, convenio;* — a) de eo, quod natura sua congruit; Luc. 5, 36. ἐπίβλημα οὐ συμφωνεῖ τῷ παλαιῷ ἱματίῳ. (Arist. Politic. 7, 15. ταῦτα δεῖ πρὸς ἄλληλα συμφωνεῖν.) — b) de *consensu;* Matth. 18, 19. ἐὰν δύο συμφωνήσωσιν περὶ παντὸς πράγματος. (nisi hic ut Gen. 14, 3. est: *consocior*, convenio. vid. etiam Ies. 7, 2.) Act. 15, 15. τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν. (Ioseph. ant. 10, 7. 2. τὰ μὲν ἄλλα πάντα συμφωνοῦντα τοὺς προφήτας ἀλλήλοις εἰπεῖν συνέβη. — c) de eo, de quo inter plures convenit *ex pacto s. composito;* Matth. 20, 2. συμφωνήσας μετὰ τῶν ἐργατῶν postquam pactus erat cum operariis denario in diem. ib. 20, 13. δηναρίου συνεφώνησάς μοι, convenit inter nos de denario. (Act. Thom. §. 2. συνεφώνησε μετ' αὐτοῦ τριῶν λιτρῶν ἀργυρίου.) Act. 5, 9. συνεφωνήθη ὑμῖν, conventum est inter vos. (2 Reg. 12, 8. συνεφώνησαν οἱ ἱερεῖς τοῦ μὴ λαβεῖν. coll. Polyb. 7, 9. 11. Diod. Sic. 12, 83.) **.

**Συμφώνησις**, εως, ἡ, (a συμφωνέω) propr. vocis s. soni concentus; tropice: *convenientia, consensus,* 2 Cor. 6, 15. (Ioseph. c. Apion. 2, 16. τῶν πολιτῶν πρὸς ἀλλήλους συμφωνία.) *.

*Συμφωνία*, ας, ἡ, (a σύμφωνος) *symphonia, concentus musicus;* Luc. 15, 25. (Polyb. 26, 10. 5. — tropice; consensus dictorum. 4 Macc. 14, 3.) *.

*Σύμφωνος*, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (σὺν et φωνή) consonus, Eccl. 7, 15. — τὸ σύμφωνον, *de quo convenit, pactum;* 1 Cor. 7, 5. ἐκ συμφώνου, ex mutuo consensu s. pacto. *.

*Συμψηφίζω*, f. ίσω, (σὺν et ψηφίζω) *computo;* Act. 19, 19. (Aristoph. Lysistr. v. 142.) *.

*Σύμψυχος*, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (σὺν et ψυχή) qui iisdem desideriis, eadem voluntate regitur, *unanimis*, concors. Legitur tantum Phil. 2, 2. de quo loco uberius exposuit *Wolfius* in cur. phil.

*Σύν*, praepositio, hebr. אֵת et ex parte etiam עִם, Latinor. *cum, una cum* respondens, casum tertium regens et *coniunctionem consortionemque* indicans, quare maxime convenit cum μετά seq. genitivo, et a quibusdam nostrorum scriptorum, videlicet Matthaeo, Marco et Ioanne rarius (multo rarius in codice graeco V. T.), frequentius autem a Luca et Paulo usurpatur. Indicat σὺν coniunctionem interiorem et arctiorem, quam μετά, quod vero discrimen nostri non satis curant. Legitur autem in N. T.

1) de coniunctione quae efficitur *societate, comitatu et sorte*, non solum de hominibus, sed etiam de rebus, et est Latinor. *cum, una cum*, nostrum *mit, nebst.* Matth. 25, 27. τὸ ἐμὸν (ἀργύριον) σὺν τόκῳ, cum usura, Matth. 26, 35. σὺν σοὶ ἀποθανεῖν. 27, 38. σταυροῦνται σὺν αὐτῷ. Marc. 4, 10. οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα, 8, 34. προςκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. 9, 4. ὤφθη Ἡλίας σὺν Μωϋσεῖ. Vid. etiam Luc. 2, 5. 7, 6. 8, 1. 20, 1. 23, 11. 24, 1. Io. 18, 1. 21, 3. Act. 1, 14. 4, 1. 5, 26. etc. (Lev. 1, 16. 3, 9. Deut. 33, 2. Dan. 9, 26. Ezech. 1, 21. 39, 3. 1 Macc. 3, 40. 3 Macc. 3, 25.) — Caeterum vid. loca et locutiones: σὺν Χριστῷ, una, simul cum Christo, Rom. 8, 32. Col. 2, 13. 2, 20. 3, 3. 4. 1 Thess. 5, 10. ἅμα σὺν αὐτῷ. — Gal. 3, 9. εὐλογοῦνται σὺν (una cum) τῷ πιστῷ Ἀβραάμ, i. e. promissio salutis Abrahamo facta, simul et per Abrahamum etiam spectat ad Christianos e gentilibus. 1 Cor. 10, 13. ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν nec aliter Act. 4, 14. σὺν αὐτοῖς (una cum illis adstantem) ἑστῶτα. Act. 8, 31. καθίσαι σὺν αὐτῷ. (μετ᾽ ἐμοῦ Apoc. 3, 21. 14, 1.) — *Μένειν σύν τινι*, permanere cum aliquo, apud aliquem, Luc. 1, 56. 24, 29. (seq. μετά Luc. 22, 28. 24, 29.) — *Γίνεσθαι σύν τινι*, cum aliquo esse, in eius societatem venire, Luc. 2, 13. (seq. μετά Act. 9, 19. 7, 38.) — *Εἶναι σύν τινι*, a) *comitari* aliquem, Luc. 7, 12. 8, 38. 22, 56. Act. 4, 13. 13, 7. — οἱ σύν τινι ὄντες, *comites*, socii, Marc. 2, 26. Luc. 5, 9. 9, 32. Act. 22, 9. 27, 2. — b) *versari* cum aliquo, Luc. 24, 44. Rom. 16, 15. Phil. 1, 23. Col. 2, 5. 1 Thess. 4, 17. — *a par-*

*tibus alicuius stare*, Act. 14, 4. 19, 38. οἱ σὺν ἡμῖν, *nostri*, Luc. 24, 24. 33. Act. 5, 17. (In iisdem locutionibus legi etiam μετά, supra p. 66. monitum est.)

2) de coniunctione eius, quod *aliquis habet, possidet, secum fert*; 1 Cor. 15, 10. ἡ χάρις τοῦ θεοῦ ἡ σὺν ἐμοί, i. q. ἡ δοθεῖσά μοι (Rom. 12, 3. 6.) cf. אֵת Iob. 12, 3. — Cor. 8, 19. συνεπέμψαμεν τὸν ἀδελφὸν — σὺν τῇ χάριτι ταύτῃ, qui perferat, vel qui secum habeat haec dona. (Ps. Sal. 7, 4. ἀποστείλῃς θάνατον σὺν ἐντολῇ αὐτῷ περὶ ἡμῶν. Ioseph. ant. 1, 13. 2. ἔφερον σὺν αὐτοῖς.)

3) de coniunctione, quae est inter *efficientem* et *effectum*, Latinor. *ex*, *per*, nostrum: *kraft*, *vermöge*: 1 Cor. 5, 4. σὺν τῇ δυνάμει, per potestatem mihi traditam. (Xenoph. Cyrop. 1, 3. 17. σὺν τῷ νόμῳ τὴν ψῆφον τίθεσθαι.)

4) ex hebraismo s. chaldaismo, ut עִם, est *in*, *utut*, *quamvis*, (nostrum *bei* in locutione: *bei alle dem*), vel etiam *praeter*, nostrum: *über*; Luc. 24, 21. ἀλλά γε σὺν πᾶσι τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει σήμερον, at, quamvis, sive utut haec omnia sint, tertius iam dies etc. (hebr. עִם־זֹאת bei alle dem, ubi LXX καὶ σὺν τούτοις. 3 Macc. 1, 22. coll. 2 Macc. 4, 9. ubi πρὸς δὲ τούτοις, praeterea. Ioseph. ant. 17, 8. 5. ἅπερ σὺν τῇ εἰς πάντ' ἀρετῇ καὶ πότιμά ἐστι, quae aquae praeter caeteras tot virtutes etiam potui commodae sunt.) — In compositionibus σύν indicat — 1) consortionem, communionem, societatem; — 2) consensionem; — 3) completionem, perfectionem, denotatque quum rem considerari totam, secundum omnes suas partes, tum rem esse magnam, vehementem; — 4) collectionem in unum corpus, nostrum *zusammen*.

**Συνάγω**, f. άξω, (σύν et ἄγω) — LXX plerumque pro אָסַף, קָבַץ et קִבֵּץ, passim etiam pro כָּנַס, הִקְהִיל — 1) *congero* in unum locum quae dispersa sunt, *colligo*, *congrego*; Io. 11, 52. συναγάγειν εἰς ἓν τὰ διεσκορπισμένα, in unum corpus, unum coetum colligere. (Heraclit. c. 19. τοὺς σποράδην οἰκοῦντας εἰς ἓν συνάγειν.) — a) de *rebus*: *colligo*; — fruges, Matth. 3, 12. 6, 26. Luc. 12, 17. 18. Io. 4, 36. Ita etiam Matth. 12, 30. Luc. 11, 23. Matth. 25, 24. 26. (Exod. 23, 10. Lev. 25, 3. Deut. 16, 13.) — κλάσματα Io. 6, 12. 13. κλήματα Io. 15, 6. — bona sua Luc. 15, 13. (Gen. 6, 21. Num. 19, 9. Ies. 39, 6. Gen. 41, 35.) — de personis: *congero*, *capio*, *comprehendo*; Matth. 13, 47. σαγήνη συναγαγοῦσα pisces. Apoc. 13, 10. συναγ. αἰχμαλωσίαν. — *congrego*, *convocando congrego*, Matth. 2, 4. ἀρχιερεῖς. 22, 10. 27, 27. Io. 11, 47. Act. 14, 27. Act. 15, 30. Apoc. 16, 16. — εἰς πόλεμον Apoc. 16, 14. 20, 8. (1 Reg. 5, 11. Exod. 3, 16.) — Συνάγομαι: *congrego me*, *convenio*; Marc. 6, 30. συνάγονται 7, 1. — συνήχθη, συνήχθησαν, Matth. 13, 2. 22, 34. Marc. 2, 2. 4, 1. 5, 21. Luc. 22, 66. Io. 18, 2. πολλάκις συνήχθη ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. Matth. 28, 12. Act. 4, 5. ἐγένετο δὲ συναχθῆναι αὐτῶν

τοὺς ἄρχοντας, quum convenissent eorum proceres. Act. 11, 26. ib. 4, 26 sqq. etc. (Gen. 29, 7. 8. 34, 30. Deut. 33, 5. Ios. 10, 5. 6, 33. Esth. 9, 18.) — Apoc. 19, 17. συνάχθητε (ita enim *Griesb.* pro συνάγεσθε) vid. Gen. 49, 1. Ies. 45, 20. — 1 Cor. 5, 4. συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος, i. e. ubi conveneritis, in solemni coetu, cui quanquam absens animo tamen interero. — Συναχθήσονται, convenient, Matth. 24, 28. 25, 32. 17, 37. (Hos. 10, 10. Mich. 2, 12. Ies. 33, 4.) — Συνηγμένοι εἰσὶ s. ἦσαν, congregati sunt s. erant, Matth. 18, 20. 22, 41. 27, 17. Io. 20, 19. Act. 4, 31. 20, 7. 8. (Neh. 12, 43.) — 2) ex usu hebr. אָסַף seq. אֶל, *mecum duco, hospitio excipio*; Matth. 25, 35. ξένον συνάγειν intell. εἰς τὴν οἰκίαν. ib. v. 38. 43. vid. Deut. 22, 2. συνάξεις αὐτὸν ἔνδον εἰς τὴν οἰκίαν σου. Ios. 2, 18. 2 Sam. 11, 29. Iudic. 19, 15. 18. Gen. 29, 22.

Συναγωγή, ῆς, ἡ, (a συνάγω, praet. med. συνήγαγα) — LXX pro עֵדָה et קָהָל — 1) collectio, coacervatio, actus congregandi, (Ps. Sal. 17, 48. 50.) — 2) multitudo, a) rerum collectarum, (λίθων Iob. 8, 17, 37, 25. ὑδάτων.) — b) hominum: multitudo congregata, (de populo Israelitico congregato, Exod. 12, 3. 19. 16, 3. Lev. 4, 13. 14. Sir. 24, 25. — de exercitu, Ezech. 32, 22. 23. 38, 4. 15.) — c) *coetus*; Iac. 2, 2. de coetu Christianorum. Apoc. 2, 9. 3, 9. συναγωγὴ τοῦ σατανᾶ, coetus impiorum, sceleratorum, quos Satanas gubernat. (Ps. 22, 17. συναγωγὴ πονηρευομένων. Sir. 16, 7. ἁμαρτωλῶν. c. 21, 10.) — 3) apud nostros: *synagoga*, i. e. a) *coetus* Iudaeorum, qui in singulis urbibus conveniebant ad preces faciendas, legem audiendam et iudicia habenda, Luc. 8, 41. 12, 11. 21, 12. Act. 13, 43. coll. v. 14. Act. 9, 2. ἐπιστολὰς πρὸς τὰς συναγωγάς. c. 26, 11. (Susanh. v. 41. 60.) — b) *locus, ubi coetus sese congregabat, synagoga*, Matth. 4, 23. 6, 2. 5. 9, 35. 10, 17. 12, 9. 13, 54. 23, 6. 34. Marc. 1, 21. 23. 29. 3, 1. 6, 2. 12, 39. 13, 9. Luc. 4, 15. 16. 20. 28. 33. 38. 44. 6, [illegible] 7, 5. 11, 43. 13, 10. 20, 46. Io. 6, 59. 18, 20. Act. 9, 20. 13, 14. 15, 21. 17, 17. 18, 4. 7. 19. 26. 19, 8. 22, 19. 24, 12. — συναγ. τῶν Ἰουδαίων, Act. 13, 5. [42.] 14, 1. 17, 1. 10. — τῶν Λιβερτίνων, Act. 6, 9. (Commemorat synagogas Iosephus ant. 19, 6. 3. bell. 2, 14. 4. et 5. ibid. 7, 3. 3. Dicebantur συναγωγαί Iudaeis בֵּית הַכְּנֶסֶת, *domus congregationis*. Videntur autem ortae esse synagogae exilii tempore, ubi populus sacris, quae in templo Hierosolymitano fiebant, prorsus carebat (Susann. v. 1 sqq.); post vero etiam in Palaestina post reditum populi quaevis fere urbs synagogam unam, et si maior erat, plures habuit. Hierosolymis earum CCCCLXXX fuisse, tradunt Rabbini, iidemque narrant, eas positas primum fuisse in campis et agris fluviorum ripae adiacentibus, post in altioribus locis urbium, populumque in iis convenisse primum sabbato quovis et festis diebus, post vero quinto quoque et secundo hebdo-

madum singularum die, non solum ad preces faciendas, sed etiam ad legem mosaicam audiendam, quae praelegebatur, et audientibus explicabatur. Quo facto benedictio dicebatur, cui accinebat populus τὸ ἀμήν (Neh. 8, 1—6.), et coetus dissolvebatur. A proseuchis synagogae diversae fuisse non videntur. Vid. omnino *Vitringa* de synagoga vetere. Franeck. 1696. 4. *.

Συναγωνίζομαι, (σύν et ἀγωνίζομαι), depon. med. una cum aliquo pugno, pugnam adiuvo, (Thucyd. 3, 64. Aelian. V. H. 12, 43. Ioseph. ant. 5, 3. 3.) — Rom. 15, 30. συναγων. μοὶ ἐν ταῖς προςευχαῖς, una mecum preces, quibus luctor adversus persecutores, faciatis, preces meas intercedendo adiuvetis. De eadem re Ioseph. ant. 12, 2. 2. παρακαλῶν αὐτούς, συναγωνίσασθαι περὶ ὧν ἐντυγχάνειν μέλλει τῷ βασιλεῖ. Demosth. 576. 7. ed. *Reisk.* οὐδείς ἐστιν, ὅςτις ἐμοὶ τῶν λεγόντων συναγωνίζεται. *.

Συναθλέω, ῶ, f. ήσω, (σύν et ἀθλέω) *una certo, certamen adiuvo;* — de certamine pietatis, Phil. 1, 27. συναθλοῦντες τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου, certantes invicem in pietate christiana. — *adiuvo, opitulor,* Phil. 4, 3. ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι. Vid. Συναγωνίζομαι.

Συναθροίζω, f. οίσω, (σύν et ἀθροίζω, congero, colligo) in acervum congero; de rebus, Ioseph. ant. 10, 4. 3. — de hominibus: *congrego;* LXX pro הִקְהִיל, קִבֵּץ et קָבַץ. — Act. 19, 25. (Exod. 35, 1. 1 Sam. 28, 4. 2 Sam. 2, 30. Ioseph. bell. 4, 11. 4.) — συναθροίζομαι, *congregor, convenio,* Luc. 24, 33. Act. 12, 12. (Num. 20, 2. Ios. 22, 12. Ioel. 3, 11. 1 Sam. 8, 4. 28, 1. Ioseph. ant. 5, 13. 1. contr. Apion. 1, 34.) *.

Συναίρω, f. αρῶ, (σύν et αἴρω) 1) una cum alio tollo; deinde: opem fero, adiuvo, (Ioseph. 17, 4. 2.) — 2) *confero cum altero;* ita συναίρειν λόγον, conferre cum altero rationes, mit einem zusammenrechnen; Matth. 18, 23. 24. 25, 19. (Etymol. Magn. ξυνάρασθαι· συναρμόσασθαι, συγκαταθέσθαι.) *.

Συναιχμάλωτος, ου, ὁ, (σύν et αἰχμάλωτος) *una captivus, vinculorum socius;* Rom. 16, 7. Col. 4, 10. Philem. v. 23. *.

Συνακολουθέω, ῶ, f. ήσω, (σύν et ἀκολουθέω) *una sequor, una comitor;* Marc. 5, 37. Luc. 23, 49. (2 Macc. 2, 4. αὐτῷ συνακολουθεῖν. Num. 32, 11. συνηκολούθησαν ὀπίσω μου.) *.

Συναλίζω, f. ίσω, (σύν et ἁλίζω, colligo) congero, colligo in unum, (Ioseph. ant. 8, 4. 1. τὰ σκεύη πάντα συναλίσας.) congrego, convoco, (Ioseph. ant. 19, 7. 4. πλῆθος εἰς ἐκκλησίαν συναλίσας. Xenoph. Cyrop. 1, 4. 14.) — συναλίζομαι, *congregor, convenio* in locum sive in loco; semel Act. 1, 4. συναλιζόμενος (αὐτοῖς) conveniens cum illis. (Xenoph. Anab.

7, 3. 28. Herodot. 1, 28. Ioseph. bell. 3, 9. 4. ὡς μὴ πάλιν οἱ πειραταὶ συναλισθεῖεν εἰς αὐτὴν intell. πόλιν.) *.

*Συναναβαίνω*, f. βήσομαι, (σύν et ἀναβαίνω) simul cum alio adscendo; — de hominibus in locum editiorem iter facientibus: *una proficiscor*; Marc. 15, 41. Act. 13, 31. (vid. Ἀναβαίνω.) — LXX pro עָלָה, Gen. 50, 9. Exod. 24, 2. 33, 3. Num. 13, 32. 3 Esdr. 5, 5. *.

*Συνανάκειμαι*, (σύν et ἀνάκειμαι) depon. med. *una accumbo*, *una epulor*; seq. dativo, Matth. 9, 10. 14, 9. Marc. 2, 15. 6, 22. 26. Luc. 7, 49. 14, 10. 15. (3 Macc. 5, 39.) *.

*Συναναμίγνυμι*, f. ίξω, (σύν et ἀναμίγνυμι, permisceo) simul admisceo; — συναναμίγνυμαι, metaph. admisceo me alicui, *familiariter aliquo utor*, *conversor*, *commercium habeo*, seq. dativo personae, 1 Cor. 5, 9. 11. 2 Thess. 3, 14. (Hos. 7, 8. Ἐφραὶμ τοῖς λαοῖς αὐτοῦ συνανεμίγνυτο, hebr. הִתְבַּלֵּל συναναμιξις, consociatio, Dan. 11, 23. — Demosth. 885. 8. ed. *Reisk* συμμίξαι πονηροῖς ἀνθρώποις.) *.

*Συναναπαύω*, f. αύσω, (σύν et ἀναπαύω) una quiesco; συναναπαύομαί τινι, ad animum si refertur, est: *una recreor cum aliquo*; semel Rom. 15, 32. ἵνα συναναπαύσωμαι ὑμῖν, ut una vobiscum recreer. Vid. Ἀναπαύω.

*Συναντάω*, ῶ, f. ήσω, (σύν et ἀντάω, occurro) 1) *obviam eo alicui*, *occurro*, *obviam fio*, seq. dativo, Luc. 9, 37. 22, 10. Act. 10, 25. Hebr. 7, 1. 10. (LXX pro פָּגַע, Gen. 32, 1. Exod. 23, 4. פָּגַשׁ Gen. 32, 17. 2 Sam. 2, 13. קָרָה Num. 23, 16. coll. Exod. 7, 15. Prov. 7, 10.) — 2) *evenio*, *accido*, ut nostrum *begegnen*, Act. 20, 22. τὰ συναντήσοντά μοι, quae contingent mihi. (Iob 30, 26. 27, 20. Prov. 17, 20. Eccles. 2, 14 συνάντημα ἓν συναντήσεται τοῖς πᾶσιν αὐτοῖς. ib. 9, 11.) *.

*Συνάντησις*, εως, ἡ, (a συναντάω) *occursus*, *obviam fieri*; Matth. 8, 34. ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν τῷ Ἰησοῦ, obviam Iesu. LXX saepius pro לִקְרַאת, ut Gen. 14, 17. 32, 6. Exod. 4, 27. 18, 7.) *.

*Συναντιλαμβάνομαι*, f. λήψομαι, (σύν et ἀντιλαμβάνω) una cum alio manum admoveo operi; — *adiuvo* alium in opere, *opem ei fero*; bis Luc. 10, 40. ἵνα μοι συναντιλάβηται. Rom. 8, 26. συναντιλ. ταῖς ἀσθεν. ἡμῶν, succurrit animi nostri infirmitati. (LXX Ps. 89, 71. Exod. 18, 22. Num. 11, 17. Ioseph. ant. 4, 8. 4.) *.

*Συναπάγω*, f. άξω, (σύν et ἀπάγω) una abduco, (LXX pro לָקַח, Exod. 14, 6.) — *Συναπάγομαι*, una me abduci patior; tropice: *abripi me patior ab aliis*, *ich lasse mich hinreissen*, seq. dativo rei, ad quam abducor; proprie quidem in malam partem, Gal. 2, 13. ὥςτε καὶ Βαρνάβας συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει, ut adeo Barnabas seduceretur ad eorum hypocrisin. 2 Petr. 3, 17. τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες, ne abrepti ad ἀθέσμων errorem. — At Rom. 12, 16.

etiam in bonam partem: *prorsus duci me patior*; τοῖς ταπεινοῖς συναπαγόμενοι, ad demissam sentiendi agendique rationem vos duci, i. e. modestia vos duci patimini. (Alii τοῖς ταπεινοῖς pro masculino habentes vertunt, humilium afflictorumque sodalium sortem cum ipsis sustinere parati sitis.)

Συναποθνήσκω, aor. 2. συναπέθανον, (σύν et ἀποθνήσκω) *una morior, una mortem patior*; Marc. 14, 31. 2 Cor. 7, 3. 2 Tim 2, 11. εἰ γὰρ συναπεθάνομεν (τῷ Χριστῷ), si mortem pati parati sumus pariter ut Christus. (Sir. 19, 10. ἀκήκοας λόγον· συναποθανέτω σοι.) *.

Συναπόλλυμι, f. λέσω, (σύν et ἀπόλλυμι) una perdo, (Gen. 18, 23. Ps. 26, 9.) — συναπόλλυμαι, aor. 2. συναπωλόμην, *una pereo, una interficior*, Hebr. 11, 31. (Num. 16, 26. Gen. 19, 15. Sap. 10, 13.) *.

Συναποστέλλω, f. ελῶ, (σύν et ἀποστέλλω) *una mitto*; 2 Cor. 12, 18. (LXX pro שָׁלַח Exod. 33, 2. 22. 3 Esdr. 5, 2.) *.

Συναρμολογέω, ῶ, f. ήσω, (σύν et ἁρμολογέω, quod est ex ἁρμός iunctura, et λέγω, arcte iungo, iuncturis necto) *arte invicem necto s. compingo*. Ita bis de partibus aedificii, Eph. 2, 21. — de partibus s. membris corporis, ib. 4, 16. (Legiturne apud profanos?) *.

Συναρπάζω, f. άσω, (σύν et ἁρπάζω) *corripio*; i. e. corripio et aufero s. *abripio*; de daemone hominem abripiente in loca deserta, Luc. 8, 29. — de instanti turba aliquem vi rapiente ad iudicem vel necem, Act. 6, 12. 19, 29. — de procella navem undique corripiente et abripiente, Act. 27, 15. (In V. T. Prov. 6, 25. 2 Macc. 3, 27. 4, 11. — Philo lib. 1. de vit. Mos. p. 621. ὑπὸ τοῦ πάθους ὅλοι συναρπασάμενοι. Idem de Plant. N. p. 219. ὅλον τὸν νοῦν ὑπὸ θείας κατοχῆς συναρπασθεὶς οἴστρῳ.) **.

Συναυλίζομαι, f. ίσομαι, (σύν et αὐλίζομαι, deversor, pernocto) *una commoror*; Act. 1, 4. codd. συναυλιζόμενος ex interpretamento pro συναλιζόμενος. (Prov. 22, 24.) *.

Συναυξάνω, f. ξήσω, (σύν et αὐξάνω) simul incrementa do, 2 Macc. 3, 4. et intransitive: una cresco, (2 Macc. 4, 4. 4 Macc. 13, 26.); συναυξάνομαι, *simul cresco*; Matth. 13, 30. (Herodian. 1, 12. 8. συναυξηθεὶς τε τῷ Κομμόδῳ. Demosth. p. 107. 27. ed. *Reisk.*) *.

Σύνδεσμος, ου, ὁ, (a συνδέω) 1) *vinculum, copula, compages*; de vinculis membrorum corporis humani, Eph. 2, 19. (LXX pro חַרְצֻבּוֹת Ies. 58, 6. קִטְרִין Dan. 5, 6. 13.) — tropice: vinculum pacis s. concordiae, i. e. quod animos diversorum coniungit, et concordiam servat; Eph. 4, 3. ἑνότης τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης. — (de coniunctione coniuratorum, pro קֶשֶׁר, LXX 2 Reg. 11, 15. 12, 20. Ier. 11, 9.) — 2) id quod vinculis nexum et collectum est, *fasci-*

*culus*, propr. Herod. 4, 12. 11. — tropice: *complexio* s. *complexus*, *summa*, ein *Inbegriff*; Act. 8, 23. εἰς χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὁρῶ σε ὄντα, complexionem impietatis i. e. hominem improbissimum. Col. 3, 14. ἀγάπη ἥτις ἐστὶ σύνδεσμος τῆς τελειότητος, quae est summa perfectionis christianae. Vid. loca similia 1 Tim. 1, 5. Rom. 13, 10. Gal. 5, 10. Matth. 22, 40. *.

Συνδέω, perf. pass. συνδέδεμαι, (σύν et δέω) 1) ligo in unum, colligo, connecto; (Ezech. 3, 26. Iud. 15, 4. Exod. 14, 25. 1 Sam. 18, 1. — comparandi sensu, Sir. 35, 4. σύνδησον παιδείαν.) — 2) συνδεδεμένος, *una vinctus*, *vinculorum socius*; Hebr. 13, 3. ὡς συνδεδεμένοι, quasi sitis vinculorum eorum socii; vel: quibus, ut illis, vincula quotidie timenda. (Ioseph. ant. 2, 5. 3. συνδεδεμένος τῷ οἰνοχόῳ.) *.

Συνδοξάζω, f. άσω, (σύν et δοξάζω quod vid.) *una glorifico*, *pariter beatum reddo*; Rom. 8, 17. *.

Σύνδουλος, ου, ὁ, (σύν et δοῦλος) 1) *conservus*, qui una cum alio eidem servit domino; Matth. 28, 28. 29. 31. 33. 24, 49. (Artemidor. Oneirocrit. p. 75. Lucian. Asin. p. 160. Eurip. Med. 65. Improbarunt hanc vocem Grammatici; Moeris Attic. ὁμόδουλος· ἀττικῶς. σύνδουλος· ἑλληνικῶς.) — 2) *ministrans cum aliis eidem domino*, *collega*, *socius*, muneris et laborum, Col. 1, 7. 4, 7. — martyrii ob Christum dominum communem, Apoc. 6, 11. — officia praestans eidem Domino; Apoc. 19, 10. 22, 9. σύνδουλός σου εἰμί, tecum ministerio fungor in regno Christi, minister sum pariter ac tu. (de regis ministris LXX pro chald. כְּנָוָן Esdr. 4, 7. 9. 17. 23. 5, 3. 6. 6, 6. 13.) **.

Συνδρομή, ῆς, ἡ, (σύν et δρέμω s. τρέχω) *concursio*; Act. 21, 30. (Iudith. 10, 19. 3 Macc. 3, 8.) *.

Συνεγείρω, f. ερῶ, (σύν et ἐγείρω) simul surgere facio, simul erigo, 4 Macc. 2, 14. τὰ πεπτωκότα συνεγείρων.) — passiv. una surgo de sedibus, Ies. 14, 9. — *una cum alio in vitam revoco*; Eph. 2, 6. καὶ συνήγειρε, resurrectionis futurae in vitam pariter ac Iesum nos fecit participes. Col. 2, 12. ἐν ᾧ καὶ συνηγέρθητε, per quem (Iesum) etiam spem resurgendi cum ipso habetis. ib. 3, 1. συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, spem habetis resurgendi ad vitam coelestem cum Christo. cf. v. 3. Etiam Συζάω, Συγκαθίζω, de *spe* data vitae et gloriae dicuntur. *.

Συνέδριον, ίου, τό, (ex σύν et ἕδρα, sedes, sella) propr. et vi etymi est: sedere una in sellis; 1) *consessus*, *conventus*, i. e. coetus hominum, qui convenerunt vel deliberatum vel iudicatum; de quovis conventu hominum, Prov. 22, 10. Ier. 15, 7. Ps. 26, 4. 2 Macc. 14, 5. 4 Macc. 17, 17. Ioseph. ant. 17, 3. 1. συνέδριον ποιεῖται τῶν φίλων. Ioseph. vit. §. 46. Id. bell. 6, 4. 3. de ducibus consultandi causa convocatis. — Ita

Io. 11, 47. *συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον*, convocarunt suos ad consultandum. (Alii hic synedrium magnum intelligunt; at, quum absit articulus *τό*, videtur fuisse conventus privatus quorundam, qui, quid agendum, consultaturi erant. — 2) ***consessus iudicum, synedrium*** apud Iudaeos, et quidem a) ***iudicium minus***, quod quaeque urbs Iudaeorum habebat ad disceptandas causas minores, Matth. 10, 17. Marc. 13, 9. vid. *Κρίσις* no. 5. — b) ***synedrium Hierosolymitanum magnum***, a Iudaeis סַנְהֶדְרִין, et סַנְהֶדְרִין גְּדוֹלָה appellatum, de cuius origine vid. Num. 11, 16 sqq. i. e. iudicium supremum quum ecclesiasticum tum politicum, causas graviores et maiores quasque cognoscens. Assessores eius, septuaginta et duo numero, erant *ἀρχιερεῖς, πρεσβύτεροι* et *γραμματεῖς*, quibus praesidebat pontifex maximus (הַנָּשִׂיא *princeps*, et רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה *caput synedrii*, dictus) vel eius vicarius (אַב בֵּית דִּין *pater domus iudicii* appellatus). Legitur de consessu assessorum synedrii, Matth. 5, 22. 26, 59. Marc. 14, 55. 15, 1. Act. 5, 21. 27. 34. 22, 30. 23, 1. 6. 15. 20. 28. 24, 20. (Vid. etiam *Ἀρχιερεύς, Πρεσβύτερος, Γραμματεύς*) — et de consessu simulque loco synedrii, Luc. 22, 66. Act. 4, 15. 5, 41. 6, 12. 15. (Iosephus synedrium dicit: *οἱ ἄρχοντες Ἱεροσολυμίτων*, ant. 20, 1. 2. etiam *τὸ συνέδριον τῶν Ἱεροσολυμίτων* de vit. §. 12. *τὸ συνέδριον*, ant. 14, 9. 4.) *.

*Συνεῖδον*, (*σύν* et *εἶδον* quod vid.) bene intelligo; particip. *συνιδών*, ***bene videns, bene gnarus***, Act. 12, 12. *συνιδών*, bene iam intelligens quid ei accidisset, ubinam esset ib. 14, 6. (1 Macc. 4, 21. 2 Macc. 4, 41. 14, 26. 30. 15, 21. Ioseph. vit. §. 24. ant. 7, 9. 6.) — perf. medii, praesentis notionem induens, *σύνοιδα*, ***conscius sum*** alicuius rei; Act. 5, 2. *συνειδυίας τῆς γυναικός*, conscia uxore. 1 Cor. 4, 4. *οὐδὲν γὰρ* (*κακὸν*) *ἐμαυτῷ σύνοιδα*, nullius mali mihi sum conscius. (Iob. 27, 6. *οὐ σύνοιδα ἐμαυτῷ ἄτοπα πράξας*. Ioseph. ant. 3, 9. 3. Herod. 7, 1. 13. *δυσμένειαν ἑαυτῷ συνειδώς*. Demosth. 1471. 4. ed. *Reisk*. *τὸ μηδὲν ἐμαυτῷ συνειδέναι πεῖράν μοι δέδωκεν*.) *.

*Συνείδησις*, *εως*, *ἡ*, (a *συνεῖδον*) 1) ***conscientia***; proprie cuiusvis rei, (Eccles. 10, 20.?) sed dicitur *κατ᾽ ἐξοχήν*, ***de conscientia boni malive*** i. e. iudicio de ratione morum nostrorum ex sensu interno honesti et inhonesti, *Gewissen*; Rom. 2, 15. 1 Cor. 8, 7. 1 Tim. 4, 2. Tit. 1, 5. Hebr. 9, 14. — *ἀγαθή*, conscientia recti, Act. 23, 1. 1 Tim. 1, 5. 19. 1 Petr. 3, 16. *καλή*, Hebr. 13, 18. *καθαρά*, 2 Tim. 1, 3. *ἀπρόσκοπος* Act. 24, 16. — Absolute dicitur quum de conscientia recti, Rom. 9, 1. 2 Cor. 1, 12. tum de conscientia pravi, Io. 8, 9. *ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι*. Hebr. 9, 9. *κατὰ συνείδησιν*, quatenus pravorum sibi conscius est. c. 10, 2. 22. (Test. XII. Patr. p. 527. *ἡ συνείδησίς μου συνέχει με περὶ τῆς ἁμαρτίας*. Sap. 17, 11. *ἡ πονηρία — συνεχομένη τῇ συνειδήσει*.) — 2) ***ani-***

*mus ipse vel honesti vel inhonesti sibi conscius;* 1 Cor. 8, 10. 12. 1 Tim. 3, 9. 1 Petr. 3, 21. — διὰ τὴν συνείδησιν 1 Cor. 10, 25. 27. 28. nimirum alterius, ut apparet e v. 29., i. e. quia alter licitum habet, neque igitur, si ex eius opinione agimus, offenditur. — 3) *iudicium conscientiae,* 2 Cor. 4, 2. 5, 11. — *religio,* Rom. 13, 5. διὰ συνείδησιν, ob religionem 1 Cor. 8, 7. τινὲς τῇ συνειδ. — — μολύνεται, i. e. sunt, qui adhuc religioni idolorum (i. e. opinione, idola esse quaedam numina, v. 4. 5.) inhaerentes comedant carnes tanquam idolis sacras et hoc modo conscientiam suam inquinent (putent, se male egisse, et sese idololatria inquinasse). 1 Petr. 2, 19. διὰ συνείδησιν τοῦ θεοῦ, religione Dei. **.

Σύνειμι, (σύν et εἰμί, sum) *sum cum aliquo, comitor* eum; Luc. 9, 18. Act. 22, 11. (Ier. 3, 20. 3 Esdr. 6, 2. 2 Macc. 9, 4. Ioseph. ant. 3, 5. 1. σύνειμι τῷ θεῷ, cum Deo conversor.) *.

Σύνειμι, (σύν et εἶμι, eo) *congregor, convenio;* partic. aor. 2. συνιών Luc. 8, 4. (Xenoph. Cyrop. 5, 4. 19.) *.

Συνειςέρχομαι, f. ελεύσομαι, depon. med. cum aor. 2. act. συνειςῆλθον, (σύν et εἰςέρχομαι) *una ingredior;* Io. 6, 22. 18, 15. (LXX pro אֹבֹּ seq. עִם Esth. 2, 13. Iob. 22, 4. Test. XII. Patr. p. 522. μεθ' ἧς συνειςέρχεται ἡ ἁμαρτία. Act. Thom. §. 12.)

Συνέκδημος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (σύν et ἔκδημος, qui abest a populo suo, peregrinus) una cum altero absens a populo suo, *una peregrinans, comes, socius;* bis Act. 19, 29. 2 Cor. 8, 19. Ioseph. vit. §. 14. „Galilaeorum proceres (quos quasi obsides secum ducebat) φίλους τε καὶ συνεκδήμους ἐποιησάμην."

Συνεκλεκτός, ή, όν, (σύν et ἐκλεκτός) una electus; — *una electus ad salutem per Christum; salutis socius;* ἅπαξ λεγόμενον N. T. 1 Petr. 5, 13. ἡ ἐν Βαβυλῶνι συνεκλεκτή (ἐκκλησία).

Συνελαύνω, f. άσω, aor. 1. συνήλασα, (σύν et ἐλαύνω (quod vid.) *compello, cogo,* de pugnantibus. 2 Macc. 4, 26. φυγὰς εἰς τὴν Ἀμμανῖτιν χώραν συνήλαστο. ib. v. 42. πάντας εἰς φυγὴν συνήλασαν. c. 5, 5. Ioseph. bell. 4, 9. 11. συνελαύνουσι τοὺς λοιποὺς εἰς τὴν αὐλήν. ib. lib. 2, 19. 3. 3, 2. 3. — de suadentibus: *impello, adigo;* ita semel Act. 7, 26. συνήλασεν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην. (codd. συνήλλασεν.)

Συνεπιμαρτυρέω, ῶ, f. ήσω, (σύν et ἐπιμαρτυρέω) *una testimonio affirmo, s. confirmo;* Hebr. 2, 4. (Sext. Empir. adv. Log. 2, 324. συνεπιμαρτυροῦσαν τῷ λόγῳ. Polyb. 26, 9. 4.) *.

Συνεπιτίθημι, f. θήσω, (σύν et ἐπιτίθημι) 1) simul impono, (Num. 12, 11.) — 2) medium: *simul aggredior, una infesto* aliquem; semel Act. 24, 9. συνεπέθεντο (ita enim

*Griesb.* pro συνέθεντο) intell. αὐτῷ, simul infestabant Paulum. (LXX Deut. 32, 27. Zach. 1, 15. Num. 12, 3. Obad. v. 13. Xenoph. Cyrop. 4, 2. 2. Vid. etiam Ἐπιτίθημι.)

**Συνέπομαι**, imperf. συνειπόμην (σύν et ἕπομαι, sequor) *una sequor, comitor*; seq. dativ. Act. 20, 4. (2 Macc. 15, 2. Test. XII. Patr. p. 592. ἄγγελος δυνάμεως συνέπεταί μοι ἐν πᾶσι. 3 Macc. 5, 48. 6, 21. Thucyd. 1, 60.) *.

**Συνεργέω**, ῶ, f. ήσω, (a συνεργός) *una cum alio operor, laboris s. operis socius sum*, seq. dativo obiecti, cum quo ago; 1 Cor. 16, 16. 2 Cor. 6, 1. συνεργοῦντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν, una cum Deo s. Christo operans in vestram salutem adhortor. 3 Esdr. 7, 2. — *adiuvo*, Marc. 16, 20. Iac. 2, 22. ἡ πίστις συνήργει τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, fiducia in Deum adiuvit eius obedientiam in factis conspicuam. (Test. XII. Patr. p. 679. τὸ γὰρ μῖσος συνεργεῖ τῷ φθόνῳ. Ib. p. 524.) — *prospere succedere facio*, Rom. 8, 28. τοῖς ἀγαπῶσι τὸν θεὸν (κατὰ) πάντα συνεργεῖ (ὁ θεὸς) εἰς ἀγαθόν, ipsum amantes Deus fortunat omni in re; alii: Deum amantibus omnia cedunt in utilitatem. (1 Macc. 12, 1. ὁ καιρὸς αὐτῷ συνεργεῖ. XII. Patr. p. 624. ὁ θεὸς συνεργεῖ τῇ ἁπλότητί μου, omnia prospere succedere iubet sinceritati meae. — Ioseph. bell. 6, 1. 5. ὑπὸ τοῦ θεοῦ συνεργουμένους, a Deo adiuti.) *.

**Συνεργός**, οῦ, ὁ, ἡ, — όν, τό, (σύν et stirps ἔργω) *socius operis; opus una cum alio tractans et eum adiuvans*; — (2 Macc. 8, 7. 14, 5. Ioseph. ant. 7, 14. 4.) — in N. T. de iis, qui rem christianam una cum aliis promovent, socii muneris apostolici, et sequitur a) genitivus personae, hominis, cum quo aliquis laborat, quem adiuvat in opere suo; ita doctores christiani dicuntur συνεργοὶ τοῦ θεοῦ, 1 Cor. 3, 9. 1 Thess. 3, 2. συνεργοὶ τοῦ θεοῦ [text. vulg. ἡμῶν] ἐν τῷ εὐαγγελίῳ, in propagando evangelio. — συνεργοί Apostoli, Rom. 16, 3. 9. 21. Phil. 2, 25. 4, 3. Philem. v. 1. 24. — 2 Cor. 1, 24. συνεργὸς τῆς χαρᾶς ὑμῶν, adiuvans una cum aliis vestram felicitatem. — b) seq. dativo: 3 Io. v. 8. συνεργοὶ τῇ ἀληθείᾳ, socii in tradenda divina veritate. — c) seq. εἰς; 2 Cor. 8, 23. εἰς ὑμᾶς συνεργός, socius muneris mei in vestrum commodum. Col. 4, 11. συνεργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, qui una nobiscum laborant in regno Dei promovendo. **.

**Συνέρχομαι**, aor. 2. συνῆλθον, perf. συνελήλυθα, depon. med. cum aor. et perf. activi, (σύν et ἔρχομαι) 1) una advenio, vel in unum locum cum aliis venio; *congregor, convenio*, Marc. 3, 20. Luc. 5, 15. Io. 18, 20. Act. 1, 6. 2, 6. 10, 27. 16, 13. 19, 32. 21, 22. 25, 17. 28, 17. 1 Cor. 11, 18. 20. 33. 14, 23. 26. [Marc. 6, 33. ubi *Griesb.* ἦλθον ἐκεῖ] (Ezech. 33, 30. Ier. 3, 18. Ios. 9, 2. συνῆλθοσαν ἐπὶ τὸ αὐτό.) — seq. εἰς, quod nunc *locum* conventus indicat, ut Act. 5, 16. συνήρχετο τὸ πλῆθος εἰς Ἱερουσαλήμ. (Zach. 8, 21. 2 Chron. 30, 13.) — nunc finem et eventum eius,

ut 1 Cor. 11, 17. εἰς τὸ ἧττον συνέρχεσθε, convenitis (in ecclesia, vid. v. 18.) vobis non in commodum sed in damnum. 1 Cor. 11, 34. ἵνα μὴ εἰς κρίμα συνέρχεσθε, ne conventus vestri vobis cedant in culpam et poenam. — semel vi praepositionis σὺν sequitur dativus Marc. 14, 53. συνέρχονται αὐτῷ πάντες, apud eum, in eius domicilio se congregarunt, ad eum (πρὸς Exod. 32, 25.) venerunt omnes. (Ita Ioseph. ant. 10, 3. 1. συνέρχεσθαί τινι, accidere alicui. Id. ant. 19, 2. 5. τῇ ἀρχῇ συνῆλθε, ad imperium pervenit. Ibid. 19, 1. 16. σφίσιν ἀγαθὸν συνελθεῖν.) — 2) *una cum aliquo eo, venio, proficiscor, comitor aliquem*, sequente dativo personae, Luc. 23, 55. γυναῖκες συνεληλυθυῖαι αὐτῷ ἐκ τῆς Γαλιλαίας. Io. 11, 33. coll. v. 31. Act. 1, 21. τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν — ἕνα, unum eorum qui nos comitati sunt. c. 9, 39. 10, 23. 45. 11, 12. 15, 38. μὴ συνελθ. αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, qui non profectus fuerat cum iis ad opus (tradendae doctrinae) faciendum. (Iob. 22, 4.) — σύν τινι, Act. 21, 16. — 3) *congredior, concumbo, coëo*, Matth. 1, 18. πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτούς, antequam concubitu iungebantur. [1 Cor. 7, 5. ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνέρχεσθε, pro quo *Griesb.* ἦτε.] (ita seq. dativo; de viris cum femina coëuntibus; Ioseph. ant. 7, 9. 5. συνελθεῖν ταῖς παλλακαῖς. ib 7, 7. 1. Test. XII. Patr. p. 600. συνῆλθε αὐτῇ. ib. p. 701. Philo de Char. p. 706. et de Special. legg. p. 780. Xenoph. mem. 2, 2. 4. — etiam de femina cum viro congrediente; Ioseph. ant. 7, 8. 1. λαβόμενος τῆς κόρης συνελθεῖν αὐτῷ πείθειν ἐπειρᾶτο. Apollod. Bibl. 1, 3. 3. συνελθοῦσα δὲ ἐγέννησε ἐξ αὐτοῦ παῖδα.) *.

Συνεσθίω, f. ίσω, aor. 2. συνέφαγον, (σὺν et ἐσθίω) una cum aliquo edo. *comedo*, (Gen. 43, 32.) — comedo cum aliquo, i. e. familiariter eo utor, Luc. 15, 2. 1 Cor. 5, 11. Gal. 2, 12. (Ps. 101, 5.) — *convivor* cum aliquo; συνέφαγον, Act. 11, 3. 10, 41. (Exod. 18, 2. 2 Sam. 12, 17.) — De locutione: bibere et edere cum aliquo vid. Πίνω, lit. δ. *.

Σύνεσις, εως, ἡ, (a συνίημι) 1) commissio, i. q. σύμβλησις, Hom. Odyss. 10, 515. — 2) applicatio animi ad aliquid; — *intelligentia, scientia, cognitio subtilior, eruditio.* — LXX saepissime pro בִּינָה, דַּעַת, תְּבוּנָה, שֵׂכֶל et similia. — Luc. 2, 47. 1 Cor. 1, 19. Eph. 3, 4. ἡ σύνεσίς μου ἐν τῷ μυστηρίῳ. Col. 1, 9. πληρωθῆτε (κατὰ) τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν πάσῃ συνέσει πνευματικῇ. Vid. Πληρόω lit. b. α. 2 Tim. 2, 7. (Deut. 4, 6. Ies. 29, 14. 1 Chron. 22, 12. 2 Chron. 1, 10.) — 3) *mens ipsa*, quatenus intelligit et cognoscendo decernit, i. q. νοῦς, Marc. 12, 33. ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως, tota mente. (Sap. 4, 11. μὴ κακία ἀλλάξῃ τὴν σύνεσιν αὐτοῦ. Sir. 47, 23. Test. XII. Patr. p. 538. τὸ πνεῦμα τοῦ φθόνου οὐκ ἐᾷ τὴν σύνεσιν ἐν ἀνθρώποις ἐνεργεῖν.) — 4) de argumento cognitionis: *scientia, doctrina*, Wissenschaft; ita videtur acci-

piendum esse Col. 2, 2. εἰς πάντα πλοῦτον τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ Θεοῦ, ut largiter imbuamini doctrina s. scientia, qua intelligatis mysterium divinum. (εἰδὼς σύνεσιν, doctus, peritus, 2 Chron. 2, 13. Dan. 2, 21. Ies. 56, 11. — Sir. 24, 26. lex dicitur ὁ ἀναπληρῶν ὡς Εὐφράτης σύνεσιν, doctrinam abunde effundens. Ioseph. 4, 8. 2. τῶν νόμων (Mosis) φύλακες γένοισθε, καὶ μελετῴητε τὴν σύνεσιν αὐτῶν.) *.

**Συνετός**, ή, όν, (a συνίημι) *intelligens, doctus, prudens*; Matth. 11, 25. Luc. 10, 21. Act. 13, 7. 1 Cor. 1, 19. — LXX חָכָם Gen. 41, 33. Ier. 9, 11. נָבוֹן Prov. 17, 25. 28, 7. — συνετώτατος Ioseph. c. Apion. 2, 16. *.

**Συνευδοκέω**, ῶ, f. ήσω, (σύν et εὐδοκέω quod vid.) seq. dativo rei, 1) *una delector, una cum aliis placet mihi*, Act. 8, 1. 22, 20. Rom. 1, 32. (1 Macc. 1, 57. εἴ τις συνευδόκει τῷ νόμῳ.) — Luc. 11, 48. συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ἡμῶν, delectamini facinoribus maiorum vestrorum; i. e. egregie congruit vestra agendi ratio cum facinoribus maiorum. — 2) *libenter volo id, quod alter vult*, (2 Macc. 11, 24. 35.) — *convenio de aliqua re*, 1 Cor. 7, 12. 13. συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτῆς, si ipse libenter vult cum ea vivere. *.

**Συνευωχέω**, ῶ, f. ήσω, (σύν et εὐωχέω, convivio excipio) una convivio excipio aliquem; medium: *cum aliis convivor, zusammenschmausen*; de luxuriose convivantibus 2 Petr. 2, 13. Iud. v. 12. (Lucian. Ver. Hist. lib. 2. p. 673. καὶ αὐτὸς δὲ πάρεστι καὶ συνευωχεῖται αὐτοῖς. Ioseph. ant. 4, 8. 7.) *.

**Συνεφίστημι**, aor. 2. συνεπέστην, (σύν et ἐφίστημι quod vid.) una, vel simul admoveo; medium, cuius significationem etiam aor. 2. sequitur: *una irruo in aliquem, una insurgo*; Act. 16, 22. συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν. (Num. 16, 3. ubi quaedam editiones συνεπέστησαν [text. vatic. συνέστησαν] ἐπὶ Μωϋσῆν.)

**Συνέχω**, f. ἕξω, (σύν et ἔχω) 1) contineo, zusammenhalten, Exod. 26, 3. 36, 9. Ier. 2, 13. λάκκοι, οἳ οὐ δυνήσονται ὕδωρ συνέχειν. coll. Sap. 2, 7. — 2) *comprimo*; Act. 7, 57. συνέχ. τὰ ὦτα αὐτῶν, aures manu comprimere, ne audias; aures obturare. (LXX pro עָצַר *claudo*, τὸν οὐρανὸν ne pluat, Deut. 11, 17. 1 Reg. 8, 35. pro קָפַץ Ies. 52, 15. τὸ στόμα Prov. 30, 16. συνοχὴ μήτρας. — *premo ab omni parte*, Luc. 8, 45. οἱ ὄχλοι συνέχουσί σε. Luc. 19, 43. (1 Sam. 23, 8. 2 Macc. 9, 2. — (Ut Latinor. *premo* i. q. *urgeo*, Ioseph. ant. 11, 4. 2. συνείχετο ἡ τοῦ ναοῦ κατασκευή. coll. Act. 18, 5. si legitur πνεύματι pro λόγῳ.) — 3) *firmiter teneo*, i. q. κρατέω, Luc. 22, 63. οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες τὸν Ἰησοῦν. — tropice, ut Latinor. *teneo: constringo, totum teneo in potestate mea*, 2 Cor. 5, 14. ἡ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς, teneor totus

ab amore Christi. — συνέχεσθαι *constringi* νόσοις Matth. 4, 24. Luc. 4, 38. Act. 28, 8. (Diod. Sic. 3, 32. Polyb. 3, 62. 4.) — Συνέχομαι, constringor, *totus teneor*, de animo curis, metu constricto; Luc. 8, 37. φόβῳ. (Iob. 3, 24. 31, 23.) et συνέχομαι simpliciter, Luc. 12, 50. πῶς συνέχομαι, quam vehementer *angor*. Phil. 1, 23. συνέχομαι ἐκ τῶν δύο, ab utroque animus valde turbatur s. premitur. (Ioseph. ant. 5, 11. 3. συνέχει γὰρ ἱκανῶς τὰ παρὰ τὴν προςδοκίαν συντυχόντα δεινά.) — 4) *totum occupo*; συνέχομαι, *totus occupor* in aliqua re, seq. dativ. Act. 18, 5. συνείχετο τῷ λόγῳ [text. vulg. τῷ πνεύματι, ubi est: urgebatur] totus occupabatur in doctrina tradenda. (Sap. 17, 12. συνείχετο ἔργοις. Test. XII. Patr. p. 610. συνέχει ἑαυτὸν ἐν μόχθοις καὶ πόνοις.) *.

Συνήδομαι, (σύν et ἥδομαι, oblecto) depon. pass. *una delector, una laetor*. (Xenoph. anab. 7, 7. 24. — congratulor, Ioseph. ant. 8, 14. 4. de bell. 4, 11. 5. „venerunt πρέσβεις συνηδόμενοι.) — *valde, omnis delector*; Rom. 7, 22. συνήδομαι τῷ νόμῳ κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον. *.

Συνήθεια, ας, ἡ, (a συνηθής, una sedens, habitans; similis moribus et vitae genere, ex σύν et ἦθος) 1) sedere una uno in loco, (Aelian. hist. an. 16, 36.) — 2) consuetudo, familiaritas, 4 Macc. 13, 21. „fratres amore αὐξάνοντες διὰ τῆς συντροφίας καὶ τῆς καθ' ἡμέραν συνηθείας. — 3) *mos, consuetudo*; Io. 18, 39. 1 Cor. 11, 16. (et 1 Cor. 8, 7. in codd. pro συνειδήσεις.) Ioseph. c. Apion. 1, 35. ant. 10, 4. 5. ἡ πάτριος συνήθεια. Demosth. 342, 10. ed. *Reisk.* *.

Συνηλικιώτης, ου, ὁ, (σύν et ἡλικία) i. q. συνῆλιξ (Plutarch. T. III. p. 344. ed. *Reisk.*), συνήλικος (Dan. 1, 10.) *homo eiusdem aetatis, aequalis*, Gal. 1, 14. (Diodor. Sic. 1, 53. Alciphr. 1. Ep. 12. Dion. Halic. ant. 10, 49. — Improbant grammatici veteres hanc vocem, ut σύνδουλος, συμπολίτης et similes.) *.

Συνθάπτω, f. άψω, (σύν et θάπτω) *una sepelio*; passiv. *pariter atque alter sepelior*; bis, Rom. 6, 4. συνετάφημεν σὺν αὐτῷ (Χριστῷ) διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ. Col. 2, 12. — Comparat apostolus submersionem corporis in baptismo factam cum sepultura. Ut enim corpus dimittitur in sepulchrum, ita in baptismo sepelitur aquis; vultque Apostolus simul innuere, veterem hominem i. e. vitiositatem in baptismo sepeliendam, prorsus abiiciendam esse, quum Christus morte sua peccatum sustulerit, et vitae novae spem hominibus paraverit.

Συνθλάω, ῶ, f. άσω, (σύν et θλάω, tero, tundo) *contero, contundo*; Matth. 21, 44. συνθλασθήσεται contundetur; sensus: salute excidet. Luc. 20, 18. (Ies. 45, 2. Ps. 58, 6. Mich. 3, 3. Ps. 46, 9. 74, 15.) *.

Συνθλίβω, f. ίψω, (σύν et θλίβω) *comprimo*, ab *omni*

*parte premo*; Marc. 5, 24. 31. de multitudine urgente. coll. Marc. 3, 9. (Ioseph. bell. 3, 8. 8. συνθλιβομένου τοῦ πλήθους περὶ τοῦ στρατηγοῦ. — Sir. 31, 16.) *.

**Συνθρύπτω**, f. ύψω, (σύν et θρύπτω, frango, tundo; tundendo emollio) confringo, contundo; — metaph. τὴν καρδίαν, Latinor. *animum frangere*, i. e. debilitare, fortitudinem demere; Act. 21, 13. (Appian. Alexandr. de bello parthico p. 245. τοῦτο θέαμα Ῥωμαίων τὰς ψυχὰς κατέκλασε καὶ παρέλυσε. coll. Ps. 51, 17.) *.

**Συνιέω**, stirps inusitata verbi Συνίημι, 2 Cor. 10, 12. συνιοῦσιν, vid. Συνίημι.

**Συνίημι**, f. ήσω, aor. 1. συνῆκα, perf. συνεῖκα, aor. 2. συνῆν, (σύν et ἵημι, moveo, iacio; mitto, demitto) 1) una mitto. — 2) admitto animum, *cognosco*, *intelligo*, (LXX maxime pro בין in Kal, Hiph. et Hitp. et pro הִשְׂכִּיל) Matth. 13, 13. 14. 15. (συνῶσι aor. 2. *Griesb.* pro συνιῶσι) v. 19. 23. 51. 15, 10. 16, 12. 17, 13. Marc. 4, 12. 6, 52. 7, 14. 8, 17. 21. Luc. 2, 50. 8, 10. 18, 34. 24, 45. Act. 7, 25. 28, 26 sqq. Rom. 15, 21. Eph. 5, 17. — Act. 7, 25. ἐνόμιζε δὲ συνιέναι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, putabat intellecturos esse eius populares. (Prov. 2, 5. 6. Ies. 1, 3. 6, 9. 10. 43, 10. Dan. 12, 8. Ps. 139, 2. Ioseph. ant. 7, 8. 4. 17, 2. 4.) — ὁ συνιῶν sapiens; 2 Cor. 10, 12. οὐ συνιοῦσιν, non iis, qui sapientes, magistri sibi videntur. coll. 2 Chron. 34, 12. Esdr. 8, 16. — 3) ex hebraismo: uti σοφός et μωρός de pio et impio dicitur, est: *sapio*; Rom. 3, 11. οὐκ ἔστιν ὁ συνιῶν, non est qui sapiat, ad meliorem frugem redeat. (Deut. 32, 7. Ps. 2, 10. 14, 3. 36, 3. 53, 3. 94, 8.) *.

**Συνιστάνω**, s. συνιστάω, vid. Συνίστημι.

**Συνίστημι**, s. συνιστάνω, vel τάω, f. στήσω, (σύν et ἵστημι quod vid.) cuius verbi aor. 2. perf. et plusquamperf. activi, ut medium, intransitive usurpantur, est 1) una colloco, in eundem locum colligo, congrego, (Exod. 7, 19. 32, 1.) — intransitive: *adsto*, seq. dativo. Luc. 9, 32. (1 Sam. 17, 26. Cantic. tr. puer. v. 1. Xenoph. Cyrop. 1, 5. 3.) — 2) partes rei congero, rem *compono*, *constituo*, *efficio*, *existere facio*, (Diog. Laert. Carnead. 4, 64. ἡ συστήσασα φύσις καὶ διαλύσει. Ioseph. ant. 19, 1. 11. μυστήρια, ἃ συνίστα τότε.) — intransitive: *componor*, *existo*, *orior*, Col. 1, 17. τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκε, omnia per eum orta sunt. 2 Petr. 3, 5. γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι' ὕδατος συνεστῶσα (ubi συνεστῶσα etiam verti potest: coagulata). coll. Ioseph. ant. 12, 2. 2. τὸν ἅπαντα συστησάμενον θεόν. Philo de allegor. lib. 2. p. 62. θεὸν τὸν τὰ ὅλα συστησάμενον ἐκ μὴ ὄντων. Id. de plantat. Noë. p. 215. ἐκ γῆς — ὕδατος — ἀέρος καὶ πυρὸς συνέστη ὅδε ὁ κόσμος. Aristot. de mundo c. 5. ἐκ τῶν ἐναντίων ἀρχῶν συνέστηκεν ὁ κόσμος. — 3) sistere alicui aliquem s. aliquid coram,

darstellen, coram adduco, repraesento, (Gen. 40, 4. Num. 27, 23. 32, 38.) — ex adiuncto: a) conspiciendum aliquid sisto, *manifesto*, *declaro*, *demonstro*, *probo*, Rom. 3, 5. εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν Θεοῦ δικαιοσύνην συνίστησι, si peccata nostra Dei iustitiam conspicuam faciunt. ib. 5, 8. (Iob. 28, 23. pro הֵבִין.) 2 Cor. 6, 4. συνιστῶντες ἑαυτοὺς ὡς Θεοῦ διάκονοι. 7, 11. συνεστήσατε ἑαυτοὺς ἁγνοὺς εἶναι. Gal. 2, 18. παραβάτην ἐμαυτὸν συνιστάνω. (Ioseph. ant. 7, 2. 16. συνίστων ἑαυτοὺς ὡς εὔνους. Philo quis rer. div. haer. p. 517. συνίστησιν αὐτὸν προφήτην.) — *commendo*, seq. dativo et πρός, Rom. 16, 1. 2 Cor. 3, 1. 5, 12. 10, 12. 18. 2 Cor. 4, 2 sqq. 5, 12. 12, 11. (1 Macc. 12, 43. 2 Macc. 4, 24. Sap. 7, 14. πρὸς Θεὸν ἐστείλαντο φιλίαν, διὰ τὰς ἐκ παιδείας δωρεὰς συσταθέντες. Ioseph. ant. 6, 13. 1. Xenoph. mem. 1, 6. 14. Polyb. 31, 20. 9.) *.

Συνίω, stirps inusitata verbi συνίημι, Matth. 13, 13. [23.] συνιοῦσι, vid. Συνίημι.

Συνοδεύω, f. εύσω, (σύν et ὁδεύω) *una iter facio*, *itineris socius sum*; semel Act. 9, 7. (Sap. 26, 25. Herod. 4, 7. 11.)

Συνοδία, ας, ἡ, (a συνοδεύω) *comitatus*; metonymice: comitatus, i. e. *itineris socii*, *comites viae*, *Reisegesellschaft*, *Karavane*; Luc. 2, 44. (Ioseph. bell. 2, 21. 1. λῃστὴς γὰρ ἦν μονότροπος, ἔπειτα καὶ συνοδίαν εὗρε τῆς τόλμης. Idem ant. 6, 12. 1. Arrian. diss. epict. lib. 3. συνοδία πρεσβεύτου, comitatus legati. LXX de familia; Neh. 7, 5. 64.) *.

Συνοικέω, ῶ, f. ήσω, (σύν et οἰκέω) una habito, Sir. 25, 16. — Συνοικεῖν γυναικί, Alexandrinis est a) cum uxore habitare in uno domicilio, domum eam deducere, Deut. 22, 13. 24, 1. 25, 5. — b) matrimonio iunctam habere uxorem, connubio iunctum vivere, 3 Esdr. 8, 70. 9, 36. 8, 92. 9, 7. Gen. 20, 3. Sir. 25, 8. coll. v. 16. ubi ἐνοικῆσαι Ioseph. 17, 1. 1. coll. Sir. 42, 9. 10. Deut. 22, 22. Ita etiam apud profanos, Herodian. 1, 6. 11. Etiam de uxoribus cum maritis matrimonio iunctis, Aelian. V. hist. 4, 1. πρὸ τοῦ συνοικεῖν ἀνδράσιν. Transitive: elocare, Ioseph. ant. 5, 2. 12. μηδενὶ Βενιαμίτῃ συνοικῆσαι (i. q. συνοικίζεσθαι 3 Esdr. 8, 84.) θυγατέρα. — c) *rem habere cum muliere*, *concumbere cum illa*; de concubitu legitimo, 1 Petr. 3, 7. συνοικεῖν κατὰ γνῶσιν σκεύει τῷ γυναικείῳ. (alii: vivere in matrimonio.) (de concubitu legitimo συνοικεῖν ταῖς γυναιξὶ Ioseph. ant. 8, 7. 5. Xenoph. de Republ. Lac. 1, 8. et συνουσία ἀνδρὸς καὶ γυναικός Ioseph. c. Apion. 2, 24. — de venere inhonesta; Diog. Laert. 4, 6. 16. ἑταίραις συνῴκει φανερῶς. Athenaeus lib. 13. κοινῇ συνοικεῖς πόρνῃ.) *,

Συνοικοδομέω, ῶ, f. ήσω, (σύν et οἰκοδομέω) una aedifico, (3 Esdr. 5, 88.) — passiv. *una cum aliis aedificor*; singulari modo Eph. 2, 22. ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς

κατοικητήριον τοῦ Θεοῦ ἐν πνεύματι, per quem etiam vos exstructi estis habitaculum Dei, i. e. coetus, in quo Deus gratia sua operatur. Vid. Ναός lit. c. β.

Συνομιλέω, ῶ, f. ήσω, (σύν et ὁμιλέω) *colloquor* cum aliquo; Act. 10, 27. συνομιλῶν αὐτῷ. *.

Συνομορέω, ῶ, f. ήσω, (a συνόμορος, confinis, quod ex ὁμοῦ et ὅρος terminus), *confinis, conterminus sum*, seq. dativo; ἅπαξ λεγόμενον N. T. Act. 18, 7.

Συνοχή, ῆς, ἡ, (a συνέχω, quod vid.) propr. compressio, coarctatio; (de obsidione Ier. 52, 3. Mich. 5, 1. — συνοχὴ μήτρας Prov. 30, 16. — de ambitu, quo aliquid undique circumdatur, Ioseph. ant. 8, 3. 2.) — 2) metaph. de animo *curis constricto, anxietate presso;* Luc. 21, 25. συνοχὴ ἐθνῶν, hominum anxietas i. q. ταραχή. (Hesych. συνοχὴ ἀσθένεια, ἀδημονία, ταραχή.) 2 Cor. 2, 4. συνοχὴ καρδίας. (Iob. 30, 3. συνοχὴν καὶ ταλαιπωρίαν. Aquila Ps. 25, 17. pro מְצוּקָה ubi LXX τῶν ἀναγκῶν. Artemidor. 2, 3. τοῖς πένησι — καὶ πᾶσι τοῖς ἐν συνοχῇ οὖσιν. vid. etiam Συνέχω no. 3.) *.

Συντάσσω, s. ττω, f. άξω, (σύν et τάσσω) singula in ordinem redigo, compono, (ὕμνους συνετάξατο, Ioseph. ant. 7, 12. 3.) dispono, instruo; — 2) de iis, quae aliis peragenda sunt: *constituo, ordino, praescribo, anordnen;* seq. dativo personae; bis Matth. 26, 19. 27, 10. — saepius in versione LXX pro דִּבֵּר, צִוָּה, ut Gen. 18, 19. 26, 11. Exod. 1, 17. 22. 6, 13. 16. 12, 35. 9, 13. 35, 4. 9. 27. Num. 27, 23. Ios. 4, 8. Hesych. συνέταξε· ἐνετείλατο, παρήγγειλεν. *.

Συντέλεια, ας, ἡ, (a συντελέω) *consummatio;* — ἡ συντέλεια τοῦ αἰῶνος, finis huius, quae nunc est, periodi mundi. (4 Esdr. 7, 43. „dies iudicii erit finis temporis huius et initium temporis futurae immortalitatis, in quo transivit corruptela." Vid. Αἰών), Matth. 13, 39. 40. 49. 24, 3. 28, 20. Hebr. 9, 26. — LXX pro כָּלָה Neh. 9, 31. Ier. 4, 27. 5, 10. 18. קֵץ Dan. 12, 4. 12. vid. etiam 3 Esdr. 6, 20. Sir. 11, 27. 21, 10. *.

Συντελέω, ῶ, f. ήσω, (σύν et τελέω) 1) una perficio, Herodian. 2, 2. 15. — *prorsus ad finem perduco, absolvo, perficio;* — LXX potissimum pro כָּלָה, etiam pro בָּצַע, תָּמַם — *perficio*, Matth. 7, 28. συνετέλεσεν τοὺς λόγους. (Gen. 17, 22. συνετέλεσε λαλῶν. 24, 15. Deut. 32, 45.) Luc. 4, 13. συντελέσας πάντα πειρασμόν. (Prov. 1, 19. συντελοῦντες τὰ ἄνομα. Ies. 10, 12. Gen. 2, 2. Exod. 40, 34. 1 Reg. 6, 9.) — de promissis sive minis: *exsequor, ratum facio;* Rom. 9, 28. λόγον γὰρ συντελῶν, minas ratas faciens. (Thren. 2, 17. συνετέλεσε ῥῆμα αὐτοῦ. Dan. 4, 30.) Συντελεῖσθαι, *finiri, eventum habere*, Marc. 13, 4. ὅταν μέλλῃ πάντα ταῦτα συντελεῖσθαι. (Ruth 3, 18. οὐ μὴ ἡσυχάσῃ ὁ ἀνὴρ ἕως ἂν τελεσθῇ τὸ ῥῆμα σήμερον. Alii Marc. 13, 4. πάντα ad Hierosolyma referunt et συντελεῖσθαι vertunt *destrui*, quo sensu legitur Ezech. 7, 15.

Ier. 6, 11. 16, 3. Test. XII. Patr. p. 550. et 614. Ps. Sal. 2, 26. 7, 4.) — de tempore: *penitus praeterlabi, finiri,* Luc. 4, 2. Act. 21, 27. (Iob. 1, 5. Deut. 34, 8.) — 2) *conficio, facio* ita, ut ad finem perducam, Hebr. 8, 8. συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ διαθήκην. (Ier. 34, 8. 15. ubi בְּרִת. Ies. 44, 24. ἐγὼ κύριος ὁ συντελῶν πάντα, qui omnia effeci ut essent, 2 Chron. 30, 22. συνετέλεσεν τὴν ἑορτὴν ἑπτὰ ἡμέρας.) *.

Συντέμνω, f. τεμῶ, (σύν et τέμνω, seco, separo) profanis est: praecido, concido, (etiam separo); paucis comprehendo. Semel Rom. 9, 28. ubi ex usu hebr. חָרַץ (quod est: concidendo s. secando cuspidem facio, disseco; acer sum; decerno, definio et maxime de poenis divinis dicitur) significat: *decerno, decreto constituo.* Verba enim λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέμνων ἐν δικαιοσύνῃ depromta sunt ex Ies. 10, 23. ubi in hebr. כָּלָה וְנֶחֱרָצָה, LXX λόγον συντετμημένον, rem decreto definitam, vel ex hebraico: deletionem decretam. Pauli verba vertenda sunt: „rem enim aeque certo evenire iubet Deus ac decernit; rem enim (inquit propheta) decreto constitutam perficiet Deus." (Dan. 9, 26. πόλεμος συντετμημένος, bellum decisum Ies. 28, 22.)

Συντηρέω, ῶ, f. ήσω, (σύν et τηρέω) 1) *conservo* ne pereat, *erhalten,* Matth. 9, 17. ἀμφότεροι συντηροῦνται, utrique conservantur. Luc. 5, 38. (Lib. Henoch. p. 191. συντηρεῖν τὴν ψυχὴν εἰς ζωήν. coll. 1 Macc. 8, 12. φιλίαν. ib. 10, 20.) — metaph. *recondo, repono* mente, ne obliviscar (Sir. 39, 2.) Luc. 2, 19. Μαριὰμ πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα. (Dan. 7, 28. τὸ ῥῆμα ἐν τῇ καρδίᾳ μου συνετήρησα. Test. XII. Patr. p. 563. συντηρεῖν ἐν τῇ καρδίᾳ. Polyb. 31, 6. 5. συντηρεῖν γνώμην παρ' ἑαυτῷ. — coll. Sir. 28, 3. συντηρεῖν ὀργήν. 2 Macc. 9, 26. εὔνοιαν. De praeceptis: obsequor, i. q. τηρέω, Ezech. 18, 19. Sir. 2, 15. 35, 1. 37, 15.) — 2) *ab omni parte observo, custodio, prospicio;* Marc. 6, 20. Herodes συνετήρει αὐτόν, solerter eum custodivit, scl. ne ab uxore laederetur. (Prov. 15, 4. συντ. τὴν γλῶσσαν. Sir. 4, 20. συντ. καιρόν. ib. 13, 13.) *.

Συντίθημι, f. θήσω, (σύν et τίθημι) 1) simul vel una statuo, colloco; — colligo, compono, Ioseph. ant. 7, 14. 2. c. Apion. 1, 33. συντιθέντες τὰ ψευδῆ. — 2) med. me cum aliis coniungo, (conspiro, 1 Sam. 22, 13.); *convenio* de aliqua re, *mit einander übereinkommen, communi consensu decerno;* seq. infinitivo, Luc. 22, 5. συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι, convenerunt cum eo etc. (Dan. 2, 9. συνέθεσθε εἰπεῖν. Ioseph. 5, 1. 3. ταῦτα συνθέμενοι.) — seq. τοῦ cum infinitivo, Act. 23, 20. συνέθεντο τοῦ εἰπεῖν. (Test. XII. Patr. p. 707. συνέθετο [decrevit] τοῦ μὴ ποιῆσαι τὴν ἀσέβειαν.) — seq. ἵνα, Io. 9, 22. — 1 Macc. 9, 70. συντ. εἰρήνην. 11, 9. διαθήκην. — paciscor, 1 Macc. 15, 27.) *.

*Συντόμως*, (a *σύντομος*, concisus, paucis omnia comprehendens, a *συντέμνω*) adv. concise; metaph. de scribente, loquente: *concise*, *paucis*; Act. 24, 4. (Ioseph. c. Apion. 1, 1. *γράψαι συντόμως*. ib. §. 6. *πειράσομαι συντόμως διδάσκειν*. ib. §. 27. *συντομία* brevitas in dicendo. — celerrime, 3 Macc. 5, 24. Ioseph. ant. 2, 15. 1. *συντόμως δὲ ποιούμενοι τὴν ἄφοδον*. Test. XII. Patr. p. 637. *ἐπορεύθησαν ἐν τῷ συντόμῳ*.) *.

*Συντρέχω*, aor. 2. *συνέδραμον*, (*σύν* et *τρέχω*) 1) *concurro*, *confluo*; Marc. 6, 33. Act. 3, 11. (Iudith. 6, 18. 13, 14. 15, 15. 2 Macc. 3, 19. 6, 11. Ioseph. bell. 6, 2. 8.) — 2) adcurro ad alium, eum sequor, Prov. 5o, 18. — metaph. *ruo cum aliis* in aliquid, *impetu feror*; 1 Petr. 4, 4. *συντρέχ. εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν*. (In bonam partem, Ignat. ad Ephes. §. 3. *συντρέχειν τῇ γνώμῃ τοῦ θεοῦ*. Demosth. 214. 7. ed. *Reisk*. *εἰς ταὐτὸ τὸ δίκαιον ἅμα καὶ ὁ καιρὸς καὶ τὸ συμφέρον συνεδράμηκε*.) *.

*Συντρίβω*, f. *ίψω*, (*σύν* et *τρίβω*, tero, tundo) — LXX pro שָׁבַר — 1) tero rem ad rem, — *conquasso*, *quatio*; — de aegroto, a daemone conquassato, i. e. qui convellitur spasmis, Luc. 9, 39. (alii: vires frango; alii: vulnero.) — 2) collidendo frango, *contundo*, *confringo*, *frango*, Matth. 12, 20. *κάλαμον*. (Ies. 42, 3.) Marc. 5, 4. *τὰς πέδας*. (Lev. 26, 13. *δεσμὸν τοῦ ζυγοῦ*. Ies. 14, 5. 29.) Marc. 14, 3. *τὸ ἀλάβαστρον*, i. e. orificium vasis obsignatum. Io. 19, 36. *ὀστοῦν* (Exod. 12, 46. Ps. 34, 20. Num. 9, 12.) Ap. 2, 27. *τὰ σκεύη τὰ κεραμικά*. (Lev. 6, 28. Ier. 19, 11. Ps. 2, 9.) Vid. etiam Exod. 34, 1. 13. Iud. 7, 20. 2 Chron. 34, 4. — Tropice: *καρδία συντετριμμένη*, cor fractum moerore, vulneratum dolore, [Luc. 4, 18.] (Ps. 51, 18. Ies. 57, 15. Ps. 34, 18.) — *percutio*, *prosterno*; de hostibus: Rom. 16, 20. *συντρίψει τὸν σατανᾶν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν*, percutiat (LXX pro חָבַט Ios. 10, 10. Amos. 3, 15. Ex. 15, 7. Ioel 2, 6. 1 Reg. 20, 37. Lev. 26, 19. *συντρ. τὴν ὕβριν*) Satanam ita ut pedibus vestris subiiciatur. Victores enim prostratos hostes pedibus conculcabant, 1 Sam. 17, 51. (Liv. 38, 53. „sub pedibus vestris stabit — domitor ille Africae Scipio.“) Vid. etiam 1 Macc. 4, 36. 5, 7. 21. *.

*Σύντριμμα*, τος, τό, (a *συντρίβω*, perf. pass. *συντέτριμμαι*) 1) id quod contritum, fractum est; — contusio, confractio; — 2) metaphor. *pernicies*, *interitus*, *summa miseria*; Rom. 3, 16. quae ex Ies. 69, 7. repetita sunt, ubi est שֹׁד, vastatio, cui etiam Ies. 59, 7. 60, 18. respondet; coll. Sap. 3, 3. Sir. 40, 11. 1 Macc. 2, 7. LXX etiam pro שֶׁבֶר Ies. 30, 26. 51, 19. Ier. 6, 14. 8, 21. 48, 3. *.

*Σύντροφος*, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (a *συντρέφω*, una alo, educo) *una cum aliquo educatus*, *sodalis*; Act. 13, 1. 2 Macc. 9, 29. 1 Macc. 1, 6. *τοὺς παῖδας αὐτοῦ τοὺς ἐνδόξους τοὺς συντρόφους αὐτοῦ ἀπὸ νεότητος*. Ioseph. bell. 1, 10. 9.

Aelian. Var. hist. 12, 26. — συντροφία 3 Macc. 5, 32. 4 Macc. 13, 21.) *.

*Συντυγχάνω*, aor. 2. συνέτυχον, (σύν et τυγχάνω) seq. dativo; *obviam fio, convenio* cum aliquo, Luc. 8, 19. (Ioseph. ant. 1, 13. 3. συντυχὼν δ' αὐτῇ θεῖος ἄγγελος. Id. de vit. §. 65 sqq.) *.

*Συντύχη*, ης, ἡ, *Syntyche*, nomen mulieris; Phil. 4, 2.

*Συνυποκρίνομαι*, f. οῦμαι, depon. med. *una cum aliis personam ago, simulo;* Gal. 2, 13. συνυπεκρίθησαν (aor. 1. pass. cum significatione medii) αὐτῷ, una cum eo simulabant acerrimum legis mos. studium. (Polyb. 3, 52. 6. 3, 92. 5.) *.

*Συνυπουργέω*, ῶ, f. ήσω, (σύν et ὑπουργέω ministro, opem fero, adiuvo, i. q. ὑπηρετέω, ex ὑπό et ἔργον) *una operam confero, una adiuvo;* 2 Cor. 1, 11. (Lucian. in bis accusato, Tom. II, p. 224. συναγωνιζομένης τῆς ἡδονῆς, ἥπερ αὐτῇ τὰ πολλὰ ξυνυπουργεῖ.) *.

*Συνωδίνω*, f. ινῶ, (σύν et ὠδίνω quod vid.) *una dolores sentio, angor;* vel: *undique corripior s. angor dolore;* semel Rom. 8, 22. (Porphyr. de Abstin. 3, 10. Eurip. Hel. v. 753. συνωδίνειν τοῖς κακοῖς.) *.

*Συνωμοσία*, ας, ἡ, (a συνόμνυμι, coniuro) *coniuratio, conspiratio;* Act. 23, 13. (Ioseph. ant. 15, 8. 4. Apoll. Bibl. 3, 14. 4. Thucyd. 6, 60. 8, 81.) *.

*Συρακοῦσαι*, et Συράκουσαι, ῶν, αἱ, *Syracusae*, urbs Siciliae celeberrima, maritima, portu instructa, sub Pachyno monte sita, Archimedis patria. Act. 28, 2.

*Συραφοινίκισσα*, ας, ἡ, (a Σύρος, α, ον, Syrus, et Φοίνιξ, fem. Φοινοικίσσα, Phoenissa) *Syrophoenissa*, i. e. oriunda ex ea parte Syriae, quae Phoenicia dicitur; Marc. 7, 26. (text. vulg. Συροφοίνισσα.) coll. Matth. 15, 22. ubi Χαναναία dicitur. (Clem. Rom. homil. 2, 5. 19. Συροφοινικίσσα. Iustin. Mart. dial. c. Tryph. p. 305. Δαμασκὸς νῦν προςνενέμηται τῇ Συροφοινίκῃ λεγομένῃ.)

*Συρία*, ας, ἡ, *Syria*, (hebr. אֲרָם, quod vero etiam saepe Mesopotamiam comprehendit) 1) regio Asiae minoris ampla, quae terminabatur ad orientem Euphrate et Arabia, ad meridiem Phoenicia et Galilaea, ad occasum mari mediterraneo, et ad septentrionem Cilicia et Armenia minori. (Ioseph. ant. 13, 16. 4. Distinguit Iosephus ant. 8, 6. 1. et ant. 12, 3. 1. Syriam inferiorem et superiorem.) — 2) *Syria*, provincia romani imperii praeter Syriam etiam Phoeniciam, postea etiam Palaestinam, (Ioseph. ant. 8, 10. 3. τὴν Παλαιστίνην Συρίαν) per procuratores administratam, complectens. Matth. 4, 25. Marc. 1, 26. Luc. 2, 2. Act. 15, 23. 41. 18, 18. 20, 3. 21, 3. Gal. 1, 21. (Ioseph. bell. 5, 1. 1.) *.

Σύρος, Σύρα, Σύρον, (a Συρία) *syriacus*; (Ioseph. ant. 2, 3. 3. σύρα φορτία. ib. 6, 12. 1. — ὁ Σύρος, *Syrus*, i. e. Syria oriundus, vel in ea habitans; Luc. 4, 27. (2 Reg. 5, 20. 2 Chron. 19, 15. 19. Ioseph. ant. 13, 15. 4.) *.

Συροφοίνισσα, ης, ἡ, *Syrophoenissa*; Marc. 7, 26. in textu vulg. ubi *Griesb.* Συραφοινίκισσα, quod vid.

Σύρτις, εως, ἡ, *Syrtis*, locus arenosus et vadosus maris, navibus exitiosus. Prae caeteris syrtes maris Lybiae in littore Africae periculosissimae erant, (αἱ φοβεραὶ καὶ τοῖς ἀκούουσι σύρτεις, Ioseph. bell. 2, 16. 4.) Act. 27, 17.

Σύρω, f. ρῶ, *traho*; Io. 21, 8. τὸ δίκτυον. Apoc. 12, 4. σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων. (2 Sam. 17, 13.) — vi *traho*, vi *abripio*, de iis, qui ad iudicem, supplicium rapiuntur; Act. 8, 3. 14, 19. 17, 6. (4 Macc. 6, 1. ἔσυρον αὐτὸν ἐπὶ τὰ βασανιστήρια. Arrian. epict. 1, 29. σύρῃ εἰς τὸ δεσμωτήριον. — Intransitive LXX pro זָחַל repo, de serpentibus, Deut. 32, 24. Mich. 7, 17. — ὕδωρ σύρον, Ies. 30, 28. 28, 2.) *.

Συσπαράσσω, s. ττω, f. άξω, (σύν et σπαράσσω) *totum* i. e. vehementer *distorqueo*; Luc. 9, 42. ἔῤῥηξεν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν. *.

Σύσσημος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (σύν et σῆμα, signum, nota) una signo notatus; — τὸ σύσσημον substantive: *signum, quod e composito datur*; semel Marc. 14, 44. (Diod. Sic. 20, 52. ἦρε τὸ συγκείμενον πρὸς μάχην σύσσημον ἀσπίδα κεχρυσωμένην. Strabo lib. 6. συνέθεντο ἄραι σύσσημον ἐν τῇ ἀγορᾷ πῖλον Λακωνικόν. LXX pro נֵס Ies. 5, 26. 49, 22. 62, 10. coll. Iudic. 20, 40. — Atticis hanc vocem prorsus ignotam fuisse monet Phryn. p. 458.) *.

Σύσσωμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (σύν et σῶμα) *eiusdem corporis particeps*; — ἅπαξ λεγόμενον N. T. Eph. 3, 6. ubi de iis, qui eiusdem ecclesiae (σώματος τοῦ Χριστοῦ) sunt participes, dicitur.

Συστασιαστής, οῦ, ὁ, (a συστασιάζω, una seditionem moveo) *seditionis socius*; Marc. 15, 7. (Ioseph. ant. 14, 2. 1. κατὰ Ἀριστοβούλου καὶ τῶν συστασιαστῶν αὐτοῦ. Improbatur a grammaticis ut συμπολίτης, σύνδουλος et similia.) *.

Συστατικός, ή, όν, (a συνίστημι) *commendatitius*; — ἐπιστολή, 2 Cor. 3, 1. (Arrian. diss. epictet. 2, 3. γράμματα παρ' αὐτοῦ λαβεῖν συστατικά. Diog. Laert. 5, 18.)

Συσταυρόω, ῶ, f. ώσω, (σύν et σταυρόω) *una crucifigo*; Matth. 27, 44. Marc. 15, 32. Io. 19, 32. — Paulus singulari modo usurpat a) Rom. 6, 6. ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώθη intell. Χριστῷ, prior homo vitiosus cruci affixus est cum Christo, i. e. quum liberati simus per mortem Christi a peccati poena, videlicet morte, delenda etiam in nobis est vitiositas mortem afferens. Gal. 2, 20. Χριστῷ συνεσταύρωμαι,

i. e. ut Christus pro peccato mortuus est, ita nobis vitiositati renuntiandum. *.

**Συστέλλω**, aor. 1. συνέστειλα, perf. pass. συνέσταλμαι, (σύν et στέλλω) 1) *simul cum aliis paro, ordino*; Act. 5, 6. οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτόν, corpus parabant sepulturae, funus parabant. (Alii: obvolvebant fasciis et linteis.) Ioseph. ant. 17, 3. 3. περιστέλλειν θανόντα. Herodot. 2, 90. Ezech. 29, 5. — 2) simul mitto, — missum facio, (in fugam coniicio, 1 Macc. 5, 3.); — tropice: *facio ut amoveatur, desinat, minuatur*; 1 Cor. 7, 29. ὁ καιρὸς συνεσταλμένος ἐστί, i. e. ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι, ut Matth. 24, 22. Marc. 13, 20. dicitur, tempus minuitur, contrahitur. (Sir. 4, 31. χεὶρ ἐν τῷ διδόναι συνεσταλμένη. Theophr. de causis plant. 1, 17. εἰς ὀλίγον συστέλλει. Demosth. 309. 2. συστέλλειν ἁμαρτήματα εἰς ἐλάχιστον. 1 Macc. 3, 6. συνεστάλησαν, minuebantur. 3 Macc. 5, 33. τῇ φράσει καὶ τῷ προσώπῳ συνεστάλη, minuebatur fastu, confundebatur. — Med. me avoco, desino, 2 Macc. 6, 12. συστέλλεσθαι, i. e. missam facere lectionem libri.) *.

**Συστενάζω**, f. άξω, (σύν et στενάζω) una gemisco, congemisco; — *vehementer gemisco, gravissime angor*; Rom. 8, 22. (Test. XII. Patr. p. 629. παντὶ ἀνθρώπῳ ὀδυνομένῳ συνεστέναξα. Apud profanos non legitur.) *.

**Συστοιχέω**, ῶ, f. ήσω, (σύν et στοιχέω quod vid.) 1) una eodem ordine, pari passu incedo, (de militibus Polyb. 10, 21. 7.) — 2) similis sum alicui in agendo, — *similis sum, respondeo*; Gal. 4, 25. Vid. Στοιχέω no. 2. et σύστοιχος, similis, Polyb. 13, 8. 1. Theophrast. de causis plantar. 6, 4. Vid. *Raphel.* obss. e Polyb. p. 527. *.

**Συστρατιώτης**, ου, ὁ, (σύν et στρατιώτης) *commilito*; de militibus sociis, Herodian. 1, 5. 8. Xenoph. Anab. 1, 2. 26. Ioseph. ant. 4, 8. 1. Moses alloquitur Israelitas: ἄνδρες συστρατιῶται. — A Paulo transfertur ad *laborum* periculorumque religionis gratia subeundorum *socias*, Phil. 2, 25. Phil. v. 2. Vid. Στρατεία, Στρατιώτης. *.

**Συστρέφω**, f. έψω, (σύν et στρέφω) verto, verso, i. e. *convolvo* in fascem, *colligo*; Act. 28, 3. (LXX pro צָרַר Prov. 30, 4. τίς συνέστρεψε ὕδωρ ἐν ἱματίῳ. Sir. 38, 37. De militibus collectis vel conglobatis, 1 Macc. 2, 50. 2 Macc. 14, 30. Ioseph. bell. 3, 7. 31. τοὺς συστραφέντας, milites qui in orbem se collegerant. Id. ant. 11, 6. 13. et 5, 4. 3.) *.

**Συστροφή**, ῆς, ἡ, (a συστρέφω) convolvere, conglobare; — convolutum, conglobatum, (Sir. 43, 17. συστροφὴ πνεύματος, vortex.) — De hominibus conglobatis: *tumultuarius concursus*, nostrum: *Zusammenlauf, Auflauf*; bis Act. 19, 40. 23, 12. (Vid. Συστρέφω.) — LXX de congregatione Iud. 14, 8. 1 Macc. 14, 44. — conspiratione vel seditione, 2 Reg. 15, 15. Amos. 7, 10.

**Συσχηματίζω**, f. ίσω, (σύν et σχηματίζω; formo, effingo, a σχῆμα, quod vid.) ad eandem formam effingo; medium: *eandem formam induo*; de agendi ratione: me compono ad aliorum exempla, *imitor* alios; seq. dativo, vi praepositionis; Rom. 12, 2. τῷ αἰῶνι τούτῳ. 1 Petr. 1, 14. (Plutarch. Numa c. 73. συσχηματίζονται πρὸς τὸν ἐν φιλίᾳ καὶ ὁμονοίᾳ τῇ πρὸς αὐτούς.) *.

**Συχάρ**, ἡ, ita *Griesb.* edidit pro Σιχάρ, *Sychar*, nomen urbis, quae etiam Συχέμ, quod vide, appellatur, Io. 4, 5. Nomen Συχάρ vel Σιχάρ neque in Iosepho neque in codice graeco V. T. legitur. Opinati sunt interpretes, hoc nomen urbi Sychem inditum esse a Iudaeis in contumeliam, et respondere putant alii hebr. שֶׁקֶר mendacium, idolum, igitur: urbs idololatrica, vel urbs insipientium; alii hebr. שִׁכֹּר ebriosus, potissimum ob locum Ies. 28, 1. (Sir. 50, 28. Sichemitae utique dicuntur λαὸς μωρός, et in Test. XII. Patr. p. 564. leguntur: Σικὴμ, λεγομένη πόλις ἀσυνετῶν. Vid. etiam quae e Iosepho attulimus in Σαμαρείτης.) Dubitandum autem est, an h. l. sit nomen convicii, et conferri etiam potest radix שָׂכַר mercede conducere, mercede soluta sibi comparare, vid. Gen. 34, 17—20. De urbe ipsa vid. Συχέμ.

**Συχέμ**, hebr. שְׁכֶם, *Sychem*, nom. propr. 1) *filii Hemoris*, Act. 7, 16. vid. Gen. 34. — 2) *urbis* in ditione Samaritica, primum Συχέμ (Gen. 12, 6. 37, 12. Ioseph. ant. 1, 21.), deinde Σίκιμα, ίμων, (in versione alexandr. et apud Iosephum) dictae. Sita erat in tribu Ephraim 1 Reg. 12, 25. Σίκημα τὴν ἐν ὄρει Ἐφραΐμ. Ioseph. ant. 5, 1. 24.) ad radices montis Garizim, (Ioseph. ant. 5, 7. 2. τὸ ὄρος τὸ Γαριζεὶν ὑπέρκειται τῶν Σικίμων πόλεως. Id. ant. 11, 8. 6. Σικ. κειμένην πρὸς τῷ Γαριζεὶν ὄρει.) ab Abimelecho devastata (Iud. 9, 45.) post a Ierobeamo restituta, et regni sedes facta (1 Reg. 12, 25. Ioseph. ant. 8, 8.). Tempore Alexandri magni fuit Samaritanorum μητρόπολις (Ioseph. ant. 11, 8. 6.) post autem, Samaria in eius locum succedente, aut sensim collapsa, aut bello iterum destructa, tandem a Vespasiano renovata et *Neapolis* (hodie *Naplosa*) appellata est (Ioseph. bell. 5, 4.). — Commemoratur Act. 7, 16. coll. Io. 4, 5. — in V. T. Gen. 35, 4. Hos. 50, 26. Sir. 50, 26. — Apud Iosephum praeter loca iam laudata, ant. 2, 2. 5, 1. 19. 28. 5, 7. 1. 13, 9. 1. bell. 1, 2. 6. 1, 4. 4. Test. XII. Patr, p. 564. *.

**Σφαγή**, ῆς, ἡ, (a σφάζω, perf. med. ἔσφαγα) — LXX pro טֶבַח et הֲרֵגָה — 1) *mactatio*; de pecudibus, Rom. 8, 36. ὡς πρόβατα σφαγῆς, i. e. τῇ σφαγῇ destinatae. (Zach. 11, 4. 7. Ps. 44, 24.) Iac. 5, 5. ὡς ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς, oblectatis animum, ut pecus in die mactationis, scilicet nec sentiens nec praevidens instantem mortem. (Ier. 12, 3. ἅγνισον αὐτοὺς εἰς ἡμέραν σφαγῆς.) — 2) *trucidatio*, *iugulatio*, de hominibus, Act.

8, 32. ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη. (Ies. 53, 7. Ier. 51, 40. Prov. 7, 22. — Ioseph. ant. 7, 1. 6. — σφαγαί, caedes, 2 Macc. 5, 6. 13. 12, 6.) *.

Σφάγιον, ου, τό, (ab eod.) quod mactandum est, mactationi destinatum, (Ioseph. bell. 6, 9. 4. Σίμων ἐφυλάχθη τῷ θριάμβῳ σφάγιον, necandus); *victima, hostia*, Act. 7, 42. vid. Amos. 5, 25. ubi זֶבַח. Pro טֶבַח Ezech. 21, 10. 15. et נְדָבָה Lev. 22, 23. (σφαγιάζω 4 Macc. 13, 12.) **.

Σφάζω, a. σφάττω, σφάσσω, f. άξω, aor. pass. ἐσφάγην, — LXX pro טָבַח et שָׁחַט — 1) *macto, iugulo*; de pecudibus; ἀρνίον ἐσφαγμένον, imago servatoris, qui ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, (Ies. 53, 7.) Act. 8. 32. — in apocalypsi, cap. 5, 6. 9. 12. 13, 8. τοῦ ἀρνίου τοῦ ἐσφαγμένου ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, ubi ἐσφαγμένου vertunt: internecioni destinatum; possunt vero etiam verba ἀπὸ καταβολ. κόσμου ad γέγραπται referri. — (Gen. 43, 10. 37, 30. Exod. 22, 1. 29, 11. 16. 1 Sam. 14, 32.) — 2) *trucido*; de hominibus violento modo necatis, 1 Io. 3, 12. Apoc. 6, 4. 9. 18, 23. (Gen. 22, 10. 2 Reg. 10, 7. 24, 27. Ies. 57, 5. Ier. 52, 8. Ps. 37, 15.) — 3) *lethaliter vulnero, saucio*; Apoc. 13, 3. κεφαλὴ ὡς ἐσφαγμένη εἰς θάνατον. *.

Σφόδρα, (proprie neutrum pluralis a σφοδρός, multus, vehemens, Exod. 10, 19. 15, 10. Sap. 18, 5. Ioseph. ant. 7, 13. 3. ἀλγήματα σφοδρά.) adverb. *multum, valde, vehementer*, Matth. 17, 6. 23. 18, 31. 19, 25. 26, 22. 27, 54. Act. 6, 7. — LXX pro מְאֹד Gen. 7, 18. 19. 50, 9. 10. et הֵיטֵב Deut. 9, 21. 13, 14. 17, 4. 27, 8. Ion. 4, 4. 10. — Aliis adiectivis additum superlativi locum tenet; ut μέγας σφόδρα, permagnus, maximus, summus, Matth. 2, 10. 16, 4. Apoc. 16, 21. πλούσιος σφόδρα, Luc. 18, 23. (Ps. Sal. 2, 17. τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν τὰς πονηρὰς σφόδρα Iudith. 7, 18. πλῆθος πολὺ σφόδρα. Ioseph. ant. 4, 5. 3. κάλλος, οἷον ὀλίγοις σφόδρα, paucissimis.) *.

Σφοδρῶς, (a σφοδρός, vid. σφόδρα) *valde, vehementer*, Act. 27, 18. (Sir. 13, 13. πρόςεχε σφοδρῶς.)

Σφραγίζω, f. ίσω, (a σφραγίς) — LXX pro חָתַם — 1) *sigillum imprimo*; — ad muniendum, claudendum aliquid, *obsigno*, Matth. 27, 66. Apoc. 20, 3. (de literis, libris sigillo munitis, ne legantur, Ies. 29, 11. Dan. 12, 4.) — ad notandum aliquid, indicandumque, rem esse genuinam et probam, *sigillo noto*, Apoc. 7, 3. σφραγίσωμεν τοὺς δούλους τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. ib. v. 4—8. (Eurip. Iphig. in Taur. v. 1372. δεινοῖς σημάντροισιν ἐσφραγισμένοι. Esth. 8, 8. ὅσα γὰρ γράφεται τοῦ βασιλέως ἐπιτάξαντος, καὶ σφραγισθῇ τῷ δακτυλίῳ μου, οὐκ ἔστιν αὐτοῖς ἀντειπεῖν. ib. v. 10. Tob. 7, 14.)

2) quum quae obsignata sunt, potissimum literae, libri, etiam clausa sint aliis, ex adiuncto est: *occulto, celo, silentio premo*, ne alii cognoscant; Apoc. 10, 4. σφράγισον ἃ ἐλά-

λησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ, καὶ μὴ ταῦτα γράψῃς, occulta, mente reposita, occlusa tene etc. 22, 10. μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας, ne sileas haec vaticinia. Ita nostri: das Siegel der Verschwiegenheit. (LXX Dan. 8, 26. pro סְתֹם σφράγισον τὴν ὅρασιν. Dan. 9, 4. σφράγισαι ἁμαρτίας. Iob. 14, 17. τὰς ἀνομίας.)

3) quum sigillum imponeretur tanquam documentum probationis et confirmationis, metaph. est: *certissime probo, indubitatum reddo, documento instar sigilli confirmo*; Io. 3, 33. ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν, ἐσφράγισεν (ipse documento certissimo est) ὅτι Θεὸς ἀληθής ἐστι. c. 6, 27. τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν, hunc esse Messiam, pater Deus ipse certissimo confirmavit documento. Medium eodem sensu 2 Cor. 1, 22. Θεὸς ὁ σφραγισάμενος ἡμᾶς, qui confirmat electionem nostram ad salutem eo, quod spiritum, tanquam documentum gratiae suae, nobis indidit. (Ita ἐπισφραγίζω in medio saepius legi apud Philonem; docuit *Loesner*. in obss. p. 142 sqq.) — passiv. *certior fio, documento* aliquo instar sigilli est, *certior fio, confirmor*; ita de confirmatione electionis Christianorum ad salutem, confirmata eo, quod Deus spiritum sanctum tanquam pignus vel sigillum gratiae dedit, Eph. 1, 13. 4, 30.

4) quum quae sigillo muniuntur, etiam custodiantur, tuta praestentur, est etiam: *tutum praesto, in tuto colloco*; Rom. 15, 28. ἐσφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον. (Deut. 32, 34. 2 Reg. 22, 4. coll. *Loesner*. obss. e Phil. p. 269.) *.

**Σφραγίς**, ῖδος, ἡ, (cognatum verbo σφράττω s. φράττω, aor. 2. ἔσφραγον, munio) — LXX pro חֹתָם, 1) *sigillum*; — libris impositum Apoc. 5, 1—9. 6, 1—12. 8, 1. — *annulus signatorius*, Apoc. 7, 2. ἄγγελον ἔχοντα σφραγῖδα Θεοῦ ζῶντος, quo videlicet notas frontibus Christianorum inureret. (1 Reg. 21, 8. Exod. 39, 30. 28, 32.) — 2) *nota sigillo impressa*, Apoc. 9, 4. ubi σφραγὶς τοῦ Θεοῦ nomen Dei veri esse videtur; igitur *inscriptio impressa*; et ita 2 Tim. 2, 19. ἔχων τὴν σφραγῖδα ταύτην, haec verba inscriptionis loco impressa habens. (Act. Thom. §. 26. ὁ Θεὸς διὰ τῆς αὐτοῦ σφραγῖδος [unctionem in baptismo] ἐπιγνώσκει τὰ ἴδια πρόβατα. Ps. Sal. 2, 6. ἐν σφραγῖδι ὁ τράχηλος αὐτῶν, stigmate notati erant, quo declarabantur servi. Valerius, lib. 6, 8. „Servus — inexpiabili literarum nota per summam oris contumeliam inustus.") — 3) *documentum*, quo rei veritas comprobatur, tanquam sigillo: Rom. 4, 11. περιτομή, σφραγῖδα τῆς δικαιοσύνης τῆς πίστεως. 1 Cor. 9, 2. ἡ σφραγὶς τῆς ἐμῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστε. Metaphora est ducta a sigillo principum, literis legatorum impresso, quo de eorum auctoritate certius constet. Vid. Σφραγίζω. (4 Macc. 7, 15. βίος ὃν πιστὴ θανάτου σφραγὶς ἐτελείωσεν,

vita quam martyrium, quod pietatis ergo passus est, tanquam pietatis sigillum fidissimum finivit.) *.

Σφράττω, vid. Φράττω.

Σφυρόν, οῦ, τό, malleolus; *malleolus pedis*, i. e. tali, qui formam malleoli habent; Act. 3, 7. (Demosth. p. 442. 14. ed. *Reisk.* Hesych. σφυρά· τὰ περὶ τοὺς ἀστραγάλους, αἱ περιφέρειαι τῶν ποδῶν.) *.

Σχεδόν, (ab ἔχειν, s. σχεῖν) adv. 1) cominus, in propinquo; — 2) ut nostrum *nahe, beinahe: prope, propemodum, fere*; ter, Act. 13, 44. 19, 26. Hebr. 9, 22. (2 Macc. 5, 2. Ioseph. ant. prooem. §. 4.) *.

Σχῆμα, τος, τό, (ab ἔχειν, σχεῖν) propr. est nostrum: *Haltung*, diciturque de corporis forma, gestu, incessu; — deinde etiam, quia forma et persona in vestitu potissimum cernitur, est vestitus, Ioseph. 7, 8. 4. ib. 8, 11. 1. 10, 1. 3. — etiam *ornamenta externa, ornatus*, ut Test. XII. Patr. p. 528. et 601. — et ita forsan 1 Cor. 7, 31. παράγει τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου. Plurimi autem σχῆμα hic explicant — 2) *conditio externa, habitus rei*; ut legitur Phil. 2, 8. σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος, externa conditione homini similis. (Test. XII. Patr. p. 645. ὄψεσθε θεὸν ἐν σχήματι ἀνθρώπων. De conditione Ioseph. ant. 2, 4. 2. ib. 3, 12. 3. ib. 5, 1. 28. — de specie, Schein, Ioseph. de bell. 4, 5. 4. — praetextu, Ioseph. ant. 1, 12. 1.) *.

Σχίζω, f. ίσω, — LXX pro בָּקַע — *findo, diffindo, scindo, discindo*, (de lignis, Gen. 22, 3. 1 Sam. 6, 14. Eccl. 10, 9.) — a) de rebus: discindo; τὸ καταπέτασμα ἐσχίσθη εἰς δύο, Matth. 27, 51. Marc. 15, 38. Luc. 23, 45. (Test. XII. Patr. p. 571. σχίσαι τὸ ἔνδυμα τοῦ ναοῦ, ὥςτε μὴ καταλύπτειν αἰσχημοσύνην ὑμῶν. Aliter explicatur sensus discissi velaminis, ib. p. 739 sq. καὶ ἔσται τὸ ἅπλωμα τοῦ ναοῦ σχιζόμενον, καὶ μεταβήσεται τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ ἐπὶ τὰ ἔθνη.) — Marc. 1, 10. εἶδε σχιζομένους τοὺς οὐρανούς. (vid. Οὐρανός. Livii hist. 22, 1. „coelum findi.") — πέτραι ἐσχίσθησαν, Matth. 27, 51. (Ies. 48, 21. Zach. 14, 4.) — *discindendo divido*, Io. 19, 24. τὸν χιτῶνα. — *findendo abrumpo*, Luc. 5, 36. — *disrumpo*, Io. 21, 11. τὸ δίκτυον. — b) de hominibus; metaphorice in passivo: *dividi in partes, abire in partes, factiones*; ἐσχίσθη τὸ πλῆθος, Act. 14, 4. 23, 7. (1 Macc. 6, 45. ἐσχίζοντο ἀπ' αὐτῶν ἔνθα καὶ ἔνθα. Test. XII. Patr. p. 643. μὴ σχισθῆτε εἰς δύο κεφαλάς, vid. Κεφαλή in fine. Diod. Sic. 12, 6. τοῦ πλήθους σχιζομένου κατὰ τὴν αἵρεσιν.) *.

Σχίσμα, τος, τό, (a σχίζω) de rebus: *fissura, scissura, ruptura*, Matth. 9, 16. Marc. 2, 21. (LXX σχισμή Ies. 2, 21. Ion. 2, 7.) — de hominibus, metaph. *dissidium, discordia*, Io. 7, 43. 9, 16. 10, 19. 1 Cor. 1, 10. 11, 18. 12, 25. *.

Σχοινίον, ου, τό, (deminutiv. a σχοῖνος, iuncus, Binsen;

funis e iuncis plexus) *funiculus*; Io. 2, 15. Act. 27, 32. (LXX saepius pro חֶבֶל, ut 2 Sam. 17, 13. 1 Reg. 20, 31. Ps. 16, 6. Ies. 33, 20. 23. Ezech. 27, 24. Ps. Sal. 2, 21.) *.

**Σχολάζω**, f. άσω, (a σχολή) 1) otiosus sum, cesso a labore, (Exod. 5, 8. 17. Polyb. 11, 25. 7.) — 2) *vaco alicui rei*, Musse oder Zeit zu etwas haben; studeo, 1 Cor. 7, 5 ἵνα σχολάζητε τῇ νηστείᾳ. (Saepissime apud profanos.) — 3) ex adiuncto: *in promptu, paratus sum*, vaco in usum alicuius; Matth. 12, 44. εὑρίσκει σχολάζοντα intell. τὸν οἶκον, invenit domum paratam, sibi in promptu esse. (Test. XII. Patr. p. 612. δύο πνεύματα σχολάζουσι τῷ ἀνθρώπῳ· τὸ τῆς ἀσθενείας [lege ἀληθείας] καὶ τὸ τῆς πλάνης, i. e. in promptu sunt ei, quod deinde dicitur: δύο πνεύματα γέγραπται ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ ἀνθρώπου.) *.

**Σχολή**, ῆς, ἡ, (ab ἔχειν, σχεῖν, propr. das Stillhalten, Anhalten) 1) cessatio ab opere, otium, (Xenoph. Cyrop. 8, 3. 18.) — 2) studium, quod rei impenditur, (Xenoph. mem. 2, 6. 3.) — 3) ex usu seriorum Graecorum: *scholà*, conventus discentium et disserentium; semel Act. 19, 9. (Plutarch. de audiend. poet. p. 42. οὐκ εἰς θέατρον, οὔτε ᾠδεῖον, ἀλλ᾽ εἰς σχολὴν καὶ διδασκαλεῖον. Id. vit. Arati c. 29. τοὺς φιλοσόφους ἐν ταῖς σχολαῖς ζητοῦντες. — Rabbini: בֵּית מִדְרָשׁ, οἶκος συζητήσεως) *.

**Σώζω**, s. σώω, f. ώσω, perf. pass. σέσωσμαι, aor. ἐσώθην, (a σάος, salvus) — LXX pro הוֹשִׁיעַ, מִלֵּט, נִצַּל s. הִצִּיל et similibus, — Latinor. *servo, incolumem praesto*, nostrum: *retten*: — cum praepositionibus ἐκ et ἀπό *liberandi*, et *eripiendi* sensu, nostrum: *herausretten, retten von*; — seq. ἐκ, Io. 12, 27. Hebr. 5, 7. Iac. 5, 20. Iud. v. 5. (Iudic. 2, 16. 18. 6, 14. 1 Sam. 4, 3.) — seq. ἀπό, Matth. 1, 21. Act. 2, 40. σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκολιᾶς ταύτης, patimini, ut avocemini a societate perversorum. Rom. 5, 9. (Ies. 46, 2. 45, 20. Ier. 41, 28. 42, 17. Ps. 69, 18.) — Usurpatur autem a) universe de iis, qui in *periculis* servantur, *incolumes* praestantur, 1 Cor. 3, 15. 1 Petr. 4, 18. (vid. Prov. 11, 31. ubi שָׁלֵם) Iud. v. 23. — b) de iis qui in *iudicio* servantur, *absolvuntur*, Iac. 4, 12 ubi κρίνειν opponitur. (Iudic. 6, 31.) — c) de iis, qui a *morbo* liberantur, quorum vita servatur, ubi saepius verti potest: *sano, sanor*; Matth. 9, 21 sqq. Marc. 5, 23. 28. 34. 56. 10, 52. Luc. 7, 50. 8, 36. 48. 50. 17, 19. 18, 42. Io. 11, 12. Act. 4, 9. 14, 9. Iac. 5, 15. (Sap. 16, 7.) — d) de iis, qui in *vita* servantur et ex instanti *mortis periculo* liberantur, Matth. 8, 25. 14, 30. 27, 40. 42. 49. Marc. 3, 4. 15, 30 sqq. Luc. 6, 9. 23, 35. 37. 39. Act. 27, 20. 31. — addito ψυχήν, vitam, Matth. 16, 25. Marc. 8, 35. Luc. 9, 24. (Gen. 19, 17. 20. 1 Sam. 19, 11 sqq. Iob. 1, 15—17. Ier. 48, 6. Amos. 2, 14 sqq. 1 Macc. 9, 9.) — e) de iis, *qui a morte aeterna per Mes-*

*tiam liberantur, servantur ad vitam felicem post mortem,* Matth. 10, 22. 18, 11. 25. 24, 13. 22. Marc. 10, 26. 13, 13. 20. 16, 16. Luc. 8, 12. 9, 24. [v. 56] 13, 23. 18, 26. 19, 10. Io. 3, 17. 5, 34. 10, 9. 12, 47. Act. 2, 21. 4, 12. 11, 14. 15, 1. 11. 16, 30 sqq. Rom. 5, 10. 8, 24. 9, 27. 10, 9. 13. 11, 26. 1 Cor. 1, 21. 5, 5. 15, 2. Eph. 2, 5. 8. 1 Thess. 2, 16. 2 Thess. 2, 10. 1 Tim. 1, 15. 2, 4. 15. 4, 16. 2 Tim. 1, 9. 4, 18. Tit. 3, 5. Hebr. 7, 25. Iac. 1, 21. 2, 14. 1 Petr. 3, 21. (4 Macc. 15, 2. *σώζειν εἰς ζωὴν αἰώνιον.* Similiter in V. T. Deus dicitur *σώζειν τὸν λαόν,* si ab interitu illum servat, eumque felicitate beat, Iudic. 8, 14. 1 Sam. 14, 39. 1 Chron. 16, 35. 2 Chron. 20, 9.) — Hinc *σώζειν τινά* in scriptis Pauli est: servare aliquem ad vitam aeternam eo, quod ad Christum illum perduco, *salutis participem,* i. e. *Christianum facio,* Rom. 11, 14. 1 Cor. 7, 16. 9, 22. 10, 33. — et *σωζόμενος salutis particeps, saluti destinatus,* i. e. *Christianus,* Act. 2, 47. 1 Cor. 1, 18. 2 Cor. 2, 15. ubi opponuntur *ἀπολλυμένοις.* [Apoc. 21, 24] — (In Iosephi scriptis de rebus: incolumem servo, asservo intactum; ant. 10, 11. 6. *σωζομένην τὴν σφραγῖδα εὑρών.* ant. 10, 11. 7. *πύργος μέχρι δ. ὑῦρο μέν ἐστι καὶ σώζεται.* c. Apion. 1, 2. *σωζομένη ἀναγραφῇ.*) *.

**Σῶμα,** τος, τό, (a *ζάω,* ion. *ζώω*) — LXX maxime pro בָּשָׂר, גְּוִיָּה, etiam pro נְבֵלָה et chald גְּשֵׁם — 1) Latinor. *corpus,* i. e. totum aliquid digestum per partes s. artus, in sensus incurrens, *ein organisirtes Ganze,* sive: membrorum summa, natura iunctorum et totum aliquod efficientium. Ita a) *proprie:* de corpore *plantarum,* 1 Cor. 15, 37 *ὃ σπείρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεις, ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον.* v. 38. — b) de corporibus *coelestibus, astris,* 1 Cor. 15, 37. — (coll. Diod. Sic. 1, 11. *ἅπαν σῶμα τῆς τῶν ὅλων φύσεως.*) — c) de corporibus *animantium,* ubi a *σάρξ* ita differt, ut hoc materiam corporis, *σῶμα* autem membrorum compagem indicet. Ita *α*) corpus *universe,* Matth. 5, 29. 6, 25. 26, 12. Marc. 5, 29. 14, 8. Luc. 12, 22 sqq. Io. 2, 21. 19, 38. 40. 20, 12. Rom. 1, 24. 4, 19. 6, 12. 8, 23. 12, 4. 1 Cor. 6, 13. (coll. Sir. 23, 1. 47, 19.) ib. v. 15. 18. vid. *Ἐκτός.* 1 Cor. 6, 19. 20. *ἐν τῷ σώματι ὑμῶν,* usu corporis vestri. 7, 4. *τοῦ ἰδίου σώματος,* i. e. usus corporis ib. 9, 27. 12, 12—25. 13, 3. 15, 44. *σῶμα ψυχικόν — πνευματικόν.* 2 Cor. 4, 10. 5, 6. 8. 10. *τὰ διὰ τοῦ σώματος* intell. *πεπραγμένα,* quae viventes in hoc corpore fecimus. c. 10, 10. *ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώματος* i. e. *σωματική.* c. 12, 2. 3. vid. *Ἐκτός.* Gal. 6, 17. Phil. 1, 20. 3, 21. *σῶμα τῆς ταπεινώσεως — τῆς δόξης.* Col. 2, 23. Hebr. 10, 5. (vid. *Καταρτίζω,* coll. Hebr. 10, 10.) 22. 13, 3. *ὄντες ἐν σώματι,* induti corpore dolori mortique obnoxio. Iac. 2, 16. 3, 3. 6 — *β*) corpus oppositum *τῇ ψυχῇ* et *τῷ πνεύματι, corpus visibile,* Matth. 10, 28. Luc. 12, 4. 1 Cor. 5, 3. 7, 34. 1 Thess. 5, 23. Iac. 2,

26. (Ioseph. c. Apion. 2, 24. 1, 28. de bell. 3, 8. 5. καθάπερ τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς ἀλλότριον, ibid. 6, 1. 6. Test. XII. Patr. p. 662.) — γ) corpus ut *sedes affectuum* legem ignorantium et contra eam appetentium, i. e. natura hominis quae sensibus ducitur, quam Apostolus dicit σῶμα τῆς ἁμαρτίας. Rom. 6, 6. σῶμα τοῦ θανάτου, Rom. 7, 24. coll. v. 23. ib. 8, 13. — δ) *corpus exanimatum, cadaver;* de animalibus, Luc. 17, 37. ὅπου τὸ σῶμα (Matth. 24, 28. πτῶμα) ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί. (Philo de vict. obss. ἐξ ἱππείων σωμάτων.) Hebr. 13, 11. τούτων (τῶν ζώων) σώματα [hic ut hebr. בָּשָׂר pro *caro*] κατακαίεται. (Homer. Iliad. 23, 169. δρατὰ σώματα, excoriata corpora victimarum.) — de hominibus, Matth. 14, 12. 27, 52. 58 sqq. Marc. 15, 43. 45. Luc. 23, 52. 55. 24, 3. 23. Io. 19, 31. Act. 9, 40. 1 Cor. 15, 35. Iud. v. 9. (Ios. 8, 29. 1 Sam. 31, 10. 12. Neh. 9, 37. Deut. 21, 23. Ioseph. ant. 8, 1. 4. ib. 7, 1. 3. bell. 5, 9. 3.) — de corpore Christi, supplicium mortis in salutem hominum passo, Matth. 26, 26. Marc. 14, 22. Luc. 22, 19. Rom. 7, 4. διὰ τοῦ σώματος Χριστοῦ, per Christum, qui corpore suo mortem passus est. 1 Cor. 10, 16. 11, 24. 27. 29. Col. 1, 22. Hebr. 10, 10. 1 Petr. 2, 24. — d) tropice: *corpus*, de *toto* quocunque, ex membris arcte, instar membrorum corporis iunctis constante; ita α) de duobus in unum corpus unitis, 1 Cor. 6, 16. ἓν σῶμα, i. q. μία σάρξ. Vid. Σάρξ. (Ioseph. ant. 7, 3. 2. „Davides τὴν κάτω πόλιν καὶ τὴν ἄκραν συνάψας, ἐποίησεν ἓν σῶμα.") — β) de pluribus; de hominibus e gentibus et Iudaeis collectis in unum corpus i. e. *ecclesia, coetu*, Rom. 12, 5. οἱ πολλοὶ ἓν σῶμά ἐσμεν. 1 Cor. 10, 17. 12, 12. 13. Eph. 2, 16. ἐν ἑνὶ σώματι, in unum coetum. Eph. 4, 4. ἓν σῶμα (ἐσμέν). Eadem ecclesia dicitur σῶμα Χριστοῦ, quia Christus in ea habitat, in ea operatur, ut anima in corpore, 1 Cor. 12, 27. Eph. 1, 23. 4, 12. 16. 5, 23. 30. Col. 1, 18. κεφαλὴ τοῦ σώματος, (τοῦτ' ἔστι) τῆς ἐκκλησίας. Col. 1, 24. 2, 19. 3, 15.

2) σῶμα inservit periphrasi hominis, quatenus cogitatur corpore definitus, ita ut, si vel vertas *corpus*, tamen de toto *homine* cogitandum sit; Matth. 6, 22 sqq. Luc. 11, 34. 36. Rom. 8, 10. vid. Νεκρός. ib. v. 11. cap. 12, 1. τὰ σώματα ὑμῶν, i. e. vos, (coll. c. 6, 13.) et σῶμα ponitur propter comparationem cum sacrificio. Eph. 5, 28. Col. 2, 11. vid. Ἀπέκδυσις. (LXX ita pro גֵּו, Neh. 9, 26. ἔῤῥιψαν τὸν νόμον σου ὀπίσω σώματος αὐτῶν. Ezech. 23, 35. Ioseph. ant. 11, 3. 10. γυναικῶν καὶ παίδων σώματα, uxores et liberos. Gen. 47, 2. κατὰ σῶμα secundum numerum capitum. Demosth. 910. 13. edit. *Reisk.*) — Hinc apud seriores scriptores (vid. *Lobeck.* ad Phryn. p. 378.) σώματα δοῦλα, vel etiam σώματα simpliciter, de *mancipiis, servis*; semel Apoc. 18, 13. σωμάτων (γόμον, vel πλῆθος) καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων, i. e. mancipia omnis

generis. (LXX Gen. 34, 18. pro חַיִל. cap. 36, 6. pro נֶפֶשׁ. coll. Gen. 46, 12. 47, 18. 2 Macc. 8, 11. Tob. 10, 11. Polyb. 4, 52. ἀποδοῦναι τὰ πολεμικὰ σώματα χωρὶς λύτρων. Demosth. p. 480. 10. ed. *Reisk.* τρισχίλια αἰχμάλωτα σώματα δεῦρ' ἤγαγε. Plura exempla collegit *Elsner.* in obss. II, p. 462)

3) corpus, i. e. *res ipsa*, *rei essentia*, quae corpus dicitur, quatenus opponitur vel umbrae a) corpore effictae, quae nihil est, vel ei, quod tantum rei speciem prae se fert, ubi est i. q. οὐσία. Col. 2, 17. τὸ δὲ σῶμα Χριστοῦ, pro τὸ δὲ σῶμα Χριστοῦ intell. σῶμά ἐστι, rem ipsam ecclesia Christi habet. (Ioseph. bell. 2, 2. 6. σκιὰν αἰτησόμενος βασιλείας, ἧς ἥρπασεν ἑαυτῷ τὸ σῶμα. Idem de bell. prooem. §. 5. τὸ σῶμα τῆς ἱστορίας, narratio de rebus veris, non fictis.)

Σωματικός, ή, όν, (a σῶμα) *corporeus* — i. e. ad corpus pertinens, 1 Tim. 4, 8. γυμνασία. (Ioseph. bell. 6, 1. 6. σωματικὴ ἕξις. 4 Macc. 1, 32. ἐπιθυμίαι σωματικαί; quae etiam leguntur in Act. Thom. §. 55.) — corporis naturam et formam habens, adspectabilis ut corpus, Luc. 3, 22. (Act. Thom. §. 34. ὄργανον σωματικόν.) *.

Σωματικῶς, (ab eod.) adv. corporaliter; — *vere*, *realiter.* (vid. Σῶμα, no. 3.) Semel Col. 2, 9. σωματικῶς, i. e. non specie, sed vere.

Σώπατρος, ου, ὁ, *Sopater*, *Pyrrhi filius*, nom. pr. viri, Act. 20, 4. *.

Σωρεύω, f. εύσω, (a σωρός, acervus) *coacervo*, *cumulo*; propr. Rom. 12, 20. ubi Prov. 25, 23. in hebr. est חֹתֶה. Vid. Ἄνθραξ. (Iudith. 15, 11.) — σωρεύομαι: *obruor* cumulo mihi imposito, metaph. de peccatis onustis 2 Tim. 3, 6. (Alberti Glossar. N. T. p. 162. σεσωρευμένα· βεβαρημένα.) *.

Σωσθένης, ου, ὁ, *Sosthenes*, nom. pr. Iudaei et synagogae Corinthiacae praefecti, post Christiani; vid. Act. 18, 17. 1 Cor. 1, 1.

Σωσίπατρος, ου, ὁ, *Sosipater*, nom. pr. viri christiani; Rom. 16, 21.

Σωτήρ, ῆρος, ὁ, (a σώζω) *soter*, *servator*, *vindex*, qui alios tutos praestat, defendit, periculis eripit, patrocinio suo eos tuetur; quare etiam honoris causa hoc nomen dabatur servatoribus reipublicae, et principibus reipublicae patribus et vindicibus, (Ioseph. de bell. 3, 9. 8. „Caesarem σωτῆρα καὶ εὐεργέτην ἀνακαλοῦντες. Aeschin. Dial. Socr. 1, 12. Philo in Flacc. lib. 2. p. 527.) etiam Diis tutelaribus et servatoribus. (Aelian. V. H. 1, 30. 4, 5.) — In N. T. ita appellatur a) *Deus*; servator, vindex, patronus, Luc. 1, 47. 1 Tim. 2, 3. 4, 10. θεὸς σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων. (Act. Thom. §. 10. θεὸς σωτὴρ πάσης κτίσεως) Tit. 1, 3. 2, 10. 3, 4. Iud. v. 25. (LXX pro יֵשַׁע, מוֹשִׁיעַ, יְשׁוּעָה, de Deo Ps. 24, 5. 27, 1. 62, 2. 6. Ies. 17, 10. 45, 15. 21. Mich. 7, 7. Hab. 3, 17. Sap. 16, 7. Sir. 51,

1. 1 Macc. 4, 30.) — b) *Messias*, qui Iudaeis *σωτήρ*, *vindex*, dicebatur, quod ab eo sperabant populi sui vindicationem ab omni aliarum gentium imperio et vexatione (vid. etiam Iudic. 3, 9. 15.), Christianis autem *σωτήρ*, *servator*, *vindex* appellabatur, quod suos vindicavit a peccati et mortis imperio, eosque quum in hac tum in altera vita tuetur et ad salutem ducit. Legitur de Christo *α*) absolute, Luc. 2, 11. Act. 5, 31. 13, 23. Phil. 3, 20. 2 Petr. 1, 1. 11. 2, 20. 3, 2. 18. — *β*) *σωτήρ ἡμῶν*, 1 Tim. 1, 1. 2 Tim. 1, 10. Tit. 1, 4. 2, 13. 3, 6. — *γ*) *σωτὴρ τοῦ σώματος*, tutor, patronus ecclesiae, Eph. 5, 23. — *δ*) *σωτὴρ τοῦ κόσμου*, tantum Io. 4, 42. 1 Io. 4, 14. *

*Σωτηρία*, *ας*, *ἡ*, (a *σωτήρ*) — LXX pro יֶשַׁע, יְשׁוּעָה, תְּשׁוּעָה, פְּלֵיטָה — 1) *salus*, a) quae conservando, liberando, vindicando vel efficitur vel restituitur; Luc. 19, 9. *σωτηρία ἐγένετο τῷ οἴκῳ τούτῳ*. (LXX pro שָׁלוֹם, Gen. 26, 31. 28, 21. 44, 17. Sap. 6, 26.) Act. 16, 7. 2 Cor. 6, 2. Phil. 1, 19. 28. 2 Petr. 3, 15. — b) *vitae conservatio*, Act. 27, 34. Hebr. 11, 7. (Sap. 16, 6. 2 Macc. 3, 32. Ioseph. ant. 7, 1. 1. et 7, 8. 4.) — c) *vindicatio* ab hostibus, Luc. 1, 69. 77. Act. 7, 25. — Luc. 1, 77. *σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν*. (1 Chron. 16, 35. Hab. 3, 12. Exod. 14, 13. 15, 2. — seq. *ἀπό* 2 Sam. 15, 14. Ier. 25, 35.) — d) *salus per Christum parta*, qui suos ex potestate peccati et mortis vindicat et tutos praestat quum in hac tum in altera vita; Io. 4, 22. *ἡ σωτηρία* salus per Messiam; (alii: Messias.) Act. 4, 12. 13, 26. Rom. 1, 16. 10, 1. *εἰς σωτηρίαν*, ut salvi fiant per Christum. v. 10. 11, 11. 13, 11. 2 Cor. 1, 6 7, 10. Eph. 1, 13. Phil. 2, 12. 1 Thess. 5, 8. 9. 2 Thess. 2, 13. 2 Tim. 2, 10. 3, 15. Hebr. 1, 14. 2, 3. 10. 5, 9. 6, 9. *τὰ ἐχόμενα τῆς σωτηρ.* (Vid. *Ἔχω*, no. 7.) c. 9, 28. 1 Petr. 1, 9. 10. 2, 2. Iud. v. 3. — metonym. *servator*; Act. 13, 47. *τέθεικά σε* — *τοῦ εἶναι εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς*. (Ita LXX pro מוֹשִׁיעַ Ies. 47, 15. 63, 8. 2 Sam. 22, 3. 2 Reg. 13, 5.) — 2) ex usu hebraici יְשׁוּעָה, (2 Reg. 5, 1. 1 Sam. 14, 45. Ies. 59, 17. Hab. 3, 8. Ps. 20, 6. 44, 5.) *victoria*, *imperium in adversarios*, Apoc. 7, 10. 12, 10. 19, 1. *.

*Σωτήριος*, *ου*, *ὁ*, *ἡ*, — *ον*, *τό*, (a *σωτήρ*) *salutifer*, *salutaris*; Tit. 2, 11. *ἡ χάρις ἡ σωτήριος*. (Sap. 1, 14. *σωτήριοι αἱ γενέσεις τοῦ κόσμου*. 3 Macc. 7, 18. *πότος σωτήριος*. — *σωτήριον*, salutare, Ioseph. ant. 2, 16. 1. *ἐκπορίζειν τι σωτήριον στρατῷ*.) — Substantive: *salus*, LXX pro יֶשַׁע, יְשׁוּעָה, Ps. 50, 24. 85, 7. 10. Ies. 38, 11. 51, 5. 56, 1. 59, 17. — Ita in N. T. a) *doctrina de servatore Christo*, Act. 28, 28. — spes salutis per Christum, Eph. 6, 17. — b) metonym. *servator* ipse, Luc. 2, 30. 3, 6. (Test. XII. Patr. p. 542. *ἐξ Ἰούδα ἀνατελεῖ ὑμῖν τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ*. ib. p. 614. *ἕως τοῦ ἐλθεῖν τὸ σωτήριον τῷ Ἰσραήλ*. — LXX saepe etiam pro שֶׁלֶם de sa-

crificio pro salute, Exod. 20, 24. 29, 28. Lev. 3, 1 sqq. Test. XII. Patr. p. 569.) *.

Σωφρονέω, ῶ, f. ήσω, (a σώφρων) 1) *sanae mentis sum*, ut homo sanae mentis et iudicii loquor, vel ago; Marc. 5, 15. 2 Cor. 5, 13. εἴτε ἐξέστημεν, Θεῷ, εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν, sive insanire visus sum, ad Dei incommodum pertineret; sive sana mente locutus esse videor, in vestrum commodum factum est. (Herodian. 4, 14. 9. Plato Alcib. 2. τὸ μαίνεσθαι ἆρά γε ὑπεναντίον σοι δοκεῖ τῷ σωφρονεῖν) — 2) recte iudico, *prudenter ago*, 1 Petr. 4, 7. — et de singulis, quibus cernitur mens sana et prudens in agendo; unde late patet, et est etiam: *temperanter me gero, sobrius sum*, Tit. 2, 6. (Xenoph. Cyrop. 3, 2. 2. Ioseph. ant. 2, 4. 4.) — *modeste me gero, modeste de me statuo*, Rom. 12, 3. φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν, ita statuere de se, ut modeste de te sentias et loquaris. (Ita Ioseph. ant. 1, 10. 4. Hagar sese modeste subiiciens dominationi Sarae dicitur σωφρονοῦσα.) *.

Σωφρονίζω, f. ίσω, (ab eod.) facio aliquem σώφρονα, *facio ut sapiat*, prudenter, modeste agat et loquatur; *adhortor, castigo*; Tit. 2, 4. (Ioseph. bell. 2, 18. 7. ib. 3, 9. 7. vid. etiam quae *Loesn.* e Phil. p. 427. attulit.) *.

Σωφρονισμός, οῦ, ὁ, (a σωφρονίζω, perf. pass. σεσωφρόνισμαι) — ducere *ad sanam mentem*; (ἐπὶ σωφρονισμῷ, ut ad sanam mentem castigando eos reduceret, Ioseph. ant. 17, 9 2. et bell. 2, 1. 3.) — semel 2 Tim. 1, 7. πνεῦμα σωφρονισμοῦ, spiritus ad alios castigandos, emendandos aptus. *.

Σωφρόνως, (a σώφρων) adverb. sana mente, *sapienter, prudenter, moderate, sobrie, temperanter*; Tit. 2, 12. (Ioseph. ant. 4, 8. 23. ib. 5, 5. 2. ib. 7, 14. 6. Sap. 9, 11.) *.

Σωφροσύνη, ης, ἡ, (ab eod.) 1) sanae mentis esse, *mentis sanitas*; Act. 26, 25. οὐ μαίνομαι, ἀλλὰ σωφροσύνης ῥήματα ἀποφθέγγομαι. — 2) *temperantia, moderatio, sobrietas*, tribuiturque cuique, qui libidinum et affectuum impetum coërcet sana ratione, (4 Macc. 1, 31. σωφροσύνη δὴ τοίνυν ἐστὶν ἐπικράτεια τῶν ἐπιθυμιῶν. coll. c. 2, 2.) — Etiam de *modestia, pudicitia*; — in N. T. de modestia et pudicitia in ornatu muliebri, 1 Tim. 2, 9. — de pudicitia 1 Tim. 2, 15. ubi vero etiam moderatio omnium omnino cupiditatum esse potest. (2 Macc. 4, 37. — de sobrietate et castitate, Test. XII. Patr. p. 703. 712. 4 Macc. 2, 2. Ioseph. ant. 2, 4. 3. — Ioseph. ant. 3, 11. 6. τὸ σῶφρον, pudicitia.) *.

Σώφρων, ονος, ὁ, ἡ, — ον, τό, (σόος, contr. σῶς, sanus, incolumis, et φρήν) 1) sanus *mente*; — 2) qui sana mente regitur, ratione reprimit cupiditatum impetum; hinc *sobrius, temperans, moderatus, modestus*, etiam *castus*; 1 Tim. 3, 2. Tit. 1, 8. 2, 2. 5. ubi de modestia et castitate morum dictum videtur. *.

# T.

*Ταβέρναι*, τρεῖς, *tres tabernae*, vid. *Τρεῖς*.

*Ταβιθά*, ἡ, (Syriac. ܛܒܝܬܐ, *caprea*) *Tabitha*, nom. pr. mulieris christianae; Act. 9, 36. 40.

*Τάγμα*, τος, τό, (a τάσσω, perfect. passiv. τέταγμαι) propr. dispositum, ordinatum; *ordo*, potissimum de agminibus militum, (2 Sam. 23, 13. 1 Sam. 4, 10. 15, 4. Ioseph. bell. 1, 9. 1. 3, 4. 2. coll. ant. 14, 15. 9.) — *ordo*, *series*, *die Reihenfolge*, 1 Cor. 15, 23. *.

*Τακτός*, ή, όν, (a τάσσω, perf. pass. τέτακται) ordinatus, *statutus*; — metaph. *constitutus*, *status*, *statutus*, de eo quod decreto definitum est; Act. 12, 21. τακτῇ ἡμέρᾳ. (Iob. 12, 5. εἰς χρόνον τακτόν. Dionys. Halic. A. Rom. 2, 74. p. 133. ἡμέρᾳ τακτῇ συνερχόμενον.) *.

*Ταλαιπωρέω*, ῶ, f. ήσω, (a ταλαίπωρος, quod vid.) 1) graviter laboro, (Ioseph. bell. 6, 1. 1. περί τι, in aliqua re), valde defatigor, (Ioseph. ant. 2, 16. 1. τῷ πόνῳ ταλαιπωρούμενοι.) — 2) *miser sum*, *miserum me sentio*; semel Iac. 4, 9. (LXX pro שָׁדַד, Ier. 4, 13. 20. 10, 19. Ioel. 1, 10. Mich. 2, 4. — active, τινά, affligo aliquem, Ps. 17, 10. Ies. 33, 1.)*.

*Ταλαιπωρία*, ας, ἡ, (ab eod.) 1) labor gravis et aerumna plenus, (Ioseph. bell. 7, 8. 2.) — 2) *miseria*, *aerumna*; bis, Rom. 3, 16. Iac. 5, 1. (LXX saepius pro שֹׁד Ioel. 1, 15. Amos. 3, 10. vid. etiam Ps. 69, 24. Ies. 47, 11. 2 Macc. 6, 9.)

*Ταλαίπωρος*, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ταλάω, s. τλῆμι, mihi impono, porto, perfero, et πῶρος, callus) 1) graves labores sustinens; — 2) *aerumnosus*, *miser*; bis, Rom. 7, 24. Apoc. 3, 17. (Ps. 137, 11. Tob. 13, 11. Sap. 3, 11. 13, 10. 2 Macc. 4, 47. 4 Macc. 16, 7.) **.

*Ταλαντιαῖος*, αία, αῖον, (a τάλαντον) *talentum pondere aequans*; Apoc. 16, 21. χάλαζα μεγάλη, ὡς ταλαντιαία, quasi talenti pondo. (Ioseph. bell. 5, 6. 3. ταλαντιαῖοι μὲν ἦσαν οἱ βαλλόμενοι πέτροι. Test. XII. Patr. p. 598. λίθους ἕως ταλάντων τριῶν. Polyb. 9, 41. 8.) *.

*Τάλαντον*, ου, τό, (a ταλάω s. τλῆμι, porto) 1) lanx, statera, (Homer. Iliad. 8, 69.) — 2) id quod ponderatur, *talentum*, — i. e. a) pondus LXXX libras romanas aequans, (vel secundum *Biesterum* 53 Pfund, 22 Loth, 2 Quent. 56 Asse) (Xenoph. Mem. 3, 6. 14. Test. XII. Patr. p. 598.) — b) pecuniae summa, *talentum*, aequans 60 minas atticas, sive 1350 imperiales; Matth. 18, 24. 25, 15—28. — (LXX pro כִּכָּר, quae, ut intelligitur ex Exod. 38, 25 sqq., aequabat tria

millia siclorum; saepissime, ut Exod. 25, 39. 2 Reg. 5, 5. 22. Esdr. 7, 21. Esth. 3, 9. 1 Macc. 11, 28. 2 Macc. 8, 10. 11. — Ioseph. ant. 3, 6. 7. ibid. 7, 14. 8. bell. 5, 13. 7.)

*Ταλιθά*, chald. טַלְיְתָא s. syriacum ܛܠܝܬܐ, *puella*, i. q. τὸ κοράσιον, Marc. 5, 41.

*Ταμεῖον*, s. ταμιεῖον, είου, τό, (a ταμιεύω, i. e. ταμίας [quaestor] sum, repono, asservo) 1) *promptuarium, reconditorium, Vorrathskammer*; Luc. 12, 24. (LXX pro אָסָם Deut. 28, 8. Prov. 3, 10. Sir. 29, 15.) — 1) *conclave, Zimmer, Gemach*, Matth. 24, 26. Luc. 12, 3. (Ios. ant. 8, 15. 4.) — ad preces faciendas, Matth. 6, 6. (Test. XII. Patr. p. 701. εἰςερχόμενος εἰς τὸ ταμιεῖον, προςηυχόμην κυρίῳ. — LXX pro חֶדֶר s. חֲדַר saepius, ut Gen. 43, 30. Exod. 8, 3. Deut. 32, 25. 1 Reg. 20, 30. 22, 25. 2 Reg. 6, 12. Cant. 1, 3. Tob. 7, 17. Tropice Ps. Sal. 14, 5. ταμεῖα καρδίας.) *.

*Τανῦν*, (τὰ νῦν) adv. *in praesenti, nunc*, Act. 4, 29. 17, 30. — *iam vero*, Act. 5, 38. 20, 32. (Herodot. 7, 104. Sophocl. Electr. v. 423.) cf. omnino Νῦν. *.

*Τάξις*, εως, ἡ, (a τάσσω, perf. pass. pers. 2. τέταξαι) *ordo*, i. e. a) multitudo in ordinem disposita; de militibus, Num. 1, 51. Iud. 5, 20. 2 Macc. 10, 37. — b) *ordo, series*, Luc. 1, 8. ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ. (ita locus, quo aliquis collocatus est, quem tenere debet, 3 Esdr. 1, 15. οἱ ἱεροψάλται ἦσαν ἐπὶ τῆς τάξεως αὐτῶν, hebr. עַל־מַעֲמָדָם 2 Chr. 35, 15. ubi LXX στάσις. — munus, officium, Ioseph. vit. §. 71.) — 1 Cor. 14, 40. κατὰ τάξιν, in ordine, i. e. iusta serie. — c) metaph. *ratio*, die *Beschaffenheit*, et quidem ea ratio, quae ex ordine et mandato est; Col. 2, 5. βλέπω ὑμῶν τὴν τάξιν, bonum ordinem, iustam rationem. Ita etiam plurimi explicant verba: κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ, s. Ἀαρών, secundum rationem sacerdotii Melchis. s. Aaronis, Hebr. 5, 6. 10. 6, 20. 7, 11. 17. 21. Repetita sunt e Ps. 110, 5. ubi hebr. דִּבְרָה, quod explicant: ratio, conditio, genus; quod vero etiam esse posset: lex, praeceptum, ut τάξις legitur 3 Esdr. 1, 6. coll. Prov. 31, 24. ubi respondet hebr. תּוֹרָה, ita ut vertendum sit: sacerdos ex eadem lege, qua Melchisedecus. Caeterum τάξις de *ratione* legitur etiam 2 Macc. 9, 18. ἐπιστολὴν ἱκετηρίας τάξιν ἔχουσαν. Test. XII. Patr. p. 665. ubi gentes, quia ad idolorum cultum deflexerant, mutasse dicuntur τὴν τάξιν αὐτῶν, rationem ipsis praescriptam agendi. *.

*Ταπεινός*, ή, όν, (quod quidem deducunt a τάπος, sive δάπος, e quo δάπεδον et ἔδαφος pavimentum, solum, et τάπης s. τάπις, tapis, Teppich) — LXX maxime pro עָנָו, עָנִי, שָׁפָל, דַּל, et cognatis; — 1) *humilis*, a) propr. a terra non multum adsurgens, humo proximus, (Ezech. 17, 24. ξύλον ταπεινόν.) — metaphor. *humilis*. Refertur a) ad conditionem

externam, fortunam, honorem; *sorte humilis, vilis*, Luc. 1, 52. ubi δυνάσταις opponitur; (Iob. 12, 21. Ies. 11, 4. 1 Sam. 18, 23. Test. XII. Patr. p. 741.) — *pauper*, si τῷ πλουσίῳ opponitur, Iac. 1, 9. coll. v. 10. — b) ad animum: *modeste de se sentiens*, *modestus*, *submisso animo*, Rom. 12, 16. vid. Συναπάγομαι. — *timidus*, *meticulosus*, 2 Cor. 10, 1. ubi opponitur τῷ θαῤῥοῦντι. — 2) ex adiuncto, quum humi sedere ἐν σποδῷ καὶ σάκκῳ non solum miseri et afflicti, sed etiam peccatores Deum supplicaturi et poenitentiam acturi solerent, — a) de externa conditione et sorte: *miser*, *afflictus*; 2 Cor. 7, 6. (Ies. 32, 7. Ps. 9, 42. 18, 30. Ies. 14, 32.) — b) de animo humili erga Deum: *Deum reverens*, *Deo se modeste subiiciens*, *pius in Deum*. Opponitur τῷ ταπεινῷ ὁ ὑπερήφανος, qui Deum spernit, impius, vid. Ταπεινόω et Ὑπερήφανος. Ita explico Iac. 4, 6. coll. v. 7. ubi sequitur ὑποτάγητε οὖν τῷ θεῷ. 1 Petr. 5, 5. (Prov. 3, 34. Ies. 11, 4. Sir. 3, 19. 11, 1. 10, 16.) et similiter Matth. 11, 29. ubi Servator se appellat ταπεινὸν τῇ καρδίᾳ, Deo modeste obsequentem, Dei reverentem. (Prov. 11, 2. στόμα ταπεινῶν μελετᾷ σοφίαν, hebr. צְנוּעִים humiles in Deum. Ps. 34, 18. ubi ταπεινοὶ τῷ πνεύματι sunt, qui Deo se subiiciunt, calamitatibusque ab eo immissis emendantur.) *.

**Ταπεινοφροσύνη**, ης, ἡ, (a ταπεινόφρων) 1) *animi demissio*, *modestia*; Eph. 4, 2. Phil. 2, 3. Col 3, 12. 1 Petr. 5, 5. (ita ταπεινόφρων Prov. 29, 23. pro שְׁפַל רוּחַ, et ταπεινοφρονέω Ps. 131, 3.) — Act. 20, 19. δουλεύων τῷ κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ δακρύων καὶ πειρασμῶν, in omni modestia; melius: in omnibus obsecutus Deo, me ei libenter subiiciens, mala ab ipso mihi immissa perferens. (Vid. Ταπεινός.) — 2) *fucata reverentia in Deum*, quae tribuitur doctoribus falsis Col. 2, 18. 23. videturque fuisse in vestitu humili, vultu demisso, frequentioribus ieiuniis, duriori abstinentia. *.

**Ταπεινόφρων**, ονος, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ταπεινός et φρήν) *humilis mente*, *modeste de se statuens*, *modestus*; semel 1 Petr. 3, 8. [text. vulg. φιλόφρονες] LXX Prov. 29, 23. pro שְׁפַל־רוּחַ. *.

**Ταπεινόω**, ῶ, fut. ώσω, (a ταπεινός), LXX plerumque pro עָנָה et שָׁפֵל s. הִשְׁפִּיל, etiam pro דָּכָא s. דָּכָה, הוֹגָה, הִכְנִיעַ, et similibus, — 1) *humilem facio*, a) propr. Luc. 3, 5. βουνόν. (Ies. 40, 4.) — b) tropice: humilem sorte, externa conditione facio; ταπεινόομαι, *egenus*, *pauper sum*, Phil. 4, 12. Prov. 13, 7. Lev. 25, 39. Ies. 58, 10. Sir. 6, 13. 40, 3. — ταπ. ἑαυτὸν *se subiicere humili conditioni*, Phil. 2, 8. (Ps. 93, 5. 141, 18. Ies. 51, 21.) — *fastum deprimo*, *pudore suffundo*, 2 Cor. 12, 21. μὴ ταπεινώσῃ με ὁ θεὸς πρὸς ὑμᾶς, ne Deus me ratione vestrum iterum pudore suffundat. Passiv. *deprimor*, *pudore suffundor*, Matth. 23, 12. Luc. 14, 10. 18, 14.

(Ies. 10, 33. 13, 11. 25, 11. Dan. 4, 34. 2 Sam. 22, 28.) — ταπεινοῦν ἑαυτόν; *modeste de se indicare*, modeste se gerere, Matth. 18, 4. coll. v. 1. 23, 12. Luc. 14, 11. 18, 14. 2 Cor. 11, 7. Sir 2, 18. 3, 18. — 2) ταπεινόομαι, *me modeste subiicio alicui, obsequium praesto*, de iis, qui Dei mandatis, consiliis parent, et quae ille ipsis perferenda imponit, humili animo sustinent, omnemque fastum, qui Deum eiusque decreta spernit, deponunt; Iac. 4, 10. 1 Petr. 5, 6. ταπεινώθητε ὑπὸ τὴν χεῖρα τοῦ Θεοῦ. (Gen. 16, 9. Thren. 3, 33. 2 Macc. 8, 35. — Non exclusam esse poenitentiam et signa eius externa, docent loca Ier. 13, 17. Sir. 7, 17. 18, 21. coll. Ps. 44, 27. — Psalt. Sal. 3, 9. ἐξιλάσατο περὶ ἀγνοίας ἐν νηστείᾳ, καὶ ταπεινώσει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. Esdr. 9, 5. ubi ταπείνωσις de ieiunio. cf. etiam Ὑπερήφανος.) *.

*Ταπείνωσις*, εως, ἡ, (a ταπεινόω) — a) transitive: depressio, humiliatio; Psalt. Sal. 2, 39. ἐλεῆσαι δίκαιον ἀπὸ ταπεινώσεως ἁμαρτωλοῦ. — b) intransitive, LXX pro עֳנִי — deprimi, depressum, humilem esse, (Iudith. 7, 32.); tropice: *contumelia, ignominia*, Luc. 1, 48. (Gen. 29, 31. 16, 16. 1 Macc. 3, 52. — *humilis conditio, calamitas, fata adversa*, quibus deiicimur de statu felicitatis, Act. 8, 33. (Ies. 53, 8. pro עֹצֶר) Iac. 1, 10. (2 Sam. 16, 12. Deut. 26, 7. Ps. 9, 13. Sir. 2, 4. 5. 11, 13. 20, 10) — Phil. 3, 21. τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν pro τὸ σῶμα τὸ ταπεινόν, vile, caducum hoc corpus. (Test. XII. Patr. p. 744. τὸν βασιλέα τῶν οὐρανῶν, τὸν ἐπὶ γῆς φανέντα ἐν μορφῇ ἀνθρώπου ταπεινώσεως, hominis vilis et humilis.)

*Τὰ πολλά*, *quam maxime*, vid. Πολύς sub finem.

*Ταράσσω*, f. ἄττω, fut. ἄξω; Latinor. *turbo*, *rühren; umrühren, aufrühren*; — *turbo, commoveo*; a) propr. ... τὸ ὕδωρ, Io. 5, 4. LXX pro דָּלַח Ezech. 32, 2. 34, 19. Ies. 24, 14. coll. 2 Sam. 22, 8. Iudic 5, 4. — b) tropice de animo, *perturbo, turbo*; (LXX pro בָּהַל, רָגַז et similibus) α) de statu animi: *animum moveo, misericordia, tristitia eum tango*; activum semel inusitato modo Io. 11, 33. ἐτάραξεν ἑαυτόν, pro ἐταράχθη τῷ πνεύματι, magna tristitia corripiebatur, ut legitur Io. 13, 21. Io. 12, 27. ἡ ψυχή μου τετάρακται. (Gen. 43, 30 Ps. 55, 4. 109, 21.) — *metu concutio* animum, timorem incutio, Act. 15, 24. 17, 8. — passiv. *metu perturbor, confundor*, Matth. 2, 3. 14, 26. Marc. 6, 50. Luc. 1, 12. 24, 38. Io. 14, 1. 27. 1 Petr. 3, 14. (Ps. 6, 2. 3. 48, 5. Ies. 8, 12. Dan. 11, 44. Ps. 30, 9. 143, 4.) — β) de iudicio et persuasione: *perturbo animum, ancipitem s. dubium reddo*, ut nesciat quid statuat, Gal. 1, 7. 5, 10. Potest vero in utroque loco etiam esse: confusum, sollicitum facio. *.

*Ταραχή*, ῆς, ἡ, (a ταράσσω, perf. med. τετάραχα) *turbatio, commotio*, a) proprie, Io. 5, 4. τοῦ ὕδατος. coll. Ies.

24, 29. — b) metaph. *perturbatio rerum publicarum, tumultus;* Marc. 13, 8. (Ioseph. bell. 1, 10. 10. Polyb. 3, 9. 9. Eodem sensu videtur legi apud LXX Prov. 6, 14. Ies. 22, 5. Sap. 14, 25. 2 Macc. 3, 30. 15, 29. — de terrore Iob. 24, 17. Ezech. 30, 16. Sap. 17, 8.) *.

*Τάραχος*, ου, ὁ, (ab eodem) *perturbatio;* — metaph. *terror*, Act. 12, 18. (1 Sam. 5, 8.) — *tumultus*, Act. 19, 23. Vid. *Ταραχή*. (Xenoph. Cyrop. 7, 1. 16.) *.

*Ταρσεύς*, έως, ὁ, (a *Ταρσός*) *Tarsensis*, Tarso oriundus; Act. 9, 11. 21, 39.

*Ταρσός*, οῦ, ἡ, (profani etiam *Ταρσοί*, ῶν, αἱ, quia a Cydno flumine dividebatur in duas urbes) *Tarsus*, urbs satis antiqua, Ciliciae primaria (Ioseph. ant. 1, 6. 1. *Ταρσὸς τῶν πόλεων* [Ciliciae] *ἡ ἀξιολογωτάτη καλεῖται, μητρόπολις οὖσα*, Strabo lib. 14.) tempore Apostolorum urbs libera Romanorum (i. e. immunis a praesidis romani iurisdictione, suis utebatur legibus et magistratibus, imperium Romanorum tamen agnoscens), libertate ei donata ab Augusto Caesare (Plin. 5, 27. Appian. Civ. 5.), cuius incolae literas et philosophiam Graecorum magno studio excolebant (Strabo lib. 14. p. 463. edit. *Casaub.*), Pauli Apostoli patria. Act. 9, 30. 11, 25. 22, 3. *.

*Ταρταρόω*, ῶ, f. ώσω, (a *τάρταρος*, tartarus, i. e. locus subterraneus, tristissimus, tenebricosus, ferreis portis clausus; locus poenarum sceleratorum post mortem, conveniens igitur Iudaeorum Hadi vel Gehennae) *in tartarum detrudo* s. *coniicio*, *εἰς τάρταρον ῥίπτω* (Hom. Iliad. 4, 13.); 2 Petr. 2, 4. *σειραῖς ζόφου ταρταρώσας παρέδωκεν, εἰς κρίσιν τετηρημένους*. Ioseph. c. Apion. 2, 33. *ἐν ταρτάρῳ δεδημένοις*. — *Καταταρταρόω* eodem sensu apud Sext. Empir. Pyrrh. Hypotyp. 3, 24. Apollodor. bibl. 1, 1. et 2.

*Τάσσω*, s. *τάττω*, f. *τάξω*, — LXX maxime pro שׂוּם, passim etiam pro נָתַן, צִוָּה, שִׁית, — 1) *colloco loco suo et ordine, ordino;* — propr. de militibus dispositis, (2 Macc. 15, 20. de aliis rebus et personis, Hab. 2, 9. *νοσσιὰν εἰς ὕψος* Ier. 7, 30. *τὰ βδελύγματα ἐν οἴκῳ*. 2 Chr. 31, 2. *τὰς ἐφημερίας τῶν ἱερῶν*.) metaph. *τασσόμενος ὑπό τινα*, collocatus, constitutus sub, i. e. *subiectus* alicui; Luc. 7, 8. — de tempore: *definio*, Act. 28, 23. *ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν*. (Iob. 14, 13. *τάξῃ μου χρόνον, ἐν ᾧ*.) — 2) *constituo, anstellen, bestellen*, diciturque de iis, quibus negotium, munus datur; Rom. 13, 1. *αἱ ἐξουσίαι ὑπὸ θεοῦ τεταγμέναι εἰσίν*. (1 Chr. 16, 4. 7. 2 Sam. 7, 11. 2 Reg. 10, 26. Ioseph. bell. 7, 8. 2. *τεταγμένος ἐπί τινι*, cui negotium datum est. Id. ant. 7, 14. 9. *τάσσεσθαι ἐπί τινος*, praefici alicui.) — *Τάσσειν ἑαυτοὺς εἴς τι*, se alicui rei sponte consecrare, 1 Cor. 16, 15. — Medium: me ipse constituo ad aliquid, *me applico* alicui rei, *ei me dico.* (Ioseph. bell. 4, 5. 3. *πάντες τοῦ τάξασθαι μετὰ τῶν πονηρῶν κατὰ τῆς πατρίδος*

προείλοντο τὸν θάνατον, mori malebant, quam se iungere improbis patriae adversariis. Eadem habes Ioseph. ant. 8, 10. 3.) Etiam particip. perf. pass. τεταγμένος significationem medii habere (vid. *Dresigius* de verbis mediis Novi Foed. 1, 24. *Winer*. Gramm. p. 112.), monitum est, et ita multi intelligunt Act. 13, 48. ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον, quotquot sese applicabant, capaces erant salutis, i. q. 1 Cor. 16, 15. τάσσοντες ἑαυτοὺς εἰς. Certe ita τεταγμένος legitur 2 Macc. 6, 21. οἱ δὲ πρὸς τῷ σπλαγχνισμῷ τεταγμένοι, qui misericordia tangebantur, eius capaces erant. Philo de Nobil. p. 907. ἔχω δ' εἰπεῖν ἑτέρους ἐξ ἐναντίας ἀμείνω τεταγμένους τάξιν, possum memorare alios, qui meliori parti se adiunxerunt. Maxim. Tyr. diss. 10. p. 102. ed. *Heins*. ἐπὶ ἡδονὰς συντεταγμένος, in voluptates ruens. Ioseph. ant. 4, 2. 3. οἱ συντεταγμένοι τῷ Κορῇ, qui se partibus Corae adiunxerunt. Vid. etiam *Loesneri* obss. p. 206. et *Krebsii* p. 222. LXX pro τάσσομαι saepe dicunt τάσσειν τὴν καρδίαν εἴς τι, Ezech. 44, 5. Hag. 1, 5. coll. Dan. 11, 17. Zach. 7, 12. — 3) *constituo*, *decerno*, Act. 15, 2. ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦλον. (1 Macc. 5, 27. 12, 26.) Huc alii referunt etiam Act. 13, 48. τεταγμένοι εἰς ζωήν. — *mando*, *iubeo*; Matth. 28, 16. Act. 22, 10. (2 Sam. 20, 5. Dan. 6, 12. Aelian. V. H. 14, 22.) *.

*Ταῦρος*, ου, ὁ, *taurus*; Matth. 22, 4. Act. 14, 13. Hebr. 9, 13. 10, 4. (LXX pro שׁוֹר Exod. 21, 28. 29. 32. 35. 36. Sir. 6, 3.) *.

*Ταὐτά*, contr. pro τὰ αὐτά, *eadem illa*; [1 Thess. 2, 14. ubi *Griesb*. τὰ αὐτά.] et in codicibus κατὰ τ' αὐτά, pro κατὰ ταῦτα, Luc. 6, 23. 26. 17, 30. (τ' αὐτό Ioseph. bell. 6, 8. 5.) *.

*Ταφή*, ῆς, ἡ, (a θάπτω, aor. 2. ἔταφον) *sepultura*; Matth. 27, 7. (LXX pro קְבוּרָה Deut. 34, 6. 2 Chr. 26, 23. Ier. 22, 19. קֶבֶר Ies. 53, 9. Ez. 32, 23. 2 Macc. 9, 15. 13, 7. Ioseph. bell. 1, 9. 1. et 5, 13. 7.) *.

*Τάφος*, ου, ὁ, (ab eod.) *sepulchrum*; Matth. 23, 27. (vid. *Κονιάω*). v. 29. cap. 27, 61. 64. 66. 28, 1. Rom. 3, 13. τάφος ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν, (Ps. 5, 10.) sensus: os eorum semper aperitur ad calumnias evomendas. — LXX pro קֶבֶר Gen. 23, 4. 20. 2 Sam. 2, 31. 2 Reg. 13, 22. 22, 20. Ez. 37, 13. aliquoties etiam pro קְבוּרָה Gen. 47, 30. 2 Reg. 21, 25. — Ioseph. ant. 17, 8. 3. de funere. *

*Τάχα*, (neutr. adiect. ταχύς) 1) cito, velociter, properanter, (Hom. Odyss. 1, 251. Sap. 13, 6. Vid. *Viger*. de idiot. p. 447.) — 2) *facile*, *forsitan*, (Ioseph. bell. 5, 9. 4. ant. 6, 3. 2.) — In N. T. bis Rom. 5, 7. et Philem. v. 15. ubi vertunt *facile*, vel *forsitan*. Potest vero etiam (ut σπουδαίως et alia verba festinandi ex hebraismo de studio dicuntur) esse

*libenter, prompte* i. q. προθύμως. (Sap. 14, 19. ὁ μὲν τάχα τῷ κρατοῦντι βουλόμενος ἀρέσαι.) *.

*Ταχέως*, (a ταχύς) adv. *celeriter, confestim; quam primum, mox;* Luc. 14, 21. 16, 6. Io. 11, 31. 1 Cor. 4, 19. Gal. 1, 6. Phil 2, 19. 24. 2 Tim. 4, 9. (Ier. 50, 44. Iud. 9, 48. Ies. 8, 3. 2 Sam. 17, 18. Sap. 6, 5. Ioseph. ant. 7, 13. 2.) — *praepostere, temere, übereilt, zu schnell,* 2 Thess. 2, 2. 1 Tim. 5, 22. (Prov. 25, 8. Sap. 14, 15. 28.) *.

*Ταχινός*, ή, όν, *velox, celer;* Ies. 59, 7. Sap. 13, 2. Sir. 11, 22. ἐν ὥρᾳ ταχινῇ — de eventu: *repentinus, subitus;* 2 Petr. 1, 14. 2, 1. (Sir. 18, 26.) *.

*Τάχιον*; (neutrum comparativi ταχίων, ὁ, ἡ, — ον, τό, a ταχύς) adverb. seriorum scriptorum pro θᾶττον, (vid. *Lobeck.* ad Phryn. p. 76 sq.) 1) *citius,* Io. 20, 4. προέδραμε τάχιον τοῦ Πέτρου. (Sap. 13, 9.) — 2) τάχιον intellige πάντων, i. q. τὴν ταχίστην apud profanos: *quam citissime,* Io. 13, 27. ποίησον τάχιον. 1 Tim. 3, 14. τάχιον, brevissimo tempore. Hebr. 13, 19. 23. 1 Macc. 2, 40. Test. XII. Patr. p. 628.: ὅπως ἂν ἁμαρτήσωσι, τάχιον ἐπιστρέψουσι πρὸς κύριον. *.

*Τάχιστα*, (neutr. superlat. τάχιστος, a ταχύς) adverb. *celerrime;* Act. 17, 15.

*Τάχος*, εος, contr. ους, τό, (a ταχύς). — Ἐν τάχει, *celeriter, cito;* Act. 12, 7. 22, 18. — de tempore: *brevi, mox,* Luc. 18, 8. Act. 25, 4. Rom. 16, 20. Apoc. 1, 1. 22, 6. (Deut. 9, 3. 11, 17. 28, 20. Ps. 2, 13. Sir. 27, 3. Ioseph. ant. 17, 5. 1. — LXX etiam eodem sensu τὸ τάχος, 1 Reg. 22, 9. Deut. 7, 4. 22. Ies. 5, 19. — τῷ τάχει 1 Chr. 12, 8. — τάχος 2 Chr. 18, 8. — διὰ τάχους Ps. 6, 10. Sir. 11, 21. — ἕως τάχους, Ps. 148, 4. Ioseph. c. Apion. 2, 9. κατὰ τάχος.) *.

*Ταχύ*, (neutr. a ταχύς) adv. 1) *velociter, cito, subito,* Matth. 28, 7. 8. [Marc. 16, 8.] Io. 11, 29. Apoc. 2, 5. 16. 3, 11. 11, 14. 22, 7. 12. 20 — *statim, illico,* Matth. 5, 25. — (Ies. 51, 5. Ier. 49, 18. Gen. 27, 20. Ps. 37, 2. 79, 8.) — 2) ut ταχέως, quod vide, *temere, facile;* Marc. 9, 39. (Deut. 9, 12. 16. Iud. 2, 17. Sir. 19, 4.) nisi hic est: illico, dum utitur nomine meo in sanandis morbis. *.

*Ταχύς*, εῖα, ύ, *celer, festinans;* Iac. 1, 19. ταχὺς εἰς τὸ ἀκοῦσαι, promptus ad audiendum. (Prov. 29, 20. ταχὺς ἐν λόγοις. Sir. 5, 11. ταχὺς ἐν ἀκροάσει. Sir. 4, 29. ταχὺς ἐν γλώσσῃ Psalt. Sal. 4, 6. ταχὺς εἰσόδῳ εἰς πᾶσαν οἰκίαν ἐν ἱλαρότητι ὡς ἄκακος.)

*Τέ*, particula enclitica copulativa, in N. T. potissimum in Actis Apostolorum et epistolis ad Romanos et Hebraeos obvia, in Ioannis scriptis semel c. 2, 15. [et Apoc. 1, 2. 21, 12.] lecta. Vide de ea, praeter Grammaticos, *Viger.* p. 517. et ad eundem *Hermann.* p 835. Eius vis est, ut *arctam coniunctionem* rerum indicet, et respondet Latinor. *que*, eodem-

que modo καί et τέ differunt inter se ut et et que. („Multum differunt καί et τέ, quarum particularum prior est et, altera autem que, quae proprie non copulat, sed rem reddit incertam, ut fere nostro etwa respondeat. Hinc ὥςτε, οἷός τε, ὥςτε, ἔνθα τε, et quae reliqua sunt huiusmodi, explicari debent. Itaque τέ etiam alio modo, quam καί, copulat. Nam quum integra orationis membra per τέ adnectuntur, ita hoc fieri solet, ut ea modo addantur, quae tanquam non necessaria praecedentibus accedunt. Idque Latini per que indicant.“ Haec *Hermannus* ad Vig. l. l.) — Legitur in N. T.

1) sola et sine καί, ubi a) coniungit ea, quae vel sua natura coniuncta esse et invicem se excipere solent, vel quae in se quidem diversa, tamen tempore, loco, vel alio modo coniuncta sunt. Verti potest in eiusmodi locis: *que, simul, etiam*; Matth. 28, 12. συναχθέντες, συμβούλιόν τε λαβόντες. Act. 2, 33. τῇ δεξιᾷ τοῦ θεοῦ ὑψωθεὶς τήν τε ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος λαβών. v. 37. c. 5, 19. ἤνοιξε τὰς θύρας, ἐξαγαγών τε εἶπε. c. 6, 13. 8, 1. 6. 31. 9, 15. 10, 22. 28. 48. 11, 13. 21. 26. 12, 6. 8. 15, 5. δεῖ περιτέμνειν αὐτούς, παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον. v. 39. 16, 11. 19, 6. 12. ἀπαλλάσσεσθαι τὰς νόσους, τά τε πνεύματα ἐκπορεύεσθαι. 23, 10. ἁρπάσαι αὐτόν, ἄγειν τε εἰς τὴν παρεμβολήν. Act. 42, 5. 27, 3. Rom. 1, 20. τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἥ τε ἀΐδιος αὐτοῦ δύναμις. 1 Cor. 4, 21. ἐν ἀγάπῃ, πνεύματί τε πρᾳότητος. Eph. 3, 19. Hebr. 1, 3. 9, 1. 12, 2. et passim. (Sap. 8, 19. 3 Macc. 1, 12. 18. 3, 15. 6, 41.) — b) coniungit propositiones, quibus vel antecedentia illustrantur, vel annectitur aliquid ad orationem accedens eamque accuratius definiens, ubi coniunctioni propositionum laxiori inservit, et verti potest: *que, et*, vel etiam *vero, enim*; Act. 1, 15. ἦν τε ὄχλος. 3, 10. 4, 13. 6, 7. 8, 3. 9, 24. 10, 33. 18, 11. 26. 19, 11. 20, 7. 21, 18. 24, 23. 27, 5. 17. 20. Rom. 2, 19. 2 Cor. 10, 8. Iud. v. 6. (Sap. 10, 3. 7, 21. 3 Macc. 6, 32.)

2) τέ — καί, *que — et, tum — tum, pariter — ac*, arctius nectit quam simplex καί, ac legitur et in enumerandis nominibus, quibus est commune praedicatum, et in enumerandis praedicatis uni subiecto communibus, potissimum ubi de diversis in se enuntiatur aliquid, quod iis commune est; Luc. 21, 11. σεισμοί τε καὶ λιμοί, φόβητρά τε καὶ σημεῖα. 22, 66. 23, 12. ὅ τε Πιλάτος καὶ ὁ Ἡρώδης. Io. 2, 15. τά τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας. Act. 1, 1. ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν. Act. 2, 9. 10. 43. 4, 27. 5, 14. 9, 24. ἡμέρας τε καὶ νυκτός. 17, 10. τόν τε Παῦλον, καὶ τὸν Σίλαν. v. 14. 18, 5. 24, 3. πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ. c. 26, 3. 30. 22, 1. 3. Rom. 1, 12. 14. Ἕλλησί τε καὶ βαρβάροις, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις. v. 16. 2, 9. 3, 9. Phil. 1, 7. ἔν τε τοῖς δεσμοῖς μου, καὶ ἐν τῇ ἀπολογίᾳ. Hebr. 4, 12. 5, 1. 7. 14. et passim. (Iob. 9, 4. 10. Sap. 7, 16. 2 Macc. 3, 1.

3 Macc. 3, 28.) — Nectuntur ita etiam propositiones, Matth. 27, 48. *βαλὼν σπόγγιον, πλήσας τε ὄξους, καὶ περιθεὶς καλάμῳ.* Luc. 24, 20. Act. 8, 28. 9, 18. 29. 10, 2. 14, 21. 21, 11. Hebr. 6, 4. (Sap. 4, 2.) — Ubi plures quam duo nectuntur, duo priores iunguntur per *τέ — καί*, reliqui per *καί* Luc. 12, 15. *ἐσθίειν τε καὶ πίνειν, καὶ μεθύσκεσθαι.* Act. 1, 13. *ὅ, τε Πέτρος, καὶ Ἰάκωβος, καὶ Ἰωάννης, καὶ Ἀνδρέας.* Act. 5, 24. 21, 25. 1 Cor. 1, 30. Hebr. 2, 4. — Act. 23, 1. *ὅ τε Βαρνάβας, καὶ Συμεὼν, καὶ Λούκιος, Μαναήν τε, καὶ Σαῦλος.*

3) *τέ — τέ*, i. q. *τέ — καί*, Act. 2, 46. (coll. c. 5, 42.) Act. 26, 16. *ὧν τε εἶδες, ὧν τε ὀφθήσομαί σοι.* (Sap. 7, 13. *ἀδόλως τε ἔμαθον, ἀφθόνως τε μεταδίδωμι.*)

4) *τέ*, si coniungitur cum aliis particulis, ut *γάρ*, *καί*, *ἐάν*, retinet suam quam hactenus exposuimus potestatem. Rom. 1, 26. 27. *αἵ, τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν — ὁμοίως τε καί*, ubi est *pariter ac:* filiae enim pariter — atque etiam simili modo etc. Rom. 7, 7. *τήν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ᾔδειν*, *neque* enim cognovissem, etc. Rom. 14, 8. *ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, — ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, — ἐάν τε οὖν ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθν., τοῦ κυρίου ἐσμέν*, qui locus ut antea no. 2. diximus membra disiuncta refert ad unum, videlicet ad *τοῦ κυρίου εἶναι.* 2 Cor. 10, 8. *ἐάν τε γὰρ καί*, ubi *τέ* nectit ut diximus no. 1. b. (coll. Sap. 3, 17. 18.) Hebr. 2, 11. *ὅ, τε γὰρ ἁγιάζων καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι*, ubi *τέ* referendum est ad seq. *καί*, et est: *pariter ac.*

*Τεῖχος, εος, ους, τό, moenia*, murus, quo urbs circumdatur. (Moeris Att. *τειχίον· τὸ τῆς οἰκίας, τεῖχος· τὸ τῆς πόλεως.*) Act. 9, 25. 2 Cor. 11, 33. Hebr. 11, 30. Apoc. 21, 12 — 19. (LXX pro חוֹמָה saepissime, ut Deut. 3, 5. Ios. 2, 15. 6, 5. 20. 1 Sam. 31, 10. Ioseph. ant. 5, 1. 2.) *.

*Τεκμήριον, ίου, τό*, (a *τέκμαρ*, finis, terminus, exitus, signum, documentum) *nota certa, qua aliquid dignoscitur, documentum, argumentum, signum indubitatum*, (ein sicheres *Wahr*- oder Merkzeichen); semel Act. 1, 3. (Sap. 5, 11. *τεκμήριον πορείας* [portentum Sap. 19, 13.] 3 Macc. 3, 24. Ioseph. c. Ap. 1, 31. *τεκμ. τῆς ἀρετῆς.* Id. de vit. §. 1. ant. 12, 3. 1. ib. 3, 7. 7. Xenoph. Mem. 1, 1. 2.). Hesych. *τεκμήριον· σημεῖον ἀληθές.* *.

*Τεκνίον, ου, τό*, (deminutiv. a *τέκνον*) *filiolus*; — ut Latinor. *filiolus* blandientis est: *carissimus*, quem paterno prosequor amore; Io. 13, 33. Gal. 4, 19. 1 Io. 2, 1. 12. 28. 3, 7. 18. 4, 4. 5, 21. *.

*Τεκνογονέω, ῶ, f. ήσω*, (a *τεκνογόνος*, prolem faciens, quod ex *τέκνον* et *γένω*, i. q. *γεννάω*) *liberos gigno, prolem facio*; 1 Tim. 5, 14. (LXX *τεκνοποιέω*, ut Ies. 65, 23. Ier. 12, 2.) *.

*Τεκνογονία, ας, ἡ*, (a *τεκνογονέω*) *liberorum procrea-*

*τίο*, 1 Tim. 2, 15. διὰ τῆς τεκνογ. eo quod liberos parit regni coelestis cives et salutis haeredes. *.

*Τέκνον*, ου, τό, (a τίκτω) LXX pro בֵּן et בָּנִים, aliquoties etiam pro יֶלֶד — 1) *partus*, *proles*, de prole utriusque sexus, Luc. 1, 7. Apoc. 12, 4. (Gen. 3, 16. Deut. 28, 57. — etiam de prole animalium, 1 Sam. 14, 23. 4 Macc. 14, 16.) — τέκνα, *liberi*, utriusque sexus, Matth. 10, 21. 15, 26. 18, 25. Marc. 7, 27. 10, 29 sq. 13, 12. Luc. 1, 17. 14, 26. 18, 29. 20, 31. Act. 21, 5. 1 Cor. 7, 14. 2 Cor. 12, 14. Eph. 6, 1. 4. Col. 3, 20 sq. 1 Tim. 3, 4. 12. 5, 4. et saepius. — Latiori sensu: *posteri*, Matth. 3, 9. Luc. 3, 8. Act. 2, 39. 13, 32. Gal. 4, 31. 1 Petr. 3, 6. (Exod. 10, 2. 20, 5. 34, 7. Ios. 14, 9.) — τέκνα τῆς σαρκός, proles secundum nativitatem; τέκνα τῆς ἐπαγγελίας, posteri vi promissionis, Rom. 9, 7. 8. Gal. 4, 28. (Similiter τέκνα πορνείας pro ἐκ πορνείας, Hos. 1, 2. 2, 4.)

2) *filius*, Matth. 7, 11. 21, 28. 22, 24. Marc. 13, 12. Act. 7, 5. 21, 21. Phil. 2, 22. Apoc. 12, 5. (Gen. 17, 6. 30, 1.) Vocativus τέκνον semper blandientis est: *mi fili*, *carissime!* et utuntur eo non solum patres erga filios, Matth. 21, 28. Luc. 2, 48. 15, 31. (Gen. 22, 7. 27, 18. 25. 26. 43. 48, 19.) — sed etiam patroni erga eos, quos curant, et amici erga amicos, Matth. 9, 2. Marc. 2, 5. Luc. 16, 25. — magistri erga discipulos, Marc. 10, 24. 1 Tim. 1, 18. 2 Tim. 2, 1. (coll. 1 Cor. 4, 14. 2 Cor. 6, 13. 1 Thess. 2, 11.) quare etiam Paulus eos, quos docuerat, et Christianos fecerat, τέκνα appellat, 1 Cor. 4, 17. 1 Tim. 1, 2. 2 Tim. 1, 2. Tit. 1, 4. Phil. v. 10. coll. 3 Io. v. 4. — (cf. e V. T. 1 Sam. 3, 6. 16. 24, 17. 26, 17. 21. Ps. 34, 11. Sir. 2, 1. 3, 1. 17. 4, 1. 6, 18. 17, 1.)

3) metaphor. a) civitatis vel urbis, quasi matris (Ies. 54. Ier. 2, 30.), τέκνα sunt: *cives*, *incolae*, Matth. 2, 12. vid. Ῥαχήλ. 23, 37. Luc. 13, 34. 19, 44. Gal. 4, 25. 31. Apoc. 2, 23. (Ies. 60, 4. 9. Ioel. 2, 23. Zach. 9, 13. Psalt. Sal. 11, 3. ἴδε, Ἱερουσαλὴμ, τὰ τέκνα σου ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν συνηγμένα εἰς ἅπαξ ὑπὸ κυρίου.) — b) τέκνα alicuius dicuntur, qui habent vel praestant, quod filiorum est; igitur: α) *obsequium*, filii instar, *praestans*, *alicuius studiosus*, *ei fideliter adhaerens*, *eum amans*, Io. 1, 12. 8, 39. Phil. 2, 15. 1 Petr. 1, 14. ὡς τέκνα ὑπακοῆς, ut filii obedientes sol. Deo. 1 Io. 3, 1. 2. 10. (Hos. 10, 9. τέκνα ἀδικίας, prava amantes) Hinc τέκνα τοῦ θεοῦ de Dei cultoribus, videlicet *populo Israelitico* Io. 11, 52. (Ies. 30, 1. Sap. 16, 21. vid. etiam Παῖς), et coetu Christianorum, 1 Io. 5, 2. — β) *favoris* et *beneficiorum* alicuius *particeps*; ita τέκνα θεοῦ, Rom. 8, 16. 17. 21. 9, 8. Eph. 5, 1. ὡς τέκνα (τοῦ θεοῦ) ἀγαπητά, ut decet eos, quos Deus filiorum instar amat et beat. — γ) *is qui*, ut filius patri, alicui *est subiectus*, *obstrictus ei tenetur*, ei *devotus* est; τέκνα

σοφίας Matth. 11, 19. Luc. 7, 35. Iudaei dicuntur, quatenus doctrina divina ipsis tradebatur, ut eam admitterent. τέκνα φωτός Eph. 5, 8. verae doctrinae addicti. τέκνα ὀργῆς Eph. 2, 3. τ. κατάρας 2 Petr. 2, 14. poenis, exitio devoti.

*Τεκνοτροφέω*, ῶ, f. ήσω, (τέκνον et τροφέω, i. q. τρέφω) *liberos alo*, *educo*; 1 Tim. 5, 10. *.

*Τέκτων*, ονος, ὁ, (a τέκω, τίκτω, ut τέχνη, unde propr. qui aliquid parit, procreat, artifex) — *faber lignarius*, Matth. 13, 55. Marc. 6, 3. ὁ τέκτων; videlicet e more Iudaeorum Rabbini simul artem aliquam discere solebant. Vid. *Wolfii* Cur. phil. Tom. I. p. 461. (LXX saepius pro חָרָשׁ 1 Sam. 13, 19. τέκτων σιδήρου. Ies. 44, 12. χαλκοῦ 1 Reg. 7, 14. — τέκτων ξύλων, 2 Sam. 5, 11. 2 Reg. 12, 11. 1 Chron. 14, 4. Ies. 40, 20.) *.

*Τέλειος*, εία, ειον, (a τέλος) — LXX plerumque pro שָׁלֵם et תָּמִים — 1) *perfectus*, i. e. a) ad finem perductus, absolutus; sensu proprio non legitur in N. T., sed tropice de eo, qui *prorsus est expeditus* ad aliquid; Matth. 19, 21. εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, si vis esse prorsus expeditus ad societatem discipulorum meorum, qui sua reliquerunt, ut mecum possint versari et me doctorem comitari, ein ganz geschickter Schüler für mich. (De' perfectione enim morum et pietatis, ut Pontificii putant, et de pretio paupertatis, voto sponte susceplo, non est sermo.) — b) omnibus suis partibus constans, *cui nihil deest*, *integer*, *omnibus numeris absolutus*; Iac. 1, 4. ἔργον τέλειον ἐχέτω, omni modo sese exserat, ἵνα ἦτε τέλειοι, — ἐν μηδενὶ λειπόμενοι. 1 Io. 4, 18. ἡ τελεία ἀγάπη, Lutherus optime: die völlige Liebe. (Ita LXX καρδία τελεία, i. q. aliis in locis ὅλη, tota mens, amor plenus et perfectus. Test. XII. Patr. p. 616. ἕως ἂν ἐπιστράφητε πρὸς κύριον ἐν τελείᾳ καρδίᾳ. Eodem sensu pro תָּמִים, integer, a labe purus, de sacrificiis, Exod. 12, 5. Philo quis rer. div. haer. p. 496.) Neque aliter Matth. 5, 48. ubi τέλειοι non ad omnem divinam, ut vulgo putant, referendum est perfectionem, sed ad amorem, τέλειοι intellige ἐν ἀγάπῃ. — c) interna ratione perfectus, *perfectus* ipse, *praestans*; Rom. 12, 2. θέλημα τοῦ θεοῦ τέλειον. 1 Cor. 2, 6. σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις, i. e. θεοῦ (v. 7.) σοφίαν ἐν μυστηρίῳ, versamur in tradendis rebus perfectissimis praestantissimisque, quippe divinis. Phil. 3, 15. τέλειοι, perfecti et mente et voluntate. Col. 1, 28. 4, 12. στῆτε τέλειοι, ut persistatis in perfectione christiana. Hebr. 9, 11. τελειοτέρα σκηνή. Iac. 1, 17. δώρημα. v. 25. νόμος. c. 2, 2. τέλειος ἀνήρ. (De animi perfectione morumque puritate legitur etiam Gen. 6, 9. Deut. 18, 13. 2 Sam. 22, 16. Sir. 44, 17. Sap. 9, 6.) — 2) *adultus*, (Phil. Allegor. II. p. 57. ib. p. 94. de vit. Mos. I. p. 605.) Hebr. 5, 14. τελείων δέ ἐστιν ἡ στερεὰ τροφή. — Paulus potissimum refert ad adultos mente, cogni-

tione; 1 Cor. 14, 20. ταῖς φρεσὶ τέλειοι γίνεσθε, animo, cognitione, virtute adulti sitis. Eph. 4, 13. εἰς ἄνδρα τέλειον, ut simus instar viri qui prorsus adolevit; sensus: perfecti cognitione. — τὸ τέλειον 1 Cor. 13, 10. *aetas adulta*, qua intellectus prorsus est excultus; coll. v. 11. *.

*Τελειότερος*, έρα, ερον, (compar. a τέλειος) perfectior, — *praestantior*; Hebr. 9, 11. vid. Τέλειος.

*Τελειότης*, ητος, ἡ, (a τέλειος) *perfectio*; de doctrina: Hebr. 6, 1. ἐπὶ τὴν τελειότητα φερώμεθα, ad altiora, subtiliora progrediamur. — de perfectione morum, Col. 3, 14. vid. Σύνδεσμος. (In V. T. pro תָּמִים de sinceritate, probitate, Iudic. 9, 16. 19. — Sap. 6, 15. φρονήσεως τελειότης, i. e. summa φρόνησις. ib. 12, 17. δυνάμεως τελειότης, summa δύναμις.) **.

*Τελειόω*, ῶ, f. ώσω, (a τέλειος) 1) ad *finem perduco*, finem impono (Ezech. 27, 11.), *perficio*, *absolvo*, *finio*, Luc. 2, 43. τὰς ἡμέρας. Act. 20, 24. τὸν δρόμον. — opus, Luc. 13, 32. τελειοῦμαι, (fut. med. contr. atticum pro τελειώσομαι,) perficiam, quae peragenda mihi sunt; (alii: moriar, vitam finiam.) — τελ. τὸ ἔργον, Io. 4, 34. 5, 36. 17, 4. (Neh. 6, 3. 16. 1 Reg. 7, 21. pro תָּמַם. Sir. 50, 19.) — vaticinia, i. q. πληροῦν, *eventu comprobare*, Io. 19, 28. ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφή. coll. Luc. 1, 45. Iudith. 10, 9. Act. Thom. §. 10. — 2) *perfectum facio*; i e. a) *talem facio*, *qualis esse debet*; Io. 17, 23. ἵνα ὦσι τετελειωμένοι εἰς ἕν, quod pro ἵνα ὦσι τελείως εἰς ἕν, ut perfecte sint uniti, coniuncti vere et arctissime. Hebr. 2, 10. διὰ παθημάτων τελειῶσαι, perfectum facere servatorem per παθήματα, quibus didicit et nostris παθήμασι succurrere. — De iis quibus munus traditur: *constituo*, *inauguro*; Hebr. 7, 28. εἰς αἰῶνα τετελειωμένος sacerdos. (De sacerdotum inauguratione, Lev. 21, 10. et τελ. τὰς χεῖρας Exod. 29, 9. 29. 33. Lev. 8, 33. 16, 32. Philo lib. 3. de vita Mos. p. 675 sq.) — Τελειόομαι, *omnibus numeris absolvor*; 1 Io. 2, 5. ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ τετελείωται. ib. 4, 12. 17. 18. (Sir. 7, 32. ἵνα τελειωθῇ ἡ εὐλογία σου.) — b) a *vitiis* et *culpa liberum*, a *macula purum facio*, *iustum facio* s. *declaro*, *expio*, ubi convenit cum δικαιόω; ita non nisi in epist. ad Hebr. c. 7, 19. οὐδὲν (pro οὐδένα, ut 1 Cor. 6, 11. ταῦτα pro οὗτοί τινες ἦτε. Vid. etiam Τίς no. 5. et πᾶν ὅ pro πάντα, ὄν, vid. Πᾶς no. 1. lit. b. γ.) γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος, neminem lex (i. e. sacrificia legis) iustum fecit, nemini veniam peccatorum et vitam aeternam conferre potuit. c. 9, 9. κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα, veniam peccatorum ita efficere, ut sacrificia offerens de expiatione sit certus. ib. 10, 1. 14. — c) τελειόομαι, *talis*, *qualis esse debeo*, *deprehendor*, facta exploratione *probor*, *bewährt erfunden werden*; α) universe: 2 Cor. 12, 9. ἡ γὰρ δύναμίς μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται, in infirmis *spectatur* potens meum auxilium. Iac. 2, 22. ἐκ τῶν

ἔργων ἡ πίστις ἐτελειώθη, spectatur. (Sir. 34, 10. τίς ἐδοκιμάσθη ἐν αὐτῷ καὶ ἐτελειώθη, quis unquam auro tentatus integer et probatus deprehensus est?) — β) de certantibus: *praemio dignus habeor*, metam attigisse praemiumque meruisse iudicor; Phil. 3, 12. ubi quidam libri pro τετελείωμαι ex interpretamento δεδικαίωμαι. (Philo lib. 2. Allegor. p. 74. ὦ ψυχὴ — ὅταν τελειωθῇς καὶ βραβείων καὶ στεφάνων ἀξιωθῇς. Id. de Somn. p. 585. ψυχὴ τελειωθεῖσα ἐν ἀρετῶν ἄθλοις.) — γ) Hinc nostri, constantiam in fide et pietate saepissime referentes ad certamina et palaestram, τελειοῦσθαι eos dicunt, qui *Deo probantur*, ab eo *praemio pietatis*, i. e. *vita futura digni iudicantur*; ita Christus obedientiae, quam patri praestitit, Hebr. 5, 9. dicitur τελειωθείς, *spectatus* Deo, et ad sedes coelestes elatus. (Sap. 4, 13. τελειωθεὶς ἐν ὀλίγῳ, Deo probatus) Hebr. 11, 40. ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσι, ne sine nobis, i. e. ut simul nobiscum palma pietatis in certamine spectatae, i. e. vitae aeternae participes fiant. c. 12, 23. πνεύματα δικαίων τετελειωμένων, animae proborum praemio pietatis (vita aeterna) ornatorum. (Intelligitur iam, quomodo patres eccles. ut Euseb. hist. eccl. 3, 35. et 7, 15. τελειοῦσθαι de iis dixerint, qui martyrium subierunt.) *.

Τελείως, (a τέλειος) adv. perfecte; — *omnino, prorsus*, 1 Petr. 1, 13. (2 Macc. 12, 42. 3 Macc. 3, 26. 7, 22.) *.

Τελείωσις, εως, ἡ, (a τελειόω) *perfectio*, i. e. consummatio, finis, (Lib. Henoch. p. 195. μέχρι τελειώσεως γενεᾶς αὐτῶν. ib. p. 196.); — *efficere, eventu comprobare*; de promissis, vaticiniis, Luc. 1, 45. (Iudith. 10, 9. Sir. 34, 8.) — *probum et culpa liberum declarare*, (*iustificatio*, ut theologi loquuntur) *perfecta expiatio*, Hebr. 7, 11. vid. Τελειόω no. 2. lit. b. *.

Τελειωτής, οῦ, ὁ, (a τελειόω) *qui perficit aliquid, ad finem perducit*; semel Hebr. 12, 2. τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτήν, i. q. ἀρχὴ καὶ τέλος τῆς πίστεως, omnis salutis speratae auctor itemque effector. (Alii: remunerator, et τελειωτήν dici putant eum, qui declarat, certantem esse τέλειον, praestitisse praestanda palmaque dignum esse.)

Τελεσφορέω, ῶ, f. ήσω, (a τελεσφόρος, finiens, ad finem perducens vel perveniens, quod ex τέλος et φέρω) ad finem duco, fero) austragen die Frucht; — de gravidis foetum enitentibus, Ioseph. ant. 3, 11. 6. τελεσφορεῖται κατὰ τὴν γαστέρα. — de segete: *fructus facio*; semel Luc. 8, 14. ubi τελεσφοροῦσι i. q. καρποφοροῦσι, coll. Matth. 13, 22. (Philo de opif. p. 26. αὔξουσι καὶ τελεσφοροῦσι. — τελεσφορέομαι, maturesco, de fructibus Ioseph. ant. 1, 6. 3. καρπὸς τελεσφορηθείς. Philo de vict. p. 837.: ὁ τῶν δένδρων καρπὸς τελεσφορεῖται. — etiam absolvo: Philo de Plant. No. p. 230. τὸν σύμπαντα κόσμον

ὁ ποιητὴς ἐτελεσφόρησε. — de hominibus passiv.: adolesco, 4 Macc. 13, 19.) *.

*Τελευτάω*, ῶ, f. ήσω, (a τελευτή) ad finem perduco; — opus (Sir. 23, 17.) exitum habeo, Ioseph. ant. 8, 1. 1. τελευτῆσαι αὐτῷ καλῶς τὰ πράγματα. — τὸν βίον, *vitam finio, morior*, Ioseph. ant. 10, 1. 5. ib. 12, 1. 1. — deinde, subintellecto τὸν βίον, *morior*; Matth. 2, 19. 9, 18. 22, 25. Marc. 9, 44. 46. 48. (Ies. 66, 24.) Luc. 7, 2. Act. 2, 29. 7, 15. Hebr. 11, 22. (LXX saepissime pro מוּת, Gen. 25, 32. 30, 1. 50, 26. Num. 3, 4. Deut. 17, 5. Prov. 11, 7.) — θανάτῳ τελευτάτω, hebraicum מוֹת יוּמָת, *certissime ei moriendum est*, Matth. 15, 4. Marc. 7, 10. (Exod. 19, 12. 21, 16. Ezech. 6, 12.) *.

*Τελευτή*, ῆς, ἡ, (a τέλος) finis, (Bar. 3, 25. τόπος μέγας καὶ οὐκ ἔχει τελευτήν.) — finis, (Demosth. p. 658. 7. ed. *Reisk.* — τελευτή intell. τοῦ βίου (quod additur, ut Demosth. p. 481. 14.) *vitae finis, mors, obitus*; Matth. 2, 15. (LXX pro מוֹת Gen. 27, 2. Deut. 31, 29. 33, 1. Ios. 1, 1. 2 Chron. 24, 17. Prov. 24, 14. Sap. 4, 17. 5, 4. Sir. 11, 28. 1 Macc. 9, 23. Ioseph. ant. 8, 7. 5.) *.

*Τελέω*, ῶ, f. ήσω, perf. pass. τετέλεσμαι, (a τέλος) 1) *finem facio* alicui rei, eam *absolvo, ad finem perduco, finio, beendigen und aufhören* (ubi Attici dicunt τέλος ἐπιτιθέναι, vel τελευτᾶν), Matth. 10, 23. οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραήλ, intell. φεύγοντες (ita τελ. cum participio Matth. 11, 1. Ios. 3, 17. συνετέλεσε διαβαίνων; ib. 4, 1.), priusquam fugam absolveritis, i. e. finem feceritis obeundis urbibus. (Esdr. 10, 17. ἐτέλεσαν ἐν πᾶσιν ἀνδράσιν, absolverunt numerationem virorum. Florus, lib. 1, 18. *consummare* [i. e. obire] *Italiam.*) Matth. 11, 1. ἐτέλεσε διατάσσων. Matth. 13, 53. τὰς παραβολάς. c. 19, 1. 26, 1. τοὺς λόγους. Luc. 2, 39. ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν νόμον. (Esdr. 9, 1.) 2 Tim. 4, 7. τὸν δρόμον. Apoc. 11, 7. τὴν μαρτυρίαν. (τὸν οἶκον Esdr. 6, 15. 1 Macc. 13, 10.) — Passiv.: *finior, absolvor, beendigt werden und vorüber sein*; Luc. 12, 50. ἕως οὗ τελεσθῇ (τὸ βάπτισμα), usque dum ferendo finitae fuerint calamitates instantes. — Io. 19, 28. 30. τετέλεσται, ad finem perducta sunt omnia, omnia παθήματα finita sunt. Apoc. 10, 7. ἐτελέσθη τὸ μυστήριον, finem habet calamitas ex Dei decreto. (text. vulg. τελεσθῇ; de usu aoristi h. l. vid. *Wineri* progr. de Soloecismis, quae in Apoc. Ioann. inesse dicuntur. Erlang. 1825. p. 6.) cap. 15, 1. ἐν αὐταῖς (πληγαῖς) ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ θεοῦ. ib. v. 8. c. 20, 3. ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη. ib. v. 5. 7. (Esdr. 5, 16. Neh. 6, 15.) — 2) *perficio, conficio, zu Stande bringen, vollbringen*; — opus, (Sir. 7, 26. ἔργον μέγα. 38, 32.) — de mandatis et praeceptis: *exacte exsequor*; τὸν νόμον, Rom. 2, 27. Iac. 2, 8. (Act. Thom. §. 5. ἵνα τὸ θέλημα τοῦ βασιλέως τελέσω.) — ἐπιθυμίαν σαρκός, Gal. 5, 16. — de vaticiniis, i. q. πλη-

*[illegible], ratum facio, eventu comprobo*, Luc. 18, 31. 22, 37. Act. 13, 29. Apoc. 17, 17. (Esdr. 1, 1. τοῦ τελεσθῆναι λόγον κυρίου ἀπὸ στόματος Ἱερεμίου.) — 3) *solvo, pendo*, τὰ δίδραχμα, Matth. 17, 24. φόρους Rom. 13, 6. Ioseph. ant. 2, 7. 7. τελεῖν τὴν πέμπτην τῶν καρπῶν. ib. 15, 4. 3. ib. 10, 1. 1. Xenoph. mem. 2, 3. 1.) *.

**Τέλος**, εος, contr. ους, τό, — LXX plerumque pro קֵץ — *id quod extremum, summum, ultimum* est; 1) *finis, terminus*, quo aliquid esse desinit; a) de tempore; ὑπομείνας εἰς τέλος (τῶν παθημάτων) qui constans est usque ad finem malorum, Matth. 10, 22. 24, 13. Marc. 13, 13. — οὔπω τὸ τέλος malorum, nondum omnia exantlata sunt, imo instant adhuc mala, Matth. 24, 6. Marc. 13, 7. Luc. 21, 9. — Matth. 24, 14. τότε ἥξει τὸ τέλος, tunc ultima calamitas eveniet, Alii hisce in locis intelligunt finem τοῦ αἰῶνος, finem huius mundi periodi, ut legitur 1 Cor. 10, 11. τὰ τέλη τῶν αἰώνων, et 1 Petr. 4, 7. πάντων τέλος. (Dan. 11, 13. εἰς τὸ τέλος τῶν καιρῶν ἐπελεύσεται — τέλος τῶν ἡμερῶν, Neh. 13, 6. Dan. 1, 15. 18. 4, 31. 2 Reg. 8, 3. coll. 2 Sam. 24, 8. 2 Reg. 18, 10.) — Luc. 1, 33. οὐκ ἔσται τέλος τῆς βασιλείας αὐτοῦ. Hebr. 7, 3. ζωῆς τέλος. (Ies. 9, 7. τῆς εἰρήνης οὐκ ἔσται τέλος.) — Ita etiam: εἰς τέλος (τοῦ χρόνου vel τοῦ βίου), *usque ad finem* vel seculi vel vitae, i. e. *perpetuo, indesinenter, in infinitum*; Luc. 18, 5. Io. 13, 1. μέχρι s. ἄχρι τέλους, Hebr. 3, 6. 11. 14. Apoc. 2, 26. (LXX pro לָנֶצַח, Ps. 103, 9. 74, 11. 49, 8. Hab. 1, 4. Eccl. 3, 11.) — ἕως τέλους, 1 Cor. 1, 8. 2 Cor. 1, 13. (Dan. 6, 26. ἡ κυρεία αὐτοῦ ἕως τέλους.) — b) de *interitu*; Marc. 3, 26. τέλος ἔχειν, perire, prorsus dirui. (Lib. Henoch. p. 191. τὸ τέλος ἐπερχόμενον, de diluvio futuro.) Εἰς τέλος, ad interitum, ita ut intereat, *funditus, prorsus*, 1 Thess. 2, 16. (Psalt. Sal. 2, 5. εἰς τέλος ἠτιμώθη. Dan. 7, 26. ἀπολέσαι εἰς τέλος. Amos. 9, 6. 2 Chron. 12, 12.)

2) *ultimum*, a) propr. ultimum ordine, 1 Cor. 15, 24. εἶτα τὸ τέλος, post: *ultimi*, reliqui homines. (Alii de fine mundi explicant. Ἀρχὴ καὶ τέλος, *primus et ultimus*, i. e. omnium maximus et summus, Apoc. [1, 8.] 21, 6. 22, 13. (Ioseph. c. Apion. 2, 22. θεὸς αὐτὸς ἑαυτῷ καὶ πᾶσιν αὐτάρκης, ἀρχὴ καὶ μέσα καὶ τέλος πάντων.) — Τὸ δὲ τέλος, *denique, postremo*, quod ultimo loco dicendum, *quod reliquum est*; 1 Petr. 3, 8. (ita Ioseph. ant. 15, 3. 9. καὶ τέλος, et denique. Ib. 4, 4. τέλος δέ. Thucyd. 1, 109.) Alii: quod *summum* est, ut Eccl. 12, 13. τέλος λόγου, hebr. סוֹף. Vid. no. 3. — b) metaph. *exitus* rei, Matth. 26, 58. ἰδεῖν τὸ τέλος. (Test. XII. Patr. p. 689. τὸ τέλος τοῦ πράγματος εἰς κακίαν ἄγει. Demosth. 292. 22. τὸ τούτου τέλος ἐν θεῷ ἦν.) — *eventus*, de oraculis, Luc. 22, 37. (τέλος λαμβάνειν, eventum habere, Ioseph. ant. 2, 5. 3. ib. 4, 6. 5. παρέρχεσθαι εἰς τέλος, rata fieri promissa, ib.

7, 14. 8. Idem ant. 10, 2. 2. vaticinia ἐκ τοῦ τέλους γνωρισθέντα. Etiam de oraculis ethnicorum, vid. *Kypkii* obss. I, 327.) — *fata ultima*, *das endliche Schicksal*, diciturque quum de *praemiis* tum de *poenis*, quas meruit aliquis, ita ut saepe recte verti possit: *merces*, *fructus*; Rom. 6, 21. τὸ τέλος ἐκείνων θάνατος. v. 22. 2 Cor. 11, 15. ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. Phil. 3, 19. 1 Tim. 1, 5. Hebr. 6, 8. Iac. 5, 11. 1 Petr. 1, 9. 4, 17. (Sap. 3, 19. Eccl. 7, 2. pro סוֹף. De fatis ultimis Ioseph. ant. 10, 9. 7. ib. 6, 4. 1. Ioseph. ant. 6, 1. 2. Philo de Charit. p. 717. de agricult. p. 198. de Iosepho p. 543.)

3) ut altum in utramque partem de inferiori et de superiori dicitur, ita etiam τέλος, *ultimum*, de *summo* dicitur, quasi cacumen in quod desinit aliquid; hinc τέλος profani de summa auctoritate, summo loco, de *magistratu*, (Xenoph. Cyrop. 8, 5. 13.) de *proceribus*, (Ioseph. ant. 4, 8. 2. τὰ τέλη τῶν φυλῶν. Ib. 17, 6. 3. Ἰουδαίους τοὺς ἐν τέλει, proceres. Id. de bell. 1, 12. 5. οἱ ἐν τέλει.) Semel, 2 Cor. 3, 13. εἰς τὸ τέλος τοῦ καταργουμένου, *summam dignitatem* muneris abrogandi. vid. v. 7. et 10. e quibus patet τὸ τέλος hic respondere τῇ δόξῃ. (Fortasse etiam εἰς τέλος, ἕως τέλους in locis antea allatis vertenda sunt: *aufs Höchste*.)

4) *vectigal*, quod ad terminos urbis vel civitatis (a prima τοῦ τέλους significatione) solvebatur, *Grenzzoll*, (Demosth. 745. 15. edit. *Reisk.*), *vectigal pro mercibus importandis vel exportandis*; Matth. 17, 25. Rom. 13, 7. (Ioseph. ant. 12, 3. 3. Xenoph. de vectig. 4, 19. 20. 1 Macc. 10, 31. 11, 35. coll. Num. 31, 28—41.) — — Restat locus diversam explicationem admittens, Rom. 10, 4. τέλος γὰρ νόμου Χριστός· vulgo: finis legis, i. e. abrogata est oeconomia Mos. per Christum. Rectius fortasse: is, ad quem lex tendit, ad quem, tanquam ad scopum, ducit, est Christus. (Ita Ioseph. bell. 7, 5. 6. τέλος τῆς πομπῆς, de loco ad quem tendit ἡ πομπή; et τέλος de consilio et fine apud Philon. de vit. Mos. 1. p. 626. προὔκειτο ἐν αὐτῷ τέλος ὠνῆσαι τοὺς ἀρχομένους. Idem lib. 2. Alleg. p. 69.) Vel etiam: ultimum, summum legis habemus in Christo, videlicet perfectam δικαιοσύνην hominum, a lege s. oeconomia Mos. inchoatam quidem, sed a Christo perfectam et absolutam. *.

**Τελώνης**, ου, ὁ, (a τέλος, vectigal et ὠνέομαι) vi etymi est: 1) *publicanus*, i. e. qui emit, sive conducit vectigalia, *Grenzzoll*- oder *Zollpächter*. Apud Romanos non solum in Italia, sed etiam in provinciis homines ex Equitum ordine vectigalia certo soluto pretio conducere solebant. — 2) *portitor*, i. e. vectigalium exactor, qui considebat in viis publicis, portubus, pontibus etc. et a singulis vectigal exigebat, *Zolleinnehmer*. Huius generis homines partim odio negotii

aliis molesti, partim propter acerbitatem, fraudulentiam et avaritiam, qua solebant alios vexare, viles et abiecti habebantur; quare in N. T. etiam cum furibus, latronibus, praedonibus, improbisque omnino coniunguntur. — Matth. 5, 46. 47. 10, 3. *Ματθαῖος ὁ τελώνης* i. e. qui portitor fuerat; (vid. c. 9, 9.) Luc. 3, 12. 5, 27. 29. 18, 10—13. — *τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοί*, Matth. 9, 10 sq. 11, 19. Marc. 2, 15 sq. Luc. 5, 30. 7, 34. 15, 1. — *ἐθνικὸς καὶ τελώνης*, Matth. 18, 17. — *οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι*, Matth. 21, 31. 32. (Lucian. Tom. I, p. 332. ed. *Graev.* Artemidor. 1, 23. et 4, 42. 57. Theophrast. charact. VI. — *τελωνέομαι*, 1 Macc. 13, 39.) *.

*Τελώνιον*, *ίου*, *τό*, s. etiam *τελωνεῖον* (a *τελώνης*, vel a *τελωνέω*, vectigal exigo) *telonium*, ὁ *τόπος*, *ἐν ᾧ καθίζεται ὁ τελώνης*, ut explicat Suidas, das *Zollhaus*, Matth. 9, 9. Marc. 2, 14. Luc. 5, 27. (Pollux. Onom. 9, 5. 28.) *.

*Τέρας*, *τος*, *τό*, LXX saepissime pro מוֹפֵת, (in N. T. non nisi coniunctim cum voc. *σημεῖον* legitur) — 1) *portentum*, i. e. res vel eventum in rerum natura insolitum et mirum, instantem calamitatem portendens et terrorem incutiens; Act. 2, 19. *δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω*. Ioel. 2, 30. (Deut. 28, 46. Ioseph. ant. 2, 12. 1. de rubo ardente. ib. 4, 8. 40. de monstr. Id. bell. prooem. §. 11. id. de bell. 4, 4. 5. Xenoph. Mem. 1, 4. 15. — *τερατοσκόποι*, Deut. 18, 11. Zach. 3, 8. — annuntiatio prodigiorum per prophetas, Deut. 13, 1. 2. Ies. 8, 8. 20, 3. 1 Reg. 13, 3. 5.) — 2) *miraculum*, i. e. factum eximium et insolitum vi numinis peractum; ubi, quod ad rem ipsam attinet, non differt a *σημείῳ*; ita *τέρατα καὶ σημεῖα* de miraculis Mosis in Aegypto patratis, Act. 7, 36. (Exod. 7, 3. 9. 11, 9. Deut. 4, 32. 26, 8. 34, 11. Ps. 135, 9. Ier. 32, 20.) — de miraculis Christi, Io. 4, 48. Act. 2, 22. Hebr. 2, 4. — Apostolorum, Act. 2, 43. 4, 30. 5, 12. 6, 8. 14, 3. 15, 12. Rom. 15, 19. 2 Cor. 12, 12. — (Dan. 3, 33. 6, 27. Sir. 48, 15. — *τερατοποιός*, 2 Macc. 15, 21. 3 Macc. 6, 32.) *.

*Τέρτιος*, *ίου*, *ὁ*, *Tertius*; nom. propr. amanuensis Pauli, Apostoli. Rom. 16, 22.

*Τέρτυλλος*, *ου*, *ὁ*, *Tertullus*, nom. propr. oratoris Romani, de quo vid. Act. 24, 1. 2.

*Τεσσαράκοντα*, *οἱ*, *αἱ*, *τά*, *quadraginta*, numerale indeclin. Matth. 4, 2. Marc. 1, 13. Luc. 4, 2. Io. 2, 20. Act. 1, 3. 4, 22. 7, 30. 4, 36. 7, 42. 13, 21. 23, 13. 21. 2 Cor. 11, 24. Hebr. 3, 9. 17. Apoc. 7, 4. 11, 2. 13, 5. 14, 1. 3. 21, 17. *.

*Τεσσαρακονταετής*, *έος*, contr. *οῦς*, — *ές*, *τό*, (*τεσσαράκοντα* et *ἔτος*) *quadraginta annorum*, *quadragenarius*; Act. 7, 23. 13, 8. *.

*Τέσσαρες*, *ων*, *οἱ*, *αἱ*, neutr. *τέσσαρα*, *τά*, *quatuor*,

Matth. 24, 31. Marc. 2, 3. Io. 11, 17. Act. 10, 11. 21, 23. Ap. 4, 8. 5, 6. 8. 7, 1. 9, 13. 14. etc.

*Τεσσαρεσκαιδέκατος*, η, ον, (τέσσαρες, καί et δέκατος) *decimus quartus*, Act. 27, 27. 33. *.

*Τεταρταῖος*, αία, αῖον, (a τέταρτος) nom. ordinale, quod usurpatur ubi quaeritur: quoto die? — *qui quarto die aliquid agit*, vel *patitur*; Io. 11, 39. τεταρταῖός ἐστι, quatuor dies agit in sepulchro, vel quartus est dies, e quo sepultus est, coll. v. 17. (Xenoph. Cyrop. 5, 3. 1. τεταρταῖος ἐγένετο. Polyb. 3, 52. 2. ἤδη δὲ τεταρταῖος ὤν. Similiter dicitur τριταῖος (Ioseph. ant. 2, 15. 1.) πεμπταῖος etc. Vid. Viger. p. 71.)

*Τέταρτος*, η, ον, (a τέσσαρες s. τέτταρες) *quartus*, Matth. 14, 25. Marc. 6, 48. Act. 10, 30. etc.

*Τέτρα*, in verbis compositis i. q. τέσσαρες, s. τέτταρες, α, *quatuor*.

*Τετράγωνος*, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex τέτρα et γῶνος i. q. γωνία) *quadrangulus*, *quadratus*; Apoc. 21, 16. (Exod. 27, 1. Ez. 41, 21. 43, 17. 45, 2.) *.

*Τετράδιον*, ίου, τό, (deminutiv. a τετράς, numerus quaternarius) *quaternio* (Columella, 3, 20. 3.), τὸ ἐκ τεσσάρων συνεστώς (Suidas); de militibus: *praesidium e quatuor militibus constans*. „Milites, quibus custodia captivorum vel carcerum aliorumque locorum committebatur, quatuor apud Romanos simul esse solebant, qui quatuor noctis vigilias sorte dividebant; vide Polyb. 6, 33.“ (*Kypk.* in obss. II, p. 56 sq.) Semel Act. 12, 4. τέσσαρα τετράδια στρατιωτῶν, quatuor quaterniones militum mittebantur in custodiam, quorum duo eum in ipso carcere observabant, totidem ad fores excubabant. Vid. *Fischeri* proluss. de Vit. Lex. N. T. p. 452. Legitur etiam apud Philon. in Flacc. p. 981.: στρατιώτην δέ τινα τῶν ἐν τοῖς τετραδίοις φυλακῶν καθ᾽ ὁδὸν εὑρών.

*Τετρακισχίλιοι*, αι, α, (τετράκις quater, et χίλιοι) *quater mille*, *quatuor millia*, Matth. 15, 8. 16, 10. Marc. 8, 9. 20. Act. 21, 38. *.

*Τετρακόσιοι*, αι, α, (ex τετράκις, quater, et terminatione οσιοι, numerum centenum indicante) *quadringenti*; Act. 5, 36. 7, 6. 13, 20. Gal. 3, 17. *.

*Τετράμηνος*, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (τέτρα et μήν) *quadrimestris*, *quatuor mensium*; semel Io. 4, 35. ἔτι τετράμηνός (χρόνος) ἐστι, καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται, post quadrimestre erit messis. Text. vulg. h. l. τετράμηνον, eodem sensu, quo LXX pro אַרְבָּעָה חֳדָשִׁים, Iud. 19, 2. 20, 47. usi sunt.

*Τετραπλόος*, contr. οῦς, όη, ῆ, όον, οῦν, (τέτρα et ἁπλοῦς) unum quater, i. e. *quadruplus*; τὸ τετραπλοῦν, *quadruplum*; Luc. 19, 8. (Ioseph. ant. 7, 7. 3. τετραπλῆν ἀποτίσαι τὴν ἀμνάδα. — τετραπλῶς 1 Reg. 6, 32.) *.

*Τετράπους*, οδος, ὁ, ἡ, — neutr. τετράπουν, τό, (τέτρα et πούς). — *Τετράποδα* intell. θηρία, *quadrupedia*; de feris et mansuetis animalibus, Rom. 1, 23. (Ies. 30, 6.) — de quadrupedibus mansuetis ubi distinguitur a θηρίοις, bestiis, Act. 10, 12. 11, 6. LXX pro בְּהֵמָה Gen. 1, 24. Lev. 18, 23. Ioseph. ant. 4, 4. 4. coll. Num. 35, 3. Gen. 34, 23. *.

*Τετραρχέω*, ῶ, f. ήσω, (a τετράρχης) *tetrarcha sum, tetrarchiae impero*, semel Luc. 3, 1. τετραρχοῦντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρώδου, quum Herodes tetrarcha esset Galilaeae. (Ios. vit. §. 11. καὶ γὰρ ἦν ὁ Οὔαρος βασιλικοῦ γένους, ἔγγονος Σοίμου τοῦ περὶ τὸν Λίβανον τετραρχοῦντος.) Vid. Τετράρχης.

*Τετράρχης*, ου, ὁ, (τέτρα et ἀρχή) *tetrarcha*, proprie: quartae regni parti imperans, Lutherus: *Vierfürst; der Beherrscher eines Reichsviertheils*, τετραρχίας (Ioseph. ant. 17, 8. 1.); deinde, neglecta notione τοῦ τέτρα: *princeps partis s. provinciae cuiusdam regni.* Galatiam olim divisam fuisse in tres partes, quarum quaeque in quaternas partes minores denuo dispertita τετραρχία appellata fuerit, testatur Strabo, lib. 12. p. 567. Idemque lib. 9. p. 430. edit. *Casaub.* commemorat, Thessaliam ante Philippi Macedonis tempora in quatuor provincias, τετραρχίας, divisam fuisse. Iosephus vocabulis τετράρχης, τετραρχία, et τετραρχέω etiam de principatu non quartae quidem partis, sed provinciae regni universe utitur, (ant. 17, 8. 1. ib. 17, 3. 3. 17, 10. 9.: „Varus duas legiones Syriae assumsit, et auxilia ὁπόσα ἢ βασιλεῖς ἤ τινες τέτραρχαι τότε παρεῖχον.) et narrat, Herodem magnum, antequam rex factus esset, favore Antonii τετράρχην creatum esse, qui videlicet Galilaeae, (non autem Iudaeae, cui inhaerebat titulus et honos regis), imperaret. vid. ant. 14, 14. 4. ib. 14, 9. 2. ib. 14, 15. 2. de vita §. 9. et 12. et de discrimine inter βασιλείαν et τετραρχίαν ant. 17, 8. 3. bell. 1, 12. 4—6. — Herodem M. moribundum τὴν βασιλείαν, i. e. Iudaeam et Samariam, cum dignitate regia, tradidisse *Archelao*, Galilaeam autem et Petraeam *Antipae*, tetrarchae, item Gaulonitidem, Trachonitidem, Batanaeam et Paniatem *Philippo*, etiam tetrarchae, idem tradit Ioseph. ant. 17, 8. 3. — *Antipas* τετράρχης commemoratur in N. T. Matth. 14, 1. Luc. 3, 19. 9, 7. (Ioseph. ant. 18, 2. 3.) idemque, minus accurate, etiam βασιλεύς appellatur Matth. 14, 9. Marc. 6, 14. De Herode τετρ. Act. 13, 1. commemorato vid. Ἡρώδης. *.

*Τεύχω*, f. εύξω, vid. Τυγχάνω.

*Τεφρόω*, ῶ, f. ώσω, aor. 1. particip. τεφρώσας, (a τέφρα, cinis, Tob. 6, 17. 8, 2.) *in cineres redigo*; tantum 2 Petr. 2, 6. (Hesych. τεφρώσας· σποδώσας.) *.

*Τέχνη*, ης, ἡ, (a τίκτω, aor. τεκεῖν) Latinor. *ars.* — Universe Apoc. 18, 22. (1 Chron. 28, 21.) — ars manuaria, Act. 18, 3. ἦσαν σκηνοποιοὶ τὴν τέχνην. (Sir. 38, 34. Ioseph.

ant. 3, 12. 5.) — ars plastica, Act. 17, 29. (Sap. 13, 10. 14, 19.)

*Τεχνίτης*, ου, ὁ, (a τέχνη) 1) *artifex, opifex*, Act. 19, 24. 38. Apoc. 18, 22. (LXX pro חָרָשׁ Deut. 27, 15. Ier. 10, 9. 1 Chron. 29, 5. Sir. 9, 22. Sap. 14, 18.) — 2) *conditor*, Hebr. 11, 10. ἧς (πόλεως) τεχνίτης ὁ θεός. (de Deo omnium conditore Sap. 13, 1. de σοφίᾳ Sap. 8, 6. 7, 21.) *.

*Τήκω*, f. τήξω, liquefacio; passiv. liquefio, liquesco, (Ies. 64, 2. Exod. 16, 21. Ps. 22, 15. 1 Macc. 4, 32.) — *liquescendo dissolvor, consumor*; 2 Petr. 3, 12. στοιχεῖα καυσούμενα τήκεται. (LXX pro נָמַק, Ies. 34, 4. τακήσονται πᾶσαι αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν.) *.

*Τηλαυγῶς*, (a τηλαυγής eminus splendens, quod ex τῆλε, procul, longe, et αὐγή) *procul et clare*; semel Marc. 8, 25. ἐνέβλεψε τηλαυγῶς ἅπαντας. (Diod. Sic. 1, 50. τηλαυγέστερον ὁρᾶν. — τηλαυγής Iob. 37, 21. Ps. 19, 9. — τηλαύγημα Lev. 13, 23. τηλαύγησις, Ps. 18, 14.)

*Τηλικοῦτος*, αὕτη, οῦτο, (ex τηλίκος, tantus, et οὗτος) i. q. τηλίκος, *tantus*; 2 Cor. 1, 10. τηλικούτου θανάτου. Hebr. 2, 3. Iac. 3, 4. τὰ πλοῖα, τηλικαῦτα ὄντα, quanquam tantae molis. Apoc. 16, 18. (2 Macc. 12, 3. τηλικοῦτο δυςσέβημα. Ioseph. ant. 17, 9. 5. ib. 12, 3. 2.) *.

*Τηρέω*, ῶ, f. ήσω, — LXX pro נָצַר et שָׁמַר — 1) *observo, ich beobachte*, i. e. a) propr. *oculos defigo in aliquid*, (Eccles. 11, 4. ὁ τηρῶν ἄνεμον. Prov. 23, 26. οἱ δὲ σοὶ ὀφθαλμοὶ ἐμὰς ὁδοὺς τηρείτωσαν.) — in malam partem: *insidiose observo*; Io. 15, 20. λόγον τινός. (Ier. 20, 10. 2 Macc. 14, 29. εὔκαιρον ἐτήρει. Gen. 3, 15. ubi autem in Hebr. est שׁוּף contero.) — b) *animum defigo in aliquid*, Apoc. 1, 3. τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ (προφητείᾳ) γεγραμμένα. ib. 22, 7. 9. — ex adiuncto, ut nostrum *beobachten* et Latinor. *observare* transfertur ad illum, qui animum habet defixum in aliquid, ut faciat, peragat, vel ut in agendo eius semper habeat rationem, et est: *praesto, exacte perago s. exsequor*, et μὴ τηρέω, *desero, negligo, non praesto*; τηρεῖν τὰς ἐντολάς, τὸν νόμον, Matth. 19, 17. 23, 3. 28, 20. Marc. 7, 9. Io. 8, 51 sqq. 55. 14, 15. 21. 23 sqq. 15, 10. 17, 6. Act. 15, 5. 24. 21, 25. Iac. 2, 10. 1 Io. 2, 3—5. 3, 22. 24. 5, 2 sqq. Apoc. 12, 17. 14, 12. (1 Sam. 15, 11. Prov. 3, 1. 21. Exod. 34, 7. Prov. 16, 2. ὁ τηρῶν ἐλέγχους, hebr. שֹׁמֵעַ. Sir. 29, 1. Philo de opif. mund. p. 19. τὸ θεῖον πρόςταγμα διατηρεῖν. Id. de Legat. ad Cai. p. 1033. τὴν θρησκείαν ἐτήρησεν.) — Io. 9, 16. τὸ σάββατον, praecepta de sabbato. 1 Tim. 6, 14. τηρῆσαί σε τὴν ἐντολὴν ἄσπιλον, ut, quae sint officii, praestes sine reprehensione, 2 Tim. 4, 7. τὴν πίστιν τετήρηκα, praestiti quae sunt fidei. (Ioseph. ant. 15, 5. 3. τὴν πίστιν τηρεῖν.) Iud. v. 6. μὴ τηρήσαντες, deserentes, vid. Ἀρχή. Apoc. 2, 26. ὁ τηρῶν τὰ ἔργα

μόν, qui peragit quae volo vel iussi, vel: qui fideliter adhaeret rei meae, coll. 3, 8. ubi ἀρνέω opponitur. Apoc. 3, 3. καὶ τήρει praecepta. v. 10. ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς, i. e. τὴν ὑπομονήν μου, quam voló constantiám praestitisti.

2) *custodio*, a) propr. de iis, qui captivum custodiunt: Matth. 27, 36. 54. Act. 12, 5. 6. 16, 23. 24, 23. 25, 4. 21. (Cant. 8, 11. 1 Macc. 4, 61. 6, 50. Test. XII. Patr. p. 636.) οἱ τηροῦντες, *custodes*, Matth. 28, 4. (Cant. 3, 3.) Apoc. 16, 15. τηρῶν τὰ ἱμάτια, custodit, ne tibi eripiantur. — τηρέω ἐμαυτόν, *mihi caveo*, 1 Io. 5, 18. — b) metaph.: *conservo*, *custodiendo tutum praesto*, seq. accusativo Eph. 4, 3. τηρεῖν τὴν ἑνότητα τοῦ πνεύματος. 1 Thess. 5, 23. ἵνα ὁλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα — τηρηθείη· (Ioseph. bell. 6, 2. 4. τηρεῖν ὑμῖν τον ναόν. Prov. 16, 16. τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν.) — τηρεῖν τινα ἔν τινι, *conservare* i. e. *facere ut fidus maneat* in aliqua re, Io. 17, 11. τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου. v. 12. Iud. v. 21. ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ θεοῦ τηρήσατε. — τηρεῖν ἔκ τινος, i. e. *eripio* aliquem alicui rei, *tutum* eum *praesto ab* ea; Io. 17, 15. τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ. Apoc. 3, 10. ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ. Eodem sensu ἀπό τινος, Iac. 1, 27. (Prov. 7, 5. ἵνα σε τηρήσῃ ἀπὸ γυναικὸς ἀλλοτρίας.) — Τηρέω ἐμαυτόν, *me conservo*, i. e. facio ut sim; vel *caveo ne*; 2 Cor. 11, 9. 1 Tim. 5, 23. Iac. 1, 27. (Sap. 10, 5. ἐτήρησεν αὐτὸν ἄμεμπτον τῷ θεῷ. Marc. Anton. 6, τήρησον σεαυτὸν ἁπλοῦν.)

3) *asservo*, *reservo*, *recondo*, *zurückhalten*, *aufheben*; Io. 2, 20. τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον. cap. 12, 7. 1 Cor. 7, 37. τηρεῖν τὴν παρθένον, innuptam servare, sie einem Manne versagen; opponitur τῷ ἐκγαμίζειν; 1 Petr. 1, 4. κληρονομία τετηρημένη ἐν οὐρανοῖς. Ita Christiani ipsi dicuntur τετηρημένοι ad salutem, Iud. v. 1. — τηρούμενοι εἰς κρίσιν, quos manent poenae futurae, 2 Petr. 2, 4. 9. 17. 3, 7. Iud. v. 6. 13. (LXX pro צָפַן Cant. 7, 13. Test. XII. Patr. p. 529: εἰς κόλασιν τοῦ αἰῶνος τετήρηται. Ioseph. ant. 1, 3. 7. τηρηθεῖεν ἑτέρῳ κατακλυσμῷ.) *.

Τήρησις, εως, ἡ, (a τηρέω, quod vid.) 1) *observatio*; — de legibus, praeceptis: obsequium; τήρησις ἐντολῶν, 1 Cor. 7, 19. Sir. 35, 22. — νόμων Sap. 6, 18. — 2) *custodia*; a) custodire 1 Macc. 5, 18. 3 Macc. 5, 44. — b) *carcer*, Act. 4, 3. 5, 18. ἔθεντο εἰς τήρησιν. (Thucyd. 7, 86. hebr. מִשְׁמָר Gen. 40, 4. vel בֵּית מִשְׁמַר Gen. 42, 19. — conservatio, Ioseph. ant. 17, 8. 4. εἰς τήρησιν ἀρχῆς.) *.

Τιβεριάς, άδος, ἡ, *Tiberias*, urbs Galilaeae, ante Herodis M. tempora oppidum (Ioseph. vit. §. 9.), cuius nomen ignotum est, ab Herode magno vero, quum tetrarcha esset Galilaeae, valde amplificata, aedibus ornata, incolis, undique coactis, aucta sedesque tetrarchiae facta, et in honorem Tiberii, Caesaris, *Tiberias* appellata, sita ad lacum Gennesa-

rath, qui in ipsa ab hac urbe Ieus Tiberiadis dicebatur. Vid. Ioseph. vit. §. 9. et ant. 18, 3. 3. Thermas in confinio eius fuisse, tradit idi de bell. 2, 26; eandemque commemorat saepius, ut ant. 18, 6. 2. 19, 8. 1. bell. 2, 13. 2. ib. 2, 20. 6. — In N. T. Io. 6, 1. 23. 21, 1. *.

*Τιβέριος*, ου, ὁ, *Tiberius*, Caesar, tertius Romanorum imperator, Tiberii Neronis ex Livia filius, sub cuius imperio Christus cruci est affixus. (Sueton. Tib. Tacit. Annal. 1, 3 sqq.) Luc. 3, 1.

*Τίθημι*, f. θήσω, aor. 1. ἔθηκα, aor. 2. ἔθην, perf. τέθεικα, aor. 1. pass. ἐτέθην, aor. 2. med. ἐθέμην, — LXX plerumque pro נָתַן, שׂוּם et הֵשִׂים, שִׁית et הֵשִׁית, aliquoties etiam pro הִנִּיחַ et aliis etiam verbis — 1) Latinor. *ponb, ich setze, lege, stelle, ich stelle hin*; — a) proprie: λύχνον ὑπὸ τὸν μόδιον, Matth. 5, 15. Marc. 4, 21. Luc. 8, 16. 11, 33. εἰς κρυπτόν. (Gen. 24, 2. 9. Deut. 27, 15. ἐν ἀποκρύφῳ. Ier. 38, 12.) — τινὰ ἐν φυλακῇ, in vincula coniicere, Matth. 14, 3. εἰς τήρησιν, ἐν τηρήσει, Act. 4, 3. 5, 18. 25. 12, 4. (Gen. 42, 17. 40, 3. 41, 10. 2 Sam. 22, 27.) — σῶμα ἐν μνημείῳ s. εἰς μνημεῖον, reponere corpus, Matth. 27, 60. Marc. 6, 29. 15, 47. 16, 6. Luc. 23, 53. 55. Io. 11, 34. 19, 41. 20, 2. 13. 15. Act. 7, 16. 9, 37. 13, 29. Apoc. 11, 9. (1 Reg. 13, 30 sqq. Gen. 50, 26. Test. XII. Patr. p. 532. et 543.) — θεμέλιον, Luc. 6, 48. 14, 29. 1 Cor. 3, 10. 11. (Esdr. 6, 3.) — λίθον, πρόσκομμα, Rom. 9, 33. 1 Petr. 2, 6. Rom. 14, 13. (Hos. 4, 18. Ps. 50, 21. Ps. 119, 109. παγίδα τινί.) — τίθ. ἐπί, *pono super, impono*, τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτά, Marc. 10, 16. (Iob. 21, 5. Ps. 21, 3. 139, 4.) Io. 19, 19. τίτλον ἐπὶ σταυροῦ. Act. 5, 15. ἐπὶ κλινῶν (1 Sam. 6, 8. 19, 13.) 2 Cor. 3, 13. Apoc. 1, 17. 10, 2. (1 Reg. 2, 24. Ezech. 40, 2. Ier. 28, 14. Exod. 26, 33. 35.) — de donis: *tribuo*, Matth. 12, 18. θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν. (Ies. 42, 1. נָתַן seq. עַל. c. 63, 11. Ez. 44, 30. τίθ. εὐλογίαν ἐπὶ τοὺς οἴκους.) — Τιθ. ἐνώπιόν τινος, πρός τι, παρά τινα, *depono ante* s. ad aliquem; Marc. 6, 56. ἐτίθουν τοὺς ἀσθενοῦντας intell. ἐνώπιον αὐτοῦ ut additur Luc. 5, 18. (Ezech. 16, 18. 1 Sam. 10, 25.) πρός, Act. 3, 2. παρά ib. 4, 35. 5, 2. — Ita etiam τίθημι τὰ γόνατα intell. πρὸς τὴν γῆν, s. πρὸς τὸ ἔδαφος, *flecto genua*, vid. *Γόνυ*. — τίθημι de dapibus: *appono*, mensae impono, ut Latinor. *cibum ponere*, pro apponere, Io. 2, 10. (Drac. r. 14. τὸν οἶνον θές. Xenoph. Anab. 7, 3. 11.) — pono i. e. *colloco, locum adsigno*, 1 Cor. 12, 18. — b) *tropice* in locutionibus ex hebraea dicendi ratione maxime repetendis 1) τιθ. ἐν τῇ καρδίᾳ, Luc. 1, 66. *animo aliquid volvere*, illud *considerare, perpendere*, (1 Sam. 21, 12. 2 Sam. 13, 3. ἐπὶ τὴν καρδίαν. Ies. 42, 25. ἐπὶ ψυχήν Sap. 4, 15. ἐπὶ διανοίᾳ) — *sibi proponere, constituere apud se, consilium capere*, Act. 5, 4. 19, 21. (Dan. 1, 8.) Luc. 21, 14. Θέσθε

οὖν εἰς τὰς καρδίας, μὴ προμελετᾷν, pro μὴ θέσθε — προμελετᾷν. (Eccles. 7, 22. 1 Sam. 9, 20.) — β) Luc. 9, 44. θέσθε εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους, animis vestris infigite hoc.

2) *depono, ich lege ab,* — Io. 13, 4. τὰ ἱμάτια, Latinor. *ponere vestem,* — τὴν ψυχήν, vitam, *animam pono* (Cic. Fam. 24, 11. Propert. 1, 13. 15.) Io. 10, 11. 15. 17 sqq. 13, 37 sqq. 15, 13. 1 Io. 3, 16. — Ex adiuncto: depono et asservo s. custodio, i. e. *sepono, asservo,* ut nostrum: *etwas hinlegen;* Luc. 19, 21. αἴρεις ὃ οὐκ ἔθηκας, aufers quae non seposuisti, quae ergo tua non sunt. (Fortasse hic τιθ. est deponere pecuniam penes aliquem asservandam, ut Demosth. p. 1236. et p. 1190. 5. ed. *Reisk.*) 1 Cor. 16, 2. τιθέτω παρ' ἑαυτῷ intellige τί, seponat s. reponat domi aliquid. (1 Reg. 8, 9. Tob. 6, 4. θὲς ἀσφαλῶς.)

3) *constituo, ich stelle auf,* i. e. a) *facio ut stet et sit aliquid,* erigo, exstruo, condo; (2 Sam. 8, 6. 15. φρουράν. Philo de nomin. mutat. p. 1049. θεὸς ἔθηκε τὰ πάντα); — de legibus: *fero, promulgo,* Gal. 3, 19. νόμος ἐτέθη (text. vulg. προςετέθη.) (Ioseph. c. Apion. 2, 21. Ps. 149, 6. πρόςταγμα τιθ. Dan. 4, 3. δόγμα. ib. 6, 26. LXX τιθ. διαθήκην, einen Bund aufrichten, Exod. 34, 10. 12, 15. Iob. 31, 1.) — b) *definio,* ich stelle fest, (ὅρια Ios. 22, 25.); χρόνον, Act. 1, 7. βουλὴν i. e. *decerno,* Act. 27, 12. (Iudic. 19, 30.) τὸ μέρος τινός, sortem alicuius definio, Matth. 24, 51. Luc. 12, 46. (Iob. 10, 12.) — c) constituo aliquem ut faciat aliquid, committo, *iniungo* alicui aliquid, Io. 15, 16. ἔθηκα ὑμᾶς ἵνα ὑπάγητε. (Test. XII. Patr. p. 636. ἔθεντό με, τηρεῖν αὐτόν, mihi custodiam eius commiserunt. Ies. 27, 4. τίς με θήσει φυλάσσειν καλάμην ἐν ἀγρῷ.) — constituo aliquem ut sit aliquid, vel patiatur: *facio aliquem aliquid,* α) seq. accusativo: τιθ. τινὰ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν τινος, sensus: subiicio aliquem alicui prorsus, Matth. 22, 44. Marc. 12, 36. Luc. 20, 43. Act. 2, 35. 1 Cor. 15, 25. Hebr. 1, 30. 10, 13. (Ps. 110, 2.) — De muneribus: *creo, nuncupo, bestellen,* Act. 20, 28. ἔθετο ὑμᾶς ἐπισκόπους. Rom. 4, 17. 1 Cor. 12, 28. 1 Tim. 2, 7. 2 Tim. 1, 11. Hebr. 1, 2. — 2 Petr. 2, 6. ὑπόδειγμα (Sodomam) μελλόντων ἀσεβεῖν τεθεικώς. (Nah. 3, 6. θήσομαί σε εἰς παράδειγμα. Ioseph. ant. 17, 11. 2. παράδειγμα τῆς ἀρετῆς τίθημί τινι. Vid. e V. T. Iob. 17, 6. Gen. 17, 5. Lev. 26, 31. Ps. 18, 35. Ies. 5, 20. Sap. 10, 21. γλώσσας νηπίων ἔθηκε τρανάς. Iob. 11, 13. καθαρὸν ἔθου τὴν καρδίαν σου. Aelian. V. H. 13, 6. ὁ οἶνος τίθησι τὰς γυναῖκας τεκνοποιούς. Ioseph. ant. 11, 3. 4.) — β) seq. εἰς, (Ezech. 14, 8. θήσομαι αὐτὸν εἰς σημεῖον. Gen. 17, 6. Ier. 9, 11. τιθ. εἰς ἀφανισμὸν τὰς πόλεις. 25, 18. Ies. 42, 15. ποταμοὺς εἰς νήσους. Etiam τιθ. εἰς οὐδὲν Iob. 24, 25. et ἐν οὐδενί, 2 Macc. 4, 15. nihili facere.) — si refertur ad

voluntatem s. decretum de futuro, est: *destino*; Act. 13, 47. τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν. (Ier. 1, 5. προφήτην εἰς ἔθνη τέθεικά σε.) 1 Thess. 5, 9. οὐκ ἔθετο ἡμᾶς εἰς ὀργήν. 1 Tim. 1, 12. θέμενος (ἐμὲ) εἰς διακονίαν. 1 Petr. 2, 8.

4) *colloco* alicui aliquid, iuxta illum pono, in eius usum, i. e. *communico* cum illo, *dono*, *tribuo*, *trado*; a) absolute, 1 Cor. 9, 18. θήσω τὸ εὐαγγέλιον, communico cum aliis, trado doctrinam. (Sir. 29, 11. θὲς τὸν θησαυρόν σου κατ' ἐντολὰς ὑψίστου. Iudith. 2, 2. ἔθετο μετ' αὐτῶν τὸ μυστήριον.) — b) seq. ἐν cum dativo, 2 Cor. 5, 19. θέμενος ἐν ἡμῖν λόγον τῆς καταλλαγῆς. (Ps. 105, 27. ἔθετο ἐν αὐτοῖς λόγους τῶν σημείων αὐτοῦ. Amos. 5, 7. τιθ. δικαιοσύνην εἰς γῆν. Iud. 12, 3. Ioseph. ant. 4, 8. 44. κατάρας τίθεσθαί τινι. Ib. 17, 2. 2. ὄνομα αὐτῇ θέμενος.) *.

Τίκτω, f. τέξομαι, aor. ἔτεκον, aor. 1. pass. ἐτέχθην, (a radice τέκω pario) LXX pro יָלַד 1) *pario*, ich gebähre; de mulieribus foetum enitentibus, Matth. 1, 21. 23. 25. Luc. 1, 31. 57. 2, 6. 7. 11. Gal. 4, 27. [Hebr. 11, 11.] Apoc. 12, 2. 4. 5. 13. (Gen. 3, 16. 4, 1.) — Matth. 2, 2. τεχθείς, recens natus. Io. 16, 21. ὅταν τίκτῃ, dum in eo est, ut foetum edat. (Ies. 13, 8. Sir. 19, 11. 48, 22.) — 2) *gigno*, de terra plantas proferente, Hebr. 6, 7. γῆ τίκτουσα βοτάνην. (Philo de opif. p. 30. γῆς πάντα τικτούσης. Idem p. 862. de arboribus fruges facientibus.) — metaph. *gigno*, *efficio*; Iac. 1, 5. ἡ ἐπιθυμία τίκτει ἁμαρτίαν. (Zenob. Cent. 3, §. 28. δίκη δίκην ἔτικτε καὶ βλάβην βλάβη. Philo de sacrif. Ab. p. 147. ἡ φύσις πρὸς γένεσιν πραγμάτων ὥρισεν ἐν ψυχῇ δύναμιν, δι' ἧς κυοφορεῖ καὶ ὠδίνει καὶ ἀποτίκτει πολλῇ διανοίᾳ. Sir. 8, 18. οὐ γὰρ γινώσκεις τί τέξεται, nescis quid moliatur mali. Vid. etiam Iob. 38, 28. 29.) *.

Τίλλω, *vello*, *evello*, Matth. 12, 1. Marc. 2, 23. Luc. 6, 1. (LXX pro מָרַט Esdr. 9, 3. Ies. 18, 7. Ps. Sal. 13, 3. θηρία ἔτιλλον σάρκας αὐτῶν. Diod. Sic. 5, 21. τοὺς παλαιοὺς στάχυς καθ' ἡμέραν τίλλειν.) *.

Τιμαῖος, ου, ὁ, *Timaeus*, nom. propr. viri, Marc. 10, 46.

Τιμάω, ῶ, f. ήσω, (a τιμή) 1) *aestumo*, a) proprie *pretium rei statuo*; ita LXX pro הֶעֱרִיךְ Lev. 27, 8. 12. 14. et saepissime apud profanos. Referunt huc locum Matth. 27, 9. satis incertae explicationis, quum non constet, e quonam scriptore depromptus sit. Vertunt: triginta siclos, pretium aestimati, quem aestimaverant Iudaei. Medium saepissime apud profanos est: *pretium statuere*, ut Ioseph. ant. 5, 1. 21. Rectius fortasse τιμάω h. l. est *emo* certo pretio: siclos, pretium emti, quem emerant ab Israelitis. At obscurus manet locus, quum quisnam loquatur et de quonam sermo sit, incertum maneat. Caeterum cf. Ies. 55, 2. ἵνατί τιμᾶσθε ἀργυρίου ἐν οὐκ

ἄρτοις, pro שָׂכַל. — b) metaph. *aestumo*, i. e. *magni facio*, *werthschätzen*, 1 Tim. 5, 3. 1 Petr. 2, 17. (LXX pro יָקַר 1 Sam. 18, 30. Ps. 139, 16. Sap. 6, 21. Sir. 38, 1.) — Ex adiuncto — 2) *honoro aliquem factis, orno* praemiis, *honores tribuo*, Io. 12, 26. τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ. (Sap. 14, 15. 4 Macc. 17, 20. οἱ ἁγιασθέντες διὰ τὸν θεὸν τετίμηνται.) Act. 28, 10. πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς. (1 Macc. 3, 2. Ioseph. ant. 4, 6. 8. τιμᾶν τινα ξενίοις.) — 3) *veneror, colo*, adiuncta notione obsequii, de pietate in parentes, Matth. 15, 4. 5. 19, 19. Marc. 7, 10. 10, 19. Luc. 18, 20. Eph. 6, 2. — in reges, 1 Petr. 2, 17. (Sir. 3, 6. ὁ φοβούμενος κύριον τιμήσει πατέρα.) — in Deum, Io. 5, 23. 8, 49. — Matth. 15, 8. τοῖς χείλεσί με τιμᾶ, ore tantum colit, de externa et falsa pietate (Ies. 29, 13.). (Ita LXX pro כִּבֵּד, Exod. 20, 12. Num. 22, 17. 37. Prov. 3, 9. 14, 33.) *.

*Τιμή*, ῆς, ἡ, (a τίω, aestumo) LXX pro יְקָר, כָּבוֹד, עֶרֶךְ, הָדָר, 1) *aestumatio*, a) propr. aestumatio pretii, *pretium*, quod solvitur; *pecunia* ex aestimatione soluta; Matth. 27, 6. τιμὴ αἵματος, pretium pro caede. v. 9. vid. *Τιμάω*. Act. 4, 34. 5, 2. 3. 7, 16. 19, 19. 1 Cor. 6, 20. 7, 23. (LXX pro עֶרֶךְ, Lev. 5, 15. 18. 27, 2 sqq. Ps. 49, 8. Ies. 55, 1. Num. 20, 19. Test. XII. Patr. p. 634. ἡ τιμὴ τοῦ Ἰωσήφ, pecunia, qua Iosephum vendiderant fratres. Ioseph. vit. §. 31.) — Ex adiuncto: *res pretiosa*, *Schmuck*, *Kleinod*, i. q. τίμια, Apoc. 21, 24. 26. (LXX יְקָר Ezech. 22, 25. Ps. 45, 9. coll. Gen. 20, 16.) — b) tropice: *aestumatio*, Werthschätzung; Io. 4, 44. τιμὴν οὐκ ἔχει, non aestumatur, non magni fit. Rom. 12, 10. vid. *Προηγέομαι*. (Test. XII. Patr. p. 734. ubi ὕβρις et τιμή sibi opponuntur.) — 2) *honor; σκεῦος εἰς τιμήν*, in usum honorificum formatum, Rom. 9, 21. 2 Tim. 2, 20 sqq. 1 Cor. 12, 23. 24. 1 Thess. 4, 4. ἐν τιμῇ, honesto modo vivens. (Ies. 14, 8.) Hebr. 2, 7. 9. (Ps. 8, 6.) c. 3, 3. 1 Petr. 1, 7. 3, 3. 7. (Ps. 49, 12. Dan. 4, 27. Sir. 10, 28.) — *honores*, *Ehrenbezeigung*, Act. 28, 10. (alii: honorarium.) — honor, i. e. *munus honorificum*, Hebr. 5, 4. Ioseph. ant. 10, 8. 6. — *praemii* sensu, Rom. 2, 7. 10. 1 Petr. 2, 7. ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύουσιν, vobis sunt parata praemia honoris (in altera vita), qui (non repudiavistis servatorem, sed) fidem ei habetis. 2 Petr. 1, 17. (Sir. 38, 1. Dan. 2, 6. Ioseph. ant. 3, 2. 5.) — 3) *veneratio, cultus*; — de veneratione debita magistratibus, dominis, parentibus, Rom. 13, 7. 1 Tim. 5, 17. (alii hic: *sostrum*) 1 Tim. 6, 1. (Ioseph. c. Apion. 2, 26. γονέων τιμή. Id. ant. 17, 3. 3. ἐπὶ τῇ τιμῇ τοῦ ὅρκου.) — Deo debita: *cultus*, *adoratio*, adiecta notione honoris, qui in Deum ex cultu externo redundat; θεῷ τιμή, 1 Tim. 1, 17. 6, 16. Apoc. 5, 13. 7, 12. [19, 1.] διδόναι τιμὴν τῷ θεῷ, Apoc. 4, 9. — λαμβάν. τιμὴν Apoc. 4, 11. 5, 12. (Ps. 29, 2. 96, 7. Ioseph. ant. 1, 3. 1. τὰς τιμὰς τῷ θεῷ

παρέχειν. Id. c. Apion. 2, 27. τιμὴ πρὸς θεόν.) — Col. 2, 23. οὐκ ἐν τιμῇ τινι, (ἀλλὰ) πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκός, non ut verum Dei exhiberent cultum, non religionis ergo, sed ad satiandas cupiditates, fastum, studium imperandi etc. Alii: neque in rebus vere praestantibus, sed in iis, quae ad corpus satiandum valent. *.

*Τίμιος, ία, ον*, (a τιμή) — LXX pro יָקָר — 1) *pretiosus*, a) propr. qui magni pretii aestumatur; λίθοι τίμιοι, gemmae, Apoc. 17, 4. 18, 12. 16. 21, 11. 19. (1 Reg. 10, 2. 2 Chron. 9, 1. 10. Ps. 21, 3.); lapides *exquisiti*, 1 Cor. 3, 12. (1 Reg. 5, 17. 7, 9. 10. 2 Sam. 12, 30.) — ξύλον, Apoc. 18, 12. — (rarus 1 Sam. 3, 1. τὸ τίμιον, eine Seltenheit, Ps. Sal. 17, 19.) — b) tropice, *qui magni aestumatur, carus, praestans*, Act. 20, 24. οὐδὲ ἔχω τὴν ψυχήν μου τιμίαν ἐμαυτῷ, nec ego vitam mihi tam caram habeo, quin. (Ioseph. ant. 1, 18. 6. φίλοις τίμιος. Idem ant. 17, 9. 4. φίλων τε Ἡρώδῃ τιμιώτατος.) Iac. 5, 7. ὁ τίμιος (desideratus) καρπὸς τῆς γῆς. (LXX pro חֵפֶץ, Prov. 3, 15. 8, 11. Sap. 12, 7.) [1 Petr. 1, 7. πολὺ τιμιώτερον χρυσίου, *Griesb.* πολυτιμότερον.] 1 Petr. 1, 19. 2 Petr. 1, 4. — 2) *honoratus, venerabilis*, Act. 5, 34. τίμιος παντὶ λαῷ (Ioseph. bell. 5, 13. 1. μάλιστα τῷ δήμῳ τίμιος.) Hebr. 13, 4. τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσι. (Esdr. 4, 10. Ps. 116, 5. τίμιος ἐναντίον κυρίου ὁ θάνατος τῶν ὁσίων αὐτοῦ. — τὸ τίμιον dignitas, honor, Sap. 4, 8. — τὰ τίμια, honores, munera 1 Macc. 11, 27.) *.

*Τιμιώτερος, έρα, ερον, — τιμιώτατος, άτη, ατον*, comparat. et superl. a τίμιος, [1 Petr. 1, 7.] (Prov. 3, 15. 31, 10.) Apoc. 18, 12. 21, 11. (Sap. 12, 7.) vid. Τίμιος.

*Τιμιότης, τητος, ἡ*, (a τίμιος) vi etymi: esse in magno pretio; — deinde: refertum esse copia rerum pretiosarum, splendore externo, i. e. *magnificentia*, copia rerum pretiosarum et magnificarum; tantum Apoc. 18, 19. (Liban. ep. 1557. καὶ προσαγορεύω τὴν τιμιότητά σου.)

*Τιμόθεος, ου, ὁ, Timotheus*, Derbaeus ut putant, patre graeco, matre iudaea usus, quecum simul nomen dedit Christo, et Pauli, Apostoli, comes in itineribus et συνεργός in tradendo evangelio factus est. Act. 16, 1. 17, 14. 15. 18, 5. 19, 22. 20, 4. Rom. 16, 21. Τιμ. ὁ συνεργός μου. 1 Cor. 4, 17. 16, 10. 2 Cor. 1, 1. Τιμ. ὁ ἀδελφός. v. 19. Phil. 1, 1. 2, 19. Col. 1, 1. 1 Thess. 1, 1. 3, 2. 6. 2 Thess. 1, 1. 1 Tim. 1, 2. Τιμ. γνησίῳ τέκνῳ. v. 18. 6, 20. 2 Tim. 1, 2. Phil. v. 1. Hebr. 13, 23. *.

*Τίμων, ωνος, ὁ, Timon*, unus e septem diaconis coetus Hierosolymitani, Act. 6, 5.

*Τιμωρέω, ῶ*, f. ήσω, (a τιμωρός contr. pr. τιμάορος, honorans, aestumans; adiuvans; vindicans, ulciscens, puniens) 1) vindico aliquem ab iniuria illata, cum dativo personae,

Xenoph. Cyrop. 5, 2. 8. — 2) *punio*, ob iniuriam, *castigo*, seq. accusativo personae, (Ezech. 5, 17. 14, 15. pro שִׁכֵּל [coll. Iud. 5, 14. Sap. 12, 20. 18, 8. Ioseph. ant. 1, 11. 1. Ib. 17, 9. 2.) Ita semel Act. 22, 5. ubi est vel *punio*, vel *supplicium sumo*. — 3) ex adiuncto: *torqueo, crucio;* Act. 26, 11. τιμωρῶν αὐτοὺς ἠνάγκαζον βλασφημεῖν, tormentis adhibitis coegi eos. (2 Macc. 7, 7. τιμωρηθῆναι τὸ σῶμα κατὰ μέλος de tormentis, quibus Iudaei ab Antiocho cogebantur contra leges patrias agere. Lucian. 2. p. 131. τί τιμωρεῖσθε ἑαυτοὺς λογιζόμενοι.) *.

Τιμωρία, ας, ἡ, (ab eod.) vindicatio, (Ioseph. ant. 17, 9. 1.) vindicta, ultio; *poena, castigatio;* semel Hebr. 10, 29. (Prov. 19, 29. 24, 22. 3 Esdr. 8, 24. Sap. 19, 12. 2 Macc. 6, 12. 26. Ioseph. ant. 15, 8. 4. bell. 7, 2. 1. c. Apion. 2, 38.) *.

Τίς, genit. τινός, neutr. τί, pronomen indefinitum, Latinorum *quis, quid; aliquis, aliqua, aliquid.* — Legitur in N. T., ut apud profanos, ut sit:

a) aliquis quidam, *nescio quis vel qualis, nolo definire quis vel qualis;* nostrum: *ein, ein gewisser, etwas; α)* absolute: Matth. 12, 47. εἶπε δέ τις αὐτῷ. Luc. 8, 46. ἥψατό μού τις. Act. 24, 12. Io. 4, 33. et saepissime. — Neutrum τί, *aliquid*, quod definitum non est; Luc. 11, 54. θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. Matth. 20, 20. αἰτοῦσά τι παρ᾽ αὐτοῦ. Act. 21, 37. εἰπεῖν τι. 23, 17. 18. et saepius. — *β)* cum nomine: ἄνθρωπός τις, Matth. 18, 12. Luc. 10, 30. 31. 33. 12, 16. Ἀνήρ τις, Luc. 8, 27. 11, 27. Io. 4, 46. Τίς ἀνήρ, Act. 3, 2. 14, 8. Luc. 9, 19. etc. — εἷς τις, unus quidam, nescio quis, Marc. 14, 47. 51. Luc. 22, 50. Io. 11, 49. — δύο τινές, duo nescio qui, i. e. quorum nomina ignoro, Luc. 7, 19. Act. 23, 23. (Alii h. l. vertunt: *fere* duo; sed de numero incertus esse vix poterat scriptor.) — Act. 8, 36. ἦλθον ἐπί τι ὕδωρ, sie kamen an ein Wasser. Luc. 23, 8. ἤλπιζέ τι σημεῖον ἰδεῖν. Act. 10, 11. σκεῦός τι, ὡς ὀθόνην. ib. 11, 5. — Io. 5, 14. χεῖρόν τι. Act. 5, 34. βραχύ τι, aliquantulum. Act. 17, 21. — cum nomine proprio et nomine dignitatis: *quidam;* Marc. 15, 21. τινὰ Σίμωνα. — Luc. 1, 5. ἱερεύς τις ὀνόματι Ζαχαρίας. 7, 2. ἑκατοντάρχου τινός. 7, 41. 10, 38. Act. 9, 33. 36. 43. 25, 19. περί τινος Ἰησοῦ. Saepius.

b) aliquis, aliquid, *nescio s. nolo definire quantus s. quantum; α)* de quantitate numeri; τινές, *aliqui;* Marc. 14, 4. Luc. 13, 1. 21, 5. Io. 12, 10. Rom. 3, 3. 8. 1 Cor. 6, 11. καὶ ταῦτά τινες ἦτε, eiusmodi homines aliqui vestrum fuerunt. — Saepissime. — *Τινές — τινές, alii — alii quidam*, Luc. 9, 7. Phil. 1, 15. 1 Tim. 5, 24. — *Τί*, aliquid, aliqua pars, Io. 13, 29. Act. 3, 5. 1 Cor. 7, 5. εἰ μή τι, nisi aliquamdiu. — cum genitivo nominis, Matth. 9, 3. τινὲς τῶν γραμματέων. 12, 38. 16, 28. 28, 11. Marc. 2, 6. Luc. 11, 15. τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν. — Saepius. — cum nomine; Act. 5, 2. μέρος τι, partem ali-

quam; Act. 9, 19. ἡμέρας τινάς. 10, 48. 25, 19. ζητήματά τινα. 15, 26. 1 Cor. 11, 18. μέρος τι, ex aliqua parte. — Saepius. — β) de quantitate interna, de auctoritate, pretio, magnitudine, ut etiam Latinor. aliquid; ubi *auget*, quum oppositum cogitetur τῷ μηδενί; Act. 5, 36. λέγων εἶναί τινα ἑαυτόν, dicens se magnum esse. (vid. c. 8, 9. ubi additur μέγαν.) 1 Cor. 2, 2. εἰδέναι τι, scire aliquid magni. Gal. 2, 6. οἱ δοκοῦντες εἶναί τι, qui magni quid esse sibi videntur. ib. 6, 3. 1 Cor. 8, 2. δοκεῖ εἰδέναι τι, videtur sibi multa scire. 1 Cor. 10, 19. Hebr. 10, 27. φοβερά τις ἐκδοχή, admodum terribilis ἐκδοχή. (Plat. Apol. 6, 7. et 10. εἰδέναι τι, multa scire. Epict. enchir. c. 18. ἐὰν δόξῃς τισὶν εἶναί τις. Aeschin. dial. 2, 13. ἔχειν τι, divitem esse. Ignat. ad Ephes. §. 3. οὐ διατάσσωμαι ὑμῶν ὡς ὤν τις. Ovid. Fast. 6, 27. „est aliquid nupsisse Iovi.")

c) aliquis, aliquid, *quis s. quid tandem sit, einer aus vielen, einer, Jemand*; et quidem α) cum nomine, *ullus*. Io. 1, 47. τὶ ἀγαθόν, ullum quid boni. Marc. 16, 18. θανάσιμόν τι, Luc. 11, 36. Act. 4, 32. 18, 4. ἀδίκημά τι. c. 25, 16. τινὰ ἄνθρωπον, ullum hominem, quempiam. Rom. 8, 39. Gal. 6, 1. Eph. 6, 8. ὃ ἐάν τι ποιήσῃ ἀγαθόν, ullum quod fecerit bonum. Phil. 2, 1. Iac. 1, 8. ἀρχήν τινα, principium ullum, licet parvum. Saepius. — β) absolute: *quis, aliquis, quispiam*, nostrum: *man, einer, irgend einer*; Matth. 12, 29. πῶς δύναταί τις εἰςελθεῖν. Marc. 8, 4. 9, 30. οὐκ ἤθελον ἵνα τις γνῷ. 11, 16. Io. 2, 25 οὐ χρείαν εἶχεν, ἵνα τις μαρτυρήσῃ, ut aliquis etc. c. 5, 19. οὐδέν, εἰ μή τι, nihil nisi quod videat. c. 6, 50. ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ, quo quis comederit, de eo non moriatur. c. 20, 23. ἄν τινων ἀφῆτε, si quibus peccata condonaveritis, iis sint condonata. Matth. 8, 28. ὥςτε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν, ita ut non facile aliquis posset transire. 11, 27. 12, 19. Marc. 8, 26. 12, 19. ἐάν τινος ὁ ἀδελφὸς ἀποθάνῃ, si frater alicuius viri moritur. Luc. 22, 35. μή τινος ὑστερήσατε, num aliqua re caruistis? Act. 2, 45. καθότι ἄν τις χρείαν εἶχε, nostrum: nachdem *einer* dessen bedurfte. c. 4, 35. 11, 29. 1 Cor. 4, 8. ἵνα πιστός τις εὑρεθῇ, ut aliquis fidus deprehendatur, (nisi πιστός τις hic est: fidissimus). c. 10, 31. εἴτε τι ποιεῖτε, sive aliud quid facitis. 1 Thess. 1, 8. 5, 15. 1 Tim. 6, 7. Iac. 5, 13. — Saepius. — Neque aliter ubi legitur εἴ τις, vel ἐάν τις, *si quis, wenn einer ist der*; quod deinde si sensum spectas, plerumque idem valet quod *quisque*; Luc. 9, 23. Io. 3, 3. 6, 51. 7, 17. 8, 51 sqq. 9, 22. 31. 10, 9. 11, 9 sqq. 12, 47. 15, 6. Rom. 8, 9. (LXX ἐάν τις pro אִישׁ, Exod. 21, 7. 12. 14. 17. 20. Lev. 13, 40. 20, 12. Deut. 21, 18.)

Τίς, genit. τίνος, neutr. τί, pronomen interrogativum: *quis, quid? qualis, quale?* LXX τίς pro hebr. מִי, τί pro מָה.

1) *quis, quid? qualis, quale?* — a) cum nomine;

α) quis? i. e. *quis est, qui? wer?* Luc. 14, 31. *τίς βασιλεὺς*, quis regum? 15, 8. *τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν*; 15, 8. *τίς γυνή*. Luc. 23, 22. *τί κακόν*. Hebr. 7, 11. *τίς ἔτι χρεία*; saepissime. — β) quis, i. e. *qualis, quale? welcher?* Matth. 5, 46. *τίνα μισθὸν ἔχετε*. Luc. 4, 36. *τίς ὁ λόγος οὗτος*. Luc. 7, 39. *τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνή*. 10, 22. 21, 7. Act. 7, 49. *ποῖον οἶκον ἢ τίς τόπος*. 17, 19. Rom. 6, 21. 11, 15. 2 Cor. 6, 14. 1 Petr. 1, 11. *εἰς τίνα ἢ ποῖον χρόνον*. Saepius. — Matth. 5, 47. *τί περισσὸν ποιεῖτε* 24, 3. *τί τὸ σημεῖον τῆς παρουσίας*. Marc. 5, 9. *τί σοι ὄνομα*. 8, 12. Luc. 8, 30. Io. 2, 18. et saepius. — γ) quis i. e. *qualis et quantus?* Marc. 6, 2. *τίς ἡ σοφία*, qualis et quanta sit sapientia Matth. 24, 45. *τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος*, quantus est s. habetur servus fidus. Luc. 1, 66. *τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται*. 5, 21. *τίς ἐστιν οὗτος*, qualis et quantus sibi videtur iste? 7, 49. 8, 25. Col. 1, 27. 1 Thess. 1, 3. et saepius. (Exod. 3, 11. Iudith. 12, 14.) — b) sine nomine, absolute: α) *quis, quid*, Matth. 3, 7. *τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν*; 5, 13. *ἐν τίνι ἁλισθήσεται*, quanam (alia) re. 6, 3. *μὴ γνώτω, τί ποιεῖ*. v. 25. *μὴ μεριμνᾶτε, τί φάγητε*. Luc. 17, 8. *ἑτοίμασον, τί δειπνήσω*. 19, 48. *τὸ, τί ποιήσωσιν*. Io. 18, 38. *τί ἐστιν ἀλήθεια*. Act. 23, 19. *τί ἐστιν ὅ*. 19, 3. *εἰς τί*, intell. *βάπτισμα*, Christi an Ioannis. Saepissime. — Ubi de duobus sermo est, verti potest: *uter*, Matth. 9, 5. 23, 17. 19. 27, 17. 21. Marc. 2, 9. Luc. 5, 23. et passim. — Duae haud raro quaestiones in unam contrahuntur; Marc. 15, 24. *τίς τί ἄρῃ*, quis eorum et quid accepturus sit. Luc. 19, 15. *τίς τί διεπραγματεύσατο*, quis eorum et quid lucratus esset. (Etiam apud profanos. Soph. Antig. v. 2. Ai. v. 1164. et ibid. *Hermann.*) — β) *qualis, quale?* Matth. 16, 13. *τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι*. v. 15. 21, 10. Marc. 4, 41. Luc. 19, 3. *ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστι*. Io. 4, 10. 8, 53. — Matth. 10, 19. *πῶς ἢ τί λαλήσητε*. 28, 29. *τί ἡμῖν καὶ σοί*. Marc. 1, 24. 5, 7. Luc. 4, 34. 8, 28. Io. 2, 4. — *τί ἐστιν* s. *τί εἴη*, quid sibi velit, quale sit? Matth. 12, 7. Marc. 9, 10. Luc. 8, 9. 15, 26. 18, 36. 20, 17. Io. 7, 36. 10, 6. 16, 17 sqq. Act. 2, 12. 10, 17. Eph. 4, 9. (Exod. 16, 35.) — *τί*, quantum, Matth. 26, 15. *τί θέλετέ μοι δοῦναι*. Io. 6, 9. *τί ἐστιν εἰς τοσούτους*.

2) *τί, quid?* a) absolute: Act. 26, 8. *τί*; *ἄπιστον κρίνεται παρ' ὑμῶν*. — *τί οὖν*, quid igitur? wie nun? Io. 1, 21. Rom. 3, 9. 6, 15. 11, 7. — *τί γάρ*; quid enim? Rom. 3, 3. Phil. 1, 18. — *Τί ἄν*, cum optativo, vid. *Ἄν*. — b) coniunctum cum verbo: *quid?* Rom. 6, 1. *τί οὖν ἐροῦμεν*; c. 7, 7. 9, 14. 30. Io. 1, 39. *τί ζητεῖτε*. Marc. 1, 7. *τί ἐστι τοῦτο*, quid hoc sibi vult? Saepius. — Nonnunquam, plerumque cum verbis *εἶναι* et *γίνεσθαι*, *τί* ita interrogat, ut indicet, quid aliquis sit, quid cum illo factum sit, ei evenerit; Act. 12, 18. *τί ἄρα ὁ Πέτρος ἐγένετο*, quid Petrus factus, i. e. quid Petro factum sit. Hebr.

2, 6. τί ἐστιν ἄνθρωπος. (Ps. 8, 4. 144, 3.) 1 Io. 3, 2. οὔπω ἐφανερώθη τί ἐσόμεθα. (Iob. 21, 15. Aristoph. Nub. v. 1381. σοφώτατόν γ' ἐκεῖνον, ὦ τί σ' εἴπω;) — *quid? i. e. cur? qua de causa?* Matth. 26, 28. 8, 26. 19, 7. 27, 4. Marc. 2, 8. 24. Luc. 6, 2. 12, 26. Saepissime. — *quomodo fit, qui fit?* Matth. 7, 3. 20, 6. Marc. 2, 7. Luc. 6, 41. 12, 57. 16, 2. 22, 46. τί καθεύδετε, wie könnt ihr doch schlafen? — *quo modo?* Luc. 1, 62. τί (i. e. κατὰ τί ὄνομα) θέλοι καλεῖσθαι αὐτόν. Io. 14, 22. τί γέγονεν. Act. 5, 24. Rom. 8, 24. ὃ γὰρ βλέπει τις, τί καὶ ἐλπίζει. 1 Cor. 7, 16. τί γὰρ οἶδας. — *cui bono, cui consilio?* pro εἰς τί, Matth. 5, 35. 26, 65. Marc. 14, 63. Luc. 22, 71. Gal. 3, 19. — *quo iure? qua ratione?* τί, Rom. 14, 10. 1 Cor. 5, 12. — τί οὖν, Matth. 17, 10. Io. 1, 25. Rom. 4, 1. 1 Cor. 10, 30. — τί ὅτι, Marc. 2, 16. Luc. 2, 49. Act. 5, 4. 9. (Gen. 3, 1. 18, 13. 26, 9. 44, 4.) — c) τί cum praepositionibus: διὰ τί, vid. Διατί. — Ἵνα τί, vid. Ἱνατι. — πρὸς τί, *ad quid, cui consilio,* Io. 13, 28. — εἰς τί, *cur,* Matth. 26, 8. Marc. 14, 4.

3) τί, ut hebr. מָה, ex hebraismo est particula, quae auget et intendit: *quum,* et ponitur ubi profani ὡς dicere solent. Matth. 7, 14. τί στενὴ ἡ πύλη, quam angusta est porta. (Text. vulg. ὅτι.) Luc. 12, 49. τί θέλω, quam velim ignem illum iam exarsisse! (LXX pro מָה Cant. 1, 10. τί ὡραιώθησαν σιαγόνες σου. Cant. 4, 10. 7, 6. Ps. 3, 1.)

*Τίτλος, ου, ὁ,* (ex latino sermone) *titulus, i. q. inscriptio,* Io. 19, 19. 20. (Sueton. Calig. c. 32.) Hesych. τίτλος· πτυχίον, ἐπίγραμμα ἔχον.

*Τίτος, ου, ὁ, Titus,* vir graecus, comes et συνεργός Pauli, apostoli, qui episcopus ecclesiae in Creta insula, et in ea anno aetatis 94 mortuus esse traditur. 2 Cor. 2, 12. 7, 6. 13. 14. 8, 6. 16. 23. 12, 18. Gal. 2, 1. 3. 2 Tim. 4, 10. Tit. 1, 4. *.

*Τίω,* f. τίσω, 1) aestumo pretium rei; — 2) pretium rei solvo; — δίκην τίω, *mulctam, poenam luo;* semel 2 Thess. 1, 9. Aelian. V. Hist. 1, 24. et 13, 2. — ζημίαν τίσουσιν Prov. 27, 12. — (Medium: repeto mihi mulctam, poenam, ulciscor, punio, Prov. 20, 22. 24, 22. 29.)

*Τοιγαροῦν,* (partic. enclitica τοί, dem zufolge, γάρ et οὖν) *proinde, ergo,* 1 Thess. 4, 8. Hebr. 12, 1. (LXX pro עַל־כֵּן Iob. 22, 10. 24, 22. et וְ Prov. 1, 31. 4 Macc. 1, 34. 6, 28. 13, 15. Ioseph. c. Apion. 2, 24. et 18. ant. 10, 1. 2.) *.

*Τοίγε,* cum καί, vid. in *Τέ.*

*Τοίνυν,* (ex partic. enclit. τοί et νῦν) *igitur, iam igitur, quare,* vel transeuntis vel concludentis est, et poni solet non ab initio orationis, sed post aliud verbum; Luc. 20, 25. ἀπόδοτε τοίνυν. 1 Cor. 9, 26. ἐγὼ τοίνυν. [Iac. 2, 24.] (Sap. 1, 11. Iob. 8, 13. 36, 14. 4 Macc. 1, 13. 15 sq. 7, 16. 2 Macc.

5; 1.) — Rarissime legitur apud profanos ab initio orationis (vid. *Lobeck.* ad Phryn. p. 342 sq.) et sic semel in N. T. Hebr. 13, 13. (Ies. 3, 10. pro כִּי; Ies. 5, 13. pro לָכֵן. Aelian. hist. an. 2, 7.) *.

*Τοιόςδε, τοιάδε, τοιόνδε,* (τοῖος et δέ) *talis, huiusmodi;* semel 2 Petr. 1, 17. (Ioseph. ant. 17, 9. 1. τοὺς καιροὺς οὐκ ἐν τοιοῖςδε εἶναι, tempora eiusmodi non esse. ib. 17, 13. 3. ὄναρ τοιόνδε.)

*Τοιοῦτος, τοιαύτη, τοιοῦτο,* et attice *τοιοῦτον,* (τοῖος talis, et οὗτος) Latinor. *talis, huiusoemodi, huius generis,* nostrum *dergleichen.* Quod attinet ad sensum est a) *huiuscemodi, similis, huius generis,* Matth. 18, 5. παιδίον τοιοῦτον, discipulum indolis huiuscemodi. Io. 4, 23. τοιούτους τοὺς προςκυνοῦντας αὐτόν. Marc. 4, 33. 7, 13. Act. 16, 24. παραγγελίαν τοιαύτην, huius argumenti. 1 Cor. 5, 1. 2 Cor. 3, 4. 12. Hebr. 7, 26. 8, 1. 13, 16. Iac. 4, 16. — τοιοῦτος, homo huius generis, et refertur ad conditionem quum externam tum internam, quum iustam tum pravam, Act. 22, 21. Rom. 16, 18. 1 Cor. 5, 5. 11. 7, 28. 16, 16. 18. 2 Cor. 2, 6. 7. 10, 11. Phil. 2, 29. 2 Thess. 3, 12. 1 Tim. 6, 5. Tit. 3, 11. Phil. v. 9. 3 Io. v. 8. — τοιοῦτον, τοιαῦτα, Act. 19, 25. 21, 25. Rom. 1, 32. 2, 2. 3. 1 Cor. 7, 15. 11, 6. Gal. 5, 21. ubi i. q. ὅμοια v. 23. Eph. 5, 27. Hebr. 11, 14. — τοιοῦτος — ὁποῖος, *talis — qualis,* Act. 26, 29. — τοιοῦτος — ὅς, 1 Cor. 5, 1. Hebr. 7, 26. 8, 1. — οἷος — τοιοῦτος, 1 Cor. 15, 48. 2 Cor. 10, 11. (Sir. 49, 16.) — b) *tantus,* Matth. 9, 8. Marc. 6, 2. Luc. 9, 9. 13, 2. τοιαῦτα, tantam cladem. Io. 9, 16. Marc. 13, 19. θλίψις οἵα οὐ γέγονε τοιαύτη, quae tanta unquam non facta est. — c) emphatice repetit subiectum ex antecedentibus, quatenus aliquis in certa qualitate consideratur; Matth. (18, 5.) 19, 14. Marc. 9, 37. 10, 14. Luc. 18, 16. 2 Cor. 12, 2. 3. 5. Gal. 6, 1. Hebr. 12, 3. (3 Esdr. 1, 21.) *.

*Τοῖχος, ου, ὁ, paries aedium;* Act. 23, 3. Vid. *Κονιάω.* (LXX saepissime pro קִיר ut Exod. 30, 3. Lev. 14, 37. etc.)

*Τόκος, ου, ὁ,* (a τίκτω, perf. med. τέτοκα) 1) partus, (Artemidor. Oneirocr. 4, 82. τόκος καλεῖται πᾶς ὁ γενόμενος παῖς. Xenoph. de republ. Laced. 15, 5.) — 2) *foenus, usura,* quia nummos multiplicat et quasi parit; Matth. 25, 27. Luc. 19, 23. (LXX pro נֶשֶׁךְ Exod. 22, 25. Lev. 25, 36 sqq. Deut. 23, 20. Ps. 15, 6. Ezech. 18, 8. 13. 4 Macc. 2, 8. δανείζων χωρὶς τόκων. Ioseph. c. Apion. 2, 27.) *.

*Τολμάω, ῶ,* f. ήσω, (a τόλμα, audacia, Ioseph. de bell. 4, 9. 10.) 1) *audeo;* seq. infinitivo, Matth. 22, 46. Marc. 12, 34. Luc. 20, 40. Io. 21, 12. Act. 5, 13. 7, 32. 2 Cor. 10, 12. Phil. 1, 14. Iud. v. 9. (Esth. 7, 5. Iudith. 14, 13. 2 Macc. 4, 2. Ioseph. ant. 2, 6. 8.) — Marc. 15, 43. τολμήσας εἰςῆλθεν, sumto animo intravit. — *a me possum impetrare, sustineo,* etwas

über sich gewinnen; Rom. 5, 7. τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν, facile vel mortem subire sustinet. Rom. 15, 18. 1 Cor. 6, 1. τολμᾷ τις — κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων, potestne aliquis vestrum a se impetrare, ut iudicio certet coram iudice ethnico? (3 Macc. 3, 21. Ioseph. ant. 17, 13. 4. Demosth. p. 1377. 12. ed. *Reisk.* οὐκ ἐτόλμησαν ἀποστῆναι τῆς ἡμετέρας φιλίας.) — 2) *spiritus sumo, audacter me effero;* 2 Cor. 11, 21. ἐν ᾧ δ' ἄν τις τολμᾷ, τολμῶ κἀγώ, quorum causa sese effert aliquis, eorum causa et ego possem. 2 Cor. 10, 2. πεποιθήσει ᾗ λογίζομαι τολμῆσαι ἐπί τινας, fiducia, qua super aliquos me efferre studuerim. (Iob. 15, 12. τί ἐτόλμησεν ἡ καρδία σου, hebr. יִקָּחֲךָ. coll. Act. Thom. §. 33. μὴ τόλμα λέγειν, noli iactanter enarrare, quae feceris.) *.

**Τολμηρότερον**, (comparativ. a τολμηρῶς, audacter) adv. *audacius, confidentius;* Rom. 15, 15. (τολμηρότερος, Sir. 19, 2. τολμηρός ib. v. 3. cap. 8, 16. τολμηρῶς, Xenoph. Symp. 2, 12.) *.

**Τολμητής**, οῦ, ὁ, (a τόλμα, audacia) qui robore suo fretus temerarie agit, supra vires audet, *homo audax;* 2 Petr. 2, 10. (Ioseph. bell. 3, 10. 2. τολμηταὶ καὶ θανάτου καταφρονοῦντες, ἀλλὰ ἀσύντακτοί τε καὶ πολέμων ἄπειροι. Thucyd. 1, 70.) *.

**Τομός**, ή, όν, (a τέμνω, perf. med. τέτομα) *secans, penetrans, scindens*, durchschneidend; — compar. τομώτερος, Hebr. 4, 12. de verbo Dei, cum gladio comparato, ad animi intimos recessus penetrante. (Phocylid. v. 118. ὅπλον τοι λόγος ἀνδρὶ τομώτερόν ἐστι σιδήρου.) *.

**Τομώτερος**, vid. Τομός.

**Τόξον**, ου, τό, *arcus;* Apoc. 6, 2. (LXX saepissime pro קֶשֶׁת, ut Gen. 9, 13. 14. 27, 3. 48, 22. 1 Sam. 2, 4. 1 Chron. 5, 18.) *.

**Τοπάζιον**, ου, τό, (etiam τόπαζος, ὁ, Ioseph. ant. 3, 7. 6.) *topazius*, s. *topazium*, lapis pretiosus, viridis et pellucidus, auri colore (Ps. 119, 126. pro פָּז) renidens, *Chrysolith;* Apoc. 21, 20. — LXX pro פִּטְדָה Exod. 28, 18. 39, 8. Iob. 28, 19. Ezech. 28, 13. **.

**Τόπος**, ου, ὁ, — LXX saepissime pro מָקוֹם — Latinorum *locus*, nostrum Platz — 1) *locus*, i. e. spatium definitum, *Stelle*, a) propr. α) locus, quem aliquis occupat, vel occupavit et explet, Matth. 28, 6. τὸν τόπον, ὅπου ἔκειτο. Marc. 6, 16. Act. 7, 33. ὁ τόπος ἐν ᾧ ἕστηκας. Luc. 14, 9. 10. — τόπος τινός, locus qui alicui competit, quem occupare debet; ita vagina dicitur τόπος αὐτῆς intell. μαχαίρας, Matth. 26, 52. Apoc. 2, 5. 6, 14. Neque aliter Act. 1, 25. Iudas abiisse dicitur εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον in locum ei convenientem i. e. locum poenarum. (Alii sepulchrum intelligunt, de quo τόπος legitur quidem Tob. 3, 6. Sir. 46, 12. 49, 10.; at obstat hic additum τὸν ἴδιον. Vid. Ἴδιος.) Io. 20, 7. σουδάριον ἐντετυλιγμένον

εἰς ἕνα τόπον, i. e. convolutam, zusammengewickelt. — β) locus, ubi aliquid evenit, peragitur, s. peractum est. Luc. 10, 32. 19, 5. Io. 4, 20. 15, 3. 6, 23. 10, 40. 19, 20. 41. — b) tropice: locus quem aliquis occupat i. e. *vices;* 1 Cor. 14, 16. ἀναπληροῦν τὸν τόπον ἰδιώτου, i. e. qui idiota est. (Philo in Flacc. p. 979. τὸν ἀγγέλου τόπον ἐπέσχε. Ioseph. ant. 16, 7. 2. αὐτὸς δὲ πολλάκις ἀπολογουμένου τόπον λαμβάνει. bell. 5, 2. 5. „imperatorem in pugna στρατιώτου τάξιν ἀναπληροῦντα.") — Rom. 9, 26. ἐν τῷ τόπῳ οὗ, *loco, pro eo quod, anstatt.* Vid. Hos. 1, 10. ubi בִּמְקוֹם אֲשֶׁר.

2) locus, i. e. *spatium,* ut aliquis esse, versari, agere possit, *Raum;* a) propr. Luc. 2, 7. οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι. Luc. 14, 9. δὸς τούτῳ τόπον, i. e. cede huic. ib. v. 22. — Apoc. 12, 8. οὐδὲ τόπος (locus ubi esse, agere possint) εὑρέθη αὐτῶν ἔτι ἐν τῷ οὐρανῷ ib. 20, 11. εὑρέθη αὐτοῖς. (Dan. 2, 35. Ps. 132, 5.) Hebr. 8, 7. οὐκ ἂν δευτέρας (διαθήκης) ἐζητεῖτο τόπος, non alteri faciundus fuisset locus. — b) tropice: *facultas* agendi, *occasio, potestas* faciendi, Act. 25, 16. τόπον ἀπολογίας λαμβάνειν. (Ioseph. ant. 16, 8. 5. μήτ᾽ ἀπολογίας μήτ᾽ ἐλέγχου τόπον ἔχοντες.) Rom. 15, 23. μηκέτι τόπον (evangelii tradendi) ἔχων ἐν τοῖς κλίμασι τούτοις. Hebr. 12, 17. μετανοίας τόπον οὐχ εὗρε. (Clemens Rom. ep. 1. ad Corinth. §. 7. Arrian. diss. epictet. 1, 9. ποῦ ἔτι τόπος δακρύοις.) — διδόναι τόπον τινί, spatium dare i. e. potestatem facere alicui ut agere, loqui possit; Rom. 12, 19. δότε τόπον τῇ ὀργῇ intell. θεοῦ, poenis divinis. Eph. 4, 27. τῷ διαβόλῳ, machinationibus diaboli. (Sir. 13, 22. οὐκ ἐδόθη αὐτῷ τόπος, non auditur, eius sententia non admittitur. Sir. 38, 12. ἰατρῷ δὸς τόπον, utere medico.)

3) locus i. e. *sedes, locus commorationis, Wohnplatz,* Luc. 16, 28. τόπος βασάνου. Io. 11, 6. 30. 14, 2. 3. 18, 2. Act. 12, 17. Apoc. 12, 6. 14. — de sedibus hominum, pagis, vicis, urbibus, Luc. 4, 37. εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου scl. γῆς. 10, 1. εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον. (2 Chron. 34, 6.) Act. 16, 3. 27, 8. (Ioseph. ant. 11, 8. 4. ibid. 15, 8. 5.) — ἐν παντὶ τόπῳ, ubicunque locorum, 1 Cor. 1, 2. 2 Cor. 2, 14. 1 Thess. 1, 8. 1 Tim. 2, 8. — de *aedibus,* Act. 4, 31. 7, 49. (LXX pro בַּיִת 1 Sam. 10, 26. 24, 23. 2 Chron. 18, 15.) et τόπος ἅγιος sive οὗτος de sede Dei, sacra urbe, praesertim *templo;* Matth. 24, 15. Io. 11, 48. Act. 6, 13. 14. 7, 7. 21, 28. (Ps. 68, 6. 23, 3. Ies. 60, 13. 1 Reg. 8, 42. 2 Chron. 6, 32. Hag. 2, 10. 2 Macc. 2, 19. 3, 12. 5, 19 sqq.)

4) *locus* indefinite, a) de terrae aliqua parte (Ioseph. bell. 1, 1. 1.) *Platz, Land, Gegend,* diciturque de locis sub dio quibuscunque Matth. 12, 43. 14, 13. 15. 27, 33. Marc. 1, 35. 45. 6, 31. 32. 35. 15, 22. Luc. 4, 42. 6, 17. 9, 10. 23, 33. Io. 6, 10. 19, 13. Apoc. 16, 16. et passim. — de *tractu terrae,*

i. *regione*, Matth. 14, 35. coll. v. 34. 24, 7. Marc. 13, 8. Luc 21, 11. Hebr. 11, 8. (Demosth. 49, 5. ed. *Reisk.* ταῖς ἄλλαις ταῖς ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ νήσοις.) — de oris maris Act. 27, 2. Apoc. 18, 17. ὁ ἐπὶ τόπον πλέων, qui in oris maris tantum navigant. — de scopulis, vadis, Act. 27, 29. 41. — b) de *loco in libro*, Luc. 4, 17. (Xenoph. Memor. 2, 1. 20. καὶ ἐν ἄλλῳ δὲ τόπῳ φησίν. Ioseph. ant. 1, 8. 3. eodem sensu χῶρα Suidas, τόπος· ἡ ἑκάστου λόγου περίοδος.)

Τοσοῦτος, αὕτη, οῦτο, et οῦτον, (τόσος tantus, et οὗτος) 1) *tantus*, a) de quantitate interna: *tantus*, *tam magnus*, Matth. 8, 10. Luc. 7, 9. Io. 12, 37. Apoc. 18, 7. (Sap. 13, 9. 2 Macc. 4, 3.) — b) de quantitate externa; *tot*, tot numero, *tam multus*, Matth. 15, 33. ἄρτοι τοσοῦτοι ὥςτε. c. 15, 33. Luc. 15, 29. Io. 6, 9. 14, 9. 21, 11. Gal. 3, 4. Hebr. 12, 1. Apoc. 18, 17. — de varietate generis, 1 Cor. 14, 10. — de quantitate pretii, Act. 5, 8. εἰ τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέδοσθε. — mensurae [Apoc. 21, 16.] — c) neutrum τοσοῦτον cum alio adiectivo vel adverbio adverbialiter: τοσούτῳ — ὅσῳ, *tanto — quanto*, Hebr. 1, 4. 10, 25. — 2) *hic*, *de quo dixi*, *talis*, et refertur ad qualitatem. Hebr. 4, 7. μετὰ τοσοῦτον χρόνον, post hoc tempus. Hebr. 7, 22. κατὰ τοσοῦτον, Melchisedecum. (Ioseph. ant. 5, 1. 27. τοσαῦτα, i. e. quae commemoravi. Ibid. 11, 1. 3. ὁ δὲ ἀριθμὸς αὐτῶν (σκευῶν) ἐστι τοσοῦτος, hic, qui iam recensetur, est.) *.

Τότε, adv. temporis, *tum*, *tunc*, *illo tempore*, a) de tempore *praeterito*: *damals*; Matth. 2, 17. τότε tum, quum hoc eveniret. 27, 9. 16. (LXX pro אָז Gen. 12, 6. 13, 7. 3 Esdr. 6, 12. Ioseph. ant. 7, 15. 1.) — *olim*, *quondam*, Gal. 4, 8. ὥςπερ τότε οὕτω καὶ νῦν. Hebr. 12, 26. τότε — νῦν. 2 Petr. 3, 6. ὁ τότε κόσμος. (Xenoph. anab. 2, 2. 20. Cyrop. 4, 5. 10.) — ἀπὸ τότε, *ab illo inde tempore*, Matth. 4, 17. 16, 21. 26, 16. Luc. 16, 16. ἀπὸ τότε, a temporibus Ioannis baptistae. (Eccles. 8, 12. pro מֵאָז. Profani ita non loquuntur.) — εὐθέως τότε, tum statim, Act. 17, 14. — b) de tempore *futuro*, et de eo, quod sequitur, sese excipit: *tum*, *tunc*, *deinde*, *hierauf*, *alsdann*, *da*; Matth. 2, 7. 16. 3, 5. 13. 15. 4, 1. 5. 10. 11. 5, 8. 24. 25, 1. et aliis in locis multis Matthaei, qui solet res in facto positas et sermones colloquiorum nectere per τότε. Porro Marc. 1, 26. 27. Luc. 11, 26. 13, 26. Io. 11, 14. 19, 1. 16. 20, 8. Act. 1, 12. 4, 8. 10, 46. 48. Gal. 6, 4. 1 Cor. 4, 5. 2 Thess. 2, 8. Hebr. 10, 7. 9. et passim. (Exod. 12, 44. 48. Esdr. 4, 23 sq. Lev. 22, 7. Dan. 2, 12. 14. Deut. 28, 29. Ioseph. ant. 6, 12. 7.) — Ὅταν — τότε, *quum — tum*, Matth. 9, 15. Marc. 13, 14. Luc. 5, 35. 14, 10. 21, 20. Io. 8, 28. 1 Cor. 13, 10. 15, 28. 54. 16, 2. 2 Cor. 12, 10. Col. 3, 4. 1 Thess. 5, 3. — πρῶτον — τότε, *primum* — *deinde*, Matth. 12, 29. Marc. 3, 27. Luc. 6, 42. Io. 2, 10. — ἄρτι — τότε,

*nunc* — *olim*, 1 Cor. 13, 12. — Legitur etiam in ἀποδόσει, ubi nectuntur res in facto positae sese invicem excipientes, ubi vel est *tum*, vel plane non vertendum, ut nostrum: *so*; ὅτε — τότε, Matth. 13, 26. 21, 1. 25, 31. Io. 12, 16. — ὡς — τότε, Io. 7, 10. 11, 6. — μετὰ — τότε. Io. 13, 27. — καὶ — τότε. Act. 28, 1. (Ita Ioseph. c. Apion. 2, 37. ἐπειδὰν — τότε.)

Τοὐναντίον, contr. pro τὸ ἐναντίον, contrarium, (3 Macc. 3, 22.); accusativ. absolut. adverbialiter: adv. *contra*, *e contrario*; 2 Cor. 2, 7. Gal. 2, 7. 1 Petr. 3, 9. (Ioseph. ant. 1, 18. 6. ib. 4, 6. 9.) *.

Τοὔνομα, contr. pro τὸ ὄνομα, nomen; — accusativ. absol. adverbialiter: *nomine*; semel Matth. 27, 57. (Ioseph. ant. 8, 7. 6. τινὶ Ῥαάζάρῳ μὲν τοὔνομα. ib. 7, 14. 2. contra Apion. 1, 22. de vita §. 68.)

Τουτέστι, et divisim τοῦτ᾽ ἔστι, contr. pro τοῦτό ἐστι, *hoc est*, *hoc significat*, Matth. 27, 46. Marc. 7, 2. Act. 1, 19. 19, 4. Rom. 7, 18. 9, 8. Phil. v. 12. Hebr. 2, 14. 7, 5. 9, 11. 10, 20. 11, 16. 13, 15. 1 Petr. 3, 20. (Iob. 14, 19.) *.

Τράγος, ου, ὁ, *hircus*, *caper*; Hebr. 9, 12. 13. 19. 10, 4. (LXX pro עַתּוּדִים Gen. 31, 10. Num. 7, 17 sqq. שָׂעִיר Lev 16, 5 sqq. — תַּיִשׁ Gen. 30, 35. 32, 14.) *.

Τράπεζα, ης, ἡ, — LXX pro hebr שֻׁלְחָן — 1) *mensa*; — mensa in sanctuario, cui impositi erant ἄρτοι προθέσεως, s. προσώπου, Hebr. 9, 2. (Exod. 25, 23. 27 sqq.) Marc. 7, 28. Luc. 16, 21. 22, 21. 30. — Ex metonymia: *cibus mensae impositus*; Act. 16, 34. παρέθηκε τράπεζαν, apposuit cibum. (Ioseph. ant. 10, 9. 4. οὓς τραπέζῃ λαμπρᾷ ὑποδεξάμενος.) Rom. 11, 9. γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰς παγίδα, ex Ps. 69, 27. ubi τράπεζα copiam ciborum delicatiorum, epulas, indicat, quibus significatur homo, qui, divitiis suis confisus, sibi indulget, superbit et Dei obliviscitur. 1 Cor. 10, 21. μετέχειν τραπέζης κυρίου — δαιμονίων, epulis in honorem domini — daemoniorum institutis interesse. (LXX Ps. 23, 5. 78, 22. Sir. 6, 11. ἐσθίειν τράπεζάν τινος, 1 Reg. 18, 19. Test. XII. Patr. p. 613.) — 2) *abacus*, mensa publica, ad quam sedet mensarius nummos numerans, nummos cum lucro permutans, vel pecuniam ab aliis acceptam cum foenore restituens; Matth. 21, 12. Marc. 11, 15. Io. 2, 15. — Luc. 19, 23. ἐπὶ τράπεζαν i. e. ponere apud cambiatores; vid. Matth. 25, 27. (Demosth. p. 895. 5. et 15. ed. *Reisk.*) — Ex metonymia: *pecunia* abaco imposita; *pecunia publica*, Act. 6, 2. διακονεῖν τραπέζαις, rem nummariam coetus curare, i. e. accipere et distribuere. (Ioseph. ant. 12, 2. 3. βασιλικὴ τράπεζα, aerarium regium.) *.

Τραπεζίτης, ου, ὁ, (a τράπεζα) ad abacum sedens, *mensarius*, *argentarius*, *nummularius*, nummos cum lucro permutans, et pecuniam mutuo ab aliis acceptam cum foenore restituens; Matth. 25, 27. (Ioseph. ant. 12, 2. 3. βασιλικὴ

τραπεζῖται. Demosth. p. 1186. 7. ed. *Reisk.*) Vid. etiam Κολλυβιστής.

*Τραῦμα, τος, τό,* (a τιτρώσκω, quod a stirpe τρόω vulnero) *vulnus;* Luc. 10, 34. (LXX pro פֶּצַע Gen. 4, 22. Ex. 21, 25. Ies. 1, 6. Sir. 27, 21. ὅτι τραῦμά ἐστι καταδῆσαι. 2 Macc. 14, 45.) *.

*Τραυματίζω,* f. ίσω, (a τραῦμα) *vulnero, saucio;* Luc. 20, 12. Act. 19, 16. (Ezech. 28, 9. 23. 30, 4. 32, 27. Cant. 5, 8. 1 Macc. 16, 9.) *.

*Τραχηλίζω,* (a τράχηλος) 1) cervicem inflecto, quod fiebat animalibus mactandis, ut denudaretur cervix. — 2) *denudo.* Ita tropice Hebr. 4, 13. oculis Dei dicuntur πάντα εἶναι γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα, (in *Griesb.* edit. τετραχιλισμένα) nuda quasi et detecta. Unde hic metaphora repetita sit, disputarunt interpretes. Vid. *Wolfii* curas, et *Carpzovii* exercitatt. Philon. ad h. l. Placent, quae habet *Elsnerus* in obss. s. 2, p. 342. e *Perizonio* ad Aelian. lib. 12, cap. 58. qui τετραχηλισμένα exponit „*resupinata, manifesta,* eorum quasi cervice et facie reflexa, atque adeo intuentium oculis exposita; genere loquendi ab iis petito, quorum capita reclinantur, ne intuentium oculos fugiant et lateant: quod hominibus, qui ad supplicium ducebantur, usu olim accidebat. (Plin. Panegyr. c. 37. Sueton. Vitell. c. 17.) Ita licet homines, improbi maxime, avertere faciem suam et latere vellent, tamen nihil omnino fugere vindicem Dei oculum posse; sed nuda omnia retortis quasi cervicibus obversisque Deo vultibus penitus cognosci.“ Hesych. τετραχηλισμένα· πεφανερωμένα.

*Τράχηλος, ου, ὁ, collum, cervix;* Matth. 18, 6. (Deut. 28, 48.) Marc. 9, 42. Luc. 15, 22. 17, 2. Act. 15, 10. vid. ζυγός. 20, 37. Gen. 33, 4. προςέπεσον ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ. 45, 14. Rom. 16, 4. τὸν ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν securi; sensus: qui pro mea salute ipsi vitae periculum subierunt. — LXX pro עֹרֶף Deut. 31, 27. et saepius pro צַוָּאר Gen. 27, 40. Ier. 28, 14. 30, 8. *.

*Τραχύς, εῖα, ύ,* (a ταράσσω s. θράττω) *asper, salebrosus,* Luc. 3, 5. αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας. (Ies. 40, 4. ubi in hebr. רְכָסִים. Ier. 2, 25. ὁδὸς τραχεῖα. Baruch. 4, 19. Psalt. Sal. 8, 19.) — Act. 27, 29. τραχεῖς τόποι in mari, sunt loca scopulosa. — (Diod. Sic. 12, 72. Polyb. 1, 54. Ioseph. ant. 7, 10, 2. τραχεῖ δένδρῳ.) *.

*Τραχωνῖτις, ιδος, ἡ,* (Iosephus et Τραχωνῖτις, et Τράχων, Τράχωνος, ut ant. 13, 6. 5. bell. 2, 6. 3. etiam Τραχωνιτῶν χώρα, de vit. §. 23.) *Trachonitis,* regio iuxta desertum Arabiae, ad latus orientale regionis Batanaeae, a latronibus inhabitata, quibus nec oppida nec agrorum possessiones erant, sed tantum receptacula subterranea et speluncae, ubi cum pecoribus degebant. Ut coercerentur, et finitimi tuti ab eo-

rum vexationibus praestarentur, adiiciebatur ista regio a Caesare tetrarchiae Galilaeae Herodis, post cuius obitum ad tetrarchiam Philippi pertinuit. (Ioseph. ant. 1, 6. 4. ib. 15, 10. 1. 18, 4. 6. 20, 7. 1. de bell. 2, 6. 3. 3, 3. 5.) Nomen accepisse putatur vel a Trachionibus, incolis, vel a montibus duobus, qui Trachiones dicti fuerint. Commemoratur Luc. 3, 3.

**Τρεῖς, οἱ, αἱ, — τρία, τά**, *tres, tria*; Matth. 12, 40. 26, 61. 27, 63. Io. 2, 19. Act. 9, 9. 1 Cor. 13, 13. 1 Io. 5, 7. 8. Apoc. 8, 13. 11, 9. 16, 13. 19. 21, 13. et passim. (Gen. 6, 10. 9, 19. Ex. 19, 15. 23, 14. 17. 37, 19 sqq.)

**Τρεῖς — Ταβέρναι, Τριῶν Ταβερνῶν**, *Tres — Tabernae*, nomen loci, vel diversorii in via Appia, haud procul a Roma. Act. 28, 15. (Cicero ad Attic. 1, 13. 2, 10.)

**Τρέμω**, (cuius verbi praes. et imperf. tantum in usu sunt) Latinor. 1) *tremo, contremisco*; — de eo qui prae frigore tremit 3 Esdr. 9, 6. (in textu hebr. Esdr. 10, 9. רָעַם); de montibus, terra, Ier. 4, 24. Ps. 104, 33. — de iis, qui prae timore contremiscunt, quare cum *φοβεῖσθαι* saepius coniungitur, Marc. 5, 33. Luc. 8, 47. [Act. 9, 6.] (*τρέμοντες καὶ φοβούμενοι*, Dan. 5, 21. 6, 26. coll. Gen. 4, 11. 13.) — 2) *timeo, vereor*, 2 Petr. 2, 10. *δόξας οὐ τρέμουσι βλασφημοῦντες* intell. *αὐτάς*, non verentur blasphemias dicere adversus magistratus. (Ies. 66, 2. 5. *τρέμειν λόγον τινός*, hebr. חָרֵד. Iustin. Mart. de resurr. p. 247. *τὴν τοῦ ὀνόματος τοῦ θεοῦ ἰσχὺν καὶ τὰ δαιμόνια τρέμει.*) *.

**Τρέφω**, (pro *θρέφω*) f. *θρέψω*, perf. pass. *τέθραμμαι*, 1) *alo, nutrio, alimenta praebeo*, Matth. 6, 26. 25, 37. Luc. 12, 24. Act. 12, 20. Apoc. 12, 6. 14. (Deut. 32, 18. Gen. 6, 19. 20. Prov. 25, 22. 1 Reg. 18, 13. Ies. 7, 21. Sap. 16, 26.) — *sagino*; Iac. 5, 5. *ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν*, vos ipsos luxuria quasi saginastis. — 2) *educo*, Luc. 4, 16. *οὗ ἦν τεθραμμένος*, ubi educatus erat. (1 Macc. 3, 33. 11, 39. Xenoph. Cyrop. 1, 4. Ioseph. ant. 2, 9. 2.) *.

**Τρέχω**, imperf. *ἔτρεχον*, aor. *ἔδραμον*, — LXX pro רוּץ — *curro, propero, adcurro*, a) propr. Matth. 27, 48. 28, 8. Marc. 5, 6. 15, 36. Luc. 15, 20. (Gen. 24, 29.) Io. 20, 2. 4. (1 Sam. 20, 35. 2 Sam. 18, 19.) — *ἐπί*, Luc. 24, 12. (Gen. 24, 20. Ioel. 2, 9. Susann. v. 37.) — *ἐν σταδίῳ*, 1 Cor. 9, 24. 26. — Hebr. 12, 1. *τρέχ. τὸν προκείμενον ἀγῶνα*, vid. *Ἀγών*. (Ita *δραμεῖν ὁδόν* Ps. 19, 5. *ὁδὸν ἐντολῶν* Ps. 119, 32. Dionys. Halic. 7, p. 454. *ὃς δὲ ἕτερον νυνὶ τὸν ὑπὲρ τῆς ψυχῆς ἀγῶνα τρέχει.*) — *εἰς πόλεμον*, ad pugnam, Apoc. 9, 9. — b) metaph. α) de doctrina 2 Thess. 3, 1. *τρέχει* videlicet per varias regiones; sensus: celeriter propagatur. coll. Ps. 147, 15. — metaphor. — β) *propero* ut faciam mandata, perficiam perficienda, *anhelo aliquid*, metaphora ducta ab iis, qui *cursu certant*; Rom. 9, 16. *ὁ τρέχων*, qui operam navat. — *τρέχειν εἰς κενόν*,

Gal. 2, 2. Phil. 2, 16. operam perdens, frustra nitens. — Gal. 5, 1. τρέχ. καλῶς promptissime curro, magno studio perago quae sunt officii. (Similiter Prov. 1, 16. οἱ πόδες αὐτῶν εἰς κακίαν τρέχουσι. 4, 12. Ies. 59, 7.) *.

*Τριάκοντα*, οἱ, αἱ, τά, (a τρεῖς, τρία) *triginta*; Matth. 13, 8. 23. 26, 15. 27, 3 9. Marc. 4, 8. 20. Luc. 3, 23. Io. 5, 5. 6, 19. Gal. 3, 17. *.

*Τριακόσιοι*, αι, α, (τρεῖς et ἑκατόν) *trecenti*; Marc. 14, 5. Io. 12, 5. *.

*Τρίβολος*, ου, ὁ, (τρεῖς et βολή, cuspis) 1) tres cuspides habens; — 2) *tribulus*, et quidem *tribulus terrestris Linnaei*, genus plantae spinosae, aculeatae et aliis plantis noxiae; Matth. 7, 16. Hebr. 6, 8. (LXX pro דַּרְדַּר Gen. 3, 18. Hos. 18, 8. Act. Thom. §. 32.) *.

*Τρίβος*, ου, ἡ, (a τρίβω, tero, perf. med. τέτριβα) qui pedibus tritus est, *via*, *semita*, Matth. 3, 3. Marc. 1, 3. Luc. 3, 4. vid. Ies. 40, 3. — LXX pro אֹרַח, Ps. 8, 8. Prov. 2, 15. דֶּרֶךְ Ies. 3, 11. מְסִלָּה 1 Sam. 6, 12. 2 Sam. 20, 12. — נְתִיבָה Ps. 119, 104. Prov. 8, 2. 20. *.

*Τριετία*, ίας, ἡ, (τρεῖς et ἔτος) *triennium*; Act. 20, 31. τριετίαν, per triennium. (Artemidor. 4, 2. — τριετής, 2 Chron. 31, 16. Ies. 15, 5. — τριετίζω Gen. 15, 9. 1 Sam. 1, 24. Ioseph. ant. 1, 10. 3. δάμαλιν τριετίζουσαν.) *.

*Τρίζω*, f. ίσω, *strideo*; Marc. 9, 18. τρίζει τοὺς ὀδόντας stridet quod attinet ad dentes, i. e. dentibus. (Herodot. 4, 183. — de chorda, Antholog. graec. Tom. IV. p. 57. ed. *Iacobs*. coll. Homer. Iliad. 23, 101. Odyss. 24, 5.) *.

*Τρίμηνος*, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (τρεῖς et μήν) trimestris; — neutrum substantive: *trimestre*, trium mensium spatium. Hebr. 11, 23. ἐκρύβη τρίμηνον, per trimestre. (Gen. 38, 24. 2 Reg. 24, 8. τρίμηνον ἐβασίλευσε. 2 Chron. 36, 2. 9.) *.

*Τρίς*, adv. *ter*; *tribus vicibus*; Matth. 26, 34. 75. Marc. 14, 30. 72. Luc. 22, 36. 61. Io. 13, 38. 2 Cor. 11, 25. 12, 8. τρὶς τὸν κύριον παρεκάλεσα, ubi multi τρίς pro *saepius* accipiunt. — ἐπὶ τρίς, tribus vicibus, Act. 10, 16. 11, 10. (Ioseph. ant. 5, 10. 4. εἰς τρίς. — 2 Sam. 20, 4. 1 Reg. 17, 21. 2 Reg. 13, 18. 19. 25.) *.

*Τρίστεγος*, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (τρίς et στέγη) tria tecta, tres contignationes habens; (Ioseph. bell. 5, 5. 6. οἶκοι τρίστεγοι. Dionys. Halic. ant. 3, 68.) — Neutrum τρίστεγον, *tertia contignatio*; Act. 20, 9. (Symmach. Gen. 6, 16. ubi LXX τριώροφα.) *.

*Τρισχίλιοι*, ιαι, ια, (τρίς et χίλιοι) *ter mille*; tria *millia*, Act. 2, 41. (Ios. 7, 3. 4.) *.

*Τρίτος*, η, ον, *tertius*, *a*, *um*, Matth. 16, 21. 17, 23. 2 Cor. 12, 2. et passim. — τρίτη ὥρα et φυλακή vid. Ὥρα, et Φυλακή, — τῇ τρίτῃ (ἡμέρᾳ), tertio die, Luc. 13, 32. (vid.

*Λύριον*). Act. 27, 19. — τὸ τρίτον (μέρος) substantive: *tertia pars*, Apoc. 8, 7—12. 9, 15. 18. 12, 4. (Num. 15, 6. 7. 2 Sam. 18, 2. 2 Reg. 11, 5. 6.) — adverbialiter: *tertia vice*, *tertium*, tertio, Marc. 14, 41. Io. 21, 17. ἐκ τρίτου, idem, Matth. 26, 44. — Τρίτον, adverbialiter: *tertio loco*, Luc. 20, 12. 1 Cor. 12, 28. coll. Dan. 5, 7. 18. — *tertia vice*, Luc. 23, 22. Io. 21, 14. — τοῦτο τρίτον, s. τρίτον τοῦτο, tertia nunc vice fit, 2 Cor. 12, 14. 13, 1. (Ios. 16, 16. Num. 22, 38. 32.)

Τριχαί, vid. Θρίξ.

Τρίχινος, η, ον, (a θρίξ, τριχός) *ex pilis confectus, cilicinus*, Apoc. 6, 12. ὡς σάκκος τρίχινος. (Exod. 26, 7. Zach. 13, 4. Xenoph. anab. 4, 8. 2. τρίχινος χιτών.) **.

Τρόμος, ου, ὁ, (a τρέμω, quod vid.) — LXX pro פַּחַד, רַעַד, חַת et similibus — *tremor*, *ingens pavor*, Marc. 16, 8. εἶχε αὐτὰς τρόμος, corripuit eas ingens pavor. (Exod. 15, 15. ἔλαβεν αὐτοὺς τρόμος. vid. etiam Ies. 33, 14. Ier. 49, 23. Sir. 16, 20. 1 Macc. 7, 18.) — φόβος καὶ τρόμος coniunguntur, ut describatur *magna animi sollicitudo*, *pavor*, qui incutitur alicui quum ex reverentia alterius, tum quod ab eo timet, sibique diffidit, quare et *pavorem*, et animum *submissum*, *reverentia* correptum indicat. 1 Cor. 2, 3. 2 Cor. 7, 15. Eph. 6, 5. Phil. 2, 12. (Gen. 9, 1. Deut. 2, 21. 11, 25. Exod. 15, 16. Ies. 19, 16. Ps. 55, 5. coll. 1 Macc. 13, 2.) *.

Τροπή, ῆς, ἡ, (a τρέπω, perf. med. τέτροπα, verto, converto) *conversio*; de sideribus Iac. 1, 17. vid. Ἀποσκίασμα. (Iob. 38, 33. ἐπίστασαι τροπὰς οὐρανοῦ. Deut. 33, 14. ἡλίου τροπῶν. Sap. 7, 18. τροπῶν ἀλλαγαί, conversionum in coelo vicissitudines. Polyb. 3, 72. 3. τροπαὶ χειμεριναί. Hesych. τροπῆς ἀποσκίασμα· ἀλλοιώσεως καὶ φαντασίας ὁμοίωμα. Lib. Hen. p. 199. sunt τροπαί temporum cardines, aequinoctia et solstitia. — de hostibus in fugam conversis, Ier. 49, 31. Ios. 13, 22. 1 Macc. 4, 35.) *.

Τρόπος, ου, ὁ, (ab eod.) 1) versio, conversio; — 2) *modus*, *ratio*, i. e. a) ratio versandi, agendi, sentiendi, *agendi ratio*, *mores*, *Sitten*, *Charakter*; Hebr. 13, 5. ἀφιλάργυρος ὁ τρόπος, a lucri cupidine alieni sint vestri mores. (2 Macc. 5, 22. τὸν δὲ τρόπον βαρβαρικώτερον ἔχοντα. ib. v. 27. θηρίων τρόπον, more bestiarum. Ioseph. ant. 6, 12. 7. τὰ ἤθη καὶ τοὺς τρόπους. Id. ant. 4, 2. 2. τρόπῳ τυράννου) — b) *modus*, *ratio*, universe; (1 Macc. 11, 29. 15, 2. 2 Macc. 1, 24.) — Phil. 1, 18. παντὶ τρόπῳ, utroque modo. 2 Thess. 3, 16. ἐν παντὶ τρόπῳ, i. e. in omni genere bonorum quum internorum tum externorum. (1 Macc. 14, 38.) — τρόπον simpliciter, (Ioseph. c. Apion. 1, 35. τίνα τρόπον cui modo?) adverbialiter: *modo*; ὃν τρόπον, *quemadmodum*, Matth. 23, 37. Luc. 13, 34. Act. 1, 11. 7, 28. 2 Tim. 3, 8. (LXX pro לְעֻמַּת Ezech. 42, 7. 45, 6. et כַּאֲשֶׁר Obad. v. 16. Maleach. 3, 17. 3 Esdr. 4, 42.

1 Macc. 14, 35.) Iud. v. 7. τὸν ὅμοιον τούτοις τρόπον, simili modo. — καθ' ὃν τρόπον, quem ad modum, Act. 15, 11. 27, 25. — κατὰ πάντα τρόπον, quovis modo, Rom. 3, 2. (Num. 18, 7.) — κατὰ μηδένα τρόπον, nullo modo, 2 Thess. 2, 3. (2 Macc. 11, 31.) *.

*Τροποφορέω*, ῶ, f. ήσω, (τρόπον, mores, et φέρω, perfero, patior) fero, *alicuius mores*. [Act. 13, 18. vid. Τροφοφορέω]. Repetita sunt e versione LXX Deut. 1, 31. ubi Cod. Alexandr. et Compl. habent ἐτροποφόρησε pro hebr. נָשָׂא. (Legitur etiam in Constitution. apostolicis 7, 36. et apud Ciceron. ad Attic. lib. 8. ep. 29.)

*Τροφή*, ῆς, ἡ, (a τρέφω, perf. med. τέτροφα) 1) *cibus*, *esca*, Matth. 3, 4. 6, 25. 24, 45. Luc. 12, 23. Io. 4, 8. Act. 2, 46. 9, 19. 14, 17. 27, 33. 34. 38. Iac. 2, 15. (LXX pro אֹכֶל Iob. 36, 31. Ps. 104, 28. לֶחֶם Ps. 136, 21. 146, 5. 10.) — de nutrimento animi, Hebr. 5, 12. 14. — 2) ex adiuncto: *merces*, quia laboris fructu vitam sustentamus; Matth. 10, 10. ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ, coll. Luc. 7, 10. et 1 Tim. 5, 18. ubi τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ legitur. Ita τροφή de mercede laborum Sir. 27, 20. coll. v. 22. et 23. ubi pro τροφή legitur καρποί. *.

*Τρόφιμος*, ου, ὁ, *Trophimus*, nomen viri Ephesii, Act. 20, 4. 21, 29. 2 Tim. 4, 20.

*Τροφός*, οῦ, ὁ, ἡ, — ον, τό, (a τρέφω, perf. med. τέτροφα) nutritor, alimenta praebens, — *nutrix*, *lactatrix*; 1 Thess. 2, 7. (LXX pro מֵינֶקֶת Gen. 35, 8. 2 Reg. 11, 2. 2 Chron. 21, 11. Ies. 49, 23. Euripid. Phoen. v. 703. τροφὸς πάντων γᾶ. Philo de Plant. No. p. 216.) *.

*Τροφοφορέω*, ῶ; f. ήσω, (a τροφός quod vid. et φορέω s. φέρω) *nutricis s. matris instar fero*; — *foveo, tenerrimam alicuius curam gero*; semel Act. 13, 18. de Deo Israelitas fovente, alente, defendente in deserto. Repetita sunt e Deut. 1, 31. ubi Cod. Vatican. habet ἐτροφοφόρησε pro hebr. נָשָׂא. (2 Macc. 7, 27. τὴν μητέρα, θηλάσασάν σε ἔτη τρία, καὶ ἀγαγοῦσαν εἰς ἡλικίαν ταύτην καὶ τροφοφορήσασαν. Macarius hom. 46. ubi de infantis matre: ἀναλαμβάνει καὶ περιθάλπει καὶ τροφοφορεῖ ἐν πολλῇ στοργῇ.)

*Τροχιά*, ᾶς, ἡ, (a τροχός) propr. rotae vestigium, orbita, das Gleis, (Hesych. τροχιαί· αἱ τῶν τροχῶν χαράξεις.); sensu latiori: *via*, *semita*, *trames*; Hebr. 12, 13. τροχιὰς ὀρθὰς ποιήσατε τοῖς ποσὶν ὑμῶν, i. e. recto tramite incedite, recte agite; quae deprompta sunt e Prov. 4, 26. ubi מַעְגָּל orbita, pro quo etiam legitur ib. 4, 11. 2, 15. 5, 6. 21. Suid. τροχιάς· πορείας, τρίβους, ἐργασίας. *.

*Τροχός*, οῦ, ὁ, (a τρέχω, perf. med. τέτροχα) 1) rota, rota currus, (LXX pro אוֹפַן 1 Reg. 7, 29. 32. Ezech. 1, 15. 16. 10, 6. 9. et גַּלְגַּל Ies. 5, 28. 17, 13. Ezech. 10, 2. 6.) — rota

figuli, Sir. 38, 29. — rota, qua utebantur in tormentis, ut 4 Macc. 5, 32. 9, 12. 19. 20. 11, 17. 18. — 2) quod rotae formam habet; *circulus, sphaera, gyrus*, (Ps. 77, 17. φωνὴ τῆς βροντῆς σου ἐν τῷ τροχῷ.) ita ut conveniat cum παροξυτόνῳ: τρόχος. Hesych. τροχός· περιβόλαιον, τεῖχος, ἢ κύκλος ἢ δρόμος. — Semel Iac. 3, 6. ubi ὁ τροχὸς τῆς γενέσεως. vid. Γένεσις. Varias interpretum de hoc loco sententias vid. in *Wolfii* curis, et *Kypkii* obss. ad h. l. Quid si τροχὸς τῆς γενέσεως sit: sors e natali themate divinata secunda et felix? (Constellation). Scribebantur signa coelestia circa horam nativitatis forma rotae sive circuli. Etiam Rabbini orbes planetarum גַּלְגַּלִּים dicunt, iidemque אוֹפָן usurpant de signorum coelestium circulo, zodiaco; vid. *Buxtorf.* lex. talm. p. 186. et p. 438.

Τρυβλίον, ου, τό, *catinus, patina alta*; Matth. 26, 23. Marc. 14, 20. ubi est vas escarium, in quo erat חֲרוֹסֶת pulmentum, sive herbae amarae, aceto tinctae, quae apponebantur in coena paschali. LXX saepius pro קְעָרָה Exod. 25, 29. 37, 16. Num. 4, 7. 7, 19 sqq. pro quo etiam posuit Ioseph. ant. 1, 8. 10. Sir. 34, 14. *.

Τρυγάω, ῶ, f. ήσω, (a τρυγή, fruges, quae colliguntur, messis, vindemia) fruges colligo, *meto, amputo*, et dicitur aeque de frugibus cerealibus ac de uvis, igitur et *meto* et *vindemio*; posteriori sensu Luc. 6, 44. Apoc. 14, 18. 19. — (LXX pro בָּצַר, Iud. 9, 27. Deut. 24, 21. Sir. 33, 16. coll. Ps. 80, 13. Lev. 25, 11. Ier. 6, 9. Hos. 10, 12. 14. Ioseph. ant. 1, 6. 3.) *.

Τρυγών, όνος, ἡ, (a τρύζω, quod dicitur de gemitu turturis) *columba turtur*; Luc. 2, 24. ζεῦγος τρυγόνων, par turturum. LXX pro תּוֹר Lev. 1, 15. 5, 7. 11. 15, 14. Num. 6, 10. Cant. 1, 9. *.

Τρυμαλιά, ᾶς, ἡ, i. q. τρύμα s. τρύμη, (a τρύω, tero, perforo terendo) *foramen*; Marc. 10, 25. Luc. 18, 25. (Iudic. 15, 11. Ier. 13, 4. 16, 15. 49, 15.) *.

Τρύπημα, τος, τό, (a τρυπάω, perforo) *foramen* terebrando factum, Matth. 19, 24. διὰ τρυπήματος ῥαφίδος. *.

Τρύφαινα, ης, ἡ, *Tryphaena*, nom. propr. mulieris, Rom. 16, 12.

Τρυφάω, ῶ, f. ήσω, (a τρυφή) *vitam mollem et delicatam ago, in deliciis vivo, deliciis indulgeo*; Iac. 5, 5. (Neh. 9, 25. Ies. 66, 11. Sir. 14, 4. Test. XII. Patr. p. 710. ἀγαπᾷ γὰρ ὁ Θεὸς μᾶλλον τὸν ἐν λάκκῳ σκότους νηστεύοντα ἐν σωφροσύνῃ, ἢ τὸν ἐν ταμιείοις τρυφῶντα μετὰ ἀκολασίας. Ioseph. ant. 4, 7. 3. τρυφᾶν ἀπόνως διάγοντες. Ioseph. ant. 7, 7. 1. μετὰ γυναικὸς ἀναπαύεσθαι καὶ τρυφᾶν.) **.

Τρυφή, ῆς, ἡ, (a θρύπτω, tero, terendo comminuo, debilito, in medio: delicate vivo): res, quarum usu animus effeminatur et corpus debilitatur: *vita delicata, mollities,*

*deliciae, luxus*; Luc. 7, 25. 2 Petr. 2, 3. ἡ ἐν ἡμέρᾳ τρυφή, vid. Ἡμέρα. (LXX pro תַּעֲנוּג Prov. 19, 10. Cant. 7, 6. Mich. 2, 9. Sap. 19, 12. ἐδέσματα τρυφῆς. Sir. 11, 27. 14, 16. 18, 32. 37, 32. Test. XII. Patr. p. 701. ubi ὁ ἐν τρυφῇ διάγων opponitur τῷ νηστεύοντι.)

*Τρυφῶσα, ης, ἡ, Tryphosa*, nom. pr. mulieris, Rom. 16, 12.

*Τρωάς, άδος, ἡ, Troas*, urbs maritima Phrygiae minoris haud procul Ilio s. Troia. (Plin. hist. nat. 5, 30.) Act. 16, 8. 11. 20, 5. 6. 2 Cor. 2, 12. 2 Tim. 4, 13.

*Τρωγύλλιον, ου, τό, Trogillium*; nomen urbis et promontorii Ioniae inter Ephesum et Maeandri ostia; etiam nomen insulae parvae ante promontorium sitae. (Strabo lib. 14. Plin. hist. nat. 5, 31.) Act. 20, 15.

*Τρώγω*, f. τρώξομαι, (cognatum verbo τείρω, tero) 1) *dentibus tero, dentibus comminuo, comedo*, diciturque de iis, qui vescuntur cibis incoctis. (vid. Herodot. 2, 37. τοὺς γενομένους (fabas) οὔτε τρώγουσι οὔτε ἕψοντες πατέονται. Hinc τρωγάλια sunt bellaria, et τρώγειν potissimum de bestiis quippe omnia incocta devorantibus, vid. Etym. Magn. s. Τρώγω; Eustath. ad Hom. Od. 6, p. 249, 45.) Hinc intelligitur, cur Ioannes non ἐσθίειν sed τρώγειν usurpaverit in verbis τρώγων μου τὴν σάρκα, — μὲ, τὸν ἄρτον τοῦτον, Io. 6, 54. 56. 57. 58. — Io. 13, 18. ὁ τρώγων μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον, (Ps. 41, 9.) i. e. qui familiariter mecum vivit, quem alo. — 2) i. q. ἐσθίω, *epulor*; Matth. 24, 38. τρώγοντες καὶ πίνοντες, convivantes et compotantes. Vid. Πίνω. (Demosth. p. 402, 21. ed. *Reisk.* τρώγειν καὶ πίνειν ἡσυχῇ.) *.

*Τυγχάνω*, aor. 2. ἔτυχον, perfect. apud meliores scriptores τετύχηκα, apud seriores (vid. *Lobeck.* ad Phryn. p. 395. *Sturz.* de dial. mac. p. 199.) τέτευχα quasi a τεύχω, I) transitive: obtingo, assequor; ut scopum, Xenoph. anab. 3, 2. 19. — *consequor, adipiscor, compos fio*, de iis, quae fato, fortuna consequimur; seq. genitivo rei; Luc. 20, 35. τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν. Act. 24, 3. 26, 22. 27, 3. 2 Tim. 2, 10. Hebr. 11, 35. (1 Macc. 11, 42. ἐὰν εὐκαιρίας τύχω. 2 Macc. 4, 6. 13, 7. 3 Esdr. 8, 84. Diod. Sic. 4, 33. σωτηρίας τυχεῖν.) — Perf. τέτευχε Hebr. 8, 6. (3 Macc. 5, 32. βοηθείας τετευχότες. Iob. 7, 2. τετευχὼς σκιᾶς. Polyb. 1, 66. Diod. Sic. 1, 13.)

II) intransitive: 1) *accido, evenio, contingo*; ita a) verbum: τυγχάνει, accidit, Sap. 15, 19. — b) εἰ τύχοι, si fors ita acciderit, fortasse; (saepissime apud profanos) — apud Paulum: *exempli gratia*, dass ich das erste das beste (das sich gleich darbietende) Beispiel brauche; 1 Cor. 14, 10. 15, 37. (rarius hoc sensu apud alios; Philo de nomin. mutat. p. 1067. μουσικὸν μὲν γὰρ εἰ τύχοι, καὶ γραμματικὸν, κ. τ. λ. Aristoph. Av. v. 1069. Longin. de Sublimit. p. 90. ed. *Mori*) —

c) τυχών, οὖσα, ὄν, qui obviam saepius est, *ubivis obvius*, der erste der beste, *vulgaris*, (Philo de opif. mundi p. 31. οὐκ ἐκ τοῦ τυχόντος μέρους γῆς. vid. *Loesn.* obss. p. 219.) — οὐ τυχών, *non vulgaris* i. e. *eximius*, *insignis*, Act. 19, 11. δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχούσας. c. 28, 2. (3 Macc. 3, 4. οὐ τῷ τυχόντι ψόγῳ. (Ioseph. ant. 2, 6, 6. φόβος οὐ τυχών. ib. 6, 12. 4. Polyb. 1, 42. Xenoph. mem. 1, 1. 14.) — d) τυχόν, adverbialiter: *fortasse*, *si res ita ferat*, 1 Cor. 16, 6. (Xenoph. anab. 6, 1. 2. Arrian. exped. A. M. 1, 10.) — 2) cum participio vel etiam adiectivo τυγχάνειν apud optimos scriptores ita legitur, ut fortuitum eius, quod est in participio s. adiectivo, indicet, et vertendum sit *forte*; sed nostri etiam de iis usurpant, quae ex voluntate, decreto, vel natura sunt vel fiunt, ubi simpliciter περιφράζει statum passivum. Luc. 10, 30. ἀφέντες (αὐτὸν) ἡμιθανῆ τυγχάνοντα. (2 Macc. 4, 32. ἕτερα ἐτύγχανε πεπρακώς, vendidit. ib. 3, 9. 6, 2. Ioseph. ant. 11, 3. 3. ὅταν νήψαντες τύχωσι, ubi sobrii facti fuerint. ant. 1, 19. 5. *Λαβάνου παῖς τυγχάνεις*; ant. 9, 7. 2. τὸ πλῆθος ἄοπλον ἐν τῷ ἱερῷ τυγχανέται. ant. 3, 5. 1. τὸ ὄρος ὑψηλότατον τῶν ὀρῶν τυγχάνων, de monte Sinai. ant. 4, 7. 2. γηραιὸς ἤδη τυγχάνων.) *.

Τυμπανίζω, f. ίσω, (a τύμπανον, tympanum) 1) tympanum pulso, 1 Sam. 21, 13. — 2) *tympano crucio*, vel interficio. Fuit τύμπανον instrumentum cruciatus, et supplicii, tympani formam habens, ut putatur, igitur convexum et incurvum, cuius autem ratio et structura non satis nota est. Hesych. τύμπανον· — εἶδος τιμωρίας. Photius in Lexic. τύμπανον· τὸ τοῦ δημίου ξύλον, ᾧ τοὺς παραδιδομένους διεχειρίζετο. Quod in 2 Macc. libro l. l. dicitur τύμπανον, id 4 Macc. c. 5, 32. 9, 20. dicitur τροχός, rota poenalis, qua membra singula distorquebantur et secabantur. — Semel Hebr. 11, 35. ἐτυμπανίσθησαν, *tympano adhibito necabantur*, ἐκρεμάσθησαν, ἐσφαιρίσθησαν, ut Hesychius, ἀπετμήθησαν, ἢ εἰς ῥόπαλον ἀπέθανον, ut Zonaras Lex. col. 896. interpretatur. Respexit fortasse Apostolus ad supplicia septem fratrum, quae in secundo et quarto libro Macc. narrantur. (Ioseph. c. Apion. 1, 20. ὑπὸ τῶν φίλων ἀπετυμπανίσθη, interfectus est per τύμπανον. 3 Macc. 3, 27. αἰσχίστοις βασάνοις ἀποτυμπανισθήσεται.)

Τύπος, ου, ὁ, (a τύπτω, perf. med. τέτυπα) 1) *vestigium tundendo impressum*, *nota impressa* s. *insculpta*, Io. 20, 25. τὸν τύπον τῶν ἥλων. (Athen. 13. p. 585. C. τοὺς τύπους τῶν πληγῶν ἰδοῦσα. Ioseph. bell. 3, 9. 3. τῶν Ἀνδρομέδας δεσμῶν ἔτι δεικνύμενοι τύποι (in rupe) πιστοῦνται τὴν ἀρχαιότητα τοῦ μύθου.) — Tropice de iis quae animo sunt quasi insculpta; Rom. 6, 17. τύπος τῆς διδαχῆς, i. e. doctrina animis vestris insculpta. (Alii: tenor, norma doctrinae. — Philo de Legat. ad Cai. p. 1022. de Iudaeis legis divinae tenacibus: ἐν ταῖς ψυχαῖς, inquit, ἀγαλματοφοροῦσι τὰς τῶν διατεταγμένων

εἰκόνας, εἶτα ἐναργεῖς τύπους καὶ μορφὰς αὐτῶν ἀναθορῶντες ἀεί.) — 2) forma, quae vestigiis ductis efficitur, *forma, ratio;* Act. 23, 25. ἐπιστολὴ περιέχουσα τὸν τύπον τοῦτον, i. e. hoc modo, his verbis stylo exarata. (3 Macc. 3, 30. ὁ μὲν τῆς ἐπιστολῆς τύπος οὕτως ἐγέγραπτο. Aliis in locis eadem de re legitur τρόπος, 1 Macc. 11, 29. 15; 2. 2 Macc. 1, 24.) — 3) quum προπλάσματα artificum postea exprimenda insculpi soleant aeri aliive materiae durae, τύπος est: *exemplum, das Vorbild, Modell;* a) de tabernaculo coelesti, exemplo eius, quod Moses exstruxit, Act. 7, 44. Hebr. 8, 5. Exod. 25, 40. ubi hebr. תַּבְנִית, LXX ὑπόδειγμα. — b) tropice de hominibus qui aliis exemplo sunt α) in iis quae vel passi sunt, vel effecerunt: *exemplum similitudinem referens*, Rom. 5, 14. ὅς (Adamus) ἐστι τύπος τοῦ μέλλοντος (Christi); quod quomodo intelligendum sit, patet e sequentibus. 1 Cor. 10, 6. ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν. ib. v. 11. (Philo de opif. mund. p. 36. ἔστι δὲ ταῦτα οὐ πλάσματα μύθου, ἀλλὰ δείγματα τύπων, ἐπ᾿ ἀλληγορίαν καλούντων. Ioseph. ant. 3, 7. 7. ubi tabernaculi constructio et ornatus pontificis spectasse dicitur εἰς ἀπομίμησιν καὶ διατύπωσιν τῶν ὅλων.) — β) in pietate, probitate: exemplum agendi, Phil. 3, 17. 1 Thess. 1, 7. 2 Thess. 3, 9. 1 Tim. 4, 12. Tit. 2, 7. 1 Petr. 5, 3. (4 Macc. 6, 19. τύπος τῆς ἀσεβείας.) — 4) id quod cudendo efficitur: *imago, simulacrum,* Act. 7, 43. ex Amos. 5, 26. ubi in hebr. צֶלֶם. (Ioseph. ant. 1, 19. 11. ubi Teraphim Labani dicuntur τύποι. ib. 15, 9. 5. Philo de opif. p. 4. de Decal. p. 759. — Hinc τυπόω, formo, figuro, Sap. 13, 13. Sir. 38, 30.) *.

Τύπτω, f. ψω, — LXX plerumque pro הִכָּה — 1) *ferio, verbero, caedo,* ut baculo, flagello, pugno, fuste, — τινά, Matth. 24, 49. Luc. 6, 29. 12, 45. Act. 18, 17. 21, 32. 23, 3. (Exod. 2, 11. Num. 11, 23.) — εἰς τὴν κεφαλήν τινος Matth. 27, 30. i. e. τινὸς τὴν κεφαλήν, Marc. 15, 19. 22, 64. — τινὸς τὸ στόμα, Act. 23, 2. — de Deo: *percutio*, ut morbo, morte, i. e. punio, Act. 23, 3. τύπτειν σε μέλλει ὁ Θεός. (2 Sam. 24, 17. Ezech. 7, 9. Exod. 8, 2. Dan. 5, 21. 2 Macc. 3, 39. vid. etiam Πατάσσω.) — 2) *tundo*, (cudo, Ies. 41, 7. Prov. 25, 4.) a) propr. τύπτειν εἰς τὸ στῆθος, Luc. 18, 13. i. e. ἑαυτῶν τὰ στήθη, pectus tundere, Luc. 23, 48. (Ioseph. ant. 7, 10. 5. τυπτόμενος τὰ στέρνα. Id. bell. 6, 4. 1.: „machina bellica τύπτει τὸν τεῖχον. Hom. Iliad. 18, 31. πλήσσειν στήθεα.) — b) tropice: tundo i. e. *laedo, vulnero, turbo,* τὴν συνείδησίν τινος, 1 Cor. 8, 12. (1 Sam. 1, 8. ἵνατι τύπτει σε ἡ καρδία σου. Herodot. 3, 64.) *.

Τύραννος, ου, ὁ, *Tyrannus*, nom. pr. viri Ephesini, in cuius schola Paulus tradidit evangelium, caeterum ignoti; Act. 19, 9.

Τυρβάζω, f. άσω, (a τύρβη turba, tumultus) turbo,

unter und durch einander rühren; (lutum, Aristoph. Vesp. v. 257.) — metaph. *perturbo*; med. *perturbor*, *me torqueo*; Luc. 10, 41. μεριμνᾷς καὶ τυρβάζῃ περὶ πολλά. Suidas: τυρβάζῃ· ἑτοιμάζῃ. οἱ δὲ φροντίζεις. *.

*Τύριος*, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (a Τύρος) *Tyrius*; — ὁ Τύριος, *Tyrius*; incola vel civis Tyri; Act. 12, 20.

*Τύρος*, ου, ἡ, (hebr. צוֹר, Syris צור, Latinis olim *Sarra* dicta) *Tyrus*, urbs Phoeniciae celeberrima, ad mare mediterraneum, terra marique potens, mercatura et artibus florentissima. Israelitis inde a temporibus Davidis demum innotuit, (2 Sam. 5, 11. 1 Reg. 5, 11 sqq. 1 Chron. 14, 1. 2 Chron. 9, 10. Ioseph. ant. 8, 3. 4. Id. c. Apion. 1, 17.) diciturque (Ezech. 26, 7. 29; 16. Ies. 23, 13. Ioseph. c. Apion. 1, 17.) a Nebucadnezare, Assyriorum rege, destructa, quo factum esse videtur, ut incolae in insula adiacente Tyrum novam exstruerent, quae florentissima quoque fuit, post ab Alexandro magno (Arrian. 2, 16. Curt. 4, 2 sqq. Ioseph. ant. 11, 8. 3.) expugnata, denique vero Romanorum imperio subiecta est. Hodie destructa iacet. Commemoratur in N. T. Act. 21, 3. 7. et simul cum Sidone Matth. 11, 21 sqq. 15, 21. Marc. 3, 8. 7, 24. 31. Luc. 6, 17. 10, 13. 14. Eam prophetae V. T. tanquam luxu diffluentem, vitiis contaminatam igiturque a Deo diris devotam iam descripserant; vid. Ies. 23. Ier. 25, 22. 47, 2. Ezech. 26, 27 sqq. 29, 16. *.

*Τυφλός*, ή, όν, (a τύφω, fumum facio, fumo obscuro; τυφλός igitur proprie: fumo obscuratus) LXX pro עִוֵּר — *coecus*, a) propr. Matth. 9, 27 sqq. 11, 5. 12, 22. 15, 30. 31. 20, 30. 21, 14. Marc. 8, 22 sqq. 10, 46—51. Luc. 6, 39. 7, 21 sqq. 14, 13. 21. 18, 35. Io. 5, 3. 9, 1—32. 10, 21. 11, 37. Act. 13, 11. Vid. etiam Κωφός. — (Lev. 19, 14. 21, 17. 22, 22.) — b) metaph. *coecus mente*, i. e. *inscius*, *stupidus*, potissimum: *ineptus ad regnum Dei*, ineptus ad perspicienda Dei consilia per Christum perficienda, Matth. 15, 14. 23, 16. 17. 19. 24. 26. Luc. 4, 18. Io. 9, 39—41. Rom. 2, 19. 2 Petr. 1, 9. (Ps. 146, 6. κύριος σοφοῖ τυφλούς. Ies. 42, 7. 16. 18. 19. 43, 8.) *.

*Τυφλόω*, ῶ, f. ώσω, (a τυφλός) *coecum facio*, *occoeco*; (propr. Aelian. V. H. 12, 24.) metaph. mentis aciem praestringo, obcoeco mentem, i. e. efficio ne intelligat; Io. 12, 40. 2 Cor. 4, 4. 1 Io. 2, 11. (Ies. 42, 19. ἐτυφλώθησαν οἱ δοῦλοι τοῦ θεοῦ. Test. XII. Patr. p. 534. τὸ πνεῦμα τοῦ ζήλου ἐτύφλωσέ μου τὸν νοῦν. Ioseph. c. Apion. 1, 25. ὑπὸ τυφλότητος τοῦ πάθους. Arrian. diss. epict. 1, 6.) *.

*Τυφόω*, ῶ, f. ώσω, (a τύφος fumus; fastus inanis, cui nihil respondet, 3 Macc. 3, 18. τύφοις φερόμενοι), 1) fumigo, fumum facio; — 2) metaphor. fastu inani inflo, (Philo de Legat. ad Cai. p. 1015. ὁ δὲ Γάϊος ἑαυτὸν ἐτετύφωσεν, οὐ λέγων μόνον, ἀλλὰ καὶ οἰόμενος εἶναι θεός. Ioseph. bell. 2, 17. 9. ὁ

τοῦ ἀρχιερέως θάνατος τὸν Μανάϊμον ἐτύφωσεν εἰς ὠμότητα) et τυφόομαι, *fastu inani me effero, inflatus sum arrogantia;* 1 Tim. 3, 6. ib. 6, 4. τετύφωται, is temere sese iactavit doctorem, vel: ex fastu mente obcoecatus est. 2 Tim. 3, 4. (Ioseph. c. Apion. 1, 3. τετυφῶσθαι τοὺς Ἕλληνας ὡς μόνους ἐπισταμένους τὰ ἀρχαῖα. — τυφούμενος, fastu obcoecatus, Ioseph. vit. §. 11. contr. Apion. 2, 36. — Philo de confus. ling. p. 335. Polyb. 3, 81. 1. Herodian. 6, 5. 23.) *.

*Τύφω*, f. θύψω, accendo, fumum excito; medium: *ardeo, fumigo; glimmen; rauchen;* semel Matth. 12, 20. quae repetita sunt ex Ies. 42, 3: ubi in textu hebr. כֵּהָה, LXX καπνιζόμενον. Chariton. Aphrod. 6, 3. Hesych. τύφεται· καίεται, καπνίζεται, φλέγεται. *.

*Τυφωνικός*, ή, όν, (a τύφων, typhon, Windsbraut, Wirbelwind) *typhoni similis, procellosus, tempestuosus;* ἄνεμος Act. 27, 14.

*Τυχικός*, οῦ, ὁ, *Tychicus*, nom. pr. viri christiani, comitis Pauli, qui Act. 20, 4. [Eph. 6, 21.] Col. 4, 7. 2 Tim. 4, 12. Tit. 3, 12. commemoratur, de quo autem praeterea nihil certi constat.

*Τυχόν*, *fortasse*, vid. Τυγχάνω.

---

# Υ.

*Ὑακίνθινος*, η, ον, (ab ὑάκινθος) *hyacinthinus*, colorem hyacinthi habens; Apoc. 9, 17. θώρακας ὑακ. subnigras, i. e.: ferreas. (LXX pro תַּחַשׁ Exod. 26, 14. 35, 7. 22. et תְּכֵלֶת Exod. 26, 4. 28, 27. Num. 4, 6. Ezech. 23, 6.) *.

*Ὑάκινθος*, ου, ὁ, *hyacinthus*, flos; — gemma, hyacinthi colorem habens, videlicet coeruleum, ad nigrum vergentem. (Plin. hist. N. 37, 9.) Apoc. 21, 20. — LXX pro תְּכֵלֶת Exod. 39, 2. 4. 20. 2 Chron. 2, 7. 1 Macc. 4, 23. *.

*Ὑάλινος*, η, ον, (ab ὕαλος s. ὕελος) *vitreus*, e vitro, crystallo factus, *pellucidus* ut crystallus; Apoc. 4, 6. 15, 2. Vid. quae in Θάλασσα diximus. *.

*Ὕαλος*, ου, ὁ, propr. corpus pellucidum; hinc: electrum; *crystallus; vitrum;* Apoc. 21, 18. 21. LXX Iob. 28, 17. pro זְכוּכִית gemma nitidissima; adnumerabatur enim a veteribus gemmis. **.

*Ὑβρίζω*, f. ίσω, (a ὕβρις), *contumeliose tracto*, i. e. superbe, ferociter, petulanter ago cum aliquo, ut contumeliae, despectui tradatur, einen schmählich behandeln, misshandeln;

Matth. 22, 6. Luc. 18, 32. Act. 14, 5. 1 Thess. 2, 2. (2 Sam. 19, 4. Ier. 48, 29. Ies. 13, 3. 23, 12. Test. XII. Patr. p. 733. ἐὰν γὰρ ὑβρίσῃ τις ἄνδρα ὅσιον. coll. 2 Macc. 14, 42. Ioseph. ant. 7, 6. 1. τοὺς πρεσβεῖς χαλεπῶς περιύβρισε. Id. c. Apion 1, 34. ὑβρίζειν τινά.) — *despiciendi* sensu, Luc. 11, 45. (Ioseph. ant. 4, 8. 2. τοὺς εὐεργέτας ὑβρίζειν. Id. de bell. 3, 8. 5. ὑβρ. τὸ δῶρον τοῦ θεοῦ. id. ant. 9, 12. 3. ὑβρίσας τὸν θεόν.) **.

Ὕβρις, εως, ἡ, (ab ὑπέρ) — LXX pro גַּאֲוָה, גָּאוֹן, זָדוֹן et similibus, 1) *insolentia*, *superbia*, a) quae alios laedit et despicit, (Prov. 11, 2. 29, 23. Ies. 9, 9. 25, 11. Ioseph. ant. 6, 4. 4. ἡ πρὸς θεὸν ὕβρις. ib. 4, 8. 9.) — b) *contumelia*, quam aliquis patitur, 2 Cor. 12, 10. (Sap. 4, 18. Sir. 10, 8. Iob. 35, 12. Nah. 2, 2.) — 2) tropice: *iniuria*, ab insolentia tempestatis orta; Act. 27, 10. μετὰ ὕβρεως ἔσεσθαι τὸν πλοῦν. ib. v. 21. (Ioseph. ant. 3, 6. 4. τό τε καῦμα καὶ τὴν ἀπὸ τῶν ὄμβρων ὕβριν ἀπομαχόμεναι, imbrium iniuriam arcentes.) *.

Ὑβριστής, οῦ, ὁ, (ab ὑβρίζω), *insolens*, *contumeliosus*; Rom. 1, 30. 1 Tim. 1, 13. — (LXX pro גֵּא Ies. 16, 6. גֵּאֶה Iob. 40, 6. Prov. 15, 26. 16, 20. Ies. 2, 12. coll. Prov. 6, 17. Sir. 8, 14. 32, 18. ἐξάρῃ πλῆθος ὑβριστῶν καὶ σκῆπτρα ἀδίκων συντρίψῃ. Ioseph. ant. 5, 10. 1. ib. 9, 10. 1.) *.

Ὑγιαίνω, f. ανῶ, (ab ὑγιής) *sanus sum*, a) propr. bona valetudine utor; Luc. 5, 31. οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ. *Convalesco*, Luc. 7, 10. (Demosth. p. 1256. 4. ed. *Reisk.*) — sensu latiori: *valeo*, i. e. *bene me habeo*, tum corpore tum animo, ut Latinor. *valeo*, Luc. 15, 27. 3 Io. v. 2. (Ita LXX pro שָׁלוֹם Gen. 29, 6. 37, 13. 43, 27 sq. 1 Sam. 25, 6. Tob. 5, 13. 17. 2 Macc. 11, 28.) — b) metaph. de mentis sanitate: sanus sum iudicio, moribus, voluntate, igitur *sapio*, Tit. 1, 13. ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει. (Ioseph. c. Apion. 1, 21. ὑγιαίνοντας τῇ κρίσει. Id. ant. 3, 12. 1. ὑγιαίνειν περὶ τοὺς γάμους). — *sincerus*, *purus sum*, Tit. 2, 2. ὑγιαίνοντας τῇ πίστει, ita comparati, ut esse debent, sinceri ratione pietatis christianae. — De doctrina ipsa: *vera*, *pura*, *sincera*, 1 Tim. 1, 10. 6, 3. 2 Tim. 1, 13. 4, 3. Tit. 1, 9. 2, 1. (Plutarch. de audiend. poet. Tom. 7. p. 7. ed. *Hutt.* δόξας περὶ θεῶν ὑγιαινούσας καὶ ἀληθεῖς. vid. etiam Ὑγιής.) *.

Ὑγιής, έος, contr. οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, *sanus*, *incolumis*, *bona valetudine utens*; a) propr. de corpore, Matth. 12, 13. 15, 31. [Marc. 3, 5] Luc. 6, 10. Act. 4, 10. (Tob. 12, 2. Sir. 17, 22. 30, 13.) — ἴσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μάστιγός σου, sanata sis, Luc. 5, 34. — γίνομαι ὑγιής, *sanor*, Io. 5, 4. 6. 9. 14. — ποιέω ὑγιῆ, *sano*, Io. 5, 11. 15. 7, 23. — b) metaphor. *sanus*, i. e. *verus*, *sincerus*, qui ita est comparatus, ut esse debet. Tit. 2, 7. λόγον ὑγιῆ ratione doctrinae sanum, verum, sincerum. (Ioseph. bell. prooem. §. 3. μηδὲν ὑγιὲς δηλοῦν, nil sani proferres de scriptore. Id. contr. Apion. 1, 23. δι' ἀλ-

λους αἰτίας οὐχ ὑγιῶς. Marc. Anton. 8, 29. Origen. in Psalm. 36, 10. λέγοντες οὐχ ὑγιῶς.) *.

Ὑγρός, ά, όν, (ab ὕω, madidum facio) humidus, madidus; mollis, tener, facile flectendus; ξύλον ὑγρόν, arbor adhuc *succo plena, virens*, fructus faciens, Luc. 23, 21. de quo loco vid. Ξυρός. (Ioseph. ant. 4, 8. 6. καρποὶ ὑγροὶ ἢ ξηροί. — LXX pro לַח Iud. 16, 7. 8. pro רָטֹב succosus, Iob. 8, 16. coll. Sir. 39, 13. ῥεῦμα ὑγροῦ.) **.

Ὑδρία, ας, ἡ, (ab ὕδωρ) vas ad hauriendam aquam, *hydria, cadus*; Io. 2, 6. 7. 4, 28. (LXX pro כַּד, Gen. 24, 14 sqq. Iud. 7, 16. 19. 20. 1 Reg. 27, 12. Eccles. 12, 6. Ioseph. ant. 8, 13. 5.) *.

Ὑδροποτέω, ῶ, f. ήσω, (ab ὑδροπότης aquae potor, ex ὕδωρ et πίνω) *aquae potator sum*, i. e. aqua in potum uti soleo; 1 Tim. 5, 23. μηκέτι ὑδροπότει, noli semper uti aqua pura, sed interdum etiam vino mixta. (Dan. 1, 13. ὕδωρ πιόμεθα, non nisi aqua ad potum uti volumus. Aelian. V. H. 2, 38. γυναῖκας μὴ ὁμιλεῖν οἴνῳ, ἀλλ' ὑδροποτεῖν πᾶσαν γυναικῶν ἡλικίαν.)

Ὑδρωπικός, ή, όν, (ab ὕδρωψ hydrops, aqua intercus) *hydropicus, aqua intercute laborans*; Luc. 14, 2. (Polyb. 13, 2. 6.) *.

Ὕδωρ, ατος, τό, (ab ὕω, pluo) — hebr. מַיִם. 1) *aqua*, et quidem fluviorum, fontium, puteorum, stagnorum, maris; Matth. 17, 15. Marc. 9, 22. 2 Petr. 3, 5. 6. Apoc. 11, 6. 12, 15. et saepius. — Matth. 3, 16. ἀνέβη ἀπὸ τοῦ ὕδατος, e fluvio. Marc. 1, 10. Act. 16, 12. (Exod. 2, 10. 7, 15.) — ὕδατα fluctus maris, Matth. 8, 32. 14, 28 sq. (LXX aliquoties pro יָם, Ex. 14, 27. Hos. 11, 11. Nah. 3, 8.) — Κλύδων τοῦ ὕδατος, Matth. 8, 24. — φωνὴ ὑδάτων πολλῶν, Apoc. 1, 15. 14, 2. 19, 6. (Dan. 10, 6.) — πηγὴ τῶν ὑδάτων, Apoc. 8, 10. 11. 14, 7. 16, 4. i. e. fons, fons aquae vivae. (Gen. 24, 43. Ies. 49, 10.) — ποτήριον ὕδατος, poculum aqua repletum, Marc. 9, 41. Ita etiam κεράμιος ὕδατος, Marc. 14, 13. Luc. 22, 10. ὑδρίας ὕδατος, Io. 2, 7. (Gen. 21, 14. 24, 11.) — ἄγγελος τῶν ὑδάτων, angelus aquis praefectus, Apoc. 16, 5. — Ὕδωρ ζωῆς, propr. aqua viva (Gen. 21, 19. 26, 19.); deinde: *aqua vitam servans, mortem abigens*, Apoc. 21, 6. 22, 1. ποταμὸς ὕδατος ζωῆς λαμπρὸς ὡς κρύσταλλος. v. 17. coll. Zach. 14, 8. Ier. 2, 13. *aqua saluberrima*, imago doctrinae salutaris, Io. 4, 11. 14. 7, 38. (Sir. 15, 3. 24, 21. 25, 4. sq.) — Act. 17, 1. πόρνη ἡ μεγάλη ἡ καθημένη ἐπὶ τῶν ὑδάτων πολλῶν, i. e. urbs cuius imperium comprehendit multas gentes, vid. v. 15. et coll. Ies. 17, 12. Nah. 1, 12. — 2) quum ὕδωρ saepius dicatur de aqua baptismali, ut Matth. 3, 11. Marc. 1, 8. Act. 1, 5. 10, 47. Eph. 5, 26. et passim, ὕδωρ metonymice est: *baptismus*, qui fit adhibita aqua; Io. 3, 5. ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἐξ

ὕδατος καὶ πνεύματος, vi baptismi et spiritus s. 1 Io. 5, 6. ἐλθὼν δι᾽ ὕδατος, vid. Ἔρχομαι no. 3. Ib. v. 8. τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες, τὸ πνεῦμα, τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ αἷμα, ubi ὕδωρ ad baptismum Christi per Ioannem administratum referendum esse videtur. (Ioseph. ant. 3, 8. 6. πηγαίοις ὕδασιν καὶ μύρῳ lustrabantur sacerdotes initiandi. Test. XII. Patr. p. 586.: καὶ δόξα κυρίου ἐπ᾽ αὐτὸν (Messiam) ῥηθήσεται, καὶ πνεῦμα συνέσεως καὶ ἁγιασμοῦ καταπαύσει ἐπ᾽ αὐτὸν ἐν ὕδατι. Ibid. p. 696.: καὶ ἐν ἡσυχίᾳ συντρίβων (Messias) τὴν κεφαλὴν τοῦ δράκοντος δι᾽ ὕδατος. ib. p. 582. προςδέξεται ὑμᾶς ἐν πίστει καὶ ὕδατι.) — 3) *liquor aquosus*, qui est vel in corpore emortuo, vel in pericardio; Io. 19, 34.

**Ὑετός**, οῦ, ὁ, (ab ὕω, pluo) *pluvia*; Act. 28, 2. Hebr. 6, 7. Iac. 5, 18. Apoc. 11, 6. (LXX pro גֶּשֶׁם Gen. 7, 12. 8, 12. 1 Reg. 17, 7. et מָטָר Deut. 11, 11. 14. 17. Prov. 26, 1.) — *Ὑετοί*, *anni periodi pluviales*, *imbriferae*, *Regenzeiten*, Act. 14, 17. ὑετούς, i. e. καιροὺς ὑετῶν, pluviae matutinae et serotinae, Iac. 5, 7. coll. Ioel. 2, 23. Hos. 6, 3. Am. 4, 7. coll. Πρώϊμος et Ὄψιμος. Extra enim haec duo anni tempora rarae in oriente sunt pluviae.

**Υἱοθεσία**, ας, ἡ, (υἱός et θέσις positio; υἱὸν τίθεμαι, adopto filium, υἱοὶ θετοί, filii adoptati) *adoptatio*, *adoptio*. In Pauli scriptis de iis, quos Deus per Messiam filios adoptavit et salutis promissae haeredes fecit. Est enim a) *adoptio*, et *ius filiorum* i. e. ut filius adoptatus sit haeres paternorum bonorum; ita Deus, nobis per Christum filiorum ius donans, dedit nobis etiam certam spem futurae felicitatis, qua ipse gaudet, post mortem in coelo adipiscendae; Gal. 4, 5. Eph. 1, 5. — b) *salus ipsa*, quae filiis Dei tribuetur, s. *largitio* salutis; Rom. 8, 23. υἱοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, i. q. v. 19. ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ θεοῦ. Rom. 8, 15. πνεῦμα υἱοθεσίας, i. e. spiritus, pignus salutis, itaque animos ad amorem erga Deum excitans. Ita etiam Rom. 9, 4. υἱοθεσία, spes salutis, ius salutis adipiscendae dicitur competere Ἰσραηλίταις (non Ἰουδαίοις, de quo discrimine vid. Ἰσραήλ), quippe Abrahami posteris et promissionum divinarum haeredibus primis. *.

*Υἱός*, οῦ, ὁ, — LXX pro hebr. בֵּן et chald. בַּר — 1) *filius*, i. e. proles mas, quam genuit pater, peperit mater; ita a) de pullis animalium, semel Matth. 21, 5. (Ps. 29, 1. υἱοὺς κριῶν. coll. Zach. 9, 9.) — b) plerumque de prole hominum, Matth. 1, 21. 23. 7, 9. 10, 37. Marc. 6, 3. et saepius. — Io. 19, 26. ἰδοὺ ὁ υἱός σου, en is tibi filii loco sit! — de filio adoptivo Act. 7, 21. Hebr. 11, 24. (Exod. 2, 10.) — genuino, Hebr. 12, 8. — Saepe tacetur, ubi facile intelligi potest: Matth. 4, 21. τὸν τοῦ Ζεβεδαίου (υἱόν) Matth. 10, 2. Io. 21, 15. Luc. 9, 55. (Tob. 5, 19. Iudith. 6, 15. 1 Macc. 2, 1.

Etiam apud profanos; Ioseph. ant. 14, 13. 3. Πτολέμαιος ὁ Μενναίου. Ibid. Ἀντίγονος ὁ Ἀριστοβούλου.)

2) *proles, soboles*, de nepotibus et posteris omnino; i. q. σπέρμα (Ies. 1, 4. 19, 11.) Matth. 1, 1. Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ Δαβίδ, υἱοῦ Ἀβραάμ. ib. v. 20. ubi Iosephus, Mariae maritus, dicitur υἱὸς Δαβίδ. Matth. 23, 31. Act. 13, 26. Messias appellatur υἱὸς Δαβίδ, *proles Davidica*, quippe e stirpe Davidis proditurus, Matth. 22, 42. 45. Marc. 12, 35. 37. Luc. 20, 41. 44. Hinc υἱὸς Δαβίδ, *Messias*, Matth. 9, 27. 12, 23. 15, 22. 20, 30 sq. 21, 9. 15. Marc. 10, 47. 48. Luc. 18, 38 sq. (Ps. 17, 23.) — υἱοὶ Ἰσραήλ, proles Israelis, Israelitae, Matth. 27, 9. Luc. 1, 16. Act. 5, 21. 7, 23. Rom. 9, 27. et passim (LXX Exod. 3, 9. 5, 15. et pro בית. Exod. 16, 31. Lev. 17, 3. 8. 10.) — υἱοὶ Ἐμμόρ, Act. 7, 16. υἱοὶ Λευΐ, Levitae, Hebr. 7, 5. (Num. 26, 57.) — υἱὸς Ἀβραάμ, proles Abrahami, et igitur salutis Abrahamo promissae particeps, Luc. 19, 9. etiam de Christianis, quia per fidem in Christum promissionis participes et filii Abrahami facti sunt, Gal. 3, 7. coll. v. 26. et c. 4, 6. 7. — υἱὸς ἀνθρώπου, *proles humana*, i. e. *homo*, Hebr. 2, 6. Apoc. 1, 13. 14, 14. (Iob. 25, 6. 35, 8. Ps. 8, 5. 144, 3. Dan. 8, 17. 10, 16. Ezech. 2, 2—8. 3, 1—4.) — υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων, *homines*, Marc. 3, 28. Gal. 3, 5. (Gen. 11, 5. Ps. 4, 2. 10, 5. 14, 2. Eccles. 2, 8. 3, 18. 19. 8, 11. et saepius; inprimis in Psalmis et Ecclesiast.)

3) *usus singularis* ex simplicitate veterum linguae, inprimis Hebraeorum, υἱός τινος ita dicitur, ut referatur sensu proprio non solum ad a) *generationem*, vel procreationem, sed etiam metaph. — b) ad *participationem*, de eo, qui habet, praestat idem quod is, cuius filius dicitur, ut filius habet quae patris sunt; — c) *dependentiam*, *subiectionem*, *devotionem*; — d) *obsequium* et *amorem*; et haud raro haec dicendi ratio non ad unam harum notionum, sed ad plures simul est referenda. — Ita dicitur A) *varie*: υἱοὶ τῶν βασιλέων, *subditi*, Matth. 17, 25. 26. — υἱοί doctorum: *discipuli*, Matth. 12, 27. Luc. 11, 19. Hebr. 2, 10. 12, 5. 1 Petr. 5, 13. (Prov. 1, 8. 10. 15. 2, 1. 3, 1. 11. 4, 10. vid. etiam Παῖς.) — υἱοὶ τῆς βασιλείας, *cives*, qui cives esse debent regni, quibus prae aliis destinatum est, Matth. 8, 12. 13, 38. — υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος, Matth. 9, 15. Marc. 2, 19. Luc. 5, 34. vid. Νυμφών. — υἱοὶ βροντῆς, Marc. 3, 17. qui tonant, vid. Βροντή. Similiter υἱὸς παρακλήσεως, Act. 4, 36. — Υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου, homines huius aevi, qui sequuntur communem pravitatem, Luc. 16, 8. 20, 34. — υἱοὶ φωτός, qui lucem sequuntur, vel eius sunt participes, Luc. 16, 8. Io. 12, 36. 1 Thess. 5, 5. — υἱὸς εἰρήνης, qui benedictionem admittit, Luc. 10, 6. — υἱοὶ τῆς ἀναστάσεως, participes, Luc. 20, 36. — υἱὸς τοῦ πονηροῦ Matth. 13, 38. διαβόλου Act. 13, 10. ἀπειθείας Eph. 2, 2. 5, 6.

Col. 3, 6. *adsectator, adsecla.* — υἱὸς γεέννης, Matth. 23, 15. τῆς ἀπωλείας, Io. 17, 12. 2 Thess. 2, 3. *devotus.* Act. 3, 25. ὑμεῖς ἐστε οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν καὶ τῆς διαθήκης, ad vos spectant vaticinia prophetarum et foedus gratiae. (Ps. Sal. 17, 17. υἱοὶ τῆς διαθήκης. 2 Reg. 8, 17. υἱὸς τριάκοντα ἐτῶν ἦν. Ps. 89, 22. υἱὸς ἀνομίας. 2 Reg. 12, 15. υἱὸς θανάτου. Sir. 47, 12. υἱὸς ἐπιστήμων. Sir. 4, 11. υἱοὶ σοφίας.) — B) ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου (ita constanter cum articulo, et hoc modo differre videtur a locutione υἱὸς ἀνθρώπου, vid. no. 2. sub finem), *filius hominis*, est appellatio Messiae, quam Iesus sibi ipse tribuit, qua vero alii, excepto uno loco Act. 7, 56., de eo non utuntur. Non autem indicat: ab homine natum hominem, ut υἱὸς ἀνθρώπου, sed potius eum, qui est ὡς υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου (Apoc. 1, 13. 14, 14. Dan. 10, 16.) *humana forma indutus*, caeterum autem coelitus oriundus. Id non solum ex Dan. 7, 13., e quo loco haec appellatio repetita est, elucet, sed etiam ex Io. 3, 13. ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὢν ἐν οὐρανῷ. c. 6, 62. θεωρῆτε τὸν υἱὸν τ. ἀ. ἀναβαίνοντα, ὅπου ἦν τὸ πρότερον. coll. 6, 53. ubi σάρξ filii hominis deinde v. 58. dicitur descendisse de coelo, coll. v. 50. Legitur autem in N. T. Matth. 8, 20. 9, 6. 10, 23. 11, 19. 12, 8. 32. 40. 13, 37. 41. 16, 13. 27 sqq. 17, 9. 12. 22. 18, 11. 19, 28. 20, 18. 28. 24, 27. 30. 37. 39. 44. 25, [13.] 31. 26, 2. 24. 45. 64. Marc. 2, 10. 28. 8, 31. 38. 9, 9. 12. 31. 33. 10, 45. 13, 26. 14, 21. 41. 62. Luc. 5, 24. 6, 5. 22. 7, 34. 9, 22. 26. 44. 56. 58. 11, 30. 12, 8. 10. 40. 17, 22. 24. 26. 30. 18, 8. 31. 19, 10. 21, 27. 36. 22, 48. 69. 24, 7. Io. 1, 52. 3, 13. 14. 5, 27. 6, 27. 53. 62. 8, 28. 12, 23. 34. 13, 31. et Act. 7, 56. In epistolis apostolorum non habetur. — C) υἱὸς θεοῦ s. τοῦ θεοῦ, et υἱοὶ τοῦ θεοῦ, *filii Dei*, etiam υἱὸς s. υἱοὶ ὑψίστου, *filii altissimi*, dicuntur in scripturis a) proprie: *procreati* a Deo, ut Luc. 3, 38. Adamus dicitur υἱὸς τοῦ θεοῦ. — b) tropice: *electi* a Deo, *adoptati* quasi, quibus benevult, quos beat, amat prae caeteris; ita α) Israelitae dicuntur υἱοὶ θεοῦ, Rom. 9, 26. 2 Cor. 6, 18. (Exod. 4, 22. υἱὸς πρωτότοκός μου Ἰσραήλ. Deut. 32, 43. Ies. 1, 2. 43, 6. 49, 25. Sap. 18, 13. ὡμολόγησαν θεοῦ υἱὸν λαὸν εἶναι. Sap. 2, 18. 5, 5. 10, 16. 26. Ps. Sal. 17, 30.) — β) Christiani et omnes veri Dei cultores, ut a Deo amati et saluti destinati, Matth. 5, 9. 45. Luc. 6, 35. 20, 36. Rom. 8, 14. 19. 1 Cor. 6, 18. Gal. 3, 26. 4, 6. 7. Hebr. 12, 6. 7. 8. Apoc. 21, 7. (Sir. 4, 10.) — c) *reges*, et quia Deus eos elegit et constituit (Ps. 2, 7.), et quia eius quasi sunt vicarii; Ps. 2, 7. 82, 6. (ubi vero dubium adhuc videtur, an verba θεοί ἐστε καὶ υἱοὶ ὑψίστου πάντες, ὑμεῖς δὲ ὡς ἄνθρωποι ἀποθνήσκετε, ad reges sint referenda.) — d) *sacerdotes*, quia iis licet comparere in sanctuario coram Deo, Ps. 29, 1. — e) celsiores naturae, Dei quasi sodales, angeli, propter praestantiam, vel obsequium, vel famulitium quod Deo prae-

stant, Gen. 6, 2. 4. Ps. 89, 6. Dan. 3, 25. 28. — D) laxius dicitur υἱὸς τοῦ θεοῦ, *filius Dei*, non uno quidem sensu; a) a Deo *procreatus*, (ut Adamus, Luc. 3, 38.) Luc. 1, 32. 35. et ni fallor Marc. 1, 1. — Etiam centurionis verba Matth. 27, 54. Marc. 15, 39. vix aliter possunt intelligi, nisi de generato a Deo. — b) a Deo *constitutus rex et Messias*, hominum servator, simulque expiator; ita haud dubie in iis locis, ubi υἱὸς τοῦ θεοῦ additur, ut explicet vocem Χριστός, Matth. 16, 16. σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. 26, 63. Marc. 14, 61. Luc. 22, 70. Io. 1, 50. σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ. 11, 27. Neque aliter Matth. 2, 15. (ubi locus V. T. de populo iud. agit) 8, 29. 14, 33. Marc. 3, 11. 5, 7. Luc. 4, 41. 8, 28. Io. 1, 34. 6, 69. 9, 35. Act. 9, 20. 13, 33. Hebr. 5, 5. — c) *filius Dei*, i. e. *a Deo generatus*, *ipsa natura divina*. Hoc enim sensu etiam dici, non solum suadent parabolae Matth. 21, 37 sqq. 22, 2. Marc. 12, 16. Luc. 20, 13. et disputationes Christi Matth. 22, 42. 45. Marc. 12, 35. 37. Luc. 20, 41. 44. Io. 8, 35. 36. sed clarissime docent loca Io. 10, 33—36. Matth. 11, 27. Luc. 10, 22. Io. 1, 14. coll. v. 1. 18. Hebr. 1, 5 sqq. 3, 6. Eo porro sensu dici videtur filius patris s. Dei, Matth. 28, 19. Marc. 13, 32. Io. 1, 18. 3, 16—18. 35 sqq. 5, 19—26. 6, 40. 11, 4. 14, 13. 17, 1. 20, 31. [Act. 8, 37.] Rom. 1, 3. 4. 9. 5, 10. 8, 3. 29. 32. 1 Cor. 1, 9. 13, 28. 2 Cor. 1, 19. Gal. 1, 16. 2, 20. 4, 4. 6. Eph. 4, 13. 1 Thess. 1, 10. Hebr. 1, 2. 5. 8. 3, 6. 4, 14. 5, 8. 6, 6. 7, 3. 28. 10, 29. 1 Io. 1, 3. 7. 2, 22—24. 3, 8. 23. 4, 9. 10. 14. 15. 5, 9. 10—13. 20. 2 Io. v. 3. 9. Apoc. 2, 18. — Alia loca dubia videri possunt, videlicet Matth. 3, 17. 4, 3. 6. 17, 5. 27, 40. 43. Marc. 1, 11. 9, 7. coll. 12, 6. Luc. 3, 22. 4, 3. 9. 9, 35. Col. 1, 13. υἱὸς τῆς ἀγάπης pro ἀγαπητός, (Ps. Sal. 13, 8. ὡς υἱὸν ἀγαπήσεως.) 2 Petr. 1, 17. Saepius haec locutio non legitur.

Ὕλη, ης, ἡ, 1) materia in sylvis caedua, *ligna*. (pro ὕλη ξύλων, ut plenius legitur Ioseph. c. Apion. 1, 18. vel ὕλη πυρός Sir. 28, 10.) Semel Iac. 3, 5. (Ioseph. c. Apion. 1, 17. bell. 6, 3. 1. — etiam sylva, Iob. 38, 40. Ies. 10, 17.) *.

Ὑμεναῖος, αίου, ὁ, *Hymenaeus*, adversarius quidam Pauli, resurrectionem mortuorum negans; 1 Tim. 1, 20. 2 Tim. 2, 17.

Ὑμέτερος, α, ον, (ab ὑμεῖς) *vester*; diciturque a) de eo quod alii possident, Luc. 16, 12. τὸ ὑμέτερον, quod ipsi possidetis, Io. 8, 17. νόμος ὑμ. Gal. 6, 13. ὑμετέρα σάρξ. (Gen. 9, 5. τὸ ὑμέτερον αἷμα.) — b) quod ad eos pertinet; Luc. 6, 20. ὑμετέρα ἐστὶ ἡ βασιλ. τοῦ θεοῦ. Act. 27, 34. ὑμετ. σωτηρία. (Prov. 1, 26. ὑμ. ἀπώλεια. Amos. 6, 2.) Io. 7, 6. ὁ καιρὸς ὁ ὑμέτ. vobis aptus vel destinatus. — c) quod effecerunt, Io. 15, 20. ὑμέτ. λόγον. Rom. 11, 31. — d) quod de iis agit, circa eos

versatur; 2 Cor. 8, 8. ἡ ὑμετέρα ἀγάπη, amor in vos. 1 Cor. 15, 31. ἡ ὑμ. καύχησις, gloriandi materia de vobis. (Thucyd. lib. 1. init. τοὺς Λακεδαιμονίους φόβῳ τῷ ὑμετέρῳ πολεμήσοντας. Ioseph. ant. 1, 3. 8. ἐξύβριζον (sunt verba Dei) εἰς τὴν ἐμὴν εὐσέβειαν καὶ ἀρετήν.) *.

Ὑμνέω, ῶ, f. ήσω, (ab ὕμνος) — LXX pro הוֹדָה, הִלֵּל, זִמֵּר, שִׁיר — *hymnum dico, carmen cano*, Matth. 26, 30. ὑμνήσαντες psalmos paschales videlicet Ps. 113 — 118. et Ps. 136. quos appellant Iudaei *Hallel magnum.* Marc. 14, 26. 2 Chron. 23, 13. Ies. 42, 10. Prov. 1, 20. 8, 3. — *carmine celebro, laudo* simpliciter, τὸν Θεόν, Act. 16, 25. Hebr. 2, 12. (Ies. 12, 4. 25, 1. 2 Chron. 29, 30. Ps. 22, 23. Ies. 12, 15. Ioseph. ant. 7, 12. 3. ὑμνεῖν τὸν Θεόν. ib. 4, 6. 5. Id. c. Apion. 1, 31. ὑμνοῦσιν τὴν Σπάρτην ἅπαντες.) *.

Ὕμνος, ου, ὁ, (ab ὑδέω s. ὕδω, carmine laudo) *carmen*, inprimis *in laudem Dei*; Eph. 5, 19. Col. 3, 16. — LXX pro שִׁיר Ies. 42, 10. תְּהִלָּה 2 Chron. 7, 6. Ps. 40, 4. 65, 1. 100, 3. 1 Macc. 13, 51. 2 Macc. 10, 7. Ioseph. ant. 7, 12. 3. ὁ Δαυίδης ᾠδὰς εἰς τὸν Θεὸν καὶ ὕμνους συνετάξατο. ib. 3, 3. ὕμνους εἰς Θεόν. *.

Ὑπάγω, f. άξω, (ὑπό et ἄγω) I) transitive: subigo, subduco; propr. Exod. 14, 21. pro הוֹלִיךְ, ὑπήγαγε κύριος τὴν θάλασσαν. — med. subiicio mihi, Ioseph. ant. 5, 10. 1. χώρας ὑπάγεσθαι. — efficio ut alter faciat quae velim, Ioseph. vit. §. 24. εἰς τὸ πεδίον ὑπάγειν ἡμᾶς ἐπειρᾶτο. Ioseph. ant. 5, 10. 1. ὑπαγόμενοι αὐτὰς (feminas) δώροις. ib. 12, 10. 3. χρηστοῖς ἅπαντας ὑπήγετο λόγοις. — — II) intransitive:

1) *me subduco*, Io. 6, 67. — *abeo, discedo*, Matth. 4, 10. ὕπαγε, — aliis in locis additur ὀπίσω μου, Matth. 16. 23. Marc. 8, 33. Luc. 4, 8. vid. Ὀπίσω. Marc. 6, 31. οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες, turba advenientium et discedentium. Marc. 6, 33. Io. 3, 8. de vento. — 4, 16. 8, 14. 18, 8. — seq. εἰς, εἰς τὸν οἶκον Matth. 9, 6. Marc. 2, 11. 5, 19. vid. etiam Matth. 20, 4. 7. Io. 7, 3. Apoc. 13, 10. εἰς αἰχμαλωσίαν ὑπάγει, captivus erit. Apoc. 13, 10. μέλλει εἰς ἀπώλειαν ὑπάγειν, Apoc. 17, 8. 11. — ὕπαγε est dimittentis, Matth. 8, 13. 32. 20, 14. Marc. 7, 29. 10, 52. Luc. 10, 3. Io. 11, 44. ubi passim suppleri potest εἰς εἰρήνην ut Marc. 5, 34. sive ἐν εἰρήνῃ, ut Iac. 2, 16. — Sequente πρός, — πρὸς τὸν πατέρα, discedere ex hac vita ad patrem, Io. 7, 33. 13, 3. 16, 5. 10. 16. 17. ὑπάγω simpliciter videlicet πρὸς τὸν πατ., Io. 8, 21. 22. 13, 33. 36. 14, 4. 5. 28. — Elliptice ὑπάγειν est positum Matth. 26, 24. Marc. 14, 21. ubi alii addunt: ex vita, s. in mortem, alii rectius (vid. Io. 14, 31.) in montem olivarum.

2) *eo, proficiscor, prodeo, hingehen*, Matth. 26, 18. εἰς τὴν πόλιν. Marc. 11, 2. 14, 13. Luc. 8, 42. 19, 30. 27, 14. Io. 9, 7. 11. 11, 8. 31. εἰς τὸ μνημεῖον. 12, 35. 15, 16. 21, 3.

ὑπάγω ἁλιεύειν, piscatum eo. 1 Io. 2, 11. Apoc. 14, 4. — de navigantibus, Io. 6, 21. εἰς ἣν (γῆν) ὑπῆγον, ad quam cursum direxerant. — μετά τινος, cum aliquo, Matth. 5, 41. Luc. 12, 58. — Haud raro ὑπάγειν et inprimis imperativus ὕπαγε, ut πορεύου, praefigitur verbo, quod actionem continet ita, ut actio plenius describatur; Matth. 5, 24. ὕπαγε, πρῶτον διαλλάγηθι. c. 8, 4. ὕπαγε σεαυτὸν δεῖξον. 13, 44. ὑπάγει καὶ πωλεῖ. 18, 15. 19, 21. 21, 28. 27, 65. 28, 10. Marc. 1, 44. 6, 38. 10, 21. 16, 7. Apoc. 10, 8. 16, 1.

3) *subsequor*, pro ὑπάγω ἐμαυτόν, sive pro medio, (*Matthiae* gramm. §. 496.) *abstrahi me ad alicuius partes potior*; sic semel Io. 12, 11. πολλοὶ δι' αὐτὸν (Lazarum) ὑπῆγον τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἐπίστευσαν. (Ioseph. bell. 3, 8. 9. ὑπήγετο εἰς πίστιν. Id. ant. 13, 16. 5. ἄνθρωποι, τῷ πλείονι ὑπαγόμενοι, maiorem partem sequi soliti.) *.

Ὑπακοή, ῆς, ἡ, (ab ὑπακούω) proprie: auscultare et respondere, (2 Sam. 22, 36. pro עֲנוֹת et Aquil. 2 Sam. 23, 23. pro מִשְׁמַעַת.) 1) *obedientia, animus ad obediendum promptus*; Rom. 6, 16. δοῦλοι εἰς ὑπακοήν, servi ad obedientiam obstricti. Phil. v. 21. — *obsequium*, obedientia, quae audit et peragit mandata; Rom. 5, 19. 16, 19. 2 Cor. 7, 15. 10, 6. Hebr. 5, 8. 1 Petr. 1, 14. τέκνα ὑπακοῆς i. e. ὑπακούοντες. — Rom. 15, 18. εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν, ut gentiles ad obsequium Christo praestandum adducerem. Genitivus, vi verbi ἀκούειν additus, etiam eum, cui obsequium praestandum est, indicat; Rom. 1, 5. εἰς ὑπακοὴν πίστεως ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ut gentes permoveam ad obsequium praestandum religioni christianae. Rom. 16, [*Griesb.* 14.] 26. 1 Petr. 1, 2. εἰς ὑπακοὴν Χριστοῦ, ut obediant Christo. 1 Petr. 1, 22. ὑπακοὴ τῆς ἀληθείας. — 2) id ipsum, cui obedientia praestatur: *dictamen, praecepta, doctrina* (ut etiam πίστις); Rom. 6, 16. δοῦλοι ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην, obedientiam praestantes dictamini, doctrinae, quae ad pietatem ducit. 2 Cor. 10, 5. ὑπακοὴ Χριστοῦ, doctrina christiana. (Apud profanos non legitur.) **.

Ὑπακούω, f. ούσω, (ὑπό et ἀκούω) 1) *ausculto*; diciturque potissimum de ianitore, qui pulsato ostio, quis sit, auscultat, ut docuerunt e profanis *Raphel.* e Xenoph. p. 159. et *Elsner.* in obss. s. I, p. 411. (Demosth. p. 1149. 27. ed. *Reisk.* τὴν ἄνθρωπον τὴν ὑπακούουσαν, ancillam cuius sunt partes, ut ad herum intronuntiet, si qui sit, qui eum conventum velit.) Ita in N. T. Act. 12, 13. ὑπακοῦσαι, auscultatum. (LXX pro הַקְשִׁיב Prov. 2, 2. ὑπακούσεται σοφίας τὸ οὖς σου.) — 2) ausculto et respondeo, ausculto et obedio mandato, *aures praebeo, obsequium praesto*; Phil. 2, 12. καθὼς πάντοτε ὑπηκούσατε, ut semper obedientes fuistis. Hebr. 11, 8. ὑπήκουσεν ἐξελθεῖν, obediens (Deo) egressus est. — ὑπακούειν τινί, obedire alicui, aures ei praebere, Matth. 8, 27. Marc. 1, 27. 4,

41. Luc. 8, 25. 17, 61 Act. 6, 7. τῇ πίστει, religioni nomen dederunt. Rom. 6, 16. 10, 16. Eph. 6, 1. 5. Col. 3, 20. 22. 2 Thess. 1, 8. 3, 14. Hebr. 5, 9. 1 Petr. 3, 6. — Rom. 6, 12. εἰς τὸ ὑπακούειν videl. αὐτῇ, ut addit textus vulgar. — Rom. 6, 17. ὑπακούσατε εἰς ὃν τρόπον, pro τῷ τρόπῳ. — (LXX hoc sensu pro ענה et שָׁמַע, seq. dativo Gen. 39, 10. Deut. 20, 12. Ioseph. ant. 3, 8. 6. ὑπήκουον τοῖς λεγομένοις. ib. 5, 4. 1. τοῖς νόμοις. — seq. genitivo, ut saepius apud profanos, Gen. 16, 3. 22, 18. Lev. 26, 27. Deut. 21, 20. 2 Chron. 11, 13. *.

Ὕπανδρος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ὑπό et ἀνήρ) viro subiectus; — γυνὴ ὕπανδρος, *uxor maritum habens;* semel, Rom. 7, 2. (LXX Num. 5, 29. pro תַּחַת אִישׁ. Sir. 9, 9. 41, 22. Test. XII. Patr. p. 579. τὰς ὑπάνδρας βεβηλώσητε.) — (De meretrice videtur dici Prov. 6, 24. 29. Test. XII. Patr. p. 524. θηλεία ὕπανδρος.)

Ὑπαντάω, ῶ, f. ήσω, (ὑπό et ἀντάω s. ἀντιάω, occurro, quod ab ἀντί s. ἀντία obviam) *obviam eo, occurro,* seq. dativo, Matth. 8, 28. Luc. 8, 27. Io. 11, 20. 30. 12, 18. (Tob. 7, 1. Ioseph. bell. 1, 1. 5. ant. 14, 13. 3.) *.

Ὑπάντησις, εως, ἡ, (ab ὑπαντάω) *obviam ire;* Io. 12, 13. ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν, obviam. (LXX Iud. 11, 34. ἐξεπορεύετο εἰς ὑπάντησιν, hebr. לִקְרָאתוֹ. Ioseph. ant. 11, 8. 4. ποιεῖσθαι τὴν ὑπάντησιν.) *.

Ὕπαρξις, εως, ἡ, (ab ὑπάρχω) 1) esse, vivere; — 2) id quod ad alendam vitam pertinet: *opes, facultates, bona;* bis, Act. 2, 45. Hebr. 10, 34. ὕπαρξιν ἐν οὐρανοῖς, bona in coelo recondita. (LXX pro הוֹן Prov. 13, 11. 18, 11. 19, 14. רְכוּשׁ 2 Chron. 35, 7. Dan. 11, 24. pro מִקְנֶה Ps. 78, 48. Ier. 9, 9. Test. XII. Patr. p. 583. ἡ γῆ καὶ ἡ ὕπαρξις αὐτῆς ἀφανισθήσεται.)

Ὑπάρχω, f. ξω, (ὑπό et ἄρχω) 1) initium facio rei; ordior rem; (Demosth. p. 1345. 7. ed. *Reisk.* οὐχ ὑπάρχων (τὰς ἔχθρας) ἀλλὰ τιμωρούμενος ἀγωνιοῦμαι τὸν ἀγῶνα. ib. p. 12. 1. Eurip. Phoen. v. 1619.) — 2) *adsum, in promptu, praesto sum;* Act. 19, 40. μηδενὸς αἰτίου ὑπάρχοντος. 27, 21. 28, 18. c. 27, 12. τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος. — seq. dativo, de iis, *quae* nobis *praesto sunt;* quibus *uti, frui* possumus, quae *possidemus;* Act. 3, 6. ἀργύριον οὐχ ὑπάρχει μοι. Act. 4, 37. ὑπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ. ib. 28, 7. 2 Petr. 1, 8. (Prov. 17, 18. φίλος ὑπαρχέτω σοι. Esth. 8, 1. Iob. 2, 4. Sir. 20, 16. Ioseph. ant. 7, 7. 3.) — Hinc τὰ ὑπάρχοντα, *facultates, opes,* Matth. 19, 21. 24, 47. 25, 14. Luc. 8, 3. 11, 21. 12, 15. 33. 44. 14, 33. 16, 1. 19, 8. Act. 4, 32. 1 Cor. 13, 3. Hebr. 10, 34. (LXX pro מִקְנֶה Gen. 31, 18. 36, 6. 46, 6. רְכוּשׁ Gen. 12, 5. 13, 6. 2 Chron. 31, 3.) — 3) i. q. εἰμί, *sum,* a) absolute: (Ps. 55, 19. ὁ θεὸς ὁ ὑπάρχων πρὸ τῶν αἰώνων. Ps. 146, 1. Sir. 44, 9.) — b) cum praedicato: *sum aliquis, aliquid,* di-

citurque de natura, conditione externa, agendi ratione etc. alicuius; Luc. 8, 41. ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχε. 9, 48. μικρότερος ὑπάρχων. 11, 13. πονηροί. 16, 14. φιλάργυροι. 23, 50. βουλευτής. 2, 30. προφήτης. 3, 2. χωλός. [14, 8.] Vid. porro Act. 4, 34. 7, 55. 8, 16. 16, 3. 20. 37. 17, 24. 29. 19, 36. 21, 20. 22, 3. Rom. 4, 19. 1 Cor. 11, 7. 12, 22. 2 Cor. 8, 17. 12, 16. Gal. 1, 14. 2, 14. Iac. 2, 15. 2 Petr. 2, 19. — Act. 17, 27. οὐ μακρὰν ἀπὸ ἑκάστου ἡμ. ὑπάρχοντα. 1 Cor. 7, 26. νομίζω τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν. — c) seq. praepositione ἐν intransitive: *sum, vivo, versor* in aliqua conditione, in aliquo loco, nostrum: *sich befinden*, Luc. 7, 25. οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες. 16, 23. ὑπάρχων ἐν βασάνοις. Act. 4, 34. οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις ὑπῆρχεν ἐν αὐτοῖς. 5, 4. τὸ πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχε. 10, 12. ἐν ᾧ ὑπῆρχε. 1 Cor. 11, 18. σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν. Phil. 2, 6. ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων. 3, 20. (Ier. 4, 14. Ioseph. ant. 7, 15. 2. ἐν συμφοραῖς ὑπάρχοντες.) — transitive: *versor* in aliqua re, *studiose ago* illam; 2 Petr. 3, 11. ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν ὑμᾶς ἐν ἁγίαις ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβείαις. — seq. πρός, *cedit in*, nostrum: gereichen zu etwas, Act. 27, 34. τοῦτο εἰς σωτηρίαν ὑπάρχει. *.

**Ὑπείκω**, f. ξω, (ὑπό et εἴκω, cedo) *cedo alicui*, non diutius resisto; *obsequor* alterius admonitionibus, praeceptis; seq. dativo, Hebr. 13, 17. πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν, καὶ ὑπείκετε, ubi in discernendis πείθεσθε et ὑπείκετε non argutandum; utrumque enim coniunctim describit obsequium, quod cedit aliorum admonitionibus et eorum praeceptis se duci patitur. (4 Macc. 6, 35. τῶν ἡδονῶν κρατεῖν, μηδὲ αὐταῖς ὑπείκειν. Xenoph. hist. gr. 5, 46. Herodian. 2, 13. 10.) *.

**Ὑπεναντίος**, ία, ίον, (ὑπό et ἐναντίος) propr. qui aliquo modo, vel clam adversatur; deinde i. q. ἐναντίος, *adversarius, inimicus; ὑπεναντίος εἰμί τινι*, adversor alicui, Col. 2, 14. — ὁ ὑπεναντίος, adversarius, Hebr. 10, 27. (Ita LXX saepe pro אוֹיֵב Lev. 26, 16. Exod. 23, 27. — צַר Deut. 32, 27. Ies. 26, 11. Sap. 11, 9. 18, 18.) *.

**Ὑπέρ**, praeposit. *super, supra*, nostrum *über*; hebr. עַל. Secum habet

I) *genitivum*, et est *super, über*, diciturque 1) de *loco*, super quo. Ita fortasse Rom. 9, 27. Ἡσαΐας κράζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραήλ, quasi loco alto stans super coetum populi exclamat. Alii: *de*, ut in locis no. 2. laudatis. (Esdr. 9, 6. ἐπληθύνθησαν ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς ἡμῶν. Iob. 29, 3. Ioseph. ant. 3, 7. 3. ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς φορεῖ. Ioseph. ant 17, 6. 2. κατεσκευάκει ὑπὲρ τοῦ πυλῶνος τοῦ ναοῦ ἀνάθεμα.)

2) de *obiecto, de quo* agitur: *de, quod attinet ad, ratione habita*, nostrum: *über, in Betreff*; 2 Cor. 1, 8. οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν ὑπὲρ τῆς θλίψεως ἡμῶν, ὅτι κ. τ. λ. (Ioseph. ant. 12, 3. 3. μαρτυρῶ ὑπὲρ ὧν κ. τ. λ) 2 Cor. 8, 23.

εἴτε ὑπὲρ Τίτου, sive igitur quaeratur de Tito. — Καύχημα ὑπέρ τινος, gloriatio de aliquo, 2 Cor. 5, 12. 7, 4. 14. 2 Cor. 8, 24. 9, 2. 3. 12, 5. 2 Thess. 1, 4. (2 Sam. 18, 5. ἐντελλόμενος ὑπὲρ Ἀβεσσαλώμ, hebr. עַל־דְּבַר. 2 Chron. 31, 9. ἐπυνθάνετο ὑπὲρ τῶν σωρῶν. Iudith. 15, 4. ἀπαγγέλλοντες ὑπὲρ τῶν συντετελεσμένων. Tob. 6, 15. Ioseph. ant. 15, 3. 6. ὁμιλίαι ὑπὲρ τῆς Ἡρώδου πρὸς αὐτὴν εὐνοίας. Demosth. p. 554. 11. ed. *Reisk.* ἡ βουλὴ ὑπὲρ Ἀριστάρχου.)

3) de *causa* et *ratione: propter, causa;* Rom. 15, 8. ὑπὲρ ἀληθείας θεοῦ, propter veracitatem Dei, ut verax Deus appareat. 1 Cor. 4, 6. ἵνα μὴ εἷς ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἑτέρου, ne alius unius doctoris (vel mea vel Apollinis) causa se efferat contra alium. 1 Cor. 15, 29. βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν. 2 Thess. 2, 1. ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ κυρίου, propter (proxime instantem) adventum. (Ioseph. ant. 4, 8. 39.) — Ita etiam in locutionibus: ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος Χριστοῦ πάσχειν, ἀτιμάζεσθαι, ἐξέρχεσθαι, Act. 5, 41. 9, 16. 15, 26. 21, 13. Rom. 1, 5. 3 Io. v. 7. (4 Macc. 1, 9. τὸν ὑπὲρ θεοῦ νόμον ἕως θανάτου πόνων ὑπεριδόντες.) Vid. porro 2 Cor. 1, 6. 12, 10. στενοχωρίαι ὑπὲρ Χριστοῦ. v. 15. 19. Eph. 3, 1. 13. Col. 1, 24. 4, 13. Phil. 1, 29. 2 Thess. 1, 5. quibus in locis ὑπέρ utrumque, quum causam tum finem, quippe saepius non multum inter se differentes, indicare et esse potest aeque *propter* ac *pro, in commodum.* — Agere gratias ὑπέρ τινος, causa alicuius rei, *pro* aliqua re, Rom. 1, 8. 15, 9. 1 Cor. 10, 30. Eph. 1, 16. 5, 20.

4) de obiecto *pro* quo, i. e. a) in *cuius commodum;* precari ὑπέρ τινος, Matth. 5, 44. Luc. 6, 28. Act. 8, 24. 12, 5. Rom. 10, 1. 15, 30. 2 Cor. 1, 11. 9, 14. 12, 8. Eph. 6, 19. Phil. 1, 4. 7. Col. 1, 9. 4, 12. 1 Tim. 2, 1. Iac. 5, 16. (2 Macc. 12, 44. Test. XII. Patr. p. 684.) — Ἐντυγχάνειν ὑπέρ τινος, Rom. 8, 26. 27. 34. Hebr. 7, 25. 9, 24. — Porro Marc. 9, 40. ὃς οὐκ ἔστι καθ᾽ ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν ἐστί. Luc. 9, 50. Io. 11, 4. αὕτη ἡ ἀσθένειά ἐστι ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ. Act. 26, 1. ὑπὲρ σεαυτοῦ λέγεις. Rom. 8, 31. θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν. 1 Cor. 12, 25. 2 Cor. 5, 20. ὑπὲρ Χριστοῦ πρεσβεύομεν — δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ, ubi multi ὑπέρ interpretantur: *loco;* sed esse etiam potest: in commodum rei christianae, ut legitur Eph. 6, 20. ὑπὲρ τοῦ εὐαγγελίου πρεσβεύω. 2 Cor. 7, 7. 12. 8, 16. 13, 8. Phil. 4, 10. (vid. Ἀναθάλλω). Col. 1, 7. Hebr. 5, 1. ὑπὲρ ἀνθρώπων, in hominum commodum. Hebr. 13, 17. ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν. (Sap. 16, 24. εἰς εὐεργεσίαν ὑπὲρ τῶν εἰς σὲ πεποιθότων.) — b) *pro* i. e. *pro eo, quod; loco*, et indicat, rem cum re permutari, alteram pro altera dari, eius loco esse; ita multi 2 Cor. 5, 20. (vid. antecedentia). Philem. v. 13. ὃν ἐβουλόμην πρὸς ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ μοι διακονῇ. (Sir. 29, 15. χάριτας ἐγγύου μὴ ἐπιλάθῃ, ἔδωκε γὰρ τὴν

ψυχὴν αὐτοῦ ὑπὲρ σοῦ. 4 Macc. 6, 28. ἀρκεσθεὶς τῇ ἡμετέρᾳ ὑπὲρ αὐτῶν (reliquorum) δίκῃ, coll. v. 29. Ioseph. ant. 7, 9. 4. δίκη ὑπὲρ ὧν ἥμαρτεν. ib. 12, 3. 3. ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς τελεῖν. ib. δωρεὰς ὑπὲρ τούτων παρασχεῖν αὐτοῖς.) — Eodem modo accipiendum est ὑπέρ in locutionibus: *mori, sacrificium offerre, se devovere* ὑπέρ τινος, quum his inhaereat notio permutandi vel poenam cum bono, quo aliquis privandus erat, vel sacrificium cum poena, quam alter luere debuerat, etc. Accedit quidem saepe notio: *pro, in commodum*, sed tantum ut consequens, quare non est primaria. Ita διδόναι σῶμα, ἑαυτὸν ὑπὲρ ἀνθρώπου τινός, est: morti se dare *loco* alterius; sive *pro eo, quod* alter peccavit, poenam aliquam pati, eumque a poena, quam meruerat, liberare, Luc. 22, 19. 20. Rom. 8, 32. 1 Cor. 11, 24. Gal. [1, 24.] 2, 20. Eph. 5, 25. 1 Tim. 2, 6. δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων. Tit. 2, 14. Io. 6, 51. ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς, tanquam ἀντίλυτρον, pro quo poena mortis sublata vita hominibus restituitur. — τίθημι τὴν ψυχήν μου ὑπέρ τινος, animum pono pro alio, ut ille evadat mortem, Io. 10, 11. 15. 13, 37 sq. 15, 13. 1 Io. 3, 16. — ἀποθνήσκειν ὑπέρ τινος, eodem sensu, mori pro altero, ut ille a morte vel alio gravi malo liberetur, vitam permutare cum alterius conservatione; Io. 11, 50. συμφέρει, ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. 51. 52. 18, 14. Rom, 5, 6. 7. 8. 14, 15. 1 Cor. 15, 3. 2 Cor. 5, 15. εἰ εἷς ὑπὲρ πάντων (ad ferendam poenam, quam omnes meruerant) ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον. v. 21. 1 Thess. 5, 10. Hebr. 2, 9. — πάσχειν ὑπ. τ. eodem sensu, 1 Petr. 2, 21. 3, 18. 4, 1. — θυσίαν, αἷμα προςφέρειν (τῷ θεῷ) ὑπὲρ ἀνθρώπου, pro homine, i. e. ita ut θυσία sit pro pretio redemtionis a poena, Act. 21, 26. Eph. 5, 2. (2 Macc. 1, 26. 3, 32. 4, 11.) — ὑπὲρ ἁμαρτιῶν, pro poena peccati, Hebr. 5, 1. 3. 7, 27. 9, 7. 10, 12. 3 Esdr. 7, 8. (Ioseph. ant. 3, 8. 6.) — Io. 17, 19. ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἁγιάζω ἐμαυτόν. Rom. 9, 3. ἀνάθεμα εἶναι ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν. c. 16, 4. ὑπὲρ τῆς ζωῆς μου τὸν ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν. 1 Cor. 1, 13. μὴ Παῦλος ἐσταυρώθη (i. e. mortem passus est) ὑπὲρ ὑμῶν. ib. 5, 7. τὸ πάσχα ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐτύθη, Χριστός, Christus factus est pro nobis sacrificium paschale. Gal. 3, 13. γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα. Hebr. 6, 20. ὑπὲρ ἡμῶν (sacrificaturus) ἐξῆλθεν.

5) in admonitionibus et precibus ὑπέρ est: *per*; 2 Cor. 5, 20. δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ. 2 Thess. 2, 1. ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας κ. τ. λ. (Homer. Iliad. 24, v. 465. Apoll. Rhod. 3, 701. λίσσομ᾽ ὑπὲρ μακάρων. Vid. *Hermann.* ad Viger. p. 863.)

6) denique Phil. 2, 13. ὑπὲρ εὐδοκίας intell. ἡμῶν, *ultra, praeter*, pro ὑπὲρ εὐδοκίαν. (Thren. 4, 7. ὑπὲρ λίθους σαπφεί-

ϱου. Dionys. Halic. lib. 9. Euripid. suppl. v. 1125. et ibid. *Markland*. Vid. *Viger*. p. 667.)

II) cum *accusativo* est *supra*, *darüber hinaus*, *supra*, *ultra*, et dicitur a) de loco, proprie: *supra quem*; (Polyb. 3, 84. 9.) — b) metaph. de loco honoris, de auctoritate: *super*; Matth. 10, 24. οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον. Luc. 6, 40. — Gal. 1, 22. κεφαλὴ ὑπὲρ πάντα. Phil. 2, 9. ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα. — *ultra*, i. e. *infra*, ubi cogitatur directio ad inferiora, 2 Cor. 12, 13. ἡττήθητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας, caeteris coetibus deteriores estis. — c) in comparatione, α) sine comparativo: *ultra*, *plus quam*, *magis quam*, *mehr als*, Matth. 10, 37. ὁ φιλῶν μητέρα ὑπὲρ ἐμέ. Act. 26, 13. φῶς ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου. 2 Cor. 1, 8. 8, 13. Gal. 1, 14. Eph. 3, 20. Phil. v. 16. ὑπὲρ δοῦλον, er ist mir mehr als Diener. — ὑπὲρ ὅ, *ultra quam*, 1 Cor. 4, 6. 10, 13. 2 Cor. 12, 6. Phil. v. 21. — (1 Sam. 15, 22. ἀκοὴ ὑπὲρ θυσίαν ἀγαθή. Thren. 4, 7. Sir. 8, 13. Test. XII. Patr. p. 684.: ἐὰν τις ὑπὲρ ὑμᾶς εὐοδοῦται. Ioseph. ant. 17, 11. 1.) — β) cum comparativo: *quam*, Luc. 16, 8. φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτός. Hebr. 4, 12. τομώτερος ὑπέρ. (1 Reg. 19, 4. κρείσσων εἰμὶ ὑπὲρ τοὺς πατέρας μου. Cohel. 6, 3. 9. 7, 1.) — γ) absolute, ubi adverbialiter pro μᾶλλον; 2 Cor. 11, 23. διάκονοι Χριστοῦ εἰσι; ὑπὲρ ἐγώ. (Ita ὑπέρ, ἐν, etiam πρός et μετά dici apud profanos, praesertim apud poetas, exemplis docuit *Kypkius* in obss. S. T. II. p. 269.) — In compositionibus significat, 1) esse supra, — 2) circumdare, operire, tegere, — 3) limites transgredi, nimis, valde, longe. *.

Ὑπεραίρω, f. αρῶ, (ὑπέρ et αἴρω) tollo supra, extollo super aliquid, supero; Ps. 37, 4. Ioseph. c. Apion. 1, 31. — Medium: me effero; metaphor. *efferor*, videl. alios spernendo et de me supra modum statuendo; ter 2 Cor. 12, 7. 2 Thess. 2, 4. (2 Macc. 5, 23.) *.

Ὑπέρακμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ὑπέρ et ἀκμή flos aetatis) *qui florem aetatis excessit*, *exoletus*, *überreif*, *veraltert*; ἅπαξ λεγόμενον N. T. 1 Cor. 7, 36. de virgine, quae aetatis florem excessit. Suid. ὑπέρακμος· ὑπεκδραμὼν τὴν ὥραν.

Ὑπεράνω, (ὑπέρ et ἄνω) adv. seq. genitivo: *longe supra*, *supra*; de loco, Eph. 4, 10. Hebr. 9, 5. (Ezech. 1, 26. 8, 2. 10, 19. 43, 16. Ioseph. ant. 3, 7. 2. — de tempore Hag. 2, 16.) — de dignitate et imperio, Eph. 1, 21. (Deut. 28, 1. δώσει σε Κύριος ὑπεράνω πάντων ἐθνῶν. ib. 26, 19.) *.

Ὑπεραυξάνω, f. ήσω, (ὑπέρ et αὐξάνω) *ulterius cresco*, *maiora incrementa capio*; semel de fide, 2 Thess. 1, 3.

Ὑπερβαίνω, f. ήσομαι, (ὑπερ et βαίνω, gradior, scando, eo) gradior supra, transgredior, (τὸ γείσιον, septa, Ioseph. bell. 6, 2. 4. fines, Iob. 38, 11.), supero (τεῖχος. Ps. 18, 32. 2 Sam. 18, 23. Iob. 9, 11. pro עָבַר, — etiam antecello, 3 Macc.

6, 24. Ioseph. ant. 8, 13. 1.) — *transgredior iustos limites*, et ita metaphor. ὑπερβ. πρόσταγμα Ier. 5, 22. νόμον, Diod. Sic. 17, 34. καιρόν, tempus iustum, Sir. 20, 7. — Hinc absolute: *nimius sum, iustos limites excedo, plus aequo intendo;* 1 Thess. 4, 6. τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν, (Dei mandatum est,) ne nimii sitis (in quaerendo lucro), ita ut iniusto modo etc. *.

Ὑπερβαλλόντως, (ab ὑπερβάλλω) adv. *supra modum, vehementer;* 2 Cor. 11, 23. (Iob. 15, 11. Xenoph. Agesil. 1, 36. Polyb. 5, 43. 8.) *.

Ὑπερβάλλω, f. αλῶ, (ὑπέρ et βάλλω) 1) propr. metam iaciendo supero, transscendo, Ioseph. 17, 5. 1. Xenoph. anab. 4, 6. 5. τὸ ὄρος. — 2) *supero, longe superior sum, excello;* Ioseph. ant. 2, 2. 1. ὑπερέβαλε πλούτῳ τοὺς ἐπιχωρίους. — particip. ὑπερβάλλων, modum excedens, vehementissimus (2 Macc. 4, 13. 7, 42.), *eximius, excellens;* δόξῃ 2 Cor. 3, 10. χάρις 2 Cor. 9, 14. μέγεθος Eph. 1, 19. πλοῦτος Eph. 2, 7. — Eph. 3, 19. τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, amorem Christi maiorem, quam qui ab omni parte recte cognosci possit. Aliam explicationem vid. s. v. *Γνῶσις*. (Ioseph. ant. 4, 2. 2. ἐν ὑπερβαλούσῃ τιμῇ.) *.

Ὑπερβολή, ῆς, ἡ, (ab ὑπερβάλλω) 1) traiectio; — 2) metaphor. modum et limites excedere; dicitur de *abundantia, magnitudine, vehementia, excellentia, praestantia.* 2 Cor. 4, 7. ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως. 12, 7. τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων. (Ioseph. bell. 6, 7. 3. δι' ὑπερβολὴν ὠμότητος. Id. ant. 10, 2. 1. διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς νόσου. ant. 12, 2. 8. ὑπερβολὴ τοῦ μεγέθους. Phil. lib. 2. Alleg. ὑπερβολὴ πλούτου). — *Καθ' ὑπερβολήν*, adverbialiter: a) *ultra limites*, i. e. magis quam opus est, ultra ea, quae officii sunt, 1 Cor. 12, 31. καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι, adhuc, ut superflui quid faciam, [iam enim docuerat] viam monstrabo. — b) *supra modum, graviter, vehementer*, 2 Cor. 1, 8. Gal. 1, 13. — c) *multo magis, quam maxime*, Rom. 7, 13. ἵνα γένηται καθ' ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸς ἡ ἁμαρτία, ut appareat ista vitiositas eo, quod per legem sua natura bonam mortem efficit, — ut, inquam, sit et cognoscatur per legem quam maxime ἁμαρτωλός, improba et perniciosa. — Εἰς ὑπερβολήν, (Aelian. V. Hist. 12, 1.) i. q. καθ' ὑπερβολήν; utrumque coniunctim, more Hebraeorum, superlativum efficit: καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολήν, *ultra omnem modum;* 2 Cor. 4, 17. *.

Ὑπερεῖδον, (ὑπέρ et εἶδον quod vid.) proprie: *videre nolo, darüber hin, darüber wegsehen*, quod est vel negligo, non curo, non aestumo (Ps. 55, 1. et ὑπερορᾷν Ioseph. bell. 5, 2. 3.), vel contemno, despicio (Gen. 42, 20. Num. 31, 16. 4 Macc. 1, 9. 9, 6. ὑπεριδόντες τὰς βασάνους.) vel ubi de peccato sermo est: non punio (Ioseph. ant. 2, 6. 9.). Semel Act.

17, 30. ubi ὑπεριδὼν alii: negligens, non curans: i. e. perferens (Ioseph. ant. 9, 9. 2.); alii: non puniens, i. e. condonans; alii, sed minus recte: aegre ferens. — LXX pro הַעְלֵם Lev. 20, 4. pro הִתְעַלֵּם Deut. 22, 1—4. הִתְעַבֵּר Deut. 3, 26. Ps. 78, 59. 62. מָאַס Lev. 26, 43 sq. — רָאָה Gen. 42, 21. Iob. 31, 19. vid. etiam Tob. 4, 3. 3 Esdr. 2, 20. Sap. 19, 21. Sir. 2, 11. 23, 11. 38, 17.

Ὑπερέκεινα, (ὑπὲρ ἐκεῖνα) adv. *trans*, *ultra*, seq. genitivo. 2 Cor. 10, 16. εἰς τὰ ὑπερέκεινα (μέρη) ὑμῶν εὐαγγελίσ. ut etiam ultra vestram regionem et urbem evangelium perferam. (Improbatur hoc adv. grammaticis veteribus.) *.

Ὑπερεκπερισσοῦ, (ἐκ περισσοῦ καὶ ὑπέρ) adv. abundanter et ultra, i. e. *ultra modum*, *quam maxime*, *vehementissime*, *enixissime*; ter, 1 Thess. 3, 10. 5, 13. ἡγεῖσθαι αὐτοὺς ὑπερεκπερισσοῦ ἐν ἀγάπῃ, eos summo amore prosequi. Eph. 3, 20. ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ ὧν αἰτούμεθα, dare multo maiora quam ab eo petimus. (Dan. 3, 25. ἡ κάμινος ἐξεκαύθη ὑπερεκπερισσοῦ.). Apud profanos non legitur. **.

Ὑπερεκτείνω, f. ενῶ, (ὑπέρ et ἐκτείνω) *ultra modum extendo*; — ἐμαυτόν, me extendo ultra iustos terminos; 2 Cor. 10, 14. οὐ γάρ, ὡς μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς, ὑπερεκτείνομεν ἑαυτούς non, quasi ad vos pertingere (vos docere), non potuissem, ultra quam fas esset me extendi; sensus: non iniusto aliquo et inhonesto modo, quasi iusto et honesto fieri non potuisset, conatus sum vobis tradere evangelium. (Lucian. Eunuch. 2. κεκραγότες καὶ ὑπερεκτεινόμενοι). *.

Ὑπερεκχύνω, f. ύσω, (ὑπέρ et ἐκχύνω) supra modum effundo; — ὑπερεκχύνομαι, abundanter effundor, Prov. 5, 16. — Medium: *exundo*, *superfluo*; semel Luc. 6, 38. μέτρον ὑπερεκχυνόμενον. (Ioel. 2, 24. pro הֵשִׁיק, ὑπερεκχυθήσονται αἱ ληνοὶ οἴνου καὶ ἐλαίου).

Ὑπερεντυγχάνω, (ὑπέρ et ἐντυγχάνω) *pro aliquo convenio s. adeo aliquem*; semel Rom. 8, 26. Vid. Ἐντυγχάνω.

Ὑπερέχω, f. έξω, (ὑπέρ et ἔχω) I) transitive, seq. accusativo: teneo supra aliquem aliquid; — χεῖρά τινι, Homer. Iliad. 2, 426. Ioseph. ant. 6, 2. 2. παρακαλεῖ τὸν θεὸν ὑπερέχειν αὐτῶν τὴν δεξιὰν τῇ μάχῃ. — II) intransitive: *supero*, a) proprie: super aliquid promineo, me extendo, ich reiche über etwas hinaus; (1 Reg. 8, 8. ὑπερεῖχε τὰ ἡγιασμένα, prominebant super sanctuaria, hebr. יַאֲרִיכוּ. Exod. 26, 13. τὸ ὑπερέχον τῶν δεῤῥέων, Exod. 26, 23. pro עֹדֵף. coll. Lev. 25, 27.) — b) metaphor. *dignitate*, *imperio supero*, *summus sum*; de summis magistratibus, Rom. 13, 1. ἐξουσίαι ὑπερέχουσαι, magistratus, penes quos est summum imperium. 1 Petr. 2, 13. βασιλεῖ, ὡς ὑπερέχοντι, regi tanquam summo. (Hesych. ὑπερέχοντι· ἐξουσιάζοντι. Sap. 6, 5. οἱ ὑπερέχοντες, domini summi) — Phil. 4, 7. ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν, benedictio

Dei, beneficia Dei quae omni cogitatione praestantiora sunt. — c) *emineo* ex aliis, elatior sum; metaph. *praesto, excello*; seq. genitivo, Phil. 2, 3. τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἡγούμενοι ὑπερέχοντες ἑαυτῶν, modestia ductus alter alterum habeat sibi praestantiorem. (Gen. 41, 40. [κατὰ] τὸν θρόνον ὑπερέξω σου ἐγώ, hebr. אֶגְדַּל seq. מִן. Sir. 36, 7. ἡμέρα ἡμέρας ὑπερέχει. Demosth. p. 689. 10. ed. *Reisk*. ὑπερέχειν τῶν πολλῶν). — τὸ ὑπερέχον substantive: *praestantia*, Phil. 3, 8. *.

**Ὑπερηφανία**, ας, ἡ, (ab ὑπερήφανος, quod vid.) hominum ὑπερηφάνων sentiendi agendique ratio, *fastus* in Deum (Ioseph. ant. 1, 11. 1.) et *superbia* in homines; semel Marc. 7, 22. (LXX saepius pro גַּאֲוָה Ps. 31, 23. Ies. 16, 6. גָּאוֹן Ps. 59, 13. Prov. 8, 13. vid. etiam Deut. 17, 12. Ps. 74, 4. 24. Tob. 4, 17. Sap. 5, 8. Sir. 10, 7. 12. 18. 1 Macc. 1, 23. 2 Macc. 5, 21. Ioseph. ant. 4, 3. 1. bell. 3, 1. 1. Psalt. Sal. 2, 2. 29. 4, 28. 17, 46.)

**Ὑπερήφανος**, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ὑπέρ et φαίνω) — 1) prominens; eminens; — metaph. praestans, splendidus, (Demosth. 175, 10. οἰκίας τῶν πολλῶν ὑπερηφανωτέρας). — *superbus, animo elatus*, et ita nostris scriptoribus ὑπερήφανος dicitur homo, qui propter suam potentiam vel ferocitatem, cupiditatem, Deum eiusque praecepta, consilia, monita despicit et contemnit, nec Deum reveretur, in homines autem superbit eosque iniuria et contumelia afficit; *Dei contemtor, superbus in homines*; Luc. 1, 51. Rom. 1, 30. 2 Tim. 3, 2. Iac. 4, 6. 1 Petr. 5, 5. — LXX pro גֵּאֶה Iob. 40, 12. Ps. 94, 2. זֵד Ps. 119, 21. Ier. 43, 2. רָם 2 Sam. 22, 28. Iob. 38, 15. Ps. 18, 30. Ies. 2, 12. לֵץ derisor Dei, Prov. 3, 34. עָרִיץ tyrannus, Ies. 13, 11. vid. etiam Sap. 14, 16. Sir. 23, 7. Psalt. Sal. 2, 35. Ioseph. ant. 4, 8. 17. ὑπερήφανος τῶν νόμων, contemtor legis potentia sua fretus. (ὑπερηφανέω de Dei contemtu, Ioseph. ant. 4, 3. 1. 6, 3. 4.) *.

**Ὑπερλίαν**, (ὑπέρ et λίαν) adv. *ultra valde*, plus quam valde i. e. *maximopere, summe*; — cum articulo περιφράζει adiectivum, ὁ ὑπερλίαν, *summus, caeteris longe praestans*; 2 Cor. 11, 5. οἱ ὑπερλ. ἀπόστολοι. 12, 11. quod *Bertholdt* (Einleit. in d. heil. Schr. Vol. VI. p. 3320.) ironice dictum putat coll. Gal. 2, 7. 9. (Similis compositio e praepositione et adverbio est ὑπεράγαν 2 Macc. 10, 34. ὑπεραγόντως 2 Macc. 7, 20. ὑπέρευ, Demosth. pro cor. p. 5.). *.

**Ὑπερνικάω**, ῶ, f. ήσω, (ὑπέρ et νικάω) *multum supero, longe superior sum*; Rom. 8, 37. (Legitur etiam apud Leonem in Tactic. 14, 25. νικᾷ καὶ μὴ ὑπερνικᾷ. Socrat. h. eccl. 3, 21. νικᾶν καλὸν, ὑπερνικᾶν δὲ ἐπίφθονον.) *.

**Ὑπέρογκος**, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ὑπέρ et ὄγκος), 1) valde tumidus, magnae molis; (de numero magno, Ioseph. bell. 3, 10. 2. ὑπέρογκον τῶν πολεμίων πλῆθος.) — 2) metaph.

*valde tumidus, fastuosus*; de magniloquentia; 2 Petr. 2, 18. ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητος φθεγγόμενοι, inanem verborum tumorem sonantes. — Iud. v. 16. τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρογκα. (LXX ῥῆμα ὑπέρ. hebr. גדול Exod. 18, 22. קשה Exod. 18, 26. — Dan. 11, 36. λαλεῖν ὑπέρογκα ἐπὶ τὸν θεόν, נִפְלָאוֹת. coll. Deut. 30, 11. Test. XII. Patr. p. 690 ὑπέρογκος κακία). *.

Ὑπεροχή, ῆς, ἡ, (ab ὑπερέχω, quod vid.) propr. prominentia; — metaph. *superare* alios, *eminere* super aliquid, vel potentia, vel honore; vel divitiis; a) de *summa potestate*, 1 Tim. 2, 2. βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, (2 Macc. 3, 11. ἀνὴρ ἐν ὑπεροχῇ κείμενος. 2 Macc. 6, 23. τῆς τοῦ γήρως ὑπεροχῆς Ioseph. ant. 9, 1. 1. οἱ ἐν ὑπεροχῇ διὰ πλοῦτον). — b) de eo quod *eminet*, in utramque partem; 1 Cor. 2, 1. ἦλθον οὐ καθ' ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίας, eminente, omnes superante eloquentia vel sapientia usus. (2 Macc. 13, 3. ὑπεροχὴν κακῶν πεποιημένος, qui immania facinora patravit. Ioseph. ant. 6, 4. 3. πρὸς τὰς ὑπεροχὰς κακοήθεις. bell. 4, 3. 10.) *.

Ὑπερπερισσεύω, f. εύσω, (ὑπέρ et περισσεύω) superabundo, longe supero abundantia; copia; — *multo magis me exsero*, Rom. 5, 20. ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις, gratia tanto magis in nostram salutem sese exseruit, docendo, monendo, a peccatis avocando. — Ὑπερπερισσεύομαί τινι, *longe abundo aliqua re, ea abundanter fruor*; 2 Cor. 7, 4. τῇ χαρᾷ. — (Legiturne apud profanos?) *.

Ὑπερπερισσῶς, (ὑπέρ et περισσῶς) *superabundanter, vehementer*; ἅπαξ λεγόμενον N. T. Marc. 7, 37. ὑπερπερισσῶς ἐξεπλήσσοντο.

Ὑπερπλεονάζω, f. άσω, (ὑπέρ et πλεονάζω) intransitive: supra modum augeor; — divitiis, honore, Psalt. Sal. 5, 19. ἐὰν ὑπερπλεονάσῃ ὁ ἄνθρωπος, ἐξαμαρτάνει. ἱκανὸν τὸ μέτριον ἐν δικαιοσύνῃ. — transitive, (vid. Πλεονάζω) *abundantius me exsero*; semel 1 Tim. 1, 14.

Ὑπερυψόω, ῶ, f. ώσω, (ὑπέρ et ὑψόω) *in altissimum locum eveho*; semel, Phil. 2, 9. θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσε, exaltavit eum, super omnia, in coelum, ad se illum elevans. Alii tropice: *potestate et dignitate summa induo*, ut Ps. 97, 10. pro נַעֲלֵיתָ. coll. Ps. 37, 35. — est etiam: summis laudibus effero, Dan. 4, 34. Cant. tr. puer. v. 28. 29.

Ὑπερφρονέω, ῶ, f. ήσω, (ὑπέρ et φρονέω) — φρονεῖν ὑπέρ τινος, i. e. non curare, contemnere, despicere, seq. genitivo; 4 Macc. 16, 2. Ioseph. ant. 1, 11. 4. — *ultra quam fas est sapio, praeclarius de me statuo, valde sapere mihi videor*; Rom. 12, 3. (Ioseph. ant. 1, 11. 1. οἱ Σοδομῖται πλούτῳ καὶ μεγέθει χρημάτων ὑπερφρονοῦντες. Polyb. 6, 18. 7.) *.

Ὑπερῷος, α, ον, contr. pro ὑπερώϊος, (ὑπέρ, et accedens terminatio ῷος) qui est in superiori parte aedium, im

obern Stocke befindlich, *θάλαμος*, Plutarch. Pelop. c. 35. Ioseph. ant. 8, 3. 2. ὁ γὰρ ὑπερῷος videl. οἶκος s. ναός, superior templi pars. Id. de bell. 5, 5. 5. τὸ δὲ ὑπερῷον μέρος (τοῦ ναοῦ) superior pars templi. In utroque loco autem non est sermo de conclavi aliquo, sed de externa mole totius templi. Neque antiq. 11, 5. 4. in verbis: καθισάντων δὲ ἐν τῷ ὑπερῴῳ τοῦ ἱεροῦ, de conclavi in templo sermo est, sed de planitie summa montis, cui impositum erat templum, ut intelligitur ex Esdr. 10, 9. ἐν πλατείᾳ (hebr. בִּרְחוֹב) οἴκου τοῦ θεοῦ, 3 Esdr. 9, 6: ἐν τῷ εὐρυχώρῳ τοῦ ἱεροῦ, et fuit locus subdialis. coll. c. 5. 47. Perperam igitur collegit ex hisce locis Iosephi *Krebsius* (obss. flav. p. 163 sq.) fuisse in templo conclave ὑπερῷον dictum. Imo τὸ ὑπερῷον, substantive, quod Act. 1, 13. commemoratur, est hebr. עֲלִיָּה. (LXX Iudic. 3, 23. 25. 1 Reg. 17, 19. 23. 2 Reg. 4, 10. 11. coll. Tob. 3, 18. plenius ὑπερῷον οἴκημα, ut legitur Lucian. Asin. p. 107. Phil. lib. 2. de vit. Mos. p. 662. ubi arca Noae habuisse dicitur οἰκήματα ἐπίπεδα καὶ ὑπερῷα.) *conclave* (ein *Erker*, *Söller*) super tectum domus planum exstructum, ubi orientales precari, coenare, dormire solebant. Act. 1, 13. 14. 9, 37. 39. 20, 8. (Ioseph. vit. §. 30. ubi Iosephus, quum turba militum domum suam peteret, clausis aedium foribus τὸ ὑπερῷον adscendisse et ad milites verba fecisse narratur). *.

Ὑπέχω, f. ὑφέξω, (ὑπό et ἔχω) teneo ὑπό τι, suppono; metaph. *sustineo*, *perfero*; de poenis: *luo*; Iud. v. 7. δίκην ὑπερέχουσαι. (2 Macc. 4, 48. τὴν ἄδικον ζημίαν ὑπέσχον. Xenoph. Mem. 2, 1. 8. τούτου δίκην ὑπέχειν. Herodian. 1, 8. 12. Polyb. 12, 8. 5.) *.

Ὑπήκοος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab ὑπακούω) *aures praebens*; ex adiuncto: *dicto obediens*; a) absolute, 2 Cor. 2, 9. εἰς πάντα (pro κατὰ πάντα) ὑπήκοοι. Phil. 2, 8. (Ioseph. ant. 2, 4. 3. ὑπήκοος γίνομαι.) — b) seq. dativo, Act. 7, 39. ὑπήκοος τῷ πατρί, Prov. 4, 3. 13, 1. Psalt. Sal. 18, 5. ἀποστρέφειν ψυχὴν ὑπήκοον ἀπὸ ἁμαρτίας. — etiam subiectus, subditus, Ios. 17, 13. Deut. 20, 11. *.

Ὑπηρετέω, ῶ, f. ήσω, (ab ὑπηρέτης, quod vid.) laborem τοῦ ὑπηρέτου praesto; — *ministro*, *famulor*, *inservio alicuius commodis*; seq. dativo, Act. 13, 36. 20, 34. 24, 23. (Sap. 16, 21. τῇ ἐπιθυμίᾳ ὑπηρετῶν. v. 25. 19, 6. Sir. 39, 4. Ioseph. ant. 3, 6. 1. τὰ σκεύη πρὸς τὰς θυσίας ὑπερητήσαντα. Ib. 3, 8. 1. ὑπερετήσας ταῖς θυσίαις. Xenoph. Cyrop. 4, 6. 2. et 3. — etiam obediendi sensu, Sap. 16, 24. Ioseph. ant. 10, 10. 2.) *.

Ὑπηρέτης, ου, ὁ, (ὑπό et ἐρέτης remex, quod ab ἐρέττω, remigo) 1) subremex; remex, qui aliis subest et operam praestat gubernatori, (Demosth. p. 1209. 11. ed. *Reisk.*) — 2) *minister*, qui servit domino et ei ministerium prae-

stat; (Demosth. p. 690. 10. τότε μὲν ὁ δῆμος δεσπότης ἦν τῶν πολιτευομένων, νῦν δὲ ὑπηρέτης ἐστίν). In N. T. a) de ministris magistratuum, *apparitoribus; satellitibus*, Matth. 5, 25. 26, 58. Marc. 14, 54. 65. Io. 7, 32. 45. 46. 18, 3. 12. 18. 22. Act. 5, 22. 26. (Ioseph. ant. 15, 8. 4. ib. 4, 3. 1. 4, 8. 14.) — b) de ministro *synagogae*, Luc. 4, 20. — (de ministris regum Prov. 14, 35.). — c) de *adseclis*, Io. 18, 36. οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ ἐμοί, adseclae, si quos haberem, mei. ib. 19, 6. — d) de ministris, qui in aliqua re alicui operam praestant; de evangelii doctoribus, Luc. 1, 2. ὑπηρέται τοῦ λόγου. Act. 13, 5. 26, 16. 1 Cor. 4, 1. ὡς ὑπηρέτας Χριστοῦ. (Sap. 6, 4. „reges ὑπηρέται ὄντες τῆς αὐτοῦ [θεοῦ] βασιλείας. Demosth. 1285. 2. ed. *Reisk*. ὑπηρέται καὶ συνεργοὶ οὗτοι Κλεομένους. Ioseph. ant. 3, 1. 4. Moses ὑπηρέτης θεοῦ.) *.

Ὕπνος, ου, ὁ, *somnus*; a) propr. Matth. 1, 24. Luc. 9, 32. Io. 11, 13. Act. 20, 9. (LXX pro שֵׁנָה Gen. 31, 40. Esth. 6, 1. Iob. 14, 12. Dan. 6, 18. — ὕπνος αἰώνιος Ier. 51, 39. Test. XII. Patr. p. 630.) — b) tropice: somnus animi, *segnities*, Rom. 13, 11. ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι, sensus: pristinae in virtute segnitiei renuntiare. (Ps. Sal. 3, 1. ἵνα τί ὑπνοῖς ψυχή, καὶ οὐκ εὐλογεῖς τὸν κύριον.) *.

Ὑπό, praepositio respondens Latinor. *sub*, nostro *unter*. I) cum *genitivo* dicitur 1) de loco: sub; ita pro[illegible]i; — 2) de modo quo aliquid fit, de περιστάσεσι, quarum interventu aliquid fit, agitur; etiam tantum apud profanos; hinc — 3) de eo, qui facit, efficit, agit, *auctore*, ubi est: *a, ab*, et de eo, per cuius ministerium aliquid efficitur, *instrumento*, ubi est: *per*; potissimum cum passivo et intransitivo, Matth. 1, 22. τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου. 2, 16. ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων. 3, 6. ἐβαπτίζοντο ὑπ' αὐτοῦ. 4, 1. ἀνήχθη ὑπὸ τοῦ πνεύματος. 5, 13. 8, 2. 10, 22. 11, 7. 27. 14, 8. 24. 17, 12. 19, 12. 20, 23. Marc. 2, 3. 5, 4. 6. 26, 11. ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς. Luc. 8, 14. 43. 14, 8. 16, 22. 21, 20. Io. 8, 9. 10, 14. 14, 21. Act. 4, 11. 10, 22. 38. 23, 30. Rom. 12, 21. 1 Cor. 1, 11. 7, 25. 2 Cor. 2, 6. 3, 3. 5, 4. Gal. 1, 11. 3, 17. 4, 9. 5, 13. Phil. 3, 12. Col. 2, 18. 1 Thess. 2, 4. Hebr. 2, 3. Iac. 3, 6. 2 Petr. 1, 17. 2, 7. Apoc. 6, 8. et saepius. (Ies. 7, 2. Iob. 21, 18. Exod. 16, 3. Sap. 9, 2. Gen. 32, 14. 45, 21. — Ioseph. ant. 2, 14. 3. ὑφ' ὧν [θηρίων] αὐτοὶ ἀπώλλυντο. et §. 4. ὑπὸ ταύτης πληγῆς σωφρονιζόμενος. ant. 7, 8. 4. ὑπὸ τοῦ χρόνου, durch den Ablauf der Zeit. ib. 17, 11. 2. πόλεις ὑπὸ ἀλλοφύλων οἰκουμένας. ib. 12, 5. 4.)

II) cum accusativo: *sub*; diciturque proprie a) de *loco*, quum, ubi quaeritur: *quo? wohin?* tum, ubi quaeritur: *ubi? wo?* — Matth. 5, 15. τίθημι ὑπὸ τὸν μόδιον. Marc. 4, 21. Luc. 11, 33. — ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέρχεσθαι, Matth. 8, 8. Luc. 7, 6. — Matth. 23, 37. ὑπὸ τὰς πτέρυγας. Vid. porro Marc.

4, 32. Luc. 13, 34. 17, 24. Io. 1, 49. Act. 2, 5. Rom. 3, 13. 16, 20. 1 Cor. 10, 1. 15, 25. 27. Eph. 1, 22. Col. 1, 23. Iac. 2, 3. (Exod. 25, 26. Iob. 37, 8. 1 Reg. 19, 5.) — b) de *imperio*: *sub*; (ubi profani dativum iungere solent huic praepositioni) Matth. 8, 9. ὑπ' ἐξουσίαν εἰμὶ — ἔχων ὑπ' ἐμαυτόν. Luc. 7, 8. Rom. 3, 9. ὑφ' ἁμαρτίαν εἶναι. 6, 14. οὐ γάρ ἐστε ὑπὸ νόμον ἀλλ' ὑπὸ χάριν. ib. v. 15. 7, 14. 1 Cor. 9, 20. οἱ ὑπὸ νόμον, legi (mosaicae) adstricti, Iudaei, Gal. 3, 10. 22. 23. (vid. Συγκλείω) Gal. 3, 25. 4, 2—5. 21. 5, 18. 1 Tim. 6, 1. Iac. 5, 12. 1 Petr. 5, 6. Iud. v. 6. ὑπὸ ζόφον, sub imperio tartari. (3 Esdr. 3, 1. Gen. 9, 2. Aelian. V. H. 3, 26.) — c) de *tempore*: *sub*; sic semel Act. 5, 21. ὑπὸ τὸν ὄρθρον. (Ioseph. ant. 14, 15. 5. ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον. ib. 12, 5. 1. ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν καιρόν. Ion. 4, 11. ἐγενήθη ὑπὸ νύκτα. Alian. V. Hist. 14, 27.) — Saepius non legitur cum accusativo in N. T.

Ὑποβάλλω, aor. 2. ὑπέβαλον, (ὑπό et βάλλω) propr. βάλλω ὑπό, subiicio, submitto, — fundamenta aedificio, 3 Esdr. 2, 18. Polyb. 13, 6. 2. — foetum alienae matri, Xenoph. de Venat. 7, 3. Demosth. p. 1405. ed. *Reisk.* — Hinc: subiicio s. suggero alicui sententiam, consilium, excusationem etc. (Philo de Agric. p. 202. Id. de Legat. ad Cai. p. 1029. ὑποβάλλειν τὰς ἀποκρίσεις. Ioseph. ant. 7, 8. 4. ὑπόβλητος, σκῆψις.) — et de homine: *subiicio aliquem, suborno aliquem, einen heimlich zu etwas anstellen*; semel Act. 6, 11. ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας, subornarunt quosdam, qui dicerent. (Appian. B. Civ. 1, p. 663. ὑπεβλήθησαν κατήγοροι. Test. XII. Patr. p. 536. ὁ φθόνος πάντοτε ὑποβάλλει ἀνελεῖν τὸν φθονούμενον. Ioseph. bell. 5, 10. 4. Μηνυτής τις ὑπόβλητος.)

Ὑπογραμμός, οῦ, ὁ, (ab ὑπογράφω, praescribo, delineo) propr. exemplar scriptionis vel figurae, qualia magistri discipulis ad scribendum vel pingendum proponunt, Vorschrift, Vorzeichnung; metaphorice: *exemplum ad imitandum propositum*; semel 1 Petr. 2, 21. (2 Macc. 2, 29. Clemens ep. I. ad Corinth. Paulum appellat ὑπομονῆς μέγιστον ὑπογραμμόν.)

Ὑπόδειγμα, τος, τό, (pro quo, ut monuit *Lobeck.* ad Phryn. p. 12. antiquiores παράδειγμα dixerunt) (ab ὑποδεικνύω) proprie id, quod monstratur, das Aufgezeigte; metaph. id, quod alteri verbis, vel factis monstratur, ut inde cognoscat aliquid, vel moveatur ad aliquid faciendum, *repraesentatio, exemplum propositum*, eine Vorangenstellung, ein vorgehaltenes Zeichen, et refertur a) ad *exempla, quae alios debent deterrere*; (Philo de confus. linguar. p. 329.) Hebr. 4, 11. ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ ὑποδείγματι τῆς ἀπειθείας πέσῃ, ne secundum exemplum poenae incredulitatis vobis impositum cadat, moriatur, vel: ne in poenam exemplo aliorum depictam incidat. 2 Petr. 2, 6. ὑπόδειγμα (3 Macc. 2, 5. in

eadem re παράδειγμα) μελλόντων ἀσεβεῖν, exemplum propositum iis, qui futuri sunt peccatores. (Genitivum cum ὑπόδ. iunctum ad eum referendum esse, qui deterrendus est, etiam patet e Ioseph. bell. 2, 16. 4. ubi Romani urbem concremasse dicuntur εἰς ὑπόδειγμα τῶν ἄλλων ἐθνῶν. et Sir. 44, 16. ubi Henochi pietas dicitur ὑπόδειγμα μετανοίας [pro εἰς μετάνοιαν] ταῖς γενεαῖς.) — b) ad *exempla, quae invitant et excitant ad bonum;* Io. 13, 15. ὑπόδειγμα ἔδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα καὶ ὑμεῖς ποιῆτε. Iac. 5, 10. ὑπόδειγμα λάβετε τοὺς προφήτας. (2 Macc. 6, 28. 31. ubi explicatur μνημόσυνον ἀρετῆς. 4 Macc. 17, 23. Ioseph. bell. 6, 2. 1. καλὸν ὑπόδειγμα βουλομένῳ σώζειν τὴν πατρίδα σοι πρόκειται βασιλέως Ἰεχωνίας. — De exemplo ad probandum aliquid, apud Philon. Quis rer. div. haer. p. 517.) — c) ad repraesentationem, qua aliquid aliquo modo depingitur, ita ut quale sit cognosci possit, *imago, adumbratio;* Hebr. 8, 5. ubi sacra in templo terrestri dicuntur ὑπόδειγμα καὶ σκιὰ τῶν ἐπουρανίων, coelestium, ad quorum normam et typum instituta sunt. Hebr. 9, 23. *.

Ὑποδεικνύω, s. υμι, f. δείξω, (ὑπό et δεικνύω) *monstro,* i. e. a) ob oculos pono alicui aliquid, ut videat, *monstro* ad videndum, ich zeige vor; (Esth. 5, 11. ὑπέδειξεν αὐτοῖς τὸν πλοῦτον αὐτοῦ Sir. 49, 8. coll. Sir. 17, 7. — trado in manus, Tob. 4, 20. mando, Sir. 3, 23.) — b) verbis aliquid monstro, i. e. *indico, ich thue kund;* de rebus futuris, Act. 9, 16. (Sir. 14, 12. 46, 20. 48, 25. — absconditis, Esth. 2, 10. 20. — de iis, quae evenerunt, LXX pro הִגִּיד, 2 Chr. 20, 2. Esth. 3, 4. 4, 5. 2 Macc. 13, 4.) — *doceo,* 3, 7. Luc. 3, 7. (Sir. 17, 12. 2 Chron. 15, 3. Ioseph. ant. 2, 3. 1.) — *exemplo doceo, explico,* Luc. 6, 47. 12, 5. Act. 20, 35. ὑπέδειξα ὑμῖν, exemplo meo vobis monstravi.

Ὑποδέχομαι, aor. 1. ὑπεδεξάμην, perf. ὑποδέδεγμαι, (ὑπό et δέχομαι) verb. deponens med., *excipio; hospitio excipio,* Luc. 10, 38. 19, 6. 17, 7. Iac. 2, 25. (Tob. 7, 9. 1 Macc. 16, 15. Ioseph. ant. 11, 3. 2. Xenoph. Mem. 2, 3. 13.) *.

Ὑποδέω, f. ήσω, (ὑπό et δέω) subligo; — med. ὑποδέομαι, *subligo mihi;* Marc. 6, 9. ὑποδεδεμένους (τοὺς πόδας) σανδαλίοις, calceati sandaliis. Eph. 6, 15. ὑποδησάμενοι (σανδαλίοις) τοὺς πόδας, pedes quod attinet calceati. Act. 12, 8. ὑπόδησαι τοὺς πόδας. — (Xenoph. Anab. 4, 5. 1. Diog. Laert. 8, 69. Herodian. 4, 8. 5.) *.

Ὑπόδημα, τος, τό, (ab ὑποδέω) propr. id, quod subligatur, subligaculum; — *solea,* plantae pedis subligata, i. q. σανδάλιον, postea ubi *calceamenta,* quibus totum tegebant pedem, usu venerant, *calceamentum,* item corrigiis supra pedem firmatum; Matth. 3, 11. τὰ ὑποδήματα βαστάσαι, servorum ministerium erat. (Arrian. diss. epict. 3, 26. Plutarch. sympos. 7, 8.) — Corrigia calceamentorum solvere, i. e. vile

ministerium praestare, Marc. 1, 7. Luc. 3, 16. Io. 1, 27. Act. 13, 25. — Praeterea Matth. 10, 10. Luc. 10, 4. 15, 22. 22, 35. Act. 7, 33. — LXX pro נַעַל Exod. 3, 5. Deut. 25, 9. Ios. 5, 15. Ruth. 4, 8. Ies. 5, 27. — Ioseph. bell. 6, 1. 8. Test. XII. Patr. p. 634. *.

Ὑπόδικος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, pro ὑπὸ δίκην ὤν, accusatus, *reus, satisfactionem alteri debens*, quia eum laesit; ita semel Rom. 3, 19. ὑπόδικος τῷ θεῷ, reus vel iudice Deo, vel Deo satisfactionem debens pro eo, quod peccavit. (Act. Thom. §. 5. ὑπόδικος τῇ τοῦ βασιλέως κρίσει. Demosth. p. 518. 3 edit. *Reisk.* ὑπόδικος ἔστω τῷ παθόντι, teneatur coram iudice ei, quem laeserit. — cum genitivo apud eundem p. 902. 2. ib. 1264. 19. Hesych. ὑπόδικος· ὑπεύθυνος, ἔνοχος δίκης.) *.

Ὑποζύγιος, ίου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ὑπό et ζυγός) qui sub iugo est; — τὸ ὑποζύγιον, *iumentum, Lastthier*; Ioseph. bell. 3, 5. 2. ant. 3, 1. 1.) plerumque de asinis, quorum usus est apud Orientales perfrequens in itineribus faciendis, et oneribus portandis. Matth. 21, 5. 2 Petr. 2, 16. (LXX semel pro אָתוֹן asina, Iud. 5, 10. et passim pro חֲמוֹר asinus; Exod. 4, 20. 9, 3. 20, 17. 22, 9 sqq. Ios. 6, 21. Iud. 1, 14.) *.

Ὑποζωννύω, s. υμι, f. ζώσω, (ὑπό et ζωννύω) cingulo vel alio ligamento *subligo*; semel Act. 27, 17. de navi funibus subligata ne a fluctibus diffringatur. (2 Macc. 3, 19. ὑπεζωσμέναι ὑπὸ τοὺς μαστοὺς αἱ γυναῖκες σάκκους. Ps. Sal. 17, 24. ὑπόζωσον αὐτὸν ἰσχύϊ.)

Ὑποκάτω, (ὑπό et κάτω) adv. seq. genitivo, κάτω ὑπό τί s. τινος, *sub, subter*; Marc. 6, 11. vid. Ἐκτινάσσω. Marc. 7, 28. Luc. 8, 16. Io. 1, 51. Hebr. 2, 8. vid. Πούς. Apoc. 5, 3. 13. 6, 9. 12, 1. Conf. e V. T. Ezech. 24, 5. 40, 19. 1 Reg. 6, 6. Deut. 28, 13. Iob. 26, 8.

Ὑποκρίνομαι, f. οῦμαι, (ὑπό et κρίνω) depon. med. 1) responsum do, respondeo, (Ies. 3, 6.) — 2) *personam ago, eine Rolle spielen*; propr. de histrionibus, tum de aliis quibuscunque, (2 Macc. 5, 25. τὸν εἰρηνικὸν ὑποκριθείς, pacifici personam agens); *simulo, fingo*; semel Luc. 20, 20. (2 Macc. 6, 21. 24. 4 Macc. 6, 15. Ioseph. vit. §. 9. ant. 7, 8. 1. νόσον ὑποκρίνεσθαι.) — Vid. etiam Ὑπόκρισις.

Ὑπόκρισις, εως, ἡ, (ab ὑποκρίνομαι) *simulatio*, propr. histrionum alienam personam agentibus; — *simulatio, hypocrisis*, qua alii esse videmur, ac vere sumus, alia velle fingimus, ac quae in consiliis habemus; Gal. 2, 13. (Test. XII. Patr. p. 696. θεὸς εἰς ἄνδρα ὑποκρινόμενος. Ioseph. ant. 2, 6. 10.) — *malitiosa simulatio* in alterius detrimentum, Marc. 12, 15. — *simulata pietas* et religio, qua tegere volumus impietatem et malignitatem, i. e. *impietas dissimulata*, Matth.

23, 28. Luc. 12, 1. 1 Tim. 4, 2. 1 Petr. 2, 1. Eodem sensu 2 Macc. 6, 25. et Ps. Sal. 4, 7. Etiam ὑποκρίνομαι de impietate dissimulata, Sir. 35, 15. 36, 2. Psalt. Sal. 4, 22. *.

Ὑποκριτής, οῦ, ὁ, (ab ὑποκρίνομαι) 1) qui personam alicuius agit, igitur alius videtur ac vere est; de histrionibus, (Xen. Mem. 2, 2. 9. Diog. Laert. 2, 137.) — 2) *hypocrita, simulator*, qui alius vult videri ac vere est. — In N. T. *simulator pietatis*, ut impietatem et profanam malignamque mentem dissimulet: ita de Pharisaeis, legis peritis; Matth. 23, 13 — 15. 23. 25. 27. Luc. 11, 44. Matth. 6, 2. 5. 16. 7, 5. 15, 7. 16, 3. 22, 18. 24, 51. Marc. 7, 6. Luc. 6, 42. 11, 44. 12, 56. 13, 15. — In V. T. bis Iob. 34, 30. 36, 13. pro חָנֵף homo profanus. Vid. etiam Ὑπόκρισις. *.

Ὑπολαμβάνω, aor. 2. ὑπέλαβον, (ὑπό et λαμβάνω) 1) λαμβάνω ὑπό, suscipio; — (Herodot. 1, 24. τὸν δὲ δελφῖνα λέγουσι ὑπολαβόντα ἐξενέγκαι ἐπὶ Ταίναρον.) — suscipio et abduco; *abduco*, abripio, (Stobae. serm. 6. ὥςπερ νῆα ἄνεμοι ὑπολαβόντες) *subduco*, Act. 1, 9. νεφέλη ὑπέλαβον αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. (De Mose a nube ablato vid. Ioseph. ant. 4, 8. 48. LXX Ps. 30, 1. pro דִּלָּה, eveho.) — 2) excipio sermonem et respondeo, *respondeo*; ita participium ὑπολαβὼν cum verbo dicendi; Luc. 10, 30. ὑπολαβὼν δὲ εἶπεν. (LXX pro עָנָה saepius in libro Iobi, 2, 4. 4, 1. 6, 1. 8, 1. 9, 1. 11, 1. 12, 1. 39, 33. Dan. 3, 9. Aelian. V. Hist. 1, 34. ὑπολαβὼν ἔφη. Xenoph. Cyrop. 5, 5. 11.) — 3) ut nostrum *annehmen*, opinionem admitto, *suspicor*, *opinor*, *puto*, *statuo*; Luc. 7, 43. Act. 2, 15. (Iob. 25, 3. 3 Esdr. 2, 20. Sap. 12, 14. 13, 3. 17, 2. 1 Macc. 1, 16. 16, 2. 2 Macc. 12, 12. Ioseph. ant. 2, 16. 1. ib. 12, 2. 3. c. Apion. 2, 35.) *.

Ὑπολείπω, aor. 1. pass. ὑπελείφθην, (ὑπό et λείπω) relinquo; — reliquum facio, (Ioseph. ant. 17, 4. 2.) — passiv. *residuus, superstes sum*; semel Rom. 11, 3. ὑπελείφθην μόνος. (Dan. 10, 8.) — LXX pro נִשְׁאַר Exod. 10, 19. Iud. 7, 3. 1 Sam. 11, 11. 2 Reg. 17, 18. Ioseph. ant. 9, 8. 2. ὑπολειφθὲν χρυσόν. — (postremus eo, Ioseph. ant. 6, 4. 2.)

Ὑπολήνιον, ου, τό, τὸ ὑπὸ ληνόν, vas torculari suppositum, ad excipiendum uvarum succum, quod olim terrae infodi consuevit, *lacus torcularis*; semel Marc. 12, 1. — LXX pro יֶקֶב, quater, Ies. 16, 10. Ioel. 3, 13. Hag. 2, 17. Zach. 14, 10.

Ὑπολιμπάνω, (tantum in praesenti et imperf., forma plenior pro ὑπολείπω) *relinquo*; 1 Petr. 2, 21. (Dionys. Halic. 1, 23. — καταλιμπάνω, Act. Thom. §. 43.) *.

Ὑπομένω, f. ενῶ, aor. 1. ὑπέμεινα, perf. ὑπομεμένηκα, (ὑπό et μένω) 1) *loco meo maneo*; — a) de remanente, ubi alii procedunt, *remaneo*, Luc. 2, 43. ὑπέμεινεν ἐν Ἱερουσαλήμ. Act. 17, 14. (Alian. V. H. 5, 6. αὐτὸς ὑπέμεινεν οἴκοι. Ioseph.

ant. 2, 6. 5. ib. 6, 5. 2. coll. Num. 22, 19.) — b) expectare advenientem (Tob. 5, 7. Ioseph. ant. 6, 2. 2.) — manere sub aliqua re, eam sustinere; *sustineo, nec cedo*; de impetu hostium (Ioseph. ant. 7, 4. 1. ὑπομένειν τὴν πολεμίων φάλαγγας.) — *constanter persevero* sustinens adversariorum et malorum impetum; ita in dicto: ὁ δὲ ὑπομένει εἰς τέλος, qui in fide constans est, persecutione non inducitur, ut abneget servatorem; Matth. 10, 22. 24, 13. Marc. 13, 13. 2 Tim. 2, 12. ubi τῷ ὑπομένειν opponitur τὸ ἀρνεῖσθαι. (Dan. 12, 12. Ioseph. ant. 12, 3. 1. μέχρι δ' ἐσχάτου πολεμοῦντες ὑπέμειναν.) Ita etiam Rom. 12, 12. ubi legitur cum dativo, τῇ θλίψει, quod prorsus insolens est. Iac. 5, 11. — *constanter perfero, sustineo*; mala, 2 Tim. 2, 10. Hebr. 10, 32. 12, 2. 3. Iac. 1, 12. (Maleach. 3, 2. Sir. 22, 19. Ioseph. ant. 3, 2. 4. πόνον ὑπομένειν.) — *perfero* simpliciter, i. e. *obnoxius sum*, Hebr. 12, 7. παιδείαν. (Ps. 10, 2. 14, 1.) 1 Petr. 2, 20. (Test. XII. Patr. p. 654. οὐκ ἔτι ὑπομένει Ἱερουσαλὴμ ἐρήμωσιν.) — 2) *sustineo, possum a me impetrare, ich gewinne über mich*; ita videtur intelligendum 1 Cor. 13, 7. ἡ ἀγάπη πάντα ὑπομένει. (Ioseph. ant. 12, 1. 1. χαλεπὸν ὑπέμειναν ἔχειν δεσπότην, ipsi voluerunt experiri. Ib. 12, 5. 4. ὑπέμεινε τὰς σπονδὰς παραβῆναι. — LXX saepius pro verbis exspectandi, quia ὑπομένειν etiam est stantis et prospicientis, Ps. 25, 2. 37, 9. 36. Prov. 20, 12. — Ps. 33, 20. Thren. 3, 24. Ios. 64, 4. Ies. 25, 9.) *.

Ὑπομιμνήσκω, f. ὑπομνήσω, aor. 1. ὑπέμνησα, aor. 1. pass. ὑπεμνήσθην, (ὑπό et μιμνήσκω) — a) active: *in mentem alicui revoco*, seq. accusat. rei et personae, Io. 14, 26. ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα. Xenoph. Cyrop. 3, 3. 37. Sap. 18, 22. ὅρκους πατέρων ὑπομνήσας.) — ὑπομιμνήσκω intell. ἐμαυτόν, *bene memor sum*, Iud. v. 5. (Sap. 12, 2.) — *repeto*, de doctore: *inculco, commonefacio*, 2 Tim. 2, 14. ταῦτα ὑπομίμνησκε. Tit. 3, 1. 2 Petr. 1, 12. ὑμᾶς ὑπομιμνήσκειν περὶ τούτων. — repeto mala, quae aliquis fecit, i. e. ὀνειδίζω, *exprobro*, sic 3 Io. v. 10. ὑπομνήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ, facinora eius exprobrabo ei. (Demosth. p. 316. 10. ed. *Reisk.* ὑπομιμνήσκειν τὰς ἰδίας εὐεργεσίας μικροῦ δεῖν ὅμοιόν ἐστι τῷ ὀνειδίζειν.) — b) ὑπομιμνήσκομαι, *in memoriam mihi revocatur, commonefio*, Luc. 22, 61. *.

Ὑπόμνησις, εως, ἡ, (ab ὑπομιμνήσκω) in mentem revocare, *recordatio*; a) transitive, Sap. 16, 11. — de doctore: *commonefactio*, — ἐν ὑπομνήσει, commonefaciendo, 2 Petr. 1, 13. 3, 1. (2 Macc. 6, 16.) — b) intransitive: *recordatio*, 2 Tim. 1, 5. ὑπόμνησιν λαβών, i. q. antea v. 4. μεμνημένος. (Ioseph. ant. 4, 3. 4. Act. Thom. §. 38.) **.

Ὑπομονή, ῆς, ἡ, (ab ὑπομένω) τὸ ὑπομένειν, — igitur 1) manere suo loco, (2 Chron. 29, 15.) — 2) metaph. *constantia, perseverantia*, quum in perferendis malis, tum in

fide debitâ; Luc. 8, 15. καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ, constanter perseverantes in bono. (Ps. 2, 40. χρηστὸς ὁ κύριος τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτὸν ἐν ὑπομονῇ. Luc. 21, 19. Rom. 2, 7. καθ' ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ, secundum constantiam in pietatis exercitio. coll. v. 8. c. 8, 25. 15, 4. διὰ τῆς ὑπομονῆς κ. τ. λ. i. e. ut, dum in fide constanter perseveramus, et solatio scripturae (vaticiniorum) erigimur, spem salutis capiamus. 2 Cor. 1, 6. ὑπομονὴ τῶν παθημάτων, tolerantia malorum. 2 Cor. 6, 4. Ioseph. ant. 2, 2. 1. πόνων ὑπομονή.) 2 Cor. 12, 12. ἐν πάσῃ ὑπομονῇ, dum intrepido animo vexationes pertuli. (Hanc enim constantiam refert Paulus inter σημεῖα τοῦ ἀποστόλου.) Col. 1, 11. 1 Thess. 1, 3. ὑπομονὴ τῆς ἐλπίδος, constantia spei, i. e. spes immota. 2 Thess. 1, 4. 3, 5. ὑπομονὴ Χριστοῦ, constantia erga Iesum, in fide, Apoc. 1, 9. — Hebr. 10, 36. 12, 1. δι' ὑπομονῆς, constanter. Iac. 1, 3. 4. 5, 11. 2 Petr. 1, 6. Apoc. 1, 9. 2, 2, 3. 19. 3, 10. τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς μου, praeceptum de constantia fidei in me. cap. 13, 10. 14, 12. — 3) *patientia*, quae tranquillo animo perfert iniuriam, Rom. 5, 5. 4. 15, 5. ὁ θεὸς τῆς ὑπομονῆς, qui ipse nostram imbecillitatem patienter fert. 1 Tim. 6, 11. 2 Tim. 3, 10. Tit. 2, 2. — (LXX plerumque pro מִקְוֶה *spes*, et similibus, de patientia simulque spe in Deum, 1 Chron. 29, 15. Ier. 14, 8. 17, 13. Ps. 9, 19. coll. Sir. 2, 13. 16, 13.) *.

Ὑπονοέω, ῶ, f. ήσω, (ὑπό et νοέω) *suspicor, opinor, puto*; Act. 13, 25. 25, 18. ὧν (pro ἐκείνων, ἃ) ὑπενόουν ἐγώ, eiusmodi quod suspicabar. (Ioseph. ant. 4, 8. 15. ὑπονοεῖται, suspectus est.) Act. 27, 27. (In V. T. Dan. 7, 25. pro סְבַר. Tob. 8, 12. Iudith. 14, 14. Sir. 23, 28. Ioseph. ant. 3, 5. 7. 8, 5. 2.) *.

Ὑπόνοια, ας, ἡ, (ex ὑπό et νοῦς) *cogitatio, opinio*; 1 Tim. 6, 4. ὑπόνοιαι πονηραί, vel: perniciosa quam aliquis de se habet, opinio, ut eadem verba Sir. 3, 24. intelligenda videntur, (Hesych. ὑπόνοια· ὑπερηφανία, θράσος); vel: mala *suspicio*, ut Ioseph. bell. 1, 11. 5. ὑπόνοια τῆς φαρμακείας. Polyb. 3, 15. 1. *.

Ὑποπιάζω, f. άσω, (ὑπό et πιάζω dorice pro πιέζω) deterior forma pro ὑπωπιάζω, *supprimo*; tropice bis in codd., Luc. 18, 5. et 1 Cor. 9, 27. ὑποπιάζω μου τὸ σῶμα, corpus, i. e. eius desideria coerceo, corpori, quae illud fovere possent, denego. Vid. Ὑπωπιάζω. Clem. Alex. paedag. 3, 16. ὑποπιέζω.)

Ὑποπλέω, fut. εύσω, (ὑπό et πλέω) *sublego, subnavigo*, i. e. *praeternavigo*; bis Act. 27, 4. 7.

Ὑποπνέω, ῶ, f. εύσω, (ὑπό et πνέω) *leniter flo s. spiro*; Act. 27, 13. *.

Ὑποπόδιον, ίου, τό, (ὑπό τοὺς πόδας ὄν) *scabellum, suppedaneum, Fussschemmel*, (Graecis melioris notae non

usitatum, sed seriori dialecto proprium;) LXX pro הֲדֹם, et semel (2 Chron. 9, 8.) pro כֶּבֶשׁ. — Iac. 2, 3. (Ps. 99, 5. προςκυνεῖτε τῷ ὑποποδίῳ τῶν ποδῶν αὐτοῦ.) — Terra dicitur ὑποπόδ. τῶν ποδῶν τοῦ θεοῦ, i. e. eo longe inferior et vilior, Matth. 5, 35. Act. 7, 49. Ies. 66, 1. — τίθημι τοὺς ἐχθρούς τινος ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ, prorsus subiicio ei hostes; victorum enim cervicibus ex more antiquorum victores pede insistere solebant, Matth. 22, 44. Marc. 12, 36. Luc. 20, 43. Act. 2, 35. Hebr. 1, 13. 10, 13. Ps. 110, 2. **.

Ὑπόστασις, εως, ἡ, (ab ὑφίστημι, suppono, subsisto, persto) 1) ita ut agendi notio insit: perstare, persistere in re, *perseveratio*, s. *perseverantia*, *das Beharren bei oder in etwas*; Hebr. 11, 1. ἔστι δὲ ἡ πίστις ἐλπιζομένων ὑπόστασις, fides est animi perseverantia in eo, quod sperat. (Ita Ioseph. ant. 18, 1. 6. τὸ ἀμετάλλακτον αὐτῶν τῆς ὑπὸ τοιούτοις ὑποστάσεως, haud concutiendam perseverantiam hisce in rebus tribuit Iudaeis, qui nulla vel poena vel morte adigi poterant, ut praeter Deum hominem aliquem κύριον adpellarent. — LXX pro חֶלֶד perseverare in vita, Ps. 39, 7. 89, 47. quare etiam LXX pro vocabulis perseverantis spei usurpant, ut Ruth. 1, 12. Ezech. 19, 5. Ps. 39, 11.) Potest vero etiam Hebr. l. l. esse *essentia*, *argumentum*; vid. Ἔλεγχος. — 2) remota actionis notione: a) suppositum, das Untergelegte, die Grundlage; — *fundamentum* (propr. aedificiorum, Diod. 13, 82. Ezech. 43, 11.), metaph.: *principium* rei, cui innititur tanquam fundamento; Hebr. 3, 14. τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως, i. e. ὑπόστασιν, fundamentum, quo initium fecimus, videl. fidem in Christum, quam tanquam fundamentum accepimus. (Ioseph. c. Apion. 1, 1. „gens iudaica, antiquissima illa, τὴν πρώτην ὑπόστασιν ἔσχεν ἰδίαν. Test. XII. Patr. p. 522.: ἐν βρώμασίν ἐστιν ἡ ὑπόστασις τῆς ἰσχύος. [coll. Ezech. 26, 11.] Ps. Sal. 15, 7. 17, 26. συντρίψαι πᾶσαν ὑπόστασιν ἁμαρτωλῶν.) — b) ex seriorum Graecorum dicendi ratione: *materia*, ex qua aliquid constat, (Hebr. 11, 1.) *essentia*, *substantia*, das *Wesen*; Hebr. 1, 3. χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως θεοῦ. (Sap. 16, 21. manna dicitur ὑπόστασις Dei, substantia divinitus data. Test. XII. Patr. p. 633. πᾶσα ἡ ὑπόστασις τῶν σπλαγχνῶν. Artemidor. Oneirocr. c. 14. tutorem hominis divitis dicit φαντασίαν μὲν ἔχειν πλούτου, ὑπόστασιν δὲ μή. Aristot. de mundo, c. 4.) — c) ut Latinor. *materia*; *res*, de qua agitur, de qua loquimur, quam tractamus; 2 Cor. 9, 4. ἐν τῇ ὑποστάσει ταύτῃ, in hac re, in beneficentia; verba enim τῆς καυχήσεως ut glossema recte reprobavit *Griesbachius*. 2 Cor. 11, 17. ἐν ταύτῃ ὑποστάσει τῆς καυχήσεως, in hac de gloriatione mihi licita materia. coll. v. 3. *.

Ὑποστέλλω, aor. 1. med. ὑπεστειλάμην, (ὑπό et στέλλω) 1) demitto, subduco, deprimo; — ὑποστέλλω ἐμαυτόν, me

*subduco* consortio aliorum ex metu, Gal. 2, 12. — Medium: *me subduco* videl. φόβῳ, *ich ziehe mich zurück, subterfugio*, Act. 20, 27. οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν, timore haud impeditus vobis tradidi. (Deut. 1, 17. pro גּוּר, οὐ μὴ ὑποστείλῃ πρόςωπον ἀνθρώπου. Sap. 6, 7. Ioseph. ant. 6, 5, 5. οὐχ ὑποστειλάμενοι φόβῳ loqui, quae in animo habeant.) — *occulto me*; de iis, qui tempore persecutionum se occultant metu, Hebr. 10, 38. ἐὰν ὑποστείληται (τίς), si quis metu se occultaverit. Repetita ex Hab. 2, 4. nec tamen convenienter verbis hebraicis. (Ioseph. bell. 3, 8. 1. μεθ' ἡμέραν ὑπεστέλλετο, interdiu in antro se occultabat.) — 2) ὑποστέλλομαί τι, *reticeo aliquid*, Act. 20, 20. οὐδὲν ὑπεστειλάμην, nil reticui. (Ioseph. vit. §. 54. μηδὲν ὑποστειλάμενος ἀναφανδὸν εἶπε. de bell. 1, 20. 1. μηδὲν τῆς ἀληθείας ὑποστειλάμενος ἀντικρὺς εἶπε. ib. 1, 23. 3. 10, 26. 2. ant. 2, 5. 5. vid. etiam loca Philonis apud *Loesn* p. 222.) *.

**Ὑποστολή**, ῆς, ἡ, (ab ὑποστέλλω) subductio; *occultatio*; semel Hebr. 10, 39. ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆς (intell. υἱοί, Vulgat. *subtractionis filii*, vel est pro: ἐξ ὑποστολῆς) i. e. nos non decet nos occultare, et fidem dissimulare. (Ioseph. bell. 2, 14. 2. λάθρα τὰ πολλὰ καὶ μεθ' ὑποστολῆς ἐκακούργησε. ant. 16, 4. 3. ὑποστολὴν ποιῶνται, fraudes, occulta scelera tentant.)

**Ὑποστρέφω**, f. έψω, (ὑπό et στρέφω) converto, retro verto passum, LXX pro שׁוּב, — *redeo, revertor*, quum de iis, qui paululum recesserant et revertantur, tum de iis, qui ex itinere domum redeunt; saepe in scriptis Lucae; Marc. 14, 40. Luc. 2, 43. 2, 20. 23, 48. ὑπέστρεφον scl. εἰς τὰ ἴδια, c 23, 56. Act. 21, 6. et passim. — Act. 8, 28. ἦν δὲ ὑποστρέφων, redux erat in patriam. 20, 3. — seq. εἰς, Luc. 1, 56. 2, 39. 45. 4, 14. et passim. Act. 13, 34. ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν, altera vice mori. — seq. ἀπό, Luc. 4, 1. 24, 9. Hebr. 7, 1. (Gen. 14, 17.) — seq. ἐξ, Act. 12, 35. (Ruth. 1, 6.) — Caeterum vid. Gen. 8, 7. 43, 10. Ios. 2, 23. Iud. 21, 23. Ioseph. ant. 11, 2. 2. *.

**Ὑποστρωννύω**, s. υμι, f. στρώσω, (ὑπό et στρωννύω) *substerno*; Luc. 19, 36. (Ies. 58, 5. coll. Sir. 4, 30.) *.

**Ὑποταγή**, ῆς, ἡ, (ab ὑποτάσσω) submittere se, parere, *submissio*; de actu submittendi se, 2 Cor. 9, 13. ὑποταγὴ τῆς ὁμιλίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγ., quod paruistis ita, ut evangelio nomen daretis. Gal. 2, 5. οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν εἴξαμεν τῇ ὑποταγῇ, quibus ne minimum cessimus ita, ut iis nos subiiceremus. 1 Tim. 2, 11. ἐν πάσῃ ὑποταγῇ ita, ut semper se submittat viro. 3, 4. τέκνα ἐν ὑποταγῇ (ὄντα) liberi qui parent dicto. (Ignat. ad Ephes. §. 2. Apud profanos non legitur.) *.

**Ὑποτάσσω**, s. τάττω, f. άξω, (ὑπό et τάσσω) 1) subordino, a) proprie: loco priorem alium facio; praemitto,

1 Reg. 10, 15. 2 Chron. 16, 16. medium: *permitto ut alter prior sit loco*, ordine; 1 Cor. 14, 32. πνεύματα προφητῶν προφήταις ὑποτάσσεται, prophetas prophetis cedere decet, i. e. permittere, ut singuli secundum seriem loquantur. — Metaph. *subiicio* alicuius potestati, Rom. 8, 20. 1 Cor. 15, 27. Eph 1, 22. Phil. 3, 21. Hebr. 2, 5. 8. (Ps. 8, 7. 18, 51. Dan 11, 39.) — Med. ὑποτάσσομαι, et aor. 2. pass. ὑπετάγην et fut. 2. ὑποταγήσομαι, (*Matthiae* gramm. §. 493.), *subiicio me, pareo, obedio*; seq. dativo, Luc. 2, 51. 10, 17. 20. Rom. 8, 7. 20. 10, 3. 13, 1. 5. 1 Cor. 15, 28. Eph. 5, 22. 24. Col. 3, 18. Tit. 2, 5. 9. 3, 1. Hebr. 12, 9. Iac. 4, 7. 1 Petr. 2, 13. 18. 3, 1. 5. 22. 5, 5. (Ps. 62, 2. 1 Chron. 29, 24. Dan. 6, 13. Sap. 8, 15. 2 Macc. 9, 12.) — In loco 1 Cor. 14, 34. ubi ὑποτάσσεσθαι opponitur τῷ λαλεῖν, refertur ad illud obsequium, quo decet mulieres a rebus publicis abstinere, easque permittere viris; est igitur: *quietae esse*, nec loqui nec praecipere aliquid. (LXX Ps. 37, 7. 62, 5. pro דָּמַם, siluit.) — 2) ex adiuncto: *debitam reverentiam, debita officia praesto*, 1 Cor. 16, 16. (coll. Phil. 3, 29.) Eph. 5, 21. 1 Petr. 5, 5. *.

Ὑποτίθημι, f. ήσω, aor. 1. ὑπέθηκα, (ὑπό et τίθημι) 1) *suppono, subiicio*, ich stelle unter; — Rom 16, 4. τὸν ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν, collum ipsorum submiserunt periculis, i. e. pro me pericula subierunt. (Sir. 51, 26. de iis, qui salutari disciplinae se subiiciunt; metaphora repetita a iumentis. — Caeterum vid. 2 Chron. 9, 18. Gen. 49, 15. Sir. 6. 27.) — 2) med. ὑποτίθεμαί τινι, *suppedito* alicui, *suggero* ei cogitationem, consilium etc., i. q. ὑπαγορεύειν, (saepius apud Iosephum, ant. 13, 6. 5. γνώμην τινί. ib. 1, 1. 4. cap. 3, 2. ib. 8, 5. 8. 4, 5. 6. 6, 6. 2. 12, 2. 1. ib. 4, 6. 5. de spiritu oracula homini suggerente) de praeceptis: *praecipio*; 1 Tim. 4, 6. (Ioseph. bell. 2, 8. 7. δίαιταν. Id. ant. 5, 6. 3. ὑποθῆκαι praecepta.) *.

Ὑποτρέχω, aor. 2. ὑπέδραμον, (ab ὑπό et τρέχω) *infra cursu deferor*; de navigantibus: *praeterveho*, (videntur enim navigantibus, quae in litore maris conspiciuntur, alta) Act. 27, 16. (ὑπὸ) νησίον δέ τι ὑποδραμόντες. (Cursum occupare, Ioseph. ant. 7, 13. 3.) *.

Ὑποτύπωσις, εως, ἡ, (ab ὑποτυπόω, delineo, adumbro) *delineatio, adumbratio*; — a) transitive: 1 Tim. 1, 16. πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν, ut (hoc meo exemplo) adumbraret conversionem futuram gentium. Hesychius: πρὸς ὑποτύπωσιν· πρὸς σημεῖον. — b) intransitive: imago lineis ducta, *forma*, de doctrina prima, ut exemplar proposita, quod discipulus sequi debet, 2 Tim. 1, 13. *.

Ὑποφέρω, aor. 1. ὑπήνεγκα, aor. 2. ὑπήνεγκον, (ὑπό et φέρω) propr. fero ita, ut sub pondere incedam, s. sim, *suffero, patiendo perfero, sustineo*; metaph. de malis; ter,

1 Cor. 10, 13. 2 Tim. 3, 11. 1 Petr. 2, 19. (LXX pro נָשָׂא, Ps. 69, 10. ὀνειδισμόν. Mich. 7, 9. ὀργὴν θεοῦ. Iob. 2, 10. τὰ κακά. 2 Macc. 2, 28. 6, 30. Ioseph. bell. 6, 3. 3.) *.

Ὑποχωρέω, ῶ, f. ήσω, (ὑπό et χωρέω) pedem refero, cedo; (de militibus, Ioseph. ant. 7, 9. 6.) — *me subduco, secedo*; Luc. 5, 16. 9, 10. (Iudic. 20, 37. Sir. 13, 12. Ioseph. vit. §. 29. ὑπεχώρουν ἕκαστος εἰς τὴν ἑαυτοῦ. §. 29. ὑπεχώρησαν εἰς τὴν Ἰησοῦ οἰκίαν.) *.

Ὑπωπιάζω, f. άσω, (ab ὑπώπιον, τό, quod ex ὑπό et ὤψ, ὠπός, ea faciei pars quae sub oculis est; sugillatio, vibex, eine Brausche im Gesicht, ex ictu pugilis vel caestus) *sugillo*, contundo faciem ut livida reddatur. Metaph. ut Latinor. *contundo*, i. e. *excrucio*, *defatigo*; de eo, qui precibus assiduis aures alicuius defatigat, Luc. 18, 5. et de eo, qui σῶμα coercet, quum denegando ei, quae pertinent ad vitae commoditatem et mollitiem, tum imponendo ei labores molestos et duriores, 1 Cor. 9, 27. *.

Ὗς, ὑός, ὁ, ἡ, — *sus*, — *porcus*, *porca*; 2 Petr. 2, 22. de quo loco vid. Ἐξέραμα et Κύλισμα. (LXX pro חֲזִיר Lev. 11, 7. Deut. 14, 18. Prov. 11, 22.) *.

Ὕσσωπος, ου, ἡ, *hyssopus*, (Dioscor. 3, 30. Plin. 14, 16.), planta, cuius calamo s. caule utebantur Hebraei in conspersionibus sacris. Ioseph. ant. 4, 4. 6. — De calamo hyssopi Io. 19, 29. (coll. Matth. 27, 48. Marc. 15, 36.) — de fasciculo hyssopi ad conspergendum (Ioseph. ant. 2, 14. 6. ὑσσώπου κόμας) Hebr. 9, 19. sermo est. — LXX pro אֵזוֹב Exod. 12, 22. Lev. 14, 4. 6. 49. 51. 52. Num. 19, 6. 18. 1 Reg. 4, 33. Ps. 51, 8. **.

Ὑστερέω, ῶ, f. ήσω, (ab ὕστερος) ὕστερός εἰμι, 1) *posterior sum*, i. e. post aliquem incedo; ex adiuncto: *inferior sum* dignitate, honore, loco; (seq. genitivo et dativo rei, vid. *Lobeck.* ad Phryn. p. 257.), 1 Cor. 12, 24. τῷ ὑστεροῦντι ignobiliori membro, cui deest δόξα. 1 Cor. 8, 8. ὑστερούμεθα, inferiores sumus, ignobiliores habemur. 2 Cor. 11, 5. μηδὲν ὑστερηκέναι τῶν ἀποστόλων, nulla in re apostolis inferiorem esse. ib. 12, 11. — 2) tardius sequor, *remaneo*; ex adiuncto: *non pervenio ad*, Hebr. 4, 1. μή δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκέναι videl. τῆς καταπαύσεως, ne vestrum quis putet, se non perventurum esse ad locum quietis, salutis. — 3) *deficio*, *desum*; a) de actionibus: me subduco officio, *deficio*, Hebr. 12, 15. ὑστερῶν ἀπὸ τῆς χάριτος, deficiens a beneficio, a religione; ut Sir. 7, 34. μὴ ὑστέρει ἀπὸ κλαιόντων. Vel etiam ὑστερῶν ἀπό ex hebraismo pro ὑστερῶν τινος, ut Eccles. 6, 2. (De eo, qui deest officio, legitur etiam Num. 9, 7. 13. Hab. 2, 3. Ioseph. ant. 5, 10. 4.) — b) de rebus: *deficio*, *non adsum*, Io. 2, 3. ὑστερήσαντος οἴνου, quum vinum deficeret. Marc. 10, 21. ἕν σοι ὑστερεῖ. (Ies. 51, 14. οὐ μὴ ὑστερήσει ἄρτος αὐτοῦ. Neh. 9, 21. οὐχ ὑστέρησεν αὐτοῖς οὐδέν. Ps. 23, 1.) — c) de

opibus, victu, ὑστερέω et apud seriores scriptores etiam ὑστερέομαι: *destituor, deficit mihi, careo*; ita *a*) absolute: *penuria laboro, victu destituor*, Luc. 15, 14. 2 Cor. 11, 8. Phil. 4, 12. Hebr. 11, 37. (Sir. 11, 11. ἔστι κοπιῶν καὶ πονῶν, καὶ τόσῳ μᾶλλον ὑστερεῖται. Sir. 13, 4.) — *β*) ὑστερῶ (κατά) τι, deficit mihi, Matth. 19, 20. (Ps. 39, 6. τί ὑστερῶ ἐγώ;) — *γ*) ὑστερέω s. ὑστερέσμαί τινος, destituor, careo aliqua re; Luc. 22, 35. Rom. 3, 23. (Ioseph. ant. 2, 2, 1, οὐδενὸς ὑστέρουν. ib. 15, 7. ὕδατος ὑστερηθῆναι. Num. 24, 11. ὑστέρηκέ σε κύριος τῆς δόξης.) — *δ*) seq. ἐν cum dativo eodem sensu, 1 Cor. 1, 7. μὴ ὑστερ. ἐν μηδενὶ χαρίσματι. (seq. dativo Sir. 11, 12. ὑστερῶν ἰσχύϊ. Ioseph. ant. 19, 1, τῷ καιρῷ.) *.

Ὑστέρημα, τος, τό, (ab ὑστερέω) 1) *deesse, abesse, carere*; de personis: *abesse ab alio*, cum genitivo obiecti, 1 Cor. 16, 17. τὸ ὑμῶν ὑστέρημα οὗτοι ἀναπλήρωσαν, quod vobis careo, hi explent, i. e. loco vestrum, quorum praesentia, solatio, ope destituor, mihi sunt. Phil. 2, 30. Col. 1, 24. ἀναπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου, Christi loco (quippe qui nunc in coelis versatur) ego iam ab adversariis vexor. — de rebus: *defectus, penuria*; 2 Cor. 8, 14. εἰς τὸ ἐκείνων — ὑμῶν ὑστέρημα, ut eorum — vestrae penuriae succurratur. ib. 9, 12. 11, 9. 1 Thess. 3, 10. τὰ ὑστερ. τῆς πίστεως, quod deest vestrae fidei. (Iud. 18, 10. 19, 19. 20. Ps. 34, 9. Prov. 21, 5. Esdr. 5, 9. Eccl. 1, 15.) — 2) *exiguitas*; — de opibus: res angusta, curta suppellex; Luc. 21, 4. ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς ἔβαλε, ex opibus quam maxime exiguis ultimum coniecit. (Test. XII. Patr. p. 747.: αὐτὸς (Messias ex tribu Beniaminitica oriundus) ἀναπληρώσει τὰ ὑστερήματα τῆς φυλῆς σου, gloria, quam tribui comparabit, explebit eius exiguitatem.) **.

Ὑστέρησις, εως, ἡ, (ab ὑστερέω) i. q. ὑστέρημα, *penuria*, Phil. 4, 11. καθ᾽ ὑστ. quasi penuria laborem. — *curta suppellex, opes exiguae*, Luc. 21, 4. Vid. Ὑστέρημα. (In V. T. non legitur.) *.

Ὕστερον, vid. Ὕστερος.

Ὕστερος, α, ον, (ab ὑπό) *posterior, subsequens, sero futurus*; semel 1 Tim. 4, 1. ἐν ὑστέροις καιροῖς i. q. ἐν ἐσχάτοις καιροῖς, et intelligendum est tempus Messiae adventum proxime antecedens. (De tempore adventus Messiae eadem verba habentur in Test. XII. Patr. p. 746. — LXX pro אַחֲרוֹן 1 Chron. 29, 19.) — Neutrum ὕστερον abiit a) in adverbium: *postea, tandem, olim*, et de temporis spatio tum breviori tum longiori dicitur; Matth. 4, 2. 21, 29. 32. 37. 25, 11. 26, 60. Marc. 16, 14. Luc. 4, 2. Io. 13, 36. Hebr. 12, 11. (Chron. 24, 32. Prov. 5, 4. Ioseph. ant. 2, 15. 1. — ἐφ᾽ ὑστέρῳ, post, Sap. 19, 11. ἐξ ὑστέρου, tandem, Epist. Ier. v. 72.) — b) in praepositionem seq. genitivo: *post*, Matth. 22, 27. ὕστερον δὲ

δὲ πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή. Luc. 20, 32. (Ier. 29, 2. 31, 19.) *.

Ὑφαντός, ή, όν, (ab ὑφαίνω, contexo, perf. passiv. ὕφανται) *contextus*, *textus*; semel Io. 19, 23. (vid. Ἄῤῥαφος) — LXX bis pro אֹרֵג, aliquoties pro חֹשֵׁב Exod. 26, 32. 28, 6. 35, 35. 36, 35. 38, 23. 39, 3. 7. Ioseph. ant. 3, 2. 4. ib. 3, 6. 4 *.

Ὑψηλός, ή, όν, (ab ὕψι, alte) 1) *altus*; de loco Matth. 4, 8. 17, 1. Marc. 9, 2. Luc. 4, 5. Apoc. 21, 10. 12. (LXX pro בָּמָה, גָּבֹהַּ, מָרוֹם, רָם et similibus, 1 Reg. 13, 32. Ies. 2, 5. Gen. 7, 19.) — ἐν ὑψηλοῖς, i. e. *in coelo*, Hebr. 1, 3. vid. Ps. 93, 6. 113, 5. Ies. 33, 5.) — 2) *elatus in altum*, *sublimis*; Hebr. 7, 26 ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν γενόμενος, supra coelos ad Deum elatus. Vid. Eph. 4, 10. ἐπάνω πάντων οὐρανῶν, et quae sub Οὐρανός de pluribus coelis dicta sunt. — Act 13, 17. μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ, brachio elato, mit hoch geschwungenem Arme, quum bellatoris instar Aegyptios percuteret; sensus: potentia efficacissima. (LXX eam loquendi formam ponunt non solum pro חָזָק Exod. 6, 1. 32, 10. sed saepius pro נְטוּיָה, Exod. 6, 6. Deut. 4, 34. 5, 15. 7, 19. 9, 29. De natura imaginis vid. Ies. 5, 25. 9, 12. 17. 21. 10, 4. 14, 26 sq) — 3) metaphor. a) de honore: *princeps*, *praestans*; Luc. 16, 15. τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλόν (neutrum pro masculino, ut τοῦτο, πᾶν), qui e iudicio hominum principes esse videntur et nobiliores aliis. Respicit ad fastum legis peritorum et Rabbinorum. (LXX Eccles. 5, 7. Ies. 10, 33. ubi in altero membro ἔνδοξοι. 24, 4.) — b) de opinione, spiritu, ut Latin. *alta*, de vana superbia; Rom. 12, 16. τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες, alta spirantes. (1 Sam. 2, 3. λαλεῖ ὑψηλά. Ies. 9, 9. ὑψηλῇ καρδίᾳ. Prov. 17, 20. ὑψηλὸς πνεύματι. 30, 13. ὑψηλοὶ ὀφθαλμοί.) *.

Ὑψηλότερος, α, ον, (comparativ. ab ὑψηλός) *altior*, Hebr. 7, 26. vid. Ὑψηλός, num. 2.

Ὑψηλοφρονέω, ῶ, f. ήσω, i. e. ὑψηλὰ φρονέω (Rom. 12, 16.), *alta spiro*, *superbio*; bis, Rom. 11, 20. 1 Tim. 6, 17.

Ὕψιστος, η, ον, (superl. ab ὕψι, alte) *altissimus*; — ἐν τοῖς ὑψίστοις, Matth. 21, 9. Marc. 11, 10. s. ἐν ὑψίστοις Luc. 2, 14. 19, 38. hebr. בַּמְּרוֹמִים, Iob. 16, 19. Ies. 57, 15. i. e. in coelo, quippe quod altissimum omnium videtur, vid. Prov. 25, 3. — Hinc Deus, quia solus in coelo habitare putabatur, et ita distinguebatur ab Diis fictitiis, dicitur ὁ ὕψιστος, hebr. עֶלְיוֹן. chald. עִלָּיָא, i. e. ut Ies. 57, 15. explicatur, ὁ ἐν ὑψηλοῖς κατοικῶν, *summus omnium omnino dominus*; ita θεὸς ὁ ὕψιστος, Marc. 5, 7. Luc. 8, 28. Act. 16, 17. Hebr. 7, 1. (Dan. 3, 27. 33. 5, 20. 23. Gen. 14, 18—22. 3 Esdr. 2, 3. κύριος ὁ ὕψιστος pro אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם, quod habet textus hebr. 2 Chron. 36,

23.) — ὁ ὕψιστος, Luc. 1, 32. 35. 76. 6, 35. Act. 7, 48. (Num. 24, 16. Deut. 32, 8. 2 Sam. 22, 14. Ps. 9, 2. 82, 6. 86, 17. Dan. 4, 21—31. 7, 25.) **.

Ὕψος, εως, τὸ, (ab ὕψι, alte) 1) *altitudo;* — de mensura; Eph. 3, 18. Apoc. 21, 16. (LXX pro גֹּבַהּ 1 Sam. 17, 4. Ezech. 40, 43. קוֹמָה Gen. 6, 15. Exod. 25, 10. 23.) — Κατ' ἐξοχήν: *coelum,* quippe omnium altissimum, et ut οὐρανός simul pro eo, qui in coelo habitat, *Deo;* ἐξ ὕψους, coelitus, a Deo, Luc. 1, 78. 24, 49. — εἰς ὕψος in coelum, ad Deum, Eph. 4, 8. (Ps. 68, 19. Vid. Ps. 18, 19. 144, 8. Sir. 17, 26. 43, 10. 51, 26. Act. Thom §. 10.) — 2) metaphor: dignitas, *honor, splendida conditio, das Empor-in die Höhe Kommen,* Iac. 1, 9. (1 Chron. 14, 2. 23, 17. 2 Chron. 1, 1. Iob. 40, 5.) *.

Ὑψόω, ῶ, f. ώσω, (ab ὕψος), LXX pro רוּם, גָּבַהּ, גָּדַל, נָשָׂא, — *in altum tollo, extollo,* a) proprie, de motu in locum altiorem; Io. 3, 14. ὕψωσε τὸν ὄφιν, extulit serpentem. (Ita ὑψωθῆναι de Iesu: in crucem exaltari, suspendi, quod Test. XII. Patr. p. 739. plenius dicitur: ἐπὶ ξύλου ὑψωθήσεται.) — Ὑψωθῆναι ἐκ τῆς γῆς Io. 12, 32. 34. super terram tolli ad coelum, quae respiciunt simul ad crucis supplicium. — τῇ δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ ὑψωθείς, Act. 2, 33. 5, 31. ad dextram Dei elatus, ubi utraque notio et propria evehendi ad coelum, et tropica evehendi ad summos honores spectari potest. (Gen. 29, 13. ὑψώθη ἡ κραυγὴ αὐτῶν ἔναντι κυρίου. Gen. 7, 11. ὑψώθη ἀπὸ τῆς γῆς.) — b) tropice: α) ὑψόω τινά, *eveho* aliquem ad dignitatem, honores, felicitatem, *augeo illum honore, potentia, felicitate;* Luc. 1, 52. Act. 13, 17. τὸν λαὸν ὕψωσε. Iac. 4, 10. 1 Petr. 5, 6. — et ὑψωθήσομαι eodem sensu, Matth. 23, 12. Luc. 14, 11. 18, 14. (Alii: laudibus efferar, ut in V. T. haud raro, Neh. 9, 5. Ps. 18, 46 21, 13. 46, 10. 99, 5.) — (Ios. 3, 7. Ies. 4, 2. ὑψῶσαι καὶ δοξάσαι τὸ καταλειφθὲν τοῦ Ἰσραήλ. Gen. 24, 35. 48, 19. Ezech. 21, 25. Ps. 7, 6. Test. XII. Patr. p. 712.) — β) ὑψόω ἐμαυτόν, *effero me, superbio, fastu efferor,* Matth. 23, 12. Luc. 14, 11. 18, 14. — γ) ὑψώθην, aor. 1. pass. cum significatione medii, (Test. XII. Patr. p. 531. ζητήσετε ὑψωθῆναι ὑπὲρ αὐτούς, ἀλλ' οὐ δυνήσεται) *effero me, superbio, fastu vano inflatus sum, ich erhebe mich hoffärtig;* Matth. 11, 23. Luc. 10, 15. Καπερναοὺμ, ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθεῖσα, quae ad coelum usque pertingere putas, i. e. potentia, divitiis quam maxime superbis. (Ps. Sal. 1, 5. ὑψώθησαν ἕως τῶν ἄστρων [fastu suo ad astra caput efferebant], καὶ εἶπαν, οὐ μὴ πέσωσιν [πέσωμεν]. Vid. etiam Ier. 49, 16. Obad. v. 3. et conf. Deut. 1, 28. 9, 1.) — 2 Cor. 11, 7. ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε, ut vos possitis superbire, dass ihr euch gross machen könnet. (Ies. 3, 15. ἀνθ' ὧν ὑψώθησαν αἱ θυγατέρες Σιών; et ὑψώθη ἡ καρδία αὐτοῦ, de superbientibus

Deut. 8, 14. 2 Chron. 17, 6. 26, 16. Ps. 131, 1. Prov. 18, 12. Ezech. 28, 2. 5.) *.

Ὕψωμα, τος, τό, (ab ὑψόω, perf. pass. ὕψωμαι) 1) *exaltatio, das Erheben*; tropice: elevatio ad felicitatem; ita εἰς ὕψωμα Ἱερουσαλήμ, ut elevetur, gloria et splendore augeatur Hieros. Iudith. 10, 8. 13, 4. — 2) *quod altum est*, altitudo; propr. Rom. 8, 39. οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθος, vel nec coelum (Prov. 25, 3.) nec terra; vel quae iis insunt, vid. Βάθος. (Epiph. adv. haer. 1, 1. 1.) — tropice: *superbia* (vid. Ὑψόω) quae se effert in aliorum damnum; 2 Cor. 10, 5. πᾶν ὕψωμα, pro: adversarium superbientem quemque. (Iob. 24, 24. πολλοὺς ἐκάκωσε τὸ ὕψωμα αὐτοῦ. — in bonam partem: decus, gloria, Iudith. 15, 9.) *.

# Φ.

Φάγος, ου, ὁ, (a φαγεῖν) *phago, edax*; Matth. 11, 19. Luc. 7, 34. (Apud profanos non legitur.)

Φάγω, vid. Ἐσθίω.

Φαιλόνης, (scribitur in codd. etiam φαιλώνης, φελώνης) ου, ὁ, quod non nisi 2 Tim. 4, 13. legitur, ab aliis explicatur: *theca libraria*, ut syrus interpres, et Hesychius: φαιλόνης· εἰλητάριον μεμβράϊνον, ἢ γλωσσόκομον. Alii, et rectius, ut videtur, per methathesin literarum accipiunt pro φαινόλης, quod profanis est *paenula, ein Regen-Reisemantel*. Athen. III, p. 97. οὐ σὺ εἶ, ὁ καὶ τὸν καινὸν φελόνην (εἴρηται γάρ, ὦ βέλτιστε, καὶ ὁ φαινόλης) εἰπών; παῖ Λεῦκε, δός μοι τὸν ἄχρηστον φαινόλην. (Rabbini פַּלְיוֹן, *pallium*, et פַּלְיוּנָא *subligaculum*. Vid. *Buxtorf.* lex. p. 1742. et p. 1747. *Schoettgen.* hor. hebr. et talm. p. 898.)

Φαίνω, f. ανῶ, aor. 2 ἔφανον, — aor. 2. pass. ἐφάνην, fut. φανήσομαι, (a stirpe φάω, luceo, appareo, collustro) LXX pro הֵאִיר. — I) transitive; ita in N. T. activum: *luceo, lucem spargo, luce collustro*, Io. 1, 5. 5, 35. 2 Petr. 1, 19. 1 Io. 2, 8. Apoc. 1, 16. 21, 23. (Gen. 1, 17. Ps. 76, 18. 96, 4. — φαίνεσθαι, 2 Macc. 12, 9.) — II) intransitive in passivo: 1) *lucem habeo, luce suffusus sum*; a) propr. Apoc. 8, 12. ἵνα ἡ ἡμέρα μὴ φαίνῃ τὸ τρίτον αὐτῆς, ut dies non lucida sit secundum tertiam partem, i. e. ut lux diei comminuatur usque ad tertiam partem. — b) tropice: emico, eluceo, i. e. *honoris splendore circumfundor, emineo*; Phil. 2, 15. ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς φωστῆρες. — 2) *in lucem prodeo, appareo*,

*palam fio, conspicior*, a) propr. Matth. 2, 7. ἀστὴρ φαινόμενος. Matth. 24, 27. ἀστραπή. ib. v. 30. τὸ σημεῖον τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ οὐρανῷ. (Ies. 60, 2. pro זָרַח) — de Deo, angelis, redivivis, apparentibus, Matth. 1, 20. 2, 13. 19. Marc. 16, 9. Luc. 9, 8. (Num. 23, 3. pro נִקְרָה. 2 Macc. 3, 33. 10, 29. 11, 8. Test. XII. Patr. p. 541. Ioseph. ant. 7, 7. 3. ὁ θεὸς φανεὶς [Nathano] κατὰ τοὺς ὕπνους. Id. contr. Apion. 1, 32. ἡ Ἶσις κατὰ τοὺς ὕπνους ἐφάνη.) — Matth. 6, 5. 16. 18. ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις, ut quid agant (pietatis exercitium) ab omnium oculis conspiciatur. Iac. 4, 14. ἀτμὶς ἡ πρὸς ὀλίγον φαινομένη. Apoc. 18, 23. (Ier. 47, 3. pro נִרְאָה. 1 Macc. 11, 12. τότε ἐφάνη ἡ ἔχθρα αὐτῶν.) — de segete: *prodeo*, ich komme zum Vorschein Matth. 13, 26. (2 Macc. 1, 33. τὸ ὕδωρ ἐφάνη.) — de eventu: *conspicior, evenio*, Matth. 9, 33. οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσραήλ. — de rebus omnino: *conspicior, conspici possum*; Hebr. 11, 3. εἰς τὸ μὴ ἐκ [pro ἐκ μὴ] φαινομένων τὰ βλεπόμενα γεγονέναι, quae non conspicerentur; sensus: quae non essent. — b) tropice: *videor aliquis esse*, Matth. 13, 26. 27. ἔξωθεν φαίνονται ὡραῖοι. Luc. 24, 11. ἐφάνησαν ὡσεὶ λῆρος. (Test. XII. Patr. p. 530. ἐφαίνοντο αὐταῖς ἕως τοῦ οὐρανοῦ φθάνοντες. Prov. 21, 2. πᾶς ἀνὴρ φαίνεται ἑαυτῷ δίκαιος. Ioseph. c. Apion. 1, 28.) — φαίνεταί μοι, *videtur mihi, placet*, de iudicio; Marc. 14, 64. (3 Esdr. 2, 21. ἂν φαίνηταί σοι, si tibi placet.) — Quum, quae conspiciuntur, etiam cognoscantur, qualia sint, est: videor aliis, — *palam fio, cognoscor, deprehendor*, Rom. 7, 13. ἵνα φανῇ ἁμαρτία — ἁμαρτωλός, ut palam fiat vitiositatem — vere improbam esse et poena dignam. (Est enim hic anacoluthon [*Matthiae* gramm. §. 631.] agnoscendum, quum Paulus ἵνα γένηται pro ἵνα φανῇ in sequentibus usurpet, ut gravior fiat oratio.) 2 Cor. 13, 7. (2 Macc. 6, 27. τοῦ γήρως ἄξιος φανήσομαι. Sap. 8, 16.) — 1 Petr. 4, 18. ἁμαρτωλὸς ποῦ φαίνεται, ubi locorum palam erit? i. e. quid ei eveniet? (Similiter 2 Macc. 7, 22. ubi mater filiis dicit: οὐκ οἶδ' ὅπως εἰς τὴν ἐμὴν ἐφάνητε κοιλίαν, nescio quomodo (homines) facti fueritis in utero. 2 Macc. 3, 25. ἐφαίνετο ἔχων. 4 Macc. 1, 32. ἐπικρατεῖν φαίνεται, imperium tenet. ib. 2, 4. Ioseph. bell. 1, 8. 4. πανταχοῦ γενναῖος φανείς.) *.

**Φαλέκ**, ὁ, hebr. פֶּלֶג, *Phaleg*, nom. pr. viri, filii Heberis; Luc. 3, 35. (Gen. 10, 25.)

**Φανερός**, ά, όν, (a φαίνομαι) *manifestus*, ita ut conspici, intelligi possit, diciturque de iis, quae oculis conspiciuntur, audiuntur, mente intelliguntur; Act. 4, 16. σημεῖον πᾶσι φανερόν. (2 Macc. 15, 35.) — φανερὸν ποιεῖν, manifestare quis aliquis sit, Matth. 12, 16. Marc. 3, 12. (2 Macc. 12, 41. τοῦ τὰ κεκρυμμένα φανερὰ ποιοῦντος. Ioseph. ant. 3, 4. 2.) — φανερὸν γίνεσθαι, ab omnibus cognosci, latis innotescere; Marc. 6, 14. Luc. 8, 17. Act. 7, 13. 1 Cor. 11, 19. 13, 13. 14,

25. Phil. 1, 13. (1 Macc. 15, 9. 2 Macc. 1, 33.) — φανερόν ἐστι satis manifestum, facile intelligendum est, Rom. 1, 19. τὸ γνωστὸν τοῦ θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς, satis manifestum est iis (für sie) Deum cognoscere. (De eo quod facile est intellectu, iudicatu, usurpat etiam Ioseph. bell. 7, 1. 2.) Gal. 5, 19. 1 Tim. 4, 15. (Prov. 16, 5. Sir. 6, 24. 2 Macc. 6, 30.) — *dignoscendi* sensu, 1 Io. 3, 10. — εἰς φανερὸν ἔρχεσθαι, palam fieri, omnibus innotescere, Marc. 4, 22. Luc. 8, 17. — ἐν τῷ φανερῷ, adverbialiter: *palam* i. e. a) in loco publico, Matth. 6, 4. 6. 18. (Ioseph. ant. 4, 2. 4.) — b) quatenus oculis aliquis conspicitur; Rom. 2, 28. ὁ ἐν τῷ φανερῷ, Iudaeus qui palam est, quatenus externis signis dignoscitur. (Ioseph. vit. §. 25. ἐκ τοῦ φανεροῦ, palam.) *.

Φανερόω, ῶ, f. ώσω, (a φανερός) apud LXX semel Ier. 33, 6. pro גָּלָה, — φανερὸν ποιέω, *manifestum*, *conspicuum facio*, diciturque de iis, quae oculis, auribus, mente, usu satis innotescunt, et palam fiunt. a) activum: *manifestum*, *conspicuum facio*, Io. 2, 11. ἐφανέρωσε τὴν δόξαν αὐτοῦ. c. 7, 4. ἑαυτὸν τῷ κόσμῳ, in publicum prodire. 17, 6. τὸ ὄνομα. 21, 1. ἐφανέρωσε ἑαυτόν. (Epist. Barn. c. 5. ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν (Christus) υἱὸν θεοῦ εἶναι.) Rom. 1, 19. 1 Cor. 4, 5. τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν. 2 Cor. 2, 14. — *publice trado*, Col. 4, 4. Tit. 1, 3. — b) passivum; α) *cognoscor* ab omnibus, *innotesco*, *conspicuus fio*; Marc. 4, 22. Io. 3, 21. 9, 3. Rom. 3, 21. 14. (in textu vulg. c. 16.) 26. 2 Cor. 3, 3. φανερούμενοι, ὅτι, quos satis constat esse. 5, 11. θεῷ δὲ πεφανερώμεθα, Deus me totum perspicit. 7, 12. Eph. 5, 13. Col. 1, 26. 3, 4. φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ σὺν αὐτῷ, simul cum eo conspicui eritis δόξῃ 2 Tim. 1, 10. Hebr. 9, 8. 1 Petr. 1, 20. 1 Io. 2, 19. ἀλλ' (hoc factum est) ἵνα φανερωθῶσιν, ὅτι οὐκ εἰσὶ πάντες ἐξ ὑμῶν, pro ἵνα φανερὸν ᾖ κ. τ. λ. — ib. 3, 2. οὔπω ἐφανερώθη, usu nondum cognitum habemus. — β) medium et aor. 1. pass. significatione med. *me conspicuum facio*, *videndum me praebeo*; 2 Cor. 4, 10 sqq. ἵνα ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φαν., vid. Ζωή. — 2 Cor. 11, 6. ἐν παντὶ φανερωθέντες ἐν πᾶσιν εἰς ὑμᾶς, in quavis re (in utroque, quum λόγῳ tum γνώσει) me vobis omnino conspicuum feci. Eph. 5, 13. πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστι, pro φῶς ἐστι φανερούμενον κατὰ πᾶν, lux (diei) enim se ab omni parte conspiciendam praebet, omnia omnino collustrat. 1 Io. 4, 9. ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἀπέσταλκεν. Apoc. 15, 4. — φανερωθῆναί τινι, *comparere* coram aliquo, Io. 1, 31. 2 Cor. 5, 10 sqq. ἔμπροσθεν. — De coelitus venientibus, redivivis: *appareo*, Marc. 16, 12. 14. Io. 21, 14. Col. 3, 4. 1 Tim. 3, 16. Hebr. 9, 26. 1 Petr. 5, 4. 1 Io. 1, 2. 2, 28. 3, 5. 8. *.

Φανερῶς, (a φανερός) adv. *manifesto*, *palam*; Marc.

1, 45. Io. 7, 10. (Ioseph. ant. 5, 6. 2. ib. 3, 5. 4. λέγειν φανερῶς.) — de cognitione: *perspicue, clare*, Act. 10, 3. *.

**Φανέρωσις**, εως, ἡ, (a φανερόω, perf. pass. πεφανέρωσαι) *manifestatio*, i. q. φανεροποίησις; 2 Cor. 4, 2. φανέρωσις τῆς ἀληθείας, publice tradere doctrinam veram. — 1 Cor. 12, 7. φανέρωσις τοῦ πνεύματος dicuntur dona spiritus sancti, quia maxima eorum pars versabatur in institutione, s. revelatione. *.

**Φανός**, οῦ, ὁ, (a φαίνω, ἔφανον) *lucerna, eine Leuchte, fax, taeda*; semel Io. 18, 3. (Aeschyl. Agam. v. 290. Dionys. Halic. 9, p. 720. ἐξέτρεχον ἅπαντες ἐκ τῶν σκηνῶν ἀθρόοι, φανοὺς ἔχοντες καὶ λαμπάδες. Hesych. Ἀττικοὶ δὲ λυχνοῦχον ἐκάλουν, ὃν ἡμεῖς νῦν φανόν. Vid. etiam Phrynich. ed. *Lobeck*. p. 59.) *.

**Φανουήλ**, ὁ, (פְּנוּאֵל, i. e. aspexit Deus) *Phanuel*, nom. propr. viri, de quo vid. Luc. 2, 36.

**Φαντάζω**, f. άσω, (a φαίνω) conspicuum facio, manifesto; — φαντάζομαι, *appareo*; semel Hebr. 12, 21. ubi τὸ φανταζόμενον est i. q. τὸ φαινόμενον, collective: *phaenomena*, diciturque de fulgure, tonitru, fumo etc. de quibus vid. Exod. 19. — (Sap. 6, 16. ἡ σοφία ἐν τρίβοις φαντάζεται αὐτοῖς, cultoribus suis apparebit. Herodian. 8, 3. 21. Legitur etiam, sed alio sensu, Sir. 31, 5. Test. XII. Patr. p. 538.)

**Φαντασία**, ας, ἡ, (a φαντάζω) *ostentatio, pompa, das Schaustellen, Sich-sehen-lassen*; semel de pompa splendida principis Act. 25, 23. (Zach. 10, 1. pro חֲזִיזִים, κύριος ἐποίησε φαντασίας.) — (imago s. cogitatio fraudulenta, animum ludibrio habens, Hab. 2, 18. 19. Sap. 18, 17. Test. XII. Patr. p. 524. 530. — opinio fraudulenta, Ioseph. de bell. 6, 1. 7.)

**Φάντασμα**, τος, τό, (a φαντάζω) res conspecta, visum; *daemon conspectus, spectrum*; bis, Matth. 14, 26. Marc. 6, 49. coll. Luc. 24, 36. (Iosephus de angelis, ant. 1, 20. 2. ib. 5, 6. 2. et 5, 8. 2. φάντασμα ἐπιφαίνεται, ἄγγελος τοῦ θεοῦ. — de imaginibus somniorum terribilibus Ioseph. bell. 3, 8. 3. Sap. 17, 15.)

**Φάραγξ**, γγος, ἡ, (a stirpe obsoleta φάρω i. q. σχίζω, scindo, diffindo) propr. scissura, hiatus; de scissuris petrarum et terrae: *hiatus, faux, vallis angusta montibus praeruptis terminata, Schlucht, Schlund*; semel Luc. 5, 3. (Saepius apud Ioseph., ut de bell. 6, 8. 5. ib. 7, 6. 1. coll. 4 Macc. 14, 16. — LXX saepius pro אָפִיק Ies. 8, 7. Ezech. 6, 3. גַּיְא Ios. 15, 8. Ies. 22, 1. 40, 4. נַחַל Gen. 26, 17. Deut. 1, 24. 2, 24.

**Φαραώ**, ὁ, hebr. פַּרְעֹה, scriptoribus N. T. indeclinabile, (sed Iosephus flectit: Φαραώθης, ου, ῃ, ην, vid. ant. 2, 13. 14. et LXX flectunt Φαραώ, τοῦ Φαραώ, τῷ Φαραῷ, τὸν Φα-

ραώ) *Pharao*, nomen commune et appellativum regum Aegyptiorum antiquiorum, (Ioseph. ant. 8, 6. 2. ὁ Φαραὼν κατ' Αἰγυπτίους βασιλέα σημαίνει. Putat Iosephus ib. nomen hoc posteriores reges accepisse a primo, qui hoc nomen habuisset. Vid. etiam Gen. 47. Exod. 5 sqq.) Act. 7, 10. ἐναντίον Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου, (ubi Φαραώ loco nominis proprii est.) v. 13. 21. Rom. 9, 17. Hebr. 11, 24. *.

Φαρές, ὁ, (פֶּרֶץ, ruptura, vid. Gen. 38, 29.) *Phares*, nomen propr. filii Iudae, Matth. 1, 3. Luc. 3, 32.

Φαρισαῖος, ου, ὁ, (apud Rabbinos פָּרוּשׁ, Pharisaeus, etiam: abstinens, continens, separatus; Suidas: φαρισαῖος· ἀφωρισμένος; alii deducunt a פָּרַשׁ docuit, interpretatus est; legis interpretes) *Pharisaeus*, unus e secta Pharisaeorum, cuius sectae mentio in commentariis Iosephi primum fit ant. 13, 5. ubi agit de tempore Ionathani pontificis, qui a. 159—144 ante Chr. nat. vixit. Uberius de iis exposuit Ioseph. ant. 13, 5. et 24. ib. lib. 7, 2. lib. 18, 1. et 2. de bell. 2, 8. Erant acerrimi legis mosaicae, potissimum rituum a Mose praescriptorum, defensores, verborumque legis captatores, praeter eam etiam παράδοσιν, i. e. praecepta doctorum serius prolata ad ritus plerumque spectantia, admittentes, religiosissimi in cerimoniis, de vera animi emendatione parum solliciti, fucatae pietatis studiosi, apud populum magna gaudentes auctoritate, ut etiam synedrii magni ex parte assessores; cuiusque sanioris doctrinae, quae rituum dignitatem minuere videbatur, adversarii acerrimi, ideoque Christo inimicissimi, et supplicii eius auctores primarii. Quod ad dogmata eorum attinet, non omnia satis sunt enucleata, quum fatum, at vero etiam aliquam hominis libertatem, immortalitatem et praemia et poenas alterius vitae, at vero etiam μετεμψύχωσιν docuisse dicantur. Matth. 3, 7. 5, 20. 9, 11. 14. 34. 12, 2. 14. 24. 38. 15, 1. 12. 16, 1. 6. 11 sqq. 19, 3. 21, 45. 22, 15. 34. 41. 23, 2. 13. 14. 15. 23. 25—29. 27, 62. Marc. 2, 16. 18. 24. 3, 6. 7, 1. 3. 5. 8, 11. 15. 10, 2. 12, 13. — Luc. 5, 17. 21. 30. 33. 6, 2. 7. 7, 30. 36—39. 11, 37—44. 12, 1. 13, 31. 14, 1. 3. 15, 2. 16, 14. 17, 20. 18, 10 sqq. 19, 39. Io. 1, 24. 3, 1. 4, 1. 7, 32. 45—48. 8, 3. 13. 9, 13—16. 40. 11, 46 sqq. 57. 12, 19. 42. 18, 3. Act. 5, 34. 15, 5. 23, 6—9. 26, 5. Phil. 3, 5. *.

Φαρμακεία, ας, ἡ, (a φαρμακεύω, i. q. φάρμακον, medicinam, venenum, pigmentum vel paro, vel do) 1) parare, vel dare medicinam, (Ioseph. de bell. 4, 9. 11. φάρμακον πρὸς σωτηρίαν) vel venenum; — veneficium; — 2) *incantatio, praestigiae, artes magicae*, Gal. 5, 20. (Exod. 7, 11. 22. 8, 18. Sap. 18, 13. de artibus praestigiatorum Aegyptiorum.) Quae artes quum doceri a daemonibus malis et opera eorum peragi putarentur (Lib. Henoch. p. 183. 185. ubi daemon φαρ-

μαρος docuisse φαρμακείας traditur), φαρμακεία etiam metonymice de *idololatria* et *praestigiis ethnicorum* dicitur; Apoc. 9, 21. 18, 23. et in V. T. Ies. 47, 9. 12. pro כְּשָׁפִים et Sap. 12, 4. *.

*Φαρμακεύς*, έως, ὁ, (a φαρμακεύω, vid. Φαρμακεία) medicinam conficiens; *veneficus*, (Ioseph. vit. §. 31.); *incantator, praestigiator*. [Apoc. 21, 8. ubi *Griesb.* φαρμάκοις edidit.]

*Φαρμακός*, οῦ, ὁ, ἡ, (ab eodem them. — Ioseph. ant. 17, 4. 1. φαρμακιστόταται γυναῖκες, mulieres veneficiis quam maxime deditae, vel eorum peritissimae) i. q. φαρμακεύς, *veneficus, incantator*; Apoc. 21, 8. 22, 15. — LXX pro חַרְטֹם Exod. 9, 12. pro מְכַשֵּׁף, Exod. 7, 11. 22, 17. Deut. 18, 10. Ier. 27, 7. Dan. 2, 2. Mal. 3, 5. — Ps. 58, 5. *.

*Φάσις*, εως, ἡ, (a φάω, φημί, dico) dictio; — *fama, nuntius*; Act. 21, 31. (de delatione, Demosth. p. 793. 16. ed. *Reisk.* Pollux Onom. 8, 6. 47. κοινῶς δὲ φάσεις ἐκαλοῦντο πᾶσαι αἱ μηνύσεις τῶν λανθανόντων ἀδικημάτων, quae spectant ad φάσις a φαίνω notum facio. Act. 1. 1. patet e verbo ἀνέβη, quod adiectum est, φάσιν esse rumorem, famam.) *.

*Φάσκω*, imperf. ἔφασκον, (a φάω, i. q. φημί) *dictito, affirmo*, Act. 24, 9. 25, 19. Rom. 1, 22. [Apoc. 2, 2.] — LXX Gen. 26, 20. 2 Macc. 14, 27. 32. Philo de Somn. p. 1116. Xenoph. Mem. 1, 2. 29. Ioseph. ant. 3, 14. 2. *.

*Φάτνη*, ης, ἡ, *praesepe, Krippe*; Luc. 13, 15. — et praeterea Luc. 2, 12. 16. ubi quidam *stabulum* maluerunt interpretari, secundum LXX interpretes, qui φάτνη 2 Chron. 32, 8. pro אֻרְוֹת, stabulum, et Hab. 3, 17. pro רֶפֶת, bovile, posuerunt. At est *praesepe*, ut recte docuit *Gersdorf* (Beiträge zur Sprachcharakterist. des N. T. p. 220 sqq.) LXX pro אֵבוּס praesepe, Iob. 39, 9. Prov. 14, 4. Ies. 1, 3. Xenoph. de Re Equestr. 4, 1. Ioseph. ant. 8, 2. 4. Philo de Somn. p. 872. βόες ἐπὶ φάτνης σφαγέντες. *.

*Φαῦλος*, η, ον, 1) simplex, tenuis, schlecht, einfach; — ineptus, inutilis, vilis; — 2) de moribus; ignavus, *improbus, malus, pravus*; Io. 3, 18. 5, 29. Tit. 2, 8. Iac. 3, 16. (Prov. 13, 6. 22, 8. Iob. 6, 25. Ioseph. vit. §. 9. φαῦλος τὸν βίον. Polyb. 4, 45. 1.) *.

*Φέγγος*, εος, contr. ους, τό, (a φέγγω i. q. φάω, φαίνω, luceo) *lux, splendor*; de splendore coelitus veniente ab astris, fulguribus etc. Matth. 24, 29. Marc. 13, 24. (Ioel. 2, 10. 3, 15. 2 Sam. 23, 4. Ezech. 1, 4. 13. 27. Iob. 3, 4. Sap. 7, 10. Ioseph. ant. 2, 14. 5.) — de luce *lychni*, (de quo etiam Ioseph. ant. 3, 8. 3. verbum φέγγειν usurpat) Luc. 11, 33. (de luce ex incendio, 2 Macc. 12, 9.) *.

*Φείδομαι*, f. φείσομαι, aor. ἐφεισάμην, deponens med. *abstineo, me cohibeo*; 2 Cor. 12, 6. (LXX pro חָשַׂךְ cohibuit,

Gen. 20, 6. 2 Sam. 18, 16. Iob. 16, 6. Prov. 10, 20. Sap. 1, 11.) — abstineo a vindicta, poena, vel malo alteri infligendo, *parco*, seq. genitivo; Act. 20, 29. Rom. 8, 32. 11, 21. 1 Cor. 7, 28. 2 Cor. 1, 23. 13, 2. *οὐ φείσομαι* (Prov. 6, 34. Ier. 13, 14.) 2 Petr. 2, 4. 5. (LXX pro חוּס et חָמַל, 1 Sam. 24, 11. Neh. 13, 22. Ps. 72, 13. 2 Chron. 36, 15. 17. Sap. 11, 27.) *.

**Φειδομένως**, (a *φείδομαι*, particip. *φειδόμενος*) adv. *parce*; semel 2 Cor. 9, 6. (apud profanos non legitur.)

**Φελόνης**, vid. *Φαιλόνης*.

**Φέρω**, (a stirpe obsoleta *οἴω*) fut. *οἴσω*, aor. 1. *ἤνεγκα*, aor. 2. *ἤνεγκον*, aor. 1. pass. *ἠνέχθην* — LXX הֵבִיא et נָשָׂא — respondet Latinor. *fero*, et, ut hoc, triplici potissimum modo usurpatur. (De discrimine inter *φέρω* et *φορέω* vid. *Φορέω*) Est enim 1) *fero*, i. e. *moveo*, a) propr. Io. 20, 27. *φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε — φέρε τὴν χεῖρά σου, καὶ βάλε.* (Unde *φέρε*, move te, *agedum!* adhortantis est ad agendum, Ioseph. ant. 4, 8. 2. ib. 6, 5. 6.) Hebr. 1, 3. *φέρων*, movens, gubernans, *τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ*, (alii: portat, i. e. facit ut esse pergant.) — *φέρομαι*, *feror*, adiuncta notione celeritatis et violentiae motus, *celeriter moveor*, *abripior*, *ruo*; Act. 2, 2. *πνοὴ φερομένη βιαία.* (Ier. 18, 14. *ὕδωρ βιαίως ἄνω φερόμενον.* Ies. 29, 5. 28, 15. 18.) de navigantibus Act. 27, 15. 17. (Test. XII. Patr. p. 670. *χειμαζόμενοι ἐπὶ τὸ πέλαγος ἐφερώμεθα.* Ioseph. ant. 7, 8. 3. *ἵπποις ἐφέροντο πρὸς τὸν πατέρα.* 7, 10. 2. *φερόμενοι* de celeriter fugientibus.) Neque aliter 1 Petr. 1, 21. *ὑπὸ πνεύματος ἁγίου φερόμενοι*, a spiritu sancto abrepti, s. agitati. (Iob. 17, 1. *πνεύματι φερόμενος.* Ioseph. bell. 6, 5. 2. *φερόμενοι τοῖς θυμοῖς.*) — b) tropice, ut Latinorum *ferre*, de porta: *duco*, Act. 12, 10. *πύλη ἡ φέρουσα εἰς τὴν πόλιν.* (Ioseph. ant. 5, 1. 2. *κατὰ τὰς εἰς τὸν ποταμὸν φερούσας ὁδούς.* ib. 8, 7. 58. *ὁδοὺς ἀγούσας εἰς Ἱεροσόλυμα.*) — *φέρομαι*, *progredior*, de doctore exponente rem aliquam; Hebr. 6, 1. *ἐπὶ τὴν τελειότητα φερώμεθα.*

2) *porto et ita moveo*, i. e. *affero*, *adporto*, *adduco*, *confero*, *porrigo*; a) propr. vel absolute, vel seq. dativo personae, vel seq. *πρός*, — *res*, Matth. 14, 11. *ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ.* 14, 18. *φέρετε αὐτοὺς* (*τοὺς ἄρτους*) *ὧδε.* 12, 15. 16. *δηνάριον.* Marc. 6, 27. Luc. 24, 1. Io. 2, 8. 4, 33. 19, 39. 21, 10. Act. 4, 34. 37. 5, 2. 2 Tim. 4, 13. *ἐρχόμενος φέρε.* — *φέρειν ὄπισθεν* Luc. 23, 26. vid. *Ὄπισθεν.* — *personas*, Matth. 17, 17. Marc. 1, 32. 2, 3. 7, 32. 8, 22. 9, 17. 19. 20. 15, 22. Luc. 5, 18. 15, 23. Io. 21, 18. Act. 5, 16. 14, 13. (Gen. 4, 3. 4. 27, 4. Exod. 32, 2.) — *εἰς*, *infero*, Apoc. 21, 24. 26. (1 Sam. 31, 12. Neh. 11, 27. Ies 30, 6.) — b) metaph. α) *φέρω τι*, *profero*, *in medium profero* aliquid; 2 Petr. 1, 17. 18. *φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ*, vox coelitus ei facta est. — *κατηγορίαν κατά τινος φέρειν*, Io. 18, 29. Act. 25, 7. — 2 Petr. 1, 21. *ἠνέχθη*

ποτὲ προφητεία. (Ioseph. vit. §. 65. ἱστορίαν φέρειν εἰς μέσον.) 2 Io. v. 10. διδαχήν. Hebr. 9, 16. θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου, testatorem mortuum esse ferri sermone, i. e. constare oportet. (Ioseph. c. Apion. 1, 27. φέρουσι, proferunt, narrant. Id. ant. 17, 5. 4.) — *profero*, καρπόν, Marc. 4, 8. Io. 12, 24. 15, 2. 4. 5. 8. 16. (Prov. 30, 21. Ezech. 17, 8. Ioel. 2, 22. Ioseph. ant. 13, 14. 2. ib. 15, 4. 2. τιμιώτατον βάλσαμον φέρει.) — φέρω τινί τι, *affero alicui aliquid, tribuo, efficio*; 1 Petr. 1, 13. ἡ φερομένη ἡμῖν χάρις. (Gen. 33, 11. εὐλογίαν τινί. Ier. 35, 17. 49, 5. Ioseph. ant. 2, 6. 8. ἔπαινον ἤνεγκεν αὐτῷ. Ioseph. ant. praef. §. 3. χάριν ἐκείνοις φέροντες, grati quid illis facientes. Id. ant. 17, 13. 3. ὄναρ φέρων αὐτῷ εἰς μέγα.)

3) remota notione motus: *in me suscipio et porto*, modo *suscipiendi* notione praevalente, ut Hebr. 13, 13. ὀνειδισμὸν αὐτοῦ φέροντες. (Ezech. 34, 29. Ies. 53, 4. τὰς ἁμαρτίας τινός.) — modo portandi notione: *fero, patior*; Rom. 9, 22. θεὸς ἤνεγκεν σκεύη ὀργῆς. (Ioseph. ant. 7, 14. 8. φέρειν αὐτὸν δεσπότην.) — *tolero, sustineo*, Hebr. 12, 20. 2 Petr. 2, 11. οὐ φέρουσι κρίσιν, sustinere (i. e. ei adversari, eam effugere) non valuerunt sententiam damnotoriam. (Gen. 36, 7. Num. 11, 14. Deut. 1, 12. 2 Chron. 2, 6. Ioseph. ant. 17, 13. 2. μὴ φέροντες τὴν ὠμότητα αὐτοῦ.) *.

**Φεύγω**, f. ξομαι, aor. 2 ἔφυγον, (cognatum verbo σοβέω, fugo) LXX pro בָּרַח et נוּס — 1) *fugio, aufugio, fuga me recipio*, Matth. 8, 33. 26, 56. Marc. 5, 14. 14, 50. Luc. 8, 34. Io. 10, 12 sqq. Act. 7, 29. (Exod. 14, 5. 1 Sam. 19, 12.) — seq. εἰς, Matth. 2, 13. 10, 23. Marc. 13, 14. Luc. 21, 21. Apoc. 12, 6. (Gen. 14, 10. Num. 24, 11. Ion. 1, 3.) — seq. ἐπί, semel Matth. 24, 16. (Ioseph. ant. 4, 5. 2.) coll. Marc. 13, 14. ubi εἰς. — sq. ἐκ, Act. 27, 30. (Ies. 51, 6. 1 Reg. 12, 2. 1 Sam. 4, 17. 31, 1.) — seq. ἀπό, aufugiendo *desero*, Marc. 16, 8. Io. 10, 5. Iac. 4, 7. — poetice de morte: Apoc. 9, 6. φεύξεται ἀπ' αὐτῶν ὁ θάνατος. (2 Sam. 19, 9. 2 Chron. 10, 2. Exod. 4, 3.) — tropice: *vito, aversor*, φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρίας. (Sir. 21, 2.) φεῦγε ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. — seq. accusativo: *fugere aliquid*, 1 Cor. 6, 18. τὴν πορνείαν. 1 Tim. 6, 11. 2 Tim. 2, 22. — de fuga ab eo qui insequitur: *effugio*, ἀπό, Matth. 3, 7. 23, 33. Marc. 14, 52. Luc. 3, 7. — seq. accusativo, Hebr. 11, 34. ἔφυγον στόματα μαχαίρας. c. 12, 25. ἔφυγον videl. τὸν λαλοῦντα, minantem, minantes poenas. — 2) poetice: *evanesco*; Apoc. 16, 20. πᾶσα νῆσος ἔφυγε, καὶ ὄρη οὐχ εὑρέθησαν. c. 20, 11. οὗ ἀπὸ προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανός, καὶ τόπος οὐχ εὑρέθη αὐτοῖς. coll. Ps. 114, 3. 5. *.

**Φῆλιξ**, ικος, ὁ, *Felix*, nom. pr. latin. procuratoris undecimi Iudaeae, Claudii imperatoris et eius matris Antoniae

liberti, qui primum Drusillam, Cleopatrae et Antonii neptim, postea aliam Drusillam, Herodis Agrippae filiam, in matrimonio habuit, et procurator Iudaeae factus, „per omnem saevitiam ac libidinem ius regium servili ingenio exercuisse," traditur. (Tacit. hist. 5, 9. 6. Ioseph. ant. 20, 7. 1. id. bell. 2, 13. 2.) Act. 23, 24. 26. 24, 3. 22. 24. 25. 27. 25, 14. *.

*Φήμη*, ης, ἡ, (a φημί, dico) *fama, rumor*; Matth. 9, 26. Luc. 4, 4. (Prov. 16, 1. 2 Macc. 4, 39. Ioseph. ant. 17, 6. 2.) *.

*Φημί*, aor. 2. ἔφην, deducunt a φάω, in lucem profero, *dico, sententiam profero*, Matth. 17, 26. 19, 21. 21, 27. 26, 61. Luc. 7, 40. 44. Io. 1, 23. et passim. — In media oratione, ubi verba alterius afferuntur: *aio, inquam*, Matth. 14, 8. δός μοι, φησίν. Act. 23, 35. 25, 5. 22. 26, 25. 1 Cor. 6, 16. φησί (ἡ γραφή) quod etiam Hebr. 8, 5. intelligendum est, 2 Cor. 10, 10. — Caeterum, ut εἴπω, in N. T. est affirmantis, confirmantis, 1 Cor. 7, 29. 10, 15. 19. 15, 50. — contendentis Rom. 3, 8. 2 Cor. 10, 10. — quaerentis, Matth. 27, 23. Act. 16, 30. 21, 37. — respondentis, Matth. 4, 7. 13, 28. 29. 27, 11. Io. 9, 38. et passim. — ἀποκριθεὶς ἔφη, Matth. 8, 8. Luc. 23, 3.

*Φῆστος*, ου, ὁ, (*Portius*) *Festus*, procurator Iudaeae, Felicis successor, de quo vid. Act. 24, 27. 25, 1—24. 26, 24. 25. 32. (Ioseph. ant. 20, 8. 9. de bell. 2, 13. 7. coll. Πόρκιος.)

*Φθάνω*, aor. ἔφθασα, 1) prior venio, prior advenio, *praevenio, anteverto*; 1 Thess. 4, 15. οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμηθέντας, mortuis priores non perveniemus ad vitam aeternam. (Sap. 4, 7. ἐὰν φθάσῃ τελευτῆσαι, si praemature moritur. ib. 6, 13. Ioseph. ant. 10, 1. 1.) — 2) *pervenio, venio*, LXX pro נָגַע et chald. מְטָא, εἰς, *ad*, tropice: *consequor*, Rom. 9, 31. οὐκ ἔφθασε εἰς νόμον δικαιοσύνης. Phil. 3, 16. εἰς ὃ ἐφθάσαμεν, ad quam doctrinae cognitionem pervenimus. (Dan. 4, 18. 19. 12, 12.) — 2 Cor. 10, 14. ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν, ad vos pertingere potui, i. e. valui vobis adferre doctrinam. (seq. ἕως Dan. 4, 8. 7, 13. Test. XII. Patr. p. 530.) — ἐπί τινα, *aliquem supervenio*; de bonis: contingo alicui, Matth. 12, 28. Luc. 11, 20. — de malis: maneo aliquem, supervenio, 1 Thess. 2, 16. (Act. Thom. §. 33. Dan. 4, 21. Eccles. 8, 14.) *.

*Φθαρτός*, ή, όν, (a φθείρω, perf. pass. ἔφθαρμαι, ται) *corruptioni obnoxius, caducus, mortalis*; Rom. 1, 23. ἄνθρωπος. (Sap. 24, 8. 2 Macc. 7, 16.) 1 Cor 9, 25. στέφανος. 1 Petr. 1, 22. σπορά quod vide. (Sap. 9, 15. σῶμα. 19, 20. ζῶα.) — τὸ φθαρτὸν τοῦτο, haec natura corruptibilis. v. 54. — φθαρτά, res caducae, 1 Petr. 1, 18. (Etiam Philo aurum et argentum οὐσίας φθαρτάς appellat, de Cherub. p. 116. Id. de

Congr. er. qu. gr. p. 440. οὐκ ἄργυρον οὐδὲ χρυσόν τιν', ἢ ἄλλο τῶν ἐν ὕλαις φθαρταῖς.)

*Φθέγγομαι*, f. έγξομαι, depon. med. (a φθέγμα, sonus) sonum emitto, i. q. φωνὴν δίδωμι, (Amos. 1, 2. Nah. 2, 7. Thren. 1, 13.) — *voces emitto, verba facio, alta voce loquor;* Act. 4, 18. μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, ne loquerentur nec palam docerent. 2 Petr. 2, 16. ὑποζύγιον (asina) ἐν ἀνθρωπίνῃ φωνῇ φθεγξάμενον. v. 18. ὑπέρογκα φθεγγόμενοι. (LXX pro דִּבֶּר Iob. 13, 7. Prov. 18, 24. — הִבִּיעַ eructare, Ps. 78, 2. 94, 4. vid. etiam Sap. 1, 8. 8, 13. Sir. 6, 11. Ioseph. bell. 6, 2. 10. ἐφθέγγετο πρὸς τοὺς Ῥωμαίους.) *.

*Φθείρω*, f. φθερῶ, aor. ἔφθειρα, aor. 2. pass. ἐφθάρην, LXX pro שִׁחֵת, piel, niph. et hiph. — *perdo*, i. e. *deterioris conditionis aliquem* s. *aliquid facio*, 2 Cor. 7, 2. οὐδένα ἐφθείραμεν. — *perdo*, (Ies. 54, 16. Dan. 8, 24.) — *perdo*, i. e. poenis castigo, 1 Cor. 3, 17. φθερεῖ τοῦτον ὁ θεός. (Ier. 13, 9.) — de moribus: *corrumpo, depravo*, 1 Cor. 3, 17. τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ. 1 Cor. 15, 33. Eph. 4, 22. Apoc. 19, 2. — 2 Cor. 11, 3. φθαρῇ ἀπό, corrumpantur ita ut deficiatis a sincera pietate. — φθείρομαι, *pereo, absumor*, Iud. v. 10. (Gen. 6, 11. Sap. 16, 27.) *.

*Φθινοπωρινός*, ή, όν, (a φθινόπωρον, autumnus, quod ex φθίνω, decresco, deficio [Iob. 31, 26.] et ὀπώρα autumnus; deinde fruges, poma, vid. Ὀπώρα) 1) autumnalis, (Polyb. 6, 51. 4.); — 2) *fructu carens*; Iud. v. 12. ubi doctores falsi δένδρα φθινοπωρινά appellantur, arbores nullius frugis; alii arbores autumnales, i. e. foliis et frugibus destitutae, ut plurimae (at tamen non omnes) in Palaestina sunt tempore autumni.

*Φθόγγος*, ου, ὁ, (a φθέγγομαι) *sonus, clangor* instrumentorum musicorum, 1 Cor. 14, 7. (Sap. 19, 17.) neque aliter Rom. 10, 15. qui locus e Ps. 19, 4. repetitus est ubi קַו dicitur de chorda et metonym. de sono eius.

*Φθονέω*, ῶ, f. ήσω, (a φθόνος) *invideo;* seq. dativo personae, Gal. 5, 26. (Xenoph. mem. 3, 5. 16. Ioseph. ant. 4, 8. 21. φθονεῖν ἀγαθῶν τινι.) [Iac. 4, 2. in quibusdam editionibus φθονεῖτε pro φονεύετε.] *.

*Φθόνος*, ου, ὁ, *invidia;* Rom. 1, 29. Gal. 5, 21. 1 Tim. 6, 4. Tit. 3, 3. 1 Petr. 2, 1. (1 Macc. 8, 16.) — διὰ φθόνου, invidia ducti, Matth. 27, 18. Luc. 15, 10. Phil. 1, 15. — Iac. 4, 5. vid. Ἐπιποθέω. Respicit Apostolus in voce πνεῦμα ad diabolum, vid. v. 7., qui quidem hominibus invidiosus describitur. (Sap. 2, 24. φθόνῳ δὲ διαβόλου θάνατος εἰςῆλθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ δι' αὐτοῦ ἀποθνήσκομεν πάντες.) *.

*Φθορά*, ᾶς, ἡ, (a φθείρω, perf. med. ἔφθορα) 1) *corruptio*; a) propr. ea, quae fit dissolvendo partes alicuius rei;

1 Cor. 15, 42. σπείρεται ἐν φθορᾷ, semen corruptioni obnoxium; — metonym. *natura corruptibilis*, 1 Cor. 15, 50. — 2) *mors*, quatenus ea corrumpitur corpus et dissolvitur; (das Hinsterben, Ioseph. ant. 7, 13. 3. ib. 2, 14. 6.) 2 Petr. 2, 12. animalia creata εἰς ἅλωσιν καὶ διαφθοράν, ut capiantur et necentur. (LXX pro שַׁחַת Ps. 103, 4. Ion. 2, 7. Sap. 14, 12. φθορὰ ζωῆς.) — *interitus, exitium*, Rom. 8, 21. Gal. 6, 8. Col. 2, 22. de quo loco, vid. Ἀπόχρησις. — 3) de moribus: *corruptio, depravatio*, 2 Petr. 1, 4. 2, 12. 19. (Mich. 2, 10. Exod. 18, 8. — de virginum violatione, Ioseph. c. Apion. 2, 24. ant. 17, 11. 2.) *.

*Φιάλη, ης, ἡ, phiala,* Schaale; Apoc. 5, 8. 15, 7. 16, 1—4. 8. 10. 12. 17. 17, 1. 21, 9. — (LXX saepius pro מִזְרָק, Exod. 27, 3. Num. 7, 13 sqq. 1 Reg. 7, 39. Neh. 7, 70. Zach. 9, 15. 3 Esdr. 2, 12. Ioseph. ant. 3, 6. 6.) *.

*Φιλάγαθος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό,* i. e. φίλος τοῦ ἀγαθοῦ, *honesti amans, boni studiosus*; Tit. 1, 8. (Sap. 7, 22.) *.

*Φιλαδέλφεια, ας, ἡ, Philadelphia,* urbs Lydiae ad Tmoli, montis, radices et Caystrum fluvium sita, ab Attalo Philadelpho, a quo etiam nomen nacta est, condita, post cuius mortem Romanorum imperio simul cum Attali regno paruit. Apoc. 1, 11. 3, 7. (Alia eiusdem nominis urbs, a Iosepho saepius, ut bell. 3, 3. 3. laudata, erat in Coele-Syria, alia in Aegypto.)

*Φιλαδελφία, ας, ἡ,* (a φιλάδελφος) amor erga fratres et consanguineos, Ioseph. ant. 4, 2. 4. — *amor erga fratres christianos* (vid. Ἀδελφός), amor mutuus, qualis solet, certe debet esse inter fratres, Rom. 12, 10. 1 Thess. 4, 9. Hebr. 13, 1. 1 Petr. 1, 22. 2 Petr. 1, 7. et refertur potissimum ad liberalitatem erga fratres fide coniunctos. *.

*Φιλάδελφος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό,* (φίλος et ἀδελφός) amans fratres, consanguineos, cives; (2 Macc. 15, 14. 4 Macc. 13, 19.) — amans fratres *christianos, fide coniunctos*; 1 Petr. 3, 8. *.

*Φίλανδρος, ου, ἡ,* (φίλη, amica, et ἀνήρ) *maritum amans*; Tit. 2, 4. (Plutarch. λυδῶν δὲ φίλανδροι καὶ σώφρονες γυναῖκες. Alia Plutarchi loca collegit *Elsner.* in obss. s. 2, p. 323.)

*Φιλανθρωπία, ας, ἡ,* (a φιλάνθρωπος, hominum amans, humanus) *amor erga homines*, (2 Macc. 14, 9.) — Deo tribuitur Tit. 3, 4. (coll. Sap. 1, 6. φιλάνθρωπον γὰρ πνεῦμα σοφία. ib. 7, 23.) — *humanitas* erga singulum aliquem, (2 Macc. 6, 22. Ioseph. ant. 7, 6. 4.) — metonym. *humanum officium, beneficia, auxilium*, Act. 28, 2. παρέχειν τινὶ φιλανθρωπίαν. (Ioseph. ant. 7, 6. 1.)

*Φιλανθρώπως,* (a φιλάνθρωπος, hominum amans) *hu-*

*maniter*, *humane*; Act. 27, 3. (2 Macc. 9, 27. 3 Macc. 3, 20. Polyb. 1, 68. 13.) *.

*Φιλαργυρία*, ας, ἡ, (a φιλάργυρος) *amor argenti*, *divitiarum*; *avaritia*; 1 Tim. 6, 10. (Ier. 8, 10. Herodian. 6, 9. 17.) *.

*Φιλάργυρος*, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (φίλος et ἄργυρος, argentum) *argenti*, *divitiarum amans*, *avarus*; Luc. 16, 14. 2 Tim. 3, 2. (Xenoph. mem. 3, 1. 10.) *.

*Φίλαυτος*, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (φίλος et αὐτός, ipse) *sui amans*, *suis commodis nimis intentus*; 2 Tim. 3, 2. (Aristot. de republ. 2, 5. Ioseph. ant. 3, 8. 1. διὰ τὸ φύσει πάντας εἶναι φιλαύτους.)

*Φιλέω*, ῶ, f. ήσω, (a φίλος) 1) *amicus alicuius sum*, *amo*, *diligo*, τινά, Matth. 10, 37. Io. 5, 20. 11, 3. 36. 12, 25. φιλεῖν τὴν ψυχήν intellige ὑπὲρ ἐμέ, vid. Matth. 10, 37. 15, 19. 16, 27. 20, 2. 21, 15—17. 1 Cor. 16, 22. Tit. 3, 15. τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει, amore christiano nos amplectentes. Apoc. 3, 19. 22. 15. (LXX pro אָהַב, Gen. 37, 3. Prov. 8, 7. 29, 3.) — ut *amo* Latinor. pro *delector*, *etwas gerne haben*; Matth. 23, 6. φιλοῦσιν πρωτοκλισίαν. Luc. 20, 4. (Gen. 27, 4. 9. 14.) — 2) ex adiuncto, quum quo delectamur, id saepius facere et quaerere soleamus, ut Latinor. poetae *amo facere* pro *soleo*; Matth. 6, 5. φιλοῦσι ἐν ταῖς συναγωγαῖς προσεύχεσθαι. (Aelian. V. H. 14, 37. φιλῶ δὲ μηδὲ τὰ ἀγάλματα, μηδὲ τὰς εἰκόνας ἀγρῶς ὁρᾶν. — φιλεῖ, impersonaliter: *usu venit*, *solet*; Ioseph. ant. 15, 3. 9. Id. praefat. ad antiq. §. 3. Id. ant. 3, 2. 4.) — 3) de externo amoris signo, osculo: *osculor*, Matth. 26, 48. Marc. 14, 44. Luc. 22, 47. (LXX pro נָשַׁק, Gen. 27, 26. 27. 29, 11. 13. 48, 10. Exod. 18, 7.) *.

*Φίλη*, ης, ἡ, propr. femin. ab adiectivo φίλος, quod vid. — Substantive: *amica*, Luc. 15, 9. (Xenoph. mem. 2, 1. 23. 3, 11. 16. Aquila Cant. 1, 14.) *.

*Φιλήδονος*, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (φίλος et ἡδονή) *voluptatibus indulgens*, *voluptuosus*, 2 Tim. 3, 4. (Polyb. 40, 6. 11. — φιληδονία, amor voluptatis, rei venereae, Test. XII. Patr. p. 522. 523. 524.)

*Φίλημα*, τος, τό, (a φιλέω, osculor, perf. pass. πεφίλημαι) *osculum*; Luc. 7, 45. φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας, quod dabatur ad testandam vel amicitiam vel reverentiam, (Gen. 27, 27. Exod. 18, 7. Prov. 27, 6. Cant. 1, 1. Tob. 7, 3. 9, 8) — φίλημα ἅγιον, Rom. 16. 16. 1 Cor. 16, 20. 2 Cor. 13, 12. 1 Thess. 5, 26. sive φίλημα ἀγάπης, 1 Petr. 5, 14. osculum sacrum, quo Christiani se excipientes sibi testabantur mutuam amicitiam. *.

*Φιλήμων*, ονος, ὁ, *Philemon*, nom. pr. viri Colossensis, qui opera Pauli, qui eum valde amavit, Christo nomen dedit. Vide Pauli epistolam, quam Philemoni scripsit. (Se-

cundum seriorum traditionem episcopus Colossensium fuisse fertur) Philem. v. 1.

Φιλητός, οῦ, ὁ, *Philetus*, nom. pr. viri, de quo vid. 2 Tim. 2, 17.

Φιλία, ας, ἡ, (a φίλος) *amor;* cum genitivo subiecti, Iac. 4, 4. φιλία τοῦ κόσμου. (Sap. 8, 18. Sir. 6, 18. 27, 18. Ioseph. ant. 11, 3. 1. φιλία πρὸς τὸν βασιλέα. — amicitia, Sir. 22, 21. 1 Macc. 8, 1. Ioseph. c. Apion. 1, 32.) *.

Φιλιππήσιος, ου, ὁ, *Philippensis.* [Phil. 4, 15.]

Φίλιπποι, ων, οἱ, *Philippi*, urbs Macedoniae proconsularis primaria, in Thraciae finibus Apolloniam inter et Amphipolin sita, condita et nomen adepta a Philippo Macedone, et a colonia, quam Octavianus in eam deduxerat, *Colonia* dicta. Act. 16, 12. 20, 6. [1 Cor. 16, 25.] Phil. 1, 1. 1 Thess. 2, 2. *.

Φίλιππος, ου, ὁ, *Philippus*, nom. pr. 1) unius e duodecim *apostolis*, Bethsaida oriundi, Matth. 10, 3. Marc. 3, 18. Luc 6, 14. Io. 1, 45—49. 6, 5. 7. 12, 21 sqq. 14, 8 sqq. Act. 1, 13. — 2) *diaconi* coetus Hierosolymitani, Act. 6, 5. et ut videtur, Act. 8, 5—40. — 3) Christiani Caesareae habitantis, qui εὐαγγελιστής dicitur Act. 21, 8. et a priori non diversus fuisse quibusdam videtur. — 4) *Philippi tetrarchae*, filii Herodis M., quem susceperat ex Cleopatra Hierosolymitide (Ioseph. ant. 17, 1. 3.), Romae cum Archelao, fratre, educatus, et post patris mortem ex patris testamento et Caesaris voluntate tetrarcha constitutus, cui suberant Gaulonitis, Trachonitis, Batanaea et Penias (Ioseph. ant. 18, 8. 1. et ib. cap. 11, 4. bell. 2, 6. 1.); vir mitis et iustus in imperio pacisque amans, qui anno Tiberii imperatoris vigesimo in urbe Iuliade ex vita discessit, quo facto eius tetrarchia Syriae provinciae adscripta est (ant. 17, 2. 2.). Uxorem habuit Salomen, filiam Herodiadis, quam post Philippi mortem in matrimonium duxit Aristobulus. Vid. Ioseph. ant. 18, 5. 4. — Luc. 3, 1. Matth. 16, 13. Marc. 8, 27. — 5) *Philippi*, itidem filii Herodis, Matth. 14, 3. Marc. 6, 17. [Luc. 3, 19.], cui dicitur nupta fuisse primum Herodias, quam vero post Herodes Antipas, vivente adhuc fratre, seduxerat et matrimonio sibi iunxerat. De hoc Philippo Iosephus non solum prorsus silet, sed contra diserte tradit, Herodiadem primum nuptam fuisse *Herodi*, filio cuidam Herodis M., quem secundum ant. 17, 1. 3. cum Philippo ex Cleopatra, at secundum alia loca (ant. 18, 5. 1. et 4. de bell. 1, 28. 4.) ex Mariamne, Timonis, pontific. M. filia, susceperat, vitam privatam semper transigenti. Opinantur, ut rem expediant, hunc Herodem cognomen quoque habuisse Philippi, qua de re vero nemo sibi persuadebit, qui Iosephi loca inspexerit. Suspicor, quod suadet locus Lucae, Φιλίππου ex interpretamento alicuius historiarum non satis

periti irrepsisse in textum, quo Matthaeus et Marcus usi sint. *.

*Φιλόθεος*, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (φίλος et θεός) *Dei amans*, 2 Tim. 3, 4.

*Φιλονεικία*, ας, ἡ, (φίλος et νεῖκος, rixa, contentio) rixarum amor, altercandi cupido, (4 Macc. 1, 25.); — *rixa, altercatio*; Luc. 22, 24. 2 Macc. 4, 4. 14, 37. Ioseph. ant. 7, 8. 3. (ira, Ioseph. ant. 16, 8. 4.) *.

*Φιλόνεικος*, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab iisd.) 1) rixarum, contentionum amans, (Ioseph. ant. 15, 6. 2. et φιλονεικεῖν τινι Test. XII. Patr. p. 683. ἀντιφιλονεικεῖν, Ioseph. bell. 6, 2. 3.) — 2) ex adiuncto: is, qui magno studio ad aliquid fertur, *intentus* rei, eius *cupidus*; 1 Cor. 11, 16. εἰ δέ τις δοκεῖ φιλόνεικος εἶναι, si vero quis ultra putet quaerendum, rem altius indagandam esse, huic sufficiat scire etc. (Ioseph. ant. 16, 8. 4. φιλόνεικος ἦν (Herodes), μὴ δόξαι προπετῶς τὰ δέσμα κατεγνωκέναι, sollicitus erat, ne quis putaret etc. ant. 15, 5. 5. φιλόνεικος ὢν ἐκδικῆσαι τὰς παρανομίας. Vid. etiam Xenoph. mem. 2, 3. 17. Cyrop. 8, 2. 8.) *.

*Φιλοξενία*, ας, ἡ, (a φιλόξενος) amor erga peregrinantes, *hospitalitas*; Rom. 12, 13. Hebr. 13, 2. *.

*Φιλόξενος*, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (φίλος et ξένος) proprie: qui amicus est peregrinantium, advenarum; *hospitalis*, 1 Tim. 3, 2. Tit. 1, 8. 1 Petr. 4, 9. *.

*Φιλοπρωτεύω*, f. εύσω, i. e. φιλέω πρωτεύειν, *cupio primus esse, primas partes affecto*; 3 Io. v. 9. (φιλόπρωτος, Artemidor. 2, 33.) Apud profanos non legitur. *.

*Φίλος*, η, ον, *amicus*, *carus*, 1) proprie est adiectivum, (vid. Φίλη. et Ioseph. ant. 4, 8. 5. φίλα τῷ θεῷ πράττειν. ant. 4, 3. 3. πάνθ᾽ ὅσα φίλα τούτοις ἦν.) transitive pro φιλῶν, ἀγαπῶν, *bene cupiens alteri, eius studiosus*, Luc. 23, 12. ἐγένοντο φίλοι μετ᾽ ἀλλήλων, i. e. desinebant se invicem infestare, et incipiebant sibi invicem bene cupere. (Ioseph. ant. 6, 2. 1. θεὸς ἄρχεται γίνεσθαι φίλος.) Io. 19, 12. φίλος τοῦ Καίσαρος, rerum Caesaris studiosus. Act. 19, 31. ὄντες αὐτῷ φίλοι, ei bene cupientes. Iac. 4, 4. φίλος τοῦ κόσμου. — *patronus*, Luc. 16, 9. — Vid. etiam Matth. 5, 47. ubi codd. φίλους pro ἀγαπῶντας. (Ioseph. ant. 7, 9. 2. φίλος ἀνήρ. ib. 2, 13. 4.) — 2) ὁ φίλος, substantivum, LXX pro אֹהֵב, רֵעַ, *amicus*, i. e. qui nobiscum amicitiae vinculo est coniunctus, nos amat, et a nobis vicissim amatur, Luc. 11, 5. 8. 14, 12. 15, 6. 29. 21, 16. Io. 11, 11. 15, 13. Act. 10, 24. — amicus hospes, Luc. 11, 6. — φίλε, blandientis: *amice!* Luc. 14, 10. — *amici christiani*, i. q. ἀδελφοί, Act. 27, 3. 3 Io. v. 15. — 3) intransitive: is quem in amicorum numero habeo, cum quo libenter versor, quem amo, quo utor in rebus meis: *sodalis*, Matth. 11, 19. τελωνῶν φίλος. Luc. 7, 34. Io. 3, 29. (LXX pro חָבֵר

Dan. 2, 13. 17. 18.) — *familiaris*; ita Iesus dicit apostolos suos φίλους, Luc. 12, 4. Io. 15, 14. 15. et Abrahamus appellatur φίλος θεοῦ, i e, cum quo Deus familiariter versabatur, Iac. 2, 23. (Ministri regum dicuntur eorum φίλοι, amici, familiares, Esth. 1, 3. 13. 2, 10. 6, 13. 1 Chron. 27, 33. 3 Esdr. 8, 13. 26. 1 Macc. 11, 22. 2 Macc. 8, 9. Ioseph. ant. 17, 11. 1.) *.

**Φιλοσοφία**, ας, ἡ, (a φιλόσοφος) 1) subiective: amor s. studium sapientiae; — 2) subtilior cognitio naturae rerum, potissimum divinarum, philosophia; — obiective: *subtilis doctrina* de rebus divinis, i. q. *theologia*; sic Col. 2, 8. ubi φιλοσοφία dicuntur opiniones ad res sacras et divinas spectantes subtiliores, quas Iudaei aliique tum temporis habebant, de cultu Dei, angelorum natura, officiis, matrimonio, continentia etc. vid. v. 23.) — Ita Iosephus σοφίαν appellat opiniones de rebus divinis, quas Pharisaei, Sadducaei et Esseni fovebant, ant. 18, 1. 1. bell. 2, 8. 2. Philo de hom. mutat. p. 1079. de Legat. ad Cai. p. 1014. et de Somn. p. 1125. φιλοσοφίαν πάτριον appellat theologiam Iudaeorum.) *.

**Φιλόσοφος**, ὁ, ἡ, — ον, τό, (φίλος et σοφός) sapientiae amans s. studiosus; obiective: ad sapientiam pertinens, philosophicus; Ioseph. praef. ad antiq. §. 4. θεωρία λίαν φιλόσοφος. — Hinc ὁ φιλόσοφος, substantive: 1) sapientiae studiosus; — 2) *philosophus*, qui philosophiam vel docet, vel didicit: Act. 17, 8. *.

**Φιλόστοργος**, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (φίλος et στοργή, amor inter parentes et liberos) propr. amans suorum, Ioseph. ant. 7, 10. 5.) — *tenerrime amans*, et ad eos quoque refertur, qui non ad familiam pertinent (Ioseph. ant. 11, 6. 2. ib. 4, 6. 8. vid. etiam 2 Macc. 6, 20. 9, 21.); sic semel Rom. 12, 10. τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι, quod ad mutuum amorem attinet, is tenerrimus fit.

**Φιλότεκνος**, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (φίλος et τέκνον) *liberorum amans*; Tit. 2, 4. (Pollux. Onom. 3, 14. — φιλοτεκνία 4 Macc. 14, 13.) *.

**Φιλοτιμέομαι**, οῦμαι, f. ήσομαι, depon. pass. (a φιλότιμος honoris cupidus, studiosus; splendidus) 1) amo honorem, honorum studiosus sum; — 2) *honori mihi duco, honorem quaero in aliqua re*, Rom. 15, 20. οὕτω δὲ φιλοτιμούμενον εὐαγγελίζεσθαι, id honori mihi ducens tradere evangelium ibi, ubi Iesu nomen nondum innotuerat, ne alieno fundamento superstruxisse mea videar. 1 Thess. 4, 11. παρακαλοῦμεν — φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχάζειν, ut vos quietam vitam honori ducatis; ubi vero etiam esse potest: studiose quaerere. (Ioseph. bell. 1, 10. 5. ἐφιλοτιμεῖτο τὴν ἀγαθὴν ἔριν, ant. 15, 9. 5. φιλοτιμούμενός [Herodes] μείζω τὰ μνημεῖα τῆς ἀρχῆς τοῖς αὖθις ὑπολείπεσθαι videl. in splendidis aedificiis. Lysias orat. 13. in Alcib.

ὥςτε ἐπὶ μὲν τοῖς καλοῖς αἰσχύνεσθαι, ἐπὶ δὲ τοῖς κακοῖς φιλοτιμεῖσθαι, honorem quaerere.) — 3) aemulor, certo, Ioseph. ant. 3, 6. 1. 3, 8. 6. 12, 1. 1. — 4) *magno studio facio* aliquid, *summo studio annitor*; 2 Cor. 5, 9. φιλοτιμούμεθα εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι. Fortasse etiam 1 Thess. 4, 11. (Ioseph. praefat. ad antiq. §. 3. Πτολεμαῖος — ἐφιλοτιμήθη τὸν ἡμέτερον νόμον εἰς τὴν Ἑλλάδα φωνὴν μεταβαλεῖν. ib. ant. 12, 2. 4. 17, 8. 4. de bell. 3, 8. 3. — φιλοτιμία, id. ant. 10, 2. 1. πάσῃ χρησάμενος σπουδῇ καὶ φιλοτιμίᾳ περὶ τὸν θεόν. — φιλότιμος, 3 Macc. 4, 15.) *.

**Φιλοφρόνως**, (a φιλόφρων) *benigne, amice, benevole*, Act. 28, 7. (2 Macc. 3, 9. φιλοφρόνως ὑποδεχθείς. Ioseph. bell. 6, 2. 2. φιλοφρόνως ἐδέξατο. ant. 4, 6. 2. ib. 17, 9. 7.) *.

**Φιλόφρων**, ονος, ὁ, ἡ, — ον, τό, (φίλος et φρήν) *amica mente* erga alium, *benignus*. [1 Petr. 3, 8. ubi *Griesb.* ταπεινόφρονες.]

**Φιμόω**, ῶ, f. ώσω, (a φίμος, capistrum) 1) *capistro os obturo*; 1 Cor. 9, 9. βοῦν. 1 Tim. 5, 18. Deut. 25, 4. ubi חָסַם, (quod Ioseph. ant. 4, 8. 21. vertit: βοῶν ἀποδεῖν τὰ στόματα ἐπὶ τῆς ἅλωος.) — 2) metaph. *obmutescere facio*, *ad silentium redigo*; Matth. 22, 34. — φιμόομαι, *obmutesco*, Matth. 22, 12. Marc. 1, 25. Luc. 4, 35. φιμώθητι. (Ioseph. prooem. bell. §. 5. de bell. 1, 22. 3. — de obmutescentibus prae dolore id. bell. 5, 1. 5.) — 3) ex adiuncto: *compesco*, cogo ut desistat, quiescat aliquis; Marc. 4, 39. πεφίμωσο, (ad mare spectat) quiesce. 1 Petr. 2, 15. φιμοῦν τὴν ἀγνωσίαν, criminationes ex inscitia. (4 Macc. 1, 35. σωφῶν νοῦς — φιμοῦται πάντα τοῦ σώματος κινήματα ὑπὸ τοῦ λογισμοῦ.) *.

**Φλέγων**, οντος, ὁ, *Phlegon*, nom. propr. viri; Rom. 16, 14.

**Φλογίζω**, f. ίσω, (a φλόξ) inflammo, incendo, (Dan. 3, 21. Exod. 9, 25. Sir. 3, 29.) — *incendio deleo*, *incendendo perdo*, Iac. 3, 6 ἡ γλῶσσα πῦρ — φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως, vid. Γένεσις et Τροχός. (Ps. 97, 3. 1 Macc. 3, 5.) — *flammis excrucio*, Iac. 3, 6. γλῶσσα φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γεέννης. vid. Luc. 16, 24. coll. Matth. 5, 29 sqq. (Ps. Sal. 12, 5. ἐν πυρὶ φλογὸς γλῶσσα ψίθυρος ἀπόλοιτο.) *.

**Φλόξ**, φλογός, ἡ, (a φλέγω, uro, perf. med. πέφλογα) LXX pro לַהַב, לֶהָבָה — *flamma*; — Luc. 16, 24. (Iud. 13, 20. Ioel. 2, 5.) — φλὸξ πυρός flamma ignis, i. e. ignis in flammas prorumpens, Act. 7, 30. (Exod. 3, 2. ἐν φλογὶ πυρός) Apoc. 1, 14. 2, 18. 19, 12. (Ies. 29, 6. 66, 15. Dan. 7, 9. Sir. 21, 10.) — de fulguribus, Hebr. 1, 7. (Ps. 104, 3. ubi לֹהֵט. Ies. 30, 30.) — πῦρ φλογός, eodem sensu, 2 Thess. 1, 8. (Sir. 8, 13. 45, 26. — Thren. 2, 3. πῦρ φλόξ.) *.

**Φλυαρέω**, ῶ, f. ήσω, (a φλύαρος) intransitive: nugor, nugas ago, nugas profero; apud profanos, Xenoph. Cyrop. 1,

4, 1. Aeschin. dial. Socr. 2, 16.) — in N. T. transitive: *φλυαρεῖν τινα, nugis molestus sum alicui, eum obtundo*, 3 Io. v. 10. (φλυαρήματα inepta mendacia, ineptae cavillationes, Ioseph. c. Apion. 2, 9.)

**Φλύαρος**, οῦ, ὁ, ἡ, — όν, τό, (a φλύω, ebullio) inepta ebulliens, *nugator, garrulus, futilis*, 1 Tim. 5, 13. (4 Macc. 6, 10. Ioseph. vit. §. 31.) *.

**Φοβερός**, ά, όν, (a φόβος) *formidabilis, horrendus, terribilis;* ter, Hebr. 10, 27. 31. 12, 21. — LXX pro נוֹרָא Gen. 28, 17. Deut. 10, 17. Neh. 1, 5. Ps. 47, 2. Sir. 9, 23. Ioseph. ant. 3, 2. 4. ib. 3, 5. 3. πολεμίοις φοβεροί. de bell. 1, 10. 8. δυνάμει φοβερὸς ἦν. *.

**Φοβέω**, ῶ, f. ήσω, (a φόβος) terrorem s. metum iniicio, Sap. 17, 9. Aelian. V. H. 12, 23. Thucyd. 8, 82. — Medium ut aor. 1. pass. ἐφοβήθην, et futur. 1. passiv. φοβηθήσομαι cum significatione medii, quod LXX pro יָרֵא usurpant: 1) *metuo, timeo, perterreor, percellor*, diciturque non solum de iis, qui noxia metuunt, sed etiam de iis, qui terrore percelluntur, admiratione rerum mirabilium animo perturbantur, curis sollicitantur etc. — Ita a) absolute: Matth. [9, 10. in codd.] 10, 31. 14, 27. 30. 17, 6 sqq. 25, 25. 27, 54. 28, 5. 10. Marc. 5, 33. 36. 6, 50. 10, 32. 16, 8. Luc. 1, 13. 30. 2, 10. 5, 10. 8, 25. φοβηθέντες δὲ ἐθαύμασαν. v. 35. 50. 12, 7. 32. Io. 6, 19 sqq. 12, 15. 19, 8. μᾶλλον ἐφοβήθη, magis perturbabatur. Act. 16, 38. 18, 9. 22, 29. 27, 29. Rom. 13, 4. Hebr. 13, 6. 1 Io. 4, 18. Apoc. 1, 17. (Vid. e V. T. Gen. 15, 1. 18, 5. 21, 17. 26, 24. 28, 17. 50, 21. Exod. 2, 14. Deut. 1, 21. 31, 6. 8.) — b) seq. accusativo: ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, magno timore percellebantur, Marc. 4, 41. Luc. 2, 9. — 1 Petr. 3, 14. τὸν δὲ φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε, vel: secundum timorem eorum (impiorum) ne anxii sitis ubi mala vobis infliguntur; vel: terrorem quem i. e. mala, quae vobis possint incutere, ne timeatis, — 1 Petr. 3, 6. μὴ φοβούμενοι μηδεμίαν πτόησιν. — φοβέομαί τινα, metuo ab aliquo, ne noceat, ne indignetur, Matth. 10, 26. 14, 5. 21, 26. 46. Luc. 11, 32. 12, 5. 12. 19, 21. 20, 19. 22, 2. Io. 9, 22. Act. 5, 26. 9, 26. Rom. 13, 3. Gal. 2, 12. Hebr. 11, 27. Apoc. 2, 10. (Num. 21, 34. Deut. 3, 2.) — c) seq. particula negativa, *vereor, ne, ich fürchte dass geschehen könne*, diciturque de eo, quod non fieri cupimus; μή Act. 27, 17. Ioseph. ant. 1, 18. 6. — μήπως 2 Cor. 11, 3. 12, 20. Gal. 4, 11. φοβοῦμαι ὑμᾶς, μήπως, vereor ratione vestrum, ne etc. — μήποτε, Hebr. 4, 1. (Gen. 32, 11.) — (Contra: φοβ. μὴ οὐ de eo, qui suspicatur, id non futurum esse, quod cupit; Lib. Henoch. p. 180. φοβοῦμαι, μὴ οὐ θελήσετε ποιῆσαι τὸ πρᾶγμα τοῦτο, καὶ ἔσομαι ἐγὼ μόνος ὀφειλέτης.) — d) seq. infinitivo activi, *vereor s. dubito aliquid facere* ex metu noxae, Matth. 1, 20. μὴ φοβηθῇς παραλαβεῖν.

c. 2, 22. Marc. 9, 32. Luc. 9, 34. 45. (Gen. 19, 30. 26, 7. 46, 3. Exod. 34, 30.)

2) de reverentia auctoritatis, virtutis: *revereor*, diciturque quum de reverentiae sensu, tum de reverentia quae factis se exserit; — Marc. 6, 20. 11, 18. — Eph. 5, 33. γυνή, ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα. (Levit. 19, 3. Ios. 4, 14.) — Hebr. 11, 23. οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ διάταγμα. — φοβ. τὸν θεόν, a) *revereor Deum* ita, ut mali quid non faciam, Luc. 18, 2. 4. 23, 40. Rom. 11, 20. φοβοῦ intell. τὸν θεόν. Col. 3, 22. 1 Petr. 2, 17. Apoc. 14, 7. (Ex. 1, 17. 21. Lev. 19, 14.) — b) latiori sensu ex hebraismo, qui verba timoris ad cultum Dei transfert: *veneror, colo* Deum, Luc. 1, 50. Act. 10, 2. 22. 35. Apoc. 11, 18. 15, 4. 19, 5. (Deut. 4, 10. 29. 6, 2. 13. 24. 13, 4. 17, 19. 28, 58. Iudic. 6, 10. 1 Sam. 12, 14.) φοβοῦντες τὸν θεόν, ubi distinguuntur ab Israelitis, sunt: *proselyti*, Act. 13, 16. 26. vid Σέβω. *.

*Φόβητρον, ου, τό,* (a φοβέω, perf. pass. πεφόβηται) *terriculum*, res terrorem incutiens, *Schreckbild, Scheusal*, vor dem man sich entsetzt; semel Luc. 21, 11. (LXX Ies. 19, 17. pro חָגָּא. Euripid. Phoeniss. 1266.)

*Φόβος, ου, ὁ,* — LXX pro אֵימָה, יִרְאָה, פַּחַד, 1) *timor, metus, terror*; Matth. 14, 26. Luc. 8, 37. 21, 26. Act. 5, 5. 11. Rom. 8, 15. εἰς φόβον, ut timorem sentiatis. 1 Tim. 5, 20. 1 Io. 4, 18. Apoc. 18, 10. 15. — φόβοι, terrores, 2 Cor. 7, 5. (Iob. 20, 25. Sap. 18, 17.) — φόβος pro φοβερός, Rom. 13, 3. — 1 Cor. 2, 3. ἐν φόβῳ, meticulosus. — φόβος τινός, *timor alicuius causa*, Io. 7, 13. 19, 38. 20, 19. *terror*, quem aliquis incutit, Matth. 28, 4. Hebr. 2, 15. (Ios. 2, 9. Ezech. 26, 17. Iob. 13, 21.) 1 Petr. 3, 14. τὸν φόβον αὐτῶν, vel mala, quibus terrent (ut Iob. 3, 25. Sir. 45, 2.) vel accusativi absoluti: secundum eorum timorem. — *Terror, qui oritur adspectu rerum mirabilium*, animum perturbantium, Matth. 28, 8. μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς, perterritae aeque ac gaudentes. Marc. 4, 41. Luc. 1, 12. 65. 2, 9. 5, 26. 7, 16. Act. 2, 43. 19, 17. Apoc. 11, 11. (Exod. 15, 16.) — 2) *reverentia*, diciturque de reverentia auctoritatis, dignitatis, Rom. 13, 7. 2 Cor. 5, 11. εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ κυρίου, bene igitur memor reverentiae quam debeo Iesu, iudici meo. 7, 1. ἐν φόβῳ θεοῦ, reverentia Dei ducti. v. 11. 15. Eph. 6, 5. Phil. 2, 12. 1 Petr. 2, 18. 3, 15. (Gen. 31, 53. 2 Chron. 19, 9. Ps. 2, 11. 36, 1.) — Sensu latiori ex hebraismo: *pietas et obsequium in Deum*, Act. 9, 31. Rom. 3, 18. (Ps. 19, 10. 111, 9. Prov. 1, 7. 29. 8, 13. 9, 10. 14, 28 sqq. Sir. 1, 12. 18. 2, 10. 40, 30.) — *pietas* in Deum et Christum, *quae Christianum decet*; — ἐν φόβῳ 1 Petr. 1, 17. 3, 2. videl. τοῦ κυρίου s. Χριστοῦ ut additur Eph. 5, 21. *ut Christianum decet*, ex praeceptis pietatis christianae. — Hinc οἱ ἐν φόβῳ (θεοῦ), veri Dei cultores, *Chri-*

*stiani*, Iud. v. 23. de quo loco vid. *Διακρίνω*, et conf. *Φοβέω*. *.

*Φοίβη*, ης, ἡ, *Phoebe*, nom. pr. mulieris christianae, Rom. 16, 1. [25].

*Φοινίκη*, ης, ἡ, *Phoenicia*, *Phoenice*, regio Asiae minoris ad mare mediterraneum sita, inter Syriam et Iudaeam (Ioseph. ant. 7, 4. 1.), fertilis et mercaturae aptissima, cuius urbes primariae erant Berytus, Byblus, Sidon, Tyrus. Terminabatur ab austro per Belum, fluvium, et a septentrione per Eleutherum, fluvium. Act. 11, 19. 15, 3. 21, 2. *.

*Φοῖνιξ*, ικος, ὁ, *palma arbor*, *die Dattelpalme*; LXX pro תָּמָר. Io. 12, 13. ἔλαβον τὰ βαΐα τῶν φοινίκων. (Frequentes fuisse palmas in Palaestina, inprimis prope urbem Iericho, quae ea de causa etiam עִיר־הַתְּמָרִים, ἡ πόλις τῶν φοινίκων cognominabatur, non solum testantur loca Deut. 34, 3. Iud. 1, 16. 3, 13. 2 Chron. 28, 15. sed etiam Iosephus, qui bell. 4, 8. 3. πεδίον Ierichuntis alere dicit τῶν φοινίκων ἐπαρδομένων γένη πολλά. Idem ant. 15, 4. 2. φέρει δὲ ἡ χώρα τὸ βάλσαμον — τόν τε φοίνικα πολὺν καὶ καλόν. ib. 17, 13. 1.) — *ramus palmae*, Apoc. 7, 9. (2 Macc. 10, 7. 14, 4.) *.

*Φοῖνιξ*, ικος, ὁ, *Phoenix*, urbs Cretae cum portu; Act. 27, 12.

*Φονεύς*, έως, ὁ, (a φονεύω), *homicida*; Matth. 22, 7. Act. 3, 14. 7, 52. 28, 4. 1 Petr. 4, 15. Apoc. 21, 8. 22, 15. (Sap. 12, 5.) *.

*Φονεύω*, f. εύσω, (a φόνος) *occido*, *interficio hominem*, *homicidium committo*; Matth. 5, 21. 19, 18. 23, 31. 35. Marc. 10, 19. Luc. 18, 20. Rom. 13, 9. Iac. 2, 11. ib. 4, 2. de quo loco vid. *Ζηλόω*. ib. 5, 6. κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον· οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν, constituite modo iustum capitis damnare et supplicium de eo sumere; non repugnabit, (at Deus vos puniet, vid. v. 5.). — (LXX pro רָצַח, Exod. 20, 13. Num. 35, 6. 12. Iud. 20, 3.) *.

*Φόνος*, ου, ὁ, (a stirpe obsoleta φένω occido) *caedes hominum*, *homicidium*; Matth. 15, 19. Marc. 7, 21. 15, 7. Luc. 23, 19. 25. Act. 9, 1. de quo loco vid. *Ἐμπνέω*. Rom. 1, 29. vid. *Μεστός*. Gal. 5, 21. (Levit. 26, 7. Hos. 4, 2. 2 Macc. 4, 3. 35. Ioseph. ant. 4, 8. 16.) — Hebr. 11, 37. ἐν φόνῳ μαχαίρας ἀπέθανον, gladio interemti perierunt. (LXX φόνος μαχαίρας pro פֶּה Exod. 17, 13. Num. 21, 24. Deut. 13, 15. 20, 13. aliis in locis vertunt στόμα.) — Apoc. 9, 21. ubi editiones quaedam habent φόνων (cadaverum, ut φόνος pro פֶּגֶר Ezech. 43, 7. 9. Sap. 14, 25.) pro σαρκῶν. *.

*Φορέω*, ῶ, f. έσω, (a φορός, ferens, quod a φέρω) *gesto*, *porto*, *circumfero mecum*; (differt a φέρω; nam φέρω est inchoativum, φορέω continuativum; vid. *Hermann.* ad Sophocl. Elect. v. 715. *Lobeck.* ad Phryn. p. 585 sq.) — vestes

Matth. 11, 8. τὰ μαλακὰ φοροῦντες, utentes s. induti vestibus mollibus. Iac. 2, 3. Ioseph. ant. 3, 7. 2. ἔνδυμα. ib. 3, 12. 2. στολήν. ib. ant. 3, 7. 3. πῖλον.) — στέφανον, Io. 19, 5. (Sir. 11, 5. ἐφόρεσε διάδημα. 40, 5. φορῶν ὑάκινθον καὶ στέφανον.) — μάχαιραν, Rom. 13, 4. — τὴν εἰκόνα ἀνθρώπου, hominis mortalis naturam secum circumferre, 1 Cor. 15, 49. *.

Φόρον, ου, τό, latinum *forum*; — Φόρον Ἀππίου, *Forum Appii*, Act. 28, 15. vid. Ἄππιος.

Φόρος, ου, ὁ, (a φέρω) *tributum*, vel pro capite solvendum, vel fundo impositum, potissimum *annuum*, (Ioseph. ant. 17, 11. 2. φόρους ἐπιβαλλόμ. ἑκάστοις τὸ ἐπ' ἔτος.); — LXX pro מִדָּה, מַס, Esdr. 4, 20. 6, 8. Iud. 1, 30. 2 Sam. 20, 24. 1 Macc. 3, 31. 2 Macc. 8, 36. — διδόναι φόρον Καίσαρι, Luc. 20, 22. 23, 2. (1 Macc. 8, 4. 7.) — ἀποδιδόναι, Rom. 13, 7. (Ioseph. ant. 10, 1. 1.) — τελεῖν, Rom. 13, 6. Ioseph. ant. 5, 32. *.

Φορτίζω, f. ίσω, (a φόρτος) *onus alicui impono*; — tropice de iugo quo aliquis premitur et cuius ope cogitur, ut aliquid faciat; de iugo legis Mos. Luc. 11, 46. (Ezech. 16, 33. φορτίζει αὐτοὺς τοῦ ἔρχεσθαι, iugo quasi imposito cogit ut veniant.) — πεφορτισμένοι, onere malorum oppressi, Matth. 11, 28. *.

Φορτίον, ου, τό, (deminutiv. a φόρτος) LXX pro מַשָּׂא, *onus*, propr. quodvis, quod imponitur, (2 Sam. 19, 35. Ies. 46, 1. Sir. 21, 18. 30, 24.) deinde: *onus navis*, Schiffsladung, Act. 27, 10. ubi *Griesb.* φορτίου pro φόρτου reposuit. (Eodem sensu Ioseph. ant. 14, 14. 3.) — tropice a) de doctrina sive potius *disciplina*; — mosaica, Matth. 23, 4. Luc. 11, 46. — Christi, Matth. 11, 30. Act. Thom. §. 28. coll. Ps. 38, 1. Ies. 1, 4. Diog. Laert. 7, 5. 4. αὐτὸς μόνος δύνασθαι βαστάσαι Ζήνωνος φορτίον. Vid. etiam Ζυγός. — b) de *vitiorum* fasciculo, s. onere, (metaphora ducta a viatore, vid. Sir. 21, 16.) Gal. 6, 5. (de culpa peccatorum Ps. 38, 4.) *.

Φόρτος, ου, ὁ, (a φέρω) *onus*, — *onus* navis, Act. 27, 10. in textu vulg. ubi *Griesb.* φορτίου.

Φορτουνάτος, [1 Cor. 16, 17.] vid. Φουρτουνάτος.

Φουρτουνάτος, ου, ὁ, *Fortunatus*, nom. pr. viri, 1 Cor. 16, 17.

Φραγέλλιον, ίου, τό, (ex latino *flagellum*) *flagellum*; Io. 2, 15. (Transiit etiam in linguam Rabbinorum, פְּרַגּוֹל.)

Φραγελλόω, ῶ, f. ώσω, (a φραγέλλιον s. φραγέλλη) *flagello*, *flagellis caedi iubeo*; Matth. 27, 26. Marc. 15, 15. (Test. XII. Patr. p. 728. φραγελλώσας με.) *.

Φραγμός, οῦ, ὁ, (a φράσσω, perf. pass. πέφραγμαι) *sepimentum*, *sepes*, ut agrorum, hortorum, vinearum, Matth. 21, 33. Marc. 12, 1. (Ies. 5, 2.) — ὁδοὺς καὶ φραγμούς, vias inter vineas et hortos. (Num. 22, 24.) — de sepimento separante interiora templi, Eph. 2, 14. de quo loco vid. Μεσότοιχον. — LXX pro גָּדֵר, גְּדֵרָה, Num. 22, 24. Ps. 62, 3. Eccl. 10, 8. *.

**Φράζω**, aor. ἔφρασα, (a radice φράω, unde φράν, dorice pro φρήν, mens) *expono, explico*, alicui aliquid, ut intelligat quid mihi velim; Matth. 13, 36. 15, 15. (LXX Iob. 4, 24. pro הֵבִין, et Iob. 12, 8. pro הוֹרָה. Ioseph. vit. §. 59. et 64. Id. cont. Apion. 1, 29.) **.

**Φράσσω**, s. άττω, f. άξω, 1) viam praecludo sepimento, occludo, obstruo, obsepio, a) propr. Iob. 38, 8. θάλασσαν πύλαις. Prov. 25, 27. πηγήν. Hos. 2, 6. ὁδόν. Iudith. 16, 4. multitudo hostium ἐνέφραξε χειμάῤῥους. — b) tropice: *occludo, obturo, obstruo*, — στόματα λεόντων videl. eos interficiendo, Hebr. 11, 33. quem locum vel refero ad ea, quae Iudic. 14, 6. 1 Sam. 17, 34 sq. leguntur, vel ad ea, quae Dan. 6, 7 sqq. narrantur, quod posterius si placet φράσσ. τὸ στόμα est: os obturare, ne noceant. Eadem verba de hominibus sunt: silentium imponere, Rom. 3, 19. (2 Macc. 14, 36. Prov. 21, 13. φράσσ. τὰ ὦτά τινος τοῦ μὴ ἀκοῦσαι. Ioseph. bell. 3, 8. 6. πεφραγμένας τὰς ἀκοὰς ἔχοντες.) 2 Cor. 11, 10. ἡ καύχησις αὕτη οὐ φραγήσεται εἰς ἐμέ, dieser Ruhm wird für mich nicht verschlossen werden können, i. e. nemo poterit me destituere hac laude. (Ex adiuncto enim φράσσειν etiam est: obiiciendo aliquid tueri aliquem, ut Ioseph. bell. 6, 1. 3. τῷ θώρακι πεφραγμένος. Hinc ἡ καύχησις οὐ φραγ. εἰς ἐμέ, non occludi poterit quin pertingat ad me.) *.

**Φρέαρ**, ατος, τό, 1) *puteus*; Luc. 14, 5. Io. 4, 11. 12. (LXX pro בְּאֵר, Gen. 21, 30. 26, 15 sqq. 29, 8. Ier. 41, 7. Ioseph. ant. 7, 9. 7.) — 2) *vorago*; Apoc. 9, 1. 2. φρέαρ τῆς ἀβύσσου. (Ps. 55, 26. φρέαρ διαφθορᾶς.) *.

**Φρεναπατάω**, ῶ, f. ήσω, (φρήν et ἀπατάω) *mentem decipio*; ἅπαξ λεγόμενον N. T. Gal. 6, 3. ἑαυτὸν φρεναπατᾷ, quod Hesych. explicat: χλευάζει.

**Φρεναπάτης**, ου, ὁ, (a φρεναπατάω) *deceptor, fraudator*, mentem decipiens, Tit. 1, 10. (Etymolog. Magn. 811, 3.) Apud profanos non legitur. *.

**Φρήν**, φρενός, ἡ, *mens, intellectus, intelligentia*; quum in singulari tum in plurali; posteriori modo 1 Cor. 14, 20. (φρένες Dan. 4, 31 sq. pro מַנְדַּע. — ἐνδεὴς φρενῶν pro לֵב חָסֵר, Prov. 7, 7. 9, 4. 16. 11, 12. 12, 11. 15, 22. Demosth. p. 780. 82. ed. *Reisk.* νοῦ καὶ φρενῶν ἀγαθῶν καὶ προνοίας πολλῆς.) *.

**Φρίσσω**, s. ττω, f. ἴξω, (a φρίξ, asperitas, horror) propr. ut Latinor. horreo, horresco, dicitur de superficie, quae movendo horrida et aspera fit, ut maris superficies et segetes a vento agitatae. Quum terror hominem tremere faciat, eiusque cutem contrahat et asperam reddat, ut pili erigantur, dicitur de terrore vel subito vel vehementiore, et est: *horreo, horresco, schaudern*; ita semel Iac. 2, 19. (Dan. 7, 15. Ier. 2, 12. Iudith. 16, 8. 4 Macc. 14, 9.)

*Φρονέω*, ῶ, f. ήσω, (a φρὴν) de quocunque, quod mens cogitat, sentit, molitur, amplectitur; *mente agito, animo volvo*, i. e. 1) *cogito, iudico, statuo*, 1 Cor. 13, 11. ὡς νήπιος ἐφρόνουν, cogitabam, statuebam ut infans. Gal. 5, 10. οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε, vos non aliam, ac vobis tradita est, doctrinam secuturos esse. Phil. 3, 15. ὅσοι οὖν τέλειοι κ. τ. λ. i. e. quot igitur perfecti (adulti) esse volumus, ita statuamus (de nobis iudicemus) necesse est, et si secus fortasse statueritis, Deus vos meliora edocebit. (Sap. 14, 30. κακῶς ἐφρόνησαν περὶ θεοῦ. Ioseph. ant. 2, 6. 4. bell. 5, 7. 4. μηδὲν ὑγιὲς φρονεῖν.) — 2) *intelligo, sapio*, Ies. 44, 18. pro הָבִין. Ps. 94, 8. pro הִשְׂכִּיל.) — *sapiens mihi videor*, praeclare de *me statuo*, Rom. 12, 3. 1 Cor. 4, 6. — 3) de voluntate: *in mente habeo, molior*, Act. 28, 22. (2 Macc. 14, 26.) — ὑψηλὰ φρονεῖν, alta spirare, Rom. 12, 16. (2 Macc. 9, 12. θνητὸν ὄντα ἰσόθεα φρονεῖν ὑπερηφάνως. Ioseph. ant. 5, 8. 9. μέγα φρονεῖν.) — *studeo* rei, τὰ τοῦ θεοῦ, Matth. 16, 23. Marc. 8, 33. — τὰ τῆς σαρκός Rom. 8, 5. — Phil. 3, 19. Col. 3, 2. — τὸ αὐτό, concordiae studeo, Rom. 12, 16. 15, 5. 2 Cor. 13, 11. Phil. 2, 2. [3, 15.] 4, 2. — τὴν ἡμέραν, dierum discrimen curo, Rom. 14, 6. coll. Gal. 4, 10. — Phil. 2, 5. τοῦτο γὰρ φρονείσθω ἐν ὑμῖν, ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, huic studeatur in vobis, i. e. ei studete, quod etiam Christi studium fuit. — φρονεῖν ὑπέρ τινος, studere alicuius commodo, illum curare, Phil. 1, 7. 4, 10. (2 Macc. 14, 8. — ita φρονεῖν τά τινος, rebus alicuius studere, ab eius partibus esse, 1 Macc. 10, 20. Ioseph. bell. 5, 13. 1. φρονεῖν τὰ Ῥωμαίων ib. 1, 9. 1. et 1, 10. 4.) *.

*Φρόνημα*, τος, τό, (a φρονέω) 1) quod in mente est, cogitatio, animus, (2 Macc. 13, 9. Ioseph. bell. 3, 6. 3. ant. 3, 2. 4.) — 2) magni spiritus, sensus magni et praeclari, (2 Macc. 7, 21. Ioseph. bell. 4, 6. 1. ant. 17, 10. 2.) — 3) *consilium, studium, das Streben, Trachten*; ita in N. T. τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς — τοῦ πνεύματος, Rom. 8, 6. 7. 27. (Ioseph. bell. 4, 6. 1. φρονήματος ἐλευθερίου μεστός. Id. ant. 3, 5. 3. ὁ θεὸς — κακοῖς τὸ τῶν Αἰγυπτίων δαμάσας φρόνημα videlicet in damnum Iudaeorum. Hesych. φρόνημα· βούλημα, θέλημα.) *.

*Φρόνησις*, εως, ἡ, (a φρονέω) propr. *intelligentia, prudentia*, scientia rerum vel expetendarum vel fugiendarum, (4 Macc. 1, 19.) — Nostri scriptores ex usu hebr. בִּינָה, תְּבוּנָה, חָכְמָה, pro quibus LXX saepius utuntur (Prov. 1, 2. 3. 13. 19. 7, 4. 14. 10, 24. 1 Reg. 3, 28. 4, 29. 10, 46.), referunt potissimum ad cognitionem honesti ex Dei voluntate et *honestatem* ipsam; et ita bis, Luc. 1, 17. ἀποστρέψει — ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει (pro εἰς φρόνησιν) δικαίων, immorigeros ducet ad intelligentiam et honestatem proborum. Eph. 1, 8.

*Φρόνιμος*, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (a φρονέω) — 1) *intelligens, intelligentia pollens, gnarus, sapiens*; 1 Cor. 4,

10. 2 Cor. 11, 19. — φρόνιμος παρὰ ἑαυτῷ, qui sibi sapiens videtur, Rom. 11, 25. 12, 16. (Prov. 3, 7.) — 2) *prudens, providus, verständig, vorsichtig;* Matth. 7, 24. 10, 16. 24, 45. 25, 2. 4. 8. 9. Luc. 12, 42. 16, 8. 1 Cor. 10, 15. — LXX pro חָכָם, מֵבִין, נָבוֹן, Gen. 3, 1. 41, 33. 39. Prov. 11, 29. 17, 28. Ies. 44, 25. Sir. 19, 27. 20, 27. *.

**Φρονιμώτερος**, έρα, ον, (comparat. a φρόνιμος) *prudentior, magis providus*, Luc. 16, 8.

**Φρονίμως**, (a φρόνιμος) sapienter; *prudenter, provide;* Luc. 16, 8.

**Φροντίζω**, f. ίσω, (a φροντίς, cura, sollicitudo) seq. genitivo: *curo aliquid, curam rei gero, studiosus sum rei,* Tit. 3, 8. φροντίζειν καλῶν ἔργων. (Ps. 39, 23. Prov. 31, 21. Sir. 50, 4. 1 Macc. 16, 14. 2 Macc. 9, 21. 11, 15.) *.

**Φρουρέω**, ῶ, f. ήσω, (a φρουρός pro πρόορος, providens, custos; urbis praesidium) 1) custodio, Wache halten; praesidium urbis sum, als Besatzung in einer Stadt liegen, 3 Esdr. 4, 56. — 2) transitive: custodio, (Sap. 17, 16.); custodia munio, potissimum: *praesidio militari locum teneo, einen Ort besetzen;* Luc. 16, 8. πόλιν. (Iudith. 3, 6. Ioseph. bell. 3, 1. 2. ib. 3, 8. 1. et 7.) — tropice: *obsideo* aliquem, *totum eum teneo;* Phil. 4, 7. ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν, totum animum vestrum obsideat, occupet. — passiv. *totus teneor*, ab aliquo, — i. e. a) obstringor ad obedientiam, ὑπό τινος, Gal. 3, 23. ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα, legi obstricti tenebamur. — b) *tueor*, 1 Petr. 1, 5. τοὺς ἐν δυνάμει τοῦ θεοῦ φρουρουμένους διὰ πίστεως εἰς σωτηρίαν, ita ut salutem consequamur. *.

**Φρυάσσομαι**, f. άξομαι, depon. med. proprie de equis frementibus et ferocientibus: fremo, ferocio. (Callimach. Hymn. in Lavacr. Pallad. v. 2.) unde φρύαγμα de hinnitu et fremitu equorum; ad homines translatum: *fremo, ferocio, superbio;* diciturque de iis qui ira, superbia, fastu efferuntur contra alios. (2 Macc. 7, 34. 3 Macc. 2, 2.) In N. T. legitur semel et quidem aor. 1. act. ἐφρύαξαν, qui in profanorum libris non invenitur, Act. 4, 25. quae sunt verba LXX interpretum Ps. 2, 1. ubi in textu hebr. רָגְשׁוּ. Hesych. ἐφρύαξαν· ἐκινήθησαν, ἐπήρθησαν, συνήχθησαν. et φρύαγμα de insolentia hominum, in versione LXX pro גָּאוֹן Ier. 12, 5. Ezech. 7, 24. 24, 21. Zach. 11, 3. 3 Macc. 6, 16.

**Φρύγανον**, ου, τό, (a φρύγω, torreo, torrefacio) *virgultum aridum, sarmentum, dürres Reisholz;* Act. 28, 3. — LXX pro קַשׁ stipula, Ies. 40, 24. 41, 2. 47, 14. Ier. 13, 24. et חָרוּל Iob. 30, 7. *.

**Φρυγία**, ας, ἡ, *Phrygia*, provincia Asiae minoris, sita inter Bithyniam, Galatiam, Lydiam et Mysiam, divisa in Phrygiam maiorem et minorem, urbibus Laodicea, Hierapoli

et Colossis insignis. Act. 2, 10. 16, 6. 18, 25. [1 Tim. 6, 23.] (Ioseph. ant. 1, 6. 1.) *.

*Φύγελλος*, ου, ὁ, *Phygellus*, nom. pr. viri, 2 Tim. 1, 15.

*Φυγή*, ῆς, ἡ, (a φεύγω, perf. med. πέφυγα) *fuga;* bis Matth. 24, 20. Marc. 13, 18. LXX pro מָנוֹס Ier. 46, 5. נוּס 2 Sam. 18, 3. Ier. 49, 23. 2 Macc. 12, 22. 4 Macc. 4, 1.

*Φυλακή*, ῆς, ἡ, (a φυλάσσω), — LXX pro מִשְׁמָר, מִשְׁמֶרֶת, 1) *custodia*, i. e. τὸ φυλάσσειν, *excubiae;* Luc. 2, 8. φυλακὰς φυλάσσοντες, excubias agentes. (Num. 1, 53. φυλάξουσι οἱ Λευῖται τὴν φυλακὴν τῆς σκηνῆς. ib. 3, 7. 8. 29. 8, 26. 18, 3. Xenoph. anab. 2, 6. 10. — Ioseph. bell. 6, 3. 7.) — *statio, Posten, Standort*, Apoc. 18, 2. (Sir. 43, 10. Bar. 3, 34. Hab. 2, 1. coll. Ies. 34, 11 — 14. Ier. 50, 39. 51, 37.) — Ex metonymia: *excubitores, custodes, praesidium;* Act. 12, 10. (Ioseph. bell. 6, 2. 5. ib. 7, 1. 2. 7, 10. 5. Xenoph. de Mag. Equit. 7, 14.) — 2) de noctis tempore, per quod excubiae agebantur; *vigilia*, i. e. tempus per quod pars excubitorum vigilare et excubare debebat, usque dum altera pars in eius locum succederet. Ante exilii tempora Iudaei tres tantum habebant vigilias noctis, (Thren. 2, 19. Iudic. 7, 19. φυλακὴ μέση, tertia matutina dicebatur, Exod. 14, 24. 1 Sam. 11, 11. Ps. 130, 6. vid. etiam Ps. 90, 5. Iob. 35, 10.); post vero, Romanorum morem secuti, quatuor, quarum quaeque tribus horis constabat, de quibus in N. T. etiam verba ὀψέ, μεσονύκτιον, ἀλεκτοροφωνία, et πρωΐ leguntur. — Matth. 24, 43. ποίᾳ φυλακῇ (τῆς νυκτός.) — τῇ δευτέρᾳ, Luc. 12, 38. τρίτῃ, Luc. 12, 38. — τετάρτῃ, Matth. 14, 25. Marc. 6, 48. Ioseph. ant. 5, 6. 5. ib. 18, 9. 6. — (Herodot. 9, 51. Xenoph. anab. 4, 1. 5.) — 3) de loco qui custoditur, in quo aliquis includitur ut custodiatur, *custodia, Gewahrsam, Gefängniss;* Matth. 5, 25. 14, 3. 10. 18, 30. 25, 36. 39. 43 sq. Marc. 6, 17. 28. Luc. 3, 20. 12, 58. 21, 12. 22, 33. 23, 19. 25. Io. 3, 24. Act. 5, 19. 22. 25. 8, 3. 12, 4 —6. 17. 16, 23 sq. 27. 37. 40. 22, 4. 26, 10. 2 Cor. 6, 5. 11, 23. Hebr. 11, 36. Apoc. 2, 10. — *domus carceris, coercitionis*, (LXX plenius οἶκος φυλακῆς, Iud. 16, 22. 2 Reg. 17, 4. Ies. 42, 7. Ier. 37, 4.) — de hade, spirituum malorum carcere, 1 Petr. 3, 19. Apoc. 20, 7. (Act. Thom. §. 10.) *.

*Φυλακίζω*, f. ίσω, (a φυλακή) *in carcerem coniicio;* Act. 22, 19. (Sap. 18, 4. Act. Thom. §. 45. ὁ φυλακιζόμενος ἐν δεσμωτηρίῳ.) (Apud profanos non legitur.) **.

*Φυλακτήριον*, ίου, τό, (a φυλακτήρ i. q. φύλαξ) 1) munimentum, praesidium; proprie de militibus; metaphorice de quovis munimento, per quod malum vel calamitas averti potest; etiam amuleto. Vid. quae copiose de usu huius voc. apud profanos exposuit *Kypkius* in obss. s. 1, p. 111. — 2) *phylacteria*, quibus Iudaei utebantur, i. e. laminae s. schedae

membranaceae, quibus inscriptae erant verba legis mosaicae, et quas thecis insertas Iudaei fronti et brachio sinistro aptare solebant; Rabbinis dicebantur תְּפִלִּין (*Buxtorf.* lex. p. 1734.), graece *φυλακτήρια*, quia instar amuletorum arcere putabantur mala quaevis, maxime daemones (Targum ad Cant. 8, 3.). De origine huius moris vid. Deut. 6, 8. 9. 11, 18—20. Ioseph. ant. 4, 8. 13. *ἐπιγράφειν δὲ καὶ τοῖς θυρώμασιν αὐτῶν τὰ μέγιστα, ὧν εὐηργέτησεν αὐτοὺς ὁ θεὸς, ἔν τε βραχίοσιν ἕκαστον διαφαίνειν. ὅσα τε τὴν ἰσχὺν ἀποσημαίνειν δύναται τοῦ θεοῦ καὶ τὴν πρὸς αὐτοὺς εὔνοιαν, φέρειν ἐγγεγραμμένα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ βραχίονος· ὡς περίβλεπτον πανταχόθεν τὸ περὶ αὐτοὺς πρόθυμον τοῦ θεοῦ.* Vid. etiam Prov. 3, 3. 6, 21. 7, 3. — Semel Matth. 23, 5. *πλατύνουσι τὰ φυλακτήρια αὐτῶν*, nimirum quasi plura quam alii inscripta iis haberent, quo legis studiosiores videri volebant.

*Φύλαξ*, ακος, (a *φυλάσσω*) *custos*, *excubitor*; Act. 5, 23. 12, 6. 19. (שֹׁמֵר Gen. 4, 19. 1 Sam. 17, 20. Ies. 62, 6. Ioseph. ant. 7, 11. 7.) *.

*Φυλάσσω*, s. ττω, f. ἄξω, — LXX plerumque pro שָׁמַר, passim etiam pro נָצַר — 1) *custodio*, i. e. a) *observo* aliquem ne aufugiat, Luc. 8, 29. Act. 12, 4. 23, 35. 28, 16. — b) *excubias ago*, Luc. 2, 8. (Gen. 30, 31. Num. 1, 53. 2 Reg. 17, 9. 18, 8. vid. *Φυλάσσω*.) — 2) *custodio*; i. e. *praesidio sum*, *tueor*, a) seq. accusativo rei, Luc. 11, 21. *τὴν αὐλήν*. (Gen. 3, 24. Exod. 23, 20.) — Act. 22, 20. *τὰ ἱμάτια*. 2 Tim. 1, 12. 14. *τὴν παραθήκην*. — b) *τινά*, *tueor* aliquem, *servo intactum* Io. 17, 12. 2 Petr. 2, 5. Iud. v. 24. (Prov. 13, 6. Sap. 19, 6. — c) *φυλ. τινὰ ἀπό τινος*, *defendo* aliquem ab aliquo, 2 Thess. 3, 3. (Ps. 140, 4. 141, 10.) — d) *φυλ. τινὰ εἴς τι*, servo aliquem ad quid, *asservo*, Io. 12, 25. *ψυχὴν εἰς ζωήν*. (Ioseph. ant. 3, 8. 3. *ἔλαιον φυλάσσειν εἰς τοὺς λύχνους*.) — e) *φυλάσσειν ἑαυτόν* (semel 1 Io. 5, 21.) et medium: *caveo mihi* ab aliqua re, seq. *ἀπό*, Luc. 12, 15. 1 Io. 5, 21. (Sir. 12, 12. 22, 13. 29. Test. XII. Patr. p. 648. *φυλάξητε ἑαυτοὺς ἀπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ψεύδους*. Xenoph. histor. gr. 7, 2. 10.) — seq. accusativo vel personae vel rei, observo mihi, i. e. *vito*, Act. 21, 25. 2 Tim. 4, 15. (Ioseph. bell. 4, 9. 11. *φυλάξασθαι τὴν ἐπίθεσιν*. ant. 5, 1. 2. *φυλάττηται κακῶς ποιεῖν*. Xenoph. mem. 2, 2. 14.) — seq. *ἵνα μή*, 2 Petr. 3, 17. (Gen. 31, 29.) — 3) *observo*, et rationem habeo; metaph. i. e. *obsequium praesto*, *morem gero*, ita de praeceptis; legibus; Matth. 19, 20. Marc. 10, 20. Luc. 11, 28. 18, 21. Act. 7, 53, 16, 4. 21, 24. Rom. 2, 26. Gal. 6, 13. 1 Tim. 5, 21. (Prov. 6, 20. 28, 7. Gen. 26, 5. Exod. 12, 17. 19, 5. quare etiam LXX pro עָשָׂה Deut. 5, 15. 1 Chron. 28, 7. et שָׁמַע Prov. 19, 27. 1 Reg. 11, 38. — Saepius ita apud Iosephum, ant. 10, 4. 1. ib. 7, 14. 2. 10, 6. 3. et *φύλαξ τῶν νόμων*, legem observans,

ant. 7, 14. 8. ut etiam φυλακή de obsequio, ant. 8, 7. 5. ib. 9, 7. 4. ib. 12, 1. 1. ἡ τῶν ὅρκων φυλακή.) *.

*Φυλή*, ῆς, ἡ, (a φύω) 1) Latin. *tribus*, i. e. classis, familia populi; ita apud profanos. Nostri de classe eorum, qui a communi descendunt parente, de tribubus duodecim gentis Israelitarum; Matth. 19, 28. Luc. 2, 36. 22, 30. Rom. 11, 1. Phil. 3, 5. Hebr. 7, 13. 14. Iac. 1, 1. Apoc. 5, 5. 7, 4—8. 21, 12. (Ioseph. ant. 10, 1. 1. 7, 2. 2. LXX pro מַטֶּה Exod. 31, 2. 6. Num. 1, 4. 16. 20 sq. שֵׁבֶט Exod. 24, 4. 28, 21. et saepius.) — 2) i. q. φῦλον apud profanos; *gens, familia, natio*, Matth. 24, 30. πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. (Gen. 12, 3. 28, 14. Amos. 3, 2. pro מִשְׁפָּחָה. Sir. 16, 5.) — Φυλή, γλώσσῃ, λαὸς καὶ ἔθνος, quae Apoc. 5, 9. 7, 9. 11, 9. 13, 7. 14, 6. coniunguntur, omnes omnino gentes indicant, neque argutandum est in discrimine singulorum, quum nostri verba similia hoc modò cumulare soleant. *.

*Φύλλον*, ου, τό, (a φύω nascor) *folium*; Matth. 21, 19, 24, 32. Marc. 1, 13. 13, 28. Apoc. 22, 2. — (LXX pro עָלֶה Gen. 3, 7. 8, 11. Neh. 8, 17. Ps. 1, 3. Ies. 1, 3.) *.

*Φύραμα*, τος, τό, (a φυράω, perf. pass. πεφύραμαι, subigo, macero, Ioseph. ant. 8, 13. 2. farinam aqua subigo, depso, Exod. 29, 2. 40. Gen. 18, 6. Lev. 2, 5. Ioseph. ant. 2, 15. 1.) *massa quae subigitur, depsitur*, — de massa argillacea, Rom. 9, 21. — de massa farinae, aqua subactae, *Teig*, Rom. 11, 16. de quo loco vid. Ἀπαρχή. 1 Cor. 5, 6. Gal. 5, 9. vid. Ζύμη. — 1 Cor. 5, 7. ἦτε νέον φύραμα, vid. Νέος. (LXX pro מִשְׁאֶרֶת Exod. 8, 3. 12, 34. et עֲרִיסוֹת Num. 15, 18. 19.) **.

*Φυσικός*, ή, όν, (a φύσις) *naturalis*, i. e. a) ex natura proveniens; ita profani saepissime; — b) *naturae conveniens*; Rom. 1, 26. χρῆσις φυσική, concubitus naturalis, libidini, quae contra naturae leges sibi satisfieri cupit, oppositus. — c) *sensibus subiectus, sensualis* ut dicunt; 2 Petr. 2, 12. ζῶα φυσικά, animalia sensibus subiecta (alii: instinctum sequentia.) coll. Test. XII. Patr. p. 648.: τυφλοῖ τοὺς φυσικοὺς ὀφθαλμὸς αὐτοῦ, διὰ τοῦ ψεύδους σκοτοῖ τὴν διάνοιαν αὐτοῦ. Ibid. p. 523. φύσις de eo quod nos dicimus: die sinnliche Natur: τὸ τῆς πορνείας (πνεῦμα) ἐν τῇ φύσει καὶ ταῖς αἰσθήσεσιν ἔγκειται. *.

*Φυσικῶς*, adv. (a φυσικός) naturaliter, naturae convenienter; semel Iud. v. 10. ubi φυσικῶς est: *secundum sensus corporis*; ὅσα δὲ φυσικῶς, ὡς τὰ ἄλογα ζῶα, ἐπίστανται, ἐν τούτοις φθείρονται, quae autem oculis naturalibus vident, s. per sensus percipiunt, (ut animalia, nil praeterea cognoscentes et aestimantes) i. e. gaudia et delicias sensuum, per ea corrumpuntur, ad peccata alliciuntur et pereunt. Vid. etiam Φυσικός. (Diog. Laert. 10, 137. φυσικῶς καὶ χωρὶς λόγου.)

*Φυσιόω*, ῶ, f. ώσω, (a φύσις) φυσ. τινα seq. inf. i. q.

φυσιοποιέω τινί, facio ut aliquis aliam naturam quasi induat; ita apud profanos. Sed apud nostros est i. q. φυσάω, anhelo, sufflo; tropice: *animum inflo, effero, superbum reddo;* 1 Cor. 8, 1. ἡ γνῶσις φυσιοῖ. Medium et aor. 1. pass. *inflo me*, intumesco, metaph. de mente: *inflatus sum, me effero*, 1 Cor. 4, 18. 19. 5, 2. 13, 4. — ὑπέρ τινος φυσιόομαι, effero me super alium, 1 Cor. 4, 6. (*Κατὰ τῶν ἐντολῶν τοῦ θεοῦ φυσιούμενοι*, Test. XII. Patr. p. 579.) — ὑπό τινος, alicuius rei causa, *ex*, Col. 2, 18. (Test. XII. Patr. p. 579. φυσιωθήσεσθε τῇ ἱερωσύνῃ κατὰ ἀνθρώπων ἐπαιρόμενοι. Ignat. ad Magnes. §. 12. οἶδα, ὅτι οὐ φυσιοῦσθε μὴ προσέχειν τοῖς φυσιοῦσίν με.) *.

*Φύσις*, εως, ἡ, (a φύω) 1) vis genitrix, — *natura* omnia gignens et formans, (4 Macc. 5, 7. 8. τὰς τῆς φύσεως χάριτας.) — Rom. 1, 26. παρὰ φύσιν, contra naturae de generatione leges. (Athenae. 13. p. 605. οἱ παρὰ φύσιν τῇ Ἀφροδίτῃ χρώμενοι. Test. XII. Patr. p. 666.: Σόδομα ἐνήλλαξε τάξιν φύσεως αὐτοῖς.) — 2) *procreatio, nativitas, generatio;* — φύσει, *secundum nativitatem;* ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία, qui nati sunt praeputiati, Rom. 2, 27. — Gal. 2, 15. φύσει Ἰουδαῖοι, Iudaei nati. — 3) *natura rei alicuius, quam habet ex nativitate, indoles naturalis*, et opponitur ei, quod quis sibi studio acquisivit; Rom. 2, 14. ἔθνη — φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιεῖ, naturali indole ducti observant legem, quippe animis eorum inscriptam. — οἱ κατὰ φύσιν (arboris) κλάδοι, rami, quos arbor natura sua gignit, quique ramis παρὰ φύσιν, quos non gignit, sed qui ex alia arbore ei inseruntur, opponuntur, Rom. 11, 21. 24. — Gal. 4, 8. οἱ μὴ φύσει ὄντες θεοί. Eph. 2, 3. τέκνα φύσει ὀργῆς, homines ob indolem depravatam Dei poenis obnoxii. (Sap. 7, 20. φύσεις ζώων. Ioseph. bell. 7, 6. 1. ἡ τοῦ χωρίου φύσις. Ioseph. ant. 3, 8. 1. φύσει πάντες εἰσὶν φίλαυτοι. ib. 11, 2. 3. φύσει πονηρὸς ὤν. de bell. 1, 10. 5. τὴν φύσιν δικαστήριος ὤν. Sap. 13, 1. μάταιοι φύσει. cf. quae e Philone collegit *Loesn.* in obss. p. 341.) — Singulari modo in N. T. dicitur a) de *sensu honesti naturali*, homini insito, 1 Cor. 11, 14. (Hebraeos mares inde ab antiquissimis temporibus caesariem capitis curtasse, intelligitur non solum e voto Nasiraeorum, Num. 6, 1—5. Iud. 13, 5. 16, 17. 1 Sam. 1, 11. sed etiam ex locis Lev. 19, 27. Ezech. 44, 20. Comam alere, ut mulieres solebant (Luc. 7, 38. Io. 11, 2. Iud. 16, 13. Ies. 3, 24. Iudith. 10, 3. Cant. 7, 5. Apoc. 9, 8.), ornatus causa a singulis sed rarissime factum et insolitum reliquis fuisse intelligitur ex Absalonis exemplo 2 Sam. 14, 26. 18, 9. et ex iis, quae Ioseph. ant. 8, 7. 3. de iuvenibus Salomonis satellitibus tradidit. Etiam apud Graecos viros caesariem curtasse docent loca Herodot. 1, 82. Phocylid. v. 199 sqq. Plutarch. Tom. 8. p. 318. ed. *Hutten.*) — b) de *sentiendi ratione, indole* 2 Petr. 1, 4. θείας κοινωνοὶ φύσεως, divinam i. e. cum Deo conspirantem,

eius voluntati sanctissimae convenientem indolem. (Similis locus est apud Iosephum c. Apion. 1, 26. ubi sacerdos propter sapientiam et futurorum praescientiam dicitur θείας δοκῶν μετεσχηκέναι φύσεως. Vid. ant. 4, 8. 2.) — 4) *genus, species, Geschlecht, Art;* Iac. 3, 7. πᾶσα φύσις θηρίων δαμάζεται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ. (3 Macc. 3, 29. πᾶσα θνητὴ φύσις. 4 Macc. 1, 20. παθῶν δὲ φύσεις εἰσὶν αἱ δύο, ἡδονή τε καὶ πόνος. Act. Thom. §. 31.) *.

Φυσίωσις, εως, ἡ, (a φυσιόω) inflatio; metaph. *animi fastus, elatio;* 2 Cor. 12, 20. Hesych. φυσίωσις· ἔπαρσις, ὑψηλοφροσύνη. Tantum in N. T. — Φυσίωμα πνεύματος habes in Presbyter. Consessu contra Noetum, in *Routh* reliquiis sacris Tom. II, p. 374. *.

Φυτεία, ας, ἡ, (a φυτός, satus, plantatus, quod a φύω) 1) plantatio, satio, i. e. plantare; ut φυτεία ἀμπελώνων, Ezech. 17, 7. Ioseph. ant. 12, 3. 4. — 2) ex metonymia: *planta*, i. q. φύτευμα; ita propr. Ies. 60, 21. 61, 3. — metaphor. *progenies*, Matth. 15, 13. plurimi de doctrina, quae cum semine et planta comparatur; rectius fortasse de homine ipso: homo a Deo plantatus i. e. missus et constitutus doctor. (Ps. Sal. 14, 3. de piis Dei cultoribus: ἡ φυτεία αὐτῶν ἐῤῥιζωμένη εἰς τὸν αἰῶνα, οὐκ ἐκτιλήσονται πάσας τὰς ἡμέρας. coll. Lib. Henoch. p. 191. ubi φυτεία de nova hominum progenie post diluvium ex Noacho facta legitur.) *.

Φυτεύω, f. εύσω, (a φυτόν, satum, plantatum) — LXX pro hebr. נָטַע — *planto*, a) propr. Luc. 17, 6. 28. — ἀμπελῶνα, Matth. 21, 33. Marc. 12, 1. Luc. 13, 6. 20, 9. 1 Cor. 9, 7. Gen. 9, 20. Deut. 6, 11. 20, 6. 28, 30. — (de Deo: efficio et colloco suo loco, procreo et locum fixum adsigno, Ps. 94, 9. τὸ οὖς. Sir. 43, 28. νήσους.) — b) tropice: de Deo: *esse volo, nasci, existere iubeo*, Matth. 15, 13. de quo loco vid. Φυτεία. (Lib. Henoch. p. 191. ἐξ αὐτοῦ [Noacho] φυτευθήσεται φύτευμα, nova hominum progenies. 4 Macc. 13, 8. ἡ θεία πρόνοια amorem fraternum τοῖς γεννωμένοις διὰ τῆς μητρῴας φυτεύσασα γαστρός. — Alio sensu Deus populum Israelit. plantare dicitur Ier. 12, 2. 32, 41. 42, 10. 45, 4.) — de doctore coetum colligente: planto, i. e. *primus colligo;* coetum 1 Cor. 3, 6. 7. 8.

Φύω, f. ύσω, 1) activum: *gigno, produco, pario;* Hebr. 12, 15. ἄνω φύουσα intell. καρπόν; repetita e Deut. 29, 18. ubi in hebr. פָּרָה fructum profero. Sir. 14, 18. Ioseph. ant. 3, 1. 1. φῦσαι καρπόν. — 2) passivum φύομαι, aor. 2. ἐφύην, particip. φυείς, *nascor, provenio, progermino;* σπέρμα φυέν, Luc. 8, 6. 8. (Prov. 26, 9. ἄκανθαι φύονται, pro עָלָה. Exod. 10, 5. pro צָמַח. Prov. 11, 30. Sir. 39, 13. Ioseph. vit. §. 2. τροφὴ ἡ αὐτομάτως φυομένη. — tropice: effloresco; de populo, Ioseph. ant. 4, 6. 2.) *.

**Φωλεός**, οῦ, ὁ, *lustrum*, *latibulum* ferarum; Matth. 8, 20. Luc. 9, 58. (Aeliani. Hist. anim. 6, 3. Act. Thom. §. 31. δράκων τοῦ φωλεοῦ ἐξελθών. Hesych.: φωλεόν· οὗ τὰ θηρία κοιμᾶται.) *.

**Φωνέω**, ῶ, f. ήσω, (a φωνή) 1) *sonum edo*; — de voce animalium, (Ies. 38, 14. Zeph. 2, 14. Aesop. Fab. 36. Arist. hist. animal. 9, 49.) — in N. T. de gallo: *cano*, Matth. 26, 34. 74. 75. Marc. 14, 30. 65. 72. Luc. 22, 34. 60 sq. Io. 13, 38. 18, 27. — (de tuba Amos. 3, 6. 1 Macc. 9, 12. — de ventriloquis, Ies. 8, 19.) — de homine — 2) *clamo*, *vociferor*, — de exclamante, Luc. 8, 8. 54. 23, 46. Act. 16, 28. acclamante, inclamante, Act. 10, 18. Apoc. 14, 18. τινί — (1 Chr. 15, 16. Dan. 4, 11. 3 Esdr. 9, 10. 8, 92.) — 3) *alloquor*, *compello*, Io. 13, 13. ὑμεῖς φωνεῖτέ με· ὁ διδάσκαλος. (Homer. Odyss. 4, 77.) — 4) *voco* aliquem, ut veniat, Matth. 27, 47. Marc. 15, 35. — *voco ad me*, τινά, Matth. 20, 32. Marc. 9, 35. 10, 49. Luc. 16, 2. Io. 1, 49. 2, 9. 4, 16. 9, 18. 24. 11, 28. 18, 33. Act. 9, 41. 10, 7. (Ier. 17, 11. Iob. 4, 11. φώνησον αὐτὸν πρός με. — τινὰ ἐκ, *evoco*, Io. 12, 17. — voco aliquem per alium, *accerso*, Marc. 3, 31. 10, 49. — seq. dativo; Luc. 19, 15. εἶπε φωνηθῆναι αὐτῷ αὐτούς. — *invitandi* sensu, Luc. 19, 15. *.

**Φωνή**, ῆς, ἡ, (a stirpe φάω, luceo, manifesto) hebr. קוֹל, Latinor. *vox*, nostrum *Laut*, *Ton*, *Stimme*; — 1) *sonus*, *sonitus*, *Laut*, *Ton*; de quovis sono tum claro, acuto, tenui, tum fusco, molli, demisso; de sonitu instrumentorum, Matth. 24, 31. 1 Cor. 14, 7. 8. (Ies. 24, 8. φωνὴ κιθάρας. Ezech. 26, 13. Dan. 3, 5. 7. 10.) — sonitu venti, Io. 3, 8. (1 Sam. 12, 18.) — sonitu alarum, curruum aliarumque rerum, Apoc. 9, 9. 18, 22. (Ezech. 1, 24. 3, 13. 10, 5. 26, 10. Ies. 5, 30. Nah. 3, 2. 1 Macc. 9, 13.) — sonitu tonitruum, Act. 2, 6. coll. v. 2. Apoc. 6, 1. 6. [7.] ib. 4, 5. 8, 5. 11, 19. 16, 18. 14, 2. 19, 6. (Exod. 9, 24. 29. 30. 19, 16. 20, 18. 1 Sam. 7, 10.) — Hebr. 12, 19. φωνὴ ῥημάτων, tonitrua, in quibus Deus verba legis promulgabat. ib. 12, 26. (Exod. 19, 19.) — (Ioseph. ant. 12, 2. 4. τῶν Σύρων γραμμάτων χαρακτὴρ καὶ φωνή.)

2) *vox*, die *Stimme*, a) in se spectata, quatenus sonat; Io. 5, 37. φωνὴ τοῦ θεοῦ, vox, non qualem per tonitrua edit, sed qualem in se habet; sensum quod attinet, φωνή et εἶδος describunt Dei naturam in se spectatam. (Gen. 27, 22. ἡ μὲν φωνή, φωνὴ Ἰακώβ, αἱ δὲ χεῖρες, Ἡσαῦ.) — voces canentium, *cantus*, Apoc. 14, 12. 18, 22. 23. (Ier. 16, 18. 25, 10. Ezech. 23, 42. 26, 13.) — voces clamantium, vel gaudentium Io. 3, 29. vel lamentantium, tumultantium, *clamor*, Matth. 2, 18. Marc. 15, 37. Luc. 23, 23. Act. 7, 57. 8, 7. (Gen. 45, 2. 32, 16. 27, 34. Ier. 31, 15.) — b) *vox*, quatenus *sonos distinctos* (Ioseph. ant. 4, 6. 5.) edit, *loquela*, *Rede*, 2 Petr. 2, 16. ἐν

ἀνθρώπου φωνῇ φθεγξάμενον, sermo, Sprache, 1 Cor. 14, 10. 11. (Gen. 11, 1. ἦν πᾶσα ἡ γῆ χεῖλος ἕν, καὶ φωνὴ μία πᾶσι, pro דָּבָר Deut. 28, 49. φωνὴ ἑλληνική, Ioseph. ant. 8, 5. 3. c. Apion. 1, 1. τῇ πατρίῳ φωνῇ, id. in prooem. ad bell. §. 6. prooem. ad antiq. §. 3. Diog. Laert. 8, 3. ἔμαθε τὴν φωνὴν αὐτῶν.) — ex metonymia: sermo, dictum, Act. 12, 22. 13, 27. 24, 21. (Gen. 3, 17. 21, 12. 27, 43. Exod. 18, 24. Plutarch. Timol. 5. Arrian. diss. epict. 3, 26. τοῦτ' ἐστιν ἐλευθέρου ἀνδρὸς φωνή.) — Gal. 4, 20. ἀλλάξαι τὴν φωνήν, commutare sermonem; nostrum: *aus einem andern Tone reden.* — c) *vox, quae vocat, Ruf, rufende Stimme*, quae est vel iubentis, vel docentis, vel minantis, etc. Matth. 3, 3. φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ. 12, 19. 27, 46. 50. Marc. 1, 3. 26. 5, 7. 15, 34. Luc. 1, 42. 44. ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου, pro ἀσπασμός (ut Gen. 4, 10. φωνὴ αἵματος). c. 4, 33. 8, 28. 11, 27. 17, 13. 15. 19, 37. 23, 46. Io. 1, 23. 5, 25. 28. 10, 3—5. 16. 27. 11, 43. 18, 37. Act. 2, 14. 24. 7, 31. 60. 12, 14. 14, 10 sq. 16, 28. 19, 34. 22, 22. 26, 24. Hebr. 3, 7. 15. 4, 7. Apoc. 3, 20. 6, 10. 7, 10. 19, 1. 5. 6. — vox ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, Matth. 3, 17. 17, 5. Marc. 1, 11. 9, 7. Luc. 3, 22. 9, 35. 36. Io. 12, 28. 30. Act. 9, 4. 7. 10, 13. 15. 11, 7. 9. 22, 7. 9. 14. 26, 14. 2 Petr. 1, 17. 18. (Gen. 3, 8. 10. Deut. 4, 28. Ioseph. ant. 3, 5. 4. φωνὴ ὑψόθεν παραγενομένη.) — Vox angelorum, vox ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἐκ τοῦ θρόνου, ἐκ τοῦ ναοῦ, 1 Thess. 4, 16. Apoc. 1, 10. 12. βλέπειν τὴν φωνήν, accipiunt pro βλέπειν τὸν φωνοῦντα. Vid. Βλέπω. Apoc. 1, 15. 4, 1. 5, 2. 11. 12. 7, 2. 8, 13. 9, 13. 10, 3. 4. 7. 8. 11, 12. 15. 12, 10. 14, 7. 9. 13. 15. 16, 1. 17. 18, 2. 4. 19, 5. 17. 21, 3. (Ezech. 1, 25. 3, 12.) *.

**Φῶς**, φωτός, τό, (a φάω, luceo; φάος, contr. φῶς) hebr. אוֹר, Latinor. *lux*, nostrum *Licht*, 1) *lux*; a) in se spectata; Matth. 17, 2. λευκὰ ὡς τὸ φῶς. 17, 5. νεφέλη φωτός, i. e. φωτεινή luce splendens, ut habet textus vulg. e glossemate. (Gen. 1, 3. γενηθήτω φῶς. ib. v. 4. 18.) — b) lux astrorum, potissimum solis, (Ps. 149, 3. Ier. 4, 23. 31, 37. Ies. 13, 10. 30, 26.) Iac. 1, 17. ubi θεός dicitur ὁ πατὴρ τῶν φώτων. — Ex metonymia: α) *astrum lucens*; Matth. 4, 16. φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς. Luc. 2, 32. φῶς εἰς ἀποκάλ. ἐθνῶν, vid. Ἀποκάλυψις. Act. 26, 23. quibus in locis Messias comparatur cum astro splendido, lucem spargente, nuntio laetissimorum. Vid. Ies. 9, 2. coll. Matth. 2, 2. 9. 10. (Test. XII. Patr. p. 584. ἀνατελεῖ ἄστρον αὐτοῦ (Messiae) ἐν οὐρανῷ, ὡς βασιλέως, φωτίζων φῶς γνώσεως ἐν ἡλίῳ ἡμερῶν.) — β) *lux diei, lux solis*, Io. 3, 20. μισεῖ τὸ φῶς, — οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, non palam agit, ut omnes videant. ib. v. 21. 11, 9. τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου, lux solis, hanc terram collustrans. v. 10. ἐν αὐτῷ, vid. Ἐν sub no. 2. lit. b. Eph. 5, 13. vid. Ἐλέγχω et Φανερόω. (1 Sam. 25, 34. 36. Iob. 3, 16. — etiam pro vita hac in luce, Iob. 18, 5. 33, 28. 30. Prov. 36, 10.) — ἐν τῷ φωτί, *palam*, Matth. 10, 27. Luc.

12, 3. (Zeph. 3, 6. δώσει κρίμα αὐτοῦ εἰς φῶς. Test. XII. Patr. p. 693. πᾶσα ἀλήθεια ὑπὸ τοῦ φωτός ἐστι — τὰ δὲ πάντα ὑπὸ ἡμέραν εἰσίν.) — c) Quum coelum omnis lucis sit fons, lux ipsa autem res purissima, nulla impuritatis labe contaminata, nec corrumpenda, omnium rerum tenuissima et velocissima, simplicitas priscorum hominum Deum etiam in coelis habitantem, naturamque purissima luce conspicuam, cogitabat, eique δόξαν, splendorem adscribebat, quare etiam, ubi de apparitionibus Dei sermo est, lux ut Dei imago saepius commemoratur. Etiam Zoroastrum Deum supremum dixisse naturam e purissima luce constantem, satis notum est. Vid. Δόξα et conf. Ps. 89, 16. Ies. 60, 1. 19, 20. potissimum Sap. 7, 22—26. Hinc in N. T. Deus dicitur habitare in luce 1 Tim. 6, 16. εἶναι ἐν τῷ φωτί, 1 Io. 1, 7. adeoque ipse esse φῶς 1 Io. 1, 5. (Sap. 7, 25. 26. ubi φῶς ἀΐδιον ipsa Dei natura est); quibus omnibus describitur natura eius spiritualis, purissima et beatissima; lux enim simul est imago omnis beatitudinis, (Iob. 18, 5. 33, 28. 30, Prov. 36, 10. Bar. 3, 4.) quare θεὸς καλέσας ὑμᾶς εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς, 1 Petr. 2, 9. est Deus Christianos olim evecturus ad eandem lucem, quam ipse inhabitat, i. e. beatitatem, qua ipse gaudet. Neque aliter velim intelligere Col. 1, 12. κλῆρος τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί. et Io. 8, 12. φῶς τῆς ζωῆς, quod pro ζωὴν ἐν τῷ φωτί. — Idem lucis splendor tribuitur iis, qui in coelo versantur, ut Christo ad sedes Dei evecto, Act. 9, 3. 22, 6. 9. 11. 26, 13. (ubi certe nec Paulus nec Lucas de fulgure cogitarunt), et angelis, Act. 12, 7. 2 Cor. 11, 14. Vid. Ἄγγελος.

2) *lux*, tropice a) transitive: *ea, quae animum collustrant, lumen menti affundunt*, ubi non solum spectatur notio docendi, errores dissipandi, sed simul notio emendandi et beandi; ea enim omnia lucis imagine comprehenduntur. Ita φῶς dicuntur apostoli, Matth. 5, 14, Act. 13, 47. aliique doctores Rom. 2, 19, (Ies. 42, 6. ἔδωκά σε εἰς φῶς ἐθνῶν. ib. 49, 6. et lex mos. dicitur φῶς Sap. 18, 14, Bar. 4, 1.) — inprimis autem Iesus, Io. 1, 4—9. 3, 19. 8, 12. 9, 5. 12, 35. τὸ φῶς ἐν ὑμῖν ἐστι, Messias doctor et servator mundi inter vos versatur. v. 36. 12, 46. (Test. XII. Patr. p. 578. τὸ φῶς τοῦ κόσμου [Messias] τὸ δοθὲν ἐν ὑμῖν εἰς φωτισμὸν παντὸς ἀνθρώπου. ib. p. 644. ἀνατελεῖ ὑμῖν αὐτὸς κύριος, φῶς δικαιοσύνης. ib. 746 sqq. ὁ ἀγαπητὸς τοῦ θεοῦ — γνῶσιν καινὴν φωτίζων πάντα τὰ ἔθνη, φῶς γνώσεως ἐπεμβαίνων ἐν σωτηρίᾳ τῷ Ἰσραήλ.) — b) intransitive: *mens per doctrinam divinam collustrata*, emendata; Matth. 5, 16. λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, lumen vestrae cognitionis et pietatis praelucere debet aliis. — τὸ φῶς τὸ ἐν σοί, mens, quae esse debet doctrinae luce collustrata, Matth. 6, 23. Luc. 11, 35. — *doctrina, vera Dei cognitio et pietas*, Io. 5, 35. ἐν τῷ φ. αὐτοῦ, in doctrina et

pietate Ioannis. — cognitio vera et pietas christiana, Act. 26, 18. Rom. 13, 12. 2 Cor. 4, 6. 6, 14. Eph. 5, 9. 1 Io. 2, 8. — quare Christiani veri dicuntur υἱοὶ τοῦ φωτός, Luc. 16, 8. Io. 12, 36. 1 Thess. 5, 5. — Eph. 5, 8. ἦτέ ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς, i. e. φωτιζόμενοι, ἐν κυρίῳ. 1 Io. 1, 7. περιπατεῖν ἐν τῷ φωτί, ut decet Christianum vera et salutari doctrina imbutum. Εἶναι ἐν τῷ φωτί. 1 Io. 2, 9. 10.

3) *lumen, splendor, der Schein, Glanz;* Luc. 8, 16. τὸ φῶς (λύχνου). Apoc. 18, 23. φῶς λύχνου. 21, 24. φῶς τῆς δόξης, splendor schechinae. c. 22, 5. φῶς ἡλίου. (Ier. 25, 10. 2 Chron. 4, 20. Ies. 4, 5. ubi נֹגַהּ. Hab. 3, 10.) — 4) *lumen, lucerna, Leuchte,* Act. 16, 29. (Ps. 119, 104. Prov. 6, 23.) — 5) *ignis* quatenus lucet et collustrat; Marc. 14, 54. θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς. Luc. 22, 56. (1 Macc. 12, 29. βλέπων γὰρ τὰ φῶτα καιόμενα. 2 Macc. 1, 32. Xenoph. hist. gr. 6, 2, 17. πρὸ δὲ τοῦ στρατεύματος φῶς ἐποίει, ἵνα μηδεὶς λάθῃ προσιών.) *.

*Φωστήρ*, ῆρος, ὁ, (a φώσκω, luceo) 1) fenestra, per quam lux intrat; ita profani; — 2) *luminare, corpus lucidum;* a) de astris, Phil. 2, 15. ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ, ut luminaria, quae mundum collustrant. (LXX pro מָאוֹר Gen. 1, 14. 16. Sap. 13, 2. φωστῆρες οὐρανοῦ. Sir. 43, 7. Psalt. Sal. 18, 12. διατάξας ἐν κυρείᾳ φωστῆρας εἰς καιροὺς ὡρῶν. Theoph. ad Autol. lib. 2. p. 94.) — b) de schechina Dei, Apoc. 21, 11. (Dan. 12, 3. pro זֹהַר.) *.

*Φωςφόρος*, ου, ὁ, (a φῶς et φέρω) lucem ferens; intell. ἀστήρ, *lucifer, stella matutina;* semel 2 Petr. 1, 19. ubi ἡμέρα et φωςφόρος imagines sunt vel lucis animum collustrantis ad intelligendas res divinas, vel felicitatis futurae, quae constantiae in fide praemium est. cf. Φῶς et vid. Apoc. 22, 16. ubi Iesus ipse dicitur ἀστὴρ ὁ πρωϊνός, i. e. φωςφόρος.

*Φωτεινός*, ή, όν, (a φῶς) transitive: *lucens, lucidus,* [Matth. 17, 5. ubi *Griesb.* reposuit φωτός] Test. XII. Patr. p. 549.: ὡς φωτεινὸν φωτισεῖς ἐν Ἰακώβ, καὶ ὡς ἥλιος ἔσῃ τῷ Ἰσραήλ. — intransitive: *luce collustratus, sua natura lucidus;* Matth. 6, 22. Luc. 11, 34. 36. (Sir. 17, 31. ib. 23, 19. οἱ ὀφθαλμοὶ κυρίου μυριοπλασίως ἡλίου φωτεινότεροι. Act. Thom. §. 6.) *.

*Φωτίζω*, f. ίσω, f. 2. ιῶ, (a φῶς) I) intransitive: *luceo, ich leuchte,* Apoc. 22, 5. θεὸς (i. e. δόξα, schechina Dei) φωτιεῖ ἐπ' αὐτούς. (Num. 8, 3. Ps. 76, 4. Sir. 43, 11.) — II) transitive 1) *luce collustro, illustro, ich erleuchte;* seq. accusat, a) propr. Luc. 11, 36. Apoc. 21, 23. — Apoc. 18, 1. ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ, refulgebat ex eius splendore. — b) tropice: *mentem collustro, vera et salutari cognitione imbuo,* Io. 1, 9. (vid. Φῶς.) Eph. 1, 18. πεφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας ὑμῶν εἰς τὸ εἰδέναι. (φωτίζειν ὀφθαλμούς, Esdr. 9, 8. Ps. 19, 9. Bar. 1, 8.) — Hinc

φωτισθείς, luce verae doctrinae illuminatus, *Christianus*, Hebr. 6, 4. ib. 10, 32. ἐν αἷς φωτισθέντες, i. e. eo tempore, quo Christiani facti estis. — 2) *in lucem protraho, manifestum facio*, i. q. φανερόω; 1 Cor. 4, 5. ὁ κύριος φωτίζει τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους. (Ioseph. ant. 8, 5. 3. σοφίσματα καὶ λόγους αἰνιγματώδεις — μαθὼν αὐτῶν διάνοιαν ἐφώτισε. Suidas: φωτίζειν· αἰτιατικῇ, εἰς φῶς ἄγειν, ἐξαγγέλλειν.) — *efficiendi* sensu, 2 Tim. 1, 10. φωτίσαντες τὴν ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου. — *docendi* sensu Eph. 3, 9. (LXX pro הוֹרָה Iudic. 13, 8. 2 Reg. 12, 2. 17, 27 sq. et הִרְאָה Iud. 13, 23. Hesych. ἐφώτισεν· ἐδίδαξεν.) *.

**Φωτισμός**, οῦ, ὁ, (a φωτίζω, praet. pass. πεφώτισμαι) — LXX pro אוֹר, et semel (Ps. 9, 8.) pro מָאוֹר — transitive: *illuminatio*, die Erleuchtung; a) propr. (Ps. 78, 14. φωτισμὸς πυρός. Ps. 44, 3. φωτισμὸς τοῦ προσώπου. Iustin. Mart. apol. 2. p. 93. baptismum appellat φωτισμόν.) — b) tropice de doctrina. 2 Cor. 4, 6. πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως, ad manifestandam cognitionem. (Test. XII. Patr. p. 578. τὸ φῶς τοῦ κόσμου, τὸ δοθὲν ἐν ὑμῖν εἰς φωτισμὸν παντὸς ἀνθρώπου.) — 2) intransitive, (ut apud profanos non legitur): lucere, i. q. φῶς, *lumen*, das *Leuchten*; 2 Cor. 4, 4. φωτ. τοῦ εὐαγγ., lumen evangelii, i. e. evangelium instar luminis lucens. (Iob. 3, 9. εἰς φωτισμὸν μὴ ἔλθοι, in lucem non veniat. Ps. 27, 1. κύριος φωτισμός μου καὶ σωτήρ μου. Ps. 90, 8.) *.

---

# X.

**Χαίρω**, fut. χαρῶ, attice χαρήσω, et ex usu serioris aevi [*Matthiae* gramm. p. 254. *Winer* Gramm. des N. T. p. 37.] χαρήσομαι (ut legitur Luc. 1, 14. Io. 16, 20. 22. Phil. 1, 18. et in V. T. Zach. 10, 7. 4, 10. Ies. 31, 13. 66, 14. Exod. 4, 14. Ps. 95, 11. Hab. 3, 17. 1, 15.), aor. 1. ἐχάρησα, aor. 2. ἐχάρην, LXX pro שָׂמַח et aliquoties pro גִּיל et שׂוּשׂ, — *gaudeo, laetor*; χαίρω et χαίρομαι, a) absolute, Matth. 5, 12. Marc. 14, 11. Luc. 6, 23. 15, 32. 22, 5. 23, 8. Io. 4, 36. 8, 56. 16, 20. 22. 20, 20. Act. 11, 23. 13, 48. Rom. 12, 12. τῇ ἐλπίδι χαίροντες, quod attinet ad spem, quam habetis Christiani, laetabundi. ib. v. 15. 1 Cor. 7, 30. 2 Cor. 7, 7. 13; 9. 11. Phil. 2, 17. 28. 1 Thess. 5, 16. 1 Petr. 4, 13. 3 Io. v. 3. Apoc. 19, 7. — b) χαίρων, *laetabundus*, 2 Cor. 6, 10. Col. 2, 5. (1 Reg. 4, 20. 8, 67.) — cum alio verbo, Luc. 15, 5. 19, 6. 37. Act. 5, 41. 8, 39. — c) χαίρετε ἐν κυρίῳ, vel: ut Christianos decet,

vel de Christo servatore, Phil. 3, 1. 4, 4. — d) χαίρειν χαρὰν μεγάλην, (hebr. שָׂמַח שִׂמְחָה גְדוֹלָה Ion. 4, 6. 1 Reg. 1, 40.), Matth. 2, 10. — χαρᾷ χαίρειν, Io. 3, 29. (Ies. 66, 10.) — e) materia gaudii indicatur per seq. ἐπί τινι, Matth. 18, 13. Luc. 1, 14. 13, 17. Act. 15, 31. 1 Cor. 13, 6. 16, 17. 2 Cor. 7, 3. Apoc. 11, 10. (Prov. 2, 14. Hab. 3, 17. Ies. 39, 2. Ion. 4, 7.) — per ἐν τινι, ratione, causa alicuius, Luc. 10, 20. Phil. 1, 18. Col. 1, 24. (Exod. 4, 14.) coll. Phil. 3, 1. 4, 4. *Iacobsii* epigr. gr. I, 60. ἐν δὲ γάλακτι χαίρων. Ioseph. ant. 4, 6. 9. ξενικοῖς βρώμασιν ἔχαιρον.) — per accusativum; Rom. 16, 19. χαίρω οὖν τὸ ἐφ' ὑμῖν, laetor de rebus vestris. 2 Cor. 2, 18. τὸ δ' αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε. — per ἀπό, 2 Cor. 2, 3. ἀφ' ὧν ἔδει με χαίρειν, de quibus mihi laetandum esset. (2 Chron. 20, 27. εὐφραίνεσθαι ἀπό τινος.) — per seq. διά, Io. 3, 29. 1 Thess. 3, 9. — per seq. ὅτι Luc. 10, 20. Io. 11, 15. χαίρω — ὅτι οὐκ ἤμην. 14, 28. Act. 5, 41. 2 Cor. 7, 9. 16. Phil. 4, 10. 2 Io. v. 4. (Exod. 4, 31.) — pro ὅτι semel ἵνα, 1 Petr. 4, 13. — 2) in *salutationibus*; a) imperativus χαῖρε, χαίρετε, *salve*, usurpatur in compellationibus, Matth. 26, 49. 27, 29. 28, 9. Marc. 15, 18. Luc. 1, 28. — b) item infinitivus χαίρειν, *salutem* intell. dicit, in fronte epistolarum, Act. 15, 23. 23, 26. Iac. 1, 1. (3 Esdr. 8, 9. 10. 2 Macc. 9, 19. Ioseph. ant. 11, 1. 3. ib. 12, 2. 5. Respondet in his hebr. שָׁלוֹם, pro quo etiam LXX usurparunt Ies. 48, 22. 57, 21.) — Hinc τὸ χαίρειν λέγειν τινί, aliquem salutare, 2 Io. v. 10. 11. *.

**Χάλαζα**, ης, ἡ, (a χαλάω) *grando*, Apoc. 8, 7. 11, 19. 16, 21. — LXX pro בָּרָד Exod. 9, 19. 20 sqq. Ios. 10, 11. Ps. 18, 14. 149, 8. Sap. 16, 16. *.

**Χαλάω**, ῶ, s. χαλάζω, fut. άσω, 1) laxo, remitto; — 2) *demitto*, quasi funibus laxatis; *hinunter lassen*; Marc. 2, 4. τὸν κράββατον. — Luc. 5, 4. τὰ δίκτυον. — Act. 27, 17. τὸ σκεῦος. ib. 30. Act. 9, 25. 2 Cor. 11, 33. — Ier. 38, 6. pro שִׁלַּח, ἐχάλασαν αὐτὸν εἰς τὸν λάκκον. Test. XII. Patr. p. 578. εἰς λάκκον με ἐχάλασαν. *.

**Χαλδαῖος**, ου, ὁ, *Chaldaeus*; (Ioseph. c. Apion. 1, 13. ant. 1, 6. et 7.) — Act. 7, 4. ἐκ γῆς Χαλδαίων, ex Chaldaea, אֶרֶץ כַּשְׂדִּים Ier. 24, 5. 25, 12. Hebraeis Chaldaea erat provincia Babyloniae, cuius metropolis Babel erat, quaeque extendebatur inter Arabiam desertam, Tigrim et Euphratem, et Mesopotamiae partem etiam complectebatur. Graecis autem Chaldaea sensu strictiori dicebatur australis Babyloniae pars, sita circum confluentiam Euphratis et Tigris. Vid. *Wineri* bibl. Reallex. s. *Chaldäer*.

**Χαλεπός**, ή, όν, Latinor. *difficilis*; 1) difficilis, (Sir. 3, 20.) — 2) *durus*, *gravis*, *molestus*, *periculosus*; de rebus, 2 Tim. 3, 1. καιροὶ χαλεποί. (Sap. 3, 19. γενεᾶς γὰρ ἀδίκου χαλεπὰ τὰ τέλη. 2 Macc. 4, 16. χαλεπὴ περίστασις. ib. 6, 3.

Ioseph. ant. 4, 1. 1. βίος χαλεπός. ib. 13, 16. 5. νόσος χαλ.) — de hominibus: *durus, ferox, saevus*, Matth. 8, 28. (Ies. 18, 2. ξένον λαὸν καὶ χαλεπόν, in hebr. נוֹרָא. Aeschin. socr. dial. 2, 1. Xenoph. anab. 5, 8. 24.) *.

Χαλιναγωγέω, ῶ, f. ήσω, (ex χαλινός, fraenum, et ἄγω) fraeno duco, fraeno moderor; — metaphor. *compesco, fraeno* (Cic. Verr. 3, 57. Liv. 30, 14.) — γλῶσσαν Iac. 1, 26. Saepissime hunc tropum de fraeno linguae legi apud profanos, docuerunt *Kypk.* et *Loesn.* ad h. l.) — ὅλον τὸ σῶμα, Iac. 3, 2. (Lucian. in tyrannid. τὰς ἡδονῶν ὀρέξεις χαλιναγωγεῖν.) *.

Χαλινός, οῦ, ὁ, (a χαλάω) *fraenum*; Iac. 3, 3. χαλινοὺς εἰς τὰ στόματα βάλλειν, fraenare, ut eadem verba leguntur apud Philon. de Agricult. p. 201. Apoc. 14, 20. — Zach. 14, 10. 2 Macc. 10, 29. Polyb. 21, 12. 9. *.

Χαλκέας, contr. οῦς, έη, ῆ, έον, οῦν, plur. εοι, οῖ, έαι, αῖ, εα, ᾶ, (a χαλκός) *aereus*; semel Apoc. 9, 20. — LXX pro נְחשֶׁת Deut. 28, 23. Lev. 26, 19. 2 Sam. 22, 25. et נְחשֶׁת Exod. 26, 11. 37.

Χαλκεύς, έος, ὁ, (a χαλκός) primum *faber aerarius*, aes tractans; postquam vero ferro uti consueverant, etiam: *faber ferrarius*. Semel 2 Tim. 4, 14. — LXX pro חָרָשׁ, 2 Chron. 24, 12. Ies. 54, 16. Gen. 4, 21. — צֹרֵף Neh. 3, 32. Ies. 41, 7. Sir. 38, 33. **.

Χαλκηδών, όνος, ὁ, *Chalcedon*, *Chalcedonicus*, nomen gemmae, „ad Callaidem accedentis, et quidem colore et turbiditate lac defloratum aemulantis" Apoc. 21, 19. (Plin. hist. nat. 37, 8. 15. Alii Carchedonium intelligere malunt, qui insigni rubore fulget et carbunculi species est, de qua gemma vid. Plin. hist. nat. 38, 7.)

Χαλκίον, ου, τό, (a χαλκός) *vas aeneum*; Marc. 7, 4. (LXX χαλκεῖον, 2 Chron. 35, 13. Iob. 41, 23. ubi pro סִיר olla. Xenoph. oecon. 8, 19.)

Χαλκολίβανον, ου, τό, *chalcolibanum*; legitur tantum Apoc. 1, 15. 2, 18. Vulgat. *aurichalcum*. Putant, quod comprobandum videtur, esse vocem hybridam, compositam ex χαλκός et hebr. לָבַן albus fuit, quod in Hiph. intransitive: album facio, et tropice: expurgo; et intransitive: album esse, expurgatum esse; igitur: *aes album, purgatum, nitens*, et in hoc nexu *aes candens*. Eodem redit, quod alii dicunt esse pro χαλκὸς στίλβων s. ἐξαστράπτων (Dan. 10, 6. Ezech. 1, 7. 3 Esdr. 8, 57.). Suidas: χαλκολίβανον, εἶδος ἠλέκτρου τιμιώτερον χρυσοῦ. ἔστι δὲ τὸ ἤλεκτρον ἀλλότυπον χρυσίον μεμιγμένον ὑέλῳ καὶ λιθείᾳ.

Χαλκός, οῦ, ὁ, 1) *aes*, Kupfer, — (LXX pro נְחשֶׁת et נְחוּשָׁה, Dan. 2, 35. Gen. 4, 21. Exod. 25, 3. 35, 30. Ios. 6, 24.) Apoc. 18, 12. — 2) ut Latinor. aes, id quod ex aere factum est, a) *instrumentum aeneum*, 1 Cor. 13, 1. χαλκὸς

ἠχῶν, aes laeta sonans, sed praeter sonum nihil praebens. — b) *moneta aenea*, Matth. 10, 9. — 3) seriori tempore, quum ferrum et argentum usu veniret, latius patuit et argentum etiam aurumque indicavit, (Hesychius: χαλκοῦς· τοῦτο ἐπὶ τοῦ χρυσοῦ καὶ τοῦ ἀργυροῦ ἔλεγεν); — igitur etiam, ut Latin. *aes*, *pecuniam*, *monetas* quum aeneas tum argenteas; et ita Marc. 6, 8. 12, 41. (Fortasse etiam 1 Cor. 13, 1. χαλκὸς ἠχῶν est moneta, cuius sonum, concutiendo marsupium, audire facio, at quam non porrigo.) (Liban. epist. 1211. Antholog. 2, 50. 4.)

Χαλκοῦς, vid. Χαλκεύς.

Χαμαί, adv. *humi, in terram*; Io. 9, 6. 18, 6. — LXX pro אַרְצָה Iob. 1, 20. πεσὼν χαμαί. Dan. 8, 12. Iudith. 12, 14. 14, 17. Ioseph. ant. 7, 7. 1. — (χαμαιπετής, humi prostratus, 3 Esdr. 8, 93. Suid. χαμαί· ἐπὶ τῆς γῆς) *.

Χαναάν, ἡ, intell. γῆ, (hebr. כְּנַעַן, Iosephus ἡ Χαναναία, ant. 1, 7. et 8. ib. 12, 15. 3.) *Chanaan, terra chananaea*, nomen propr. indecl. regionis Asiae minoris cis Iordanem, primum sensu strictiori, quo comprehendebat partem Palaestinae septentrionalem (Num. 33, 51. Ios. 22, 9. Ioseph. ant. 2, 15. 3. ib. 9, 10. 1.), postea sensu latiori, quo complectebatur Iudaeam s. Palaestinam (Ioseph. ant. 1, 6. 2. Χαναναία τὴν νῦν Ἰουδαίαν καλουμένην), et cuius termini erant versus occidentem mare mediterraneum, ab oriente Coelesyria et Arabia deserta, a meridie desertum Pharaniticum, Bersaba et Aegyptus, a septentrione Libanus. Bis Act. 7, 11. 13, 19. Vid. *Wineri* bibl. Realwörtb. s. *Canaan*, *Canaaniter*.

Χαναναῖος, α, ον, (a Χαναάν) *Chananaeus, a, um*, Matth. 15, 22. ubi Χαναναία dicitur mulier, quam Marc. 7, 26. accuratius Syrophoenissam appellavit, quia antiquitus etiam Sidonii simul comprehendebantur nomine Chananaeorum, Gen. 10, 15—19. — LXX Exod. 16, 35. pro אֶל־קְצֵה אֶרֶץ כְּנָעַן, εἰς μέρος τῆς Φοινίκης. *.

Χαρά, ᾶς, ἡ, (a χαίρω), LXX plerumque pro שִׂמְחָה etiam pro שָׂשׂוֹן, 1) *gaudium, laetitia*; Matth. 2, 10. ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην, gavisi sunt gaudium magnum (Cic. ad Div. 8, 2. vid. Χαίρω.) 13, 44. ἀπὸ τῆς χαρᾶς, prae gaudio. Luc. 15, 7. 10. 24, 41. Io. 3, 29. 16, 20—24. Act. 8, 8. 12, 14. 13, 52. 2 Cor. 7, 4. Gal. 5, 22. Phil. 2, 2. 1 Thess. 3, 9. 2 Tim. 1, 4. Phil. v. 7. Hebr. 12, 11. Iac. 1, 9. 4, 9. 1 Io. 1, 4. 2 Io. v. 12. — 2 Cor. 2, 3. ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστιν, meum gaudium (de liberatione e periculis) etiam vestrum est, a vobis quoque percipitur. — μετὰ χαρᾶς, *laetabundus*, *laetitia perfusus*, Matth. 28, 8. Luc. 10, 17. 24, 52. Phil. 1, 4. (1 Chron. 20, 22.) — 2) metonymice ut *gaudium* de *causa* s. *materia laetitiae*, Luc. 1, 14. ἔσται (filius) χαρά σοι. Luc. 2, 10. χαρὰν μεγάλην, laetissimum nuntium. Act. 15, 3. ποιεῖν

χαρὰν μεγάλην τινί. Phil. 4, 1. χαρὰ καὶ στέφανός μου. 1 Thess. 2, 19. 20. Iac. 1, 2. πᾶσαν χαρὰν ἡγήσασθε, magnam laetandi materiam contigisse vobis existimetis. 3 Io. v. 4. vid. Ἴνα no. 3. — 3) ex adiuncto: *felicitas, quae est in externa conditione, gaudia prosperae sortis;* Matth. 25, 21. 23. εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου, particeps sis gaudiorum domini tui. (LXX pro מִשְׁתֶּה Esth. 9, 18. 19. et fortasse respicit χαρά in loco Matthaei ad epulum in regno Messiae, quod imago est laetae conditionis externae. Act. Thom. §. 53. ἐν τῇ ἀναπαύσει αὐτοῦ (Dei) ἀναπαύσῃ, καὶ εἰς τὴν χαρὰν αὐτοῦ ἔσῃ. ib. §. 7. εἰς τὸν αἰῶνα σὺν αὐτῷ (sponso coelesti) ἔσονται εἰς ἐκείνην τὴν αἰωνίαν χαράν, καὶ καθήσονται ἐν τῷ γάμῳ ἐκείνῳ.) Io. 15, 11. ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν μείνῃ, ut felicitas, qua animum vestrum perfudi, vobis maneat. ib. 17, 3. 2 Cor. 1, 24. συνεργοὶ τῆς χαρᾶς ὑμῶν. 2 Cor. 7, 13. ἡ χαρὰ τοῦ Τίτου, laeta sors Titi. Hebr. 12, 2. ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς, pro gaudiis, quibus frui potuisset. — 4) *fiducia laeta, hilaris animus, alacritas, die Freudigkeit etwas zu thun oder zu leiden;* Rom. 14, 17. χαρὰ ἐν πνεύματι ἁγίῳ, laeta fiducia s. alacritas, quam spiritus sanctus inspirat animis. 15, 13. 2 Cor. 8, 2. ubi est animus qui lubens dat. Phil. 1, 25. 1 Petr. 1, 8. — μετὰ χαρᾶς, *lubenti, hilari animo,* Matth. 13, 20. Marc. 4, 16. Luc. 8, 13. Act. 20, 24. Phil. 2, 29. Col. 1, 11. 1 Thess. 1, 6. Hebr. 10, 34. τὴν ἁρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε. 13, 17. — ἐν χαρᾷ, *libenter,* Rom. 15, 32. *.

**Χάραγμα**, τος, τό, (a χαράσσω, insculpo, incido) 1) quod incisum, impressum est; *signum impressum;* Apoc. 13, 16. 17. 14, 9. 11. [15, 2.] 16, 2. 19, 20. 20, 4. de ὀνόματι τοῦ θηρίου, nota manui vel fronti adseclarum eius impressa. Anacr. Od. 55. χάραγμα πυρός. — (etiam de moneta, cui imago vel inscriptio impressa est, 3 Esdr. 5, 55. ubi χάραγμα pro χάῤῥα legendum est.) — 2) *sculptum, opus caelatum;* Act. 17, 29. de simulacris idolorum. *.

**Χαρακτήρ**, ῆρος, ὁ, (ab eod.) propr. instrumentum quo utimur ad caelandum; porro: insculptum, impressum, ut literae (Ioseph. ant. 12, 4. 2.), liber stylo exaratus (Test. XII. Patr. p. 539.); nota impressa (Lev. 13, 18.); lineamenta, vultus (Ioseph. ant. 10, 10. 2. Herodot. 1, 116.); mores (2 Macc. 4, 10.). — Semel Hebr. 1, 3. ubi filius Dei dicitur χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως τοῦ θεοῦ, *imago depicta, antigraphum.* Hesych. χαρακτήρ· ὁμοίωσις. *.

**Χάραξ**, κος, ὁ, (ab eod.) 1) palus, ein Weinpfahl; — 2) vallus, Pallisade; — 3) *vallum, die Verpfählung;* solebant palis infixis, inter quos terra, lapides, ligna coacervabantur, castra munire. (4 Macc. 3, 12. Ioseph. ant. 15, 5. 1.) Luc. 19, 43. περιβαλοῦσιν χάρακά σοι, de hostibus obsi-

dentibus urbem et castra sua vallo munientibus. (Ioseph. vit. §. 43. βαλλόμενος χάρακα πρὸ τῆς Πτολεμαίων πόλεως. Polyb. 1, 29. 3. Ioseph. ant. 7, 11. 7. χαράκωμα περὶ αὐτὴν (πόλιν) πηξάμενος. Deut. 20, 20. οἰκοδομήσεις χαράκωσιν ἐπὶ τὴν πόλιν. — LXX Ez. 21, 22. pro כָּרִים. Ies. 29, 3. pro מֻצָּב. et pro סֹלְלָה Ies. 37, 33. οὐδὲ μὴ κυκλώσῃ ἐπ' αὐτὴν χάρακα. Ezech. 4, 2. 26, 8.) *.

*Χαρίζομαι*, f. ίσομαι, (a χάρις) verbum deponens med. (cuius aor. ἐχαρίσθην et futur. χαρισθήσομαι, in N. T. passive usurpantur, Act. 3, 14. 1 Cor. 2, 12. Phil. 1, 29. Philem. v. 22.) 1) gratus, iucundus alicui sum; (Ioseph. ant. 17, 3. 1. γυνὴ κεχαρισμένη, dilecta.) — 2) *grati aliquid alteri facio*, *gratum facio*, *gratificor*, *eine Gefälligkeit*, *Gunst erzeigen*; Gal. 3, 18. τῷ Ἀβραὰμ κεχάρισται ὁ θεός, Abrahamo gratum fecit Deus. Eph. 4, 32. γίνεσθε χαριζόμενοι αὐτοῖς, seid gefällig gegen einander. (Ioseph. ant. 17, 9. 3. Οὐάρῳ χαριζόμενος, in Vari gratiam. ib. 12, 2. 2. εἰς τὸ σοὶ κεχαρισμένον, in tui gratiam.) — 3) *ex gratia et benevolentia alicui aliquid concedo*, quod desiderat, rogat; a) concedo *veniam* erranti, peccanti, i. e. *ignosco*, *veniam do*, *ich halte zu gut*, *verzeihe*; 2 Cor. 2, 7. ὑμᾶς (δεῖ) χαρίσασθαι (αὐτῷ), decet ei veniam dare. — τί τινι, 2 Cor. 2, 10. ᾧ δέ τι χαρίζεσθε κ. τ. λ. i. e. cui vos aliquid condonatis, ei et ego condono; quod vero ignovi, si quid ignoverim, id vestra causa feci. 2 Cor. 12, 13. χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδικίαν ταύτην. Col. 2, 13. 3, 13. χαριζόμενοι ἑαυτοῖς. (Ioseph. ant. 2, 6. 8. τῷ σῷ χαριζόμενος ἤθει, tuis moribus hoc donans.) — b) de debito: *remitto*, Luc. 7, 42. 43. — (de cupiditate: indulgeo, morem gero, Ioseph. ant. 8, 7. 5. χαρίζεσθαι ἔρωτι.) — c) de beneficio: ex gratia *dono*, *concedo*, Luc. 7, 21. τυφλοῖς ἐχαρίσατο τὸ βλέπειν. Phil. 2, 9. — passiv. 1 Cor. 2, 12. τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ χαρισθέντα ὑμῖν. Phil. 1, 29. (Sir. 12, 3. ἐλεημοσύνην. — τὸ ζῆν 2 Macc. 3, 31. 7, 22. Ioseph. bell. 6, 6. 2. 2 Macc. 4, 32. Ioseph. ant. 7, 8. 4. σωτηρίαν τοῦ παιδός. ib. 3, 5. 3. Deus χαρ. τοὺς λόγους, leges mos. populo israelitico. Ib. 2, 6. 9. τῷ πατέρων ὀνόματι ταύτην χαριζόμενος τὴν δωρεάν.) — d) de hominibus: *dono* alicui aliquem, i. e. ex benevolentia, ut grati aliquid faciam alteri, dono aliquem facio, ut eo porro utatur, et dicitur de eo, qui donatur, *α*) roganti vitam alterius, Act. 3, 14. ᾐτήσασθε ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν. 27, 24. κεχάρισταί σοι (qui preces de vitae conservatione fecisti) ὁ θεὸς πάντας τοὺς πλέοντας μετὰ σοῦ. Phil. v. 22. χαρισθήσομαι ὑμῖν, donabor, in vita conservabor in vestram gratiam a Deo. — *β*) petenti poenam alterius, in ius vocanti, ubi est *trado* ex alterius voluntate, Act. 25, 11. οὐδείς με δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι. ib. 25, 16. **.

*Χάριν*, (accusativ. substantivi χάρις adverbialiter) adv.

*gratia, ratione, caussa, propter*; seq. genitivo; Gal. 3, 19. *τῶν παραβάσεων χάριν*. Eph. 3, 14. *τούτου* (*Χριστοῦ*) *χάριν*. 1 Tim. 5, 14. Tit. 1, 11. Iud. v. 16. — *οὗ χάριν*, quare, Luc. 7, 47. — *τούτου χάριν*, qua de causa; Eph. 3, 14. — seq. *ἵνα*, *eo consilio, ut*, Tit. 1, 5. — *χάριν τίνος*, cur? qua de causa? 1 Io. 3, 12. — 1 Reg. 14, 16. Sir. 31, 6. 37, 5. Ioseph. c. Apion. 1, 31. *.

*Χάρις, ιτος, ἡ*, — LXX pro חֵן — (eiusdem originis cum *χαίρω* et *χαρά*, igitur iisdem etiam cognatum; — hinc:) 1) *gaudium, laetitia*; 2 Cor. 1, 15. *ἵνα δευτέραν χάριν ἔχητε*, videl. ex altero adventu apostoli. (Tob. 7, 20. *ὁ κύριος δῴη σοι χάριν ἀντὶ τῆς λύπης ταύτης*. Hesych. *χάρις· χαρά*. Polyb. 5, 77. *χάριν· τέρψιν*.)

2) id quod delectat in homine vel re: *suavitas, gratia, venustas*, Luc. 4, 22. *λόγοι τῆς χάριτος*, sermones suaves, qui aliis possint placere. Luc. 2, 40. *χάρις θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό*, Deus eum animi venustate ornabat. (Ioseph. ant. 2, 9. 6. *ἡ χάρις ἡ παιδίσκη*, die kindliche Lieblichkeit.) Eph. 4, 29. *ἵνα δῷ* (*ὁ λόγος*) *χάριν τοῖς ἀκούουσι*, ut iucundus sit audientibus. Col. 4, 5. *ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι*. (Prov. 1, 9. *στέφανος χαρίτων*. ib. 4, 9. Eccl. 10, 12. *λόγοι στόματος σοφοῦ χάρις*. Sir. 20, 12. 26, 15. *χάρις ἐπὶ χάριτι γυνὴ αἰσχυντηρά*.)

3) quod sequitur suavitatem et gratiam, aliorum *favor, amor, benivolentia*; — *εὑρίσκειν χάριν*, gratiam alicuius adipisci, eius favore ornari, Luc. 1, 30. Act. 7, 46. Hebr. 4, 16. (Gen. 6, 8. 18, 3. 30, 27. 32, 5. 33, 8. Esth. 2, 16 sqq.) — Luc. 2, 52. *προέκοπτε χάριτι παρὰ θεῷ*. Act. 2, 47. *ἔχειν χάριν πρός τινα*, alicui valde probari. (Exod. 33, 12. Act. 4, 33. *χάρις ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς*, favorem omnium habebant omnes. Act. 7, 10. — 1 Petr. 2, 19. *τοῦτο γὰρ χάρις* intell. *παρὰ θεῷ* ut additur v. 20. hoc enim Dei conciliat favorem. 2 Petr. 3, 18.

4) ex metonymia: documentum favoris, *gratum*, eine *Gefälligkeit, Gunstbezeugung*; *καταθέσθαι χάριτας τοῖς Ἰουδαίοις*, Act. 24, 27. 25, 9. vid. *Κατατίθημι*. Act. 25, 3. *αἰτούμενοι χάριν κατ' αὐτοῦ, ὅπως*, hoc sibi gratum ratione Pauli expetentes, ut etc.

5) gratum quod alicui facimus ob favoris, quae nobis dedit, documenta, *gratia, gratiae, Dank*, quae habentur, vel aguntur quum verbis tum factis; Luc. 6, 32. 33. 34. *ποία ὑμῖν χάρις ἐστί*. — *χάριν ἔχειν τινί*, gratias habere, Luc. 17, 9. 1 Tim. 1, 12. 2 Tim. 1, 3. Hebr. 12, 28. (2 Macc. 3, 33. Ioseph. ant. 7, 9. 4.) — *χάρις τῷ θεῷ*, Deo sit gratia, Rom. 6, 17. 1 Cor. 15, 57. 2 Cor. 2, 14. 8, 16. 9, 15. — 1 Cor. 10, 30. *χάριτι*, cum gratiarum actione. Col. 3, 16. *ἐν χάριτι ᾄδοντες τῷ θεῷ*, grato animo laudantes Deum. — (Ps. 45, 3. Sir. 12, 1. 30, 6. Ioseph. ant. 6, 14. 4. ib. 7, 8. 4. *χάριν οἶδα*

σου τῇ χρηστότητι, nostrum: Dank wissen. Aelian. V. Hist. 4, 5. χάριτας ἀπέδοσαν. Hesych. χάριτας καὶ ἀμοιβὴ κατὰ εὐεργεσίαν.

6) sensu transitivo: *gratia, Gnade, gratia efficax,* quae cernitur in condonando, benefaciendo ei, qui aliquid postulare non debet, vel beneficium non meruit; a) universe: *gratia, benignitas;* — de *liberalitate* quam Deus per evangelium Christianis inspirat, 2 Cor. 8, 1. 9, 14. διὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἐφ' ὑμῖν, propter liberalem animum, quem Deus vobis per evangelium inspiravit. 2 Cor. 8, 4. — de Christi *benignitate*, qua ipse se donavit nobis exutum vitae commodis, 2 Cor. 8, 9. Act. 15, 11. διὰ τῆς χάριτος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ πιστεύομεν σωθῆναι. — de *Dei benignitate*, quae sese exserit tuendo, benefaciendo; 1 Petr. 5, 10. ὁ θεὸς πάσης χάριτος, benignissimus. — benigna *tutela* Dei, Act. 14, 26. 15, 40. 20, 32. λόγῳ τῆς χάρ. vid. *Λόγος*, no. 2. lit. a. 2 Cor. 12, 9. vid. Ἀρκέω. — De eadem benignitate intelligendum est χάρις in votis, quae leguntur in fronte et fine epistolarum apostolicarum, Rom. 1, 7. 16, 20. 24. 1 Cor. 1, 3. 16, 23. 2 Cor. 1, 2. 13, 13. Gal. 1, 3. 6, 18. Eph. 1, 2. 6, 24. Phil. 1, 2. 4, 23. Col. 1, 2. 4, 18. 1 Thess. 1, 1. 5, 28. 2 Thess. 1, 2. 3, 18. 1 Tim. 1, 2. 6, 22. 2 Tim. 1, 2. 4, 22. Tit. 1, 4. 3, 15. Phil. 3, 25. Hebr. 13, 25. 1 Petr. 1, 2. 2 Petr. 1, 2. 2 Io. v. 3. Apoc. 1, 4. 22, 21. — b) secundum usum loquendi N. T. χάρις τοῦ θεοῦ est: *gratia Dei efficax per Christum,* qua hominibus ex mera benivolentia salutem per Christum tribuit, *gratia salutaris,* ut Theologi loquuntur, et refertur quum ad omnem oeconomiam salutis, tum ad singula, quibus homines ad salutem ducuntur. Dicitur igitur de gratia quae doctrinam de salute *offert*, salutis cognitionem praebet, animum collustrat, emendat et beat; Act. 11, 23. ἰδὼν τὴν χάριν τοῦ θεοῦ, videns gratiam Dei ipsis quoque contigisse. 1 Cor. 1, 4. — gratia, quae doctores vocat ad munus evangelii, eosque instruit dono docendi, Rom. 1, 5. Gal. 1, 15. 1 Cor. 15, 10. 1 Tim. 1, 14. — inprimis autem gratia qua Deus ex mera benignitate, neque ex ullo nostro merito Christianos ad salutem elegit, iis peccata condonat propter Christum, iisque salutem tribuere constituit; cuius notionis veritatem docent potissimum loca Rom. 4, 4. 5, 15. 6, 15. 11, 6. εἰ δὲ χάριτι, οὐκέτι ἐξ ἔργων· ἐπεὶ ἡ χάρις οὐκέτι γίνεται χάρις. Eph. 2, 8. 2 Tim. 1, 9. — Vid. praeterea Rom. 3, 24. 4, 16. 5, 2. 17. 20 sqq. 6, 1. 14. 11, 5. Eph. 1, 6. 7. 2, 6. 7. Tit. 2, 11. 3, 7. Hebr. 2, 9. 4, 16. 1 Petr. 1, 10. — Hinc evangelium dicitur λόγος, εὐαγγέλιον τῆς χάριτος, vel ex gratia Dei datum, vel de gratia Dei per Christum exponens, Act. 14, 3. 20, 24. item τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος, Hebr. 10, 29.

7) causa pro effectu, gratia pro *beneficio, dono;* a) uni-

verse; — de *stipe*, 1 Cor. 16, 3. 2 Cor. 8, 6. 7. 19. 2 Cor. 9, 8. vid. *Περισσεύω*. (Sir. 17, 6. 4 Macc. 5, 8. Suid. *χάριτας· τιμὰς, εὐεργεσίας*.) — *διδόναι χάριν τινί*, aliquem beneficiis ornare; de conditione externa, fortuna, Iac. 4, 6. 1 Petr. 5, 5. (Exod. 3, 21. 11, 3. Prov. 3, 34. Ps. 84, 12. Esth. 6, 3. *χάριν ἐποίησεν τῷ Μαρδοχαίῳ*, hebr. חֲנִינָה.) Iac. 4, 6. *μείζονα δίδωσι* (*ὁ θεὸς*) *χάριν*, multo magis donis vos (si modesti estis) ornat. — b) *dona, beneficia divina, quae per Christum nobis contigerunt;* Io. 1, 14. *πλήρης χάριτος*, dives bonorum divinorum largitor. ib. v. 16. *χάριν ἀντὶ χάριτος*, vid. *Ἀντί*. ib. v. 17. Act. 6, 8. 1 Petr. 4, 10. Iud. v. 4. *τὴν τοῦ θεοῦ χάριν*, quod alii de doctrina christiana, alii de donis spiritualibus, alii de libertate christiana intelligunt. — de singulis donis: *α*) doctrina de salute ex gratia Dei nobis concessa, evangelium, Act. 13, 43. *προςμένειν τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ*. 2 Cor. 6, 1. *μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν τοῦ θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς*. Gal. 1, 6. *καλέσας ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ*, ad beneficium doctrinae Christi. Gal. 2, 21. 5, 4. Col. 1, 6. 2 Thess. 1, 12. *κατὰ τὴν χάριν*, convenienter beneficio, quod in doctrina salutari conferenda vobis exhibuit. Hebr. 12, 15. *ὑστερῶν ἀπὸ τῆς χάριτος*. 1 Petr. 5, 12. — *β*) munus doctoris in ecclesia ex gratia datum, simulque dona gratiae ad fungendum hoc munere collata, Rom. 12, 3. 6 sqq. 15, 15. 1 Cor. 3, 10. 2 Cor. 1, 2. ubi *ἡ χάρις τοῦ θεοῦ* (dona gratiae divinae, quibus instructus erat apostolus) opponuntur *τῇ σαρκικῇ σοφίᾳ*. 4, 15. Gal. 2, 9. Eph. 3, 2. 7 sqq. 4, 7. 2 Tim. 2, 1. — *γ*) *salus* per Christum ipsa, 1 Petr. 1, 13. quae c. 3, 7. *χάρις ζωῆς*, salus in vita nova (*αἰωνίῳ*) conspicua dicitur. Denique

8) dubiae interpretationis sunt loca a) Act. 18, 27. *συνεβάλετο πολὺ τοῖς πεπιστευκόσι διὰ τῆς χάριτος*, multum profuit credentibus per favorem divinum; alii: per sermonis gratiam, facundiam; alii: qui per evangelium crediderant. — b) Phil. 1, 7. *συγκοινωνούς μου τῆς χάριτος πάντας ὑμᾶς ὄντας*, alii: eiusdem beneficii, evangelii, mecum participes; alii: me munere meo fungentem adiuvistis; vel etiam: quum eorundem donorum spiritualium participes sitis, quibus ego gaudeo. — c) Hebr. 13, 9. *καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν*, vel: praestat animum beneficio divino ornare; vel: spe favoris divini; vel: sensu gratiarum quas Deo debemus. — [Philem. v. 7. *Griesb.* reposuit *χαράν*.] — *χάριν* adverbialiter, vid. *Χάριν*. *.

**Χάρισμα**, τος, τό, (a *χαρίζομαι*) *donum, beneficium, gratum*; *Geschenk, Gunstbezeugung, Gefälligkeit.* — In N. T. non nisi de *donis* et *beneficiis ex Dei gratia hominibus concessis* dicitur; a) de beneficio quod cernitur in liberatione e periculis, 2 Cor. 1, 11. vid. *Πρόςωπον* no. 2. — b) de donis et facultatibus, quibus per spiritum sanctum or-

natur homo, et quidem α) donis spiritualibus, quae Christiani primi et potissimum doctores per spiritum sanctum, interveniente manuum impositione, accipiebant, Rom. 12, 6. 1 Cor. 12, 4. 9. 28. 30. 31. 1 Tim. 4, 14. 2 Tim. 1, 6. 1 Petr. 4, 10. (Act. Thom. §. 27. spiritus s. hominibus datus vocatur τὸ χάρισμα τὸ ὕψιστον.) — β) continentiae dono, 1 Cor. 7, 7. — γ) dono cognitionis, spei, fiduciae christianae, Rom. 1, 11. 1 Cor. 1, 7. — c) de beneficio gratiae per Christum, quo Deus expiationem peccatorum effecit et spem salutis aeternae hominibus tribuit; Rom. 5, 15. ubi explicatur δωρεὰ ἐν χάριτι, et est Christus ipse, quem Deus expiatorem donavit hominibus. ib. v. 16. τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς δικαίωμα, donum expiationis, Christus, cessit propter multa peccata in absolutionem. ib. 6, 23. 11, 29. ubi est salus patribus promissa per Christum. (In V. T. non legitur.) *.

*Χαριτόω*, ῶ, f. ώσω, (a χάρις, χάριτος) 1) multa gratia, venustate plenum facio aliquem; χαριτόομαι, *gratia multa plenus sum, sehr anmuthig, lieblich sein;* Luc. 1, 28. χαῖρε, κεχαριτωμένη, salve gratia plenissima. (Sir. 9, 8. ἀπὸ γυναικὸς εὐμόρφου, ubi cod. Alex. et Clemens Alexand. paedag. 3, 11. habent κεχαριτωμένης pro εὐμόρφου. Sir. 18, 17. ubi ἀνὴρ κεχαριτωμένος est vir suavis, qui gratioso modo agit cum egenis, suaviter eos consolatur et iuvat. (Alii Luc. l. l. vertunt: favore divino ornata.) — 2) *efficio, ut gratiam alterius aliquis ineat, Gnade verschaffen;* — de eo qui condonationem efficit, Eph. 1, 6. ἐν ᾗ (χάριτι) ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἠγαπημένῳ, qua sua gratia nobis condonationem peccatorum effecit per filium dilectum, coll. v. 7., quam explicationem egregie confirmant verba Iosephi per Dei gratiam a poena carceris liberati et ad honores regios evecti, quae leguntur in Test. XII. Patr. p. 698. ἐν φυλακῇ ἤμην, καὶ ὁ σωτὴρ ἐχαρίτωσέ με ἐν δεσμοῖς, καὶ ἔλυσέ με. (Symmach. κεχαριτωμένος habet Ps. 18, 26. pro חָסִיד et *Schneiderus* in lex. gr. s. h. v. notat, illud legi apud Libanium, 4, p. 1071. Apud profanos non legitur.) **.

*Χαῤῥάν*, ἡ, (s. Χάῤῥαν; Ioseph. ant. 1, 16. 1.) hebr. חָרָן, *Charran*, nomen urbis et regionis (Gen. 11, 32. ἐν γῇ Χαῤῥάν) Mesopotamiae (Gen. 11, 31 sqq. 12, 5. 27, 43. 28, 2. 10. 29, 4. Ioseph. ant. 1, 16. 1. ib. 1, 19. 4.), quam putant eandem esse, quae postea Κάῤῥαι, *Carrae*, vocata inclaruit clade Crassi. (Plin. H. N. 5, 24. Luc. 1, 104. Plutarch. vita Crass. c. 25. 27. 28. Ioseph. ant. 20, 2. 3. χώρα Καῤῥῶν.) Semel, Act. 7, 2.

*Χάρτης*, ου, ὁ, (a χαράσσω) *charta;* 2 Io. v. 12. 3 Io. v. 13. (Lev. 36, 23. pro מְגִלָּה, et pro eodem Ier. 36, 2. χαρτίον. Polluc. onom. 7, 210. Cebet. Tab. 4. — Ioseph. c. Apion. 1, 34.) *.

*Χάσμα*, τος, τό, (a χαίω, χαίνω, dehisco) *hiatus, Kluft*, potissimum hiatus terrae, vorago; (LXX 2 Sam. 18, 17. pro פַּחַת. Ioseph. ant. 6, 2. 2. et ib. 7, 10. 2.) — Semel Luc. 16, 26. de hiatu, per quem sedes beatorum a sedibus damnatorum separantur. Si quis putaverit, paradisum, ubi versabatur Lazarus, esse partem celsiorem hadis, *χάσμα*, est intelligendum de hiatu, quo veteres, potissimum Graeci, tartari inferna separata esse a sede beatorum opinabantur. Vid. *Elsneri* et *Kypkii* obss. ad h. l. Quod si autem arbitraris, Lazarum in coelum, Dei sedem, esse translatum (quod praeferendum est, quia ab angelis, coelicolis, ablatus dicitur v. 22.), *χάσμα* tunc intelligendum est de intervallo inter coelum et hadem. coll. Luc. 10, 15.

*Χεῖλος*, εος, ους, τό, (ut videtur, a χέω i. q. χάω, hio, ich klaffe) primum significat, ut *labrum*, quamvis rei extremitatem, ubi hiatum facit, ut hebr. שָׂפָה, cui in versione LXX respondet; igitur 1) de mari est: *littus*, Hebr. 11, 12. (Gen. 22, 17. Exod. 14, 31. Ios. 11, 4. Iudic. 7, 12. Ioseph. bell. 3, 10. 7. Diod. Sic. 3, 9. — de ripis fluviorum, Exod. 7, 15. Gen. 41, 3. 17. — τῆς αὐλαίας Exod. 26, 4. 16. 36, 10. vid. etiam 1 Reg. 7, 26. Exod. 28, 32.) — 2) *labium, labia, Lippe*; Rom. 3, 13. (Ps. 140, 3. coll. Ps. 59, 8.) — metonym. *os loquens, verba proferens*, Matth. 15, 8. Marc. 7, 6. τοῖς χείλεσι, ore tantum me laudant. (Ies. 29, 13.) — Hebr. 13, 15. καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων, primitiae labiorum celebrantium Deum, i. e. laudes Deo oblationis instar offerre. (coll. Ps. 63, 4.) — 1 Petr. 3, 10. (Ps. 12, 3. — vid. etiam Num. 30, 13. Iob. 2, 10. 32, 20.) — *sermo, lingua*, 1 Cor. 14, 21. (Ies. 28, 11. — Gen. 11, 1. 6. 9. Prov. 13, 3. 15, 8.) *.

*Χειμάζω*, f. άσω, (a χεῖμα, tempestas, hyems) tempestati expono; — hiberno; — tempestate vexo; χειμάζομαι, *tempestate vexor, agitor a tempestate*; semel, Act. 27, 18. (Ioseph. ant. 12, 3. 3. χειμαζομένης νεώς, navi a turbine agitata. Test. XII. Patr. p. 613. ἐν τῇ θαλάσσῃ δίκαιοι καὶ ἄδικοι χειμάζονται. ib. p. 670. χειμαζόμενοι ἐπὶ τὸ πέλαγος. Thuc. 3, 69.) — transfertur etiam ad vexationes ab aliis rebus ortas, Prov. 26, 12. Ioseph. ant. 4, 7. 1. ἡ πόλις τρισὶ κακοῖς ἐχειμάζετο, πολέμῳ καὶ τυραννίδι καὶ στάσει.)

*Χείμαῤῥος*, ου, ὁ, (χεῖμα, hyems, et ῥέω) qui hyemis tempore fluit, ein Waldstrom, Giessbach; *torrens*; semel Io. 18, 1. τοῦ χειμάῤῥου τοῦ Κεδρών, vid. quae notavimus in Κεδρών. — LXX pro נַחַל Deut. 2, 36 sqq. 4, 48. Iud. 4, 7. 2 Sam. 15, 23. 1 Reg. 2, 38. 15, 13. 2 Reg. 23, 6.

*Χειμών*, ῶνος, ὁ, (a χεῖμα, tempestas, hyems) 1) *tempestas gravis*, cum turbine, imbre, fulguribus coniuncta, *Ungewitter*; Matth. 16, 3. Act. 27, 2. (Esdr. 10, 9. pro גֶּשֶׁם. 3 Esdr. 9, 6. Test. XII. Patr. p. 670. ὡς δὲ [in navem] εἰσῆλ-

θομεν, γίνεται χειμὼν σφοδρός. Ioseph. ant. 14, 14. 3. χειμῶνι σφοδρῷ περιπεσών. id. de bell. 3, 8. 5. et ib. 4, 4. 5.) — 2) *hyems*, i. e. tempus tempestatum, navigationi non aptum, die *stürmische Jahreszeit*, (de discrimine inter θέρος et χειμών, vid. Θέρος. Tempore aestatis in illis regionibus nullas esse solere tempestates testatur Ioseph. ant. 6, 5. 6.) — Matth. 24, 20. Marc. 13, 18. Io. 10, 22. 2 Tim. 4, 21. (LXX pro סְתָו, Cant. 2, 11. Ioseph. ant. 12, 14. 1. ὥρα χειμῶνος. ib. §. 2. — de calamitate, 4 Macc. 15, 32.) *.

Χείρ, χειρός, ἡ, (a stirpe obsoleta χάω, apertus, vacuus sum) hebr. יָד, Latinor. *manus*; 1) palma, die flache, hohle Hand, capiendo aliquid apta, (Exod. 9, 8. Lev. 16, 13. Ezech. 10, 2. 7.) — 2) *manus*, a) universe; Matth. 3, 22. 4, 6. 5, 30. 9, 18. 12, 10. et saepius. — Hebr. 8, 9. ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν, ἐξαγαγεῖν αὐτούς. (Est plenior rei et poetica descriptio; χειρός pro χειρῶν, saepissime aliis in locis.) ib. 12, 12. Iac. 4, 8. Apoc. 8, 4. ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου, i. e. ex λιβανωτῷ, quod manu ferebat, vid. v. 3. — ἔργα τῶν χειρῶν, i. e. χειροποίητα, Act. 7, 41. (Deut. 4, 28. 27, 15. Ps. 114, 2.), quae dicuntur Act. 19, 26. θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι. — Saepius; vid. Ἐπιτίθημι, Ἐπίθεσις, Ἐπιβάλλω, Ἐκτείνω, Ἐπαίρω, Αἴρω, Κρατέω, Καθαρίζω etc. — b) χείρ ex usu potissimum scriptorum nostrorum facit periphrasin subiecti, quatenus aliquid operatur et efficit vel manu, vel etiam quovis alio modo; Luc. 22, 21. ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης, pro ὁ παραδιδών, nisi velis referre ad id, quod Iudas manum simul in patinam immisit. (Deut. 17, 7.) Act. 7, 50. οὐχὶ ἡ χείρ μου ἐποίησε ταῦτα πάντα. Act. 17, 25. οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρώπων θεραπεύεται. Sir. 15, 14. θεὸς ἀφῆκεν ἄνθρωπον ἐν χειρὶ διαβουλίου αὐτοῦ.) — Apoc. 19, 2. ἐξεδίκησε τὸ αἷμα ἐκ χειρὸς αὐτῆς, propr. ex manu sanguine caedis maculata. (Gen. 4, 11. 9, 5. 43, 9. Ies. 1, 12. 15.) — Hinc ἔργα χειρῶν τινος, α) quae aliquis effecit, produxit, Hebr. 1, 20. τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσὶν οἱ οὐρανοί. (Ps. 102, 26.) [Hebr. 2, 7. vid. Ps. 8, 6] — β) quae aliquis peragit, vivendi ratio; Apoc. 9, 20. οὐ μετενόησεν ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν, ab impietate et idololatria. (Sap. 2, 12. — vid. etiam Deut. 2, 7. 16, 5. 24, 19.) — — c) ut faciat periphrasin eius, per quem tanquam instrumentum aliquis aliquid peregit, ubi διὰ χειρῶν τινος est: ministerio alicuius, *per aliquem*; ita Marc. 6, 2. διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν γίνονται δυνάμεις. Act. 2, 23. διὰ χειρῶν ἀνόμων. Act. 5, 12. 7, 25. 11, 30. 14, 3. 15, 23. γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν τάδε, literas huiusmodi argumenti per eos illis mittentes. ib. 19, 11. (Exod. 21, 20. Gen. 39, 4. 22. 23. Lev. 10, 11.) — Eodem modo ἐν χειρί τινος Act. 7, 35. Gal. 3, 19. (Gen. 38, 20. Lev. 22, 25. 26, 46. Num. 36, 13. Ios. 14, 2.)

3) per metonymiam ut etiam apud profanos (vid. *Herm.* ad Viger. p. 732.): potentia quae manu exercetur, *potentia, potestas; παραδιδόναι τινὰ εἰς χεῖράς τινων*, Matth. 17, 22. 26, 45. Marc. 9, 31. Luc. 9, 44. 24, 7. (Deut. 1, 27.) — effugere *χεῖράς τινος*, 2 Cor. 11, 33. — eripi *ἐκ χειρός τινος*, Luc. 1, 71. 74. Io. 10, 28. 29. 39. Act. 12, 11. 24, 7. (Gen. 32, 11. 37, 20 sq. Exod. 3, 8. 18, 10. Ioseph. vit. §. 15. *θεὸν ῥύσασθαί με ἐκ τῆς ἐκείνων χειρός.* Id. ant. 7, 7. 4.) — *πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ*, Io. 3, 35. 13, 3. (Ios. 2, 24. Iud. 1, 2.) — Hinc *χεὶρ κυρίου* a) *vis, potentia*, qua benefacit, Luc. 1, 66. Act. 11, 21. (2 Sam. 14, 19.) — qua tuetur, Luc. 23, 46. *εἰς χεῖράς σου παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου.* (Ps. 31, 6.) — b) vis, potentia, qua punit, *poena*, Act. 13, 11. *χεὶρ κυρίου ἐπί σε*, Act. 13, 11. (Deut. 2, 15. 1 Sam. 12, 15. Gen. 16, 12. 1 Sam. 24, 14. coll. Exod. 9, 3.) — c) *voluntas, arbitrium*, Act. 4, 28. *ποιήσας ὅσα ἡ χείρ σου καὶ ἡ βουλή σου προώρισε γενέσθαι*, efficiens quae pro arbitrii libertate et consilio suo decrevit fieri 1 Petr. 5, 6. *ταπεινώθητε ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ θεοῦ.* (Gen. 16, 6. 9. Lev. 14, 21 sq. Sir. 25, 34. *εἰ μὴ πορεύεται (ἡ γυνὴ) κατὰ τὴν χεῖρά σου.* ib. 46, 5.)

Χειραγωγέω, ῶ, f. ήσω, (a *χειραγωγός*) *manu duco*; Act. 9, 8. 22, 11. (Iud. 16, 26. Artemidor. 1, 28. 5, 20) *.

Χειραγωγός, οῦ, ὁ, (*χείρ* et *ἄγω*) *qui manu alterum ducit, manuductor*; Act. 13, 11. (Artemidor. 1, 50. *τυφλοὺς ἐποίησεν, ἵνα χειραγωγοῖς χρήσωνται.*) *.

Χειρόγραφον, ου, τό, *chirographum, manu scriptum*; semel Col. 2, 14. ubi lex mosaica ita dicitur, quia literis exarata erat, et ita opponitur doctrinae christianae, quam *πνεῦμα ἅγιον* absque literis docebat. Vid. *Γράμμα.* — Legitur etiam Tob. 5, 3. 9, 3. de syngrapha.

Χειροποίητος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (*χείρ* et *ποιητός*) factus, quod a *ποιέω*) *manu factum*, (*ὁδός*, Xenoph. anab. 4, 3. 4.) — Nostri scriptores non nisi de iis usurpant, quae opera et arte humana facta sunt, et opponunt iis, quae a Deo procreantur; Hebr. 9, 11. *σκηνῆς χειροποιήτου, τοῦτ᾽ ἔστιν οὐ ταύτης τῆς κτίσεως.* — *ναός*, Marc. 14, 58. Act. 7, 48. 17, 24. — *περιτομή*, Eph. 2, 11. — *ἅγια*, Hebr. 9, 24. — (In V. T. *τὸ χειροποίητον* s. *τὰ χειροποίητα* [*εἴδωλα*, quod additur Drac. v. 6. *θεοὶ χειροποίητοι* Iudith. 8, 17.] de idolis, simulacris deorum, pro אֱלִילִים Lev. 26, 1. Ies. 2, 18. 10, 11. 19, 1. 31, 7. vid. etiam Lev. 26, 30. Ies. 21, 9. Sap. 14, 8. *.

Χειροτονέω, ῶ, f. ήσω, (a *χειροτόνος*, manum extendens, quod ex *χείρ* et *τείνω*, extendo) vi etymi: manum extendo: hinc ex more veterum in coetibus publicis suffragia ferendi per manum extensam: 1) manu extensa suffragium do; per suffragia eligo; — 2) absque notione suffragiorum: *eligo, constituo, creo*; Act. 14, 23. 2 Cor. 8, 19. [2 Tim. 4,

23. Tit. 3, 16.] — Eodem sensu Ioseph. ant. 4, 2. 3. ib. 13, 2. 2. χειροτονοῦμεν δέ σε σήμερον ἀρχιερέα. ib. 6, 4. 2. χειροτονημένος βασιλεὺς ὑπὸ τοῦ θεοῦ. ib. 7, 1. 2. 7, 11. 1. — et τῇ τοῦ θεοῦ χειροτονίᾳ Dei electione, ant. 3, 8. 1. Vid. etiam *Loesn.* p. 201. *.

*Χείρων*, ονος, ὁ, ἡ, — χεῖρον, τό, (deducendum a χέρης, χέρεος, vilis, cuius neutrum χέρεα, χέρεια legitur apud profanos) *deterior, peior,* nostrum *schlimmer;* χεῖρον σχίσμα, Matth. 9, 16. Marc. 2, 21. — πλάνη χείρων τῆς πρώτης Matth. 27, 64. — *gravior,* τιμωρία, Hebr. 10, 29. (χείριστος 2 Macc. 13, 9. 3 Macc. 3, 1. 6, 26.) — *magis detestandus, vilior,* 1 Tim. 5, 8. ἀπίστου χείρων. (1 Sam. 17, 43. χείρων κυνός. Sap. 15, 18.) — de conditione: *funestior;* τὰ ἔσχατά τινος γίνεται τῶν πρώτων, Matth. 12, 45. Luc. 11, 26. 2 Petr. 2, 20. — τὸ χεῖρον, *peius;* εἰς τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα, de aegrota: magis aegrotabat. — Io. 5, 14. ἵνα μὴ χεῖρόν τί σοι γένηται, ne gravior morbus te corripiat. (2 Macc. 9, 28. τὰ χείριστα παθών.) — 2 Tim. 3, 13. προκόπτειν ἐπὶ τὸ χεῖρον, in peius ruere. *.

*Χερουβίμ*, hebr. כְּרוּבִים, indeclinabile, *Cherubim, Cherubes*, figurae s. imagines animantium, alis instructae, habentes caput ex quatuor faciebus, videlicet hominis, bovis, leonis et aquilae, compositum, solium Dei portantes (Ps. 18, 12. 80, 2. 99, 1. Ies. 37, 6.). Impositae erant duae eiusmodi imagines operculo arcae foederis. Semel, Hebr. 9, 5. (Vid. omnino Exod. 25. et 26. 37, 7 sqq. 1 Reg. 6, 23 sqq. Ezech. 10, 1 sqq. 41, 18. Ioseph. ant. 3, 6. 5. τῷ δ' ἐπιθέματι αὐτῆς (operculo arcae foederis) ἦσαν προςτυπεῖς δύο· Χερουβεῖς μὲν αὐτοὺς Ἑβραῖοι καλοῦσι. ζῶα δ' ἐστὶ πετεινά, μορφὴν δ' οὐδενὶ τῶν ὑπ' ἀνθρώπων ἑωραμένων παραπλήσια. Μωϋσῆς δέ φησι τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ προςτυπεῖς ἑωρακέναι. vid. Id. ant. 8, 3. 3. Quae Gen. 3, 24. commemorantur, alius generis esse videntur. Caeterum et scriptio et genus huius substantivi variat; Iosephus αἱ Χερουβεῖς l. l. — LXX nominativ. singul. semel Χερούβ Ezech. 41, 18. alias ὁ Χερουβίμ 1 Reg. 6, 23. 24 sq. Ezech. 9, 3. — plural. Χερουβείμ Gen. 3, 24. Exod. 25, 18 sqq. 26, 1. 32. Χερουβίμ Exod. 36, 7. 37, 7 sqq. Ps. 18, 12. 80, 2. — Χερουβείν, 1 Sam. 4, 4. 2 Sam. 6, 2. — etiam in genere: οἱ Χερουβίμ Ezech. 37, 9. et τὰ Χερουβίμ 1 Reg. 6, 26 sq. 31. 7, 35. Ezech. 10, 3.)

*Χήρα*, ας, ἡ, (propr. feminin. adiectiv. χῆρος, α, ον, orbus, [a χάω, vacuus sum] quare passim additur γυνή, ut 2 Sam. 14, 5. 1 Reg. 7, 14. 11, 26. Ioseph. ant. 8, 13. 2. additur) — *orbata marito, vidua;* Luc. 4, 26. πρὸς γυναῖκα χήραν. — Matth. 23, 14. Marc. 12, 14. 42 sq. Luc. 2, 37. 4, 25. 7, 12. 18, 3. 5. 20, 47. 21, 2 sq. Act. 6, 1. 9, 39. 41. 1 Cor. 7, 8. 1 Tim. 5, 3—5. 9. 11. 16. Iac. 1, 27. (LXX pro אַלְמָנָה Exod. 22, 22. Deut. 24, 9. Iob. 22, 9.) — Apoc. 18, 7. poetice

de urbe, auxilio, ope, potentia destituta, ἡ mulier marito orbata. coll. Ies. 47, 8. 49, 21. Thren. 1, *.

*Χθές*, adv. i. q. ἐχθές, *heri*; Io. 4, 52. Act. 7, 28. — Hebr. 13, 8. χθὲς καὶ σήμερον καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας, respondet verbis: ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, i. e. sempiternus. — LXX pro אֶמֶשׁ Gen. 19, 34. 31, 29. 42. et pro תְּמוֹל Gen. 31, 2. 5. Exod. 4, 10. 5, 7. 14. 21, 29. — (Sir. 38, 22. est: *cras*, in formula: ἐμοὶ χθὲς [scl. moriendum erit], καὶ σοὶ σήμερον. Sic etiam Test. XII. Patr. p. 660.) *.

*Χιλίαρχος*, ου, ὁ, (χίλιοι et ἀρχός dux) dux mille militum, *chiliarchus*; (LXX pro שַׂר אֲלָפִים Exod. 18, 21. 25. Deut. 1, 15. 1 Chron. 13, 1. coll. 1 Sam. 17, 18. 18, 13. Ios. 22, 14. 21. 30.) — *praefectus* cohortis romanae. Io. 18, 12. Act. 21, 31—33. 37. 22, 24—29. 23, 10. 15—22. 24, 7. 22. 25, 23. — *dux militum* quivis, Marc. 6, 21. Apoc. 6, 15. 19, 18. Ioseph. ant. 7, 2. 2. *.

*Χιλιάς*, άδος, ἡ, *numerus millenarius*, *chilias*; Luc. 14, 31. Act. 4, 4. 1 Cor. 10, 8. Apoc. 5, 11. 7, 4—8. 11, 13. 14, 1. 3. 16. — hebr. אֶלֶף Exod. 12, 37. Num. 2, 4 sqq. *.

*Χίλιοι*, αι, α, *mille*, *millia*, 2 Petr. 3, 8. Apoc. 11, 3. 12, 6. 14, 20. 20, 2—7. — אֶלֶף Num. 3, 50. 31, 4 sqq. *.

*Χίος*, ου, ἡ, *Chius*, (hodie *Scio*) nom. insulae in mari Aegaeo inter Samum et Lesbum, ad Asiam minorem pertinentis, fertilissimae, mastices abundantia insignis; Act. 20, 15.

*Χιτών*, ῶνος, ὁ, hebr. כְּתֹנֶת Latinor. *tunica*, i. e. vestis interior, quae nudo corpori induebatur, et ita ab ἱματίῳ, pallio, distinguitur, Matth. 5, 40. Luc. 6, 29. Io. 19, 23. Act. 9, 39. Iud. v. 23. de quo loco vid. Σάρξ. (Lev. 8, 13. Exod. 40, 12. 35, 18. Iudith. 14, 18. Ioseph. ant. 3, 7. 4. qui etiam puellarum χιτῶνας commemorat, ant. 7, 8. 1.) — Solebant nobiliores et ditiores plures induere tunicas, Matth. 10, 10. Marc. 6, 9. Luc. 3, 11. 9, 3. — et ita etiam pontifex, Exod. 29, 5. Ioseph. ant. 3, 7. 4. pontifici tribuitur hyacinthinus χιτών, qui fuerit ποδήρης, talaris.) Unde intelligitur quomodo dici potuerit pontifex Marc. 14, 63. τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ διεῤῥήξας. Vid. etiam 2 Macc. 4, 38. *.

*Χιών*, όνος, ἡ, *nix*; Matth. 28, 3. Marc. 9, 3. Apoc. 1, 14. — LXX pro שֶׁלֶג Num. 12, 10. 2 Sam. 23, 20. Iob. 6, 16. Ier. 18, 14. *.

*Χλαμύς*, ύδος, ἡ, *chlamys*, vestis, quae tunicae superinduebatur, pallium quoddam rotundum virorum, quod reges (Ioseph. ant. 5, 1. 10. χλαμύδα βασίλειον, ἐκ χρυσοῦ μὲν πᾶσαν ὑφασμένην Herodian. 7, 5. 7.), duces (2 Macc. 12, 35.) et milites gestare solebant. Matth. 27, 28. coll. v. 31. et Io. 19, 2. ubi ἱμάτιον πορφυροῦν. (Xenoph. mem. 2, 7. 5. Aelian. V. H. 14, 10. coll. Plaut. Rud. 2, 2.) *.

*Χλευάζω*, f. άσω, (a χλεύη, risus, derisio, ludibrium,

contemtus, Ioseph. ant. 7, 3. 1.) *derideo, irrideo;* Act. [2, 13. vid. Διαχλευάζω] 17, 32. (Sap. 11, 15. 2 Macc. 7, 8. Ioseph. bell. 6, 7. 2. Id. c. Apion. 2, 13.) *.

*Χλιαρός, ά, όν,* (a χλίω, calore mollis fio, liquesco) *tepidus,* (Athen. 3. p. 123. E. τὸ δὲ χλιαρὸν ὕδωρ Ἀθηναῖοι μετάκεραç καλοῦσι.) — Semel Apoc. 3, 16. de cibo, ut videtur, tepido tantum, nec satis cocto; vid. Ζεστός. Alii: tepidus, i. e. segnis in amore.

*Χλόη, ης, ἡ, Chloë,* nom. pr. mulieris christianae, de qua vid. 1 Cor. 1, 11.

*Χλωρός, ά, όν,* per crasin pro χλοερός, (a χλόη, herba tenera) 1) *viridis, virens;* Marc. 6, 36. χλωρῷ χόρτῳ. Apoc. 8, 7. 9, 4. πᾶν χλωρόν intell. βλάστημα. — LXX pro יֶרֶק Gen. 1, 30. Exod. 10, 15. Num. 22, 4. לַח Gen. 30, 37. Ezech. 17, 24. 20, 47. vid. etiam 2 Reg. 19, 26. Gen. 2, 5. Deut. 29, 23. — 2) ex adiuncto, quia herbae propullulantes pallidae sunt; *pallidus, flavus;* Apoc. 6, 8. ἵππος χλωρός. (Artemidor. 1, 77 — Ita Ceres χλόη, *flava* Ceres. Hesych. χλωρός· ὠχρός.) *.

*ΧΞΣΤ, sexcenti sexaginta et sex;* graeca enim litera χ' valet sexcenta; ξ' sexaginta et στ' sex. — Apoc. 13, 18. De sensu huius numeri vid. *Eichhornii* Commentar. ad h. l. et quae satis copiose disputavit *Wolfius* in cur. philol. T. IV. p. 545 sqq.

*Χοϊκός, ή, όν,* (a χόος s. χοῦς) e pulvere constans, *terrenus, e terra formatus;* 1 Cor. 15, 47. 48. 49. Hesych. χοϊκός, πήλινος, γήϊνος. (Apud profanos non legitur.) *.

*Χοῖνιξ, ικος, ἡ, choenix,* mensura aridorum, pars octava modii, continens sextarium unum et dimidium, ponderansque duas libras romanas; Apoc. 6, 6. χοῖνιξ σίτου δηναρίου, choenix tritici denario vendatur. (Diodor. Sic. 19, 49. Diog. Laert. 8, 18. Herodot. 7, 231. Thucyd. 4, 16.) — Ezech. 45, 10. 11. pro בַּת. **.

*Χοῖρος, ου, ὁ, ἡ, porcus, porca;* Matth. 7, 6. cf. Κύων. — Matth. 8, 30—32. Marc. 5, 11—16. Luc. 8, 32 sq. 15, 15 sq. (Xenoph. anab. 7, 8. 5.) — In V. T. non legitur. Impuros habebant Hebraei porcos, nec eorum carne vescebantur. *.

*Χολάω, ῶ,* f. άσω, (a χολή) *indignor, succenseo,* seq. dativ. personae, Io. 7, 23. (3 Macc. 3, 1. Symmach. Ps. 78, 21. et 89, 39. pro הִתְעַבֵּר) *.

*Χολή, ῆς, ἡ,* (a χέω, fundo; χολή propr. se effundens) *bilis flava, fel;* Act. 8, 23. de quo loco vide Πικρία. (LXX pro רֹאשׁ Deut. 29, 18. 32, 32. Ier. 8, 14. Thren. 3, 19.) — 2) ex usu LXX interpretum transfertur ad alia amara, et est: *absynthium, myrrha;* Matth. 27, 34. coll. Marc. 15, 23. (LXX pro לַעֲנָה, absynthium, Prov. 5, 4. Thren. 3, 15. ἐχόρτασέ με πικρίας, ἐμέθυσέ με χολῆς. pro מְרֵרָה Iob. 16, 13.)

In Actis Thomae aliquoties ut §. 33. 53. et al. veneni notionem habet. *.

*Χόος*, vid. Χοῦς.

*Χοραζίν*, (vel ut etiam in codd. scribitur Χωραζίν, Χ ραζάϊμ, Χοραζάιν) *Chorazim*, nom. pr. indecl. urbis cuiusdam Galilaeae; Matth. 11, 21. Luc. 10, 13. In V. T. et apud Iosephum non commemoratur. *.

*Χορηγέω*, ῶ, f. ήσω, (a χορός et ἄγω) 1) chorum duco, praefectus chori sum; (Athen. 14, 8.) — 2) chorum instruo, necessaria suppedito ad chorum adornandum; Xenoph. mem. 3, 4. 3.); — remota notione chori, universe: *suppedito* necessaria, *praebeo*, quibus opus est; profani maxime seq. accusativo personae et dativo rei, ubi est: instruo aliquem aliqua re, (Sir. 44, 6. ἄνδρες κεχορηγημένοι ἰσχύϊ.) — nostri non nisi seq. accusativo rei et dativo personae; *suppedito alicui aliquid*; bis, 2 Cor. 9, 10. (secundum textum *Griesb.*) χορηγήσει καὶ πληθυνεῖ τὸν σπόρον ὑμῶν, (ubi ὑμῶν pro ὑμῖν) suppeditabit vobis σπόρον et augebit; sens. reddet largiter quae dederatis. 1 Petr. 4, 11. ἰσχύος ἧς (per attractionem pro ἥν, vid. Ὅς) χορηγεῖ ὁ θεός. (Ita χορηγεῖν τί τινι, 1 Reg. 14, 7. Sir. 1, 25. κύριος χορηγήσει σοι αὐτήν. c. 18, 31. Iudith. 12, 2. 1 Macc. 14, 10. 2 Macc. 3, 3. 4, 49. 9, 16. Ioseph. ant. 7, 11. 6. αὐταῖς χορηγεῖν τὰ ἐπιτήδεια. de bell. 4, 5. 5. χορηγοῦντος ἰσχὺν τοῖς καταλύουσι τὰ πάτρια. Philo lib. 1. de Vit. Mos. p. 642. παντὶ τῷ πλήθει ποτὸν ἐχορήγησεν. — χορηγὸς ἀγαθῶν, Ioseph. ant. 6, 14. 4. de Deo, ut 2 Macc. 1, 25.) *.

*Χορός*, οῦ, ὁ, *chorea*, *chorus*; ordines saltantium cum cantu; semel Luc. 15, 25. ἤκουσε συμφωνίας καὶ χορῶν, concentum et choros, i. e. strepitum instrumentorum et saltantium cum cantu. — LXX pro מָחוֹל Ps. 150, 3. 151, 4. Thren. 5, 15. et מְחֹלָה Exod. 15, 20. 32, 18. Iud. 11, 34. 21, 21. Ioseph. ant. 7, 4. 2. *.

*Χορτάζω*, f. άσω, (a χόρτος) 1) herbis pasco, saturo, sagino; de animalibus apud profanos. — 2) *satio* a) propr. cibo, et ex more seriorum Graecorum (quos nominavit *Sturz.* de dial. mac. p. 200.) et constanti usu nostrorum scriptorum dicitur de homine, (LXX pro שָׂבַע et הִשְׂבִּיעַ) seq. accusativo personae Matth. 15, 33. — et genitivo rei, Marc. 8, 4. ἄρτων. (Ps. 132, 15. Thren. 3, 15. 29.) etiam, ut in verbis vescendi aliis (vid. Ἐσθίω), seq. praepositione ἀπό, ut Luc. 16, 21. (Ps. 104, 13.) et seq. ἐκ, Apoc. 19, 21. (Ps. 81, 16.) — χορτάζομαι, *saturor*, *satior*, Matth. 14, 20. 15, 37. Marc. 6, 42. 7; 27. 8, 8. Luc. 9, 17. Io. 6, 26. Phil. 4, 12. Iac. 2, 16. (Ps. 37, 19. 59, 15.) — b) tropice: satio i. e. *largiter tribuo*; passiv. *largiter accipio*; dicitur α) de bonis: bonis, felicitate satior; Matth. 5, 6. Luc. 6, 21. (Ps. 107, 9. ἐχόρτασε ψυχὴν κενὴν, καὶ πεινῶσαν ἐνέπλησεν ἀγαθῶν. Ps. 17, 15. Ier. 5, 7.)—

β) de malis, Thren. 3, 15. 29. — (terram pluvia satiare, Iob. 38, 27.) *.

*Χόρτασμα*, τος, τό, (a χορτάζω, perf. pass. κεχόρτασμαι) 1) pabulum; diciturque de pecudibus; Gen. 24, 25. 32. 42, 27. Deut. 11, 15. Sir. 30, 24. 38, 29. Ps. Sal. 5, 11. — 2) *edulium* ex genere herbarum, *panis*; de hominum cibo; Act. 7, 11. (Ita χόρτος Anthol. gr. T. 1, p. 119. ed. *Iacobs.*)

*Χόρτος*, ου, ὁ, 1) aula (vid. αὐλή) in qua pecudes inclusae tenebantur et pabulo satiabantur, *Hofraum*; — 2) *pabulum*, foenum; — *gramen*, *herba viridis*, unde passim additur χλωρός, Matth. 6, 30. 14, 19. Marc. 6, 39. Luc. 12, 28. Io. 6, 10. 1 Cor. 3, 12. Iac. 1, 10 sq. 1 Petr. 1, 24. Apoc. 8, 7. 9, 4. — Inde etiam *seges nascens*, gramini similis, Matth. 13, 26. Marc. 4, 28. — LXX pro חָצִיר gramen, Iob. 40, 10. Ps. 37, 2. 104, 14 sq. עֵשֶׂב herba, Gen. 1, 11. 12. 2, 5. 9, 3. Ps. 102, 5. 12. *.

*Χουζᾶς*, ᾶ, ὁ, *Chuzas*, nom. pr. procuratoris Herodis, Luc. 8, 3.

*Χοῦς*, (per crasin pro χοός) genit. χόος et χοῦ, accusat. χοῦν; (a χέω, fundo, terra egesta); *pulvis terrae*; ἐκτινάσσειν τὸν χοῦν, Marc. 6, 11. (les. 52, 2.); vid. Ἐκτινάσσω. coll. Luc. 9, 5. — *Βάλλειν χοῦν ἐπὶ τὰς κεφαλάς*, pulverem, cinerem iacere in capita, lugentium erat mos, Apoc. 18, 19. Ios. 7, 6. Thren. 2, 10. Vid. Σποδός. — (LXX pro עָפָר Gen. 2, 2. Levit. 14, 41. 2 Sam. 22, 43. Eccl. 3, 20. 12, 7. Ezech. 26, 4.) *.

*Χράομαι*, χρῶμαι, f. ήσομαι, aor. ἐχρησάμην, depon. medium, (a χράω) Latinor. *utor*, seq. dativo rei; a) de rebus: *utor aliqua re*, Act. 27, 17. βοηθείαις, adminiculis quibus possent. 1 Cor. 7, 21. μᾶλλον χρῆσαι, potius utere hac opportunitate 1 Cor. 7, 31. τῷ κόσμῳ. 9, 12. τῇ ἐξουσίᾳ. v. 15. οὐδενὶ τούτων. 1 Tim. 1, 8. τῷ νόμῳ. ib. 5, 23. οἴνῳ. (Sap. 2, 6. 13, 19. Ioseph. bell. 3, 8. 1. συνεργείᾳ χρησάμενος. 4 Macc. 3, 20. 5, 6. 9, 2.) — b) de personis: *utor aliquo*, i. e. *tracto illum*, Act. 27, 3. φιλανθρώπως τῷ Παύλῳ χρησάμενος. (LXX pro עָשָׂה Gen. 16, 6. Esth. 2, 9. 3, 11. Prov. 24, 29. Iudith. 3, 2. 1 Macc. 13, 46. Ioseph. ant. 2, 15. 1. ἐχρήσαντο χαλεπῶς αὐτοῖς, male eos tractarunt.) — c) de ratione agendi qua utor, *utor*, *ago*, *sum*; 2 Cor. 1, 17. τῇ ἐλαφρίᾳ. 2 Cor. 3, 12. παῤῥησίᾳ χρώμεθα. 2 Cor. 13, 10. ἀποτόμως χρήσομαι. (Ioseph. ant. 10, 2. 1. πάσῃ χρησάμενος σπουδῇ καὶ φιλοτιμίᾳ. ant. 2, 8. 1. νόσῳ χρησάμενος, aegrotans. Aelian. V. H. 2, 15. ὕβρει καὶ ἀλαζονείᾳ χρώμενοι.) *.

*Χράω*, ῶ, (praesens non legitur) f. ήσω, aor. 1. ἔχρησα, propr. attingo, appropinquo; porrigo, do; — *mutuum do*, *commodo*; semel Luc. 11, 5. χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους. (Exod.

12, 36. Xenoph. Mem. 3, 11. 17. χρῆσόν μοι τὴν ἴυγγα. Aelian. V. H. 14, 10.)

Χρεία, ας, ἡ, (a χρή) 1) *necessitas*, *das Bedürfniss*, Act. 20, 34. 28, 20. τὰ πρὸς τὴν χρείαν, ad victum necessaria. (2 Macc. 12, 39. τὸ τῆς χρείας) Rom. 12, 13. ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων κοιν. subvenientes necessitati Christianorum. Phil. 4, 16. 19. πληρώσει τὴν χρείαν ὑμῶν, omnia vobis necessaria largiter dabit. Tit. 3, 14. ἀναγκαίας χρείας, ex pleonasmo, vid. Ἀναγκαῖος. (Esdr. 7, 19. 2 Chron. 2, 16.) — Phrases: a) χρεία ἐστί, *opus est*, — seq. infinitivo, Hebr. 7, 11. — seq. genitivo, Luc. 10, 42. ἑνός ἐστι χρεία, uno opus est, quod habeas, tibi acquiras. (seq. genitivo rei, Sir. 3, 22. 11, 9. 29, 27.) — b) χρείαν ἔχω, *opus habeo*, *opus est mihi*, Act. 2, 45. 4, 35. ἑκάστῳ, καθότι ἄν τις χρείαν εἶχεν. (Test. XII. Patr. p. 640. κατὰ τὴν ἑκάστου χρείαν προςέφερον πᾶσι.) — seq. infinitivo, Matth. 3, 14. 14, 16. Io. 13, 10. 1 Thess. 1, 8. 4, 9. 5, 1. (Dan. 3, 16.) — seq. τοῦ cum infinitivo Hebr. 5, 12. — seq. ἵνα, tantum apud Ioannem, qui ἵνα solet usurpare pro τοῦ cum infinitivo, Io. 2, 25. 16, 30. 1 Io. 2, 27. — seq. genitivo rei; Matth. 6, 8. 9, 12. 21, 3. 26, 65. Marc. 2, 17. 11, 3. 14, 63. Luc. 5, 31. 9, 11. 15, 7. 19, 31. 34. 22, 71. Io. 13, 29. 1 Cor. 12, 21. 24. οὐ χρείαν ἔχει videl. τῆς τιμῆς. Hebr. 5, 12. 10, 36. Apoc. 21, 23. 22, 5. (LXX pro חֵפֶץ Ies. 13, 17. Prov. 18, 2. Sap. 13, 16. Sir. 13, 12. 38, 12. 2 Macc. 2, 15.) — 2) *defectus*, *penuria* eorum, quae necessaria sunt, *indigentia*; (Sir. 29, 2. ἐν καιρῷ χρείας αὐτοῦ.) — Phrases: a) χρείαν ἔχειν, inopia laborare eorum quae ad victum sunt necessaria, *destitui necessariis*, Marc. 2, 25. 1 Io. 3, 17. — ὁ ἔχων χρείαν, *egenus*, Eph. 4, 28. (Sir. 13, 6. τίς ἡ χρεία σου, quid tibi deest? ib. 11, 23.) — b) χρείαν ἔχειν τινός, destitui aliqua re; 1 Thess. 4, 12. ἵνα μηδενὸς χρείαν ἔχητε, ut nulla re necessaria destituamini. Apoc. 3, 17. — 3) *usus*, *utilitas*, Eph. 4, 29. λόγος ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρείας, utilis ad emendationem communem promovendam. (Sir. 13, 6. χρείαν ἔσχηκέ σου, te utitur i. e. abutitur. ib. 37, 8. 39, 21. 31. 33.) — 4) *negotium utile*, negotium in aliorum commodum; Act 6, 3. ἄνδρες — καταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης. (Ioseph. bell. 2, 20. 3. ἐπέστησαν (αὐτὸν) ταῖς χρείαις, negotiis publicis.) Phil. 2, 25. λειτουργὸς τῆς χρείας μου, i. e. collega. (Iudith. 12, 20. οἱ πρὸς τὰς χρείας. Sir. 35, 2. 42, 23. 2 Macc. 7, 24. 8, 9. ἐν πολεμικαῖς χρείαις πεῖραν ἔχοντες. ib. 15, 5. Ioseph. ant. 13, 3. 1. πολλὰς καὶ μεγάλας ὑμῖν χρείας τετελεκώς. Polyb. 8, 22. ib. 6, 12.) *.

Χρεωφειλέτης, ου, ὁ, (a χρέως, mutuum, aes alienum, et ὀφειλέτης) i. e. ὁ χρέος ὀφείλων, mutuum s. aes alienum debens, *debitor*; Luc. 7, 41. 16, 5. (Prov. 29, 13. Iob. 31, 37. Dionys. Halic. 7, 22. Dio Cass. 58, 8.) *.

Χρή, infinit. χρῆναι, (a χράω) verbum impersonale: *necesse est, opus est*, sq. infinitivo; i. e. oportet, (Ioseph. ant. 14, 13. 7. τί χρὴ ποιεῖν.) — *decet*; semel Iac. 3, 10. (Ioseph. ant. 4, 6. 6. χρὴ γάρ με χαρίσασθαι. Prov. 25, 27. τιμᾶν δὲ χρὴ λόγους ἐνδόξους.)

Χρήζω, f. ήσω, (a χρή) i. e. χρείαν ἔχω, 1) *opus habeo, indigeo*; seq. genitivo; Matth. 6, 32. τούτων ἁπάντων. Luc. 12, 30. Rom. 16, 2. ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χρήζῃ πράγματι, quacunque in re auxilio vestro indiguerit. 2 Cor. 3, 1. (Iud. 11, 27. Ioseph. ant. 1, 16. 2. Herodian. 1, 16. 8.) — 2) *rogo, mihi expeto, volo*, Luc. 11, 8. ὅσων χρήζει, quodcunque voluerit, sibi expetierit. (Xenoph. Anab. 1, 3. 20. 4, 8. 4. Ioseph. ant. 1, 19. 3.) *.

Χρῆμα, τος, τό, (a χράομαι), singular. τὸ χρῆμα, res, qua utimur, qua opus est; negotium; et ex adiuncto: res negotiando acquisita, *lucrum*; Act. 4, 37. ubi est i. q. c. 5, 2 τιμή, pretium rei venditae. (Hesych. χρῆμα· πρᾶγμα, πλοῦτος, οὐσία, λῆμμα.) — Plural. τὰ χρήματα, *opes, divitiae*, Marc. 10, 23. οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες, divites, Luc. 18, 24. Marc. 10, 24. πεποιθότας ἐπὶ τοῖς χρήμασι, divitiis suis fretos. (LXX pro נְכָסִים, opes, Ios. 22, 8. 2 Chron. 1, 11 sq. Sir. 5, 1. 10. 10, 8. 40, 15. 28.) — *pecunia*, Act. 8, 18. 20. 24, 26. (pro כֶּסֶף Iob. 27, 17. 1 Macc. 14, 32. 2 Macc. 3, 6. 7. Ioseph. bell. 1, 8. 1. ant. 7, 15. 3.) *.

Χρηματίζω, f. ίσω, (a χρῆμα, res, negotium) 1) negotium facio, in negotio versor, 1 Reg. 18, 27. — ex adiuncto in medio: lucrum facio, opibus augeor, Ioseph. ant. 16, 10. 1. — 2) *responsa do* quaerenti, sententiam publice dico, seq. dativo personae; ita de regibus (Ioseph. ant. 11, 3. 2.: ὁ βασιλεὺς — καθίσας ἐν ᾧ χρηματίζειν εἰώθη τόπῳ. Polyb. 4, 27. ὁ δὲ βασιλεὺς χρηματίσας τοῖς Ἀχαίοις. Aelian. V. H. 3, 4.), sacerdotibus, iudicibus, (Ioseph. ant. 8, 12. 2. ἱερεὺς τὰ δίκαια χρηματίζων.) — Nostri scriptores non nisi de Dei oraculis dicunt (ubi profani potius verbo χράω in passivo utuntur) et non solum de iis, quae dantur quaerentibus responsa (ut apud Ioseph. ant. 11, 8. 4. ἐχρημάτισεν αὐτῷ κατὰ τοὺς ὕπνους ὁ θεός. ibid. 10, 1. 3. χρηματίσαντος αὐτῷ τοῦ θεοῦ.) — sed etiam de monitis, iussis, oraculis divinis omnino, et est in N. T. *divina oracula perfero* ad homines; Hebr. 12, 25. ὁ ἐπὶ γῆς — χρηματίζων, (Moses) *interpres* oraculorum divinorum. — *oraculo doceo s. manifesto*, Luc. 2, 26. ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ πνεύματος ἁγίου. (LXX pro דִּבֵּר Ier. 26, 2. χρηματιεῖς τοῖς Ἰουδαίοις. Ier. 30, 2. λόγους. 36, 4. coll. Iob. 25, 30. Ioseph. ant. 11, 8. 4. τὸ χρηματισθέν, oraculum divinum.) — χρηματίζομαι, *divino oraculo doceor, sive moneor*; Matth. 2, 12. 22. Act. 10, 22. Hebr. 8, 5. καθὼς κεχρημάτισται Μωϋσῆς, ut Moses

divinitus fuerat monitus. Hebr. 11, 7. χρηματισθεὶς Νῶε περὶ τῶν μηδέπω βλεπομένων; intelligendum est παρὰ τοῦ θεοῦ, ut plenius legitur Ioseph. ant. 3, 8. 8. Μωϋσῆς — εἰς τὴν σκηνὴν εἰσιὼν ἐχρηματίζετο περὶ ὧν ἐδεῖτο παρὰ τοῦ θεοῦ. — 3) apud seriores scriptores: utor nomine, (Ioseph. ant. 8, 6. 2. οἱ Ῥωμαίων αὐτοκράτορες ἐκ γενετῆς ἀπ᾽ ἄλλων χρηματίσαντες ὀνομάτων Καίσαρες καλοῦνται) i. e. *vocor, nomen gero*, s. *accipio, ich heisse*; Act. 11, 26. ἐγένετο — χρηματίσαι τοὺς μαθητὰς Χριστιανούς. Rom. 7, 3. μοιχαλὶς χρηματίσει. (Ioseph. bell. 2, 18. 7. χρηματίζειν Μακεδόνας. Id. ant. 13, 11. 3. Ἀριστόβουλος — χρηματίσας μὲν Φιλέλλην. Diod. Sic. 1, 44. 20, 54. Ἀντίγονος διάδημα περιέθετο, καὶ ἐχρημάτιζε βασιλεύς. Philo de Legat. ad Cai. p. 1040. Polyb. 5, 72. 2.) *.

Χρηματισμός, οῦ, ὁ, (a χρηματίζω) 1) tractare rem, negotio publico praeesse; — 2) responsa publica, ut principum, 2 Macc. 11, 17. Polyb. 28, 14. 10. unde χρηματιστήριον, solium, locus ubi responsa dantur, 3 Esdr. 3, 15. — *responsum divinum, oraculum*; semel Rom. 11, 4. (2 Macc. 2, 4.) vid. Χρηματίζω.

Χρήσιμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (a χράομαι) ad usum s. ad utendum aptus, (Sap. 13, 11.) — *utilis*, (Iob. 4, 24. Sir. 7, 23. 10, 4. 2 Macc. 12, 12.) — τὸ χρήσιμον, *utilitas, lucrum*; 2 Tim. 2, 14. εἰς οὐδὲν χρήσιμον, in nullam utilitatem, e qua re nullum lucrum. (Gen. 37, 25. τί χρήσιμον ἐὰν ἀποκτείνωμεν τὸν ἀδελφόν, in hebr. בֶּצַע, lucrum.) *.

Χρῆσις, εως, ἡ, (a χράομαι) *usus* alicuius rei; (Sap. 15, 7. 15. Ioseph. ant. 4, 8. 5.) — de usu mulieris ad concubitum, s. corporis usu in re venerea, *concubitu*; Rom. 1, 26. 27. (Ita χρῆσις, concubitus, Plutarch. Placit. 5, 6. χρηστός: qui uti potest femina, ad concubitum aptus, Hippocrat. de genitura, 3, 3. — et χράομαι de usu mulieris ad concubitum, Gen. 19, 8. 34, 30. Sir. 26, 10. 22. Herod. 2, 181.) *.

Χρηστεύομαι, f. εύσομαι, depon. med. (a χρηστός) χρηστὸν me praebeo alicui, *benignitate utor, benevole cum aliquo ago*; ἅπαξ λεγόμενον N. T. 1 Cor. 13, 4.

Χρηστολογία, ας, ἡ, (a χρηστόλογος blandiloquus, quod a χρηστός et λόγος,) *blandiloquentia*, semel Rom. 16, 18. (Theophylactus ad h. l. χρηστολογία· κολακεία, ὅταν τὰ μὲν ῥήματα φιλίας ᾖ, ἡ δὲ διάνοια δόλου γέμουσα. — Legitur etiam apud Eustath. in Iliad. ψ', p. 1437. 53.)

Χρηστός, ή, όν, (a χράομαι) LXX pro טוֹב, — A) intransitive: 1) ad usum aptus, utilis; ex adiuncto: *suavis, iucundus*; de disciplina, Matth. 11, 30. ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστός, suavis, fortasse rectius: saluber. (coll. Ioseph. ant. 3, 5. 7. et Ier. 24, 2. 3. ubi σῦκον χρηστὸν opponitur τῷ πονηρῷ, ὃ οὐ βρωθήσεται ἀπὸ πονηρίας αὐτῶν.) Luc. 5, 39. de vino: ὁ παλαιὸς χρηστότερός ἐστι. (Herodian. 8, 3. χρηστοῖς λόγοις δε-

λισθέντας.) — 2) *bonus, bene comparatus, probus*; 1 Cor. 15, 33. ἤθη χρηστά. (κρίματα Ps. 119, 39. Ier. 44, 17. 2 Macc. 9, 19. Ioseph. ant. 9, 6. 6. Aeschil. Socr. Dial. 1, 13. et 2, 36.) — B) transitive: *benignus, benevolus, beneficus*; Luc. 6, 35. χρηστὸς ἐπ' ἀχαρίστους. Eph. 4, 32. εἰς ἀλλήλους χρηστοί. (Ioseph. ant. 7, 15. 2. χρηστὸς πρὸς ἐν συμφοραῖς ὑπάρχοντας.) — χρηστὸς ὁ κύριος, 1 Petr. 2, 3. (Ps. 34, 8. 86, 4. 100, 4. 106, 1.) — τὸ χρηστὸν τοῦ θεοῦ, benignitas, Rom. 2, 4. — (Sap. 15, 1. 1 Macc. 6, 11. Ioseph. ant. 8, 8. 1.) *.

Χρηστότερος, α, ον, comparat. a χρηστός, quod vide.

Χρηστότης, ητος, ἡ, (a χρηστός) — LXX pro טוּב, טוֹבָה, טוֹב, — 1) intransitive: accommodatum esse usui, — utilitas; — 2) *probitas*, (vid. Χρηστός); Rom. 3, 12. οὐκ ἔστι ποιῶν χρηστότητα, vid. Ps. 13, 2. 4. — Rom. 11, 22. ἐπιμένειν χρηστότητι, constantem esse in probitate. — (Ps. 36, 3. 119, 66.) — 2) transitive: *benignitas, benivolentia*, aliis utilia praebens, Rom. 2, 4. 11, 22. 2 Cor. 6, 6. Gal. 5, 22. Col. 3, 12. Tit. 3, 4. (Ps. 31, 24. 21, 3. 25, 8. Psalt. Sal. 5, 16. 21. Ioseph. ant. 1, 3. 7. ib. 1, 16. 2.) — ex metonymia: *commodum, beneficium*, Eph. 2, 7. τὸν πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ' ἡμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ut ostenderet largam suam gratiam in beneficio (redemtionis) nobis per Christum exhibito. (Ps. 65, 12. 84, 13. 104, 28. 106, 5.) *.

Χρίσμα, τος, τό, (a χρίω) unguentum; (Aelian. V. H. 3, 13.) — unguentum ex oleo et aromatibus (Ioseph. ant. 3, 8. 3.) quo consecrabantur et inaugurabantur summus sacerdos (Exod. 28, 41. Lev. 6, 22. Num. 35, 25.), reliqui sacerdotes (Exod. 28, 41. 40, 15. Ioseph. ant. 3, 8. 6.), et seriori tempore reges (1 Sam. 9, 16. 10, 1. 15, 1. 2 Sam. 16, 3. 12. 13.) Israelitarum. — LXX pro מִשְׁחָה Exod. 29, 7. 30, 25. 40, 9. — Quum illa unctione donari putaretur regibus et pontificibus spiritus divinus sapientiae et cognitionis, (Ps. 45, 8. Ies. 61, 1. Ioseph. ant. 6, 8. 2. πρὸς δὲ τὸν Δαυΐδην (postquam a Samuele unctus fuerat) μεταβαίνει τὸ θεῖον, καταλιπὼν Σαῦλον. καὶ ὁ μὲν προφητεύειν ἤρξατο, τοῦ θείου πνεύματος εἰς αὐτὸν μετοικισαμένου), Ioannes cum unctione comparat manuum impositionem, qua Christiani novi inaugurabantur et spiritum sanctum simul cum eius donis, videlicet γνώσει, προφητείᾳ etc. accipiebant, (Deut. 34, 9. Ioel. 3. Io. 15, 26. 16, 13. Act. 2, 1 sqq. 8, 15 sqq. 10, 44. 1 Cor. 12. Hebr. 6, 2.) et ex metonymia χρίσμα, unguentum, dictum videtur pro *spiritu* et *donis ab eo collatis*; 1 Io. 2, 20. χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου, a Iesu, (vid. Io. 15, 26. 16, 13.). ib. v. 27. nisi χρίσμα hic est unctio, quae cum baptismo coniuncta erat, qua, ut legitur in Act. Thom. §. 25—27., ἔλαιον baptizatorum capitibus illinebatur, quo, uti per aquam a culpa peccatorum antea commissorum, ita per oleum ab erroribus vitae anteactae

liberarentur, et Spiritum S. ac donum sapientiae et cognitionis consequerentur. Quod oleum vel quae unctio ibidem σφραγίς Dei, et Deus dicitur διὰ τῆς αὐτοῦ σφραγίδος ἐπιγινώσκειν τὰ ἴδια πρόβατα. *.

**Χριστιανός**, οῦ, ὁ, (a Χριστός) *Christianus, Christi adsecla*; Act. 11, 26. 26, 28. 1 Petr. 4, 16. ὡς Χριστιανός, ob professionem fidei christianae. (Act. Th. §. 22.) *.

**Χριστός**, ή, όν, (a χρίω) — LXX pro hebr. מָשִׁיחַ, 1) unctus, a, um; Lev. 4, 5. 16. 2 Macc. 1, 10.

2) ὁ χριστός, substantive; *unctus a Deo*, rex; (1 Sam. 2, 12. 12, 3. 24, 7. 11. 26, 9. 2 Sam. 1, 14. 16. 19, 21. 22, 51. Ps. 2, 2. 18, 54. Ies. 45, 1.) — κατ' ἐξοχήν et plerumque cum articulo, *Messias*, מָשִׁיחַ, i. e. rex futurus populi iudaici, servator, quem vindicem populi sui ab adversariis novumque oraculorum divinorum fore interpretem, omnium bonorum largitorem et status reipublicae iudaicae felicissimi auctorem sperabant Iudaei; ex sensu Christianorum: auctor regni divini, hominum servator et dominus; a) absolute: Marc. 15, 32. ὁ χριστός, ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ. Io. 1, 42. τὸν μεσσίαν· ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον χριστός. Io. 3, 42. ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου, ὁ χριστός. Act. 2, 36. ὅτι καὶ κύριον αὐτὸν καὶ χριστὸν ὁ θεὸς ἐποίησε τοῦτον τὸν Ἰησοῦν. Vid. praeterea Matth. 2, 4. 16, 16. 20. 22, 42. 23, [8.] 10. 24, 5. 23. 26, 63. 68. Marc. 8, 29. 9, 41. 12, 35. 13, 21. 14, 61. Luc. 2, 11. 26. 3, 15. 4, 41. 9, 20. 20, 41. 22, 67. 23, 2. 35. 39. 24, 26. 46. Io. 1, 20. 25. 3, 28. 4, 25. 29. 6, 69. 7, 26 sq. 31. 41 sq. 9, 22. 10, 24. 11, 27. 12, 34. 20, 31. Act. 2, [30] 31. 3, 18. 4, 26. 8, 5. 9, 20. 22. 17, 3. 24, 24. 26, 23. — Rarius in scriptis apostolorum hoc sensu, ut Rom. 8, 11. 1 Cor. 1, 23. 1 Io. 2, 22. 5, 1. 6. Apoc. 11, 15. 12, 10. 20, 4. 8. (In V. T. Dan. 9, 25. coll. Amos. 4, 13. — Psalt. Sal. 18, 6. ὁ χριστὸς τοῦ κυρίου. ibid. 17, 36. et 18, 8. ὁ χριστὸς κύριος.) — b) coniunctum cum Ἰησοῦς, α) Ἰησοῦς ὁ χριστός, Iesus qui est Messias, Act. 5, 42. 9, 34. 1 Cor. 3, 11. — β) Ἰησοῦς χριστός, Io. 17, 3. ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν χριστόν. Act. 2, 38. 3, 20. ἀποστείλῃ τὸν προκεχειρισμένον ὑμῖν Ἰησοῦν χριστόν. 1 Io. 4, 2. 3. 2 Io. v. 7. — γ) χριστὸς Ἰησοῦς, Messias Iesus, Act. 17, 3. 18, 5. διαμαρτυρόμενος τοῖς Ἰουδαίοις τὸν χριστὸν Ἰησοῦν, Iesum esse Messiam. ib. v. 28. ἐπιδεικνὺς εἶναι τὸν χριστὸν Ἰησοῦν. Act. 19, 4. — Dubium videtur utrum χριστός in aliis locis evangeliorum, Matth. 11, 2. 27, 17. 22. sit nomen adpellativum, an nomen proprium. — Abiit enim hoc nomen, quod proprie appellativum est,

3) in nomen proprium et cognomen Iesu, ubi est *Christus*; ita a) Χριστός et ὁ Χριστός absolute; non nisi in epistolis Pauli, epist. ad Hebr., priori Petri et altera Ioannis, ut Rom. 1, 16. 6, 4. 8, 17. et saepissime. Unus locus evangeliorum vi-

delicet Matth. 1, 17. non satis certus videtur. 1 Cor. 1, 12. οἱ Χριστοῦ, intellige μαθηταί, Christi adseclae, ex sententia Bertholdti (Einl. in d. h. Schr. T. VI, p. 3318.) ii qui τοὺς ἀδελφοὺς τοῦ Χριστοῦ doctores sequebantur, Iacobum, Iudam, Simonem. — b) Ἰησοῦς Χριστός, Iesus Christus, i. e. ut Matth. 1, 16. legitur Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός, cognomine Christus; ita in evangeliis non nisi Matth. 1, 1. 18. (de quibus locis legantur, quae prolixius disputavit *Gersdorfius* in den Beiträgen zur Sprach-Charakteristik des N. T. p. 63 sqq.) Marc. 1, 1. Io. 1, 17. — sed saepius in Actis et centies in scriptis Apostolorum, ut Act. [8, 37.] 3, 6. 4, 10. 8, 12. 10, 36. 16, 18. Rom. 1, 1. 6. 8. 2, 16 etc. — c) Χριστὸς Ἰησοῦς, non nisi in scriptis Paulinis, 1 Cor. 1, 30. Gal. 3, 14. 26. 4, 14. 5, 6. Phil. 2, 5. 3, 3. 8. 12. 14 etc. et bis in epistola ad Hebr. c. 3, 1. 13, 8. — d) ὁ Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ κύριος, bis, Col. 2, 6. 1 Tim. 1, 2. — e) κύριος Ἰησοῦς Χρ. s. κύριος ἡμῶν Ἰησ. Χρ. et Ἰης. Χρ. ὁ κύριος ἡμῶν, aliquoties in Actis, c. 11, 17. 15 [11.] 26. 16, 31. 20, 21. 28, 31. praeterea in epistolis apostolorum, exceptis priore Petri et Ioannis; semel in Apocal. 22, 21. nunquam autem in evangeliis. Vid. etiam quae prolixe et accurate de usu huius nominis in N. T. disputavit *Gersdorfius* l. l. p. 272 sqq.

4) per metonymiam Χριστός a) pro *doctrina christiana*, 2 Cor. 1, 19. 21. Eph. 4, 20. — b) ecclesia Christi, 1 Cor. 12, 12. — c) salus per Christum parta, Gal. 3, 27. Phil. 3, 8. — d) ἐν Χριστῷ, quod tantum in scriptis Pauli et praeterea semel, 1 Petr. 5, 14. legitur, eodem modo dicitur, quo ἐν κυρίῳ (Ἰησοῦ) vid. Κύριος. *In re christiana*, Rom. 16, 3. 9. 1 Cor. 4, 17. 2 Cor. 12, 2. — *ratione habita religionis chr.* Rom. 12, 5. 15, 17. — περιφράζει adiectivum Χριστιανός, ut Rom. 16, 7. γίνεσθαι, s. 1 Cor. 1, 30. εἶναι ἐν Χριστῷ. Rom. 16, 10.

**Χρίω**, f. ίσω, (a χράω, superficiem rei tango; χραίνω, illino) LXX pro מָשַׁח, 1) ungo, propr. auf der Oberfläche hinstreichen, — ungo ut consecrem, (Exod. 28, 37. 29, 2. 7. 40, 9. Lev. 4, 3. 1 Sam. 9, 16. 15, 1.) — 2) *consecro* ad aliquid, Act. 4, 27. ὃν ἔχρισας, quem regem, Messiam constituisti. Luc. 4, 18. ἔχρισέ με εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς. Ies. 61, 6. — 3) *donis divinitus datis instruo* aliquem, diciturque de spiritu divino eiusque donis, quibus aliquis aptus redditur ad aliquid. Act. 10, 38. ἔχρισεν αὐτὸν πνεύματι, instruxit eum etc. — Hebr. 1, 9. ἔχρισέ σε ἔλαιον ἀγαλλιάσεως (pro ἐν ἐλαίῳ, ut in aliis locis legitur, Ps. 89, 20. Num. 35, 25. 6, 15.) largiter instruxi te, vid. Ps. 45, 7. et Ἀγαλλίασις. 2 Cor. 1, 21. χρίσας ἡμᾶς ὁ θεός, Deus qui largiter nos instruxit spiritu suo, vid. v. 22. *.

**Χρονίζω**, f. ιῶ, (a χρόνος) 1) diutius moror in aliquo

loco, diu commoror, (Gen. 32, 4. Deut. 4, 25.) — 2) *tardo, cunctor, moror*, Matth. 24, 48. 25, 5. Luc. 1, 21. 12, 45. Hebr. 10, 37. — (LXX pro אָחַר Gen. 34, 19. Deut. 23, 22. Ps. 40, 24. Eccl. 5, 2. Dan. 9, 19.) *.

*Χρόνος*, ου, ὁ, — LXX pro יוֹם, עֵת, זְמָן; — 1) *tempus*, et quidem *quatenus durat*, non quatenus circumscriptum et definitum est; hoc enim est *καιρός*: — igitur a) tempus, i. e. perseverare in rerum mutatione, *perpetuitas, das Beharren, die Dauer*; *χρόνους ἢ καιρούς*, i. e. quamdiu morabitur *καιρός*, wie lange es währen soll, Act. 1, 7. 1 Thess. 5, 1. (vid. etiam *Καιρός* et conf. Dan. 2, 21. 7, 12.) Act. 13, 18. *ὡς τεσσαρακονταετῆ χρόνον*, per quadraginta annos. (2 Macc. 4, 23. *μετὰ δὲ τριετῆ χρόνον*. ibid. 10, 3.) Hebr. 5, 12. *διὰ τὸν χρόνον*, ratione habita temporis, quo Christiani facti estis, vel etiam aetatis, qua iam Christiani adulti esse debeatis.) — Ex adiuncto: *mora, die Frist*; *διδόναι χρόνον*, Act. 2, 21. (Sap. 12, 20. Polyb. 6, 17. 5.) — b) *tempus*, quatenus ut aliquid durans cogitatur, *Zeit*; Luc. 4, 5. Marc. 9, 21. *πόσος χρόνος ἐστίν*, quamdiu est? — Io. 5, 6. vid. *Ἔχω* p. 523. Act. 27, 9. Hebr. 4, 7. 11, 32. Apoc. 10, 6. *χρόνος οὐκ ἔσται ἔτι*. — de tempore vitae, Act. 7, 23. 1 Petr. 1, 17. *τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον*. ibid. v. 20. 4, 2. 3. *χρόνος τοῦ βίου*. (Ies. 65, 20. 2 Macc. 12, 15.) — Ex adiuncto: *aetas* hominis, i. e. tempus, quod vivendo emensus est; Matth. 2, 16. *κατὰ τὸν χρόνον* (τοῦ *παιδίου*. (Iob. 32, 6. *νεώτερος μέν εἰμι τῷ χρόνῳ* Ies. 23, 15. 38, 5. Etiam profanis *χρόνοι* sunt anni, et 3 Esdr. 1, 24. 42. annales.) — Phrases: *α*) *χρόνος* in casu tertio: *πολλοῖς χρόνοις*, ex longo tempore, Luc. 8, 29. *ἱκανῷ χρόνῳ*, diu, Act. 8, 11. *χρόνοις αἰωνίοις*, inde ab aeterno, Rom. 14, [edit. vulg. cap. 16.] 25. — *β*) in casu quarto: *ὅσον χρόνον*, omni tempore, quo, Marc. 2, 19. (Deut. 12, 19. Ios. 4, 14.) *χρόνους ἱκανούς*, satis diu, Luc. 20, 9. — *μικρὸν χρόνον*, aliquamdiu, per breve tempus, Io. 7, 33. 12, 35. Apoc. 6, 11. 20, 3. (Ies. 54, 7.) — *τοσοῦτον χρόνον*, tam diu, tantum temporis, Io. 14, 9. — *τὸν πάντα χρόνον*, semper, Act. 20, 18. (Deut. 22, 19. 29. Prov. 15, 16.) — *χρόνον* (*τινά*), aliquamdiu, 1 Cor. 16, 7. — cum *ποιεῖν* Act. 15, 33. 18, 23. (vid. *Ποιέω* sub finem) et cum *ἐπέχειν*, Act. 19, 22. (vid. *Ἐπέχω*.) — cum *διατρίβειν*, Act. 14, 3. 28. (Ioseph. ant. 2, 12. 3.) — *γ*) cum praepositione: *μετὰ χρόνον πολύν*, Matth. 25, 19. (2 Macc. 11, 1.) — *ἐκ χρόνων αἰωνίων*, Luc. 8, 27. — *ἐπὶ χρόνον*, aliquamdiu, Luc. 18, 4. *ἐπὶ πλείονα χρόνον*, diutius, Act. 18, 20. — *ἐφ᾽ ὅσον χρόνον*, quam diu, Rom. 7, 1. 1 Cor. 7, 39. Gal. 4, 1. — *ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ*, tempore, quod nunc est, Act. 1, 6. (Ier. 31, 1. 49, 7.) — *ἐν παντὶ χρόνῳ*, omni tempore, Act. 1, 21. (Ios. 4, 24.) — *πρὸ χρόνων αἰωνίων*, inde ab aeterno, 2 Tim. 1, 9. Tit. 1, 2.

2) i. q. καιρός, tempus, et quidem definitum; Matth. 2, 7. τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος. Luc. 1, 57. ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν. (Gen. 25, 12. αἱ ἡμέραι. — καιρός Eccl. 3, 2.) Act. 3, 21. ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως. Act. 7, 17. ibid. 17, 30. χρόνους τῆς ἀγνοίας. Gal. 4, 4. τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου. Iud. v. 18. ἐν ἐσχάτῳ χρόνῳ. (Eccl. 3, 1. τοῖς πᾶσιν ὁ χρόνος (זְמָן), καὶ καιρὸς τῷ παντὶ πράγματι. (Dan. 2, 16. Esth. 2, 15. ubi in hebr. תּוֹר, ordo.) *.

Χρονοτριβέω, ῶ, f. ήσω, (χρόνος et τρίβω) commoror per aliquod tempus in aliquo loco; Act. 20, 16. (Thucyd. 3, 38. Aristot. Rhet. 3, 3.) *.

Χρυσέος, contr. οῦς, ἐη, contr. ῆ, έον, contr. οῦν, (a χρυσός) aureus, auro obductus, 2 Tim. 2, 20. Hebr. 9, 4. Apoc. 1, 12. 13. 20. 2, 1. 4, 4. 5, 8. 8, 13. 9, 7. 13. 20. 14, 20. 15, 6. 7. 17, 4. 21, 15. (Exod. 3, 22. Num. 4, 11. 7, 14. Dan. 2, 38. Ioseph. bell. 7, 1. 3.) *.

Χρυσίον, ου, τό, (deminutiv. a χρυσός) aurum quatenus igne purgatum et fabricatum est; itaque dicitur a) de rebus ex auro omnino factis, 1 Petr. 1, 7. χρυσίου τοῦ ἀπολλυμένου, rebus ex auro fabricatis, perituris, velut ornamentis, palliis. Apoc. 3, 18. — b) de laminis aureis, Hebr. 9, 4. (Iosephus de arca foederis ant. 3, 6. 5. χρυσῷ δὲ περιελήλατο πᾶσα, ὡς ἀποκεκρύφθαι τὴν ξύλωσιν.) Apoc. 21, 18. ἡ πόλις χρυσίον καθαρόν, auro purgato prorsus obducta. — c) de aureis ornamentis, 1 Petr. 3, 3. Apoc. 17, 4. κεχρυσωμένη χρυσίῳ, aureis ornamentis tota obvoluta. ib. 18, 16. (Iob. 27, 16. Demosth. p. 1182. 26. edit. Reisk. χρυσία πολλὰ ἔχουσαν καὶ ἱμάτια καλά.) — d) de nummis aureis, s. auro signato, Act. 3, 6. 20, 33. 1 Petr. 1, 18. (Sir. 40, 27. Xenoph. anab. 1, 1. 9.) — LXX saepissime pro זָהָב, aurum, Gen. 2, 11. 12. Exod. 25, 3. 2 Reg. 7, 8. 1 Chron. 22, 16. *.

Χρυσοδακτύλιος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (χρυσός et δακτύλιος, annulus) aureis annulis ornatus; ἅπαξ λεγόμενον N. T., Iac. 2, 2. ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος, annulis aureis superbiens, i. e. opulentus, nobilis. — (Lucian. Timon. c. 20. πορφυροῖ καὶ χρυσόχειρες περιέρχονται.)

Χρυσόλιθος, ου, ὁ, (a χρυσός et λίθος) chysolythus, gemma aurei coloris; Apoc. 21, 20. — LXX pro תַּרְשִׁישׁ Exod. 28, 20. 39, 11. Ioseph. ant. 3, 7. 6. coll. Plin. hist. nat. 37, 9. et 11. *.

Χρυσόπρασος, ου, ὁ, (χρυσός et πράσον, porrum, Lauch) chrysoprasus, gemma, porri succum referens, interspersis aureis maculis, et pellucida. Apoc. 21, 20.

Χρυσός, οῦ, ὁ, — hebr. זָהָב — aurum; — a) universe, Matth. 2, 11. 23, 17. 1 Cor. 3, 12. Iac. 5, 3. Apoc. [9, 7. 17, 4. 18, 16.] 18, 12. (2 Chron. 3, 7. Esdr. 1, 6. Prov. 17, 3.) — Matth. 23, 16. ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, per

aurum, quod in templo est, aurea ornamenta. — b) de nummis, Matth. 10, 9. coll. Neh. 7, 71. — de simulacro aureo, Act 17, 29. — d) de ornamentis aureis, 1 Tim. 2, 9. coll. Sir. 51, 36. *.

Χρυσοῦς, ῆ, οῦν, vid. Χρύσεος.

Χρυσόω, ῶ, f. ώσω, (a χρυσός) aureum facio, i. e. *inauro*, *auro obduco*, (Ioseph. vit. §. 12.). Bis, Apoc. 17, 4. 18, 16. de muliere aureo ornatu et vestitu ita tecta, ut inaurata videatur. — (LXX χρυσ. χρυσῷ pro צִפָּה זָהָב, Exod. 26, 32. 36, 34. 2 Reg. 18, 16. 1 Chron. 3, 10.)

Χρώς, ωτός, ὁ, (cognatum nominibus χρόα, χρόος a χράω) superficies rei alicujus; hinc etiam color eius. — Superficies corporis humani, *cutis*, *die Haut*, *der blosse Leib*; Act. 19, 12. ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ, quae cutem corporis, nudum corpus eius contegerant. (LXX saepius pro בָּשָׂר, Lev. 13, 2 sqq. 15, 7. 16, 4. — bis pro עוֹר Exod. 34, 29. 30) *.

Χωλός, ή, όν, *claudus*, (cognatum verbo χαλάω) a) proprie Matth. 11, 5. 15, 30. 31. 18, 8. 21, 14. Luc. 7, 22. 14, 13. 21. Io. 5, 3. Act. 3, 2. 11. 8, 7. 14, 8. — pede mutilus et ita eundo claudicans, Marc. 9, 45. LXX pro פִּסֵּחַ, Lev. 21, 17. Deut. 15, 21. 2 Sam. 5, 6. 8. Mal. 1, 13. — b) metaph. *infirmus fide*, Hebr. 12, 13. vid. Ἐκτρέπω, et conf. 1 Reg. 18, 21. ubi χωλαίνω de homine, qui in religione fluctuat, nutat. *.

Χώρα, ας, ἡ, (deducunt a χάω, apertus sum ad capiendum) — LXX pro אֶרֶץ, מְדִינָה, provincia, — 1) locus, i. q. τόπος, locus ubi stat, sedet aliquis, vel habitat, (Demosth. p. 701. 16. ed. *Reisk.*) — Hinc χώρα τινός, *patria*, sedes patria, Matth. 2, 12. — 2) *ager*, *terra*, *Land*, a) quatenus inhabitatur, Matth. 4, 16. (Ies. 9, 2.) mari oppositum: terra, Act. 27, 27. — b) quatenus colitur, *ager*, *Acker*, *Flur*; Luc. 12, 16. Io. 4, 35. Iac. 5, 4. (Sir. 43, 3. Test. XII. Patr. p. 590. βοῦν ἄγριον ἐν χώρᾳ νεμόμενον. Ioseph. ant. 7, 8. 5. τὴν χώραν [i. e. segetes maturas] ἐνεπυρπόλησε.) — b) *ager* circa urbem, *Umgegend*, *Gebiet*; Matth. 8, 28. εἰς τὴν χώραν Γεργεσηνῶν. Marc. 5, 1. 10. Luc. 2, 8. 3, 1. 8, 26. Act. 12, 20. Act. 13, 49. (Ios. 5, 12. 1 Chron. 20, 1. Ies. 7, 18.) — Transfertur etiam ad provincias, et indicat *finitimas terras*, provinciam cingentes, Luc. 21, 21. οἱ ἐν ταῖς χώραις (τῆς Ἰουδαίας) qui in terris Iudaeae finitimis habitant. (Alii minus recte hic praedia intelligunt, ut ἀγρόν Matth. 24, 18.) vid. 2 Chron. 32, 13. λαοὶ τῶν χωρῶν, populi finitimi. — 3) *regio*, *Gegend*, Io. 11, 54. ἡ χώρα ἐγγὺς τῆς ἐρήμου. ibid. v. 55. χώρας (ἐκείνης). (Ioseph. ant. 17, 2. 2.) Act. 8, 1. κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰουδαίας. — 4) *provincia*, *terra*, Luc. 15, 13—15. 19, 12. (Gen. 41, 58. 42, 19. Iob. 1, 1. Ion. 1, 8. (pro מְדִינָה, 1 Reg. 20, 14—19. Esth. 1, 22. εἰς πᾶσαν βασιλείαν κατὰ χώραν, 8, 9. Ioseph. ant. 11, 1.

3. ibid. 17, 3. 5.) — cum nomine provinciae s. terrae; ἡ Ἰουδαία χώρα, Marc. 1, 5. (Ioseph. ant. 11, 1. 1.) i. e. incolae Iudaeae, (Sir. 47, 18.) — ἡ χώρα τῶν Ἰουδαίων, pro Ἰουδαία, Act. 10, 39. 26, 20. 1 Macc. 8, 3. ἐν χώρᾳ Ἱσπανίας.) — Γαλατικὴ χώρα pro Γαλατία, Act. 16, 6. 18, 23. (Ies. 19, 17. Ioseph. ant. 7, 15. 12.) *.

Χωρέω, ῶ, f. ήσω, (a χῶρος, i. q. χώρα, locus ad capiendum aliquid aptus) 1) locum s. spatium do, i. e. *in me suscipio, capio, ich fasse, enthalte*; seq. accusativo rei; de vasis, Io. 2, 6. ὑδρίαι χωροῦσαι ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς. — de loco; Marc. 2, 2. ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν, ut ne quidem (multitudinem) vestibulum caperet. Io. 21, 25. (Gen. 13, 6. 2 Chron. 4, 5. Test. XII. Patr. p. 662. Ioseph. ant. 8, 5. 1. bell. 6, 2. 5. τὴν δύναμιν [exercitum] μὴ χωρουμένην τῷ τόπῳ) — tropice: *mente capio, intelligo et assensu probo*, ubi profani συλλαμβάνειν dicunt; Matth. 19, 11. οὐ πάντες χωροῦσι τὸν λόγον. ibid. v. 12. 2 Cor. 7, 2. χωρήσατε ἡμᾶς, *fasset mich wohl!* (alii: cedite meis precibus; tunc scribendum fuisset ἡμῖν.) Sensus: nolite in malum sensum torquere, quae iam scribo. (Act. Thom. §. 15. ἃ δὲ χωρῶ λέγειν, quae scio praedicare de eo. ib. §. 50. καθὼς χωροῦμεν, quantum mente capere possumus.) — 2) *progredior, ultra progredior, procedo*; seq. εἰς, Matth. 15, 17. εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ. 2 Petr. 3, 9. πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι. — seq. ἐν Io. 8, 37. ὁ λόγος οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν, non progreditur in vobis, i. e. assensu non probatur. (χωρεῖν διά, penetrare, permeare, Sap. 7, 23. 24. Ioseph. bell. 6, 3. 4. λιμὸς διὰ σπλάγχνων καὶ μυελῶν ἐχώρει. Id. ant. 6, 6. 9. fama χωρεῖ διὰ τοῦ στρατοῦ. — Ioseph. bell. 6, 2. 5. πρὸς πόλεμον ἐχώρει. Id. ant. 7, 8. 5. πρὸς ἑαυτόν, domum. — Ioseph. ant. 17, 5. 6. χωρεῖν ἐπ' ἀπολογίαν. ibid. ἐπὶ τὰ ἔργα. Id. ant. 4, 6. 3. χωρεῖν τὴν προκειμένην, procedere in exsequendo proposito.) *.

Χωρίζω, f. ίσω, (a χωρίς) *separo, seiungo, divello*, quae unita sunt, vel iuncta esse debent; activum: Matth. 19, 6. Marc. 10, 9. (Test. XII. Patr. p. 642. χωρίζειν ἑνότητα.) — seq. ἀπό, Rom. 8, 35. 39. (Sap. 1, 3. σκολιοὶ γὰρ λογισμοὶ χωρίζουσιν ἀπὸ θεοῦ. Test. XII. Patr. p. 527. ἡ πορνεία χωρίζουσα θεοῦ. ibid. p. 539. — seq. ἐκ, segrego; Ioseph. ant. 7, 14. 7. χωρίσας ἐκ τῆς φυλῆς τοὺς ἱερεῖς.) — passivum; *segregor, seiungor*; Hebr. 7, 26. κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν. (3 Esdr. 5, 61. ἐχωρίσθησαν τοῦ ἱερατεύειν. ibid. 7, 13. Susann. v. 52. Test. XII. Patr. κεχώρισται ἀναμέσον φωτὸς καὶ σκότους.) — medium, et aor. 1. passiv. significatione media, *separo me, seiungo me, me subduco*, (Ioseph. bell. 3, 6. 3. χωρίζομαι κινδύνων) *discedo*; seq. ἀπό, Act. 1, 4. 1 Cor. 7, 10. 11. (LXX pro נִבְדַּל, 1 Chron. 12, 8. Neh. 9, 12. פֵּרֵד Iud. 4, 11.) — seq. ἐκ, discedo, Act. 18, 1. 2. — absolute, Phil. v. 15.

ἐχωρίσθη, discessit a te. (2 Macc. 5, 21. εἰς Ἀντιοχίαν ἐχωρίσθη. ibid. 12, 12. coll. Iud. 6, 18.) *.

Χωρίον, ίου, τό, (deminutivum a χῶρος s. χώρα) 1) locus, ubi aliquis sedet, versatur, *ager*, *fundus*, Io. 4, 5. Act. 1, 18. 19. 4, 34. 5, 3. 8. Ioseph. ant. 3, 12. 3. — 2) *praedium*, Matth. 26, 36. Marc. 14, 32. (Thucyd. 1, 106. Aelian. V. H. 14, 34. Ioseph. ant. 5, 2. 12. de vinea 1 Chron. 27, 27.) — *locus munitus*, *castellum*; Act. 28, 7. χωρία pro χωρίον, ut Ioseph. ant. 15, 5. 1. urbs *Κανά* dicitur χωρία δ' ἐστι ταῦτα τῆς κοίλης Συρίας. (2 Macc. 11, 5. 12, 7. Ioseph. ant. 2, 10. 2. ib. 5, 7. 4.) *.

Χωρίς, adverb. I) cum verbo: *seorsim*, *separatim*; Io. 20, 7. χωρὶς ἐντετυλιγμένον, loco separato convolutum. (Xenoph. Cyrop. 4, 1. 18. Ioseph. ant. 17, 11. 2.) — II) cum genitivo, ubi naturam praepositionis obtinet: 1) *sine*, *absque*; varia ratione. — De habente, usurpante: χωρὶς παραβολῆς οὐκ ἐλάλει, Matth. 13, 34. Marc. 4, 34. — Luc. 6, 49. χωρὶς θεμελίου, sine firmo fundamento. Phil. 2, 14. χωρὶς γογγυσμῶν. 1 Tim. 2, 8. 5, 21. Phil. v. 14. χωρὶς τῆς σῆς γνώμης, absque tuo consensu. Hebr. 9, 28. ὀφθήσεται χωρὶς ἁμαρτίας, i. e. non ut iterum peccatorum poenas luat. c. 10, 28. χωρὶς οἰκτιρμῶν. 11, 6. χωρὶς πίστεως. 12, 8. Iac. 2, 20. 26. — De interveniente; Io. 1, 3. χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἕν. c. 15, 5. χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. — χωρὶς νόμου, s. ἔργων νόμου, Rom. 3, 21. 28. 4, 6. 7, 8. 9. — Rom. 10, 14. 1 Cor. 4, 8. Hebr. 7, 20 sq. 9, 7. 18. 22. — De deficiente, non praesente, Rom. 7, 8. χωρὶς νόμου, nisi adest lex, v. 9. c. 10, 14. 1 Cor. 11, 11. Eph. 2, 12. χωρὶς Χριστοῦ, a Christo alieni. Hebr. 7, 7. χωρὶς πάσης ἀντιλογίας. c. 11, 40. χωρὶς ἡμῶν, i. e. ut nos non essemus socii eorum. c. 12, 14. — 2) *praeter*, i. e. a) *excepto*, Hebr. 4, 15. χωρὶς ἁμαρτίας, excepto peccato. (Ioseph. ant. 7, 14. 4. omnes invitavit χωρὶς Σολομῶνος, excepto Salomone.) — b) *excluso*, s. *exclusis*, *ungerechnet*, Matth. 14, 21. χωρὶς γυναικῶν. c. 15, 38. 2 Cor. 11, 28. vid. Παρεκτός. (Hoc sensu LXX pro מִלְּבַד Gen. 46, 27. Lev. 9, 17. Num. 16, 49. Esdr. 2, 65. et לְבַד מִן 1 Reg. 5, 16. 10, 15.) *.

Χῶρος, ου, ὁ, Latin. *Corus*, (Caesar. bell. gall. 5, 7.) sive *Caurus*, (Virg. Georg. 1, 365. coll. Plin. hist. nat. 18, 34.) ventus, inter occidentem et septentrionem spirans, *Nordwestwind*; Act. 27, 12. de plaga coeli, unde Corus flat. (An χῶρος apud alium scriptorem graecum legatur, nescio.)

# Ψ.

**Ψάλλω**, f. ψαλῶ, (a stirpe antiqua ψάω, tango) 1) tango, — chordas, lyram pulso, fidibus cano; (LXX pro נִגֵּן, ψάλλειν ἐν χειρί, 1 Sam. 16, 23. 18, 10. 19, 9.) — 2) *cano* vel ad instrumenta musica; vel assa voce, et non nisi de cantu laeto dicitur; hinc: *carmine laudo*, Iac. 5, 13. Act. Thom. §. 6. — seq. dativo obiecti, in cuius honorem cano, Rom. 15, 9. Eph. 5, 19. — seq. dativo modum rei indicante; 1 Cor. 14, 15. ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοΐ, i. e. carmina Deo quidem canam spiritus fervore abreptus, sed ita tamen, ut intelligar ab aliis; coll. quae ad v. *Πνεῦμα* no. 2. diximus. (LXX saepissime pro זִמֵּר. e. g. Iud. 5, 3. 2 Sam. 22, 50. Ps. 7, 18. 9, 2. 11. 147, 7. 33, 2. Ioseph. ant. 11, 3, 9. ψαλλόμενοι. Ps. Sal. 3, 2. ὕμνον ψάλλειν τῷ θεῷ) *.

**Ψαλμός**, οῦ, ὁ, (a ψάλλω) 1) pulsatio fidium; — instrumentum quod pulsatur, Psalterium, cithara, Ioseph. ant. 6, 11. 3. ib. 7, 4. 2. et LXX Ps. 81, 2. 98, 7. Amos. 5, 23. ubi in hebr. זִמְרָה. — 2) *carmen* (laetum, Thren. 5, 14. Iob. 30, 31.), *hymnus*, LXX pro מִזְמוֹר, שִׁיר, — 1 Cor. 14, 26. ψαλμὸν ἔχει, scit carmina canere Deo. — Eph. 5, 19. Col. 3, 16. ubi in discrimine ψαλμῶν et ὕμνων et ᾠδῶν non argutandum, quum nostri similia ita sibi soleant apponere, ut idem dicatur. (Ita in Psalmis saepissime ψαλμὸς ᾠδῆς et ᾠδὴ ψαλμοῦ. Ps. 67, 1. ἐν ὕμνοις ψαλμὸς ᾠδῆς. Psalt. Sal. 15, 5. ψαλμὸν καὶ αἶνον μετ' ᾠδῆς ἐν εὐφροσύνῃ καρδίας.) — *psalmus*, unum ex illa carminum collectione in V. T., quae inscribitur: ψαλμοί Davidis, Act. 13, 33. (2 Sam. 23, 1 sq.) — ψαλμοί Luc. 24, 44. et βιβλίον ψαλμῶν, Luc. 20, 42. Act. 1, 20. liber Psalmorum. *.

**Ψευδάδελφος**, ου, ὁ, (ψεῦδος, mendacium, et ἀδελφός) *falsus frater*, qui fratrem se esse simulat; quum ἀδελφός de Christianis dicatur: *Christianus falsus*, 2 Cor. 11, 26. Gal. 2, 4. ubi sunt ii, qui Paulum eiusque studia in docendis gentibus improbabant et Christianos legi mosaicae adstringere conabantur.

**Ψευδαπόστολος**, ου, ὁ, (ψεῦδος, mendacium, et ἀπόστολος) *pseudapostolus*, qui se apostolum, i. e. Christi legatum esse mentitur; 2 Cor. 11, 13.

**Ψευδής**, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (a ψεύδομαι) 1) *mendax, falsus;* Act. 6, 13. μάρτυρες. Apoc. 2, 2. (LXX pro שָׁוְא, שֶׁקֶר, 1 Reg. 22, 22 sq. Prov. 12, 23. 19, 5. 9.) — 2) ex hebraismo: *impius in Deum, fidem Deo debitam fallens;* Apoc. 21, 8. (LXX pro עִקֵּשׁ, Prov. 28, 6. רֶשַׁע, Prov. 8, 7. et שֶׁקֶר Lev. 19, 12. 6, 3. Ps. 118, 26. — ψεῦδος Sir. 7, 12. malignitas.) *.

**Ψευδοδιδάσκαλος**, ου, ὁ, (ψεῦδος et διδάσκαλος) falsus doctor, quum qui se doctorem esse mentitur, tum qui falsa docet; 2 Petr. 2, 1.

**Ψευδολόγος**, ου, ὁ, ἡ, (ψευδής et λόγος) falsa dicens, mendax, (ut ψευδολογία, dicere falsum, Ioseph. ant. 17, 5. 4.); — *falsus doctor*, mendacia pro veritate proferens; 2 Tim. 4, 2.

**Ψεύδομαι**, f. ψεύσομαι, (a ψεύδω, fallo; ψεῦδος), deponens medium, LXX pro כָּזַב, כִּחֵשׁ, 1) *mentior, falsa dico*; Matth. 5, 11. Iac. 3, 14. 1 Io. 1, 6. Apoc. 3, 9. (Prov. 14, 5. Lev. 19, 11.) — Hebr. 6, 18. ἀδύνατον ψεύσασθαι θεόν, fieri non potest, ut Deus promittat, quae facere nolit. (Ps. 89, 35. Hab. 3, 16.) — οὐ ψεύδομαι, Rom. 9, 1. 2 Cor. 11, 31. Gal. 1, 20. 1 Tim. 2, 7. (Iob. 6, 28.) — seq. εἰς, in damnum, Col. 3, 9. (Susann. v. 54. εἰς τὴν σεαυτοῦ κεφαλήν. Lev. 6, 2. πρός.) — seq. τινί, mendacium dico alicui, Act. 5, 4. (Ps. 78, 36. Ios. 24, 27. 2 Sam. 22, 45.) — 2) ψεύδομαί τινα, *fallo aliquem* i. e. a) falsa ei dico, mendacio eum decipio, Ioseph. ant. 3, 11. 6. ib. 13, 1. 5. et apud profanos. — b) *fidem alicui datam, spem eius fallo*, fallo non quidem loquendo sed potius agendo; Act. 5, 3. ψεύδ. τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, fallere Spiritum s., fidem ei datam fallere. (Ies. 57, 11. Deut. 33, 29. Hos. 9, 2. ὁ οἶνος ἐψεύσατο αὐτούς, i. e. vitis fefellit spem vindemiae. Hab. 3, 17. 4 Macc. 5, 34. οὐ ψεύσομαί σε, fidem tibi debitam non fallam.) *.

**Ψευδομάρτυρ**, υρος, ὁ, (ψεῦδος et μάρτυρ) *testis falsus, subornatus*; Matth. 26, 60. 1 Cor. 15, 15. τοῦ θεοῦ, quod ad Deum attinet, κατὰ τοῦ θεοῦ, ut in seqq. explicatur. *.

**Ψευδομαρτυρέω**, ῶ, f. ήσω, (a ψευδομάρτυρ) *falsa testor, falsum dico testimonium*; Marc. 10, 19. 14, 56. 57. Luc. 18, 20. [Rom. 13, 9.] (Exod. 20, 16. Deut. 5, 18. Histor. Susann. v. 62. Ioseph. ant. 3, 5. 5.) **.

**Ψευδομαρτυρία**, ας, ἡ, (a ψευδομάρτυρ) *testimonium falsum*, Matth. 15, 19. 26, 59. (Demosth. p. 999. 23. p. 1033. 1. ed. *Reisk.*) *.

**Ψευδοπροφήτης**, (ψεῦδος et προφήτης) *qui mentitur afflatum divinum; falsa, tanquam Dei effata, profert, pseudopropheta*, diciturque de viro, quum res futuras et oracula Dei annuntiante, tum praecepta Dei tradente; Matth. 7, 15. 24, 15. 24. Marc. 13, 22. Luc. 6, 26. 2 Petr. 2, 1. 1 Io. 4, 1. Apoc. 16, 13. 19, 20. 20, 10. (LXX pro נָבִיא Ier. 6, 13. 26, 8. 11. 16. 27, 7. 29, 1. 8. Zach. 13, 2. Test. XII. Patr. p. 614. Ioseph. ant. 8, 13. 1. ib. 10, 7. 3. bell. 6, 5. 2.) *.

**Ψεῦδος**, εος, ους, τό, — LXX pro כָּזָב, כַּחַשׁ, שֶׁקֶר. — 1) *mendacium*, Eph. 4, 25. — 1 Io. 2, 27. τὸ χρίσμα οὐκ ἔστι ψεῦδος pro ψευστές, mendax, non fallit. (Hos. 4, 2. Mal.

3, 5. Sir. 20, 24.) — *fraus* in aliorum damnum, fraus, qua decipitur; Io. 8, 44. vid. Ἀλήθεια no. 2. 2 Thess. 2, 9. τέρατα ψεύδους, fraudulenta, i. e. vel: miracula in fraudem hominum, vel: fraude facta, ut Prov. 20, 20. ἄρτος ψεύδους, opes fraude acquisitae. (Ps. 5, 6. Ies. 28, 15. Sir. 7, 13. 14.) 1 Io. 2, 21. πᾶν ψεῦδος, pro πᾶς ψεύστης, omnis impostor. — 2 Thess. 2, 11. πιστεῦσαι τῷ ψεύδει, fraudi, i. e. falsis oraculis et miraculis, (Ier. 23, 32.) — 2) ex usu nostrorum (vid. Ἀλήθεια) ψεῦδος de *fraudulentis sacris gentilium, idololatria, falsa religione;* Rom. 1, 25. μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, i. e. veram Dei cognitionem in falsam, idololatriam. (Ier. 3, 10. 13, 25.) — Hinc ψεῦδος, *impietas* in Deum, quae *fidem* Deo vero datam *fallit* et vel loquendo vel agendo ad Deos fictitios deflectit; Apoc. 14, 5. [text. vulg. δόλος]. Apoc. 21, 27. 22, 15. (Hos. 7, 3. 11, 12. ubi in altero membro legitur ἀσέβεια.) coll. Ψεύδομαι. *.

Ψευδόχριστος, ου, ὁ, (ψεῦδος et Χριστός) *pseudochristus, qui se mentitur Messiam;* Matth. 24, 4. *.

Ψευδώνυμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ψεῦδος et ὄνομα) *falso nominatus, non respondens nomini suo;* 1 Tim. 6, 20. τῆς ψευδωνύμου γνώσεως. (Philo de confus. lingu. p. 353. Sext. Emp. adv. Grammat. 1, 5. 98.) *.

Ψεῦσμα, τος, τό, (a ψεύδω, perf. pass. ἔψευσμαι) 1) mendacium, fraus, (Symmach. Iob. 13, 4. pro שֶׁקֶר. Ps. 61, 3. Prov. 23, 3. pro כָּזָב. Lucian. Timon. §. 58.) — 2) ex hebraismo: *perfidia,* fidem datam fallere, ἀπιστία, Rom. 3, 7. quae vertenda sunt: si vero veracitas Dei eo, quod fidem ei (i. e. Iesu ab eo misso) denego, eo magis se exserit in gloriam Dei. Vid. v. 3 sqq. (LXX pro כַּחַשׁ Ies. 57, 11. Iob. 8, 18. Sap. 12, 14. Vid. Ψεύδομαι. Thom. Mag. p. 927. ψεῦδος λέγε, οὐ ψεῦσμα.) *.

Ψεύστης, ου, ὁ, (a ψεύδω, perf. pass. ἔψευσται) 1) *mendax, fallax,* Io. 8, 44. 55. Tit. 1, 12. 1 Io. 1, 10. 2, 4. 4, 20. 5, 10. (Sir. 25, 2.) — *impostor,* 1 Io. 2, 22. — 2) *perfidus,* fidem debitam fallens, Rom. 3, 4. 1 Tim. 1, 10. (Ps. 116, 2. Prov. 19, 22. ubi τῷ δικαίῳ opponitur. Sir. 15, 8. ἄνδρες ψεῦσται, i. q. v. 7. ἁμαρτωλοί. coll. Ψεύδομαι, Ψεῦσμα.) *.

Ψηλαφάω, ῶ, f. ήσω, (a ψάω, contrecto et ἅπτω) *manu contrecto, palpo;* a) propr. — τινά, l. τί, Luc. 24, 39. 1 Io. 1, 1. — Hebr. 12, 18. ψηλαφωμένῳ ὄρει, i. e. vel ψηλαφητῷ, (Exod. 10, 21.) palpabili, opponitur enim coelesti monti Sionitico, cui impositus est ὁ ναός coelestis, vel: ψηλαφωμένῳ, tacto a Deo, quod praefero propter loca Exod. 19, 18. Psalt. 104, 32. coll. Amos. 9, 5. — b) tropice: cogitando invenio, Act. 17, 27. ζητεῖν τὸν θεὸν εἰ ἄρα ψηλαφήσειαν [aor. 1. optativ. secundum dialectum aeolicam, quam etiam saepe Attici sequuntur. vid. *Matthiae* grammat. §. 193. no. 5.] καὶ εὕροιεν

ut eum veluti palpando reperirent. — (LXX pro מָשַׁשׁ, הֵמִישׁ, מִשֵּׁשׁ, Gen. 27, 12. 21. 22. Deut. 28, 29. Iúd. 16, 27. Ps. 114, 15. Iob. 5, 14. Ies. 59, 10. Philo quis rerum div. haer. p. 516. *τυφλῶν ἐν μεσημβρίᾳ καθάπερ ἐν βαθεῖ σκότῳ ψηλαφώντων.* Aristoph. Concionat. v. 314.: *ὅτε δ' ἤδ' ἐκεῖνο ψηλαφῶν οὐκ ἐδυναίμην εὑρεῖν.*) *.

**Ψηφίζω**, f. *ίσω*, (a *ψῆφος*) propr. calculorum usu supputo, calculis numero; — *computo, supputo;* Luc. 14, 28. *δαπάνην.* Apoc. 13, 18. *ἀριθμόν.* (Arrian. diss. Epict. 1, 10. — decerno, Ioseph. ant. 17, 2. 4. 17, 8. 5.) *.

**Ψῆφος**, ου, ἡ, (a *ψάω*, tangendo, terendo laevo) 1) calculus, lapillus ab aqua laevatus. (Thren. 3, 16. Sir. 18, 9.) — *tessera;* Apoc. 2, 17. *δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκήν, καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον.* „Romani Caesares „in ludis, quos ad Graecorum imitationem populo dederunt, „suas habuerunt tesseras, quibus inscriptum erat frumentum, „discus, servi, vestes, ex quibus, in populum proiectis, qui „aliquam arripuerat, ab imperatoris familia illico accipiebat, „quod in eis consignatum fuit. Vid. locum Xiphilini de sum„tuosis Titi ludis p. m. 228. 229." Haec *Eichhornius* in comment. ad Apocal. p. 105. Alii tesseram, qua in sortibus utebantur veteres, et quae nomine sortientis insignita erat, cogitarunt; vid. *Elsneri* Obss. sacr. II. p. 443. Certum est, esse *felicitatis imaginem.* Hesych. *λευκὴ ψῆφος, παροιμία ἐπὶ τῶν εὐδαιμόνως — ζώντων.*). Calculis enim veteres, ut nigris ad damnandum, ita albis ad absolvendum utebantur; hinc *ψῆφος* — 2) *suffragium;* Act. 26, 20. *κατήνεγκα ψῆφον*, calculum adieci sententiae damnatoriae. (Ioseph. ant. 2, 6. 9. *ψῆφον φέρειν πονηρὰν κατά τινος.* Ib. 10, 4. 2. *τὸ μὲν θεῖον ἤδη κατ' αὐτῶν ψῆφον ἤνεγκε.* ib. 3, 2. 2. Thucyd. 3, 82, — *ψηφοφορία*, sententia Dei, Ioseph. ant. 4, 2. 4.) *.

**Ψιθυρισμός**, οῦ, ὁ, (a *ψιθυρίζω*, susurro, in aures insusurro, 2 Sam. 12, 19.) insusurrare; — *calumnia clandestina,* quae in aurem alteri rumores adversos de praesenti aliquo insusurrat; differt igitur a *καταλαλιᾷ*, quae libere calumniatur absentem; semel 2 Cor. 12, 20. Suidas: *ψιθυρισμός· ἡ τῶν παρόντων κακολογία παρὰ τῷ Ἀποστόλῳ.* Vid. *Ψιθυριστής.*

**Ψιθυριστής**, οῦ, ὁ, (ab eod.) *susurrator;* — Rom. 1, 13. de calumniatore clandestino (*Ohrenbläser*), vid. *Ψιθυρισμός.* — Ita *ψιθυρίζω* de clandestina calumnia Ps. 40, 8. Sir. 12, 20. 21, 30. et *ψίθυρος* Psalt. Sal. 12, 5. *ἐν πυρὶ φλογὸς γλῶσσα ψίθυρος ἀπόλοιτο* ib. v. 4. *χείλεσι ψιθύροις.* Sir. 5, 16. 28, 14. *.

**Ψιχίον**, ου, τό, (deminutiv. a *ψίξ, ιχός*, mica) *parva mica, frustulum* vel panis vel carnis; Matth. 15, 27. Marc. 7, 28. Luc. 16, 21. (Apud profanos non legitur.) *.

**Ψυχή**, ῆς, ἡ, (a ψύχω, spiro, exhalo) — LXX plerumque pro נֶפֶשׁ, cui proprie respondet, passim etiam pro לֵב s. לֵבָב, Latinor. *anima*; — 1) *anima*, i. e. a) *halitus vitalis*, spiritus vitalis, qui ore et naribus ducitur, et ut vitae est signum, ita etiam ab antiquis pro *vitae principio* habebatur; — de animalibus, Apoc. 8, 9. κτίσματα ἐν τῇ θαλάσσῃ τὰ ἔχοντα ψυχάς. (Gen. 9, 3. 4.) — de hominibus: Act. 2, 27. [31.] 20, 10. ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστι. (Gen. 35, 18. 1 Reg. 17, 21. ἐπιστραφήτω δὲ ἡ ψυχὴ τοῦ παιδίου τούτου.) — Ex adiuncto ut Latinor. *anima*: — b) *vita* ipsa; ζητεῖν τὴν ψυχήν τινος, vitae alicuius insidiari, Matth. 2, 20. 26, 25. Rom. 11, 3. (1 Sam. 24, 10. Exod. 4, 19. 2 Chron. 24, 10.) — vid. etiam Matth. 20, 28. Marc. 3, 4. 10, 45. Luc. 6, 9. 12, 20. 14, 26. Io. 10, 11. 15. 17. 13, 37 sq. 15, 13. Act. 15, 26. παραδιδ. τὴν ψυχήν, vitae pericula subire. c. 20, 24. 27, 10. Rom. 16, 4. Phil. 2, 30. 1 Thess. 2, 8. 1 Io. 3, 16. 1 Petr. 2, 11. Apoc. 12, 11. (Gen. 19, 17. 19. 44, 30. Exod. 21, 23. 1 Sam. 19, 11. Test. XII. Patr. p. 677. ἕως ψυχῆς ἐμίσουν αὐτόν, ad necem usque odio habui. Ioseph. ant. 5, 2. 8. Xenoph. Cyrop. 3, 3. 20. Eurip. Heracl. v. 551. τὴν ἐμὴν ψυχὴν ἐγὼ δίδωμ' ἑκοῦσα. Plura e profanis dedit *Kypkius* in obss. 1, p. 251.) — *Μεριμνᾶν τῇ ψυχῇ*, curare, quae ad vitam sustentandam sunt necessaria, Matth. 6, 25. Luc. 12, 22. 23. — In sententia servatoris, quae legitur Matth. 10, 39. 16, 25. 26. Marc. 8, 35—37. Luc. 9, 24. 17, 33. dubium videri potest, utrum in antithesi ψυχή sit vita hisce in terris, an vita futura, ζωὴ αἰώνιος. Prior explicatio defendi potest eo, quod ἀπολέσει τὴν ψυχήν etiam dici potest is, qui vitam impendere libenter vult, pericula mortis non fugit, ut Act. 15, 26. παραδιδόναι τὴν ψυχήν, et quod Luc. 21, 18 sq. apostoli maximis periculis obnoxii fore quidem dicuntur, at tamen vitam servaturi. Posterior vero explicatio non solum in se magis apta videtur, sed commendatur etiam effato Io. 12, 25. ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν. — c) *natura spiritum ducens, natura animalis*; addito adiect. ζῶσα pleonastice ex hebraismo; 1 Cor. 15, 45. Apoc. 16, 3. πᾶσα ψυχὴ ζωῆς pro ζῶσα. Gen. 1, 20 sqq. 2, 7. 19. 9, 10. 22, 15. Lev. 11, 10. 46.

2) *homo, caput*, ut nostrum *Seelen* pro *Personen, Menschen*, Act. 2, 41. προςετέθησαν ψυχαὶ ὡςεὶ τριςχίλιαι. 7, 14. 17, 22. ἀποβολὴ γὰρ ψυχῆς οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν, nemo vestrum peribit. v. 37. Rom. 13, 1. πᾶσα ψυχή, quivis homo. 1 Petr. 3, 20. Apoc. 18, 13. ψυχαὶ ἀνθρώπων i. e. mancipia, servae, ut נֶפֶשׁ Ezech. 27, 13. Gen. 12, 5. de mancipio, (Gen. 46, 15. 18. 23. 26. 27. Exod. 1, 5. 12, 4. Lev. 2, 1. 17, 9. 1 Macc. 2, 38. Test. XII. Patr. p. 715. κλέπτεις ψυχάς

ἐκ γῆς Ἑβραίων. Polyb. 8, 5. Euripid. Hel. v. 52. Plutarch. Sympos. 6, 7.: ψυχὴν καὶ κεφαλὴν τὸν ἄνθρωπον εἰώθαμεν ἀπὸ τῶν κυριωτάτων ὑποκορίζεσθαι.) — Ut Latinor. anima haud raro pro animo, ita etiam ψυχή est:

3) *animus*, principium sentiendi, appetendi, aversandi in homine, *Seele, Gemüth*, (LXX pro לֵב et לֵבָב, a) universe; Matth. 11, 29. *εὑρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν.* Luc. 2, 35. *σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία.* Io. 12, 27. Act. 14, 2. 22. 15, 24. Hebr. 6, 19. 1 Petr. 1, 22. 2 Petr. 2, 8. 14. Apoc. 18, 14. (Ps. 69, 24. Prov. 26, 25. Ies. 44, 19.) — *ἐν ὅλῃ ψυχῇ*, Matth. 22, 37. *ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου*, Marc. 12, 30. 33. Luc. 10, 27. Latinor.: *ex toto animo*, (2 Chron. 15, 15. 31, 21. Deut. 30, 2. 6. 10. Marc. Anton. 3, 4. *ἀσπαζόμενος ἐξ ὅλης ψυχῆς τὰ συμβαίνοντα.*) — *ἐκ ψυχῆς*, *sincere, von Herzen*, Col. 3, 23. (Ioseph. ant. 17, 8. 5. *τὸ ἐκ ψυχῆς πένθος.* Theophr. Charact. 17. *ἀπὸ ψυχῆς.*) — *μία ψυχή* de iis, qui sese amant tenerrime, unanimes et concordes sunt; Act. 4, 32. Phil. 1, 27. (1 Chron. 12, 38. Diog. Laert. 5, 11. *ἐρωτηθεὶς τί ἐστι φίλος; ἔφη, μία ψυχὴ δύο σώμασιν ἐνοικοῦσα.*) — Coniungitur cum *πνεύματι* ut diversum, quum *πνεῦμα* spiritus intelligens, homini soli sit proprius, *ψυχή* vero principium sentiendi et appetendi etiam animalibus sit commune; 1 Thess. 5, 23. Hebr. 4, 12. Ioseph. ant. 1, 2. *ἔπλασεν ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον χοῦν ἀπὸ τῆς γῆς λαβὼν καὶ πνεῦμα ἐνῆκεν αὐτῷ καὶ ψυχήν.* Id. ant. 3, 11. 2. *ψυχὴν αὐτὸ καὶ πνεῦμα νομίζων.* Vid. etiam *Πνεῦμα* no. 2. et Sap. 15, 11. — Alexandrinos, secutos philosophiam pythagor. et platonicam, constat distinxisse inter *πνεῦμα*, animam rationalem (*νοῦς, τὸ λογικόν*) et inter *ψυχήν*, animam sensuum principium et fontem cupiditatum et aversationum (*τὸ θυμικόν, τὸ ἐπιθυμητικόν*); quod discrimen nec a nostris omnino negligitur. In libro Henochi (apud *Fabric.* cod. Pseudep. p. 190.) leguntur: *τὰ πνεύματα τῶν ψυχῶν τῶν ἀποθανόντων ἀνθρώπων*, quod p. 196. accuratius sic effertur: *τὰ πνεύματα τὰ ἐκπορευόμενα ἀπὸ τῆς ψυχῆς αὐτῶν, ὡς ἐκ τῆς σαρκός*; e quibus patet, fuisse, qui *ψυχήν* haberent naturam materialem corporis carne involutam, in qua *πνεῦμα*, spiritus rationalis, dum vita duret, habitet. (Hoc animi quasi involucrum Plato *εἴδωλον* vocabat.) — b) *ψυχή* saepius pro *homine quatenus sentit, cupit, aversatur*, Matth. 12, 18. *εἰς ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχή μου*, pro *εὐδόκησα ἐγώ.* 26, 38. *περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου.* Marc. 14, 34. Luc. 1, 46. 12, 19. Act. 2, 43. *πάσῃ τῇ ψυχῇ φόβος*, i. e. *πᾶσι*, omnibus. 3, 23. *πᾶσα ψυχὴ, ἥτις* pro *πᾶς, ὅστις.* Rom. 2, 9. *ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου*, pro *ἐπὶ πάντα ἄνθρωπον.* (Ies. 13, 17.) 2 Cor. 1, 23. 12, 15. Hebr. 10, 38. 3 Io. v. 3. (Ies. 33, 18. 7, 2. Gen. 19, 20. 27, 4. 19. Prov. 13, 26. Sir. 7, 21. Ioseph. ant. 11, 1. 1. *παρορμήσας τὴν Κύρου*

ψυχήν.) — c) ut *animus* Latinor. dicitur pro: *appetitu*, *spe*, *voluntate*, *desiderio*, *animo*; Io. 10, 24. τὴν ψυχήν τινος αἴρειν, Vid. Αἴρω. Hebr. 12, 3. ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλυόμενοι. (Ps. 39, 11. 1 Chron. 17, 2. πᾶν ἐν τῇ ψυχῇ σου ποίει. 22, 7. Ies. 56, 11. 58, 10. Sir. 7, 26. γυνή σοι ἐστὶ κατὰ ψυχήν. 27, 16. φίλος πρὸς τὴν ψυχήν. ib. 5, 2. 9, 2. 18, 29. 30. Xenoph. Cyrop. 1, 3. 18.)

4) *spiritus*, i. q. πνεῦμα, animus immortalis in homine, σώματι oppositus, vid. Πνεῦμα. Matth. 10, 28. [Luc. 9, 56.] Hebr. 10, 39. 13, 17. Iac. 1, 21. 5, 20. 1 Petr. 1, 9. 2, 25. 4, 19. (Sap. 1, 4. 11. 2, 22. 8, 19. 20. 9, 15. Ioseph. ant. 18, 1. 3. ἀθάνατον ἰσχὺν ταῖς ψυχαῖς εἶναι. bell. 2, 8. 14. ψυχὴν πᾶσαν μὲν ἄφθαρτον. ib. 2, 18. 11.) — spiritus mortuorum, *manes*, *umbrae*, Apoc. 6, 9. 20, 4. (Sap. 3, 1. δικαίων δὲ ψυχαὶ ἐν χειρὶ θεοῦ. v. 13. Act. Thom. §. 22. Ioseph. bell. 6, 1. 5. ant. 6, 14. 2. γύναιον τὰς τῶν τεθνηκότων ψυχὰς ἐκκαλούμενον. Ib. κελεύει τὴν Σαμουήλου ψυχὴν ἀναγαγεῖν, coll. 1 Sam. 28.) *.

Ψυχικός, ή, όν, (a ψυχή) 1) *animalis*, i. e. qui respirando vivit; σῶμα ψυχικόν. 1 Cor. 15, 44. 46. quod ibidem σώματι πνευματικῷ, non sensibus subiecto neque vitali anima terrestri animato opponitur. — 2) *qui sensu*, *affectu*, *appetitu naturali*, *cupiditate regitur*, ψυχῇ ducitur, quam cum brutis communem habemus; 1 Cor. 2, 14. ἄνθρωπος. (vid. Tatian. orat. ad Graec. p. 155.) Iac. 3, 15. σοφία ψυχ. Iud. v. 19. (Vid. Ψυχή no. 3. Sir. 5, 2. μὴ ἐξακολούθει τῇ ψυχῇ σου, καὶ τῇ ἰσχύϊ σου, τοῦ πορεύεσθαι ἐν ἐπιθυμίαις καρδίας σου. ib. 9, 2. 18, 29. 30. — 4 Macc. 1, 32. τῶν δὲ ἐπιθυμιῶν αἱ μέν εἰσιν ψυχικαί, αἱ δὲ σωματικαί· καὶ τούτων ἀμφοτέρων ὁ λογισμὸς ἐπικρατεῖν φαίνεται. — Hinc ψυχικῶς magno affectu, leidenschaftlich; 2 Macc. 4, 37. 14, 24. ψυχικῶς τῷ Ἰούδᾳ προσεκέκλιτο.) *.

Ψύχος, εος, contr. ους, τό, (a ψύχω) *frigus*; Io. 18, 18. Act. 28, 2. 2 Cor. 11, 27. (Gen. 8, 22. Iob. 37, 9. Ps. 148, 6. Cant. tr. puer. v. 40. Lib. Henoch. p. 197.) *.

Ψυχρός, ά, όν, (a ψύχω) *frigidus*, et *frigore refrigerans*, Matth. 10, 42. ποτήριον ψυχροῦ intell. ὕδατος. (Epictet. enchir. c. 29. μὴ πίνειν ψυχρόν. — ὕδωρ ψυχρόν, Prov. 25, 26. Ioseph. ant. 7, 7. 1. γυναῖκα λουομένην ψυχρῷ ὕδατι. Herodot. 2, 37. Sir. 43, 24.) — In effato Apoc. 3, 15. 16. ψυχρός vel proprie est: refrigerans, (vid. Ζεστός), vel tropice, ut Latinor. *frigidus*, i. e. remissus, *frigidus in amore*. (De frigido i. e. fatuo, vano, Ioseph. contr. Apion. 2, 36. ψυχρὰς προφάσεις. de bell. 1, 10. 4. ψυχραῖς ἐλπίσι.) *.

Ψύχω, (tempora sua formans a ψύγω, unde aor. 2. passiv. ἐψύγην et fut. 2. passiv. ψυγήσομαι) spiro; (Homer. Iliad. 20, 440.) — spirando sicco, (LXX pro שָׁטַח 2 Sam.

17, 19. Ier. 8, 2. coll. Num. 11, 32. Ioseph. ant. 5, 1. 2. λίνου ἀγκαλίδες ἐπὶ τοῦ τέγους ἔψυχε.) — Pass. ψύχομαι, *frigesco, defervesco*; de amore, Matth. 24, 12. (Ioseph. ant. 7, 14. 3. τοῦ σώματος αὐτοῦ [Davidis, senis] ψυχομένου διὰ τὸν χρόνον.) *.

Ψωμίζω, f. ίσω, (a ψωμός, frustum) frustum alicui praebeo; *cibum do, alo, satio*; — LXX pro הֶאֱכִיל — sequente duplici accusativo et rei et personae; bis, Rom. 12, 20. ψώμιζε αὐτόν, satia eum. 1 Cor. 13, 3. ἐὰν ψωμίσω (τοὺς πτωχοὺς) πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, si vel porrigerem ad alendos pauperes omnia mea. (Num. 11, 4. τίς ἡμᾶς ψωμιεῖ κρέα. Deut. 32, 13. Ps. 80, 6. Ies. 58, 14. ψωμιεῖ σε τὴν κληρονομίαν Ἰακώβ, Ier. 9, 14. 23, 15. ψωμίζω αὐτοὺς ὀδύνην. — pro chald. טְעֵם Dan. 4, 22. 29. 5, 23. Sap. 15, 20. Sir. 15, 3. 29, 26.) *.

Ψωμίον, ου, τό, (deminutiv. a ψωμός, frustum, bucella) *frustulum, bucella*; Io. 13, 26. 27. 30. — (LXX ψωμός Ruth. 2, 14. 1 Sam. 28, 22. Iob. 31, 17.) *.

Ψώχω, f. ώξω, (a ψώω, s. ψάω, in frusta comminuo) *confrico, contero, in frusta comminuo*; Luc. 6, 1. ψώχοντες τοὺς στάχυας ταῖς χερσί. (Herodot. 4, 74. Etym. Magn. ψώχοντες· θρύπτοντες, λεπτύνοντες.) *.

---

# Ω.

Ω, (Omega) litera ultima alphabeti Graecorum. In N. T. Apoc. 1, 8. [11.] 21, 6. 22, 13. metaphorice *ultimum* indicat in descriptione nominis Dei. Vid. *A*. Item Ἀρχή, Τέλος.

Ὦ, *o!* interiectio, quae vocativo (etiam nominativo et accusativo, ubi vocativi vices sustinent) praefigitur, est a) acclamantis; Matth. 15, 28. 17, 17. Marc. 9, 19. Luc. 9, 41. 24, 25. Act. 1, 1. 13, 10. 18, 14. 27, 21. Rom. 2, 1. 3. 9, 20. Gal. 3, 1. 1 Tim. 6, 20. Iac. 2, 20. — b) admirantis, ubi ὤ scribi solet; Rom. 11, 33. — (LXX pro אֲהָהּ 2 Reg. 3, 10. 6, 5. Ier. 4, 10. אוֹי Ies. 6, 5. Ez. 24, 6. הוֹי Ier. 23, 1. Ez. 34, 2. Nah. 3, 1. Ioseph. ant. 3, 5. 3.) *.

Ὠβήδ, ὁ, hebr. עוֹבֵד, *Obed*, nom. pr. indecl. avi Davidis; Matth. 1, 5. Luc. 3, 32. (Ruth. 4, 17. 1 Chron. 2, 12.) *.

Ὧδε, (ab ὅδε, ἥδε, τόδε, hic) adverb. loci; 1) *huc*, motum in locum indicans, *hunc in locum*; ἦλθες ὧδε, Matth. 8, 29. 22, 12. Act. 9, 21. — φέρετε αὐτοὺς ὧδε, Matth. 14, 18. 17, 17. Io. 20, 27. — προσάγαγε ὧδε, Luc. 9, 41. 14, 21. 19, 27. — Marc. 11, 3. Io. 6, 25. Apoc. 4, 1. 11, 12. — ἕως

ὧδε, usque ad hunc locum, Hierosolyma, Luc. 23, 5. (LXX pro הֲלֹם Exod. 3, 5. Iud. 18, 8. Ruth. 2, 14.) — 2) *hic, hoc in loco*, esse in loco indicans; Matth. 12, 6. 41. 42. 14, 8. 17. 16, 28. 17, 4. 20, 16. 24, 2. 26, 38. 28, 6. Marc. 8, 4. 6, 3. ὧδε πρὸς ἡμᾶς, in hac nostra urbe. 9, 1. 5. 14, 32. 34. 16, 6. Luc. 4, 23. ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου. 9, 12. 27. 33. 11, 32. 22, 38. 24, 6. Io. 6, 9. 11, 21. 32. Act. 9, 14. ὧδε hac in urbe. Hebr. 7, 8. ὧδε, hisce in terris, et eodem modo c. 13, 14. Iac. 2, 3. κάθου ὧδε, (Ruth. 4, 1. 2. 2 Sam. 7, 3.) — ὧδε — ὧδε, *hic — illuc*, Matth. 24, 23. (pro ὧδε — ἐκεῖ, ut Marc. 13, 21. Luc. 17, 21. 23. Iac. 2, 3.) — τὰ ὧδε, *quae hic aguntur, fiunt*, Col. 4, 9. — (LXX pro פֹּה Num. 32, 16. Gen. 19, 12. Deut. 12, 8. 29, 15. Iud. 19, 9.) — 3) *hoc tempore, hac in rerum conditione*; Apoc. 13, 10. ὧδέ ἐστιν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν ἁγίων. ib. v. 18. 14, 12. 17, 9. *.

**Ὠιδή**, ῆς, ἡ, (ab ἀείδω s. ᾄδω, cano) *ode, canticum, carmen*; — nostris, *Hymne*; carmen in laudes Dei; Eph. 5, 19. Col. 3, 16. Apoc. 5, 9. 14, 3. 15, 3. — LXX saepissime pro שִׁיר Iud. 5, 12. 1 Reg. 4, 32. 1 Chron. 6, 32. Ps. 42, 11. Sir. 39, 19. Ioseph. ant. 7, 12. 3. ᾠδὰς εἰς θεόν. *.

**Ὠδίν**, ῖνος, ἡ, 1) *dolor parturientium*, qui in voces prorumpit, (Apoc. 12, 2. Ier. 4, 31.): 1 Thess. 5, 3. ἡ ὠδὶν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ. (LXX pro חֵבֶל Ies. 26, 17. 37, 3. Sir. 7, 28. Ioseph. ant. 2, 9. 2. et 4. 4 Macc. 6, 8.) — 2) metaph. *mala acerbissima, calamitas gravissima*, (quae homines excruciat, ut voces doloris edant.) Matth. 24, 8. Marc. 13, 9. (LXX pro חֵבֶל Iob. 39, 3. Ies. 13, 8. 66, 7. Ier. 13, 21. Hos. 13, 12. et pro חִיל Exod. 15, 14. Ps. 48, 6. Ier. 6, 24. pro צִירִים Ies. 21, 3.) — Act. 2, 24. λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου. Dicunt quidem profani: λύειν ὠδῖνας, sive plenius λύειν τῶν ὠδίνων δεσμούς (Aelian. hist. anim. 12, 5. et vid. exempla, e profan. quae dedit *Kypkius* in obss. sacr. 2, p. 15. vid. etiam Luc. 13, 16. Iob. 29, 2.) et LXX saepius חֶבְלֵי מָוֶת vertunt ὠδῖνες θανάτου, ut Ps. 18, 5. (e quo loco haec repetita sunt) Ps. 115, 3. 2 Sam. 22, 6. sed in his locis חֶבְלֵי non deducendum a חֵבֶל, dolor parturientium, sed a חֶבֶל funis, vinculum; igitur vertendum: vincula mortis. *.

**Ὠδίνω**, f. ινῶ, (ab ὠδίν) LXX pro חָבַל, חוּל, 1) *dolores partus sentio*, Apoc. 12, 2. (Ies. 23, 4. 26, 17. 18. 66, 8. Ier. 4, 31. 48, 41.) — 2) *parturio*, a) proprie, Gal. 4, 27. ἡ οὐκ ὠδίνουσα, i. q. ἡ στεῖρα, (Cant. 8, 5. Ies. 51, 1. 54, 1.) — b) tropice, Gal. 4, 19. ut γεννάω (quod vide) de doctore discipulos formante, οὓς πάλιν ὠδίνω, quos iam iterum magno cum dolore, velut parturiens, pario, i. e. revoco ab antiquis erroribus ad veram formam hominis christiani. *.

**Ὦμος**, ου, ὁ, (ab οἴω, fero, porto) *humerus*; Matth.

23, 4. Luc. 15, 4. (LXX pro שֶׁכֶם Gen. 21, 14. Ies. 10, 27. מַתְּנָה Ies. 46, 7. 49, 22. Ioseph. ant. 3, 8. 9.) *.

Ὠνέομαι, οῦμαι, depon. medium; *emo*. Aor. ὠνησάμην (ἐωνησάμην) apud atticos scriptores non legitur, qui eius loco utuntur ἐπριάμην (vid. *Lobeck*. ad Phryn. p. 138.), sed tantum apud seriores; seq. genitivo pretii, semel Act. 1, 16. ὠνήσατο τιμῆς. (ὠνησάμην habes Herodian. 2, 10. 8. Strab. 4, 34. Pausan. 3, 4. Origen. de orat. §. 28. — ὠνησάμενος Ioseph. ant. 2, 4. 1.)

Ὠόν, οῦ, τό, *ovum*; Matth. 11, 12. — LXX pro בֵּיצָה Deut. 22, 6. Iob. 39, 14. Ies. 10, 14. 59, 5. *.

Ὥρα, ας, ἡ, — LXX pro עֵת, שָׁעָה, — semel Num. 9, 2. pro מוֹעֵד — Latinor. *hora*, tempus quoddam definitum, certum, statutum indicat, Ioseph. ant. 10, 8. 3. πάντα καθ' ὥραν ἀπαιτεῖ τεταγμένως. Est igitur: 1) tempus anni statum, die *Jahreszeit*, ut ὥρα τοῦ θέρους, ant. 4, 5. 2. 6, 1. 3. χειμῶνος Ioseph. bell. 3, 4. 2. ant. 12, 4. 4. Deut. 11, 14. καθ' ὥραν πρώϊμον καὶ ὄψιμον. Xenoph. Mem. 3, 8. 10. Aelian. V. H. 2, 14. (Hinc, quia ὥρα potissimum dicitur de aestate, tropice transfertur ad aetatem hominis, et est vigor, flos aetatis; ἡ ὥρα τοῦ σώματος, Ioseph. ant. 4, 6. 8. Aelian. V. H. 1, 11. 2, 4. Ioseph. ant. 15, 2. 6. ὥρᾳ τε κάλλιστον ὄντα τὸν Ἀριστόβουλον.)

2) *tempus diei*, quod solis ortu et occasu accurate circumscribitur, *dies*; Matth. 14, 15. ἡ ὥρα ἤδη παρῆλθε, dies iam inclinavit. Marc. 6, 35. ἤδη ὥρας πολλῆς γενομένης, multa diei parte praeterlapsa. ibid. 11, 11. ὀψίας ἤδη οὔσης τῆς ὥρας, sera iam vespera ingruente. (Polyb. 3, 83. ὀψὲ τῆς ὥρας Demosth. p. 541. τῆς ὥρας ἐγίγνετο ὀψέ.)

3) *hora* i. e. pars definita *temporis diei*, *Stunde*. Dividebant Iudaei tempore Iesu diem in duodecim horas, ab ortu solis primam incipientes, et ad occasum eius duodecimam numerantes. Io. 11, 9. οὐχὶ δώδεκά εἰσιν ὧραι τῆς ἡμέρας. Matth. 20, 3. 5. 6. 9. 12. 27, 45 sq. Marc. 15, 25. 33. 34. Luc. 23, 44. Io. 1, 10. 4, 6. 52 sq. 19, 14. Act. 2, 5. 5, 7. 10, 3. 9. 30. — Vid. etiam Matth. 24, 36. 50. 25, 13. Marc. 13, 32. Luc. 12, 46. Apoc. 9, 15. — In tot horas vero etiam dividebant noctem, incipientes ab occasu solis et desinentes ad eius ortum; ubi igitur de horis diei sermo est, saepe additur ἡμέρας (Ioseph. bell. 6, 2. 6. et 8.), νυκτός autem, ubi de noctis horis est sermo; Luc. 12, 39. 22, 59. Act. 16, 33. 23, 23. τρίτην ὥραν νυκτός. (Ioseph. bell. 6, 1. 7. ἡ ἐννάτη ὥρα τῆς νυκτός.)

4) temporis spatium definitum quodcunque, *tempus*, i. e. *temporis momentum*, *Zeitpunkt*; a) universe: Matth. 24, 42. 44. 26, 45. Luc. 12, 40. Io. 4, 21. ἔρχεται ὥρα. v. 23. 5, 25. 28. 12, 23. 16, 2. 4. 25. 32. 1 Io. 2, 18. ἐσχάτη ὥρα ἐστί. Apoc. 3, 3. — 1 Cor. 14, 11. ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας, usque ad tempus,

quod nunc est. 1 Cor. 15, 30. πᾶσαν ὥραν, i. e. indesinenter; (Exod 18, 22. 26. Lev. 16, 2.) — b) de *termino fatali* cuiusdam; Marc. 14, 41. ἦλθεν ἡ ὥρα. Io. 17, 1. Apoc. 14, 7. ἡ ὥρα τῆς κρίσεως. ibid. 14, 15. ἡ ὥρα τοῦ θερίσαι. (Sir. 11, 27. κάκωσις ὥρας ἐπιλησμονὴν ποιεῖ τρυφῆς.) — Ex metonymia: *calamitas* ipsa; Marc. 14, 35. προσηύχετο, ἵνα παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα. Io. 12, 27. σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης. Apoc. 3, 10. — c) ἡ ὥρα τινός, s. τοῦ ποιεῖν τι, tempus statutum, quo aliquid fieri solet vel debet; Luc. 1, 10. τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος. 14, 17. τοῦ δείπνου. 22, 14. Act. 3, 1. Rom. 13, 11. ὥρα ἡμᾶς ἤδη ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι. (Gen. 29, 7. οὔπω ὥρα συναχθῆναι τὰ κτήνη.) — ἡ ὥρα hominis cuiusdam, tempus ad agendum aptum, vel quo patiendum ei aliquid est; Luc. 22, 53. αὕτη ὑμῶν ἐστιν ἡ ὥρα. Io. 2, 4. οὔπω ἥκει ἡ ὥρα μου. 7, 30. 8, 20. 13, 1. 16, 21. (Philo de legat. ad Cai. p. 1016. σὸς, εἶπε, νῦν ὁ καιρός ἐστιν, Ἑλίκων· ἐπέγειρε σαυτόν.) — d) ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, *illo ipso tempore*, Matth. 8, 13. 9, 22. 10, 19. 15, 28. 17, 18. 18, 1. Marc. 13, 11. Io. 19, 27. Act. 22, 13. Apoc. 11, 13. — sive, ut Lucas solet scribere: αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, Luc. 2, 38. 7, 21. 10, 21. 12, 12. 20, 19. 24, 33. Act. 16, 18. 22, 13. (Dan. 3, 6. 15.) — e) *tempus breve, temporis exiguum momentum*; μία ὥρα, Matth. 26, 40. Marc. 14, 37. Apoc. 17, 12. 18, 10. 17. 19. — πρὸς ὥραν, ad breve tempus, Io. 5, 35. 2 Cor. 7, 8. Gal. 2, 5. Phil. v. 15. — πρὸς καιρὸν ὥρας, 1 Thess. 2, 17. *.

Ὡραῖος, α, ον, (ab ὥρα, tempus anni, potissimum aestatis, quo fruges maturescunt, et tropice flos aetatis, vid. Ὥρα no. 1.) 1) *tempestivus*, i. e. a) propr. quod anni tempus fert; — b) maturus. Ita apud profanos. — 2) *pulcher*; (LXX pro יָפֶה, נָאוָה), Matth. 23, 27. Act. 3, 2. θύρα τοῦ ἱεροῦ λεγομένη ὡραία ibid. v. 10. (Iosephus de portis templi de bell. 5, 5. 3. τῶν δὲ πυλῶν, inquit, αἱ μὲν ἐννέα χρυσῷ καὶ ἀργυρῷ κεκαλυμμέναι πανταχόθεν ἦσαν. — μία δ' ἡ ἔξωθεν τοῦ νεὼ Κορινθίου χαλκοῦ, πολὺ τῇ τιμῇ τὰς καταργύρους καὶ περιχρύσους ὑπεράγουσα; eamque portam dicit ceteris πολὺ μείζονα, et habentem τὸν κόσμον πολυτελέστερον, ἐπὶ δαψιλὲς πάχος ἀργύρου τε καὶ χρυσοῦ.) — (pulcher, LXX Gen. 29, 17. 39, 6. Cant. 2, 14. 4, 3. 6, 3.) — ex adiuncto: *exoptatus, desideratus*; Rom. 10, 15. ὡς ὡραῖοι οἱ πόδες, vid. Πούς, et Ies. 52, 7., ubi נָאווּ. LXX etiam pro נֶחְמָד Gen. 2, 9. 3, 6.

Ὠρύω, plerumque ὠρύομαι, dep. med. hebr. שָׁאַג, Latin. *rugio*, de rugitu leonum, luporum, canum aliarumque bestiarum (Ps. 103, 22. Sap. 17, 19.), quae fame exesae rugientes prodeunt e latebris suis ad praedam faciendam; ita de leone 1 Petr. 5, 8. (Iud. 14, 5. Ps. 22, 15. Ier. 2, 15. Ezech. 22, 25. Hos. 11, 11. Zeph. 3, 4. Zach. 11, 3.) *.

**Ὡς**, (a pronom. relat. ὅς) particula, Hebraeorum כְּ, Latinorum *ut*, nostro *wie* respondens, cuius quidem vis omnino est, ut referat rem ad rem, sie vermittelt eine Beziehung zweier Sätze oder Begriffe auf einander. Vario dicitur modo et ad diversas rationes refertur. — Refert enim

I) rem ad rem *similem*, *comparatione* facta cum altera re, ubi est: *ut*, *sicut*, *pariter*, *similiter*; a) universe: Matth. 6, 29. περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων. 10, 25. ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ, ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ. c. 18, 33. 19, 19. Marc. 1, 10. 6, 15. προφήτης ἐστὶν ὡς εἷς τῶν προφητῶν, propheta est similis illis veteribus prophetis. Luc. 11, 44. et saepissime. — In locis Marc. 4, 31. 13, 34. ante ὡς intelligendum est: ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐστιν. — In apocalypsi ὡς aliquoties servit periphrasi subiecti per simile, ut Latinor. *quasi*, ubi intelligendum est τὶ; Apoc. 8, 8. καὶ (τι) ὡς ὄρος μέγα, aliquid quasi mons magnus. c. 9, 7. ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέφανοι, quasi coronae, nostri: sie hatten *wie Kronen* auf den Häuptern. c. 15, 2. et secundum textum *Griesb.* c. 4, 6. ἐνώπιον τοῦ θρόνου ὡς θάλασσα ὑαλίνη. (Dan. 10, 18. ἥψατό μου ὡς ὅρασις ἀνθρώπου, hebr. כְּ. Act. Thom. §. 4. ἀπήντησέ μοι ὡς ἄνθρωπός τις.) — b) οὕτως — ὡς, *ita* sive *sic* — *uti*; *similiter* — *ut*; Io. 7, 46. οὐδέ ποτε οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος, ὡς οὗτος. 1 Cor. 3, 15. οὕτω δὲ ὡς διὰ πυρός, ita tamen ac si ex igne vix evasisset, semiustus. ib. 4, 1. 2 Cor. 9, 5. — οὕτως — ὡς ἐάν, *sic* — *ac si*, Marc. 4, 26. — c) ὡς — οὕτως, *sicut* — *ita*; *quemadmodum* — *sic*, Act. 8, 32. (Ies. 53, 7.) Act. 23, 11. Rom. 5, 15. 18. 2 Cor. 7, 14. 11, 3. 1 Thess. 2, 7 sq. Iac. 1, 10. 11. (Eccles. 11, 4. 1 Macc. 3, 60.) — Nonnunquam in seq. enuntiatione οὕτως desideratur, ut Rom. 5, 16. 1 Cor. 14, 33 sq. Col. 2, 6. 1 Io. 2, 7. — d) ὡς — καί, *ut* — *ita*, *pariter* — *ac*; Matth. 6, 10. ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Act. 7, 51. 2 Cor. 5, 19. ὡς ὅτι (pro ὅτι ὡς) θεὸς ἦν — καὶ θέμενος, i. e. *quemadmodum* enim Deus omnes sibi reconciliavit per Christum, *ita* et mihi iniunxit, ut doctrinam de reconciliatione traderem. (Nisi hic ὡς est: *enim*). Gal. 1, 9. ὡς προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω, ut antea dixi, ita iterum dico. Phil. 1, 20. Apoc. 2, 28. ὡς κἀγὼ εἴληφα — καὶ δώσω, ut ego accepi — ita dabo.

II) refert *qualitatem* rei ad rem, a) universe: *sicut*, *quemadmodum*, *prout*, ubi coniungit enuntiationes; Matth. 1, 24. ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ. 6, 12. ἄφες ἡμῖν — ὡς καὶ ἀφίεμεν. 8, 13. ὡς ἐπίστευσας γενηθήτω σοι. c. 15, 28. 26, 19. 39. πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω (γενηθήτω), ἀλλ' ὡς σύ. 28, 15. Luc. 5, 4. 14, 22. Marc. 14, 1. Luc. 3, 23. Act. 13, 33. 17, 28. Rom. 12, 3. 1 Cor. 3, 5. 7, 17. Col. 4, 4. et saepissime. — Matth. 27, 65. ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε, eo quo scitis, quo poteritis, modo. Marc. 4, 27. ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός, eo modo, quo i. e. tantum quantum ipse nesciat, opinione sua felicius. Phil.

1, 8. ὡς ἐπιποθῶ, quantopere cupiam. — ὡς ἄν, pro modo quo, *prout*, 1 Cor. 12, 2. ὡς ἂν ἤγεσθε, prout ducebamini ab aliis. (Esdr. 7, 25. ὡς ἡ σοφία τοῦ θεοῦ ἐν χειρί σου (ἐστίν), pro sapientia tua; in textu hebr. כְּ, quod 3 Esdr. 8, 23. et a Iosepho ant. 11, 5. vertitur: κατὰ τὴν σοφίαν.) — b) cum nomine et participio ὡς indicat, aliquid referri *a*) ad qualitatem ei convenientem, ubi est: *ut decet, ut convenit, utpote, tanquam, als ein solcher der;* Io. 1, 14. δόξαν ὡς μονογενοῦς. Rom. 1, 21. τὸν θεὸν οὐχ ὡς θεὸν ἐδόξασεν. 6, 13. παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ θεῷ ὡς ἐκ νεκρῶν ζῶντας. 13, 13. ὡς ἐν ἡμέρᾳ (ὄντες), ut decet eos, qui in luce versantur. 15, 15. 1 Cor. 3, 1. 4, 1. 9. 14. 5, 3. 7, 25. 8, 7. 10, 15. 13, 11. 2 Cor. 5, 20. ὡς τοῦ θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν, utpote Deo ipso per nos commonefaciente. 6, 4. Eph. 5, 1. ὡς τέκνα ἀγαπητά, ut decet etc. v. 8. 6, 6. Col. 3, 12. 2 Tim. 2, 3. Phil. v. 9. τοιοῦτος ὢν, ὡς Παῦλος πρεσβύτης, quum talis sim, utpote vetus ille Paulus amicus tibi, quem nosti. Hebr. 3, 6. 13, 27. Iac. 2, 9. 12. Apoc. 17, 12. et passim. (3 Esdr. 8, 3, Ἔσδρας ὡς γραμματεύς, in textu hebr. Esdr. 7, 6. וְהוּא, *et ille*, LXX pro כְּ, Gen. 27, 12. Num. 11, 7. Iob. 9, 11. Neh. 7, 12. Ioseph. ant. 11, 7. 13. ὁ δὲ Μαρδοχαῖος ὡς ἀναλαβὼν τὴν βασιλικὴν στολὴν — προῆλθεν. Ib. 9, 8. 2. ὁ βασιλεὺς αὐτούς, ὡς παρακούσαντας ὧν προσέταξεν αἰτιώμενος. ib 5, 3. 3. Act. Th. §. 39. ὡς γυνή (ut mulierem decet) ἐκαθεζόμην ἐν ἡσυχίᾳ.) — *β*) ad qualitatem, quam aliquis s. aliquid habet ex *opinione*, ubi est: *quasi, velut;* Matth. 26, 55. ὡς ἐπὶ λῃστήν, quasi λῃστὴς essem. Marc. 14, 48. Luc. 6, 22. ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρόν. 10, 3. 11, 36. ὡς ὅταν, quasi, ac si. 16, 1. διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων. 23, 14. Act. 17, 14. ὡς ἐπὶ τὴν θάλασσαν, quasi mare peteret, mari abire vellet. (Ioseph. bell. 3, 8. 2. ἐδεδίει τε ὡς ἐπὶ τιμωρίαν προκαλουμένους, timebat eos quasi (i. e. ex sua opinione) missos ad eum puniendum. Philo de Ioseph. p. 545. σπεύδοντες ὡς (ex eorum opinione) ἐπ' ἀγαθῶν κληρονομίαν, εὑρίσκουσι δεινὰς κακοπραγίας. Alii Act. l. l. ὡς ἐπί vertunt, ut legitur passim apud profanos, *versus*; sed obstat versus 15.) Act. 2, 15. 20. 27, 30. προφάσει ὡς. 28, 19. οὐχ ὡς, i. e. non, ut vobis videri potest, huc veni, gentem meam accusaturus apud Caesarem. Rom. 3, 7. 8, 36. 9, 32. ἀλλ' ὡς (ex opinione Iudaeorum) ἐξ ἔργων νόμου. 1 Cor. 4, 7. 18. ὡς μὴ ἐρχόμενοι, quasi vos nunquam adituros. 7, 29. 30. 9, 20. 26. 11, 17. 2 Cor. 10, 2. 9. 11, 21. ὡς ὅτι ἡμεῖς ἠσθενήσαμεν, quia ex vestra opinione infirmus sum, da ich einmal als schwach bei euch gelte. c. 14, 11. 15. Gal. 3, 16. 2 Thess. 2, 2. δι' ἐπιστολῆς ὡς δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα, i. e. per epistolam, quam me scripsisse fingunt, quasi dixissem, instare diem etc. Hebr. 11, 27. 2 Petr. 4, 12. et passim. (2 Macc. 3, 8. 4, 1. 3, 8. Ioseph. ant. 1, 16. 2. ib. 12,

1. 1. de bell. 3, 8. 2.) — Ὡς ante numerum indicat, aliquem numerum definire ex *sua opinione*, quare recte ὡς vertitur: *ut videtur*, *fere*, *circiter*; Marc. 5, 13. 8, 9. Luc. 2, 37. 8, 42. Io. 1, 4. ὥρα δὲ ἦν ὡς δεκάτη, c. 6, 19. 11, 18. 21, 8. Act. 1, 15. 5, 7. 13, 20. 19, 34. (hebr. כ, Ruth. 1, 4. 1 Sam. 11, 1. 14, 2. Ioseph. ant. 5, 6. 5. ib. 6, 6. 1. Herodot. 2, 130. coll. *Gersdorf* Beiträge zur Sprachcharakteristick des N. T. p. 201. et 206.)

III) refert praedicatum et modum rei ad magnitudinem indefinitam, ubi est: *quam*; a) cum adiectivo: *quam*, *wie sehr*; Act. 10, 28. ὡς ἀθέμιτόν ἐστι. Act. 17, 22. ὡς δεισιδαιμ. superstitiosiores quam alii. Rom. 10, 15. ὡς ὡραῖοι οἱ πόδες. 11, 33. (Gen. 28, 7. Ps. 73, 1. ὡς ἀγαθὸς ὁ θεὸς τῷ Ἰσραήλ, hebr. אַךְ. Ioseph. vit. §. 21. εἰδότες τὸν ἄνθρωπον ὡς πονηρός ἐστι.) — b) cum adverbio, ubi est: *quantum fieri potest*; Io. 7, 10. ὡς ἐν κρυπτῷ, quantum fieri poterat clam. Act. 17, 15. ὡς τάχιστα, quam celerrime fieri posset. (Ioseph. ant. 6, 12. 2. ὡς τάχος eodem sensu. Xenoph. Cyr. 6, 2. 3. ib. 1, 3. 1.)

IV) refert enuntiationem ad enuntiationem, et definit modum, quo aliquid evenerit, ubi a) est particula *temporis*, et significat: *ut* i. e. *quum*, *dum*; nostrum: *da*, *als*, *indem*; et sic saepissime in Lucae scriptis legitur. Matth. 28, 9. ὡς δὲ ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖλαι. Luc. 1, 23. καὶ ἐγένετο, ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι. v. 41. 44. 2, 15. 4, 25. 7, 12. 15, 25. 19, 5. 29. 41. 20, 37. ὡς λέγει κύριον, dum appellat dominum Abrahami Deum. 22, 66. 23, 26. 24, 32. Io. 2, 9. 23. 4, 1. 40. 11, 29. 32. Act. 1, 10. 11, 16. ὡς ἔλεγεν dum dicebat. Rom. 11, 2. et saepius. (2 Chron. 24, 11. pro בְּעֵת. Iudith. 10, 18. 15, 1. 14, 19. Test. XII. Patr. p. 534. 545. 569. Ioseph. ant. 6, 11. 4. φεῦγε δὲ, ὡς τοῦτό σοι δύναται παρασχεῖν ἡ παροῦσα νύξ.) — ὡς τότε, *quum* — *tum* Io. 7, 10. — *postquam*, Marc. 4, 36. ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ — καὶ γίνεται λαίλαψ, postquam adscenderat navem — tempestas orta est. Ante ὡς enim plene est interpungendum. (Alii ὡς ἦν, utut erat comparatus; alii aliter. Vid. *Kuinoel.* comment. ad h. l.) Luc. 2, 39. 5, 4. 11, 1. Io. 6, 12. 16. Act. 9, 23. 10, 7. 13, 18. 29. 16, 15. (Iudith. 6, 1. 10, 1. 1 Macc. 1, 22. 7, 25. Test. XII. Patr. p. 589. 670. ὡς δὲ ἐπαύσατο ὁ χειμὼν, τὸ σκάφος ἔφθασεν ἐπὶ τὴν γῆν.) — *ex quo*, Marc. 9, 21. πόσος χρόνος ἐστὶν, ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ — *quando*, *quum*, *ubi*, Luc. 12, 58. 1 Cor. 11, 34. ὡς ἂν ἔλθω, ubi venero. Rom. 15, 24. ὡς ἐὰν πορεύωμαι, ut primum proficiscar. Phil. 2, 23. ὡς ἂν ἀπίδω. (Dan. 3, 15.) — b) particula *causalis*: *quum*, nostrum *da*; Marc. 7, 1. Io. 8, 7. 11, 6. 20. 19, 33. Act. 19, 9. 22, 11. Gal. 6, 10. 2 Petr. 1, 3. (2 Chron. 20, 37. pro כְּ. Ioseph. de bell. 3, 8. 3. ant. 6, 11. 1. ὡς οὐ δεῖν, quum non deceat.) — c) particula *finalis*, i. q. ὥστε, *ut*, Act. 20, 24. ὡς τελειῶσαι, ut perficiam Rom. 4, 17. ὡς

ὄντα, ut sint. (Sap. 5, 11. ὡς ἀγνοῆσαι, ita ut nemo intelligat. Ioseph. c. Apion. 1, 26. παρήγγειλεν ὡς συγκρύψαι, ut occultarent. Id. de bell. 3, 8. 1. φρουρουμένων δὲ πάντων δι' αὐτόν, ὡς λαθεῖν οὐκ ἦν. ant. 5, 8. 3. Aeschin. Socr. Dial. 2, 1. 13.) — ὡς ἔπος εἰπεῖν, *ut ita dicam*, si ita dicere licet, Hebr. 7, 9. (Saepissime apud profanos, ut Polyb. 1, 1. 2. ib. 2, 21. 8.)

V) est particula *transeundi*, exponens rem ipsam, quae narratur, et quidem a) ut nostri in narrando *wie* pro *dass* dicunt, sic etiam Graeci ὡς pro ὅτι, *quod*. Quanquam enim ὡς saepius etiam ita intelligi potest, rem narrari secundum modum quo evenerit, tamen etiam simpliciter est signum argumenti, ut ὅτι. Marc. 12, 26. οὐκ ἀνέγνωτε, ὡς εἶπεν ὁ θεός. Luc. 6, 3. 8, 47. ἀπήγγειλεν — ὡς ἰάθη. 22, 61. 24, 6. 35. Act. 10, 38. οἴδατε Ἰησοῦν, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ θεός. 22, 4. Rom. 1, 9. 2 Cor. 7, 15. 1 Thess. 2, 10. 11. 2 Tim. 1, 3. et passim. (1 Sam. 13, 11. Dan. 1, 8. ἔθετο εἰς τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ὡς οὐ μὴ ἀλησγιθῇ. Ioseph. ant. 7, 1. 6. ἐμαρτύρατο δὲ πάντας, ὡς οὔτε εἴη. ib. 9, 8. 2. συνεῖς, ὡς οὐδεὶς προήσεται etc. ib. 15, 2. 6. et saepissime. Vid. prae caeteris prooemium Iosephi ad libros de bell. iud. §. 7—9., ubi in argumentis librorum narrandis utitur modo ὡς, modo ὅπως.) — b) ut ὅτι, est index orationis rectae alterius, ubi, ex nostra et latina loquendi ratione redundat, sic bis Hebr. 3, 11. 4, 3. ὡς ὤμοσα, etc. quae repetita sunt e versione alex. Ps. 95, 11. ubi pro ὡς legitur in hebr. אֲשֶׁר. Alii, minus recte, vertunt; *quare*. — (Xenoph. anab. 5, 8. 10. σὺ δ' εἶπες, ὁπόσα γ' ἐβούλου, ὡς ἔγωγε οὐκ ἄξω, dicebas, ut tibi placebat: equidem eum non abducam.) Non vero repugnaverim, si quis ὡς Hebr. l. l. velit habere pro οὕτως, *sic*, ubi scribunt ὧς, ut sit: *sic enim iuravi*. (Sic ὧς pro οὕτως Cohel. 9, 2.)

**Ὡσαννά**, *Hosanna*, vox bene precantis, repetita e Ps. 118, 25. ubi הוֹשִׁיעָה נָּא, *salutem affer! propitius sis!* (LXX κύριε, σῶσον δή. Vid. *Rosenmülleri* Scholia ad Psalm. III. p. 2487.) — a) absolute Matth. 21, 9. Marc. 11, 9. 10. Io. 12, 13. — b) seq. dativo: τῷ υἱῷ Δαβίδ, propitius sis Messiae, salvum fac Messiam, Matth. 21, 9. 15. *.

**Ὡσαύτως**, (ὡς et αὐτός) *eodem modo, pariter, idem*; Matth. 20, 5. ἐποίησεν ὡσαύτως. 21, 30. 36. 25, 17. Marc. 12, 21. 14, 31. Luc. 13, 3. 20, 31. 22, 20. 1 Cor. 11, 25. 1 Tim. 2, 9. 3, 8. 11. 5, 25. Tit. 2, 3. 6. (LXX pro יַחְדָּו Deut. 12, 22. 15, 22. Prov. 27, 15. Ezech. 42, 4. Test. XII. Patr. p. 689.) — In loco Rom. 8, 26. ὡσαύτως, quod ad sensum attinet, referendum est ad ignorantiam speratae salutis: pariter ut futuram salutem non perspicimus, nec certe scimus, quid a Deo petendum sit precibus. *.

**Ὡσεί**, (ex ὡς et εἰ) propr. ὡς εἰ, *ac si*; — 1) *tan-*

*quam, velut, instar, pariter*, (vid. Ὡς no. 3.) Matth. 3, 16. 9, 36. 28, 3. 4. [Marc. 1, 10.] 9, 26. Luc. 3, 22. 22, 44. 24, 11. Io. 1, 32. Act. 2, 3. 6, 15. 9, 18. Hebr. 1, 12. 11, 12. Apoc. 1, 14. (Iob. 28, 5. 29, 25.) — 2) in numeris, ut ὡς, *circiter, fere*; Matth. 14, 21. (Marc. 6, 44.) Luc. 1, 56. ὡςεὶ μῆνας τρεῖς. 3, 23. ὡςεὶ ἐτῶν τριάκοντα. 9, 14. 28. 22, 41. ὡςεὶ λίθου βολήν. v. 59. 23, 44. Io. 4, 6. 6, 10. 19, 14. 39. Act. 2, 41. 4, 4. 5, 36. 10, 3. 19, 7. (LXX pro כְּ Iud. 3, 29. Neh. 7, 66. Dan. 9, 21. ὡςεὶ ὥραν θυσίας ἑσπερινῆς.)

Ὡσηέ, ὁ, hebr. הוֹשֵׁעַ (serva) *Hoseas*, nom. propr. prophetae V. T. filii Beeri, tempore Usiae, Iothami, Achasi, Hiskiae, regum, viventis. Rom. 9, 25. (Hos. 1, 1.)

Ὥςπερ, (ὡς, quod videndum, et particula enclit. περ) 1) *sicuti, quemadmodum*; Matth. 5, 48. 6, 2. 5. 7. 16. 20, 28. ὥςπερ (καὶ) ὁ υἱὸς τ. ἀ. wie denn auch des Menschen Sohn. c. 25, 32. 1 Thess. 5, 3. Hebr. 4, 10. — Elliptice, Matth. 25, 14. (ἔσται γὰρ) ὡς ἄνθρωπος κ. τ. λ. — ὥςπερ — οὕτως, *quemadmodum — ita quoque*, Matth. 12, 40. 13, 40. 24, 37—39. Luc. 17, 24. Io. 5, 2. 26. Rom. 5, 19. 21. 6, 4. 19. 11, 30 sq. 1 Cor. 11, 12. 15, 22. 16, 1. 2 Cor. 1, 7. Gal. 4, 29. Eph. 5, 24. Iac. 2, 26. (Eccles. 5, 15.) — In loco Rom. 5, 12. altera sententia, ad quam referendum sit ὥςπερ, videl. per unum etiam mortis poenam iterum sublatam esse, desideratur, et sequitur demum v. 17. 18. et 19. Ita etiam 2 Cor. 8, 7. ὥςπερ ἐν παντὶ περισσεύετε, (οὕτω θέλω) ἵνα καὶ κ. τ. λ. — 2) *tanquam, ad modum*, Matth. 18, 17. Luc. 18, 11. Act. 2, 2. Hebr. 7, 27. Apoc. 10, 3. [2 Cor. 9, 5. ubi *Griesb.* ὡς]. — 3) *ut*; 1 Cor. 8, 5. ὥςπερ εἰσὶ θεοὶ πολλοί, ut utique sunt multi qui habentur Dii, wie denn auch viele sind, die man für Götter hält. *.

Ὡςπερεί, (ὥςπερ et εἰ) *velut, quasi*, 1 Cor. 15, 8. (et in quibusdam editionibus 1 Cor. 4, 13. pro ὡς). (Ioseph. ant. 3, 7. 1.) *.

Ὥςτε, (ὡς, et partic. enclit. τε) coniunctio in Ioannis scriptis semel tantum lecta), quae I) ad initium orationis est adverb. *quare, itaque, igitur*, et cum indicativo struitur; Matth. 12, 12. ὥςτε ἔξεστι τοῖς σάββασι καλῶς ποιεῖν. 19, 6. 23, 31. Marc. 2, 28. 10, 8. Rom. 7, 4. 12. 13, 2. 1 Cor. 3, 7. 21. 4, 5. 5, 8. 7, 38. 10, 12. 11, 27. 33. 14, 22. 39. 15, 58. 2 Cor. 4, 12. 5, 16 sq. Gal. 2, 13. 3, 9. 24. 4, 7. 16. Phil. 2, 12. 4, 1. 1 Thess. 4, 18. Iac. 1, 19. 1 Petr. 4, 19. (Sap. 6, 25. — Ita in Lucae scriptis non legitur, nec in ep. ad Hebr)

II) in media oratione, et ubi pendet ab antecedentibus, est coniunctio 1) eventum indicans: *ut, ita ut*. Apud graecos scriptores puriores infinitivus sequens eventum, quatenus cogitatur et fieri potest; indicativus sequens autem eventum quatenus vere iam esse describitur, indicat. In nostris scripto-

ribus indicativus semel (si a loco Gal. 2, 13. quem quidam huc referunt, discesseris) legitur, Io. 3, 16. οὕτως ἠγάπησε ὁ θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε δέδωκεν. Caeterum ubique sequitur infinitivus, non solum de eventu cogitato, vel possibili, sed etiam de vero, certoque. a) de eventu incerto, Matth. 8, 24. ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι, ut paene mergeretur. 8, 28. ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν, ut nemo facile posset transire. Vid. etiam Matth. 10, 1. 13, 32 sq. 24, 24. Luc. 5, 7. ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. ut aquis demergi posse viderentur ib. 12, 1. Marc. 1, 45. 2, 2. 12. 3, 20. 4, 32. 37. 1 Cor. 1, 7. 13, 2. 2 Cor. 1, 8. 2, 7. 1 Thess. 1, 7 sq. 2 Thess. 1, 4. Hebr. 13, 6. 1 Petr. 1, 21. (Iob. 6, 23. Gen. 9, 15.) — b) De eventu certo, Matth. 10, 1. 12, 22. 13, 2. 54. 15, 31. 27, 14. Marc. 1, 27. 3, 10. 4, 1. 9, 26. 15, 5. Act. 1, 19. 5, 15. 14, 1. 15, 39. 16, 26. 19, 12. 16. Rom. 15, 16. 1 Cor. 5, 1. 2 Cor. 3, 7. 7, 7. Gal. 2, 13. Phil. 1, 13. (Ios. 10, 14. Gen. 1, 17. et eodem modo Ioseph. ant. 12, 3. 1.: „precibus restiterunt, ὥστε μηδὲν ὑπὸ τῆς πρὸς τούτους χάριτος — ἐνδοῦναι.) — 2) *finem* et *consilium: ut, ad, um zu,* seq. infinitivo, Matth. 15, 33. ὥστε χορτάσαι, ad satiandum. 27, 1. Luc. 4, 29. ὥστε (ita *Griesb.*) κατακρημνίσαι αὐτόν, eo consilio, ut. Luc. 9, 52. Rom. 7, 6. (Num. 8, 11. ἔσονται ὥστε [hebr. לְ] ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα κυρίου. Gen. 15, 7.) *.

Ὠτίον, ίου, τό, (deminutiv. ab οὖς, ὠτός, auris) auricula; — ex dialecto vulgari [*Lobeck.* ad Phryn. p. 212.: „plerisque corporis partibus vulgaris dialectus formam deminutivam tribuit."] et nostrorum i. q. οὖς, *auris;* Matth. 26, 51. Marc. 14, 47. Luc. 22, 51. Io. 18, 10. (LXX pro אֹזֶן 1 Sam. 9, 15. 20, 2. 13. 2 Sam. 22, 45. Ps. 18, 48. Ies. 50, 4. Amos. 3, 12. Sir. 21, 6. 43, 29.) *.

Ὠφέλεια, ας, ἡ, (ab ὠφελής, ὠφελέω) *utilitas, commodum;* Rom. 3, 1. (Ioseph. ant. 2, 9. 7.) — *lucrum,* Iud. v. 16. (LXX pro בֶּצַע Iob. 22, 3. Ps. 30, 11. Sir. 20, 30. 30, 23. 41, 17. 2 Macc. 8, 20. Ioseph. ant. 12, 2. 3.) *.

Ὠφελέω, ῶ, f. ήσω, (ab ὄφελος) — LXX plerumque pro הוֹעִיל, — *usum praebeo, utilis sum, iuvo,* a) absolute, Rom. 2, 25. ἡ περιτομὴ ὠφελεῖ. — b) cum accusativo rei; Matth. 27, 24. ἰδὼν, ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ, se nihil efficere, nil proficere. Io. 12, 19. ib. 6, 63. ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν, plane nihil iuvat. (Sir. 31, 23. τί ὠφέλησαν πλεῖον ἢ κόπους, quid efficiunt nisi inanes labores Ioseph ant. 17, 13. 1.) — c) seq. accusativo rei et personae, Matth. 8, 36. τί γὰρ ὠφελήσει ἄνθρωπον, quid iuvabit hominem. 1 Cor. 14, 6. τί ὑμᾶς ὠφελήσω. Gal. 5, 2. Χριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει. Hebr. 4, 2. (Ier. 23, 32. ὠφέλειαν οὐκ ὠφελήσουσι τὸν λαὸν τοῦτον. Ies. 30, 7. coll. Prov. 10, 2. Ies. 30, 5. 6. 44, 9. Ier. 12, 13. Ioseph. ant. 2, 4. 3. etiam seq. genitivo rei, ut rarissime legitur, ibid. 5, 6. 6.) — Ὠφελέομαι, *iuvor, lucror, utilitatem percipio;*

a) seq. accusativo rei: τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος, Matth. 16, 26. Luc. 9, 25. — Marc. 5, 26. μηδὲν ὠφεληθεῖσα, nostrum: sie war nichts gebessert worden. 1 Cor. 13, 3. οὐδὲν ὠφελοῦμαι. (Ioseph. ant. 2, 5. 5.) — b) seq. genitivo et dativo rei, a qua utilitas s. commodum percipitur; cum ἐκ: ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς, quo fortasse a me possis iuvari, Matth. 15, 5. Marc. 7, 11. (Ier. 2, 11. ἐξ ἧς (δόξης) οὐκ ὠφεληθήσονται. Ier. 7, 7. ὅθεν οὐκ ὠφεληθήσονται. Xenoph. mem. 2, 4. 1. Ioseph. c. Apion. 2, 13. μηδὲν ὠφεληθεὶς ὑπὸ τῆς περιτομῆς.) — cum ἐν, Hebr. 13, 9. ἐν οἷς (βρώμασιν) οὐκ ὠφελήθησαν οἱ περιπατήσαντες. (Sir. 31, 25. τί ὠφέλησεν ἐν τῷ ταπεινωθῆναι αὐτόν. Ps. 89, 22. 2 Macc. 12, 11.) *.

Ὠφέλιμος, (ab ὠφελέω) utilis, — πρός τι, 1 Tim. 4, 8. 2 Tim. 3, 16. τινί, Tit. 3, 8. — (Cebet. Tab. c. 37. Xenoph. mem. 2, 7. 9.) *.

# APPENDIX ANALYTICUS
## IN USUM TIRONUM.

(Praetermissa sunt verba *δίδωμι*, *τίθημι*, *ἵστημι* et *εἰμί*, nec non composita, quorum simplicia in hoc catalogo leguntur. De quibusdam formis insolentioribus consului *Rostium* nostrum, graecae linguae, quod suis de ea libris, saepe a me laudatis, docuit, peritissimum, iisque eius apposui nomen.

Ἀγαγεῖν, inf. aor. 2. act. — ἄγω.
Αἴσθονται, 3 plur. aor. 2. coni. med. — αἰσθάνομαι.
Ἀκήκοα, perf. 2. act. — ἀκούω.
Ἀνάβα, per apocopen pro ἀνάβηθι, 2 sing. imperat. aor. 2. act. — ἀναβαίνω.
Ἀναβάς, part. aor. 2. act.
Ἀναβέβηκα, perf. 1. act. } ἀναβαίνω.
Ἀναβήσεται, 3 sing. fut. 1. med. cum signif. activa, — ἀναβαίνω.
Ἀναγνωσθῆναι, inf. aor. 1. med. — ἀναγινώσκω.
Ἀναζωσάμενοι, part. aor. 1. pass. — ἀναζώννυμι.
Ἀναληφθείς, part. aor. 1. pass. — ἀναλαμβάνω.
Ἀναλωθῆτε, 2 plur. coni. aor. 1. pass. — ἀναλίσκω.
Ἀναλῶσαι, inf. aor. 1. act. (pro usitatiore ἀναλῶναι inf. aor. 2.) — ἀναλίσκω.
Ἀναμνήσει, 3 sing. fut. 1. act.
Ἀναμνησθείς, part. aor. 1. pass. } ἀναμιμνήσκω.
Ἀνάστα, per apocopen pro ἀνάστηθι, 2 sing. imperat. aor. 2. act. — ἀνίστημι.
Ἀνατείλῃ, 3 sing. coni. aor. 1. act.
Ἀνατέταλκεν, 3 sing. perf. 1. act. } ἀνατέλλω.
Ἀνέβη, 3 sing. aor. 2. act — ἀναβαίνω.
Ἀνέθη, 3 sing. aor. 1. pass. — ἀνίημι.
Ἀνεῖλε, ἀνείλετε, 3 sing. et 2 plur. aor. 2. act. — ἀναιρέω.
Ἀνείχεσθε, 2 plur. impf. med. — ἀνέχομαι.
Ἀνελήφθη, 3 sing. aor. 1. pass. — ἀναλαμβάνω.

Ἀνέντες, part. aor. 2. act. — ἀνίημι.
Ἀνεστράφημεν, 1 plur. aor. 2. pass. — ἀναστρέφω.
Ἀνέτειλε, 3 sing. aor. 1. act. — ἀνατέλλω.
Ἀνέῳγε, 3 sing. perf. 2. act.
Ἀνεῳγμένος, part. perf. pass.
Ἀνέῳξε, 3 sing. aor. 1. act. } ἀνοίγω.
Ἀνεῴχθη, 3 sing. aor. 1. pass.
Ἀνεῳχθῆναι (Luc. 3, 21.) forma prava, quae ab antiquioribus scriptoribus non adhibetur, pro ἀνοιχθῆναι, (addito praeter morem augmento), inf. aor. 1. pass. ab ἀνοίγω. Praetermisit hanc formam, similia afferens ex serioribus scriptoribus, *Buttmann*. Gram. ampl. II, p. 64. not. [*Rost.*]
Ἀνῃρέθη, 3 sing. aor. 1. pass. — ἀναιρέω.
Ἀνήφθη, 3 sing. aor. 1. pass. — ἀνάπτω.
Ἀνθέξεται, 3 sing. fut. 1. med. — ἀντέχομαι.
Ἀνιέντες, part. praes. act. — ἀνίημι.
Ἀνοιγήσεται, 3 sing. fut. 2. pass. — ἀνοίγω.
Ἀνῶ, coni. aor. 2. act. — ἀνίημι.
Ἀπαρθῇ, 3 sing. coni. aor. 1. pass. — ἀπαίρω.
Ἀπέβησαν, 3 plur. aor. 2. act. — ἀποβαίνω.
Ἀπέδοτο, 3 sing. aor. 2. med. — ἀποδίδωμι.
Ἀπέθανε, 3 sing. aor. 2. act. — ἀποθνήσκω.
Ἀπειπάμεθα, 1 plur. aor. 1. med. ab ἀπειπεῖν, cf. *Buttm.* Gr. ampl. II, p. 121.
Ἀπεκτάνθη pro ἀπεκτάθη, 3 sing. aor. 1. pass. ab ἀποκτείνω. cf. *Buttm.* Gram. ampl. I, p. 456. not. *. [*Rost.*]
Ἀπενεχθῆναι, inf. aor. 1. pass. — ἀποφέρω.
Ἀπεστάλη, 3 sing. aor. 2. pass.
Ἀπέσταλκα, perf. 1. act. } ἀποστέλλω.
Ἀπέστειλα, aor. 1. act.
Ἀπέστη, 3 sing. aor. 2. act. — ἀφίστημι.
Ἀπήγξατο, 3 sing. aor. 1. med. — ἀπάγω.
Ἀπῄεσαν, 3 plur. impf. act. — ἄπειμι.
Ἀπήλασεν, 3 sing. aor. 1. act. — ἀπελαύνω.
Ἀπηλγηκότες, part. perf. act. — ἀπαλγέω.
Ἀπίδω, coni. aor. 2. act. — ἀφοράω.
Ἀποβάντες, part. aor. 2. act.
Ἀποβήσεται, 3 sing. fut. 1. med. signif. act. } ἀποβαίνω.
Ἀποδεδειγμένον, part. perf. pass.
Ἀποδεῖξαι, inf. aor. 1. act. } ἀποδείκνυμι.
Ἀποδιδοῦν, pro ἀποδιδόν, part. praes. act. (contractum ex ἀποδιδόον, ab ἀποδιδόω) — ἀποδίδωμι.
Ἀποδῴη, forma epica pro ἀποδοίη, 3 sing. coni. aor. 2. act. — ἀποδίδωμι.
Ἀποθανεῖν, inf. aor. 2. act. — ἀποθνήσκω.
Ἀποκαθιστᾷ pro ἀποκαθίστησι, 3 sing. praes. act. — ἀποκαθίστημι.

Ἀποκαταστάθῶ, coni. aor. 1. pass. — ἀποκαθίστημι.
Ἀποκτανθῆναι, pro ἀποκταθῆναι, inf. aor. 1. pass. ab ἀποκτείνω. Vid. Ἀπεκτάνθη.
Ἀποκτέννεσθαι (Apoc. 6, 11.) pro ἀποκτείνεσθαι, inf. praes. pass. ab ἀποκτέννω, aeolice pro ἀποκτείνω, cf. *Buttm.* Gram. ampl. I, p. 84.
Ἀπολεῖσθαι, inf. fut. 2. med.
Ἀπολεῖτε, 2 plur. fut. 2. act.
Ἀπολέσαι, inf. aor. 1. act.
Ἀπόληται, 3 sing. coni. aor. 2. med. } ἀπόλλυμι.
Ἀπολόμενος, part. aor. 2. med.
Ἀπολοῦνται, 3 plur. fut. 2. med.
Ἀπολωλώς, part. perf. 2. act.
Ἀποσταλῶσι, 3 plur. coni. aor. 2. pass. } ἀποστέλλω.
Ἀποστεῖλαι, inf. aor. 1. act.
Ἀποστῇ, 3 sing. coni. aor. 2. act. — ἀφίστημι.
Ἀποστραφῇς, 2 sing. coni. aor. 2. pass. — ἀποστρέφω.
Ἀπώλεσα, aor. 1. act. } ἀπόλλυμι.
Ἀπώλετο, 3 sing. aor. 2. med.
Ἀπωσάμενοι, part. aor. 1. med. — ἀπωθέω.
Ἀπώσαντο, neglecto augmento pro ἀπεώσαντο, 3 plur. aor. 1. med. — ἀπωθέω.
Ἆραι, inf. aor. 1. act. — αἴρω.
Ἀρέσαι, inf. aor. 1. act. — ἀρέσκω.
Ἄρῃ, 3 sing. coni. aor. 1. act.
Ἀρθήσεται, 3 sing. fut. 1. pass.
Ἄρθητι, ἀρθήτω, 2 et 3 sing. imperat. aor. 1. pass. } αἴρω.
Ἆρον, 2 sing. imper. aor. 1. act.
Ἀροῦσι, 3 plur. fut. 2. act.
Αὐξηθῇ, 3 sing. coni. aor. 1. pass. } αὐξάνω.
Αὐξήσαι, 3 sing. opt. aor. 1. act.
Ἀφεθῇ, 3 sing. coni. aor. 1. pass. } ἀφίημι.
Ἀφεθήσεται, 3 sing. fut. 1. pass.
Ἀφεῖλεν, 3 sing. aor. 2. act. — ἀφαιρέω.
Ἀφείς, part. aor. 2. act. — ἀφίημι.
Ἀφεῖς, pro ἀφίης, (contractum ex ἀφέεις ab ἀφέω) 2 sing. praes. act. — ἀφίημι.
Ἀφελεῖν, inf. aor. 2. act. — ἀφαιρέω.
Ἄφες, 3 sing. imperat. aor. 2. act. — ἀφίημι.
Ἀφέωνται, ionice pro ἀφῶνται, 3 plur. coni. aor. 2. med. — ἀφίημι.
Ἀφῇ, 3 sing. coni. aor. 2. act.
Ἀφῆκα, aor. 1. act. } ἀφίημι.
Ἀφήσει, 3 sing. fut. 1. act.
Ἀφίει, vel ἀφίῃ, 3 sing. impf. act.
Ἀφίκετο, 3 sing. aor. 2. med. — ἀφικνέομαι.
Ἀφοριεῖ, ἀφοριοῦσι, 3 sing. et plur. fut. attic. — ἀφορίζω.

Ἀφῶμεν, 1 plur. coni. aor. 2. act. — ἀφίημι.
Βέβληκε, 3 sing. perf. 1. act. }
Βέβληται, 3 sing. perf. pass. } βάλλω.
Βλαστήσασα, part. aor. 1. act. — βλαστάνω.
Βληθεῖσῃ, part. aor. 1. pass. — βάλλω.
Βληθῇ, 3 sing. coni. aor. 1. pass. }
Βλήθητι, 2 sing. imperat. aor. 1. pass. } βάλλω.
Βόησον, 2 sing. imperat. aor. 1. act. — βοάω.
Βούλει, 2 sing. praes. — βούλομαι.
Γεγενημένον, part. perf. }
Γεγενῆσθαι, inf. perf. }
Γέγονα, perf. 2. } γίνομαι.
Γεγονυῖα, part. perf. 2. }
Γενηθῆναι, forma deterior pro γενέσθαι inf. aor. — γίνομαι.
Γενηθήτω, forma deterior pro γενέσθω, 3 sing. imperat aor. pass. — γίνομαι.
Γένησθε, 2 plur. coni. aor. 2. med. — γίνομαι.
Γεννηθῆναι, inf. aor. 1. pass. }
Γεννώμενον, part. praes. pass. } γεννάω.
Γηράσῃς, 2 sing. coni. aor. 1. act. — γηράσκω.
Γνόντες, part. aor. 2. act. }
Γνούς, part. aor. 2. act. }
Γνῷ, 3 sing. coni. aor. 2. act. } γινώσκω.
Γνώσῃ, 2 sing. fut. 1. med. }
Γνωσθέντες, part. aor. 1. pass. }
Δαρήσεσθε, 2 plur. fut. 2. pass. — δέρω.
Δεδεκώς, part. perf. act. }
Δέδεμαι, perf. pass. } δέω, vincio.
Δεδώκει, δεδώκεισαν, 3 sing. et plur. plusq. act. — δίδωμι.
Δέῃ, 3 sing. coni. praes. act. — δεῖ, oportet.
Δεήθητι, 2 sing. imperat. aor. 1. pass. — δέομαι.
Δεθῆναι, inf. aor. 1. pass. — δέω, vincio.
Δείξει, 3 sing. fut. 1. act. — δείκνυμι.
Δείραντες, part. aor. 1. act. — δέρω.
Δειχθέντα, part. aor. 1. pass. — δείκνυμι.
Δέον, part. praes. act. — δεῖ.
Δῆσαι, inf. aor. 1. act. — δέω, vincio.
Διαβάς, part. aor. 2. act. }
Διαβῆναι, inf. aor. 2. act. } διαβαίνω.
Διάδος, 2 sing. imperat. aor. 2. act. — διαδίδωμι.
Διακαθαριεῖ, 3 sing. fut. attic. act. — διακαθαρίζω.
Διαλλάγηθι, 2 sing. imperat. aor. 2. pass. — διαλλάσσω.
Διαστάσης, part. aor. 2. act. — διίστημι.
Διαταγείς, part. aor. 2. pass. }
Διαταχθέντα, part. aor. 1. pass. } διατάσσω.
Διατεταχέναι, inf. perf. 1. act. }

**Δίδου**, (contr. ex δίδοε, a διδόω) pro δίδοθι, 2 sing. imperat. praes. act. — δίδωμι.
**Διέβησαν**, 3 plur. aor. 2. act. — διαβαίνω.
**Διεῖλεν**, 3 sing. aor. 2. act. — διαιρέω.
**Διεσπᾶσθαι**, inf. perf. pass. — διασπάω.
**Διέστη**, 3 sing. aor. 2. act. — διίστημι.
**Διεστραμμένα**, part. perf. pass. — διαστρέφω.
**Διεφθαρμένος**, part. perf. pass. — διαφθείρω.
**Διηνοίχθησαν**, augmento irregulari, quod apud seriores saepius legitur, pro διανεῴχθησαν, 3 plur. aor. 1. pass. — διανοίγω.
**Διορυγῆναι**, inf. aor. 2. pass. — διορύσσω.
**Δόξῃ**, 3 sing. coni. aor. 1. act. — δοκέω.
**Δύνῃ**, 2 sing. coni. praes. — δύναμαι.
**Δυνηθῆτε**, 2 plur. coni. aor. 1. pass. — δύναμαι.
**Δυνήσεσθε**, 2 plur. fut. 1. med. — δύναμαι.
**Δύνηται**, 3 sing. coni. praes. — δύναμαι.
**Δώῃ**, ionice pro δῷ, 3 sing. coni. aor. 2. act. — δίδωμι.
**Δώῃ**, ionice pro δοίη, 3 sing. optat. aor. 2. act. — δίδωμι.
**Δώσῃ**, 3 sing. coni. aor. 1. act. verbi δίδωμι, forma soloeca pro δῷ, coni. aor. 2., quo solo utuntur scriptores graeci. Rectius fortasse scripseris δώσει, ut nunc etiam scriptum est Theocr. Id. 27, 21. pro δώσῃ, quod olim legebatur. Indicativus futuri post particulas finales haud abhorret ab usu graeco; imo quum ὅπως saepius cum futuro legatur apud optimos quosque scriptores, apud Homerum, et apud seriores etiam cum ἵνα, lectio δώσει post ἵνα in tribus N. T. locis, Io. 17, 2. Apoc. 8, 3. 13, 16. in quibus legitur δώσῃ, praeferenda videtur. [*Rost.*]
**Ἐβέβλητο**, 3 sing. plusq. pass. — βάλλω.
**Ἐβλάστησε**, 3 sing. aor. 1. act. — βλαστάνω.
**Ἐβλήθη**, 3 sing. aor. 1. pass. — βάλλω.
**Ἐγεγόνει**, 3 sing. plusqmpf. 2. — γίνομαι.
**Ἐγενήθη**, soloece pro ἐγένετο, 3 sing. aor. — γίνομαι.
**Ἐγεννήθη**, 3 sing. aor. 1. pass. — γεννάω.
**Ἐγερεῖ**, 3 sing. fut. 2. act.
**Ἐγερθείς**, part. aor. 1. pass.
**Ἐγερθήσεται**, 3 sing. fut. 1. pass. } ἐγείρω.
**Ἐγηγερμένος**, part. perf. pass.
**Ἐγήγερται**, 3 sing. perf. pass.
**Ἔγημα**, aor. 1. act. — γαμέω.
**Ἔγνω**, 3 sing. aor. 2. act. }
**Ἔγνωκα**, perf. 1. act. } γινώσκω.
**Ἔγνωκαν**, ex usu Alexandrinorum (cf. *Buttm.* Gramm. ampl. I, p. 352.) pro ἐγνώκασι, 3 plur. perf. 1. act. — γινώσκω.
**Ἐγνώσθη**, 3 sing. aor. 1. pass. }
**Ἔγνωσται**, 3 sing. perf. pass. } γινώσκω.

'Εδαφιοῦσι, 3 plur. fut. attic. act. — ἐδαφίζω.
'Εδέετο, pro contr. ἐδεῖτο, 3 sing. impf. — δέομαι.
'Εδεήθη, 3 sing. aor. 1. — δέομαι.
"Εδει, impf. act. — δεῖ.
"Εδειξα, aor. 1. act. — δείκνυμι.
"Εδειραν, 3 plur. aor. 1. act. — δέρω.
'Εδολιοῦσαν, ex usu Alexandrinor. (cf. *Buttm.* Gramm. ampl. I, p. 383.) pro ἐδολίουν, 3 plur. impf. act. — δολιόω
"Εδοξα, aor. 1. act. — δοκέω.
"Εδραμε, 3 sing. aor. 2. act. — τρέχω.
"Εδυ, 3 sing. aor. 2. act. — δύω.
"Εθου, 2 sing. aor. 2. med. — τίθημι.
'Εθρέψαμεν, 1 plur. aor. 1. act. — τρέφω.
'Εθύθι, vid. 'Ευύθη.
Εἴα, 3 sing. impf. act. — ἐάω.
Εἴασε, 3 sing. aor. 1. act. — ἐάω.
Εἰδήσουσι, 3 plur. fut. 1. act. pro usitatiore εἴσονται, *sciant*, ab ΕΙΔΩ, εἶδον.
Εἰδυῖα, part. perf. 2. act. ab ΕΙΔΩ, εἶδον.
Εἰδώς, part. perf. 2. act. — ab eod.
Εἵλετο, 3 sing. aor. 2. med. — αἱρέω.
Εἴληφα, perf. 1. act. — λαμβάνω.
Εἷλκον, imperf. act. — ἕλκω.
Εἵλκυσε, 3 sing. aor. 1. act. — ἑλκύω.
Εἴρηκα, perf. 1. act. ab ΕΡΕΩ, εἰπεῖν.
Εἴρηκαν, ex more Alexandrinorum (cf. *Buttm.* Gr. ampl. I, p. 352.) pro εἰρήκασι, 3 plur. perf. 1. act. ab ΕΡΕΩ, εἶπον.
Εἰρημένον, part. perf. pass. — ab eod.
Εἰςδραμοῦσα, part. aor. 2. act. — εἰςτρέχω.
Εἰςῄει, 3 sing. imperf. act. — εἴςειμι, ineo.
Εἰςίασιν, 3 plur. praes. act. — εἴςειμι, ineo.
Εἱστήκει, 3 sing. plusquampf. act. — ἵστημι.
Εἰώθει, 3 sing. plusquampf. 2. act. — ἔθω.
Εἰωθώς, partic. perf. 2. act. — ἔθω.
Εἴων, 3 plur. imperf. act. — ἐάω.
'Εκβεβλήκει, sine augmento pro ἐξεβεβλήκει, 3 sing. plusquampf. 1. act. — ἐκβάλλω.
'Εκβληθέντες, part. aor. 1. pass. — ἐκβάλλω.
'Εκέρασε, 3 sing. aor. 1. act. — κεράννυμι.
'Εκέρδησα, aor. 1. act. — κερδαίνω.
'Εκκαθάρατε, 2 plur. imperat. aor. 1. act. — ἐκκαθαίρω.
'Εκκοπήσῃ, 2 sing. fut. 2. pass. — ἐκκόπτω.
'Εκλαύσατε, 2 plur. aor. 1. act. — κλαίω.
'Εκλέλησθε, 2 plur. perf. med. — ἐκλανθάνομαι.
'Εκλήθη, 3 sing. aor. 1. pass. — καλέω.
'Εκμάξασα, part. aor. 1. act. — ἐκμάσσω.

Ἐκρύβη, 3 sing. aor. 2. pass. — κρύπτω.
Ἐκτραπῇ, 3 sing. coni. aor. 2. pass. — ἐκτρέπω.
Ἐκχέατε, 2 plur. imperat. aor. 1. act. — ἐκχέω.
Ἔλαβον, aor. 2. act. — λαμβάνω.
Ἔλαθον, aor. 2. act. — λανθάνω.
Ἐλάκησε, 3 sing. aor. 1. act. — λάσκω.
Ἔλαχε, 3 sing. aor. 2. act. — λαγχάνω.
Ἐλεύσομαι, fut. 1. med. — ἔρχομαι.
Ἐληλακότες, part. perf. 1. act. — ἐλαύνω.

Ἐλήλυθα, perf. 2.
Ἐληλύθει, 3 sing. plusquampf. 2.
Ἐληλυθότα, part. perf. 2.
Ἐλθεῖν, inf. aor. 2 act.
} ἔρχομαι.

Ἑλόμενος, part. aor. 2. med. — αἱρέω.
Ἔμαθον, aor. 2. act. — μανθάνω.
Ἐμβάς, plur. ἐμβάντες, part. aor. 2. act.
Ἐμβῆναι, inf. aor. 2. act.
} ἐμβαίνω.
Ἔμειναν, 3 plur. aor. 1. act. — μένω.
Ἔμιξε, 3 sing. aor. 1. act. — μίγνυμι.
Ἐμνήσθη, 3 sing. aor. 1. pass. — μιμνήσκω.
Ἐμπαιχθήσεται, 3 sing. fut. 1. pass. — ἐμπαίζω.
Ἐμπεπλησμένοι, part. perf. pass. — ἐμπίπλημι.
Ἐμπιπλῶν, forma deterior (contr. pro ἐμπιπλάων, ab ἐμπιπλάω) pro ἐμπιπλάς, part. praes. act. — ἐμπίπλημι.

Ἐμπλακέντες, part. aor. 2. pass. — ἐμπλέκω.
Ἐνδείξασθαι, inf. aor. 1. med. — ἐνδείκνυμι.
Ἐνέβη, 3 sing. aor. 2. act. — ἐμβαίνω.
Ἐνεβίβασεν, 3 sing. aor. 1. act. — ἐμβιβάζω.
Ἐνέγκας, part. aor. 1. act. — φέρω.
Ἐνεπαίχθη, 3 sing. aor. 1. pass. — ἐμπαίζω.
Ἐνέπρησε, 3 sing. aor. 1. act. — ἐμπίπρημι.
Ἐνεστώς, per syncopen pro ἐνεστηκώς (*Rost.* Gramm. gr. p. 239.) part. perf. act. — ἐνίστημι.

Ἐνετειλάμην, aor. 1. med. — ἐντέλλομαι.
Ἐνέτυχον, aor. 2. act. — ἐντυγχάνω.
Ἐνεχθῆναι, inf. aor. 1. pass. — φέρω.
Ἔνι, pro ἔνεστι, 3 sing. praes. — ἔνειμι, insum.

Ἐντειλάμενος, part. aor. 1. med.
Ἐντελεῖται, 3 sing. fut. 2. med.
Ἐντέταλται, 3 sing. perf. med.
} ἐντέλλομαι.

Ἐντραπῇ, 3 sing. coni. aor. 2. pass.
Ἐντραπήσεται, 3 sing. fut. 2. pass.
} ἐντρέπω.

Ἔνυξε, 3 sing aor. 1. act. — νύσσω.
Ἐνῴκησε, 3 sing. aor. 1. act. — ἐνοικέω.
Ἐξανέτειλε, 3 sing. aor. 1. act. — ἐξανατέλλω.
Ἐξαρεῖτε, 2 plur. fut. 2. act. — ἐξαίρω.

Ἐξείλατο, 3 sing. aor. 1. med. — ἐξαιρέω. (Apud meliores scriptores usitatus solus aor. 2. huius verbi. *Rost.*)
Ἐξεκαύθησαν, 3 plur. aor. 1. pass. — ἐκκαίω.
Ἐξεκόπης, 2 sing. aor. 2. pass. — ἐκκόπτω.
Ἔξελε, 2 sing. imperat. aor. 2. act. } ἐξαιρέω.
Ἐξελέσθαι, inf. aor. 2. med. } ἐξαιρέω.
Ἐξέληται, 3 sing. coni. aor. 2. med. } ἐξαιρέω.
Ἐξέμαξε, 3 sing. aor. 1. act. — ἐκμάσσω.
Ἐξεπέσατε, 2 plur. aor. 1. act. — ἐκπίπτω. (Usitatior forma aor. 2. ἐξεπέσετε. *Rost.*)
Ἐξεπέτασα, aor. 1. act. — ἐκπετάννυμι.
Ἐξεπλάγησαν, 3 plur. aor. 2. pass. — ἐκπλήσσω.
Ἐξέπνευσα, aor. 1. act. — ἐκπνέω.
Ἐξεστακέναι, (pro usitatiore ἐξεστηκέναι, ἐξεστάναι) inf. perf. 1. act. — ἐξίστημι.
Ἐξέστραπται, 3 sing. perf. pass. — ἐκστρέφω.
Ἐξετράπησαν, 3 plur. aor. 2. pass. — ἐκτρέπω.
Ἐξέχεαν, 3 plur. aor. 1. act. } ἐκχέω.
Ἐξέχεε, 3 sing. aor. 1. act. } ἐκχέω.
Ἐξεχύθησαν, 3 plur. aor. 1. pass. } ἐκχέω.
Ἐξῄεσαν, 3 plur. impf. act. — ἔξειμι, exeo.
Ἐξηραμμένη, part. perf. pass. } ξηραίνω.
Ἐξήρανε, 3 sing. aor. 1. act. } ξηραίνω.
Ἐξιστῶν, (forma deterior contracta pro ἐξιστάων, ab ἐξιστάω) pro ἐξιστάς, part. praes. act. — ἐξίστημι.
Ἐξοίσουσι, 3 plur. fut. 1. act. — ἐκφέρω.
Ἐξῶσαι, inf. aor. 1. act. — ἐξωθέω.
Ἔοικε, 3 sing. perf. 2. act. — ΕΙΚΩ.
Ἔπαθε, 3 sing. aor. 2. act. — πάσχω.
Ἐπείνασε, 3 sing. aor. 1. act. — πεινάω.
Ἔπεισαν, 3 plur. aor. 1. act. — πείθω.
Ἐπελάθετο, 3 sing. aor. 2. med. — ἐπιλανθάνομαι.
Ἐπεποίθει, 3 sing. plusqpf. 2. act. — πείθω.
Ἔπεσα, aor. 1. act. — πίπτω.
Ἐπέστη, 3 sing. aor. 2. act. — ἐφίστημι.
Ἐπετίθουν, pro usitatiore ἐπετίθεσαν (cf. *Rost.* Gramm. Gr. p. 272.) 3 plur. imperf. act. — ἐπιτίθημι.
Ἐπέτυχε, 3 sing. aor. 2. act. — ἐπιτυγχάνω.
Ἐπῄνεσεν, 3 sing. aor. 1. act. — ἐπαινέω.
Ἔπηξεν, 3 sing. aor. 2. act. — πήγνυμι.
Ἐπησχύνθη, 3 sing. aor. 1. pass. — ἐπαισχύνω.
Ἐπιβάς, part. aor. 2. act. } ἐπιβαίνω.
Ἐπιβεβηκώς, part. perf. 1. act. } ἐπιβαίνω.
Ἐπικληθέν, part. aor. 1. pass. — ἐπικαλέω.
Ἐπικράνθη, 3 sing. aor. 1. pass. — πικραίνω.
Ἔπιον, aor. 2. act. — πίνω.
Ἐπιούσῃ, part. praes. act. — ἔπειμι, accedo.

Ἐπιστῇ, 3 sing. coni. aor. 2. act. — ἐφίστημι.
Ἐπίστηθι, 2 sing. imperat. aor. 2. act. — ab eod.
Ἐπιτέτραπται, 3 sing. perf. pass. — ἐπιτρέπω.
Ἔπλευσα, aor. 1. act. — πλέω.
Ἐπλήγη, 3 sing. aor. 2. pass. — πλήσσω.
Ἔπλησαν, 3 plur. aor. 1. act. } πίμπλημι.
Ἐπλήσθη, 3 sing. aor. 1. pass. }
Ἔπνευσαν, 3 plur. aor. 1. act. — πνέω.
Ἐπράθη, 3 sing. aor. 1. pass. — πιπράσκω.
Ἐπρίσθησαν, 3 plur. aor. 1. pass. — πρίω.
Ἐπύθετο, 3 sing. aor. 2. med. — πυνθάνομαι.
Ἐπώκειλαν, 3 plur. aor. 1. act. — ἐποκέλλω.
Ἐρείσασα, part. aor. 1. act. — ἐρείδω.
Ἐροῦμεν, 1 plur. fut. 2. act. — ΕΡΕΩ, εἰπεῖν.
Ἐῤῥέθη, pro ἐῤῥήθη, 3 sing. aor. 1. pass. — ab eod.
Ἔῤῥηξεν, 3 sing. aor. 1. act. — ῥήγνυμι.
Ἐῤῥιμμένοι, part. perf. pass. — ῥίπτω.
Ἔῤῥωσθε, et ἔῤῥωσο, 2 plur. et sing. imperat. perf. pass. — ῥώννυμι.
Ἐρῶ, fut. 2. act. — ΕΡΕΩ, εἰπεῖν.
Ἔσβεσαν, 3 plur. aor. 1. act. — σβέννυμι.
Ἐσπαρμένον, part. perf. pass. — σπείρω.
Ἑστάναι, per syncopen pro ἑστηκέναι, inf. perf. act. — ἵστημι.
Ἐστράφη, 3 sing. aor. 2. pass. — στρέφω.
Ἐστρωμένον, part. perf. pass. } στρώννυμι.
Ἔστρωσαν, 3 plur. aor. 1. act. }
Ἑστώς, per syncopen pro ἑστηκώς, part. perf. act. — ἵστημι.
Ἐσφάγης, 2 sing. aor. 2. pass. }
Ἐσφαγμένος, part. perf. pass. } σφάττω.
Ἔσφαξε, 3 sing. aor. 1. act. }
Ἔσχηκα, perf. act. } ἔχω.
Ἔσχον, aor. 2. act. }
Ἐταράχθη, 3 sing. aor. 1. pass. — ταράσσω.
Ἐτάφη, 3 sing. aor. 2. pass. — θάπτω.
Ἔτεκε, 3 sing. aor. 2. act. } τίκτω.
Ἐτέχθη, 3 sing. aor. 1. pass. }
Ἐτίθουν, pro ἐτίθεσαν, 3 plur. impf. act. — τίθημι.
Ἐτύθη, 3 sing. aor. 1. pass. — θύω.
Εὐξαίμην, optat. aor. 1. med. — εὔχομαι.
Εὑράμενος, more seriorum pro εὑρόμενος, (cf. *Lobeck.* ad Phryn. p. 139.) part. aor. 1. med. — εὑρίσκω.
Εὑρέθη, 3 sing. aor. 1. pass. }
Εὕρηκα, perf. act. } εὑρίσκω.
Εὑρήσει, 3 sing. fut. 1. act. }
Εὑρήσῃς, 2 sing. coni. aor. 1. act. — εὑρίσκω. (Apud meliores scriptores legitur tantum aor. 2. *Rost.*)

Εὕροιεν, 3 sing. opt. aor. 2. act. } εὑρίσκω.
Εὗρον, aor. 2. act.
Εὐφράνθη, 3 sing. aor. 1. pass. — εὐφραίνω.
Ἐφάνη, 3 sing. aor. 2. pass. — φαίνω.
Ἐφείσατο, 3 sing. aor. 1. med. — φείδομαι.
Ἔφθασε, 3 sing. aor. 1. act. — φθάνω.
Ἐφίκεσθαι, inf. aor. 2. med. — ἐφικνέομαι.
Ἔφυγε, 3 sing. aor. 2. act. — φεύγω.
Ἐχάρην, aor. 2. pass. cum significatione act. — χαίρω.
Ἐψεύσω, 2 sing. aor. 1. med. — ψεύδομαι.
Ἑώρων, impf. act. — ὁράω.
Ἠβουλήθην, attice pro ἐβουλήθην, aor. 1. verbi βούλομαι, quod est depon. med. pass.
Ἤγαγον, aor. 2. act. — ἄγω.
Ἠγέρθη, 3 sing. aor. 1. pass. — ἐγείρω.
Ἡγγικότες, part. perf. 1. act. — ἀγγίζω.
Ἤιδει, 3 sing. plusquampf. 2. act. — εἴδον.
Ἠδυνήθη, attice pro ἐδυνήθη, 3 sing. aor. 1. — δύναμαι.
Ἤθελε, 3 sing. impf. act. — ἐθέλω.
Ἠθέλησα, aor. 1. act. ab eod.
Ἠλεήθη, 3 sing. aor. 1. pass. } ἐλεέω.
Ἠλεημένος, part. perf. pass.
Ἦλθε, 3 sing. aor. 2. act. — ἔρχομαι.
Ἥλατο, 3 sing. aor. 1. } ἅλλομαι.
Ἥλλετο, 3 sing. impf.
Ἤμην, pro ἦν, impf. — εἰμί.
Ἠμφιεσμένον, part. perf. pass. — ἀμφιέννυμι.
Ἤνεγκε, 3 sing. aor. 2. act. — φέρω.
Ἠνείχεσθε, (cum duplici augmento) 2 plur. impf. med. — ἀνέχω.
Ἠνεσχόμην, (cum duplici augmento) aor. 2. med. ab eod.
Ἠνέχθην, aor. 1. pass. — φέρω.
Ἠνεῳγμένος, pro ἀνεῳγμένος, augmento geminato, quo seriores tantum utuntur, part. perf. pass. verbi ἀνοίγω. Eodem modo et ἠνεῴχθη, pro ἀνεῴχθη, aor. 1. pass., legitur in N. T., item ἤνοιξε pro ἀνέῳξε, aor. 1. act., cui formae additum est augmentum in praepositione more seriorum scriptorum. Denique Apoc. 2, 19. habetur ἠνοίγη, aor. 2. pass., quem apud alium scriptorem vix invenies, quum aor. 1. huius verbi solus et ubique in usu sit. (*Rost.*)
Ἠντληκότες, part. perf. 1. act. — ἀντλέω.
Ἦραν, et ἦρε, (rectius quam ἦραν et ἦρε) 3 plur. et sing. aor. 1. act. — αἴρω.
Ἤρεσε, 3 sing. aor. 1. act. — ἀρέσκω.
Ἤρθη, 3 sing. aor. 1. pass. — αἴρω.
Ἦρκεν, (rectius quam ἦρκεν) 3 sing. perf. 1. act. — αἴρω.
Ἠρμένον (rectius quam ἠρμένον) part. perf. pass. — αἴρω.

Ἦσθα, aeolice pro ἦς, 2 sing. impf. act. — εἰμί.

Ἠτήκαμεν, 1 plur. perf. 1. act.
Ἠτοῦντο, 3 plur. impf. med. } αἰτέω.

Ἤτω, rara forma pro ἔστω, 3 sing. imperat. praes. — εἰμί.

Ἤφιε, vel ἤφιεν, 3 sing. impf. act. — ἀφίημι.

Ἤχθη, 3 sing. aor. 1. pass. — ἄγω.

Θεαθῆναι, inf. aor. 1. pass. — θεάομαι.

Ἰαθήσεται, 3 sing. fut. 1. pass. — ἰάομαι.

Ἰδεῖν, inf. aor. 2. act. — ΕΙΔΩ, εἶδον.

Ἴδετε, poetice pro εἴδετε (Phil. 1, 30.) 2 plur. aor. 2. act. — ab eod.

Ἰδών, part. aor. 2. act. — ab eod.

Ἱλάσθητε, 2 plur. imperat. aor. 1. pass. — ἱλάσκομαι.

Ἴσασι, 3 plur. perf. 2. act.
Ἴστε, 2 plur. perf. 2. act. } ΕΙΔΩ, εἶδον.

Καθεῖλε, 3 sing. aor. 2. act.
Καθελεῖν, inf. aor. 2. act.
Καθελών, part. aor. 2. act. } καθαιρέω.

Κάθῃ, contr. pro κάθησαι, 2 sing. praes. — κάθημαι.

Καθῆκαν, 3 plur. aor. 1. act. — καθίημι.

Καθῆψε, 3 sing. aor. 1. act. — καθάπτω.

Καθειμένον, part. perf. pass. — καθίημι.

Κάθου, contr. pro κάθεσο, correptum more Ionum ex καθήσο, 2 sing. imperat. praes. — κάθημαι.

Κάμητε, 2 plur. coni. aor. 2. act. — κάμνω.

Κατάβα, pro κατάβηθι, 2 sing. imperat. aor. 2. act. — καταβαίνω.

Καταβάτω, 3 sing. imperat. aor. 2. act. — ab eod.

Καταβάς, part. aor. 2. act.
Καταβέβηκα, perf. act.
Καταβῇ, 3 sing. coni. aor. 2. act. } καταβαίνω.

Καταβήσεται, 3 sing. fut. 1. med. significat. activa, — ab eod.

Κατακαήσεται, 3 sing. fut. 2. pass. — κατακαίω.

Κατακλιθῆναι, inf. aor. 1. pass. — κατακλίνω.

Καταπίῃ, 3 sing. coni. aor. 2. act. — καταπίνω.

Καταποθῇ, 3 sing. coni. aor. 1. pass. — καταπίνω.

Καταστείλας, part. aor. 1. act. — καταστέλλω.

Κατεαγῶσιν, praeter morem admisso augmento pro καταγῶσιν, 3 plur. coni. aor. 2. pass. verbi κατάγνυμι. Pari modo augmentum additum est formae κατεάξει, pro κατάξει, 3 sing. fut. 1. act. eiusdem verbi. cf. *Buttmann.* Gr. ampl. II, p. 64.

Κατέαξαν, 3 plur. aor. 1. act. — κατάγνυμι.

Κατέβη, 3 sing. aor. 2. act. — καταβαίνω.

Κατειλημμένην, part. perf. pass. — καταλαμβάνω.

Κατειλήφθη, soloece pro κατελήφθη, 3 sing. aor. 1. pass. — καταλαμβάνω.

*Κατειργάσατο*, 3 sing. aor. 1. med. — *κατεργάζομαι*.
*Κατειργάσθη*, 3 sing. aor. 1. pass. (significatione passiva.) — *κατεργάζομαι*.
*Κατεκάη*, 3 sing. aor. 2. pass. — *κατακαίω*.
*Κατελείφθη*, 3 sing. aor. 1. pass. — *καταλείπω*.
*Κατελήφθην*, aor. 1. pass. — *καταλαμβάνω*.
*Κατενύγησαν*, 3 plur. aor. 2. pass. — *κατανύσσω*.
*Κατεπόθη* et *κατεπόθησαν*, 3 sing. et plur. aor. 1. pass. — *καταπίνω*.
*Κατεστρώθησαν*, 3 plur. aor. 1. pass. — *καταστρώννυμι*.
*Κατεφθαρμένοι*, part. perf. pass. — *καταφθείρω*.
*Κατέχεεν*, 3 sing. aor. 1. act. — *καταχέω*.
*Κατηγγέλη*, 3 sing. aor. 2. pass. (Usitatior forma aor. 1. *κατηγγέλθη*.) — *καταγγέλλω*.
*Κατηράσω*, 2 sing. aor. 1. — *καταράομαι*.
*Κατίωται*, 3 sing. perf. pass. — *κατιόω*.
*Καυχᾶσαι*, soloece pro *καυχᾷ*, 2 sing. praes. — *καυχάομαι*.
*Κεκαθαρμένους*, part. perf. pass. — *καθαίρω*.
*Κεκάθικε*, 3 sing. perf. 1. act. — *καθίζω*.
*Κεκαυμένῳ*, part. perf. pass. — *καίω*.
*Κεκερασμένου*, part. perf. pass. — *κεράννυμι*.
*Κέκμηκας*, 2 sing. perf. 1. act. — *κάμνω*.
*Κεκορεσμένοι*, part. perf. pass. — *κορέννυμι*.
*Κεράσατε*, 2 plur. imperat. aor. 1. act. — *κεράννυμι*.
*Κερδηθήσονται*, 3 plur. fut. 1. pass. — *κερδαίνω*.
*Κερδήσας*, part. aor. 1. act. } *κερδαίνω*.
*Κερδήσω*, coni. aor. 1. act. }
*Κλαύσατε*, 2 plur. imperat. aor. 1. act. } *κλαίω*.
*Κλαύσετε*, 2 plur. fut. 1. act. }
*Κληθῆναι*, inf. aor. 1. pass. — *καλέω*.
*Κληθήσεται*, *κληθήσῃ*, 3 et 2 sing. fut. 1. pass. — ab eod.
*Κομιεῖσθε*, 2 plur. fut. attic. med. } *κομίζω*.
*Κομιούμενοι*, part. fut. attic. med. }
*Κορεσθέντες*, part. aor. 1. pass. — *κορέννυμι*.
*Κριθῆναι*, inf. aor. 1. pass. } *κρίνω*.
*Κριθήσονται*, 3 plur. fut. 1. pass. }
*Κρυβῆναι*, inf. aor. 2. pass. — *κρύπτω*.
*Λαβεῖν*, inf. aor. 2. act. — *λαμβάνω*.
*Λαχοῦσι*, dat. plur. part. aor. 2. act. } *λαγχάνω*.
*Λάχωμεν*, 1 plur. coni. aor. 2. act. }
*Λευκᾶναι*, inf. aor. 1. act. (de qua forma et similibus vid. *Rostii* Gramm. gr. §. 71, not. 5.) — *λευκαίνω*.
*Λήψομαι*, fut. 1. med. cum significatione act. — *λαμβάνω*.
*Μαθεῖν*, inf. aor. 2. act. — *μανθάνω*.
*Μαρανθήσεται*, 3 sing. fut. 1. pass. — *μαραίνω*.
*Μεθυσθῶσι*, 3 plur. coni. aor. 1. pass. — *μεθύσκω*.

*Μεμενήκεισαν*, 3 plur. plusqpf. 1. act. — *μένω*.
*Μεμίανται*, 3 sing. perf. pass. — *μιαίνω*.
*Μεμιασμένος*, part. perf. pass. — ab eod.
*Μεμιγμένην*, part. perf. pass. — *μίγνυμι*.
*Μεταβάς*, part. aor. 2. act.
*Μεταβέβηκεν*, 3 sing. perf. 1. act.
*Μεταβῇ*, 3 sing. coni. aor. 2. act.
*Μετάβηθι*, 2 sing. imperat. aor. 2. act. } *μεταβαίνω*.
*Μετασταθῶ*, coni. aor. 1. pass. — *μεθίστημι*.
*Μετέβην*, aor. 2. act. — *μεταβαίνω*.
*Μετῆρεν*, rectius *μετῆρεν*, 3 sing. aor. 1. act. — *μεταίρω*.
*Μιανθῶσι*, 3 plur. coni. aor. 1. pass. — *μιαίνω*.
*Οἶδα*, 1 sing. perf. 2. act. — *εἴδον*.
*Οἴδατε*, pro attico *ἴστε*, 2 plur. perf. 2. act. — *εἴδω*, *εἴδον*.
*Οἶμαι*, contr. ex *οἴομαι*.
*Ὀμόσαι*, inf. aor. 1. act. — *ὄμνυμι*.
*Οἴσει*, 3 sing. fut. 1. act. — *φέρω*.
*Ὀναίμην*, optat. aor. 2. med. — *ὀνίημι*.
*Ὀφθείς*, part. aor. 1. pass.
*Ὀφθήσεται*, 3 sing. fut. 1. pass. } *ὁράω*.
*Ὄψει*, attice pro *ὄψῃ*, 2 sing. fut. 1. med. significatione activa. — *ὁράω*.
*Πάθῃ*, 3 sing. coni. aor. 2. act.
*Παθόντας*, part. aor. 2. act. } *πάσχω*.
*Παράθου*, 2 sing. imperat. aor. 2. med.
*Παραθῶσιν*, 3 plur. coni. aor. 2. act. } *παρατίθημι*.
*Παρακεκλήμεθα*, 2 plur. perf. pass. — *παρακαλέω*.
*Παρακληθῶσιν*, 3 plur. coni. aor. 1. pass. — ab eod.
*Παραῤῥυῶμεν*, 1 plur. coni. aor. 2. pass. significatione activa. — *παραῤῥέω*.
*Παρασχών*, part. aor. 2. act. — *παρέχω*.
*Παρέβη*, 3 sing. aor. 2. act. — *παραβαίνω*.
*Παρειμένας*, part. perf. pass. — *παρίημι*.
*Παρελάβοσαν*, ex more Alexandrinor. (vid. *Rost.* Gr. gr. p. 247.) pro *παρέλαβον*, 3 plur. aor. 2. act. — *παραλαμβάνω*.
*Παρητημένον*, part. perf. med. — *παραιτέομαι*.
*Παρητήσαντο*, 3 plur. aor. 1. med. — ab eod.
*Παρῴκησεν*, 3 sing. aor. 1. act. — *παροικέω*.
*Παρῳχημέναις*, part. perf. — *παροίχομαι*.
*Πεισθῇς*, 2 sing. coni. aor. 1. pass.
*Πέπεισμαι*, perf. pass. } *πείθω*.
*Πεπόνθαμεν* et *πέπονθεν*, 1 plur. et 3 sing. perf. 2. act. — *πάσχω*.
*Πεπότικε*, 3 sing. perf. 1. act. — *ποτίζω*.
*Πέπρακε*, 3 sing. perf. 1. act.
*Πεπραμένος*, part. perf. pass. } *πιπράσκω*.

Πέπτωκας, 2 sing. perf. 1. act. — πίπτω.
Περιδέδετο, 3 sing. plusqpf. pass. — περιδέω.
Περιεζωσμέναι, part. perf. pass. — περιζώννυμι.
Περιελεῖν, inf. aor. 2. act. — περιαιρέω.
Περιέτεμεν, 3 sing. aor. 2. act. — περιτέμνω.
Περιετμήθητε, 2 plur. aor. 1. pass. — ab eod.
Περίζωσαι, 2 sing. imperat. aor. 1. med. — περιζώννυμι.
Περιῃρεῖτο, 3 sing. imperf. pass. — περιαιρέω.
Περιπέσητε, 2 plur. coni. aor. act. — περιπίπτω.
Περιτετμημένος, part. perf. pass. — περιτέμνω.
Πεσεῖν, inf. aor. 2. act. — πίπτω.
Πεσεῖται, 3 sing. fut. 1. med. signif. activa. — πίπτω.
Πεσών, part. aor. 2. act. — πίπτω.
Πιεῖν, inf. aor. 2. act. — πίνω.
Πίεσαι, soloece pro πίῃ vel πίει, 2 sing. fut. 2. med. signific. act. — πίπτω.
Πίεται, 3 sing. fut. 2. med. signific. act. — ab eod.
Πίῃ, 3 sing. coni. aor. 2. act. } πίνω.
Πίω, coni. aor. 2. act.
Πλεῦσαι, inf. aor. 1. act. } πλέω.
Πλεύσω, fut. 1. act.
Πλήσας, part. aor. 1. act. } πίμπλημι.
Πλησθείς, part. aor. 1. pass.
Πλησθήσεται, 3 sing. fut. 1. pass.
Πραθέν, part. aor. 1. pass. } πιπράσκω.
Πραθῆναι, inf. aor. 1. pass.
Προβάς, part. aor. 2. act. — προβαίνω.
Προβεβηκότες, προβεβηκυῖα, part. perf. 1. act. — προβαίνω.
Προληφθῇ, 3 sing. coni. aor. 1. pass. — προλαμβάνω.
Προςανάβηθι, imperat. aor. 2. act. — προςαναβαίνω.
Προςαναλώσασα, part. aor. 1. act. — προςαναλίσκω.
Προςδραμών, part. aor. 2. act. — προςτρέχω.
Προςενήνοχεν, 3 sing. perf. 1. act. — προςφέρω.
Προςπήξαντες, part. aor. 1. act. — προςπήγνυμι.
Προωρώμην, impf. med. — προοράω.
Πτύξας, part. aor. 1. act. — πτύσσω.
Πύθεσθαι, inf. aor. 2. med. } πυνθάνομαι.
Πυθόμενος, part. aor. 2. med.
Ῥεύσουσιν, 3 plur. fut. 1. act. — ῥέω.
Ῥηθείς, part. aor. 1. pass. — ΡΕΩ, εἶπον.
Ῥῆξαι, inf. aor. 1. act. — ῥήγνυμι.
Ῥῦσαι, imperat. aor. 1. med. — ῥύομαι.
Σπαρείς, part. aor. 2. pass. } σπείρω.
Σπαρῇ, 3 sing. aor. 2. pass.
Στήκητε, 2 plur. coni. praes. a στήκω, quod vid.

Στραφείς, part. aor. 2. pass. } στρέφω.
Στραφῆτε, 2 plur. coni. aor. 2. pass.
Στρῶσον, 2 sing. imperat. aor. 1. act. — στρώννυμι.
Συγκεκραμένος, part. perf. pass. — συγκεράννυμι.
Συγκεχυμένη, part. perf. pass. — συγχέω.
Συγχάρητε, 2 plur. imperat. aor. 2. act. — συγχαίρω.
Συλληφθῆναι, inf. aor. 1. pass. — συλλαμβάνω.
Συμβέβηκε, 3 sing. perf. 1. act. — συμβαίνω.
Συμφυεῖσαι, nom. plur. fem. gen. part. aor. 2. pass. verbi συμφύω. („Conformata haec vox ad analogiam aliorum verborum, haud tamen in usu fuit apud bonos scriptores, qui hac significatione constanter utebantur aor. 2. act. (συμφῦναι), cuius particip. συμφύς, nom. plur. femin. gen. συμφῦσαι." Rost.)
Συναναβᾶσαι, nom. plur. fem. gen. part. aor. 2. act. — συναναβαίνω.
Συναπήχθη, 3 sing. aor. 1. pass. — συναπάγω.
Συνάχθητε, 2 plur. imperat. aor. 1. pass. — συνάγω.
Συνείπετο, 3 sing. impf. med. — συνείπομαι.
Συνεστῶσα, fem. part. perf. syncopati act. (cf. *Rost* Gr. gr. p. 239.) — συνίστημι.
Συνετέθειντο, 3 plur. plusq. pass. — συντίθημι.
Συνῆκαν, 3 plur. aor. 1. act. — συνίημι.
Συνήλασεν, 3 sing. aor. 1. act. — συνελαύνω.
Συνηρπάκει, 3 sing. plusq. 1. act. — συναρπάζω.
Συνήσουσι, 3 plur. fut. 1. act. } συνίημι.
Συνῆτε, 2 plur. coni. aor. 2. act.
Συνιοῦσι, pro συνίεισι, 3 plur. praes. act. deductum a radice συνιέω. — συνίημι.
Συνιών, pro συνιείς, partic. praes. act. deductum a συνίω, et accentu irregulari notatum. — συνίημι.
Συνιστῶν, pro συνιστάς, part. praes. act. deductum a συνιστάω. — συνίστημι.
Συνταφέντες, part. aor. 2. pass. — συνθάπτω.
Συνῶσι, 3 plur. coni. aor. 2. act. — συνίημι.
Σχῶ, coni. aor. 2. act. — ἔχω.
Τεθλιμμένη, part. perf. pass. — θλίβω.
Τεθνάναι, per syncopen pro τεθνηκέναι, inf. perf. act. — θνήσκω.
Τεθραμμένος, part. perf. pass. — τρέφω.
Τεκεῖν, inf. aor. 2. act. } τίκτω.
Τεχθείς, part. aor. 1. pass.
Τυχών, τυχοῦσα, part. aor. 2. act. } τυγχάνω.
Τύχωσι, 3 plur. coni. aor. 2. act.
Ὑπομεμνηκότα, accus. sing. part. perf. 1. act. — ὑπομένω.

Ὑπομνῆσαι, inf. aor. 1. act. | ὑπομιμνήσκω.
Ὑπομνήσει, 3 sing. fut. 1. act. | ὑπομιμνήσκω.
Ὑποταγῇ, 3 sing. coni. aor. 2. pass. | ὑποτάσσω.
Ὑποταγήσεται, 3 sing. fut. 2. pass. | ὑποτάσσω.
Φάγεσαι, pro φαγῇ, 2 sing. fut. 2. med. | ἐσθίω.
Φάγεται, pro φαγεῖται, 3 sing. fut. med. | ἐσθίω.
Φανῇ, 3 sing. coni. aor. 2. pass. | φαίνω.
Φανήσεται, 3 sing. fut. 2. pass. | φαίνω.
Φείσηται, 3 sing. coni. aor. 1. med. — φείδομαι.
Φθαρῇ, 3 sing. coni. aor. 2. pass. | φθείρω.
Φθαρήσομαι, fut. 2. pass. | φθείρω.
Φθάσωμεν, 1 plur. coni. aor. 1. act. — φθάνω.
Φθερεῖ, 3 sing. fut. 2. act. — φθείρω.
Φραγῇ, 3 sing. coni. aor. 2. pass. | φράσσω.
Φραγήσεται, 3 sing. fut. 2. pass. | φράσσω.
Φρεσί, dat. plur. — φρήν.
Φυγεῖν, inf. aor. 2. act. — φεύγω.
Φυέν, part. aor. 2. pass. verbi φύω. („Apud meliores scriptores forma activa φύν usitata." *Rost.*)
Χαρῆναι, inf. aor. 2. pass. significatione activa. — χαίρω.
Χαρήσομαι, fut. scriptoribus sacris tantum usitatum pro χαιρήσω. — χαίρω.
Χαρῆτε, 2 plur. coni. aor. 2. pass. significatione activa. — χαίρω.
Χρήσασθαι, inf. aor. 1. — χράομαι.
Χρῶ, 2 sing. imperat. praes. contr. ex χράου, pro χράεσο. — χράομαι.
Ψηλαφήσειαν, 3 plur. optat. aor. 1. act. — ψηλαφίζω.
Ὤμοσα, aor. 1. act. — ὄμνυμι.
Ὤφθην, aor. 1. pass. — ὁράω.

## SUPPLEMENTA.

*Αἰσθάνομαι*, adde: *verb. deponens med.*
*Ἅλλομαι*, adde: *verb. depon. med.*
*Ἀποδέχομαι*, adde: *verb. depon. med.*
*Ἀπολογέομαι*, adde: *verb. depon. med.*
*Ἀποπνίγω*, adde locum: Luc. 8, 7.
*Ἀπορέω*: pro „ἀπορέω, ῶ, *medium*“ lege: Ἀπορέω, ῶ, *et ut depon. med.*
*Ἀρνέομαι*, adde: *verb. depon.*
*Ἄρχω*, lin. 5. pro: medium ἄρχομαι, lege: ἄρχομαι *deponens med.*
*Ἀσπάζομαι*, adde: *depon. med.*
*Αὐλίζομαι*, adde: *verbum deponens.*
*Βούλομαι*, adde: *verbum depon. pass.*
*Γίνομαι*, adde: *verb. depon. med.*
*Δέομαι*, adde: *verb. depon. pass.*
*Δέχομαι*, adde: *verb. depon. med.*
*Διαλέγω*, lin. 1. pro: „*medium* — — — *significatione medii*,“ lege: διαλέγομαι, deponens pass., aor. 1. διελέχθην.
*Δοκέω*, 1) *puto*; adde locum Hebr. 4, 1.
*Ἐγκρατεύομαι*, adde: *depon. med.*
*Ἐμπορεύομαι*, adde: *deponens med.*
*Ἐνθυμέομαι*, adde: *depon. passiv.*
*Ἐντέλλω*, lin. 1. pro: „in N. T. medium ἐντέλλομαι,“ lege: ἐντέλλομαι, *verb. depon.*
*Ἐπιμελέομαι*, adde: *depon. passiv. cum futuro medii.*
*Ἐπίσταμαι*, adde: *depon. passivum.*
*Εὐαγγελίζω*, lin. 15. post *optimi* adde: *ut deponente medio.*
*Εὐπορέω* lin. 3. pro: *activ. et med.* lege: *activum et* εὐπορέομαι, *depon. med.*
*Ἱμείρω* et ἱμείρομαι, adde: *depon.*
*Κτάομαι*, adde: *deponens med.*

---

## ERROR TYPOGR.

Vol. II. p. 248. lin. 4. 5. a fin. pro *quum* — *quum* l. *tum* — *tum*.

| | | |
|---|---|---|
| | | |
| | | |
| | | |
| | | |
| | | |
| | | |
| | | |
| | | |
| | | |
| | | |
| | | |
| | | |
| | | |
| | | |
| | | |